Scotus

Scriptuꝫ Primū Oxoniēſe Subtiliſſimi theologi Joānis duns Scoti orđ. minoꝝ ſuper Primo ſentētiarū: per R^m ſummūqꝫ in eius doctrina magiſtrū Mauritiuꝫ de portu Hybernicū archiepiſcopuꝫ Tuamenſem iterum ſecundo parū ante eius obitum ſuę redditum integritati: Nouiſqꝫ inſuper quibuſdam additionibus exornatū.

Cui etiā quicquid per eximiuꝫ doctorē dn̄m Antoniuꝫ de Fantis Taruiſinuꝫ in prioribus impreſſionibus fuerat additum vel emendatum: appoſitum eſt.

Tabula etiam eiuſdem generalis miro quodam ordine ⁊ artificio conſtructa: que vniuerſam Doctoris Subtilis doctrinam: octo ſectionibus comprehendit.

¶ Titulus conueniens doctrinę atqꝫ auctori huius primi, Mauritio inuentore.

Nomen p^m. a.l. Inter ſydera. ſ. ſupempyrei .ſ. getē ɔtēplationis vię ſcribēdo ⁊ pāię pſruēdo.
Aquila in arduis poſuit nidum ſuum. Job. 39. Hiere. 49. ⁊ Abdię p.
Nullus ad naturę diuinę ſecreta reuelanda altius volauit, mentiſqꝫ aciem firmius affixit.

¶ Ludouicus Rhydicrius Rhodiginus.

Qui cupis empyrei ſtellantia ſydera chriſti
Scandere, atqꝫ dei myſtica ſacra Patris.
Scotus adeſt comptus: nec ſic tenebroſus, vt ante.
Ille perit ſcotius. Scotus adeſt nitidus.
Preſtat Mauritius, felici ſydere natus
Italis hybernās, candida turba fauis.
Non deus iſte quidem: ſed diuū proximus, alta
Id preſtat virtus, victima grata deo.

¶ Magr̃ Mauritius de portu Hybernicus archiep̃s Tuamẽsis Minoritan⁹, Ad lectorẽ.

Accipe studiose lector, Doctoris eminentissimi interpolata volumina: que pridem, nec id quidem iniuria, plerisq; fuerãt orbata: quę potius eruditionis copia q̃ necessaria cognitione: ceteris periodis a Doctore fuerãt iterposita: Sȝ quia ex his, multa vel scitu digna alibi fuerant constituta: Ubi quorũdã negligentia, his dũtaxat inspicientiũ quę oculis sunt subiecta deciderant, vetustiori instituto famulantes inseruimus: ne quid artę, quidue doctrinę exuberãntia, conditum sit quẽpiaȝ lateat, nec pręstantissimi viri quippiam desideret. Et que decoro sunt interclusa variata: ac anfractuosa linea compressimus. Addimus dilutiones nõnullas iunioꝝ industria comparatas: quas doctor intactas reliquerat. Pleraq; postmodũ refarcita quę longiori tempestate fuerãt abolete, ꝓprijs postmodũ sedibus cetera cõstituta. Supercrescent nouissime explicationes: quas nostro examine in plurimos fasciculosos, ac propemoduȝ difficillimos locos annotauimus. Hic se offerunt posterioꝝ argutie a Doctore nr̃o discrepantes eiusdemq; rationibus pugnantes. Cõmentitias rõnes: seu malis, quorundã ridiculas responsiones, validissimis viri huius argumẽtis omittimus: ex aduerso in aduersarios instantias relinquimus importunas ratiocinationes coꝝ diluimus: quę oia longiori volumine, pollicemur, q̃ margines libroꝝ satis sint: ne in tã densa (qđ esset opus) clemẽtorũ copia: plerũq; animos occupemus: in posterũ cumulatius, ac seorsum ꝓprio quodam volumine offendes. Quoꝝ laborum studiorũq; omnium, id dũtaxat postularem: vt vestroruȝ omniũ pręcibus: quibus tam sedulo sum famulatus. Dei summi: ac optimi: gratia nobis perfrui contingat.

Scotus.

Par mihi mauritius veniat, modo fata recusent
Ne prior is fama: qui magis arte potest.

¶ Aloysij Speroni Pataui Liberalium Artium Laureola Insignid, Epigrãma.

Orphea miramur, Celebres ꝛ Apollinis Artes,
Miramur Faunos, Semideumq; Genus.
Miramur Bromium vino sub Nomine cultum,
Miramur Venerem Nomina habere Deę.
Fortia miramur deuicti Gesta Leonis.
Alcidę, ꝛ Summi Regna superna Iouis.
Miramur minimis ętas celebrauerit vsq;
Mortales causis Irrita prisca Deos.
At magis exuperans Scotus mirabimur omnes
Virtute Ingenio Sydera nactus erit.
Astrigeros tenet Ipse Lares, Penetralia Diuum
Possidet, ęthereas Ipse beatus Opes.
Nunc mage delapsum Cęlo mirabitur ętas
Et Scotum proprio clarius Ore Loqui.
Namq; reuiuiscens mendosa Volumina sensit
Autoris Nomen vix retinere sui.
Hoc dedit Antonius Specimẽ pergrãde Mineruę
Gaudeat Eloquijs Scotus vt Ipse suis.
Innumeras igitur tanto pro Munere Grates
Quisq; rependat ei, quot tenet Astra Polus.

℄ Incipit scriptum Primū Oxoniense sup Primo sententiarū a Doctore subtilissimo Editum Joāne Duns Scoto ord. minorū ac omnium Theologoꝝ Principe.

Cupientes aliquid de penuria:

ac tenuitate nostra cū paupercula in gazophilatium domini mittere ⁊c̄.

Circa plogū huius pmi libri sentētiarū / querunt qnque. ¶ Primū de necessitate huius doctrine: ⁊ spectat ad genus cause efficientis. Et est qō. Utruꝫ necīium sit hoi / pro statu isto / aliquā doctrinā specialeꝫ / supnaturaliter īspirari. ¶ Scōm spectat ad genus cause formalis. Et est qō. Utrū cognitio supernālis necīa viatori tradita sit sufficiēter in sacra scriptura. ¶ Tertium spectat ad genus cause materialis. Et est qō. Utrum theologia sit de deo tanꝗ̄ de subiecto primo. ¶ Quartum ⁊ quintuꝫ pertinent ad genus cause finalis. Et est quarta questio. Utrum theologia sit practica. ¶ Quinta vō qō. Utruꝫ ex ordine ad praxim vt ad finē dicatur per se scientia practica.

Questio.I.

PRimo querit. Utrum homini / pro statu isto / sit necīium aliquā doctrinā specialē / supnaturalr̄ inspirari: ad quā videlꝫ nō possit attigere / lumine nāli intellēs. Et videt̄ ꝙ nō / sic. Ois potētia hn̄s aliqd cōe pro pmo obiecto nāli pōt in qdlibet cōtentuꝫ sub illo sicut in p se obiectū nāle. Hoc pꝫ p exēplū de pmo obiecto visus ⁊ alijs cōtentis sub illo. Et ita inductiue in alijs obiectis pmis ⁊ potētijs. Patet etiā per rōnē: qa pmū obiectū dī qd est adequatū potētie: sed si in aliquo eēt rō eius circa qd nō posset potētia hr̄e actū naturalr̄ / non esset potētie adequatū sed excederet potētiā. pꝫ ḡ maior. Sed pmuꝫ obm intellēs nr̄i nāle est ens inquantum ens. ergo intellēs nr̄ pōt naturalr̄ hr̄e actū circa qdcūqꝫ ens: ⁊ sic circa qdcūqꝫ ītelligibile. etiā circa non ens: qa negatio cognoscit̄

4° metaphy. tex.c.2.⁊.16. ⁊ 2° periher. ad finem. p affirmationē. ḡ ⁊c̄. pbatio minoris. Auic. p meta.ce c.5. Ens ⁊ res pma impressione imprimunt̄ in aīam / nec pnt manifestari ex alijs. Si aūt eēt aliqd aliud ab istis pmū obm: ista possent manifestari per rōnē illius: sed hoc est impole. ergo. ℄ P. Sensus nō indiget aliqua cogne supernāli pro isto statu. ergo nec intellēs. aīs patet. pbatio

Tex.cō.45. ꝯñe. Natura nō deficit necessarijs 3° de aīa. ⁊ si in imperfectis nō deficit / multo magis nec in pfectis. ergo si non deficit in potētijs inferioribus quātum ad necessaria eis ppter actus suos hēdos ⁊ finē earū ꝯsequēdū: multo magis nō deficit in necessarijs potētie supioris ad actuꝫ suū ⁊ finē ꝯsequēdū. ḡ ⁊c̄. ℄ P. Si aliqua talis doctrina sit necīa: hoc est: qa potētia in puris nālibus est iproportionata obiecto vt sic cognoscibili. ergo opꝫ ꝙ per aliqd aliud a se fiat ei pportionata. illud aliud aut est nāle: aut supnāle. si est nāle: ergo totū est iproportionatuꝫ obiecto pmo. si supnāle: ergo potētia est iproportionata illi: ⁊ ita sequit̄ ꝙ per aliud opꝫ ei pportionari: ⁊ sic in infinituꝫ: cū ergo nō sit pcedere in infinitū 2° meta.ce opꝫ stare in Tex.cō.5. ⁊ inde. pmo / dicendo ꝙ potētia intellectiua sit ex se pportionata oi cognoscibili ⁊ sm oēm modū cognoscibilis: qre ⁊c̄.

Ad oppositum 2° Thimo.3. in fine. Ois scriptura diuinitus īspirata vtilis est ad docēdū / ad arguēdū ⁊c̄. ℄ P. Baruch.3. de sapia dicit̄. Non est qui possit scire vias eius: sed qui scit vniuersa nouit eā. ḡ nullus alius pōt hr̄e eā nisi a sciēte vniuersa. hoc quantū ad necessitatē / de facto subdit. Tradidit eā iacob puero suo: ⁊ israel dilecto suo. hoc quātuꝫ ad vetus testamentū. ⁊ sequit̄. Post hoc in terris visus est: ⁊ cum hominibus conuersatus est. s. quādo tradidit eaꝫ quo ad nouum testamentum.

In ista qōne videt̄ esse ꝯtrouersia inter phos ⁊ theologos. Tenēt enī phi pfectionem nāe: ⁊ negāt pfectionē supnālē. Theologi vō cognoscunt defectū nature ⁊ necessitatē grē ⁊ pfectionū supnaturaliū. Diceret ḡ phs ꝙ nulla est cognitio supnālis hoi necīa pro isto statu: sed ꝙ oēm notitiā sibi necīam posset acqrere ex actione causarū nāliuꝫ. ℄ Ad hoc adducitur simul auctitas ⁊ rō Phi ex diuersis locis. pmo p illud. 3. de aīa. vbi dicit / ꝙ intellēs agens est quo est oīa facere: ⁊ intellēs polis est quo est oīa fieri. ℄ Ex hoc arguitur sic. Actiuo nāli ⁊ passiuo debite approximatis ⁊ nō impeditis / necīo sequit̄ actio: qa non dependet essentialr̄ nisi ab eis tanꝗ̄ a causis pōribus. Actiuū aūt respectu oīuꝫ intelligibiliū est intellēs agens: ⁊ passiuū est intellēs possibilis: ⁊ hec sunt naturalr̄ in aīa: nec sunt ipedita. patet / ergo virtute nāli istoꝝ pōt seq actus intelligendi respectu cuiuscūqꝫ intelligibilis. ℄ Cōfirmat̄ rō. Omni potētie passiue nāli corrīdet aliqd actiuū nāle / aliogn videret̄ potētia passiua esse frustra in nā si per nihil in nā posset reduci ad actū: sed intellēs polis est potētia passiua ⁊ nālis respectu quorūcūqꝫ intelligibiliuꝫ: ḡ corrīdet sibi aliqua potētia actiua nālis: sequit̄ ergo ppositum. minor pꝫ: qa intellēs polis naturalr̄ appetit cogneꝫ cuiuscūqꝫ cognoscibilis. naturalr̄ etiā pficit̄ per quācūqꝫ cognē. ergo est naturalr̄ receptiuus cuiuscūqꝫ intellectionis. ℄ P. 6° meta.ce diuidit̄ scia speculatiua in metaphysicā ⁊ physicā / siue nāleꝫ ⁊ mathematicā. ℄ Et ex pbatione huius ibidē / nō videt̄ possibile plures habitus esse speculatiuos: qa in istis cōsideratur de toto ente ⁊ in se ⁊ quo ad oēs partes eius: sicut aūt nō posset esse aliqua alia scia speculatiua ab istis: sic nec practica aliq̄ alia a practicis acqsitis actiuis ⁊ factiuis. ergo scie practice acqsite sufficiunt ad pficiendū intellectū practicū / ⁊ speculatiue acqsite sufficiūt ad pficiēdū intellēm speculatiuū. ℄ P. Potēs naturalr̄ itelligere pncipiū / pōt naturalr̄ cognoscere ⁊ itelligere ꝯnes inclusas in pncipio. Hāc pbo: qa scia ꝯnū nō depēdet nisi ex intellectu pncipij: ⁊ ex deductione ꝯnū ex pncipio: sicut patet ex diffōne scire p post.ʳ sed deductio est ex se manifesta: Tex.cō.5. sicut pꝫ ex diffōne syllī pfecti. p priorū: qa nullius est īdigēs Tex.cō.1. vt appareat euidēter necessarium: ḡ si pncipia itelligunt̄: ⁊ deductio manifesta est ex se / habent̄ oīa que sunt necīa ad sciaꝫ ꝯnis. pꝫ ḡ maior. Sed naturalr̄ intelligimus pncipia pma in qbus virtualr̄ includunt̄ oēs ꝯnes scibiles. ḡ naturalr̄ possumus scire oēs ꝯnes istas scibiles. pbatio pme partis minoris: qa termini pmoꝝ pncipioꝝ sunt cōmunissimi. ergo istos possumus naturalr̄ itelligere: qr ex p phy.ᶜ cōmunissima a nobis p intelligunt̄. pncipia autē Tex.c.2.⁊.4 cognoscimus iquantū terminos cognoscimus. p post.ʳ ḡ Tex.cō.6. pncipia pma possum⁹ naturalr̄ cognoscere. pbatio scōe ptis minoris: qr termini pmoruꝫ pncipioꝝ sunt cōissimi. ergo qñ distribuunt̄ / distribuunt̄ pro oībus cōceptibus

Opīo Arist. ⁊ sequaciū.

Tex.cō.18.

9° metaphy. t.c.10.⁊ ide.

p° 8 ce. ⁊ mū. ꝯ Platones ⁊ 3° d anima tex.cō.18.

in plo. pmi meta. Tex.cō.2.

inferioribus: accipiunt aūt tales termini vlr̃ in ꝑmis ꝑncipijs: ⁊ ita extēdunt se ad oēs ꝯceptus particulares: ⁊ ꝑ ꝯñs ad extrema oīum specialiū ꝯclusionū: quare ⁊c̃.

A ¶ Nota ꝙ nullū supnāle pōt rōne nāli ostēdi in eē viatori vel neċio reqri ad ꝑfectionē eius: nec etiā hn̄s pōt cognoscere illud sibi inesse. igit̄ impoīe est hoc ꝓbare ꝯtra ꝓh̄m rōne nāli. Si aūt argnit̄ ex creditis nō est via ꝯtra ꝓh̄m: q2 pcmissam creditā non ꝯcederet. Unde rōnes hic facte ꝯtra eū alterā premissarū hn̄t creditā vel ꝓbatam ex creditis. Et ideo nō sunt sibi nisi ꝑsuasiones theologice ex creditis ad creditum.

Notabile documentū doctoris pro rationib⁹ adducēdis ꝯ phos quātū cōcludere valeant.

Contra istam pōnez pōt argui triplr̃. ¶ Pͥo sic. Omni agenti per cognē neċia est distincta cognitio sui finis. hanc ꝓbo: q2 oē agens ꝓpter finē agit ex appetitu finis: ⁊ omne per se agens agit ꝓpter finez. ḡ omne per se agens suo mō appetit finē. ḡ sicut agēti nāli est neċius appetitus finis ꝑꝑ quē dz agere: ita agenti per cognē (qḋ etiā est per se agēs, ex 2° phy.) necessarius est appetitus sui finis ꝑꝑ quez dz agere qui sequit̄ cognem. pz ergo maior. Sed hō nō pōt scire ex nālibus finē suū distincte. ḡ neċia est sibi de hoc tradi aliqua cognitio supnālis. minor ꝓbat̄. ꝑmo q2 ꝓhs sequens naturalē rōnē, aut ponit felicitatē esse perfectā in cognē subaꝝ separataꝝ acqsita: sic videt̄ dicere ꝑ ethi⁊. ⁊ 10°. aut si nō determinate asserit istā esse supremā nobis possibilē: aliaz tñ rōne nāli nō ꝯcludit: ita ꝙ soli rōni nāli innitēdo vel errabit circa finē in ꝑticulari, vel dubius remanebit. vnde ꝑ ethi. c. 13°. dubitādo ait. Siqdē igit̄ ⁊ aliud aliqḋ deoꝝ est donū hoībus: rōnabile ⁊ felicitatē dei datū esse ⁊ maxime humanoꝝ quāto optimū. ¶ Scḋo ꝓbat̄ eadē minor per rōnē: q2 nullius subē finis ꝓpri⁹ cognoscit̄ a nobis nisi ex actib⁹ eius nobis manifestis: ex qbus ostendit̄ ꝙ talis finis sit ꝯueniēs tali nāe. nullos aūt actus experimur nec cognoscimus inesse nāe nr̄e in statu isto ex qb⁹ cognoscamus visionē subaꝝ separataꝝ esse ꝯuenientem nobis. ḡ nō possumus naturalr̄ cognoscē distincte ꝙ iste finis sit ꝯueniens nāe nr̄e. Hoc saltē certū est ꝙ quedaz cōditiones finis ꝓpter quas est appetibilior ⁊ ferventi⁹ inquirendus nō pn̄t determinate cōcludi rōne nāli. Et si enī daret̄ ꝙ rō nālis sufficeret ad ꝓbādū ꝙ visio nuda ⁊ fruitio dei est finis hoīs: tñ nō ꝯcluderet̄ ꝙ illa ꝑpetuo ꝯuenit homini ꝑfecto in corꝑe ⁊ aīa: sic dicet̄ in 4° disti. 43ᵃ. Et tñ ꝑpetuitas huius boni est ꝯditio reddēs finem appetibiliorē q̄ si eēt trāsitoriū. Cōsequi etiā hoc bonū in nā ꝑfecta appetibilius est q̄ in aīa sepata: sicut pz per Augᵐ 12° sup Genesim. Istas ḡ ⁊ siles ꝯditiones finis necessariū est noscē ad efficaciter inqrēdū finē: ⁊ tñ ad eas cognoscēdū nō sufficit rō nālis: ḡ reqrit̄ doctrina supnāliter tradita. ¶ Scḋo sic. Omni cognoscēti agenti ꝓpter finem neċia est triplex cognitio. ꝑ quō ⁊ qualr̄ finis acqrat̄. scḋo cognitio oīum que sunt neċia ad finez. tertio est neċium cognoscē ꝙ oīa ista sufficiāt ad talē finē. Primū pz: q2 si nesciat quō finis acqrat̄ nesciet qualr̄ ad cōsecutionē illi⁹ se disponat. 2ᵐ ꝓbat̄: q2 si nesciat oīa neċia ad ipsuz finē ꝓpter ignorantiā alicuius necessarij poterit a fine deficere. Et etiā quātū ad 3ᵐ si nesciat ista neċia sufficere dubitādo se ignorare aliqḋ neċium, non efficaciter ꝓsequet̄ illud qḋ est neċiuz. Sed hec tria nō pōt viator rōne nāli cognoscere. ꝓbatio ꝑmi: q2 beātudo ꝯfert̄ tanq̄ premiū pro meritis eius quē deus acceptat tanq̄ dignū tali premio. Et per ꝯñs nulla nāli necessitate sequitur ad actus nr̄os qualescūqz: sed cōtingēter datur a deo actus aliquos in ordine ad ipsuz tanq̄ meritorios acceptante. hoc aūt nō est naturalr̄ scibile vt videt̄: q2 in hoc errabāt ꝓhi ponētes oīa que sunt a deo imediate eē ab eo neċio:

2° phys. t. c. 49. 61. ⁊ 75.

Tex. cō. 50.

C. 13.

C. 10.

B

Nr̄ ꝓbari nō pōt imortalitas aīe rōnal' nāli ratione. vt pz dist. 49. quarti. q. 6.

C

saltē alia duo membra sunt imanifesta. Nō enī pōt sciri naturalr̄ acceptatio volūtatis diuine: vt puta tanq̄ ꝯtingenter acceptātis talia vel talia digna vita eterna. Et ꝙ etiā illa sufficiāt depēdet mere ex voluntate diuina circa ea ad que contingenter se habet. ergo ⁊c̃.

Contra istas duas rōnes instat̄. ⁊ ꝑmo cōtra ꝑmā sic. Oīs nā cāta essentialr̄ depēdet a q̄libet per se cā ei⁹. Et ꝓpter talē depēdentiā ex causato cognito pōt demr̄atione q2, q̄libz eius per se cā cognosci. ergo cū nā hoīs sit homini naturalr̄ cognoscibilis: q2 nō est potentie cognitiue improportionalis: sequit̄ ꝙ ex ista nā cognita possit naturalr̄ cognosci finis illius nature. ¶ Cōfirmat̄ rō: q2 si ex nā iferiori cognita cognoscit̄ ei⁹ finis nō minus hoc est poīe in ꝓposito: q2 nec minor depēdētia est finiti in ꝓposito ad suū finē q̄ in alijs. Ex hac etiā rōne videt̄ ꝙ falsa sit ista ꝓpositio: finis subē nō cognoscit̄ nisi ex actib⁹ eius, que assumebat̄ in ꝓbatione minoris: q2 ex cognitione nature in se pōt finis eius cognosci demr̄atione q2. ¶ Si aūt dicat̄ ꝙ rō ꝯcludit hoīem naturalr̄ posse cognoscere suū finē nālem: nō aūt supnālē. ¶ Cōtra Aug. ꝑ de ꝑdestinatione scōꝝ cap. 4. Proinde inquit posse hr̄e fidē: sicut posse hr̄e charitatē nāe est hominū. hr̄e aūt fidē quēadmodū hr̄e charitatem gr̄e est fideliū. Si igit̄ nā hoīs est naturalr̄ cognoscibilis homini: naturalr̄ etiam erit cognoscibilis ista potētia: vt est talis nāe: ⁊ ꝑ ꝯñs ordinabilitas talis nāe ad finē ad quez fides ⁊ charitas disponit. ¶ Itē hō naturalr̄ appetit finē istū quē dicis supnaturalē: igit̄ ad istū naturalr̄ ordinat̄: ergo ex tali ordine pōt ꝯcludi iste finis ex cognē nāe ordinate ad ipsum. ¶ Itē naturalr̄ cognoscibile est ꝑmū obiectū intellͨs eē ens ꝭm Auic. Et naturalr̄ est cognoscibile in deo ꝑfectissime saluari rōnē entis. finis aūt cuiuscūqz potentie est optimū eoꝝ que ꝯtinent̄ sub ei⁹ obiecto ꝑmo: q2 in illo solo est ꝑfecta qetatio ⁊ delectatio: ex 10° ethicoꝝ. igit̄ naturalr̄ cognoscibile est hoīez ordinari ꝭm intellm ad deū tanq̄ ad finē. ¶ Cōfirmat̄ rō: q2 cui naturalr̄ est cognoscibilis potētia aliqua sibi naturalr̄ est cognoscibile qd sit eius obm ꝑmū. ¶ Et vlterius pōt cognoscere in quo saluat̄ rō illius ꝑmi obiecti: ⁊ in quo ꝑfectissime. tale aūt est finis potētie: mens aūt nota est sibi ꝭz Aug. 14. de tri. cap. 4. vel. 15. igit̄ notū est sibi qd sit ei⁹ ꝑmū obz. Et nouit deū nō excedere rōnē illius ꝑmi obī: q2 tūc nullo modo esset ab ipsa mēte intelligibilis: ḡ nouit deuz esse optimū in quo saluat̄ rō sui ꝑmi obiecti. Et ita nouit ipz esse finē potētie. ¶ Cōtra scḋaz rōnez argr̄ sic. Si ꝑ vnū extremū cognoscit̄ aliud extremū: ḡ ⁊ mediū: sz neċia ad ꝯsequēdū finē sunt media iter nām ⁊ finē suū ꝯsequēdū. igit̄ cū ex cognitione nāe possit cognosci finis nature ꝭm prius ꝓbata: videt̄ ꝙ similr̄ possint cognosci media necessaria ad finē. ¶ Confirmat̄ ratio: ita enī in proposito entiū ad finē videt̄ esse neċia cōnexio ad ipsuz finē sicut in alijs: sed ꝓpter talē cōnexionez in alijs ex fine cognoscunt̄ illa que sunt ad finē neċia: sicut per rōnez sanitatis cōcludit̄ talia ⁊ talia requiri ad sanitatē: ergo ⁊c̃.

Ad primum licet ꝓcedat de fine qui est cā finalis: nō de fine attingendo per opationē: quoꝝ finiū distinctio dicet̄ ifra. Pōt tñ ad istud ⁊ ad sequens de Aug. Et ad 3ᵐ de potētia ⁊ ꝑmo obiecto dici vnica rñsione: ꝙ oīa accipiūt nr̄am nām vel potētiā itellectiuā eē a nobis cognoscibilē naturalr̄: qḋ falsum est sub illa rōne ꝓpria ⁊ spāli sub qua ad talē finē ordinat̄: ⁊ sub qua capax est gr̄e cōsumate: ⁊ sub qua hz deū pro perfectissimo obio. Nō enī cognoscit̄ aīa a nobis nec nā nr̄a ꝓ statu isto nisi sub rōne aliq̄ gn̄ali abstrahibili a sensibilibus: sicut patebit ifra dis. 3. Et ꝭm talem rōnē gn̄alē nō cōuenit

Et inqt Aui. ꝑ° post. t. c. 30

Scḋz nālis.
Scz supnālē

ꝑ° meta. c. 5.
4. meta. t. c. 4

C. 4.

q. de subiecto ⁊ q. de ꝑard. ⁊ dist. 1. q. 2. ⁊ in. 4. dist. 48. q. 2. ⁊. 49. q. 8. ⁊ in theorematibus.

D

q. 1. ⁊. 3.

cōuenit sibi ordinari ad talē finē: nec posse capere grāz: nec hīc sic deū pro obiecto p̄fectissimo. ¶ Tunc ad formā argumēti cū dī φ ex ente ad finez pōt cognosci finis demr̄atione qa. Dico φ nō est verū: nisi cognito illo ente ad finē sub illa p̄pa rōne: sub qua hʒ finē istū. Et nūc minor est falsa. Et cū probaṫ per p̄portionalitatē. dico φ lʒ mens sit eadē sibi: non tñ pro statu isto est p̄portionalis sibi: tanq̄ʒ obiectū: nisi ſm rōnes gn̄ales: que p̄nt abstrahi ab imaginabilibus. ¶ Ad confirmationē dico φ nec aliarū subaꝝ fines p̄pꝛij cognoscunṫ: qui. s. sunt caꝝ ſm rōnes p̄prias: nisi aliq̄ sint actus manifesti: ex q̄bꝰ ɔcludaṫ ordo eaꝝ ad talē finem. ¶ Et ex hoc pʒ ad illud qđ adducitur ɔ̄ p̄bationē minoris: φ ista p̄pō nō est falsa. Nō cognoscit a nobis finis p̄prius subē: nisi p̄ actus eiꝰ nobis manifestos. Nō eni accipit p̄pō illa, φ non possit aliter cognosci finis. hn̄ eni est veꝝ: φ si subā sub p̄pria rōne cognosceref: ex nā sic cognita posset eius cā p̄ se cognosci demr̄atione qa: sed non sic cognoscit a nobis aliq̄ subā nūc. ideo nullū finē possumus nūc ɔcludere p̄pꝛiū subē: nisi per actū euidētē de illa subā: vt nota in vlī ꝛ cōfuse. In p̄posito aūt deficit vtraqʒ via. Sed p̄batio minoris tetigit vnā viā de ignorātia actus: supponēdo aliaz de cognitione nature in se. ¶ Ad zm̄ de Aug̃ dico φ illa poᵃ habēdi charitatē (vt ipsa est dispō respectu dei in se sub p̄pria rōne amādi) ɔuenit nāe hoīs ſm rōnē spālez: nō cōēz sibi ꝛ sensibilibus: ꝛ ideo nō est illa potētialitas naturalr̄ cognoscibilis de hoīe: sicē nec hō cognoscit sub illa rōne: sub qua est eius hec poᵃ. Et ita r̄ndeo ad illud: inquātū pōt adduci ɔ̄ ɔ̄nē p̄ncipalē. s. oppositam minori p̄me rōnis. Sed inquātū adducit ɔ̄ illā r̄nsionez de fine nāli ꝛ supnāli. cōcedo deū esse finē nālem hoīs: lʒ nō naturalr̄ adipiscendū: sed supnāliter: ꝛ hoc p̄bat rō sequēs de desiderio nāli: quā ɔcedo. ¶ Ad aliđ. negādū est illđ qđ assumiṫ. s. φ naturalr̄ cognoscimus ens esse p̄mū obʒ intell's nr̄i: ꝛ hoc ſm totā indifferētiā entis ad sensibilia ꝛ isensibilia. Et hoc qđ dic̄ Auic̄. nō ɔcludit φ sit naturalr̄ notū. Miscuit eni sectā suam: que fuit secta machometi, p̄hicis. Et quedā dixit vt p̄hica: ꝛ rōne p̄bata. alia vt cōsona sue secte. Vñ ipse expresse ponit 9ᵒ metaᶜᵉ sue alaz separā cognoscere subaz imālē in se. Et ideo sub obiecto p̄mo intell's hʒ ponere subam imālem contineri. Nō sic Aristo. sed ſm ipsum videṫ esse primaz obm intell's nr̄i quidditas rei sensibilis: ꝛ hoc vel in se sensibilis: vl̄ in suo inferiori: hoc est quidditas abstrahibilis a sensibilibus.

E

Cōmentator 4ᵒ meta. c. 3.

Cap. 7. ꝛ sub

Idem 3ᵒ dis. huius. q. 7. ꝛ q. 14. quolib.

Arguitur contra hoc sic. qa si q̄ddītas rei mālis sit obm adequatū intell's: tunc intell's nō poterit itelligere aliqd de substātijs sepatis: qa obm adequatū vel formalr̄ vel virtualr̄ cōtinet oē illud in qđ potētia pōt ferri: sʒ q̄dditas mālis nec formalr̄ nec virtualiter ɔtinet subas separatas: g̃ ꝛc̄. ¶ R̄ndeo. assumptū ꝫ nō eē verū: qa q̄nque cōia sensibilia. s. numerus, figura, motus, magnitudo, ꝛ quies, sentiunṫ a visu per se: ꝛ tñ neutro modo ɔtinenṫ sub luce vel colore: sufficit eni' aliqua ɔuenientia vel cōcomitantia vnius ad alterum.

De hoc vide 2ᵒ de aia. t. c. 63. ꝛ in sequētibus.

Vide. 12. dis. 4. q. 3. ꝛ sup p̄mo. q. 4. ꝛ ca. de q̄litate 18.

¶ Qđ aūt addiṫ de Augustino in ɔfirmatione illiꝰ rōnis. R̄ndeo ꝛ dico, φ dictū Augⁿ debet itelligi de actu p̄mo sufficiēte ex se ad actū suū scđm: sed nūc ipediṫ: p̄pter qđ impedimētū actus scđs nō eliciṫ a p̄mo: de hoc aūtez amplius diceṫ infra. ¶ Si 2ᵒ obijciaṫ ɔ̄ ista. hō in statu nāe institute potuit cognoscere nām suā. igiṫ finē nature ex deductione p̄me rōnis: igiṫ ista cognitio nō est supnālis. ¶ Itē ɔ̄ r̄nsionē ad vltimā rōnē: si ideo nō cognoscit quid sit obm p̄mū intell's: qa nō cognoscit intell's sub ratione p̄pria sub qua respicit tale obʒ: ergo nō pōt cognosci de quocūqʒ: φ ipsuʒ sit intelligibile: qa non cognosciṫ potētia sub illa rōne: sub qua respicit qđcūqʒ vt obiectū intelligibile.

Dist. 3. q. 3. ꝛ 3. dis. 3ᵒ. q. 8. ꝛ in q̄l. q. 14.

¶ R̄ndeo ad p̄mū r̄gtereṫ dici q̄lis fuerit cognitio hoīs instituti: qđ vsqʒ alias differaṫ: saltē respcū viatoris pro statu isto est illa cognitio supnālis: qa facultatē eius nālē excedēs, naturalē dico ſm statū nāe lapse. ¶ Ad zm̄ ɔcedo φ nō habeṫ mō cognitio de aīa vel de aliqua eius potētia ita distīcta: φ ex ipsa possit cognosci: φ aliqđ obm tale sibi correspōdeat: sed ex ipso actu quē experimur, cōcludimus potētiā ꝛ nām: cuius iste actus est: illđ respicere pro obto qđ p̄cipimus attingi p̄ actū: ita φ obm potētie nō cōcludiṫ ex cog̃ne potētie: sed ex cog̃ne actus quem experimur. Sed de obto supernaturali neutrā cognitionē possumus habere: ideo ibi deficit vtraqʒ via cognoscendi finem propriū illius nature.

Vide in scđo dist. 3ᵒ. q. 9. ꝛ dis. 21ᵒ. q. 3. ꝛ in 3ᵒ dis. 14ᵒ q. 3. ꝛ i 4ᵒ di. 10. q. 5. ꝛ sup. lib. de aīa. q. 15ᵒ optime.

Ad argumētum cōtra scđam rōnē pʒ: quia supponit quoddā iaʒ negatum. ¶ Ad ɔfirmationē illius rōnis dico: φ qn̄ finis sequiṫ naturalr̄ ea que sunt ad finē: ꝛ naturalr̄ p̄exigit illa: tūc ex fine p̄nt cōcludi ea que sunt ad finē. hic aūt nō est cōsecutio naturalis: sed tm̄ acceptatio diuine voluntatis compensantis ista merita, tanq̄ʒ digna tali fine.

F

Tertio arguiṫ principalr̄ ɔtra opi. p̄hoꝝ 6ᵒ metaᶜᵉ. cognitio subarū separataꝝ est nobilissima: qa est circa nobilissimuʒ genus: g̃ cognitio coꝝ que sunt p̄pria eis: est maxime nobilis ꝛ necīa. nam illa p̄pria eis sunt nobiliora ꝛ p̄fectiora cognoscibilia: q̄ʒ illa in q̄bꝰ cōueniunt cū sensibilibus. Sed illa p̄pria nō possumus cognoscere ex puris nālibꝰ. p̄bo: qa si in aliqua scīa nāliter possibili traderenṫ hec p̄pria. hoc esset in metaphysica: sed ipsa nō est possibilis naturalr̄ a nobis hīi de p̄prijs passionibus istaꝝ subaꝝ separataꝝ: vt pʒ dupl'r. ꝛ p̄ sic. qa illa nō includunṫ v'tualr̄ in p̄ subiecto metaphysice. s. in ente. Hoc etiā est qđ dicit p̄hs p̄ meta. φ opʒ sapiētē oīa cognoscere aliqualr̄. s. in vlī ꝛ nō in p̄ticulari. Et subdit. Qui eni nouit vlīa, nouit aliqualr̄ oīa subiecta. sapientē autē vocat metaphysicū sicut metaphysicā p̄bat ibi esse sapiam. ¶ Scđo p̄bo rōne: qa nō cognoscunṫ talia cognitione p̄pter quid: nisi cognoscanṫ p̄pria subiecta: que subiecta icludūt talia p̄pter q̄d. Sed p̄pria subiecta coꝝ nō sunt a nobis naturalr̄ cognoscibilia: g̃ ꝛc̄. Nec cognoscunṫ illa p̄pa coꝝ demr̄atione qa, videlʒ ex effectibus. qđ p̄baṫ. naʒ effectꝰ vel relinquūt itell'm dubiū quo ad istu: vel adducūt in errorē. Qđ appet ex p̄prietatibus p̄me sube imālis in se. p̄prietas eni nāe eius est φ sit cōmunicabilis tribus: sed effectus nō ostendūt istā p̄prietatē: qa nō sunt ab ipso inquantuʒ trinus. Et si ab effectibus arguaṫ ad cāʒ magis ducūt in oppositū: ꝛ in errorē: qa in nullo effectu inueniṫ vna nā numero nisi in vno supposito. p̄prietas etiā istius nature ad extra est cāre ɔtingenter: ꝛ ad oppositū huiꝰ magis deducūt effectꝰ in errorem: sicut pʒ p̄ opiones p̄hoꝝ ponētiuʒ p̄mū necīo cāre. De p̄prietatibꝰ etiā aliaꝝ subaꝝ pʒ hoc idē: qa effectus magis ducūt in sempiternitatē: ꝛ eternitatē: ꝛ necessitatē eaꝝ q̄ʒ incontingentiā ꝛ nouitatē. Similr̄ videnṫ p̄hi ex motibꝰ ɔcludē, φ numerꝰ istaꝝ subaꝝ separataꝝ sit ſm nūm motuū celestiū. Silr̄ φ ille sube sunt nālr̄ beate: ꝛ impeccabiles sicē p̄hi posuerūt: que oīa absurdissima sunt.

Tex. cō. 2.

Qꝫ metaphysica est sciētia maxime vt in quit Arist. in p̄hemio p̄mi metaphysice. In p̄hemio.

Amplius de hoc vide 8ᵒ di. p̄mi. q. 5. ꝛ 7 q. quolib.

G

12ᵒ meta. tex. cō. 42.

Contra istā rōnē arguo ꝛ p̄bo, φ quecūqʒ necīa de substātijs sepatis cognoscunṫ a nobis nūc per fidē, siue per cōem reuelationez, p̄nt cognosci cog̃ne nāli. Et hoc sic. Quorūcūqʒ necīoꝝ reuelatoꝝ terminos naturalr̄ cognoscimꝰ, ꝛ illa possumus naturalr̄ cōprehendere: sed oīum necīoꝝ reuelatoꝝ terminos naturalr̄ cognoscimꝰ: ergo ꝛc̄. Probatio maioris. Illa necīa aut sunt mediata: aut imediata. Si imediata: g̃ cog̃scunṫ cognitio

Henricus in summa.

Tex.cõ.6. terminis.p̃ post[x].Si mediata:ergo cũ possumus cognoscere
extrema:possumus ↄcipere mediũ iter ea:t tũc ↄiungen/
do illud mediũ cũ vtroqꝫ extremo:aut habent premisse
Qz nõ ẽ pce/dere in infini tũ p° poste. t.c.34.t.35. mediate:aut imediate.Si imediate:idez qđ prius.Si me/
diate:pcedemus cõcipiẽdo mediũ iter extrema:t cõiun
gendo cũ extremis:quousqꝫ veniamus ad imediata.igit̃
tandẽ veniemus ad nec͠ia imediata:que intelligemus ex
terminis:ex qbus sequunt̃ oĩa nec͠ia mediata:ergo ista me/
diata p̃ imediata scire poterim⁹ naturalr. Probatio mi/
noris pncipalis:qa h̃ns fidẽ t nõ h̃ns fidẽ ↄdicentes sibi
inuicẽ nõ contendũt de noĩbus tm̃:sed de cõceptibus:sic
cũ p̃hs t theologus ↄdicũt de ista.deus est trinus.vbi nõ
tm̃ idẽ nomẽ:sed eundẽ cõceptũ vnus negat:t alius affir
mat.ergo oẽm cõceptũ simplicẽ:quẽ iste hꝫ:t ille hꝫ. ❡ Ad
istud r̃ideo.de substãtijs sepatis sunt aliq̃ veritates ime
diate:accipio tũc aliquã veritatẽ talẽ p̃maꝫ t imediatã:t
sit.a.In ista icludunt̃ multe veritates mediate:puta oẽs
que particulariter enuntiant cõia ad predicatũ de cõib⁹
ad subm:dicant̃.b.c.Ista vera mediata nõ h̃nt euidẽtiã:
nisi ex illa imediata:ergo non sunt nata sciri:nisi ex ista ime/
diata itellecta.Si igit̃ aliqs intell'us posset intelligere ter/
minos.b.c.t cõponere eos adinuicẽ:nõ aũt posset itelligẽ
terminos.a.nec per ↄñs ipsiꝫ.a.b.sed tũc erit intellectui
suo ꝑpositio neutra.Ita est de nobis:qa ↄceptus quosdã
cões h̃emus de substãtijs imãlib⁹ t mãlib⁹:t istos possu
mus adinuicẽ cõponere.Sed iste cõplexiones nõ habẽt
euidẽtiã:nisi ex veris imediatis:que sunt de illis qdditati/
bus sub rõne ꝑpria t spãli:sub qua rõne nõ ↄcipimus
istas qdditates:t ideo nec scimus illas veritates gñales
de ↄceptib⁹ gñalibus. ❡ Exẽplũ.si impoĩe est alicui ↄci
pere triãgulũ sub ꝑpria rõne:põt tñ abstrahere rõnem
figure a quadrangulo:t eã cõcipere:impoĩe est etiã sibi
cõcipere primitatẽ:vt est ꝑpria passio triãguli:qa sic nõ
cõcipit̃:nisi vt abstrahit̃ a triãgulo:tñ põt primitatẽ ab/
strahere ab alijs primitatib⁹:puta in numeris.iste itell'us
Doctria p̃bĩ p° post.t.c. 33. t tex. cõ. 35.t.36. lꝫ posset formare hãc cõplexionẽ:aliqua figura est p̃ma:
qa terminos eius põt apprehẽdere:tñ illa cõpositio for/
mata erit sibi neutra:qz ista est mediata iclusa in ista im/
mediata.triãgulus est sic p̃mus:t hãc imediataꝫ nõ põt
itelligere:qa nec terminos eius:ideo mediatã non potest
scire:que ex hac imediata tm̃ hꝫ euidentiaꝫ. ❡ Per hoc
ad arg[m].nego maiorẽ.Ad ꝓbationẽ dico ꝙ illa nec͠ia sũt
mediata.Et cũ dicis igit̃ cũ possumus cognoscere extre/
ma:possumus cõcipere mediũ iter extrema.nego ↄñtiã:
H qa mediũ iter extrema qñqꝫ est essentialr ordinatũ:puta
qđ qd est alterius extremi:vel passio p̃or respectu poste/
rioris passionis:t tale est mediũ ad ↄcludendũ vl'iter ex/
tremũ de extremo.Cõcedo igit̃ ꝙ qcũqꝫ põt intelligere
extrema põt itelligere tale mediũ inter talia extrema:qz
intell'us eius icludit̃ in altero extremo.si est passio:vel est
idẽ alteri:si est qđ qd est alterius extremi.Si aũt mediũ
sit particulare cõtentũ sub altero extremo:t nõ essentia/
liter ordinatũ iter extrema:tũc nõ opꝫ ꝙ potẽs cõcipere
extrema gñalia:possit ↄcipere mediũ particulare ad illa
extrema gñalia:ita est hic.nã ista quidditas sub rõne ꝓ/
pria t p̃ticulari h̃ns passionẽ aliquã sibi imediate inherẽ
tem est mediũ inferius ad ↄceptũ sibi cõez:de quo dicit̃
illa passio in cõi accepta:t ideo nõ est mediũ vl'iter infe/
rens passionẽ de cõi:sed tm̃ p̃ticul'r.hoc pꝫ in exẽplo illo:
qa nõ opꝫ ꝙ potens cõcipere figurã in cõi t p̃mitatez in
cõi possit ↄcipere triangulũ in p̃ticulari:qa triãgulus est
mediũ cõtentũ sub figura:mediũ inquã ad ↄcludendum
p̃mitatez p̃ticul'r de figura. ❡ Hec ratio tertia potissime
concludit de p̃ma sub̃a imãli:qa eius tanq̃ obti beatifici
potissimũ est cognitio nec͠ia.Et tũc r̃nsio ista ad obtionẽ
cõtra ipsam supponit ꝙ nũc naturalr nõ cõcipim⁹ deũ:
nisi in conceptu gñali cõi sibi t sensibilibus:qđ inferius
dis.3ª.q.j.exponet̃.Si etiã neget̃ illud suppositũ:adhuc
opꝫ dicere conceptũ:qui põt fieri de deo virtute creatu/
re esse imperfectũ:qui aũt fieret virtute ipsius essentie se De hoc vide
esse perfectũ:sicut ergo dictũ est de ↄceptu gñali t spãli: clarius.3.dis.
ita dicat̃ s̃m aliã viã de iperfecto t perfecto conceptu. huius.q.3.

Contra aũt ↄnez pncipalẽ posset sic argui.Pono Casus nota/
ꝙ sit aliqs adultus nõ baptiçatus:t ꝙ non bilis.
habeat aliquẽ docentẽ:hẽat tñ bonos mores:quales põt
hic ↄformes.s.rõni recte nãli:t caueat ea:que nãlis ratio
ostendit sibi esse mala:lꝫ deus de cõi lege taleꝫ visitaret
docẽdo per hoiez:sicut Corneliũ visitauit:pono tñ ꝙ non Actuũ.10.
doceatur ab aliquo:ille saluabitur. Similr lꝫ postea do/
ceat̃:tamẽ prius est iustus:t ita tunc dignus vita eterna:qa
p̃ bona velle p̃cedẽtia doctrinã meret̃ grãꝫ qua est iust⁹:
nõ tñ hꝫ theologiã/etiã quãtũ ad p̃ma credibilia:sed tm̃
cognĩe nãlẽ.ergo nihil theologie est simpl'r nec͠ium ad sa
luteꝫ. ❡ Posset dici ꝙ iste per bona velle ex grĩe de cõ/ I
gruo meret̃ iustificari ab originali:t deus nõ subtrahit li
beralitatis sue munus ab eo:sed dat sibi primã gratiam
sine sacr̃o:qa non est alligatus sacr̃is:t tunc grã nõ datur
sine habitu fidei theologie:ita ꝙ hꝫ habituꝫ theologie:lꝫ
nõ possit exire in actũ sicut nec baptiçatus nisi instruat̃.
Et lꝫ nõ sit ↄdictio grãꝫ dari sine fide:cũ sint habitus di/
stincti:t in diuersis potẽtijs:tñ sicut in baptismo ponitur
simultas in infusione:ita in ꝓposito põt poni simultas in
casu isto.nõ eñi minus gratiosus est deus illi:queꝫ ꝓpter
meritũ de ↄgruo iustificat sine sacr̃o:q̃ꝫ illi quẽ sine omni
merito ꝓprio iustificat in susceptione sacr̃i:sed possibile
est deo de potẽtia absoluta quẽlibet saluari:t etiã facere
ꝙ mereat̃ gl'iam sine fide infusa:si sine illa det grãꝫ:quã
h̃ns bene vtat̃ ea quantũ ad velle:qđ põt hĩe s̃m nãlem
cognĩe t fidẽ acquisitã:vl' sine omni fide acq̃sita:si doctor
desit.Sed de potẽtia ordinata nõ tenet̃ sine fidei habitu
p̃cedente:qa sine illa nõ ponit̃ grã infundi:nõ tñ ꝓpter i/
digentiã:q̃si sine illa nõ sufficeret:sed ꝓpter liberalitatẽ
diuinã:que totũ reformat intus hoiem:minus etiã p̃fecte
eẽt hõ dispositus:quãtũ ad assensuꝫ quorũdã vero꞉:sine
fide ifusa:t sicut in hoc:ita ꝓportionabil'r de habitu theo
logie:qui p̃fectus ex͠tis includit fidẽ infusaꝫ:t acq̃sitã ar/
ticulo꞉ t alio꞉ reuelato꞉ a deo in scriptura:ita ꝙ nõ est
tm̃ hic ifusa nec acq̃sita tñ:sꝫ sil' ambe. ❡ Est igit̃ theo/
logia nec͠ia/loquẽdo de po[a] ordinata/t loquẽdo de p̃nci/
pali habitu siue priori p̃tinẽte ad theologiã:que est fides K
ifusa:t hoc gñal'r quãtũ ad oẽs:nõ sic aũt quãtũ ad scðm
habitũ quẽ includit:q est fides acq̃sita.Sed forte de po[a]
ordinata est nec͠ia in adulto potẽte hĩe doctorẽ t cũ itel/
ligere:t hoc quãtũ ad aliquo꞉ gñaliũ/fidẽ acquisitam.

Quarto pncipalr arguit̃ sic.Ordinatũ ad aliquem Thom.1.pte
finẽ:ad quẽ est ex se indispositum:nece est sũ.q.1.ar.1.
paulatim p̃moueri ad dispõnẽ respectu illius finis:sꝫ hõ in solone pn.
ordinat̃ ad fineꝫ supnãlẽ:ad quẽ ex se est indispositus.ergo
indiget paulatim disponi ad habẽdũ illũ finẽ.hoc aũt fit
per cognĩe aliquã supnãlẽ:ergo tc̃. ❡ Si instet̃ ꝙ agens
perfectũ põt statim remouere imp̃fectionẽ:t stati agere.
R̃ndet̃ ꝙ etsi posset de potẽtia absoluta:tñ perfecti⁹ est
cõicare hoi aliquã actiuitatẽ respectu sue p̃fectionis ↄse/
quẽde:q̃ꝫ nõ cõicare:põt aũt hõ hĩe actiuitatẽ aliquã re/
spectu sue p̃fectionis finalis:ergo p̃fectius est ꝙ hoc sibi
cõicet̃:qđ nõ põt fieri sine aliqua cognitione imperfecta
precedente istam p̃fectã:ad quam ordinatur finaliter.

Quinto arguit̃ sic.Omne agẽs vtens instr̃o in agẽ Hen. in sum.
do nõ põt per illud instr̃m in aliquã actio/ sua. t Guil.
nes que excedit nãm illius instr̃i.lumẽ aũt intell'us agẽtis var. di.1.q.2.
est instr̃m

est instr̄m quo aīa nūc vtit̄ in intelligēdo naturalr̄: ḡ nō potest p̄ illud lumen in aliquā actionē: que excedat illud lumē: sed illud de se est limitatū ad cogn̄ē babitā p̄ viaȝ sensuū: ḡ aīa nō pōt in aliquā actionē: que nō pōt h̄ri per viā sensus: sed multoꝝ alioꝝ cognitio est nec̄ia pro statu isto: igit̄ ꝛc̄. ¶ Hec rō videt̄ ꝯcludere ꝯ eū qui fecit eaȝ. Sm̄ eni deductionē istā: lux icreata nō poterit vti intellu agente: vt instr̄o: ad cogn̄ē alicuius sincere veritatis: quia talis sm̄ eū nō pōt h̄ri via sensuū sine sp̄āli illustratione. Et ita sequitur q̄ in cogn̄e veritatis sincere lumē intell̄s agētis nullo mō h̄eat aliquā actionē: qd̄ videt̄ icōueniēs: q̄ꝛ ista actio p̄fectior est omni itellectione: ꝛ p̄ ꝯn̄s illō qd̄ p̄fectius est in aīa: aliquātū itellectiua: opȝ ꝯcurrere aliquo mō ad istā actionē. ¶ Iste due rōnes nō vident̄ p̄lurimū efficaces. p̄ma eni eēt efficax: si eēt ꝓbatū q̄ hō ordinat̄ finalr̄ ad cogn̄ē sup̄nālē: cui⁹ ꝓbatio p̄tinet ad q̄ōnes de btitudine. Et si cū hoc ostēderet̄ cogn̄ē nālē non sufficiēter disponere pro statu isto ad cogn̄ē supernaturalē cōseq̄endā. ¶ Scd̄a ratio petit duo. s. aliquoꝝ cogn̄eȝ esse necessariā que nō possunt cognosci per viam sensuuȝ. Et q̄ lumen intellectus agentis est ad talia cognoscibilia limitatum. Tres ergo p̄me rōnes ꝓbabiliores apparēt.

L Ad questionē igit̄ r̄ndeo distiguēdo p̄mo qualiter aliq̄d dr̄ supernāle. potētia eni receptiua cōparat̄ ad actū quē recipit: vel ad agens a quo recipit. ¶ Primo mō ipsa est po⁹ nālis vel violenta vel neutra. nālis si nālr̄ iclinet̄. violēta si sit ꝯ inclinationē nālem. neutra si neqȝ inclinat̄ ad istaȝ formā neqȝ ad oppositā. In hoc aūt cōparatione nulla est sup̄naturalitas. Sed comparādo receptiuū ad agens a quo recipit formā tūc est nālitas: qn̄ receptiuū cōp̄at̄ ad tale agens: qd̄ natū est naturalr̄ imprimere talē formā in tali passo. Sup̄naturalitas aūt qn̄ cōparat̄ ad tale agens: qd̄ nō est naturalr̄ impressiuū illius forme in illud passum.

Anteq̄ȝ hec distinctio ad ꝓpositū applicet̄ cōtra istud arguit̄ multiplr̄ taȝ q̄ distinctio nālis ꝛ violēti sumatur ex cōparatione passi ad agens: ꝛ nō tm̄ ex cōparatione eius ad formā: q̄ȝ q̄ distin-

Vide l. 4° di. 43. q. 4. ctio nālis ꝛ sup̄nālis sumat̄ ex cōp̄atiōe passi ad formā. ꝛ nō tm̄ ex cōparatione eius ad agēs: que argumēta non ponunt̄ hic. ¶ Solo rōnis appꝫ: q̄ illō est p̄cise causa alterius: quo posito: circūscripto vel variato q̄cūqȝ alio: sequit̄ effectus: nūc aūt lȝ forma ꝯ quā iclinat̄ receptiuū: nō inducat̄ nisi p̄ agēs violētans passuȝ: nec agēs sup̄naturale sup̄nālr̄ agat: nisi iducēdo formā: tn̄ p̄ se rō violēti est ex h̄itudie passi ad formā ꝛ nō ad agēs: ꝛ p̄ se ratio sup̄nālis est ex h̄itudine passi ad agēs: ꝛ nō ad formā. ꝓbat̄: q̄a passo ꝛ forma manētib⁹ in sua rōne: puta q̄ forma sit receptibilis: ꝯtra tn̄ iclinationē passi: q̄ncūqȝ variet̄ agēs: passuȝ violēter recipit. silr̄ passo ꝛ agēte sic se h̄ntibus: q̄ solū agēs nō naturalr̄: sȝ sup̄naturalr̄ actiuū: trāsmutat passuȝ: solū inquā: ita q̄ agens nāle non disponat: quācūqȝ formā iducet: erit sup̄nālis respectu passi. Hoc ꝓbat̄ scd̄o: q̄a nō tm̄ in iduci: sed in p̄manere aliqua forma violēter p̄manet in passo sine actione extrinseca: lȝ nō dicat: aliq̄ naturalr̄ etiā dicat: aliq̄ sup̄naturalr̄ ꝓpter agens tn̄: ita q̄ circūscribēdo agens: a quo fit non possȝ dici supernaturalis: pōt aūt dici naturalis: q̄a perficit naturalr̄ cōparando formā ad receptiuum tm̄.

¶ Ad ꝓpositū dico: q̄ cōparādo itell̄m polem ad notitiā actualē in se: nulla est sibi cognitio sup̄nālis: q̄a intellect⁹ possis quācūqȝ cogn̄e naturalr̄ p̄fucit̄: ꝛ ad quācūqȝ naturalr̄ inclinat̄: sed scd̄o mō loquēdo sic est sup̄nālis: que gn̄at̄ ab aliquo agēte: qd̄ nō est natū mouere itell̄m pos-

3° de anima tex. co. 30. sibilē ad talē cogn̄ē naturalr̄. pro statu aūt isto sm̄ ph̄s intell̄s polis natus est moueri ad cogn̄ē ab intellu agēte ꝛ ph̄ātasmate. igit̄ sola illa cognitio nālis est que ab istis agētib⁹ pōt imprimi. v̄ tute aūt istoꝝ pōt h̄ri ōis cognitio incōplexa: que sm̄ legē cōem habet a viatore: sicut pȝ in instātia ꝯ tertiā rōnē p̄ncipalē: ꝛ ideo lȝ deus possit p̄ reuelationē: sp̄ālē cogn̄ē alicuius icōplexi causare: sic in raptu: nō tn̄ talis cognitio supernālis est nec̄ia de cōi lege. ¶ De cōplexis aūt veritatib⁹ secus est: q̄a sicut ostēsuȝ est per tres rōnes p̄mas ꝯtra p̄mā opionē adductas: posita tota actione intell̄s agētis ꝛ ph̄ātasmatū multe complexiones remanebūt ignote: ꝛ nobis neutre: quaꝝ cognitio est nobis nec̄ia. istaꝝ igit̄ notitiā est nec̄e nobis sup̄naturalr̄ tradi: q̄a nullus eaꝝ notitiā potuit nālr̄ inuenire: ꝛ eā alijs docēdo tradē: q̄a sicut vni ita cuilȝ ex nālibus erunt neutre. ¶ Utrū aūt post p̄mā traditionē doctrine de talib⁹ possit aliq̄s assentire naturalr̄ doctrine tradite. de h̄ in 3° lib. dis. 23. Hec aūt p̄ma traditio talis doctrine dicit̄ reuelatio: que ideo est sup̄nālis: q̄a est ab agēte: qd̄ nō est naturalr̄ motiuū itell̄s nr̄i ꝓ statu isto. Aliter etiā posset dici sup̄nālis: q̄ꝛ est ab agēte supplēte vicē ob̄ti sup̄nālis. N Nā ob̄m natū cāre notitiā huius. deus est trinus ꝛ vnus. vel similiū: est essentia sub ꝓpria rōne cognita. ipsa aūtē sub tali rōne cognoscibilis: est ob̄m nobis sup̄nāle. Qd̄cūqȝ igit̄ agēs causat notitiā aliquaꝝ veritatū: que p̄ tale ob̄m sic cognitū nate sunt esse euidētes: illud agens in h̄ supplet vicē illius ob̄ti: q̄ si ipsuȝ agēs cāret notitiā p̄fectā istaꝝ veritatū: qualē ipsuȝ obȝ in se cognitū causaret: tūc p̄fecte suppleret vicē ob̄ti: sed si agens nō ita p̄fectaȝ notitiā causaret sic ob̄m in se causaret: tūc imp̄fecte supplet vicē ob̄ti: pro quanto. s. imp̄fecta notitia: quā facit v̄tualr̄ cōtinet̄ in illa p̄fecta: cuius ob̄m in se cognituȝ eēt cā. Ita in ꝓposito. nā reuelās hāc: deus est trinus: causat in mēte aliqualē notitiā huius veritatis: lȝ obscuraȝ: q̄a causat de ob̄to nō sub ꝓpria rōne cognito: qd̄ ob̄m si cognitū esset: natū esset causare notitiā p̄fectā ꝛ claraȝ veritatis illius. pro quanto igit̄ hec notitia obscura in illa clara includit̄ eminēter: sic iperfectū in p̄fecto: pro tāto reuelās hāc obscurā ꝛ causans supplet vicē obiecti illi⁹ clare notitie causatiui: p̄cipue cū nō possit notitiā alicui⁹ veritatꝭ causare: nisi vt supplens vicē alicuius ob̄ti: nec veritatū taliuȝ de illo ob̄to notitiā causare posset vt supplens vicē ob̄ti alicuius iferioris nālr̄ motiui itell̄s nr̄i: q̄a nullū tale v̄tualr̄ includit aliquā notitiā istaꝝ veritatū: etiā nec obscuraȝ. igit̄ opȝ q̄ in causando ēt istā obscurā aliqualr̄ suppleat vicē ob̄ti sup̄nālis. ¶ Differētia istoꝝ duoꝝ modoꝝ ponēdi sup̄nālitatē notitie reuelate pȝ sep̄ando vnū ab alio: puta si agens sup̄nāle cāret notitiā ob̄ti nālis: vt si infundēt geometriā alicui: illa eēt sup̄nālis p̄ mō: ꝛ nō 2° mō. ¶ Si aūt infunderet notitiaȝ huius. deus est trinus. vel similiū: hec sup̄nālis eēt vtroqȝ mō: q̄a scd̄s infert p̄mū: lȝ nō ecōuerso. vbi eni est p̄mus tn̄: ibi nō est necesse q̄ sit sic supernālis: quin naturalr̄ possit haberi: vbi ₰o est scd̄s modus: est necessitas: vt supernaturalr̄ habeat̄: q̄a naturaliter haberi non potest.

Tres rationes p̄me q̄bus innitit̄ ista solo ꝯfirmant p̄ auct̄es. p̄ p̄ auct̄ē Aug. de ci. dei. li. 18. c. 41. Ubi inq̄t nescietes ad quē finē referenda ista essent inter falsa que locuti sunt veꝝ videre potuerūt. ¶ 2° rō ꝯfirmat̄ p̄ Aug. li. de ci. c. 2. Quid ꝓdest nosse quo eūdū sit: si ignorat̄ via qua eundū sit: in h̄ enim errabāt ph̄i: q̄a etsi aliqua de v̄tutib⁹ vera tradiderūt tn̄ falsa miscuerūt sm̄ auct̄ē p̄cedentē Aug⁹: ꝛ pȝ ex eoꝝ libris. Improbat eni Ari. policias dispositas a m̄ltis alijs 2° politicoꝝ: sed nec illa Ari. est irrep̄hēsibilis 7° poli. vbi docet deos esse honorādos. Decet inquit cultū exhi-

bere dys. Et ibidem. Lex nullũ orbatũ tradit nutriri. Et in eodẽ libro ⁊ caplo 15° diciᵗ ꝙ opꝫ fieri abortũ in casu. ❡ 3ª rõ ꝯfirmaᵗ ꝑ Augᵐ 11° de ci. c. 3. Que remota sunt a sensibus nrĩs: quia testimonio nrõ scire non possumus. de his alios testes reqrimus. ❡ Et hoc ꝯfirmat totã solonẽ pncipalẽ: qꝛ enĩ cõplones ille, de qbus arguitũ est, nobis ex se sũt neutre: nullus põt suo testimonio credẽ de ipsis: sꝫ opꝫ testimoniũ supnãle regrẽ alicui⁹ superioris tota specie humana. ❡ Qualr aũt pma reuelatio siue traditio talis doctrie fieri potuerit ⁊ facta fuerit dubiũ an. s. locutione iteriore, an exteriore, an cũ aliquibus signis adhibitis sufficientib⁹ ad causandũ assensũ. Ad ꝓpositũ sufficit ꝙ vtroqꝫ mõ potuit supnãliter reuelari talis doctrina: sed neutro modo potuit ab hoie sine errore primo tradi.

Vide reᵖ⁹ re- portationum q. 2. plo. ⁊ in 3. dis. 9. ⁊ 11.

O

Contra istas tres rõnes instaᵗ sic ꝙ seipsas destruũt: qa qd ostẽdiᵗ esse necium cognoscẽdũ hoc ostẽdiᵗ esse verꝫ: qa nihil sciᵗ nisi verũ. ġ qcqd iste rõnes ostẽdũt esse necium cognosci (puta ꝙ fruitio dei in se est finis hoĩs: quo ad pmaꝫ rõnẽ. Et via deueniẽdi ad ipsaꝫ est ꝑ merita que deus acceptat: vt digna tali premio: quo ad scdam. Et deus est trinus ⁊ ꝯtingenter causans: ⁊ huiꝯ: quo ad 3ᵃᵐ) totũ illõ ostẽdiᵗ esse verꝫ: vel ġ ille rõnes non sunt nisi ex fide: vel ex ipsis ꝯcludiᵗ oppoᵐ ei⁹ qd ꝓbãt.

ᵖ⁹ poste. 2. c. 5. ⁊ alibi sepe.

❡ Rñ: nãli rõne ondiᵗ: neciũ esse scire alterã ptẽ determinate huius ꝯdictionis. fruitio est finis: fruitio nõ est finis. hoc est ꝙ intells non sit mere dubius vel neuter in hoc ꝓblemate, an fruitio sit finis: qa talis dubitatio vel ignorãtia ipediret inqsitionẽ finis: nõ aũt ostendiᵗ rõne nãli ꝙ hec ps sit necio cognoscẽda. ❡ Et hoc mõ rõnes ꝑdicte vt sunt nãles ꝯcludũt de altera pte ꝯdictionis hac vel illa: nõ determinate: de hac, nisi ex creditis tm̃.

Ad argumenta pro opione Ari. ❡ Ad pmũ dico ꝙ cognitio dependet ab aĩa cognoscẽte ⁊ obiecto cognito: qa fm Augᵐ 9° de tri. cap. viti. a cognoscente ⁊ cognito pariᵗ notitia: lꝫ ġ aĩa habeat sufficiẽs actiuũ ⁊ passiuũ itra se: pro quãto actio respectu cognĩs ꝯuenit aĩe: nõ tñ hꝫ itra se sufficiẽs actiuũ ꝑ quãto actio ꝯuenit obiecto: qa sic est vt tabula nuda: vt dĩ 3° de aĩa. Est igiᵗ itells agẽs quo est oĩa facẽ. verꝫ est iquãtũ actio cõpetit aĩe respectu cognĩs: ⁊ nõ iquãtũ obm est actiuũ.

P

Tex. cõ. 14.

❡ Ad ꝯfirmationẽ rõnis dico ad maiorẽ ꝙ nã quãqꝫ accipiᵗ pro pnᵒ itrinseco mot⁹ vel quietis: put describiᵗ 2° phys. quãqꝫ ꝓ pnᵒ actiuo naturalr: put nã distinguiᵗ ꝯtra artẽ siue ꝓpositũ: ꝑ ꝑ oppositũ modũ pncipiãdi. pᵒ modo nõ est vera maior: qa nõ corrñdet oĩ passiuo nãliter pnᵐ actiuũ: qd sic sit nã: qa multa sunt naturalr receptiua alicuius ꝑfectionis: cuius nõ hñt pnᵐ itrinsecũ actiuũ. scdo mõ etiã ꝓpõ maior est falsa in qbusdã: qñ. s. nã ꝓpter suã excellentiã ordinaᵗ naturalr ad recipiẽduꝫ ꝑfectionẽ ita eminẽtẽ: ꝙ nõ possit subesse causalitati agẽtis nãlis scdo mõ dicti: ⁊ ita est in ꝓposito. Cũ ꝓbaᵗ maior: dico ꝙ poᵃ passiua nõ est frustra l nã: qa lꝫ ꝑ agẽs nãle nõ possit pnᵒ reduci ad actũ: tñ põt ꝑ tale agẽs dispõ ad ipsũ induci: ⁊ põt ꝑ aliqd aliõ agẽs in nã. i. in tota coordinatõe entiũ: puta ꝑ agẽs supnãle cõplete reduci ad actũ. ❡ Si autẽ obyciaᵗ ꝙ illud vilificat nãm: ꝙ ipsa nõ possit ꝯseq ꝑfectionẽ suã ex nãlibus: cũ nã min⁹ deficiat in nobiliorib⁹: ex 2° celi ⁊ mũdi. ❡ Rñ°. si felicitas nrã ꝯsisteret in speculatione illa suprema ad qualẽ possumus nũc naturalr attigere: nõ diceret ꝓhs nãm deficere in necijs. nũc aũt ꝯcedo illã posse nãlr hñi: ⁊ vltra h̃ dico aliã eminẽtioreꝫ posse naturalr recipi: ġ in h̃ magis dignificaᵗ nã, qꝫ si suprema sibi possis poneretᵗ solũ eẽ ista nãlis. Nec etiã est mirũ ꝙ ad maiorẽ ꝑfectionẽ sit capacitas passiua in aliq̃ nã, qꝫ ei⁹ cãlitas actiua se extẽdat. ❡ Illud aũt qd addiᵗ de 2° ce. ⁊ mũ. nõ est ad ꝓpositũ: qa ꝓhs loquiᵗ ibidem de organis corrñdẽtib⁹ poᵉ motiue: si iesset stellis: ꝙ nã dedisset eis organa. ⁊ ꝯcedo vlr ꝙ cui daᵗ poᵃ: que nata est eẽ organica: ei daᵗ a nã organũ: in nõ orbatis dico: sed in ꝓposito dico ꝙ data est poᵃ: sed nõ organica: nõ tñ sũt naturalr data oĩa alia pter poᵃᵐ ꝯcurrẽtia ad actũ. a ꝓhõ igiᵗ ibi hñ põt ꝙ nãliter ordinabile ad aliqueꝫ actũ vel obꝫ nãlr hꝫ poᵃᵐ ad illũ: ⁊ organũ si poᵃ ẽ organica: sꝫ nõ sic est de posteriorib⁹ reqsitis ad actũ. ❡ Aliter tñ possꝫ dici ad maiorẽ: ꝙ ipsa est vera, loquendo de poᵃ passiua nãli: vt passiua cõparaᵗ ad actiuũ: nõ aũt vt passiua cõparaᵗ ad actũ receptũ. oĩa mẽbroꝝ pꝫ i pnᵒ solonis qõnis. minor ꝯᵒ est vera 2° mõ, nõ pᵒ. ❡ Posset aũt 3° mõ facilius dici ad minorẽ. negãdo ꝙ lꝫ absolute intells possibilis sit naturalr receptiu⁹ talis itellectionis: nõ tñ pro statu isto: causa cuius diceᵗ inferius distinctione 3ª.

Tex. cõ. 50. ⁊ 59.

R

Ad secundũ dĩ ꝙ diuersa rõ scibilis diuersitatẽ sciaꝝ iducit. eandẽ enĩ ꝯnẽ demraᵗ astrologus ⁊ nãlis: puta ꝙ terra est rotũda: sꝫ astrologus ꝑ mediũ mathematicũ. i. a mã abstractũ. nãlis aũt ꝑ mediũ circa mãm ꝯsideratũ. vñ nihil ꝓhibet de eisdẽ reb⁹: de qb⁹ phice scie tractãt: fm ꝙ sunt cognoscibilia lumie nãlis rõnis: etiã aliã sciaꝫ tractare: fm ꝙ cogscunᵗ lumie diue reuelationis. ❡ Cõtra hoc. si de cogscibilib⁹ in theologia est poĩs tradi cognitio in alys sciẽtys: lꝫ in alio lumine: ġ nõ est de eis necia cognitio theologica. ꝯñia pꝫ in exẽplo ei⁹: qa ꝑ mediũ physicũ cognoscẽs terrã eẽ rotundã nõ idiget cogne ei⁹ ꝑ mediũ mathematicuꝫ: tanqꝫ simplr neciũ. ❡ Dicta aũt rñsio ad 2ᵐ exponiᵗ sic. habitus ⁊ est habit⁹: ⁊ est forma: iquãtuꝫ est hit⁹ hꝫ distõnẽ ab obiecto, iquãtũ est forma põt distigui a pnᵒ actiuo. respectu aũt hitus sciẽtifici pnᵃ sunt cãe effectiue: lꝫ igiᵗ vbi est idẽ scibile: puta ꝙ terra est rotũda: nõ sit distinctio ꝑ obm: tñ est ibi distictio ꝑ pnᵃ: qbus mathematicus ⁊ physicus h̃ ostẽdũt: ⁊ ita est distinctio habituũ iquãtũ sunt foĩe ⁊ nõ iquãtũ sunt hitus. ❡ Cõtra istud. forma est cõior hitu: qꝛ oĩs hitus est foĩa: ⁊ nõ ecõuerso. ipoĩe est aũt aliq̃ esse distincta in rõne supioris: ⁊ nõ eẽ disticta in rõne iferioris. ġ ipoĩe est aliq̃ eẽ distincta in rõne forme: ⁊ tñ eẽ idistincta in rõne habituuꝫ. hoc enĩ eẽt ac si aliq̃ eẽnt disticta in rõne aĩal: ⁊ idistincta in rõne hoĩs. ❡ ꝓ. Supponit ꝙ pnᵃ sunt distinctiua habitus ꝯnis in alio gñe cãe: qꝫ vt pnᵃ effectiua: qd falsuꝫ est: qa si aliquã rõnẽ cãe distictiue hñt ad hit⁹ isto: ẽ nõ hñt nisi rõnẽ cãe effectiue. ❡ ꝓ. Semp stat rõ: qa quãtũcũqꝫ possent poni hitus cogscitiui distincti: nõ tñ saluaᵗ necitas vni⁹ hitus: qꝫ si alias cognitio sit ipoĩs: ponẽdo poĩtate alteri⁹ hitus vndecũqꝫ distincti. ❡ Ideo ad argᵐ rñdeo ꝙ i illis sciẽtys speculatiuis: ⁊ si tractẽᵗ de oĩb⁹ speculabilib⁹: nõ tñ quãtũ ad oĩa cogscibilia de eis: qa nõ quãtũ ad ꝓpria eoꝝ cognoscibilia: sicut patuit patris in tertia rõne pncipali ꝯtra opionẽ phoꝝ.

q. 1. c. 3.

Thom. 1. pte sũ. q. 1. ar. 1.

Et ingt Ari. pᵒ poste. xx. cõ. 43.

Th. s. p. 1. q. 54. ar. 2. ma- xie sol. art. 2. Gotf. ql. 14. q. 4. scs. c. 9.

Lib. 6. pnci- pioꝝ in pnᵒ.

S

a. 1. o hta.

Ad tertium rñdeᵗ sic. ꝙ pma pnᵃ nõ pñt applicari ad ꝯnes aliqs nisi sensibiles: ⁊ tñ qa termini eoꝝ sunt abstracti a sensibilibus: ⁊ ita sapiunt nãm eoꝝ. tñ qa itells agẽs ꝑ quẽ dꝫ fieri applicatio limitaᵗ ad sensibilia. ❡ Cõtra. certũ est itellectui ꝙ illa pnᵃ pma sunt vera nõ tm̃ in sensibilib⁹: sed in isensibilib⁹. nõ enĩ magis dubitaᵗ ꝙ ꝯdictoria nõ sunt sl vera de codeꝫ imãli, qꝫ mãli: qre rñsio nulla. ❡ Et ideo alr dĩ ꝙ terminus pmi pncipij: ⁊ est ens qd diuidiᵗ in decẽ gña: ⁊ illõ nõ extẽdit se ad obm theologicũ. ❡ Hoc nihil valet: qa nõ magis dubitam⁹ ꝙ ꝯdictoria nõ sunt sl vera de deo, qꝫ de altero: vt ꝙ de⁹ est hñs: ⁊ nõ hñs. ❡ Alia daᵗ rñsio ꝙ ex maiorib⁹ solũ nõ sequunᵗ ꝯnes: sꝫ cũ minorib⁹ adiunctis: nũc aũt minores nõ sũt nãliter manifeste: que debent

Henricus de Gan. in sum.

a. 1. Et qd dĩ ꝓ. Prepositin⁹ pte. 1. summe Guil. var. li. 1. q. 5. solucn do. 5. ar.

bent illis adiūgi. ¶ Cōtra. minores sumēde sub primis ꝑncipys ꝑdicāt de sumptis sub terminos subiectos ꝑmoꝝ ꝑnꝰ: sed notū est terminos ꝑmoꝝ ꝑnꝰ dici de q̄libet: q̄a sūt cōissimi. g̃. ¶ Ideo rńdeo ꝙ scḋa ꝓpō minoris est fal sa. hec. s. ꝙ in ꝑmis ꝑncipys icludunt̃ vtualr oēs ꝯnes sci

T bīles. ¶ Ad ꝓbōnez dico ꝙ sic̄ termini subti sunt cōes: ita ⁊ termini predicati. qn̄ igit̃ termini subti sic distributi accipiunt̃ pro oibꝰ: nō accipiunt̃ nisi respectu terminorū ꝑdicatoꝝ / qui sunt cōissimi: ⁊ ꝓ ꝯn̄s vtute taliū ꝑnꝰ non sciunt̃ de iferioribꝰ nisi ꝑdicata cōissima. ¶ Hoc pꝫ rōne: q̄a mediū nō pōt eē ꝓpꝰ qd respectu passionis nisi que

a.i. alicuius passionis. icludit̃ vtualr in rōne illius medy. in rōne aūt subti ꝑnci py cōissimi nō icludit̃ ꝓpꝰ qd aliq̄ passio particularis: sꝫ tm̄ cōissima. g̃ illō subm nō pōt eē rō cogñscēdi aliq̄s pas siones nisi cōissimas sub rōne cōissima. Sꝫ ꝑter passiones cōissimas sūt mlte alie passiones scibiles: ad q̄s nō pñt rōnes ꝑmoꝝ ꝑnꝰ eē media: q̄a nō icludūt illas. g̃ sūt mlte ꝟitates scibiles: q̄ non icludunt̃ in ꝑmis principys.

Ꝙ denīatio no est ex cōi bus ꝑꝰ poste. rz. cō. 23. ¶ Hoc pꝫ ex h̄ exēplo: q̄a istud / oē totū est maꝰ sua pte: esti icludat istā: q̄ternariꝰ est maior binario: ⁊ alias siles de eodē ꝑdicato: nō tm̄ icludit istas. s. quaternariꝰ est duplus ad binariū: ⁊ trinariꝰ se hꝫ in ꝓportione sexqaltera ad dualitatē. nā ad ista ꝑdicata opꝫ hr̄e media spālia cōcludētia ipa. ¶ 2ª ꝓbatio logica est: q̄a lꝫ ꝯtigat descēdē sub subto vlis affirmatiue: nō tm̄ sub ꝑdicato. multa autē ꝑdicata ꝯtēta sub ꝑdicatis ꝑmoꝝ ꝑnꝰ sunt scibilia de iferioribꝰ ad subta illoꝝ: igit̃ illa ꝑdicata ꝑ ꝑª ꝑnª nō sciunt̃ de illis subtis. ¶ Cōtra istō obycit̃: de quolibꝫ affirmatio vl̄ negatio est de nccītate vera: seqt̃ g̃ de nccītate h̄ eē albū vl̄ nō albū: ita ꝙ licet ibi descēdē sub ꝑdicato ⁊ sub subto. ¶ Rn̄: illud ꝑnm / de quolibꝫ affirmatio vel nega

V tio ⁊c. vꝫ istā. de quolibet cuiuslibet ꝯdictionis altera ps est vera: altera falsa. vbi duplex est distributio ex parte subti. s. de q̄libꝫ ⁊ cuiuslibet: ⁊ sub vtroqꝫ distributo licet dscēdē: igit̃ de h̄ huius ꝯdictionis altera ps est vera: altera falsa. Sed sub ꝑdicato stāte ꝯfuse tm̄ nō licet descēde re: q̄a nō sequit̃: de quolibꝫ cuiuslibꝫ ꝯdictiōis altera ps est vera. g̃ hec pars: ⁊ ita in alys ꝑncipys semꝑ ꝑdicatuꝫ vlis affirmatiue stat cōfuse tm̄: siue sint ibi due distributiones in subto siue vna. ⁊ in ꝓposito exēplo adhuc pꝫ ꝓpositū: q̄a de hoie verū est ꝙ sit risibilis: nunq̄ꝫ tm̄ ꝑ hoc ꝑnm. de quolibꝫ ⁊c. pōt plus inferri nisi g̃ de hoie risibile vl̄ nō risibile. altera igit̃ ps ꝑdicati disiuncti nūq̄ꝫ scieur de subto ꝑ hoc ꝑnm cōe sed reqrit̃ aliqō ꝑnm spāle: tanq̄ꝫ mediū determinatū: ⁊ ratio sciendi risibile de hoie.

Ad argumēta ꝑnlia.

Scot. vel r. li. i. q̄i. 2. fol. 2. arg. ¶ Ad ꝑmuz distinguo de obto nālī: qō pōt accipi vel pro eo: ad qō nālr siue ex actione cāꝝ nālr actuarū pōt poª attingere: vel pro illo ad qō poª nālr inclinat̃: siue possit illud nālr attingere siue nō. posset g̃ maior negari itelli

X gēdo nāle ꝑ mō: q̄a obm ꝑm est adeq̄tū poᵉ: ⁊ ideo abstractū ab oibꝰ illis: circa q̄ pōt poª opari: nō aūt opꝫ ꝙ itellꝰ possit nālr itelligē tale cōe: ꝙ possit itelligē qōcūqꝫ ꝯtentū sub illo: q̄a itellectio alicuiꝰ ꝯtēti multo excellētior est itellectione ꝯfusa talis cōis. Et si ꝯcessa minore in vtroqꝫ sensu: ꝯ̄ intēta nō habet̃. s. de nāliter attingibili: q̄a sic maior fuit falsa. ¶ Cōtra hāc rńsionē arguo: q̄a destruit seipsaz. ꝑmū enī obm est adeq̄tū poᵉ. hoc est: ꝙ nihil respicit poª pro obto: nisi in q̄ est rō illiꝰ ꝑmi: ⁊ in quocūqꝫ est rō illiꝰ ꝑmi: illud respici[illegible] pro obto. g̃ ipoie est aliqd esse obm ꝑmū nālr: q̄n q[illegible] cōtentū sub illo sit per se obm nāliter. da enī oppositū: ⁊ tūc nō est adequatū naturaliter: sed excedens: ⁊ aliqd eo inferius est adequatuꝫ: ⁊ ita ꝑm. ¶ Rō aūt q̄ adducit̃ ꝓ rńsiōe fallit ꝑm fallaciaꝫ figure dictiōis: lꝫ enī ens vt est qōdā itelligibile vno actu (sic hō itelligibil̄ vna itellectiōe) sit nālr attingibile: illa enī vnica itellectio entis (vt vniꝰ obti) est nālis: nō tm̄ ens vt ꝑm obtū. i. adeq̄tū pōt poni nālr attigibile nisi qōlibꝫ sub eo ꝯtētū sit nālr attigibile: q̄a est ꝑm obtuꝫ vt icludit̃ in oibꝰ ꝑ se obiectis. Cōmutat̃ igit̃ h̄ aliqd in q̄le qd cū arguit / ens est nāliter attingibile. ergo ens vt ꝑmū obm: hoc est adequatuꝫ / est nāliter attingibile / falsum est: quia añs est verū: vt ens est vnuꝫ intelligibile singulare sicut album: sed cōsequēs ꝯcludit de ente vt includit̃ in omni intelligibili: nō vt seorsum ab illis itellectuꝫ. ¶ Ad argumētū igitur est alia respōsio realis ꝙ minor est falsa de obto nālī. i. nālr attingibili: vera alio mō de obto ad qō nālr inclinat̃ poª: ⁊ ita dꝫ itelligi auctās Auic. Quid aūt sit ponēdū obtuꝫ ꝑmū nālr attigibile de hoc ifra dis. 3ª. q. 3.

¶ Cōfirmat̃ rńsio ꝑ Ansel. de lib. ar. c. 2. Nullā inqt vt puto hēmus ptātē q̄ sola sufficiat ad actū: ptātē autē vocat qō nos cōiter dicimꝰ poᵃᵐ: sic pꝫ ꝑ exēplū eiꝰ de sensu visus. Nō est igit̃ incōueniēs poᵃᵐ esse nālr ordinatā ad obtū ad qō nō pōt nālr attigē: sic̄ q̄lꝫ ex se sola ordinat̃ Y ad ꝓpriuz actū: ⁊ tm̄ nō pōt ex se sola attingē. ¶ Ad 2m argm nego ꝯñā. Ad ꝓbōnē pꝫ ex dict̄ in rńsiōe ad ꝯfirmationē ꝑmi argumēti ꝑ opi. ꝓhi ꝙ supiora ordināt̃ ad ꝑfectionē maiorē passiue recipiēdam q̄ꝫ ipsa possint actiue ꝑducē: ⁊ ꝑ ꝯn̄s istoꝝ ꝑfectio nō pōt ꝑduci nisi ab aliquo agēte supnālī: nō sic est de ꝑfectiōe iferioꝝ: quoꝝ perfectio vltima pōt subesse actioni agentiū iferioꝝ.

¶ Et iō nā nō deficit in nccīys in potentys supioribꝰ: q̄ꝛ ꝑfcōnes ad q̄s ordinant̃ ex cāis nālibꝰ nō pñt hr̄e: q̄ꝛ nō pñt subesse alicui cālitati agētis nālis: q̄ꝛ ꝟo ꝑfectiōes iferioꝝ entiū tali cālitati subsunt deficeret nā si nō daret vñ possent. ¶ Ad 3m dico: ꝙ veritati cōplexe alicui firmiter tenēde itellꝰ polis est iꝓportionatꝰ: h̄ est non est ꝓportionalr mobile respectu taliū agētiū q̄ ex phantasmatibꝰ ⁊ ex lumie nāli intellꝰ agētis nō pñt cogno

Z sci. Cū āt arguis igit̃ sit ꝓportionatꝰ ꝑ aliqd aliō: ꝯcedo. ⁊ per aliud in rōne mouētis: q̄a ꝑ mouens supnāle reuelās assentit illi veritati: ⁊ ꝑ aliō in rōne forme: q̄ꝛ per istū assensuꝫ fcm̄ in ipso: q̄ est q̄si q̄dā iclinatio in intellcū ad illud obtū ꝓportionās illud isti. Cuꝫ vltra de illo alio q̄ris an sit nāle vel supnāle: dico ꝙ supnāle siue itelligas de agēte siue de forma. Cuꝫ ifers. g̃ itellꝰ est iꝓportionatꝰ ad illud ⁊ ꝑ aliō ꝓportionat̃: dico ꝙ ex se est in poᵃ obediētiali ad agēs: ⁊ ita sufficiēter ꝓportionat̃ illi ad h̄ vt ab ipso moueat̃. Silr ex se est capax illiꝰ assensus causati a tali agēte: ⁊ ē nālr capax: nō opꝫ g̃ ipꝫ ꝑ aliō ꝓportionari illi assensui in recipiēdo. Stat̃ igit̃ in 2ᵒ nō in ꝑᵒ: q̄a veritas ista reuelata nō est sufficiēter iclinatiua itellꝰ ad assentiēdū sibi: ⁊ ita est iꝓportionale agēs ⁊ passiuꝫ sibi iꝓportionale. Sꝫ agēs supnāle est sufficiēter iclinatiuū itellꝰ ad istā veritatē: causando in ipso assensum quo ꝓportionat̃ huic veritati: ita ꝙ nō opꝫ itellectum ꝑ aliud ꝓportionari tali agēti nec forme ab ipso ipresse: sic aūt opꝫ ipsum ꝓportionari tali obiecto per aliud dupliciter modo predicto.

Questio. II.

Utruz cognitio supnālis nccīa viatori sit sufficiēter tradita i sacra scriptura. Qꝫ nō. q̄ꝛ cognitio nccīa nunq̄ꝫ defuit gn̄i hūano: sed sacra scriptura nō erat in lege nāe: q̄ꝛ Moyses ꝑ scripsit pētatheucum: nec tota erat in lege mosayca: sꝫ tm̄ vetꝰ testamētū. g̃ ⁊c.

¶ Itē q̄cūqꝫ auctor sciarū humanarū q̄to acutior intellectu: tāto plus vitat supfluitatē in tradēdo: sꝫ in sacra scriptura vident̃ ꝯtineri supflua: vt cerimonie ⁊ hystorie multe: quaꝝ cognitio nō videt̃ nccīa ad salutē. ergo ⁊c.

¶ Itē multa sunt de qbꝰ nō cognoscit̃ certitudinalr ex

sacra scriptura: vtrū sint pctā mortalia: vel non: quoꝝ tñ cognitio est necc̄ia ad salutē: q2 nesciēs illud esse peccatū mortale: nō sufficienter vitabit illud: ergo ⁊c̄.

Contra. Aug. xi° de ciui. c. 3°. loquēs de scriptura canonica ait. Cui fidē hēmus de his reb⁹ q̄s ignorare nō expedit: nec p nosipsos nosse idonei sumus.

In ista qōne sūt heresies inumere dānātes sacrā scripturā: vl̄ ptē ei⁹: sic pȝ in libris Dama. ⁊ Aug^ni de heresibus. Quidā eni heretici nihil de scriptura recipiūt. Quidā nō vetus testm̄: vt Manichei: sic in li° Aug^ni de vtilitate credēdi pȝ. dicētes vet⁹ testm̄ esse a malo pn°. Quidā vo nouū testm̄ vetus accipiunt: vt iudei. Quidā aūt aliqd vtriusqȝ: vt sarraceni: qb⁹ machometus imūdus alias imūditias inumeras imiscuit. Quidā aliqd dictū in nouo testō: puta heretici diuersi: qui diuersas snias scripturaꝝ male itellectas hn̄tes pro fundamento: alias neglexerūt. Vbi gl̄a ad Rom. 14°. Qui ifirmus est: olera māducet. Itē Jacobi 5°. Confitemini alterutrū pctā vr̄a. Ex hoc errarunt circa sacm̄ pnie qdam dicēdo illud posse dispēsari a quocūqȝ nō sacerdote vel alijs hui⁹ auctoritatib⁹ initendo male intellectis.

Modioꝝ est tacia notabil' heresie reprobande. **Contra** oēs istos in cōi octo sunt vie eos rōnabilr̄ cōuincendi: que sunt pnunciatio pphetica. Scripturaꝝ cōcordia. Auctoritas scribentiū. Diligentia recipiētiū. Rōnabilitas cōtentoꝝ. Irrationabilitas singuloꝝ erroꝝ. Ecclesie stabilitas. Miraculoꝝ claritas.

De primo pȝ: q2 solus deus pōt naturalr̄ non ab alio futura ɔtigētia certitudinalr̄ puidere. g̃ solus ille vl̄ ab illo istructus pōt ea certitudinalr̄ pdicē. talia aūt multa pnuntiata in scriptura ipleta sunt: vt pȝ ɔsiderāti libros ppheticales: ex qbus nō est dubiū: qn sequanẽ pauca: que restāt fȝ Gregoriū in homelia de aduētu. Istam viā tāgit Aug⁹ 12° de ciui. cap 10°. vbi ait.

p° dilec. Uera se narrasse preterita ex his que futura prenuntiauit: cum tanta veritate implentur ostendit.

A **De secūdo** scȝ scripturaꝝ ɔcordia sic. In nō euidentib⁹ ex terminis: nec ex principijs euidētiā hn̄tib⁹ nō ɔsonāt firmiter ⁊ ifallibilr̄ mlti diuersimode dispositi: nisi a cā supiori ipsoꝝ itell's iclinenẽ ad assensū: sed scriptores sacri canonis varie dispositi: ⁊ diuersis tpib⁹ exñtes in talib⁹ nō euidētib⁹ oino ɔsonabāt. Hāc viā ptractat Aug. 18. de ci. c. 41. Auctores nr̄i sane pauci eē debuerūt: ne multitudine vilescerent: q eaꝝ religione eē oporteret: nec tñ ita pauci: vt eoꝝ nō mirāda sit ɔsensio. Neqȝ eni in mltitudine phoꝝ: q labore ēt lr̄ario monumēta suoꝝ dogmatū reliquerūt: facile qs inuenerit q inter cūcta q̄ sensere ɔueniāt: ⁊ h̄ Aug⁹ pbat in exēplis ibi. maior ēt assumpta nō tñ pbaẽ p exēplū de phis: vt vr̄ pbare Aug⁹: sȝ ēt p rōnē: q2 cū itell's quātū ad assensū sit natus moueri ab obto euidēte in se: vl̄ in alio: nihil aliō ab obto vr̄ talē assensū posse cāre: nisi vtualr̄ includat euidentiā obti nā si nihil tale moueat intellm̄: remanebit sibi theologia neutra. nihil aūt est tale de nō euidētib⁹ ex terminis: nisi intell's supior nr̄o: nihil aūt itelligēs supius hoīe pōt hoīem effectiue docere: nisi deus. ❡ Si aūt dicatur hic: q posteriores: lȝ aliter dispositi fuerit q̄ priores: ⁊ alijs tpib⁹ exñtes: tñ habuerūt doctrinas pcedētiū in scripturis: ⁊ acqeuerūt credēdo: sicut discipuli doctrine magroꝝ: ⁊ ita nihil scripserūt dissonū a priorībus: lȝ deus nō doceret hos ⁊ illos. ❡ Cōtra hoc videẽ Aug⁹ obijcere vbi prius. dicēs de phis: qui labore lr̄ario monumenta suoꝝ dogmatū reliquerūt ⁊c̄. que discipuli legentes: lȝ in aliquib⁹ essent assentiētes priorībus: vt discipuli: aliq̄ tñ improbauerunt: vt pȝ ibidē de Aristippo ⁊ Antistone q ambo socratici: tñ in qbusdam sibi ɔdixerūt. Et qn̄qȝ discipuli magro: vt Ar. Platoni: quō igiẽ non ɔdixissent posteriores nr̄i priorib⁹ in aliqb⁹ si nō habuissent doctorē cōēȝ eoꝝ itellus iclinātē ad eadē nō euidentia. ❡ Rn̄°. q2 nō euidētia tradiderūt priores: iō posteriores nō potuerūt eos p rōnes iprobare ⁊ noluerūt eis discredere: nisi possent rōnē cogētē p se hre reuerētes eos vt magros veraces: sȝ phi discipuli p rōnē potuerūt magistros iprobare: q2 mā circa quā altercabanẽ potuit habere rōnes sumptas ex terminis. Exēplū. Non ita ɔdicit discipulus hystoriographus magro hystoriographo: sicut phs pho: q2 hystorie ō pterito nō pñt eē ita euidētes vt auertāt discipulū a magro: sic pñt eē phice rōnes. ❡ Cōtra illō: saltē Ezechiel pphetās in Babylone eo tpe quo Hieremias in iudea pphetauit: cū nō solū illa diceret q̄ a Moyse quasi cōi eoꝝ magistro habuerunt: sȝ ⁊ alia multa in illis potuissent discordare aut dissentire: cū nō essent euidentia ex terminis: nisi habuissent aliquem cōmunem doctorem supra intellectū humanum.

De tertio scȝ auctē scribētiū sic. Aut libri scripture sūt istoꝝ auctoꝝ quoꝝ eē dicuntur: aut nō. si sic: cū dānēt mēdaciū pcipue in fide ⁊ morib⁹ quō est verisile eos fuisse mētitos. dicēdo hec dic dn̄s: si dn̄s nō fuisset locut⁹. Aut si dicas eos fuisse dceptos nō mētitos vel pp lucrū mētiri voluisse. Primū iprobatur B ex dicto Pauli 2° Coꝝ. 12. Scio hoīeȝ in chr̄o ⁊c̄. ⁊ subdit ibi. Vba archana audiuisse q̄ non licet hoi loq: q̄ assertiōes nō videntur fuisse sine mēdacio: si asserēs nō fuit cert⁹: q2 asserē dubiū vel est mēdaciū vel nō longe est a mēdacio. Ex ista reuelatiōe Pauli ⁊ multis alijs reuelatiōib⁹ factis diuersis sanctis ɔcludiẽ q itell's eoꝝ nō potuerūt iduci ad assentiēdū ita firmiter illis quoꝝ notitiā nō potuerūt hēe ex nālib⁹ sic assenserūt: nisi ab agēte supnāli. ❡ Scdȝ iprobaẽ. Q2 nō fuerūt pp lucrū mētiti: q2 p illis ad q̄ voluerūt hoīes iducē ad credēdū: tribulatiōes maxias sustinuerūt. ❡ Si aūt libri nō sūt illoꝝ sȝ alioꝝ: h̄ videẽ icōueniēs dicē: q2 ita negabiẽ qcūqȝ liber eē illi⁹ auctoris cui⁹ dr̄ eē: q̄re ergo soli isti falso ascripti sūt auctorib⁹ quoꝝ nō erāt. ❡ P. Aut illi q ascripserūt libros istos eis fuerūt chr̄iani aut nō. Si non: nō vr̄ q voluerūt tales libros cōscribē ⁊ alijs ascribē: ⁊ ex hoc magnificare sectā cui⁹ ɔtrariū tenuerūt. Si fuerunt chr̄iani quō illi chr̄iani mēdaciter tales eis ascripserūt: cū lex eorū dānet mēdaciū sic prius: ⁊ pp idē quo mō assererent deū locutū eē multa q̄ ibi narranẽ: ⁊ h̄ psonis qb⁹ libri intitulanẽ: si talia nō acciderunt illis psonis: quō ēt libri isti fuissent ita auctētici ⁊ diuulgati eē taliū auctoꝝ nisi fuissent eoꝝ: ⁊ ipsi auctores eoꝝ auctentici fuissent: de q̄ Ricar. p° de tri. ca 2. Certe a sūme sctitatis viris sūt nob tradita. de h̄ ēt Aug. 11. de ci. dei. ca. 2. loquēs de chr̄o. dic sic. Hic inqt prius p pphas: deide p seipȝ: postea p aplos q̄ntū satis eē iudicauit locut⁹ scripturā ɔdidit q̄ canonica Primo. noiaẽ eminentissime auctoritatis ⁊c̄. Et Aug. in epl̄a ad Hieronymuȝ. Et habeẽ in canone dist. 9. Si ad sacras scripturas admissa fuerint vel officiosa mendacia: qd in eis remanebit auctoritatis. Et idē ad eūdeȝ in eadē epistola. Solis eis scripturarum libris ⁊c̄. Octauo.

Quartū scȝ recipiētiū diligentia sic pȝ. Aut nulli credis de ɔtigēti qō nō vidisti: ⁊ ita non credes mūdū fuisse an̄ te: nec locū eē in mūdo vbi non fueris: nec istū eē prēȝ tuū: [illegible] mrēȝ tuā: ⁊ talis icredulitas ōstrueret oēȝ vitā [illegible]. Si igiẽ vis alicui credere de cōtingēti qō tibi non est nec fuit euidens: maxime credēdū est cōmunitati sine illis que tota cōitas approbat: ⁊ maxie que cōitas famosa ⁊ honesta cū maxia diligētia approbata recepit: tal' ē canō dīne scripture: tā

ta enim apud iudeos sollicitudo fuit de libris habendis in canone: et tanta apud christianos de libris recipiendis tanque auctenticis quod de nulla alia scriptura habenda pro auctentica tanta sollicitudo fuit inuenta: precipue cum tam solennes concilia de scripturis istis curauerint tanque de continentibus necessaria ad salutem. de hoc Augu. de ciui. dei. 18. c. 38. Quo modo scriptura Enoch de qua Judas in epistola sua facit mentionem non recipitur in canone: et multe alie scripture: de quibus fit mentio in libro Regum. vbi innuit quod sola illa recepta sunt in canone quorum auctores non sicut homines sed sicut prophete diuina inspiratione scripserunt. Et ibidem cap. 41. Illi israelite: quibus tradita sunt eloqua dei: nullo modo pseudoprophetas cum veris prophetis parilitate licentie confuderunt: sed concordes inter se: atque in nullo dissentientes: sacrarum literarum veraces ab eis agnoscebantur et tenebantur auctores.

De quinto scilicet racionabilitate preceptorum sic patet. quid racionabilius quam deum tanque finem vltimum super omnia diligi: et proximum sicut seipsum: id est ad idem ad quod se secundum Greg. in quibus duobus preceptis vniuersa lex pendet et prophete. Matth. 22. Item Matth. 7. Omnia quecunque vultis vt faciant vobis homines et vos facite illis. ex istis quasi ex principijs practicis alia practica consequuntur in scriptura tradita honesta et racioni consona: sicut de eorum racionabilitate patet potest sigillatim cuilibet pertractanti de preceptis consilijs et sacris: quia in omnibus videtur esse quasi quedam explicatio legis nature que secundum Apostolum ad Ro. 2. scripta est in cordibus nostris. Et de moribus. de hoc Aug. de ci. dei. libro 2. 28. cap. Nihil turpe ac flagitiosum spectandum imitandumque proponitur vbi veri dei aut precepta insinuantur aut miracula narrantur aut dona laudantur aut beneficia postulantur. ¶ De credibilibus patet: quia nihil credimus de deo: quod aliquam imperfectionem importet: immo quicquid credimus verum esse magis attestatur perfectioni diuine quam eius oppositum. patet de trinitate personarum et incarnatione vbi et hoc. nihil enim credimus incredibile: quia nunc incredibile esset mundum ea credere: sicut deducitur Aug. de ciui. dei. 22. c. 5. mundum tamen ea credere non est incredibile: quia hoc videmus. de hac autem lege et honestate christianorum patet per Augustinum de vtilitate credendi libro 6. c. 8. Vulgus marium et feminarum etc.

Confutatio infidelium acerrima.

De sexto scilicet de irracionabilitate singulorum errorum patet sic. ¶ Quid pagani pro idolatria sua adducerent colentes opera manuum suarum: in quibus nihil est numinis: sicut satis ostendunt philosophi. ¶ Quid sarraceni vilissimi porci machometi discipuli pro suis scripturis allegabunt: expectantes pro beatitudine quod porcis conuenit. scilicet gulam et coitum: quam promissionem despiciens Philosophus qui fuit quasi illius secte Aui. 9. meta. c. 7. aliud finem quasi perfectiorem et homini magis congruentem asserit dicens. Lex nostra quam dedit mahometh ostendit dispositionem felicitatis et miserie que sunt secundum corpus: et est alia promissio que apprehenditur intellectu. et sequitur ibi. Sapientibus vero theologis multo maior cupiditas fuit ad consequendum hanc felicitatem quam corporum quamuis careret eis: non tamen attenderunt ea: nec appreciati sunt eam in comparatione felicitatis que est coniunctio prime veritati. ¶ Quid iudei qui nouum testamentum damnant quod in suo veteri promittitur: vt ostendit Apostolus ad Heb. et quemadmodum sine christo christus et aduenisset: ita nouum testamentum ab eo principaliter promulgatum sicut auctenticum fore recipiendum prophete eorum ostendunt. Non auferetur ait Jacob Gen. 49. sceptrum de iuda: nec dux de femore eius etc. et illud Daniel. 9. Cum venerit sanctus sanctorum. ¶ Quid asini manichei fabulantur primum malum: cum ipsi etsi non primum valde mali essent. nonne vident esse ens inquantum ens bonum esse: nonne etiam in nouo testamento potuerunt videre esse verum auctenticum et approbatum: ¶ Quid singuli alij heretici qui verum verbum scripture male intellexerunt secundum Aug. in libro 83. questionum q. 69. Non potest inquit error ortum palliatus nomine christiano nisi de scripturis non intellectis. et hoc ideo quia precedentia et sequentia non contulerunt. vnde

Hiere. 31. cap. 8.

ibidem infra. Solet circumstantia scripturarum illuminare sententiam: nec etiam alia loca scripturarum contulerunt. vnde hereses orte sunt per sic legendo: que conferendo repulse sunt: quia conferentes diuersas sententias adduxerunt: que ex se inuicem mutuo videri poterant quomodo et qualiter essent intelligende. ¶ Contra istos est illud verbum Augustini contra epistolam fundamenti. Non crederem inquit euangelio: nisi quia ecclesie catholice crederem: igitur irrationabile est aliquid canonis recipere: et aliquid non: cum ecclesia catholica: cui credendo canonem recipio: recipiat totum equaliter. ¶ Item doctrine philosophorum aliquid continent irrationabile: patet de politijs diuersis ordinatis a diuersis philosophis probat Aristo. 2. politi. sed et sua in quibusdam est irrationabilis: sicut patuit ex solone questionis precedentis.

De septimo scilicet de ecclesie stabilitate patet quo ad caput: per illud Augustini de vtilitate credendi quasi in fine. Cum igitur tantum auxilium tantum profectum fructumque videamus. Dubitamus nos eius ecclesie credere gremio: que vsque ad confirmationem generis humani ab apostolica sede per successiones episcoporum frustra hereticis circumlatrantibus. Et partim ipsius iudicio plebis: partim consiliorum grauitate: partim etiam miraculorum maiestate damnantis. Culmen auctoritatis obtinuit. et paruipost. Quid est aliud: quod tam ingratum potest esse opi. atque auxilio diuino: quam tanto labore predicte auctoritati velle resistere: vnde Gamaliel actuum. 5. Si est ex hominibus consilium hoc et te opus dissoluetur. Si vero ex deo est: non poteritis dissoluere: ne forte et deo videamini repugnare. Et Luce. 22. ait dominus Petro. Ego rogaui pro te Petre: vt non deficiat fides tua: et tu aliquando conuersus confirma fratres tuos. ¶ Firmitas etiam ecclesie in membris patet per illud Augustini de vtilitate credendi. c. 8. Vulgus marium et feminarum etc. Similem sententiam dicit contra epistolam fundamenti. Quis enim tantam multitudinem ad peccatum pronam: ad legem contrariam carni et sanguini: seruandam induceret: nisi deus: Et confirmatur: quia secta iudeorum non manet in vigore: sicut contra eos obijcit Aug. in quodam sermone de aduentu. Vos inquam conuenio o iudei. ¶ Si obijcitur de permanentia secte machometi. Respondeo: illa incepit plus quam sexcentum annis post legem christi. et in breui deo cooperante finietur: que multum debilitata est anno christi. 1300. et eius cultores multi mortui: et plurimi sunt fugati: et prophetia dicitur esse apud eos: quod cito finienda est secta illa.

Dominice. 4.

Sermo? fratrer regis Armenie ad philippum regem francie. Calixtus i viagio sci Jaco.

De octauo scilicet de miraculorum claritate sic patet. Non potest esse testis falsus deus: sed deus inuocatus a predicante scripturam: vt ostenderet doctrinam eius esse veram: fecit aliquod opus sibi proprium: vtpote miracula: ac per hoc testificatus est illud esse verum: quod iste predicauit. ¶ Confirmatur hoc per Ricar. primo de tri. c. 2. vbi supra. Domine si est error: a te decepti sumus. nam tantis signis confirmata sunt: que non nisi per te fieri possent. ¶ Et si dicatur miracula non fuisse facta: aut etiam quod ipsa non testantur veritatem: quia antechristus faciet miracula. ¶ Contra primum dici potest illa sententia Augustini de ci. lib. 22. c. 5. Si ista miracula facta esse non creduntur: hoc nobis vnum grande miraculum sufficit: quod ista terrarum orbis sine vllis miraculis credidit. ¶ Nota valde illud capitulum: quia si quicquid quod credimus dicatur incredibile esse: non minus est incredibile homines inquit ignobilissimos: paucissimos: imperitos: rem tam incredibilem tam efficaciter mundo: et in illo etiam doctis persuadere potuisse: vt mundus illud credat sicut tam credidisse videtur: nisi per illos aliqua miracula fierent: per que mundus ad credendum induceretur. vnde subdit. Qui propterea exiguo numero ignobilium: infimorum: imperitorum hominum credidit: quia in tam contemptibilibus testibus multo mirabilius diuinitas seipsa persuasit. Quid enim incredibilius: quam vt ad legem contrariam carni et sanguini: doctores pauci et rudes et pauperes possent plurimos potentes ac sapientes conuertere: quod specialiter patet de multis sapientibus: primo fidei rebellibus: postea conuersis: vt de Paulo prius persecutore: postea gentium doctore. et de Aug. prius per mani-

theos seducto/postea doctore catholico. De Dionysio
prius pho:postea Pauli discipulo. Et de Cypriano prius
mago:postea christianissimo episcopo/ꝛ de innumeris alijs
cōuersis. ¶ Cōtra idē 2° dici pōt illud Aug. de ciui. dei
lib.10.cap.18. An dicet aliqs ista falsa esse miracula nec
fuisse facta:ꝫ mēdaciter scripta:' qsqs hoc dicit si de his
reb⁹ negat oīno vllis lrīs esse credēdū. pōt etiam dicere
nec deos vllos curare mortalia ꝛc̄. ꝛ ibidem de eodē. Si
libris magicis siue (qd honestius putant) theurgicis cre/
dūt:qd cause est cur illis lrīs nolūt credere ista facta eē:
¶ Cōtra idē 3°: qꝛ quedā facta nō nisi a nimis ꝓteruē/
tibus negari pn̄t: vt sunt miracula facta a Siluestro corā
Cōstantino:tā in curatione lepre eius: q̄ in disputatione
eius ꝯ iudeos que facta tanq̄ celeberrima mūdū nō la/
tuerūt. ¶ Cōtra 2ᵐ dici pōt ꝙ si qs inuocatus in testem
signū ꝯsuetū testificationis ꝑmittat adduci:ꝛ ꝑsens nō ꝯ/
dicat:talis taciturnitas nō stat cū veritate ꝑfecta. miracu
lum aūt est tale signū dei vt testis. igit̄ si ꝑmittat miracu
la fieri a demonib⁹ nō cōtradicēs annūciās. s. illa nō esse
testimoniā sua:nō vi eē perfecte verax:qd est ipossibile.
ꝛ per hoc dī ad illud de antechristo:ꝙ ꝓdicit illa miracu
la faciēda nō esse testimonia veritatis: sicut pꝫ Matth.
24.ꝛ 2.ad Thessal.2. ¶ Itē cōtra idē est dr̄ia miracu/
lorū:que fiūt a deo:ꝛ que fiūt a diabolo. de qua dr̄ia tra/
ctat Aug. de vtilitate credēdi ꝓpe finē. Miraculū inqꝫ
C voco:qcqd arduū aut insolitū supra spem vel facultatē
mirātis apparet:quedā solū faciūt admirationē:quedā
magnā gratiā bene volēdāqꝫ cōciliāt:qualia fuerūt chrī
miracula: vt ptractat ibi diffuse. ¶ Itē ꝯ vtrūqꝫ pōt di/
ci ꝙ sunt aliqua miracula facta in lege christiana: in qb⁹
nō pōt esse deceptio:qꝛ sint facta:nec qꝛ sint testimonia
veritatis:qꝛ a deo facta. s. raptus Pauli:ꝛ releuatio ꝯtin/
gentiū futurorū. ¶ Primū pꝫ:qꝛ impoīe est aliquē de/
cipi credēdo circa se videre essentiā dei. ergo ipossibile
fuit Paulū se credere illā videre nisi eā videret: sed hoc
asserit de se ad Cor.2°.c.12. s̄m expositionē sanctorum.
Illud igit̄ fuit vere factū: ꝛ nō tm̄ apparēter. ꝓbatio pͥ
añtis:qꝛ nullus pōt decipi circa aliqd pͥnᵐ ꝑmū credēdo
se intelligere illud/cū nō intelligat tale pͥnᵐ:qꝛ tūc nō cō/
staret ex terminis appꝛehēsis:qd eēt pͥnᵐ ꝛ qd non. ergo
multo magis nō pōt decipi circa deū visū. ꝯñtia ista pꝫ:
qꝛ plus distat visio dei ab itellectione cuiuslibet obiecti:
etiā quātū ad pceptionē intell'is iudicātis:q̄ distet intelle
ctio pͥncipij cōplexi ab itellectione cuiuscūqꝫ nō pͥncipij.
¶ Itē qualr̄ itell's crederet se qetari: si nō qetaret̄: nō/
ne poterit cognoscere iclinationē suā ad verū:qd non vi/
det: Si crederet se videre deū/crederet se qetari in deo.
si nō videt:nō qetat̄. Stultius ait Aug⁹ nihil dici pōt:q̄
ꝙ falsa opinione aīa fit bēā.11.de ciui.c.4. ¶ 2ᵐ. s. ꝙ a so
D lo deo fieri potuit est manifestū:qꝛ nulla creatura potest
aīaꝫ btīficare:nec simplr̄:nec ad tp̄s. ¶ 2ᵐ pꝫ ex multis
prophetis in vtroqꝫ testamēto:vn̄ ꝯ falsa miracula ante/
christi posset sibi obijci saltē de istis duob⁹ hoc mō. Si
tu es deus fac me videre eēntiā diuinam nude:ꝛ post vi/
sionē/memoriā certā hīe visiōis:ꝛ certitudinē ꝙ illa fuit
visio eēntie diuine:ꝛ tūc credā tibi. ¶ Itē si tu es deus:
dic mihi qd faciā:vel qd cogitabo:vel appetam pro tali
hora:' ꝛ hꝫ vie efficaciā ex miraculis innuit saluator Jo.5.
Opera que ego facio ipsa testimonium perhibēt de me:
si mihi non vultis credere:operibus saltē credite.

Nono quoqꝫ loco pōt adduci testimoniū eorū: q fo/
ris sunt. Josephus in li.18. antiqtatū pulcher/
rimū testimoniū ponit de christo: vbi inter alia de Jesu
ait. Christus hic erat. vbi eius verā doctrinam ꝛ resurre/
ctionē ex mortuis cōfitet̄. ¶ Item de ꝓphetia Sybille
nota illud de ciui.18.c.23. Jesus chrs dei filius saluator.
¶ Itē ꝯ eplam fundamēti nota:quō singuli heretici de
catholicis inqsiti nō ad suos mittūt:ꝫ ad veros catholi/
cos:q̄si et illi soli ab oīb⁹ et hereticis catholici noīent̄.

Decimo ꝛ vltimo potest adduci ꝙ deus nō deest
querentibus toto corde salutē. multi autē
diligentissime inquirētes salutē ad hāc sectā ꝯuersi sunt:
ꝛ quāto feruentiores facti sunt in inquirendo tāto in hac
secta amplius cōfirmati: subitoqꝫ in ea penitētes de ma/
litia:ad bonā vitā mutati sunt:tormēta quoqꝫ pro ea plu
res in magna exultatione spūs perpessi sunt:que nō vīr
ꝓbabilia:nisi deus hanc sectam sacre scripture innitentē
irrefragabiliter approbaret ꝛ ordinaret ad salutem.

Habito igit̄ cōtra hereticos ꝙ doctrina canonis est
vera. videndū est scdō/an sit necīa:ꝛ suffici/
ens viatori ad ꝯsequēdū finē suū. ¶ Dico igit̄ ꝙ ista tra E
dit qd sit finis hōis in pticulari:qꝛ visio ꝛ fruitio dei:ꝛ B
quātū ad circūstantias eius appetibiles:puta ꝙ ipsa hēt
post resurrectionē ab hoīe imortali ꝛ in corpe ꝛ in aīa sit
sine fine. Ipsa etiā determinat que sūt necīa ad finē:ꝛ ꝙ
illa sufficiāt:qꝛ decē mādata Matth.19°. Si vis ad vitā
ingredi:serua mādata. de qb⁹ hī in Exo. Vox etiā expli 20.c.23.
catio:ꝛ quātū ad credēda:ꝛ quātū ad sperāda:ꝛ quantuꝫ
ad operāda explicat̄ ex diuersis locis scripture. Prope/
tates quoqꝫ subaꝫ imāliū in ea tradunt̄:quātū poīe est:
ꝛ vtile viatori nosse. Ista ḡ cōferēdo ad tres rōnes qbus
innitur solo.q. ꝓcedentis patet ꝙ sacra scriptura sufficiē/
ter cōtinet doctrinam necessariam viatori.

Ad primum argᵐ pͥncipale/ad minorē rn̄deo/
ꝙ lex nāe paucioribus fuit cōtēta:
que memorialr̄ ad filios p pr̄es deuenerūt:illi etiā hoīes
magis erāt ꝑditi in nālibus:ꝛ ideo modica doctrina īspi/
rata potuit eis sufficere. Uel aliter ad illud ꝛ ad aliud de
lege Moysi pōt dici/ꝙ ordinatus ꝓcessus scripture ostē
dit eius doctorē s̄m Augᵐ.83.qōnū.q.53. ¶ Ad 2ᵐ dico/
ꝙ dulci⁹ capit̄/qd latet sub aliqua sn̄ia lrāli/q̄ si eēt ex/
presse dictū:ꝛ ideo ad deuotionē ꝯfert illa:que expressa
sunt in nouo testamēto:sub figura velata fuisse in veteri.
hec quo ad cerimonias:sed quo ad hystorias in qb⁹ exē/
pla sunt legis declaratiua. silr̄ ex toto ꝓcessu scripture pꝫ
ordinata dei gubernatio respectu hoīs ꝛ totius creature.
¶ Ad 3ᵐ Origenes in hoᵃ de archa Noe dic̄. Nulla scia
oīa sciēda explicauit: sed illa ex qbus pn̄t alia sufficiēter
elici:vnde multe veritates ne tn̄ nō exprimunt̄ in scriptu
ra:ꝛ si ibi vūalr̄ ꝯtineant̄:sic ꝯnes in pͥncipijs:circa q̄ruꝫ
inuestigationē vtilis fuit labor expositoꝝ ꝛ doctoꝝ. ¶ Et
si obijcias. multa in actib⁹ humanis sūt dubia. Utrū sint
pctā mortalia/etiā suppositis oībus doctrinis doctorū ꝛ
expositoꝝ. ¶ Rn̄deo nō est dubia via salutis simplr̄:
qꝛ a talib⁹ tanq̄ a periculosis dꝫ hō sibi cauere ꝛ custo/
dire se:ne hō duꝫ se exponit periculo incidat in pctm̄:qd
si noluerit querere salutē: sed nō curādo exponat se peri
culo vbi forte de gñe actus nō est pctm̄ mortale:tn̄ pecca
bit mortalr̄ se tali periculo exponendo. Qō. III.

Utrum theologia sit de deo tanq̄ de
subto primo: Et non/arguitur
duab⁹ vijs. Prima est ondere istā negatiuā
in seq̄ ꝓbat̄ ꝑ ꝑ auctē Boetij ꝑ de tri. Foīa Cap.3.
inquit simplex subm eē nō pōt. ¶ Itē scdō
materia nō coincidit cū alijs causis:neqꝫ in idē numero:
neqꝫ in idē specie ex 2° phys. Deus aūt est finis hui⁹ scie Tex.co.70.
ꝛ efficiēs. non igit̄ materia. ¶ Item 3° ex ꝑ post̄. subm Tex.co.43.
scie hꝫ ptes pͥncipia:ꝛ passiones. deus aūt non hꝫ partes
integrales:cum sit simplex. neqꝫ partes subiectiuas:cum
sit singulare ex se. neqꝫ hꝫ pͥncipia:cuꝫ sit primū pͥncipiū.

neqȝ passiones:q̄ꝛ passio inest subto:ita ꝙ est extra eius
p° topi.c.4. essentiā:nihil aūt sic inest deo. ℂ Scd̄a via est ostēdere
ꝙ aliud est hic subm.nō ergo illud.añs ꝓbat̃ multiplr.
p̄mo p Augᵐ de doctrina christiana p̄mo lib.cap.p̄. Ois
doctrina vel rerū est:vel signoꝝ.igit̃ res vel signa sunt
subm. ℂ Itē 2° scriptura hȝ q̄tuor sensus.s. anagogicū:
tropologicū:allegoricū:ꝛ lr̃alē:sȝ cuilibet sensui correspōdet
aliqd̄ subm p̄mū:sicut alij scie hn̄t vnū sensū correspōdet
subm s̄m illū sensū.igit̃ hic sunt q̄tuor subiecta. ℂ Itē
Eustratius.s. 3° ꝙ hō sit subm ꝓbat̃ auctoritate Comē.p̄ ethicoꝝ in
quē doc. vbi/ prologo:q̄ꝛ s̄m eū sciētia moralis est de homine: quo ad
cȝ alias i mo animā medicinalis est de hoīe quo ad corpus.ex hoc ergo
ralibus. accipit̃ ista ꝓpositio:ꝙ oīs scia practica hȝ p subto p̄mo
illud:cui acquirit̃ finis practice:ꝛ nō ipsum finē.finis aūt
istius scie acqrit̃ hoī ꝛ nō deo.ergo ꝛc̄. ℂ Itē aliter:ꝛ q̄si
in idē redit. finis scie est per actū suū attingere obiectū
primū:inducēdo in ipsū formā p̄ncipalr̃ intētam a scia.
puta in speculatiua iducere in illud eē cognitū:q̄ꝛ cogni/
tio ibi itēdit̃:ꝛ in practica iducere formā:ad quā ordinat̃
eius praxis:finis aūt hic itētus est bonitas moralis: q̄ nō
intēdit̃ iduci in deo sȝ in hoīe:igitur hō est obm p̄ᵐ eius.
ℂ Cōtra Aug.8.de ciui.dei.cap.p̄mo.Theologia est ser
mo vel ratio de deo. Questio prima lateralis.

Trum theologia sit de deo sub aliqua rōne spāli: Et sic.argr̃. Hugo
de sacris in p̄ncipio vult ꝙ opa restauratiōis
sint hic subm. ergo si deus est hic subiectum
hoc erit sub spāli rōne.s.inquātū restaurator.
ℂ Itē Cassiodorus super psalmistā. vult ꝙ christus ca/
put cū mēbris est hic subm. igit̃ spāliter: vt incarnatus:
ꝛ caput ecclesie:erit hic subm. ℂ Item deus absolute est
subiectū metaphysice.igit̃ hic est subm:hoc erit sub aliq̄
rōne spāli.ꝯña ꝓbat̃:q̄ꝛ nō sub eadem rōne oīno hic ꝛ
T.c.2. ibi est subm.añs probat̃ per ph̄m.6.metaᶜᵉ. Honorabi/
lissimā sciam opȝ esse circa nobilissimum genus.illa s̄m
ipsū est hᵒ. Hoc ēt cōfirmat̃:q̄ꝛ ibi vocat metaphysicā
theologiā. ℂ Item Cōmē.p̄mo phy.cō.vltimo dicit ꝙ
Aui.multū peccauit ponēdo metaphysicā ꝓbare primā
cām esse:cū genus substātiarū sepatarū sit ibi subiectū:ꝛ
nulla scia ꝓbat suū subm esse.rō aūt nō valeret:nisi itel/
ligeret ꝙ ipsa esset ibi primū subiectū.ergo ꝛc̄. ℂ Item
ista scia est honorabilissima.ergo est de honorabilissimo
subiecto:sub rōne honorabilissima.hᵒ aūt rō est rō finis
ꝛ boni.de fine aūt ꝓbat̃ per Auic̄.6.meta.dicētē.Si scia
Cap.vltimo. esset de oībus causis:illa que eēt de fine:eēt nobilissima.
Ex hoc cōcludit̃ de bono:q̄ꝛ s̄m ph̄m.2.meta.qui ponit
T.c.8. infinitatē in finibus:destruit naturā boni:q̄ꝛ destruit na/
turam finis.ex hoc ergo accipitur ꝙ ratio boni est ratio
finis. ℂ Contra cognitio cōtracta presupponit cognitio/
In prologo. nem absolutam: ꝛ absoluta est certior ex primo meta:
Idē.i.poste. si ergo ista est de deo sub aliqua ratione speciali alia est
t.c.39. prior ꝛ certior de deo absolute.talis nō ponitur. ergo ꝛc̄.
Questio scd̄a lateralis.

Trum ista sciētia sit de omnibᵒ ex at/ tributione ipsorum ad primū
eius subiectum. Et sic.4° meta. Eadem est
T.c.2. sciencia de aliquo ꝛ de attributis ad ipsum:ꝛ
exemplificat ibi de sano:sed omnia alia attri/
buuntur essentialiter ad subiectū primū huius:ergo ꝛc̄.
ℂ Cōtra Augustinus.14.de trini.cap.p̄mo. Neqȝ huic
sciencie tribuendum est ꝛc̄.

Ordo doctri/ Circa solutionē istarū q̄onum sic ꝓcedo. ℂ Primo
nalis ꝓcedē/ distinguo de theologia in se: ꝛ de theologia in
di. nobis. ℂ 2° assignabo rationem primi subiecti. ℂ 3° di/
stinguam de theologia quantum ad partes eius.

De primo dico ꝙ cognitio quelibet in se est illa que nata est hr̄i de obto eius s̄m ꝙ na/ V.
tum est manifestare se intellectui ꝓportionato.Cognitio 2° metaphy. tex.cō.4.
autē eadē in nobis est illa que nata est hr̄i in intellu nr̄o
de obto illo itellecto. ¶ Theologia ḡ in se talis est cogni/
tio qualē natū est facere obm theologicum in intellu sibi
ꝓportionato. ¶ Theologia ῤo in nobis talis est cognitio
qualē intell's nr̄ natus est hr̄e de illo obiecto. ¶ Exēpluȝ Hoc idē sen
si aliqs intell's nō possit intelligere geometricalia.posset tit Aristo.p°
aūt alicui credere de geometricalibᵒ/geometria cēt sibi post.t.c.44.
fides nō scia:esset tn̄ in se scia:q̄ꝛ obm geometrie natum
est facere de se scientiā in intellectu proportionato.

De secūdo dico ꝙ rō p̄mi subti est ꝯtinere in se/ p̄mo virtualr̃/oēs veritates illius ha/ B
bitus cuius est.Qd̄ ꝓbo/p̄mo sic.q̄ꝛ obiectū p̄mū ꝯtinet
ꝓpōnes imediatas:q̄ꝛ subm istaruȝ ꝯtinet p̄dicatū:ꝛ ita
euidentiā totius ꝓpōnis.ꝓpōnes autē imediate ꝯtinent
ꝯnes.ḡ subȝ ꝓpōnū imediataꝝ ꝯtinet oēs veritates illiᵒ
habitus. ℂ Probo idē scd̄o:q̄ꝛ primitas hic accipit̃ ex p̄ Tex.cō.14.
posteᵗ.ex diffōne vl'is s̄m ꝙ dicit adequationē.obiectū t.15.
aūt se hȝ ad habitū sic̄ causa ad effectū.non est eni causa
adequata nisi cōtineat p̄mo ṽtualr̃ totū effectū.ḡ ꝛc̄.Ex/
pono qd̄ dixi(p̄ ṽtualr̃)q̄ꝛ sic̄ illud est p̄ᵐens qd̄ nō depē
det ab alio:sed alia ab illo:ita ḡ p̄mo cōtinere est ab alijs
nō dependere in continendo sed alia ab ipso:hoc est ꝙ p
impoīe circūscripto omni alio/manēte itellectu eius ad/
huc cōtineret:ꝛ nihil aliud cōtinet nisi per rōnē eius.
ℂ Nota ꝙ quelibet essentia cognita habitualr̃/cōtinet Notabilis ad
virtualr̃ p̄mo notitiā oīuȝ veritatū illius habitus:ꝛ habi/ dictū docto.
tus ille qui dr̃ scia est spēs itelligibilis p̄mi obti.ꝛ ille re/ p subtilissima
spicit p̄veritates imediatas ꝛ mediatas,nō formalr̃ sȝ ex consutā trini
ꝯñti:ꝛ suū obm adequatū formalr̃ est q̄dditas cuius est na ꝛ eoꝝ q se
spēs.Quid igit̃ mirū si p̄mū obm vt cognitū cōtinet no/ pipathencos
titiā illoꝝ ad que ꝯsiderāda sua spēs intelligibilis:sȝ me/ profitent.
diate,mouet:imo idē est spēȝ.a.ꝯtinē p̄ ṽtualr̃ notitiā.b.
ꝛ ipsuȝ.a.vt cognitū habitualr̃/ꝯtinere.b.qd̄ est spēȝ itel/
ligibilē ipsiᵒ.a.in memoria/posse gn̄are notitiā.b.in itel/
ligentia.Scd̄m hoc igit̃ idē est obm p̄mū intell's ꝛ scie:ꝛ
tunc p̄mū obm nō distinguit illa:sed ꝓximū qd̄ est verū
imediatū ꝛ veꝝ mediatū:ꝛ illō p̄mū obm vtriusqȝ ordi/
ne quodā se hȝ ad obiecta ꝓxima ꝛ habitus ipsorum s̄m
hoc impoīe est vel habitū scie nisi p̄us nā ꝛ sil' tp̄e/vtēdo
habitū intell's:q̄ꝛ nunq̄ȝ speculor sciēdo nisi ꝯsiderando
hoc vt verū euidēs mihi ꝓpter aliud veꝝ. Uel igit̃ sunt
idē habitus ꝛ p̄us vtor illo circa illō obm ad qd̄ p̄us icli/
nat:imo s̄m Henricū q̄lib.9.Ambo sunt idē illi habitui q.4.
que est q̄dditas p̄mi obti simplicis quē habitū itendunt a.l. q̄dditatiū
vocari sciaȝ apud Aris.In diuisione sciaꝝ/vel sunt mul/
ti ibi:imo q̄libet verū hȝ ꝓpriū habitū ꝛ p̄ncipalr̃ p̄ter
hoc est habitus quidditatis vel q̄dditatiuus p̄mi obiecti
quē dicit spēm intelligibilē.Et ille icludit oēs veritates
virtualr̃.Et tūc vtente posteriore semp opȝ simul vti oi/
bus p̄oribus. Nūq̄d igit̃ ad multos actus vel vnū cōpa
rans hȝ ꝓpriū actū circa vtrūqȝ cōparatū:ꝛ p̄ter h̄ actū
cōparādi.Et ad illū maxie discurrēdo ponat̃ ꝓprius ha
bitus quo inclinor demōstrare ꝛ inferre hoc ex hoc ad q̄
extrema habeo duos habitus.quere quoli.6.p̄ᵃ.q.Hen. a.l.nona.
Si caperet̃ pluralitas/paucitas esset preeligenda. a.l.ꝓponeret.

Cōtra istud argr̃ dupl'r.p̄ sic. Sic̄ se hȝ obm p̄ᵐ poᵉ
ad poᵃˢ:ita obm p̄ᵐ hitus se hȝ ad habitū:sed
obm p̄ᵐ poᵉ est aliq̄d cōe ad oīa per se obta illius poᵉ.ḡ
p̄mū obm habitus est aliq̄d cōe ad oīa p se obiecta eius
ꝛ nō aliquid virtualr̃ ꝯtinēs alia. ℂ Itē scd̄o:q̄ꝛ in scien/
tijs assignat̃ cōiter pro subiecto p̄mo aliq̄d qd̄ est cōe ad
oīa illa que cōsiderant̃ in illa scia:sic̄ in geometria linea:

D in arithmetica numerus: in metaphysica ens. ¶ Ad pᵐ riñdeo: ꝙ ꝓportio obiecti ad potētiā est ꝓportio motiui ad mobile vel actiui ad passiuū. ꝓportio subiecti ad habitū est sicut ꝓportio cause ad effectū. Quācūqʒ aūt aliqđ agēs agit in aliqđ passiuum, pōt qđlibet agēs eiusdē rōnis in qđlibet passiuum eiusdem rōnis agere. ergo pᵃ extrema proportiōis actiui ad passiuū sunt cōia ad oia per se extrema illius ꝓportiōis. nā inter illa cōissima est adequatio: qa in quocūqʒ est rō vnius, illud respicit quodlibet in quo est rō alterius: sʒ pᵐa extrema ꝓportionis cause ad effectū nō sunt cōissima: qa inter illa non est adequatio: nō enim sequit̃, si cōe pōt causare habitū ꝙ spāle possit ꝛ ecōuerso. nō enim quodlibet cōtētūʒ sub illo cōi respicit habitū illū vt effectuʒ eius: sed tñ aliqđ pᵐ obiectuʒ cōtētiuū qđ virtualr̃ cōtinet oia ad que habitus se extēdit. ¶ Ad zᵐ dico. ꝙ multorū habituū specie differētiū pōt esse aliqđ obiectū cōe sicut ab obiectis eorū pōt abstrahi obiectū cōe. ꝛ hoc modo in sciētijs assignat̃ obiectū cōe a quo nō est habit⁹ vn⁹ ſm spēm: sʒ tñ ſm gen⁹.

E **De tertio** dico ꝙ theologia essentialiter nō tñ cōtinet necessaria: sʒ ēt cōtingentia. qđ pʒ: qa oēs veritates de deo siue vt trino siue de aliqua persona diuina vt cōparatur ad intra sunt necessarie: vt ꝙ deus est trinus: ꝛ ꝙ filius dī generari a pře ꝛ huiusmodi. illa xͦo in qbus cōparatur ad extra sunt cōtingētes: vt ꝙ deus creat: ꝛ ꝙ filius est icarnatus ꝛ huiusmodi. oēs aūt veritates de deo vt trin⁹ siue de ꝑsona determinata sunt theologice. Silr̃ veritates cōtingētes: qa ad nullā cognitionē naturalē spectāt ita ꝙ pᵐe partes integrales theologie sunt due. s. veritates nc̃cie ꝛ veritates ꝯtingētes.

F **Ex dictis** pʒ rñsio ad primā .q. Et primo loquēdo de theologia in se quātū ad veritates necessarias ipsius. Dico ꝙ pᵐ subiectuʒ theologie in se non pōt eē nisi deus: qđ ꝓbo per tres rōnes. ¶ Prima accipit̃ ex rōne primi obiecti. ꝛ arguo sic. Primū obiectū cōtinet virtualr̃ oēs veritates illius habitus cuius est pᵐū obiectū: sʒ nihil cōtinet virtualr̃ oēs veritates theologicas nisi deus: ergo ꝛc̃. ꝓbatio mi. nihil aliud ꝯtinet eas vt cā siue vt illud ad qđ habeāt attributionēʒ nisi deus: qa deus nulli attribuit̃: nec aliqd cōtinet eas vt effectus demōstratione qa: nā nullus effectus demōstrat deū trinū que est potissima veritas theologica ꝛ similia. ¶ zᵒ sic. Theologia est de his que sunt soli intellectui diuino naturaliter cognita: ergo est de aliquo soli deo nāliter noto: sed solus deus est sibi soli nāliter notus. ergo ꝛc̃. ꝓbatio primi. s. aūtis. si ista scīa est de aliqbus alicui aliȷ intellectui nāliter notis. ergo ꝑter ista aliq̃ alia sunt cognoscibilia nāliter soli intellectui diuino: qa infinit⁹ est. ꝛ iō pluriū cognoscitiu⁹ q̃ȝ intellꝰ finit⁹. igit̃ adhuc alia scīa est superior (q̃ȝ ista) que erit de nāliter notis itellectui icreato. ꝓbatio minoris: qa ois eēntia creata alicui intellectui creato pōt eē nāliter nota. ¶ 3ᵒ sic. In nulla scīa traditur ita distincte cognitio de aliquo alio qđ nō est subm̄ eius pᵐ sicut tradit̃ in illa que eēt de illo vt de subiecto eius pᵐo: qa in nulla scīa tradit̃ ita distincta cognitio de nō per se subiecto sicut de ꝑ se eius subiecto. tūc enim nō eēt ratio quare illud subiectū eēt magis subm̄ eius q̃ȝ aliud: igit̃ si deus nō sit ħ subm̄ tūc nō tradit̃ ita distincta cognitio de deo sic̃ traderet̃ de eo in aliq̃ alia in q̃ posset eē subm̄: sʒ pōt esse subiectuʒ in alia scīa. igit̃ illa pōt esse prior ista. ¶ Preter aūt istas tres rōnes sunt alique persuasiones. Prima talis est. theologia ſm Augu. 13. de trini. c. 19. pro aliq̃ pte sui est sapiētia: pro aliqua pte sui est scīa. si autem esset tñ de aliquo nō eterno formalr̃: de illo eēt formalr̃ scīa ꝛ nō sapīa aliquo mō: qa nec ex pᵐo subiecto nec ex attributione: qa eterna nō attribuunt̃ tēporalibus. ¶ zᵃ persuasio: qa superior portio rōnis hʒ aliquā ꝑfectionēʒ ꝓpriā sibi correspondentē. ista aūt si est de subiecto nō eterno vt de pᵐo subiecto: cū eternū nō attribuat̃ ad non eternū: sequit̃ ꝙ nullo mō est de eternis: ꝛ ita nullo mō ꝑficit portionē supiorē rōnis: ꝛ ita eēt aliqs hit⁹ intellꝰ oīno nobilior isto ꝑficiens istam portionē: qđ est inconueniens. ¶ 3ᵃ ꝑsuasio est: qa ſm btm̄ Augᵐ. 14. de tri. c. pᵒ vel. 4. ista scīa est de illis qb⁹ fides gignit̃, defendit̃ ꝛ roborat̃. ergo est de illo eodē subiecto qđ est pᵐū subm̄ fidei: sed fides est de veritate pᵐa. ergo. ¶ 4ᵃ persuasio est: qa nobilissima scīa est circa nobilissimuʒ genus, ex 6ᵒ meta͡ᶜᵉ. ꝛ pᵒ de aīa. hec autem conceditur nobilissima. ergo oportet ꝙ sit de deo vt de subiecto. Tex. cō. 2. Tex. cō. 1.

Ex his dictis rñdeo ad scḋaʒ qōnēʒ: ad intellm̄ cuius pono exēplū. Hō intelligit̃ vt aīal rōnale: vt suba: vt māsuetū nā: vt nobilissimū animaliū. in pᵐo intellᵘ intelligit̃ ſm rōnē qdditatiuā propriā. in scḋo in cōi. in tertio ꝑ accñs. i. in ꝓpria passione. in q̃rto in respectu ad aliud. Sed ꝑfectissima notitia de hoie non pōt esse in respectu ad aliud: qa ista ꝑsupponit notitiā absoluti. nec de hoie sub rōne passiōis: qa notitia passionis ꝑsupponit notitiā subti: nec de hoie in vlī: qa illa est ꝯfusa. ḡ nobilissima cognitio de hoie est ſm rōnēʒ qdditatiuā. ¶ Ita etiā possʒ poni aliqua scīa de deo sub rōne respect⁹ ad extra vt aliq ponūt sub rōne reparatoris vel gubernatoris vel capitis ecclesie. ¶ Uel posset poni de deo sub aliq̃ rōne attributali que est q̃si passio: sicut aliq ponūt de deo hāc sciam esse sub ratione boni. ¶ Uel posset poni de deo sub rōne cōi ꝛ vlī vt entis vl̃ entis infiniti: vel necesse esse vel alicuius talis. G Egi. de Ro. auoli. 3. q. 2. Guiel. vva. lib. 1. in plo. q. 6. Henri. in sū ma.

Contra istas oēs pōnes arguit̃. ꝛ pᵒ arguit̃ ꝯ istā de rōne cōi. Nullus ꝯceptus cōis de deo cōtinet virtualr̃ oēs veritates ꝓprie theologicas ꝑtinētes ad pluralitatē ꝑsonaꝝ. nā si sic cuʒ illi ꝯcept⁹ cōes naturalr̃ ꝯcipiant̃ a nobis. ḡ ꝓpōnes imediate de illis ꝯceptibus possent a nobis naturalr̃ ꝯcipi vel intelligi. Et ꝑ illas ꝓpositiones imediatas possem⁹ scire ꝯnes: ꝛ ita totā theologiā naturalr̃ acqrere. ¶ Scḋo: qr ex quo ꝯceptus cōes non sunt soli deo naturalr̃ noti. ḡ nec veritates incluse in illis cōibus ꝯceptibus de qb⁹ est theologia: ergo si esset de deo sub rōne tali cōi non esset soli deo naturalr̃ nota. Cuius oppᵐ ostēsuʒ est in pᵃ. q. ¶ Cōtra aliam pōnē de rōne attributali posset argui ꝑ easdē rōnes. ¶ Sed adhuc arguo ꝑ alias spāles. pᵒ: qa cognitio eius qđ qd est, est ꝑfectissima: vt dicit Phs 7ᵒ meta͡ᶜᵉ. ḡ cognitio illi⁹ eēntie est ꝑfectior cognitio q̃ȝ cognitio ꝓprietatis attributalis: q̃ se hʒ q̃si passio hui⁹ nāe ſm Dam. lib. pᵒ. c. 5. ¶ Scḋo: qa si ille ꝓprietates realr̃ differrēt ab essentia, essentia esset realr̃ cā ipsaꝝ. ḡ sicut differūt rōne: ita essentia de sua ratione hʒ rōnē icausati. ille aūt lʒ per idētitatē cū essentia sint icausate: nō tñ ſm suā rōnē formalē pᵒ icludūt icausationē sui. ¶ Tertio: qa illud ſm suā ꝓpriā rōnē videt̃ eē actualius in se cui magis repugnat cōicabilitas ad plura ad extra: sʒ eēntie repugnat cōicabilitas ad plura ad ex̃ ꝛ nulli ꝓprietati attributali nisi quatenus est illius eēntie vel idē illi eēntie īquātū isinite. ¶ Si xͦo dicat̃ ꝙ q̃libet ꝓprietas est infinita: ꝛ ideo incōicabilis ꝑꝑ infinitatem. ¶ Cōtra. ifinitas ista est in eis ꝓpter idētitatē eaꝝ cum essentia sic̃ ex radice ꝛ fundamēto ois ꝑfectiōis itrisece. ¶ Cōtra viā etiā de respectib⁹ ad extra pōt argui sic̃ ꝯ alias duas vias. Sed facio rōnes spāles. pᵒ qa respectus ad extra est respectus rōnis: sʒ scīa nō ꝯsiderās subiectū suū sub rōne reali nō est realis: sicut nec logica est realis: lʒ ꝯsideret de reb⁹ vt eis attribuunt̃ intentiones scḋe. ḡ H Tex. cō. 4 ꝛ inde.

I theologia nõ eẽt real'. ¶ 2° q͂a absolutũ ⁊ respectiuũ nõ
faciũt aliquẽ vnũ ꝯceptũ per se. ꝑ ꝯceptus aggregãs illa
duo in se est ꝯcept⁹ vnus p̱ accñs. nulla aũt scia p̃° est de
cõceptu vno p̱ accñs: q͂a talis p̃supponit sciaꝫ de vtraqꝫ
parte. ⁊ iõ si scia subalternata sit de aliquo vno p̱ accñs
presupponit duas tractãtes de ptib⁹ illius totius sepatiꝫ.
Si igit̃ theologia eẽt de tali vno p̱ accñs posset esse alia
p̃oꝛ ea q̃ eẽt de ꝯceptu vno p̱ se. ¶ 3° nullus respect⁹ ad
extra vĩ deo neccio ꝯuenire. ꝑ nihil theologicũ neccio ꝯue-
niret deo vt est subm theologie. pbatio ꝯsequẽtie. qð cõ-
uenit alicui sub rõne nõ sibi neccio īherẽtis nõ ꝯuenit illi
neccio: sꝫ respect⁹ ad extra est hõ. ergo ⁊c̃. ⁊ ita nulla veri-
tas theologica neccia eẽt. Et hec ꝯclusio pbat̃ p̱ p̃am ⁊ 2am
rõnes positas ad p̃mã q̃õnẽ. s. de rõne p̃mi obiecti ⁊ de
K notis soli deo nãliter. ¶ Concedo igit̃ quartũ mẽbrũ. s.
q̶ theologia est de deo sub ratione qua est hec eẽntia si-
cut perfectissima scia esset de homine si esset s̃m q̶ hõ:
nõ aũt sub aliqua rõne vniuersali vel accidentali.

Ad primam q̃stionẽ de theologia nr̃a dico q̶
q̃n habit⁹ est in aliquo intellu hñs
euidẽtiã ex obto: tũc p̃m obm illius habitus: vt est illius
L nõ tñ ꝯtinet virtualr̃ illũ habitũ: sꝫ vt notũ illi intellectui
cõtinet ipsiꝫ habitũ: ita q̶ noticia obti in illo intellu ꝯti-
net euidẽtiã habitus vt in illo intellectu: q͂a intell's cogno-
scẽs tale obiectũ põt elicere oẽm ꝯclusionẽ huius hitus.
¶ In habitu v̾o nõ hñte euidẽtiã ex obiecto: sꝫ causatã
aliunde q̃ᷓ ab obiecto noto: nõ opꝫ dare p̃m obm eius hñs
duas dictas conditiones: imo neutrã opꝫ dare: q͂a p̱inde
est habitui vt in hoc: ac si eẽt de ꝯtingẽtibus que neutro
mõ hñt obm p̃m. tali ergo habitui nõ euidẽti ex obiecto
dat̃ subm p̃m de quo p̃mo noto. i. p̱fectissimo p̃mo. i. ime-
diate cognoscunt̃ p̃me veritates habit⁹ illius. theologia
aũt nr̃a est habitus nõ hñs euidẽtiã ex obiecto. ẽt illa q̃
est in nobis de theologicis necessarijs nõ magis vt in no
bis hꝫ euidẽtiã ex obiecto cognito q̃ᷓ illa que est de ꝯtin-
gentibus. ergo theologie nr̃e (vt nostra est) non opꝫ dari
obm p̃m nisi p̃m notuꝫ de quo noto īmediate cognoscant̃
M prime veritates. Illud p̃m notũ est ens infinitum: q͂a iste
est ꝯceptus p̱fectissim⁹ quẽ possumus hr̃e de illo qð est
in se p̃m subm: qð tñ neutrã p̃dictarũ cõditionũ hꝫ: q͂a nõ
ꝯtinet habitũ nr̃m virtualr̃ in se: nec multo magis vt no-
bis notũ cõtinet ipsiꝫ habitũ. tñ q͂a theologia nr̃a de ne-
cessarijs est de eisdẽ de quibus est theologia in se: iõ sibi
assignat̃ subm p̃m quo ad hoc q̶ est veritates ꝯtinẽ in se:
⁊ hoc idẽ est subm theologie nr̃e qð est p̃m subm theolo-
gie in se: sꝫ q͂a illud nõ est nobis euidẽs: iõ nõ ꝯtinet istas
vt nobis notũ: imo nõ est nobis notũ. ¶ Si arguis ergo
nõ est p̃mũ obm nr̃i habit⁹. ¶ Rñ. veꝝ est nõ est p̃mũ
subiectũ dans euidẽtiã: sꝫ subiectũ p̃mũ ꝯtinẽs oẽs veri-
tates natũ dare euidẽtiã si ipsiꝫ cognosceret̃. ⁊ hec dicta
sunt ad duas q̃ões de theologia necessariorum.

Nunc autem vidẽdũ est de veritatibus ꝯtingẽ-
tib⁹ theologicis q̃d sit p̃m subiectũ
N theologie. Et quo ad istas dico q̶ nullũ subm v̾tualr̃ cõ-
tinet v̾itates nisi neccias de ipso: q͂a ad ꝯtingentes de ipso
equalr̃ se hꝫ ex se ⁊ ad oppositas. Tñ ꝯtingẽtiũ est ordo
q͂a aliq̃ est p̃a vera ꝯtingẽs: ⁊ ita subm p̃m multarũ verita
tũ ꝯtingẽtiũ põt poni illud de quo p̃mo. i. īmediate dĩ p̱-
dicatũ p̃e ꝯtingẽtis: que est q̃si p̃m p̃nm in ordine ꝯtingẽtiũ
vel p̃dicata pluriũ p̃marũ ꝯtingẽtiũ si plures sunt p̃me.
Dicit̃ aũt p̃m subm p̃e v̾itatis ꝯtingẽtis: qð visum vt tale
natũ est p̃mo videri ꝯiũgi cũ p̃dicato illo: q͂a p̃m notuꝫ in
cõtingẽtib⁹ nõ est nisi p̱ intuitionẽ extremoꝝ. ꝑ p̃m intelligibi-
le cui inest p̃m p̃dicatũ p̃e veritatis ꝯtingẽtis est p̃m subm
oĩum v̾itatũ ꝯtingẽtiũ ordinatarũ. Ex his ad ꝑpositũ di-

co q̶ eẽntia diuina est p̃m subm theologie ꝯtīgẽtis: ⁊ h̃ mõ
sumpta quo p̃dicatũ est ipsaꝫ eẽ subm p̃m theologie necciẽ
⁊ h̃ tã hui⁹ theologie ꝯtigẽtis in se q̃ᷓ vt est in intellu diuino
⁊ btõꝝ. Tot⁹ igit̃ theologie in se ⁊ dei ⁊ btõꝝ p̃m subm
est eẽntia diuina: vt hec. Cuius visio a btis est sic in meta⁹
cognitio entis. ⁊ iõ btã visio nõ est theologia: sꝫ est q̃si p̱-
fecta icõpleta apphẽsio subti p̃cedẽs nãlr̃ sciam theolo-
gie. subm v̾o theologie nr̃e ꝯtingẽtis vĩ idẽ subm p̃m qð ⁊
neccie. ⁊ h̃ mõ supra exposito: q͂ nõ vt ꝯtinẽs v̾tualr̃ in se
habitũ. ẽt si intuitiue videret̃: sꝫ vt cogĩcibile a nobis ꝑpri-
mũ illi cui intuitiue noto natũ eẽt p̃dicatũ p̃e ꝯtingẽtis cui-
dẽter inesse. ¶ Cõtra. vĩ q̶ v̾bũ sit subm adeq̃tũ theolo-
gie ꝯtingẽtiũ: tã illi⁹ ꝯtingẽtis in se q̃ᷓ vt est in intellu diuino:
q͂a est p̃m subm oĩuꝫ articuloꝝ repatiõis nr̃e. ¶ Rñ. ali-
qð cõtingẽs põt p̃ dici de v̾bo: ⁊ aliqð de spũsctõ: ⁊ aliqð
de deo trino: vt creare. erunt igit̃ p̱sone q̃si ptes subti: sic
etiã aliqua neccia sunt primo vera de diuersis personis.

Ex predictis apparet īprobatio illi⁹ opiniõis q̃ ponit chrm eẽ p̃m subm: q͂a tũc v̾i- Bone. in p̱logo .q.1.
tates neccie de p̃re ⁊ spũsctõ nõ essent theologice. puta p̃r
gñat: spũsanctus p̃cedit. nec v̾itates ꝯtingẽtes de eis: puta
p̃r creat p̱ filiũ. spũssctũs tẽporalr̃ missus est visibilr̃ ⁊ idẽ
inuisibilr̃. nec v̾itates neccie de deo trino: vt q̶ est oĩpotens
imẽsus. nec ꝯtigẽtes vt de⁹ creat / gubernat mũdũ / remit-
tit pctã / punit / p̃miat / ⁊ hõ. ꝯñie oẽs pbant̃: q͂a ad nullaꝫ
O sciaꝫ p̱ se ptinet aliq̃ v̾itas nisi sit de subto p̃ vl' de ei⁹ pte
subtiua vl' integrali vel eẽntiali: vel de aliquo eẽntialr̃ ad
subm attributo: sꝫ pꝫ q̶ p̃r vl' spũssctũs: vel trinitas nõ est
chr̃s nec ps aliq̃ aliquoꝝ dictoꝝ modoꝝ / nec attributũ
ad chr̃m eẽntialr̃. Tuꝫ q͂a chr̃s cũ dicat duas nãs ⁊ h̃ in-
quãtũ est subm / s̃m ponẽtes illud / sequit̃ q̶ vt hñs nãm
creatã erit eẽntialr̃ p̃oꝛ p̃re vl' spũsctõ vl' trinitate: q͂ eẽn-
tial' attributio nõ est nisi ad eẽntialr̃ p̃us. Tñ q͂a chr̃s sꝫ
diuinitatẽ: ẽt nõ hꝫ aliq̃ᷓ talẽ p̃oritatẽ s̃m quã posset p̃r vel
trinitas ad chr̃ꝫ attribui. ¶ Cõtra istã ẽt opi. sũt due rõ-
nes vltĩe posite supra in solõne 2e .q. 3 opi. de respcũ ad
extra. ¶ Cõtra idẽ est p̃a rõ posita ad solõnẽ p̃e .q. q͂a v̾i-
tates neccie de p̃re: ⁊ de spũsctõ: ⁊ de trinitate īpole est cõ-
tineri v̾tualr̃ p̃ in chr̃o: q͂a si v̾bũ incarnatũ nõ fuisset: ille
v̾itates neccie nihil min⁹ fuissent. ¶ 3a ẽt ibidẽ valꝫ ad h̃:
q͂ nõ eẽt tradẽda hic aliq̃ notitia de deo nisi vt includit̃
9 in chr̃o: h̃ est vt de v̾bo tñ: ⁊ ita nõ eẽt difficillima noti-
tia de deo: q̃ tradi posset. igit̃ eẽt alia p̃oꝛ regrẽda. ¶ Ad
h̃ ẽt faciũt aliq̃ p̱suasiones ibi posite: q͂ ista vnitas: q̃ est
chr̃i (vt est supp̃m vnũ in duabus naturis) nõ est vnitas
eterna. istã aũt opꝫ ponere formalẽ vnitatẽ p̃i subti. ꝑ p̃m
subm: vt p̃m: non est aliq̃d eternũ. ¶ Illa etiã p̱suasio de
fide vĩ ꝯcludẽ. nõ. n. est creditũ vel verũ theologicũ: hũc
hoĩeꝫ eẽ crucifixũ: nõ īplicãdo v̾bũ in subto: q͂ hũc hoĩeꝫ
in cruce posuerũt iudei nãlr̃ vidẽ. ¶ Sꝫ creditũ est ⁊ ve-
rũ theologicũ v̾bũ eẽ hoĩeꝫ de v̾gine natũ: v̾bũ eẽ hoĩem
crucifixũ: v̾bũ eẽ hoĩeꝫ resurgẽtẽ: ⁊ sic de alijs articul' p̱ti-
nẽtib⁹ ad hũanitatẽ. ptinẽtes aũt ad diuinitatẽ pꝫ q̶ nõ cõ-
ueniũt p̃ chr̃o: vt chr̃s est / sꝫ aliq̃ alijs p̱sonis: aliq̃ trinita-
ti. ꝑ obm adeq̃tũ theologie non est chr̃s: sꝫ aliq̃d: q̃si cõe
v̾bo: de quo p̃ tradũt̃ articuli ptinẽtes ad repationẽ: ⁊ p̃ri
⁊ spũsctõ. s. de q̃b⁹ sũt aliq̃ theologice v̾itates. ¶ V̾r igit̃
dõm: q̶ sic / si in medicina corp⁹ hũanũ sit p̃m subm: de quo
cõsiderat̃ ibi passio: vt sanitas ⁊ īfirmitas: si spẽs corpis
hũani eẽnt corp⁹ sic mixtũ ⁊ sic: puta corp⁹ sanguineũ: ⁊
corp⁹ flegmaticũ ⁊c̃. h̃ totũ corp⁹ sanguineũ sanũ: nõ eẽt
p̃m subm. Tũ q͂ nimis p̱ticulare. Tũ q͂ īcludit passionẽ
ꝯsiderãdã de subto: q̃ nõ põt eẽ rõ subti: q͂ subm / vt subm
est p̃us nã passiõe: ⁊ ita passio eẽt p̃oꝛ seipsa. ⁊ breuit̃ q̃cq̃d
diceret̃ de aliq̃ medicina tradita. s. q̶ eẽt de tali p̱ticularis

vt de ente per accńs: saltē impoſſe eſſet primā ſciam de corpe hois: et eſſe de corpe hois ſanguineo ſano: imo ſi qua eēt de ipſo: alia poſſet eē prior. ſiue de corpe hois in cōi: qa ipm in cōi hʒ aliquas paſſiones cognoſcibiles de ipſo p rōnē cōem: vt eſt prior īferiorib⁹: ſiue de corpe ſanguineo: cuius rō eſt naturalr prior corpe ſanguineo ſano: et iſta rō prior ɔtinet virtualr aliquas paſſiones de corpe hois ſanguineo ſano: qa et eius rō pcedit corpus ſanguineū ſanuʒ.

Cap. 2. c. 6. Ita in pposito chrs dicit Vbū hoieʒ ſm Dam. li. 3°. Ante igit notitiā que eēt de chro vt de p ſubto: nata eēt alia eē prior de Vbo: ſi qua ſibi inſit p rōneʒ qua Vbū: et adhuc alia de deo: quātū ad illa que īſunt p rōnē dei: vt eſt cōis trib⁹ pſonis. Si igit theologiā tenem⁹ ſm ſe eſſe primaʒ notitiā: ipſa nō erit p de chro: et ſi eque eſt de veritatibus cōibus et ppriis tribus pſonis: ipſa nō erit de aliq̄ pſona vt de ſubto adequato: ſʒ de deo: vt eſt cōis trib⁹ pſonis.

P Et nūc ſaluabit q oīs Vitas theologica vl eſt de p ſubto: puta que ineſt deo p rōnē dei: vel q̄ſi de pte ſubiua pmi ſubti: puta que eſt ppa alicui pſone: aut de aliquo qđ attribuit ad pᵐ ſubm: vel quaſi pte ſubiti: vtputa de creatura quātū ad reſpectū quē hʒ ad deū / vt deus: et de nā aſſumpta quātū ad reſpectū quē hʒ ad Vbū ſubſtētificans.

Aliter tamen ponit chrm eſſe ſubm pmuʒ ſm Linco. in Exameron: et h: vt chrs eſt vnitū triplici vnitate. q̄rū p⁹ eſt ad prēʒ et ad ſpm ſcm. 2⁹ Vbi ad nāʒ aſſumptā. 3⁹ chri capitis ad mēbra. ¶ Et

O pro iſta opione de chro videt eſſe pma rō poſita ad pmā qōnē et penultima: qa ſeptē articulos fidei pertinētes ad humanitatē nō ɔtinet deus: vt ſubm: qa p nām diuinitatʒ nō ɔueniūt deo. Illud aūt ſubm pᵐ ɔtinet paſſionē: p cui⁹ formā paſſio ſibi ineſt. chrs aūt et iſtos ɔtinet: qa ſm humanitatē ſibi īſunt: et pter hoc chrs ɔtinet realr alios ptinentes ad deitatem: qa ſm diuinitatē illa dicūtr ineſſe ſibi. ¶ Itē ſubta ptiū doctrine debēt ɔtineri ſub ſubto toti⁹: vel vt ptes ſubiue: vel vt q̄ſi integrales: nō aūt ɔtinentur ſub deo: ſic ſubta ptiū ſacre ſcripture. Qđ pbat p gloſas multas in pncipiis libroꝝ aſſignātes cās mātes aliquas: que nō ſūt aliqđ dei. vñ ſup Oſee dicit gloſa q mā libri Oſee eſt decē trib⁹. ¶ Itē. In aliquo libro ſcripture nihil pmiū de deo narrat: qa nullū factuʒ ibi narrat: vbi regrat ex pte dei aliqđ niſi influētia ſua gnalis: g talis liber nō eſt de deo. ¶ Ad pᵐ dico q veritates enūtiate ɔtingē-

Q ter de chro in nullo ſubto ɔtinent Vtualr: ſic ſubm dr ɔtinere paſſionē: qa tūc ineſſent nēcio: tn hīt aliqđ ſubm de quo īmediate enūtiant: et p illud eſt Vbū. nam veritates theologice de īcarnatione / paſſione / natiuitate etc. ſūt iſte Vbū eſt factū hō: Vbū eſt hō nat⁹: Vbū eſt hō paſſus etc. ¶ Cū dicis. paſſio īheret ſm nām humanitatʒ. ¶ Rñ: humanitas nō eſt rō pmi ſubti: ad qđ ſtet reſolō: ſed eſt q̄ſi paſſio prior mediās īter pmū ſubm iſtaꝝ veritatū: qđ eſt Vbū: et alias poſteriores paſſiones vt natus etc. pʒ enī q humanitas nō pōt eē rō ſubti reſpectu paſſionis pme: que eſt eē īcarnatū: qa illud dr de Vbo nō pintellecta humanitate in ipo: vt in ſubto. ¶ Ad 2ᵐ dico q ſufficit ſcie ſubto ꝑ partialiū attributio ad pmū ſubm: qualis attributio ad deū pōt ſaluari cuiuſcūqʒ māe aſſignate p gloſas adductas. ¶ Aliter tn pōt dici q mā cuiuſlibet libri eſt deus: de quo ſibi narrat: q̄uo genus humanū gubernauerit: ſʒ gens vel pſona gubernata eſt mā remota: et ita intelligēde ſunt gloſe tales. ¶ Per h pʒ ad 3ᵐ: qa lʒ eēt aliqs liber nullū dei miraculū ɔtinēs: tn glibet ɔtinet puidētiā et gubernationē dei circa hoiem in cōi vel determinataʒ gentē vel pſonā: intātū q ſi eādē hyſtoriā de Pharaone ſcribat Moyſes in Exodo. et aliqs Egypti⁹ in chronicis Egyptioꝝ: ſubʒ hyſtorie Moyſi eſt deus: de quo tradit

ſibi gubernatio boīum miſericorditer liberando iudeos oppreſſos iuſte puniēdo egyptios oppreſſores: ſapiēter ordinādo formā liberādi cōgruā: ad h vt ppls liberatus legē gratāter acciperet: potēter tot ſibi ppria ſigna faciēdo. Subm Vo hyſtorie hyſtoriographi eſſet regnuʒ: vel rex: vel populus egyptiacus: cuius actiones et caſus circa ipſos ɔtingētes ipſe intēdit ſcribere: tn q icidēs eſt ſibi: qđ deus fecerat: ſed pncipale qđ gens ſua fecerit vl paſſa ſit. pncipale aūt eſt Moyſi qđ deus egerit vel pmiſerit: ſʒ q̄ſi incidēs eſt ſibi circa quā mā in hoc cōtigerit. Et dato q alicubi nullū miraculū enarret: tn qđ deus pmiſerit aſſiſtēdo ſm cōem influentiā: et nō impediēdo: hoc principalr intendit in libro illo: inquātū eſt pars ſcripture: et qualr illō ɔueniēter ordinatū ſit ad bonū alioꝝ: ſi fuit ordinabile: vel iuſte punitū / ſi fuit malum. hoc frequēter additur in libro eodē: vl alio: aut ſi pmiſſuʒ fuit nec h puniti: nō tacet ſcriptura alibi de illo i gnali: qđ alibi puniet.

Ad primum argᵐ pme qōnis ad Boetiuʒ dico q loquit ſibi de ſubto accńtis: et nō de ſubto ɔſiderationis. ¶ Ad aliud de 2° phy. dico q intelligit de mā ex qua: nō in qua: vl circa quā. ¶ Uel melius q ſubʒ ſcie ſm veritatē nō ptinet ad genus cāe mālis: ſed ad genus cāe efficiētis: dr tn ſubm ſcie / mā p quādam ſilitudinē ad factionē: vbi ſimul ɔcurrūt rō obiecti circa qđ: et rō materie ſuſceptiue: qa factio eſt actus tranſiens extra: nō ſic eſt de actu ppo ſcie: tn intelligit trāſire: qa nō terminat in ſe: ſed ad aliud: circa qđ eſt: lʒ nō recipiat in illo circa qđ eſt: ſed manet in ſciēte. Et pter hāc pprietatē māe. Leſſe circa qđ / ſubʒ dr mā reſpectu ſcie: et actus eius. ¶ Ad illud de p poſtᵒᵣ: dico q ſubʒ cuiuſlibʒ ſcie naturalr inuētē eſt aliqđ vle: ideo ſubʒ talis ſcie opʒ q habeat ptes ſubiuas. iſtius autē ſcie ſubm eſt eſſentia hec / vt ſingularis: qa impfectionis eſt in nā creata vlr: q in multis ſingularib⁹ diuidat. iſta igit impfectione ablata remanet: q iſta eēntia eſt ſcibilis ſine diuiſibilitate ei⁹

Goff. v. ur. li. 1. dist. 2. ar. 1. c. 2. in ptes ſubiectiuas. Tamē poſſet dici q pſone diuine ſūt quaſi ptes ſubiectiue ipſius eſſentie diuine: ſʒ eſſentia in eis nō numerat. ¶ Qđ aūt addit de paſſionibus dicunt aliqui q attributa ſunt quaſi paſſiones hui⁹ eēntie. Sed hoc nō valet: qa cōſideratio attributoꝝ naturalr a nobis intelligibiliū eſt ɔſideratio metaphyſica: niſi ſint aliqua attributa p ſe / tn ɔueniētia huic eēntie / vt hec: et non / vt a nobis nūc naturalr intelligit cōfuſe. ¶ Qđ autē accipit q paſſio eſt extra eſſentiaʒ ſubti: hec eſt vera: vbi paſſio eſt realr cauſata a ſubiecto: ſed in diuinis illud qđ habet rationē paſſionis nō eſt cauſatū: qa per idētitateʒ tranſit in eſſentiā: tamē quātum ad ſcibilitatē ſcitur per eſſentie rōnē: ac ſi eſſet realr diſtincta ab eſſentia. ¶ Qđ 3° dr de

S pn° ſubti. dico q non opʒ pn⁹ ſcibilis eſſe pn⁹ in ſe ipſius ſubti: qa entis īquātuʒ ens: qđ ponit ſubm metaphyſice / nulla ſunt pncipia: qa tunc eſſent cuiuſlibʒ entis: ſed opʒ cuiuſlibet ſubiecti eſſe pn⁹ per que demōſtrent eius paſſiones de eo / ex qbus pncipiis tāqʒ ex mediis demrātionis formant pncipia cōplexa: ſicut ppōnes p ſe note. hoc mō cuiuſlibet ſubti prit eſſe pn⁹ quātūcūqʒ in pncipiati reſpectu ſuaꝝ paſſionū. ¶ Ad alia 2ᵉ vie. Ad pᵐ dico q illa auctoritas exprimit māʒ huius ſcie in cōi: nō ſubiectū pmū formale. ¶ Ad aliō dico q quicūqʒ ſenſus in vna parte ſcripture nō eſt lrālis: in alia pte eſt lrālis: et ideo lʒ aliqua ps ſcripture hēat diuerſos ſenſus: tn tota ſcriptura hʒ oēs ſenſus iſtos pro ſenſu lrāli. ¶ Ad 3ᵐ dico q argumentū eſt ad oppoſitū duplr. p qa hō ponit ſubʒ moralis ſcie vel medicine: p eo q cōtinet Vtualr oēs veritates illius ſcie. nā corpus humanū ɔtinet Vtualr rōnē ſanitatis: ideo enī ſanitas hois eſt talis: qa corpus humanum

eſt ſic

est sic cōplexionatū. Silr aīa hoīs cōtinet vtualr rōnē felicitatis nālis sicut pz ex pmo ethi. vbi ex rōne aīe cōcludit rō felicitatis nālis hoīs: nō sic hō ptinet rōnē finis hui⁹ scie: qz finis supnālis vel obm ei⁹ nō icludit in rōne hoīs: ⁊ iō nō pōt ēē subm hui⁹ scie pᵐ. ¶ 2ᵒ sic. Hō est finis vltimus istarū sciarū ad quē tā sanitas ꝙ felicitas nālis ordinat. pbatio: qz oīs amor cōcupiscētie presupponit amorē amicitie: sanitas aūt vel felicitas amat amore ɔcupie: iō illud qd amat amore amicitie est vlterior finis ꝙ aliqd illorū: sed istud est corp⁹ ex vna pte ⁊ aīa ex alia. igit si hō sm corpus vel aīam est subm hui⁹ scie: seqt ꝙ finis est subm huius scie. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ pma ppō est falsa: qz nihil aliud est finis scie ꝙ attinge per actū ppriū obm illi⁹ scie. nō ꝙ iducat aliquā forā p actū suū in obm: qz scia nō est aliqua qlitas factiua.

Ad primum argumētū scδe qōnis qn arguitur p Aug. ⁊ Cassi dōr ꝙ loquunt hic nō de formali subiecto: sz de mā pxima de qua diffusi⁹ tractat in scriptura pp ordinē imediatiorē quē hz ad finē. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ metaᶜᵃ nō est de deo tanꝙ de pmo subo. qd pbat: qz pter sciētias spāles opz ēē aliquā cōmunē in qua pbent in cōi oīa que sunt cōia illis spālib⁹.
T
igit preter scias spāles opz esse aliā cōez de ente in qua tradat cognitio passionū de ente que supponit in alijs sciētijs spālibus. si igit aliq est nālr de deo, preter istam est alia de ente nālr scita tāqȝ ens. Cū ∂o pbat ꝙ est
Lex. cō. 2. scia de deo p phm 6ᵒ metaᶜᵉ: dico ꝙ rō eius sic ɔcludit. Nobilissima scia est circa nobilissimū genus, vel vt pᵐ obiectū: vel vt cōsideratū in illa scia pfectissimo mō. q pōt ɔsiderari in aliqua scia nāliter acqsita: deus ∂o ⁊ si nō est subm pᵐ in metaᶜᵉ: est tn̄ cōsideratū in illa scia nobilissimo mō: quo pōt i aliq scia ɔsiderari nālr acqsita. ¶ Quia passiones entis conuertibiles cognoscuntur in sūmo de aliquo ente: ⁊ passionū entis disiunctarū nobili⁹ diuidēs eidē cōpetere in sūmo est cognitio nobilissima nāliter poīis de deo: hec aūt est cognitio metaᶜᵉ: qz cui⁹ est ɔsiderare passionē in cōi de subo i cōi pvlr: eiusdē est cogscē eādē passionē i sūmo de eodē subo pticulariter.
Cō. 8z. Impugnatio Auerrois. ¶ Ad Cōmētatorē pmo phy. dico ꝙ Aui. cui ɔtradicit bn̄ dixit ⁊ Cōmētator male: qd pbat pmo: qz si aliquas subas sepatas esse, esset suppositū in scia metaᶜᵉ ⁊ ɔclusū in nāli scia. g scia nālis eēt simplr prior tota metaᶜᵃ: qz phia nālis ostēderet de subo metaᶜᵉ si est qd supponit toti cognitioni scie metaᶜᵉ. ¶ 2ᵒ. qz per oēz ɔditionē effect⁹ pōt demōstrari de cā qa est: quā ipoīe est inesse effectui nisi cā sit: sed multe passiones cōsiderant in metaphysica quas ipoīe est inesse nisi ab aliqua cā pma taliū entiū. g ex illis passionibus metaphysicis pōt demōstrari aliquā pmā cām istorū entiū esse. minor pbat: qa
V
multitudo entiū depēdētia ⁊ cōpositio ⁊ huiꝰ: que sunt passiones metaᶜᵉ ostēdūt aliqd esse actu simplex: idepēdens ⁊ necesse ēē: multo ēt pfecti⁹ ostēdit pmā cām esse ex passionibus causatorū ɔsideratis in metaᶜᵃ: ꝙ ex passionib⁹ nālibus vbi ostēdit pᵐ mouēs esse. Perfectior enīz cognitio ⁊ imediatior est de pmo ente: cognoscē ips vt pᵐ ens vel vt necē ēē: ꝙ cognoscē ips vt pᵐ mouens. ¶ Ad aliud dico ꝙ rō finis nō est rō nobilissima cognitionis: sz illδ qd est finis sicut rō fundamētalis illi⁹ respectus: deitas aūt est rō fundamētalis respectu finis vt finis ad creaturas. igit deus est pᵐ obm qd cōcedo: ⁊ ita argᵐ est in oppositū. Cū aūt ostendit de bonitate ex 2ᵒ metaᶜᵉ dico ꝙ si p aliquā appropriationē bonitas sit fundamētū finis: tn̄ diuinitas est radicale ⁊ pᵐ fundamētū ipsius: bn̄ aūt seqt si nō est finis vltimus ꝙ nō est boᵐ: qz ⁊ si nullū est pfectū bonū, nullū est bonū: nullū autē

Hic decipiūtur aduersarij scotice discipline credētes doc. ostēdē metaphysicā pbare subas abstractas esse non presupposita physica pbatione.

bonū est pfectū qd ordiat ad aliud, qz qd est tale hz bonitatē diminutā. Si g qdlz ordinat ad aliud nihil est bonū. Nō opz aūt bonitatē esse ppriā rōnē finis: sz essentia magis erit ppria ⁊ fundamētalis rō. Et p hoc pz ad dictū Aui. 6ᵒ metaphysice: ꝙ nō debet intelligi de fine: sed de rōne fundamentali ipsius finis.

Ad tertiam qōnē vi pbabilr posse dici ꝙ theologia nō est δ oīb⁹ scibilib⁹: qz qdditates distincte ab essentia diuina: vt est hec essentia singularis, ɔtinent pᵒ multas veritates de se: qd pbat: qz p ipoīe circūscripto oī alio: si ille qdditates essent increate adhuc ɔtinerent tales veritates: sicut pz de linea ⁊ de numero qntū ad ppōnes imediatas de eis: ⁊ sz hō posset poni ꝙ in intellectu diuino essent habitus distincti sciētiales sm rōnē, vtpote theologia esset quā cāret eētia diuina: vt hō in intellectu eius: geometria aūt in itellectu eius esset que vtute linee esset in intellectu eius: ⁊ sic de arithmetica virtute numeri: ⁊ sic de alijs. Dei quo. 3. q. 9.

Contra illud arguit tripl'r. pᵒ qz vilescer et itellect⁹ diuinus: p eo ꝙ pateret ab aliquo alio ab essentia sua. nā in isto instāti nāe in quo itelligit lineam adhuc esset qsi in potētia ad veritates cognoscēdas existentes in linea: ⁊ vtute illi⁹ qdditatis cognoscit eas. g linea qsi effectiue iprimeret cognitionē istarū veritatū in itellectu diuino: ⁊ ita linea esset motiua itellect⁹ diuini. ¶ 2ᵒ sic. Oīs potētie actuabilis a diuersis obiectis per se vtute ppria eorū pᵐ: obm est aliqd cōe eis: sed si linea vtute sui causaret veritatē in itellectu diuino: pari rōne ⁊ alie res causabunt veritatē in itellectu ei⁹: ⁊ ita pᵐ obiectū itell's diuini est cōe eis: ⁊ nō essentia diuina singularis: nec obstat ꝙ oīa alia attribuunt ad essentiā suā: ita enīz alia entia attribuunt ad subaȝ: ⁊ tn̄ obm intell's nri est ens. ¶ 3ᵒ. qz si essentia sua est pᵐ obm: pz ꝙ nō cōitate pdicationis. g est pᵐ sm vtutem: nō aūt esset pᵐ obm virtualr: si qdlibet aliδ vtute ppria imutaret itellm ei⁹.

Ideo dico alr ꝙ diuina theologia est de oībus cognoscibilib⁹: qz obm pᵐ theologie sue facit oīa alia actu cognita in intellectu suo: ita ꝙ in pᵒ signo nāe est essentia sua pmo cognita in itellectu suo: ⁊ in 2ᵒ signo nāe qdditates vtualr cōtinētes veritates pprias. in 3ᵒ aūt signo sunt iste veritates vtualr cōtente in illis qdditatibus sibi note: ⁊ non est ordo scδi ad 3ᵐ sm causalitatē: qsi ille qdditates causent aliqd in intellectu eius: sed est tn̄ ordo effectuū essentialr ordinatorū respectu eiusdē cāe: puta ꝙ essentia sua qsi prius nā causat illas qdditates sibi notas ꝙ veritates de eis fiant note. X
Exemplū, si sol illuminaret aliquā ptē ppinquā sibi: ⁊ alia ps remotior nō esset illuminabilis nisi a sole, pp ei⁹ opacitatē: sol illuminaret ptē aliā remotā: nō aūt ps illuminata pmo esset cā illuminationis scδe: eēt tn̄ ordo inter ptē ppinquā ⁊ remotā sicut ordo effectuū eiusdem cāe: ⁊ tn̄ nō est ordo cāe ad effectū: qz ps illuminata nihil agit in ptē opacā remotā. ¶ Ita in pposito, hec essentia dei in itellectu suo facit alias qdditates actu notas: ⁊ qsi posteri⁹ nāliter facit veritates illas in istis cōtētas notas intellectui illi: tn̄ ille qdditates finite nullā vtutē habent respectu itell's diuini imutādi: qz itell's diuinus nō est nat⁹ pfici ab illis qdditatib⁹: qz ille est ifinitus: ⁊ ille qdditates finite. ⁊ infinitū a finito nullo mō pficit: ita ꝙ si in 3ᵒ instāti nature, diuina natura non moueret ad vlteriorem notitiā veritatū nūꝙ itell's intelligeret eas: qz a nullo alio motiuo illā notitiā posset hre. Sic ergo de⁹ de oībus cognoscibilib⁹ solū hz cognitionē theologicā: qz tn̄ vtute pmi obiecti theologici actuantis intellꝫ ei⁹: ita ꝙ theologia dei nō est tn̄ de oībus: sz est ēt oīs cogni Y

tio pot̄is hr̄i a deo de eis:ꝛ absolute ipsa est de quocūqȝ
ois cognitio nō includēs aliquā iperfectionē ex sequia
ipsa sola de quocūqȝ cognoscibili nō includit limitatio-
nē ,quelibet aūt alia:q̄ est a cā limitata icludit neccio li-
mitationē. Sed de intellectib' creatis beatoꝝ alr̄ est:qa
intellect' eoꝝ nati sūt imutari a q̄ddītatibus creatis ad
cognitionē veritatū inclusaꝝ in eis:ꝛ iō p̄ter istā vitatē
theologicā quā hn̄t de illis q̄dditatib': vt ostēsis in eēn-
tia dei:p̄nt hr̄e nālē cognitionē de eis ex ꝑpria motione
eaꝝ. theologia igit̄ beatoꝝ de q̄busdā creatis nō est ois
cognitio possibilis de ipsis tali intellectui.

Sed dubium est an sit de oibus:l3 aliq̄ alia sit de quibusdam cognoscibilibus.

¶ Hic distinguēdū est de theologia in se:ꝛ vt est hitus
ꝑficiens itellectū creatū btīn. p̄ mō est de oib' scibilib':
q̄ oia alia nata sunt sciri virtute p̄mi obiecti theologici.
Aa ¶ z° mō dico q̄ pōle est eā eē de quocūqȝ:imo ꝛ de oi-
bus scibilib':q̄ scibilia nō sunt īfinita. De facto aūt non
h3 limitationē nisi ex volūtate dei ostēdētis aliq̄d in eēn-
tia sua:ꝛ iō actualr̄ theolo' eoꝝ est de tot quot volunta-
rie deus ostendit eis in essentia sua. ¶ De theologia aūt
nostra dico:q̄ ipsa nō est actualr̄ oiū3 scibiliū ꝓ statu
isto:q̄ sicut theo' beatoꝝ h3 terminū:ita ꝛ nr̄a ex volū-
tate dei reuelantis. termin' aūt p̄fixus a volūtate diuina
q̄ntū ad reuelationē gnālē est eoꝝ q̄ sunt in sacra scriptu
c.15.z.16. ra:q̄ sicut habetur in Apoc. vltimo. Qui apposuerit ad
hec apponet ei deus plagas q̄ apponunt̄ in libro isto. igr̄
theo' nr̄a de facto nō est nisi de his que cōtinent̄ in scri-
ptura:ꝛ de his q̄ p̄nt elici ex ipsis. ¶ De pōitate theo'
nr̄e dico q̄ nō pōt esse de oib':tū ꝑꝑ defectū intell's nr̄i
nō potētis in spāli concipe multas q̄dditates. reuelatio
aūt s̄m cōem legē nō est:nisi de his quoꝝ termini nālr̄
Bb p̄nt cōcipi a nobis:tū ꝑꝑ defectū theologie nr̄e:quia nō
pōt esse cū cognitione euidēti de eisdē cognoscibilib' s3
aliquos:ꝛ p ꝯ̄ns de nāliter nobis cognitis non pōt stare
theologia nr̄a reuelata. Tn̄ ois theologia siue nr̄a siue
beatoꝝ siue dei est de oibus entibus q̄ntū ad aliqua de
eis cognoscibilia. s. q̄ntum ad respectus quos hn̄t ad eēn-
tiā diuinā vt est hec essentia:q̄ respectus nō pōt cogno
sci sine cognitione amboꝝ extremoꝝ:ꝛ ita respect' qui
est ad hāc essentiā vt hec nō pōt cognosci sine cognitiōe
hui' essentie vt hec. ¶ Sic ergo (vt vere dicat̄) theolo'
est de oib' ꝛ est ois cognitio nō includens imperfectio-
nem:ꝛ ideo in intellectu dei qui nō pōt hr̄e aliquā cogni
tionē īpfectā est ois cognitio:nō tn̄ est ois cognitio sim-
plr̄ respectu itell's creati:q̄ p̄ter eā pōt hr̄i alia cognitio
de aliqua q̄dditate spāli mouente itell'm creatū. Ipsa ēt
sola est cognitio de oibus q̄ntū ad aliqua cognoscibilia. s.
q̄ntū ad respectū eoꝝ ad hanc essentiā:vt hec:si tamen
essentia vt hec:terminet respectū creature ꝛ nō sub rōne
alicui' attributi nālr̄ a nobis intelligibilis. Et ista est for
Resolutio no te rō vna quare nō possum' scire de intellectu creato q̄
tabilis. ordinat̄ ad hunc finē vt hūc:q̄ nō possumus cognosce-
re respectū fundatū in nā itellectuali ad istā essentiam
tanq̄ ad finē ꝑpriū:q̄ nec extremū ad qđ est respect':
iō nec rōnē imagis respectu illi' nāe in se sicut sci loqui
Cc tur de imagine. ¶ Ad p̄m arg̃m dico q̄ ꝯcludit de theo'
nō in se sed ꝑut traditur in sacra scriptura:ꝛ de hac lo-
quitur Augustinus. ¶ Qō. IIII. ꝛ V. laterales.

Circa hoc quero. Utrū theologia in se sit scīa: Et vtrū ad ali-
Doctrina Ari quā sciam habeat habitudinē aliquā subal-
sto.1.post.z ternantis vel subalternate: ¶ Ad p̄m dico q̄
2° p totum. quatuor includit scīa stricte sumpta. s. q̄ sit
Tex.cō.5. cognitio certa:hoc est absq3 deceptione ꝛ dubitatiōe:de
A

cognito necessario ,causata a cā euidente itellectui:ap-
plicata ad cognitū p discursum syllogisticū. Hec appa-
rēt ex diffōne scire p posterioꝝ. vltimū. s. causatio scie p
discursū a cā ad scitū icludit impfectionē ex pte scie. s.
q̄ sit effect' equocus:ꝛ ēt potētialitatē ex pte intell's re-
cipientis. ḡ theo' in se nō est scīa q̄ntū ad vltimā ꝯditio-
nē scie. sed q̄ntū ad alias tres cōditiones est scīa in se ꝛ in
intellectu diuino. ¶ Utrū aūt scīa sit q̄ntū ad quartā ꝯdi-
tionē in intellectu beatoꝝ dubiū est. Et vī q̄ nō p Aug.
15° de tri. c. 16. vel. 41. Fortassis inq̄t nō erunt ibi volubi
les nr̄e cognitiones ab alys in alia euntes atq3 redeun-
tes:sed sciā3 nr̄a3 vnico intuitu videbimus. ḡ intell's bea
toꝝ nō discurret:ꝛ ita nō hn̄t sciam q̄ntū ad istā quartā
ꝯditionē. ¶ Sed oppositū vī:q̄ q̄dditas subiecti in q̄-
cūqȝ lumine vī:ꝯtinet v̄tualr̄ v̄itates quas pōt facere no
tas itellectui passiuo a tali obiecto. Si igr̄ q̄dditas linee
visa in lumine nāli pōt notas facere veritates in se inclu
sas itellectui nr̄o pari rōne:ꝛ vt visa in essentia diuina:
sed ois v̄itas cāta in intellectu nr̄o p aliq̄d p̄us nālr̄ no-
tū causat̄ p discursū:q̄ discursus nō reqrit successionē
tpis nec ordinē ipsius sed ordinē nāe. s. q̄ p̄m̄ discursus
sit nālr̄ p̄us notū:ꝛ vt sic sit causatiuū alteri' extremi di-
scursus. ¶ Hoc pōt concedi videl3 q̄ beatus vere pōt
B hr̄e sciam theologicā q̄ntū ad oēs cōditiones scie:q̄ oēs
cōditiones scie vere cōcurrūt in cognitiōe beatoꝝ. Au-
ctoritas Aug. nō cogit:q̄ loq̄t dubitatiue:ꝛ cū forte nec
illud intendit asserere:sed q̄ verbū nostrum nō sit eq̄le
verbo dei quātūcūqȝ verbū3 nostrum sit perfectū. Silr̄
pōt exponi auctoritas Aug. de visiōe beata que respicit
tm̄ essentialia in deo.

Sed aliud dubiū est in ista qōne:q̄ sicut ad theo-
logiā pertinēt neccia:sic ꝛ cōtingentia:
qđ p3 de theolo' nr̄a:q̄ oēs articuli de incarnatione sunt Et ex. 7. me
de cōtingentib'. In theo' ēt beatoꝝ p3:q̄ oia cognosci- ta. t. c. 53.
bilia de deo in respectu ad creaturas ex̄ sunt de cōtingē-
tib': de ꝯtingētib' aūt nō vī posse eē scīa ex diffōne scie.
ḡ nō vī q̄ theo' vt extēdit se ad oia ista cōtenta posset
hr̄e rōnē scie siue cū discursu siue nō. ¶ Hic dico q̄ in
scīa pfectionis est q̄ sit euidēs ꝛ certa.
¶ Nā scīa est habitus neccio verus ita q̄ idē3 manens
nō pōt esse q̄nq3 verus:q̄nq3 falsus:sicut nec q̄nq3 scīa Tex. cō. 53.
q̄nq3 nō scīa. 7° meta'. ḡ neccio est obiecti necessary:ita
q̄ necessitas nō tm̄ est cōditio obi:imo itrinseca ipsi ha
bitui. nō q̄dē q̄ ille nō possit corrūpi p obliuionē:sed q̄
nō pōt eē verus ꝛ falsus:sicut ꝛ oio pōt eē falsa manēs Et inq̄t Ari
eadē q̄ p̄us fuit vere. igit̄ absolute ꝯtingētis non est scīa stote. in p̄mis
sed pfectissima cognitio est:q̄ determinate veridica est c. de. suba.
visio:q̄ de veritate est visio v̄idica que nō manet obto A. l. bessica.
nō p̄nte in se:sicut scīa nr̄a vel nostra meta' manet nō
p̄nte obo:q̄ est p abstractionē ab existia obiecti:quare
C p3 hui' hitus p̄eminētia. ¶ Dico ḡ theologiā eē de ne-
cessarys. de poti puta q̄ de' est creatiu' vel susceptiuus
nāe nr̄e:sic itelligēdo:qđ vt summunt̄ s̄m potētiā sic sunt
neccia, q̄uis ea poni in effectū nō sit necessariū:nō enim
est neccīu3 deū creare:sed est creator. Silr̄ de practicis
deo est credendū de ꝑmissa expectatiōe:deus est amā-
dus:deus est colēdus. Sed istaꝝ practicaꝝ neccīu3 p̄ter
tertiā sunt mere theologice ꝯditiones. tertia quodāmō
est nāliter nota sicut q̄dā3 speculabilia neccia sunt mere
theo' vt de' est trin':q̄dā nālr̄ nota:vt de' est ois sciēs.
¶ Qz autem sit de neccio obiecto: hec est cōditio obiecti
nō cognitiōis:q̄ q̄ntūcūqȝ scīa sit de neccio ipsa in se pōt
eē ꝯtigēs ꝛ p obliuionē deleri. Si igit̄ aliq̄ alia cognitio
est certa ꝛ euidēs:ꝛ q̄ntū est de se ꝑpetua:ipsa vī i se for-
malr̄ pfectior q̄ scīa que reqrit necessitatē obiecti. Sed
contingentia

contingentia/vt ptinent ad theologiaz/nata sunt hr̃e co-
gnitionẽ certã ꝛ euidẽtẽ:ꝛ q̃ntũ est ex pte sui euidentiaz
pperuã:ꝫ pꝫ:q2 oĩa cõtingẽtia theologica sunt nata vi-
deri in pmo obo theologico:ꝛ in eodem nata est videri
cõiunctio istaꝝ veritatũ cõtingẽtiũ.visio aũt extremoꝝ
vitatis ꝯtingẽtis ꝛ vnionis eoꝝ nec̃io causat euidẽtẽ cer
titudinẽ de tali veritate euidẽte:q̃ntũ est ẽt ex pte obie-
cti theologici ondẽtis talia vera/nata sunt videri in tali
obiecto pptemo quãtũ ex se est.igiẽ cõtingẽtia vt ptinẽt
ad theologiã nata sunt hr̃e pfectiorẽ cognitionez q̃ scia
de necessarijs acqsita.¶ Sed nũquid eoꝝ cognitio est
D scia.Dico q ſm illã rõnẽ scie positã in pmo posterioꝝ.
que reqrit necessitatẽ obiecti non põt de eis esse scia:q2
cognoscere cõtingẽs vt necessariũ nõ est cognoscere cõ
c.4.t.x. tingẽs:tñ ſm q accipit phs sciam 6° ethic.vt diuidiẽ ꝯ
opinionẽ ꝛ suspitionez/bñ põt esse scia:q2 est hitus quo
determinate veꝝ dicim⁹.¶ Magis tñ ꝓprie põt dici
q theologia ſꝫ se est sapia:q2 de necessarijs cõtentis in
ea ipsa hꝫ euidẽtiã ꝛ necessitatẽ ꝛ certitudinẽ ꝛ obiectũ
altissimũ ꝛ pfectissimũ.¶ Quãtũ aũt ad ꝯtingentia hꝫ
euidẽtiã manifestã de cõtingẽtibus in obiecto theologi-
co vt in se visis:ꝛ nõ hꝫ euidentiã mendicatam ab alijs
prioribus.vñ notitia cõtingentiũ(vt habeẽ in ea)magis
assimilaẽ intellectui pncipioꝝ q̃ scie conclusionum.

E **Ad secundã** qõnẽ dico:q hec scia nulli subalter
natur:q2 lꝫ subiectũ eius possit ali-
quo mõ cõtineri sub subiecto metaphysice:nulla tñ pn⁰
accipit a metaphysica:q2 nulla passio theologica demõ-
strabilis est in ea per pn⁰ entis vel per rõnẽ sumptã ex
rõne entis.Nec ipsa aliaz sibi subalternat:q2 nulla alia
scia accipit pn⁰ ab ipsa.nã quelꝫ alia in gñe cognitionis
nãlis hꝫ resolutionẽ suã vltimo ad aliqua pncipia ime-
diata nãliter nota.¶ Cõtra.resolõ nõ stat in cognosci-
bilib⁹ nisi ad pfectissimũ cognoscibile:nec de eodez nisi
ad seipsuz vt pfectissime cognituz:linea pfectius cogno-
sciẽ in vbo q̃ per motionẽ suipsius.ğ resolõ cõclusio-
nũ de linea nõ stat ad qdditatẽ linee:vel ad pn⁰ de ipsa
nisi vt videnẽ in verbo.Illa aũt habeẽ per vbũ visum.
ğ resolõ vltima quarũcũqꝫ ꝯclonũ ꝛ pncipioꝝ stat ad
visionẽ vbi.igiẽ ista subalternat alias notitias qbus oi-
bus dat euidẽtiã.¶ Ad hoc rñdeo q ꝛ si metaphysicus
cognoscẽs distincte qdditatez linee vel tot⁹ pfecti⁹ co-
gnosceret aliqd pn^m imediatum de linea vel de toto q̃
geometer tñ ꝯfuse cognoscẽs lineã vel totũ:tñ geome-
tro est illa ꝓpositio imediata p se nota:nec pbaẽ p istã
metaphysici:sꝫ ex cõceptu ꝯfuso terminoꝝ fit cõplexio
euidẽter vã:sed tñ metaphysicus eãdẽ p se notã pfecti⁹
cognoscit:ꝛ ꝫ magis eẽt euidẽs:si tñ p diuersa motiua
vel media cognosceret linea a diuersis:ꝛ eque distincte
ex pte obi:lꝫ nõ eque clare.Ita in ꝓposito/pn^m imedia-
tũ de linea põt eẽ euidẽs intellectui moto a linea:ꝛ clari⁹
euidẽs intellectui moto a vbo ad notitiã linee:sicut linea
clari⁹ vĩ:tñ pn^m vno mõ cognitũ nõ demonstrat se alio
mõ notũ:sed vtroqꝫ mõ est p se notũ:lꝫ clari⁹ sic vel sic:
subalternatio aũt reqrit q notitia pncipioꝝ scie supio-
ris sit cã notitie pncipioꝝ iferioris scie.ꝫ de theo⁰ in se.

Sed quid de theo⁰ nr̃a esset nc subalterna si talis
Dno.1.parte notitia dareẽ alicui vel si est data: Ad
sũ.q.1.ar.2. hoc dicũt qdã q est subalterna:subalternaẽ .n.scie dei ꝛ
2.2.q.1.ar.5. btõꝝ.¶ Cõtra ꝫ argẽ sic.Isti alibi ponũt q scia nõ pt
stare cũ fide:sꝫ nunc dicũt q ğ est subalterna stat cum
fide.ğ stat ſꝫ eos ꝛ nõ stat.igiẽ ꝯdicũt sibi. ¶ P.Scia
In pmo re- de do nõ põt eẽ nisi vna.igr nulla ẽ subalternata.¶ P.
portationum Scia ſꝫ rõnẽ cãe nõ depẽdet nisi ab obo vel subo vel
q.2.plo.ꝛ in lumine:sꝫ respectu itells viatoris visio beatoꝝ nullam
3.di.24.hꝫ ꝫ
eia clarius.

hꝫ rõnẽ cãe.ğ ꝛc.¶ P.Scia subalternãs ꝛ subalterna- 1.p°.t.5.ꝛt.3.ꝛ
ta nõ sunt pmo de eisdẽ vitatib⁹ vel pdicatis sciitis:hoc t.4.ꝛt repoꝛ
pꝫ:q2 vbi subalternata incipit ibi subalternãs desinit:sꝫ tationibus.
hec põt eẽ de eisdem de qbus est scia btõꝝ.ğ ꝛc.¶ P.
Hñs sciam subalternatã põt hr̃e sciaz subalternãtez ꝛ
eẽ:sꝫ in ꝓposito est ipõle vtrũqꝫ.ğ ꝛc. Maior pꝫ quo
ad vtrũqꝫ.p q2 hñs pn⁰ de ꝯclone põt scire cõclonem.
¶ Silr pꝫ z^m:q2 pn⁰ subalternãtis sũt vlioꝛa:ꝛ sic ordi-
ne cognitionis intellectualis pus nota:q2 ibi ſm q hitus
nõ ꝓcediẽ a magis notis sꝫ a sensu.minoꝛ ẽt pꝫ quo ad
vtrũqꝫ membrũ:q2 sicut viatoꝛ nõ põt clare videre:sic
beatus nõ põt habere fidem. ¶ Qõ.IIII.

Utrum theo⁰ sit practica: Qꝫ non argẽ
Joan.zo.Hec aũt scripta sunt
vt credatis:sed credere est speculatiuũ:q2
ei succedit visio.ğ ꝛc.¶ P.Practica poniẽ
esse circa ꝯtingẽs z° de aĩa.t.1.ethi.in ꝓhe⁰.
sed obm hui⁹ scie nõ est ꝯtigẽs sꝫ necẽiuz.ğ ꝛc.¶ Item Tx.49ꝛt.5ꝛ
Boetius de tri.assignat tres ptes speculatiue:quaꝝ vna idem.6.ethi.
est theolo⁰ ſm eũ.ꝛ q loquaẽ de ista vĩ:q2 subdit ibi de li.1.c.1.
subiecto illi⁹ q subiectũ ei⁹ est p^a suba:de qua dicit q
suba dei mã caret.¶ Itez oĩ practica aliq̃ speculatiua
est nobilioꝛ:nulla ãt est nobilioꝛ ista.ğ ꝛc.pbatio pme:
tũ qa speculatiua est sui grã:practica v̈o grã v̈sus:tũ q2
speculatiua est certioꝛ.p meta^ce.¶ Itez hec inuenta est In ꝓhemio.
oĩbus necẽijs existẽtib⁹ pp fugã ignoꝛantie:qd apparet:q2
sollicitudo circa necẽia ipedit ab inquisitione huius do-
ctrine.ğ ipsa est speculatiua:sic enĩ arguit phs p meta^ce. In ꝓhemio.
q meta^ca est speculatiua.¶ Cõtra ad Ro.13. Finis le-
gis est dilectio.¶ Itẽ Matth.zz.in his duobus prece-
ptis tota lex pendet ꝛ ꝓphẽ.¶ Itẽ Aug.de laude cha-
ritatis.Ille tenet qcqd latet ꝛ qcqd pꝫ in diuinis sermo-
nibus q charitatẽ seruat in moꝛibus.De aũt auctes p-
bãt q ista scia nõ est pcise pp speculari.speculatiua aũt
vltra speculari nihil reqrit ſm Auic.pmo metaphysice. c.1.

Secundo quero.Utrũ ex oꝛdine ad praxis vt ad A.1.Animo
finẽ dicaẽ p se scia practica.¶ Arguiẽ Tex.cõ.49.
q sic.z° de aĩa dicit phs.Intells extensione fit practic⁹:
ꝛ differt a speculatiuo fine.¶ Itẽ pmo meta^ce.Practi- In ꝓhemio.
ca est minus nobilis q̃ speculatiua:q2 est grã v̈sus:hoc
arg^m nõ teneret nisi v̈sus eẽt p se finis illius hit⁹.¶ Itẽ
z° meta^ce.Finis speculatiue veritas:practice aũt opus. Tex.cõ.3.
¶ Cõtra 6° meta^ce.distinguit phs practicas a speculati- Tex.cõ.1.
uis penes obiecta ꝛ nõ penes fines:sicut pꝫ ibi.distinguit
enĩz sciam tñ actiuã q̃ factiuã a speculatiua penes obꝫ:
¶ Itẽ 6° ethi.distinguit rõcinatiuum a sciẽtifico penes Cap.2.
obm necẽiuz ꝛ cõtingẽs.Et z° de aĩa assignat obm practi- Tex.cõ.51.
ce bonũ/nõ qdcũqꝫ sed agibile ꝛ ꝯtingẽs.ğ scia est pra-
ctica p se ex obiecto.nõ igiẽ ex praxi:vt a fine.

Ad istas qõnes soluẽdas accipio vnũ gnãle qd ab
oĩbus cõcediẽ/q habitus practicus aliq̃
mõ extẽdiẽ ad praxim.¶ In spãli igiẽ p videndũ est
qd sit praxis:ad quã dĩ cognitio practica extẽdi. z° qua-
liter cognitio practica extendaẽ ad ipsam praxim. 3° a q̃
cognitio hꝫ talem extensionem.

Dico igitur pmo q praxis/ad quam cognitio Subtilissima
practica extendiẽ/est actus alteri⁹ dissõ praxis.
potẽtie q̃ intellectus/nãliter posterioꝛ intellectione:na- A
tus elici conformiter rõni recte/ad ꝫ vt sit actus rectus.
Prima cõditio appet:q2 stãdo precise in actibus intells
nulla est praxis:q2 nulla est extensio intells:q2 nõ extra
se extendit nisi vt actus eius respicit actuz alterius po^e.
Et si dicas vnum actũ intells extendi ad aliũ directum
per illũ:nõ pp hoc scdõs est praxis/vt mõ loquimur:nec
pmus est cognitio practica:q2 tunc logica esset practica:

qꝛ dirigit in actibus discurrēdi. ¶ 2ª cōditio pꝫ:qꝛ act⁹
nō hñtes ordinē ad intellectū:cuiusmodi sunt act⁹ vege
tatiui:aut act⁹ nāliter pcedētes itellectionē vt act⁹ sensi
tiui:nō dicunt̄ praxes:nec dꝫ ad eos extēdi notitia pra
ctica: vt sunt priores itellectione. Silr act⁹ appetit⁹ po
tentie sensitiue:quatenus pcedūt actuꝫ intellect⁹ nō sunt
praxes. B enꝫ mō cōes sunt nobis ⁊ brutis:nec respectu
istoꝝ actuū est cognitio practica nisi vt aliq̄ mō est mo
deratiua istoꝝ actuū: ⁊ isti act⁹ sequunt̄ itellectionē mo
B deratiuā: vt sunt p ipsaꝫ moderati. ¶ Ex his duab⁹ ꝯdi
tionib⁹ seqt̄ cor^m q praxis ad quā extēdit̄ hitus practi
cus nō est nisi act⁹ volūtatis elicitus vel impat⁹. Qđ pꝫ.
nā nullus ali⁹ act⁹ ab actu voluntatis elicito vel impato
est eēntialr posterior itellectione:qꝛ quūqꝫ ali⁹ dꝫ aliqs
eiusdē rōnis cū illo poss̄et eē̄ prior:sicut pꝫ discurrēdo
per oēs act⁹ aliaꝝ potentiaꝝ. ¶ Hoc pꝫ 2° sic:quia pra
Cap. 5. xis est act⁹ q est in ptāte cognoscētis:qđ pbat̄ ex 6° ethi.
qꝛ artifex eget vtute.i.arte ad recte agēdū:nō aūt idiget
virtute respectu illius:qđ nō est in ptāte sua. ḡ artifex in
ptāte sua hꝫ factionē: ⁊ multo magis prudēs hꝫ in ptāte
sua actionē qua est fo̾alr vtuosus. Et B vltra: si ois pra
xis est in ptāte cognoscētis ⁊ nihil est in ptāte ei⁹ nisi act⁹
volūtatis elicit⁹ vel impat⁹: seqt̄ ꝓpositū vt prius. ¶ Cō
tra istā cōclusionē vꝫ seq q tūc aliq̄ intellectio erit pra
xis:qꝛ aliq̄ itellectio pōt eē act⁹ impat⁹ volūtatis sic̄ act⁹
alteri⁹ potētie iperat̄ ab ipsa. Et tūc vltra. ḡ pª ꝯditio est
falsa.s. q praxis est opatio alterius potētie ab itellectu.
¶ Rñ°. lꝫ speculatio sit quedā opō: ⁊ ita praxis sic extē
dendo nomē:tñ vt praxis dꝫ sola opō ad quā itell's pōt
extendi, nulla itellectio est praxis: ⁊ B mō accipit̄ qñ ad
H.i.arguitur praxim cognitio practica dꝫ extēdi. Cū igit̄ dꝫ itellectio
est impata a volūtate. ḡ est praxis:nō seqt̄: sꝫ seqt̄. ḡ est
praxis vel practica. ipsa.n.nata est denoiari q̄si accñtalr
a praxi ad quā extēsibilis est:nō aūt est termin⁹ talis ex
tensionis:tñ cꝫ bñ cōcedit̄ q ois praxis est act⁹ elicitus
volūtatis vel impat⁹. vñ ex ista 2ª ꝯditione iferre opp^m
pme est facere fallaciā ꝯñtis ponēdo ꝯñs. ¶ 3ª cōditio
Cap. 3. pbat̄ ex dicto phi 6° ethi. q electio recta necio regrit rō
nē rectā:qđ nō tñ veꝝ est de electione stricte sūpta: sed
pari rōne de qualibet volitione recta:qꝛ ipsa regrit rōnē
rectā cui cōformiter eliciat̄. Ois aūt praxis vel est voli
tio vel sequēs volitionē, ex correlario pcedēte. ḡ ois pra
xis ad B vt sic recta nata est cōformiter elici rōni recte.
Idē. B. e. cō. ¶ Itē ex dicto Aug. 15. de tri. c. 7°. Intell's itelligit sibi ⁊
7. ⁊. 24. tri. c. aliis. ḡ sicut pōt iudicare de actu suo: ita pōt iudicare de
B. ⁊ 3° de aia actib⁹ aliaꝝ potētiaꝝ. ḡ de actu nāliter posteriore actu
⁊ 4° topicoꝝ. suo pōt iudicare prius nāliter anq̄ act⁹ ille eliciat̄: ⁊ p ꝯse
quens si recte iudicet opꝫ illū actū ꝯformiter elici si de
beat eē̄ rect⁹. ¶ Ex duab⁹ cōditionib⁹ vltimis praxis
sequit̄ q act⁹ impat⁹ a volūtate nō est pmo praxis sꝫ q̄si
p accñs:qꝛ nec p est posterior itellectione:nec p natus eli
ci cōformiter rōni recte. opꝫ igit̄ aliquē aliū actuꝫ eē̄ p
praxim. iste nō est nisi volitio:qꝛ p istā hꝫ act⁹ impat⁹ di
ctas ꝯditiones. ḡ pª rō praxis saluat̄ in actu elicito volū
tatis. Tūc vltra: qñcūqꝫ aliqd est p tale ꝯiunctū cū alio
posteriore: si pōt separi ab illo adhuc eē̄t tale. Si igitur
act⁹ volūtatis pōt separi ab actu alteri⁹ potētie, separatus
ab illo posteriori ille est praxis: separat̄ aūt circa qđcūqꝫ
obm circa qđ pōt eē̄ act⁹ volūtatis circa qđ nō pōt eē
act⁹ inferioris potētie: cuiusmodi sūt oia imālia. ḡ circa
oē tale est act⁹ voluntatis, ⁊ iste solus est praxis. ¶ 2° B
Tex. cō. 50. idē pbat̄ ex intētiōe phi. 3° de aia. vbi ingrēs pn^m mo
tiuū postq̄ ꝯclusit duo eē̄ motiua: videlꝫ appetitum ⁊
rōnem: subdit. Intell's nō mouet sine appetitu: volūtas
Tex. cō. 53. aūt appetitus est. Et consequenter ostendit q appetitus
Tex. cō. 54.

duo quandoqꝫ sunt sibi contrarij: ideo est ponere quasi
vnum mouens specie:qꝛ duobus appetitibus cōmunis
est rō spēi itermedie: videlꝫ rō appetit⁹. vult ḡ expresse
q sicut appetitus sensitiuus hꝫ rōnē pncipij motiui cuꝫ
sensu ⁊ phantasia: ita volūtas hꝫ rōnē pncipij motiui cū
intellectu ⁊ rōne. igit̄ sicut actus appetitus sensitiui sine
quocūqꝫ transitu ad ex̄ est vera praxis: quē sequit̄ actum
itell's: ita ⁊ act⁹ volūtatis q ponit̄ eque pn^m motiuū est
vere praxis:qꝛ semp seqt̄ actū intell's. Et B ēt si sit solus
sine actu impato: imo cū actu in appetitu sensitiuo oppo
sito illi quē iparet:qꝛ ipsa vt hñs appetitū sensitiuū q̄ñꝫ
ꝯtñ, est pn^m motiuū ⁊ opatiuū, cuius opatio sit praxis. C

Ex hoc

articulo pꝫ scđm. nam illa extensio ꝯsistit in
duplici relone aptitudinali. s. cōformitatis
⁊ prioritatis nālis. De prioritate pꝫ p illud qđ iam addu
ctū est in pmo articulo de 6° ethi. De cōformitate autē Cap. 3.
habet̄ ibidem vbi dicit̄: q veritas ꝯsiderationis practi
ce est cōfesse se hñs appetitui recto.

Contra

de necessitate actus intell's prior est actu
volūtatis actualr quē ponis pmā praxiꝫ.
Uerum est: sed nō sequit̄ nectio ad ipsum de necessitate
actualr act⁹ volūtatis q est praxis. ¶ Cōtra. Tūc quelꝫ
cognitio eē̄t practica:qꝛ ad q̄cūqꝫ actualr apta est sequi
volitio recta ei cōformis in bonitate quaꝫ ponis pmam
praxim. ¶ R. Aptitudo q̄ conuenit vni nāe ⁊ repugnat
alteri nō vꝫ nisi pp aliqd intrinsecū in ea. ḡ opꝫ dare ali
qd pp qd ista cōformitas ad praxiꝫ cōuenit isti habitui
⁊ repugnat alteri. ¶ Ad pª dōm q nō est verū de voli
tione cognoscibilis: sed cognitionis: ⁊ hec est rō praxis.
¶ Ad 2^m dōꝫ q B est tñ ex obo. ¶ Dixi aptitudialr
qꝛ neutra relo regrit̄ actualis. Oꝫ aūt praxis actualr se
quat̄ ꝯsiderationeꝫ q̄ cōformis sit ipsi ꝯsiderationi: hoc
oīno est accñtale ipsi ꝯsiderationi ⁊ cōtingens: si igit̄ ab
actuali extēsiōe diceret̄ practica, nulla eē̄t nectio practi
ca: sꝫ eadē qñqꝫ practica: ⁊ qñqꝫ speculatiua: qđ nihil ē. ḡ
sufficit duplex aptitudialis extēsio siue aptitudo ad ex
tēsionē. Hoc declarat̄:qꝛ cōiter ꝯcedit̄ cognitioneꝫ pra
cticā extēdi ad praxiꝫ vt directiuā ad directū: siue vt re
gulatiuā ad reglatū. Cognitionē aūt eē priorē nālr praxi
⁊ cōformē nō est eē ꝯformatā praxi q̄si priori: sꝫ eē cōfor
matiuā praxis q̄si posterioris: siue eē cui praxis sit ꝯfor
māda: qđ est cognitioneꝫ dirigere ⁊ regulare in praxim.
¶ Utrū aūt sit dirigē vel ꝯformare sibi praxiꝫ sit aliq̄
efficiētia in cognitiōe respectu praxis: ⁊ de B. 25. dis. scđi D
libri. ¶ Ex isto 2° pꝫ. q practicū ⁊ speculatiuū non sunt
diffe eēntiales scie vel notitie in cōi q̄ est qđdā absolutū:
qꝛ practicū dicit duplicē respectū notitie aptitudinalem
ad praxiꝫ vt ad terminū. Speculatiuū aūt priuat illū re
spectū duplicē: nec respect⁹ nec priuatio ei⁹ est de essentia
absoluti: sꝫ est q̄si diuisio gñis p ꝓprias passiones spēꝝ:
sicut si diuidat̄ numerus p par ⁊ ipar vel linea p rectū ⁊
curuū: alicui aūt notitie ꝯuenit practicū p se scđo mō ex
cā itrinseca pdicati in subo alicui speculatiuum.
¶ Cōfirmat̄ ista rō:qꝛ aliq̄ practica magis ꝯuenit cōue
niētia eēntiali cū scīa aliq̄ speculatiua q̄ vna speculati
ua cū alia: sicut magis ꝯuenit speculatiua medicia cum
practica medicia: q̄ musica cū geometria. ¶ Cōtra. di
uisio vel distinctio notitiaruꝫ ab obiectis est essentialis.
¶ Rñ° veꝝ est pª distinctio q̄ est fm essentialē diam
est eēntialis ⁊ ab obiectis: vt a causis extrinsecis: sed ab
eisdē pōt eē aliqua distinctio posterior non essentialis.

Circa tertiū

articulū sunt opi. Una est talis: q Got. de fonti
ab alio dꝫ intell's practic⁹ ⁊ ab alio bus quo. 10.
habit⁹ vel act⁹. B ostēdit̄:qꝛ veꝝ opabile ⁊ non opabile q. 11.
sunt obiecta spāli fo̾alr diuersa: iō p se distinguūt illa q̄

per se

per se respiciüt ipsa:puta hitus z act⁹/g dicunt practici: qz circa opabile:sz itells nō dī practic⁹ nisi sit opatiu⁹: q̄lis nō est nisi illud qđ apprehēdit ordinet ad opus:qđ nō fit nisi mot⁹ ex appetitu finis. Ita q practic⁹ intells icludit in suo actu(nō formalr vt aliqd de essentia act⁹: sz cōnotādo)ordinē nectio ad desideriū finis explicite:z eoꝝ que süt ad finē iplicite. Quapp cū speculabile ordinari ad opus accidat speculabili:lz nō accidat ei ordinabile eē,dña inter itellectū speculatiuū z practicū inde ꝓueniēs erit accñtalis:z p respectū ad aliqd ex̄ itellectū: lz dña hitui z actui sit fōialis sz dñaz formalē obiecti opabilis z nō opabilis. vñ in 3° de aīa dī q intells speculatiuus z practicus dnt fine:z ex 6° ethi. Bonū itells practici est veꝝ cōfessū se hñs appetitui recto. Exēplum intellect⁹ speculatiuus apphēdit sanitatē vt bonū cōueniens:appetit⁹ ꝯo appetit illā:z seqt aliquo mō ꝯsiliuz intells practici q sanitas est acgrēda. Stāte itaqz desiderio finis itells practicus ex hoc pn°. illud p qđ meli⁹ pōt acgri est ꝓcurādū: pcedit discurrēdo:z terminat discursus in vltima ꝯclōne ꝯsilij. Et tot⁹ ille discursus sicut sumit pn^m. ex apprehēsione finis desiderati q est p̄^m obm itells practici:ita est vt ista inuēta ad finē operet:z ideo volūtatem finis presupponit:z ad electionem sequentē consilium ordinatur.

Tex.co.49.
Cap.3.

Contra hanc opi. que(vt breuiter dicā)in hoc cōsistit:q distinctionē intells practici z speculatiui ponit penes finē,qui accidit obiecto. Sed habit⁹ speculatiui z practici dnt penes obiectoꝝ spāliū dñaz formalē. arguit. Quia de habitib⁹ dī z° meta^{ce}. finis speculatiue est veritas:practice aūt opus. ℂ Silr tūc hit⁹ practicus erit in itellectu speculatiuo:nec itells illo hitu dicet practicus:qđ vz incōueniens:qz oi habitui denoiatur hñs fm nām habitus. ℂ Rñdet ad p̄^m q scie practice finis est opus in po^a z aptitudine inquātū ei⁹ obm est opabile p se:sed obiectū opabile ꝯsiderat sz illū habitū in vli que ꝯsideratio nō sufficit ad hoc q subyciat opationi in actu z in ꝑticulari:z qz act⁹ est melior potentia in bonis:iō reqrit talis cōsideratio particularis z in actu. Ista aūt est per aliū habitū a scia practica:z iste habitus alr⁹ solū est in intellectu practico. ℂ Ad z^m dī q denoiatiue pōt dici practicus nō simplr sed sz qd.s.intelligēdo denoiationē fieri ab habitu. ℂ Cōtra. igit habitus z actus practicus pñt esse in itellectu speculatiuo: qz habitus vel actus ex nā sua practicus pōt esse in itellectu sine tali relatione ad actū volūtatis qualez ponit. ℂ Cōsequēs cōcederet:sed aliū habituz poneret posse hri in itellectu practico ex actib⁹,nō tñ practicis sed ex actib⁹ intells practici gnātū. ℂ Cōtra. Habitus practicus gnār⁹ ex actib⁹ practicis sufficeret ad ea ad q̄ ille habitus gnār⁹ ex actib⁹ itells practici dirigeret:qz volūtas iperās cōsiderationi pp talē finē nō dat aliā rōnē ꝯsiderationi in dirigēdo:nec p ꝯñs habitui gnāto ex cōsiderationib⁹. ℂ Itē tūc multa accñtia eiusdē speciei essent in eodē:nō enim pp ordinē volūtatis z nō ordinem pōt poni distinctio specifica actus huius z illi⁹:silr nec habitus. ℂ Itē 3° ꝯ opi. in se:subiectū magis denominat a p se cōditione sui accñtis z essentiali:q̄z a ꝯditione eiusdē accñtali. g si intellectus pōt dici practicus ex cōditione accidētali sui habitus:puta ex ordine volūtatis ordinantis actū ei⁹ ad aliud:multo magis pōt dici practicus ex ordine essentiali actus:quo act⁹ dicitur esse essentialiter practicus. ℂ Ideo ab eodē videtur intellectus dici practicus a quo habitus z actus:lz non ita accidentaliter dicatur illud de habitu z actu sicut de intellectu,respectu cuius est accidens per accidens.

Tex.co.3.

Boet. vbi.8.

9.metaphysi. tex.co.19.

Aliter dī q illud a quo habitus z actus dicunt practici,est finis z extēsio cognitiōis practice ad praxim:que est extēsio ad finē. Pro hac opi. sunt auctes posite p̄us. ℂ Arguit ēt p rōnes p̄ sic:qz aut habitus dī practic⁹ ab obo aut a fine. Oz nō ab obiecto ꝓbo:qz itellectus extēsione fit practicus:qđ nō est veru:nisi de eodē intellectu p̄us speculatiuo z postea practico extenso ad opus:igit circa idez obm pōt esse cōsideratio practica z speculatiua. ℂ z° sic:qz medicina diuidit in speculatiuā z practicā:z tñ ipsa est de aliquo eodem subiecto: vt de sanitate vel de corpe sanabili. ℂ Itez actus dicit practicus:qz bon⁹ vel malus moralr:bonitas z malitia moris competūt actui ex circūstātijs:inter circūstantias aūt p̄ma z pcipua est circūstantia finis. Hen. quo.8. q.1. 3.de aīa tex. com.49.

Contra istā positionē quero an hitus z act⁹ dicant practici pp extēsionē actualē ad opus:vel tñ pp extensionē aptitudinalē. nō pp actualē:vt habet in z° arti. z ipsi cōcedūt:qz tūc faber nō actu operās nō haberet cognitionē practicā. g pp extensionē aptitudinalē:sed aptitudo nō cōuenit vni nāe que repugnat alteri: nisi pp aliqđ absolutū in tali nā:qz eniz hec nā est talis: iō sibi cōuenit talis aptitudo. igit presupponit in ista cōsideratione aliquā ꝯditionē intrinsecā:per quā sibi cōueniat aptitudo talis:ista cōditio cōsideratiōis in se est ab aliqua cā ei⁹ p̄ore. cāe aūt eius p̄ores sunt itells z obz. g sibi cōuenit ab aliq̄ obo vel intellectu. nō ab itellectu:qz tunc oīs ꝯsideratio eēt practica:cū oēs sint in itellectu:z oīuz sit vnus itellect⁹. ℂ Si dicat q ēt finis est cā p̄or: imo p̄ma inter oēs fm Auic. 6° meta^{ce}:z ita ab ipso pōt esse cōditio talis nāe vt ei ꝯueniat talis aptitudo. ℂ Cōtra. finis nō est cā nisi inq̄tū amatus z desiderat⁹ mouet efficiens ad efficiēdū:sz aptitudo dicta cōuenit ꝯsiderationi:siue sit finis amatus siue nō. pōt eniz in intellectu esse talis cognitio qualrcūqz voluntas se habeat:imo ēt si volūtas nō esset cōiūcta itellectui:z ita a fine tanq̄ a finali cā nō cōuenit aptitudo ista cognitioni:nihil enim inest ab aliqua cā:qđ inest illa cā nō causante. ℂ Si dicas finis apt⁹ nat⁹ est amari anq̄ aptitudo ista insit cognitioni. ℂ Cōtra. hoc nō saluat ꝓpositū:qz effect⁹ nihil hz ab aliq̄ causante:qz illō natū eēt cāre nisi actu causet. g cognitio nō hz aptitudinē siue nām istā quā cōsequit talis aptitudo a fine aptitudinalr cānte nisi actu causet. nō aūt causat actu vt cā finalis:nisi vt actu amat⁹ z desiderat⁹ moueat efficiēs ad agēdū. ℂ P̄. Aut finis vt elicitus z hitus ex̄ facit hituz esse practicū:aut finis ꝯsideratus:aut intentus. nō vt elicitus z hitus ex̄:qz sic est posterior habitu:z effectus aliquo mō:effect⁹ aūt nō distinguit cāz. Si vt cognit⁹:sic hz rōnē obi. g obm distinguit. si aūt vt intentus:hoc iam est iprobatū:qz nālr anq̄ itēdat est cognitio talis. ℂ P̄. Si sciam esse practicā z ordinari ad praxim vt ad finem couertant. g moralis scia nō est practica. ꝯñs est ꝯ phz p̄ ethi. z. 10. ꝯñia arguit:qz finis ei⁹ est felicitas,que fm ipz. 10. ethi. cōsistit in speculatiōe:nō in praxi. ℂ Si dicat q felicitas est finis remot⁹:sz finis ꝓpinq⁹ est praxis. s. dirigere i actū v̄tutis ꝓpter felicitatē. ℂ Cōtra. ad dirigere nō ordinat nectio nisi aptitudinalr:nectio aūt est practica. g h̄ erit(sz dictā rñsionē)qz aptitudialr ordiat ad dirigē:h̄ ē idē qđ directiuū eē. igit est practica:qz directiua. sz eē directiuā z eē practicā idē süt. ex z° arti. ex dcā igit rñsiōe seqt q ipsa est practica:qz est practica,h̄ nihil est. ℂ Itē dirigē est actus itells:qz ei⁹ est habit⁹. s. prudētia a quo est iste act⁹ elicitus:nullus aūt actus intells est praxis,ex p̄ articulo. ℂ Ideo dī alr q finis scie moralis sicut z prudentie est actus v̄tutis moralis ad quē ordiat:z ille act⁹ est praxis.

Cap. vltimo.

E

4.topicorum

Cap.3.

Henri. in suma.

¶ Cōtra. nō oīs cognitionis practice finis est praxis: aliqua enim est itellectio practica respectu praxis potentie īferioris: puta appetit⁹ sensitiui vel motiue potētie. Nullus aūt act⁹ potētie īferioris est finis act⁹ intell'is: q2 nihil ignobilius est p se finis nobilioris: act⁹ itelligēdi est nobilior ⁊ pfectior quocūq3 actu cuiuscūq3 po^e īferioris sensitiue. ¶ Di q̄ l3 intellectio sit nobilior in eē nāc q̄ȝ opō po^e inferioris: non tñ in gn̄e moris: q2 melius moralr est fortiter agere q̄ȝ cogitare fortiter agere. ¶ Cōtra h̄ dupl'r: p̄ q2 falsū supponit. nā act⁹ po^e īferioris nō est bonus moralr nisi q2 conformat̄ rōni recte vt regule sue. g̃ rectitudo rōnis est cā bonitatis talis in actu isto ⁊ nō cō. sed actū rōnis eē sic regula est ip3 esse bo^m moralr: sicut

Vide. i. ethi. cap. 10. itellectio pōt esse bona moralr. ¶ Cōfirmat̄: q2 prudētia est simpl'r nobilior v̄tute morali vt est ī appetitu sensitiuo. igit̄ ⁊ actus ei⁹ vt ei⁹ est melior actu illi⁹ vt illi⁹. igit̄ iste vt practicus (sicut pōt intellectio esse practica)

Regula Ar. F est melior illo vt practico siue bono moralr. ¶ Ex hoc p3 q̄ pbatio de cogitare fortiter agere nō valet: q̄ñ enim querit̄ excellentia vni⁹ ad alterū: nō d3 cōpari optimū ad infimū: s3 optimū ad optimū: vel simpl'r ad simpl'r. sicut g̃ est accipere optimū ibi: puta fortiter agere: ita est

3. topic. ca. 4. accipe in intellectu dictare f3 prudētiā fortiter agere. h̄ z^m est meli⁹ ēt moralr illo: ēt formalr: q2 vt regula h3 bonitatē formalē moralē: que est rectitudo ppria. aliud est tñ bonū mālr: q2 ex se nō est bonū moralr circūscribendo ordinē ad regulā istā ⁊ ad volūtatē imperantem. ¶ z^o rn̄sio illa nō vi ad ppositū. querit̄ enim vtrū intellectio sit practica nō iam supponēdo eā esse practicā: potissime cū nec supponat̄ de ipsa p̄ma circūstātia q̄ est finis: sed ingrat̄. igit̄ cū querit̄ de itellectiōe practica ⁊ p^o circūstātia a qua foret practica: ipsa tñ accipit̄ vt est illud qō est in eē nāc. igit̄ sic distinguere de ipsa f̄m bonitatē moris ⁊ nāc nihil aliud est q̄ȝ presupponere qō querit̄: ⁊ distiguere aliqd put ɔsiderat̄ p̄cise sub altero membro

Joā. Rodi con in plogo p̄mi. q. 6. art. 3. sequit̄ hanc correctionē. distinctionis. ¶ Jō corrigit̄ ista opi. ab alijs: ⁊ dī q̄ habitus dī practic⁹ a fine q̄ est ɔsideratio practica. pprius enim finis cuiuscūq3 habitus est act⁹ ei⁹. ¶ S3 ɔ̄ illud: si consideratio illa que est finis habitus est practica. g̃ ipsa h3 cām ex qua dicat̄ practica. aut g̃ finē illius ɔsiderationis: ⁊ h̄ iā iprobatū est. aut obm: ⁊ tūc seq̄t̄ q̄ ipsū obm est prior cā a qua tam hitus dī practicus q̄ȝ cōsideratio ipsa: ⁊ tunc habetur ppositum q̄ ab obiecto tam habitus (l3 mediate) q̄ȝ actus dicit̄ practicus.

Concedo ergo q̄ habitus nō dī p̄mo practic⁹ ab actu ppriō: q2 ille est practicus a causa priore: nec cognitio aliqua hitualis vel actualis est per se practica: q2 ordinat̄ ad praxim vt ad finē: pōt tñ q̄ñq3

G h̄re p̄mā extensionē. s. ɔformitatē ad praxim a fine ipsius praxis: nō tñ inquātū est finis: sed inq̄tū est p^m obiectū. ¶ P̄rimū p3. q̄ñq3 enī p̄ma p̄n^a practica sumunt̄ a fine praxis: ⁊ ita ille finis vt cā p̄ma in gn̄e isto includit v̄tualiter totā notitiā: ⁊ ita ipsa notitia h3 q̄ddītatē suā ⁊ aptitudinē ab illo fine. ¶ z^m p3: iō enim finis praxis dat talē aptitudinē siue nām h̄ntē talē aptitudinē: q2 vt obiectū p̄mū includit p̄n^a: ⁊ mediātib⁹ illis ɔclōnes: ⁊ ita totā notitiā practicā: nō aūt inquātū finis. Tū q2 a fine vt finis est nulla nā vel aptitudo nālis habet̄ nisi vt amato ⁊ desiderato: ⁊ sic mouēte efficiens. prius aūt nā q̄ȝ amet̄ includit talia p̄ncipia ⁊ ɔclōnes: veritas enim p̄ncipij practici necessarij nō depēdet a voluntate magis q̄ȝ speculatiui: nec ɔclōnes necio illate ex tali p̄n^o. Tum q2 qōcūq3 aliud includeret v̄tualr talē notitiā eodē mō daret notitie cōformitatē talē: puta si ipsa praxis includeret p̄mo in gn̄e isto talē notitiā vel illud circa qō est talis opatio: sicut q̄ñq3 cōtingit: sicut fuit tactū in rn̄sione ad 3^m ar^m in q̄ōne p^a de subo theologie. hō enim forte est subiectum tam moralis scie q̄ȝ medicine. non aūt felicitas vel sanitas: q2 vtriusq3 finis rō includit̄ in rōne illi⁹ circa qō est praxis. ¶ Si dicat̄ q̄ p̄n^a p̄ma practica semp sumunt̄ a fine. g̃ semp finis p̄ includit v̄tualr notitiā eoꝝ. ¶ Si cōcederet̄ ɔn̄s tñ staret q̄ nō inq̄tum finis: sed inq̄tū est obm. Et tūc posset dici q̄ hō est finis tam sanitatis q̄ȝ felicitatis nālis: vt tangit̄ in rn̄sione p̄dicta: sed talr non est finis primus praxis. Or si negaret̄ ɔn̄s negādū eēt añs:

A. i. ethicoꝝ. vlr sumptū: qō p̄ticulr est vex: vbi. s. rō finis nō ɔcluditur ex aliquo pertinente ad cognitionē practicā. Uel alr posset exponi añs sic: p̄ma p̄n^a ⁊c. vex est inter illa q̄ sumunt̄ ex circūstātijs moralib⁹ p̄supposito actu bono f3 gen⁹: q2 sic obiectū nō est circūstātia. alio mō accipiēdo actū nude ēt obm est circūstātia. Et ex isto vī añs iprobatū: a quo enim sumit̄ p^a circūstātia act⁹ nude cōsiderati: vī esse p̄us quocūq3 alio: ⁊ ita obm a quo specificat̄ p̄ act⁹ vt dicat̄ bon⁹ ex gn̄e circūstātionabilis vlteri⁹ alijs circūstātijs vt sit plene moralis: vī olno p^m in cognitiōe practica. De h̄ nō op3 mō p̄seq an ɔcludat vel nō: q2 in

In mā de virtutib⁹ ⁊ in. 3. dis. 7. ⁊. 40. ⁊ in quo. q. 18. ⁊ infra distin. 17. h^o ⁊ alibi. 3° libro h3 locū. Breuiter g̃ ad hūc articulum dico q̄ scia practica nō h3 p̄mā extensionē sibi cōpetentē a fine inquātū finis pp̄ter rōnes p̄mo adductas.

Ex hoc p3 solō scdē q̄ōnis ppositē cui⁹ teneo partē negatiuā: sed p̄mā relationē. s. ɔformitatem

H h3 per se ab obo: qō vel est rectitudo praxis vel aliquid v̄tualr includēs ipsā rectitudinē: ⁊ iō cognitioni illi praxis est cōformabilis vt sit recta: q2 cognitio est talis cogniti. ¶ S3 de alia relone. s. de p̄oritate est dubiū: vtrū cōueniat cognitioni: dico q̄ praxis necio nāliter p̄cedit aliqua cognitio: sicut p3 ex p̄mo articulo: ⁊ f̄m hoc praxi cōuenit posterioritas ⁊ cognitioni prioritas ex rōne potentiaꝝ ordinataꝝ nāliter in agēdo. s. itell's ⁊ volūtatis: sed nō semp ista itellectio prior est practica: s3 tñ q̄ñ est determinatiua rectitudīs respectu ipsi⁹ praxis: ⁊ h̄ vel formalr vel virtualr: q̄ñ aūt in apprehensiōe preuia nulla est determiatio fo2alis vel v̄talis de rectitudīe praxis: l3 ibi sit p̄oritas: tñ tūc deficit ɔformitas: q2 ipsa non est cui debeat praxis ɔformari: vt sit recta: q2 nihil determinate ostēdit de rectitudīe praxis. Qñ etiā in apprehensione preuia est determinatio de rectitudine praxis: sed potētia cui⁹ est praxis nō est aliquo mō determinabilis aliūde: tūc illa cognitio l3 determinatiua nō est ɔformatiua praxis: ⁊ iō nō h3 ɔformitatē p̄orē in rōne regule dirigentis: nec sic est plene practica. ¶ Pōt igit̄ dici q̄ l3 absolute ex nā itell's ⁊ volūtatis sit cognitio prior: tñ q̄ cognitio ɔformis sit prior: h̄ est sil' ex obo ⁊ ordine potentiaꝝ: ⁊ rōne potētie sic practicātis. s. volūtatis que sit aliquo mō regulabilis aliunde: nā si obiectū determiat intell'm. ad cognitionē rectitudīs p̄us nālr q̄ȝ volūtas velit: ⁊ volūtas sit aliquo mō regulabilis aliūde: nō tñ apprehensio p̄cedit praxim: s3 apphēsio ɔformis: h̄ aūt accidit q̄ñcūq3 determinata rectitudo praxis est cognoscibile necio: siue vt p̄n^m p intell'm: siue vt ɔclō p sciam.
¶ Hec aūt q̄ iā dicta sūt de h̄ videl3. vtrū duplex relo. s. ɔformitatis ⁊ prioritatis ɔueniat notitie practice intelligant̄ gnāl'r nisi oporteat pro intellectu diuino aliqd addere: videl3 q̄ potētia practicās cui⁹ praxi notitia ɔformis est p̄or, sit aliq̄ mō determinabilis aliunde siue alij tanq̄ȝ regule ɔformabilis in agēdo: qō an regrat̄ ad talē notitiā vel nō: tangetur in rn̄sione ad quartam obiectionem que fit contra solutionem questionis principalis.
¶ Qñ aūt rectitudo determiata ɔtingēter ɔuenit praxi:

I tūc nō est obm aliqō determinans itell'm ad cognitionē

rectitudinis

rectitudis determinate añq̃ volũtas velit: ⁊ ħ loquẽdo
de itellectu ⁊ volũtate in cõi. nã illõ ꝯtingẽs nõ determi/
naẽ ad alterã pꝫ añ oẽm actũ volũtatis: cõpãdo tñ in
spãli ad itellm hũc ⁊ volũtatẽ hãc: istã praxiz põt prece
dere cognitio ꝯformis quã p̃cedit cognitio determinati/
ua rectitudis ⁊ quã nõ: nõ. nõ põt aũt p̃cedere in oĩ itel/
ligẽte: sꝫ in illo solo cui⁹ volũtas nõ est p̃ determinãs re/
ctitudinẽ illi praxi. Exẽplũ p̃dictoꝝ: rectitudo hui⁹ pra/
xis amare deũ recta est ⁊ neccia: ⁊ icludit vũalr in rõne
dei. hãc praxim in quocũq; nõ tñ nata est p̃cedẽ simplr
apprehẽsio: sꝫ ẽt ꝯformis apprehẽsio: cui. s. praxis est cõ/
formãda vt sit recta. Ex obo igit̃ qð est p̃ ex se determi/
natiuũ itelľs ad notitiã rectitudis determiate ipsius pra
xis: ⁊ ex ordine itelľs ⁊ voluntatis in opãdo. habet̃ hec
notitia p̃or praxi ⁊ ꝯformis: ⁊ ita in qualꝫ alia cui ꝯuenit
neccio rectitudo determiata. Sꝫ rectitudo hui⁹ praxis. s.
colere deũ in sacrificio altaris est ꝯtingẽs: qñq; eni est
actus rectus vt mõ: qñq; nõ: vt in veteri testamẽto: ideo
nõ est aliqð obm determinatiuũ itelľs ad notitiã huius
rectitudinis añ oẽm actũ volũtatis: ⁊ iõ nec ista precedit
vt cõformis oẽm actũ volũtatis: alicui⁹ tñ p̃cedit puta il/
lius soli⁹ que nõ p̃mo determinat rectitudinẽ huic praxi
qualis est volũtas humana: hec eniz rectitudo determi/
nat̃ a volũtate diuina accepẽte nũc talẽ cultũ ⁊ alias nõ.

Henri. in su. arti. 9. q. 2. in sol. ad. 3. ar. Uide Uarro. li. 1. q. 4.

His visis rñdẽdũ est ad p̃mã q̃õnẽ vbi sunt qñq;
vie tenẽtes pꝫ negatiuã q̃õnis. ℂ Una
dicit sic declarãdo: duplex est act⁹ volũtatis: vnus p̃fici/
ens voluntatẽ: alius qui perficit̃ a volũtate.
ℂ Prim⁹ act⁹ est respectu finis: ⁊ est opatio p̃fecta quã
intra se volũtas elicit ⁊ qua fini visio se vnit. ℂ Scðs
act⁹ est respectu coꝝ que sũt ad finẽ. vñ est actio bona q̃
volũtas extra se in aliud tẽdit: sic est q̃lꝫ actio directiua
in finẽ. ℂ In p̃mo actu nõ idiget volũtas directiuo: sed

Hic dimisit doc. spatium vacuũ in ori/ ginali suo.

sola obi ostẽsio sufficit: talis aũt act⁹ ad sciam simplr spe
culatiuã p̃tinet: in ipso eni est speculatio solũmõ vt volũ
tati obm sue opõnis p̃fecte ostdat: vt in ipꝫ statiz p̃fecta
opõne tẽdat. In alio aũt actu volũtas idiget directiuo: ⁊
hic ad sciam practicã p̃tinet: q̃ in ipso est speculatio vt
actionẽ dirigat qð est p̃priũ practice: actus aũt q p̃ficit̃ a
volũtate nõ est finis hui⁹ scie nisi finis sub fine: sed alius
q p̃ficit volũtatẽ. Et ex hoc hꝫ ista scia q̃ p̃fectissime sit
speculatiua: q̃ act⁹ p̃ncipalr intentus in ista scia est act⁹
volũtatis circa finẽ in quo nõ idiget directiuo: sꝫ tñ ostẽ
sione obi. g̃ nõ est practica sed speculatiua, cũ in actu suo
principali non indigeat directione.

Uide Augu. de verbis dñi homel. 18.

ℂ Pro hac via est auctoritas Aug^m in sermõe de Jacob
⁊ Esau. Oĩa inq̃t opa nr̃a sũt vt mundet̃ oculus quo vi/
deat̃ deus. ℂ Itẽ põt argui sic: nõ req̃rit directiuũ vbi
nõ põt esse error: scia practica est directiua. igit̃ scia bea
toꝝ nõ est practica: q̃ beati errare non p̃nt. g̃ nec nr̃a est

Henri. quol. 5. q. 9. ⁊ quo. 8. q. 1. Ri. Louair.

practica: q̃ est eadẽ cũ illa beatoꝝ. ℂ Itẽ põt argui sic/
ſm intellectũ istius alibi: q̃ deus nõ hꝫ sciaꝫ practicam:
maxime aũt haber istam vel solus. ergo ⁊c̃.

Contra hoc sic arguit̃. Primo rõnẽ positiõis coꝝ
duco ad opp^m quadruplr. p̃mo sic. Et si vo

Henri. quol. 4. q. 11.

luntas nõ põt errare circa finẽ in vlĩ ostẽsuz: põt tñ ſm
eos errare circa finez in p̃ticulari ostẽsuz. g̃ ad hoc vt re/
cte agat circa finẽ p̃ticulr ostensuz req̃rit̃ directiua osten
sio: ostensio aũt finis in theologia est finis nõ in vlĩ sed
in p̃ticulari: q̃ ad metaphysicũ p̃tinet illa ostẽsio in vlĩ.
ℂ Uñ si beati errare nõ p̃nt circa obm theologicũ i ali/
quo actu, absolute tñ p̃nt. g̃ necessario hñt cognitionem
directiuã respectu alicuius actus circa obm theologicũ.
ℂ P. Habitus directiuus nõ ponit̃ p̃pter subam actus
sed p̃p circũstãtiã: sicut tẽperantia non ponit̃ p̃p subam
actus comedẽdi vel alteri⁹ hꝫ: sed p̃p circũstantias. ergo
lꝫ volũtas esset determinata ad subaꝫ act⁹ tendentis in
finẽ in p̃ticulari: req̃reret̃ tñ directio quãtũ ad circũstan
tiã illi⁹ act⁹ ad quã nõ extẽdit̃ directio que est circa sub/
stãtiã act⁹. ℂ Ex istis duab⁹ rõnibus arguit̃: q̃ vbicũq;
cõtingit in praxi errare ⁊ recte agere, ibi est notitia pra/
ctica neccia ad dirigẽdũ: in ista aũt praxi que est dilectio
finis: vt p̃tinet ad theologiã, ꝯtingit errare duplr vt ostẽ
dũt rõnes iste: tũ rõne obiecti ostensi in p̃ticulari: tũ rõ/
ne circũstãtiaꝝ actus. g̃ ⁊c̃. ℂ P. 3⁹ sic. Cuius dilectio p̃n

K

cipalr intẽdit̃ extra genus cognitiõis: eci⁹ cognitio p̃ncipa
liter itẽdit̃ itra genus cognitionis: dilectio ꝟo finis, per

Henri. quol. 13. q. 2.

cos p̃ncipalr intendit̃ ex̃ gen⁹ cognitionis. ergo cognitio
finis p̃ncipalr intẽdit̃ in genere cognitionis: sed in qualꝫ
scia itendit̃ p̃ncipalr cognitio sui obiecti p̃mi. ergo finis
est p̃ncipale subm istius scie. a fine aũt sumunt̃ p̃n⁹ pra/
ctica. p̃ncipia practica ꝯcludũt ꝯclones practicas. igitur
ista scia que p̃mo itẽdit dilectionẽ finis extra genus co/
gnitiõis est practica. ℂ P. Ad idẽ genus ſm praxiz vel
speculationẽ pertinent p̃ncipia ⁊ ꝯclones: ꝯclones enim
practice resoluunt̃ in p̃ncipia practica nõ speculatiua. g̃
cũ cognitio finis sit directiua in actib⁹ circa ea que sunt
ad finẽ: ⁊ cognitio coꝝ que sunt ad finez sit quasi inclusa
in cognitione finis q̃si principij, si cognitio coꝝ que sunt
ad finẽ sit cognitio ꝯclusionũ practicarũ. g̃ cognitio finis
erit cognitio practica: q̃ ð p̃n⁹ practico. ℂ Sic pꝫ rñsio
ad rõnẽ eius p̃mã: q̃ falsũ accipit q̃si volũtas esset de/
terminata ex seq̃ð improbãt due rõnes p̃me. Silr si vo
luntas esset determinata: adhuc tñ cognitio oẽt practica
sicut p̃bant vltime due rationes.
ℂ Ad auctoritatẽ coꝝ dico. q̃ vĩ ꝯclude q̃ visio dei est

Henri. quol. 1. q. 9. ⁊. 14.

finis hui⁹ scie: qð ipsi nõ cõcedũt. ℂ Rñdeo igit̃ q̃ au/
ctoritas loq̃t̃ de illis opõnibus exteriorib⁹ que sunt ieiu
nia: vigilie: ⁊ orõnes: q̃ actus q̃cũq; exterior natus est cõ
formari alicui actui iteriori a quo hꝫ suã bonitatẽ: ⁊ etiã
ad aliquẽ interiorẽ ordinari ⁊ finalr ad velle. ℂ Ad 3^m
rñdeo q̃ sicut agẽs p̃ se intẽdit inducere formã nec intẽ/
dit remotionẽ cõtrarij nisi p̃ accñs: ita hitus p̃ se dirigit:
per accñs aũt excludit errorẽ: ⁊ si habit⁹ est p̃fect⁹ nõ cõ
patit̃ secũ errorẽ: imo si cõpatit̃ est iperfect⁹. beati igit̃
lꝫ nõ possint errare: nõ seq̃t̃ q̃ nõ habeãt habitũ ẽt dire
ctiuũ: q̃a, eo per ipose circũscripto errare possent: sed eo
posito, p̃pter p̃fectionez eius excludit̃ ois error. ℂ Ad
4^m dicetur infra post solutionem huius questionis p̃me
soluendo quartam obiectionem cõtra eam.

Secunda via ponit q̃ lꝫ dilectio finis recte possit
elici ⁊ non recte: negat tñ dilectionẽ finis

Guil. Uarro li. 1. q. 4. In principio p̃mi libri. c. 5. Idẽ. 6. ethic. ca. 3.

esse praxim: q̃ nõ est circa obm cõtingẽs. Dicit aũt 3^m
1. ethi^r q̃ praxis est opõ ſm electionẽ: electio aũt est tñ
circa ꝯtingẽs ex 3° ethi^r: q̃ est appetitus ꝯsiliatiuus: cõsi
liũ ꝟo nõ est nisi de cõtingẽte. Ex hoc ẽt p̃bat̃ descri/
ptio praxis posita in p̃mo articulo q̃õnis esse isufficiẽs:
q̃ omittit obm p̃cisiuz. ꝯñter dicit hec via nullã notitiã
esse practicã que extendit̃ ad volitionẽ vltimi finis tñ:
quia non est verum contingens.

Contra istaz viã est 4ª rõ posita ꝯtra precedentẽ.
ℂ Itẽ vere praxis est illa opatio ad quaz
inclinat v̇tus appetitiua: q̃ quelꝫ talis v̇tus est habit⁹ ele
ctiuus. ex. 2. ethi^r. electio aũt est praxis: vt ostẽdet̃ ꝯtra

Ca. 5.

tertiã viã statiz: sed ad dilectionẽ finis iclinat nõ tñ cha
ritas sed amor acq̃situs habitualis qui est virtus appe/
titiua: q̃ hĩt⁹ appetitiu⁹ ꝯfor⁹ rõni recte. Motiuũ ꝟo h⁹
vie soluet̃ in solone scðe rõnis p̃ncipalis ad p̃mã q̃õnẽ.

Tertia via ponit q̃ vel volitio nõ est p̃prie praxis:
lꝫ tñ act⁹ eã posterior: vel si ipsa est praxis,

Herueus na/ talis qu. 1. q. 3. ar. 4. est hu ius op̃.

hoc nõ est nisi in ordine ad actũ aliquem imperatũ po/
tentie inferioris:puta appetitus sensitiui vel potẽtie mo
tiue vel hõ.¶ Pro hac via 3° arguitur:q2 ois praxis se/
Cap.3. quitur electionẽ:qd probat per phm.6.ethi. Actus pn^m
est electio:nõ cuius gr̃a sed vñ motus.i.nõ finale sz effe/
ctiuũ.pn^m aũt effectiuũ nãliter precedit effectũ.ergo rc.
¶ P. Habitus practicus gñat ex praxibus:sed habit⁹
practicus gñat ex actibus sequẽtibus electionez.igit illi
In/pn° sunt praxes.¶ Itẽ Cõmentator sup p ethi. Praxis est
operatio fm electionẽ.ergo praxis sequit electionem.

Cap.2. Contra istud.s.q nõ tm act⁹ sequẽs electionez sit
praxis pbat:quia.6.ethi dicit phs q nõ
est electio recta sine rõne recta r habitu vtutis.ergo vir
tus per se requirit ad electionẽ rectã:nõ requireret aũt
si esset habitus gñatus ex actibus posterioribus electio/
ne:q2 tunc nõ inclinaret per se nisi ad actus istos poste/
riores electione.¶ P. Sub alia forma arguit idẽ:quia
habitus ex eisdem actibus gñat ad quos inclinat ex 2°
Cap.2.r.3. ethi.sed vtus moralis per se iclinat ad electionẽ rectã:
Cap.5. q2 vt apparet per diffõnẽ eius 2° ethicoz.vtus est hitus
electiuus rc.igit ex electionibus per se gñat virtus mo/
ralis:r per 9ñs nõ tm actus electionẽ sequẽtes sunt pra/
xes.¶ P. Nõ solũ falsũz est negare electionẽ eẽ praxiz:
qd arguit rõne iaz facta:sed sicut pbatũ fuit in pmo ar/
ticulo:actus volũtatis elicitus est pmo praxis r impera
tus nõ nisi pp ipsuz.g si electio sit sola sine ordie ad actũ
imperatũ:puta pp defectũ mãe actus exterioris.ipsa so/
la vere erit praxis.hoc declarat sic:nõ hñs pecunias:cui
tm in phantasmate presentant pecunie añq alicui⁹ act⁹
electio sit pn^m effectiuũ vel ordinet ad aliqd imperãdũ:
si eligat illas liberalr distribuere si hẽet/quãtũ ad actuz
r habitũ vtutis non reqrit vlterior pfecutio:q2 obiecto
presentato in phantasmate circa qd põt esse actus libe/
ralitatis cõplete habetur electio ex qua gñat liberalitas
vel que elicit ex liberalitate r nõ requirit vlterior prose
cutio exteri⁹:nec ordo ad exterius si mã act⁹ exterioris
deficiat.¶ P. Ordo iste electionis ad actũ impatũ non
põt esse nisi vt cãe ad causandũ effectũ:sed q causa nõ
sit in se talis ex se vt prior effectu est:sz tm q2 actualr or/
dinatur ad efficiendũ:videt incõueniens/atz nihil hẽat
causa ab effectu nec ex ordie ad ipsuz.¶ Tũc ad aucto
ritatẽ.6.ethicoz.dico q ibidẽ phs statiz subdit.Electio/
nis aũt appetitus r rõ que gratia alicui⁹.i.practica:sunt
supple pn^m.ad hoc eniz vt electio sit recta requirit vtus
in appetitu.vñ sequit. Neqz sine habitu morali est ele/
ctio.s.recta.igit vtus hz actũ elicitũ imediatiorẽ sibi q
sit ille cuius electio est pn^m vt imperans:prius eniz act⁹
volũtatis elicitus qui est electio est actio bona q actus
exterior imperatus ab electione bona sit bonus:qd pba
tur per phm/ibi eniz statiz post illud. Neqz sine habitu
est electio subdit.bona actio eniz sine more nõ est:sed si
ista sit maior ad pbandũ qd predixit de electiõe:sumet
L ista minor sub.bona electio est bona actio.¶ Concedo
igit auctoritatẽ affirmatiuã q electio est pn^m actus vñ
motus:q2 actus ab ipsa imperatus est actus moralis:sz
ex hoc nõ sequitur q solus iste sit actus siue praxis:imo
est electio prior praxis pp quã etiã ista est bona praxis.
¶ Ad 2^m si maior est vera/dico q habitus practicus ge
nerat ex electionibus/sicut predictũ est de eligente fre/
quenter liberaliter dare:etiã sine actu imperato/si facul/
tas nõ adsit/posset in ipso generari liberalitas:q2 tamen
qñ illi actus imperati sunt ipossibiles:volũtas nõ cõiter
eligit frequẽter recte circa mãm istoz actuuz:q2 qd non
credit alicui possibile:aut ipm nõ vult:aut tenuiter vult
10.de tri.c.1. fm Aug.ideo cõmuniter nõ generat habitus practicus

qui est virtus sine praxibus imperatis sequentibus ele/
ctione:nõ tm generat ex illis sequentibus:sed ex electio/
nibus in qbus est formalr bonitas moralis/in praxibus
impatis est tm mãliter.¶ Ad 3^m de Cõmentatore opz
q ly fm nõ sit ibi nota cause efficientis si descriptio dz
esse cõuertibilis cũ descripto/vt pbatum est per Ar.6.
ethi.sed dz intelligi ly fm effectiue vel formalr. Uel ele
ctio accipit ibi pro libertate siue potestate dominatiua.
Uel accipit electio pro elitione actus volendi que non
est electio vel volitio aliqua:sz actio de genere actionis:
fm istam elitionẽ quasi fm pncipiũ actiuuz est ois pra/
xis siue sit electio siue sequens electionez:q2 actio de ge/
nere actionis reducitur ad pn^m effectiuum.

Iste tres vie ponunt theologiã esse pure specula/
tiuã:nõ obstante q extendat ad dilectio/
nẽ finis.Siue ad illã quasi voluntas nãliter determine/
tur precedente ostẽsione.Siue libere r contingenter ad
illã se habeat:nõ tm circa obiectũ contingens r agibile.
Siue tertio circa qdcũqz obiectũ qñocũqz se habeat:nõ
tm opando siue in ordine ad actũ imperatũ sed sistendo
in pprio actu elicito.Q2 aũt talis extensio nõ concludat
practicũ persuadet:q2 tunc quelz notitia esset practica:
q2 quãlibet sequitur aliqua dilectio vel delectatio. Silr Cap.10.
10.ethi. Felix est dei amantissimus:r tm istã felicitatem
ponit phs speculatiuam non practicam.

Contra hanc 9clõnẽ cõem istis tribus vijs instat.
videt sequi q aliqua operatio est in ptãte
hois:ita q vere sit act⁹ humanus:r tm nec sit pprie spe/
culatio nec praxis:puta amor finis.9ñs vr incõueniens.
¶ P. Q2 cognitio directiua in volitione quacũqz nõ sit
practica cũ sit veritas cõsesse se hñs appetitui recto vr
incõueniens:q2 talis veritas est ppriũ opus mentis pra
ctice ex.6.ethi.¶ Qd addit de dilectiõe nihil est ad p/ Cap.3.
positũ:q2 delectatio est passio 9ñs nãliter operationem
pfectã:r siue sit delectatio de speculatione siue de specu
lato/ppter extensionẽ ad illã nulla ex isto ponit cogni/
tio practica:q2 nec ista est praxis pprie loquẽdo.hoc tã/
gitur distin.15.tertij libri.amare aũt vel desiderare obz Articulo.1.
cognitũ:r hoc sic vel sic circũstantionabile est vere pra/ M
xis:nec nãliter 9ñs apprehensionez:sed libere recte vel
nõ recte elicibilis.¶ Qd aũt additur de felicitate q sit
speculatiua q2 felix est dei amantissimus.dico q auctas
nõ cogit:q2 loquit passiue quasi maxie amatus a deo:nõ
actiue sicut pz ibi.subdit eniz. Si quidẽ cura humanoz
a dijs sit rõnabile r gaudere ipsos supple deos optimo
r cognatissimo.hoc aũt est intellectus r diligentes igit
hoc.i.intellectuum rõnabile erit deos rebeneficiare vt Dubitatio
amicos rc.¶ Sed pretermissa auctte illa nũquid felix subalissima.
speculatiuus fm Ar.amat finez vt amare distinguitur
cõtra delectari siue de obiecto speculatiuo siue de specu
latione.¶ Rñdeo.12.meta^ce vult phs q pmũ mouens A.l.spectum
mouet vt amatũ.igitur intelligentia inferior amat pmũ: Tex.cõ.36.
r tm ipsius felicitatez poneret in speculatione:sicut pz in
10.ethicoz.igit ipse sub speculatione comprehẽdit non Cap.10.
tm delectationẽ sed amare.igit nec ppter extensionem
ad illud erit notitia practica fm ipsum sed speculatiua.
¶ Sed quare nõ tenet in hoc cuz rõ scie practice r spe
culatiue accipiat ab ipso:r ita due pme vie istam negan
tes ponẽtes theologiã eẽ speculatiuã hñ ponũt:r pcipue
fm phm.¶ Rñdeo:illud amare qd poneret in intelli/
gentia poneret necessitate naturali volũtati inesse:ita q
nõ cõtingeret ibi eaz errare:r recte agere:ita q respectu
illius notitia esset tãtũmodo ostẽsiua non directiua:nec
quãtũ ad obiectũ in pticulari:nec quantũ ad aliquã eius
cõditionẽ vel aliquã circũstantiã actus volendi.hoc mõ

non dicerent theologie de amare creat urarū intellectualium respectu dei in particulari & quantū ad circunstantias actus: sicut argutum est cōtra primam viam in primis duabus rōnibus. Si igitur cōuenisset nobiscū ponendo amare respectu finis libere recte & non recte posse elici: nec recte elici nisi eliciat conformiter rationi recte: non tñ ostendenti obiectū: sed etiam dictanti sic esse eliciendum. forte posuisset respectu talis notitiam practicam: qꝛ cōfesse se habentē appetitui recto: igitur melius est theologo qui hꝫ ab eo discordare in minori: ꝯliter dōo discordare in ꝯne ꝙ ꝯuenire cū eo in ꝯne: quā ipse nō poneret si minorem cū theologo nō teneret. ¶ Cum igit dicis ꝙ ab ipso accipimus rōnem speculatiui & practici: verum est: & in maiori conuenimus ꝙ illa est speculatiua: que lꝫ ad dilectionem extenderet vt ostēdens obm: si nullo tñ mō esset directiua in actu vt circūstātionalis: & vt huius obiecti in particulari. sed minorem quā ipse assumeret sub: habemus negare in proposito.

Practica & doctrina atqꝫ reprehensio vbiqꝫ notanda vide 3° di. 2. q. 7. & alibi ꝯ phos fidei repugnantes.

¶ Sed dato ꝙ talis necessitas ponat in intelligentia ex nā voluntatis amandi deū: nunqd ita poneret in voluntate hominis sapientis quē ipse nō ponit nāliter felicē: si nō: igitur iste potest dirigi in tali actu. ¶ Respondeo: practicam a tali non negaret nisi quia felicitatem eius dixit esse speculatiuam.

Bonauē. li. 1. in plo. q. 3. Egi. lib. 1. Vide Augu. 8. ciui. c. 4. & Ari. 1. meta. in pn°. & 2. 1 ethic. ca. 1. & Ar. 11. meta. cap. illo. Om̄is aīt scientia. Hanc recitat Guil. War. li. 1. q. 4.

Quarta via dicit theologiā esse affectiuā. qd̄ bene intelligi potest: si affectiua ponat esse quedam practica. si autē affectiua ponatur tertiū membrum distinctum cōtra practicū & speculatiuum sic est contra dicta in primo articulo: vbi ostensum est dilectionem esse veram praxim: & etiā ꝯtra auctoritates multas que sentiunt precise scientias distingui in speculatiuam & practicam: & nullum esse tertium membrum.

Quinta via dicit theologiā esse cōtemplatiuā pro qua via adducit Aug. 12. de tri. ca. 14. vbi vult ꝙ sapientia est respectu cōtēplationis. scientia vero respectu actionis. cū igit theologia sit ꝓprie sapientia & nō scia: ipsa nō erit practica sed cōtemplatiua. ¶ Rñ°. Aug. 12. de tri. c. 4. dicit ꝙ iste due portiones aīe superior & inferior nō distinguuntur nisi penes officia: & in vtraqꝫ tam in superiori ꝙ in īferiori: est trinitas. in superiori aūt imago trinitatis increate: & tñ sola superior portio est cōtemplatiua: qꝛ respicit eterna. igitur ista cōtemplatio de qua loquitur nō determinat ad speculationem intra genus scientie: continet enim illud cōtemplatiuū memoriam intelligentiā & voluntatem: & ita in contemplatiuo illo potest esse extensio extra genus scie sicut pōt esse in actiuo: hoc est in portione inferiori respiciente tēporalia que etiā habet trinitatem. Si igit ista est cōtemplatiua vt loquit ibi Aug. non ꝓhibet ꝓp hoc esse practica si extenditur ad praxim in portione superiori.

Goffre. quo. 13. q. 1.

Alia est opinio discordans a precedētibus: in ꝯclone: que dicit ꝙ ista scia est speculatiua & practica. qd̄ ꝓbat dupl̄r. Uno modo sic. Sicut doctrina illa in qua scriberent aliqua de iure: aliqua de phia esset speculatiua & practica: siue scriberent in distinctis libris siue capitulis siue interscalariter & commixtim: ita in ista doctrina simul speculatiua & practica tractantur nō in diuersis libris & capitulis: sed interscalr̄ & cōmixtim. ergo ipsa est speculatiua & practica. ¶ 2° sic ꝓbatur. Nulla speculatiua cognitio distinctius tractat de operabilibus ꝙ eorū cognitio sit necessaria ad speculationē: nec practica distinctius tractat de speculabilibus ꝙ eoꝝ requirat cognitio ꝓpter praxim ad quā extendit. Ista aūt tractat de operabilibus distinctius ꝙ cognitio eoꝝ reqrat ad speculationem: & distinctius de speculabilibus ꝙ cognitio eorū requirat ad cognitionem practicā: igit ipsa est speculatiua & practica. Maior ꝓbat: qꝛ speculabilia nō considerant in scia practica nisi ꝓpter cōsiderationē practicā: nec operabilia in speculatiua nisi ꝓpter cōsiderationē speculatiuam. minor pꝫ: qꝛ hic tractatur de operabilib° ita distincte ac si esset de eis precise: & etiam de speculabilibus ac si esset de eis precise.

A. l. scalarit.

Contra istā opinionē arguit sic. Habitus non hñs euidentiā ex obiecto nō distinguit s̄m distinctionem obiectoꝝ: tunc eniꝫ oporteret ponere duas fides infusas. Iste aūt habitus nō hꝫ euidentiā ex obiecto. igit non distinguit s̄m distinctionem obiectoꝝ. igit nō est duo habitus ꝓp distinctionē operabiliū & speculabiliū. ¶ P. Illa opinio de duobus habitib° ꝙuis possit ꝓbabilitatē aliquam hr̄e de theologia vt tradita est in scriptura: tñ de theologia in se cuius subiectū primū est essentia diuina vt hec essentia: sicut dictū est de subiecto theologie: nō videt ꝓbabilis. nam de isto subiecto cum sit verissime vnū cognoscibile nata est haberi primo aliqua notitia vere vna. si vero det aliqua que nō sit de ipsa essentia: sed de aliquo alio primo: ista alia nō erit theologia in se. est igitur vnus habitus simpl̄r: lꝫ forte cū ipsa possit in scriptura esse aliqua alia notitia que sit de alio subiecto. ¶ Idē pꝫ: qꝛ ordo sciaꝝ s̄m eminentiā stat ad aliqd̄ vnū tm̄: qꝛ nō pnt due esse scie simpl̄r prime. istam vnam eminentissimā & solā dico esse theologiā que sola est primo de primo subiecto theologie. ¶ P. Deduco rōnem eius ad oppositum. illa cognitio est practica in qua non determinat de speculabilib° magis ꝙ cognitio eoꝝ pertineat ad praxim: vel ad cognitionem practicam: sed cognitio ista nō tractat de speculabilibus distinctius ꝙ cognitio eoꝝ requirat ad cognitionē practicam vel praxim dirigendā. ergo &c. ꝓbatio minoris: quelibet cognitio de cōditionibus appetibilitatis finis & de cōditionibus eoꝝ que sunt ad finem quatenus sunt ad finem. & 3° de cōditionibus quibuscūqꝫ huius vel illoꝝ circa quas cōtingit potentiā operatiuā errare nisi dirigatur est necessaria ad practicam cognitionem. Nulla aūt est cognitio hic tradita de fine nec de his que sunt ad finē quin sit talis. ergo &c. vel saltē circa ista cōtingit voluntatē ignorātē errare: sicut dicetur in solutione tertie obiectionis cōtra solutionem. q. principalis.

N

A. l. Idē pꝫ ꝙ ordo &c.

¶ Lꝫ enim trinitas ꝑsonaꝝ non ostēdat finem appetibiliorē ꝙ si esset nō trinus: qꝛ est finis inquantū vnus deus non inquantum trinus: tamen voluntatem ignorātem trinitatem cōtingit errare in amando vel desiderādo finem: desiderando frui vna persona sola. Similiter ignorantem deum fecisse mundū cōtingit errare non rependendo amorem: qualem gratitudo requireret ꝓpter tantā cōmunicationem bonitatis sue ad vtilitatē nrām factam: ita ignorando articulos pertinentes ad nostram reparationem contingit ignorantem errare etiam nō rependendo amorem debitum pro tanto beneficio: & ita de aliis theologicis.

¶ Assumptum pꝫ: quia quecūqꝫ cōditiones tradunt de fine magis nate sunt ostendere appetibilitatem finis: & conditiones eoꝝ que sunt ad finē magis nate sunt ostēdere ea que sunt ordinata ad finē. ¶ Ad argm̄ eoꝝ pꝫ. ꝙ minor est falsa. Ad ꝓbationem dico ꝙ non potest ita distincte tractari de fine cognito: & de his que sunt ad finem quin tota illa cognitio esset practica intellectui creato: quia tota illa cognitio nata est ostēdere finem sub ratione appetibilis: & ea que sunt ad finem sub ratione ordinis eorum ad finem: vel circa quecunqꝫ posset voluntas non directa errare.

Tho. p° pte sum. q. 1. arti. 4. in so. ptn.

Alia opinio tenet eandē 9nē. Sed ponit cū B theologiā eē simplr vnū habitum. ¶ Et hoc ꝓpter subiectū ei⁹ vnū: qḋ est deus in quo cōueniūt oīa de qb⁹ in scīa determinat̄. oīa eniꝫ cadūt sub cōsideratione hui⁹ scīe inquātū participāt aliqḋ diuinū. Et iō sīue ↄsideret de his p extensionē ad opus siue nō: sed pure speculatiue ꝑꝑ vnitatē formalē subiecti: tn̄ hec scīa est vna. ¶ Cōtra istā opionē arguo sic. Qn̄cūqꝫ aliqḋ cōe diuidit̄ p̊ ꝑ dr̄ias oppositas īpoīe est vtrāqꝫ differentiā iueniri in aliquo vno ↄtēto sub cōi: sꝫ scīa ī cōi diuidit̄ p̊ in practicā ꝛ speculatiuā. ġ īpoīe est istas dr̄ias sil' iueniri in aliq̄ scīa vna. Maior est manifesta: qꝛ si cō differētie diuidētes aliqḋ cōe possent se cōpati ī aliquo ↄtēto sub cōi: tūc idē corp⁹ posset eē corporeū ꝛ incorporeū: ꝛ idē aīal sensibile ꝛ insensibile: ꝛ idem hō rōnalis ꝛ irrōnalis: q̄ sūt absurda. Minor pꝫ per Aui. p̊ meta^ce in pn̊°. ꝛ p ꝯ^tem. 1. ethi. ↄ^lo. 1. ꝛ p Gondisaluū de diuisione sciaꝝ. ¶ Iteꝫ sequunt̄ de eodē duo ↄdictoria. vꝫ. extēdi ꝛ non extendi: ꝛ multa alia incōuenientia: quare ꝛc̄.

Ad qōnem igit̄ rn̄deo: ꝙ cū actus volūtatis elicitus sit verissime praxis: et si nō cōcomitet̄ aliqs act⁹ iperat⁹: vt pꝫ ex p̊mo articulo. Et extensio cognitionis practice cōsistat in ↄformitate ad praxim ꝛ prioritate aptitudiali. B bꝫ ex scḋo articulo: sequit̄ ꝙ illa est cognitio practica q̄ est aptitudinal'r cōformis volitioni recte: ꝛ nāl'r prior ipsa: sꝫ tota theologia nec̄ia in itellectu creato est sic ↄformis actui volūtatis create: ꝛ p̊or ea. ġ ꝛc̄. ꝓbatio minoris: qꝛ p̊^m subiectū theologie est v̄tual'r cōforme volitiōi recte: qꝛ a rōne ei⁹ sumunt̄ p̊ncipia p̊ma rectitudīs in volitione: ip̄m et determinat itellectū creatū ad notitiā rectitudīs determiate ipsius praxis/quo ad oīa theologicalia nec̄ia p̊us nāliter q̄ȝ aliqua volūtas creata velit: al's non esset nec̄ia. ġ ex p̊mo subiecto seq̄t̄ tā ↄformitas q̄ȝ prioritas theologie ad volitionē: ꝛ ita extēsio ad praxim a qua extēsione ipsa cognitio dicēda sit practica. ¶ Cōfirmat̄ rō ista: qꝛ cū p̊^m obiectū theologie sit vltimus finis: ꝛ p̊ncipia intellectu creato sumpta a fine vltimo sint pn̊^a practica. igit̄ p̊ncipia theologie sūt practica. ġ ꝛ ↄ̄nes sunt practice.

Sed obiicitur: qꝛ ex qōne p̄cedente deus non est hic p̊^m subiectū inq̄ȝtū finis: sed vt hec eēntia. p̊ncipia aūt sumpta a fine/vt finis est/ sunt practica. ¶ Itē cognitio finis vltimi nō est imediate ↄformis: nec nata est esse ↄformis imediate praxi eliciēde. ġ nō est ꝓpinque practica. ¶ Itē p̊^m obm̄ icludit v̄tual'r cōformitatē ad praxim rectā: nō tn̄ solā cognitionē sit ↄformē: aliogn nō posset de ipso esse cognitio speculatiua: qḋ vr̄ incōueniens. Qual'r enim est ista veritas practica: deus est trin⁹: vel p̄r gnāt filiū. ġ p̊^m obm̄ icludit aliquā notitiā speculatiuā. igit̄ ex ↄformitate illa virtuali p̊mi obiecti ad praxim nō sequit̄ theologiā eē practicā/cū multe veritates: q̄ sūt maxie theologice/inq̄ȝtuꝫ theologia distinguit̄ a meta^ca sint speculatiue. ¶ Item tunc scīa dei esset practica q̄ est de eodē subiecto p̊mo: ꝛ et vr̄ ꝙ rō solōnis qōnis possit applicari ad itell'ꝫ diuinū sicut ad creatū. ¶ Ad p̊^m dico ꝙ respect⁹ finis nō est illud a quo pn̊^a sumunt̄ in aliqua scīa: sed illḋ absolutuꝫ in quo fundat̄ respect⁹: ꝛ illḋ est essentia hec. ¶ Ad 2^m dico ꝙ v̄tual'r ↄtinēs cognitionē ↄformē est v̄tual'r ↄformē: ꝛ ita cognitio eius est practica: qꝛ ↄ̄nes practice hn̄t pn̊^a practica: prima autē cognitio illi: que est de fine/est cognitio fruitionis finis: ꝛ ista nata est esse cōformis formal'r praxi fruitionis. ¶ Ad 3^m dico: ꝙ p̊^m obm̄ solūmō includit notitiā cōformeꝫ volitioni recte: qꝛ virtute eius nihil de ipso cognoscit̄ qḋ nō sit/vel rectitudo volitiōis aliculus/vel v̄tual'r includens notitiā talis rectitudinis. Et cōcedo qḋ infert̄ in ↄn̄te: ꝙ de ipso nulla pōt eē scīa speculatiua: necessario eniꝫ notitia eius ꝛ cuiuscūqꝫ itrinseci/per ipsuꝫ cogniti/cōformis est praxi aptitudinal'r: ꝛ prior. si cognitū est necessariū. ¶ Cuꝫ instat̄ de illis veritatibus: que vident̄ maxime theologice ꝛ non meta^ce: vt deus est trinus: ꝛ pater gnāt filium. Dico ꝙ iste sunt practice. p̊ma eniꝫ includit virtual'r notitiā rectitudinis dilectionis tendentis in tres ꝑsonas: ita ꝙ si actus eliceret̄ circa vnā solā/excludēdo alias: sicut īfidelis eliceret: esset actus nō rect⁹. 2^a includit notitiā rectitudīs ſm̄ ꝙ actus est circa duas ꝑsonas: quarum vna est sic ab alia.

Si obiiciatur ↄtra hoc sic: qꝛ nihil nisi essentiale est rō terminandi actum illius dilectionis. theologia aūt est magis ꝓprie de ꝑsonalib⁹ q̄ȝ de essentialibus: qꝛ essentialia plurima possunt a nobis in meta^ca cognosci. igit̄ theologia: vt distinguit̄ a metaphysica quātum ad ꝓprijssima sibi/nō est practica. p̊^a ꝓpositio ꝓbatur: qꝛ al's esset aliqua rō diligibilitatis in vna persona que nō esset in alia: qḋ falsum est: quia tūc nulla beatificaretur in seipsa.

Rn̄deo: essentiale est rō absolute terminādi actū amandi: vt ꝑꝑ quā. sed ꝑsone termināt: vt que amant̄: nō aūt sufficit ad rectitudineꝫ actus ꝙ hēat rōnem formalē ↄuenientē, in obiecto: sed etiā reqrit̄ ꝙ habeat obiectū cōueniēs in quo sit talis rō formalis. preter igit̄ istā notitiam rectitudinis quā includit essentiale in actu amandi deū: ꝑsonalia includūt ꝓpriā notitiā vlteriorē rectitudinis requisite. ¶ Ad 4^m posset ↄcedi ꝙ theologia dei de nec̄ijs sit practica: qꝛ in itellectu suo natū est p̊^m obiectū theologicū quasi gignere notitiā/cōformeꝫ volitioni recte/priorē nāliter ipsa volitione. ꝙ ↄformeꝫ pꝫ: q' priorē ꝓbat̄: qꝛ p̊us nāliter intellectus intelligit obiectuꝫ p̊mū q̄ȝ voluntas velit illud. igit̄ p̊us nāl'r volitione pōt hr̄e oēm notitiā sufficienter v̄tual'r inclusam in itellectione p̊mi obiecti: talis est quecūqꝫ notitia nec̄ia de p̊mo obiecto. ↄn̄tia supposita pꝫ. Tum q̄a/per īpossibile/exclusa oī volitione/posset intellectus hr̄e oēꝫ notitiā sufficienter v̄tualiter inclusaꝫ in itellectione p̊mi obiecti: cū illa itellectio p̄cedat oēm volitionē. Tum qꝛ itell's diuinus nō discurrit. igitur nō p̊us nāliter itelligit p̊mū obiectū q̄ȝ aliquid virtual'r in illo inclusuꝫ/quo ad notitiā. ergo si p̊us itelligit p̊mū obiectū q̄ȝ voluntas velit aliqḋ: p̊us intelligit qḋlibet inclusum/quo ad notitiaꝫ/in primo obiecto q̄ȝ voluntas velit. hec secunda probatio consequentie minus valet.

A. 1. formal'r P

Si obiiciatur qꝛ tunc voluntas diuina nō erit p̊ma regula sui in actibus suis: si eius actuꝫ precedat notitia/cui in agēdo dꝫ ↄformari/ad hoc vt recte agat: ↄsequens aūt videt̄ incōueniens: quia tollit summā libertatē volūtatis diuine/si ab alio determinetur: ꝛ nō ex se p̊mo quo ad p̊mū actuꝫ suum. si autē precedit oēm actū suū cognitio practica/ab itellectu determinabit̄ ad p̊mū actum: qꝛ non pōt ei dissentire: tunc eniꝫ posset peccare. ¶ Item/supra dictū est p̊bm̄ bene dicere ↄ̄iter/si intelligētia nāliter amat deū visuꝫ. ergo notitia ostēdens deum non est practica: fiat aūt similis ↄn̄tia de deo nāliter amante sc. ¶ Itē dirigēs aliqua cā est respectu directi. igit̄ est distinctio realis inter ipsa. nō est aūt talis distinctio itellectiōis dei ad velle. ¶ Et cōfirmatur: qꝛ intelligendo iam velle esse elicitum/intellectus non dirigit. tn̄ enim dirigit circa actum eliciendū/quasi prior ipso: sed in deo velle suum non sequitur voluntatē inesse. igitur nunq̄ȝ est ibi quasi eliciendum: sed semper quasi elicitum. ergo ꝛc̄. ¶ Hic videt̄ ↄseqnēter

Doctrina subtilissima & diligenter ponderanda.

Q dicitis:dcm q accipiêdo regulã ꝓ rectificãte/in praxi pᵃ
regula est finis vltim⁹:q̃ vtualr includit ꝑmo notitiã ois
rectitudis necẽie cuiuscũqꝫ praxis sicut pᵐ subiectũ scie
speculatiue ꝑmo vtualr icludit notitiã oĩuꝫ veritatũ spe
culabiliũ.hec aũt pᵃ regula:que est finis,ordiãte rectifi
cat itellm & volũtatẽ:sicut ipse potẽtie nate sũt agere or
diate:ita q ꝑus q̃si gignit notitiã ↄformẽ recte praxi q̃
rectificet praxiꝫ:& ita poᵃ practicãte/alia erit poᵃ prior &
ꝑus recta:ita q pᵐ ↄńs,illatũ in pᵃ rõne/videt̃ ↄcedẽdũ.
¶ Cũ ꝟo iprobat̃:posset dici q sicut/vlr/libertas stat cũ
apphẽsione ꝑuia:ita sũma libertas stat cũ sũma apphen
sione preuia.apphẽsio aũt praxis pfectissima icludit no
titiã ↄformitatis qñ ipsa necẽio cõuenit praxi.Cũ vlteri⁹
addit̃ q determiata sit aliũde.B ↄnegãdũ est,loquendo
de determinatione q̃ sit p agens sufficiẽs:lꝫ eniꝫ nõ pos
sit dissentire a notitia rectificatiua praxis & priori praxi.
B tñ nõ est,q̃si itell's p notitiã sit cã sufficiẽter actiue de
terminãs ipsaꝫ ad actũ:sꝫ ex pfectione voluntatis est q
ipsa tñ nata est ↄformiter agere poᶜ ꝑori in agẽdo,qñ il
la ꝑor ꝑus pfecte agit circa obm.B est/tãtum nouit ꝑus/
quãtũ posset nosse:qd dico ꝓ ↄtingẽtib⁹:quoꝝ/itell's di
uinus nõ hꝫ oẽm notitiã sibi cõpossibilẽ añ oẽm actum
volũtatis:iõ circa illa nõ opꝫ q ↄformiter agat potẽtie
ꝑori in agẽdo:qꝛ ipsa non ꝑus ↄformiter nouit tale obꝫ:
sed semp aliter accidit circa cognoscibilia necẽia ex se:qꝛ
ista pfectissimã sui notitiã hꝫt absqꝫ actu volũtatis.

Addi- ¶ Ad 2ᵐ põt dici q nõ ẽ sile:qꝛ ibi est simplex cõpla
centia.hic ꝟo efficax circũstãtionata volitio.vel posuit
nãlitatẽ in eliciẽdo excludẽdo libertatẽ q nãre dꝫ theo
logus:silr nõ solũ itell's diuinus est ostẽsiuus sed equalẽ
ter saltẽ regulatiuus:qd nõ posuit phs:vel alr q est re
gulatio & determiatio obiectalis & si nõ potentialis:qd
nõ posuit phs.¶ Ad 3ᵐ dico q si ↄcluderet sequeretur
q nec itellectio nec volitio aliq̃ esset in deo,cuꝫ essentia
diuina sit obꝫ motiuũ ad vtrũqꝫ:& ita ẽt pte cõcurrente
potẽtia vitali vt cõcausa.Dico igit̃ q est tñ ordo:quasi
effectuũ,eiusdẽ:quasi cãe/in ꝓposito:que tñ nõ distiguũt̃
a q̃si effectib⁹:qꝛ nec ꝓprie causant̃:nec ꝓducuntur:nec
ꝑncipiant̃:nec eliciunt̃:sꝫ simplr emanãt.Est igit̃ meta
phorica cãlitas sicut cõiter cõuenit in diuinis:vel aliter
sustinẽdo itellectũ quoquo modo dirigere.negat̃ assum
ptũ ꝓprie loquẽdo de cã.¶ Ad ↄfirmationẽ dico q suf
ficit ordo nãe qui stat cũ simulitate durationis cognitio
nis ad praxim:& voluntatis ad velle:& sic pꝫ ad argumẽ
ta sustinendo ꝑmam viam.

tio alioꝝ.s. M.

R ¶ Lꝫ hec missio videat̃ euadere argumentũ:& p cã ẽt se
quẽtia argumenta possent euadi:tñ aliter posset dici:q
theologia necẽia/in itellectu diuino/nõ est practica:qꝛ nõ
est prioritas nãlis itellectionis ad volitionẽ quasi ↄfor
matiui ad ipsuꝫ ↄformãdũ siue directiui ad dirigẽdum
aliqd:qꝛ posita notitia q̃cũqꝫ rectitudinis ipsius praxis:
q̃uis ista ex se possit cõformare potẽtiã ↄformabilẽ seu
rectificabilẽ aliunde:nõ tñ volũtatẽ diuinã respectu sui
ꝑmi obiecti:que ex se sola rectificat̃ respectu istius obie
ita q vel talis nãliter tẽdit in illũ:vel si libere nullo mõ
est de se q̃si indifferẽs ad rectitudinẽ:& q̃si aliunde aliq̃
mõ hñs cãꝫ:ita q notitia determiatiua rectitudis nõ est
necẽio prior volitione:q̃si volitio illã regrat vt recte eli
ciat̃:sꝫ tñ ꝑtigit ostẽsionẽ obi:& istã notitiã ex se dire
ctiuã nõ ꝑtigit,vt directiuã:sꝫ tñ vt ostẽsiuam:ita q si
posset ꝑcedere volitionẽ sola ostẽsio obiecti:& seq noti
tia rectitudis necẽie ipsius praxis:sicut dicet̃ de praxi cir
ca ↄtingẽtia,eque recte eliceret̃ volitio tũc sicut nũc:nul
lo g̃ mõ itellectio est prior:vt ↄformatiua seu regulatiua
volitionis.¶ Ad argᵐ igit̃ ꝓbans prioritatẽ rectitudis
ad praxim rectã:rñderi põt q lꝫ sit aliqua ꝓrioritas in
tellectionis ad volitionẽ:nõ tñ est sic prior vt regrat rõ
nem rectã esse priorẽ praxi:qꝛ talis ꝑoritas est regule ad
regulatũ:q̃lis esse nõ põt qñ volũtas est oĩmoda regula
sui in agẽdo.¶ Dui⁹ ↄtrouersie de scia dei respectu sui:
an sit practica/sũma in B ↄsistit.si notitia:que de se esset
directiua in praxi,dato q potentia practicans in sciente
nõ esset dirigibilis i agẽdo/vel sit ꝑctica,ex B solo q es
set sic ex se directiua/vel nõ practica,ex B q poᵃ practi
cans i sciẽte,nõ est dirigibilis:g alterã pte tꝫ/dicat ↄńr.

Locus difficillimus hactenus:in q̃ tot laborauerunt nullũ sensum lite ob textus prauis corruptiones.

Secundus articulus.q.est de theologia ↄtingen
tiũ:an sit practica:dico q tantũmõ in
illo itellectu theologia ↄtingentiũ practica põt esse.q hẽc
põt determinatiuã notitiã rectitudinis ipsius praxis añ
ipsaꝫ praxiꝫ elicitã:qꝛ solũmõ ibi theologia cõtingentiũ
põt esse cõformis praxi & prior ex:talis est tñ itellectus
creat⁹:qꝛ nulli⁹ itelligẽtis creati voluntas ꝑ determinat
rectitudinẽ ↄtingentẽ cõueniẽtẽ praxi.¶ In intellectu
igit̃ diuino nõ põt esse theologia ↄtingentiũ practica te
nẽdo ista duo.pᵐ q cognitio practica & praxis ad quam
extẽdit̃ debẽt esse necẽio respectu eiusdẽ suppositi.2ᵐ q
dei vt opantis nulla sit praxis nisi volitio:nõ ponendo
in ipso potẽtiã tertiã aliã ab itellectu & volũtate.nã nul
la cognitio ↄformis volitioni ↄtingẽti recte ꝑcedit ipsaꝫ
volitionẽ dei:qꝛ ꝑ volitiõe determinat̃ praxi illi talis re
ctitudo.¶ Illud pᵐ est duᵐ.ꝓbat̃ tñ duplr.nã si cogni
tio quecũqꝫ de praxi alteri⁹ est practica.g̃ cognitio mea
de hoc,qd est deũ creare mũdũ:vel de B qd est itelligen
tiã mouere celũ/erit practica:qd vr̃ falsuꝫ:saltẽ B vꝫ cõ
cludere q cognitio practica nõ põt esse itelligẽtis infe
rioris opante supiore sꝫ illã praxim si nihil ſm illã infe
rius opatur:pari rõne nec supioris vel eq̃lis si nihil facit
ad praxim opantis:si aũt aliqd facit/iam supior hꝫ pra
xim ꝓpriã respectu cui⁹ sua cognitio sit practica.¶ Itẽ
si cognitio practica hꝫ aliquã cãlitatẽ respectu praxis ad
quã extẽdit̃ & nõ est nata hẽe talẽ cãlitatẽꝫ ꝑmo nisi re
spectu praxis q̃ sit in itelligẽte,vꝫ seq ꝓpositũ.¶ Con
tra.igit̃ de eodẽ vn⁹ itell's hẽret notitiã practicã:ali⁹ spe
culatiuã,si praxis esset polis vni intelligenti & non alij.
¶ Ad B põt dici q pfecta rectitudo praxis includit cir
cũstãtiã opantis:sicut & alias circũstãtias:ita q sine ista
nõ est rectitudo.Si eniꝫ accipiat̃,deus est amãdus:nisi
addat̃,a quo,puta a volũtate,nõ est vere practica com
plete:qꝛ de⁹ a bruto nõ est amãdus:itaqꝫ B veꝝ pfectiꝫ
de⁹ est amãdus a volũtate:ẽt in q̃cũqꝫ itellectu est pra
cticũ:ita & istd:hoi q̃nqꝫ est ieiunãdũ:nõ est tñ practicũ
hoi cog̃scenti:sꝫ ẽt angelo & deo:& ẽt homini & deo est B
practicũ:ab angelo celũ est mouẽduꝫ.& ↄcedo illũ qd pᵃ
ꝓbatio ifert tanq̃ icõueniẽs.¶ Et si obijciat̃ q nõ sal
uat̃ prioritas practice cognitiõis ad praxim.ꝑus.n.dile
ctio dei respectu sui est recta q̃ hõ vel angelus possit in
telligẽ q de⁹ est amãdus a volũtate.¶ Rñ:ista ꝑoritas
dꝫ eẽ ex obo & itelli:B est q obꝫ natũ sit determiare in
tellectũ ad notitiã determiate rectitudis praxis:q̃tũ est
ex se,añ praxiꝫ istã:ita obꝫ B natũ est quẽcũqꝫ itell'ꝫ de
termiare ad notitiã istã:de⁹ est amãdus a volũtate:q̃tũ
est ex se añ praxiꝫ:lꝫ aliqs itell's ex ipfectiõe sui nõ ꝑus
determiet̃ q̃ poᵃ opans ex pfectiõe sui opet̃.¶ Ad aliã
obiectionẽ dico q l sicut volũtas põt eẽ cã supior respe
ctu ꝑxis poᶜ motiue:nec q̃cũqꝫ reᵃ cuiuscũqꝫ:puta non
mea reᵃ poᶜ motiue angeli:sꝫ qñ sunt in eodẽ. Ita ſl co
gnitio ꝑctica sit cã reᵃ ꝑxis:B est in eodẽ itelligẽte & ope
rãte:nec opꝫ q in alio sit nõ ꝑctica nisi accipiẽdo stricte
ꝑcticũ ꝓ imediate applicabili ad opus q̃tũ est ex idẽti
tate suppositi cog̃scẽtis & opantis:q̃lẽ denoĩationẽ deno

S. poniꝫ nunc hanc est sñia clarissima doc. q in hac difficillimã subtilissime disputãdo ꝓblema nec se habuit. Tu ꝟo determinate discutere:si potes instantias euadendo.

T

A.i.mediationem.

tur ĩfinitiuus significãs praxiz ꝯstructus cũ scire: sic eniz cõcedit ꝙ solus deus scit se infinite diligere: lꝫ angelus sciat ipsuz ĩfinite a se diligẽdũ. ¶ Qui sic rñdit a pn° hꝫ cõcedere oẽs veritates de praxib⁹ agẽtiũ causatoꝝ co- gnosci a quocũqꝫ itellectu practice: quia oẽs iste sunt ab obiecto vt necie: siue aliunde vt cõtingẽtes nate sũt ꝑus esse ꝯformes praxib⁹ siue ꝑus determinare rectitudinẽ praxibus ꝙ̃ ipse praxes ꝑliciant. Oẽs aũt veritates de volitione diuina necie sũt practice: ꝯtingẽtes aũt non: qꝛ ante istã praxiz elicitã ad quã extẽdunt nõ hñt ꝯformi- tatẽ: qꝛ nullã determinationẽ rectitudĩs. Vbi grã: de⁹ pra- ctice cognoscit hoi esse penitẽdũ ⁊ angelo esse mouẽduz celũ: sed nõ practice cognoscit ꝙ est deo volendũ hoiez sanctũ penitere: vel angelum celum mouere.

V **Si queris** qualis est theologia cõtingẽtium in se nõ comparata huic vel illi intellectui. Dici põt ꝙ ipsa talis est in se qualis est ex obiecto: non est aũt ex obo cõformis praxi añ oẽz praxim: qꝛ ex obto nulla nata est hẽri notitia determĩate rectitudĩs cõtingen tis: iõ ex obiecto nõ est practica. igit̃ speculatiua si suffi- cienter diuidũt notitiã. Huic ꝯgruit ꝙ in intellectu diui- no negat̃ esse practica. talis aũt vr̃ res esse in se qualis est in ꝑfecto gñe illo: non inter iꝑfecto. ¶ Si obijciat̃ ꝙ tũc cognitio in se speculatiua est alicui practica: puta in- tellectui creato. ꝗ practicum non repugnat speculatiuo. ¶ Rñ°. ꝙ sicut esse ex obo speculatiuũ est esse ꝑ se spe- culatiuũ: ita esse practicũ ex obo sufficienter determinã- te intellm̃ ad notitiã rectitudĩs: etsi sufficiẽter. ꝗ añ oẽm volitionẽ est esse ꝑ se practicũ: ⁊ sic opponunt̃ ista duo: practicũ ⁊ speculatiuũ: vt ista. nõ extẽsibilis ad praxim: ⁊ extẽsibilis ad praxim. Sꝫ esse practicuz aliunde ꝙ̃ ex obiecto: puta a cã extrinseca vt a volũtate determinãte intellectũ ad notitiã praxis est esse accñtalr̃ practicuz: ⁊ ita ꝯcedo theologiã ꝯtigẽtiũ eẽ practicũ nobis: lꝫ in se sit speculatiua. ¶ Cõtra h. cui ꝯuenit vnũ oppositoꝝ ꝑ se ei aliud oppo^m nec ꝑ se nec ꝑ accñs cõuenit. igit̃ notitia ꝑ se speculatiua nec ꝑ se nec ꝑ accñs ẽ practica. ¶ Rñ°. lꝫ añs posset exponi de ꝑ se ꝑmo mõ vel z° mõ: nõ autẽ

X 3° mõ ꝓut dicit idẽ qd̃ solitarie. ¶ Tñ cõcedo ꝙ nullo mõ inherẽdi inheret oppositũ ꝑdicati hui⁹ qd̃ est per se esse speculatiuũ: qꝛ theologia cõtingẽs ꝑ se scdo mõ est ꝑ se speculatiua: ita ꝙ inherẽtia sit per se ⁊ ꝑdicatũ deter minet̃ ꝑ ꝑ se. Sꝫ ꝑ accñs esse practicũ ꝑ accñs nõ oppo nit̃ illi: sicut esse nigrũ simplr̃: ⁊ eẽ albũ ſm qd nõ oppo nunt̃. ſm qd eni ⁊ simplr̃ determinãt ꝑdicata vt deno- minãtia. ¶ Si arguit̃ ꝑ se est speculatiua ꝑ se. ꝗ ꝑ se est speculatiua. cõcedit̃: nec huic ꝑdicato repugnat h̃ predi catũ ꝑ accñs practica. ¶ Si ꝟo alteꝝ istoꝝ duoꝝ: que tenet ista rñsio nõ teneat̃: tũc põt ꝯcedi ꝙ theologia cõ- tingẽs: lꝫ nõ in se: qꝛ nõ ex obo: tñ in oĩ itellectu creato ⁊ increato eẽt practica ꝑ accñs: qꝛ vt ipsa est in intellectu diuino põt eẽ ꝯformis praxi ꝑus ꝙ̃ praxis illa eliciat̃ a volũtate creata: ꝑus eniz itellect⁹ dei nouit peccatorem adultũ in noua lege debere cõteri ꝙ̃ peccator cõterat̃: ⁊ sic nõ tenẽdo p^m istoꝝ cognitio dei de praxi alteri⁹ ope- rantis est practica. nõ tenẽdo ẽt z^m: puta ponẽdo agere dei ad extra eẽ praxim ei⁹ aliã a volitione formalr̃: lꝫ in- tellectus dei nõ ꝑus nouit. a. eẽ creandũ ꝙ̃ voluntas sua velit: tñ prius nouit. a. ꝙ̃ creet: ⁊ ita praxim ad extra ꝑce dit notitia ꝯformis: lꝫ nõ ex obiecto: sed aliũde ꝯformis.

Y ¶ Hoc saltẽ teneo ꝙ theologia cõtingentiũ nõ est ꝑ se practica siue ex obo: põt tñ in intellectu creato eẽ practi ca ꝑ accñs: ⁊ hoc in illo intellectu: cuius est oꝑari ſꝫ pra- xim: cui determinat̃ rectitudo a volũtate diuina. ¶ An ꝟo intellectui diuino sit practica: pꝫ tenẽdo illa duo vel

opposita qd dõm est ꝯtter. ¶ Probabilia tñ videntur hec tria. p^m ꝙ practica est rectificatiua in praxi ꝯtingen- tiuz. z^m ꝙ est rectificatiua potentie practicantis aliunde ꝙ̃ a se rectificabilis. Et 3^m ꝙ in deo nõ est potẽtia practi cans alia nisi volũtas. Et ꝑ ⁊ 3° sequit̃ ꝙ si diuina noti- tia esset practica ipsa esset rectificatiua in volitione diui- na. hoc aũt falsuz est ex scdo istoꝝ: qꝛ volũtas diuina ex se ꝑmo recte elicit velle respectu primi obiecti. respectu aũt illoꝝ quoꝝ est ꝯtingenter ex se sola determinat̃ nõ per aliquã notitiã determinatiuã rectitudĩs ꝑcedentez. A. l. cogno- scitiuis.

Ad argumẽta principalia ꝑme qõnis. ¶ Ad p^m rñdeo ꝙ fides nõ est habi- tus speculatiuus: nec credere est actus speculatiuus: nec visio sequens credere est visio speculatiua: sed practica: nata est eni ista visio ꝯformis esse fruitiõi: ⁊ ꝑus nãliter hẽri in intellectu creato: vt fruitio recta illi ꝯformiter eli- ciat̃. ¶ Ad z^m dico ꝙ ꝯtingẽs circa qd̃ est scia practica est finis vel ens ad finẽ. in agibilibus aũt actio est finis vltimus ſm pħm. 6. ethi. ꝗ cõtingentia actionis sufficit ad sciam practicã vel obm scie practice. ¶ Contra hoc arguit̃ ꝑ: qꝛ scia est necioꝝ. ergo circa ꝯtingentia non est scia. añs pꝫ ex diffõne scire. 1. posterioꝝ. Similr̃. 6. ethi^r scientificũ distinguit̃ a rõcinatiuo penes neciuz ⁊ cõtin- gens. ꝗ oẽs habit⁹ ptis scientifice sunt circa neciuz: scia aũt est habit⁹ istius ptis. ꝗ ⁊c̃. ¶ P. Si theologia est cir ca ꝯtingẽs agibile. ꝗ est habit⁹ actiuus cũ rõne vera. hec diffõ est ꝑudẽtie: vt dĩ. 6. ethi^r. ꝗ theo^a est ꝑudẽtia ⁊ nõ scia. ¶ Ad p^m rñdeo de ꝯtingẽtib⁹ sunt multe veritates necie: qꝛ actus q cõtingẽter elicit̃ ꝯcludit̃ necio debere esse talis ad hoc vt sit rectus: de ipso ꝗ est scia quantum ad ꝯclõnẽ demonstratã necio lꝫ in se sit cõtingẽs inquã- tũ elicit̃ a potẽtia ꝑpria: tũc pꝫ ad auctem. 1. poste^r. scia est necij dicti de cõtingẽte: ⁊ ita veritates necie includũ tur in veritate cõtingẽtis. vel ꝯcludunt̃ de aliquo qd̃ est cõtingens ꝑ rõnẽ alicuius prioris necessarij. ¶ Per idẽ ad auctem. 6. ethi. qꝛ habitus partis rõcinatiue est circa actũ inquãtũ ꝯtingenter elicit̃. sꝫ habitus sciẽtificus vel scia est circa idẽ inquãtũ de eo aliqd necio concluditur. ¶ Si obijcit̃ ꝙ nõ est idẽ obm hitus scientifici ⁊ rõci- natiui: de hoc dicet̃ iferi⁹ quõ idẽ obm põt esse plurium habituũ: lꝫ nõ idẽ hitus pluriũ oboꝝ. ¶ Ad z^m dico ꝙ eodẽ mõ ꝯcluderet sciaz moralẽ esse ꝑudẽtiã. nam scia moralis est hitus actiuus cum vera rõne. ¶ Jõ dico ꝙ diffõ ꝑudẽtie dꝫ intelligi de hitu actiuo ꝓximo qualis est hitus acqsitus ex actib⁹: vñ sicut circa factibilia ars se hꝫ ad habitũ expꝫ: ita circa agibilia se hꝫ scia moralis ad hitũ ꝑudẽtie: qꝛ habitus artis ⁊ scie moralis q̃si sũt remoti ad dirigẽdũ: qꝛ vles: sed hitus ꝑudẽtie ⁊ expti: qꝛ gnãti sũt ex actibus: sũt pticulares ⁊ ꝓpinq ad dirigẽ dũ. ¶ Jsta expõ est necia: aliogn nulla esset scia practi- ca: qꝛ quecũqꝫ est hitus actiuus vel factiu⁹ cũ rõne vera. ꝯclo aũt est incõueniẽs ⁊ ꝯ phz. 6. meta. ⁊ ꝯ Aui. ꝑ meta. ca. 1. ⁊ ꝯ auctes alias. ¶ Ad 3^m rõnẽ dico ꝙ Boeti⁹ in- telligit ꝑ theologiã metaphysicaz: ⁊ ꝙ dicit de suba dei: dico ꝙ deus ꝯsiderat̃ in illa scia quãtũ posse est ipsuz cõ- siderari in scientijs acqsitis. ¶ Ad aliud dico ꝙ nobili- tatis est in iferiori attingere suũ supi⁹ ſm ꝓħm. 7. polit. vñ sensitiua hois est nobilior: qꝛ ordinat̃ ad intellectuã ꝙ̃ sensitiua bruti. Nobilitatis igit̃ est in scia ordinari ad actũ nobilioris potentie: sed phs nõ ponit aliquã sciam esse cõformẽ praxi volũtatis circa finẽ: quia non ponit volantatem circa finẽ habere praxim sed quandaz mo- tionem simplicez nãlem: ideo nullã potuit posse esse no- biliorẽ per cõformitatẽ ad finez. Si tñ posuisset aliquã praxim circa finem nõ negasset (vt videt̃) sciam practi-

Speculatio subalissima.

Aa

Cap. 3. Idẽ. 7. poli- ticoꝝ. ca. 2. et 9. meta. te. ꝯ. 16. et. 2. phy. te. ꝯ. 35. Tex. co. 5. Cap. 2.

Cap. 6.

q. ꝑlami ⁊ di. 3. ⁊. 13. q. quo libe. ⁊ alibi

Bb

Te. c. 1. et. 2.

Ca. 14. vel. 9

tam respectu istius praxis eē nobiliorē speculatiua scia circa idē: puta si aliq̄ eēt speculatiua circa illa circa que est scia moralis nō diceret istam speculatiuam esse nobiliorē morali scia. Nos aūt ponimus esse verā praxim circa finē: cui nata est eē cognitio pformis: et iō ponimus cognitionē practicā circa finē nobiliorē esse oī speculatiua. igit̄ pma ppō rōnis: que vī posse sumi ex p̄ meta^ce quātis eā expsse nō dicit phs: negāda est. ¶ Ad pmā pCc bationē ei^9 dico: q̄ scia illa est nobilior que est sui gr̄a q̄3 que est gr̄a alicui^9 actus iferioris se: quelz aūt scia, quaz ipse ponit, practicā, est gr̄a alicui^9 inferioris se: q̄3 sit psideratio speculatiua: q2 saltē circa obm aliqd inferius q̄3 qd ponit eē obm speculatiue: et iō quelz practica quam ipse ponit, est nobilior aliq̄ speculatiua: que aūt est gr̄a alteri^9 act^9 nobilioris suo pprio actu non est ignobilior pp talē ordinē: tūc eniz sensitiua nr̄a esset ignobilior sensitiua bruti. ¶ Ad z^m pbationē ppōnis negatē: cuz dī de certitudine dico q̄ quelz cognitio sciētifica respectu sui obiecti est eque certa fm pportionē: q2 vtraq3 resoluit̄ in sua pn^a imediata: sz nō eque certa fm q̄titatē: q2 hec sunt cognoscibilia certiora illis: sicut obiecta de qb^9 ponit phs scias practicas sūt minus pfecte cognoscibilia in se q̄3 de qb^9 ponit aliquā speculatiuā: iō aliqua speculatiua fm phm ponit̄ certior oī practica fm quātitatē: nos aūt ponim^9 cognoscibile opabile. B est attingibile p opōnē, que est vere praxis, in se esse maxie cognoscibile: et iō ponimus sciaz de ipso: nec fm quātitatē certitudis: sic nec fz pportionē ab aliq̄ alia excedi. ¶ Ad aliā rōnē de necijs expitib^9, dico q̄ hec non est inuenta pp necia extrinseca: sz pp necia intrinseca. s. moderātiā passionū et opationū: sicut moralis scia (si esset inuēta oibus necijs extrinsecis habitis) nō minus esset practica: nō est aūt hec inuēta ad fugā ignorantie: q2 multo plura scibilia possent poni vel tradi in tanta quātitate doctrine q̄3 hic tradita sint. Sz hec eadē replicant̄ frequenter vt efficaci^9 iducat̄ auditor ad opōnē eoꝝ q̄ ibi psuadet̄.

Dd **Ad argumenta** scde. q. ¶ Ad auctē. 3. d aia, dico q̄ loquit̄ de fine vt cognito. nā itell's pp aliqd rōcinās rōcinat̄ pp finē cognitum vt est pn^m demrōnis. ¶ Ad z^m de p̄ meta^ce dico q̄ practica nō est gr̄a vsus vt p se finis: tn̄ aliquā bītudinē hz ad vsuz: sic q̄ vsus est p se obm ei^9 vel aliqd vtualr includēs vsuz: q̄le phs nō posuit esse aliqd ens nisi ens ad finē. Et oē tale obm est ignobili^9 obo speculabili. Et iō talis ordo ad praxiz pcludit ignobilitatē practice respectu speculatiue. ¶ Ad 3^m de z^o meta^ce dicit̄ q̄ speculatiua et practica hn̄t diuersos fines loquēdo de p se finibus infra genus cognitionis: sed illi fines nō distinguunt pmo: sed poz est distinctio ex obiectis: sicut dictū est.

Ee **Ad rōnes** pro opione opposita. ¶ Cū arguit̄ 3 distinctionē p obiecta. ¶ Ad pmā dico q̄ nō pōt eē circa idē obz hit^9 speculatiu^9 et practic^9. Cū pbat̄: q2 itell's extēsiōe fit practic^9: dico q̄ Ar. nūq̄3 dixit q̄ intell's speculatiu^9 extēsiōe q̄cūq3 fit practicus. Sed Ar. ponēs tres gradus itell's q̄ꝝ pm^9 est psiderare speculabilia tm̄. Scdo psiderare agibilia: nō dictādo pseq vel fugere. Terti^9, vt dicit, qn̄ ampli^9 extēdēdo se iubet pseq vel fugere: ita q̄ illa extēsio est itell's ipfecte practici ad psiderationē pfecte practicā: puta ab apphēsione terribiliū ad dictamē cōpletū de eis pcipiēdo fugaz: vel psecutionē. ¶ Cōcesso tn̄ q̄ itell's speculatiuus extensione fiat practicus nō est ad ppositū: q2 speculatiuū et practicū sūt diīe accītales itell's: sz sint eēntiales habituū et actuū: et iō actus et habit^9 nō extēdunt̄. ¶ Ad illud de medicia dī a q̄dā q̄ habit^9 vlis est speculatiu^9:

Durā. quo. 6. q. 2. et quo. 12. q. 32.

sed qn̄ ex ea acquirit̄ hītus pticularis tunc fit practicus. ¶ Contra. tunc ex pncipijs speculatiuis sequeret̄ pclo practica. ¶ Iō alr dōz ē q̄ qn̄ sūt aliq̄ duo extrema opposita quāto aliqd recedit ab vno oppositoꝝ tāto accedit ad aliō: mō actualissimā rōnē practici hz psideratio 5. phy. t. c. 52. que nata est imediate eē cōformis formalr praxi eliciende: et quāto aliqd magis recedit ab isto: tāto magis accedit ad speculatiuū. igit̄ habit^9 vlis q nō est imediate natus esse cōformis praxi eliciēde: pōt dici speculatiu^9 respectu alicui^9 habit^9 q imediate nat^9 est esse, conformis praxi eliciēde. Ita pōt dici ars speculatiua respectu habitus expti: q2 ars tanq̄3 vlior habitus nō est ita imediate directiua: sicut appet p̄ meta^ce. Artifex frequēter errat In pemio. hītexptus aūt nō ita errabit. Ita pōt distingui medicia in speculatiuaz: que. s. est de vliorib^9 causis et curis, q̄ cognitio est remotior a praxi eliciēda: et in practicā que est Ff de pticularibus et ppinquiorib^9 praxi et imediati^9 pformibus praxi: tn̄ fz veritatē illa vlior (que in cōpatione dī speculatiua) est simplr practica: q2 vtualr includit illā pticularē formalr pformē praxi. ¶ Ad aliud de bonitate et malitia dico q̄ nō ois act^9 bonus est pmo bonus a circūstantia finis vt finis: imo est aliqs bon^9 a circumstantia obiecti: puta vbi finis est obm: et ibi circūstantia finis vt obiecti pmo tribuit rectitudinez actui: ille enim act^9 ex obo solo est simplr bon^9: vt amare deū, sine alijs circūstātijs est simplr bonū: falsum est igit̄ q̄ a fine vt finis est pu^s. s. distinguit̄ 3 obm: accipiat̄ p̄ bonitas act^9 moralis. ¶ Immo z^o illud est falsū: q2 actus circa ens ad finē: lz hēat p vna circūstātia finē: tn̄ ab obo est aliq̄ 2. d. 1. pme. bonitas prior a qua act^9 dī bonus ex gn̄e. ¶ 3° missio est 2. d. oppo^m. directe ad ppositū: q2 et si circūstātia formalr circūstet praxim vt sit bona: nō tn̄ formalr circūstat intellectionem practicā: nō eniz itell's moderate siue medio mō dictat actū: ita q̄ dictare circūstātionet̄ hac circūstātia mediocriter: sed itell's dictat fm vltimū sue potētie: est aūt illud dictare rectū a pn^o: et pn^m sumit̄ a pmo obiecto.

Contra istud arguit̄ q̄ nō fit distinctio p obiecta: q2 oē formalr tale est tale p aliqd sibi intrinsecū. g̊ si habitus est formalr practicus hoc est p aliqd sibi intrinsecū: et hoc nō erit obm. g̊ et c. Exēplū. sol nō est formalr calidus: lz sit virtualr calidus. ¶ P. Obm nō est distinctiuū habitus nisi vt cā efficiens: cāe aūt efficientes nō distinguūt effect^9 spe: q2 a causis diuersis spe pōt esse idē effectus spe: sicut calidū idē spe gn̄at̄ vniuoce et equoce ab igne et a sole. ¶ Ad p^m dico q̄ esse practicū dicit aliqd intrinsecū notitie sicut respectus aptitudinalis est itrinsecus fundamēto: et q̄ notitia aliq̄ sic sit Gg apta nata referri: B est p nām intrinsecā notitie: quā nāz hz ab obo vt a cā extrinseca. dico g̊ q̄ habit^9 est practicus p intrinsecū vt p cām formalē: et p obiectū vt p cām efficientē. ¶ Ad z^m dico q̄ lz a causis eēntialr ordīatis: quaꝝ vna est vniuoca altera equoca: posset esse effectus vnius rōnis: sicut exēplificat̄ de calore: tn̄ qn̄ cāe efficiētes prime eiusdē ordinis ad effectuz causant aliqua inquātū ipse cause sunt distincte: maxime si vtraq3 sit vniuoca effectui siue vniuocatione cōpleta siue diminuta: nō pōt a causis talibus distinctis esse effectus vnius rōnis. Uniuocationē cōpletā dico qn̄ est silitudo in forma et in modo essendi forme: diminutā qn̄ est silitudo in forma: lz hēat aliū modū essendi. quō domus extra est a domo in mente. vn̄ et gn̄ationē istaz vocat aliquo mō phs vniuocā. 7. metaphy. Quia igit̄ obm est cā prima respe Tex. cō. 30. idē. 12. meta. tex. cō. 13. ctu notitie et vniuoca: lz diminute: seq̄t̄ q̄ distinctio formalis oboꝝ: cū causent notitias inquātū ipsa sunt distincta, necio pcludat distinctionē formalem notitiaꝝ.

¶ Veteris ac noue legis ↄtinētiā diligenti indagine etiam atq₃ etiam considerantibus nobis p̄uia dei grā inotuit sacre pagine tractatū: circa res vel signa p̄cipue versari ꝛc̄. Dist. I.

A. I. Circa istaz. I. di. vbi Magr tractat de frui ꝛ vti querunt 9. quorū duo sunt de obō fruibili: alia duo de ipso frui in sen. 5. de ipso fruente. p̄mo ergo queritur de obō ipsius frui ꝛ est qō p̄ma. Utrum ꝛc̄.

Circa distinctionez p̄mā in qua magister tractat de frui ꝛ vti. Quero p̄mo de obō ipsius frui. ꝛ p̄mo vtrū p se obm fruitiōis sit finis vltim⁹: Et arguit q nō: quia f̄m Aug. 83. questionū. q. 30. Fruendū est bonis inuisibilibus: sed plura sunt bona inuisibilia. ergo nō est fruēdū tm̄ vltimo fine. ¶ Item capacitas fruētis est finita: qꝛ nā subiecti est finita. ergo capacitas illa potest satiari aliquo obiecto finito. Sed fruendū est quocūq₃ satiante capacitatē fruentis. ergo ꝛc̄. ¶ Itē aliquid est maius capacitate aīe: vt deus q sufficit sibiipsi. ꝛ aliqd est minus capacitate eius: vt corpus. g̃ aliqd est mediū. s. equale capacitati eius: illud erit minus deo. ergo ꝛc̄. ¶ Itez quecūq₃ forma nālis satiat capacitatē mãe. igit̃ qdcūq₃ obi₃ satiat capacitatē potētie. ↄñia pbat̃: qꝛ potētia per formā in ipsa receptā respicit obiectū: ꝛ ita si foꝛa vna recepta satiat appetitū intrinsece: sequit̃ q obm qd respiciat̃ a potētia per istam formā ēt satiat appetitū₃ extrinsece seu terminatiue. aña pbat̃: qꝛ si aliqua forma nō satiaret. ergo stante ista foꝛa mā inclinaret ad aliā nāliter: ꝛ per ↄñs sub ista gesceret violēter. nā qdcūq₃ pꝛhibens aliqd ab illo ad qd est inclinatio naturalis ipsius est violentū sibi: sicut apparet de quiete grauis extra locum suum. ¶ Item firmius assentit intellectus alij vero: q̄₃ primo vero. ergo a sīli intensius pōt voluntas assentire alij bono q̄₃ p̄mo bono. ¶ Ad oppositu₃ est Aug. p̄mo de doc. chr̄iana. c. p̄. Res qbus fruendū est sunt pr̄ filius ꝛ sp̄us sanctus: ꝛ hi tres sunt vna res. ergo ꝛc̄.

Ad istam questionē p̄mo distinguam de fruitione ordinata ꝛ in cōmuni sumpta. 2° dicam de obiecto fruitionis ordinate. 3° de obiecto fruitionis in cōmuni. 4° quomodo sit intelligendum fruitionē esse circa finem: siue vere vltimū vt in 2° articulo: siue non vere vltimum: vt in 3° articulo.

A De primo dico q fruitio in cōmuni excedit fruitionē ordinatā: qꝛ qñcunq₃ potētia nō determinat̃ ad actū ordinatū ex se: actus eius in cōmuni vniuersalior est actu eius ordinato: volūtas aūt non determinat̃ ex se ad fruitionē ordinatā: qd p₃: qꝛ sūma peruersitas est in fruendo vtendis f̄m Augu. 83. qōnum. q. 30. g̃ ꝛc̄. Est aūt fruitio ordiata qualis nata est esse recta: qñ. s. ordinat̃ f̄m circūstātias debitas: fruitio autē in cōi est siue habeat illas circunstantias siue non.

Quantum ad 2m videt̃ esse opio Aui. q ordinata fruitio pōt esse circa aliud a fine vltimo: qd pbat̃ ex dictis eius. 9. metacē. ca. 4. vbi vult q intelligentia superior per actū suu₃ intelligendi pducit inferiorē: tunc aūt videt̃ pductū esse perfectū qñ attingit suū p̄n^m pductiuū f̄m illaz ppositionez. 35. Proculi₃ q vnūqdq₃ natum est conuerti ad illud a quo procedit. In tali autem reditu videtur esse circulus completus: ꝛ ita perfectio. ergo intelligentia pducta perfecte quietatur intelligentia pducente.

Contra istud: potentia nō quietat̃ nisi vbi est obm suū perfectissime ꝛ in sūmo. obiectū potentie fruentis est ens in cōi f̄m Aui. I. metacē. c. 5. ergo non quietat̃ potentia fruens nisi vbi est perfectissimu₃ ens: hoc est sūmū tm̄. ¶ Itē potentia que inclinat̃ ad multa

B obiecta per se nō quietat̃ in aliquo vno perfecte: nisi illd includat oīa per se obiecta qñtū possunt includi in aliquo vno: sed potentia fruens inclinat̃ ad omne ens sicut ad per se obiectū. ergo non quietatur in aliquo vno ente: nisi illud includat oīa entia quantum possunt includi in aliquo vno: possunt aūt tm̄ pfectissime icludi in vno ente infinito. ergo potentia pōt tm̄ quietari ibi in summo. ¶ Item intelligentia inferior videns supiorē aut videt eam esse finitā: aut credit eā esse infinitaz: aut nec videt eius finitatē nec ifinitatē. Si credit eam esse infinitaz. g̃ nō beatificat̃ in ea: qꝛ stultius nihil potest dici q̄₃ q falsa opi. aīa sit beata f̄m Aug. II. de ciui. dei. c. 4. Si aūt nec videt eius finitatē nec infinitatē: nō videt eam perfecte: nec sic est beata. Si aūt videt eā esse finitā. igit̃ pōt intelligere aliqd posse ea₃ excedere. ita enim experimur in nobis q possumus apprehendere vltra qdcūq₃ bonū aliud qd ostēdit̃ maius bonū: ꝛ p ↄñs pōt appetere vel amare illud maius bonū: ꝛ ita non quietat̃ in illa intelligentia. ¶ Item duco rōnē eius ad oppositū: qꝛ 2a intelligētia; si cōcedat̃ sibi q causat 3am, nō causat ea₃ in virtute ppria: sed virtute p̄me. ergo nō finit eam virtute ppria: s₃ in v̄tute aliena: qd aūt finit aliqd in virtute alterius finis vt vltimus finis nō quietat illud. ergo ꝛc̄. ¶ Alij arguūt cōtra ista₃ opinionē: qꝛ aīa imago dei est. ergo est capax eius f̄m Aug. 14. de tri. c. 8. vel. 15. Eo inquit imago eius est quo eius capax est: eiusq₃ pticeps eē pōt. Ex hoc sic: qcqd est capax dei: p nihil minus deo satiat̃. g̃ ꝛc̄. ¶ S₃ ista rō nō pcedit ↄtra phos: qꝛ pmissa assumpta de imagine est tm̄ credita nō nāli rōne cognita: ratio eni₃ imaginis, qua₃ nos cōcipimus, fundat̃ in aīa in respectu ad deu₃ vt est trinus: ꝛ iō nō cognoscit̃ nāliter: qꝛ nec extremu₃ ad qd est cognoscit̃ a nobis naturaliter. ¶ Alij arguunt ↄtra rōnē eius: qꝛ aīa imediate creat̃ a deo: igitur in deo imediate qetat̃. ¶ Sed huius rōnis aña est tm̄ creditū ꝛ negaret̃ ab eo: qꝛ ipse ponit ea₃ imediate creari ab vltima intelligentia ꝛ infima. ¶ Simil̄r ↄsequentia hec non valet: sicut nec etia₃ similis consequentia facta pro opi. Aui. accidit enim q cōiungantur in eodem ratio p̄mi effectiui ꝛ ratio finis: nec quietat inquantū p̄ncipiū effectiuum: sed inquantū obiectum perfectissimū: alioquin aīa sensitiua nostra que creatur a deo (f̄m vnā opinionem) non posset pfecte quietari nisi in deo. ¶ In pposito igitur idem est efficiēs ꝛ finis: qꝛ in efficiente est plenitudo perfectionis obiecti: nō autem in ratione efficientis: vnde efficiens est: includitur ratio finis vel quietatiui. ¶ Teneo igit̃ quātū ad hunc articulū hanc ↄclusionem q fruitio ordinata habet tm̄ vltimum finem p obiecto: quia sicut tm̄ assentiendum est per intellectum p̄mo vero propter se: ita intm̄ assentiendum est p̄mo bono per voluntatem propter se.

Bonauē. l. I. di. I. arti. 2. q. 3. rōne. 3. ante oppositum.

Tho. I. parte sū. q. 12. ar. I.

Uide in. 2. distin. 18.

C

De tertio articulo dico q obiectum fruitionis in cōmuni est finis vltimus, vel verus finis: qui. s. est finis vltimus ex natura rei, vel apparens: qui. s. ostenditur a ratione errante tanq̄₃ finis vltimus: vel finis prestitutus: quem. s. voluntas ex libertate sua vult tanq̄₃ finem vltimum. duo p̄ma membra satis patent. ¶ 3m pbo: qꝛ sicut in potestate voluntatis est velle ꝛ non velle: ita in potestate eius est modus volendi. s. referre ꝛ nō referre: qꝛ in potestate cuiuscunq₃ agentis est agere: ꝛ modus agendi. ergo in potestate sua est aliquod bonū velle pter se non referrendo ad aliud bonum: ꝛ ita sibi prestituendo finem.

D

De quarto articulo dico q ratio finis nō est ppria rō obiecti fruibilis nec in fruitione ordinata: neq₃ in fruitione communiter sumpta: Et non in ordinata patet. Tu₃ quia tūc respectus inclu

E

derĕ in obiecto beatifico inquantū beatificū. Tum qꝛ iste respectus est ens rationis tm̄. Tum quia si p̄ ipossibile esset aliud obiectū summū bonū ad quod nō ordinaretur ista voluntas sicut ad finē: adhuc illud obiectuȝ quietaret: in quo tñ p̄ positū non esset ratio finis. ℭ Respectu ergo fruitionis ordinate ratio finis ꝑm̄ v̄itatē cōcomitaꝰ obiectū fruibile: vel forte in apprehēsione precedit fruitionē in fruitione inordinata finis apparētis. rō finis cōcomitaꝰ apparēter obm̄ fruibile: ꝛ forte in app̄hēsione preuia p̄cedit fruitionē eliciendā q̄si rō obiecti alliciens. ℭ Sed in fruitione finis p̄fixi, rō finis sequiꝰ actū: qꝛ vel dicit modū actus vel modū obiecti, vt talis finis prefixus actu terminat ipsuȝ actū: qꝛ voluntas appetendo illud pp̄ se, tribuit sibi rōnē finis.

Ad primū p̄ncipale argm̄ dico q̄ frui accipiꝰ extensiue pro amore honesti distincto ꝯ amorē vtilis ꝛ delectabilis: vel bona honesta dicantur ibi pluralr̄ nō pp̄ pluralitatē essentiaꝝ: sed pp̄ pluralitatē ꝑfectionū in deo fruibiliū. ℭ Ad 2m̄ dico q̄ relō aliq̄ finita actio est ad terminū vel obiectū infinitum: qꝛ qd est ad finē inquātū tale, est finiti: ꝛ ēt acceptū vt est oino p̄rimū finitū oibꝰ. s. que sufficiūt ad imediate attingēdū finē vltimū: ꝛ tñ relō finis ad quē est illud imediate nō fundaꝰ nisi in ifinito: ꝛ hoc frequēter accidit in relonibus ꝓportionaliū ꝛ nō siliuȝ: qꝛ ibi p̄ma extrema sunt maxie dissilia. Ita dico in ꝓposito q̄ iter potētiā ꝛ obȝ nō est relō silitudinis s̄ȝ ꝓportionis: ꝛ iō bn̄ pōt capacitas in natura esse finita sicut ꝛ nā est finita: ꝛ tñ esse ad obiectum infinitum sicut ad suum correlatiuum.

F ℭ Sicut q̄dcūq̄ȝ ens ad finē quātūcūq̄ȝ sit infinitū, nūq̄ȝ tñ ad fine vltimū referꝰ nisi illud sit ifinitū. Cōtra. obm̄ adequatū satiat. ℭ Rn̄o nō adequatū realr̄ satiat. Sed in rōne obiecti. talis adequatio est ꝑm ꝓportionē ꝛ correndētiā. ℭ Uel aliter dōȝ ad 2m̄, ꝛ in idē redit, q̄ lȝ ap-

G petitus creature sit finitus subiectiue: non tñ obiectiue qꝛ est ad infinitū. Et cū arguiꝰ de adequatione dōm q̄ duplex est adeq̄tio, vna in entitate, ꝛ hec reqrit silitudinē in nā coꝝ que adequanꝰ: ꝛ de hoc veꝝ est qd arguiꝰ. alia est adequatio in ꝓportione que actio exigit diuersitatē extremoꝝ, ꝛ hec nullo modo potest adequari. Exēplum de adequatione inter mām ꝛ formam.

ℭ Per idē ad aliud dico q̄ nihil est maius in rōne obti obiecto ꝓportionato aie: aliqd tñ est maius: h̄ est maiori mō attingibile q̄ȝ posset ab aia attingi: sed ista maioritas nō est in obiecto s̄ȝ in actu: qd declaro in exēplo. Si ponaꝰ aliqd albū visibile ꝑm decem gradus: ponaꝰ visus capiēs istā albedinē vel illud albū s̄ȝ vnū gradū: ꝛ aliꝰ visus ponaꝰ ꝑfectior isto s̄ȝ decē gradus. iste visus ꝑfecte capiet istud albū q̄ȝtū ad oēs gradus visibilitatis eiꝰ: ita q̄ videbit ipȝ q̄ȝtū est visibile ex p̄te obiecti: ꝛ tñ si fuerit tertiꝰ visus acutior isto scđo ꝑfectꝰ videbit idē

Eñ.5.ph cipale. albū. vñ nō erit ibi excessus ex p̄te graduū obi: s̄ȝ tñ ex p̄te actus vidēdi. ℭ Ad 3m̄ dico q̄ intells assentit vnicuiq̄ȝ vero ꝑm euidētiā ipsius rei quā natū est de se facere in itellectu: ꝛ ideo nō est in ptāte itellectꝰ firmiꝰ vel minus firmiter assentire vero: s̄ȝ tñ s̄ȝ ꝓportionē ipsiꝰ veri mouentis intellectū: in ptāte aūt volūtatis est intēsius assentire bono vel nō assentire: lȝ iperfectius viso.

A.l.quartus Eñ.4.ph. ideo ꝯña nō valet. ℭ Ad vltimū dico q̄ nō queciq̄ȝ forma satiat appetitū mãe totalr̄ extensiue: tot enī sunt appetitus mãe ad formas: quot sunt forme receptibiles in mā. nulla igiꝰ vna forma pōt p̄ se satiare oēs appetitus mãe ad formas: s̄ȝ vna satiat ꝑfectissime. s. foīa ꝑfectissima: illa tñ non satiat oēs appetitus mãe nisi in illa

H vna forma oēs forme includerenꝰ. ℭ Ad ꝓpositū dico q̄ vnū obm̄ pōt icludere oia obiecta aliquo mō: ꝛ ideo illud solū obiectū ꝑfecte q̄etat potētiā quātū pōt q̄etare: sicut fuit argutū in 2o articulo ꝯtra Aui. nō tñ est oino sile de q̄ete intus ꝛ extra: qꝛ q̄dcūq̄ȝ receptiuū quietaꝰ intra aliquo finito recepto: sed extra siue terminatiue nō opꝫ q̄ finito q̄eteꝰ: qꝛ ad ꝑfectius extra pōt ordinari q̄ȝ possit in se recipere formalr̄: qꝛ finitū nō recipit formaȝ nisi finitā: tñ bn̄ hȝ obiectū infinitū. ℭ Cū ꝓbaꝰ: qꝛ q̄lȝ forma q̄etat mām̄ suā: qꝛ aliter sub quacūq̄ȝ quiesceret violenter. dico q̄ q̄es violēta nunq̄ȝ est nisi q̄escens determinate inclineꝰ ad oppositū: sicut exēplificaꝰ de graui respectu deorsuȝ vel descensus: ꝛ q̄te eius sup̄ trabē. mā aūt p̄ma ad nullā formā determiate inclinaꝰ: ꝛ ideo sub quacūq̄ȝ q̄escit, nō violenter s̄ȝ nāliter q̄escit, pp̄ indeterminatā inclinationē ad q̄ȝcūq̄ȝ. ℭ Qō. II.

SEcundo quero. Utrū vltimus finis habeat tm̄ vnā rōnem fruibilitatis: an in ipso sit aliq̄ distinctio s̄ȝ quā volūtas possit eo frui ꝑm vnā rōnē ꝛ nō s̄ȝ aliam: ℭ Et q̄ sit in eo talis distinctio ꝓbo: q̄a. 1. ethiꝫ. c. 7. Amplius aūt qꝛ bonū equalr̄ dr̄ enti ꝛc. Dicit phs ꝛ ꝯᵗᵒʳ q̄ sicut ens ꝛ vnum sunt in oi ḡnē: ita ꝛ bonū: ꝛ spālīter ibi loquitur de relatione. ḡ relō hȝ ꝓpriā bonitatē. igiꝰ ꝛ ꝓpriā fruibilitatē: ꝛ per ꝯñs cū sit ipsa in deo alia ꝛ alia: erit in deo alia ꝛ alia rō fruibilitatis. ℭ P̄. Sicut vnū cōuertiꝰ cū ente ita ꝛ bonū. ḡ cū transferanꝰ ad diuina equalr̄ transferenꝰ. ḡ sicut vnū est ibi essentiale ꝛ ꝑsonale ita bonū ꝛ bonitas: sicut igiꝰ in deo sunt tres vnitates sic ꝛ tres bonitates: ꝛ p̄ ꝯñs habeꝰ ꝓpositū. ℭ P̄. Actus nō terminaꝰ ad obiectū inquātū numeraꝰ nisi obm̄ vt est foīale obm̄ numeretur: sed actus fruendi terminaꝰ ad tres ꝑsonas inquātū tres. ḡ obiectū fruitionis inq̄ȝtū obiectū formale numeraꝰ. ꝓbatio minoris: credimus in deum inquātū trinus. igitur videmꝰ deum inquātū trinus: qꝛ visio succedit fidei ꝑm totam eius ꝑfectionē. ergo fruemur deo inquātū trinus. ℭ Ad

s.meta.1.c.8. oppositū, in oi ordine essentiali est tm̄ vnuȝ p̄mū. igitur in ordine essentiali finiū est tm̄ vnus finis: fruitio aūt est respectu finis. ergo ꝛc. ℭ Item. p̄mo efficienti corrñdet vltimus finis: sed est tm̄ vnū efficiēs p̄mū ꝛ sub vna rōne. igiꝰ tm̄ vnus finis. Itē cōfirmaꝰ rō: qꝛ tanta est vnitas efficientis q̄ nō pōt efficere vna persona nō efficiente alia. igitur similr̄ tanta erit vnitas finis q̄ nō poterit vna ꝑsona finire alia nō finiente: ꝛ sic sequiꝰ ꝓpositū. Ista etiā scđa rō cōfirmaꝰ p̄ Aug. 5o de tri. c. 14. vel. 34. Fatendū inquit est p̄rem ꝛ filiū vnū esse p̄nm̄ spūs scī. ad creaturā Ito pater ꝛ filius ꝛ spūs sanctus vnū p̄nm̄ sicut vnus creator ꝛ vnus dn̄s. ℭ Item sicut in deo est vna maiestas ita est vna bonitas: s̄ȝ ꝓpter vnā eius maiestatem debeꝰ ei tm̄ vna adoratio ꝑm Damas. li. 1. c. 9. ita q̄ nō cōuenit adorare vnā ꝑsonā nō adorando alias. ergo etiā nō cōtingit frui vna ꝑsona nō fruēdo alia vel alys.

Ista questio posset hie quadruplicē difficultatē ꝑm quadruplicē distinctionem in diuinis. prima est distinctio essentie a personis. 2a distinctio persone a persona. 3a essentie ab attributis. 4a essentie ab ideis. De 3a ꝛ 4a mō non dicaȝ: qꝛ nō est ostēsum qualis sit ista distinctio: nec vtrū ista distinctio pertineat ad fruitionē. tm̄ igitur de duabus distinctionibus p̄mis nūc dōm est. Et quātū ad istas distinctiones vidēdum est p̄mo de fruitione viatoris quātū ad possibilitatē eius. Scđo de fruitione cōprehēsoris. ꝛ hoc loquēdo de potētia dei absoluta. Tertio de fruitione cōprehēsoris: loquendo de potentia creature. Quarto de fruitione cōprehensoris ꝛ viatoris: loquendo de facto.

A

De primo dico q̄ possibile est viatorem frui essentia nō fruēdo psona: et hoc fruitione ordi
natam: qd̄ pbat: q2 sm Aug.7.de tri.ca.1.vel.5. si essentia
relatiue dr̄: nō est essentia: q2 ois essentia que relatiue dr̄
est aliqd excepto relatiuo, ex quo ɔcludit 3°.c. quapp si
pater nō sit aliqd ad se nō erit aliqd qd̄ ad alterū dicat.
Est igit̄ eēntia aliqd obz ɔceptibile in cui° ɔceptu nō in-
cludit̄ relo. ergo sic pōt ɔcipi a viatore. Sed essentia sic
ɔcepta hz rōnē sūmi boni: igit̄ et pfectā rōnē fruibilis.
igit̄ cōtingit ea frui ēt ordinate. ¶ Et cōfirmat̄ rō: quia

ps.11.mon. et alibi ī quo
lits di.2.q.1.

possibile est ɔcludi ex puris nālibus esse vnū sūmū bonū: et
tñ ex illis nālib° nō cognosceret hō deū vt trinus est. ergo
circa sūmū bonū sic cognitū pōt hēe aliquē actū volun-
tatis: et nō necīo inordinatū. igit̄ habebit actū fruitionis
ordinatū circa eēntiā et nō circa psonas: vt nos ɔcipim°
psonas. E conuerso aūt non est possibile q̄ fruatur ordinate
psona nō fruēdo eēntia: q2 psona in rōne sui includit eēn
tiā. ¶ 2° ēt dico q̄ viator pōt frui ordinate vna psona
nō fruēdo alia. qd̄ pbo: q2 respectu triū psonarū sunt ar-

B

ticuli distincti fidei: pōt ergo ɔcipi vna psona, cui corrū-
det vnus articulus, nō ɔcipiēdo aliā psonā cui corrūdet
alius articulus: et tūc in ista psona ɔcipit̄ rō sūmi boni.
possibile ē g̃ frui ista psona sic ɔcepta, nō fruēdo alia. ¶ Si
dicas q̄ psona est correlatiua: igit̄ si cōcipit̄: et suū corre-
latiuū cōcipit̄. ¶ Rn̄° q̄ etsi cognitio relatiui requirat
cognitionem correlatiui: non tamen opz cognoscentem
et fruentem vno relatiuo cognoscere et frui suo correlati-
uo: q2 possibile est frui deo inquantum creator: nō fruēdo
creatura que terminat illā relōnē. ¶ Silr lz dicat̄ pater
relatiue ad filiū: et iō nō posset intelligi inq̄tū pater sine
filio: nō tñ dr̄ relatiue ad spūm scm inq̄tū pr̄: g̃ possibile erit
concipere patrem vt patrem et frui eo: non concipiendo
neqz fruendo spiritusancto.

De secundo articulo dr̄ q̄ nō est possibile de potentia dei absoluta q̄ aliqs cōprehen-

Pē quo.2.
q.7. q̃re cū
alibi et alios.

sor fruat̄ essentia nō fruēdo psona. Et h̄ pbat̄ pmo de
visione: q̄. s. nō sit possibile absolute aliquē itellectū videre
essentiā nō vidēdo psonā. pbat̄ p̄ sic. Cognitio ɔfusa est
impfecta: visio aūt illi° essentie nō pōt esse cognitio im-
perfecta: igit̄ nō pōt eē cognitio ɔfusa: sed si esset tm̄ vi-
sio eēntie et nō psone eēt visio ɔfusa: q2 esset visio alicui°
cōis ad psonas: et nō illarū psonarū: qd̄ videt̄ incōueniēs.
¶ 2° sic. Uisio est extītis vt extīs est: et vt pn̄s est videāi
sm existētiā suā: et in hoc distinguit̄ visio ab itellectione
abstractiua: q2 pōt esse nō extītis vel extītis nō inq̄tum
in se pn̄s. Et est in itellectu ista distictio iter itellectionē
intuitiuā et abstractiuā: sicut in pte sensitiua est distinctio
inter actū visus et actū phantasie. Illa aūt cognitio essen
tie diuine erit intuitiua. g̃ erit extītis vt per se extīs est: et
in extītia pn̄tis t̄nti cognoscēti: nō existit aūt eēntia nisi
in psonis. g̃ nō pōt esse visio ei° nisi in psona. ¶ Itē non
pōt aliqd cognosci cognitione intuitiua in quo sunt aliq̄
plura distīcta ex nā rei nisi ēt illa distīcte videant̄. Exē^m
albedo nō vr̄ distincte nisi videant̄ oēs ptes ei° que sūt
in basi pyramidis que ptes distinguunt̄ ex nā rei. igitur
nō distincte vr̄ essentia: nisi ēt videant̄ psone. ¶ Ex his
arguit̄ ad ppositū q̄tū ad scd̄am distinctionē. s. psonarū
inter se: q2 si nō pōt videri eēntia nisi in psona: et nō ma-
gis vr̄ in vna psona q̄ȝ in alia: q2 eque imediate vr̄ se hēe
ad quālz psonā: g̃ nō pōt videri nisi videat̄ in qualibet
psona: et ita nō vr̄ in vna psona nisi videat̄ ī alia. ¶ Ul-
terius ēt arguit̄ ad ppositū q̄tū ad frui: q2 volūtas non
pōt magis abstrahere obm suū q̄ȝ intellēs ostēdere. igit̄
si intellēs nō pōt distincte ostēdere essentiā sine psona,
vel vnā psonā sine alia. ergo nec volūtas poterit distin-
cte frui. ¶ Hoc etiā ɔfirmat̄ sic: q2 volūtas nō pōt hēe
actū distinctū circa obm ex pte obiecti: nisi ponat̄ distō
in obō vel re vel rōne: sed si itellēs apprehēdit indistīcte
essentiā et psonas: nō erit distinctio ex pte obiecti: nec rei
nec rōnis. g̃ volūtas nō pōt hēe ibi actū distinctū ex pte
distinctionis in obō pmo. q̄ nō rei pz: q̄ nec ēt rōnis p-
bo: q2 itellēs non distincte apphendit h̄ vel illud. igit̄ nec
distinguit hoc et illud. ¶ Ex parte fruitionis arguit̄ sic.
Fruitio q̄etat fruētē: sed vna psona nō pfecte q̄etat sine
alia: nec eēntia sine psona: q2 tūc potētia q̄etata in illa nō
posset vlteri° in aliquo alio q̄etari: q2 vltimate q̄etatum
nō est vlteri° q̄etabile: et p ɔn̄s ista potētia nō posset vl-
teri° q̄etari in alia psona nec frui ea: qd̄ falsū est. ¶ Itē
si q̄etaret̄ in vna psona sola: et pz q̄ pōt frui alia: vel igit̄
fruitio istius psone pōt esse cū fruitione alteri°: vel erūt
incōpossibiles: ita q̄ vna nō erit cū alia. Si pmo mō: g̃
duo act° eiusdē spēi erūt in eadē potētia simul: quorum
vterqz equat̄ capacitati illi° potētie: qd̄ est ipossibile. Si 2°
modo: igitur neuter actus est fruitio: quia neuter actus
poterit esse perpetuus.
¶ Itē mens est imago trinitatis. g̃ nō potest q̄etari nisi
in trinitate. g̃ nec frui aliquo ordinate nisi deo trino.

Quantum ad istū articulū de potentia absoluta dei nō video ɔdictionem: q̄n possibile sit

C

ex pte intellēs et volūtatis q̄ vtriusqz actū terminet eēn-
tia et nō persona: vel vna persona et non alia: puta q̄ in-
tellectus videat essentiā nō personā: vel vnam psonam
et nō aliā: et q̄ volūtas fruat̄ essentia nō persona: vel vna
persona et nō alia. Hoc persuadet̄ sic.
¶ Pater prius origine q̄ȝ generet filiū est pfecte beatus:

Nota q̄ doc. in originali suo cancellauit totam istā lrāz sup̄ quā video cītra: et ɔtinuaūt hic: hoc psuadet sic. Dictus ois habens pmū obm etc.

q2 nullā pfectionē sibi intrinsecam hz a psona pducta.
beatitudo est pfectio intrinseca psone beate: sed si in illo
priori est pr̄ pfecte btūs. igit̄ in illo priori hz obm pfecte
beatificans. nō vr̄ aūt in illo priori hēe essentiā cōicatā
tribus vt obm: sed vt essentiā absolute: vel essentiam vt
est in vna psona pcise. g̃ nō est de rōne eēntie vt est obz
beatificū q̄ beatificet inq̄tū est cōicata tribus: et ita nō
vr̄ ɔdictio siue quātū ad fruitionē siue q̄tū ad visionez.
¶ Rn̄det̄ q̄ pater hz essentiā vt in tribus psonis pro
obiecto: et tm̄ pmo sm originē: q2 ex se hz illā essentiam
obiectā sibi: et hoc est esse prius origine: nō est eniz ibi prio
ritas aliqua sz quā obyciat̄ sibi eēntia: vt est in vna pso-
na nō vt in alia: sicut nec ipsa in aliquo priori nāe obycit̄
vni psone et nō alij: sz tm̄ vni obycit̄ ex se: alij non ex se.
¶ Cōtra. quelibet psona intelligit formalr̄ intellectu vt
est in ipsa nō vt est in alia nec vt est in trib°: vt pz ex.15.
de trini.ca.7.vel.9. q̄libet psona itelligit sibiipsi. igit̄ ita
videt̄ q̄ quelz intelligit pfecte per se itelligēdo essentiā
vt est in se formalr̄. igit̄ pfecta intellectio que est beati-
fica nō necīo ex se reqrit essentiam: vt in tribus. pbatio
pme ɔn̄tie: nō minus ad intellectionē reqrit̄ intelligibi-
le q̄ȝ intellēs. igit̄ in pfecto intelligente ex se non minus
requirit̄ q̄ habeat in se lobz vt formalr̄ itelligibile q̄ȝ q̄

A.i.ex se.
A.i.in se.

habeat intellectū ex se l vt quo itelligat. ¶ Cōfirmatur
rō: q2 si pater itelligat beatifica visione essentiā vt in fi-
lio. igit̄ aliqd quasi reciperet a filio vel ab aliquo vt in
filio. ɔn̄ria pbat̄ per arg^m phi.12.meta^{ce}: quo pbat deū

Tex.cō.51.

nō intelligere aliqd aliud a se: q2 tūc vilesceret ei° itel-
lectus: q2 pfectionē reciperet ab itelligibili. igitur ita hic
imo qd̄ est maius incōueniēs pfectionē simplr̄ puta vi-
sionē beatificā q̄si reciperet pr̄ a trib° psonis vt obiectis,
vel ab aliquo vt in trib°. Et tūc vident̄ sequi duo absur-
da. pmo q̄ nō oēm pfectionē hz pater a se: et sic nō esset
prius origine. Aliud q̄ nō ois pfectio simplr̄ et essentialis
sit aliquo modo prior proprietatibus: sed aliqua quasi
posterior

posterior ipsis psonis: puta ista q̄ ē ab obto vt i trib⁹ ꝛc. ℂ P. Si intell's, vt non in se: sed vt in aliquo pducto, esset pn^m btitudinis pris, pr̄ nō eēt btūs a se. ḡ si eēntia vt in pducto eēt p se obm btitudinis, pr̄ nō esset btūs a se. 9ñia pbaᵗ: qa obm vt obm nō minus reqrit ad btitudinē q̄ intell's. ℂ Rñ⁰: obm reqrit vt p̄sens nō vt inexistēs: intell's reqrit vt inexistēs: qa eo formalr intelligit pr̄: nō sic obto. hoc pꝫ: qa nullus est btūs nisi intellu īexistēte. est aūt aliqs btūs obto nō īexistēte: ꝛ eēt nālr beatus si naturalr hēret obm p̄sens: lꝫ nō inexistēs: nō sic aūt de intellu. ℂ Contra. Qñcūqꝫ aliqd est a se tale, erit tale: si per impole q̄olibet aliud nō eēt. ℂ Itē pr̄ nō recipit aliqd a filio vel ab aliquo vt in filio sic ab obto btitudinis sue: qa qd̄ est a se, nō reqrit aliqd necc̄io ad sui eē qd̄ nō est a se: ꝛ hoc tāta necc̄itate, quāta depēdēs reqrit illud a quo depēdet. ℂ Hec rō bñ ꝯcludit q pr̄ nō tm̄ ex pte intellectus: sed ex parte obti hꝫ a se vt sit btūs: ꝛ

Alia lra tri. per ꝯris eēntiā, vt essentia btificat: nō tñ i vt in trib⁹: qa ita reqrit obm pris a se sic intell's: ḡ breuiter in sūma a se btūs est pr̄ vtroqꝫ mō scꝫ intellu ꝛ eēntia: qa fiat tale enthimema. a se btūs est pr̄. ḡ habet obm btificū vt beatificū a se: ḡ nō hꝫ illud vt in trib⁹ pro obto: qa tūc vt in filio p se q̄si ageret ad btitudinē pris. ℂ Rñ⁰ cōparādo essentiā vt eēntia est p̄mū obm beatificū ad prēm: lꝫ fil' necc̄io btificet cū trib⁹: ita etiam necc̄io fil' cū trib⁹ intelligit creaturas: nō tñ ab eis filio. s. ꝛ spūscō recipit itellectionē eaꝝ: sꝫ ab eēntia tanq̄ ab obto quā hꝫ a se: ita cōparādo eēntiā diuinā ad intellectū creatū pōt eē

D obm p̄mū sine scd̄o obiecto.] Modus ponendi est iste. ℂ Actus ois btūs p̄mū obm a quo essentialr dependet: ꝛ obm scd̄m a quo essentialr nō depēdet: sed tēdit in illud vtute p̄mi obti: lꝫ nō possit manere idē actus nisi habeat habitudinē ad p̄mū obm: pōt tñ manere idē sine habitudine ad z^m obm: qa ab eo nō depēdet. Exēplū. idē est actus visionis eēntie diuine ꝛ aliaꝝ reꝝ in essentia: sꝫ essentia in se est p̄mū obm. res vise scd̄ariū obm. nō posset aūt manere eadē visio nisi eēt eiusdē essentie: posset aūt manere absqꝫ hoc q eēnt res vise in ea: sicut igiᵗ deus absqꝫ ꝯdictione pōt cooperari ad actū illum inquantū tendit in p̄mū obm nō cooperādo in ipsū inquantū tendit in scd̄m: ꝛ tñ est actus idē: ita sine ꝯdictione pōt coopari ad visionē eēntie vel fruitionē: qa essentia hꝫ q̄si rōnē p̄mi obti nō cooperādo eidē actui visionis vel fruitionis inquātū tēdit in psonā: ꝛ ita in vnā q nō in aliā: qa psone hñt rōnē obti quasi secūdarij.

Per hoc ad argumēta. cū p̄mo dr̄ de visione ꝯfusa: dico q vl'e i creaturis diuidiᵗ in suis singularibus: hoc autē qd̄ est diuidi imꝑfectionis est: ꝛ ideo nō cōpetit ei qd̄ est cōe in deꝭimo essentia diuina: que de se est cōis psonis, est de se hec: ideo igiᵗ est cognitio alicuius vl'is abstracta a singularibus ꝯfusa ꝛ imꝑfecta: qa obm est ꝯfusum diuisū in illis que in ipso cōfuse cōcipiūtᵗ. hec aūt cognitio essentie diuine distincta est: qa est obti: qd̄ est de se hoc: ꝛ tñ nō opꝫ in illo distincte ꝯcepto psonā distīcte cōcipi: qa illud nō est p̄mus termin⁹

E visionis vel fruitionis, vt dictū est. ℂ Ad z^m cū dr̄ de essentia existēte ꝛc. Dico q necc̄iū est terminū visionis esse extīs inquātū extīs: nō tñ opꝫ q subsistētia. i. incōicabilis extītia sit de rōne termini visionis: essentia autē diuina est de se hec ꝛ actu extīs: lꝫ nō icludat de sua rōne icōicabilē subsistētiā: ꝛ ideo ipsa vt hec pōt terminare visionē absqꝫ hoc q videanᵗ psone. Exemplū. albū videᵗ lumine iquātū extīs ꝛ p̄sens visui fm̄ extītiā suā: non opꝫ tamē album videri tanq̄ subsistens: vel inquātum hꝫ rationē suppositi: qa non habet rōnem suppositi: nec suppositū in quo est videᵗ. ℂ Ad formā argumenti pꝫ: q lꝫ nō sit visio nisi extītis iquātū extīs ꝛ nō est extīs nisi in psona: nō sequiᵗ: igiᵗ est extītis iquantū in psona est: sꝫ tm̄ dꝫ inferri, q est subsistēis, vl' extītis in subsistente. ℂ Ad z^m dico q p̄ma ꝓpositio est falsa. nisi q̄n in illis ex nā rei distinctis ipsum p̄mū visum distinguiᵗ: sicut pꝫ in exēplo suo de basi pyramidis. nā albedo ꝛ albū visum distinguūtᵗ in ptes in q̄bus videᵗ: ꝛ ideo nō distincte videreᵗ albū nisi ille ptes in q̄bus distinguiᵗ album visum distincte viderenᵗ. In proposito autē etsi psone ex natura rei distinguanᵗ: tamen essentia visa non distinguiᵗ in eis: quia est de se hec: ideo potest distincte videri sine illis visis que subsistūt in ea. ℂ Ad aliam deductionem vlteriorē de voluntate, etsi nō oporteant respōdere: qa añs est falsū ꝛ iā negatū: tñ qa cōsequentia nō vr̄ necessaria pōt rñderi: cū dr̄ q voluntas nō plus abstrahit q̄ intell's ostēdit. Dico q intell's pōt ostēdere aliqd̄ obiectū p̄mū volūtati: ꝛ in isto p̄mo obiecto ostēdere pōt aliqd̄ per se obm sed nō p̄mū: ꝛ vocaᵗ hic obm p̄mū totū illd̄ ad qd̄ terminaᵗ actus: ꝛ obm per se qd̄ includiᵗ p se vnitiue in obiecto terminante p̄mo. Utraqꝫ aūt ratio ibi ostēsa sufficit ad hoc q voluntas habeat actum suū circa illud: nō enim opꝫ q volūtas velit totū p̄mū ostēsū: sed pōt velle illud qd̄ ondiᵗ in illo ostēso: ꝛ etiā nō velle. Exēplū poniᵗ tale. in epatu ostēdiᵗ sacerdotiū: talis ondsio sufficit ad hoc q volūtas hēat velle vel nolle circa sacerdotiū: ita q ex tali ostensione possit hēre velle circa epatū ꝛ nō circa sacerdotiū: tñ nō est nisi vna ostēsio: ꝛ ostēsio vni⁹ obti p̄mi, in quo tñ includiᵗ aliqd vt per se obm. Dico tunc q voluntas nō abstrahit vl'e a pticulari vel singulari: sed voluntati ostenduntᵗ plura obiecta p intell'm qui est aliquoꝝ pluriū inclusoꝝ in p̄mo obiecto, quoꝝ vtrūqꝫ vt sic ostensū, pōt volūtas velle vel nō velle. ℂ Ad ꝯfirmationē cū dr̄: obiectū aut differt re aut rōne. dico q differt rōne. ℂ Et cū pbaᵗ q nō: qa intell's nō distincte ꝯcipit hoc ab isto. Dico nō opꝫ ad distinctionē rōnis q intell's hēat illa sic obta distincta: sꝫ sufficit q in p̄mo obto cōcipiat aliqd.

F ℂ Ad illd̄ de qetatione dico q pr̄ eternus quietaᵗ in essentia sua vt est in se. non ergo sequiᵗ: ḡ nō pōt quietari in essentia vt est in filio vel spiritu scō: imo quietaᵗ in essentia sua vt cōicata est ei: ꝛ hoc eadē quietatione qua qetaᵗ in essentia vt est in se. qd̄ enim quietaᵗ p̄mo in aliquo obiecto: quietaᵗ in illo in quocūqꝫ est fꝫ illū modū: ita hic si btūs prius fruatur essentia postea persona non quietaᵗ vlteriori quietatione q̄ prius quietabaᵗ: sed eadem quietatione inquātū obm quietans terminat vt in aliq̄: ꝛ prius nō terminabat vt in illo. ℂ Per hoc ad vltimū argumētū dico q nō erūt ibi duo actus: qa qcūqꝫ actus est ibi fruitionis vel visionis est obti p̄mi sub vna ratione formali: sed iste actus vnus pōt eē obiecti per se vtute p̄mi obti: vel pōt eē tm̄ ipsius obti p̄mi: nec ḡ erūt duo act⁹ eiusdē spēi sil', nec successiue.

Additio ℂ Ad illud de imagine, respōsionē quere. Pōt dici q ꝯcludit de facto regulariter ꝛ de potētia ordinata: lꝫ oppositum esse posset de potentia dei absoluta.

ℂ Uel dicaᵗ q ꝯñtia nō valet: qa lꝫ deo trino volūtas fruatᵗ: nō tñ vt trino: q̄re istā soluēdo z. p̄ncipale huius q̄onis: ꝛ supra cōtra opīonē Auic. q. p̄ⁱ huius distin. ꝛ alibi, vt scis ad illud motiuum de imagine.

Quantum ad tertiū articulū de potētia creature dico q intell's nō pōt de potentia sua nāli videre essentiā nō vidēdo psonas: qa cū intell's de se sit potētia nālis ꝛ nō libera: agēte obto, intell's agit quātū pōt: ergo si obm ex pte sui, agit manifestādo tres aliorum. G

personas intellectui: nõ est in potestate intellŝ vt videat aliquid ostensum: ⁊ aliquid nõ videat. ❡ Similr nõ est in ptãte volũtatis ordinate frui sic, nõ fruẽdo sic: qa sic nõ est in ptãte volũtatis ordinate manẽtis vt nõ fruaᷓ. si enĩ non frueretᷓ, non impedita, in hoc peccaret ⁊ mereretur nõ frui: ita non est in ptãte voluntatis vt ordinate fruaᷓ aliquo ⁊ non fruaᷓ quocũqȝ põt frui: ⁊ ideo nõ est in potestate volũtatis ordinate manentis sub aliqua ratione non frui, sub qua potest frui.

Sic in origi. Doc. ❡ Sed de potestate absoluta volũtatis est magis dubiũ: tñ ibi põt dici ꝙ nõ est in ptãte volũtatis frui sic ⁊ nõ frui sic: qa lȝ in ptãte volũtatis sit aliqs actus vt ponatur in esse vel nõ ponaᷓ: tñ nõ est in potestate eius vt actus positus in esse habeat illã ꝯditionẽ vł nõ habeat, que naturalr competit actui ex ratione obiecti.

EX. **Contra.** Quicqd nõ nec̃io ꝯcomitaᷓ actũ est in potẽtia volũtatis eliciẽtis illũ. Uel sic. Quecũqȝ nõ nec̃io simul respiciunᷓ ab actu volũtatis: nec etiã ab ipa vt elicit actũ. Uel sic. Quecũqȝ separari pñt vt terminant actũ volũtatis: pñt etiã separi re^a^ potentie vt elicit actũ.

TRA. ❡ Exẽplũ. lȝ in ptãte volũtatis sit elicere actũ peti vel nõ elicere: tñ si actus positus in eẽ hẽat deordinationẽ ex nã sui: nõ est in ptãte voluntatis vt actus sic positus in esse sit vel nõ sit deordinat⁹: act⁹ aũt fruitionis, quantũ est ex nã sui pmi obiecti, natus est vt sit triũ personaꝝ in essentia: qa nõ ponẽdo aliqđ miraculũ ex pte obiecti erit de se triũ: ꝗ nõ videᷓ esse in potestate volũtatis vt actus positus in esse sit eẽntie vt in tribus vel nõ vt in tribus. ❡ Si dicas ꝙ ista rõ ꝯcludit ꝙ nõ est in ptãte dei vt actus sit essẽntie ⁊ non triũ ꝑsonarũ. ❡ Dico ꝙ nõ sequiᷓ. nã actus alicuius elicitus est in ptãte dei quãtũ ad aliquã ꝯditionẽ que naturalr sibi cõpeteret ex obto: ⁊ tñ nõ est in ptãte creature quantũ ad illã ꝯditionẽ. Exẽplũ. in ptãte dei est vt act⁹ elicit⁹ a volũtate peccãte referaᷓ ad deũ: qa de⁹ refert illũ actũ ad se: nõ tñ est in potestate volũtatis: qñ positus est in esse vt illo vtaᷓ ad deũ: qa illo actu fruiᷓ creatura: non põt aũt sił eodẽ actu vti ad deũ ⁊ frui alio a deo. Exemplũ istud nõ videᷓ bonũ: qa actus iste peccãtis referᷓ

Al. l. ꝑsona. ab vna potẽtia nõ ab alia. Dimittaᷓ exẽplũ illđ ⁊ teneatur ratio: qa accidẽs nec̃io ꝯñs actũ positũ põt nõ inesse manẽte actu: ⁊ hoc subest volũtati diuine: nõ aũt voluntati create eliciẽti actũ. Ita dicaᷓ de ꝯditione quã actus natus est hẽe re^a^ obti scꝺarij nec̃io q̃ntũ est ex se: nõ tñ eẽntialr: iđ subest volũtati diue vt illa ꝯditio nõ insit.

H **Quantum** ad 4^m^ articulum de facto. dico ꝙ de facto erit vna fruitio ⁊ vna visio eẽntie in trib⁹ ꝑsonis. hoc dicit Aug. ꝑ de tri. c. 10. vel. 23. in

Joan. 14. fine: qa neuter sine altero ostẽdi põt: ⁊ loquiᷓ de patre ⁊ filio: qđ itelligendũ est de potẽtia ordinata: de qua locutus est Philippus volẽs pr̃ez sibi ostẽdi quasi potuisset de facto vidisse filiũ sine pr̃e. ⁊ Aug. tractat ibi de verbis Philippi ⁊ visione Chri: hoc etiã vult Aug. 15. de tri. c. 16. vel. 41. Oẽm inquit sciam nr̃am vno sił ꝯspectu forte videbim⁹: ⁊ qđ dicit, forte, nõ referᷓ ad obm btificũ sed ad alia videnda in eo. ❡ Siłr dico de viatore ꝙ de facto fruitio habitualis ordinata nec̃io sił est triũ ꝑsonarũ: lȝ aliqñ nõ actualis: nullus enĩ viator nec cõprehensor ordinate põt frui vna ꝑsona nõ fruẽdo alia: ꝟ est nisi habitualr fruaᷓ alia: hoc est ꝙ sit in pxĩa dispõne fruẽdi alia: si distincte illa ꝯcipiaᷓ ab illo: ⁊ ideo nõ stat fruitio vnius ꝑsone cũ odio alterius persone: qa sicut dicit Saluator in Joã. cap. 15. Qui me odit ⁊ pr̃ez meũ odit.

I **Ad argumẽta** pncipalia. ❡ Ad pmũ de pmo ad dicoꝝ, dico ꝙ bonũ vno mõ ꝯuertiᷓ cũ ente: ⁊ isto mõ bonũ põt poni in quolibȝ gñe: sed bonũ vt sic nõ hȝ rõnẽ obti fruibilis: ⁊ ideo nõ opȝ ꝙ in quocũqȝ sit bonũ, hoc mõ sumptũ, ꝙ sit ibi ꝓpria ratio obiecti fruibilis. rõ enĩ boni fruibilis nõ est rõ boni in cõmuni sed boni perfecti: qđ est bonũ nõ hñs defectũ. vel falsẽ ẜm apparentiã est tale. vel ẜm ꝯfirmationem voluntatis quali: nõ est relatio. ❡ Ad scðm diciᷓ: ꝙ illa que vniformiter respiciunt essentiã ⁊ ꝑsonaȝ tñ sunt essentialia: sed que tñ cõueniunt ꝑsone sunt precise ꝑsonalia: que aũt sub alia rõne respiciũt essentiã: ⁊ sub alia rõne ꝑsonaȝ, sunt ⁊ essentialia ⁊ ꝑsonalia. pmo mõ se hȝ bonũ. scðo modo se hȝ pñitas. tertio mõ se hȝ vnũ: qa indiuisio sub vna ꝓpria ratione pertinet ad eẽntiã: ⁊ sub alia ꝓpria rõne ptinet ad ꝑsonas. ❡ Sed contra, istius cãm querit arg^m^. Arguit enĩ, cum hec duo videanᷓ esse eque cõuertibilia cũ ente: ⁊ ad diuina trãsferri, ꝙ equaliter vtrũqȝ erit essentiale tñ. vel vtrũqȝ essentiale ⁊ ꝑsonale.

Boni. dist. 1. q. 1. vv. dis. ꝑ̃senti. q. 5. soluendo scðam rõnẽ ꝯ pmas opiõnẽ hȝ expresse hec.

❡ Ideo est alia rñsio ꝙ obm fruitionis opȝ ꝙ sit aliq̃ bonitas quidditatiua ⁊ nõ ꝑfectio suppositi: qa ꝑfectio suppositi vt distinguiᷓ ꝯtra perfectionẽ qdditatiuã: nec est formalis rõ agendi: nec est formalis rõ termini alicuius actionis. Perfectio aũt qdditatiua nõ est nisi ꝑfectio abstracta a supposito que de se respicit oẽ suppositũ indifferẽter: ⁊ ideo bonitas vt terminat actũ fruẽdi opȝ ꝙ sit tñ ꝑfectio qdditatiua. vnitas autẽ põt esse ⁊ ꝑfectio qdditatiua ⁊ rõ suppositi: q: nõ dicit rõnẽ de se principij actus nec rõnẽ formalẽ termini alicuius actus. est igiᷓ bonũ nõ quocũqȝ sumptũ: sȝ bonũ qdditatiue sumptũ termin⁹ fruitionis: qa est ꝑfectio qdditatiua: que. s. est rõ eẽntialis ⁊ non rõ suppositi: sed vnitas vno mõ est rõ eẽntialis. alio mõ rõ suppositi. 2° mõ nõ est rõ formalis: nec termin⁹ formalis act⁹ fruitionis.

Hic dimisit Doctor i originali spatium vacuum vsqȝ ibi infra. Ad 3^m^ dico ⁊c.

K ❡ Ideo dico ꝙ ens pma diuisione diuidiᷓ in ens qdditatiue: ⁊ in ens hñs qdditatẽ. qđ est ens subsistẽs. Nũc aũt, qcqd est ꝑfectio formalis, est ens qdditatiue ⁊ entitas qdditatiua. nã ꝑfectio formalis est que in quolibet ente melius est eẽ q̃ȝ nõ esse: sed nihil est tale nisi sit entitas qdditatiua, put abstrahit a subsistere. Ens aũt subsistẽs hñs qdditatẽ est ꝯtinens illã ꝑfectionẽ. Et nõ est formalr illa ꝑfectio qdditatiua. Nũc aũt est ita ꝙ vnũ qđ ꝯuertiᷓ cũ ente, est tã ens quidditatiue, q̃ȝ ens subsistẽs: ⁊ iđ est tã eẽntiale q̃ȝ notionale: sed bonuȝ (vt hic loquimur de eo) vt dicit formalẽ rõnẽ terminãdi actũ volitionis, est essentia ł qdditatiua. Et ideo est tñ essentiale ⁊c.

Al. l. entitas.

❡ Ad 3^m^ dico ꝙ ly inquãtũ põt solũmodo denotare illđ qđ sequiᷓ accipi ẜm suã rõnẽ formalẽ. vel vltra ꝟ, etiã denotare põt illud esse formalẽ rõnẽ inherẽtie predicati ad subm. 2° mõ sumiᷓ reduplicatio ꝓprijssime: qa reduplicatũ siue sumaᷓ pro toto seipso primo: siue ꝓ aliq̃ qđ includiᷓ in itellũ eius, accipiẽdo reduplicationẽ formalr: semꝑ illud pro quo accipiᷓ notaᷓ esse formalis rõ inherẽtie pdicati ad subȝ. ❡ Ad ꝓpositũ ꝗ dico ꝙ si reduplicatio illa quãtũ ad vtrũqȝ istoꝝ accipiaᷓ in maiori ipsa est vera ⁊ minor falsa. Si ꝟo pro pᵒ tñ ⁊ nõ ꝓ 2° minor est vera ⁊ maior falsa. ❡ Cum ꝓbaᷓ minor ẜm pmũ modũ accipiẽdi eã. dico ꝙ videbim⁹ tres inquãtũ tres: hoc est rõ formalis trinitatis videbiᷓ. Sed ipsa trinitas nõ erit rõ formalis vidẽdi vł causa inherẽtie pdicati ad subm. s. fruitionis vel visionis: sed vnitas eẽntie.

L

❡ Cũ ꝓbaᷓ vlterius ꝑ credere deũ trinũ iquãtũ trin⁹. dico ꝙ nõ est siłr: qa eẽntia diuina non causat in nobis imediate actũ credẽdi sicut causabit imediate actũ vidẽdi: ⁊ hoc est ꝓꝑ impꝑfectionẽ intellectionis nr̃e pro statu isto: qa intelligimus ꝑsonas distinctas ex creaturis ⁊ distinctis actibus: ⁊ ita quãtũ ad cognitionez nr̃am põt

modo trinitas esse rō formalis cognoscēdi:tūc aūt erit
precise cognita τ nō ratio formalis cognoscēdi:qa tunc
videbit̄ per rōnē essentie in se vt per rōnē obiecti.

Ad rōnes in oppositū. ¶ Ad pmā dico q̄ est tm̄
vnus vltimus finis in se:tm̄ illud hz in
se distinctas rōnes aliquas:que nō sunt formalr̄ rōnes
vltimi finis:τ ita pōt esse frui eo sub rōne vltimi finis
formalr̄ nō fruēdo illo sub illis rōnibus. ¶ Ad zm̄ dico
Articulo scdo ad finem. (sic dictū est in pcedēti qōne) q̄ p accñs est q̄ in eodez
cōcurrāt ratio efficiētis τ rō finis:nā de facto vna est rō
formalis ipsius finis:sicut vna est rō formalis ipsius ef-
ficiētis:sed in illa vna rōne pōt potētia getari:lz nō ge-
tet̄ in rōnibus psonalib' que sunt in illo fine. ¶ Ad ɔfir
mationē cū dī.nō pōt vna psona creare nisi alia creet.
dico q̄ nō sequit̄.ḡ vna nō pōt finire actū fruitiōis:nisi
alia finiat.bñ eni sequit̄ q̄ vna psona ex nā rei nō est fi-
nis nisi alia psona sit finis:sed nō sequit̄ de fine actus vt
est elicitus a po^a:qa finis actus vt eliciti est ad quē po^a
eliciens ordinat actū τ pp quē elicit ipsum:sz finis ex nā
rei est bonū ad qd̄ actus ex nā sui natus est ordinari:nō
gdē in rōne obti qd̄ attingit̄ per actū:sed sic oēs nature
M creatae in suo ḡdu ad finē vltimū ordinant̄. ¶ Ad auctē
5.de tri.pz q̄ loquit̄ de facto τ formali rōne ei'. ¶ Ad
vltimū de adoratione dico q̄ vna est adoratio habitua
lis triū personarum:qa q̄cūqz adorat vnā habitualr̄ se
subycit toti trinitati:sz nō opz q̄ actualr̄ cogitet de alia
persona qñ adorat vnā psonā:sicut pz de orāte vnā pso
nā orōne que nō dirigit̄ actualr̄ ad aliā:sicut pz de illo
hymno. Ueni creator spūs τc.τ de multis orōnibus in
eccl'ia institutis:vnde orōnes eccl'ie frequēter dirigunt̄
pā̄ τ in fine inducit̄ filius sicut mediator:ḡ dūz aliqs re-
fert actualr̄ itētionē suā ad orādū pzēz,nō opz q̄ actua
liter tunc cogitet de filio vel de spūscō nisi habitualiter:
Ar.l.post. quosqz pmo inducat filiū in cogitatione sua tanq̄z.s.me
diatorē. Et sicut est eadē adoratio habitualis:nō tamen
actualis:ita est eadē fruitio habitualis:lz non necessario
eadem actualis.

Questio. III.

Consequenter quero de frui l se.
τ p supposito q̄ sit
aliqd volūtas pcise. ¶ Quero an sit aliqs
actus elicitus a volūtate:vel passio recepta
in volūtate:puta aliq̄ delectatio. Q̄ sit dele
ctatio pbo:qa fructus est vltimū qd̄ expectat̄ de arbo-
re.ḡ similr̄ in spūalib' fructus est vltimū qd̄ expectat̄
de obiecto:sed tale est delectatio: qa delectatio sequit̄
Cap.3.vs.4. actū.10.ethi^r.ḡ τc. ¶ Itē ad Gall'.5. Fructus spūs est
charitas,gaudiū,pax,τc.q̄ nuānt̄ ibi,vir passiones:vt
pz de gaudio:aut saltē nō sunt actus sed ɔsites actū.fru-
ctu aūt fruimur p se.ḡ frui est aliqd p se ɔns actū vt vr̄.
¶ Contra. Uolūtas actu elicito amat deū:aut igit̄ ppter
aliud τ tunc vtit̄:τ ita est peruersa.aut pp se:τ tūc fruit̄
ex diffinitione de frui:τ sic frui est actus.

In ista qōne primo videndum est de ipsis cō-
ceptibus.scdo de significato nois.

A **Quantum** ad pmū dico q̄ sic in itellu sunt duo
actus assentiēdi alicui vero cōplexo.
vnus quo assentit̄ alicui vero cōplexo ppter se:sicut pn
cipio.alr' vo quo assentit̄ alicui vero nō pp se:sz ppter
aliud veri:sicut ɔni pp pncipiū:ita in volūtate sūt duo
actus essentiēdi bono.vnus quo assentit̄ alicui bono pp
se.alius quo assentit̄ bono pp aliud bonū ad qd̄ illd̄ bo-
nū refert̄ sic ɔni assentit̄ pp pnm̄.ɔclo eni veritatē suāz
Cap.3. hz a pn̄. Ista silitudo accipi pōt a pħo 6' ethi^r.vbi dī.
Qd̄ in mēte est affirmatio τ negatio.hoc in appetitu est
psecutio τ fuga:τ ita vltra,sic in mente est duplex affir-
matio:pp se:τ pp aliud:ita in appetitu est duplex psecu
tio vel adhesio pp se τ pp aliud. Est tñ hic duplex drīa. Doctrina singularis.
¶ Pria:qa illi duo assensus itell's distinguunt̄ ex natu-
ra obiectoꝝ:sunt eni alteri pp euidētiā alterā huius vel
illi' veri:τ ideo hñt distīcta obta sibi corrñdētia τ ipos
causantia.h aūt hui' assensus nō sunt distincti ex distin
ctione obtoꝝ:sed ex distincto actu potētie libere sic vel
sic acceptātis obz eius:qa (sic dictū est pus) in ptāte ei' q.1.τ.2.hui' distinctionis.
est sic vel sic agere referēdo vl̄ nō referēdo:τ ideo non
corrñdēt istis actib' ppa obta distīcta:sz qdcūqz bonū
volibile pōt volūtas hie obm̄ ꝑm hūc actū vel ꝑm illū.
¶ Scda drīa est:qa illi duo assensus itell'a sufficienter
diuidūt assensū itell's in cōi:nec iter ipsos est aliqd̄ me
diū:qa nulla est euidētia media ex pte obti a qua possit
accipi aliq̄ alia veritas q̄ veritas pncipy vl̄ ɔnis. Pre-
ter aūt istos duos assensus volūtatis est aliqs alr' assen
sus medius:qa volūtati pōt ostēdi aliqd̄ obz bonū ab-
solute apprehensū:nō sub rōne pp se boni:nec pp aliō
bonū. volūtas aūt circa tale sic ostēsū pōt hīe aliquem
actū τ nō necio iordinatū.ḡ pōt hīe aliquē actū volēdi
illud absolute absqz relōne ad aliud:aut absqz fruitiōe
pp se.τ vlteri' pōt impare itellectui vt ingrat q̄le illud
bonū sit τ qualr̄ volēdū:τ tūc illi pōt assentire sic vl̄ sic.
Et tota rō drīe hinc τ ide est libertas volūtatis:τ necessi
tas nālis ex pte itell's. ¶ Ex his vltra.act' assensus bo-
no pp se est actus psectus.actū aūt psectū ɔsequit̄ dele-
ctatio ex 10° ethi^r.ḡ actū volēdi bonū pp se cōseqt̄ aliq̄
Cap.3.vs.4. delectatio. ¶ Habem' igit̄ ad ppōm̄ 4^or distincta:actū
impsectū volēdi bonū ppter aliō,q vocat̄ vsus:τ actū
psectū volēdi bonū ppter se qui vocat̄ fruitio:τ actum
neutrum:τ delectationē sequentem actum.

De scdo pncipali cū.s.istoꝝ ɔueniat istud nomē
frui,sicut pōt colligi ex auctib' loquētiū
de isto vocabulo frui.planū est q̄ fruitio nō est act' neu
ter,nec act' vsus:sed tm̄ est alteratio de actu psecto:τ de
delectatione ɔñte actū psectū. ¶ Rñ:aliqui auctēs vi- Ar.l.Et rō est qa aliqui τc.
dent̄ dicē q̄ frui est act' psect' tm̄.aliqui q̄ delectatio
tm̄.aliqui q̄ includit vtrūqz:τ tūc nō sigt̄ aliqd̄ ens per B
se vnū:sz vnū aggregatū ex duob' entib' vt ens p accñs:
nec hoc est incōueniens q̄ vnū nomen signet multa:qa
ilion (sz pħm 7° meta.) pōt signare totū bellū troianū. Tex.cō.13.

Q̄ð tantū sit actus videt̄ illa auctas Augu.dicē
83.qōnū.q.30. Ois itaqz humana per-
uersio est q̄ etiā vitiū vocat̄,fruēdis vti velle atqz vtē-
dis frui.puersio vl̄ puersitas ē formalr̄ in actu volūtatis
elicito:nō in delectatiōe:qa delectatio nō est prauitas:nisi
qa act' est prauus:nec delectatio est in ptāte delectātis
nisi qa act' est in ptāte agētis.pctm̄ aūt iquātū pctm̄ est
formalr̄ in ptāte peccātis. ¶ Hoc etiā videt̄ manifeste
dicē Aug.p̄ de doc.chrīana.c.p̄. Frui est eni amore inhe
rere alicui rei pp seipm̄. Ista etiā inhesio videt̄ eē p po-
tētiā motiuā iherētis:sic in corpib' a qb' trāslatū est h
nomē inherere:inhesio est vtute iherētis. ¶ Silr̄ ihesio
alicui pp se nō videt̄ eē p delectationē:qa delectationis
causa efficiēs τ non finalis videt̄ eē obm̄ delectabile:τ
ita non tendit delectans in obiectū ppter se. ¶ Sz ista
ratio nō ɔcludit.pcedit eniz ac si obm̄ nō possit eē effi-
ciēs τ finis delectationis:τ solui hz a tenēte in 4.° dele-
ctationem esse de essentia beatitudinis.

Q̄ð autē frui sit tm̄ delectatio videtur dicere illa Uide distin. 49.q.2.
auctas Aug.p̄ de tri.c.10.vel.23.in fine.
hoc est eni plenū gaudiū nrm̄ quo amplius non est frui
trinitate. Si nō retorqueat̄ ista auctas ad cālitatez vel
ad aliū intell'm quē nō sonāt:vba:gaudiū est formaliter Ar.l. In ista auctē Augu. pus allegata.
delectatio. ¶ Silr̄ τ in.30.qōne pallegata.frui dicimur

eā re de qua capimus voluptatē: si sit locutio p̱ idētitatē: vel q̄si diffō: tūc capere voluptatē est frui essentialr.

Qd autē frui accipiaṫ pro vtroq̄ȝ: p̄ actu. s. ꝛ delectatione sil'. p̱baṫ ex diffōne illa de frui 10. de tri. c. 10. vel. 23. Fruimur eni cognitis in qb⁹ volūtas ipsis pp̱ ipsa delectata cōquiescit: ad actū eni ptinet cū di fruimur cognitis: qa actu volūtatis p̄supponitur actus itell's in obm cognitū: sed post subdit. In qb⁹ voluntas ꝛc. q̄ si delectatio acciderit fruitioni nō deberet poni in ei⁹ diffōne. ℂ Silr si ponaṫ ad btitudinē ptinē essentialr actus ꝛ delectatio: tunc oēs auc̄tes que dicūt frui esse summū premiū vel btitudinē nr̄am. dicunt eaȝ includere vtrūq̄ȝ ꝛ actū ꝛ delectationē. illam minorem dicit illa auctoritas. 1. de doctrina xp̄iana. quasi in fine. Hec summa merces est vt ipso perfruamur.

C ℂ Qr aūt sit magis p̱priū significatū vocabuli difficile est p̱bare: tn̄ aliquo modo pōt conijci ex vsu vocabuli. Istud eni vocabulū frui ꝯstruiṫ cū ablatiuo significāte obm ex vi transitionis. q̄lis ꝯstructio appropriaṫ ṽbis significantib⁹ actū: nō aūt ꝯstruiṫ cū obto in ablatiuo ex vi cause. q̄lis cōstructio debeṫ passionib⁹ significatis p̱ ṽba pure passiua. nō eni ita di frui in deo: sic di delector in deo: vel deus delectat me: sed dicor frui deo transitiue: sicut dicor amare deū: ꝛ istud videṫ eē magis p̱prium significatum vocabuli.

ℂ Sed de vocabuli significato nō est ꝯtēdendū: qa fm

5. trī. c. 7. vel 17. Aug. p̄ retractationū. c. 14. Cū res ꝯstat nō est vis faciēda in noibus. res aūt ꝯstat q̄ volūtas hȝ triplicē actum. ꝛ 4ᵐ puta passionē ꝯnitē: ꝛ pȝ q̄ duob⁹ actibus nullo mō ꝯuenit hoc nomē frui. Sed pro altero alioꝝ duorū ꝛ pro ambobus sil' videnṫ aliq̄ vti isto vocabulo: ꝛ tunc erit nomē equiocū: vel si est vniuocū opȝ auc̄tes q̄sdaȝ exponere q̄ loquunṫ causalr vel cōcomitanter.

Ad primū argᵐ. dico q̄ fructus est vltimū qd̄ expectaṫ de arbore, nō vt possidendū corpalr: sȝ vt habēdū p̱ actū po' attingētis illud vt obm. pomū eni nō est fructus inquātū expectaṫ vt possidēdū: sed iquātū expectaṫ vt gustandū: ꝛ actu gustus attigendū quā gustationē sequiṫ delectatio. Si igiṫ fructus dicaṫ quo fruēdū est: delectatio nō est fructus: sed illud vltimū expectādū: sed nec delectatio est frui: sȝ p̄ᵐ quo attingo expectatū vt expectatū est frui: qd̄ videtur p̱babile: cū fructus sit expectatū sub illa rōne sub qua expectaṫ: vt a po' attingēdū. ℂ Ad 2ᵐ dico: q̄ auc̄tas est in oppᵐ. cū eni dicat auc̄tas, nō act⁹ eē fructus: sȝ potius passiones: sequiṫ q̄ frui nō est delectari: qa fructus est obm fruitionis: passio aūt nō: ita eē pōt p̄mū obȝ sui sic pōt eē p̄muȝ obm alteri⁹: ideo frui, si est passionis vt obti vt sonat auc̄tas: nō erit passio: sȝ est actus aliq̄s potēs hēc istas passiones pro obtis q̄si p̱ximis suo p̄ obto. Et cū di q̄ p̱ se fructu fruimur: nō est hoc itelligēdū in rōne fo:alis p̄ncipij: sic ignis calore calet: sȝ i rōne obti. sic si diceret q̄ amabili amam⁹: sȝ in rōne cāe formalr, fruitione fruimur. auc̄tas aūt nō dicit aliq̄d ꝯtīs actum eē fruitionē: sȝ fructū. i. fruitionis obm. Qd. IIII.

A. I. Scdo quero circa frui ꝛc. Caplo vltio circa finem. A. I. Contin ctio v'l pcep⁹. 9⁹ met. 1. c. 10. **Queritur** adhuc circa frui de mō eliciendi actū illū. vtrū. s. fine apprehēso p̱ intellm necē sit voluntatē frui eo. Qr sic. Aui. 8. meta. Delectatio est apprehensio ꝯueniēs cū ꝯueniēti. finis necio ꝯuenit volūtati. g̊ ex cōiunctione eius cū volūtate sequitur delectatio. g̊ fruitio. ℂ Itē finis mouet metaᶜᵉ sic efficiens mouet p̱p̄e: sȝ efficiēs approximatū passo nō ipeditū de necitate mouet p̱p̄e. g̊ finis approximatus hoc est

8⁹ phy. ꝛ in 8 motu aīalu. p̄sens volūtati nō ipeditus necio mouet metaᶜᵉ. ℂ Itē omne mobile p̄supponit aliq̄d imobile. g̊ act⁹ volūtatis varij ꝛ mobiles p̄supponūt aliquē actū imobilē: sed talis nō est nisi circa finē. g̊ ille est necio imobilis. ℂ Ad oppositū. necitas nālis nō stat cū libtate: qd̄ p̱bo: qa nā ꝛ volūtas sūt p̄nᵃ activa ḋria oppositū modū p̄ncipiādi. g̊ cū mō p̄ncipiādi volūtatis nō stat modus p̄ncipiādi nāe: sȝ volūtas libere vult finē. g̊ nō pōt necitate nālr velle finē: nec p̱ ꝯn̄s aliquo mō necio. ℂ Assumptū. s. q̄ volūtas libere velit fineȝ. p̱baṫ. qa eadē est po⁹ q̄ vult finē ꝛ illud qd̄ est ad finē. g̊ hȝ eūdē modū agēdi: qa diuersi modi operādi arguūt diuersas potētias. libere autē opaṫ circa ea que sunt ad finē. g̊ ꝛ circa finē. ℂ Qr autē sit eadē potētia amboꝝ. pȝ: qa al's nulla esset po⁹ entis ad finē volēs illō pp̱ finē: opȝ eni illā eē vnā ḋrtē actuȝ circa vtrūq̄ȝ extremū: qa actus vtēdi est per se vnus: g̊ per se vnius po' respiciētis per se vtrūq̄ȝ extremū sicut p̄hs arguit de cognitione sensus cōis in 2⁹ de anima. Tex. cō. 146.

Ista questio pōt intelligi. Uel de fine obscure apprehēso in vli: sicut ꝯcipimus btitudinē in cōi. Uel de fine obscure app̄hēso in p̱ticulari: sic cōcipim⁹ btitudinē in deo trino. Uel de fine clare viso vt in hnte volūtatē supnāliter eleuatā: vt i hnte volūtatē p̱fectā p̱ habitū supnālē in voluntate. Uel 4⁹ de fine clare viso in nō hnte habitū supnālē i volūtate: ꝛ hoc posito q̄ de⁹ de po⁴ absoluta ostēderet se intellectui, nō dando habitū aliquē supnaturalē voluntati.

Quantū ad istos 4ᵒʳ articulos di. p̄ quātū ad p̄ᵐ. Qr volūtas de necitate fruiṫ vltimo fine sic apprehenso obscure in vli: qd̄ 3⁹ p̱baṫ. p̄ p̱ illud scdi phy. Sicut se hȝ p̄nᵐ in speculabilib⁹: sic finis in opabilib⁹: sed itell's de necessitate assentit p̄ncipijs p̄mis speculabilib⁹. g̊ volūtas de necessitate assentit vltio fini in opabilib⁹. ℂ 2⁹ h̄ idē p̱baṫ: qa volūtas necio vult illō cui⁹ p̱ticipatiōe vult q̄cq̄d vult: sed p̱ticipatione vltimi finis vult q̄cq̄d vult. g̊ ꝛc. p̱batio minoris: qa nihil aliō vult nisi inquantū est qddā bonū. oē aūt aliud bonū vr̄ esse q̄dā p̱ticipatio vltimi finis: qd̄ est sūmū bonū: vt vr̄ p̱bari p̱ Aug. 8. de tri. c. 4. vl. 8. Tolle bonū h̄ ꝛ illō ꝛc. ꝛ vide ip̄m bonū si potes: itaq̄ȝ deū videbis nō alio bono bonū: sȝ bonū ois boni. ℂ 3⁹ p̱baṫ idē sic. Uolūtas nō pōt nō velle aliq̄d nisi in quo est aliq̄s defect⁹ boni, vel aliq̄ rō mali: in vltio fine in vli apprehēso nō est aliquis defect⁹ boni: nec aliq̄ rō mali. igiṫ ꝛc. ℂ Itē Aug. 13. de tri. c. 3. dicit q̄ q̄dā mimus dixit se scire de multis extrīsib⁹ in theatro quodā q̄d oēs vellēt. hoc volēs itelligere de btitudine: sȝ nō oēs illi vellēt btitudinē si ꝯtingenter eā vellēt. g̊ necio eā voluerunt. ℂ Quātū ad 2ᵐ artiᵐ di q̄ fine sic obscure app̄hēso in p̱ticulari pōt voluntas nō frui. h̄ pōt p̱bari: qa pōt frui aliquo qd̄ est icōpos'e tali fini: sic pȝ de peccāte mortalr. ℂ Quātum ad 3ᵐ artiᵐ di q̄ necio fruiṫ fine sic viso pp̱ rōnē tertiā ad p̄mū articulū adductā: qa nulla rō mali inueniṫ in eo: nullus etiā defectus boni in eo repiṫ: ꝛ h̄ si videat istū fineȝ visione practica, q̄cq̄d sit de visione speculatiua. ℂ Addiṫ etiā huic q̄ est tāta necitas in ꝯnexiōe istorū actuū itell's ꝛ volūtatis respcū vltimi finis clare ostēsi: q̄ de⁹ de potētia absoluta nō pōt separe visionē a fruitione. ℂ Quātū ad 4ᵐ di q̄ ipos'e est voluntatē charitate nō eleuatā frui fine etiā vi so: qa agere presupponit esse: g̊ agere supnāle p̄supponit eē supnāle. volūtas aūt illa nō hȝ esse supnāle: ergo nō pōt hēc actū supnālem. ℂ Itē si sic. tūc possȝ talis volūtas eē beata sine charitate. ꝯn̄s falsum: qa tunc charitas non erit necia ad btitudinem volūtatis. ꝯn̄ntia p̱baṫ: qa frui fine in particulari viso videṫ eē btitudo, vel icludere formalr btitudinē.

Bonī. q̄li. 3. q. 17. ꝛ q̄lib. 4. q. 11.

Tex. cō. 89. Tho. 1. 2. q. 10. art. 1. ꝛ. 2. Uide Egidiū q̄libe. 5. q. 6. Tho. p⁹ pte. q. 82. ar. 1.

Contra primū articulū arguo p̄mo sic. ℂ Aug. p̄mo retractationū. c. 9. 2. 22. dič q̄ nihil est tam in potestate volūtatis q̄ ip̄a volūtas: qđ nō intelligič nisi quantū ad actum elicitum.

ℂ Ex h̄ sunt due ḡnes. ¶ p̄a sic. Actus volūtatis magis est in ptāte volūtatis q̄ aliqs alius actus. ¶ 2a ḡ. Actus ille est in ptāte volūtatꝫ nō tñ mediate sꝫ imediate. Ex p̄a vltra sic. Act⁹ itell's circa finē est in ptāte volūtatis. ḡ ꝛ act⁹ volūtatis. Ex 2a vltra sic. ḡ ꝟ actus volūtatis.

ℂ Si igič act⁹ volūtatis circa finē est in ptāte volūtatis mediante actu alicui⁹ alteri⁹ po^r multo fortius est in ptāte volūtatis imediate: sed in ptāte volūtatis est velle vel nō velle finē mediāte actu itell's. ḡ hoc est in ptāte ei⁹ imediate. minor pꝫ: qa in ptāte volūtatis est auertere itellīm a ꝯsideratione finis, quo facto, volūtas non volet finē: qa nō pōt habere actum circa ignotum.

Vide. 3. disti. qu⁹. 4. 2. ℂ Arguič sic. Visione posita, neĉio ponič fruitio: ipsa nō posita, tollič. ḡ visio est cā totalis fruitiōis. ḡ simplr nobilior. pbatio p̄me ꝯñe. Al's tollič ois notitia q̄ fit eius causa sine qua non, qđlibet aget in se. probatio scđe ꝯsequētie, qa causa equoca totalis est perfectior.

ℂ Confirmač ista ratio ꝛ potest esse secunda ratio.

ℂ Quia qđcūqꝫ agens nō ipeditū qđ necessitač ad agendū de neĉitate remouet oē pħibēs actionem ꝟ pōt. ḡ ꝟ volūtas nō ipedita necessitet ex nā sua ad volēdū vltimū finē neĉio remouet oē pħibēs illā volitionē ꝟ pōt remouē. pħibēs aūt hāc volitionē est nō ꝯsideratio finis: ꝛ hāc pōt volūtas remouē faciendo intellīm stare in ꝯsideratione finis. ḡ volēdo finē neĉio faciet intellīm stare in ꝯsideratiōe finis. maior pꝫ: qa qđ ex se necessitatū est ad agendū: nunq̄ pħibeč nisi p aliqđ repugnās vincens virtutē eius actiuā: sič pꝫ de graui, pħibeč enim a descensu pp aliqđ repugnās vincēs eius inclinationē: ꝛ pari neĉitate remouet ipedimētū prohibens ꝟ potest: quo amoto nō ipeditū descēdit: qa ita neĉio remouet repugnās effectui: sič ponit effectū cui illud repugnat.

Si tenēdo ꝯñē oppositā qs instet huic rōni dicēdo volūtatē nō neĉio simplr frui fine: sꝫ neĉitate ꝯditionata. s. ꝟ ostēdač. ꝛ maior dicač eē vera de simplr neĉio agēte. ℂ Rñ: rō nō soluič: qa ipedibilia nō simplr neĉio agūt: sꝫ tñ neĉitate ꝯditionata scꝫ ꝟ nō ipediant. ꝛ in illis est maior vera: ꝛ iō in maiori nō accipič q̄ qcqđ neĉio agit neĉio remouet pħibēs ꝟ pōt: sꝫ qcqđ non ipeditū neĉio agit ꝛč. vbi specificač in maiori de neĉitate ꝯditionata. ℂ Si aūt alr instetur q̄ maior est ꝟa de illis que sīlez neĉitatē hūt re^{ne} p̄n^{is} intēti, ꝛ re^{ne} illoꝝ que sūt neĉia ad illud cui⁹ sunt agētia mere nālia: que in toto pcessu vsqꝫ ad vltimū intentū agunt mere neĉitate nāli. volūtas aūt alio mō respicit finē in quo bonitas ois est: qa neĉio, ꝛ alio mō entia citra finē: in qb⁹ est defect⁹ boni: qa illa respicit cōtingēter. ℂ Cōtra istā rñsionē arguič sic. Jmpoīe est aliqđ extremū respicē aliud extremū quācūqꝫ neĉitate qn tanta neĉitate respiciat qđcūqꝫ mediū neĉio reqsitū iter illa extrema: aliogn neciū dependeret neĉio a nō neĉio: ḡ q̄ neĉitate volūtas tēdit in finē ea neĉitate tēdit in ostēsionē finis, sine q̄ ipoīe est ipsā tēdē i finē. ℂ Si 3° istēč ad minorē q̄ nō ꝯsideratio finis, nō p̄p̄e pħibet volūtatē a fruēdo. ℂ Unde pōt alr argui ꝛ ꝯcludi q̄ volūtas tenebit intellīm in ꝯsideratione finis sic. Quicqđ neĉio qescit in aliq̄ sibi p̄ñte, neĉio tꝫ illud sibi p̄ñs ꝟ pōt: volūtas p te neĉio qescit in fine sibi p̄sente. ḡ neĉio tꝫ illū semel p̄sentatū vt sit semp sibi p̄sens. pbatio maioris inductiue. ꝟ graue neĉio qescit in cētro, neĉio se facit p̄sens centro ꝟ pōt ꝛ cētrū sibi: ꝛ neĉio tꝫ illā p̄ñtiā quātū pōt. Jstō apparet in appetitu sensitiuo ꝟ neĉio. s. qescit in appetibili sibi p̄ñte, neĉio, quātū pōt, tꝫ sensū in isto appetibili vt sit sibi p̄ñs ad delectādū. pbatur etiā maior rōne: qa q̄ aliqđ neĉio qescat in aliq̄ sibi p̄ñte est pp ꝯuenientiā p̄fectā hui⁹ ad illud: ꝛ pp eādē ꝯuenientiā videč neĉio appetere sibi ꝯiūgi quātū pōt. hec aūt ꝯiunctio fit in p̄sentia huius ad illū. ℂ Probač alr: qa q̄ neĉio qescit in p̄ñte, neĉio quātū est ex se, mouež ad absens, saltē aptū natū est: sꝫ ipediač p aliqđ: igič sič ex illa neĉitate actualr moueret. ꝟ nō ipediret: ita ꝟ est superius mouēs mouet q̄cūqꝫ iferiora p que pōt soluere ipedimēta, tale mobile iferius volūtate est h̄ itell's mobilis ad ꝯsiderationē finis. ℂ Aliter rñdeč ab alijs ꝛ pbabilius dōo q̄ maior p̄me rōnis veritatē hꝫ de agēte neĉio p̄p̄e ipedito, cui⁹ est agēs qđ pħibeč agē pp aliđ vincēs ei⁹ v̄tutē actiuā. in pposito aūt nō sic est: sꝫ est qđdā aliđ agēs cui⁹ actio neĉio est p̄uia actioni volūtatis: ꝛ iō illius actionis p̄uie cessatio a ꝯsiderādo, large dič ipedire volūtatē a volēdo, ꝛ loquēdo de tali ipedimēto, negač maior: sꝫ eni agens presupponēs actioni sue actionē alteri⁹: possit illud alterū mouere ad agēdū: ꝛ illo p agēte, ipm neĉio agat neĉitate ꝯditionata siue ꝯcomitātie: nō tñ neĉio mouet illđ p̄mū ad agēdū: qa non simplr neĉio agič: sič illud qđ dič p̄p̄e ipeditū simplr neĉio ageret quātū est de se: sꝫ istđ tñ de neĉitate ꝯditionata. s. posita actione agentis p̄uij: sič pꝫ in exēplo: sꝫ eni posito actu po^r ꝯtingēter agētis, neĉio gñeč habit⁹ neĉitate ꝯcomitātie: tñ po^a ꝯtigenter agēs nō neĉio ponit actū. ℂ Cōtra istđ argr̄ sic. Necessitas agēdi nō inest nisi p aliqđ itrīsecū p̄n^e actiuo p̄ncipali: sꝫ actio illa p^a ꝛ nō est aliqđ itrīsecū actiuo p̄ncipali Al. potētia. scꝫ volūtati. ḡ illa est neĉitas agēdi: ꝛ ita absoluta: ꝛ tūc reducič rō vt p̄us. Si est simplr neĉitas ad agēdū. ḡ ad faciēdū illđ sine quo nō pōt agere: ꝟ tñ illud sit in ptāte ei⁹, sič est hic. ḡ ꝛč. ℂ Cōfirmač istđ sic. Si h̄ nō est neĉitas actionis ad actionē: qa vna nō est rō actiua re^{ne} alterius. ḡ h̄ neĉitas est pp iclinationē po^r ad actionē. ḡ ꝛ ad media reqsita erit neĉio iclinata: qa nō est neĉia ꝯnexio iter extrema: nisi etiā sit neĉia ꝯnexio medioꝝ omnium neĉio requisitoꝝ ad ꝯnexionē extremoꝝ. ℂ Rñdeč ad ista arg^m ꝛ ad arg^{m} p̄ncipale sic. Hec est neĉitas ꝯditionata. s. alio p̄supposito: ꝛ ꝯcedič q̄ hec neĉitas est p itrinsecū p̄ncipali agēti: ꝛ q̄ hec neĉitas est ad media sič extremoꝝ iter se: sꝫ totū est ꝯditionatū. s. posita ostēsione obti. ℂ Cōtra. Agēs ipedibile nō simplr neĉio agit: sed ꝯditionalr. s. ꝟ nō sit ipeditū: ꝛ tñ neĉio remouet ipedimentū ꝟ pōt. ḡ ita est in ppo^{to}: ꝛ sic nō vꝫ rñsio p̄ma de ppo ipedimēto. volūtas. n. nō est p̄p̄e ipedita p nō itelligē. ℂ Cōfirmač rō. Ubicūqꝫ ē neĉia ꝯnexio extremorū etiā est neĉia ꝯnexio oīuꝫ medioꝝ neĉio reqsitoꝝ ad vnionē extremoꝝ: aliogn neciū dependēt a ꝯtingēte: sꝫ ꝟ volūtas neĉio fruič fine ostēso erit neĉia ꝯnexio extremoꝝ iter se ꝛ ex nā ipsoꝝ extremoꝝ: igič ꝛ oīuꝫ mediorū: sꝫ vnū mediū neĉio reqsitū ad vnionē illoꝝ extremorū est ostēsio finis. igič. pbatio minoris: ꝟ sit neĉia cōnexio volūtatis ad finē est sič p̄n^r agētis ad ip̄ꝫ obm circa qđ agit: sꝫ v̄tus ad agēdū nō pōt eē in p̄n^{li} agēte nisi per illud quo formalr agit. volūtas aūt seipsa agit. ḡ in ipsamet est ipsa neĉitas ad agēdū circa obm. pꝫ ḡ p^a minor.

ℂ Probač minor pro sili sic. Agens p̄ncipale p̄ncipalr nullo necessario agit nisi quo principalr agit: aliogn illo neĉio ageret quo impoīe est ipm agere: nō aūt agit nisi illo qđ est sibi rō foȓalis agēdi. ℂ Hec ꝯfirmatio videč excludē quādā rñsionē que dareč ad rōnē p̄n^{le} de neĉitate simplr ꝛ ꝯditionata. nā illa pbat q̄ ꝟ volūtas etiā sine ostēso fruič neĉio q̄ hoc est pp pprias rōnes istoꝝ.

Al. ipedito.

extremorum que ex se hñt connexionẽ necẽiam. ergo illa nõ depẽdet ab aliquo alio ab extremis: et ita est absoluta: et si extremorum inter se et oĩum mediorum in suo ordine erit connexio necẽia. ¶ Rñdet̃ q minor p̃ª est falsa nisi intelligat̃ de necẽitate cõditionata: hoc est q supposita intellectione necẽitas fruẽdi sequat̃ que est necẽitas sm̃ quid: quia depẽdẽs ab illa ostẽsione: illa inquã est ex nã extremorum: quod est breuiter dicẽ: extremorum est necẽia connexio, si ostẽsio pcedat. Sed illa minor pbat̃ de necẽitate absoluta ex natura extremorum. ¶ Ideo ad pbõnẽ illius rñdeo. Ad minorem dico q in agẽte p̃nlı simplr̃ necẽio agente nihil est quo necẽio agit: nec etiã requisitũ ad necẽio agẽ nisi tñ illud quo p̃nr̃ agit: quia in simplr̃ necẽio agẽte tota rõ necessitatis est in ipso per illud sm̃ q est agẽs: sed in agẽte p̃nr̃ necẽio sm̃ quid siue conditionalr̃ nõ est illud sufficiẽs rõ necẽio agẽdi, quod est rõ agendi: sed requirit̃ aliud a quo depẽdet ista necẽitas: quia non est a sola rõne agẽtis. negat̃ igit̃ minor 2ª: quia nõ per illud solũ quo agẽs p̃nr̃ agit pro hoc est necessitas cõditionata in agẽdo: sed per illud cũ alio psupposito. ¶ Ad pbõnem scõe minoris: dico q in hoc quod est necẽio, duo includunt̃ et necessario agere est dare vnũ quo. s. rõnẽ formalẽ agẽdi in p̃ncipali agẽte. respcũ aũt necessitatis, nõ est illa sola rõ: sed cum hoc aliud presuppositũ. ¶ Ad formã ergo dico q nõ est concedẽdũ q aliquid sit quo necẽio agit: sed ad necessitatem illã requirit̃ et illud quo agit, et illud aliud psuppositũ, quo nõ agit: sed quia in ppo° a quo dependet necẽitas ab eo depẽdet et actio et quo agit eo agit aliquo mõ agendi necẽio vel contingẽter. ¶ Ideo ad pbõnẽ scõe minoris alr̃ dici põt q illud quo est actiuũ non est illud quo ipsum necẽio agit nisi alio psupposito: et tunc est quo necẽio agit alio psupposito. ¶ Contra istã rñsionẽ arguit̃ sic. In p̃ instãti nãe est actio p̃uia. In 2° est actio p̃ncipalis agentis. quero tũc in illo 2° instãti qualr̃ p̃nle agẽs agit: si contingenter, hñ ppositũ. si necẽio, cũ tũc p̃cise per ppriã formã agat: et quia p̃nr̃: et quia ipm p̃mũ, nullo mõ libero est rõ agẽdi: sequit̃ tũc q forã sua sit tũc necẽia rõ agẽdi: sed hoc nõ est nisi ex determinatione forẽ ad obm et actionẽ in obm. ergo extrema ex nã sua hñt necẽiam connexionẽ. igit̃ et ad media necẽia. ¶ Itẽ nihil facit ad agere illud quod ponit̃ sub conditione. ergo nec ad necẽio agere. ergo si ista necẽitas est ex ista conditione, erit eque simplr̃. ¶ Rñdet̃ ad p̃m istorũ q in scõo signo nãe p̃nle agẽs agit necẽio nõ simplr̃: sed sm̃ quid. s. alio psuppo°. ¶ Cõtra. quod, qñ agit necẽio agit, simplr̃ necẽio agit: quia contingẽter et necẽio determinãt agẽ pro tũc qñ cã agit, generãs necẽio gñat: licet psupponat alterationẽ quãtũ est ex sua forma actiua. Et tũc vltra sic. Simplr̃ necẽio quantũ est ex sua forma determinat̃ ad oẽ mediũ necẽium: et in illud necẽio tẽdit quantũ põt et qñ põt. necẽio ergo vult intellectionẽ eẽ sibi p̃ntialr̃ vt obm cognitũ. ¶ Pro oñe negatiua p̃mi articuli. Uel sic. Item contra p̃mũ articulũ arguit̃ sic. Oẽ agẽs necẽio de necessitate agit sm̃ vltimũ sue po°: quia sicut nõ est in ptãte eius actio: ita nec intẽtio eius: ergo nec modus agẽdi. s. intense vel non intense agẽ. ergo volũtas de necẽitate volet finẽ intẽsissime: et quãtũ põt: cuius oppositũ experimur.

¶ Cõcedit̃ oñe qñ est eq̃lis apprehẽsio et nihil retrahẽs.

¶ Itẽ potẽtia libera per participationẽ nõ magis tẽdit in obm pfectũ q̃ in aliud obm: ergo nec potẽtia libera per essentiã. nõ aũt est dña inter finẽ volitũ et alia volita nisi ex parte pfectionis obiecti. añs pz: quia visus q est potẽtia libera per participationẽ: quantũ actus eius subest iperio volũtatis, nõ necẽio magis videt pulcherrimũ q̃ minus pulchrum: ideo ab vtroq3 equalr̃ auertit̃: et vtrũq3 eque contingẽter videt.

Ad istã rõnem rñdet̃ q maior est vera de potẽtia cognitiua libera per participationẽ: quia talis nõ magis tẽdit in obm pfectũ q̃ in aliud: sed nõ est vera de appetitiua tẽdẽre in obm apphẽsum a sua cognitiua. magis enĩ necẽio pulcherrimũ visum delectat appetitum visiuũ q̃ minus pulchrũ: et si ille appetit° aliquo actu elicito posset se in illud visum ferre, magis necẽio ferret̃ q̃ in minus pulchrũ visum. ¶ Itẽ ad p̃ncipale. quecũq3 po° circa obm pfectissimũ p̃ntatũ quod si circa illud necẽio opat̃ necẽio circa idẽ continuat opationẽ quãtũ põt. cuius contrarium experimur: quia volũtas auertit intellm a consideratione finis vltimi sicut aliorum. maior pbat̃. et p̃ sic. Eadẽ est ratio operandi et necẽio continuãdi opationẽ. si simplr̃: simplr̃. si qñ põt et qñ põt. ¶ 2° sic. In appetitu sensitiuo hoc videm° et in intellu. in volũtate aũt videt̃ verissima: quia ipsa nõ cessat ex se agere circa aliquod obm nisi vertẽdo se ad aliud, vel pfecti° vel magis conueniẽs, vel ad quod magis determinat̃, vel iclinat̃: quod ipedit illud opari sil circa aliud: sed finis est oĩum pfectissimũ et conuenientissimũ, ad ipm solũ necẽitat̃, ad ipm solũ inclinat̃: et in ipso maxĩe delectat̃: et volitio eius stat cũ volitione cuiuscũq3 alteri°. ¶ Itez quicquid necẽio agit, posita aliqua actione preuia, necessario determinat ad illã si põt: sed volũtas posita actione intellect° p̃uia circa vltimũ finẽ necẽio tẽdit in illum. ergo necẽio determinat intellm sicut ad eius apprehẽsionẽ. vis huius rõnis est: quia eadẽ est necessitas ad medium et ad extremũ.

a ¶ Quicquid nõ ipeditũ necẽio agit, necẽio tollit ipedimẽtũ si põt. b ¶ Quicquid necẽio agit posita aliq̃ p̃uia actione necẽio determinat se ad illã p̃uiã si põt. c. ¶ Agẽs p̃ncipale quocũq3 posito in scõario necẽio agẽs ex p̃ncipio actiuo p̃nli necessitat̃. d. ¶ Quicquid circa obm p̃ñs necessario agit, necẽio determinat se ad eius p̃ntiã si potest. e ¶ Si po° p̃nr̃ necẽio opat̃ circa obm p̃ñs, in ipsa po° est rõ, quãtũ est ex se, si põt vel qñcũq3 põt necẽio agẽdi circa illud. f. ¶ Quicũq3 appetit° necẽio tẽdit in oppo° cognitum, necẽio se determinat ad cognitionez eius si potest. g ¶ Quicũq3 appetit° in solũ obm summũ et pfectissimũ apprehẽsum necẽio tẽdit necẽio determinat se ad eius apprehẽsionẽ si põt. h. ¶ Quecũq3 po° circa obm pfectissimũ sibi p̃ntatũ et nõ circa aliud necẽio opat̃ necẽio circa idẽ continuat opationẽ quãtũ põt. i. ¶ Quecũq3 po° circa obm p̃ñs necẽio quiescit, ad illud absẽs necẽio mouetur quãtũ est de se. cã enĩ cõis est. k. ¶ Si extremi ẽ simplr̃ necẽitas, vel quãtũ est de se, ad extremũ, silr̃ erit ei° necessitas ad qd̃cũq3 mediũ simplr̃ necẽium. ¶ Ex. c. facta maiore seq̃t. a. sequit̃. b. et. d. et. f. q̃libet põt eẽ maior ad oñẽ negatiuã p̃mi articuli. Ex. i. sequit̃. e. hoc inferẽt intelligẽ et velle iã posita necẽio continuari p̃° ex. b. 2° ex. b. inferũt, nõ posita necẽio eẽ ponẽda. h. inter istas verior appet: quia vlr̃ videt̃ eadẽ rõ necẽio agendi vel opandi et necẽio continuãdi, si simplr̃ simplr̃. si qñ põt et qñ põt. h. appet: quia in appetitu sensitiuo in sensu et intellu hoc videm°: tamẽ in volũtate verissima videt̃, quia ipsa nõ cessat ex se agẽ circa aliquod obm nisi conuertẽdo se ad aliud vel magis cõueniẽs vel pfectius: vel ad quod magis iclinat̃ vel determinat̃, quod ipedit opari sil. Sed vltim° finis est obm pfectissimũ conuenientissimũ, ad ipm solũ necessitat̃, ad ipsum maxime iclinat̃, in ipso maxĩe quietat̃, et in ipso maxime delectat̃. Uolitio illius stat cũ volitione cuiuslibet alterius. Dicit̃ ad illam rõnẽ que est de continuatione velle.

¶ Pro oñe p̃mi articuli dñ, ad rõnẽ que est de necẽio cõtinuãdo velle quãtũ põt volũtas. Cõcedit̃ oñe et dñ q nũq̃ cessat nisi intellus, saltẽ p̃us nã, cessat considerare finẽ. ¶ Et si arguat̃, q voluntas cõtinuabit necẽio vel continebit illud quãtũ põt iperãdo. Dicit̃ q nõ sequit̃: quia nõ necẽio vult illã intellectionẽ sicut vult finez. ¶ Et ideo põt aliter argui q saltẽ volũtas nũq̃ auertet intellm ab hac

Alia Est tãq̃ epilog° et solers resolo oĩum dctorum D. T.

Speculare diligenter hos pparatheticos flores studiosissime collectos a doctore.

Ista singularissima.

intellectione vel 9sideratiõe:qa volūtas necīo 9tinuās τ ex se ēt illō depēdēs nō destruit illō imperādo a quo depēdet. Di q dū stat 9sideratio finis stat ei⁹ velle: sed cū offerē aliud 9fuse, eius 9sideratio iperaē a volūtate: τ sic idirecte auertit itellm a 9sideratione finis: τ p tūc pro quo auertiē, cessat ꝑus nā cōsideratio: τ posteri⁹ nā volitio. ¶ Contra p⁹ᵐ rñsionē q̄ est necītas extremi ad extremū eadē ē ad mediū. ¶ Ad h̄ dī vt.ā. q nō ē silis bitudo volūtatis ad itellꝫ q̄lis est ad finē. ¶ Cōtra z⁹ᵐ rñsionē arguiē: qa nihil aliō est pfecti⁹ nec ad qō est eq̄ vel magis necīo inclineē q̄ ad istud: τ etiaꝫ nūc vltima volitio pfectior τ necīa τ pfectioris τ 9ueniētioris obti magis ipedit volitionē obti min⁹ talis q̄ eꝫ. ¶ Item si obꝫ est necīo volitū. ḡ ei⁹ velle est determinati⁹ volēdū q̄ qōcūqꝫ aliō velle: igiē τ ei⁹ itelligē: vtraqꝫ 9ña pbaē: qa volūtas vult velle pp obꝫ τ itelligē pp velle. ¶ Itē ad qō obm volūtas est prior, ad ei⁹ itelligē magis ipellit. Ideo dī q volūtas nūq̄ auertit intellm: sꝫ tm̄ phantasma occurrēs qō nō est in ptāte voluntatis: τ ideo dī q hr̄ volūtas 9tinuat quātū pōt: sed nō pōt qn̄ occurrit aliud phantasma: qō non subest sibi nec eius motio. ¶ Cōfirmaē. Intell's separatus semp stabit in 9sideratione finis vltimi τ volitione: lꝫ sit qn̄qꝫ alterius: qa hr̄ stare sil'. ¶ Cōtra. Experimur q ita libere volūtas auertit itellm a 9sideratione finis ad aliud obm sic̄ de alijs obiectis. ¶ Itē cū vltimus finis sit obꝫ maxie motiuū τ pfectiuū itell's: semp staret in 9sideratiōe eius. si ḡ nō stet h̄ videē pp iperiū volūtatis auertentis. Di (τ hr̄ in hoc) q si finis eēt obm in se mouēs vel etiā in ppa specie: qō verꝫ est: qa maxie moueret: nūc aūt, fm aliquos, mouet tm̄ in alio qō magis natū est mouere ad se in se q̄ ad alterꝫ. Uel fm te multa phātasmata sil' mouēt ad 9ceptū descriptionis ei⁹ ex cōib⁹: ideo minus mouet q̄ alia obta pp duo. Primū qa difficile est stare in 9sideratione vl'is trāscendentis. phātasma eni mouet magis ad spēm spālissimā: ideo dicit Aug. 8. de tri. cū ceperis cogitare qd veritas, statiꝫ obijciēt se phātasmata. Scōm est: qa difficilius est sil' vti illis multis ad descriptionē q̄ singulis sepatim. ¶ Cōtra istā rñsionē arguiē: qa saltē itell's sepatus semp 9sideraret: silr̄ ista rñsio nō valꝫ fm Dēn. q ponit q possum⁹ hr̄e ppriū 9ceptū de deo.

Ca.2.vel.3.

¶ Itē p 9ne negatiua pmi articuli arguiē sic. Dānatus appꝛehēdit finē vltimū si necīo velit eū: aut igiē amore amicitie aut 9cupiscētie. nō z⁰ mō: qa appꝛhēdit eum vt ipõse sibi. nec pmo mō: qa talis fruitio est sūme recta. ¶ Itē si diligē necīo poniē posita itellectione practica: τ tm̄ est ibi sūma rō recta τ meriti de 9gruo: qa ois alius actus volūtatis est acceptabilis sicut τ laudabilis non nisi rōne ei⁹: igiē cū merito quocūqꝫ staret q volūtas necīo sequereē itellectionē practicaꝫ, qō est 9 Ansel. de 9ceptu vgi. c. 4. ¶ Itē in necessitato ad agendū ex se, τ sine quocūqꝫ pōt agere, nō pōt inesse aliqs habitus. sic eni posset inesse lapidi qui nō simplr̄ necessitaē ad descendere: sed quātū est ex se: ergo in voluntate re⁰ finis nullus pōt esse habitus: nec acqsitus: nec etiā supnālis. ¶ Cōfirmaē de acqsito: qa ille nō gñareē ex actu: sed nūc qn̄ agit est necessitata ad agēdū in sensu diuisionis. ¶ Cōcediē 9 de hītu acqsito. sed hoc non 9cordat cum Phō: qa sapiā est habit⁹ supmus. pbaē etiaꝫ de habitu supnāli: qa ad quē actū necessitaē re⁰ eius nō est capax alicuius habit⁹. Diciē q nō necessitaē nūc ad dilectionē finis in pticulari: nec ēt clare nisi in pāia nisi ꝑus eleueē. p⁹ᵐ iprobaē in z⁰ articulo. z⁹ᵐ in 3⁰. ¶ Cōtra rōnē positā instaē: qa si rō valeret nō poneret habitus in itellm. ¶ Dico q nō dꝫ poni habitus iclinās: sed hr̄ requiriē habitus ostēdens qui habitus pōt poni in volūtate nisi vt tm̄ iclināsideo rō bona est de volūtate, nō de itellu. ¶ Teneo igiē q pōt volūtas nō velle finē vltimū q̄cūqꝫ mō appꝛhēsuꝫ obscure siue clare in vl'i siue in pticulari.

¶ Cōtra scōm articulū quē 9cedo eē verū: sed videē q rōnes pmi articuli destruūt scōm articulū. nā illa rō de fine: q in fine vltimo nō est defect⁹ aliqs boni nec aliq̄ malitia, videē eque efficaciter 9cludere de fine in pticulari appꝛehēso sic̄ de fine in vl'i appꝛehēso, vel efficaci⁹: qa in fine vltimo in pticulari appꝛehendiē tota rō finis in vl'i: τ ita nullus defectus boni: nulla etiā malitia imo τ q in solo illo ostēdiē posse eē pfectio finis in vniuli. ¶ Similr̄ illa rō scda pro pmo mēbro de pticipatione plus 9cludit de fine in pticulari appꝛhēso. nā bona creata τ si sint bona p pticipationē, verius sunt bona p pticipationē vltimi finis in pticulari q̄ p pticipationē ei⁹ in vl'i: nō eni pticipāt illū in vl'i nisi qa pticipāt ipsum in pticulari, cū pticipās hēat pticipatū pro cā vel mēsura a qua depēdet essentialr̄: τ depēdētia entitatis realis nō est nisi ad ens reale: τ ita ad aliqō singulare. ¶ Contra 3ᵐ arti^m qn̄ pn^m elicitiuū nō necīo elicit hn̄s pn^m illō nō necīo agit: sed pn^m elicitiuū eodē mō se hn̄s qō ꝑus eliciebat 9tingēter actū, mō nō elicit necīo. ḡ nec agens hn̄s illud pn^m necīo aget. volūtas aūt hn̄s eādē charitatē ꝑus quā mō hꝫ, ꝑus 9tingēter eliciebat illū actū fruēdi: mō ḡ nō necīo elicit actū illū: cū nulla sit facta mutatio ex pte eius. hoc pꝫ in raptu Pauli si ꝑus habuit eandeꝫ vel eq̄leꝫ charitatē cū ea quaꝫ habuit in raptu illo, nulla eēt mutatio ex pte volūtatis: nec pncipij eliciuti. nulla ergo necessitas eliciēdi tūc magis q̄ nunc nec per cōsequēs necessitas agendi cū saltē potuerit esse equalis charitas ante raptum τ in raptu.

A.1.ratio.

A.1.

¶ Item saltem potuit esse equalis charitas ante raptū τ in raptu: ergo equalis libertas.

Negatiua istius articuli tertij pōt sic 9firmari. Necessitas agēdi nō pōt esse nisi per aliqō intrinsecū pn⁰ actiuo: per hoc autē q intell's nunc videt obm nihil nouū est itrinsecū pn⁰ actiuo in fruitione: ḡ nec noua necītas agēdi. maior pbaē. aliogn necessitas agēdi nō eēt p rōnē pncipij actiui: τ ita p nihil, vl' p extrinsecū: τ si p extrinsecū: per illud esset agere: qa per qō est necītas agēdi, p illud est agere. minor pꝫ: qa visio (fm eū) nullā hꝫ rōneꝫ pncipij actiui re⁰ fruitionis nec itell's: nec aliqd in itellu. ¶ Si etiā (fꝫ aliā viā) visio hꝫ aliquā rōnē pncipij actiui: nō tm̄ pncipalis: sed scdarij: τ tunc accipiaē maior sic. necessitas agēdi nō est nisi p aliquid itrinsecū pn⁰ actiuo pncipali. nā scdariū nō dat necessitatē pncipali: sicut nec determinat ipm ad agendū: sed eꝫ pncipale agēs ex se fm modū sui viriē scdario: ita q si nihil in pn⁰ ipali excludat 9tingētiaꝫ: tota actio erit 9tingēs. minor est plana: qa p visionē nihil est itrinsecū pncipali actiuo. ḡ τc̄. ¶ Itē a priori sic. Ois po⁰ vna sicut hꝫ vnū p^m obm sic vnū modū re⁰ pmi obti. ḡ eūdeꝫ re⁰ cuiuslibꝫ in quo p se icludiē ei⁹ pmū obꝫ. ¶ Di ad istō q volūtas hꝫ aliquē modū vnū qui est p se: sꝫ modi posteriores sunt varij q 9ueniūt po⁰ in agēdo re⁰ spālium obtorꝫ: tales sunt necīo τ 9tingēter: sꝫ p se modus est libere. ¶ Cōtra. naturalr̄ τ 9tingēter nō iferiūt libere sic̄ iferiora suū supius. ḡ nō sūt modi spāles 9tēti sub pmo modo qui est, libere. Diciē q sic̄ cōparanē ad volūtatē: sꝫ simplr̄ loquēdo se hēant necīo τ libere sic̄ excedētia τ excessa. ¶ P. Diuersa appꝛoximatio passi ad agēs non causat necītatē: sꝫ tm̄ itēsiorē actionē sic̄ appꝫ de calore respectu calefactibiliū plus τ minus appꝛoximatorꝫ. Diuersa aūt pñtia obti cogniti: puta visi τ nō visi non vi-

A.1. Uel sic formet ratio necītas agēdi

eē nisi q̄si diuersa approximatio ei⁹:circa qð ðʒ eē act⁹ volūtatis ad volūtatē.ḡ nō diuisificat necessitatē ꝛ non necessitatē:sʒ tn̄ faciet itensiorē ꝛ minus intensuʒ actū.

¶ Jdē aūt finis mouet ad actū istuʒ:aut po⁹ mouet.si fi/nis.pʒ ꝙ nō est nec̄itas:q̄a ille finis ad nullū actū creatū nec̄io mouet. Si volūtas/ꝛ illa nō hʒ diiam ex pte obīi nisi approximationē maiorē vel minorē.tūc arguo sic. diuersa approximatio passi ad agēs nō cāt nec̄itatē:sedītēsiorē actionē:sic pʒ de calo re⁹ calefactibiliuʒ plus ꝛ min⁹ approximatoꝝ.diuersa aūt pn̄tia obīi cogniti:puta nisi ꝛ nō nisi/nō vr̄ eē nisi q̄dā approximatio diuersa ei⁹ circa qð ðʒ eē act⁹ volūtatis ad volūtatē.ḡ istud nō diuersificat nec̄itatē ꝛ nō nec̄itatē:sʒ tn̄ facit ītēsiores ꝛ minus ītēsum actū. ¶ Jteʒ/qð dicit in isto articulo ꝙ īpoīe est oīno actū visionis eē sine fruitiōe in tali agēte. hoc nō vr̄ veꝝ:q̄a q̄cūqʒ nāe distīcte absolute sic se hn̄t ꝙ ꝑoꝛ eēntialr̄ nō depēdet a posteriori tale pōt eē sine posteriori absqʒ ꝯdictione. Act⁹ aūt isti.s.visio ꝛ fruitio sunt due nāe absolute.ḡ sine ꝯdictiōe visio:q̄a est prioꝛ nālr̄:pōt eē sine fruitione q̄ est posterioꝛ. ¶ Rn̄det ꝙ maioꝛ est vera de illis absolutis:quoꝝ neutrū depēdet ab altero:nec ambo a tertio. Jn ꝓpo^to aūt ambo depēdēt a tertio vt ab obīo cāante ꝛ mouēte. ¶ Cōtra.si nō depēdēt a 3⁰ nec̄io cāante ambo:nec etiā nec̄io cāante vtrūqʒ vl̄ vnū:lʒ causet alteꝝ.adhuc maioꝛ erit vera:q̄a sine ꝯdictione poterit esse prioꝛ sine posteriore.

¶ Uel sic arguit̄. Quicq̄d est ꝑus eēntialr̄ alio pōt fieri ab illo agēte a quo nō ambo ꝓducūt̄ nec̄io:nec nec̄io posterius:ꝛ si ꝑus. Jsta aūt non dependent ꝛc̄.

¶ Jsta aūt nō depēdēt a 3⁰ nec̄io simplr̄ cāante ambo.pʒ nec nec̄io cāante posteri⁹ si cāet ꝑus. ¶ Quia q̄cq̄d absolutū pōt nō nec̄io cāre imediate/pōt nō nec̄io cāre per cāʒ mediā etiā cātā:q̄a illa cā media cāta nō nec̄itat ipʒ ad cāndū effectū illi⁹ cāe medie absolutū:vt pʒ de sole. igit̄ si nō causat imediate necessario absolutū posteri⁹/nō causat nec̄io illð posita causa priore/si qua sit cā.

¶ Nā h̄ qð dico/absolutū/excludit hāc istantiā. Deus pōt nō cāre albū:ꝛ ita nō cāre silē.ḡ pōt cāre albū ꝛ album nō causando silē. Et istā.pōt nō cāre corpus.ergo corpus sine figura.si figura tn̄ dicit multos respectus līnearū terminātiū sup̄ficiē vel superficierū terminātiuʒ corpus/sicut sanitas dicit multas ꝓportiones.

¶ Cōtra 4^m articulū/qui dicit ꝙ voluntas nō eleuata ꝑ habitū sup̄nālē nō pōt frui sine vltīo clare viso. Arguo sic. Jllð quo aliq̄d pōt simplr̄ agere/illð est po⁹.ḡ si voluntas circa finē visuʒ nullū pōt hr̄e actū ex nālib⁹ suis:hn̄s aūt charitatē pōt:charitas vel erit simplr̄ po⁹ volitiua circa obm̄ illud:vl̄ ps po^e volitiue:quoꝝ vtrūqʒ est falsuʒ. ¶ Jtē si obm̄ volibile min⁹ sufficiēter approximatū volūtati sufficiēter pōt terminare actū volūtatis. multo magis si illð est sufficiēter approximatū sine pfectius pn̄tatū volūtati.ḡ si aliqð bonū sub rōne obscura appr̄hēsuʒ pt eē volitū a vo^te nō eleuata ꝑ hitū sup̄nālē: mlto magis idē obʒ clari⁹ visuʒ pōt eē aliquo mō actu volitū a tali volūtate. ¶ Cōcedo igit̄ ꝯnes istaꝝ rōnū.

Quantū ad p̄mū articulū/dico ꝙ volūtas/sic nō nec̄io fruit̄ his q̄ sūt ad finē:sic nec fine obscure apprehēso ꝛ in vniuersali. ¶ Quātū ad 2^m articulū/ꝯcordo cū p^a opi.ꝙ nō nec̄io fruit̄ fine apprehēso in ꝑticulari ꝛ obscure:nec quātū ad ꝯnē argui ꝯ illā:sed q̄a rōnes posite in p̄ articulo ꝯcludūt ꝯ 2^m si valēt:quas tn̄ nō reputo valere nec simplr̄ ꝯcludēt:sʒ innitēs eis in p̄ articlo nō video q̄uo soluet easdē in 2⁰ articlo. ¶ Quātū ad 3^m articulū de fine clare viso.dico ꝙ volūtas eleuata nō nec̄io fruit̄ quātū est ex pte sua. ¶ Quantuʒ ad 4^m dico ꝙ volūtas nō eleuata sup̄nālr̄ pt frui illo fine.

Ad argumēta pro opi.dico ad p̄^m ꝙ illð silr̄ ꝯcluderet mlta falsa:q̄a cōcederet ꝙ sic assentim⁹ nec̄io ꝯni ꝑꝑ p̄n^a:sic nec̄io assentirem⁹ illis q̄ sūt ad finē ꝑꝑ finē:qð ē fl̄m:iō dico ꝙ silē ē Quo ad duo.s.quo ad ordinem istoruʒ ꝛ illoꝝ inter se.ꝛ etiā quo ad ordinē illoꝝ cōparando potētias ordinate tendentes in illa:ꝛ intelligo sic.

¶ Q: sic est ordo īter ista vera:sic ꝛ īter illa bona:ꝛ sicut illa vera sūt sic ordinate cognita:ita ꝛ illa bona sunt sic ordinate volita:sʒ nō est silē quātū ad ordineʒ nec̄itatis in vno ꝛ in alio cōparādo ad po^as abso^te.nō eni opʒ ꝙ volūtas seruet illū ordinē in actib⁹ suis qualē nata sunt volibilia hr̄e ex nā sua:nec est assensus silis hincinde:q̄a nec̄itas est in itellu ex euidētia obīi nec̄io causante istū assensuʒ i itelli:nō aūt bonitas aliq̄ obīi cāt nec̄io assensuʒ volūtatis:sʒ volūtas libere assentit cuilibet bono: ꝛ ita libere assentit maiori bono sic minori. ¶ Ad 2^m arguī de ꝑticipatione:dico ꝙ maioꝛ est falsa:q̄a nihil volūtas nec̄io vult:ꝛ ideo non opʒ ꝙ nec̄io velit illud:rōne cui⁹ oīa alia vult:siq̄d eēt tale.minoꝛ etiā est falsa:ꝙ scʒ v̄tute ꝛ ꝑticipatione vltimi finis vult q̄cq̄d vult:q̄a v̄tute ꝛ ꝑticipatione alicui⁹ volūtatē velle aliq̄ pōt itelligi duplr̄.vl̄ v̄tute seu ꝑticipatione ei⁹ vt efficiētis siue ꝯtinētis v̄tualr̄:vl̄ v̄tute seu ꝑticipatiōe ei⁹ vt p̄mi obīi:ꝑꝑ qð volitū vult alia.si p̄ mō itelligat̄/nō est ad ꝓpo^m minoꝛ assumpta cū maiori:q̄a illud cui⁹ v̄tute vt efficiētis est aliq̄d volitū/nō opʒ eē volitū:sic illð qð est efficiens alicui⁹ visi nō opʒ eē visuʒ:nō eni opʒ ꝙ p̄mo videam deū oculo corpali si videā colorē/q̄ est q̄daʒ ꝑticipatio dei/vt cāe efficiētis. Si itelligat̄ 2⁰ mō de ꝑticipatione vt p̄mi obīi voliti:tūc minoꝛ est falsa:nō eniʒ v̄tute dei voliti volo qðcūqʒ volitū:q̄a tūc oīs act⁹ volūtatis eēt actualis vsus referēdo illud ad p̄mū obiectū volitū.

¶ Tu ꝓbas.sūt ꝑticipatiōe bona.dico ꝙ equocatio est de ꝑtic^ne.s.effectiue/ꝛ sic veꝝ est:vl̄ fo̾ialr̄/ꝛ nō est veꝝ. A.i.

¶ Ad 3^m/dī vno mō/ꝙ lʒ nō sit ibi aliq̄s defect⁹ alicuius boni vel aliq̄ malitia:ꝛ iō nō posset forte volūtas nolle illð:q̄a obʒ actus nolēdi est malū/vel defectiuū:pōt tn̄ illud bonū ꝑfectū nō velle:q̄a in ptāte volūtatis est nō tn̄ sic vl̄ sic velle:sʒ velle vl̄ nō velle:q̄a lībtas eius est ad agēdū vl̄ nō agēdū.si eni pōt alias potētias iperādo mouere ad agēdum:nō tn̄ sic ꝛ sic:sed ad determinate agēdū vel nō agēdū:non videt̄ ꝙ minoꝛ sit libertas sui re^u sui quātū ad act⁹ determinationē:ꝛ hoc posset ostdi per illud Aug.p̄ retractationū.vt supra ꝯ p̄mū articulū. vbi vult ꝙ nihil est:tn̄ in ptāte volūtatis q̄ȝ ipsa voluntas/qð nō itelligit̄ nisi q̄ntū ad actū eliciēdū. Jō dico ꝙ lībtas est sui re^u sui sic/q̄ntū ad actus determinationeʒ. 9.c.22.s.4.

¶ Aliter dī ꝙ nō est ꝓbatū q̄n volūtas possit bonū nolle in quo nulla iuenit̄ rō mali vel defectus boni:sic non est ꝓbatū q̄n possit velle illud in quo nō inuenit̄ aliqua ratio boni:ꝛ hoc vel ꝑus in re ꝛ vel in apprehensione q̄ȝ illud terminet actū volēdi:de hoc forte al's erit sermo. A.i.in fe.

Posset tn̄ dici ꝙ ipsa ꝑ aliqð velle elicitū iperat actiones po^e īferiores vl̄ ꝓhibet:nō autē pōt sic suspēdere oē velle:q̄a tūc silr̄ nihil vellet ꝛ aliq̄d vellet:sʒ q̄cq̄d sit de suspēsione oīs velle/saltē pōt suspēdere oēm actū circa illud obm̄ ꝑ aliqð nō velle ei⁹ elicitū.h̄ mō:nō volo nūc aliq̄d elicere circa istð obm̄ quousqʒ distinctius ostēdat̄ mihi:ꝛ illud nolle/nō velle/eēt quidā actus elicitus q̄si reflexus sup̄ velle obīi/non qð inest vel infuit:sʒ qð posset inesse:qð ꝛ si in se nō ostdat̄: ostdit̄ tn̄ in sua cā.s.in obīo ostso:qð natū est eē p̄n^m act⁹ in aliquo gn̄e ꝑncipij. ¶ Cōtra istā r̄nsionē probo ꝙ si pōt non

Margin notes: Bonl. dist. ii.q.5. — Distin.43.2. ꝛ dis.6.q.2. — Jn aliquibus originalibus obo ꝛ rn̄⁹ sequētes precedunt hāc responsionem. — Ubi.25.dis.2

pōt nō velle pōt nolle:qa si nō pōt nolle. ꝉ est:qa nec̄io in se hꝫ aliqd cui repugnat illud nolle:sꝫ illud nō pōt eē
A.l. pbatio. nisi actuale velle.p̄ qa nulla iclinatio habitualis vł aptitudinalis ad volēdū repugnat ipsi nolle.Si etiā dcī ꝙ illud sit nō nolle.ꝉ nō euadit:qa negatio nulli positiuo nec̄io ꝯuenit nisi pp aliquā pōnē nec̄io ꝯueniētē illi positiuo:quā seqꝛ illa negatio:ꝛ tūc illa positio in ꝓposito nō pōt eē hitualis vel aptitudinalis iclinatio aliq̄:qa illā nō seqꝛ nō nolle sic̄ nec illi repugnat nolle.ḡ illō positiuū nec̄io ꝯueniēs volūtati:pp qō repugnat sibi nolle:erit actuale velle.ḡ si non pōt nolle nec̄io vult:ꝛ ista rō gn̄alr ostēdit ꝙ nulli susceptiuo ꝯrioꝝ ꝛ medioꝝ si hēat media repugnat aliq̄ forma illius gn̄is:sine ꝙ ipoſe sit eā iesse nisi alia forā illꝰ gn̄is nec̄io isit eidē vel aliquid aliō cui ꝯtualr repugnat illa:quā ipoſe est iesse.tale aūt positiuū ꝯtualr repugnās ipsi nolle nō pōt in ꝓposito repiri aliō q̄ ipm velle.℃ Rn̄deo.Illud repugnās illi nolle est volūtas:qa ipsa nō est capax nisi velle ꝛ nolle ps̄is/nolle sinē est icludēs ꝯdictionē:qa istō nō est obꝫ poſe huiꝰ actus.Exēplū.videē sonū icludit ꝯdictionē ex reⁿ actꝰ ꝛ obti.iō repugnat visui vel visus sibi ꝛ determinat sibi nō videē ꝉ:qa visus est:ita in se vł reⁿ huius:nec est icōueniēs negare sinē posse eē obm odiȷ ꝛ hitudinē fuge:sic̄ nec miseria pōt eē obm ꝯcupie sꝫ Augᵐ in
Ex.c.23.rōnū. enchi.Miseri nō solū eē nolumꝰ sꝫ nequaq̄ velle possumus.ꝛ ponit̄ di.25.scdi.ꝛ ꝉ di.10.
Uide l.2.dis.6.q.2.ꝛ dist.43.q.2.ꝛ l.4.dis.49.q.9. ℃ Ad auctēꝫ Aug.dico ꝙ nō itelligit de volitione actuali.vult eni ꝙ mimus ille de quo loquiꝛ ibi veꝛ dixisset qd oēs ꝯcurrētes voluere si dixisset oībꝰ.beati oēs vultis eē.nō oēs aūt ꝯcurrētes ad illud spectaculū hūerūt tūc actualr velle btitudis:qa nō actualē cogn̄e de hoc loquit̄:ḡ de volitione hituali ꝛ aptitudinali:qua.vꝫ.ipa volūtas ꝓna est vt statim iclineꝛ ad actū volēdi btitudinē si actualr offeraꝛ sibi ab itellu.℃ Silr auctas nō est ad ꝓpoᵐ:qa si certū est oēs velle btitudinē:ꝉ nō est actu amicitie:volēdo.s.bono btifico illō.s.btificari siue btūꝫ eē:sꝫ actu ꝯcupie volēdo illō bonū sibi vt sufficiēs sibi bonū:qa nō est certū volūtates iordinatas hēre dilectionē ordinatā pmi obī in se:sꝫ oēs volūtates siue ordinate siue iordinate hnt volūtatē ꝯcupie volēdo sibi bonū.actꝰ aūt ꝯcupie nō pōt eē actꝰ fruitionis:qa ois ꝯcupiscēs ꝯcupiscit alij quē amat amore amicitie:ꝛ ita actꝰ ꝯcupie nō est actꝰ fruitionis:sꝫ solus actꝰ amicitie.Si ḡ loquaꝛ Aug.d actu volēdi btitudinē:nō tn̄ de actu amicitie:sꝫ ꝯcupie:ꝛ ita nō de fruitōe:ꝛ ita nō est ad ꝓpoᵐ.
℃ Ad argᵐ pro 4ᵒ articulo coꝛ cū di de agere:ꝛ de eē:dico ꝙ ille actꝰ nō eēt supnālis:sꝫ nālis:qa actū aliquē pōt volūtas eliceꝛ nālr circa obm qualr̄cūqꝫ ab intellu ostēsuꝫ:ꝛ qa ille actꝰ nō excedit facultatē poᵉ:iō nec obꝫ vt terminat actū illius poᵉ.℃ Cū dicit̄ 2ᵒ ꝙ voluntas eēt btā sine charitate.dico ꝙ nō sequit̄:qa sm Augᵐ de tri.lib.13.c.5.vel.15.Btūs igiꝛ nō est nisi qui ꝛ hꝫ oia q̄ vult ꝛ nihil mali vult:ita itelligēda est hec dictō ꝙ btūs est q hꝫ qcqd ordinate pōt velle:nō tn̄ qcqd nūc actu vult:tūc eni aliqs viator posset eē btūs pro tunc quādo de vno tn̄ ordinate hito cogitat.pōt aūt volūtas ordinate velle hēre charitatē:qa pōt velle nō tn̄ hēre subam actus fruēdi:sꝫ pōt velle hēre fruitionē deo acceptā.ergo si nō habet illud nō hꝫ quicquid ordinate potest velle.
℃ Qualr etiā charitas requiraꝛ:nō tn̄ ꝓpter gratificationē actus:sed ꝓpter aliquē gradū perfectionis intrinsecum actui:de hoc inferius distin.17.

Ad principalia argumenta rideꝛ.℃ Ad pᵐ dico ꝙ aliqd est ꝯueniēs alicui aptitudinalr vel actualr.cōueniēs aptitudinalr est qō ꝯuenit alicui ex se ꝛ quātū est ex nā rei:ꝛ tale ꝯuenit actualr oī ei in cuiꝰ ptāte nō est ꝙ ei aliqd actualr ꝯueniat vł discōueniat:ꝛ iō qcqd ꝯuenit aptitudinalr appetitui nāli:vł appetitui sensitiuo.conuenit ēt ei actualr si nō sit defectus est pte alterius extra:sed in ptāte voluntatis est vt aliqd ei actualr ꝯueniat vel nō ꝯueniat:nihil A.l. extremi vel actus ꝯ.
enim actualr cōuenit sibi nisi qō actu placet.pp ꝉ nego minorē cū di.finis nec̄io ꝯuenit volūtati.ꝉ nō est verū de ꝯueniētia actuali:sed aptitudinali.℃ Aliter dico etsi A.l.ꝙ
aptitudinalis sola sufficiat ad delectationē:nō tn̄ ad fruitionē:imo in fruitiōe opꝫ ꝙ sit ꝯueniēs actualr siue aptitudinalr ꝯueniat siue nō.Si pmū suppositū in hac rōne est verū.negāda est ꝯntia.delectatio.ergo fruitio.
℃ Ad 2ᵐ dico ꝙ alius modus agēdi in agere ꝓprie ꝛ metaphorice destruit similitudinē quātū ad nec̄itatem.
℃ Uel alr.sicut aliqō agēs ꝓprie nec̄io mouet:aliqō cōtingēter:sic aliqō agēs metaphorice nec̄io:aliqō ꝯtingēter.ille eniꝫ finis q mouet nec̄io efficiēs:puta,agēs nāle;mouet nec̄io metaphorice:qꝛ nec̄io amaꝛ vel appetitur nāliter:q aūt mouet efficiēs ꝯtingēter:mouet ꝯtingēter metaphorice.hic aūt efficiēs ꝯtingēter efficit:ꝛ finis contingēter metaphorice mouet.℃ Ad 3ᵐ dico ꝙ illud immobile nō opꝫ eē aliquē actū eliciti:nō eniꝫ ples calefactiones varie ꝛ mobiles psupponūt aliquā vnā calefactionē imobilē:sꝫ psupponunt actū pᵐ:puta caliditatē q̄ sit pnᵐ eliciēdi oēs istos actꝰ varios.ita hic/volitiōes nō psupponūt aliquā volitionē vnā imobilē:qꝛ tūc volūtas volēs aliqd ad finē eēt semp sub duobꝰ actibꝰ:aut saltez sub vno actu referēte ꝉ ad illud:sꝫ psupponūt actū pᵐ:puta volūtatē q̄ est pnᵐ sufficiēs vel ratio eliciendi oēs illas varias volitiones.

Questio.V.

Ultimo circa distōnē istā pᵐ q̄rit̄ de fruēte cui.s.vt subio cōueniat fruitio.Et p̄ vtrū deo ꝯueniat frui.vi ꝙ nō:qꝛ fruitio est reⁿ finis:sꝫ deꝰ nō hꝫ finē.ḡ non cōpetit sibi frui.℃ Cōtra.deꝰ amat se ꝛ nō amat se ꝓpter aliud:qꝛ tūc vteret̄ se.ḡ fruit̄ se.ꝯntia plana:qa si amat se:aut vtendo aut fruendo.

Quero 2ᵒ.Utrū viator fruaꝛ.Et nō vi:qꝛ viator tn̄ hꝫ actū desiderij reⁿ boni absentis:sꝫ actꝰ desiderij nō est actꝰ fruitionis.cuiꝰ pbō est:qꝛ desideriū est actus ꝯcupiscentie.fruitio aūt est actus amicitie.ergo ꝛc̄.℃ Contra August.ꝛ habeꝛ in littera:frui est amore inherere alicui rei ꝓpter se:sed sic viator inheret deo.ergo ꝛc̄. pᵒ de doctrina chriāna.c.pᵒ

Querit̄ 3ᵒ.Utrū peccator fruaꝛ.Et vi ꝙ nō:qꝛ nō initit̄ alicui bono imobili:sꝫ mobili.ḡ nō gescit:ꝛ p ꝯns nō fruit̄.aūs ostēdit̄:qꝛ initit̄ creature q̄ est mobilis:qꝛ ois creatura varietati subiecta est.℃ Itez q vult aliū vti actu suo nō fruit̄ eo:sed peccator vult deū vti actu suo.ḡ non fruit̄ eo.maior ostēdit̄:qꝛ q vult aliū vti actu suo iam nō appreciat̄ illū vt summū bonū.ḡ nō fruitur illo.minor ostēdit̄:qꝛ peccator vult eē actū suū:igit̄ vult ipm esse a deo:cū nihil possit eē nisi a deo.ꝛ si hoc igit̄ vult deū vti illo:quia deus vtit̄ omni eo qō est ab eo.℃ Cōtra Aug.83.questionū.q.30.Omnis itaqꝫ humana peruersio est qō vitiū vocat/fruendis vti velle atqꝫ vtendis frui.ergo possibile est peccatorem frui vtendis.

Querit̄ 4ᵒ.Utruꝫ bruta fruanꝛ.Et vi ꝙ sic.p Aug.vbi pus.83.qōnū.q.30.frui qualibet corporali voluptate nō absurde estimanꝛ ꝛ bestie.℃ Contra.frui est alicui rei amore inherere pp se:sed bruta nō hnt amorē:qꝛ nō voluntatē:nec ihērēt alicui rei pp se:sꝫ pp bonū coꝛ.ḡ ꝛc̄.

In phemio
10.ari.c.10.

Quinto queritur vtrum oia fruantur: Qd sic: quia oia bonuz appetũt amore naturali. p ethicoꝝ. ⁊ aliqđ bonũ: nõ ꝓpter aliud. ℂ Contra. Fruimur cognitis: sed non omnia cognoscunt: ergo.

2° physico. ⁊ 3° ⁊ alibi sepe apud phos.

Ad solutionẽ istarũ q̃õnũ premitto quoddaz exemplũ q̃ño. vz. corpa diuersimode quietant̃. vltim⁹ terminus gtis grauiũ corporũ est centrũ. huic aũt cẽtro tanq̃ termino vltimo adheret aliqđ corpus graue p se ⁊ p̃mo: puta terra: que nõ p nãz alterius corpis adheret a quo pticipet grauitatẽ ⁊ istaz adhesionẽ. Aliqđ aũt corpus adheret cẽtro p se: sz nõ p̃: qa adheret p grauitatẽ ⁊ adhesionẽ pticipatã a terra: p se tñ adheret: qa per formã intrinsecaz: ⁊ firmiter: qa est q̃si intrĩsecũ terre que p̃mo q̃escit: vtpote lapides ⁊ metalla in visceribꝰ terre: ⁊ talia lz nõ p̃ tñ pfecte q̃escunt: qa pfecte cõiuncta sunt cẽtro mediãte p̃mo q̃escẽte cui sunt pfecte ꝯiuncta. ℂ Aliqđ corpus 3° mõ adheret cẽtro mediãte terra cui vnit̃: sed mobilr̃ ⁊ nõ firmiter: vt graue aliqđ cp̃is in supficie terre: ⁊ tale lz q̃escat ad aliqđ tps: nõ tñ ita determinat̃ ad q̃etẽ: sicut corpꝰ q̃escẽs scđo mõ. ℂ 4° mõ põt aliqđ corpus adherere vniformiter corpi ꝓprimo ⁊ respectu illiꝰ q̃escẽ: ⁊ tñ non q̃escẽ respectu vniuersi, si illud cui ꝓprio adheret nõ vniformiter adhereat cẽtro. Vbi grã. de hoie iacẽte in naui: ⁊ si in ptãte corpis eẽt seipsuz q̃tare, illđ corpus graue: quod seipsuz finalr̃ q̃taret in aliquo tali mobili. nõ aũt in cẽtro: nec mediate: nec imediate, īordinate se q̃taret: qa ⁊ si quãtũ est ex se q̃taret se ꝓpter suã firmã adhesionez tali corpi mobili: tñ nõ adheret illi cui p̃m nãm suã adherere deberet vt quietaret̃. ℂ Ad ꝓpositũ applicãdo corpis põderi corrñdet volũtas in spũalibꝰ: qa sic corpus põdere, sic animꝰ ⁊ volũtas amore fertur quocũqz fertur: vt ait Aug. 11. de ciui. dei. c. 28. Centrũ qđ ex natura sui est vltimate q̃tatiuũ est finis vltimus p̃m veritatem, huic cẽtro volũtas diuina p̃ ⁊ per se: qa nõ pticipatione alicuius alterius a se imobilr̃ ⁊ nec̃io adheret: qa ipsa volũtas nõ p habituũ: nec p actũ differẽtẽ a se: nec in virtute alicuius cause superioris pfectissime amat illud summum bonum ⁊ necessario.

M.I. vnit̃.

Hic sapiens fuit Hermes trimegist. ⁊ Empedocles vel scđo phe p̃m diuersos doc. vt̃ Alanũ i maximis

ℂ Unde ait ille sapiẽs, q̃ deus est sphera itellectualis cuius centrũ vbiqz est ⁊ circũferẽtia nusq̃. ℂ In scđo gradu est volũtas creata beata que nõ p̃mo sz pticipando a deo: per se tñ qa p formã suã itrinsecã adheret firmiter huic bono: ⁊ hoc qa facta est q̃si itrinseca volũtati p̃mo q̃escẽti: qa in eius bñplacito semp manẽs. ℂ In 3° gradu est volũtas iusti viatoris, qui lz initat̃ diuine voluntati: ⁊ mediãte illa, sũmo bono in quo q̃escit ipsa voluntas: tñ nõ firmiter adheret illi bono vel beneplacito istius volũtatis: vnde nunc adheret illi, nunc auertit̃ ab illo: sed hoc est quoddã dissimile in corpibus terrẽ mẽbri: qa ibi manẽte forma qua corpus quiescit põt ipsuz nõ quiescere. hic opz ꝯ formã qua quiescit destrui simul cũ auersione volũtatis a cẽtro suo. ℂ In 4° gradu est peccãs mortalr̃: qui lz quantũ est ex pte actus volũtatis se quietãtis vehementer inhereat alicui aly a deo: ita q̃ nec mediante illo: nec imediate inheret deo: tñ ex parte obiecti nõ põt simplr̃ q̃tari: imo sicut q̃escẽs respectu nauis: ⁊ nõ respectu centri, nõ q̃escit simplr̃: qa nõ quiescit respectu vltimi quietantis in vniuersocita voluntas quietans se quantũ põt in aliquo obiecto alio a deo, nõ simpliciter quietat̃: qa nõ respectu huius qđ vltimate ⁊ pfectissime est in vniuerso q̃tatiuũ volũtatis. Qđ etiaz patet: qa ibi voluntas nunq̃ satiat̃ quãtũcũqz firmiter se imergat in illud propter se amando illud.

M.I. ponitur.

Ex his ad propositas q̃õnes dico q̃ frui nihil dicit̃ nisi actuz inherendi obiecto ꝓpter se quem concomitatur.

ℂ Uel dicit delectationem, vel actuz inherendi ꝓpter se obiecto quem concomitatur ⁊c̃.

A. I.

ℂ Delectationis quietatio: siue qui est ipsa quietatio: h̃ est actus vltimate terminãs potẽtiã inquãtũ potẽtia se, ipsa terminat̃ actu suo: ita q̃ de rõne fruitionis si dicit actũ, nõ videt̃ eẽ q̃ ipsa quietet potẽtiã quãtũ est ex pte obiecti: sed quãtũ est ex pte potẽtie obiecto ꝓpter se inherẽtis. ℂ Dico g̃ q̃ volũtas diuina fruit̃ simplr̃ ⁊ necessario ⁊ p se p̃mo. Uolũtas creata beata fruit̃ simplr̃ ⁊ ꝑpetuo ⁊ p se: sz nõ p̃. Uolũtas viatoris iusti fruit̃ simpliciter ⁊ p se: sz nõ imobilr̃: neqz p̃mo. Uolũtas peccãtis mortalr̃ fruit̃ simplr̃, quãtũ est ex pte volũtatis q̃tantis seipsaz: q̃ñ quietat̃ in obto qđ pp se amat: sed nõ simplr̃ quietat̃ quãtũ est ex pte obti: nec frui illud reqrit, sz qa obiectũ nõ est de se q̃tatiuũ sicut poꝰ actu suo se q̃tat in ipso: ideo est fruitio inordinata. ℂ Sed tunc est dubitatio quo obto peccans mortalr̃ fruit̃: an. s. actu suo an obto sui actus. ℂ Rñdeo q̃ cõiter fruit̃ seipso: qa obz actus sui amat amore ꝯcupiscẽtie: ⁊ p ꝯñs aliqđ aliud amat amore amicitie: qa oẽm amorẽ ꝯcupię p̃cedit amor amicitie. illđ aũt aliđ est ipsemet: cui vt amato amore amicitie appetit illđ obm: vnde nõ fruit̃ obiecto sui actus: nec per ꝯñs ipso actu super quẽ non opz p̃mo reflecti. Hec est snĩa Augu. de ciui. dei. lib. 14. cap. 28. ⁊ super Gen. lib. 11. ⁊ c. 22. q̃ duas ciuitates fecerunt duo amores. ciuitatez diaboli, amor sui vsqz ad contemptũ dei. ciuitatẽ dei, amor dei vsqz ad contẽptuz sui. g̃ p̃ma radix ibi est q̃ peccans fruitur se.

A. I. quietat.

Sic in antiq̃ originali.

Ad questionẽ penultimã dici põt q̃ appetitꝰ sensitiuus lz aliqualr̃ alicui inhereat ꝓpter se. i. nõ ꝓpter alterũ negatiue: qa nõ est eius referre ad aliud: nõ tñ ꝯrie: qa nõ appeciat̃ obm vt nõ referibile ad aliud: ideo abusiue dĩ frui pp nõ relonez: nõ tñ ꝓprie: qa nõ irreferibilr̃ inheret. Similr̃ nec amore inheret: qa eius ꝓprie nõ est amare. Similr̃ nec ꝓp̃e inheret: qa nõ se applicat obiecto: sed quasi infigitur vi obiecti: qa nõ ducit se: sz ducit̃ p̃m Damas. lib. 2° c. 24. ℂ Et in sequẽdo dictã parabolã de q̃tatione corporũ, posset dici q̃ appetitus sensitiuus assimilat̃ ferro quasi adamãti isi, ꝑ vi adamãtis attracto: ⁊ sic nec i cẽtro mediate nec imediate q̃tat̃: nec in aliquo alio vi illa q̃ eẽt quietatiua in cẽtro: vel intrinseca quietatiua quasi in cẽtro: sed tñ q̃si vi extrinseci quietãtis: scita hic, vis obti q̃tat. nõ aũt illa intrinseca quietatiua in cẽtro vl̃ q̃si in cẽtro: que est sola libtas: q̃ appetitui sensitiuo nõ cõuenit.

A. I. similitudinem.

Ex his patet ad vltimã q̃õnẽ: qa si ab appetitu sensitiuo negetur frui ꝓprie, qui tñ magis ꝯuenit cũ volũtate: cuiꝰ ꝓprie est frui q̃z appetitꝰ nãlis: qa actus appetitus sensitiui sequit̃ actũ cognoscẽdi sicut actus volũtatis: nõ sic aũt actus appetitꝰ nãlis, siquis sit actus eius: sequit̃ q̃ habẽti solũ appetitũ naturalẽ non cõuenit frui proprie: imo nec sic abusiue sicut competit appetitui sensitiuo.

Ad argumẽta. Ad illud p̃me q̃õnis dico sicut dictũ est q̃õne p̃ma huiꝰ distinctionis arti. 4. Qz rõ finis nõ est ꝓpe rõ fruibilis: sz rõ illius boni absoluti cui ꝯuenit rõ finis: lz igit̃ deꝰ nõ sit finis sui: tñ reꝰ volũtatis sue est illđ obm cui nata est cõpetere rõ finis: qa est sũmũ bonũ: nõ tñ põt sibi cõpetere rõ finis respectu sui: sicut nec respectu sui est finis: sed respectu oiuz finibiliũ q̃lia sunt bona ordinabilia ad aliđ. ℂ Si obyciat̃ quõ g̃ deus dĩ agere pp finẽ: ⁊ etiam q̃

superioris agẽtis est supior finis. ¶ Rñ° respectu nullius est causa finalis aliqua nisi respectu cuius est causa efficiẽs:qa cãlitas cãe finalis est mouẽ efficiẽs ad agendũ.dei igit̃ ineffectibilis nihil est cã finalis:sed illud p̃m dictũ vulgatũ debet intelligi φ agit ꝑpter finẽ effectus: nõ ꝑpter finẽ sui:qa non est agens sui. ¶ Simil̃r scd̃m dictũ dz intelligi de fine effectus:qa agens superius ordinat,nõ se:sed effectũ ad finem vniuersaliorẽ vel superiorem:⁊ ita ille finis superior est agentis,non vt finis eius:sed ad quem ordinat illud quod agit.

Ad argumentũ scd̃e q̃onis dico φ ꝑter actũ desiderij qui est respectu nõ habiti,quo viator iustus appetit deum actu cõcupiscentie,hz iustus aliũ actũ amicitie volẽdo deo in se bene esse:⁊ hic act° amicitie est fruitio:nõ aũt ille qui est desiderij:⁊ iste scd̃s ꝑprie est charitatis:nõ aũt primus,qui est desiderandi:sicut dicetur libro tertio. Dist.7.c.28

Ad primũ arg̃m tertie q̃onis põt exponi maior: qa inherens mobili nõ q̃escit simpl̃r: lz quãtũ est ex ꝑte sui sic quietet se in illo:⁊ ita cõcedenda est hec ꝯclo:φ peccãs mortal̃r nõ simpl̃r quietatur: lz quãtũ est ex ꝑte ipsius sic actu suo se q̃tare volẽtis,vltimate se q̃tet in mobili. Si addat̃ φ nihil fruit̃ nisi simpl̃r q̃tet̃.negandũ est:lz opz addere,nisi simpl̃r q̃tet̃ quantũ est ex ꝑte ipsius actus:quo.s.inheret obĩo:⁊ etiã quãtũ est ex ꝑte obĩi,in fruitione ordinata. Nec hic dz itelligi q̃tatio sũma:qa oẽm q̃tationẽ vie sequitur maior ꝑtie:sz pp actuz irreferibilẽ ita acceptantẽ obm. ¶ Ad scd̃z põt maior negari:qa lz amore ordinato nullus fruat̃ aliquo:nisi quo nõ vult aliquẽ vti sed frui:tñ amore inordinato bñ põt qs frui quo nõ vult aliũ frui: sed tñ vti:vel illud nullo mõ amare:sic pz de zelotipia iordinata. ¶ Ad ꝓbõnez maioris põt dici:φ lz fruens appreciet̃ fruibile tanq̃ summũ bonũ:nõ tñ vult illud ab oĩbus sic appreciari qñ inordinate sic fruit̃:non igit̃ sequit̃:vult illud esse summũ bonũ:vl' amat illud quasi summũ bonũ.g̃ vult alios sic amare illõ. ¶ Aliter põt rñderi negãdo minorem. Ad ꝓbationẽ.nõ sequit̃.vult fruibile esse.g̃ vult illud eẽ a deo. Nec sequit̃ etiã.vult illud esse a deo:g̃ vult deũ vti illo.⁊ cã defect° vtriusqz ꝯñtie est,qa nõ opz volentẽ añs velle ꝯñs:qñ ꝯñs non includit̃ per se in antecedente:sed tñ sequit̃ per locũ extrinsecum:ita ẽst in proposito.

Ad auctoritatẽ Augustini. ¶ Ad 4ᵐ q̃onẽ pz:qa exponẽda est auctas eius de fruitione abusiua siue extendẽdo fruitionẽ:qa t̃ appetitus sensitiuus non refert intelligẽdo negatiue:nõ contrarie:quia nõ inheret obiecto tanq̃ irreferibili:qa lz irreferibili a se,hoc est impotẽtie naturalis in ipo:nõ ratione bonitatis obiecti vere vel in acceptatione potẽtie. De differẽtia istorũ non referri negatiue contrarie ⁊ priuatiue dicetur scd̃o libro distin.41.

A.1.nomen frui.
Alia litera. Ad oẽs actũ nõ referibilẽ: qd aliq̃ mõ põt cõuenire appetitui sensitiuo : puta negatiue tñ nõ ꝯrie:vt dictũ est:qa nõ inherat obiecto tanq̃ irreferibili:qa hoc ẽ ipote in ipso nũ rõ bonitatis obĩi vere: vel in acceptatione sic nota po°:lz irreferibili a se : h est rõ:impo° nãlis in ipso: nõ tñ rõne bonitatis obĩi ⁊c̃.

Ad argumentũ q̃onis vltime pz:φ lz appetit° nãlis alicui inhereat pp se negatiue:nõ tñ ꝯrie,vt in pl'ibus:⁊ si q̃nqz ꝯrie:nõ tñ amore inheret:sed nec etiã ꝑprie inheret:lz ab ipso dante nãm q̃si infigit̃ illi obĩo:nõ q̃dẽ p actũ elicitũ aliuz a nã:sicut est in appetitu etiã sensitiuo:sed per inclinationẽ habitualẽ nãe.vñ(sic ꝑdictũ est)minus cõuenit sibi frui q̃ appetitui sensitiuo qui per actũ elicitũ q̃si obĩo iã cognito inheret:lz nõ libere.appetitus aũt nãlis sine omni cognitione ꝑpetuo inclinat̃. ¶ Ex dictis de frui:⁊ specialr̃ in q̃one 3ª hui° distinctionis patere põt de vti, qui est actus q̃dã voluntatis iperfectior,ad frui,sicut ad actũ ꝑfectiorẽ eiusdẽ potẽtie,ordinatus.

¶ Hoc itaqz vera ac pia fide tenendum est φ trinitas sit vnus ⁊ solus verus deus ⁊c̃.

¶ Distinctio.II. Questio.I.

Circa distinctionẽ scd̃az quero ꝑrimo de his que ꝑtinent ad vnitatẽ dei:⁊ p°. Utrũ in entibus sit aliquid actu extñs infĩᵐ:Qz nõ sic arg̃:si vnũ ꝯriuz eẽt in nã actu ĩfinitũ nihil sibi ꝯriuz eẽt in nã.g̃ si aliqd̃ bonũ sit actu infĩᵐ,nihil mali esset in vniuerso. ¶ Rñdet̃ φ maior est vera de ꝯrijs formal̃r.nullũ maluz ꝯriat̃ deo formal̃r. ¶ Cõtra.siue formal̃r siue v̄tual̃r ꝯriet̃(si est infinitũ)nihil patit̃ ꝯriuz sui effect°:qz pp ĩfinitã virtutem destruet oẽ icõpossibile suo effectui.g̃ maior est ita vera de ꝯrio v̄tual̃r sic formal̃r:⁊ est exẽplũ,si sol eẽt infinite calidus v̄tual̃r nihil relinqueret frigidũ in vniuerso:sic nec si eẽt ĩfinite calidus formal̃r. ¶ Itẽ corp° infinitũ nullũ aliud corp° secũ cõpatit̃.g̃ nec ens infĩᵐ aliud ens cũ eo.ꝓbatio ꝯñtie.tum qz sicut repugnat dimensio dimẽsioni:ita vĩ actualitas actualitati repugnare.tuz qz sic si eẽt aliud corp° ab ĩfinito faceret cũ illo aliq̃d mai° ĩfinito:ita si eẽt ens aliud ab ĩfinito faceret aliq̃d maius ĩfinito. ¶ P̃.Qd̃ ita est hic φ nõ alibi,ẽ finitũ respectu vbi:⁊ qd̃ ita est nunc φ nõ alias,est finitũ respectu qñ:⁊ ita de alijs:⁊ qd̃ ita agit h̃ qd̃ nõ aliud,est finitũ s̃m actionẽ.g̃ qd̃ est ita hoc aliq̃d qd̃ nõ aliud,est finitũ s̃m entitatẽ.de° est sũme h̃:qz ex se est q̃dã singularitas.g̃ nõ est infinitus. ¶ Itẽ 8° phys. Uirtus ĩfinita,si eẽt moueret in nõ tpe:nulla virt° põt mouere in nõ tpe.g̃ ⁊c̃. ¶ Cõtra.ibidẽ ꝓ̃hs 8° phys. ꝓbat p̃mũ mouẽs esse potentie infinite:qz mouet motu infinito:sed hec cõclusio nõ põt intelligi tñ de infinitate durationis:qz ꝑpter ĩfinitatez potẽtie ꝓbat φ nõ possit esse in magnitudine:nõ repugnat aũt magnitudini(s̃m eum)φ in ea sit potẽtia infinita s̃m durationẽ sicut ponit in celo.

A.1. Circa istã secũdã dist.1 q̃ magĩ agit de essentia dei ⁊ ei° vnitate ⁊ ꝑsonaz plalitate q̃rũt̃.r. Illã circa p̃imã ꝑtẽ q̃rũtur tria:duo s̃ ei° eẽ:t° vnũ de ei° vnitate. p̃mo q̃rit̃ vtrum ⁊c̃.

Tex.cõ.79.
Tex.cõ.78. ⁊ vlti.

¶ Itẽ ps. Magnus dñs ⁊ lau.nimis. Itẽ Dama.ca.4. Est pelagus infinita continens. 47.c.144. A.1.10.vel 12.

Questio.II.

Secundo quero an aliqd̃ infinitũ siue an deũ eẽ sit ꝑ se notum. Qz sic ꝓbo. Damas.li.1.ca.1.⁊.3.eius qd̃ est deũ eẽ,cognitio oĩb° est nãliter inserta:sed illud est ꝑ se notũ cui° notitia oĩb° ĩserta est : sicut pz ex 2° meta°.φ p̃ma p̃nª(que sunt quasi ianua)sunt ꝑ se nota.ergo ⁊c̃. ¶ P̃. Illud quo nihil :maius cogitari põt esse,est ꝑ se notũ : deus aũt est hui° s̃m Ansel.ꝓsol. 2°.illud aũt nõ est aliqd̃ finitũ.g̃ ĩfinitũ.p̃ma ꝓbat̃:quia oppositũ ꝑdicati repugnat subiecto.si eniz nõ est ĩ re:nõ est quo maius cogitari nõ põt:qz si eẽt in re maius esset q̃ si nõ eẽt in re:sed tñ ĩ itellectu. ¶ Itẽ veritatẽ eẽ est ꝑ se notũ:deus aũt est veritas.g̃ deũ esse est ꝑ se notum. ꝓbatio maioris:qz sequitur ex suo opposito:si enim nulla veritas est.g̃ verũ est nullã veritatẽ eẽ.ergo veritas ⁊c̃. ¶ Itẽ ꝑpones hñtes neccitatẽ s̃m q̃d ex terminis habẽtibus entitatẽ s̃m q̃d sunt per se note.sicut p̃ma p̃ncipia que sunt per se nota ex terminis hñtibus esse in intellectu:g̃ multo magis erit illa per se nota que hz necessitatez ex terminis simpl̃r necessarijs q̃lis est ista.deus est. ¶ Assumptũ pz:qz necessitas p̃moꝝ p̃ncipioꝝ ⁊ noscibilitas eoꝝ nõ est ꝑpter existentiã terminoꝝ in re : sed tñ ꝑpter cõnexionẽ extremoꝝ vt sunt in itellectu cõcipiente. ¶ Cõtra.per se notũ nõ põt ab aliquo negari:sz Dixit insipiens in corde suo non est deus.

Tex.cõ.1.⁊.4.
Hie.10. Io. 3.14.⁊.18.⁊ Apoc.15.
ps.13.⁊.52.

¶ Item Auicẽna p̃ metaphysice. Deũ esse nõ est per se notum nec desperatum cognosci.

Vide cum.S. metaphysice eparte.

Tex.cō.15.

Quoniam ſm ꝑhm 2° meta^ce absurdū eſt ſiľ querere ſciāz ⁊ modū ſciendi: ideo ꝑ riñdeo ad ſcōaz q̄ōnē/que q̄rit de mō cognoſcēdi iſtaz. deus eſt: ⁊ quātū ad iſtā: ꝑmo aſſigno rōnē ꝑpōnis ꝑ ſe note: ⁊ dico ſic: q cū dr̄ ꝑpō ꝑ ſe nota. ly ꝑ ſe/nō excludit q̄lıbet cām: q̄ nō excludit terminos ꝑpōnis. nulla enī ꝑpō ꝑ ſe nota eſt excluſa a noticia terminoꝝ: q̄ ꝑncipia ꝑma cognoſcim⁹ iquātū terminos cognoſcim⁹: ſed excludit quecūq₃ cauſa ⁊ rō: que eſt extra per ſe cōceptū terminoꝝ ꝑpōnis per ſe note. Dicit̄ igit̄ ꝑpoſitio per ſe nota que ex terminis ꝑprijs qui ſunt aliq̄d eius/ vt ſunt eius/habet veritatē euidentem.

p° poſterioꝝ tex.cō.6.

A

Idem ſenſit Ariſt. p° poſterio.t.c.25.

Et nō ꝑꝑ aliq̄d aliō qō ſit extra terminos ꝑprios h₃ euidentiā: ſed ex ſe tm̄: vt omne totū eſt maius ſua pte. Ulterius qui ſunt illi termini ꝑprij ex q̄bus deb₃ eſſe euidens? Dico q quo ad hoc/alius terminus eſt diffō: alius diffinitū: ⁊ ꝟ ſiue accipiant̄ termini ꝑpōnis ꝑ vocibus ſignificātib⁹ ſiue ꝑ ꝯceptib⁹ ſignificatis qō ꝓbo ex ꝑ poſt^r: q̄ qō q̄d eſt alteri⁹ extremi eſt mediū in demōſtratione: ḡ altera ꝑmiſſaꝝ nō dr̄ a ꝯne niſi ſiť diffinitū a diffōne: ⁊ tn̄ ꝑmiſſa eſt ꝑn^m ꝑ ſe notū. ꝯclō aūt nō eſt ꝑ ſe nota ſ₃ demr̄ata. ḡ quātū ad rōnē ꝑpōnis per ſe note/ ali⁹ termin⁹ eſt diffō a diffinito. q̄ ſi eēt idem ꝯceptus diffōnis ⁊ diffiniti in demr̄atione potiſſima eēt petitio ꝑncipij. Itē tūc eēnt ibi duo termini tm̄: qō eſt falſum. Hoc ꝓbat̄ 2° ſic per Ariſt. ꝑ phy. q noīa ſubſtinent ad diffōnē ꝟ qō totū ad ptes. i. q nomē eſt ꝑus notū diffōne. Ex hoc arguit̄ impoſſe eſt eundē ꝯceptū eē ꝑorē ⁊ poſteriorē hñ ⁊ nō hñ de eadē re. Sed idem pōt ꝑus cōcipi ſm nomē q̄ ſm diffōnē. nomē aūt confuſe iportat qō diffinitio diſtincte: q̄ diffinitio diuidit in ſingularia. ḡ ꝯcept⁹ q̄dditatis put iportat̄ ꝑ nomē ꝯfuſe eſt ꝑus notus naturalr̄ q̄ ꝯceptus ei⁹ vt iportat̄ diſtincte ꝑ diffōnē: ⁊ ita alius ꝯceptus ⁊ aliō extremuz. Ex duob⁹ declaratis iſero ꝑpo^m ſic. Cū ꝑpō ſit ꝑ ſe nota q̄ ex ꝑprijs terminis h₃ euidētem veritatē: ⁊ alij termini ſunt ꝯcept⁹ q̄dditatis diſtincte vt iportat̄ ꝑ diffōnē: ⁊ cōceptus q̄dditatis ꝯfuſe vt iportat̄ ꝑ nomē: ſequit̄ q ꝑpoſitio nō eſt ꝑ ſe nota q̄dditate ꝯfuſe accepta que non eſt nota niſi eadē diſtincte ꝯcipiat̄ ꝑ diffōnē. Hec et̄ eadē ꝯclō ꝓbat̄. q̄ alſ quelibet ꝑpō q̄ eſt vera in ꝑmo modo: vt hō eſt aīal ⁊ corpus vſq₃ ad ſubāz eēt ꝑ ſe nota: qō tn̄ nō eſt verū. nā ſi rō vtriuſq₃ extremi aſſignat̄ ex rōnib⁹ extremoꝝ diſtincte ꝯceptis appet manifeſtū q vnū extremū includit aliud. Siľr alſ quelibet ꝑpoſitio eēt ꝑ ſe nota in ſcientijs ſpālib⁹ quā metaphyſic⁹ poſſet hr̄e ꝑ ſe notā ex diffōnib⁹ extremoꝝ: qō nō eſt verū: q̄ geometer nō vtit̄ aliq̄bus ꝑncipijs tanq̄ ꝑ ſe notis: niſi que hn̄t euidētē veritatē ex terminis cōfuſe cognitis: puta ꝯcipiēdo lineā ꝯfuſe/euidens eſt q linea eſt lōgitudo ſine latitudine: nō ꝯcipiendo adhuc diſtincte: ad qō genus ptineat linea: ſicut ꝯſiderat metaphyſicus. alias aūt ꝑpōnes quas metaphyſicus poſſet cognoſce: puta q linea eſt ſpēs quātitatis ꝯtinue diſtincta ꝯ ſupficiē ⁊ corpus ⁊ huiꝰ tales ꝑpōnes nō h₃ geometer ꝑp̄ ſe notas. Patet ꝟ 3°: q̄ hn̄ ſtat demr̄atio alicuius ꝑdicari de diffinito cū hoc q illud predicatū ſit ꝑ ſe notū de diffōne: ſic hr̄e tres eſt demōſtrabile de triāgulo: cum tn̄ notū ſit per ſe de eius diffōne: q oīs figura plana ⁊c. Eſt igit̄ oīs ⁊ ſola illa ꝑpoſitio per ſe nota: que ex terminis ſic ꝯceptis: vt ſunt eius termini/nata eſt habere euidētē veritatē cōplexionis. Ex hoc p₃ q nō eſt diſtinguere iter ꝑpōnē eſſe per ſe notā ⁊ per ſe noſcibilē: q̄ idē ſunt. nā ꝑpō nō dr̄ ꝑ ſe nota: q̄ ab aliq̄ itellectu cognoſcat̄ ꝑ ſe: tunc enī ſi nullus itell's actu cognoſceret nulla ꝑpō eſſet ꝑ ſe nota: ſed dr̄ ꝑ ſe nota: q̄ quātū eſt de natura terminoꝝ nata eſt hr̄e euidentē veritatem cōtentā in terminis, etiā in quocūq₃ intellꝰ ꝯcipiēte terminos: ſi tn̄ aliq̄s itell's non ꝯcipiat terminos: ⁊ ita nō cōcipiat ꝑpōnē: nō minus eſt ꝑ ſe nota quantuz eſt de ſe: ⁊ ſic loq̄mur de ꝑpōne ꝑ ſe nota. Ex his p₃ q nulla eſt diſtinctio de per ſe nota in ſe ⁊ in nobis: q̄ quecūq₃ eſt in ſe ⁊ per ſe nota/cuicūq₃ itellectui eſt ꝑ ſe nota: l₃ nō actu cognita: tn̄ quātū eſt ex terminis eſt euidēter nota ſi termini concipiantur.

Confutatio op. aduerſarioꝝ groſſi capitis: q nullā ex nā rei ponūt diſtōnē inter diffōnē ⁊ diffinitū: contra Ꝑh₃ ⁊ Ali. j. phy. t.c. 28.

Tex.cō.5.

A.l. ſingula.

A.l. pro per ſe notis.

Tho. p° parte q. 2. ar. p° in ſolone pncipali. Uide Alexā. de hales. j. p. 5. q. 3.

Tho. vbi ſ.

Sicut patet de ſyllogiſmo perfecto qui nullius indiget vt appareat neceſſarius.

p° poſt.c.p°

Item ꝑpter idē nō valet illa diſtinctio q aliquid eſt ꝑ ſe notū ſapiētib⁹ vel inſipiētibus: q̄ hoc totuz ptinet ad ꝯceptionem terminoꝝ que preſupponit ad intellectum propoſitionis per ſe note.

Tho. vbi ſup. t.j. 2. q. 94. ar. 2. ⁊ Alex. de hales ꝑma pte. q. 3.

L₃ ſic diſtinguat Boe. in hebdomadib⁹ cōem cōceptionem. Sed vel non eſt idē ꝑpoſitio per ſe nota ⁊ cōmunis animi cōceptio: vel ipſe intelligit de cōcepta nō de conceptibili ſub ratione terminoꝝ diſtincte.

Nec illa diſtinctio valet: q aliq̄ ſunt per ſe note primi ordinis: aliq̄ ſcōi: quia quecūq₃ per ſe note ꝑpoſitiones cōceptis terminis ꝑprijs: ſicut ſunt termini ei⁹: habent euidentem veritatem in ordine ſuo.

Guil. var. li. p. di. 2. q. 8.

B

Ex his ad q̄ōnē dico q ꝑpoſitio illa eſt per ſe nota que cōiungit iſta extrema/eſſe ⁊ eſſentiaz diuinā. vt eſt hec: ſiue deū ⁊ eſſe ſibi ꝑpriū.

Quo modo deus videt illā eſſentiā ⁊ eē ſub ꝑprijſſima rōne qua eſt in deo/hoc eē/quo modo tunc a nobis nec eſſe itelligit̄ nec eſſentia ſed ab ipſo deo ⁊ a beatis.

Quia illa ex terminis ſuis h₃ euidētē ꝟitatē/intātū q illa ꝑpō nō eſt ꝑ ſe 2° mō/ q̄ſi ꝑdicatū ſit extra rōnem ſubiꝰ: ſ₃ ꝑ ſe ꝑmo mō ⁊ imediata ⁊ ex terminis euidens: q̄ eſt imediatiſſima ad quā reſoluunt̄ oēs ꝑpōnes enūciantes aliq̄d de deo qualitercūq₃ concepto.

Speculare hec ſbtiliſſima diligenter: q̄ multi ſcotiſtę titubant.

Eſt igit̄ iſta. de⁹ eſt: vł hec. eēntia eſt/ꝑ ſe nota: q̄ iſta extrema nata ſunt facē euidētiā de iſta cōplexione cuilibet apphēdēti pfecte extrema iſtius cōplexionis: q̄ eē nulli pfecti⁹ ꝯuenit q̄ huic eēntie. ſic ḡ intelligēdo ꝑ nomen dei aliq̄d qō nos nō pfecte cogitam⁹: nec ꝯcipim⁹: vt hāc eēntiā diuinā: ſic hec eſt ꝑ ſe nota: deus eſt.

S₃ ſi querit̄ an eē inſit alicui ꝯceptui quē nos ꝯcipimus de deo: ita q ſit ꝑpō per ſe nota in qua enūciatur eſſe de tali ꝯceptu. Puta in tali ꝑpōne cuius extrema pnt a nobis ꝯcipi. pōt enī in itellꝰ nr̄o eē aliq̄s ꝯceptus de deo dictus: nō cōis ſibi ⁊ creature: puta neceō ens/vł ens iſinitū: vel ſummū bonū: ⁊ de tali cōceptu poſſim⁹ predicare eſſe/eo modo quo a nobis ꝯcipit. Dico q nulla talis eſt per ſe nota ꝑꝑ tria. Pꝛimo: q̄ quelib₃ talis eſt ꝯclō demr̄abilis etiaz ꝑꝑ q̄d. Probatio. Quicq̄d ꝑmo ⁊ imediate ꝯuenit alicui de quolibet: qō eſt in eo.

C

Siue ſibi ſuperiori/ſiue inferiori: vel de paſſione. Pōt demr̄ari ꝑꝑ quid per illud cui ꝑmo cōuenit tanq̄ per mediū. Exemplū. ſi triāgulus ꝑmo h₃ tres angulos equales duobus rectis/de quolibet ꝯtento in triangulo pōt demr̄ari q habeat tres angulos demōſtratione ꝑꝑ quid: per mediū qō eſt triangulus: puta q aliqua figura habet tres ⁊c. de qualibet etiam ſpecie trianguli q hēat tres: l₃ nō ꝑmo: eſſe aūt ꝑmo ꝯuenit huic eēntie: vt hec/quo modo videtur a beatis: ergo de quolibet qō eſt in hac eſſentia: qō pōt a nobis cōcipi ſiue ſit quaſi ſupius/ſiue q̄ſi paſſio. Pōt demr̄ari eſſe per hanc eſſentiā ſicut ꝑ mediū demr̄atione ꝑpter quid: ſicut per hanc. triāgulus hab₃ tres: demr̄at̄ q aliqua figura habet tres.

Et per cōſequens non eſt per ſe nota ex terminis: q̄

tunc non demonstraretur propter quid.
¶ Scdo sic. Propositio p se nota cuilibet intellectui ex
terminis cognitis est euidēs. sz hec ppō: ens isinitū est:
nō est nota siue euidēs nr̄o itellectui ex terminis. pba/
tio. tales eni terminos pius ɔcipim⁹ q̄z eā credamus vel
p demrātionē sciam⁹: ⁊ in isto pori nō est nobis euidēs.
nō eni certitudinalr̄ eā tenemus ex terminis: nisi p fidē
vel demrātionē. ¶ Tertio: qa nihil est p se notū de con
ceptu simplr̄ simplici: nisi sit per se notum partes illius
ɔceptus vniri. nullus aūt ɔceptus quē habemus de deo
ppri⁹ sibi ⁊ nō ɔueniēs creature est simplr̄ simplex. vl̄
saltē nullus quē nos distīcte pcipiam⁹ esse pprius deo/
est simplr̄ simplex. ḡ nihil est per se notū de tali ɔceptu
nisi p se notū sit ptes illius cōceptus vniri: sz hoc nō est
per se notū: qa vnio illaꝝ priuz demrāt p duas rōnes.

Hec minor pēdet ex opione de vniuocatione cōcept⁹ cōis deo creature: qua op.
mutata, minor talis sumet̄ hec, multi ɔcept⁹ in qb⁹ cōci/
pimus deū nō sunt simplr̄ simplices, ⁊ ɔcludit̄ ɔ pticu/
laris nō vlis: sic pz p duas pmas rōnes. Minor alr̄ pōt
sumi: nullus ɔcept⁹ nr̄ ppri⁹ deo vel quē ɔcipim⁹ eē p/
priū deo est simplr̄ simplex: qa lz ɔcept⁹ entis factus p
creaturā sit simplr̄ simplex ⁊ pprius deo fm aliā opio/
Clarius vide 3. sen. b° q. 3. ar. 12. nē: nō tn̄ est ɔcept⁹ ppri⁹ pcept⁹: qa fm Hen. in summa
articlo 2°. q. 2. videt̄ q in isto ɔceptu pper silitudinē ⁊
simplicitatē ⁊ ppinqtatē nō distinguim⁹ deuz ab alijs/
itellige: nō distinguim⁹ pceptibilr̄: qa lz sit cōceptus di/
stinctus: non tn̄ pcipit̄ a nobis vt distinctus: ergo nihil
est per se notum de tali cōceptu nisi per se notū sit ptes
illius cōceptus vniri: sed hoc nō est per se notū: qa vnio
illarū partium demonstrat̄ per duas rationes.
T. c. 34. ¶ Maior manifesta est, per Phm 5° meta.ce. c. de falso:
qa rō in se falsa est de omni falsa. ḡ nulla rō est de aliq̄
vera: nisi sit in se vera: ḡ ad hoc q cognoscat̄ aliqd esse
verū de aliqua rōne vel ipsaz esse veraz de aliquo: opz
cognoscē ipsaz eē verā in se: nō est aūt rō in se vera nisi
ptes illi⁹ rōnis sint vnite: ⁊ sic opz scire quātū ad pdica/
tiones qdditatiuas q ptes illius rōnis possint vniri qd/
A. l. obinetas. ditatiue: puta q altera ɔbat alterā formalr̄: ita quantū
ad veritatē ppōnis enūtiantis esse opz cognoscere ptes
rōnis subti vel pdicati vniri actualr̄. Exēplū. quēadmo
dū ista. hō irrōnalis est aial: nō est p se nota loquēdo de
pdicatione qdditatiua: qa subm in se icludit falsuz: quia
ppōnē icludētē in se ɔdictoria. ita ista. hō albus est. nō
est per se nota nisi p se notū sit hoiez ⁊ albū actu ɔiungi:
qa si nō ɔiungunt̄ actu: hec est vera. nihil est hō albus: ⁊
p ɔns sua ɔuersa est vera. nullus hō albus est aliqd. ḡ
sua ɔdictoria falsa. hō albus est aliqd. ¶ Probatio mi/
noris. Quecūqz ɔceptū cōcipim⁹ siue boni siue veri. si
nō ɔbat̄ p aliqd vt nō sit ɔceptus simplr̄ simplex: vt di
cendo. sūmū bonū vel infinitū bonuz, vel increatū, vel
D imensuz: ⁊ sic de alijs. nullus talis est pprius deo. voco
aūt ɔceptū simplr̄ simplicem qui non est resolubilis in
aliquos conceptus simplices: quoꝝ quilibet possit actu
simplici distincte cognosci.

Ex ista rōne vltima pz ad quasdā instātias cum arguit̄. hec est per se nota. neēe esse
est. pbatio: qa oppositū pdicati repugnat subto. si enim
nō est: nō est neēe eē. hec etiā est per se nota: deus est: qa
A. l. omnes. 12° meta. t. c. 39. ⁊ inde. fm cōem ℩expōnē quā ponit Damas. lib. p. c. 12. deus di
cit̄ ab opatione actuali, fouere vl̄ ardere vel ɔsiderare.
ergo fm cōem acceptionē idē est, deus est. sicut operās
actu est: que videt̄ per se nota: qa vt pius oppositū pdi/
Gul. var. li. j. cati repugnat subiecto. s. q sit actu operās, ⁊ q non sit.
rithi. 2. j pn°. ¶ Di q hec ppō. operās actu est. pōt pdicare eē tertiū
adiacens vel scdm: ⁊ ita pdicari esse vt nūc: vel eē habi/
tuale. p̄ mō nō est p se nota. 2° mō est p se nota. ¶ Sed In pncipio.
hoc nō est logice dictū: qz fm Phm. 2. piar.rū esse nō pre
dicat tertiū nisi qn̄ tertiū adiacet sibi tanq̄ pdicatum:
qn̄ aūt nullū adiacet sibi tertiū, pdicat esse pprium: qd est
pdicari scdm adiacens: hic nihil adiacet sibi. igit̄ pdicat
precise qd in se est: ⁊ ita predicat̄ esse scdm.
¶ Ideo aliter rndeo ad instantias: q nulla istaꝝ ppositi/
tionū est per se nota: necesse esse est: vel operās actu est:
qz nō est p se notū ptes que sunt in subiecto vniri actua/
liter. Cū dicit oppositum pdicati repugnat subiecto: dico
q nō sequit̄ ex hoc ppōnez esse p se notā: nisi illa repu/
gnātia sit euidens: ⁊ ēt cū hoc sit euidēs vtrūqz extremū
habere cōceptū simplr̄ simplicē, vel cōceptus partium
vniri: si nō sit ɔceptus simplr̄ simplex. ¶ Cōtra istud.
si oppositū predicati repugnat subto: vt si, nō aial repu/
gnat homini. sequitur q si hō est: aial est. ḡ ɔñtia est bona
ponēdo subiectū in aliquo añcedēte, ⁊ pdicatū in aliquo
ɔñte, iferēdo ɔñs ex tali añcedēte: puta. a. est necesse eē.
ḡ. a. est: qz oppositū ɔñtis repugnat añti: sed omnis ɔña
necessaria tenet virtute alicuius cathegorice necessarie,
illa cathegorica est que vnit extrema: rōne quoꝝ tenet
ɔñtia. ergo talis ppositio est neēia: puta illa, necesse esse
est: vel opans actu est. ¶ Rñ°. qn̄ in añte icludunt̄ duo
opposita: ⁊ infert̄ cōsequens: nō infert̄ rōne alicuius to/
tius extremi: qz totū extremū nulluz vnū cōceptū facit:
sed tn̄ rōne alterius partis extremi: puta sequit̄: homo
irrationalis est: ergo aial est: ratio ɔsequētie nō est hō ir/ E
rationalis: qz nulluz vnū cōceptū facit: sed hō in antece/
dēte infert aial in ɔsequēte: ⁊ ideo cathegorica per se ve
ra debet formari ex illis extremis que erit ista. homo est
animal. Ita in pposito: si ppositio habeat extremū nō
simplr̄ simplex: cuius partes nō sunt per se note vniri: ⁊
aliqd infertur rōne talis extremi: nō simpliciter simpli/
cis, infertur rōne alterius partis que includit illud quod
infert̄ in ɔsequēte: ⁊ ideo tenet in virtute cathegorice cō
iungentis illa duo: alterā scz ptē extremi añtis: ⁊ alteraz
partē ɔsequētis: ita est hic: esse est: nō aūt, necesse eē est.
¶ Per idem pz ad aliud: si nō est actu nō est operās. ḡ
per oppositū: si est opans est ens actu. ¶ Respōdeo. in
subiecto includunt̄ plura: quoꝝ alterū est precise ratio
cōsequētie: nō aūt totū: ⁊ ideo nō est ppō neēia vniēdo
totū extremū antecedētis cū extremo ɔsequētis.

Ad argumenta principalia. ¶ Ad pmū scz ad Damasc. pōt exponi de
potētia cognitiua naturaliter nobis data: per quā statiz
ex creaturis possumus cognoscere deū esse, saltem in ra
tionibus generalib⁹: ⁊ ibi subdit qualiter cognoscitur ex
creaturis. Vel de cognitione dei sub rōnibus cōmuni/
bus cōuenientibus sibi ⁊ creaturis que cognita pfectius
⁊ eminentius sunt in deo q̄z in alijs. Qz autē nō loquatur A. l. Unica.
de cognitione actuali ⁊ distincta dei: patet per hoc qd di
cit ibi. Nemo nouit eū nisi quātū ipse reuelauit. ¶ Ad
scdm dico. q Ansel. nō dicit illam ppositionē esse per se
notam: qd apparet: qz nō pōt inferri ex deductione eius
q ista ppositio sit vera: nisi ad minus per duos syllogis
mos: quorum alter iste est: omni nō ente ens est maius:
summo nihil est maius. ḡ nulluz summuz est nō ens: ex
obliquis in scdo secūde. Alius syllogismus est iste: qd nō
est nō ens est ens: sūmū nō est nō ens. ergo est ens. quo/
modo aūt ratio eius valeat: dicet̄ in sequenti questione:
articulo 6°. qd fiet ad infinitatē pbandā. ¶ Ad proba/ A. l. Articulo. 4.
tionē maioris dico q maior nō est per se nota. Cuz pro/
batur: qz oppositum predicati repugnat subiecto: dico q
non est per se euidens oppositum predicati repugna/

re subiectonec per se euidēs est sub̄m habere cōceptū simplr simplicē. vel ꝙ partes illius vniant̄ in effectu. ꝛ ambo ista requirunt̄ ad hoc ꝙ ꝓpositio ista esset per se nota. ¶ Ad 3m dico ꝙ veritatē in cōi esse est per se notū: ḡ deū esse: non sequit̄: sed est fallacia ꝯñtis. ¶ Aliter pōt negari maior. Cū ꝓbat̄. si nulla veritas est. ḡ nullaꝫ veritatē eē est veꝝ. ꝯñtia nō valꝫ: q̄a veritas aut accipit̄ pro fundamento veritatis in re: aut pro veritate in actu intellc̄s cōponēte l aut diuidēte. si autē nulla veritas est: nec verū est aliquā veritatē esse: q̄a nec veritateꝫ rei: q̄a nulla res est: nec veritatē intellc̄s cōponētis ꝛ diuidētis: q̄a nullus est: bn̄ tn̄ sequit̄. si nulla veritas est. ḡ non est verū aliquā veritatē eē: q̄a nulla est: sed nō sequit̄ vltra. ergo verū est aliquā veritatē nō eē. est eni fallacia ꝯsequētis a negatiua habēte duas cās veritatis ad affirmatiuā que est vna illaꝝ. ¶ Ad vltimum dico ꝙ ꝓpōnes non dr̄ per se note: q̄a extrema hn̄t maiorē necessitatē in se: vel maiorē in re extra intellm: q̄a extrema vt sunt extrema talis ꝓpōnis ostēdūt euidēter cōplonē esse cōformē rōnib' terminoꝝ ꝛ habitudini eoꝝ: ꝛ hoc qualecūqꝫ esse termini hēant siue in re siue in itellu. euidētia eni hui' ꝯformitatis est euidētia v̄itatis i ꝓpōne: qd̄ est ꝓpōneꝫ esse p se notā. nūc aūt ista. ens infim est in itellu nro: nō nata est hic euidētiā ex terminis: sed bn̄ ista. oē totū est maius sua parte, vel aliqua consilis in quocūqꝫ itellectu cōcipiēte terminos nata est hic talē euidentiā ex terminis: q̄a ex terminis est euidēs ꝙ ista complexio est cōformis habitudini ꝛ rōnib' terminoꝝ: qualecūqꝫ esse termini habeāt: ꝛ ideo lꝫ minor sit necessitas terminoꝝ: non sequit̄ ꝙ sit minor euidentia ꝓpositionū.

G **Ad primā** qōnē sic procedit̄: q̄a de ente infinito non pōt demōstrari esse ꝓpter quid quātū ad nos: lꝫ ex natura terminoꝝ ꝓpositio esset demonstrabilis ꝓpter quid: sed quātū ad nos ꝓpō est demonstrabilis demōstratione q̄a: ex creaturis. ꝓprietates aūt infiniti entis relatiue ad creaturas imediatius se hn̄t ad illa que sunt media in demr̄atione q̄a: q̄̄ ꝓprietates absolute: ita ꝙ de illis ꝓprietatib' relatiuis imediatius pōt concludi esse per illa que sunt media in tali demōstratione q̄̄ de ꝓprietatib' absolutis. nā imediate ex eē vnius relatiui sequit̄ esse sui correlatiui: ideo p̄mo declarabo esse de ꝓprietatib' relatiuis entis infiniti. Et scd̄o ex his declarabo esse de ente ifinito: q̄a iste ꝓprietates relatiue soli enti infinito conueniunt: ꝛ ita erunt duo articuli principales.

Quantum ad p̄mū articulū dico ꝙ ꝓprietates relatiue ifiniti entis ad creaturas: aut sunt ꝓprietates causalitatis: aut eminētie. Causalitatis duplicis aut efficiētis aut finis: qd̄ addit̄ de cā exēplari nō est aliud gen' cāe ab efficiēte: q̄a tūc eēnt quinque gn̄a causarū. vn̄ cā exēplaris est qdd̄ā efficiens: q̄a agēs per intellm distictū ꝯ agens per nām. de quo al̄s. ¶ In p̄mo ergo articulo p̄ncipali tria p̄ncipalr̄ ondā. ¶ Primo. vꝫ. ꝙ aliqd est in effectu iter entia: qd̄ est simplr p̄m ſm efficientiā: ꝛ aliqd est simplr p̄mū ſm rōneꝫ finis: ꝛ aliqd est simplr p̄mū ſm eminētiā. ¶ 2o p̄ncipalr ostēdā ꝙ illud qd̄ est primū ſm vnā rōnē p̄mitatis, idē est p̄mū ſm alias p̄mitates. ¶ 3o ostēdā ꝙ ista triplex primitas vni soli nāe ꝯuenit: ita ꝙ nō plurib' naturis differentibus spē vel qdditatiue: ꝛ ita in p̄mo articulo erunt tres articuli mīn' p̄ncipales. ¶ Primus articulus istorū icludit tres ꝯnes p̄ncipales ſm triplicē p̄mitatē: quelibet aūt istarū triū ꝯnū hꝫ tres ex q̄bus depēdet. p̄a est ꝙ est aliqd̄ p̄mū sic. 2a ꝙ illud est icausabile. 3a ꝙ illud actu existit in entib'. ¶ Itaqꝫ in p̄mo articulo sunt nouē ꝯnes: lꝫ tres p̄ncipales. ¶ Prima ꝯclo istaꝝ est ista. Oꝫ aliqd̄ effectiuū sit p̄mū simplr: ita. s. ꝙ nō sit effectibile nec effectiuuꝫ v̄tute alterius a se: qd̄ ꝓbo sic. Aliqd̄ ens est effectibile: aut igit̄ a se: aut a nullo: aut ab aliquo alio. nō a nullo: q̄a nullius est causa illd̄ qd̄ nihil est. nec a se: q̄a nulla res est que seipsaꝫ faciat vel gignat. Aug. p̄ de trini. c. p̄. ḡ ab alio effectiuo. illud aliḋ sit. a. si. a. est p̄m hoc modo exposito: habeo ꝓpositū. si nō est p̄mū. ergo est posterius effectiuū: q̄a effectibile ab alio vel v̄tute alterius effectiuū. si eniꝫ neget̄ negatio ponit̄ affirmatio. Det̄ illud alterū ꝛ sit. b. de quo arguit̄ sic̄ de. a. argutum est: ꝛ ita aut ꝓcederet̄ in infinitū: quoꝝ qōlibet respectu prioris erit scd̄m. aut stabit̄ in aliquo nō habēte prius. ifinitas aūt est impolr̄s in ascēdēdo. ergo p̄mitas necīa: q̄a nō hn̄s prius nullo priore se est posterius. nā circulū in causis esse, est icōueniēs. ¶ Cōtra istā rōnē instatur duplr. Primo q̄a ſm philosophātes ifinitas est possibilis in ascēdēdo: sic̄ ponūt exēplū de gn̄ōnib' ifinitis vbi nullū est p̄mū: sed qōlibet scd̄m: ꝛ tn̄ hoc ab eis sine circulo ponit̄. ¶ Scd̄o videt̄ ꝙ ꝓcedat ex ꝯtingentibus: ꝛ ita nō sit demr̄atio. añs ꝓbat̄: q̄a p̄misse assumunt eē de aliquo cāto. oē aūt tale cōtingēter est. ¶ Ad p̄mā instantiā excludēdā dico ꝙ ph̄i nō posuerūt infinitatem possibileꝫ in causis essentialr ordinatis: sed tm̄modo in accidentalr ordinatis: sicut pꝫ per Auic. 6o meta. ca. 5o vbi loquit̄ de ifinitate idiuiduoꝝ in specie. ¶ Et ad ꝓpositū melius ostēdendū est sciendū que sunt cause eēntialr ordinate: ꝛ que accn̄talr ordinate. ¶ Ubi notādū ꝙ aliud est loqui de causis per se ꝛ per accn̄s: ꝛ aliḋ est loqui de causis essentialr siue accn̄talr ordinatis. nāꝫ in p̄mo tm̄ est cōparatio vnius ad vnū: cāe. vꝫ. ad cātū: ꝛ est causa p se: que ſm nām ꝓpriā: ꝛ nō ſm aliqd sibi accidēs causat: ꝛ causa p accn̄s ecōuerso. In scd̄o est cōparatio duaꝝ cāꝝ iter se inquātū ab eis est aliqd causatū. Et differūt cāe p se siue essentialr ordinate a p accidēs siue accidentalr ordinatis in tribus. Prima dr̄ia est ꝙ in causis p se ordinatis cā scd̄a inquātū causat depēdet a p̄ma: in per accn̄s nō: lꝫ in esse vel in aliquo alio depēdet. ¶ 2a est, ꝙ in p se ordinatis est causalitas alterius rationis ꝛ alterius ordinis: q̄a supior est pfectior: in accidentalr ordinatis nō: hec sequit̄ ex p̄ma. nā nulla causa a causa eiusdē rōnis depēdet essentialr in causando: q̄a in causatione alicuius sufficit vnū vnius rōnis. ¶ 3a est ꝙ oēs cāe p se ꝛ eēntialr ordinate simul necīo reqrunt̄ ad causandū: aliogn aliqua per se causalitas deesset effectui: in accidentaliter aūt ordinatis non sic est: quia non requiritur simultas earum in causando.

¶ Ex trib' dr̄ijs cāꝝ: tres rōnes eliciunt̄. ex p̄a, vniuersitas cātoꝝ depēdet in cāndo. ḡ ab aliquo qd̄ nō est aliqd vniuersitatis. Ex 2a, in ifim supior erit in ifim pfectior. Ex 3a. infinita sil' actu. Addit̄ 4a que ꝓbat pōle, qꝫ nō i: in dit impfectionē ostēdere eē. Oꝫ si negat̄ ordo eēntialis, q̄a accn̄talis sufficit ad sensuꝫ. Cōtra ꝓbo ꝙ causat̄ ab aliquo, natura ꝓducibilis in vno supposito est ꝓducibilis in quolibet, qua rōne igit̄ nūc in isto ꝛ prius in illo ꝛ in illo, nulla aūt successio cōtinuat̄ nisi in v̄tute alicuius ꝑmanētis. Illud v̄o nihil est sic successiui: ergo pter indiuiduū in specie generās, erit aliud supius agēs. ¶ Ex isto infero, ꝙ illud est primū eminēs q̄a causa equiuoca actualior ꝛ idepēdēs, ꝛ a qua alia depēdēt. Prim' finis q̄a aliqs est finis p̄mus ꝓꝑ quē se agēs agit. 2o physico. aliquod aliud effectoꝝ a se q̄a minus bonum. Similr nihil aliud dirigit maxime naturalr nec rōne. ¶ 4o p̄m exēplar q̄a per se agēs. Uel igit̄ ꝓꝑ finē cognitū vel inquantū dirigit̄, a cognoscente, cognoscit autem sensibi

Tho. vbi sup̄ p̄o pte soluendo. 3. p̄ncipa.

F

A. I. cōpatien tis ꝛc.

Ordo singula ꝓcedēdi.

H

2o de anima cō. 43.

A. I. ꝙ illud sit p̄m ꝛc. p̄o posterioꝝ 8o phy. 2. ꝛ 12o metaphy. ꝛ alibi.

A. I. posterio ꝛc.

8o phy. ꝛ 2o de gn̄ōne. c. cō. 56. 58. ꝛ. 68.

I

2o phy. ꝛ 5o metaphysice.

Commentator 8o phy. c. 46.

Sic in antiqꝭ originalibus.

In hac additione ponitur subtilissime sequētia resolōe phenomenum.

Tex. cō. 49. ꝛ inde.

Vide in ope alio hic ad b. lla:quia ordinat ea in finē: ꝛ vult ꝑpter finē. Solo.q.z. est, nō esse duo eminētia. Jtez quot coordinationes tot semꝑ eēntialia hinc ꝛ inde: ꝛ vi altera spē: qa nec vnius

A.l.nisi fine. rōnis hic ꝛ ibi, nec hic aliō ṗmū vbi sūt 1 z° ṗma totalia.

℄ Ex his ostēdit̄ ꝓpositū sic. Jnfinitas eēntialr ordinatoꝝ est impoſſis. silr scdo. Jnfinitas accñtalr ordinatoꝝ est impolis nisi ponat̄ status in eēntialr ordinatis. ḡ oi modo est impolis infinitas in essentialr ordinatis. z° si etiā neget̄ ordo essentialis, adhuc infinitas est impolis. ergo oi modo est aliqḋ simplr ṗmū effectiuū. ℄ Jstaꝝ triū ꝓpōnū assumptarū ꝑꝑ breuitatē. ṗma dicat̄ .a. scda

K b. tertia. c. ℄ Probatio istaꝝ. ṗ a. s. ꝙ ifinitas essentialr ordinatoꝝ est impolis, ꝑbatio. Tū qa vniuersitas causatoꝝ essentialr ordinatoꝝ est causata: ḡ ab aliqua causa que nō est aliqd illius vniuersitatis: qa tūc eēt causa sui: tota eni vniuersitas dependentiū depēdet: ꝛ a nullo illius vniuersitatis. Tū scdo qa cause ifinite eēnt simul in actu ex tertia dīa: ꝫ ꝯñs nullus phs ponit. Tū tertio

Tex.cō.16. qa prius est qḋ est ṗmo ꝓpingus ex 5° meta. ergo vbi nullū ṗmuz nihil essentialr prius. Tum q̄rto: qa supior causa est ꝑfectior in causando ex scda dīa: ergo in ifinitū superior est in ifinitū ꝑfectior: ꝛ ita infinite ꝑfectionis in causando: ꝛ per ꝯñs nō causans in virtute alteri⁹: qa quelibet talis in virtute alterius causans est imperfecte causans: qa est dependēs ab alia in causando. Tū q̄nto qa effectiuū nullā imꝑfectionē ponit neccio: ḡ pōt esse in aliquo sine imꝑfectione: sed si in nullo est sine depēdentia ad aliqd ṗus, in nullo est sine imꝑfectione: ḡ effectiuitas indepēdēs pōt inesse alicui nāe: ꝛ illa est simplr ṗ°. ergo effectiuitas simplr ṗma est polis: ꝛ hoc sufficit: qa inferius ex hoc ꝯcludet̄ ꝙ tale efficiēs ṗmū, si est pole, est in re: ꝛ sic pz .a. q̄nqz rōnib⁹. ℄ B. ꝑbat̄ sic. s. ꝙ infinitas in accñtalr ordinatis sit impolis nisi ponat̄ status essentialr ordinatoꝝ: qa infinitas accñtalis, si ponit̄: ꝫ nō est simul. pz: sed successiue tm̄ vt alteruz post alterū: ita ꝙ si z^m fluat aliq̄ mō a ṗore: nō tm̄ depēdet ab ipso in cāndo. pōt eni cāre ipso non existe: sicut filius ita generat patre mortuo sicut ipso viuo: talis ifinitas successionis est impolis nisi cōtinuet̄ vel ꝑpetuet̄ ab aliq̄ nā

8° physicoꝝ t.cō.46.53.ꝛ 78.ꝛ.12° metaphy.t.c.29. ꝛ idē.ꝛ ṗ°ce. 12° de gña. infinite duratē: a qua tota successio: ꝛ qōlibet eius depēdeat. nulla eni difformitas ꝑpetuat̄ nisi in vtute alicui⁹ ꝑmanētis: qḋ nihil est illius successionis: qa oia successiua sunt eiusdē rōnis: sed est aliqd prius essentialr: quia qōlibet successionis dependet ab ipso: ꝛ hoc in alio ordine q̄ a causa ꝓxima que est aliqd illius successionis. pz ergo. b. ℄ Probat̄ etiā. c. ꝙ. s. si neget̄ ordo essentialis adhuc infinitas est impolis, ꝑbatio: qa cū ex ṗma rōne hic adducta. s. ꝙ a nihilo nō pōt esse aliqd: sequit̄ ꝙ aliqua natura sit effectiua. si neget̄ ordo essentialis actiuorum: igit̄ illa in nullius alterius vtute causat: ꝛ lz ipsa in aliquo singulari ponat̄ causata: tm̄ in aliquo erit nō causata: qḋ est ꝓpositū de nā. si eni in quolibz ponat̄ causata statī implicat̄ ꝯdictio negādo ordinē eēntialē: qa nulla nā pōt poni in quolibet cāta: ita ꝙ sit ordo accñtalis sub ipsa sine ordine essentiali ad aliā nāz: sic̄ pz ex. b.

℄ Ad scdaz instātiā supra que dicit ꝙ rō ꝓcedit ex cōtingentib⁹: ꝛ ita nō est demr̄atio. R̄ndeo ꝙ posset sic argui. Aliqua nā est effecta: qa aliqḋ subz est mutatū: ꝛ ita terminus mutationis icipit eē in subto: ꝛ ita ille termin⁹ vel cōpositū producit̄ siue efficit̄. ḡ aliqḋ est efficiens ꝑ nām correlatiuoꝝ: ꝛ tūc premissa esset ſm veritatē ꝯtingens: tm̄ nō sic arguit̄ ꝑbādo ṗmā ꝯnē: sed hoc modo. Aliqua nā est effectibilis: ḡ aliqua est effectiua. aīs ꝑbatur: qa aliqḋ subm est mutabile: ꝛ aliqḋ entiuz est pole, accipiēdo pole vt diuidit̄ ꝯ neccium: ꝛ sic ꝓcedendo est ex necessarijs: ꝛ tūc ꝑbatio ṗme cōclusionis ꝓcedit vel cōcludit de eē q̄dditatiuo siue de eē poli: nō aūt de existentia actuali: sed de quo nūc ostēdit̄ possibilitas vltra in 3° ꝯclone actualis existētia ostenditur.

℄ Scda ꝯclo de ṗ effectiuo est ista: ꝙ simplr ṗmuz effectiuū est icausabile. hoc ꝑbat̄, qa est ieffectibile ꝛ idepēdēs effectiuū: ꝛ hec pz priuo: qz si sit virtute alteri⁹ cātiuū vel ab alio effectibile. ḡ vel ꝓcedet̄ in infi^m: vel erit circulus vel status in aliquo ieffectibili ꝛ idepēdēte effectiuo: illud dico ṗ^m. ꝛ aliud pz, qḋ nō est ṗmū ex datis tuis. L

℄ Et vlteri⁹ cōcludit̄: si illud ṗ^m est ineffectibile. ḡ erit incābile: qz nō finibile: nec mābile: nec formabile. ꝑbat̄ ṗ° ꝯñtia. vz. ꝙ si est ieffectibile. ḡ nō est finibile: qz cā finalis nō cāt nisi qz metaphorice mouet ipm efficiēs ad efficiēdū. nā nō alio mō depēdet ab ipso essentialr entitas finiti: vt a ṗore: nihil aūt est cā ꝑ se nisi vt ab ipso tan q̄ a ṗore eēntialr depēdet cātū: due aūt alie ꝯñe. vz. ꝙ si est ieffectibile. ḡ imābile ꝛ nō fōabile. ꝑbant̄ sil: qz cui⁹ nō est cā extrinseca, eius nō est cā itrinseca.

℄ Quia cālitas cāe extrinsece dicit ꝑfectiōe sine iperfectione. cālitas aūt cāe itrinsece neccio reqrit imꝑfectionē annexā: qz cā itrinseca est pars cāti. ḡ rō cāe extrisece est nāliter ṗor rōne cāe itrisece: negato ḡ ṗore negat̄ posterius. ℄ Aliter probant̄ eedem ꝯsequētie.

℄ Quia cāe itrinsece sunt cāte ab extrinseca vel ſm eē earū vel inq̄tū causant cōpositū, vel vtroqz mō: qz cāe itrinsece nō seipsis sine agēte cānt cōpo^m vel ꝯstituunt. ex dictis z° ꝯclo ꝓposita satis pz. ℄ 3° ꝯclo de ṗ effectiuo est ista. ṗmū effectiuū est in actu existēs: ꝛ aliq̄ nā existēs actu, sic est effectiua. ꝑbatio: cui⁹ rōni repugnat simplr M eē ab alio, illud, si pōt eē: pōt eē a se: ꝫ rōni ṗmi effectiui repugnat eē ab alio: sicut pz ex scda ꝯne: ꝛ ips pōt eē, sicut pz ex quinta rōne posita ad .a. que videtur minus cōcludere: tamen hoc concludit.

℄ Alie aūt ꝑbōnes ipsius .a. pñt tractari de existentia quā ponit hec tertia ꝯclo: ꝛ sunt iste ꝑbationes ex cōtingentibus: tm̄ manifestis. vel si accipiant̄ de nā ꝛ q̄dditate ꝛ possibilitate, sunt ex necessarijs.

℄ Ergo effectiuū simplr ṗmū pōt eē a se. ḡ est a se: qz qḋ nō est a se nō pōt eē a se: qz tūc nō ens ꝑduceret aliquid ad eē: qḋ est ipole: ꝛ adhuc idē cāret se: ꝛ ita nō erit incābile oino. ℄ Jstud vltimū. s. de existētia ṗmi effectiui alr declat̄: qz incōueniēs est vniuerso de eē supmū graduz polem in eēndo. ℄ Jtē iuxta illō nota qōdā corre^m, qḋ q̄si ꝯtinet tres ꝯnes ꝑbatas: qḋ ē istud. s. ꝙ ṗ^m effectiuū hoc mō nō tm̄ est prius alijs: ꝫ aliqd eē prius eo icludit ꝯdictionē, sic inquātū ṗmū existit. ꝑbat̄ vt ṗcedēs nā in rōne illius maxime icludit̄ icausabile: vt ꝑbat̄ ex scda. ergo si pōt: qz nō ꝯtradicit entitati. vt ꝑbat̄ ex ṗma: sequitur ꝙ potest esse a se: ꝛ ita est a se.

Juxta tres ꝯnes ṗmas de causa effectiua ꝓpono tres siles ꝯnes de cā finali. ℄ Pria ꝯ est. Aliqḋ finitiuū est simplr ṗ^m: ꝫ est nō ē ad aliud ordinabile: nec in vtute alteri⁹ natū finire alia: ꝛ ꝑbat̄ q̄nqz rōnib⁹ silib⁹ illis q̄ ponebant̄ ad ṗ^{am} ꝯnē de ṗ effectiuo. Finis in eternis nō differt posse ab esse. 3.phy.t.c.32. N

℄ z^a ꝯ est hec. ṗ^m finitiū est icābile. ꝑbat̄: qz est ifinibile: alr nō eēt ṗ^m, ꝛ vltra. ḡ ieffectibile. hec ꝯña ꝑbat̄: qz oē ꝑ se agēs agit ꝑꝑ finē. ex z° physi. vbi ēt vult ꝫ phs de Tex.cō.49. nā de qua minus vr̄ q̄ de agēte a ꝓpo^{to}: ꝫ cui⁹ nō est ali 61.ꝛ.75. qḋ ꝑ se efficiēs illud nō est effectibile: qz in nullo gñe ꝑ se ꝑ accidēs eē ṗmū: sicut pz in ꝓposito spāliter de causis 2° physicoꝝ. agētib⁹ ꝑ accidēs que sunt casus ꝛ fortuna: que ſm itentex.cō.66. tionē phi z° physi. reducunt̄ ad causas neccio ꝑ se agētes Tex.cō.66. vt ṗores. s. ad nām ꝛ intellectū vel ꝓpositū: cui⁹ ergo nul ꝛ.67. lum est per se agens, eius nullū erit agens: sed cuius non

est finis cuius nõ est aliqd per se agens: ergo ipsũ est ineffectibile: τ nũc vltra vt supra ostẽsũ est de causa ꝑma effectiua. ℂ 3ª ↄclo est. Qꝫ ꝑmũ finitiuũ est actu existens: τ alicui nature necessario actu existẽti ↄuenit ista ꝑmitas. ꝓbat sic 3ª ↄclo de ꝑmo effectiuo in ꝑma via. ℂ Correlariũ sequitur ꝙ primũ finitiuũ est ita ꝑmũ ꝙ impossibile est aliquid esse eo prius: τ probatur vt correlarium in via priore de efficiente.

Conclusionibus tribus de vtroqꝫ ordine causalitatis extrinsece iaꝫ positis, ꝓpono tres siles de ordine eminẽtie. ℂ Prima ↄclo est ista. Aliqua nã eminẽs est simplr ꝑma ſm ꝑfectionẽ. hoc pꝫ in ordine essentiali: qa ſm Arist. forme se hñt sicut numeri 8° meta. in hoc ordine stat: qđ probat illis qnqꝫ rõnib⁹ que de statu in effectiuis sunt superius adducte. ℂ Scđa ↄ est ista. Suprema nã est incausabilis. probat: qa est infinibilis. nã finibile excellit a fine in bonitate: τ per ↄñs in ꝑfectione. τ vltra igit est ineffectibilis: τ vltra ğ incausabilis. ↄñtie vltime ꝓbate sunt in scđa ↄne de ꝑmo effectiuo. ℂ Itẽ ꝙ suprema nã sit ineffectibilis ꝓbat. Nã oẽ effectibile hꝫ aliquã cãm essentialiter ordinataꝫ: sicut pꝫ ex ꝓbatione ipsius. b. in ↄne ꝑma de ꝑmo effectiuo. cã aũt essentialr ordinata excellit effectũ: igit si eẽt effectibilis nõ eẽt suprema. ℂ Tertia ↄclo. Suprema natura est aliquid actu exñs. ꝓbat ex ꝓcedẽtibus vt 3ª de effectiuo. ℂ Correlariũ. Aliquã esse nãm eminentiorẽ vel superiorẽ ipsa prima includit cõtradictionẽ: qđ ꝓbat vt corᵐ de efficiente τ fine.

O

Tex. cõ. 10.

Sic in originali. Collectio resolutissima q̃stionis.

ℂ Nota ꝓcessũ hui⁹ solonis q talis est. ꝑ° ↄ est ꝙ aliqđ ꝑmũ effectiuũ est que ꝑmo ꝓbat cõfuse, scđo distincte per tres ꝓbões: quarũ ꝑma qnque modis ꝓbat: τ cõtra eã due instantie excludunt. 2ª ↄclo est, ꝙ illud ꝑᵐ est incãbile. 3ª ↄ, ꝙ est ꝑmũ actu existẽs, inde tres ↄclones siles de fine ꝑmo, inde tres siles de ꝑmo eminente, inde ꝑmũ efficiẽs, est duob⁹ alijs modis ꝑmũ 2ᵉ ↄnes, inde sic ꝑmũ est vna nã. 4ᶜ ostẽdit. s. qa necesse esse, qa summũ qa finis vltimus qa termin⁹ depẽdentie. Inde, 2° artᵒ ꝑncipali ꝑmo ꝓbant preambula. Et sunt tres ↄclones. Inde ꝑmũ intelligens τ volens est, tres rões, inde intelligere se idẽ est essentie ꝑmi, inde nullum intelligere est sibi accidens quattuor rõnes inde ꝓbat ꝑncipale intentũ. s. infinitas ꝑ per efficientiã pertractãdo rationẽ Aristo. 8° physicoꝝ: τ 12° metaphy. 2° per cognitionẽ actualẽ infinitoꝝ τ iuxta hoc ratio intuitiua effectus. 3° per rationem finis. 4° per rationẽ eminentie.

Tex. cõ. 41.

Quantum ad scđm articulũ dico ꝙ ista triplex ꝑmitas que est sparsim ꝓbata de ista quidditate cõpetit eidẽ quidditati: qđ ostendit duabus ↄclonib⁹ sequẽtib⁹. ℂ Prima est ista. Qꝫ primũ efficiẽs est vltim⁹ finis. ℂ Scđa est. Qꝫ primũ efficiẽs est ꝑmũ eminentia: ita ꝙ iste articulus hꝫ duas ↄnes. ꝑma ꝓbat sic. quia oẽ per se efficiens agit ꝓꝑ finẽ: τ prius efficiẽs agit ꝓꝑ finẽ priorẽ: ergo primũ efficiens agit ꝓꝑ vltimũ finẽ: sed ꝓꝑ nihil aliud a se ꝑncipalr τ vltimate agit: qa nihil aliud a se põt esse finis eius. ergo agit ꝓpter se sicut ꝓpter vltimũ finẽ: ergo ꝑmũ efficiẽs est vltimus finis. ℂ 2ª cõclusio huius articuli ꝓbat sic. Primũ efficiens nõ est vniuocũ respectu illarũ naturaꝝ effectarum: sed equiuocũ: ergo eminentius τ nobilius eis. ergo primum efficiens est eminentissimum.

P

2° physi. tex. cõ. 49. 2° topicoꝝ c. 29.

Quantũ ad 3ᵐ articulũ dico ꝙ nõ tñ ista 3ᶜ ꝑmitas sic inest eidẽ nãe: ꝙ cui vna inest insunt alie: sꝫ etiã est ibi talis idẽtitas: ꝙ ꝑᵐ efficiẽs est tñ vnũ ſm qdditatẽ τ nãm. ℂ Ad qđ ostẽdendũ ostẽdo ꝑ quãdam ↄclonẽ preambulã. 2° principale. ℂ Preambula est: ꝙ efficiens qđ est primũ triplici ꝑmitate ostensa est ex se necesse esse. ꝓbatio: qa est penitus incausabile. naꝫ cõtradictionẽ includit aliqd esse prius eo in genere cause efficientis vel finis: τ per ↄñs in gñe cuiuscũqꝫ cãe. ğ est oĩno incausabile. ℂ Ex hoc arguo sic. Nihil põt non esse nisi cui aliquid incõpõle positiue vel priuatiue põt inesse: sed ei, qđ est a se τ penitus incausabile, nõ põt aliquid inesse qđ sit ei icõpõle positiue vel priuatiue. ğ τc. maior pꝫ: qa nullũ ens põt destrui nisi per icõpõle sibi positiue vel ꝑuatiue. minor probat: qa illud incõpõle, aut põt esse a se: aut ab alio. si a se. ğ est a se. ğ duo icompossibilia sunt simul. vel neutrũ erit: qa vtrũqꝫ destruit esse alterius. si ab alio. cõtra. nulla causa põt destruere aliqđ ens ꝓꝑ repugnãtiã sui effect⁹ ad illud nisi suo esse cui det perfectius τ intẽsius esse q̃ꝫ sit esse alterius destructibilis: nullius autẽ entis ab alio est nobilius esse a sua causa q̃ꝫ sit esse entis a se: quia omne causatũ habꝫ esse depẽdẽs: sed qđ est ex se hꝫ esse indepẽdens. ℂ Ex hoc vltra ad ꝓpositũ, ꝓbat vnitas nãe ꝑme: qđ est ꝑncipale intentum in isto 3° articulo: τ ad hoc adduco tres rões. Prima est talis: qa si due nãe sunt neceẽ esse, aliquibus rationib⁹ ꝓprijs realib⁹ distiguunt: τ dicant a. τ b. iste rões aut sunt rões formalr neccio eẽndi: aut non. si sic. τ ꝑter hec illa duo per illõ in quo ↄueniũt sunt formaliter necia: ğ vtrũqꝫ duab⁹ rõnibus formalibus erit necesse eẽ: qđ est impõle: qa cũ neutra illarũ rationũ ꝑ se includat aliã vtraqꝫ illarũ circũscripta eẽt neceẽ eẽ ꝑ alterã: τ ita eẽt aliqd neceẽ esse ꝑ illud: quo circũscripto, nõ minus eẽt neceẽ eẽ. si ꝟo per illas rões qbus formaliter distinguunt neutrũ formalr sit neceẽ eẽ: ergo ille rationes nõ sunt formalr rões neccio essendi: τ ita sequit ꝙ neutrũ includit in neceẽ esse: qa neceẽ esse nihil icludit qđ nõ sit neceẽ esse vel ratio neccio essendi, qa quecunqꝫ entitas que non est de se neceẽ eẽ est possibilis: sed nihil põle icludit in neceẽ eẽ. ğ τc. ℂ Scđo probat idẽ: quia due nãe eminẽtissime nõ pñt eẽ in vniuerso. ğ nec duo ꝑma effectiua. ꝓbatio añtis: qa spẽs se hñt sicut numeri ex 8° meta. τ ꝑ ↄñs si due nõ pñt eẽ in eodẽ ordine: multo magis nec due possint eẽ ꝑme vel due eminẽtissime. ℂ Hoc pꝫ 3° ꝑ rõnẽ de rõne finis: qa duo fines vltimi, si eẽnt hẽrent duas coordinationes entiũ ad se: ita ꝙ ista entia ad illa nullũ ordinẽ hẽrent: qa nec ad finẽ illoꝝ. naꝫ que ordinarent ad vnũ finẽ vltimũ nõ pñt ordinari ad aliũ: qa eiusdẽ causati duas eẽ cãs totales vel perfectas in eodẽ ordine, est ipõle: tũc eni eẽt aliqd in aliquo ordine per se cã: quo nõ posito nihil minus eẽt id ꝑfecte causatũ: ordinata ğ ad vnũ finẽ nullo mõ ordinant ad aliũ: nec per ↄñs ad illa que ordinant ad aliũ: τ ita ex his τ illis nõ fieret vnũ vniuersum. ℂ Hoc etiã 4° ↄfirmat in cõi: qa nulla duo pñt eẽ terminãtia totalr depẽdẽtiã alicuius eiusdẽ: qa tũc illud terminaret depẽdẽtiã quo subtracto nõ minus terminaret illa depẽdẽtia: τ ita nõ eẽt depẽdẽtia ad illud. Sed ad efficiens eminens: τ ad finem depẽdent alia essentialr. ergo nulle due nãe pñt esse ꝑmo terminãtia alia entia ſm istã triplicẽ depẽdẽtiã: precise est ergo aliq̃ vna nã terminãs entia ſm istaꝫ triplicẽ depẽdẽtiã: τ ita his ist i triplicẽ ꝑmitatẽ. ğ τc.

Tex. cõ. 10.

12° metaphy. tex. cõ. viii.

Ostenso esse de ꝓprietatibus relatiuis ꝑmi entis. Ulterius ad ostẽdendũ infinitateꝫ illius primi: ac per ↄñs esse de ente infinito, ꝓcedo sic.

ℂ Cũ triplici ꝑmitate ostẽsa, que erit triplex mediũ ad ostendendum infinitatem, supposito quoddaꝫ vsqꝫ ad 35. dis. qđ erit quartum medium τ est istud.

ℂ Primo ostendo ꝙ primum efficiens est intelligens τ volens: ita ꝙ sua intellectio est infinitoꝝ distincte: τ ipsa R

est sua

est sua essentia: et quod sua essentia est representatiua infinitorum distincte: et ex hoc secundo tamquam ex quodam medio adiuncto tamen cum alijs medijs concluderetur sua infinitas. Quod autem sit intelligens et volens: arguo sic.

¶ Circa primum quattuor ostendentur. primum quod primum efficiens sit intelligens et volens quod sic ostenditur.

Tex.co.66. Tex.co.49. 6.i.t.75. ¶ Primum agens est per se agens: quia omnis causa per accidens prior est aliqua causa per se. 2. phy. sed omne agens per se agit propter finem. ex 2. phy. vbi hoc phs vult de natura de qua minus videtur. ergo primum agens agit propter finem. ¶ Et ex hoc arguitur dupliciter. Primo sic. Omne agens naturale precise consideratum ex necessitate et eque ageret si ad nullum finem ageret: sicut si esset independenter agens. si ergo non agit nisi propter finem. hoc est quia dependet ab agente amante finem. tale autem a quo dependet tota natura in agendo non videtur esse nisi primum efficiens.

12.met.i fine ergo etc. ¶ Secundo principaliter arguitur sic. Si primum agens agit propter finem. aut ergo finis ille mouet primum efficiens: vt amatus actu voluntatis: aut vt tamen naturaliter amatus. si amatus actu voluntatis habetur propositum. si tamen amatus naturaliter hoc est falsum: quia non amat naturaliter alium finem a se, vt graue centrum et materia formam: tunc enim esset aliquo modo ad finem: quia inclinatus ad illum. si autem tamen amat naturaliter finem qui est ipse: hoc nihil est nisi ipsum esse ipsum. hoc enim non videtur saluare rationem cause in ipso. ¶ Item arguitur: quasi confirmando rationem iam factam. primum efficiens dirigit effectum suum ad finem. ergo vel naturaliter dirigit: vel cognoscendo et amando illum finem. non naturaliter: quia non cognoscens nihil dirigit nisi in virtute cognoscentis. sa-

In prohemio. pientis enim est prima ordinatio. primo meta. sed primum efficiens in nullius virtute dirigit: sicut nec causat: tunc enim non esset primum. ergo etc. ¶ Item tertio arguitur sic. Aliquid causatur contingenter. ergo prima causa contingenter causat. ergo volens causat. probatio prime consequentie: quelibet causa secunda causat inquantum mouetur a prima. ergo si prima necessario mouet, quelibet alia necessario mouetur: et quelibet necessario causat. ergo si aliqua secunda causa contingenter mouet et prima contingenter mouebit: quia non causat secunda causa nisi in virtute prime cause inquantum mouetur ab ipsa. probatio secunde consequentie. nullum est principium operandi contingenter nisi voluntas vel aliquid concomitans voluntatem: quia quodlibet aliud agit ex necessitate nature: et ita non contingenter. ergo. ¶ Contra istam rationem instatur. et primo contra primam consequentiam arguitur sic. Quia nostrum velle posset adhuc aliquid contingenter causare: et ita non requiritur quod prima causa illud contingenter causet. ¶ Item

2.t.8.phy.2, de ge.12, met, et in de bona fortuna. phs ans concessit. scilicet quod aliquid contingenter causatur, et negauit consequens intelligendo de velle dei. scilicet quod prima causa contingenter causet: posuit enim, non propter contingenter deum velle contingentiam in inferioribus: sed ex motu qui necessario causatur inquantum vniformis. sed difformitas sequitur in partibus eius: et ita contingentia. ¶ Contra secundam consequentiam si causat contingenter ergo volens. ista consequentia non videtur tenere: quia aliqua naturaliter mota possunt impediri: et ita oppositum contingenter et violenter potest euenire. ¶ Ad primum dicendum est quod si deus est primum mouens vel efficiens respectu voluntatis nostre, idem sequitur de ipsa quod de alijs: quia siue immediate necessario moueat eam: siue aliud immediate: et illud necessario motum necessario mouet voluntatem: quia mouet ex hoc quod mouetur. sequitur tandem quod primum voluntati necessario moueat voluntatem: et si illud primum sit ipsamet voluntas: et erit volens necessario: et ita necessario volet. et sequitur vlterius. impossibile quod necessario causat quodlibet causatum: et non est aliquid contingens. ¶ Ad secundum dico quod non voco hic contingenter causatum quodcumque non necessarium: vel non sempiternum: sed cuius oppositum posset fieri quando illud fit: io dixi aliquid contingenter causatur: et non dixi aliquid est contingens. Nunc dico quod phs non potest negare consequentiam saluando ans per motum: quia si iste totus motus necessario est a causa sua: quelibet pars eius necessarie causatur quando causatur et ineuitabiliter: ita quod oppositum non posset tunc nec aliter causari: et vlterius quod causatur per quascumque partes motus, necessario causatur et ineuitabiliter. vel igitur nihil fit contingenter. i. euitabiliter causatur: vel primum sic causat immediate quod posset etiam non causare. ¶ Ad tertium dico quod si aliqua causa potest impedire istam, hoc non potest nisi in virtute superioris cause: et ista superior in virtute superioris. et sic vsque ad primam causam, que si immediatam causam sibi necessario mouet vsque ad istam, erit necessitas. ergo necessario impedietur: et per consequens non potest alia causa nunc causare. ¶ Sic ergo vi triplici via ostensum: quod primum

A.i.naliter. agens est intelligens et volens: quarum prima est quod natura agit propter finem: et non nisi quia dependens et directa a cognoscente finem. ¶ Secundo est quod ipsum primum agens agit propter finem. ¶ Tertio quod aliquis

Resolo rone effectus contingenter fit quando causatur. ¶ Nunc vlterius quo ad conclusiones preambulas ad infinitatem probo secundo quod eius intellectio et volitio non est aliud ab essentia eius. et primo de

S volitione suiipsius vt obiecti sic. Causalitas et causatio cause

c.vltimo. finalis est simpliciter prima secundum Aui. 6. meta. dicentem: quod si de qualibet causa esset scientia, illa que esset de causa finali esset nobilissima. ipsa enim quantum ad causalitatem precedit causam efficientem: quia mouet eam ad agendum: et ideo causalitas primi finis et eius causatio est penitus incausabilis secundum qualemcumque causationem in quolibet genere cause. causalitas autem primi finis est mouere efficiens primum sicut amatum ab ipso, quod est idem quod primum efficiens amare primum finem: quia nihil aliud est obiectum amari a voluntate quam voluntatem amare obiectum. ergo primum efficiens amare primum finem est penitus incausabile: et ita ex se neces-

A.i.erit. se esse: et ita esset idem nature prime: et quasi conuertitur ratio ex opposito conclusionis: quia si primum amare est aliud a natura prima. ergo est causabile: et per consequens effectibile. ergo ab aliquo per se efficiente amante finem. ergo primum amare se esset causatum ab aliquo amore finis priore isto causato, quod est impossibile. Hoc osten-

Tex.co.51. Nota ronem phi de potentia contradictionis propinqua et remota contra precruentes. dit Aristo. 12. metaphysice. de intelligere primi. primo: quia aliter primum non erit optima substantia: quia per intelligere est honorabile. ¶ Secundo quia aliter esset laboriosa eius continuatio: quia si non est idem illi erit in potentia contradictionis ad illud. ad illam autem potentiam sequitur labor secundum ipsum. ¶ Iste rationes philosophi possunt declarari. Prima sic. Cum omnis entis in actu prima perfectio vltima sit in actu secundo, quo coniungitur optimo: maxime si sit actiuum et non tantum factiuum. omne autem intellectuale est actiuum: et primum natura est intellectualis ex premissa: sequitur quod vltima eius perfectio sit in actu

A.i.premissis. secundo. ergo si ille actus non sit eius substantia: substantia eius non erit optima: quia aliud est suum optimum. ¶ Secunda ratio potest declarari sic. Potentia solummodo receptiua est potentia contradictionis. cum

9.met.t.c.17 Tho.i.parte su.q.14.art 4.et.i.scripto di.35.q.i.solucio.3.ar. et Egidius de roma quolibeto 3.q.10. ergo hec non sit hoc. ergo etc. sed secundum Aristotelem nec ista est ratio demonstratiua: sed tamen probabilis. ¶ Aliter ostenditur propositum ex identitate potentie et obiecti in se, sic. potentia et obiectum sunt idem: ergo actus est eis idem. ¶ Sed consequentia non valet. instantia. angelus intelligit se et amat se: et tamen actus angeli amandi et intelligendi non sunt idem substantie eius. ¶ Hec conclusio secunda. scilicet quod essentia dei eadem sit quod volitio suiipsius fecunda est correlarijs. Nam sequitur primo quod voluntas est idem prime nature: quia velle non est nisi voluntatis. ergo illa voluntas cuius est velle incausabile est incausabilis. ergo etc. ¶ Similiter velle intelligitur quasi posterius voluntate. si igitur velle est idem illi nature: multo magis voluntas. ¶ Secundo sequitur quod intelligere se est idem illi nature: quia nihil amatur nisi cognitum. ergo si amare se est ex se necesse esse: sequitur quod intelligere se est ex se necesse esse. et similiter intellectio est quasi propinquior illi nature quam velle. ¶ Tertio sequitur quod intellectus est idem illi nature, sicut prius de voluntate et velle argutum est. ¶ Quarto sequitur quod ipsa ratio intelligendi se sit idem sibi: quia necesse est rationem intelligendi esse ex se necesse esse: si intelligere sit necesse esse. ratio enim intelligendi se quasi precedit intelligere ipsum intelligere. ¶ Ostenso de intelligere se et velle

T se quod sint idem essentie primi, ostendo propositum generalius. scilicet de omni intelligere et velle ipsius respectu aliorum quod sint essentie

12.met.t.c.15 primi idē. ⁊ sit ꝯclō ista tertia ad infinitatē preambula. Nullū intelligere pōt esse accñs pme nāe. pbatio: qꝛ de ista nā pmo oster. suꝫ est ꝙ ipsa est pmū effectiuum. ergo ex se hꝫ vñ possit qōcūqꝫ causabile causare circūscripto quocūqꝫ alio: saltē vt pma cā illiꝰ causabilis: ſꝫ circūscripta cognitione illius nō hꝫ vñ possit illud causabile causare. ergo cognitio cuiuscūqꝫ alterius non est aliud a nā sua. pbatio vltimi assūpti: qꝛ nihil pōt causare nisi ex amore vltimi finis velit illō: qꝛ nō pōt alr eē p se agēs: qꝛ nec ageret pp finē: ipsi aūt velle alicuius ppter finē preintelligiꝰ intelligere illud. ergo ante pᵐ signum in quo intelligiꝰ causans sive volens. a. necīo preintelligiꝰ intelligens. a. ⁊ ita sine hoc nō pōt p se efficere: ⁊ ita de alijs.

In originali est vacat. ¶ Scdō pbaꝰ idē: qꝛ oēs intellectiones eiusdē intellectus hñt similē habitudinē ad intellectū sm idētitatem essentialē vel accidentalem: sicut pꝫ de oī intellectu causato ⁊ eius itellectionibus: qꝛ videnꝰ perfectiones eiusdē generis: nō si alique hñt receptiuū ⁊ oēs. ⁊ si aliqua est accidēs ⁊ quelꝫ: sed aliqua nō pōt esse accidens in pmo ex precedēte ꝯclusione: qꝛ nō intellectio suiipsius. ergo nulla est sibi accidens. ¶ Tertio sic. Intelligere si pōt esse accidens reciperet in intellectu: vt in subiecto. ergo ⁊ in illo intelligere qō est idē itellectui: ⁊ ita pfectiꝰ intellig̃ erit in potētia receptiua respectu iperfectioris: qō est absurdū.

¶ Quarto sic. Idē intelligere pōt esse pluriū obiectoꝝ ordinatoꝝ. ergo quāto pfectius tāto pluriū. ergo pfectissimū q̄ ipossibile est pfectiꝰ intelligi. erit idē oīuꝫ itelligibiliū: intelligere pmi sic est pfectissimū. ergo idē est oīum intelligibiliū: ⁊ illud qō est sui, est idē sibi, ex ppositione precedēte. ergo ⁊ intelligere omnium est idem sibi.

Ale᷒ de alexandria li.1.dis. 35.q.2.solnē do arᵐ.2. A.1.fallacia. ¶ Quito posset sic argui. Iste itells nō est nisi qōdā intelligere: sed iste intells est idē oīuꝫ: ita ꝙ nō pōt eē aliꝰ alicuius alterius obiecti. ergo nec intelligere aliud. ergo idē est intelligere oīum. ¶ Sophisma est accñtis ex identitate aliquoꝝ inter se absolute ꝯcludere idētitatē respectu tertij respectu cuiꝰ extraneanꝰ: vt pꝫ a simili. intelligere est idē ꝙ velle. si ergo intelligere ipsiꝫ est alicuius. ergo ipꝫ velle erit eiusdē: nō sequiꝰ: ſꝫ tñ mō sequiꝰ ꝙ velle est aliqd qō est eiusdē: qꝛ intelligere est aliqd eiusdē: ita ꝙ diuisiꝫ inferri pōt, nō cōiunctiꝫ ppter accidēs. ¶ Itē intellectꝰ primi hꝫ vnū actū adequatū sibi ⁊ coeternū: qꝛ intelligere sequi actus est idē sibi: igiꝰ nō pōt hr̃e aliū. Sed ꝯña nō valet. Exēplū de beato qui simul videt deū ⁊ alia: ēt si videat deū sm vltimū capacitatis sue: sicut de aīa chr̃i ponīꝰ: adhuc pōt videre aliud. ¶ Itē arguiꝰ. itellectus iste hꝫ in se per idētitatē perfectionē maximā intelligendi. ergo ⁊ oēm aliā. Rñdeꝰ. nō sequiꝰ: qꝛ alia que minor est pma potest esse causabilis: ⁊ ideo differre ab incausabili: maxima autem non potest.

V ¶ 4ᵃ ꝯclō pncipalis pambula de intellectu ⁊ voluntate dei ad infinitatē pbandā sit ista. intellectus pmi intelligit, semp: ⁊ distincto actu: ⁊ necīo qōcūqꝫ itelligibile, pus nāliter q̄ illud sit in se. Prima ps pbaꝰ. s. ꝙ possit intelligere qōcūqꝫ intelligibile sic. Hoc eniꝫ est pfectionis in intellectu posse distincte ⁊ actu cognoscere qōcūqꝫ intelligibile: imo hoc posse est necīuꝫ ad intellectus rōnē: qꝛ ois intellectus est totius entis cōissime sumpti: vt declarabiꝰ in distinctione 3ᵃ. nullā aūt intellectionem pōt hr̃e

q.3. intellectus pmi nō eandē sibi ex prima ꝯne. ergo cuiuslibꝫ intelligibilis hꝫ intelligere actuale ⁊ distinctū: ⁊ hoc idē sibi: ⁊ ita semp ⁊ necessario. ¶ 2ᵃ pars. vꝫ. de prioritate, pbaꝰ sic. Qꝛ qcqd est ideꝫ p est necesse esse, sicut patuit prius: sed eē alioꝝ intelligibiliū nō est necesse esse. necē aūt eē ex se, est pus nā oī nō necessario. ¶ Aliter pbaꝰ. qꝛ esse cuiuslibet alteriꝰ a se dependet ab ipso sicut a cā: ⁊ vt cā est aliciuꝰ causabilis necīo icludiꝰ cognitio eiꝰ ex pte cāe. ergo illa cognitio illiꝰ pus est nālr ipso esse cogniti.

¶ Utraqꝫ ēt pars ꝯnis pbaꝰ aliter: qꝛ artifex distincte cognoscit oīa agenda anteq̄ fiant. aliter nō pfecte operaretꝰ: qꝛ cognitio est mensura iuxta quā opaꝰ. ergo deus oīuꝫ pducibiliū a se hꝫ notitiā distinctā actualeꝫ vel saltem habitualē priorē eis. ¶ Cōtra istā instaꝰ de arte: qꝛ ars vl̃is sufficit ad vl̃ia vel singularia pducenda. ergo ⁊c̃.

¶ Pōt dici ꝙ hoc est ppter imperfectionem cognitionis artificis create. vide in theoᵇˢ propositione. 3. ⁊ super 7. metaphysice. q. 15. Rñso alioꝝ.

Ostensis igitur his pambulis arguo infinitatē quatuor vijs. ¶ Primo per X

viā efficientie: vbi pbaꝰ ppositum duplr. p qꝛ ipsiꝫ est pmū efficiens oīum. ¶ 2ᵒ qꝛ est sic efficiens: puta distincte cognoscēs oīa factibilia. ¶ 3ᵒ ostēdiꝰ ifinitas per viā finis. ¶ 4ᵒ per viā eminētie. ¶ Primā viā ex pte efficiē Tex.cō.78. tis tangit phs. 8. phy. ⁊ 12. meta. ⁊ arguit sic. Primū mo ⁊ vlti. uet motu ifinito. ergo hꝫ potentiā infinitā. hec rō colorat Tex.cō.41. q̄tū ad aīs sic: qꝛ eque cōcludiꝰ ppositū si possit moue ⁊.42. re per infinitū sicut si moueret per ifinitum: qꝛ eque opꝫ Henr.quolibe ipsiꝫ eē in actu: sed illud posse pꝫ de pmo q̄tū est ex se: to.4.q.3. lꝫ ergo pᵐ nō moueat motu infinito: sicut Ar. pbat: tñ si accipiaꝰ aīs illud, ꝙ q̄tū est ex pte sua pōt sic mouere, habeꝰ aīs verū ⁊ eque sufficiens ad inferēdū ppositū. s.aristotelis. ꝯña pbaꝰ sic. Quia si ex se ⁊ nō vtute alteriꝰ mouet motu infinito. ergo nō ab alio accipit sic mouere: sed in vtute sua actiua hꝫ totū effectū suū simul: qꝛ independēter: sed qō simul hꝫ in virtute ifinitū effectū, est ifinitū. ergo.

¶ Aliter pbaꝰ pma ꝯña sic. Primū mouens siᵐ hꝫ in vtute sua oēs effectus potes pduci p motū: sed illi sunt infiniti: si pōt motꝰ eē ifiniꝰ. ergo si mouet in infiᵐ, est infiᵐ.

¶ Cōtra istas declarationes rōnis Aristo. instaꝰ qcqd sit 1.ethic.c.7. de aīte. ꝯña pma nō videꝰ bene pbari. non p mō: qꝛ duratio maior nihil pfectionis addit. nam albedo que vno anno manet, nō est pfectior q̄ si tñ vno die maneret. ergo motus quātecūqꝫ durationis non est pfectior q̄ motus vnius diei. igiꝰ ex hoc ꝙ agens hꝫ in vtute sua actiua simᵗ mouere motu ifinito, nō concludiꝰ maior pfectio hic q̄ ibi, nisi ꝙ agens diutius mouet ⁊ ex se: ⁊ ita esset ostendēdū ꝙ eternitas agētis ꝯcluderet eius infinitatem: alr̃ ex ifinitate motus nō posset cōcludi eius ifinitas. ¶ Tūc ad formā illiꝰ argumēti. vltima ppositio illiꝰ colorationis negaꝰ: nisi de ifinitate durationis. A.1.declarationis.

¶ Inquiraꝰ ergo quō rō phi pdicta ꝯcludiꝰ si via efficientie est potior alijs pꝫ supra vbi cōpanꝰ: qꝛ ipsa ifert alias si p illā nō ꝯcludiꝰ ifinitas quō p alias icludiꝰ.

¶ Scōa declaratio ꝯñe ēt iprobaꝰ: qꝛ nō maior pfectio A.1.2ᵉ color intensiua ꝯcludiꝰ ex hoc ꝙ agēs eiusdem spēi quotcūqꝫ abijcit. plura pōt pducere successiue q̄diu manet, q̄ si tñ vnū vel duo pduceret: qꝛ qō pōt in tpe vno in vnū tale, pōt eadē virtute in mille talia: si in mille tēporibus maneat. non est aūt possibilis apud phos ifinitas nisi numeralis effectuū pducibiliū per motū. s. gnābiliū ⁊ corrupabiliuꝫ: qꝛ in speciebus finitatē ponebant. ergo nō magis sequiꝰ ifinitas intensiua in agente ex hoc ꝙ pōt in infinita numero successiue q̄ ex hoc ꝙ in duo tñ posset: quia est possibilis ifinitas numeralis sm phos. ¶ Siqs autem alius pbet infinitatē spēꝝ possibilē pbādo aliquos motus celestes esse incōmēsurabiles: ⁊ ita nunq̄ posse redire ad vniformitatē ēt si in ifinitū durarēt: ⁊ ꝙ ifinite cōiunctiōes spē, causarēt ifinita gnābilia spē: de h, qcqd sit in sentibus tñ ad itētionē phi qui ifinitatē spēꝝ negaret.

¶ Ultima pbabilitas que occurrit pro ꝯña Aristo. declaranda est ista. qcqd pōt in aliq̄ multa simul ita pfecte

sicut

ſicut in qõlꝫ coꝝ ſeorſũ: quoꝝ qõlꝫ in cã regrit aliquã perfectionẽ ſibi ꝓpriã. illud ɔcludit eſſe pfecti⁹ ex pluralitate taliũ ex hoc ꝙ põt in plura: ꝛ per ɔñs infinitaꝫ ſi ſimul põt in infinita: ꝛ vlterius. ſi nã effectus non permittat ſimultatẽ coꝝ: tñ cã q̃ntũ eſt ex ſe poſſet ſimul in infinita, adhuc ſequit̃ ꝙ ſit infinitũ ex infinita pluralitate taliũ: ꝛ ita vĩ de pmo agente eſſe cõcedendũ ꝙ ſi poſſet cauſare ĩfinita ſil' ꝙ eſſet v̾tus eius infinita: ꝛ per ɔñs ſi ſil hr̃et virtutẽ cauſandi ĩfinita: ita ꝙ q̃ntũ eſt ex ſe poſſet ſimul ꝓducere: lꝫ nã effectus nõ permittat: adhuc ſequit̃ infinitas v̾tutis eiuſdẽ. hec ɔſequẽtia vltima ꝓbat̃: qꝛ potens cãre ſil' albũ ꝛ nigrũ nõ eſt minus pfectum ſi nõ põt ea ſil' cauſare: qꝛ iſta nõ ſunt ſimul cauſabilia: qꝛ hec nõ ſimultas eſt ex repugnãtia coꝝ: ꝛ non ex defectu agentis: qꝛ agens ſimul hꝫ virtutẽ reſpectu amboꝝ ſi illa ex ſe eſſent cõpoſſibilia. Sit igitur illa maior: q̃cũqꝫ agens hꝫ v̾tutẽ que q̃ntũ eſt de ſe poſſet in ĩfinita ſimul: lꝫ icõpoſſibilitas effectuũ ĩpediat iſta ſil' poni: tale agẽs eſt infinite v̾tutis. p̃m eſt hm̃. ergo maior eſt declarata iaꝫ: qꝛ pluralitas taliũ cõcludit maiorẽ pfectionẽ in cã: que q̃ntũ eſt ex ſe põt ſimul in illa ergo ĩfinitas illoꝝ in que põt q̃ntũ eſt ex ſe ſil' cõcludit ĩfinitã eius virtutẽ.

Sco.I.mi. pbat̃ ã pmi.

¶ Ex iſtis põt ꝓpoſitũ ſic oſtẽdi. Si pmũ hr̃et oẽm cauſalitatẽ oĩs cãe poſ'is formalr̃ ꝛ ſimul: lꝫ nõ poſſent cauſabilia ſimul poni in eſſe: eſſet ĩfinitũ: qꝛ ſimul q̃ntũ eſt ex ſe poſſet infinita ꝓducere: ꝛ poſſe ſimul plura cõcludit maiorẽ potentiã intenſiue: ergo ſi hꝫ pfectius q̃ ſi hr̃et oẽꝫ cauſalitatẽ formalr̃ magis ſequit̃ infinitas intẽſiua: ſꝫ hꝫ oẽm cauſalitatẽ cuiuſcũqꝫ rei: ẽm totũ qd̃ eſt in ipſa: ꝛ h̃ eminẽtius q̃ ſi eſſet ĩ ipſo foꝛalr̃. g̃ eſt ĩfinite po ͤ ĩtẽſiue.

Sco.I.credam.

¶ Lꝫ ergo oĩpotẽtiã ꝓprie dictã ẽm intẽtionẽ theologoꝝ, tñmõ creditã eſſe ꝛ nõ nãli rõne cauidã poſſe ꝓbari: ſicut dicet̃ di. 42. ꝓbat̃ tñ ĩfinita potẽtia: que ſil' q̃ntũ eſt ex ſe: hꝫ eminenter oẽm cauſalitatẽ qua ſimul poſſet in infinita ſi ſimul eſſent factibilia.

¶ Si obijcit̃, p̃m nõ poſſe ex ſe ſimul in infinita: qꝛ lꝫ habeat eminentius oẽm cauſalitatẽ cauſe 2ᵉ q̃ ſit in cã 2ª. tñ nõ põt ex ſe in effectus oĩum cauſaꝝ ſecũdaꝝ: qꝛ non eſt ꝓbatũ ꝙ ſit totalis cauſa infinitoꝝ.

a.

¶ Quia per illũ modũ eminẽter habendi nõ pꝫ ꝙ poſſit eẽ cã totalis ꝛ ꝓxima oĩuꝫ effectuũ ſine cauſis ſcd̃is: ꝛ ita nõ habet̃ minor. ſ. ꝙ p̃m ex ſe ſil' põt in infinita.

¶ Hoc nihil obſtat: qꝛ ſi cã pmo haberet ſil' vñ eſſet totalis cã, hoc eſt vñ eſſet formalr̃ cã ſicut eſt pma, nihil pfectius eſſet q̃ nũc ſit qñ hꝫ vñ ſit pma cã tñ. Tum etiaꝫ qꝛ ille ſecũde nõ regrunt̃ ꝓpter pfectionẽ addendaꝫ in cauſando: qꝛ tunc remotius a pma cã eſſet perfectius: qꝛ perfectiorẽ regreret cãm: ſed ſi requirunt̃ cãe ſcd̃e cum pma ẽm phõs: hoc eſt pp̄ impfectionẽꝫ effectus: vt pma cũ alia cã ĩperfecta poſſit cauſare ĩperfectũ: qd̃ ẽm ipſos nõ põt ĩmediate cãre.

12. meta. c. 41

Tum ẽt qꝛ tote perfectiones cãꝝ ſcd̃aꝝ eminentius ſunt in pmo q̃ ſi ipſe formalr̃ ĩ ſibi ineſſent ſi poſſent ineſſe: qd̃ ꝓbat̃: qꝛ cã ſcd̃a ꝓxima pme totã pfectionẽ cauſatiuã hꝫ a ſola pma. ergo totã pfectionẽ illã eminẽtius hꝫ pma cã q̃ cã 2ª hñs formalr̃ ipſaꝫ. ɔñia pꝫ: qꝛ p̃ᵒ reſpectu illi⁹ cãe ſcd̃e eſt totalr̃ cã ꝛ equiuoca. ſilr̃ arguit̃ de tertia cã, reſpectu ſcd̃e, vel reſpectu prime. ſi reſpectu pme, habet̃ ꝓpoſitũ. ſi reſpectu ſcd̃e, ſequitur ſcd̃aꝫ eminẽter cõtinere totalẽ pfectionẽ que eſt formalr̃ in tertia. ſed ſcd̃a hꝫ a pma ꝙ ſic cõtinet pfectionẽ tertie ex preoſtenſis. ergo pma eminentius hꝫ cõtinere eminenter pfectionẽ tertie q̃ ſcd̃a habeat. ꝛ ſic de oĩbus cauſis vſqꝫ ad vltimã cõcludit̃ primã hic eminenter totalẽ pfectionẽ cauſatiuã oĩuꝫ ꝛ pfectius q̃ ſi hr̃et cauſalitatẽ oĩum formalr̃ ſi eſſet poſ̃e: ꝛ ſic videt̃ dicto modo

Sco.I.formalitates.

poſſe cõcludere rõ Ariſ. de potentia infinita que fuit. 3. in p̃n° huius vie poſita, que accipit̃ ex. 8. phy. ꝛ. 12. meta. *t.c.78.ꝛ.79.*

¶ Iuxta dictã ꝓbationẽ qua ex infinitate effectuum in quos ſil' põt ipſuꝫ p̃m quantũ eſt ex ſe ɔcludit̃ infinitas virtutis pmi, vel virtutẽ eius infinitã põt accipi ſilr̃ de infinitate cãꝝ ſcd̃aꝝ ſic, ꝙ ſi p̃m hr̃et in ſe formalr̃ cauſalitates oẽs ſcd̃as cũ cauſalitate pma eſſet infinite v̾tutis aliquo mõ: qꝛ quantũ eſt ex ſe poſſet in infinita. g̃ multo magis eſt infinita ſi hꝫ illas cauſalitates ſcd̃as eminẽti⁹ q̃ formalr̃. ¶ Sed ad iſtas duas ꝓbationes ɔñie Ariſt. põt rñderi.

Y

Ad primã cõcedo ꝙ vbi qõlꝫ pluriũ regrit aliquã pfectionẽ ꝓpriã formalr̃ vel v̾tualr̃ in cã, potẽs in plura eſt pfectius q̃ potens in pauciora: qꝛ ad minus plures pfectiones formales que forent ꝓprie illis pluribus habent̃ v̾tualr̃ in tali: ꝛ ꝙ plures pfectiones v̾tualiter hꝫ, eſt pfectius ſimplr̃: ꝛ ꝙ infinitas eſt infinitũ. Sꝫ ſi ſiue ſil' ſiue ſucceſſiue poſſet cã in plura quoꝝ nõ qõlibet regreret ꝓpriã pfectionẽ formalẽ vel v̾tualeꝫ in illa cã, nõ ibi ex pluralitate poſſet ɔcludi maior pfectio, ſic diceret phs̃ in ꝓpoſito: qꝛ infinita in que põt p̃m, q̃ntũ eſt ex ſe, tantũ poneret infinita numeralr̃: finita aũt ẽm ſpecificas dñias ꝛ nãs: nũc aũt, ſola diſtinctio nãe ſpecifice in effectu regrit aliq̃ perfectionẽ formalẽ vel v̾tualẽ in cã: non aũt diſtõ numeralis. ¶ Per idem ad ſcd̃am ꝓbationẽ: qꝛ cãe ſcd̃e nõ ſunt ĩfinite ſpẽ ẽm Ariſto. ideo hñs v̾tutẽ oĩum illaꝝ nõ ɔcludit̃ eſſe infinitũ intenſiue.

¶ Cõtra p̃m potẽtius eſt qd̃ põt ĩ plura ſil', q̃ qd̃ in pauciora ẽt ſi ſint eiuſdẽ ſpẽi. g̃ qd̃ ſimul põt ex ſe in infinita eſt infinite potẽtie. ¶ Cõtra 2ᵐ, ſi oẽs cauſalitates 2ᵉ eſſent formalr̃ in pma erit in ea aliqua infinitas v̾tualr̃ ſaltẽ extenſiua. g̃ ſi ſunt eminentius in ea, erit ibi aliqua infinitas: ſed nõ extẽſiua: qꝛ hoc tollit̃ per eminentiã: pp̄ quã ſunt vnitiue ſine diſtinctione. g̃ tunc eſſet alia infinitas q̃ extenſiua: ꝛ ita infinitas intenſiua. ¶ Ad p̃m opꝫ negare añs: ꝛ ꝙ ſimultas nihil facit ad maioritatẽ potẽtie: ſicut ſi circa hunc ignẽ eſſent ſpice infinita corpora in debita approximatione, in oĩa ſimul ageret ſicut modo agit in infinitas partes vnius corpis ſpice circundantis.

¶ Ad 2ᵐ, ɔcluderet ꝙ ſol, eſſet infinitus: imo quecũqꝫ cã ꝑpetua: que põt in infinita indiuidua ſucceſſiue. ideo argumẽtatio: lꝫ videt̃ ꝓbabilis, ne(c)io eſt ſophiſtica. Rñdeo ergo ſic ꝙ iſta ꝓpoſitio cui innit̃ rõ eſt falſa q̃cũqꝫ ponerent in ſe ĩfinitatẽ extẽſiuã, ipſa vbi habent̃ eminẽtius ponũt aliq̃ infinitatẽ intenſiuã, falſa eſt: rõ qꝛ eminentius pñt hñi in cã equoca. Nec iſta põt ꝓbari ꝑ iſtaꝫ: qꝛ vbi ſunt ſine oĩ infinitate nõ ſunt eminenter reſpectu ſuoꝝ infinitoꝝ, hec enim eſt falſa: qꝛ eminẽtia facit vnitatẽ: ꝛ iõ nõ tollit infinitatẽ nãlẽ extenſiuã: que fuit: nec tñ in cauſa ponit infinitatẽ intenſiuã formalem: qꝛ finita formalitas, ſufficienter cõtinet eminenter infinita materialiter: ꝛ extenſiue.

Sco.I.nãlez.
Sco.I.nũalr.

¶ Iuxta iſtam viam efficientie arguitur ꝙ pmũ habeat potentiaꝫ infinitã: qꝛ creatiuaꝫ. nam inter creationis extrema infinita eſt diſtantia. ¶ Sed hoc añs ponit̃ tñ creditũ: vt non eſſe quaſi duratione p̃cedit eſſe: vt tñ q̃ſi nã ẽm viã Aui. nõ eſſe precedit eſſe. añs oſtendit̃: quia ſaltẽ pma nã poſt deum eſt ab ipſo: ꝛ nõ a ſe: nec accipit eſſe aliquo preſuppoſito. ergo illud creatur: ſed ſic accipiendo prius nã tam nõ eſſe q̃ eſſe nõ ſunt ibi extrema mutationis, quaꝫ cauſet illa virtus: nec illud, effici regrit mutari. ¶ Sed q̃cq̃d ſit de añte, ɔñia nõ ꝓbat̃: qꝛ qñ inter extrema nulla eſt diſtantia media: ſed ipſa dicunt̃ preciſe diſtare rõne extremorũ inter ſe, tanta eſt diſtantia q̃ntũ eſt maius extremũ. Exẽm. deus diſtat in infinitũ a creatura etiam ſuprema poſ̃i, ſi qua daret̃, nõ propter

Hen. quoli. 4. q. vltima. ꝛ Ric. de Media villa in. 2. diſt. 1. art. 4. q. 4. 6. met. c. 2.

Z

aliquã distantiã mediã inter extrema:sed pp infinitatez vnius extremi.ita ↄ̃dictoria nõ distãt p aliqua media:qr ↄ̃dictoria sunt immediata:ita q̄ q̃ñtũcũq3 parũ recedit aliqd ab vno extremo statim est sub altero:sed distant pp ipsa extrema inter se.tanta est igit̃ ista distantia q̃tũ est illud extremũ:qd̓ est pfecti⁹:illud est finitũ.ergo. ¶ Cõfirmat̃:qr posse totalr̃ super terminũ positiuũ hui⁹ distãtie est posse supra distantiã siue sup transitũ ab vno extremo in aliud extremũ.g̃ ex posse sup istũ transitũ:non seq̃t̃ infinitas nisi sequat̃ ex posse totalr̃ sup terminũ ei⁹ positiuũ.talis termin⁹ est finitus.g̃. ¶ Qd̓ aũt dr̃ cõiter ↄ̃dictoria distare in infinitũ põt sic intelligi.i.indeterminate:qr sicut nulla est ita parua distãtia que nõ sufficiat ad ↄ̃dictoria:ita nulla est ita magna,ẽt si esset maior maxima possibili quin ad illa ↄ̃dictoria se extẽdant.est igit̃ eoꝝ distantia infinita.i.indeterminata ad q̃ñcũq3 magnaz vel paruã.ex tali eniz infinitate distãtie non sequit̃ ↄ̃ñs de infinita potẽtia intensiua:sicut nec sequit̃ ad minimã distantiã in qua saluat̃ sic infinita distantia.qd̓ enim non sequit̃ ad antecedẽs,nõ sequit̃ ad cõsequens.

Ostenso ꝓposito per viam pͥme efficientie per rationẽ philosophi:quia illa prima efficientia infert infinitatem.

a. ¶ Uiso de ratione phi ad ostendendũ infinitatem pͥmi per viam pͥme efficientie.Sequitur ꝛc̃.

b. ¶ Sequit̃ scd̓a via.ex hoc q̄ est itelligẽs distincte oĩa factibilia:vel intelligibilia.vbi arguo sic.Intelligibilia sũt ĩfinita:ꝛ hoc actu,in intellectu oĩa intelligente.ergo itellectus illa simul actu itelligens est infinitus.talis est intellectus diuinus:vt.s̃.ꝓbatũ est in ↄ̃clõibus de intelligẽ pͥmi. ¶ Huius enthymematis ꝓbo añs ꝛ ↄ̃ñtiã.añs sic. Quecũq3 sunt infinita in potẽtia:ita q̄ accipiẽdo alterũ post alteꝝ nullũ pñt hẽre finez.illa oĩa si simul actu sunt,sunt infinita actu.intelligibilia sunt infinita in potẽtia respectu intellectus creati.satis p3:ꝛ in intellectu increato sunt sil̓ oĩa itellecta actu que a creato sunt successiue intelligibilia.g̃ sunt ibi actu infinita intellecta. Huius sylli maiorẽ sic ꝓbo:l3 satis euidens videat̃:qr oĩa talia acceptibilia qñ sunt simul existentia:aut sunt actu finita aut sunt actu infinita.si actu finita.ergo accipiendo alterum post alterũ tandez pñt oĩa esse accepta actu.g̃ si non pñt oĩa actu esse accepta si actu simul sunt:sunt actu infinita. Cõsequẽtiã pͥmi enthymematis sic ꝓbo:qr vbicũq3 pluralitas reqrit vel ↄ̃cludit maiorẽ pfectionez q̃ paucitas:ibi infinitas numeralis ↄ̃cludit infinitã perfectionez.

¶ Rñsio,ↄ̃ñtia numeralis nõ infert aliam pfectionem. Exemplũ,posse ferre.10.maiorẽ pfectionẽ reqrit virtutis motiue q̃ posse ferre.5.iõ posse ferre infinita ↄ̃cludit infinitam virtutẽ motiuã.g̃ in ꝓposito,cu3 intelligere.a. sit aliqua perfectio:ꝛ intelligere.b.sit alia perfectio:nũq̃ idẽ intelligere erit ipsius.a.ꝛ.b.eque distincte:vt duo intelligere essent:nisi perfectiones duoꝝ intelligere in illo vno eminẽter icludant̃:ꝛ sic d̓ trib⁹:ꝛ sic vltra de ĩfinitis. ¶ Cõsilr̃ ẽt de ipsa rõne itelligẽdi arguet̃ sicut de intellectu ꝛ actu,argutũ est:qr maior perfectio ↄ̃cludit̃ in rõne intelligẽdi ex pluralitate illoꝝ quoꝝ est rõ intelligendi distincte:qr op3 q̄ includat eminẽter pfectiones oĩu3 ꝓpriaꝝ rõnũ intelligẽdi:quaꝝ quelibet ẜm ꝓpriã rõnẽ aliquã pfectionẽ ponit.g̃ infinitatẽ ↄ̃cludũt infinita.

A3 ¶ 2ª iuxta istã viã de intelligere pͥmi ꝓpositũ sic ostẽdo. cã pͥma,cui ẽ3 vltimũ sue causalitatis cã 2ª aliqd pfectionis addit in causando:nõ videt̃ sola posse sine secũda ita pfectũ effectũ causare sicut ipsa cũ scd̓a:qr causalitas sola pͥme cãe diminuta est respectu causalitatis ambaꝝ.g̃ si illud qd̓ natũ est esse a cã scd̓a ꝛ prima simul,sic multo pfectius a sola pͥma:ꝛ cã scd̓a nihil pfectionis addit pͥme:sed oẽ finitũ oĩ finito additũ addit aliquã pfectionẽ.g̃ talis pͥma cã est infinita. ¶ Ad ꝓpositũ noticia cuiuscũq3 obiecti nata est gigni ab ipso sicut a cã ꝓxima:ꝛ maxie illa que est visio siue itellectio intuitiua.g̃ si illa alicui intellectui inest sine actione q̃cũq3 talis obiecti:sed tñ³ mõ ex v̓tute alterius obiecti prioris:qd̓ natũ est esse cã superior respectu talis cognitionis.sequit̃ q̄ illud obm̃ superius est infinitũ in cognoscibilitate:qr inferius nihil sibi addit in cognoscibilitate.tale obm̃ supius est nã pͥ⁹:qr ex sola presentia ei⁹ apud itellectũ pͥmi nullo alio obiecto cõcausante,est noticia cuiuscũq3 obiecti in intellectu ei⁹: sicut ꝓbabat̃ supra in ↄ̃clusionibus de intelligere pͥmi. igit̃ nullũ aliud intelligibile aliqd sibi addit in cognoscibilitate.g̃ est infinitũ sic.g̃ ꝛ in entitate:qr vnũqd̓q3 sicut ad esse se h3 sic ad cognoscibilitatẽ.ex 2º metaphy. Tex.cõ.4.

Tertia via ex pte finis arguit̃ sic. Uoluntas nr̃a oĩ finito aliqd maius põt appetere ꝛ amare sicut itell̓s intelligere:ꝛ qd̓ plus est:videt̃ inclinatio nãlis ad sũme amandũ bonũ ĩfinitũ.nã inde arguit̃ inclinatio nãlis ad aliqd in volũtate:qr ex se sine habitu ꝓmpte ꝛ delectabilr̃ vult illud volũtas libera:ita vĩ q̄ experimur de actu amandi bonũ infinitũ:imo nõ vĩ volũtas in alio pfecte q̇etari:ꝛ q̃o illud non nãliter odiret si esset oppo^m sui obiecti:sicut nãlr̃ odit non esse ẜm Aug. de libe.arbi.c.2.vĩ eniz q̄ si in ĩfinitũ repugnaret bono q̄ nullo mõ voluntas quietaret̃ in bono sub rõne infiniti:nec in illud facilr̃ tenderet:sicut nec in repugnans suo obo. ¶ Cõfirmat̃ ista rõ in sequẽti via p sil̓e de itell̓u.

Quarta via ex pte eminentie arguo sic.Eminẽtissimo incõpossibile est aliqd esse pfectius:sicut pͥus patuit.finito aũt nõ est incõpossibile aliqd esse pfectius:q̃re ꝛc̃. Minor ꝓbat̃:qr infinitas nõ repugnat enti.oĩ finito maius est infinitũ:q̃re ꝛc̃. Bb ¶ Alr̃ arguit̃:ꝛ est idẽ.Cui nõ repugnat ĩfinitas itensiue,illud nõ est sũme pfectũ nisi sit infinitũ:qr si est finitũ põt excedi vel excelli:si infinitas sibi nõ repugnat.enti aũt nõ repugnat ĩfinitas.g̃ pfectissimũ ens est infinitum.minor huius ↄ̃ñtie:que ẽt in p̄cedenti argumẽto accipit̃,nõ vĩ a priori posse ꝓbari vel ostẽdi:qr sicut ↄ̃dictoria ex rõnibus ꝓpriis ↄ̃dicũt:nec põt per aliqd manifestius hoc ꝓbari:ita nõ repugnãtia ex rõnib⁹ ꝓpriis nõ repugnãt: nec vĩ posse ostẽdi nisi explicãdo rõnes ipsoꝝ.ens autẽ per nihil notius explicat̃.infinitũ intelligim⁹ p finitu3:ꝛ hoc vulgariter sic expono.infinitũ est qd̓ aliqd̓ finitũ datum ẜm nullã habitudinẽ finitã precise excedit:s3 vltra oẽm habitudinẽ assignabilẽ excedit adhuc.Sic tñ ꝓpositũ suadet̃:sicut qd̓l3 ponẽdũ est possibile cui⁹ nõ appet impossibilitas:ita ꝛ cõpossibile cuius nõ apparet icõpossibilitas.h̓ nulla apparet icõpossibilitas:qr de rõne entis nõ est finitas:nec appet ex rõne entis q̄ sit passio cõuertibilis cũ ente.alteꝝ enim istoꝝ reqrit̃ ad repugnãtiam predictam.passiones ẜo pͥme entis ꝛ conuertibiles,satis videntur sibi note inesse. 3.phy.t.c.63.

¶ Item sic suadet̃. Infinitu3 suo mõ nõ repugnat quãtitati.i.in accipiendo partẽ post partẽ.ergo nec infinitu3 suo modo repugnat entitati.i.in pfectiõe simul essendo. ¶ Itẽ si quãtitas v̓tutis est simplr̃ pfectior q̃ quãtitas molis:q̃re erit possibilis infinitas in mole ꝛ nõ in v̓tute: sed si est possibilis,est ꝛ actu:sicut p3 ex 3º ↄ̃ne supra,de pͥmitate effectiui. 3.phy.t.c.32. ¶ Item quare intellectus,cuius obm̃ est ens,nullam inuenit repugnantiaz intelligendo aliqd̓ infinitũ:imo videt̃ perfectissimũ intelligibile:miru3 est aũt,si nulli intellectui talis cõtradictio patens fiat circa eius pͥ^m obiectũ:cu3 discordia in sono ita facilr̃ offendat

auditum

candītā. si eniz disconueniēs statim percipitur et offendit: cur nullus intell's ab intelligibili infinito naliter refugit sicut a nō cōueniente: imo suū obiectū pmū destruente. ¶ Summū cogitabile est summū cogitabile est infinitū. ergo infinitū est. maior pbatur. Summū cogitabile pōt cogitari in re esse et nō pōt cogitari esse ab alio. ergo a se. ergo intelligendū q oī eo qd tm̄ est in itellectu pōt cogitari maius qd est in re nō de eodē: sed qz tm̄ cogitabile est pōle tm̄, oī pol'i est mai' aliqd necūz ex se, aliter sic. Sūmū cogitabile est intuibile nō in alio. g in se.

¶ Per illud pōt colorari illa rō Ansel. de sūmo cogitabili. psol. 2°. et intelligēda est eius descriptio sic. Deus est q cogitato sine 3dictione, maius cogitari nō pōt sine 3dictione. Et q addēdū sit, sine 3dictione, pz. nā in cui' cogitatione includit 3dictio illud dī nō cogitabile: qz tūc sūt duo cogitabilia opposita nullo mō faciendo vnū cogitabile: qz neutrū determinat alterū. ¶ Sūmūz cogitabile pdictū sine 3dictione esse in re. pbat pmo de esse qdditatiuo: qz in tali cogitabili sūmo sūme qescit intell's. g in ipso sūme est rō pmi obiecti intell's. s. entis: et hoc in summo. et arguit vltra q illud sit loquēdo de esse existentie: qz summe cogitabile nō est tm̄ in intellectu cogitante: qz tūc posset esse: qz est cogitabile possibile: et nō posset esse qz repugnat rōni eius esse ab alia cā: sicut patuit pus in 2° 3ne de pmo effectiuo. maius igit cogitabile est qd est in re q qd est tm̄ in intellectu. nō est aūt hoc sic itelligēdū q idē si cogitet p hoc sit maius cogitabile si existat: sed oī qd est in intellectu tm̄, maius est aliqd cogitabile: qd est in re vel qd existit. ¶ Uel aliter colorat sic, mai' cogitabile est qd existit. i. pfectius cognoscibile: qz visibile siue intelligibile intellectione intuitiua. qd aūt nō existit, nec in se, nec in nobiliori, cui nihil addit, nō est intellectualr visibile. visibile aūt est pfecti' cognoscibile nō visibili: sed tm̄ intelligibili abstractiue. ergo pfectissimū cognoscibile existit. de dria, intellectionis intuitiue et abstractiue: et quomodo intuitiua est perfectior, tanget dis. 3. et als quando locum habebit.

q. 3. et 4. et vide in. 2. di. 3. q. 9. et in. 3. di. 14. q. 3. et i quol. q. 6.

Ultimo ostendit ppositū ex negatione cause intrinsece: qz forma finit p mām. ergo que non est nata esse in mā est infinita. ¶ Hec rō nihil valet: qa, fm ipsos, angelus est immālis. ergo in nā erit infinitus. Nec possunt dicere q esse angeli finiret eius essentiam: qa (fm eos) esse est accidēs essentie et posterius nāliter: et sic in pmo signo nāe essentia fm se vt prior, videt esse intensiue ifinita: et p 9ns in 2° signo nature nō erit finibilis per esse. ¶ Breuiter rndeo ad argumētū. nā quelibz entitas hz intrinsecū sibi gradū sue pfectionis, in quo est finitū, si est finitū: vel infinitū, si est infinitū. si ergo sit finitū nō per aliud ens finitat. ¶ Et cū arguit. Si forma finit ad mām. ergo si nō est ad illā nō finit. fallacia est 9ntis: corpus finit ad corpus. ergo si nō est ad corp' est infinitū, vltimū celum ergo erit infinitū. Sophisma est tertij phys'. qz sicut pus, corpus in se finit q finiat per aliud corpus: ita forma finita in se prius finit: qz est talis nā in entibus que finit q finiatur per materiā. nā 2a finitas psupponit pmā et nō causat eaz. ergo in pmo signo nāe, est essentia angeli finita. ergo nō finibilis p esse: ergo in 2° signo nō finit per esse. ¶ Breuiter dico vnā ppositionē, q quecūqz eēntia absolute finita, in se est finita, vt preintelligit oī cōparatione sui ad aliā essentiam.

Thomas. 1. par sūme. q. 7. art. 1.

A. l. q qlibz.

Cc

Tex. cō. 31. et 34.

Ex predictis pz solutio qōnis. nā ex pmo articulo habet q aliqd ens est simpliciter pmū triplici pmitate. s. efficientie, finis et eminētie: et ita simplr pm qd est ipossibile aliquid esse prius: et in h pbatū est esse de deo quantū ad pprietates respectiuas dei ad creaturā vel inquātū terminat respect' et depēdētias creaturaz ad ipsuz. ¶ Ex 2° articulo habet q̄druplici via, q illud pm est infim. ¶ Pmo. vz. qz pm efficiens. ¶ 2° qz pm cognoscens oīa cognoscibilia. et pp 2am viam pmittebant 9clones quatuor de intelligere pmi. ¶ 3° qz finis vltimus. ¶ 4° qz eminētissimū. ¶ Juxta pmā viā exclusa est quedā via inutilis de creatione. ¶ Juxta 2am tangit alia via de pfectione pmi obiecti in intelligibilitate. ¶ Juxta 4am exponit rō Ansel. psologion 2°. que stat in hac ppōne quo maius cogitari nō pōt, illd est. ¶ Ultimo excludit via inutilis ex imālitate iferēs infinitatē. Itaqz iunge 9nes duoz articuloz pncipaliuz sic. Aliqd ens triplr pmū in entibus existit in actu. illud triplr pm in entibus est infinitū. g aliqd infinitū ens actu existit: et in hoc pbatū est esse de deo quātū ad illud absolutū qd est pmū pfectione oīuz a nobis 9ceptibiliū de deo: sicut dicetur 3° dis. et per 9ns probatū est esse deum, quantuz ad conceptum perfectissimum conceptibilem vel possibilem a nobis haberi de deo.

Resolo dicto rū notabilis et epilogatio materie qōnis de cīhone.

q. 1.

Ad primū argumentū huius qōnis pncipale, dico q cā infinita actiua ex necessitate nāe nō cōpatit sibi aliqd 9triū, siue sit ei 9triū formalr. s. fm aliqd qd 9uenit sibi essentialr, siue vtualr. s. fm rōnē effectus sui, què vtualr includit. vtroqz eni mō ipediret qdlibet incōpossibile suo effectui, sicut argutū est prius. deus aūt est libere et volūtarie agēs respectu omniū que sunt extra ipsum: et ideo cōpatitur malum.

Dd

¶ Cōtra. Nūqd phi ponētes deuz agere ex necessitate nāe nō ponebāt eē aliqd malū in vniuerso. ¶ Rndeo, sicut patuit pbando deuz esse agens per cognitionē, non potuerūt saluare aliqd malum posse fieri cōtingēter in vniuerso: sed tm̄ q vnus ordo causaz procederet aliqd qd esset receptiuū alicuius pfectionis. alius aūt ordo de necessitate pduceret oppositū illius pfectiōis: ita q illa pfectio que posset tunc induci cōcurrētibus oībus causis: lz absolute pducatz ab aliqbus, cōsideratū fz rōnē sue spēi, esset receptiuū illius pfectionis: cuius oppositū necessario euenit. qd aūt phi possunt dicere de libero arbitrio nro et malitia moris: dicendū est als.

A. l. non.

¶ Ad 2m dico q 9ña nō valet. Ad pbationē 9ntie. dico q nō est similis incōpossibilitas dimensionuz in replendo locū et essentiaz insimul essendo. nō eniz vna entitas sic replet totaz nām entitatis qn cuz ista alia entitas possit stare. hoc aūt nō dz intelligi de repletione locali: sed quasi cōmensuratione essentiali: sed vna dimēsio replet eundē locū fm vltimuz capacitatis sue: et ideo aliud non pōt esse cū eo replens locū: lz bene posset esse cū eo aliqd corpus nō replens locuz: itaqz vna entitas simul potest esse cuz alia sicut posset respectu loci cuz corpore replēte locū aliud corpus esse nō replens locuz. Similr alia 9ña nō valet: qz corpus infinituz si esset cum alio fieret totuz maius vtroqz rōne dimensionuz: qz dimensiones alterius corporis essent alie a dimensionibus corporis infiniti: et eiusdē rōnis cum eis: et ideo totuz maius esset, pp diuersitatē dimensionū: et totuz nō maius: qz dimensio infinita nō pōt excedi. hic aūt tota quantitas infinite pfectionis nullaz recipit additionē in rōne talis quātitatis ex coexistentia alicu' finiti fm talē quātitatē. ¶ Ad 3m argumentū dico q 9ntia nō valet nisi illud qd demōstrat in antecedēte a quo alia separant sit finituz. Exēm. si esset aliqd vbi infinituz per ipossibile: et corpus infinituz repleret illd vbi nō sequeret, hoc corpus est hic: ita q nō alibi. ergo est finitū fz vbi: qz ly, hic, nō demōstrat nisi infinitū: ita fm phm, si motus esset infinitus et tēpus infinitū. nō sequit, iste motus est in hoc tpe et nō in alio.

Quere in collationib' et in qlt. q. 7. et vltima. et infra. di. 8. q. finali. et dis. 39. et in 2. di. 14. et 15 et 18. et alibi. vt scis.

s. in. 2. pbōne 9ñe pncipalis formata.

ergo est finitus sm tempus. Ita ad ppositū/ops probare illud qd demōstratur per hoc/esse finitum. qd si assumatur/petit' cōclo in pmissa. ¶ Ad vltimū dico q phi-losophus infert moueri in nō tempore ex hoc antecedēte/q potentia infinita est in magnitudine:z intelligit in consequente moueri proprie vt distinguitur contra mutationem:z hoc modo consequens includit cōtradictionem:z etiam antecedens sm eum. Qualiter autem teneat hec consequentia sic declaro:si est infinita potentia:z agit ex necessitate nature. ergo agit in non tempore:qz si agat in tempore/sit illud tempus.a.z accipiatur alia virtus finita que agat in tempore finito:z sit illud tempus.b.augmenteatur autem virtus finita sm proportionem illam que est.b.ad.a.puta si.a.ē cētuplū vel millecuplū ad.b.accipiat' virtus que sit cētupla vel millecupla ad illā virtutē finitā datā.igit' illa virtus sic augmētata mouebit in.a.tpe:z ita illa z infinita mouebūt in eq̄li tpe:qd est impole/si virtus infinita mouet sm vltimum potētie sue z necēio. ¶ Ex hoc igit' q virtus illa est infinita sequit' q si agat ex necessitate nāe/agit in non tpe. ex hoc aūt qd ponitur in añte/q est in magnitudine/sequitur q si agat circa corp' q proprie moueat illud corpus: qz virtutē in magnitudine vocat phs virtutem extēsam per accīs.talis aūt si ageret circa corp' hz partes illius corporis diuersimode distātes respectu eius:puta vnaz partem corporis ppinquiorē z aliā remotiorē:habet ēt resistentiā aliquā in corpore circa qd agit: que due cause scilicet resistētia z diuersa approximatio partiū mobilis ad ipsum mouens faciunt successionē esse in motu z corpus pprie moueri:ergo ex hoc q in añte illo ponit'/virtus in magnitudine/sequitur q pprie mouebit:z ita iūgēdo ista duo sil'/qd est infinitum z in magnitudine:sequit' q pprie mouebit:z in nō tpe:qd est ɔdictio:sed istud nō sequit' de virtute infinita que nō est in magnitudine.ipsa enim lz in nō tpe agat/si necēio agat.qz hoc sequit' ad infinitatē:tn̄ non pprie mouebit:qz nō hēbit in passo illas duas rōnes successiōis:nō igitur vult phs q infinita potentia pprie moueat in nō tpe:sicut argumentū pretendit.sz q infinita potentia in magnitudine pprie moueat z in nō tpe:que sunt ɔdictoria.z ex hoc sequit' q añs includit ɔdictoria.s.q virtus infinita sit in magnitudine. ¶ Sed nūc est dubitatio.cū potentiā motiuā primi ponat infinitā z nāliter agentē/videatur sequi q necēio ageret in non tpe:lz non moueat in non tpe:immo tunc nihil mouebit pprie loquendo:z q h sequatur pz:qz istud prius probatū fuit per rōnem potentie infinite necessario agentis. ¶ Rñdet ɔ^{tor}.12.meta^{ce}.:q preter primum mouens qd est infinite potētie requirit' mouens coniunctum potentie finite:ita q ex primo mouente sit infinitas motus.z ex 2° sit successio/quasi aliter non posset eē successio nisi cōcurreret illud mouens finitum:qz si solū infinitum ageret:ageret in non tēpore. ¶ Istud improbabitur di.8.q.vlt.vbi in hoc arguit' cōtra philosophos qui ponunt primum agere ex necessitate qdlibet qd immediate agit. Sed christianis non est argumentum difficile:qz dicunt deū contingenter agere:ipsi enīz possunt faciliter respondere:qz si virtus infinita necessario agēs agat sm vltimū sui:z ita non in tēpore/quicquid immediate agit:non tamē virtus infinita contingenter z libere agens.sicut enim in ptāte eius est agere z non agere:ita in potestate eius est agere in tpe z agere in non tempore:z ita facile est saluare primum mouere corpus in tpe: lz sit infinite potentie:quia non necessario agit sm vltimum potentie sue quantum.s.posset agere:nec in tā breui tempore in quo i breui posset agere. Questio. III.

Vide 4° phy. t.cō.73.z.8. phy.t.c.79.z ad finem.7. physicoz.

Ec

Dubitatio Jo. Sco.subtilissima.

Vide sugam Tho.8.phy. z Auerr.12. meta. Cō.41.

A.1.quam.

Queritur tertio an sit tm̄ vnus de'. Et q nō arguit'.prima ad Cor. 8.Si quidem sunt domini multi z dij multi. ¶ Itē sic.deus ē.ergo dij sunt. pbatur ɔñ:qz singulare z plurale idē significāt:lz differant in mō significandi.ergo includunt idē predicatum proportionalr acceptū.ergo sicut singulare includit singulare:ita plurale includit plurale. ¶ P.2°.qz sicut de' est quo maius cogitari nō pōt:ita dij sunt quibus maiores excogitari non pnt.illa aūt qbus maiora cogitari nō possunt sunt in effectu:qz videt' q si nō essent in effectu maiora pnt eis cogitari. ¶ P.Oē ens p participatiōez reducit' ad ens tale per ēntiā:sz indiuidua in quacūqz spē creata sunt entia per participationem:alioquin non essent multa.ergo reducunt' ad aliqd tale per essentiaz: ergo est aliquis homo per essentiā:z aliqs bos per ēntiā:sed qcqd est p ēntiā z nō per participationē ē deus: ergo zc. ¶ P. Plura bona sunt meliora paucioribus bonis:sz quecūqz meliora sunt ponēda i vniuerso:ergo zc. ¶ Itē quicqd si est/est necesse esse/illud simpliciter est necesse esse sz alius deus si est ē necesse esse:ergo zc.maior probat'.Da oppositū pdicati:nō est necesse esse simplr/sequit' oppositū subiecti.s.q si est possibile esse/z ita non necesse eē si:° deberet inferri oppositū subiecti sic. Non est necesse esse si est/vt negetur habitudo non autē consequens affirmando consequentiam.

A.1. Circa vnitatē dei querit' tm̄ vnum.verum sit zc.

A.1. Probatur 2° ɔña.

A.1.aliqd.

Cōtra Deuteronomy.6.Audi israel dn̄s deus tuus vnus est.Et Isaie.3.Extra me non est deus. ¶ Arguit' ad hoc per phm.12.meta^{ce}.Si duo:alter haberet mām.Et ibidē in fine.Nō bonum plurali.in pn° ē vnus:ergo princeps.Et Damasce.c.5.pōit tres ratiōes: iste deus caret illo/ille differt ab isto. ¶ 2° neuter vbiqz. ¶ 3° male regerent/z hec cōcordat cū 2° phi. Itez magister.Alter superflueret. Itē vnitas est principium qualitatis z ois multitudinis ppositione prima Proclus. Itē quomō conuenirent sil' gñe/vel specie/vtroqz modo sequit' cōpositio.Et hec cōcordat cum prima ratione phi. ¶ In ista qōne ponēdo hunc cōceptū dei. Necesse esse a se/vel independēs sm esse/vel ens increatū/vel primū mouēs immobile poterit tractari opinio Arist.de intelligētijs si sic sunt dij.De quo habet' dist.8.q.5.De quarto cōceptu affirmatiuo nō demonstrat'/si sm Arist.vn° mouet motu diurno:z alius zodiacū:z vtcrqz a se.Sed hoc soluitur ponēdo hunc cōceptū vel descriptionē dei. Ens infinite intellectualitatis vel voluntatis i bonitatis z potētie.Ens necēiuz a se.Unde ante istā qōnem probāda essent hec oia de deo sic.Aliquod ens eē primū omnino triplici primitate ostensa qōne precedente/z illud esse necesse esse infinitum.Et idez de intellectu z volūtate z potentia ibidem sic hic non petitur.

Tex.cō.49.

in fi.12.met.

12.metaphy. t.cō.49.

A.1.volūtatis.

A.1.poten^{tie}

In ista qōne cōclusio est certa.sed dicunt aliqui q hec conclo non est demonstrabilis:sed tm̄ accepta p fidē.z ad h habet' auctās rabbi Moysi li°.3. c.6.q vnitas dei accepta est a lege. ¶ Hoc etiaz arguit' per rōnē:qz si per rōnē naturalez posset cognosci deū eē vnicū.ergo posset naturaliter cognosci deū ex se eē singularē.g posset cognosci nāliter singularitas dei z essentia dei vt singularis:qd falsum est.z ɔ pdicta in qōne de sbiecto theologie. ¶ Videt' tn̄ q ista veritas i possit rōne nāli ostēdi:z hoc sumēdo viā. Primo ex infinito intellu ¶ 2° ex infinita voluntate. ¶ 3° ex infinita bonitate. ¶ 4° ex rōne infinite potētie. ¶ 5° ex ratione infiniti absolute. ¶ 6° ex rōne i necesse eē. ¶ 7° ex rōne oipotētie. ¶ Prima via ex pte intellis infiniti arguit' p sic. Intellis i finitus cognoscit qdcūqz intelligibile pfectissime quātū ē intelligibile

Guiel.Var. li.1.di.2.q.1.

A.1.volun.

A.1.6°.

bile in se:q2 totū ens. Nā itellectus finitus hoc potest:sz
non perfectissime/nec simul.ergo si sint duo dy sint.a.z
b./a.ergo cognoscet.b.perfectissime quātum.s.b.est co/
gnoscibile:sz hoc est impole. pbatio:q2 aut cognoscit.b.
per essentiā.b.aut nō.si nō/z.b.est cognoscibile p eēntiā:
A ergo.a.nō cognoscit.b.perfectissime:quātū.s.b.ē cogno/
scibile. Nihil enim cognoscibile per essentiā pfectissime
cognoscit̄/nisi cognoscatur per essentiā suā:vel per aliqd
perfectius includens essentiā suā q̄z ipsa sit in se.essentia
autē.b.in nullo pfectius includitur q̄z in.b.q2 tūc.b.non
eēt deus.Si aūt cognosceret.b.p essentiā ipsius.b.ergo
actus ipsius.a.est posterior nāliter eēntia ipsius.b.z ita
a.nō est deus.Qz aūt actus ipsius.a.sit posterior ipso.b.
probo:q2 ois actus cognoscēdi qui non est idē obiecto ē
posterior obiecto.neqz eni prior neqz simul nā est actus
cū obiecto alio ab actu:q2 tunc actus posset intelligi sine
obiecto sicut ecōuerso.¶ Si dicas q.a.intelligit.b.per
essentiā ipsius.a.que simillima est ipsi.b.aut q.a.intelli/
C git.b.in rōne spēi cōis ipsi.a.z ipsi.b.¶ Cōtra. Neutra
respōsio saluat q.a.intelligat.b.perfectissime:z per ɔñs
non est deus:q2 cognitio alicuius in sīli tñ siue in vli nō
est cognitio perfectissima z intuitiua ipsius rei in se.z ita
non cognoscit.b.intuitiue z perfectissime:qd ē ,ppositū.
¶ 2° ex parte intellectus arguit̄ sic.Actus aliquis nō pt
hre sil duo obiecta adequata:a.ē obiectū adequatū sue
intellectioni.z.b.esset adequatū eidē/si posset intelligere
simul perfecte.a.z.b.ergo impossibile est q.a.intelligat
vnica intellectiōe sil perfecte.a.z.b.Si.a.hz duas intel/
lectiones realr distinctas.ergo non est deus.Maior pz:
q2 alioquin act⁹ adequaretur alicui obiecto:quo subtra/
cto non minus quietaretur potentia z adequaretur.z ita
frustra eēt tale obiectū.¶ Quātū ad 2^am viā arguit̄ sic.
¶ Uoluntas infinita ē recta.ergo diligit quodlibet dili/
gibile quātū est diligibile.si igit̄.b.est alius deus/est dili
gibilis in infinitū cum sit bonū infinitū:z infinite a vo/
luntate potētie sic diligere:ergo voluntas.a.diligit.b.in/
finite:sz hoc ē ipole:q2.a.naturaliter plus diligit se q̄z.b.
,pbatio.Quodlibet enim nāliter plus diligit esse suū q̄z
esse alterius cuius nihil est vt pars vel effectus.a.autē
nihil est ipsius.b.nec vt ps nec vt effectus.ergo plus di/
ligit.a.se nāliter q̄z ipsū.b.sz volūtas libera qñ est recta
cōformatur voluntati nāli:alioquin voluntas nālis non
eēt semp recta:g̊.a.si hz volūtatē liberā rectā/actu elici/
to plꝰ diligit se q̄z.b.g̊ nō.b.infinite.¶ 2° sic.ō volūtate.
¶ Aut.a.fruitur.b.aut vtitur:si vtit̄ eo.ergo.a.hz volun/
tatē inordinatā.si fruitur.b.z fruitur.a.ergo.a.est beatus
in duobus obiectis:quorū neutrū depēdet ab alio:q2 si/
cut.a.est beatus in se:sic z in.b.sz ɔñs est impole:q2 nihil
pōt esse beatū actu in duobus obiectis beatificantibus
totalibus.,pbatio:q2 vtroqz eoꝝ destructo nihilominus
esset beatus.g̊ in neutro ē beatus.vñ ēt rōnabile q quie/
tatum in vno obiecto adequato nō possit in obiecto alio
quietari.¶ De 3ª via.s.de rōne infiniti boni/arguo sic.
Uoluntas ordinata pōt appetere maius bonū z magis
amare maius bonū:sed plura bona infinita/si sint possi/
bilia/plus bonitatis includunt q̄z vnum infinitum.ergo
voluntas ordinate posset plus amare plura bona infini/
ta q̄z vnum:z per ɔñs in nullo vno bono infinito quieta/
ret̄:sz hoc ē ɔ̄ rōnē boni q sit infinitū z non quietatiuū
B cuiuslibet volūtatis.¶ Quantū ad 4.^am viā.s.de infini/
ta potētia arguo sic. Nō pñt esse due cāe totales eiusdē
effectus in eodē ordine cāe:sed infinita potētia est causa
totalis respectu cuiuslibet effectus in rōne prime cause.
ergo nulla alia potentia pōt eē causa in rōne cāe prime
respectu alicuius effectus:z ita nulla alia ē causa infinita

in potētia.primā propōnē probo:q2 tūc aliquid esset cā
alicuius a quo illud non dependeret.,pbatio:a nullo ali/
quid dependet essentialr:quo nō existente nihilominus
esset.sed si.c.hz duas cās totales.a.z.b.z in eodē ordine
cāe:vtrolibet eoꝝ non existēte nihilominꝰ esset ipsum.c.
ab altero eorū:q2 non existente.a.nihilominus erit.c.ab
ipso.b.z nō existente.b.nihilominus erit ipsum.c.q2 ab
ipso.a.¶ Juxta idē arguit̄ de vnitate cuiuscunqz primi
in quacūqz primitate predicta. Nihil enim excessū ex/
cedit̄ a duobus primo ipsum excedentibus:z nihil fini/
tum essentialiter ordinatur ad duos primos fines:esset
enim aliqd ad finē:quo non exñte nihilominus esset fini/
tum:vt prius argutū est:z esset aliqd excessū essentialr
ab aliquo quo non existente nihilominus haberet essen/
tiale excedens quo mensuraret̄ essentialiter:z a quo ac/
ciperet suam perfectionem essentialiter:qd est impossi/
bile:ergo impossibile est alicuius finiti duos fines pmos
esse:vel alicuius excessi duo prima eminētia:esse.¶ De
5ª via dico q infinitū abso^te non pōt excedi:z arguo sic. Sic in origi/li hoc.corri/gitur.
Quecūqz pfectio pōt numerari in diuersis pl̄s pfectiōis
haber in pluribus q̄z in vno:sicut dicit̄.8.de tri.c.j.ergo
infinitum in pluribus oino numerari non potest.
¶ Cōmutatur extensio in intensionem quot inquantū/
discretum in continuum.¶ De 6ª via primo arguo sic.
Species plurificabilis in indiuiduis non determinatur
ex se ad certum numerū indiuiduorum:sed quantū est
ex se cōpatitur infinitatem indiuiduorū/sicut pz in spē/
bus oibus corruptibilibus:ergo si rō necesse esse sit plu/
rificabilis in indiuiduis/nō determinat se ad certū nu/
merum:sed cōpatitur infinitatē quantum ex se est:sed si
possent esse infinita necesse esse/sunt infinita necesse eē:
consequens est falsū:ergo añs ex quo sequitur.¶ Se/
cundo arguo sic iuxta istā viā.Si sunt plura necesse esse
aliquibus perfectionibus realibus distinguunt̄:sint per/
fectiones iste.a.z.b.tunc sicut ista duo distincta per.a.
z.b.sunt formaliter necesse esse per.a.z.b.aut non.si nō:
ergo.a.nō est formalis rō necessario essendi:nec.b.ergo
per ɔñs nec includēs.a.est necesse eē.probatio:q2 inclu/
dit aliquā entitatē que nō est necessitas formaliter eēn/
di nec nccīa ex se.Si autem illa sint formaliter necesse
esse per.a.z.b.z preter hec vtrūqz est necesse per illud in
quo cōuenit vnū cū alio:ergo vtrūqz hz i se duas rōnes:
quaꝝ vtraqz formaliter est necesse esse:sz hoc ē impole:
q2 neutra illarū includit alterā:vtralibet igit̄ illarū cir/
cumscripta esset tale necesse esse per reliquā:z ita eēt ali/
quid formaliter necesse esse per rationē aliquā:qua cir/
cumscripta nihilominus esset necesse esse:qd est impole.
¶ De 7ª via.s.de omnipotētia videtur q illa nō sit per A.I.6°.
rōnem nālem demonstrabilis:q2 omnipotentia(vt alr 42.dis.huius
patebit)non potest cōcludi ratione naturali/vt catholici pmi z in quo
credunt omnipotentiam:nec cōcluditur ex rōne infinite libello.q.7.z
potētie:tñ ex oipotētia credita arguitur sic ,ppositū.si.a. in theorema/
est omnipotēs:g potest facere circa qdcunqz aliud ipsū tibus tractans
esse vel non eē.z ita posset destruere.b.z ita fieret.b.nul/ ,ppositionum
lipotēs.ergo.b.nō est deus.¶ Jsta rō nō valet:q2.b.nō creditarum.
est obiectū oipotentie ipsius.a.q2 oipotentia pro obie/
cto respicit possibile.b.autem ponebatur necīu sicut.a.
¶ Jdeo ex oipotentia credita arguit̄ aliter sic declarā/
do rōnem Ric.2.de tri.c.vlti.Oipotens sicut suo velle
pōt ,pducere oē pole:ita suo nolle pōt impedire vel de/
struere oē possibile/si iā hz esse.a.ergo oia possibilia pōt
suo velle in esse ,pducere:nō aūt ē necesse q.b.velit oia
illa esse:sz pōt nolle illa esse que.a.vult:q2 voluntas.b.se
hz cōtingenter ad illa que vult.a.sicut volūtas.a.ad illa
que.b.vult:si ē deus.si aūt.b.nolit illa oē:ergo nullū co/

num est:igitur si sint duo oipotētes/vterqꝫ illoꝝ faceret
alterū nullipotentē:nō destruendo illū:sed faciendo vel
A.l. Supponēdo probibendo per suū nolle esse volitorū ab alio.❡ Et si
dicas ꝗ somniando ꝙ cōcordant in volūtate sua:ꝗuis de
hoc nulla sit necessitas:sed q̄si fecerunt pacta.❡ Adhuc
probo:ꝙ neuter eoꝝ erit omnipotēs:nam si.a.est oipo/
tens pōt producere suo velle quodcūqꝫ aliud possibile
volitū a se:ex hoc sequiť ꝙ.b.nullū eoꝝ pōt producere
suo velle:ꝛ ita non est oipotens.❡ Ex hoc sequať pꝫ ex
quarta via:q: impossibile est duas cās eē totales vnius
effectus:q: ex quo causatus est ab vna/impoīe est ꝙ sit
f.Damasce. ꝓcuľ magři sňani Auic. philosophi.8 phyi.c.12. C.Dexap.tho/ me ꝛ alioruꝫ theologoꝝ. ab alia.❡ Argumenta quedā alioꝝ ad ꝯnem predictaꝫ
nolo hic adducere qbus nō opꝫ inniti:q: sunt solubilia:ꝛ
eque forsan cōcludentia vnū esse angelū in vna specie si
angelus est simplex in essentia sua:aut si concludunt:nō
tñ ex nāliter nobis notis:nec opꝫ illa adducere vt solué/
da:q: nō sunt contra conclusionem quā teneo.

Ad illa que sunt pro alia opinione rñdeo/ad aucto/
ritatē Rabbi Moysi.dico ꝙ ꝓplus iudai/
cus fuit rudis ꝛ ꝓnus ad idolatriā. Ideo indiguit instrui
per leges de vnitate dei:lꝫ per rōné nālē poterat demō/
strari:ita etiā acceptū est a lege ꝙ deus sit.Exodi 3°.Ego
11.caplo. sum qui sum. Et Aplus ad hebreos dicit ꝙ opꝫ accedē/
tem ad deum credere q: est.ꝛ tñ non negať deū esse/esse
demonstrabile:ergo pari rōne negandū nō est posse de/
monstrari deum esse vnū:lꝫ acceptū sit a lege. Illa etiaꝫ
que pñt demr̄ari vtile est cōitati tradi per viam aucto/
ritatis:ꝛ ꝑꝑ negligētiā cōitatis in ingrēdo veritatē:ꝛ ꝑꝑ
impotentiā intellectus:ꝛ ꝑꝑ errores inquirentiū per de/
monstrationē:q: veritatibus suis multa falsa permiscēt:
Cap.42. vt dicit Aug.18.de ciuita.dei.ꝛ iō q: simplices sequentes
tales demōstratiōes bene possent dubitare cui eēt assi/
stendum.ideo tuta est via ꝛ facilis ꝛ cōis:auctoritas cer/
C ta que non pōt fallere nec falli.❡ Ad 2ᵃᵐ rōnem de sin/
gulari/dico ꝙ aliud est singularitatē esse conceptam vt
obiectum vel vt partē obiecti.aliud est singularitatem
esse precise modū cōcipiendi siue sub quo cōcipiť obie/
ctum.❡ Exemplum/cū dico:plurale est singulare: ob/
iectū cōceptū est pluralitas:sed modus cōcipiēdi.i.mo/
dus sub quo cōcipiť est singularitas:ita in intētionibus
logicis:cū dico singulare est vl'e: qō cōcipitur est singu/
laritas:sed modus cōcipiēdi sub quo cōcipiť est vl'itas:
q: qō cōcipiť vt concipiť hꝫ indifferentiā ad plura. Ita
dico in ꝓposito ꝙ essentia diuina potest cōcipi vt singu/
laris:ita ꝙ singularitas sit cōcepta:vel vt obiectum vel
vt pars obiecti:nec tñ sequiť ꝙ essentia possit cognosci
A.l.ꝯcipiēdi vt singularis:ita ꝙ singularitas sit modus ꝯcepti:cogno/
scere enim sic aliqd vt singulare/est cognoscere illud vt
ꝯm multos hoc:sicut album vī vt hoc ꝛ hoc mō(vt ꝑdictū ē)nō co/
gnosciť eēntia diuina sub rōne singularis.ꝛ iō i argumē/
to est fallacia figure dictiōis cōmutādo rem in modum.

Ad rationes principales.❡ Ad primam dico.
ꝙ apostolus loquiť de idolis.ꝛ iō
fo.95. de dyis nūcupatiue:ꝛ subdit ibi. Nobis aūt vnus ē deus:
q: ꝗ omnes dij gentiuꝫ demonia.❡ Ad 2ᵘᵐ dico:ꝙ ꝯña
A.l. f.sufficit non valet:q: numerus non est talis modus significandi
lis.vel.cū. grammaticaliter ꝗ quales alij modi grammaticales qui
precise dicunt modum cōcipiendi' rē absqꝫ aliquo reali
correspondenti tali mō concipiendi:ꝗ nec dicunt aliquid
A.l. sed in re a quo moueri possit intellectus ad talem modum
cōcipiendum: sed numerus vere includit rem substra/
tam:vnde sequiť:hoīes currunt:ergo plures hoīes cur/
runt:sed nō est sic de alijs consignificatiuis nominis vel
verbi:q: nō sequiť:deus ē generis masculini.ergo deus
est masculus:q: ad masculinitatem sufficit aliquid in re
a quo iste modus cōcipiēdi possit accipi:puta actiuitas.
Dico igiť ꝙ illud subiectum/dij/cōceptum sub mō plu/
rali includit ꝯdictionē:q: modus cōcipiendi repugnat
ei qō cōcipiť sub modo:cū igiť ꝓbatur ꝯña:q: idem in/
cludit singulare ꝛ plurale:dico ꝙ singulare icludit illud
sub mō cōcipiendi cōuenienti ipsi concepto:sed plurale
includit illud sub modo incompossibili illi cōcepto.ꝛ iō
illud singulare includit rationem quasi in se verā/prout
includit conceptum ꝛ modū cōcipiendi:plurale autem
prout includit illa includit rationem quasi in se falsam.ꝛ
ideo non sequitur ꝙ plurale sit veꝝ de plurali:sicut sin/
gulare de singulari:q: de eo cuius ratio ē in se falsa/nihil
est verum.❡ Per idem pꝫ ad aliā ꝓbationē/quo maꝰ 5.metaph.t.c.34.
cogitari nō pōt:q: nō sunt dij cogitabiles sine ꝯdictiōe:
q: modus repugnat rei concepte.ꝛ ideo maior ē glosan/
da sicut prius in qōne precedenti.❡ Ad veritatē autēꝫ
propositionis requiriť ꝙ rō subiecti sit in se vera ꝛ non
includat ꝯdictionem sicut dictū est in qōne 2ᵃ huius di/
stinctionis.❡ Ad 3ᵐ dico:ꝙ maior ꝓpositio nō est pri/ D
ma:sed reduciť ad istam.omne imperfectum reducitur
ad perfectū:ꝛ q: omne ens per participationē ē imper/
fectū:ꝛ tñ illud ens est perfectum qō est ens per essen/
tiam:iō sequiť propositio illa maior de participatione.
hec autē maior/de imperfecto/sic hꝫ intelligi:aliquid est
imperfectū ꝯm perfectionē simplr:que nō necessario hꝫ
imperfectionē cōcomitantē:q: nō includit in se limita/
tionē vt hoc bonū:hoc veꝝ:hoc ens.ꝛ huiꝰ imperfectū
reduciť ad perfectū eiusdē rōnis.s.bonuꝫ/ens/verū/que
importāt ꝑfectiones simplr.aliquid aūt est imperfectuꝫ
ꝯm ꝑfectionē nō simplr:sed ꝯm ꝑfectioneꝫ que de rōne
sui includit limitationē.ꝛ iō necio hꝫ imperfectionē an/
nexā:vt hic homo ꝛ hic asinus:qō igiť imperfectum est
primo mō reduciť ad ꝑfectum simpliciter ꝯꝫ perfectio/
nem illius rationis:q: aliqd ꝯm illam rōnem potest esse
simpliciter perfectū. Qō aūt est imperfectū scdo mō nō
reduciť ad aliquid ꝑfectū simplr ꝯm perfectionē eiusdē
rōnis.s.ad rōnem sꝑecificā:q:.n.ista imperfectioneꝫ in/
cludit:ideo ꝯm illā nō pōt eē aliqd perfectū simplr ꝑꝑ
limitationē:ꝯꝫ reduciť ad aliqd ꝑfectū simplr equiuocū
eminenter includēs illā ꝑfectionē.ꝛ ideo bonū impꝑfectū
reduciť ad ꝑfectū bonū:ꝯꝫ sic lapis/q ē imperfectus/nō
reduciť ad lapidē ꝑfectū simplr:sed ad summum ens ꝛ
ad summum bonū que includāt virtualr illā ꝑfectionē.
❡ Ad vltimū dr̄:ꝙ plura bona finita sunt meliora pau/ Bonauētura d.1.pᵃ.q.1.ꝛ
cioribus bonis finitis:nō aūt plura bona infinita.❡ Sꝫ vv.vv.eadeꝫ
hoc non vī rñdere ad argumentum:q: quecūqꝫ si essent di.q.2.solué
meliora/videnť ponēda in entibus eē:ꝛ maxime in ente do.3.arg.
supremo qō est necesse esse:q: ibi quicquid posset eē bo/
nū est:ꝛ necesse est ibi eē:ꝯꝫ plura bona īfinita si essent/
essent meliora.vī igiť ꝙ plura bona īfinita sunt ponēda
in nā sūmi boni.❡ Ad istud rñdeo.ꝙ cū dr̄ i maiori/illa
que si eēnt/eēnt meliora sunt ponēda ibi.dico ꝙ aut ꝑ ly
si/ipliccť positio possium : aut positio icōpossibiliuꝫ.si ꝑ
mō:dico ꝙ maior ē vera ꝛ minor falsa:q: implicatio illa
in minori nō ē possibiliū sed incompossibiliū:si aūt ly si/
implicet positionē incōpossibiliū.minor est vera ꝛ ma/
ior falsa.que eniꝫ nō essent meliora nisi ex positione in/
cōpossibiliū nō eēnt meliora:nec ēt sunt bona/sicut illō
qō nō est nisi ex pōne incōpossibiliū oino nō ē:sicut nec A.l.
illud est a quo illud non dependet. Questio.IIII.

Circa 2ᵃᵐ partē huius dist.queritur pri/ Circa scđam pťē huius di. in qua magř agit de pl'ali/tate ꝑsonarū ꝛ ꝑductione eaꝝ q̄runť.4.
mo.vtrū possibile sit cum vnitate
essentie diuine stare pluralitateꝫ personaꝝ.
❡ Et nō:q: q̄cunqꝫ vni ꝛ eidē ᵃ simplr/sunt ꝑmū ē verum
simplr eadē/inter se sunt eadeꝫ simplr.ꝛ ad/
ditur/

cũ vnitate di/uine essentie simplr stet pl'alitas gso/naꝝ. Arguit ꝙ n̄ sic. Que cũqȝ τc̄.

a 7° topi.c.3. τ.1. elēchoꝝ. c.4.τ.1. phy. t.cõ.17.τ.4. meta.t.c.3. τ pmo poꝝ im plicite hētur τ cõiter alle/gatur.

ditur simpliciter/ad excludēdum idētitatem fm qd:qꝛ si sunt eadē eidē nõ simplr sed fm qd:vel si idē simplr sunt eadē solũ fm qd:nõ opȝ illa eē simplr eadē: sed gsone diuine sunt simplr τ oino ideȝ eēntie diuine:que in se τ oino est simplr eadē.ergo τc̄.maioꝛ pȝ. tum qꝛ per eam tenet ois forma syllogismi gfecti:que forma de se est euidēs:qꝛ in pmissis notant extrema in medio 9iungi.τ ex hoc solum 9cludit idētitas extremoꝝ inter se in 9clone:tũ qꝛ oppositũ pdicati destruit subiectũ:qꝛ si nõ sunt eadem oino iter se/nõ sunt simplr eadē alicui eidē simplr.minoꝛ pbat:qꝛ essentia diuina pp summã simplicitatē est quicqd hēt:fm magrm.di.8.τ fm Augustinũ.xj.de ciui.c.10.Silr alia pars minoris pȝ:qꝛ ipsa ē in se oino simplex τ indiuisibilis.ergo τc̄. ❡ 2° sic. Eēntiale τ accñtale diuidũt totū ens:qcqd ergo est in aliquo aut est idē sibi eēntialiter aut accñtaliter: sed qd distiguit gsonas nõ est accñtale eēntie:qꝛ nihil sibi accidit:ergo est sibi idem eēntialiter:sed qd essentialr est idem essentie/multiplicato illo multiplicat eēntia.ergo si sunt plures gsone/sunt plures essentie. ❡ 3° sic. Nihil est ponēdũ in entibus τ maxime in sũmo bono:quo nõ posito nihil gfectionis deficit in vniuerso:sed aliq̄ persona diuina nõ existe in diuina essentia nihil perfectionis deesset in vniuerso.ergo pluralitas taliũ nõ est ponēda in deo. pbatio minoris:si scda gsona non esset:qcquid perfectionis esset in ea esset in gsona alia:τ ita nihil perfectionis deesset in vniuerso si ipsa non esset:qꝛ quicquid perfectionis simplicit est in vna est in alia.ergo subtracta vna τ manente alia/nihil perfectionis tollitur ab vniuerso. ❡ Dices ꝙ nõ sub omni modo/quicqd gfectionis est in vna est in alia. ❡ Cõtra.iste modus habēdi vel essendi/aut est gfectio/aut non:si sic/erit in deo:τ per 9sequens gsona pma nõ erit simplr gfecta que nõ hēbit illũ modũ.si nõ:ergo stat argumētũ:ꝙ nõ manēte 2ª gsona manet tota eius gfectio in gsona pma. ergo nihil gfectionis depdit ab vniuerso amota gsona 2ª. ❡ Itē 4°. Si sunt plura necesse eē:q̄ro qbus formalr distiguunt. sint.a.τ.b.sȝ ꝙ plra sint necesse eē/icludit 9dictionē:qꝛ aut ille rationes qbus distinguunt sunt necesse eē τ necessitates eēndi.τ tũc erunt duo necesse esse:que etiã 9ueniũt in necesse esse.τ per 9ns per necesse esse nõ distinguunt.si aũt ille rõnes sunt possibiles.ergo illa que istis distinguuntur nõ sunt necessē esse. ❡ Ad oppositum.illud est poſe qd nõ icludit 9dictionē:sȝ nõ icludit 9dictionē ꝙ sit vna essentia in trib⁹ gsonis:qꝛ 9dictio est fm idē.hic aũt nõ est 9dictio fm idem:qꝛ hic est vnitas essentie τ trinitas gsonarum relatiuarum.ergo τc̄.

Questio.V.

Alij ordinē hāꝝ qõnũ ce/nunt in repoꝛtationibus vide τ pōdera.

Quarta hoc q̄ro vtrum sint tm̄ tres gsone in essentia diuina. Et arguo ꝙ nõ. ❡ Primo sic. Relationes opposite sũt eq̄lis dignitatis.ergo si relõ primi pducentis tm̄ 9stituit vnã gsonam corrñdebit sibi alia relõ tm̄ 9stituēs personã vnã pductã.τ ita tm̄ erit vna gsona pducta. ❡ P̄. Duabus relõnibus pductorũ corrñdent due pducētiũ.τ eque distinguunt ista extrema inter se sicut illa īter se.ergo si iste due relõnes cõstituunt duas gsonas:τ alie due cõstiguent alias duas.τ ita erunt quatuoꝛ persone diuine. ❡ P̄. Potentia finita durans in infinitum posset hēre effectus infinitos. sicut pȝ

T.c.56.τ cir/citer.

de sole fm viam phi 2° de generatione.ergo potentia infinita põt hēre infinita producta simul.9ña probat:qꝛ ꝙ potentia finita simul non põt in tot in quot successiue:h est pter finitatem:pter quaȝ pro nunc adequat sibi iste effectus.ergo potētia infinita in quot põt successiue

A.1. Astdũ

in tot põt simul. ❡ Oppositum ī videtur Marth. vlti. In nomine patris τ filij τ spiritus sancti.τ prima Joan. 5°. Tres sunt qui testimonium τc̄.τ Augustinus de fide ad Petrum.c.2.τ ponitur in lr̄a.

Questio.VI.

A.1. Circa pductione gsonarũ dinaꝝ p quã ð clarat pl'alitas ipsarum. Querit duo pmũ Verũ in diuis possit eē aliq̄ pductio intrinseca:vel verũ cũ eēntia diuina possit stat in aliquo ips esse pductum

Et quia pluralitas diuinaꝝ gsonaꝛuȝ declarat ex pductione. ideo q̄ro de pductione in natura diuina. ❡ Primo in cõi/vtrũ essentia diuina possit stare in aliquo τ ipm esse pductum. Arguo ꝙ nõ. pmo sic. Nullũ productuȝ est ex se necessarium: sed qcqd subsistit in eēntia diuina est ex se necessariũ:ergo τc̄. pbatio maioris per qnqȝ vias. ❡ Pria qꝛ nihil sil' est ex se nec̄iuȝ τ ab alio: sed qd est pductũ/si est nec̄iuȝ/est necessariũ ab alio.ergo nõ a se.maiorē huius psyllogismi pbo:qꝛ si est necessariũ ex se.g̃ est nec̄ium circũscripto ol alio.si aũt est nec̄iuȝ ab alio nõ est necessariuȝ illo circũscripto. ¶ 2° pbat pma maioꝛ. qꝛ oē pductum poſe fuit pduci:aliogn impoſe pduci esset pductũ. ergo oē pductũ aliquã possibilitatem icludit.τ ois possibilitas repugnat necessario ex se.g̃ τc̄. ¶ 3° sic. Terminus pductus est aliquo mõ posterioꝛ pducēte:qꝛ nõ põt intelligi pductio sine aliq̄ ordine p̄ori τ posteriori.in illo priori in quo pducēs itelligit nõ intelligit pductuȝ:qꝛ tunc nõ esset p̄us.g̃ intelligit in illo p̄ori pductũ nõ esse:τ in signo posteriori intelligit esse.g̃ mutatio. ¶ 4° probat: qꝛ eēntia diuina circũscripta pductione nõ hēt illud pductũ.hēt enim illud pductũ per pductionē.ergo per illam sit essentia diuina de non hñte illud hñs illud. τ ita mutatio. ¶ 5°. qꝛ generatio videt esse eēntialr mutatio sicut spēs eēntialr icludit genus. pductio aũt ad eē per modũ nãe est generatio.igit illa nõ põt itelligi sine mutatione. ❡ 2° ad p̄ncipale sic. Si est pductũ.g̃ depēdet. 9ñs est falsuȝ.g̃ añs. pbatio 9ñtie:qꝛ si nullo mõ depēdet pductũ a pducēte.g̃ vtrũqȝ ex equo hēret nãȝ.τ ex hoc/vltra nõ magis ꝑexigeret pductũ ad sui pductionē/τ eē ꝙ pducēs ꝑhaberet suã nãm q̄ ecõuerso.qd est 9tra nãm pductiõis. ❡ 3° p̄ncipalr sic. Qꝛ alie mutationes que nõ ponũt de rõne sui tãtam igfectionē quantã ponit generatio nõ pñt esse in diuinis.g̃ nec gñatio. 9ña patet.qꝛ remouet a deo qcqd est igfectionis. pbatio añtis:qꝛ latio τ alteratio fm Arist.8.physi.nõ ponunt tantam imgfectionem quãtaȝ ponit generatio:qꝛ multa entia gfecta pñt alterari vel localr ferri que non pñt generari:sed nõ 9cedit in deo loci mutatio vel alteratio. ergo nec generatio. ❡ Ad oppositum est Aug. 4. de trini. c.21. vel.54. pater est principium totius diuinitatis:nõ nisi per pductionem.ergo τc̄.

Ubi pbat motum celi esse localē τ alibi

Qõ.VII.

Quarta hoc q̄ro in spāli. vtrũ sint ibi tm̄ due pductiones itrinsece. ❡ Qꝛ nõ arguo sic:qꝛ vnius nãe videt eē vn⁹ modus cõicandi. fȝ Auerroim.8.physi.cõ.46. qd pbat per rõnes suas ibidē. ❡ Prima. qꝛ.s.alterius mãe est altera forma.aliogn nõ eēt forma ppria huius mãe.τ tũc qdlibet gñaret ex q̄libet. τ tunc vltra.mãe vlr essent ociose τ supflue:sed mãe corrñdētes diuersis agētibus τ pducētibus sunt alterius τ alterius rõnis:qd pȝ in gñatione per ppagationem τ putrefactionem:qꝛ ppagatum gñatur ex semine.aliud nõ:sed ex alio corpore putrefacto. ❡ Secũdo arguit ex opposito inferendo.ꝙ eadem spēs tunc esset a nã τ a casu.ex quo iferatur ꝙ homo posset generari a semine asini τ ex infinitis materijs.probatur autem primum 9sequēs eē incõueniens:qꝛ qd fit a casu est oppositum ei quod fit a natura. ❡ Et preterea scdo nulla spēs est a casu: qꝛ que eueniunt a casu sunt monstruosa.hoc totum est manifestuȝ per se:sed si nã hēret diuersos modos cõmunicādi:

nunc sm vnū modum cōicandi posset aliqua spēs esse a natura: et sm aliū modū cōicādi posset esse a casu. ¶ P. arguit sic: ex cōmēto illo. Generabile hoc generatur eq/ uoce nō ex semine: aut ergo de necessitate: aut vt in plu/ ribus: aut vt raro. si de nccitate equiuoce gñat. igit nūq ex semine: qd est falsum. Si aūt vt in pluribus equiuoce de putrefactione gñatur. ergo nāliter: qr quecūq vt in pluribus accidunt nāliter accidunt. ergo nāliter gñatur equiuoce. et vlterius sequit q vt raro ppaget ex semine/ qd falsum est. si aūt vt raro gñatur equiuoce: sz que raro eueniunt casu eueniunt et casualiter: et que casualia sunt monstruosa sunt. et que sunt huiꝰ non sunt eiusdē spēi et hoc et illud. ergo nā nō est cōicabilis nisi vno mō. ¶ Itē arguitur pro zne Cōmētatoris: qr diuersoꝝ motuū spē sunt diuersi termini spē. 5. physi. ergo si cōicatiões vel productiones sunt alterius rōnis. ergo et termini. ¶ Qz non tm̄ sint due pductiones pbo: qr phs. 2. physicoꝝ. distinguit nāz et intellm tanq diuersa principia actiua: vtriusq aūt rō vere inuenit in deo: qr neutrū includit imperfectionē: et ad intra: qr neutrū est pductiuum ad extra: ergo preter productionē voluntatis erunt due alie productiones ad intra. ¶ Hoc etiā cōfirmat per phm. 9. meta. c. 2. vbi videt expsse dicere q potētia rōnalis valet ad opposi/ ta: qr scia est oppositoꝝ: sed si intellectus ex nā sui est in/ determinatus ad opposita: et nā ē determinata ad vnū: ergo intells hēbit aliā rōnē principij q nā. ¶ P. potē/ tia voluntatis est libera. ergo et productio eius est libera: ergo non determinatur ad vnū: sz ex libertate sua pōt esse ad opposita: sed tm̄ creatura est possibilis esse et non esse: non aūt persona diuina. ergo voluntas est tm̄ prin/ cipium producēdi creaturam/ non personam diuinam. ¶ Ad oppositū. si non sunt tm̄ due psone pducte. ergo erunt plures persone q tres/ vl paucioꝝes q tres: qd est falsum: ille ergo auctes/ que ondunt tm̄ tres esse perso/ nas in diuinis/ ostendūt q sunt tm̄ due psone producte.

Uide. 4. 8. generatione aia lium.

Tex. cō. 31. et inde et spālr 8. c. 48. et infra Tex. cō. 49.

Tex. cō. 3.

f. i. titulo. q. 3. **Quia sicut** dixi pluralitas declarat ex pductio/ ne. ideo primo rñdeo ad qōnē de pro/

A

ductione que est 3ª in ordine. Et dico q in diuinis est et potest eē productio: qd probo sic. Quicquid de rōne sua formali est pncipiū pductiuū sufficiēs illud in quocūq est a se et sine imperfectione in eo est pnm productiuum: istud totū. s. itells hñs obiectū actu intelligibile sibi pñs ex rōne sua formali/ est principiū productiuū notitie ge/ nite. ergo in quocūq est istud. s. intells hñs obiectū actu intelligibile sibi pñs/ ibi erit pnm pductiuū notitie geni/ te. et h sm proportionē sue pfectionis: sz in deo est illud sz verā rōnē sui. ergo vere ē ibi pductio notitie genite. ¶ Aliter pōt argui et meliꝰ sic. Quicqd de rōne sua for/ mali est pnm pducēdi/ illud in quocūq est a se/ in eo est prinm pfecte pducēdi: sed memoria pfecta siue q idē ē/ explicando/ intells hñs obiectū intelligibile sibi pñs/ ex rōne sua formali est pnm pductiuū notitie genite. Et pz q memoria talis est in aliqua psona diuina et a se: qr ali/ qua ē in producta: ergo illa persona poterit per tale pn/ cipium perfectum perfecte producere.

Nota q istaz rōnē cancella/ uit doctor in li. suo: loco cuius manu sua scri/ psit ex illaz q sequit. s. aliter pōt argui et melius etc. Sed instādo arguit z illaz quā cācellauit

¶ Uel sic pt argui. Oē suppositū hñs a se qdcūq suffi/ ciens pnm pducendi/ pōt pducere productū adequatū illi pncipio/ aliqd suppositū diuinū hz a se pnm/ qdcunq sufficiens pducēdi/ qd ē memoria perfecta. igit etc. ma/ ior et minor declarantur pñter. ¶ Ulterius pñter arguo/ nulla pductio/ pfecta per memoriā pfectā pōt esse per/ fecta/ nisi sit notitie adequate illi memorie/ siue illi intel/ lectui respectu talis obiecti. Memorie autē siue intelle/ ctui persone diuine/ cū sit infinite/ nulla notitia adequat respectu diuine essentie infinite vt intelligibilis nisi infi/

B

nita/ qr intells ille ē cōprehēsiuus illius obiecti infiniti: igit aliqua psona diuina p memoriā pōt pducere notitiā infinitā. Sz illa erit in nā diuina/ qr nihil aliud est infini/ tum: ergo in diuinis per memoriam potest esse pductio ad intra. Sed si potest esse/ igitur est: tum qr ibi oē possi/ bile est necessariū: tum qr illud principiū est productiuū per modū nāe: igit necessario agit. pñā pz. Quia nō pōt impediri/ nec ab aliquo alio dependet in agendo. Omne enim agens ex necessitate nāe necessario agit/ nisi impe/ diatur/ vel ab alio depēdeat in agēdo. Maior pmi sylli apparet/ qr qd principio pductiuo ex se nō cōueniat qd in illo sit pductiuū/ non pōt eē nisi pp alterū duoꝝ/ vel propter imperfectionē eius in illo/ vel qr vt in illo acce/ ptū est per productionē adequatā illi pnº. Sicut est de poª gñatiua si sit in filio: et vi spiratiua/ si sit i spū sancto. Utrūq aūt istoꝝ excludit/ per hoc qd di in maiori a se: qr nihil hz a se pnm pductiuū/ nisi hēat illud sine imper/ fectione/ et ēt nō cōicatū per pductionem cōpetētem tali principio. Maior scdi sylli que fuit minor primi sylli/ p/ bat: qr oi memorie create hoc cōpetit/ non aūt vt crea/ ta siue imperfecta/ qr imperfectio nunq est rō pducēdi siue cōicādi esse/ qr hoc cōpetit ex perfectione nō ex im/ perfectione/ z ab illata. l. q memoria in pma psona di/ uina est principiū cōicandi sibi: cōcludit ppositū/ qr nō est principiū nisi per modū nāe. Talis aūt pductio non est nisi ad intra. ¶ Alio mō cōcludit magis ppositū/ qr ē prinm pductiuum notitie genite: igit ad intra. Et nunc dz maior sic accipi. Quicqd de rōne sua formali est prinm alicuius/ sm rōnē eius formalē/ in quocūq illud est a se/ illud est pnm pductiuū talis. ¶ 3º mō maxime cōcludit propositū maior scdi sylli/ qr declarat sic. Sicut non est perfecta memoria respectu alicuiꝰ intelligibilis/ nisi illud obiectū sit pñs in rōne actu intelligibilis quātū pōt esse pñs vt intelligibile illi. Ita nō est pfecta ples talis me/ morie/ nisi sit actualis notitia tanta illius obiecti quanta pōt cōpetere tali intellectui respectu obiecti. Et illā voco adequatā intellectui respectu talis obiecti: igitur in quo/ cunq est istud quod est/ intells hñs obiectū actu intelli/ gibile sibi pñs: Ibi est productiuū notitie genite: sed in deo est istud sm veram rationem sui: igitur illi conuenit productiuum notitie genite.

Assignatio cāe singlaris q̄re hñs pnm agēdi nō agit

C

¶ Scdꝰ articulus/ tm̄ tope rōnes ad istam questionem soluendā nō esse demōstratiões. Itaq prime minor est immanifesta sm rōnē nālē: cū pbat. Rñdeo q eē pnci/ pium producēdi cōuenit memorie/ non vnde memoria/ prout memoria hz vnitatē analogie ad finitatem et infi/ nitatē. Sz memorie finite tm̄/ non tm̄ q finitas sit rō for/ malis pducēdi: sz nā illa/ quā specifice circūloquimur per memoriā finiti. Cōcedo ergo q imperfectio non est rō pducēdi sz perfectio: nō tm̄ cōis finite et infinite/ sed per/ fectio talis quā nēcio cōcomitat imperfectio aliqua. Rō est/ qr hre hitudinē nāliter cāe productiue sm rōnē nālē cōpetit soli tali imperfecto/ qr imperfectū nō ē pducibile immediate nāliter/ nisi ab imperfecto: et nō pz qn tale pdu/ cibile sit imperfectū. Itaq prima instantia z glosam: mi/ noris est cōcedēda: qr nō iō nō actiuū qr non receptiuū. ¶ Sz ad 2m instantiā de agēre liberali: Rnº/ hoc prinm productiuū non pōt qn nēcio sit imperfectū et perfecti/ bile a pducto/ sz pfectibilitas illa nō sit rō agēdi. ¶ Ad 3m instātiā: videlz de pducto et improducto. Rñº nō opz pfectā memoriā esse pnm pducēdi. ¶ Ad 4m de agere et facere. Ad maiorē nō valet rñº p glosam. qd intelligit de pnº producendi in quocunq vniuoce non analogice/ qr cōtra h: nā vbi est analogice magis est principiū pro/ ducēdi. Exēplū de calore in sole respectu caloris in igne.

A. i. ai vel tandē

A. i. specie.

¶ Idem pôt argui de volūtate: q2 volūtas habens obm
actu cognitū sibi pñtatū ex rône sua est ꝓductiua amo-
ris ꝑfecti ꝓducti. ¶ Cōtra istā rōnē insto/vt declaret̃: ꝛ
maiorē qdē rōnis cōcedo: sed ad minorē diceret̃ ꝙ illō
totū nō est ex se pñm ꝓductiuū: ꝫ tm̄ qñ intell's pôt hīe
A.l. Extra se — ex se notitiā ꝓductā. hoc aūt ē qñ pôt hīc notitiā aliaz
a se qua ꝑficiat̃. intell's aūt diuinus nō pôt hīc notitiam
distinctā a se qua ꝑficiat̃: ꝛ iō non vr̄ ꝙ ibi debeat poni
A.l. rñsio. — pñm ꝓductiuuz. ¶ Et cōfirmat̃ ista rō. 1°pmo: q2 notitia
D — genita frustra poneret̃. 2° q2 ipole est eam poni. ¶ Pri-
mū ꝓbat̃. in nobis est nečia notitia genita: q2 per eā intel
lectus ꝑficit̃ q sine ea esset impfectus. intell's aūt infini-
tus: lꝫ habeat obm sibi presens: tm̄ nō formalr̄ ꝑficit̃ per
notitiā genitā: sed ꝑ notitiā ingenitā eandē sibi realr̄ qua
ēt formalr̄ intelligit. ¶ Scdm. s. ipolitatē ꝓbo duplr̄. pͥ:
q2 ꝓductiuū vel ꝓducēs hñs ꝓductū adequatū nō pôt
aliud ꝓducere. g̃ cuꝫ totū illud/intell's hñs obm actualr̄
sibi pñs hēat in intellectu paterno notitiā ingenitaz sibi
adequatā quasi ꝓductā ex se: q2 aliquo mō s̃m rōnē intel
ligēdi posterior ē tali pñtia obiecti: videt̃ ꝙ nullā v̄tutē
vlteriorē hēat ad ꝓducēdā notitiā distinctā aliā ab ista.
Ter. co. 16. — ¶ 2° ꝓbat̃: q2 intell's est potētia actiua nō factiua: vt dr̄.
9. metacc. igit̃ si pôt ꝓducere ꝓductū pôt ꝓducere in se
illud ꝛ nō extra se. aliogn nō hēet rōneꝫ actiui vt distin-
guit̃ cōtra rōnē factiui. iste igit̃ intellectus qui nō pôt ꝓ
ducere notitiā i se nō pôt ꝓducere aliquā notitiā/vt vr̄.
¶ Istas rōnes excludēdo/cōfirmo rōnem. ꝛ ad excludē-
dum rñsionē ad minoreꝫ in se. dico ꝙ intell's noster re-
spectu genite notitie hēt potentiā receptiuā: ꝛ ista potē-
tialitas est imperfectionis: q2 est potentialitas passiua.
nihil aūt facit h̄ ad rōneꝫ principij productiui: q2 nulla
imperfectio formaliter est de rōne principij ꝓductiui.
ꝛ maxime qñ prinm ꝓductiuū pôt in se esse perfectū. hꝫ
etiā intell's noster rōnē principij ꝓductiui respectu no-
titie genite. ꝛ h̄ est ex perfectiōe eius: quatenus actus pͥ-
mus virtualiter ꝯtinet illū actū scdꝫ. Primū istoꝝ. s. re-
cipere intellectionē pꝫ: q2 ꝯuenit intellectui possibili. De
In quoli. q. 15. a. 1. repor tationū. dist. 35. ꝛ in. q. col lationū. A.l. q. 7. vel. 9. — 2° nō est ita certū an cōueniat poli vel agenti: de hoc al's
inquiret̃. nūc aūt/hoc indistincte acceptū de intellu/ꝙ ē
prinm productiuū notitie genite/satis puto vez. ꝛ decla-
rabit̃ di. 3. 1°parte. 3. q. 2. ꝛ intellectus sic est in deo: q2 hꝫ
intellectū s̃ꝫ oēm rōnē intellectus: que nō ponit imper-
fectionē: nūc arguo sic. Qñcūqꝫ in aliquo ꝯcurrunt duo
E — per accñs. s. rō agēdi ꝛ patiēdi: vbi illud qd̄ est rō agen-
di est per se: si separet̃ a rōne patiēdi: ꝛ ponat̃ ꝑ se: nihil
1. co. 3. t. 86. — minus est rō agendi: qd̄ pꝫ ex 2° phy sicꝫ de medico sanā-
te se: si separet̃ medicina ab infirmitate: nihil minus erit
rō sanādi: igit̃ si separent̃ ꝑdicta duo in intellu abinui-
cē/remanente eo ꝙ erat ꝑ se rō pncipij ꝓductiui: adhuc
Henri. quol. 9. q. 15. Varro lib. 1. distin. 3. q. 1. ca. 7. ꝛ c. 12. A.l. abdita. — erit rō ꝓducendi qñcūqꝫ nō sit ibi potētialitas passi-
ua receptiua. ¶ Exēplū huius pꝫ. Qz si in intellu nostro
eēt cōcreata vel substātialis notitia sui/s̃m ꝙ qdā intelli-
gunt Augustinū de notiꝰ 1°cōdita. 14. de tri. nūc lꝫ intell's
nō possit hēre notitiā genitaꝫ qua cognoscat se formalr̄.
¶ Tm̄ in alio intellu puta angelico/vel humano btō in
patria/posset gignere notitiā sui in rōne obiecti/q2 sic gi-
gnere cōpetit sibi vnde est in actu lꝫ non sit receptiuus.
Resolo subtilissima ex vera entitate ab stractione. — ¶ Tm̄ si pôt hēre aliqd̄ obiectum actu intelligibile sibi
pñs pôt aliquā notitiā gignere in passo approximato/si
qd̄ tale sit: aut ꝑ se stāte/si hēret virtutē gignēdi aliqd ꝑ
se stās. ergo ab intellu diuino circūscripta rōne recepti-
ui notitie si remaneat rō ꝓductiui notitie. ꝛ h̄ ꝑ se stātis/
poterit talis notitia gigni: lꝫ non recipiatur in intellectu
qui est principium gignendi.
¶ Ex hoc pꝫ ꝙ glosa illius minoris nulla est. ¶ Ad con-
firmationeꝫ illius glose per frustra/dico ꝙ in oī ordine
agentiū/ꝑcipue vbi principiū actiuū de se nō est imper-
fectū/est status ad aliqd̄ principiū actiuū simplr̄ perfe-
ctū: ꝙ. s. agens agit ex plenitudine ꝑfectionis: ꝛ dr̄ agens
ex liberalitate s̃m Auicē. 6. metacc. c. viii. Nulluꝫ autem — Hoc maxie veꝝ ē s̃ꝫ theo logos: nō aūt phos: vt pꝫ. 12. meta. s̃m Aristo.
agens agit liberaliter ꝑꝑ hoc ꝙ ex actione sua expectat
perfici. sicut enim in actibus humanis liberalis est ille
qui agit nō expectās redditionē. ita simpliciter 1°agēs dr̄
liberale: eo ꝙ nullo mō ꝑficit̃ a ꝓductione vel ꝓducto. — A.l. s̃m. lr.
¶ Ex h̄ arguit̃ sic. In oī gñe pncipij ꝓductiui nō inclu — F
dētis imperfectioneꝫ/possibile est stare ad aliqd̄ pmum
simplr̄ ꝑfectū: ꝫ intell's est tale pncipiū ꝛ volūtas silr̄. g̃
in isto gñe pôt stari ad aliqd̄ simplr̄ ꝑfectum: ꝫ nihil est
simplr̄ ꝑfectū agēs qd̄ nō agit libalr̄ s̃m ꝑdictū modū.
¶ Ergo hic est aliqd̄ agens liberaliter modo predicto.
¶ Igit̃ in gñe pncipij ꝓductiui est aliqd̄ pncipiū tale qd̄
nullo mō ꝑficit̃ per suā ꝓductionē. talis est intell's hñs
obiectū sic sibi pñs: ꝛ nullus alius est nisi ille q nō reci-
pit nec perficit̃ ꝑ intellectionē quā gignit/siue que in vir
tute eius gignit̃. g̃ nō opꝫ intellm oēm ꝓducere notitiā
vt ea ꝑficiat̃: ꝫ opꝫ eē aliquē porē ꝓducētē nō ꝑfectibi-
lē ꝑ ꝓductū. Et cū dr̄: nūc erit frustra/non sequit̃. nā erit
summū bonū: ꝫ nō ē ꝓductū a ꝓducēte vt ꝓducēs per
ipsum ꝑficiat̃: ꝫ ex plenitudine ꝑfectiōis producentis.
¶ Cū aūt arguit̃ post de impolitate/dico ad oppositū:
q2 ꝛ si aliqd̄ obiectū pñs memorie pñs hēat ibi aliquaꝫ
notitiā actualē pñs qñ ꝓductā: nō tm̄ hꝫ notitiā adequa — G
tā in pñe ꝓductā. nulli aūt principio ꝓductiuo ex se tol-
lit̃ ꝓducere vt ē in aliquo nisi intelligat̃ illud pncipium
ꝓducere vel ꝓduxisse aliqua ꝓductiōe adequata virtu-
ti talis pncipij ꝓductiui. ꝛ iō quātūcunqꝫ memoria vt in
pñe hēat quasi ꝓductū/adhuc pôt ꝓducere ꝓductū: sed
veꝝ ē ꝙ cū habuerit ꝓductū adequatū nō poterit aliud
ꝓducere. ¶ Cū arguit̃ vlterius de actiuo ꝛ factiuo. dico
ꝙ iste dñe sunt accñtales potētie ꝓductiue. s. actiua vel
factiua. vltīer. n. oīs potētia ex se ꝓductiua alicuius rece
ptibilis in aliquo in quolibet receptiuo proportionato ꝛ
approximato ꝓducit vel pôt ꝓducere illud ꝓducibile:
ꝙ si ꝓducibile nō sit natū in aliquo recipi/potētia ꝓdu-
ctiua ꝓducit illud ꝛ nō in aliquo: ꝫ ꝑ se subsistens. si tm̄
sit potētia ꝓductiua sufficiēs ad ꝓducēdū nullo alio ꝑ-
supposito. ita est in ꝓposito ꝙ pr̄ hꝫ notitiā genitaꝫ non
agēdo. i. nō ꝓducēdo aliqd in seipso faciēdo. i. ꝓducēdo
aliqd distinctū eēntialr̄ extra se: ꝫ q2 ꝓductū in nullo na
tum ē recipi ꝛ intell's ē principiū ꝓductiuū sufficiēs: q2
infinitū. iō ꝓducit notitiā genitā in se subsistentē que est
persona. ¶ Et ita rñsiones ad instantias sunt declara-
tiones prime rationis: ꝛ per ꝯñs ēt ꝓpositi principalis.
¶ Instātia q̄re intell's meꝰ agēs nō pôt in se cāre spēꝫ
intelligibilē saltē in patria. Alia forte responsio ad in-
stantiam ꝙ vbi gignitur in eodem intellectu s̃m essen-
tiam h̄ sufficit sine identitate suppositi ad actionē distin
ctam contra factionem. Exempluꝫ. Si intellectio in no-
bis esset consubstantialis.
¶ 2° pncipalr̄ ad ꝯclusionē pncipalē arguo sic. Obiectū — H
vt est in memoria ꝓducit seipsuꝫ vt est in intelligentia:
vel est rō ꝓducendi seipsum vt est in intelligētia: ꝙ au-
tem obiectū hēat eē vtrobiqꝫ s̃ꝫ qd vel ab eis differēs/
hoc est imperfectionis: q2 si memoria eēt ꝑfecta ꝛ intel-
ligētia ꝑfecta obiectum eēt simplr̄ vtrobiqꝫ idē vtriqꝫ.
ergo ablata omni imperfectione reseruādo illud qd̄ est
ꝑfectionis simplr̄/obiectū idē simplr̄ memorie gignet 1°
aliqd in intelligētia cui est simplr̄ idē/qd̄ est propositū. — A.l. Erit aliqd rō gignendi ali- qd. ꝛc.
¶ P. 3° sic. In qualibet conditione entis/que non est ex
rōne sua imperfecta/necessitas est simplr̄ perfectionis.

Igit̃ in ꝓductiuo:q2 illud nõ dicit ex se iperfectionem.
¶ Rñsio/que nõ est imperfecta/nec dicit respectum ad
A.1.necũm. imperfectũ:q2 necũz in tali respectiuo reqrit necessita/
tem in imperfecto ad qd̃ est.
¶ Probatio añtis:q2 sicut necũm est cõditio ꝑfectionis
in ente inquãtũ ens:ita etiã est ꝑfectionis in quolibet/di/
uidẽte ens:qd̃ nõ est ex se necũo impꝼectũ siue limitatuz:
sicut eniz qñ ens diuidit̃ per opposita alteꝝ diuidẽtium
est ꝑfectionis in ente alteꝝ impꝼectionis:ita in quolz:qd̃
est impꝼectionis cuiuslibet diuisiõis illud mẽbrũ est pos/
sibile:qd̃ est ꝑfectionis est necũm/sic actualitas in neces/
sitate. ꝓducens aũt/inquãtũ tale/nõ includit iperfectio/
nẽ.ĝ nõ est ꝓducẽs ꝑfectũ in rõne ꝓducẽtis nisi sit neces/
sario ꝓducẽs:ꝓducẽs aũt p̃mũ nõ põt esse necessario ꝓ/
ducens aliud a se ꝛ ad extra:sicut dicet̃ distinctione.8.q.
vltima.ergo ad intra.
¶ Silr̃ arguitur de ꝓductione nãli:q2 ꝓductio nãlis est
p̃ma ꝓductio.ĝ cõpetit p̃mo ꝓducẽti:nõ aũt competit p̃
Dis.8.q.vltia ꝛ di.30.ꝛ.39. ꝛ vitio ꝛ alibi sepe. ꝓducenti ad extra.vt patebit alr̃.ergo ad intra.
¶ Negat̃ añs vt nãlis.distinguit̃ ꝯtra artificialem siue
nã ꝯtra ꝓpositũ/cõcedit̃ a phis vt nãlis cõcomitat̃ in/
tellectualẽ ꝛ voluntariã/sic ponitur ad extra per eos.
¶ P.4° sic. Relõnes opposite de 2° mõ relatiuoꝝ pñt
cõpetere eidẽ nãe limitate:sicut eidẽ volũtati cõpetit rõ
motiui ꝛ mobilis qñ volũtas mouet se:sz relõnes ꝓdu/
centis ꝛ ꝓducti:lz magis repugnent q̃ relõnes mouẽtis
Tex.cõ.20. ꝛ moti:tñ sũt relõnes eiusdẽ modi.ꝑz phz.5.meta^ce.c.de
ad aliqd.ibi.n.ꝓ exẽplo ponit/calefactiuũ ꝛ calefactibi/
le/pro p̃mis:p̃rez ꝛ filiũ siue genitũ ꝛ eũ q genuit/ꝓ secũ/
dis.ĝ relõnes ꝓducẽtis ꝛ ꝓducti sũt cõpossibiles in ea/
dẽ nã. ¶ Cõfirmat̃ rõ:q2 sicut volũtas est quodãmõ il/
limitata quatenus fundat relõnes oppositas ex hoc.s.ꝙ
v̾tualr̃ cõtinet illud ad qd̃ formalr̃ habendũ est in potẽ/
tia:ita multo magis ẽẽntia simplr̃ illimitata põt simplr̃
fundare relationes oppositas eiusdẽ modi/lz magis re/
pugnãtes:q̃les sunt relõnes ꝓducẽtis ꝛ ꝓducti.plus eñ
excedit infinitas diuine essentie illimitationẽ qualẽcũqz
cuiuscũqz creati/q̃ repugnãtia quarũcũqz relõnuz scdi
modi excedat repugnãtiã/q̃rũcũqz aliaꝝ eiusdẽ modi.
¶ Cõfirmat̃ ẽt rõ:q2 oĩa relatiue opposita equalr̃ inclu
dunt ꝯdictionẽ:sed aliqua scdi modi non includunt con/
A.1.tunc. Henri.quol. 6.q.1. tradictionem.igitur nec alia.
¶ Arguit̃ aliter gdã doctor sic. Prima ꝑsona ꝯstituit̃ per
relõnẽ ad scdaz:ꝛ nõ nisi per relõnẽ originis.ĝ opz pone
re in diuinis diuersa supposita:quoꝝ vnuz sit ab alio.p̃ma
ꝓpositio ꝓbat̃:q2 p̃ma ꝑsona est relatiua ad scdz.ꝛ si nõ
ꝯstitueret̃ ꝑ illã relõnẽ.ĝ accideret sibi relõ illa:q2 adue
niret illi ꝑsone ꝯstitute:qd̃ est icõueniẽs. ¶ 2° arguit sic.
Uirtus sũme actiua summe se diffundit:sz nõ diffunde/
A.1.facit. Ric.5.ari.ꝛ Bonauetura di.p̃ia.q.2. ret se summe nisi ꝓduceret aliqd̃ summũ ꝙ nõ fuit̃ nisi
cõicando alicui sumã nãm.ĝ ꝛc. ¶ Arguunt alij ꝑ rõnẽ
boni:q2 bonũ est de se cõicatiuũ.ĝ sũme bonum summe
cõicatiuũ:nõ nisi ad intra:q2 nihil aliud põt esse summũ
In phemio. Tex.cõ.54. bonũ. Silr̃ arguit̃ de rõne ꝑfecti:q2 ꝑfectum est qd̃ põt
ꝓducere sibi sĩle.ex.1.meta^ce.ꝛ.4.metheo^r.ĝ p̃^m agens/
qd̃ est ꝑfectissimuz/põt ꝓducere sibi sĩle:sed perfectius
qd̃ potest ꝓducere sibi simile vniuoce q̃ equiuoce:quia
ꝓductio equiuoca est imperfecta.ergo ꝛc. ¶ Iste ratio/
nes nõ declarant ꝓpositũ ꝑ manifesti^9 neqz fideli neqz
infideli.p̃ma/qñ accipit/ꝙ p̃ma ꝑsona ꝯstituit̃ ꝑ relõnẽ/
si vult ꝑsuadere ĩfideli accipit minus notuz p̃ncipali ꝓ/
posito.minus enim notũ esset tali.s.infideli per se subsi/
stens ꝯstitui per relõnẽ q̃ ꝓductionez in diuinis esse.si
ẽt vult ꝑsuadere fideli adhuc ꝓcedit ex minus noto:q2
ꝙ ꝓductio sit in diuinis est euidẽs ꝙ sit articulus fidei:
nõ aũt est ita euidens hoc esse articulũ fidei/ꝙ p̃ma ꝑso/
na cõstituat̃ per relõnẽ. Et cũ ꝓbat̃:q2 alr̃ illa relõ adue Improbatio subtilissima.
niret ꝑsone ꝯstitute:ꝛ ita illa relõ esset accñs.ꝓbatio nõ
vr̃ valere:q2 silr̃ mõ posset argui de spiratione actiua/de
qua oẽs tenent ꝙ nõ ꝯstituit ꝑsonã:nec tñ est accidẽs:q2
ꝑfecte est eadẽ fundamẽto qd̃ est ẽẽntia in ꝑsona. ¶ Et
cũ arguit̃ vltra ꝙ distinctio nõ est ibi nisi ꝑ relõnes ori/
ginis.hec nõ est ita manifesta statim ex fide sicut ꝯclusio
quã intẽdit ostẽdere:nec etiã est necĩa ad ꝓpositũ in cõi:
q2 ꝛ si alr̃ esset ibi distictio:posset tñ saluari origo. ¶ Et vt pz.26.di.1
cũ scdo arguit̃/ꝙ sũme actiuũz est sũme diffusiuum sui.
¶ Rñ°.ꝙ verũ est quantũ possibile est aliqd diffundi.
Sed oporteret ꝓbare ꝙ posse esset aliqd diffundi siue
cõicari in vnitate nãe. ¶ Per idẽ ad 3^m de rõne boni:q2
oporteret ꝓbare ꝙ cõicatio eiusdẽ rei vel nãe esset pos/
sibilis:q2 ad ipossibile includens ꝯdictionẽ/nõ est potẽ/
tia nec cõicatio bonitatis. ¶ Silr̃ ad 4^m ꝑfecti est na/
tuz ꝓducere summũ sibi sĩle.veruz est ita sũmũ sibi sĩle
sicut põt ꝓduci.opz igitur ꝓbare ꝙ summe simile vni/
uoce/id est in vnitate nature esset producibile.

Tenendo igit̃ quatuor rõnes primas:ꝛ precipue
duas p̃mas pro ꝯclõne affirmatiua.q.
rñdeo ad argumẽta in opp^m. ¶ Ad p̃^m negãdo maiorẽ:
cuz ꝓbat̃ p̃mo ꝑ necessariũ ex se:ꝛ ex alio.dico ꝙ si idẽ
genus cãe importet̃ per hec duo ex se/ꝛ ex alio:verũ est
ꝙ nihil sic est necũz ex se ꝛ ex alio.si autẽ aliud gen^9 cãe
iportet̃:puta per illõ/ex se/cã formalis:ꝛ ꝑ illud ab alio/
cã effectiua vel ꝓductiua/nõ est incõueniẽs idez esse ne/ I
cessariũ ex se vno mõ.ꝛ ab alio alio mõ:cum ꝓbat̃ ma/
ior ꝓsyllogismi:dico ꝙ necessariũ ex se formalr̃ nõ põt
nõ esse circũscripto quocũqz alio/cuius circũscriptio nõ
includit incõpossibilitatẽ ponẽdo illud esse:sed ex se ne/
cessariũ formalr̃ sequit̃ posse nõ esse circũscripto q̃cũqz
alio per ipossibile.sicut ex vno incõpossibili posito/seq̃t̃
aliud incõpossibile:ita de filio hoc declaratur per exem
plũ philosophi ponentes creaturas.
¶ Sed dubiũ est nunc que sit dñia inter necessitatẽ filij A.
ꝑm theologos. Et creature necessario ꝓducte ꝑm phõs.
Rñ° philosophi ponentes creaturas. I.
¶ Necessario ꝓduci habent dicere ꝙ ipse haberẽt enti/
tatẽ qua formalr̃ essent necie:lz in illa entitate depende/ Doctrina singularis ꝛ aristotelica relõ luna de intelligentiaꝝ de/pendẽtia ꝛ ꝓductione:de q̃ vid̃ Auerroim.7.meta.cõ.31. A.1.q̃ nõ ꝛc.
rent a cã necessario ꝓducente.filius aũt hz entitatez for
maliter necessariam ꝛ eandẽ cũ producẽte:creatura igit̃
si esset ex se necessaria nõ posset non esse circũscripto oĩ
alio:cuius circũscriptio nõ implicat̃ ꝯdictionẽ:tñ circũ/
scripta cã alia a se per incõpossibile/posset nõ esse.filius
aũt nõ posset nõ esse circũscripto quocũqz alio ꝑm enti/
tatem a ꝓducto:q2 nõ põt non esse nisi circũscripta ꝑso/
na ꝓducẽte:ꝛ ꝓducẽs ĩnõ est aliud ꝑm entitatẽ a ꝓdu/
cto.vñ si pater creaturaz nãliter ꝓduceret ꝛ necessario:
ꝓduceret eã formalr̃ necessariã:tñ nõ esset tunc necessa/
ria tanta necessitate quãta est nũc filius necessarius.
¶ Stat ergo de filio ꝙ sit a se formalr̃ necessarius:ꝛ tñ
ab alio ꝓducente:cuz quo hz eãdẽ entitatẽ necessariam.
¶ Ad 2^am ꝓbationem maioris dico:ꝙ possibile logicum
differt a possibili reali.sicut patet per phm.5.meta^ce.ca/ Tex.cõ.17.
pitulo de potentia.possibile logicum est modus compo/
sitionis formate ab intellectu illius quidẽ cuius termini
nõ includũt ꝯdictionẽ:ꝛ ita hoc mõ possibilis est hec ꝓ/
positio/deum posse produci.ꝛ deum esse deum:sed pos/
sibile reale est qd̃ accipitur ab aliqua potentia in re sicut
a potentia inherente alicui:vel terminata ad illud: sicut
ad terminum: filius autem non est possibilis possibili/
tate reali:nec possibilitate inherente:nec terminata ad
ipsuz:q2 possibilitas siue actiua siue passiua est ad aliud

Tex.cõ.17. Tex.cõ.2. in nã:sicut pz p diffõnẽ po actiue et passiue.5.et.9.meta.
q est pn transmutandi aliud vel ab alio inquãtũ aliud:
tñ filius est terminus potẽtie pductiue que abstrahit a
rõne potẽtie effectiue.et si illa potẽtia dicat simplr potẽ
tia/terminus illius potẽtie põt dici simplr possibile:sed
possibilitas illa nõ repugnat formalr nec͂io:lz possibili
tas de qua phi loquunt de potẽtia actiua et passiua pprie/
repugnat necessitati ex se.[Sed hic est dubium de actiua et
passiua/si poneretur aliqd nec͂ium hãc pn pductiuũ.]
Ad 3m pbationẽ cũ dr/ibi est ordo.ergo intelligitur
pma psona nõ intellecta scda. Rn.q nõ nec͂io pma
intellecta intelligit scda psona cũ pma persona:si illa pa
psona est absoluta:sed nõ seqt q cũ pma psona intelli
git esse/scda psona intelligat nõ esse.sicut nõ sequit.illd
aial qd est in hoie intelligit nõ intellecto rõnali.igit intel
ligit nõ esse rõnale. Cũ aũt infers mutationez ex ter
minis oppositis:accipis ac si itelligeret pductũ nõ esse
2.phy.t.c.18. qñ pducẽs est.abstractionẽ igit sine mendacio:que est
nõ cõsiderãdo illud a quo fit abstractio:cõmutas in ab
stractionẽ mendacẽ/que est cõsiderãdo illud non esse a
A.l.essentiaz quo fit abstractio. Ad 4m pbationẽ dico:q illa pso
na nõ esset in essentia sine pductione.hz eniz illã p pdu
ctionẽ:nõ seqt.ergo essentia de se nõ hz personã.ergo essentia
de nõ hñte fit hñs:sed sequit.ergo essentia de rõne sua non
hz illã vel nõ includit illã psonã:qd pz si persona est re
latiua.pbatio:quia tunc est aliqd excepto relatiuo.fm
A.l.ipsa inquã essentia. Aug.7.de tri.c.1.vel.6.q2 relo nõ est de rõne absoluti.
ipsa tñ aũt inquãtũ essentia hz illã pductionẽ:siue p pdu
K ctionẽ hz psonã in qua subsistit:que tñ persona vel pdu
De hoc vide clarius pma dis.2.q.2. ctio nõ est de rõne essentie:nõ aũt seqt mutatio ex h q
aliqd inest alicui qd nõ est de rõne eius:sz mutatio req
rit q aliqd insit alicui cui prius insuit oppositũ qd nõ ha
bet in pposito. Ad 5m pbationẽ dico:q in gnãtione
in creaturis cõcurrunt due rõnes.s.q ipsa est mutatio et
est pductio:vt est mutatio est forma subiecti mutati:vt
est pductio est termini pducti vt via.Iste rõnes nõ in
Abstractio notabilis. cludũt se essentialr et in creaturis.diuersa eniz respiciũt
pmo.ergo sine 3dictione põt itelligi rõ pductionis sine rõ
ne mutationis:et ita gnãtio transfert ad diuina sub rõne
pductionis:sz nõ sub rõne mutationis. Ad 2m pnci
pale dico.q nõ sequit.est ab alio.ergo depẽdẽs. Cũ pbat.
cõcedo q eque independẽter est nã in pducẽte et pdu
cto.Cũ arguit ex independẽtia q nõ est pexigẽtia nego
9ñtiã:q2 dependentia sequit entitatẽ formalẽ dependẽ
tis ab illo a quo dependet:qñ igit hz eandẽ entitatẽ non
est ibi depẽdẽtia:põt tñ ibi esse preexigẽtia si vnuz sup
positũ habeat illud ab altero. Ad vltimũ dico.q mu
tationes alie a gnãtione ex rõne sua formali sunt imper
fectiores gnãtione:q2 termini inducti sunt impfectiores
ex rõne terminoz inductoz impfectoz habẽt maiores
imperfectiones q termini gnãtionis:tñ alie mutatiões
quãtũ ad illud qd presupponũt nõ reqrunt tantã iperfe
ctionẽ in subiecto quãtã reqrit gnãtio.et hoc vt est muta
tio:q2 gnãtio requirit in subiecto entitatẽ in potẽtia:et h
ad esse simplr.alie mutationes nõ. Ad ppositũ appli
cando dico:q gnãtio nõ transfert ad diuina fm illud qd
presupponit gnãtio:puta subiectũ mutabile qd est iper
fectionis:q2 vt est mutatio nõ est in diuinis:sed transfer
tur ad diuina inquãtũ gnãtio est pductio sub rõne qua
est pductio termini:q2 terminus eius est pfectior termi
nis aliaz mutationũ.et sic hñ põt per gnãtionem accipi
essentia tanq terminus pfectissimus in diuinis:lz non
possit per aliquã aliã mutationẽ accipi aliqs ali termi
nus aliaz mutationũ:q2 hoc cõcluderet cõpositionez et
imperfectionẽ:q2 terminus cuiuslibet alterius mutatio
nis esset accidẽs cõponibile cũ subiecto.

Ad qõnem 4m de numero pductionũ pz veri
tas:q2 sunt tñ due pductiones. Sz
hoc declarat ab aliqbus sic. Actus notionales fundãtur Henri.quol.
super actus essentiales imanentes:sed tñ sunt duo act 6.q.1.et q1.2.
essentiales manentes intra:qui sunt intelligere et velle.ergo qõ.6.et in su.
tñ sunt duo actus notionales qui sunt productiui intra. arti.54.
Cõfirmat rõ.q2 actus notionales fundati sup actus
essentiales equant eis:et ideo nõ psũt plurificari act no
tionales fundati sup eundẽ actũ essentialẽ.Et modus po
nitur iste:et colligit ex multis dictis opinãtis sparsim in
pluribus locis:q tam intells q volũtas in quocũqz hñt
esse pp separationẽ illoz a mã:postq habuerint esse in
actu suo pmo simplicis intelligentie aut volitionis:sunt
supra se 9uersiui.et sup act eoz simplices et super obie
cta eoz p actus 9uersiuos intelligẽdi et volẽdi. Intells
eniz nõ solũ intelligit veꝶ simplici itelligẽtia:sed etiam
intelligentia cõuersiua intelligẽdo se intelligere:et cõuer
tendo se sup obiectũ intellectũ:et sup actũ simplicẽ intel
ligendi:et sup se intelligẽtẽ p actũ suũ 9uersiuũ:q2 itells
notitia scda q est in vbo nõ solũ scit et itelligit rẽ:sz sic scit A.l.illa.
et intelligit eã vt sciat se scire et itellige eã. Silr volũtas
nõ solũ vult bonũ simplici volitiõe:sz et volitione 9uer
siua volẽdo se velle 9uertẽdo se sup obiectũ volitum et
super actũ volendi simplicẽ et super se volentẽ per actũ
suũ couersiuũ:sed ista cõuersio partim vno et eodẽ mõ
cõuenit intellectui et volũtati:et partim alio et alio mõ.q
eniz ambe se cõuertunt:vt sunt nude pure et sole poten
tie.hoc vno et eodẽ mõ cõuenit eis quãtũ est ex pte ipsa
rũ se 9uertentiũ.ambe eni se solas 9uertũt sua vi actiua
que equalr eis cõuenit:sed alio et alio mõ quãtum est ex
pte obiectoꝶ ad que se 9uertũt.intellectus enim postq
est cõuersus ad illa ad que cõuersus est se hz vt poten
tiale qddã et purũ potẽtiale.et hoc q2 intells nudus et pu
rus natus est recipe ab illis:sicut pprũ passiuũ a suo p
prio actiuo nãli:qd qdẽ actiuũ est idẽ intells informatus
notitia simplici/informationẽ notitie genite declaratiue.
Voluntas aũt postq est cõuersa ad illa ad que cõuersa
est:se hz vt actiuũ qddã.et hoc vt voluntas nuda et pura
nata exprimere de illis(sicut pprũ actiuũ de pprio pas
siuo/cuiusmodi est eadẽ voluntas iformata amore sim
plici)amorẽ quẽdã incentiuũ qui est spũs sanctus in di
uinis/qui hz esse a pducentibus ipsũ nõ per iformatio
nẽ eius de quo est quasi subiectiue:nec per aliquã ipres
sionẽ factã eidẽ fm modũ quo vbuz siue filius pcedit a
patre per quãdã quasi informationẽ siue ipressionez fa
ctã intellectui paterno cõuerso vt sit sicut notitia decla
ratiua de notitia simplici:sed p quãdã quasi excussionẽ
vel expulsionẽ aut pgressũ:aut magis pprie loquẽdo/
per quãdã expressionez pducti de eo de quo subiectiue
pducit.Ex parte ergo intells causat act dicendi a notitia
simplici in itellectu nudo cõuerso supra se et supra noti
tiã suã simplicẽ:ita q itells informatus notitia simplici
est pn actiuũ et elicitiuũ actus notionalis intellect.ipse
aũt nudus intells cõuersus nõ est nisi quasi pn passiuũ
de quo q̃si de mãli pducit vbũ q̃si p ipressionẽ. Ex pte
aũt volũtatis causat act notionalis ab ipsa voluntate
nuda cõuersa supra se et super amorẽ suũ simplicẽ et sup
ipsaz volũtatẽ informatã amore simplici:ita q volũtas
nuda cõuersa est pncipiũ actiuũ et elicitiuũ actus notio
nalis volũtatis.ipsa vo volũtas informata amore sim
plici est pn q̃si passiuũ.de quo q̃si de mãli pducit spũs
scũs fm quãdã expressionẽ.Et hinc appet dña itells vt
itells:et itells vt nã:q2 itells vt in pte expis in actu itelli
gendi suã essentiã:quẽ actũ ipsa essentia operatur in ipso

intellectu suo vt est quasi in potentia ad notitiã essentiales ẽm rõnem intelligendi, fecundus est fecunditate nãli ad ꝓducẽdũ de seipso sibi sile ad qð est q̃si in potentia/ꝑ hoc qð est actu sub illa notitia essentiali. intellectus enim vt est quedã notitia essentialis ẽm actũ est nã ꝛ ꝑncipiuꝫ actiuũ quo pater de eodẽ intellectu vt est intell's purus: ꝛ tñ intell's vt de puro passiuo formaƭ notitiam que est verbũ: que ẽm rẽ est eadẽ notitia cũ illa de qua formaƭ: differens solũ ab ea inquãtũ ꝓcedit ab ea vt manifestatiua ꝛ declaratiua ipsius. Et per oẽm eundẽ modũ debemus intelligere verbũ formari in nobis. cognitum enim ꝑmo sui simplicẽ notitiã ĩprimit intellectui nr̃o representando se illi vt pure passiuo: ꝛ sub illa rõne qua est intellectus. Intell's aũt sic ꝑfectus simplici notitia ꝑ obiectũ cognitũ qð in se ꝯtinet expressiue, factus est fecundus ꝛ ꝑncipiũ actiuũ vt nã imprimẽs in seipsuꝫ vt intell's tñ ꝛ ꝑncipiũ passiuũ ad formãdũ in se notitiã declaratiuã de notitia simplici: ꝛ ẽm hoc qñ dĩ v̾bũ formari ꝑ intellectũ. ꝛ ꝙ intell's sit in formatione eius actiuus: hoc intelligitur de intellectu actu informato simplici notitia. ꝑ hanc eniꝫ vt per rõnẽ formalẽ agendi intell's est ꝑncipiũ actiuum: ꝛ nec̃io prior est rõ eius vt intell's est passiuus respectu notitie simplicis, quam recipit ab obiecto, q̃ꝫ rõ eius ẽm quã est nã ꝛ actiuus per notitiã simplicẽ inherenteꝫ: ꝛ iõ ordine rõnis prius hꝫ esse vt est intellectus q̃ꝫ vt est nã ꝛ fundaƭ actus notionalis quẽ agit vt nã super actũ essentialẽ quẽ patiƭ vt intellectus. s. super notitiam simpliceꝫ obiecti, quam recipit vt est nudus.

Ad maioreꝫ expressionem opi. Hen. ponit hec additio a doct. ꝫ videaƭ eadeꝫ fere ꝑponi.

ALIA

¶ Modus ponit iste: ꝛ colligitur ex multis dictis illius doctoris, sparsim in pluribus locis. Formaƭ eniꝫ verbũ ẽm eũ sic in nobis: qð cognitũ ꝑmo sui: simplicẽ notitiaꝫ imprimit intellectui nr̃o representãdo se illi, vt pure passiuo: ꝛ sub illa rõne qua est intell's. Intell's aũt ꝑfect' simplici notitia per obm cognitũ qð in se ꝯtinet expressiue, fact' est fecũdus ꝛ ꝑn͞m actiuũ vt nã in seipso vt intell's tñ ꝛ ꝑn͞m passiuũ ad formãdũ in se notitiã dclaratiuã de notitia simplici. Et ẽm hoc, qñ dĩ verbũ formari per intellectũ: ꝛ ꝙ intell's sit in formatione eius actiuus. hoc intelligiƭ de intellectu actu ĩformato simplici notitia. per hãc eniꝫ, vt per rõnẽ formalẽ agendi. Intellect' est ꝑncipiuꝫ actiuũ, ꝛ necessario prior est rõ eius vt intell's est passiu' respectu notitie simplicis: quaꝫ recipit ab obiecto, q̃ꝫ rõ eius ẽm quã est nã: ꝛ actiuus per notitiã simplicẽ inherenteꝫ. Et iõ ordine rõnis ꝑus hꝫ esse vt est intell's q̃ꝫ vt est nã: ꝛ fundaƭ act' notionalis quẽ agit vt nã sup actum essentialẽ quẽ patiƭ, vt intellectus. s. sup notitiã simplicẽ obiecti quã recipit vt est nudus. ¶ Qualr aũt ĩtell's vt nã sit ꝑn͞m actiuũ re͞a intell's: vt puri ꝛ nudi ad ꝓducẽdũ. Declarat sic. Quia taꝫ ĩtellectus q̃ꝫ volũtas, in quocũqꝫ hñt esse ꝑꝑ seꝑationeꝫ illius a nã, postq̃ꝫ habuerint esse in actu suo ꝑmo simplicis intelligẽtie aut volitionis, sunt supra se cõuersiui ꝛ sup actus eoꝝ simplices: ꝛ sup obiecta eoꝝ, per act' cõuersiuos intelligẽdi ꝛ volendi. Intellectus eniꝫ nõ solũ ĩtelligit verũ simplici intelligentia: ſꝫ etiã intelligẽtia cõuersiua intelligẽdo se ĩtelligere. Et cõuertendo se sup obiectũ ĩtellectũ: ꝛ sup actũ simplicẽ intelligendi: ꝛ sup se intelligentẽ, per actuꝫ suũ cõuersiuũ. Qui a ĩtellectus notitia illa scda que est in v̾bo, nõ solum scit ꝛ ĩtelligit reꝫ: sed sic scit ꝛ intelligit eã: vt sciat se scire ꝛ intelligere eã. Silr voluntas nõ solũ vult bonũ simplici volitione, sed etiã volitione ꝯuersiua, volẽdo se velle, cõuertendo se sup obiectũ volitũ ꝛ sup actũ volẽdi simplicẽ ꝛ sup se volentẽ per actũ suũ cõuersiuuꝫ. Sed ista cõuersio partim vno ꝛ eodẽ mõ cõuenit ĩtellectui ꝛ voluntati ꝛ partim alio ꝛ alio mõ. ꝙ eniꝫ ambe se cõuertũt vt sunt nude pure ꝛ sole potẽtie. hoc vno ꝛ eodẽ mõ cõuenit eis quãtũ est ex parte ipsaꝝ se cõuertentiũ. Ambe eniꝫ se solas ꝯuertũt sua vi actiua que equalr eis ꝯuenit: ſꝫ alio ꝛ alio mõ quãtũ est ex ꝑte obiectoꝝ ad que se cõuertũt. Intell's eniꝫ postq̃ꝫ est ꝯuersus ad illa ad que cõuersus est se hꝫ vt potẽtiale qðdã ꝛ purũ potentiale. ꝛ h̾ qꝛ intell's nudus ꝛ purus natus est recipere ab illis: sicut ꝓpriũ passiuũ a suo ꝓprio actiuo nãli. Qð quidẽ actiuũ est idẽ ĩtell's informatus notitia simplici, informationeꝫ notitie genite. Uoluntas aũt postq̃ꝫ est ꝯuersa ad illa ad que cõuersa est, se hꝫ vt actiuũ qðdã ꝛ hoc vt voluntas nuda ꝛ pura nata exprimere de illis: sicut ꝓpriũ actiuuꝫ de suo ꝓprio passiuo, cuiusmodi est eadẽ voluntas informata amore simplici, amorẽ quẽdã intẽtiuũ, applicãdo ad ꝓpositũ in diuinis. Intellectus vt in pñe existens in actu intelligẽdi suã essentiã, quẽ actũ ipsa essentia opaƭ in ipso intellectu suo vt est quasi in potẽtia ad notitiam essentialẽ ẽm rõnẽ intelligẽdi fecundus est fecunditate nãli ad ꝓducẽdũ de seipso sibi sile ad qð est q̃si in potẽtia, ꝑ hoc ꝙ est actu sub illa notitia essentiali. Intellect' eniꝫ vt est quedã notitia essentialis ẽm actũ est nã ꝛ ꝑn͞m actiuũ, quo pater de eodem intellectu vt est intellectus purus: ꝛ tñ intellectus, vt de ꝑn͞o passiuo, format notitiã que est v̾bũ, que ẽm rẽ est eadẽ notitia cũ illa de qua formaƭ differens solũ ab ea inquantũ ꝓcedit ab ea vt manifestatiua ꝛ declaratiua ipsius. Ex ꝑte ĝ intellect' causaƭ actus dicẽdi notitia simplici in intellectu nudo ꝯuerso supra se ꝛ supra notitiã suã simplicẽ. Itaqꝫ intellect' informat' notitia simplici est ꝑn͞m actiuũ ꝛ eliciuũ act' notionalis intell's. Ipse aũt nudus intellectus cõuersus nõ est nisi q̃si ꝑn͞m passiuũ: de quo q̃si de mãli ꝓducitur verbũ quasi per ĩpressionẽ. Ex ꝑte aũt volũtatis causaƭ actus notionalis ab ipsa voluntate nuda cõuersa supra se ꝛ supra amorẽ suũ simplicẽ. Et supra ipsaꝫ voluntatẽ informatã amore simplici. Ita ꝙ volũtas nuda cõuersa est ꝑn͞m actiuũ ꝛ eliciuum actus notionalis voluntatis. Ipsa v̾o volũtas informata amore simplici est ꝑn͞m q̃si passiuũ, de quo quasi de mãli ꝓduciƭ sp̃us sanctus, non per ĩformationẽ eius de quo est q̃si subiectiue, neqꝫ per aliã ĩpressionẽ factã eidẽ ẽm modũ: quo verbũ siue fili' ꝓcedit a patre per quãdã quasi informationẽ siue ĩpressionẽ factã intellectui paterno ꝯuerso, vt sit sicut notitia declaratiua de notitia simplici: sed per quandã quasi excussionẽ vel expulsionẽ aut ꝓgressuꝫ, aut magis ꝓprie loquẽdo per quãdã expressionem ꝓducti de eo de quo subiectiue ꝓduciƭ. Sic itaqꝫ pꝫ modus quo ẽm istã opinionẽ fundaƭ actus notionalis super actũ essentialem: ꝛ q̃uo diuersimode in intellectu ꝛ voluntate.

TE

RA

LIT

Ista opinio ponit tres articulos quos nõ credo esse veros. ¶ Primus est ꝙ ĩtell's, vt nudus cõuersus supra intellectum formatum notitia simplici, formaƭ ab eo notitia genita. ¶ Hoc iprobo sic. ¶ Primus est ꝙ verbuꝫ diuinũ generaƭ ꝑ ĩpressioneꝫ. ¶ Scðs est ꝙ etiã per ĩpressionẽ in ĩtellectũ vt conuersuꝫ supra rẽ. ¶ Tertius est ꝙ notitia essentialis est ratio formalis gignendi notitiã declaratiuã. ¶ Quartus est ꝙ gnãtur per ĩpressionẽ in intellectũ vt nuduꝫ. In improbationẽ ꝑmi articuli dimitto vsqꝫ ad dis. 5. vbi ꝓprie hꝫ locuꝫ. ¶ Cõtra 2m articulũ arguo triplr. ꝑmo ꝙ in intellectuꝫ sic cõuersuꝫ nõ ĩprimaƭ verbũ. ¶ 2° ꝙ nõ sit nec̃ia talis cõuersio ad gignitionẽ verbi. ¶ 3° ꝙ nulla sit talis cõuersio. Primuꝫ arguo sic. Intellectus ꝛc̃.

B. 1. quarti

Sic in originali ꝛ meli' litteris consonantibus.

.a.

.l.

¶ Intellectus nõ conuertitur nisi vt est in aliquo supposito: quia conuersio ponitur actio: ꝛ actiones sunt suppositorum. Tunc quero cuius suppositi vel cuius perso/

In phemio metaphy.

ne est vt conuertitur super intellectū formatum:qꝛ si vt
conuertitur est persone filij.ꝛ precedit per te ista cōuer/
sio gnātionem verbi.ergo ante gnātionē verbi sunt due
persone:qđ est hereticum. Si aūt vt conuertitur super
intellectū formatū est ipsius pr̄is.tunc arguo sic.Cui⁹ est
vt cōuertit̄ ,cuius est vt notitia genita format̄:vt ꝓbabo.
igit̄ intell̄s vt est pr̄is format̄ notitia genita.ḡ notitia ge
nita est ipsius ꝑsone patris:qꝛ cuius ꝑsone est intellectus
vt format⁹/eiusdē est notitia qua format̄. ❡ Assumptū
ꝓbandū ꝓbo sic.Cuius est vt cōuertit̄ sup intellectum
formatū eius est vt hꝫ intellectū formatū pro obo actu
pñte.ḡ eius est vt ab illo obiecto format̄.ꝓbatio huius
ꝯñie.passiuū ꝓportionatū/dispositū ꝛ approximatum/
T.c.10.ꝛ.12. A.l.Qñ aūt in potētia est vnūqđq3 ꝛc. actiuo/sufficienti/ꝓportionato/natū est imediate perfici
ab illo actiuo.per ph̄m.9.meta^ce.c.4..Qm̄ ſaūt pole ꝛc.
Tūc eniꝫ est aliqđ in potētia ꝓxima qñ nihil opꝫ addi/
subtrahi/vel minui/ad hoc ꝙ actus insit. Intell̄s aūt nu/
dus vt ꝯuersus ꝛ hñs itellm formatū vt obiectū pr̄is est
passiuū dispositū ꝓportionatū ꝛ approximatuꝫ intelle/
ctui formato vt obiecto sufficienter actiuo.ḡ itellect⁹ nu
dus vt cōuersus nulla facta variatione circa ipsum esse
subsistētie vel cuiuscūq3 entitatis/vt sic foꝛat̄ notitia ge/
nita.ꝛ sic ꝓbat̄ pᵃ ꝯña. ❡ Hic posset poni vna rñsio ꝙ
intellect⁹ nudus:videlꝫ de quo format̄ notitia genita,cō
municatur filio ꝑ actū ꝓducendi notitiā genitā per hꝫ ꝙ
de seipso actualr̄ format̄ illa notitia:siue ex hoc ꝙ est q̄si
materia iformata notitia genita,hꝫ esse in ꝑsona genita.
❡ Sꝫ cōtra istā rñsionē sunt duo argumēta ꝓma q̄ po/
nent̄ distinctione 5ᵃ.q.vltima contra opi.de q̄si mā:que
ibi specialr̄ iprobabitur. ❡ 2ᵐ arguo sic. Intell̄s patris
hñs obiectū sibi pr̄is est nāle ꝓncipiū nō solū operatiuū
respectu itellectionis pr̄is:sed et̄ ꝓductiui respectu no/
titie genite. Igit̄ circūscripta illa reflexione esset pnᵐ ꝓ/
ductiuū. ❡ 3ᵐ ꝓbo sic. Si per cōuersionē nihil itelligit̄
esse in intellectu qđ nō itelligeret̄ ibi esse non intellecta
cōuersione.igit̄ ꝯuersio nihil est ibi. Si aūt aliqđ intelli/
git̄ esse in itellectu qđ sine ipsa nō itelligeret̄/quero qđ/
nō presentia obiecti nō ꝑfectio potētie,nō tandē deter/
minatio potentie ad actū vel exercitiū actus:sicut aliqui
ponunt volūtatē in nobis/cōuertere intelligētiā ad me/
moriā:pꝫ ꝙ volūtas nō cōuertit ad gignitionē verbi di
uini. Item cōuersio ista nō est actio que est operatio:qꝛ
non intellectio nec volitio/nec est actio ꝓductiua alicui⁹.
A.l.Tertius ❡ Secundus articulus est ꝙ intellectus iformat⁹ notitia
actuali essentiali est pnᵐ actiuū ꝛ eliciuū notitie genite.
❡ Hoc iprobo sic. Uerbū nō gignitur ab itelligētia sed
a memoria.fm Aug.15.de tri.c.7.vel.15.ergo lꝫ in patre
ꝯcurrāt memoria intelligētia ꝛ voluntas:pꝫ non gignet
vbū formalr̄ intelligentia vt quo:sꝫ memoria:vt aūt hꝫ
notitiā actualē quasi elicitā ꝛ vt actū 2ᵐ est in actu intel
ligentie:cuius est oē intelligere actuale.ergo vt sic nō gi/
gnet verbū:sed vt est in actu memorie idest vt hꝫ obm
intelligibile ꝑñs itellectui suo.in hoc eniꝫ itelligit̄ act⁹
ꝓmus q̄si ꝓcedens actū 2ᵐ qui est actu intelligere. ❡ 2ᵒ
sic. Productio magis ꝯuenit actui ꝓmo vt pnᵒ ꝓductiuo
q̄ꝫ actui scđo:qꝛ opōnes ꝑfecte de rōne sui sūt fines ꝛ nō
9.meta.c.16 sunt gr̄a alioꝝ finiū.ḡ itellectio vt est opō pr̄is nō est rō
formalis ꝓductiua alicuius termini:sꝫ tm̄ actus ꝓmus/
cuius vtute elicit̄ illa operatio erit pnᵐ ꝓductiuū. ❡ 3ᵒ
sic. Si intellectio pr̄is actualis est rō formalis ꝓducēdi
vbū:adhuc obiectū vt pr̄is intellectui pr̄is:vt habēti rō/
nē memorie,erit pnᵐ ꝓus ꝓductiuū notitie genite:qꝛ in
nobis apparet ꝙ illud est natum imediatius gignere q̄ꝫ
actus itelligēdi.ḡ aliqđ verbū prius erit genituꝫ a patre
vt a memoria q̄ꝫ vt ab ipsa intelligentia noscente.

❡ Cōfirmat̄:qꝛ per te/essentia quasi operat̄ actum in/
telligēdi essentialē in itellectu paterno. Ipsa igit̄ vt pr̄is
intellectui est sufficiens pnᵐ quo/respectu intellectionis
actualis. Sed ꝙ nō sit quasi pnᵐ respectu eius/vt in pa/
tre hoc est qꝛ illa intellectio pr̄is est iproducibilis.igitur
respectu notitie actualis ꝓducibilis ē ipsa simplr̄ pnᵐ q̊ A.l.ipsum.
ꝛ ita ꝓᵐ vbū nō ꝓducet̄ per notitiā actualē vel intelle/
ctionē actualē patris:vt per rōnē formalē ꝓductiuā sed
per ipsaꝫ memoria. Propterea ꝙ ois itellectio cū eius eē A.l.preterea.
sit in fieri/habet ꝓncipiū vel quasi pnᵐ,cuius esse nō sit
in fieri:qꝛ al̄s esset ꝓcessus in infinituꝫ:alicuius igit̄ in/
tellectionis. A.obiecti:puta ꝓme necesse est pnᵐ/vel q̄si
pnᵐ,esse tm̄ memoriā. Ita ꝙ nō hoc totū/intell̄s intelli/
gens. Al̄s ista non esset ꝓma intellectio. Sed oēs intel/
lectiones. A.ꝛ in intellectu eiusdē rōnis sunt eiusdeꝫ rō/
nis,qcqđ aūt est ꝑfectū ꝓncipiū/primi in spe pōt eē pnᵐ
cuiuscūq3 ꝛ imediate.igit̄ memoria ꝑfecta pōt esse ime/
diatū pnᵐ vel quasi ꝓncipiū ois intellectiōis. A.igit̄ me/
moria pr̄is pōt esse ꝓncipiū imediatuꝫ verbi.igit̄ nectio
est. ❡ Cōtra sigr̄ nō sic memoria filij ad itelligētiā filij: A.l.quare.
sicut memoria pr̄is ad intelligentiam patris.
❡ P. Uerbū est illius imediati⁹ verbū a quo imediatius
exprimit̄.ḡ si ratio eliciua verbi sit actualis notitia vt
in intellectu pr̄is formato:sequit̄ ꝙ vbū sit imediatius
verbū intellectionis patris q̄ꝫ essentie patris:qđ videtur
inconueniens:qꝛ tūc esset aliud ꝓus verbum qđ esset de/
claratiuum essentie patris imediate.
❡ Uel oporteret dicere ꝙ illa eēntia nō posset declara
ri imediate per aliqđ verbū:qđ videt̄ incōueniēs. Cum
sꝫ Augᵐ.15.tri.notitia foꝛata ab ea re quā memoria ꝯti/
nem⁹ est vbū ꝓᵐ obꝫ memorie diue est eēntia vt eēntia. c.10.vel.24.
❡ P. Si actualis itellectio pr̄is esset genita vel ꝓducta/
ꝓduceret̄ vtute essentie:nō vt iaꝫ cognita:sed vt ꝓor oi
cognitione.hoc pꝫ.tū fm veritatem:qꝛ al̄s esset ꝓcessus
in infinitū actus intellectus ante actū intelligendi.tū fm
istuꝫ qui supra dixit ꝙ in patre actū intelligendi eēntiaꝫ
opat̄ ipsa eēntia in itellectu ipsius. ❡ Ex hoc arguo sic.
Actualis notitia essentie nō pōt esse formalr̄ alterius rō
nis ꝑ hꝫ ꝙ est ab alio cōicata ꝛ nō ab alio sic cōicata:qꝛ
tunc deitas esset formalr̄ alterius rōnis in ꝑsonis:qꝛ illā
vna hꝫ a se ꝛ nō alia.ergo ꝛ actualis notitia essentie est
eiusdē rōnis in patre ꝛ filio:qđ igitur natū ,est esse prin/
cipiū quo respectu vnius/si esset principiabile,ideꝫ erit
pnᵐ respectu alterius si ꝓncipiat̄. ❡ Tertius articulus A.l.quartus
est.ꝙ cōuersio intell̄s nudi super se formatuꝫ est necīa
ad hoc vt intellectus nudus formet̄ ab intellectu forma/
to. ❡ Hoc nō video:qꝛ intellect⁹ pr̄is hñs obiectū sibi
pr̄is est nāle ꝓncipiū nō solū operatiuū respectu intelle/
ctionis patris:sed et̄ ꝓductiuum respectu notitie genite.
adhuc ḡ circūscripta illa reflexione eēt pnᵐ ꝓductiuū.
❡ De 4ᵒ articulo transeo/nisi ꝙ in hoc videtur sibiipsi
cōtradicere sic opinans/qđ ꝓbat̄ sic. Quia si de intelle/
ctu vt nudo formet̄ verbū:ꝛ tamen vt imprimat̄ intel/
lectui vt habenti notitiam essentialem/nō videnī simul
stare:qꝛ sub qua rōne est ꝓximū de quo ꝛ in quo. Sed
prius dixit ꝙ est quasi in potentia ad verbuꝫ per hoc ꝙ
est in actu sub notitia essentiali.
❡ Secundus etiā articulus est falsus in nobis:tum qꝛ no
titia confusa nō potest esse ꝓncipiū eliciuuꝫ notitie di/
stincte sicut nec imperfectū pōt esse principiū eliciuuꝫ
ꝓductionis alicuius perfecti.tum qꝛ illa notitia actualis
cōfusa esset simul cum notitia actuali distincta:ꝛ ita duo
actus eliciti simul vel actus confusus quando non esset
generaret actum distinctum.tum qꝛ omnis actus itelli/
gendi secūdus est genitus a memoria vt memoria est in

actu pmo pportionali sibi: puta pfect⁹ a pfecto: imperfe-
a.r. ride, idē dis. 27. c. 16. ctus ab iperfecto: sicut distinctione 3ª patebit. ¶ Tertius ar-
ticulus ē et est falsus in nobis: qz verbū pfectissimum erit
in patria fm Aug. 15. de tri. z tñ nō erit illud verbū geni-
tū p actū reflexū suie puersiuū sup actū p̄m, vt iste dicit,
vt per illud sciat qs se scire vel itelligere. Et aūt nō erit
notitia reflexa pbat: qz verbū pfectissimū creatū nō hz
pro obiecto suo pmo aliqd creatum sed increatum.

M

Dico tunc ad qōnez q tm̄ sunt ibi due pductio-
nes distincte fm rōnes formales pdu-
A.1. Ūnitio cātio pbo āño z cō s pactuā āng hic, oio zc. ctionū: z hoc qz sunt tm̄ duo pncipia pductiua hntia for-
males rōnes pducendi distinctas. Qd pbo sic. Ois plu-
ralitas reducit ad vnitatē vel ad paucitatem tantam ad
quātā reduci pōt. ergo pluralitas pncipiorū actiuorū vel p-
ductiuorū reducet ad vnitatē vel ad tantā paucitatē ad
quantā pōt reduci: sed nō pōt reduci ad aliqd pncipium
vnū pductiuū aliud ab istis, pbatio: qz pncipia pducti-
ua que sunt nā z voluntas hnt oppositos modos princi-
piandi: qz alterū inclinat ex se ad agendū nāliter, alterū
libere z in potestate sua hz pductiua q ad hoc ex se na-
turaliter nō inclinat, si aūt reduceret ad aliqd vnū pn̄m
pductiuū, illud hēt determinate alterū modū pncipian-
di alterius istorū pncipiorū: vel eniz esset pductiuū ex se
determinate: z tūc per modū nāe: vel nō ex se determina-
te sed libere: z ita per modū volūtatis. Ergo nō pnt re-
duci ad aliqd pncipiū quasi 3m ab istis: qd. s. in pducēdo
neutrius istorū habeat rōnē. nec vnū istorū reducit ad al-
terū: qz tūc alterū fm totū genus suū esset impfectū: qd
falsuz est: qz cuz ex eadē pfectione conueniat vtriqz esse
pn̄m operatiuū z pductiuū z neutrū sit ex se iperfectum
inquātū est opatiuū: qz tūc nō esset formalr in deo. ergo nec
inquātū est pductiuū est iperfectū. ergo non pnt reduci ad
A.1. maiorē paucitatē minorē † q̄ ad dualitatē pncipij. s. pductiui p
modū nāe: z pncipij pductiui per modū volūtatis. hec
aūt duo pncipia fm rōnes suas pncipiandi debent poni
in pmo: qz in ipso est ois rō pncipij qd non reducitur ad
aliud pn̄m prius. igit sūt tm̄ duo pncipia pductiua alteri⁹
rōnis in pmo pductiuo. hec aūt sunt pductiua ad intra.
pbatio. Memoria pfecta est pductiua ad intra per mo-
dū nāe ex solone precedēte: qz in itellectus pfectus sicut
inquātū est potētia opatiua natus est itelligere obiectuz
quātū est ipsuz noscibile: ita inquātū est potētia pducti-
ua notitie genite nat⁹ est eē pn̄m tante notitie quāta pōt
esse obiecti. Intellectus aūt in pmo, etiā vt est pncipium
pductiuum, est simplr perfectus.
¶ Qd pz: qz non reducit ad aliud pncipiuz prius: z oē
imperfectū reducit ad perfectum prius se.
¶ Hoc etiā obiectū pmū intellis est ifinitū intelligibile. ergo
intellis, vt est pn̄m pductiuū, natus est esse pncipiū pdu-
cendi notitiā infinitā. Silr arguit de volūtate respectu
N amoris obiecti infiniti. ¶ Aliter arguit z redit quasi in
idē sic: qz qōlibet pn̄m pductiuū qd nō reducit ad aliqd
pn̄m prius, natū est habere pductionē sibi adequatā. igit
pncipiū pductiuū, qd est volūtas, natū est habere pdu-
ctum sibi adequatū: z pn̄m pductiuū qd est nā, natuz est
habere sibi pductū adequatū. hec pncipia pductiua sūt
infinita. igit pducta eis adequata nō pnt esse nō infini-
ta. Omnipotētia aūt in pmo, nō pōt hēre obiectū possibi-
le infinitū: qz tunc creatura posset esse infinita. nihil autē
infinitū est formalr nisi deus ex qōne illa. vtrū deus sit
infinitus. ergo ista pn̄a sunt pductiua aliquorū in nā diuina.
A.1. Cōsequentia p̄ʳ cātio pbat sic. Quia vtrūqz ¶ Ulteri⁹ sequit, si non sunt ibi nisi duo pn̄a pductiua
alterius rōnis. ergo tm̄ sunt due pductiones nuō pbatio. †
¶ Quia † vtrūqz pn̄m pductiuū hz pductionē sibi adeq-
tam z coeternā. ergo stante illa nō pōt habere aliam.

¶ Memorādū q tota mā dis. 13. vlat circa antecedēs
huius causalis. Ideo altercatio circa aīs differatur vsqz
illic, vel hic tota tangat. ¶ 2m melius fiet si hic mouetur
qō. an pductiones pcise distinguunt fm distinctionem
pncipiorū formaliū pducendi. ¶ Solo huius qōnis de-
pendet ex his an essentia vt essentia sit pn̄m formale cō- Ordo doctri nalis in ista addictione po nit z est aliorū
municādi essentiā. ¶ Itē an idē pncipiū formale pducē-
di possit esse respectu distinctarū pductionum. ¶ Itē 3º
qualis sit distinctio pncipiorū pducēdi qd ptinet ad qō-
nē de distinctione attributorū. ¶ Nota p solone huius
qōnis sit hec pposítio. Quicqd rōnis eiusdē existēs ad
plura eiusdē rōnis se extendit, non determinat ex se ad
quot talia se extēdit. Probatur in habitudine nāe cōis
ad supposita z cause z effectus: ex hoc sequit q nec nā
diuina inquātū cōmunis determinat sibi numerū suppo-
sitorū: nec inquātū pn̄m pducendi si est tale pn̄m, determi-
nabit sibi numerū pncipiatorū. igit si est certus numerus
psonarū, eritqz pn̄m pductiuū distinguit. Sic soluit ad Diffusius vide in 2º. q. q. de his.
duo pma dubia. 3m requirit pbationē p adequationem
vnice pductionis pncipio vnius rōnis. Quo in pº pdu-
ctione est duplex pn̄m quo. Quo essentia sola nō est suffi-
ciens quo cōmunicādi se. Quo aliqd quasi posteri⁹ pōt
esse pncipium quo cōicandi quasi prius imperfectione.
Quo nō est eque essentia in quolibet quasi radix oium:
sed filius est pma notitia z spiritus sanctus pmus amor
z quasi concomitantur essentia di. 13ª.

Obijcitur cōtra istam deductionē sic. nā ex se est A.1. pmo.
pn̄m determinatū ad agēdū. in diuinis
aūt itells vñ intells, nō tm̄ videt esse pncipiū determi-
natū ad agendū: sed ēt nā vt est quodāmō pōr intellectu
quasi radix z fundamentū sicut essentia quelibet vī esse
fundamentū potētie. ergo nō tm̄ intells: sed ēt ipsa essentia
dz poni hēre rōnē pncipij illius qd est nā vt distinguitur
cōtra volūtatē. ¶ 2º dubiū est de istis actibus pducti-
uis quo sint istorū pncipiorū pductiuorū: quorū sunt act⁹
essentiales. cum enim actus distinguant potentias, 2º de Tex. cō. 33.
aīa. videt q istis potentijs qbus cōueniunt actus essen-
tiales nō cōpetant actus notionales siue pductiui. ¶ 3º
pbatio illa nō videt valere que adducit ad ostendēdū
dualitatē in pncipijs pductiuis, nō posse reduci ad vni-
tatē, nā pncipiare nec̄io z pncipiare pcingēter sunt oppo-
siti modi pncipiādi z diuersi: z tñ hec dualitas reducitur
ad vnitatem: z concedo q illud vnū habet determinate
alterū istorū duorū modorū: illū. s. qui est pfectior z prior:
ita diceret in pposito q ad pn̄m qd est nā: qz illō est prius
in rōne pncipiādi, reducit volūtas: lz hēat oppositū mo-
dū pcipiandi. ¶ 4º. Cōtra vltimā ppōnē predicte de-
ductionis arguo. Quero eniz vñ pbat illa ppō q̄ dicit
q stante vno actu adequato potētie ipsa non pōt siml hēre
aliū: nisi intelligat, adequatū fm extensionē petit pn̄m:
si fm intensionē videt falsuz. nā lz visio verbi adequet
potentie itellectiue aīe christi: tamen pōt noscere etiā actu
elicito aliud intelligibile a se. pz etiaz q deus nouit se no-
titia adequata itellectui suo fm itensionē: z tñ nouit alia
a se. si igit ita est de actu adequato potētie operatiue qd
cōpatit aliū, multo magis videt de potētia pductiua:
qui eius pductū vel pductio nō est in potentia pducti-
ua, sicut opatio est in potētia operatiua. ¶ 5º sic. Prin̄m
nō est pncipiū inquantū pncipiatū iam intelligit, positū
in esse: sed inquātū est prius pncipiato: vt aūt est prius pnci-
piato nō aliter se hz per hoc q pncipiatū ponit in esse.
ergo si isto nō posito posset esse pncipium alterius, pari
rōne videt: q isto posito simul pōt esse pncipiū alteri⁹:
qz isto posito pncipiū inquātū pncipiū, hoc est inquātuz
prius pncipiato, nullo mō alr se habet. ¶ Solo istaruz
duarum

Quere primo reportationū distin.3.z.7.q.illa:z in qlibeto.q.3.z in collationibus z alibi.

O

dubiū rōnū vltimarū z declaratio rōnis illius contra quam fuimus: z pbatio ōnis ad quā illa rō adducitur. vz. q̄ sūt tm̄ due pductiones diuinitatē vsqz ad dis.7.q.illa.an possent esse plures filij in diuinis. ❡ Ad pᵐ rńdeo q̄ h totū.intell's hńs obm actu intelligibile sibi p̄sens hz rōnez memorie pfecte in actu pmo:que.s.est imediatū pncipiū actus scōi z notitie genite. In hoc aūt pnᵒ.qd est memoria.concurrūt duo que constituūt vnuz pnᵐ totale. vz. eēntia in rōne obti z itell's vt potētia:quoz vtrūqz p se est q̄si partiale respectu pductionis adequate huic totali pnᵒ. ❡ Cū igit arguit q̄ rō nature non tm̄ cōpetit intellectui sed essentie. ❡ Rńᵒ: q̄ totale pnᵐ icludēs nām vt obm z intellectū vt potētiā hńtē obm sibi p̄sens est pnᵐ pductiuū qd est nā. z pnᵐ cōpletū pducēdi p modū nature. Si eni essentia vt obm nō hńet rōnē pncipij in pductione Vbi:quare magis diceret Vbuz essentie q̄ lapidis:si ex sola infinitate intell's vt pncipij pductiui posset produci verbū ifiniti quocūqz alio obto p̄sente. ❡ Ad zᵐ dubiū dico. q̄ memoria in pr̄e est pnᵐ operatiuuz pr̄is: quo.s. vt actu pmo pr̄ formalr intelligit vt in actu scōo. est etiā eadē memoria pr̄i pnᵐ pductiuū quo pater existens in actu pmo pducit vt in actu scōo notitiā genitā: z actus primus prior est p̄oritate originis actu scōo.non fundat igit actus pductiuus super actuz essentialē qui cōsistit in actu scōo. vz. qui est operatio quasi sup rōnez formalē eliciēdi illū actū scōm:sed quodāmodo preexigit illū actū:qa actus pmus qui est operatiuus z productiuus est ratio perficiendi suppositū in actu scōo q est operatio suppositi.in quo est quodā ordine prius antequā intelligat pduci illud qd producit. operās eni z producens per idē pncipiū prius est operās q̄ pducēs. Exemplū. si lucere poneret aliqua opatio in luminoso z illuminare poneret pductio luminis a luminoso:lux in luminoso eēt pnᵐ quo. z respectu opationis que est lucere: z respectu pductionis que est illuminare:nec tm̄ lucere. qd est opatio eēt ratio formalis illuminationis.que est pductio:sed eēt ibi ordo q̄si effectuū ordinatoz ad eādem cām cōem amboz:qa imediatius pcedit vnus effectus q̄ aliuz. Ita in pposito.ad eūdē actū pmi:qui est memoria pr̄is ordinē quēdā intelligunt hic intelligere qd est opatio pr̄is:z dicere qd est pducere pr̄is respectu notitie genite:nō talē tm̄ ordinē q̄ itelligere pr̄is sit causa vel pncipiū elicitiuū dicere Vbi:sed q̄ imediatius intelligere sit quasi pductū a memoria pr̄is q̄ dicere:vel q̄ verbū sit productū ab eodē.nō igit est ibi talis ordo qualē ponit opio prior.in rōne obti p̄suppositi.vel in ratione pncipij formalis agēdi:sed tm̄ ordo prior quasi producti ad pductū.respectu eiusdē pncipij cōis.ad q̄si pductū z vere productū. ❡ Et tūc ad illud scōi de aīa de distinctione potētiaz per actus.pōt dici q̄ quasi pducē z pducere sunt actus eiusdē rōnis.si eni illō qd nō pducitur sed q̄si pducit.esset realr distinctū a pducēte eēt vere productū.igit q̄ modo sine pductione:insit tamē virtute pncipij qd esset pductiuū eius si posset distigui: z pro tanto dicat q̄si productū.nō variat formalr actū ab illo quo pduceret si esset pducibile. ❡ Alia rńsio esset de intellu agente z possibili:sed mō transeo:qa nō dixi adhuc cui itellectui cōuenit pducere notitiā vt pncipio partiali.hoc dicet ifra:sed nūc de intellu indistincte locutus sum. ❡ Ad 3ᵐ dico. q̄ qn̄ duo pncipia hńt modos oppositos pncipiādi:quoz neuter importat aliquā impfectionē:neuter reducit ad alterū vt ad prius natura:lz posset ibi eē aliqua p̄oritas quasi originis.nūc autē neutrū istoz pncipioz icludit aliquā imperfectionē.nō magis iquātū pductiuū q̄ inquātū operatiuū:nec ergo vnū ad alterū reducet vt ad prius natura.nec ambo ad tertiū ppter idē:qa neutrū est impfectū: z etiā qa illud tertiū esset pnᵐ fm rōnē alterius istoz:qa inter ista non est mediū in pncipiādo: z ita si ambo reducerent ad tertiū:vnū reduceret ad aliud:z idem ad seipsum.

Distin.3.q.z vel.q.z quolibeto.q.15.z l q.collationū z libro de aia z alibi.

P

Contra ista instat. z pmo sic. Intelligētia est in patre sub ppria rōne itelligētie. Et ppria pfectio intelligētie:vt itelligētia.est verbū:ergo Vbū est in itelligētia pr̄is vt pr̄is est:qd est negatuz. ❡ P̄. Aug. 15.de tri.c.13.vel.37. Vbū est visio de visione.g actualis notitia est rō gignēdi verbū. ❡ P̄. Non videt diīa iter memoriā z itelligentiā in pr̄e.g nō videt aliud eē.iprobare pr̄ez vt intelligētiā esse pnᵐ Vbi:z patrē vt memoriā.idē igit approbas z iprobas. ❡ Quarta istantia est q̄re pater isto actu pducit notitiā genitā:z nō illo.nō videt ratio:cū vterqz sit actus scōs:z pncipiet vtute eiusdem actus pmi. ❡ Ad pᵐ dico q̄ pr̄ formalr est memoria itelligētia z volūtas. Aug.15.de trini.c.1.7.siue.15.de parvis. In illa trinitate qs audeat dicere pr̄ez.nec seipsz. nec filiū.nec spm̄ scm̄ itelligere.nisi per filiū:vl diligere nisi p spm̄ scm̄.per se aūt meminisse tm̄modo vel sui vl filij vel spūsci:sequit qs hec in illa trinitate vel opinari vel affirmare p̄sumat.si eni solus ibi filius intelligat vt intelligētia sit z sibi z patri z spūi scō.ad illā absurditatē redit.q̄ pr̄ nō sit sapiēs de se sed de filio. Hec ille.

In aliquibus originalibus sic q̄mor instātie ponunt supra ibi. Tertius articulo z cetera. 3 Henri. arguendo.

❡ Intelligit igit q̄ pr̄ formalr est memoria sibi.itelligentia sibi z volūtas sibi:z in h est dissimilitudo iter psonas z ptes imaginis in nob fm ipm. Cū igit dr̄. ppria actᵒ itelligētie est Vbū.nego. imo de rōne Vbi est q̄ sit notitia genita. Dices. sufficit q̄ sit notitia declaratiua.nego:intelligēdo p declaratiuū relonez rōnis vt est itelligibil ad itellm. talis eni relō est notitie declaratiue actualis pr̄is:qua pater formalr intelligit ad notitiā habitualē patris vt est memoria:ita q̄ obm p̄sens intellectui pr̄is declarat eque perfecte per notitiā actualē pr̄is:sicut per notitiā actualē q̄ est filius:z tm̄ notitia actualis pr̄is nō est Vbū:qa nihil pōt eē formaliter in pr̄e nisi nō genitū. ❡ Cū vo dr̄ scōo q̄ est notitia de notitia. ❡ Rńᵒ: q̄ ipsemet Aug. exponit se.15.de tri.c.11.vel.28. simillima est visio cogitationis visioni scie:z eodē.c.12.siue.32.de parvis. Tunc eni est Vbū simillimū rei note.de q̄ gignit z imago eius qn̄ de visione scie visio cogitationis exorit.iste cōstructiones sunt intrāsitiue.nā sicut visio cogitationis nihil aliud est q̄ cogitatio:ita visio scie nihil aliud est q̄ scia. Idē est igit dicere.de visione scie nasci visionez cogitationis.qd de scia nasci cogitationē.scia aūt est forma habitualis perficiēs memoriā fm eundē.15.de trini.c.15. siue.38.vbi dicit.si pōt esse in aīa scia sempiterna:sempiterna nō pōt esse eiusdē scie cogitatio.illud sempiternū fm eū ptinet ad memoriā:nō sempiternū ad intelligentiā.nihil igit aliud vult dicere visionē de visione notitiā de notitia.nisi actū zᵐ.qui est visio vel cogitatio in itelligētia nasci de actu pmo qui est in memoria que est visio habitualis vel scia.fm eū. ❡ Ad tertiā instantiaz cū dr̄ de diīa memorie z itelligētie:dico q̄ illi aduersarij nō ponūt diīaz realē inter itellectū z volūtatē pr̄is:z tm̄ hńt cōcedere tātā diīaz q̄ alterū pōt eē pnᵐ elicitiuū alicuius pductionis:cuius alterū nō pōt esse pncipium elicitiuū formale. filius eni pducit formalr per modū nature:sed nō producit formalr per modū voluntatis. igit lz nō differāt realr memoria z intelligētia pr̄is:est tm̄ tāta diīa iter illa q̄ alterū posset poni pncipiuz elicitiuū alicuius pductionis cuius reliquū non ponat pnᵐ elicitiuū formale. talis diīa pz fm Aug.15.de tri.ca.8.z vbi prius. talis est eni q̄ si pater eēt memorialr noscēs

A.l.qualis.

Tex.cõ.51. nõ aũt itelligẽs:non esset pfectus.ẜm phm 12° meta.
nõ obstante illa identitate memorie ad intelligentiam,
siue recordationis ad intellectionẽ. ¶ Ad 4^m instantiã
Q dico, q̃ hec est imediata cõtingens. calor calefacit. ⁊ ista
imediata neccia. calor est calefactiuus: quia inter extrema
neutrius istoꝝ inueniť aliqđ mediuꝫ: ita dico q̃ ista est ꝑ
se, operatio inquãtũ opatio, est nõ ꝓductiua: quia opatio
9° meta.t.c.16 nes vt opationes sunt fines ⁊ ꝑfectiones operãtis. ꝓdu
ctio aũt vt ꝓductio est, nõ est ꝑfectio ꝓducẽtis sed bñs
terminũ productũ extra essẽtiã ꝓducẽtis, vel saltẽ nõ
includiť formalr in ꝑsona ꝓducentis. Quare igiť actus
scđs quo pñ intelligit vel operať formalr nõ producit.
¶ Rñ: quia illud itelligiť ex rõne sua est opari pñs ⁊ nõ
est ꝓducere. productione aũt siue dictione producit: sicut
aliquid calefactione calefacit formalr: cuius nõ est alia
causa prior. Qđ aũt dicis, idem esse pñ^m istoꝝ duorum
actuũ: nõ altercãdo modo de intellectu agente ⁊ possibi
li, põt cõcedi q̃ ex plenitudine ꝑfectionis põt cõpetere
Vide clarius infra dis.3.12 alicui q̃ opereť ⁊ ꝓducat aliqđ aliud a se: magis tñ hoc
t.27.⁊ q̃lib. patebit qñ diceť q̃ dicere nõ est aliqs actus intelligẽdi
q.2.14.t.15. formalr: est tamẽ aliquis actus intell: ⁊ nullus aũt actus
intelligẽdi formalr est ꝓductiuus: sed aliqs alius actus
formaliter naturalr precedẽs vel subsequẽs potest esse
productiuus qualis est actus dicendi.

A.l. Animã quãqꝫ igiť ⁊c. Quere Aui. 15. de aialib^9 ⁊ in tracta. de diluuijs ad ꝓ
R
Ad primũ argumentũ pncipale dico q̃ Auer. in
cõmẽto.46.8.phys. cuius tex. icipit.
Utrũ aũt vnũqđqꝫ. nõ loquiť expsse nisi de hoie. ⁊ quo
ad hoc cõtradicit Auiẽ. sicut ipse dicit ibidem. imposuit
autem Auiẽ. q̃ posuerit q̃ hõ potuerit gñari equiuoce: ⁊
tũc ⁊clo Auer. vera est. nihil eni gñabile vniuoce potest
gñari equoce: nisi sit ita impfectũ q̃ causa equiuoca siue
vniuoca sufficiat ad gñationẽ ei^9: ⁊ ideo impfecta entia
pñt gñari equiuoce ⁊ vniuoce. pfecta aũt non: tñ rõnes
Auer. videnť ⁊cludere non tñ de hoie: sed de quacũqꝫ
A.l. nãlium. specie naturalr igñabiliũ: ⁊ si hoc intendat ⁊clo eius est
falsa: ⁊ rõnes nõ ⁊cludũt. ¶ Q ⁊clo sua sit falsa: pꝫ per
Aug.3. de tri.c.4. vel.10. ⁊ ratio Aug. ibidẽ est: quia gene
ratũ per putrefactionẽ ꝓpagat alia iterum ꝓpagantia.
propagãtia aũt sunt vniuoca generatis a se. g ꝓpaga
ta ⁊ gñata per putrefactionem sunt vniuoca. q̃ si negat
A.l. ⁊silib^9. Auer. assumptũ de apibus ⁊ de aialib^9, non põt negare
de plantis: quia equiuoce genite, hoc est nõ ex semine: po
stea ꝓducunt vniuoce semen ex quo gñanť plante alie
eiusdẽ spẽi. ¶ Cõtradicit ẽt ei Aug. i epla ad deo grãs.
Soluẽdo pri mã qõnem. ¶ Ubi dicit. Multa gña aialiũ sine parentib^9 ex terra
procreanť: que tñ pariunt coeundo ipsa etiã sui silia: nec
ꝓpter diuersitatẽ natiuitatis iterfit aliud ad nãm eorũ
que pcreata sunt ex terra, ⁊ eoꝝ que ex illis coeuntibus
orta sũt. silr eni viuũt ⁊ moriunť q̃uis dissilr nata sunt.
¶ Et Ambro. de incarnatione verbi in fi. Sed ⁊ ipsemet
⁊tradicit sibiipsi in alijs locis de hac ⁊clone. nam de ge
neratione accidentium equoca pꝫ per ipsum 2° de ce.⁊
mũ.cõ.42. vbi cõcedit q̃ in accidẽtibus non semꝑ est
gñatio ab vniuoco. ⁊ ponit exẽplũ de calore. pꝫ eni q̃ ca
lor gñať equoce ex motu ⁊ ⁊cursu radioꝝ: ⁊ etiã a calo
re vniuoce. ¶ In substãtijs ẽt pꝫ: quia ignis gñať equoce
⁊ vniuoce: q̃ equiuoce pꝫ 3° ce.⁊ mũ.⁊ Auer.cõ.56. exit^9
ignis a lapide nõ est de caplo trãslationis sed de caplo
alterationis. hoc est nõ gñať per lationẽ: sed per altera
tionẽ. gñať etiã per motũ localẽ: ex 12° meta.cõ.18.⁊ ꝓ
Doctrina si. nissima. metheoroꝝ de gñatione ipressionũ ignitaꝝ. ¶ Itẽꝫ pꝫ
de aialibus q̃ multa gñantur equiuoce. 12. meta.cõ.18.
Uespe videnť fieri de corpib^9 equoꝝ mortuoꝝ: ⁊ apes
de corporib^9 vaccaꝝ. ¶ Q aũt oĩa pdicta gñata equo
ce sint eiusdẽ speciei cũ generatis vniuoce. pbať, quia bñt

operationes easdẽ: ⁊ circa eadẽ obiecta: ⁊ ab eisdẽ cõser
uanť: ⁊ ab eisdẽ corrumpunť. eosdẽ eni bñt motus siue
quãtũ ad sursum siue quãtũ ad deorsum siue quantũ ad
motũ progressiuũ: ⁊ eadẽ organa motus progressiui. ex
vnitate aũt motus cõcludit Ari. ꝓ de ce.⁊ mun. vnitatẽ Tex.cõ.8.
nature. ⁊ Cõmẽtator ibidẽ cõ.8. Motus vnus nõ ꝓue
nit nisi ex vnitate nature. habẽt etiã hec ⁊ illa membra
eiusdẽ speciei. ⁊ mẽbra leonis nõ differũt a mẽbris cer
ui nisi quia aia ab aia. ꝑ^9 de aia. ⁊ gñalr quecũqꝫ media Cõ.53.
pñt ⁊cludẽ vnitatẽ specificã siue sumpta ex accñtib^9, A.l. vnitate
siue sumpta ex opib^9, ⁊cludũt ꝓpositũ de vniuocatione specifica.
gñatoꝝ sic ⁊ sic i vnitate specifica. ¶ Cõtradicit ẽt sibi
magr suꝰ 7° meta. vbi vult q̃ sic aliq̃ eadẽ fiũt ab arte Tex.cõ.22.
⁊ a casu: qñ pñ^m est silr in mã illi qđ esset pñ^m motus fa 23.⁊.31.
ctionis si idẽꝫ fieret ab arte: ita vult q̃ q̃dã nãlia fiunt a
nã ⁊ a casu: ⁊ q̃dã nõ. ⁊ ibidem Auer. ⁊ incipit tex. Ergo Cõm.31.
sicut dictũ est. vult ibi q̃ illa pñt gñari sine semine equi Quere quem
uoce in quoꝝ mã põt induci vtute celesti aliqua virtus admoduꝫ in
similis virtuti seminis in propagatis. pꝫ igiť multiplr syllogismis.
oppositũ ⁊clonis Auer. si generalr ⁊ vlr intelligatur.
Rationes etiã sue nõ cõcludunt. ¶ Ad pmũ rñdeo q̃
materia ẜm phm ꝓ phy.⁊ 5° meta. est ex qua fit res cũ Tex.cõ.81.
insit. addiť, cum insit, ad dñiam oppositi ex quo trãsmu Tex.c.2.⁊.4
tato ⁊ corrupto fit res: nõ aũt inest rei facte. si ergo acci S
pit, q̃ for^a eiusdẽ rõnis est mãe eiusdẽ rõnis, ꝓpe loquẽ
do de mã que est ps rei itrĩs. ⁊cedo. sꝫ si accipiat mãꝫ
pro opposito ex quo corrupto generať oppositũ. nego.
Ignis eni eiusdẽ speciei generať siue ex terra corrupta,
siue ex aere corrupto: in ꝓpagatis aũt ⁊ putrefactis est
materia eiusdẽ rationis pmo modo sed nõ scđo modo.
¶ Ad scđm dico q̃ nõ diciť aliquid fieri raro vel vt in
pluribus: quia ipsum in se cõtingat frequẽter vel raro. fre
quentius eni lapis cadẽs frangit caput q̃ꝫ luna eclipseť:
sed ista differẽtia debet itelligi per cõparationẽ alicui^9
effectus ad suã causam: ⁊ diciť ille effectus eueniens in
maiori parte qui hꝫ causaꝫ determinatã ad suũ euentũ,
que vt in pluribus producit effectũ. Raro diciť eueni Hec intellige ꝑ notitia phi
re quãdo nõ hꝫ certã causam determinatã ad suũ euen 2.phy. de ca
tum: sed tñ prouenit ex aliqua causa ordinata ad aliũ sualib^9 ⁊ for
effectũ: impedita tamẽ ab illo effectu ad quẽ ordinať: ⁊ tuis effectib^9.
tamẽ ex tali impeditione ꝓuenit istud raro: accipiť etiã t.c.48. ⁊ ide.
raro vel vt in pluribus, prout disiungit iter opposita ⁊
dictoria, nõ ꝓut iter dispata disiũgit. ¶ Cũ igiť arguiť:
generabile hoc si generať equiuoce vel non ex semine,
aut igiť ex necessitate: aut in pluribus: vel raro ex neces
sitate. cõcedo q̃ nõ. aut in maiori parte vel raro. ⁊cedo
q̃ in maiori parte cõparando ad causam determinatã:
⁊ etiã, vt est disiunctio inter ⁊dictoria cõparãdo. s. effe
ctũ equiuocũ ad causam equiuocã sub disiunctione ad
⁊dictoria: lꝫ rarius eueniat hoc q̃ generet nõ ex semine
q̃ꝫ q̃ genereť ex semine: vt vꝫ. comparanť adinuicẽ duo
disperata. ¶ Q aũt pmo modo eueniat vt in pluribus
probať. ita eni per se est sol causa ordinata ad generãdũ
nõ ex semine sicut propagans est causa ordinata ad ge
nerãdũ illud ex semine. Si instatur hic q̃ si scđo modo A.l. si ifert.
raro euenit: ergo a casu. non sequitur. ⁊ tamẽ ista arguit
vlterius de casualitate prout casualia dicunť illa q̃ eue
niunt tñ ex causa alterius effectus ipedita: ⁊ ideo vt di
cit casualia sunt monstruosa ⁊ nõ perfecta in aliqua spe
cie: quia ꝓprie loquẽdo casualia eueniunt ab aliqua causa
ordinata: sed causa ordinata ad productionem alterius
impedita producit casuale. ¶ Cuꝫ arguiť tertio de mo
tu ⁊ termino. ¶ Rñ^o q̃ ista ꝓpositio motuũ differẽtiuꝫ
specie sunt termini specie differẽtes: nõ est imediata sꝫ
dependet ex alijs duabus. ¶ Prima est. motuũ differẽ T
tium specie

tium specie sunt fluxus differētes specie vel forme ſm
quas sunt fluxus dānt specie. ¶ Scda est. forma fluens
vel forma ſm quā est fluxus est eiusdē rationis cū for/
ma terminante. vbi aūt altera istarū duarū est falsa: p/
positio assumpta est falsa: ita est in ꝓposito ꝙ forma in/
A.l. puta re/actionem. ducta per productionem † huiusmodi est essentia: nō est
eiusdē rōnis cū forma que est fluens vel ſm quā est flu
xus: cuiusmodi est productio. ⸿ Qz aūt sit falsa quādo
alterū illoꝝ est falsum, patet: qa idē vbi pōt acqri p mo
tum circularē ꝛ rectū qui etiaz motus sunt alterius spe/
Tex.cō.33. ciei ꝛ incōparabiles ſm ꝑhm. 7. phys. hoc aūt est, quia
forma que est terminus fluxus nō hꝫ distinctionē speci/
ficaz sicut illa forma que est fluens vel ſm quā est flu/
xus. Qualitercūqz sit de exēplo, forsan opꝫ ibi exponere
ꝑhm ꝛ tenere: ꝙ vbi fluens ſm circulū ꝛ lineā rectam
sint eiusdem rōnis inquātū vbi fluens: lꝫ rectū ꝛ circula
A.l. sit mot⁹ re que accidūt linee seu magnitudini sup quā mouetur †
nō sint eiusdē rationis: ꝛ ideo quo ad illa sit incōparabi
litas. non aūt quo ad vbi ꝛ vbi fluens per se: ꝛ ideo nec
quo ad motus per se, saltem illud ad qđ hoc exemplū
adducit: verū est, ꝙ forma fluente existe alterius rōnis
a forma terminante, nō opꝫ ex distinctione motuum di
stinctionem concludere terminorum. In proposito aūt
productio est alterius rōnis ab essentia terminante vt a
termino formali accepto per eā: qa ꝓductio est relatio:
essentia aūt ad se: ꝛ ideo pluralitas ꝓductionū nō cōclu
dit distinctionē formalē terminorū ipsarum.

Instātia sub/tilis. ⸿ Sed adhuc videt̄ remanē difficultas istoꝝ argumen
toꝝ Auer. lꝫ eni eadē natura possit cōmunicari vniuoce
ꝛ equiuoce: nō tñ ab aliquo eiusdē speciei: sed ab indiui
duo vnius speciei tñ vniuoce cōmunicat̄. equiuoce aūt
a causa superiore. natura aūt diuina non cōmunicat̄ ab
aliqua causa superiore: sed tñ ab aliquo in eadem nā. ğ
videt̄ ꝙ natura illa nō habeat cōicationē nisi vnius ra/
Causa notabi/lis cōicatiōis/nature. tionis. ⸿ Rñ: natura creata non pōt cōmunicari nisi
cōmunicatiōe vnius rationis a supposito illius nature.
Et ratio est: quia effectus non excedit causam. effectus
autē cōmunicatus tali supposito est natura. ergo opor/
V tet q· ꝑncipiū cōmunicandi sit natura: qa nihil ꝑfectius
ipsa nā est in tali supposito cōicante: nec aliqd eque ꝑfe/
ctū nature. natura aūt est ꝑnm cōicatiuū vnius rōnis. ğ
supposito agēti vtute nature cōpetit cōicatio tñ vnius
rōnis. ⸿ Oppositū est in ꝓposito: qa suppositū istius
nature pōt hēre ꝑn⁹ alterius rōnis in ꝓducendo, quoꝝ
vtrūqz sit eque perfectū cū natura: ꝛ ideo vtrūqz pōt eē
ꝑncipiū cōicandi nām: ꝛ ita hic pōt eē duplex cōicatio
ab illis suppositis que sunt huius nature. ⸿ Si istetur
hic ꝙ duplex est ꝑncipiū operādi in nobis. s. intellectus
ꝛ voluntas eque perfectū ipsi nature: qa idē forme ſm
Scdo senten./distin. 16. vnā opionē de potētijs anime. ¶ Rñ: Ulterior rō eius
qđ supponit̄ hic de duplici ꝑncipio cōicandi nām in di/
uinis: nō aūt in creaturis: ꝛ pōt esse talis. Lꝫ in nobis sit
duplr ꝑnm opatiuū volūtas ꝛ itells: ꝛ ambo sint ꝑfecta:
ꝛ possint hēre ꝑfectas opationes sibi adequatas in rōne
opationis: nō tñ hnt op ationes adequatas sibi inesse. B
est lꝫ p intellm nrm possumus hēre intellectionē ita ꝑfe/
ctā sicut aliqua pōt nature nre cōpetere: nō tñ itellectio
ista erit perfectū ens vt natura: qa intellectio adequata
intellectui vt potētie vel obiecto in rōne opationis non
est adequata intellectui vel obiecto inesse. Intells igit̄
ꝛ volūtas in creatura ꝛ si sint ꝑncipia ꝓducendi opatio/
nes adequatas sibi in rōne opationis: nō tñ in esse: ꝛ per
ꝯsequēs multo magis nec realr adequatas nature cui⁹
sunt itells ꝛ volūtas: ita potest argui de quibuscūqz ꝑn/
cipijs productiuis in creaturis: quoꝝ distinctio stat in
eodē supposito alicuius nature. In diuinis autē qa ꝑnm
operatiuū non tñ equat̄ nature in rōne ꝑncipij opera/
tiui: sed etiā in eēndo: operatio etiā equat̄ ꝑncipio opa/
tiuo: ꝛ hoc in eēndo: ꝛ per ꝯñs equat̄ nature. similr ergo
qa ꝑnm ꝓductiuū equat̄ nature in essendo: ꝛ ideo p ipm
potest cōicari terminus formalis ꝓductionis adequa/
tus sibi ꝛ nature in essendo.

Ad argumēta

que ꝓbāt ꝙ nō sunt tñ in deo
duo ꝑncipia ꝓductiua. ⸿ Cuz
ꝑmo arguit̄ de natura ꝛ itellu ꝙ sunt duo ꝑncipia ꝓdu/
ctiua distincta per ꝑhm 2° phys. ¶ Rñ° ꝙ ꝑhs parū X
locutus est de volūtate vt distinguit̄ ꝯtra intellectū: sed
cōiter in rōne ꝑncipij actiui cōiūxit intellectū ad volū
tatē: ꝛ ideo in 2° phys. vbi distinguit ista ꝑncipia actiua T.cō.49.
in naturā ꝛ intellectū nō dꝫ intelligi vt intells distīguit̄
cōtra volūtatē vt patebit statim. sic enī cōcurrit cū vo/
luntate ꝯstituēdo idem ꝑncipiū respectu artificialium.
Hoc patebit rñdendo ad instantiā ꝑhi de 9° metaphy.
Ad quā dico ꝙ intells cōparat̄ ad suaz nām ꝛ ad suam
ꝓpriā opationē cuius est ꝑncipiū elicitiuū ꝛ ꝓductiuū
aliquo modo: ꝛ comparat̄ ad operationes aliaꝝ poten/
tiaꝝ respectu quaꝝ est potētia directiua vl' regulatiua.
si ꝑmo modo accipiatur: dico ꝙ est mere natura ꝛ in eli
ciendo ꝛ in ꝓducendo: quēcūqz eniꝫ actum intelligendi
ꝓducit cū obiecto presente in memoria, mere naturalr
producit: ꝛ quācūqz operationē operat̄, mere naturalr
operat̄. voluntas aūt respectu operationis ꝓprie vt ꝓ/
ductiua hꝫ oppositū modū ꝓducendi: ꝛ hoc satis appa/ Tex.cō.10.
ret per ꝑhm 9° meta. c. 4. vbi tractat quō potētia rōna
lis ꝛ irrōnalis reducunt̄ ad actū. ꝛ arguit ꝙ potētia ra/
tionalis que ex se est ad opposita: non pōt ex se exire in
actū: tūc enī simul exiret in opposita: qa simul est oppo/
sitoꝝ: ꝛ ex hoc cōcludit ꝙ ꝑter illā potentiā rōnalē opꝫ
ponere aliā potentiā rōnalē determinatiuā per quā de/
termines ꝛ illa determinata pōt exire in actuꝫ: ꝛ ex hoc
sequit̄ ꝙ intellectus si est oppositoꝝ sic est oppositorū
per modū nature ꝙ quātū est de se nec io est opposito/
rū: nec pōt se determinare ad alterū illoꝝ: sed reqrit al/
terū determinās qđ libere pōt exire in alterū opposito
rū. hoc est appetitus, ſm eundē vel ꝓheresis. Exēpluꝫ. Ubi supra.
sol hꝫ virtutē ꝓducēdi opposita. s. liquefactionē ꝛ coagu
lationē. vñ si essent duo passa approximata: quoꝝ alte/
rū esset liquefactibile: ꝛ alterū coagulabile: sol de neces/
sitate nature hēret elicere illos duos actus in illis: ꝛ si idē
esset approximatū qđ simul natū esset recipere opposi/
ta ista. sol de necessitate simul ꝓducēt opposita vl' neu/
trū. est ergo potētia solis mere nālis: lꝫ oppositoꝝ: quia
est illoꝝ mere ex se ita ꝙ nō pōt determinare se ad alte
rū tñ. talis potētia est itells vt intells est precise respe/
ctu oppsitoꝝ intellectoꝝ: ꝛ nō est ibi aliqua determina/
tio ad alterū tñ illoꝝ ꝛ nō ad reliquū: nisi quatenus vo
luntas cōcurrit. ꝑhs aūt cōiter loquit̄ de itellectu ſm
ꝙ cū volūtate cōstituit vnū ꝑnm respectu artificialium:
ꝛ nō vt est naturalr elicitiuus sue opationis: ꝛ ideo est ꝙ
aliqñ cōtra nām distinguit intellm: aliqñ artē: aliquādo
ꝓpositū, idem intelligens per oīa. ⸿ Cū vltimo dicitur
de voluntate ꝙ est ꝑncipiū respcū creaturaꝝ: dico ꝙ ꝓ
prius naturalr volūtas dei est ꝑncipiū ꝓductiuū alicui⁹
ꝓducti sibi adequati ꝙ̄ꝫ sit productiuum non adequati:
adequatū infinito est infinitū: ꝛ ita creatura est secūda/ De hoc vide/ꝑma distin. 2./q6. 2°.
rium volitum ꝛ productum a voluntate dei. Y

Ad secundam

qōnē: cū querit̄ de trinitate ꝑ/
sonaruꝫ in diuinis. ⸿ Rñdeo
ꝙ sunt tñ tres ꝑsone in essentia diuina. Qđ probat̄ sic.
Sunt tñ due producte: ꝛ tñ vna improducta. ergo tñ

tres sunt persone. ℂ Circa pmā ppositionē pbo pmo
q̄ sint due pducte. scdo q̄ nō plures. Ad probandū q̄
sunt due psone pducte. pmo pbo q̄ est aliq̄ psona pdu-
cta actu intellc̄s: ꝛ h̄ sic. Intellc̄s vt est pfecta memoria. i.
hn̄s obm̄ actu itelligibile sibi psens p aliquē actū sui est
pductiu⁹ termini adeq̄ti. s. īfiniti: ex pcedēti q̄ōne. nihil
Cap. 1. aūt seipsū pducit. pmo de tri. ḡ qd̄ pducit̄ actu intellc̄s
aliquo modo distinguit̄ a pducente / essentialr̄ nō distin
guit̄: q̄a essentia diuina / ꝛ quecūq3 essentialis pfectio in-
trinseca sibi / est indistinguibilis: ex. q. de vnitate dei. igit̄
distinguit̄ personalr̄ productū a pducēte: ergo est aliq̄
psona pducta actu intellc̄s. Consimilr̄ arguit̄ de pducto
Z actu volūtatis. ℂ Qz aūt persona pducta actu isto ꝛ illo
sit alia ꝛ alia. pbo: q̄a non pōt eadē psona pduci duab⁹
productionibus totalibus sufficientibus. hec aūt produ
ctio alia est ab illa: ex q̄ōne pcedenti. ergo hac ꝛ illa non
producit̄ eadē psona sed due. pbatio maioris. si idē p-
duceret̄ duabus productionibus totalibus: vtraq3 acci
peret esse sufficiēter: sed si sufficiēter acciperet esse a p-
ducente hac pductione: hēret suū esse perfecte / nulla alia
pductione posita. igit̄ nō pōt accipere esse per aliā pdu
ctionē: q̄a tunc nō esset sine illa. ℂ Ulterius. q̄ nō pn̄t
eē plures psone pducte q̄3 iste due. pbo sic. Nō possunt
esse plures pductiones intra: qd̄ aliqualr̄ suadebatur in
q̄ōne pcedenti: sed differebat̄ vsq3 ad distin. 7. finaliter
declarandū. hoc igit̄ sit certū nunc q̄ tm̄ sunt due pdu-
ctiones intra. nulla aūt istaꝝ pōt terminari nisi ad vnā
personā: q̄a psona pducta est terminus adequatus illi
productioni: ergo ꝛc. ℂ Nunc restat pbare q̄ vna tm̄
sit nō pducta: vbi dicit vn⁹ doctor q̄ illō ōndit̄ sic ostē
dit̄ vnitas dei. hoc etiā pbat p Hylariū. c. 5. de synodis.
Hen. quolib. Ubi vult q̄ q dic̄ duos inascibiles ꝯfitetur duos deos.
6. q. 1. ℂ Item articulo. 55. q. 2. vbi arguit ad oppositū / inasci-
bilitates essent eiusdē rōnis ꝛ plures pprietates eiusdē
rationis in eadē natura singulari. s. deitate qd̄ est ipoſſe
siue fuerint absolute siue relatiue / pz in creaturis. Item
psona improducta est pmū pncipiū: ergo nō plura pma
pncipia. Item in solone facit arg^m Ricardi. 5. de tri. c. 4.
pma nō ab alia est potens per essentiā: q̄a hz in se omne
posse. ℂ Ad p^m negationes eiusdē rōnis sunt tot in isto
A. l. positiua quot sunt possibilia ꝛ eiusdē. Innascibilitas est negatio.
Aliter relones plures in eodē. 3. lib. dis. 8. ℂ Ad 2^m nūc
tres psone sunt vnū pncipiū oīuz alioꝝ. ℂ Ad 3^m omne
A. l. posse. possibile ꝛ respectu cuiuscūq3 possibilis: nec pōt illa rō
colorari sicut coloratur illa de omnipotētia. q. de vnita-
te dei. patet quare non ꝛc.
ℂ P. arguit sic. Plura supposita absoluta nō pn̄t esse in
hac natura: q̄a natura nō est in pluribus suppositis abso
lutis sine diuisione nature. erunt igit̄ plura supposita re
latiua. aut igitur relatione mutua inter se. aut ad alia: sed
si plura essent supposita nō producta nō distinguerent̄
relatiue ad alia supposita: q̄a nō relone ad alia supposi-
ta pducētia: q̄a nulla sunt ex hypothesi. nec ad pducta:
q̄a ad illa hñent relonē eandē: sicut modo pater ꝛ filius
habēt eandē relationē spirationis actiue ad spm̄ scm̄. ḡ
relatione iter se distinguerent̄: ꝛ hoc / relone originis / qd̄
est ppositū. ℂ Cōtra. Iste pbationes non vident̄ suffi-
cientes. pma nō: q̄a vnitas dei pbat̄ ex hoc q̄ diuina in-
finitas nō diuidit̄ in plures essentias. nō aūt ita manife
stū est q̄ ratio ingeniti vel inascibilis non sit in plurib⁹
suppositis. tū q̄a ratio inascibilis nō dicit aliquā pfectio
nē simplr̄ ex qua pfectione simplr̄ possit ꝯcludi vnitas
inascibilis: sicut ex pfectione infinita cōcludit̄ vnitas di
uine essentie. Similr̄ auctas Hylarij quā adducit dicit
q̄ ita est: non tamē pbat esse ita. ¶ Et cū accipis in rōne
sua q̄ plures persone absolute nō pn̄t esse in eadē natu
ra. ¶ Qualiter est hoc notū ꝯne: qui eni poneret plures
personas ingenitas nō diceret eas formalr̄ cōstitui ali-
quibus relonibus. ergo accipere ꝯtra eū q̄ nō pn̄t esse
plures persone absolute / videt̄ nō accipere manifestius
ꝯclone. Cū vltra dicit̄ q̄ nō distinguunt̄ relonibus iter
se: q̄a hoc non esset nisi per relones originis. hāc ꝯñtiā
opz pbare. cōcesso eni illo q̄ nō sit distinctio nisi p rela
tiones originis cito haberet̄ ppositū. ℂ Aliter persua-
deo cōclusionē intentā sic. Quicquid pōt esse in plurib⁹ Aa
suppositis: ꝛ non determinat̄ ad certū numerū supposi- Nulla in eter-
toꝝ per aliud a se quantū est de se pōt esse in infinitis: ꝛ nis act⁹ ꝛ po-
si est necesse esse / est in infinitis: q̄a quicq̄d pōt ibi esse / tentia sil' sunt
est: sed ingenitū si pōt esse in pluribus suppositis nō de- 3. phy. 32.
terminat̄ ab aliquo in quot suppositis sit: q̄a determina
ri ab alio ad esse in supposito vel in suppositis est ꝯtra
rationem ingeniti: igit̄ de ratione sua pōt esse in īfinitis.
ꝛ si pōt esse / est: q̄a esse ꝛ ingenitum est ex se necesse esse.
Consequēs est ipoſſe. ergo illud ex quo sequit̄. ℂ Scdo A. l. omne.
sic. Nunq̄ pluralitas ponenda est sine necessitate. nulla
aūt necessitas nec ad se nec ad extra cogit plures esse i-
nascibiles. ergo est tm̄ vnus. ℂ Tertio. q̄a essentia vna
actu existens nō videtur ex se īmediate habere plures
modos essendi: oppositū sequit̄ si plura essent supposi
ta ingenita: non autem sequitur modo: quia essentia diui
na non habet plures modos essendi īmediate sine pdu-
ctione: sed tm̄ vnum modū essendi sine productione: ꝛ
alios duos / mediantibus productionibus.

Ad argumenta pncipalia. ℂ Ad primū cū
arguitur / eque nobiles sunt.
ergo tot fallacia est figure dictionis cōmutādo quale in
quot. Et ratio defectus ꝯñtie est ista. nō eni est pp̄ter no
bilitatē vel ignobilitatem relonis vel rōnis pncipij vel
principiati q̄ multiplicet̄ vel nō multiplicet̄: sed de ra-
tione principij est vnitas: lz in principiatis possit eē plu
ralitas: q: semp est reductio pluralitatis ad vnitatē: ꝛ iō
stāte eq̄li nobilitate pōt esse multiplicatio vel distictio
in relonib⁹ pductoꝝ: lz nō in relonib⁹ pducentiū a se.
ℂ Alia est ꝛnsio: q̄a lz ibi q̄libz relo vn⁹ rōnis sit de se.
hec tamē a pluribus relationibus pductiui pōt forsan
abstrahi vnum cōmune: puta productiui: ꝛ ita a pluri-
bus relationibus pducti pōt abstrahi vnū cōmune: pu-
ta producti: ꝛ si igit̄ est vna relatio in cōmuni / si est cō-
mune abstrahibile / que dicit̄ in cōmuni relatio persone
producentis: sunt tamē due relones pducentis sic ꝛ sic.
sicut due corridentes eis / pducti sic ꝛ sic. ℂ Ad scdam
rationē cōcedo q̄ relationibus ex parte producentium
vel productiui correspondent relationes ex parte pdu-
ctoꝝ ꝛ tot: sed nō sequit̄ / si relationes pducti distiguūt̄ /
sic vt sint in distinctis suppositis: ergo ꝛ relationes pdu A. l. psonalr̄
cētis. cuius ratio assignat̄: q̄a relationes pducti possunt igitur.
distingui pp̄ter distinctas rationes pducendi que sunt Bb
in pducente: lz sit idem suppositū producēs: sicut pdu-
ctio artificialis ꝛ naturalis distiguunt̄ per pncipia pro-
ductiua. s. per artē ꝛ nāzm: lz ista concurrāt in eodē sup-
posito: relones aūt pducti nō pn̄t ita ꝯcurrere in eodē
supposito ꝛ vna psona: sed sunt distincte personalr̄: quia
productū est per se subsistēs ꝛ suppositū. ℂ Alia ratio A. l. ex solo-
patet ex superiori rōne: q̄a nō pōt idē produci duabus ne q̄ōnis.
productionibus totalibus: lz idem possit pducere dua-
bus productionib⁹ totalibus: ꝛ ideo relones pducti nō
plurificant̄ in eodē: lz relones pducētis possint plurifi-
cari. ℂ Ad tertiū. potētia finita nō pōt hēre simul duos
terminos adequatos in pducē: lz possit hēre vnū in pdu-
cēt ꝛ aliū in pducto esse. potētia aūt infinita hz terminū
suum

sum̄:intra se semper in producit: iste est adequatus: ideo nō pōt habere plures terminos.

Cc

Ad primam questionē dico, ꝙ simul stāt vnitas essentie: ⁊ pluralitas personarū: qd̓ apparet ex sol'one q̄ōnis precedētis: q̄a simul est sibi pluralitas cū ista vnitate. ¶ Ad hoc aūt aliqualiter declarandū notandū est, ꝙ sicut repugnātia repugnant ex suis ꝓprijs rōnibus: ita ⁊ nō repugnātia siue cōpossibilitas est ex ꝓprijs rōnibus cōpossibiliū. ¶ Ad vidē dum aūt istam cōpossibilitatē videnda est ratio extremoꝝ.s.nature ⁊ suppositi. Ubi notandū ꝙ natura non se hʒ ad suppositū sicut vl'e ad singulare: q̄a in accidētibus inuenit̄ singularitas sine rōne suppositi: in sub̄a etiā, nr̄a enī natura a xp̄o assumpta est a v̓bo fm̄ Damas. Nō tn̄ suppositū nr̄e nature: neqʒ se hʒ natura ad suppositū sicut quo ad qd̓. nā cuicūqʒ quo correspondet ꝓpriū qd̓ vel quis: ⁊ ita sicut natura est quo, ita hʒ ꝓpriū qd̓ vl' quis: qd̓ nō cōtrahit̄ ad suppositū: ⁊ sicut suppositū est qd̓ vel quis: ita hʒ suū quo ꝓpriū quo subsistit: ⁊ tamen suppositū ꝯcomitāter de necessitate est singulare: ⁊ etiā nō pōt esse quo respectu alterius: q̄a est subsistens non potēs esse actus alicuius subsistentis. cōsistit ergo ratio suppositi in duplici incōmunicabilitate. ¶ Ubi sciēdū ꝙ cōmunicabile dicit̄ aliquid vel per idētitatē: ita ꝙ illud cui cōmunicat̄ sit ipsuʒ. vel per īformationē: ita ꝙ illud cui cōmunicat̄ sit ipso nō ipsuʒ. p̄mo modo vl'e cōmunicat̄ singulari. ⁊ scd̓o modo forma materie. nā igit̄ quecūqʒ ⁊ quātū est ex se ⁊ de rōne nature est cōmunicabilis vtroqʒ modo. vʒ. plurib⁹ suppositis quoꝝ qd̓libet sit ipsuʒ: ⁊ etiā vt quo tanq̄ʒ forma singulare vel suppositū sit ens quidditatiue vel hn̄s nām. Suppositum autē est incōicabile duplici icōicabilitate sibi opposita. ¶ Ex his declarat̄ ꝓpositū. ⁊ p̄mo sic. Natura q̄cūqʒ est cōicabilis pluribus per idētitatē. igit̄ natura diuina est cōicabilis. ꝟ etiā pʒ ex q̄ōne ꝓposita. nō est aūt diuisibilis, ex q̄ōne de vnitate dei. igit̄ cōicabil' sine disione. ¶ Hoc etiā arguit̄ sic. Natura diuina ⁊ quicquid inest nature vt natura est: est perfectio simpl'r. oīs perfectio simpl'r est cōicabilis pluribus: ergo ⁊c̄. minorē probo. perfectio simpl'r est que melius est ipsuʒ esse q̄ʒ nō ipʒ. Ansel. monol. c. 15. qd̓ sic intelligit̄, ꝙ perfectio simpl'r est melius quocūqʒ sibi incōpossibili in quolibet supposito absolute cōsiderato. hoc est nō determinādo in qua natura sit illud subsistens. Sed si natura diuina determinaret se ad subsistentiā incōicabileʒ ipsa in nullo eēt melior quocūqʒ sibi incōpossibili nisi in illa subsistētia ad quā se determinaret: q̄a cuilibet alij subsistētie esset incōpossibilis: igit̄ non esset perfectio simpliciter. ¶ Item perfectio simpl'r est: quantū est ex se, quolibet sibi incompossibili melior cuilibet supposito absolute sumpto fm̄ rationē suppositi natura diuina non est sic melior ex hypothesi: igit̄ ⁊c̄. Minorē ꝓbo: ipsa ex se determinat sibi vnicā subsistentiā: igit̄ ipsa in se est incōicabilis cuilibet alteri subsistentie etiā precise accepte vt est subsistētia altera, nō ꝯcernēdo. s. ꝙ sit in altera natura, ⁊ vlterius: igit̄ ipsa ex se nō est melior alteri vt est altera subsistentia. probat̄ p̄ma ꝯn̄tia: q̄a sic ex se determinat sibi vnicū: ita repugnat sibi qd̓libet alterū incōpoſ̄e illi, ex hypothesi. natura diuina determinat sic: non tn̄ subsistentiā, qua sit in vna natura q̄a cuʒ hoc staret trinitas: sed subsistentiā hāc vnicā ⁊ vt hanc in rōne subsistētie, nō ꝯcernendo tn̄: q̄a in hac natura. ¶ 2ᵃ ꝯn̄tia ꝓbat̄: q̄a sicut est incompossibile huic: ita non est melius huic q̄ʒ quodcunqʒ sibi incompossibile. ¶ Hoc etiā arguit̄ ex parte rationis suppositi: q̄a enim suppositum de rōne sui est incōicabile simpl'r: ⁊ ideo rō suppositi non est perfectio simpl'r, modo predicto, non opʒ illam rationē includere qualibet rationeʒ entis per identitatē: ⁊ ita pōt stare alia ratio distincta suppositi. si autē possunt stare due rōnes distincte suppositi: igitur ⁊ duo supposita distincta: ⁊ etiā sine diuisione nature: g̃ ⁊c̄. ¶ Hoc quarto declarat̄ ex infinitate, que est cōditio nature: ⁊ hoc sic. Forma que est aliquo modo illimitata in perficiēdo mām̄ sine sui distinctione ⁊ extensione qualicūqʒ pōt perficere plures partes materie. Exemplum: aīa intellectiua que nō est limitata ad perficiēdū hāc partē corporis organici sine sui diuisione ⁊ extensione qualicūqʒ, vel per se v'l per accidēs, pōt perficere aliā partem corporis organici. ista enī ꝓprietas. vʒ. ꝙ forma nō distinguat̄: ⁊ tn̄ perficiat plures partes corporis vel materie nō cōpetit aīe rōne imperfectionis: q̄a ipsa ponit̄ forma p̄fectissima inter oēs formas n̄ales. oēs autē alie imp̄fectiores carēt isto gradu in p̄ficiendo: oēs enīʒ limitant̄ ad perficiendū nec perficiunt plures p̄tes materie sine extēsione per accn̄s: ex hoc arguo sic. Si talis vnitas sit cū pluralitate ⁊ nō ex imperfectione illius qd̓ est vnū. igit̄ substracto, omni eo qd̓ est imp̄fectiōis ex vtraqʒ parte, potest stare p̄fecta vnitas cū pluralitate: sʒ ꝙ aīa perficiat materiā, hoc est imp̄fectionis in ea: ꝙ etiā illa plura p̄fecta sint partes eiusdē totius, hoc etiā est imperfectionis. ¶ Si igit̄ tollat̄ ab aīa hoc qd̓ est p̄ficere materiā: ⁊ a plurib⁹ illis distinctis hoc qd̓ est esse partes vnius totius: remanebit forma hn̄s perfectā vnitatē: sed non informās mām̄ sed dans totale esse: ⁊ hoc plurib⁹ distinctis, que nō erunt p̄tes vnius totius sed erunt p̄ se subsistentes: ⁊ tunc erit vna nā dans totale esse plurib⁹ suppositis distinctis. g̃ essentia diuina q̄ est penitus illimitata: ⁊ a qua aufert̄ q̄cq̄d est imperfectionis: potest dare totale esse pluribus suppositis distinctis.

Sed hic restat vlterior difficultas. non enī videt̄ intelligibile ꝙ essentia nō plurificet̄ ⁊ supposita sint plura: nisi aliqua distictio ponat̄ īter rōnē essentie ⁊ rōnē suppositi: ⁊ ideo ad saluādū istā cōpossibilitatē p̄dictā opʒ videre de illa distinctione. ¶ Et dico sine assertione ⁊ p̄iudicio sn̄ie melioris ꝙ ratio qua formal'r suppositū est icōicabile: ⁊ ratio essentie vt essentia, hn̄t aliquā distinctionē p̄cedētē oēʒ actū intell's creati ⁊ increati. ¶ Et ꝓbo sic. p̄ᵐᵒ suppositū hʒ real'r entitatē cōicabilē: aliogn̄ nō posset eā cōicare: hʒ etiā real'r entitatē incōicabilē: alioquin nō eēt positiue ⁊ in entitate reali suppositū. Et intelligo sic real'r, ꝙ nullo modo per actū intell's ꝯsiderantis: imo ꝙ talis entitas esset ibi si nullus itellectus cōsideraret: ⁊ sic esse ibi si nullus itell's ꝯsideraret, dico esse ante oēm actum intell's: nō est aūt aliqua entitas ante oēm actū itellect⁹: ita ꝙ nō p̄ actuʒ itell's cōicabilis: ⁊ aliqua entitas sic de se icōicabil' ita ꝙ sibi ꝯ̄dicat cōicari nisi an̄ actū itell's. ¶ Ita ꝙ non p̄ actū itell's sic est illa entitas cōmunicabilis. Et alia entitas sic est per se incōicabilis: ita scilicet ꝙ sibi ꝯ̄dicat cōicari ante actū itell's hoc est ꝙ non ⁊c̄. Hoc est ꝙ non precise p̄ intelligere sit aliqua distinctio inter hāc entitatē ⁊ illaʒ. g̃ ⁊c̄. ¶ Si dicas. ꝙ ante oēm actū intell's p̄ꝛ̄is non est aliqua distinctio: sed est entitas oīno vnius ⁊ eiusdē rōnis. ¶ Cōtra. Igit̄ entitatē istaʒ vnius rōnis totā cōicat p̄r: ⁊ ita nullā entitatē positiuaʒ in se hʒ p̄r quā nō cōicat filio. ergo cōicat ei p̄nitatē sic essentiā. ¶ Scd̓o arguit̄ sic. Distinctio vna in itellu est penes diuersūʒ modū ꝯcipiēdi idē obm̄ formale: ⁊ hoc siue ꝯcipiēdo grāmatice vt hō ⁊ hoīs: siue logice vt hō ⁊ humanitas. Alia maior distictio est in itellectu ꝯcipiē-

Margin notes, left column: (Cc) H. l. Ita non repugnantia sunt cōpossibilia ex ꝓprijs rōnibus ⁊c̄. — L. 3. c. 4. — Doctrina subtilissima ex intentione phi. — Dd — Sic in originali doc.

Margin notes, right column: H. l. Scd̓o ꝓposit declaratur ⁊c̄. — Ee — H. l. mālem. — Speculatio subtilissima plurib⁹ applicanda. — Ff — A. — I. — Rn̄sio aduersariorum ꝯuertitur. Confutatio efficacissima.

Hic decipit Burlifer in suis formalitatib' opinat' distinctionez ex nã rei non dari aliam a formali.

do duob' actib' duo obta formalia: et hoc siue illis correspondeãt diuerse res, vt intelligẽdo homĩem et asinũ siue vna res extra vt intelligendo colorez et disgregatiuum. ¶ Ex hoc arguo sic. Pater intelligens se in illo primo signo originis, aut intelligit essentiã et a. ppriatatẽ vt diuersa obiecta formalia: aut precise vt idem obiectũ sub alio et alio modo cõcipiẽdi. scdo modo nõ: qa tũc nõ eẽt maior differẽtia inter deũ et relõnẽ q̃ cõcipiẽdo deum et deitatẽ: et ita nõ cõciperet a. ppriatatẽ magis incõicabilem q̃ deitatẽ incõicabilẽ. nã homo nõ est incõicabilis si humanitas est cõicabilis nec ecõuerso: ita in pposito, sitr tũc nõ magis esset intell's pr̃is in essentia diuina btũs q̃ in a. que dicit̃ ppriatas pr̃is: nec magis in a. q̃ in proprietate filij: et ita in duobus obiectis vt in ppriatatib' pr̃is et filij p̃mo esset btũs. ¶ Et si dcẽ p̃mus modus q̃ p̃mus intellectus habeat essentiã et a. tãq̃ duo obiecta formalia. tunc arguo sic. Intell's ille nihil intelligit nisi intuitiue: qa vt patebit di. 3. q. 3. oĩs intellectio abstractiua et nõ intuitiua est aliquo modo imp̃fecta. cognitio autez intuitiua est obiecti vt obm est presens in existẽtia actuali, et hoc in se vel in alio eminẽter cõtinẽte totã entitatem ipsius: ergo que cognoscunt̃ intuitiue vt obiecta formalia distincta: vel vnũ eminẽter cõtinet̃ in alio: vel vtrũq3 s̃m propriã existentiã terminat actum vt est eius. nihil aũt intrinsecũ p̃sone diuine, pprie, cõtinet̃ in aliquo eminenter: qa tũc esset ens per participationẽ illius cõtinentis: igit̃ quecũq3 intrinseca sunt diuersa obiecta formalia intuibilia, s̃m propriã existentiã actualez, terminant intuitionẽ vt obiecta: et ita hñt aliquam distinctionẽ ante actũ intelligẽdi. ¶ Si dicas, q̃ essentia de se facit vnũ3 cõceptũ in intellu pr̃is: sed circa illã põt intell's patern' facere diuersas rõnes, et precise scdo modo distinguunt̃ essentia et a. in intellu paterno et nõ p̃mo modo. ¶ Contra. Quicqd itell's causat sine actione obiecti circa obiectũ precise: hoc est virtute ppria intell's: et hoc loquẽdo de obiecto vt h3 esse cognitũ in intellu precise: et de intellectu vt cõsiderans est. illud est precise relõ rõnis: nunc aũt illa ratio quaz facit essentia de se: p3 q̃ est absoluta: aliter nõ beatificaret intellectũ pr̃is: ergo preter istã rationẽ absolutã nulla est alia in re ante actũ itell's. al's haberet̃ ppositũ. nulla etiam est alia per te in intellu pr̃is nisi per actũ intell's negociantis: et nõ per impressionez factã ab obiecto: qa nõ imprimit per te nisi vnũ cõceptũ. ergo quelibet ratio alia a rõne absolute essentie erit p̃cise relatio rõnis: ergo ppriatas patris que est incõicabilis erit relatio rõnis: qd̃ est incõueniẽs. ¶ Scdo op3 videre qualis sit ista dĩa que ponit̃ precedere oẽm actu3 itell's. ¶ Dico q̃ tã in rebus q̃ in itellu dĩa maior manifesta est: et ex illa frequẽter concludit̃ dĩa minor que est imanifesta: sicut ex dĩa creaturaz cõcludit̃ differẽtia ideaz in itellu diuino: sicut p3 per Aug. 83. qõnũ. q. 46. ¶ In re aũt manifesta est distinctio rerũ: et hec duplex. suppositoz. s. et naturaruz: in intellu manifesta est differentia duplex, modoz. s. cõcipiẽdi et obiectoz formaliũ. ¶ Ex his cõcludit̃ dĩa hic intenta que est imanifesta et minima: qa minima in suo ordine. i. inter oẽs que precedunt intellectionẽ: cõcludit̃ aũt ex dĩa reali sic. Distinctio † dĩnoz suppositoz est realis. cũ igit̃ nõ possit idẽ eodẽ formal'r cõuenire realiter et differre real'r, cõcludit̃ aliqua dĩa essentie in qua supposita cõueniũt: ab illis rationib' qbus supposita distinguunt̃. Simil'r ex differẽtia obtoz formaliũ quoz neutrũ cõtinet̃ in aliquo eminenter: et hoc in itellectu intuitiue cõsiderãte cõcludit̃ aliq̃ dĩa ante actũ intellectus coz que cognoscunt̃ intuitiue. ¶ Sed nunqd hec distinctio dicet̃ realis? ¶ Rñdeo, non est pprie realis actualis intelligẽdo sicut cõiter dĩ realis actualis illa que est dĩa rerũ et in actu: qa in vna persona nõ est aliqua dĩa rerũ pp̃ter simplicitatẽ diuinã: et sicut nõ est realis actualis: ita nõ est realis potẽtialis: qa nihil est ibi in potẽtia qd̃ nõ est in actu. põt autez vocari dĩa rõnis, sicut dicit doctor quidã: nõ q̃ rõ accipiat̃ pro dĩa formata ab intellectu: sed vt rõ accipit̃ p quidditate rei s̃m q̃ quidditas est obm intell's: vel alio modo põt vocari differẽtia virtualis: qa illud qd̃ habet talẽ distinctionez in se non h3 rem et rem: sed est vna res habẽs virtual'r siue eminenter quasi duas realitates: qa vtriq3 realitati vt est in illa re cõpetit illud ppriũm qd̃ inest tali realitati ac si ipsa esset res distincta: ita eñi hec realitas distinguit et illa nõ distinguit: sicut si ista eẽt vna res et illa alia. ¶ Uel vt pprijssime dicat̃ sic possum' inuenire multos gradus in vnitate. ¶ In p̃mo minima vnitas est vnitas aggregationis. ¶ In secũdo gradu est vnitas ordinis que aliqd addit supra vnitatez aggregationis. ¶ In tertio est vnitas per accñs: vbi vltra ordinez est informatio l3 accñtalis vnius ab altero eoz que sunt sic vnũ. ¶ In q̃rto est vnitas per se cõpositi ex p̃ncipijs eẽntialibus per se actu et per se potẽtia. ¶ In q̃nto est vnitas simplicitatis: que est vere idẽtitas. quicqd eñi est ibi est real'r idẽ cuilibet: et nõ tñ est vnũ illi vnitate vnionis: sic in alijs modis: ita adhuc vltra oẽs est idẽtitas formalis. Uoco aũt idẽtitatez formalẽ vbi illud qd̃ dĩ sic idẽ includit illud, cui sic est idẽ, in rõne sua formali: et per cõs per se primo mõ. in pposito aũt eẽntia nõ includit in rõne sua formali ppriatatẽ suppositi: nec ecõuerso: et ideo põt cõcedi q̃ ante oẽm actũ itell's est realitas essentie, que est cõicabilis: et realitas suppositi qua suppositũ est incõicabile: et ante actũ itell's hec realitas formaliter nõ est illa, vel nõ est eadẽ formal'r illi: sicut p̃us expositũ est, quid est formal'r esse idẽ. ¶ † Nunqd igit̃ d3 cõcedi aliqua distinctio? ¶ † Rñdeo melius est vti ista negatiua hoc nõ est formal'r idẽ q̃ hoc est sic, et sic, distinctũ. ¶ Sed nõne sequit̃ a. et b. nõ sunt idez formaliter: ergo sunt formal'r distincta? ¶ Rñdeo, q̃ nõ op3 sequi: qa formalitas in añte negat̃ et in cõñte affirmatur. ¶ Breuiter igitur, dico omittẽdo illa v̾ba de distinctione rõnis et de distinctione virtuali: nõ qa sint male dicta: sed qa nõ op3 eis vti: sed dico q̃ in eẽntia diuina ante actu3 itellect' est entitas. a. et est entitas. b. et hec nõ est formaliter illa: ita q̃ intellectus paternus cõsiderãs. a. et cõsiderans. b. h3 ex natura rei. vnde ista cõpositio sit vera. a. nõ est formal'r. b. nõ autez precise ex aliquo actu intell's circa. a. et b. ¶ Ista differẽtia manifestat̃ per exempla. p̃, si ponat̃ albedo spẽs simplex nõ hñs in se duas naturas: est tamẽ in albedine aliqd real'r. vnde h3 rõnẽ coloris et aliquid vnde h3 rationez differentie: et hec realitas formal'r nõ est illa realitas: nec ecõuerso formal'r: imo vna est extra realitatẽ alterius formal'r loquẽdo, sicut si essent due res: l3 modo per identitatẽ iste due realitates sint vna res. Hoc exẽplũ l3 aliqual'r sit simile ad ppositum quãtũ ad hoc. s. q̃ identitas realis nõ necessario cõcludit identitatẽ formalem cuiuslibet qd̃ est in subiecto eodẽ ad qdlibet qd̃ est in ipso: nõ tñ est oĩno simile: quia aliqua cõpositio est in albedine: l3 non rei et rei: tñ talis qualis nõ cõcedit̃ in deo pp̃ter nõ identitatẽ formalẽ: vbi aũt nõ identitas formalis aliquoz in eodẽ requirat aliquã cõpositionẽ et potẽtialitatẽ: et vbi nõ: dicet̃ dis. 8. q. de attributis: et in qõne illa. an deus sit in genere. ¶ Posset etiã poni exẽplũ de toto quãtitatiuo subtrahẽdo illa que sunt imp̃fectionis et ponẽdo illa q̃ sũt p̃fectionis: s3 in plib' eẽt dissile q̃ sile: ideo omittatur.

Hic litteras põderabis pp notitiã intuitiuaz vel respectu rez oium creabiliuz ab eterno añ ipsarũ existẽtiã.

Gg

Hos est aliqd sui tñ sic q̃ nõ illo distinguit tñ sic q̃ nõ illo cõuenire. qa si ẽ oĩo idez re q̃re h tñ p̃m' identitatis et nõ distinctionis: et

Illud tñ p̃m' distinctionis: et nõ identitatis. Uar. lib. 1. di. 3. q. 2. Bonauẽ. li. 1. di. 5. q. 1.

Hb

A. l. Nunq̃.

A. l. Rñdeo.

A. l. in se.

qõ. 3.

¶ Ista

¶ Ista aũt distinctio siue nõ formalis identitas que pbata est prius per duas vel tres rõnes põt etiã probari p duas vel tres auctes Aug. 7° de tri.c.j.vel.6. Oĩs eẽntia que relatiue dicit̃ est aliquid excepto relatiuo.z.c.3. Si pater nõ est aliquid ad se nõ est oĩno qui relatiue dicat̃ ad aliquid. Est igit̃ essentia in re ad se z nõ ad aliqd: z in re pater iqñtũ pater relatiue dicit̃. nõ est aũt formalis eadẽ entitas ad se z nõ ad se: igit̃ zc. ¶ Idẽ in eodẽ.c.z. vel.1z. non eo verbũ quo sapiẽtia: qa verbuz non ad se dicit̃: sed tñ relatiue ad eum cuius verbum dicitur: sicut filius ad patrem. sapia Ꝺo eo quo essentia.

¶ Intelligit ergo Aug. q sicut pater non eo quo est pr̃ est sapia z essentia: ita non eodẽ est pater z deus.

¶ Et ex hoc cõcluditur.c.14. de minoribus: quapropter non qa pater non est filius: z filius non est pater: aut ille ingenitus: ille aũt genitus ideo non est vna essentia: quia his noĩbus relatiua eoꝝ ostendunt̃. vterqz autez simul vna sapia z vna essentia. est igit̃ sm ipsũz talis nõ identitas relõnis ad absolutũ in diuinis: q si vnum erit quo respectu alicuius, alterũ nõ erit quo respectu eiusdẽ. esse aũt quo cõuenit alicui sm eius rationẽ formalẽ. g̃ vnuz eoꝝ nõ est de rõne formali alterius sed extra eaz: z per ꝯsequẽs nõ est idẽ formalr̃ alteri: qa sic supra exposita est ratio eius qd̃ est nõ esse formaliter idem.

¶ Idẽ ibidẽ.c.8.z.31. Jam substãtia nõ erit substa: quia relatiua erit: z sequit̃ absurdũ est vt substa relatiue dicatur. Bonauentura ubi supra. deduc igit̃ z ecõuerso est absurdũ. Hic põt introduci illud dictũ doctoris illius in diuinis de duplici pẽtione formali: videlz z per idẽtitatẽ qd̃ bene exponit ista via.

¶ Et tamẽ ex hoc non sequit̃ simplr̃ diuersitas vel non idẽtitas realis essentie z relõnis: nõ enĩ illud quo pater est pr̃ est aliud ab essentia: sed idẽ sm Augm. 11.lib. de ci. dei.c.10. Ideo simplex dicit̃ deus: qm̃ qd̃ hz hoc est. excepto q relatiue quecũqz psona ad alterã dicit̃ nec est ipsa: sicut pr̃ hz filiũ z nõ est filius: sed quicqd habet pater in se: ad qd̃ per ꝯsequẽs non dicitur relatiue: illud est ipse vera identitate: lz non formali.

li

Ad primum

argm principale. dico q maior sic est itelligẽda, quecũqz aliqua idẽtitate sunt eadẽ alicui, illa tali idẽtitate iter se sic sũt eadem: qa nõ põt cõcludi aliqua identitas extremoꝝ iter se nisi sm illã identitatẽ qua sunt eadẽ medio: z mediũ in se sic sit idẽ: z per hãc ꝓpositionẽ sic intellectã, tz oĩs forma syllogistica. omissa enĩ altera ꝯditione, vel vnitatis medij in se: vel extremoꝝ ad mediũ: nõ est syllõs sed ꝑalogismus accñtis: cũ accipit̃ in minori, q qcqd est in eẽntia diuina est idẽ illi eẽntie: nõ est verũ itelligẽdo de idẽtitate formali: z ideo nõ põt cõcludi formalis idẽtitas extremoꝝ inter se: q̃diu aũt stat formalis distinctio relationũ suppositi, stat formalis distinctio suppositoꝝ.

¶ Et si dicas, q saltẽ ex idẽtitate reali eoꝝ ad essentiã ꝯcludã idẽtitatẽ realẽ eoꝝ iter se. ¶ Dico q essentia nõ hz identitatẽ talez vnicã, s. subsistentie ꝑut persone vel psonalia, vt extrema, vniant̃ in essentia: z ideo non põt cõcludi identitas subsistentis vel subsistẽtie, per rõnez identitatis eoꝝ in essentia vt in medio. ¶ Per hoc patet ad talia sophismata. hic deus est pater. filius est hic deus. ergo filius est pater. qd̃ cõfirmat̃: qa medio existẽte hoc aliquid, necesse est extrema cõiungi. ¶ Rñdeo q sicut in creaturis cõe se hz vt quale qd, singulare vt hoc aliqd: ita h̃ eẽntia cõis psonis hz rõnez q̃lis cui9: z psona hz rõnẽ hui9 alicuius. mediũ g̃ hic est q̃le qd, z nõ h̃ aliquid. ꝯcludit̃ aũt idẽtitas extremoꝝ in ꝯne, ac si mediũ fuisset hoc aliqd. Silr̃ ibi vr̃ esse fallacia accñtis z cõsequentis: qa ly deus, accipitur in premissis pro alio z alio supposito. Et similr̃ fallacia est figure dictionis cõmutando quale quid in hoc aliquid.

¶ Alia respõsio vt vnitas medij est illimitata respectu vnitas extremoꝝ. Exẽplũ de vbitatis z quãtitatis limitatis: que sunt simul, sm vbi, z qñ cum illimitato sic vel sic: nõ tñ sunt sic simul inter se. Aliud exẽplũ familiari9 de aĩa itellectiua: z de hac parte carnis z illa: hec respõsio euadit quãdo idem illimitatũ est cũ quo vel in quo, nõ quãdo hoc est hoc nisi deficiat medio vnitas requisita in se. Sic dicit rñsio logica que hic intra habeatur. A.l.ubi.

¶ Et si arguas. deitas est pater. filius est deitas. ergo zc.

¶ Rñdeo. lz deitas nõ supponat pro alio supposito in maiori z in minori: tñ est ibi fallacia figure dictionis cõmutãdo quale quid in hoc aliqd: nihil autẽ aliud est sic cõmutare, q̃ ex vi illationis iterpretari, illud hr̃e rationem huius alicuius, qd̃ hz rõnẽ qualis cuius, ita sic inferens suppositũ de supposito interpretat̃ mediũ cõmune esse idem sm rationẽ existẽtie vel subsistẽtie: qd̃ falsum est. ¶ Et si saltez arguas. extrema realr̃ esse idem iter se: qa etiã in medio sunt idẽ. ¶ Cõcedo q põt iferri identitas essentialis non formalis vel supposita: z ideo nõ dz iferri q filius est pater: qa ibi denotat̃, ex vi illationis z sermonis, identitas formalis vel hypostatica: sz sic dz inferri. filius est idẽ cũ eo qd̃ est pater. vel fili9 est id qd̃ est pr̃. ¶ Et si adhuc ꝯfirmet̃ illa maior argumẽti pñcipalis per hoc q negare eã videt̃ destruere pmũ pñcipiũ: ponẽdo. s. affirmationẽ z negationez esse veras de eodẽ. ¶ Rñdeo de aliq̃ hñte verã idẽtitatẽ: sz nõ tñ vnicã realitatẽ foĩalẽ, necẽ est idẽ rõne vni9 realitatꝭ vere pdicari foĩalr̃ de illa realitate: z de alia realitate foĩali formalr̃ nõ predicari: sic albedo rõne alicuius realitatis quã hz in se ꝯuenit cũ nigredine, z rõne alterius non realr̃ cõuenit sed differt, nec affirmatio z negatio de eodem ratione eiusdẽ realitatis formalr̃ dicunt̃: ita h̃, pater ratione essentie est idem quidditatiue filio: z ratione ꝓprietatis nõ est idẽ formalr̃ nec hypostatice filio: nec dicunt̃ affirmatio z negatio de eodem respectu eiusdẽ.

¶ Et lz daret̃ affirmatio z negatio eiusdem identitatis de eodẽ: non tamẽ rõne eiusdem predicati. Si daret̃ q pr̃ nõ est idẽ q̃dditatiue filio rõne pñitatꝭ: sz rõne eẽntie.

¶ Si ꝯ h̃ arguas, q affirmatio differt ab affirmatione, cuius vnius negatio dicit̃ de alia, vl̃ stat cũ alia: qa neutrum est veruz de affirmatione ꝯdicente illi negationi. ergo si deitas stat cum non paternitate, puta in alia psona. s. filij: ipsa deitas differt a paternitate, que nunq̃ stat in eodem cũ non paternitate. ¶ Rñ: maior posset ꝯcedi de nõ identitate formali vel de nõ adequata: qa vnũ illoꝝ nõ determinat̃ ad alterũ ex quo stat cũ eius opposito: vel sub alijs verbis, de nõ idẽtitate cõuertibili z ꝑcisa: sed si maior accipiat distictionẽ realẽ, simplr̃ negãda est: sicut patet in albedine, accipiẽdo ꝓpriã realitatẽ vnde sumit̃ genus, illi ex se nõ repugnat dĩa opposita scz nigredini: z tñ realitati vnde sumit̃ dĩa specifica albedinis, dĩa nigredinis repugnat: z ista rñsio debet intelligi quantũ ad scd̃am partẽ maioris que dicit q altera affirmatio stat cũ negatione: sed pm̃a ps maioris que accipit, negationẽ de affirmatione dici, posset illa maior cõcedi quo ad illã partem. si intelligat̃ dici neccio z vlr̃ z per rationẽ ꝓpriã huius de quo dicit̃: z hoc quãdo ꝯdictio illa, de qua est sermo est realis siue rei ad nõ rẽ: nõ aũt rõnis ad nõ rationẽ. nã tũc nõ sequit̃ nisi distinctio rõnis affirmationis ab affirmatione. Applicando pm̃ã partẽ maioris, vt vera est, ad ꝓpositum: sequit̃ q filius realiter distinguit̃ a patre: nõ aũt sm q deus vl̃ deitas: qa de deo nõ dicit̃, nõ pater, neccio z vniulr̃: nec p rõnẽ

b° psitum.

subiecti:sz fm aliquos dicat particulariter rõne suppositi illius subiecti. ¶ Et si arguas.illud quo pater distinguit a filio sit.a./a.inquãtũ.a.aut est idē essentie/aut aliud. si aliud/hoc est icõueniēs.si inquãtũ.a.est idē.igit inquãtum distinguit est idē:ꝛ per cõsequēs essentia distiguit. ¶ Rñº ꝛ dico/ꝙ nec verũ est.a.inquãtũ.a.est idē essentie:nec.a.iquãtũ.a.est aliud ab essentia:ꝛ hoc itelligēdo illud qð sequit repudiationē/inquãtũ/accipi fm rõnez suã formalē:ꝛ cũ hoc etiã esse rõnē formalez inherentie predicati:sicut distinxi superius in talibus sermonibꝰ in qõne de vnitate obiecti fruibilis.hoc etiã pz in exēplo. hõ eni ꝛ nõ homo sunt opposita imediata:ꝛ tñ formalr de aliquo cũ reduplicatione neutrũ dicit:sicut albũ:nec inquãtũ albũ est homo:nec inquãtũ albuz est nõ homo. ¶ Et si dicas idē ꝛ aliud circa ens sunt imediate opposita. ¶ Dico ꝙ nõ sequit sunt imediate opposita.ḡ alterũ predicat de quolibet cũ inquãtũ:ita ꝙ ratio subti sit formalis rõ inherētie alterius ptis ꝯdictionis:sz sufficit ꝙ alterũ ꝯdictorioꝝ vere insit cuilibet subto:sz nõ ꝑ se rõne subti. ¶ Si aũt accipiat ly/inquãtũ pmo modo:vt tñ notet.a.accipi fm suã rõnē foialē. ¶ Dico ꝙ.a.quocũqz modo formalr acceptũ/est idē eētie:sz nõ sit formaliter idē eētie:sed tũc nõ sequit.a.formalr acceptũ est idē essentie.a.formalr distinguit:ergo essentia distinguit:sed est fallacia figure dictionis:cõmutãdo hoc aliquid in quale quid. ¶ Si adhuc instes:qa.a.inquãtũ.a. est ens vel res.qro que res vel qð ens.si essentia/habet ꝑpositũ.si res ꝛ nõ essentia.ḡ alia res. ¶ Rñdeo.cõcedo ꝙ est ens ꝛ res:ꝛ hoc vtroqz modo accipiēdo iquãtũ:qa si aliqð predicatuz per se pmo modo inest alicui: inerit sibi eodē modo per se/siue illud subiectuz sit res distincta a quocũqz qð est extra rõnē eius/siue ꝯtineat per identitatē in aliquo qð est extra rõnē eius:cõtinētia eni talis nõ tollit rationē formalē:nec ea que isunt pmo modo per se. ¶ Sed cuz queris/qð ens. Dico ꝙ ens qð est.a.sicut si suba est per se ens.si queras/qð ens/descendendo sub ente est per se suba/nõ aliud. ¶ Ultra.si q̄ras est ne per se essentia:dictũ est ꝙ nõ. ¶ Si infers/ḡ est alia res.fallacia est ꝯsequētis.nõ est per se hec res/ꝛ est per se res.ergo est alia res.quia in añte negat per se identitas:ꝛ in consequēte identitas simplr sumpta:ꝛ ita destruit antecedēs. ¶ Si obycit.est per se res ꝛ non ꝑ se essentia.ergo per se alia res.ꝛ vltra ergo alia res.pbatur prima cõsequētia.nã circa ens idē ꝛ aliud sunt imediate opposita.ergo si est per se res/est per se res eadez essentie:ꝛ ita per se essentia.vel per se alia res.scda ꝯsequētia pbat:qa per se nõ est determinatio distrahens. ¶ P. Probat pma ꝯñtia.ꝛ est ad pncipale.si eniz est per se res:aut per se res que est essentia.aut per se res q̄ non est essentia.si est per se res que est essentia.ergo est per se essentia.si est per se res que nõ est eētia.ergo est per se res alia ab essentia. ¶ P.tertio.Essentia est per se res/ꝛ ꝑprietas est per se res:ꝛ non sunt per se eadem res:ergo sunt per se due res:ꝛ ita vtrũqz est ꝑ se res alia ab altera. ¶ Ad primũ:sz posset ꝯclusio pmi argumēti distingui ꝙ ibi esset alietas perseitatis/vel ꝑseitas alietatis:ꝛ pmo modo negaret ly per se/per negationez inclusaz in alietate:scdo modo affirmaret:qa precederet vim negationis:ꝛ per ꝯñs pmo modo ꝯclusio pme ꝯsequētie ꝯcederet:sed tunc scda ꝯñtia peccaret scdm cõsequens a destructione antecedētis.scdo modo pma cõsequētia peccaret scdm ꝯsequēs. ¶ Tamē qa non videt bene logice dicuz ꝙ negatio si qua includat in alietate posset aliquid attingere preter terminũ respectus ꝛ formã in qua vel fm quã notat esse alietas:nec videt bene logice dictum ꝙ ly per se qð dicit modũ inherentie:ꝛ ꝑ cõsequēs determinat cõpositionē/possit negari per negationē aliquã in ꝑdicato. ¶ Ideo potest dici aliter ꝙ in ꝯñte pme cõsequentie tñ põt haberi de vi sermonis vnus sensus:scilicet ꝙ hoc ꝑdicatũ esse rē aliã ab essentia per se insit ꝑprietati:ꝛ iste sensus est falsus:qa sic bene sequit falsum illud qð infert in scda ꝯsequētia:ideo simplr nego primã ꝯñtiam:cũ due ꝑpositiones in antecedēte sint vere:ꝛ ꝯsequēs falsum. ¶ Ad pbationē cõsequētie dico/ꝙ idē ꝛ aliud nõ sunt imediata circa qðcũqz predicatũ/vt per se dictũ de subiecto:imo nec ꝯdictoria sic sunt imediata:nec eni hõ ꝑ se est albus/nec per se est nõ albus:tñ iter ꝯdictoria absolute sũpta vl absolute dicta de q̄cũqz nõ est mediũ:ita si ꝑprietas est res/ est res eadē vel alia.verũ est ꝙ eadē:sz tũc nõ valet cõsequētia:ꝙ sit per se eadē vel alia. ¶ Ad scdm.añs põt distingui fm cõpositionē ꝛ diuisionez:ꝛ in sensu cõpositionis neutrũ dandũ est:sicut eni nõ est dandũ ꝙ sit per se essentia vel per se nõ essentia:ita nec alterũ membrũ illius disiũctiue cũ accipit in sensu cõpositionis:nec ex hoc negant ambo ꝯdictoria:qa si accipias de incomplexis habet ꝙ neutrũ illoꝝ dicitur per se de subiecto:hoc cõcedo. Si vis hic cõtradictoria cõplexa.dico ꝙ erunt ista aut ꝑprietas est per se res que est essentia : aut non est per se res que est essentia:ꝛ hec negatiua est vera:sed non infertur:ergo est per se res que nõ est essentia:sicut non sequit homo nõ est per se albus:igitur per se est nõ albus. In sensu diuisionis danda est affirmatiua pars disiunctiue.s.ꝑprietas est per se res que est essentia:sed nõ sequit vltra.ergo est per se essentia:qa ex identitate reali infert idētitas formalis.nã añs in sensu diuisionis tñ notat idētitatē realē per ly/que est. ¶ Aliter potest distingui añs predictũ vt per implicationē illã/que est/ intelligat inherentia formalis/vel tñ idētica.pmo mõ neutra pars est danda:qa neutrũ oppositoꝝ per se inest illi rei que per se dicit de ꝑprietate.scdo mõ est danda pars affirmatiua:sed nõ sequit vlterius ꝑpositũ ꝑpter positionē cõsequētis. ¶ Hec scda distinctio non habet ex vi sermonis:qa illa cõpositio implicata nõ determinat per aliqd qð notet eã dicere formalē inherentiam: sed tñ identicã. ¶ Prima distictio habet ex vi sermonis:ꝛ lz ly/que est/nõ notet in sensu cõpositionis formalem inherentiã:tamē ex vnitate extremi vbi est q̄si specificatiua ꝛ determinatiua cõstructio/hz essentiã denominari per se inesse subiecto. ¶ Ad tertium patet.

Dicitur ꝙ nec per se sunt eadem res:nec per se due res: sed bene amoto illo syncathegoremate.s.ly per se:affirmatiua est vera:scilz sunt eadē res. ¶ Aliter potest dici distinctio aliorum: disᵒ de re ꝛ sensu vt prius.

¶ Ad scdm principale/dico ꝙ accidentale aut accipitur pro extraneo/aut accipit pro eo qð quasi perficit aliqd accidētalr qð ꝑexistit in se perfectũ. Si scdo modo/dico ꝙ nõ omne ens omni enti in quo est:est eētiale vl accidentale.est eni mediũ inter essentiale ꝛ accidētale:vt cõtrahens : sicut dĩa ꝯhit genus que nec est essentiale nec accidētale/accipiēdo hoc modo:ꝛ sic in diuinis nihil est accidentale:sed ꝑter essentiaz est aliquid non essentiale. Si aũt accipit accidentale pmo modo/quicqd non est de ratione eius formali/sed extraneũ/lz nõ ꝑprie sic dicatur accidētale:sic dĩa esset accidētalis respectu generis:ꝛ hoc modo accipit Phs accidētale pro extraneo in fallacia accidētis:sic põt dici accidētale alicui quicquid est ei extraneũ vt illud comparat ad aliqð tertiũ.ꝛ isto modo nõ est incõueniēs distinctiua personaꝝ accidere essentie:qa sunt extra rõnem eius. ¶ Ad tertiũ dico/ꝙ si in maiori

Discussio doctrinal excludendo sophisticas [illegible].

Distin.hᵉ.q. 2ᵃ soluendo 3.pncipale.

10. metaphy. tex.cõ.12.

De nõ reduplicationis vi de [illegible] 1.4.4.

KK

A.l.diuersum

M

A.Lec denotari. Addi

LL

pᵒ elen.

si in maiori per illud si intelligat̃ cõditio possibilis: ma ior est vera ⁊ minor falsa. nulla eniꝫ positione possibili posita põt deesse scd̃a ꝑsona in diuinis quin summũ bo nũ ⁊ sũma ꝑfectio deesset si ipsa deesset. Et si ꝓbes ꝙ si illa deesset sũma ꝑfectio eẽt in patre. Dico ꝙ si illa de esset summa perfectio deesset: ⁊ si illa deesset ⁊ pr̃i nõ de esset sũma ꝑfectio adesset: ⁊ ita ipsam deesse ⁊ patrẽ eẽ includit ꝯdictionẽ. Si aũt in maiori per ly si ponat̃ po sitio incõpossibilis. Dico ꝙ maior est falsa. illud eni po nendũ est in summo bono qḋ nõ põt poni non esse sine

Mm positione icõpossibilis. ¶ Ad vltimũ dico ꝙ illa ratio de necesse esse dꝫ sic intelligi: qcq̇d est ex se necesse esse hꝫ ex se esse actualissimũ: ita ꝙ per nihil qualecũqꝫ aliḋ a se expectat aliquã actualitatẽ essendi: ⁊ ideo ex se est i diuisibile: q̄ si posset diuidi: tũc ab illis per que diuide ret̃ expectaret aliquã actualitatẽ essendi quã haberet in illis diuisis: ⁊ oporteret illa distinguentia necesse esse ꝙ essent formal'r necessitates essendi: q̄ essent vl'ie actua litates ⁊ necessitates in illis diuersis necesse esse: sine q̄ bus illa nõ haberẽt actualissimã entitatẽ: q̄ diuisibile nõ hꝫ actualissimã entitatẽ siue existentiã actualissimaꝫ anteq̃ intelligat̃ in aliquib' illoꝝ in que diuidit̃. ¶ Et per hoc tenet illa ratio superius posita in q̃one de vnita te dei ex rõne necesse esse que tacta fuit q̃one p̃ma hui' scd̃e dis. ꝙ neẽ esse non diuidit̃ in plura: q̄ a. ⁊ b. si nõ essent formal'r necessitates essendi anteq̃ intelligerent̃ in aliquo illoꝝ in q̄bus neẽ esse diuidit̃: cũ sint vltime actualitates: sine quibus illa actualitas cõis non esset: il la actualitas cõis non esset neẽ esse: q̄ requireret aliquo modo aliquid aliud a se per qḋ esset. Sed hoc nõ ꝯclu dit de diuersis ꝑsonis in eadẽ entitate neẽia. nã illa enti tas ex se neẽia nõ expectat aliquã actualitateꝫ ab ipsis distinguẽtib' ꝑsonas: q̄ nõ diuidit̃ ꝑ illa distinguentia ꝑsonas: ⁊ ita distinguẽtia ꝑsonas nõ sunt q̃si vl'ie actua litates q̄bus talia entia existũt. ¶ Cũ ḡ arguit̃ a. ⁊ b. in

Nn telligẽdo h̃ per ipsa duas ꝓprietates ꝑsonales aut sunt formal'r necessitates essendi aut non. ¶ Cõcedi põt ꝙ nõ sunt formal'r necessitates eẽndi: nec sequit̃. igit̃ sunt possibiles: q̄ per idẽtitatẽ sunt illa vna necessitas essen di: sed si a. ⁊ b. essent in diuersis oporteret dicĩ ꝙ a. ⁊ b. essent formal'r necessitates vel entitates poles: quia nõ possent eẽ eedẽ alicui entitati ex se neẽie. illa eni entitas cõis cui essent eedẽ esset quasi potẽtialis ad existendũ vt preintelligit̃ ante illã rõnẽ ꝯhentẽ vel diuidentẽ.

¶ Contra hoc. ipsi a. iquantũ a. aut repugnat posse de ficere: aut non. si sic. a. ergo inquãtũ a. est necessarium: ⁊ ita cui inest formal'r est ei ratio necessario essendi. si nõ. igitur per nihil aliud potest ipsi a. precise inquantũ a. re pugnare. igitur per nihil tollitur quin ipsi a. ꝑcise iquã tum a. sit compossibile deficere. ergo semꝑ precise sum ptum est possibile deficere. ergo repugnat necessario ex se. ¶ Quere solutionẽ ad hanc obiectionem.

Addi ¶ Rñdet̃ ꝙ nec repugnat nec nõ repugnat cũ ly iquã tum: sed sine ly iquantũ dico ꝙ non sunt possibiles ipse relationes: sed sunt neẽ eẽ: ⁊ hoc per idẽtitatẽ: sꝫ nõ for mal'r nec nõ formal'r sunt poles. Rel'ones eni oĩne ab strahũt a necesse eẽ ⁊ possibili. ¶ Uel aliter posset dici ꝙ vnicũ est neẽ esse radicale ⁊ a se de quo supra q. ꝑdi cta fuit sermo. plura aũt sunt necesse esse formal'r ex se sꝫ ab alio: q̄ qḋlibet reale ad intra ⁊ sic plurib' cõuenit formalis necessitas essendi q̃ formalis ifinitas. vide q. 7. ⁊ 8. quolibeti. ⁊ 8. dis. hui' p̃mi ⁊ alibi sepe in doctri na huius bt̃i ponderãdo q̄ singularis difficultas. ¶ F. dis. 8. p̃. ꝯsla q. 3. ꝯdictione. 10. ⁊ 4. z. distin. eiusdeꝫ q. 4. garti. j. parte. 3. sꝫ expresse ꝓprietates positiuas ⁊ si non formaliter infinitas sic tamẽ esse necesse esse cũ quo vi sentire doc. iste in trac. de p̃mo pn̄°. c. 4. vide bene ibi ⁊ ea que notaui ad hec. sꝫ ꝑ alia via vĩ facere illud qḋ hꝫ 18. di. huius ⁊ alibi ꝙ s. necessitas est cõditio existentie. Cũ igit̃ in diuinis nõ plurificat̃ existẽtia quare plurifi carentur necessitas: pondera ordinẽ illorum modoruꝫ in diuinis: ⁊ cogita bene masticando pro ⁊ cõtra. non ab re doc. omisit instantie solutioneꝫ sꝫ posuit vacat super ar gumento in originali correcto. M. tio alioꝝ.

¶ Apl's nãq̃ ait ⁊c̃. ¶ Dist. III. Q̃ó. I.

Circa tertiam di. Quero p̃mo de cognoscibili tate dei. Et quero primo. Utruꝫ deus sit natural'r cognoscibilis ab intellectu via toris. ¶ Arguo ꝙ nõ. ꝓhus 3° de anima. Phãtasmata se hñt ad itellectũ sicut sen sibilia ad sensuꝫ. igit̃ itellectus nihil itel ligit nisi cuius phãtasma põt per sensus appꝛhẽdere. deus aũt nõ hꝫ phantasma. ergo ⁊c̃. ¶ Itẽ 2° meta. Sicut se hꝫ oculus noctue ad lucẽ solis: sic itellectus noster ad ea que sunt manifestissima nãe: sꝫ ibi est ipossibilitas. ergo ⁊ hic. ¶ Itẽ p̃mo physicorũ infinitũ inquãtũ infinitũ est ignotũ. ¶ Et 2° meta. ifinita nõ cõtingit cognoscere. ergo nec infinitũ: q̄ eadẽ vĩ esse ꝓportio intellectus ad infini tum ⁊ ad infinita: q̄ equalis excessus. vel non minor: q̄ vtrobiqꝫ est infinitas. Item G: ego. super Ezechielem. Quãtũcũqꝫ mens nostra in cõtemplatione dei profece rit nõ ad illud qḋ ipse est: sed ad illud qḋ sub ipso est at tingit. ¶ Contra. 6. meta. metaphysica est theologia de deo. ergo ⁊c̃. ¶ Sil'r in actu eius. s. in cõsideratiõe actuali subarũ separataꝝ ponit felicitatẽ humanã. 10. ethicoruꝫ.

a. I. ¶ Circa pri mã p̃tẽ. 3. di. i qua magister agit de cogno scibilitate dei q̃rũt̃. 5. pri mo q̃ro vtrũ ⁊c̃. T. c. 30. ⁊. 39. T. c. 1. T. c. 33. T. c. 31. ⁊. 32. Uide lib. 1. homelia. 8. T. c. 2. c. 10.

¶ Questio. II.

Iuxta hoc quero vtrũ deus sit p̃mũ cognitũ a nobis nãliter ꝓ statu isto. ¶ Et arguit̃ ꝙ sic. vnũquodqꝫ sic se hꝫ ad eẽ sic ad cognitionẽ. 2° meta. sꝫ deus est p̃m̃ ens. ergo p̃m̃ cognitũ. ¶ Itẽ nihil ꝑfe cte cognoscit̃ nisi deo ꝑfecte cognito. ergo nihil simpl'r cognoscit̃ nisi eo simpl'r cognito. ꝯñtia appꝫ: q̄ in his que sunt per se sicut maximũ ad maximũ sic simpl'r ad simpliciter ⁊ eõ. ex. 2. topi. ¶ Item ꝑfectissimus actus potẽtie est circa obiectũ simpl'r p̃mũ. ꝑfectissimus autẽ actus. s. speculatio in qua cõsistit felicitas est circa deum 10. ethi. ergo deus est simpl'r p̃m̃ obiectuꝫ cognoscibile.

Contra. oĩs nostra cognitio orit̃ a sensu p̃° meta. ⁊ 2° poste. in fi. ergo deus qui est a sensibus remotissimus non est p̃° cognitus ab intellectu nostro.

In prima q̃one nõ est distinguẽdũ ꝙ deus possit cognosci negatiue nõ affirmatiue: q̄ ne gatio nõ cognoscit̃ nisi ꝑ affirmationẽ 2° ꝑiher. i fi. ⁊ 4° meta. pꝫ ẽt ꝙ nullas negatiões cognoscimus de deo nisi per affirmationes per quas remouemus incõpossibilia aliqua ab illis affirmationibus: sicut nõ remouemus cõ positionẽ: nisi q̄ attribuim' simplicitatẽ vl' aliqḋ aliud. Negatiões ẽt tm̃ nõ sume amam'. Sil'r ẽt aut negatio cõcipit̃ ꝑcise. aut vt dicta de aliquo. si ꝑcise cõcipit̃ nega tio vt nõ lapis. h̃ eque conuenit nihi o sicut deo: q̄ pura negatio dĩ de ente ⁊ nõ ente. igit̃ in hoc nõ itelligit̃ deus magis q̃ nihil vel chymera. Si itelligit̃ nõ lapis de ali quo: tũc q̃ro ille ꝯceptus substratus de quo itelligit̃ ista negatio esse vera. aut est conceptus affirmatiuus aut ne gatiuus. Si est affirmatiuus habet̃ ꝓpositũ. Si negati uus q̃ro vt p̃ꝰ: aut negatio ꝯcipit̃ ꝑcise: aut vt dicta de aliquo. Si p̃ mõ hoc eque ꝯuenit nihilo sicut deo. Si vt dcã ð aliquo tũc sicut p̃us. ¶ Et q̃ntũcũqꝫ ꝓcederet̃ in

a. I. 2° quero. T. c. 4. T. c. 29. Ca. 10. In probe. Thõas. 1. p. sũ. q. 3. artĩ. 3. ⁊ Dionysius ð ang. hierar. T. c. 2. ⁊. 16.

negationibus: vel non intelligeret deus magis q̃ nihil: vel stabit in aliquo ɔceptu affirmatiuo qui est primus.
Dam.i. sentẽ naz sic distin guit. vid. vv. q.2.hui⁹ dis. ¶ Nec est distinguẽdu de cognitione si est: ⁊ q̄ est: q̄ in ꝓposito q̄ro ɔceptũ simplicẽ de quo cognoscat̃ eẽ per actũ intellꝰs cõponentis ⁊ diuidẽtis. nũq̃ eni cognosco de aliquo si est: nisi habeã aliquẽ cõceptũ illius extremi de quo cognosco esse: ⁊ de isto queritur hic.

Sic in origi nali docto. Tex. cõ. 28. ¶ Notandũ hic q̄ q̄d q̄ð di per nomẽ est q̄d rei ⁊ est includẽs si est: q̄ 4° meta^ce. Rõ cuius nomẽ est signũ/ est diffinitio/ tñ esse q̄d nõis est cõius q̃ esse q̄d rei: quia pluribus ɔuenit hec ratio significari nomine q̃ esse vbi tñ ɔiunguntur/ idẽ sunt: sicut nõ oĩs color est albedo: tñ ille color qui est albedo/ est idẽ albedini. Exẽplũ tñ non est oĩno sĩle: q̄ color sumit̃ ab aliq̃ partiali ꝑfectione: nõ sic hic: sed totũ q̄d hꝫ relõnẽ ad nomẽ: vt ad signũ: q̄ totũ hꝫ relõnẽ ad rem/ vt quidditas ad suppositum.
A.l. rationẽ. Sed prius cognosco de eodẽ q̄d relõnẽ p̃mã q̃ scd̃aꝫ. Nec est in hoc solũ ordo cognitionũ istaꝝ de eodẽ cõce ptu simplici/ cõcipiẽdo prius relationẽ vnã q̃ aliã: sꝫ in hoc q̄ ɔceptus vnus simplex est quodãmodo alius/ pu ta in multis dissimilibus/ q̄ p̃mus est confusus. scd̃s di stinctus. nã p̃mus vel nõ exprimit partes cõceptus/ vel
A.l. sine. si explicat: nõ tñ distincte: sed sub ꝯcõpossibilitate vl̃ in cõpossibilitate. scd̃s explicat ⁊ cognoscit cõpossibilitatẽ ⁊ in hoc rationẽ in se esse verã: ⁊ hoc q̄d q̄ð sic exprimit/ est q̄d rei possibilis. ¶ Nota scd̃o de subto p̃me scie sit̃ precognoscat̃ q̄cq̄d di per nomẽ/ ⁊ si est/ ⁊ quid est/ quia
Hoc diligen ter ɔsidera. nulla scia de suo subiecto querit si est/ vel q̄d est: ergo vl̃ oĩno nõ est queribile/ vel tñ in scia priori. p̃ma nulla est prior: igit̃ de eius subiecto p̃mo nullo modo est querere si est/ vel q̄d est: igit̃ est ɔceptus simpl'r simplex: q̃ ens: q̄ ens per se põt dubitari de cõpossibilitate partiũ cõ ceptus/ ꝓbat̃ et̃ q̄ non deus: q̄ nulla ratio simpl'r sim plex habet̃ de deo/ que distinguat ipsũ ab aliis entib⁹: igit̃ de quocũq; tali est q̄ð/ si est: ⁊ demus q̄ rõ in se non sit falsa: ergo deus ꝑm nullũ ɔceptũ viatori possibilẽ est primũ subm meta^ce. ¶ Itez quicq̄d ꝓbat̃ de ipso cõti net̃ virtualr̃ p̃mo in rõne entis: quia sicut passio simpl'r ɔuertibilis icludit̃ p̃mo in subiecto: sic etiã ⁊ disiuncta/ igit̃ in subto p̃mo includit̃ p̃mo: q̄ aliqua ps disiuncte alicui enti ɔuenit: igit̃ ens p̃mo virtualr̃ includit hanc: aliq̄ð ens est p̃mũ: igit̃/ si est/ ⁊ q̄d est/ de ista rõne: ens p̃ mũ/ includit̃ p̃mo in ente: ergo ⁊ q̄cq̄d cõcludit̃ p̃mo de ente per rõnẽ huius totius: vel ꝑ rationẽ entis: igit̃ meta physica est theologia finalr̃ ⁊ p̃ncipalr̃: q̄ sicut est p̃nci
T.c.6. ⁊ ide. palius de subã q̃ de accñte. 7. meta. Ita vlteriori analo gia/ p̃ncipalius est de deo: q̄ semꝑ prius ordine ꝑfectio nis/ includit̃ in rõne primi subiecti particulariter: pars passionis disiuncte/ que est ꝑfectior simpl'r. ¶ Contra. Nulla cognitio simpl'r perfectior includit̃ virtualr̃ in minus perfecta/ sed ecõuerso: ergo nulla cognitio polis viatori de deo naturalr̃/ est ꝑfectior conceptu entis: igit̃
A.l. illa. in qua speculatione felicitas. Si hec ratio cõcludit/ ergo illud q̄ð rõnes ad primã partẽ supponũt de cõceptu nõ simplici/ negat̃ ꝑm Henricũ: imo ꝓprius conceptus de deo est simplex per motionẽ effectus: sed tunc ens non cõmune sed analogũ. Et tunc prima sciẽtia de ente/ erit de primo ad q̄ð omnia attribuuntur.
Thom.i. pte sũ. q.3. ar.4. ¶ Nec opꝫ distinguere de si est: vt est q̄stio de veritate ꝓpõnis. vel vt est q̄stio de esse dei: q̄ si põt eẽ questio de veritate ꝓpositionis/ in qua/ esse tanq̃ p̃dicatuꝫ que rit̃ de subiecto: ad cõcipiendũ veritatẽ illius q̄õnis/ opꝫ precõcipere terminos illius q̄õnis: ⁊ de ɔceptu simplici illius subiecti: si est polis naturalr̃: nũc est q̄stio. ¶ Nec valet distinguere de ɔceptu nãli ⁊ supernãli: q̄ querit̃ de naturali. ¶ Nec valet distiguere de naturali/ loquẽ do de natura absolute: vel de natura pro statu isto: quia querit̃ precise de cognitione pro statu isto. ¶ Nec valꝫ distinguere de cognitione dei in creatura vel in se: q̄ si cognitio habeat̃ per creaturã: ita q̄ cognitio discursiua incipiat a creatura. quero in quo termino sistitur ista co gnitio. Si in deo in se habeo ꝓpositũ: q̄ illũ ɔceptum dei in se quero. Si nõ sistitur in deo in se sꝫ in creatura: tunc idem erit terminus ⁊ p̃ncipiũ discursus: ⁊ ita nulla notitia habet̃ de deo. ¶ Est igit̃ mens q̄õnis ista. Utrũ aliquẽ cõceptũ simplicẽ/ possit itellectus viatoris natu raliter hẽe/ in quo cõceptu simplici cõcipiat̃ deus.

Ad hoc

dicit quidã doctor sic. q̄ loquẽdo de cogni tione alicuius/ distingui põt ex parte obiecti/ Hen. in sum. arti. 22. q.1.2. ⁊.3.
per se/ vel per accidẽs. In particulari/ vel in vniuersali. ¶ Realr̃ per accidẽs/ nõ cognoscit̃ deus: q̄ q̄cquid de ipso cognoscit̃/ est ipse deus: tñ cognoscẽdo aliq̄ð attri butũ eius cognoscimus quasi ꝑ accidẽs q̄d est: vnde de attributis dicit Dam. lib. j. c.4. q̄ non nãm dicũt dei: sed que circa nãm. ¶ In vl'i etiã: puta in generali attributo cognoscit̃: nõ quidẽ in vl'i ꝑm predicationẽ/ q̄ð dicat̃ de ipso: in quo nullũ est vl'e: q̄ quidditas illa est de se singu laris. Sed in vl'i/ q̄ð sibi analogice cõmune est ⁊ creatu re: tamẽ quasi vnũ a nobis cõcipit̃ ꝓpter proximitatẽ cõceptuũ: sꝫ sint diuersi ɔceptus. ¶ In particulari non cognoscit̃ ex creaturis: q̄ creatura est peregrina similitu do eius: q̄ tñ ei conformis est quo ad aliqua attributa que nõ sunt illa natura in particulari: igit̃ cũ nihil ducat in cognitionẽ alterius nisi sub rõne similitudinis: sequit̃ q̄ deus nõ cognoscit̃ in particulari ex creaturis. ¶ Itẽ in vl'i tripl'r cognoscit̃/ gñalissime/ gñalius/ gñaliter. ¶ Ge neralissime hꝫ tres gradus. cognoscendo eni quodcũq; ens/ vt hoc ens est/ indistinctissime cõcipit̃ deus: q̄ con cipitur ens quasi pars conceptus: ⁊ est primus gradus.
A.l. amouẽ do. Amoto hoc/ ⁊ cõcipiendo ens est scd̃s gradus. Iaꝫ eni ens/ vt conceptum: nõ vt pars cõceptus cõcipit̃ cõmu ne analogũ deo ⁊ creature. Et si distinguat̃ conceptus entis qui deo conuenit: puta cõcipiendo ens indetermi natum negatiue. i. non determinabile/ a conceptu entis qui cõuenit creature analogice: q̄ð est ens indetermina tum priuatiue: iam est tertius gradus. p̃mo modo inde terminatũ abstrahit̃/ vt forma ab omni materia vt in se
Quere Hen. q.4. quolibe. ⁊.1.9. subsistens ⁊ imparticipabilis. Scd̃o modo idetermina tum est vl'e abstractũ a particularibus q̄ð non est actu participatũ in illis. Post istos tres gradus concipiendi generalissime/ cõcipit̃ deus gñalius: cõcipiẽdo q̄ðcũq; attributũ non simpl'r sicut prius: sed cũ ꝑeminẽtia sum ma. Generalr̃ aũt cõcipit̃: cõcipiẽdo quodcũq; attribu tuꝫ esse idẽ suo ꝑ ꝓprio attributo. i. eius esse/ ꝓpter sim plicitatẽ: nec per speciẽ ꝓpriaꝫ cognoscit̃ deus: q̄ nihil est eo simplicius. Sed ad modũ estimatiue: sicut enim estimatiua in brutis sub intẽtionibus sensatis subfodiẽ do/ cognoscit intentiones nõ sensatas/ vt nociui ⁊ ꝓficui: sic intellectus sub specie creature/ que non representat nisi creaturã/ ex suo acumine subfodit ad cognoscenduꝫ ea que sunt ⁊ dicunt̃ de deo: per speciẽ alienã ex creatu ris: ⁊ hoc omnibus tribus modis predictis.

Quo ad secundã

q̄õnẽ/ ꝑm istaꝫ opionẽ di stinguenduꝫ est de modo
Alis Tho. su per Boetio de hebdoma dib⁹. ⁊ Hen. in sum. artic. 24. q.3. cõcipiẽdi naturalr̃ ⁊ rõnalr̃. p̃mo modo deus est p̃muꝫ obiectũ intelligibile a nobis ex creaturis: q̄ nãlis cogni tio ꝓcedit ab indeterminato ad determinatũ. Indeter minatũ negatiue est magis indeterminatũ q̃ priuatiue indeterminatũ. g̃ ꝓcõcipit̃ illi: ⁊ illud ideterminatũ p̃ua tiue/ ꝑm cognitionẽ nr̃am/ ꝓcõcipit̃ determinato: q̄ ens.

τ res prima impressione imprimunẽ in aĩa nr̃a ſm Aui. ꝑ meta.c.5.ergo indeterminatũ negatiue/oĩno pmũ eſt oĩm nr̃o intellectui. ℭ Rationalr aũt eſt deus poſteri⁹ creatura oĩm cognitũ ſm tres gradus.pmo gñaliſſime: deinde gñalius:τ vltimo generalr:qa pmo cõcipiẽ hoc bonũ:deĩde bonũ vlc abſtractũ ſcdã abſtractione:puta qd eſt indeterminatũ priuatiue:deĩde bonũ pma abſtractione abſtractũ:qd.ſ.eſt idetermĩnatũ negatiue:qa via rõcinatiue deductionis/prius opʒ cognoſci illd a quo fit abſtractio ꝙ̃ abſtractũ.Exponiẽ pmũ membrũ.ſ.naturaliter qũo eſt ſic cognitũ pmo:qa deus/vt eſt ſic primũ cognitũ nõ diſtinguiẽ ab alijs ꝓpter ſimplicitatẽ.Et qa nõ eſt p^m cognitũ niſi tñ quo ad duos pmos modos gradus generaliſſime cõcipiendi:quoꝝ neuter pertingit ad aliquã rõnẽ determinatẽ illud attributũ deo.Qualiter autẽ poſſet eſſe primũ cognitũ τ nõ diſtingui ab alijs ꝑ itellectũ cognoſcentẽ/exemplificaẽ/ſicut oculus primo videt lucẽ:ſʒ non diſtincte diſcernat de ipſa/ꝓpter ſubtilitatẽ:ſicut diſcernit de colore per lucem.

Respondeo aliter ad primã.q. Et in quibuſdaʒ cõtradicã poſitioni predicte.rõnes enĩ mee poſitionis oſtẽdunt oppoſitũ illius poſitionis. ℭ Dico pmo ꝙ nõ tñ haberi põt conceptus nãliter/in quo quaſi per accidẽs cõcipiẽ deus:puta in aliquo attributo:ſed etiã aliquis ɔceptus in quo per ſe τ qdditatiue cõcipiaẽ deus.ꝓbo:qa ɔcipiẽdo ſapientẽ ɔcipiẽ ꝓprietas ſm eũ:vel quaſi ꝓprietas in actu ſcdo perficiens naturã.ergo intelligẽdo ſapientẽ opʒ preintelligere aliqd quaſi ſubm cui intelligo illud quaſi proprietatẽ ineſſe:τ ita ante cõceptus oĩum paſſionũ/vl quaſi paſſionũ/opʒ inquirere cõceptũ aliquẽ quidditatiuũ cui intelligantur iſta attribui:τ ille conceptus alius erit quidditatiuus de deo:quia in nullo alio poteſt eſſe ſtatus.

Secundo nõ aſſerendo qa nõ ɔſonat opioni cõi/põt dici ꝙ nõ tñ in conceptu analogo ɔceptui creature/ɔcipiẽ deus/qui.ſ.ſit oĩno alius ab illo qui de creatura diciẽ:ſed in cõceptu aliquo vniuoco ſibi τ creature. ℭ Et ne fiat cõtentio de noĩe vniuocationis: cõceptũ vniuocũ dico:qui ita eſt vnus ꝙ ei⁹ vnitas ſufficit ad ɔdictionẽ/affirmãdo τ negãdo ipſuʒ de eodem. Sufficit etiã ꝓ medio ſyllogiſtico:vt extrema vnita in medio ſic vno/ſine fallacia equiuocationis ɔcludantur inter ſe vnũ. ℭ Et vniuocationẽ ſic intellectã ꝓbo tripliciter. Primo ſic.Oĩs intellẽs certus de vno ɔceptu τ dubius de diuerſis/hʒ cõceptũ de quo eſt certus.aliũ a cõceptib⁹ de quibus eſt dubius/ſubm includit predicatũ:ſʒ itellẽs viatoris põt eſſe certus de aliquo ꝙ ſit ens/dubitãdo de ente finito vel infinito:creato vel increato. ergo cõcept⁹ entis de aliquo eſt alius a conceptu iſto vel illo:τ ita neuter ex ſe/ſed in vtroqʒ illoꝝ includitur: ergo vniuocus. ꝓbatio maioris:qa nullus idẽ cõceptus eſt certus τ dubius:igiẽ vel alius:qd eſt ꝓpoſitũ. vel nullus:τ tũc nõ erit certitudo de aliquo ɔceptu. ꝓbo minorem.quilibet phs fuit certus illud qd poſuit eſſe pmuʒ pncipiũ/eſſe ens:puta vnus de igne:ali⁹ de aqua:certus erat ꝙ erat ens.nõ autẽ fuit certus ꝙ eẽt ens creatũ vl increatũ:pmũ vel nõ primũ. Nõ enĩ erat certus ꝙ erat ens pmũ:qa tunc fuiſſet certus de falſo:τ falſum non eſt ſcibile. Nec ꝙ erat ens nõ primũ:qa tunc non poſuiſſet oppoſitũ. ℭ Cõfirmaẽ etiã ratio.nã aliqs videns phõs diſcordare põt eẽ certus de quocũqʒ coꝝ/qd qlibʒ poſuit pmũ pn^m eſſe ens:τ tñ ꝑꝑ ɔrietatẽ opionũ coꝝ/potuit ſimul dubitare:vtrũ ſit hoc ens vel illd:τ tali dubitanti ſi fieret demõſtratio ɔcludens vel deſtruẽs aliquẽ cõceptũ inferiorem:puta/ꝙ ignis nõ erat ens pmuʒ:ſed aliquod ens poſterius pmo ente. nõ deſtrueret ille ɔceptus pmus ſibi certus quẽ habuit de ente: ſʒ ſaluareẽ in illo conceptu pticulari ꝓbato de igne. Et per hoc ꝓbaẽ illa ꝓpoſitio ſumpta in vltiã ɔña rõnis/que fuit/ꝙ ille cõceptus certus/qui eſt ex ſe neuter dubioꝝ/in vtroqʒ illoꝝ ſaluaẽ. ℭ Qz ſi nõ cures de auctẽ iſta accepta ex diuerſitate opinionũ philoſophãtiũ: ſʒ dicas ꝙ quilibet hʒ duos cõceptus in intellectu ſuo ꝓpinquos:qui ꝑꝑ ꝓpinquitatẽ analogie videnẽ eẽ vnus cõceptus. ℭ Cõtra hoc vĩ eẽ:qz ex iſta euaſiõe videreẽ deſtructa oĩs via ꝓbandi vnitatẽ alicuius cõceptus vniuoci. Si enĩʒ dicis/hoĩem hẽ vnũ conceptũ ad ſor.τ plato.negabiẽ τ diceẽ ꝙ ſunt duo:ſʒ videnẽ vnus ꝑꝑ magnã ſimilitudinem.

Preterea illi duo ɔceptus ſunt ſimpliciter ſimplices.igiẽ nõ intelligibiles niſi diſtincte τ totalr.igiẽ ſi nũc nõ videnẽ duo/nec poſt. ℭ Item aut cõcipiunẽ vt oĩno diſpari. τ tũc mirũ qũo videntur vnus.aut vt compari ſm analogiã vel ſimilitudinẽ vel diſſimilitudinẽ:τ tũc aliqualiter ſimul vel pus ɔcipiunẽ vt diſtincti. igiẽ nõ videnẽ vnus. ℭ Item ponẽdo illos duos ɔcept⁹/ponit duo obiecta formalia cognita/qũo duo obiecta formalia cognita/τ vt nõ diſticta? ℭ Ꝑ.Si itellectus intelligeret ſingularia ſub ꝓprijs rõnibus/ꝙ̃uis cõceptus duorũ eiuſdẽ ſpẽi eẽnt ſimillimi/nõ dubiũ qn multo ſimiliores ꝙ̃ iſti duo/in propoſito:qz iſti duo differunt ſpecie/adhuc intellectus bene diſtingueret inter tales conceptus ſingularium. Hec etiam reſponſio improbatur di.8.q.3.τ alia reſponſio que negat maiorem. ℭ 2⁹ principaliter arguo ſic.

ℭ Nullus cõceptus realis cauſaẽ in intellectu viatoris nãliter niſi ab his que ſunt nãliter motiua itellectus nr̃i: ſʒ illa ſunt phantaſma vel obiectũ relucẽs in phãtaſmate τ itellectus agẽs.ergo nullus ɔceptus ſimplex fit mõ nãliter in itellectu nr̃o:niſi q põt fieri virtute iſtoꝝ:ſʒ cõceptus q nõ eẽt vniuocus alicui obiecto relucẽti in phãtaſmate:ſʒ oĩno alius τ pꝛoꝛ ad quẽ iſte hẽt analogiã:nõ poſſet fieri vtute itellectus agẽtis τ phãtaſmatis:vt ꝓbabo.ergo talis ɔceptus alius anologus/q poniẽ nãliter in intellectu viatoris/nunꝙ̃ erit:τ ita nõ poterit nãliter hẽri aliqs ɔceptus de deo:qd eſt falſuʒ. ꝓbatio aſſumpti.obiectũ qdcũqʒ ſiue relucẽs in phãtaſmate/ſiue in ſpẽ itelligibili cũ itellectu agẽti vel poſſi coopante/ſm vltimuʒ ſue vtutis facit in itellectu/ſicut effectũ ſibi adequatũ/cõceptũ ſuũ ꝓpriũ τ cõceptũ oĩum eẽntialiter vel virtualiter icluſoꝝ in eo.ſʒ ille alius ɔcept⁹ q poniẽ anologus/nõ eſt eẽntialr vel virtualiter icluſus in iſto: nec ẽ iſte.q ille nõ fiet ab aliq̃ tali mouẽte. ℭ Ut formeẽ ſic rõ/obiectũ qdcũqʒ ſiue relucẽs in phãtaſmate ſiue in ſpẽ itelligibili cũ itellectu agẽte vel poſſi cooperãte ſm vltimuʒ vtutis ſue faciẽ/ſicut effectũ ſibi adeq̃tũ/ſuũ ɔceptũ ꝓpriũ τ qdditatiuũ. Ille enĩ eſt ꝓles adequata ſibi in eẽ cognoſcibili ſicut ꝓles ſilis in nã eẽt ſibi adeq̃ta in eẽ nãli.igiẽ in cuiuſcũqʒ alterius cognitionẽ põt/illa eſt imꝑfectior ſcientia/τ per cõſequens nõ per ſe attribuiẽ ad illam. ℭ Et cõfirmaẽ rõ:qz preter cõceptũ ſuũ ꝓpriũ adequatũ τ icluſa in ipſo/altero pdictoꝝ duorũ modorũ/nihil põt cognoſci ex iſto obiecto niſi per diſcurſuʒ: ſʒ diſcurſus pſupponit cognitionẽ iſti⁹ ſimplicis ad qd diſcurriẽ. ℭ Formeẽ ꝗ breuiter rõ ſic.vʒ. Nullũ obiectũ facit cõceptũ ſimplicẽ τ ꝓpriũ ſui in aliquo itellectu: τ cõceptum ſimplicẽ τ ꝓpriũ alterius obiecti:niſi ɔtineat illud aliud obiectũ eſſentialr vel virtualr.obiectũ aũt creatũ nõ cõtinet increatuʒ eẽntialiter vel virtualr.ergo τc. ℭ 2⁹ ꝓ minoris.ſ.ꝙ obiectũ creatũ non cõtineat virtualiter increatũ:τ hoc ſub ea rõne ſub qua ſibi attribuiẽ:vt poſte-

Margin notes (left): Imaginatio [illegible] picture. — W.l.Jn.5.in quibus. — A — B — W.l.4⁹. Uide h originaliter in Algazele in metaphyſica ſua W.l.de deo. W.l.de deo. — ꝑ⁹poſt.l.c.5.

Margin notes (right): a.l. ſuppoſita. — Idẽ ponitur 8.di. hui⁹.q. 3.cõtra hen. — C — a.l. ſua.

rius essentialr attribuit priori essentialr. pbat: qa est 3
A.l. cõtinere rõnē posterioris essentialr icludere ł virtualr suū prius:
ꝛ etiā patet φ nõ ꝯtinet essentialr increatū; ſm aliquid
oino sibi propriū ꝛ nõ cõe. ergo nõ facit cõceptū simpli
cem ꝛ ꝓprium enti increato.

¶ Tertio arguo sic. Cõceptus ꝓprius alicuius subiecti
est sufficiēs ratio cognoscēdi de illo subiecto oia ꝯcepti
bilia que sibi necīo insunt. nullū aūt ꝯceptū habem⁹ de
deo per quē sufficienter possimus cognoscere oia cõce
ptibilia que sibi necīo īsunt: pꝫ de trinitate ꝛ alijs credi
tis necessarijs: igit̃ ꝛc. maior probat̃: qa imediatā quāli
bet cognoscimus/ inquantū terminos cognoscimus: igit̃
pꝫ maior de omni illo cõceptibili φ imediate inest ꝯce
ptui subiecti/ qꝺ si insit mediate/ fiet ideꝫ argm̄ de medio
cõparato ad idē subm: ꝛ vbicūqꝫ stabit̃ habet̃ ꝓpositū
de imediatis: ꝛ vltra per illas scient̃ mediate. ¶ Quar
to pōt sic argui. Aut aliqua pfectio simplr hꝫ rõnē cõeꝫ
deo ꝛ creature/ ꝛ habet̃ ꝓpositū: aut nõ: sed tm̄ ꝓpriam
creature: ꝛ tūc ratio ei⁹ nõ ꝯuenit formalr deo/ qꝺ est in
cõueniēs. Aut hꝫ rõnē oino ꝓpriaꝫ deo: ꝛ tunc sequit̃ φ
nihil attribuēdū est deo/ qa est pfectio simplr. Naꝫ hoc
nihil aliud est dicere: nisi φ qa ratio eius vt ꝯuenit deo/
dicit pfectionē simplr. ideo ipsum ponit̃ in deo. Et ita
peribit doctrina Ansel. mono. 15. vbi vult/ φ ꝑmissis
relonibus/ in oibus alijs: qcqd melius est simplr ipsum
φꝫ nõ ipsum attribuēdū est deo: sicut qꝺcūqꝫ nõ tale est
amouēdū ab ipso. p̊ ergo ſm ipm/ aliqd cognoscit̃ esse
tale. ꝛ z⁹ attribuit̃ deo. g̊ nõ est tale precise vt est in deo.
¶ Hoc etiā cõfirmat̃: qa tunc illa pfectio simplr nõ eēt
in creatura. ꝯñia pꝫ: qa nullius talis pfectionis ꝛc. Con
ceptus aliqs ꝯuenit creature/ nisi ꝯceptus analogicus ex
hypothesi/ talis ſm te: qꝛ analogicus/ est impfectus: ꝛ in
nullo est rõ eius melior nõ ipso: quia aľs ſm illā rõnem
analogicā poneret̃ in deo. ¶ Confirmat̃ etiā 3a ratio. 3°
arguendo sic. Omnis inquisitio metaca ꝛc.

¶ 3° sic. Ois inquisitio metaca de deo procedit sic. s. cõsi
derādo formalē rõnē alicuius: ꝛ auferendo ab illa rõne
formali imperfectioneꝫ quā hꝫ in creaturis: ꝛ reseruādo
illā rõnē formalē: ꝛ attribuēdo sibi oino sūmā pfectio
nē: ꝛ sic attribuēdo illā deo. Exēplū de formali ratione
sapie vel intellis vel volūtatis. ꝯsiderat̃ eni p̊mo in se ꝛ
ſm se. ꝛ ex hoc φ ratio istoꝝ non includit formalr iper
fectionē aliquā/ nec limitationē/ remouent̃ ab ipsa im
perfectiones que cõcomitant̃ eā in creaturis: ꝛ reserua
ta eadē rõne sapie ꝛ volūtatis/ attribuunt̃ ista deo per
fectissime. ergo ois inquisitio de deo supponit intellectū
habere cõceptū eūdē vniuocū quē accipit ex creaturis.
¶ Qꝫ si dicas/ nõ sed alia est formalis ratio eoꝝ que cõ
ueniunt deo. Ex hoc sequit̃ incõueniens. s. φ ex nulla ra
tione ꝓpria eoꝝ/ put sunt in creaturis pōt ꝯcludi aliqd
de deo: qa oino alia ꝛ alia ratio est istoꝝ ꝛ illoꝝ: imo nõ
magis ꝯcluderet̃ φ deus est sapiēs formalr ex rõne sa
pientie quā apprehendimus ex creaturis: φꝫ φ deus est
formalr lapis. pōt eni ꝯceptus aliqs alius a cõceptu la
pidis creati formari ad quē cõceptū lapidis: vt est idea
in deo/ hꝫ lapis iste attributionē: ꝛ ita formalr dicet̃ de⁹
est lapis ſm istū ꝯceptū analogicū: sicut sapiēs/ ſm illū
ꝯceptū analogicū. Qualis aūt sit vniuocatio entis: ꝛ ad
Distin. pſenti q. 3. quāta ꝛ ad que: dicet̃ magis iferi⁹ in. q. de p̊ obto itellis.

Ad istud etiā sunt alia media distin. 8. q. 3. cõtra
p̊mā opinionē. ¶ Arguit̃ etiā. 5. ad hoc
sic. Perfectior creatura potest mouere ad perfectiorem
ꝯceptum de deo: igit̃ cum aliqua visio dei: puta infima:
nõ tantū differat ab aliqua intellectione abstractiua data
ipsius: quantū suprema creatura distat ab ifima/ videt̃

sequi φ si infima pōt mouere ad aliquā abstractiuā φ
suprema/ vel alia citra eā/ poterit mouere ad intuitiuā:
qꝺ est impole. ¶ Qꝫ si dicas tot gradus eē in itellectio
ne abstractiua de deo quot sūt spēs creature: lꝫ extreme
itellectiones nõ tantū distent quātū extreme spēs: qꝺ hꝫ
est pole: qa quilibet gradus in itellectionibus min⁹ di
stat a proximo φꝫ species creata/ mouēs ad istū/ distet a
specie mouente ad aliū. ¶ Cõtra. Diua itellectionū ab
stractiuaꝝ nõ est tm̄ numeralis: qa ille causant̃ a causis
alterius speciei: ꝛ per ꝓprias rõnes earū/ non inquantū
icludūt aliquid cõmune: sicut dicit via de vniuocatione.
ergo sequit̃ φ iter infimā intellectionē abstractiuā ꝛ in
fimā intuitiuā sint plures spēs medie φꝫ inter infimam
speciem entiū ꝛ supremā vel tot. Qꝫ si est incõueniens:
ꝛ per ꝯsequēs aīs. ergo pauciores sunt spēs intellectio
nis abstractiue φꝫ entiū: ergo incipiēdo ab infima hinc
inde/ restat entitas superior illa que causat supremā ab
stractiuam: igit̃ ista superior causabit intuitiuam de deo.
¶ Item quare ponerent̃ tot spēs itellectionū de eodeꝫ
obiecto. si nulla mouet ad ꝓpriū. ¶ Item ad ꝯclonem
p̊ncipalē videt̃ esse φ ois multitudo reducit̃ ad vnū.
ergo ita in cõceptibus. ¶ Cõtra istas rõnes obijcit̃. cõ
tra primā instat̃ de toto disiuncto. Cuius rñsio ponitur
dis. 8. ꝛ debilius improbat̃ φꝫ alie. ¶ Ad scdam vt for
mat̃ breuiter. negat̃ maior: qa ꝓpter ꝯceptionē/ effectus
pōt aliquē ꝯceptū facere de causa: lꝫ non ita perfectum
sicut causa de se. cõcedit̃ eni φ ꝯclusio facit notitiaꝫ de
p̊n⁹ demõstratione qa: sed illa nõ est perfectissima noti
tia principij: sed illa qua cognoscit̃ ex terminis perfecte
cognitis: quare eni nõ similr in cõceptibus simplicibus/
effectus simplr apprehensus causabit aliquā notitiā ha
bitualē simplicē de causa. ¶ Ad ꝓbationē maioris: di
co φ lꝫ nõ possit effectus in cām equiuocā existentem:
sicut ł in aliquid eiusdē rõnis cū causa: pōt tm̄ in notitiaꝫ A.l. sic nec.
aliquā ei⁹ que est iperfectior/ nõ solū ipsa in se causa: sed
etiā effectu equiuoco cāe: sicut pfecto ꝯceptu ei⁹. ¶ Sed
accipiat̃ maior sic. Nullū obm pōt in ꝯceptū per fectuꝫ
alicuius/ nisi ꝯtineat illū obiectū virtualr ꝛ ł eēntialiter. A.l. vel.
hec videt̃ manifesta per rationē cause ꝛ effectus equiuo
ci: ꝛ lꝫ attribuat̃ / ſm aliquos/ actio itellectui/ nõ tota: quo
cūqꝫ obm requirit̃: sic nõ pōt in ꝯceptū perfectiorē ꝯce
ptu sibi adequato: talis est ꝓprius quidditatiuus. g̊ ꝛc.
probat̃ minor: qa effectuū equiuocoꝝ eiusdē cāe ille est
pfectior qui est simillim⁹ cause: talis est ꝓles itellectua
lis siue verbū pfectū huius obti. maior ꝓbat̃: qa tūc pfe
ctio intelligētie excederet totā vtutē memorie. ¶ Ut di
ctū est/ absolute videt̃ ꝯcedenduꝫ φ nullus de deo pōt
fieri in nobis ꝯceptus per actū obiecti creati qui sit pfe
ctior ꝯceptu pfecto ꝓprio illius obti: nec p ꝯñs ad queꝫ
attribuat̃ iste ꝓprius illius obti mouētis: imo ille conce
ptus de deo est impfectior v̄bo hui⁹: qa effect⁹ equiuocus
dissimilior cāe: opꝫ g̊ ab opi. hac recedere. ¶ Si ponat̃
ꝯceptū lapidis attribui ad ꝯceptū quē cāt de deo lapis:
precise saluari pōt φ obm ꝯceptū attribuit̃ ad obm/ nõ
cõceptus ad ꝯceptū. ꝛ hoc est hꝫ pole: qa de obto perfe
ctiore habet̃ ꝯcept⁹ impfectior φꝫ de obto iperfectiore.
Et quō est rõnabile in eodē intellu cõceptū ꝓpriū de
deo eē simplr impfectioreꝫ ꝯceptu lapidis vel albi/ qꝺ
necīo sequit̃ ad hāc opīonē. Et quō erit btitudo nr̄a nā
lis in cognitiōe dei ex. 10. ethi. ¶ Sed ł videt̃ ꝫ vniuoca E. 10.
tionē esse difficultas: qa ois ꝯceptus de deo erit min⁹ p A.l. Uer⁹ ꝫ vniuocationē est eadem difficultas.
fectus cõceptu ꝓprio pfecto albi: qa ois talis cõtinet̃ in
albedine vt ꝯcept⁹ cõis in spāli ꝛ cõis est simplr minus
perfectus φꝫ spālis: qa potētialis ꝛ pꝫ respectu ꝯceptus
specialis. quō g̊ ſm istā erit beatitudo in cognitione nāli

dei.¶ Rñdeo.quilibet cõceptus simplr simplex/fm
viã vniuocationis/est imperfectior positiue q̃ verbum
albi.hoc est nõ tantã perfectionẽ ponit:tñ est perfectior
permissiue:qa abstrahit a limitatione:ꝛ ita est cõcepti/
bilis sub infinitate:ꝛ tũc ille cõceptus simplex quidez/
nõ tñ simplr simplex.s.ens infinitũ/erit pfectior verbo
albi:ꝛ ille est ꝓprius deo:non aũt ille prior cõis abstra/
ctus ab albedine.vñ via vniuocationis tenet q̃ ois con
ceptus ꝓprius deo est pfectior vbo cuiuscũqz creati:sz
alia nõ sic.¶ Sed instaꝫ ꝯtra hãc rñsionẽ duplr.Pͥo

Instãtia sub/ also.

arguo q̃ difficultas remanet ꝯtra viã vniuocationis:qꝛ
ex duobus ꝯceptibus:quoꝝ vterqz est impfectior vbo
albi/nõ videt̃ fieri ꝯceptus pfectior illo vbo:sed ꝯcept⁹
entis/vt cõcedit̃/est impfectior q̃ albi vel lapidis:ꝛ cõ
ceptus ifiniti silr.pbatio:qa ifinitũ cõcipit̃ a nobis per
finitũ/vt per lineã vl' aliqd tale obm mouẽs ad ꝯceptũ
passionis sue.igit̃ ꝯceptus infiniti est impfectior ꝯceptu
linee.¶ Cõfirmat̃ rõ:qa ꝯceptus includẽs affirmatio/
nẽ ꝛ negationẽ nõ est pfectior ꝓpter negationẽ:aut sal/
tem nõ est pfectior q̃ cõcipiẽdo affirmationẽ illius ne/
gationis.hoc/ens infinitũ/nõ est aliquis ꝯceptus alicu⁹
positiui nisi entis.ergo infinitas nõ facit ꝯceptũ pfectũ:
aut saltẽ nõ erit perfectior cõceptus entis infiniti q̃ fi/
niti.¶ Scdo instat̃ rñdendo similr † pro Hen.qa lz cõ

A.l.sic per Henri.

ceptus simplr simplex.sic imperfectior vbo creature/
vt arguit̃:tñ multi tales pñt ꝯiungi ꝛ vnus determina/
bit aliũ:ꝛ ille cõceptus totus erit pfectior.nec est hec
maior difficultas q̃ ibi/nisi in duobus.¶ Primo.qa hic/
quilibet cõceptus siue determinãs siue determinabilis
ponit̃ ꝓprius deo/ibi vnus cõis ꝛ alius ꝓpri⁹.¶ Scdo
q̃ hic/aliqs ꝓprius deo ꝯcedit̃ iperfectior vbo creature/
ibi nullus.¶ Istoꝝ aũt pmũ nõ est icõueniẽs:qa passio
bene determinat obm/vt homo risibilis:ꝛ tamẽ vtrũqz
est eque cõmune.¶ Scdm opz oino ꝯcedere ꝓpter istã
scdaꝫ rõnẽ loquẽdo de cõceptu.i.de actu cõcipiẽdi:nõ
aũt de obiecto cõcepto.¶ Quo ad istas istãtias videt̃
satis congrue rñderi:qa vtraqz op.cõceptuꝫ nõ simplr
simplicẽ ponit perfectiorẽ/verbo illius qd mouet ad ꝑ
fectũ.Sed instantie arguẽdo facte vident̃ cõtra vtrãqz

A.l.quocũqz

opi.qa † qrñcũqz cõiungant̃ quilibet istoꝝ ꝯceptuũ ipri/
mit̃ a creatura mouente:igit̃ est impfectior verbo illius
creature.Aggregatio impfectoꝝ quõ faceret cõceptuꝫ
pfectiorẽ intensiue.¶ Cõfirmatio etiã hñ instat ꝯ illud
de infinito:nõ ergo ꝓpter illã rationẽ dimittat̃ opi.quia
est cõmunis difficultas vtriqz ꝛ eque.si analogia conce/
ptuum exponit̃ de conceptis:forte eñ instantie bene ꝓ/
bant q̃ actus circa deũ nõ est pfectissimus itensiue:nec
hoc reqrit̃ vt sit ibi btitudo nãlis:sed q̃ cõiungat obto
pfectissio quãtũcũqz sit pfectus siue ipfect⁹.ii.de aĩali/

Prĩo de pᵉ/ b⁹ aĩalĩ.ca.5

bus parũ nosse de imãlibus excedit notitiã alioꝝ.forte
eñ intensius amari põt creatũ aliqd q̃ deus:nec tamẽ
illõ amatũ nũc beatificat sicut deus.de hoc 4° li.dis.49.
quõ beatificant̃ in obiecto.Illud de infinito verũ esset

A.l.beatifica mur.

si infinitũ esset precise modus sub quo obm cõciperet̃:
ꝛ non pars cõceptus/vel modus sic q̃ ꝯceptus in se/sic̃
distinguit̃ in qõne de vnitate dei de singularitate/vt cõ/
cipit̃:ꝛ vt modus precise sub quo cõcipi põt:queadmo
dum etiaꝫ certus gradus intensionis est precise modus
sub quo videt̃ hec albedo:sic aũt nõ intelligimus ens
infinitũ:sed vt includens duos ꝯceptus:lz alter determi
net alterũ.ꝛ forte ille priuatiuus finiti/nihil ponit/q̃uis
det intelligere positiuũ.Ita q̃ si habemus ꝯceptũ posi
tiuũ de necessario/magis perfecte positiue intelligatr
deus hic ens simplr necũm:sed nec forte per necessa/
riũ/nec eternũ ꝯcipimus nisi negationẽ impfectionis:

puta potẽtia altr se hñdi vel fluxibilis/seu principij seu fi/
nis eternũ dicit quoddã infinitũ:qꝛ in duratiõe minime
perfectior ẽ ifinitas q̃ in q̃titate pfectiõis.sicut infinita
magnitudo/si esset perfectior esset infinito tempore.

Tertio dico q̃ nõ cognoscit̃ deus nãliter a viatore D
in pticulari ꝛ ꝓprie.hoc ẽ sub rõne hui⁹ eẽn
tie vt hec ꝛ in se.sz rõ illa posita ad hoc in pcedẽti opi.non
cõcludit.¶ Cũ eniz arguit̃.q̃ nõ cognoscit̃ aliqd nisi ꝑ
silẽ.aut intelligit̃ de silitudine vniuocationis/aut imita/
tionis.si pͦ mõ:igit̃ nihil cognoscit̃ de deo:qa fm opi.il/
lam/in nullo hꝫ deus silitudinẽ vniuocatiõis cũ creatu/
ra ꝑ quaꝫ deberet a nobis cognosci.si 2° mõ/ẽt creature
nõ tñ imitant̃ illã essentiaꝫ sub rõne gñalis attributi:sz
etiã hãc eẽntiã:vt est hec eẽntia siue vt nuda:ꝛ vt in se ẽ
extñs.ergo/fm eũ/ꝑꝑ talẽ silitudinẽ posset creatura esse
pn⁹ cognoscẽdi essentiã diuinã in se ꝛ in pticulari.¶ Est

a.l. Impossibili/ tatis hui⁹ co/ gnitionis.

igit̃ alia rõ huius ꝯclusiõis:q̃ deus (vt hec eẽntia in se)
nõ cognoscit̃ nãliter a nobis:qa sub rõne talis cognosci/
bilis est obiectũ volũtariũ ꝛ nõ nãle/nisi respectu sui in/
tellect⁹ tñ.ꝛ sõ a nullo itellectu creato põt sub rõne hu/
ius eẽntie (vt hec) nãliter cognosci:nec aliqua eẽntia nã/
liter cognoscibilis a nobis ostẽdit sufficiẽter hãc eẽntiã/
vt hec.nec ꝑ silitudinẽ vniuocatiõis nec imitatiõis.Uni
uocatio enim nõ est nisi in gñalibus rõnibus.imitatio ẽt
deficiẽs:qꝛ impfecta est:qꝛ creature impfecte eũ imitant̃.
¶ Utruꝫ aũt sit alia rõ huius impossibilitatis.s.ꝓpter

Thomas.i.p te sũme.q.12. arti.4.

rationem primi obiecti/vt alij ponunt illud esse quiddi/
tatẽ rei mãlis.de hoc in.q.de primo obiecto intellectus.

Quarto dico q̃ ad multos cõceptus proprios de
deo possumus peruenire qui nõ cõueniũt
creaturis:cuiusmodi sunt conceptus omniũ perfectionũ E
simpliciter in summo.ꝛ perfectissimus cõceptus:in quo
quasi in quadã dẽscriptiõe pfectissime cognoscimus deũ/
est concipiendo oẽs perfectiones simplr ꝛ in summo.tñ
cõceptus pfectior ꝛ simplicior nobis possibilis est cõce/
ptus entis simplr infiniti.Iste eniz est simplicior q̃ cõ/
ceptus entis boni vel entis veri vel aliquorũ similiũm:
qꝛ infinitum nõ est quasi attributuꝫ vel passio entis siue
eius de quo dĩ.sz dicit modũ intrinsecuꝫ illius entitatis:
ita q̃ cum dico/ens infinitũ/non habeo cõceptum quasi

Vide.8.dist. q.4.de hoc.

per accidẽs ex subiecto ꝛ passione:sed cõceptum per se
subiecti in certo gradu perfectionis.s.infinitatis:sicut al/
bedo intẽsa nõ dicit cõceptũ per accñs/sicut albedo visi
bilis:imo intẽsio dicit gradũ intrinsecuꝫ albedinis in se.
ꝛ ita pꝫ simplicitas huius ꝯceptus.s.ens ifinitũ.¶ Per/
fectio autem istius conceptus multipliciter probatur.tũ
qꝛ iste cõceptus inter omnes a nobis conceptibiles vir/
tualiter plura includit.sicut enim ens includit virtuali/
ter bonũ ꝛ verũ in se.ita ens infinitũ includit veruꝫ infi/
nituꝫ ꝛ bonũ infinitũ:ꝛ oẽm perfectionẽ simpliciter sub
rõne infiniti.tum qꝛ demõstratione qa:vltimo ꝯcludit̃
esse de ente infinito vel eẽ ifinitũ de aliquo ente:sicut ap
paret ex.q.1.2.di.illa autẽ sunt perfectiora que vltio co/
gnoscunt̃ demõstratione qa:ex creaturis:qꝛ ꝑꝑ eorũ re/
motionẽ a creaturis difficillimũ est eo ex creaturis † co/

a.l. concludere.

gnoscere.¶ Si aũt dicis de summo bono:vel de sũmo
ente/q̃ illud dicit modũ intrinsecuꝫ entis:ꝛ includit vir/
tualiter alios cõceptus.¶ Rñdeo q̃ si summũ intelli/
gat̃ cõparatiue/sic dicit respectum ad extra:sz infinituꝫ
dicit cõceptũ ad se.si aũt itelligat̃ absolute sũmũ/hoc est
q̃ ex nã rei nõ possit excedi:pfectio illa expssius cõcipit̃
in rõne ifiniti entis.nõ eniz sũmũ bonũ indicat in se vtꝛ
sit finitum vel infinitũ.¶ Ex hoc apparet iprobatio il/
lius qd dĩ in precedenti opi.q̃ perfectissimuꝫ qd possu/
mus cognoscere de deo est cognoscere attributa reducẽ

do illa in esse divinum, propter simplicitatem divinam. cognitio enim esse divini sub ratione infiniti est perfectior cognitione eius sub ratione simplicitatis: quia simplicitas communicatur creaturis. infinitas autem non secundum modum quo convenit deo.

F **Quinto** dico quod ista que cognoscuntur de deo cognoscuntur per species creaturarum: quia sive universalius et minus universale cognoscantur per eandem speciem minus universalis, sive utrumque habeat speciem intelligibilem sibi propriam: saltem illud quod potest imprimere vel causare speciem minus universalis in intellectu, potest etiam causare speciem cuiuscumque universalioris et ita creature que imprimunt proprias species in intellectu possunt etiam imprimere species transcendentium, que communiter conveniunt eis et deo. Et tunc intellectus propria virtute potest uti multis speciebus simul ad concipiendum illa simul: quorum sunt iste species: puta specie boni: specie summi: specie actus ad concipiendum summum bonum et actualissimum: quod apparet sic per locum a minori: imaginativa enim potest uti speciebus diversorum sensibilium ad imaginandum compositum ex illis diversis: sicut apparet imaginando montem aureum. ¶ Ex hoc apparet improbatio illius quod dicitur in precedenti opinione de illa suffossione: quia suffodiendo nunquam illud quod non subest suffossioni invenitur per suffossionem. non autem subest conceptui creature aliquis conceptus vel species representans aliquid proprium deo quia sit omnino

R.l. q alterius rationis ab eo quod convenit creature: ut probatum est per secundam rationem in secundo articulo. ergo per suffossionem nullus talis conceptus invenitur. Et quod adducitur simile de extimativa. ¶ Dico quod videtur adduci falsum ad confirmationem alterius falsi: quia si maneret ovis in propria natura et in eodem affectu naturali ad agnum: mutaretur tamen ovis ut esset similis lupo per miraculum in omnibus accidentibus sensibilibus: puta colore, figura, sono, motu, et huiusmodi. agnus fugeret ovem sic mutatam sicut fugeret lupum: et tamen in ove sic mutata non esset intentio nocivi: sed proficui et convenientis: et ita estimativa agni non suffoderet ad inveniendum intentionem convenientis sub speciebus sensibilibus: sed precise ita moveretur secundum appetitum sensitivum: sicut accidentia sensibilia moverent. ¶ Si dicas: quod intentio ibi convenientis non multiplicatur: quia non sunt talia accidentia convenientia tali intentioni: et intentio convenientis non multiplicatur sine accidentibus sibi convenientibus. Hoc nihil est: quia si agnus hic fugeret lupum propter perceptionem nocivi conceptam ab estimativa: et illa non multiplicatur cum accidentibus istis sensibilibus: quia non est cum eis talis intentio stante isto casu.

R.l.non. ergo aut hic non est suffossio agni ad intentionem nocivi quam nulla est. aut sic hic non fugeret per suffossionem. ergo nec alias.

G **Ad argumenta** principalia illius questionis. ¶ Ad primum dico quod illa comparatio Philosophi debet intelligi quantum ad primam motionem intellectus ab obiecto. ibi enim phantasmata cum intellectu agente habent vicem primi obiecti moventis: sed non debet intelligi quantum ad omnem actum sequentem motionem primam. potest enim intellectus abstrahere obiectum inclusum in aliquo primo movente et considerare illud abstractum non considerando illud a quo abstrahitur: et considerando illud sic abstractum considerat commune sensibili et insensibili: et in illo considerat insensibile in universali: sicut et sensibile. Et potest considerare istud abstractum et aliud abstractum cum quo sit proprium alteri. scilicet insensibili: sed sensus non est abstractivus: et ideo in omni actu tam primo quam secundo requirit aliquod obiectum primum moventem: quod non se habet phantasma ad intellectum. ¶ Ad secundum dico

Cap.1. quod Commentator exponit illud simile Philosophi de difficili: et non de impossibili. et ratio sua est: quia tunc natura fecisset ociose illas substantias abstractas intelligibiles et non possent intelligi ab aliquo intellectu. ¶ Sed ista ratio eius non valet: tum quia non est finis illarum

Confutatio Commentatoris substantiarum inquantum intelligibiles sunt ut intelligantur ab intellectu nostro: et ideo si hoc non conveniret eis: non propter hoc essent frustra intelligibiles. tum quia non sequitur. non sunt intelligibiles ab intellectu nostro. ergo a nullo. possunt enim intelligi a seipsis. et ideo est fallacia consequentis. Unde licet multipliciter posset exponi auctoritas Philosophi. dico tamen quod oculus noctue non habet cognitionem nisi intuitivam: et naturalem: et quantum ad istas duas conditiones potest exponi auctoritas Philosophi de impossibili: quia sic impossibile est illi oculo naturaliter et intuitive considerare obiectum illud: sic intellectui nostro est impossibile naturaliter et intuitive cognoscere deum. ¶ Ad tertium dico quod infinitum potentiale est ignotum: quia unumquodque est cognoscibile inquantum est in actu: non tamen ita est ignotum quod repugnat sibi intelligi ab intellectu infinito: sed non potest infinitum cognosci ab aliquo intellectu cognoscente ipsum secundum modum sue infinitatis. Modus enim sue infinitatis est accipiendo alterum post alterum: et intellectus qui cognosceret hoc modo alterum post alterum, cognosceret semper aliquod finitum et nunquam infinitum: intellectus tamen infinitus potest cognoscere totum illud simul: non partem post partem. ¶ Et cum arguitur de secundo meta. de infinitis et infinito. Dico quod non est simile: quia cognitio obiectorum infinitorum numeraliter concluderet infinitatem potentie cognoscentis: sicut patuit in q. 1. secunde dis. ar. 2. ad infinitatem. videlicet: quia ibi pluralitas ex parte obiecti concludit maioritatem virtutis in intellectu: sed intellectio alicuius infiniti intensive, non concludit infinitatem actus: quia non oportet actum habere talem modum qualem habet obiectum: quia actus sub ratione finiti potest esse ad obiectum sub ratione infiniti, nisi esset actus comprehensivus. et concedo quod talem actum circa obiectum infinitum non habemus: nec est possibile. ¶ Ad Greg. dico: quod non debet intelligi quod contemplatio sistat sub deo in aliqua creatura: quia hoc esset frui utendis: quod esset summa perversio secundum Aug. 83. q. q. 30. sed conceptus illius essentie sub ratione entis est imperfectior conceptu illiusmet essentie ut hec essentia est: et quia imperfectior est: ideo est inferior in intelligibilitate. contemplatio autem de lege communi stat in tali conceptu communi: et ideo stat in aliquo conceptu qui est minoris intelligibilitatis quam deus in se ut hec essentia. et ideo debet intelligi ad aliquid quod est sub deo: hoc est ad aliquid in ratione intelligibilis: cuius intelligibilitas est inferior intelligibilitate dei in se ut hec essentia singularis.

H

3. physicorum tex.co.63.

Ubi supra.

Resolutio notabilis.

I **Ad argumenta** pro prima opinione. cum arguitur quod deus non potest intelligi in aliquo conceptu universali communi univoco sibi et creaturis: quia est singularitas quedam. ¶ Respondeo. consequentia non valet. Sortes enim inquantum sortes est singularis: et tamen a sorte plura possunt abstrahi predicata: et ideo singularitas alicuius non impedit quin ab eo quod singulare est possit abstrahi aliquis conceptus communis: et licet quicquid est ibi in re sit singulare ex se in existendo: ita quod nihil contrahat aliud ibi ad singularitatem: tamen illud idem potest concipi ut hoc in re: vel quodammodo indistincte: et ita ut singulare vel ut commune. Quod dicit de cognitione per accidens non oportet improbare: quia quasi per accidens cognoscitur in attributo: sed non precise sic: sicut supra probatum est.

Ad secundam questionem dico quod triplex est ordo intelligibilium in proposito. Unus est ordo originis vel secundum generationem. Alius est est ordo perfectionis. Tertius est ordo adequationis vel causalitatis precise. De duobus primis primitatibus habetur .9. meta. c. 7. que sunt priora secundum generationem sunt posteriora secundum substantiam. De tertia autem primitate habetur primo posteriorum, in diffinitione universalis: quia primo dicit ibi precisionem et adequationem.

K

Tex.co.15.

Tex.co.4.

Loquendo igitur de primo ordine, scilicet originis, videndum est Primo de cognitione actuali. Secundo de cognitione habituali. Tertio de virtuali. ¶ Quantum ad primum premitto duo. quorum primum est quod alius est conceptus simpliciter simplex: et alius est conceptus simplex qui non est simpliciter simplex. Conceptum simpliciter simplicem voco qui non est resolubilis in plures conceptus: ut conceptus entis vel ultime differentie. Conceptus

simplex: sed nõ tñ simplr simplex est quicũqz põt cõci pi ab intellu actu simplicis itelligẽtie: lz possit resolui in plures cõceptus seorsũ cõceptibiles: sicut est cõceptus diffiniti vel speciei. ¶ Scdo premitto q aliud est ꝯfuse itelligere: et aliud cõfusum itelligere. Cõfusũ enĩ idẽ est qđ indistinctũ: et sicut est duplex idistinguibilitas ad ꝓpositũ. s. totius essentialis in ptes essentiales et totius vlis in partes subiectiuas: ita est duplex distinctio duplicis totius predicti ad suas partes. Cõfusũ igit itelligit qñ intelligit aliquid idistinctũ altero predictoꝝ modorũ. Sed cõfuse dicit aliqđ ꝯcipi qñ cõcipit sicut exprimit per nomẽ. distincte vero qñ ꝯcipit sicut exprimit p diffõnẽ. ¶ His pintellectis pmo pono ordinẽ originis in cognitione coꝝ actuali que cõcipiunt ꝯfuse. et quo ad hoc dico q primũ actualr cognitũ cõfuse est spẽs spalissima: cuius singulare efficacius et fortius pmo mouet sensum: siue sit audibile: siue visibile: siue tangibile. qđcũqz enĩ idiuiduũ fortius mouet sensum eius spẽs prio cognita est cognitione ꝯfusa. ¶ Ex hoc supposito q singulare sit in debita ꝓportione psens sensui. vnde si ponas aliquẽ casũ in quo sensus nõ pmo sentit nãm specificã sibi nõ statim pz si est rubeus vel viridis color: et per ꝯsequens itellectus per illã sensationẽ nõ statim apprehendet nãm specificã semp pono debitã proportionẽ singularis ad sensum. Uel ꝓpter iperfectionẽ virtutis quaz excedit hec visibilitas nature talis: vt nature: vel ꝓpter defectũ in medio huius vel huius: vel ꝓpter nimiã distãtiã. ¶ Per hoc pz ad hãc istãtiã duo oculi in eadẽ distãtia ad rubeũ. vnus statim percipit rubore: alius cõfuse: igit in ꝓportione debita non statim sentit nã specifica. ¶ Rñ: debita vni nõ est debita alteri ꝓpter iproportionẽ in illo passo. ¶ Cõtra. si vsqz ad. a. gignit spẽm ruboris: et vltra. a. spẽm coloris: vel cõfuse representantem sint isti oculi vltra. a. neuter videbit ruborem distincte. ¶ Rñ: qcquid sit de medio: siue vbiqz spẽs ꝓpria siue vltra aliquã distantiã spẽs ꝯfusa saltẽ in oculo min⁹ dispositio: ceteris paribus cõfusior saltẽ vltra determinatam distantiã. nõ possit sub ꝓpria rõne intelligi: de quo alias. Loquor enim modo de illis que certũ est posse itelligi fm cõmunẽ opionẽ. et probo ꝯclõnẽ propositã sic. ¶ Causa nãlis agit ad effectũ suum fm vltimũ potẽtie sue qñ nõ est ipedita. igit ad effectũ pfectissimuz quẽ pmo põt producere pmo agit. oĩa aũt cõcurrẽtia ad istũ actũ pmũ intellis sunt cause mere nãles: qa pcedũt oẽm actũ volũtatis: et nõ sunt ipedite: vt pz. ergo pmo producit pfectissimũ ꝯceptũ in quẽ pñt. ille aũt nõ est nisi cõceptus spẽi spalissime. Si enĩ aliquis alius eẽt: puta ꝯceptus alicuius cõioris ille eẽt pfectissimus in quẽ ista possent: et cũ ꝯceptus illius cõioris sit imperfectior ꝯceptu speciei spalissime: sicut pars est imperfectior toto: seqreret q illa nõ possent in cõceptũ illi⁹ spẽi: et ita nũqᵭ causarent ꝯceptũ illũ. Ordo in gnõnibus respondet hic per impfectũ vt mediũ, aliogn primo causaret ab obiecto conceptus diffinitiuus: quia in illum potest obiectũ vel nunqᵭ causabit. ¶ Quare nõ pmo causat conceptus diffinitiuus: quid pfectionis acquirit aliati cause illius cõceptus per discursũ diuidẽdo ꝛc. ¶ Rñ: cõcept⁹ diffinitiuus est ꝯcept⁹ explicit⁹ t pluriũ partialiũ: ideo ops vtrũqz pintelligi: saltẽ nã: et in nobis tempore: qa nobis vnus cõceptus nobis ex partialib⁹. ¶ Scdo sic. Quia fm Auic. p meta. cap. 3. meta^{ca} est vltima in ordine doctrine. g pncipia oĩum aliarũ sciaꝝ pñt cõcipi: et termini illaꝝ ante pncipia meta^{ce}: sed h nõ esset si oportẽt pmo cõcipi actualr ꝯceptus cõiores qᵭ ꝯceptus speꝝ spalissimaꝝ. tũc enĩ oporteret ens et huiꝰ pmo ꝯcipi: et ita magis sequit metaphysicã eẽ pmam in ordie doctrie. g ꝛc. ¶ 3°: qꝛ si oporteret pcõcipe ꝯcept⁹ vliores añ ꝯceptuz talis spẽi: tũc supposito casu de singulari mouẽte sensuz et intellectũ existẽte soluto oporteret ponẽ magnũ tps añ qᵭ ꝯciperet spẽs illi⁹ singularis pmo sensati: qꝛ pus oporteret itelligẽ oĩa pdicata cõia dcã in qđ de illa spẽ fz ordinẽ. ¶ Ex hoc appet cã qre intellectus intelligit prius vnũ itelligibile qᵭ aliud: lz spẽs pluriũ sint ibi psites. h enĩ nõ ẽ a volũtate: cũ tũc nõ hẽat itellectus actũ itelligẽdi. sz huius cã ẽ: qꝛ singulare vnius fortius mouet qᵭ singulare alterius. hoc dictũ ẽ de cognitiõe ꝯfusa. ¶ 2° dico de cognitiõe actuali distincte cõceptoꝝ: et dico q est ecõuerso: qꝛ pmũ sic cõceptũ ẽ cõissimuz: et q sunt ꝓpinqora sibi sunt pora. et q sunt remotiora posteriora sunt. Hoc sic ꝓbo. qꝛ ex 2° pmisso nihil cõcipit distincte nisi qñ ꝯcipiunt oĩa q icludunt in rõne eius essẽtiali. ens includit qdditatiue i oĩbus ꝯceptibus qdditatiuis iferiorib⁹. ergo nullus ꝯceptus inferior distincte ꝯcipit nisi ꝯcepto ente. ens aũt nõ põt cõcipi nisi disticte: qꝛ hz ꝯceptũ simplr simplicẽ. ergo põt ꝯcipi distincte sine alijs: et alij non sine eo distincte cõcepto. ergo ens est primus cõceptus distincte cõceptibilis. ex hoc sequit q ea que sunt sibi ꝓpinquiora sunt priora: qꝛ cognoscere distincte habetur per diffinitionẽ que inquirit per viam diuisionis incipiendo ab ente vsqz ad conceptuz t diffiniti. in diuisione aũt prius occurrunt conceptus cõiores. deinde genera et differentie in qbus ꝯcipit distincte ꝯcept⁹ iferior. ¶ 2° ꝓbo idez: qꝛ meta^{ca} fm Auic. vbi prius est prima fm ordinẽ sciendi distincte: qꝛ ipsa habet certificare pncipia aliarum sciarũ. ergo eius cognoscibilia sunt prima distincte cognoscibilia. nec in hoc contradicit sibi Auic. qui ponit eam in ordine doctrine vltimaz et primam in sciendo distincte: qꝛ sicut patuit ex questiõe illa de propositione per se nota. pncipia aliarũ sciẽtiarum sunt per se nota ex cõceptu cõfuso terminoꝝ. sz ex meta^{ca} scita: postea ẽ possibilitas ingrendi quidditatem terminoꝝ distincte: et hoc modo termini sciẽtiarũ spaliũ nõ concipiunt: nec principia eorũ intelligunt ante metaphysicã. sic enim multa possunt patere metaphysico geometre q non erant nota prius geometre ex cõceptu confuso. Exẽplum. geometer inquantũ geometer non vtitur pro pncipijs per se notis: nisi illis que statim sunt euidentia ex confuso conceptu terminoꝝ: qualis occurrit primo ex sensibilibus: puta linea est longitudo ꝛc. non curans ad qđ genus pertineat linea: puta vtrum sit substantia vel quãtitas. sed modo cognita geometria et alijs sciẽtijs specialibus: sequitur meta^{ca} de conceptibus cõibus ex quibus potest fieri reditio per viam diuisionis ad inquirẽdum quidditates terminoꝝ in sciẽtijs specialibus: et tũc ex illis quidditatibus sic cognitis distinctius cognoscunt principia specialium scientiaꝝ qᵭ prius cognoscebant. Cognoscuntur etiam multa principia que nõ erant pus nota ex terminis confuse cognitis. Et hoc mõ patet quomodo metaphysica est prima: et quomodo non prima. ¶ Sed comparãdo totum ordinẽ confuse ꝯcipiẽdi ad totũ ordinẽ distincte cõcipiendi qs prior est: Dico q totus ordo cõfuse concipiẽdi prior est: et id p^m in illo ordine est simplr primuz. et hoc ꝓbat ex auctoritate pdicta Auic. de ordine metaphysice ad alias sciẽtias speciales.

Contra istud

obijcitur: qꝛ primo physicorum dr q confusa. i. magis vlia sunt prius nota nobis: qđ probat: qꝛ pueri pmo appellãt oẽs homines pres et oẽs feminas matres. postea discernunt vnũqđqz. ergo pus cognoscũt prez sub rõne hoĩs qᵭ sub rõne huius hoĩs. hoc est actualiter concipi conceptus

Marginal notes (left): L — 8° phy. t. c. 5. — Doctor in originali suo hic ita litterã correxit. — 2 — M — Arg^m docto. efficacissimuz ꝯ adiuersarios: qđ aliqñ reficere conant cõtra doc. qa nõ intelligunt efficaciam rationis. — 2l. 1. explicatiue.

Marginal notes (right): a. 1. sensu posito i actu de ꝛc. a. 1. et intellu. Hõ est in originali hoc. — N — 9. metaphysice in fine. — Ue ingr art. 2. post. t. c. 17. a. 1. diffiniendi. — Et 1. q. 2. — Pro his vide auctor. 6. met. cõ. primo. — Et p ꝯsis totali ẽntiale notius erit qᵭ totũ vle vt inge ntr. pmo phy. si. cõ. 3. ꝯ thomistas, qꝛ est magis confusum. — T. c. 3. T. c. 5.

priores seu cõiores. ¶ Hoc idem ꝓbat Auicē. de eo qḋ
videt̄ a remotis: quia prius cognoscit̄ aliquid sub rõne
corpis q̄ aialis: ⁊ ṗus sub rõne aialis q̄ hois: ⁊ ṗus ho-
minis q̄ huius hois. ℂ Hoc etiā videt̄, qa in argnēdo,
via cõpositiua est ante resolutiuā: ğ ita est in itelligibili-
O bus simplicibꝰ. ℂ Ad ṗmū dico, ꝙ sicut est duplex cõ-
fusuꝫ. s. totū vl'e: ⁊ totū cēntiale: ita vtrūqꝫ in suo ordine
est ṗmū: sed simpl'r ṗmū est illud qḋ est ṗmū in ordine
cõfuse cognoscēdi: qa ꝓcessus nāl's ab impfecto ad pfe
ctū est p mediū. Cõfuse aūt cogscere est q̄si mediū inter
ignorare ⁊ distincte cognoscere: ⁊ ideo ꝯfuse cognoscere
est ante qḋcūqꝫ distincte itelligere. Et qḋ dicit̄ de puero,
ꝯcedo ꝙ spēs ṗintelligit̄ ante singulare: qa dixi ꝙ spēs
est ṗmū itelligibile: sed rõ nō ꝯcludit de gn̄e sed de spe.
ṗus. n. natural'r actual'r ꝯcipit̄ albedo q̄ color in ordine
cognis ꝯfuse: qa color sub rõne coloris nō cognoscit̄ nisi
sub maiori abstractione q̄ sit abstractio albedinis ab
hac albedine ⁊ illa. abstractio autē maior est difficilior:
A. I. sensibili- bus. qa est a minus sīlibus. ℂ Ad Auic̄. dico ꝙ q̄n obm̄ non
est debite approximatū nō mouet ad cogscendū se sub
pfectissima rõne: sꝫ sub alia impfecta: ⁊ tūc itell's sequēs
sensum talis obi, opꝫ ꝙ sit talis obi vl'is: cuius sensus
erat sub rõne singularis: sed q̄n obm̄ est in debita ꝓpor
tione vt possit mouere sensuꝫ sub rõne sua ꝓpria ⁊ pfe-
cta: tūc intell's sequēs sensuꝫ talē, hꝫ notitiā talis nature,
prius sub rõne specifica ꝯfuse q̄ sub rõne gn̄is confuse.
Nō ꝙ rõ realis impfectior a qua sumit̄ genus sit ratio
mouēdi q̄n plus distat: ⁊ pfectior a qua sumit̄ dr̄ia sit rõ
mouēdi q̄n minus distat: imo rõ actiua efficacior est rõ
agēdi a distātiore. Sed forma specifica est impfecta rõ
assimilādi a magna distātia: ⁊ est rõ pfectior assimilādi
a distātia ꝓportionata. Igit̄ color nullā sui gignit spēm.
nō sequit̄: sꝫ tn̄ nō h̄: sed hec albedo vel hec nigredo.
P ℂ Et tunc qḋ esset de specie intelligibili vl'iori ⁊ minus
A. I. d. vl'is. ℂ Dici pōt ꝙ vtraqꝫ gignit̄ ab codē phātasmate:
aliter nullius vt v̄tual'r ꝯtentū in iferiori se est gignitiuū
spēi itelligibilis: qa p se est itelligibile, sic nō spēi sensibi
lis: qa nec sic est sensibile: qa sensus est existētis vt ex̄tis.
ℂ Cōtra per te, sensus nō est singularis: sꝫ nāe in singu
lari. ℂ Itē si ponat̄ ꝓpria spēs sensibilis ⁊ ꝓpriū phā-
tasma albedinis, ⁊ aliud ꝓpriū coloris: sed nō pōt poni
ꝓpriū quātitatꝫ nec entis: qa hec, sub ista idifferētia ex-
cedunt genus sensibiliū: nec p̄nt, vt huius, relucē in phā
tasmate: ⁊ tn̄ ipsoꝝ cānt̄ ꝓprie spēs itelligibiles: nō igit̄
a diuersis phātasmatibꝰ nec ab ipsismet vt distictis ibi
virtual'r existētibꝰ: qa sub istis rõnibꝰ nō sunt ibi repre-
sentatiue: nec aliter q̄ repre sentatiue, pꝫ. Concedit̄ illḋ
quod vtraqꝫ gignitur ab eodem phantasmate vt prius.
ℂ Ad tertiū dico, ꝙ vtrobiqꝫ ꝓcedit̄ ab includente ad
Subtilissima solutio. inclusum: ita in simplicibus sicut in cõplexis: sed in sim
plicibus includens est inferius: in complexis ṽo inclu-
dens est principium respectu conclusionis.

Quantum
ad notitiā habitualē siue virtualem: ṗmo expono qḋ itelligo p terminos.
Q Habitualē notitiā voco q̄n obm̄ sic est p̄sens itellectui
in rõne itelligibilis actu: vt intell's statim possit hēe actū
elicitū circa illud obm̄. Uoco v̄tualē q̄n aliqḋ intelligit̄
in aliquo vt pars itellecti ṗmi: nō aūt vt primū itell'm,
siue vt totale terminās itellectionē: sicut cū intelligitur
homo intelligit̄ aial in hoie vt pars itellecti: nō vt itell'ꝫ
ṗmū: siue totale terminās itellectionē. h̄ satis ꝓprie vo-
cat̄ itell'ꝫ v̄tual'r: qa est satis ꝓrimū itellecto in actu. nō
tn̄ posset eē actualius intell'm nisi eēt ꝓpria itellectione
itellectū, que eēt ipsiꝰ ṗmi vt termini totalis. ℂ Quātū
R ad istā notitiā habitualē vel virtualē, dico ꝙ cõiora sūt

prius nota via originis vl' gn̄onis: qḋ ꝓbat̄: qa sic diuer-
se forme pficiētes idē pfectibile ordine quodā nate sūt
mediatius ⁊ imediatius iformare illud vl' pficere: ita si A. 7. meta. cõ. 17. mā pꝰ recipit formas vleo. ⁊ sic de incepe.
eadē forma ꝯtineat in se v̄tual'r pfectionē illaꝝ formaꝝ
ordinataꝝ q̄si ꝯsimili ordine nāc perficiet illḋ pfectibi-
le: sicut si forma corpis sube ⁊c. eēnt alie forme in aliq̄,
per prius informaret forma sube: ⁊ deīde forma corpo-
ris ⁊c. ita si vna forma icludat v̄tual'r oēs illas: ipsa q̄si
ṗus pficiet māꝫ sub rõne sube q̄ sub rõne corpis: ⁊ sem
per in illa via gn̄ationis impfectius erit ṗus: qa ꝓcedit̄
a poᵃ ad actū. ğ sicut conceptus plures cõiores ⁊ minus
cões habituales vel v̄tuales nati sunt perficere intell'm
via gn̄ationis vel originis: ita ꝙ imperfectior semp ṗus:
ita si vnus ꝯceptus virtual'r icludat oēs istos, ṗus perfi
ciet sub ratione conceptus prioris ⁊ vniuersalioris q̄
sub rõne conceptus particularis.
ℂ Contra quare non simul'r in actuali cognitione. Rn̄ꝰ
hic ordinata s̄m naturam simul duratione, non sic ibi:
A. I. mouentia sed successiue, ⁊ potentius fortius mouet ⁊ impedit alia:
tunc mouere ibi non sic hic.
¶ Hoc de ordine originis siue generationis.

Nunc de ordine
perfectionis, distiguo: ꝙ pfectius itelligibile a no-
S bis pōt intelligi dupl'r: aut simpl'r, aut s̄m ꝓportionem.
Exemplū. visio aquile de sole est simpl'r pfectior respe
ctu solis: q̄ visio nr̄a. vꝫ. respectu candele: ⁊ tn̄ visio nr̄a
pfectior est ꝓportional'r. hoc est, plus hꝫ ipsa de ratione
visionis s̄m ꝓportionē ad visibilitatē candele q̄ visio
aquile habeat de rõne visionis respectu visibilitatis so-
lis. Ista distictio habet̄ a Pho. ii. de aialibꝰ. vbi vult ꝙ I. de pti. aialium. ca. 5.
lꝫ de imālibus habeamus minimā cognitionē: qḋ est in-
telligendū ꝓportional'r: tn̄ illa est desiderabilior cogni-
tione magna que pōt hrī de mālibꝰ: que est magna i cõ-
paratione ad illa cognoscibilia. Loquendo ğ de ordine
T pfectionis simpl'r, dico ꝙ pfectissimū cognoscibile a no
bis etiā natural'r est deus. vnde in hoc etiaꝫ ponit Phs Ca. 10.
felicitatē nālē. 10. ethiᶜ. ⁊ post ipsuꝫ spēs spālissima pfe-
ctior in vniuerso. ⁊ deinde spēs prima illi: ⁊ sic vsqꝫ ad
vltimā spēm: ⁊ post oēs spēs spālissimas genus primū
abstrahibile a specie pfectissima: ⁊ sic semp resoluēdo.
⁊ ratio oium istoꝝ est: qa attingere actualius obm̄ est i-
tellectio pfectior simpl'r: qa hꝫ equalē pfectionē ex pte
intell's cū quacūqꝫ alia itellectione vel nō minorē: ⁊ hꝫ
pfectionē multo maiorē ex pte obi: que duo. s. perfectio
V potētie ⁊ pfectio obi sunt causa pfectissime cognis siue
intellectionis. ℂ Si loquamur de notitia pfectiore s̄m
ꝓportionē ad cogscibile: dico ꝙ pfectiora sensibilia ⁊
sensus efficacius mouētia sunt pfectiꝰ cognoscibilia s̄m
ꝓportionē: qa itell's noster plus attingit ad illa s̄m gra-
dus cogscibilitatꝭ eoꝝ: ⁊ que sunt remotiora ab illis sūt
minꝰ cogscibilia s̄m ꝓportionē sue cognoscibilitatis.
ℂ De tertia ṗmitate. s. adeq̄tionis: dicet̄ in sequēti q̄one.

Ad argumēta
huius q̄onis. ℂ Ad ṗmū dico ꝙ ꝯn̄a nō valꝫ. s. est ṗmuꝫ ens.
ergo est ṗmū cognitū a nobis: lꝫ sequat̄. igit̄ est primuꝫ
cognoscibile quātū est de se: ⁊ ita dꝫ itelligi veritas de q̄
loquit̄ Phs 2ᵒ meta. sicut res se hn̄t ad entitatē ita ad
veritatē, p euidētia rei in se: siue pro intelligibilitate rei
ex pte sui: nō opꝫ aūt ꝙ res sicut se hꝫ ad entitatē: sic se
habeat ad cognosci: nisi intelligat̄ cognosci ab illo itell'u
qui respicit itelligibilia oīa s̄m gradū ꝓpriū cognoscibi-
litatis eoꝝ: qualis nō est nr̄ intell's: sꝫ maxime cognoscit
sensibilia. ℂ Ad scḋm dico, ꝙ ꝯn̄a nō valet nisi in cau-
sis precisis: qḋ pꝫ in exēplo. si eclipsis est cognoscibilis
ex duplici causa p duas potētias. s. per sensum ⁊ itell'm
habentē

habentē demōstrationem/nunq̄ cognoscitur perfectissi
me nisi cognito prͥ° demōstrationis pfectissime:nō tn̄ se
quit̄.ergo nunq̄ cognoscit̄ nisi cognito prͥ° demōstratio
nis.hēt enim aliā cām qua cognosci pōt:q2 ista nō est p̄
cisa cā.tn̄ per aliam nō pōt ita pfecte cognosci sicut per
istā:q2 ista cā.s.demōstratio qua pōt cognosci ab intelle
ctu est pfectior cā cognitionis sue q̄ alia qua pōt cogno
sci per sensum:ita est in ꝓposito.q̄libet creatura preter
cām cognitionis sue,que est eēntia diuina/hēt aliam cāz
illius cognitionis.s.essentiā ꝓpriaꝫ que nata est gignere
notitiā sui.nūq̄ tn̄ per motionē suā ita pfecte cognosci
tur res sicut per essentiam diuinā.nō igit̄ sequit̄ ab effe
ctu ad cām arguēdo.si pfectissime:perfectissime.ergo si
simplr:simplr.q2 illud qd̄ pfectissime sumptū pōt esse
cā pcisa pfectissime/in gn̄e sumptum:siue simplr/nō est
cā precisa effectus in gn̄e.¶ Ad 3ᵐ dico.q̄ maior est ve
ra loquendo de p̄mitate pfectionis:sed nō de primitate
X adequationis.Exēplum.nunq̄ est visio circa aliqd sub
rōne coloris p̄cisa q̄ nō sub rōne huius vel illius co
loris:puta albi vel nigri nisi illud videat̄ a remotis vel
impfecte.visio aūt alicuius sub rōne coloris p̄cise nō est
pfectissima sed impfectissima.¶ Cū dī/pfectissima ope
ratio potētie est circa p̄mum obiectum eius:veꝝ est/nō
p̄mum adequatione:sed p̄mum pfectione:qd̄.vꝫ.est pfe
Cap.4. ctissimum ꝯtētoꝝ sub p̄mo obiecto adequato.ꝛ ideo di
cit phs.10.ethi.q̄ delectatio pfectissima est in operatio
ne circa optimū oīuꝫ coꝝ q̄ sunt sub poᵃ.hͦ est circa opti
mū ꝯtentū sub obiecto adeq̄to illiꝰ poᵉ.ꝓbat igit̄ ista rō
q̄ deus est p̄mū cognitū,hͦ est/pfectissimū:qd̄ concedo.
sed non p̄mum adequatum:de quo in sequenti.q.

Quod aūt dicit ista opi.recitata:ꝛ hoc quan
tum ad scd̄am.q.de indeter
minato negatiue ꝛ p̄uatiue.si itelligat de p̄mitate origi
nis/cōtradixi in p̄mo mēbro scd̄e q̄onis.ꝛ cum arguit̄.
Y q̄ indeterminatum negatiue est/magis indeterminatuꝫ
q̄ ideterminatum p̄uatiue.nego de ideterminatione ad
ꝓpositū loquēdo:qualis.s.est in p̄mo itellectu:q2 ideter
minatū negatiue est singulare:ꝛ tale nō est magis inde
terminatum q̄ ideterminatū p̄uatiue.Indeterminatio
Z āt negatiua.s.repugnātia ad determinari.ꝛ si sit aliq̄ mō
maior q̄ idetermiatio p̄uatiua:nō tn̄ tale idetermina
tum p̄us occurrit itellectui:q2 tale nō est ꝯfusuꝫ obiectū
sed distinctū cognoscibile/sicut prius dictum est.¶ Qd̄
arguit etiā in scd̄o mēbro.q̄ notitia rōnali deus sit vlti
mum cognitū:q2 p̄us cognoscit̄ illud a quo fit abstractio
q̄ abstractū.hoc nō est veꝝ nisi ponēdo abstractionem
quēdam discursum a notiori ad aliud:ita q̄ illud a quo
fit abstractio est p̄mo cognitū:ꝛ aliud cognitum per ip
sum.ꝛ si ita intelligat abstractionē/talis cognitio per ab
stractionē nō est p̄ma cognitio abstracti.si eni ita cogno
scat̄ deus per creaturā:opꝫ aliquē ꝯceptū p̄hēre de deo
ad quem discurrit̄:q2 discursus p̄supponit aliquem cōce
ptum de termino ad quem est.vel igit̄ ꝓpositio quā ac
cipit est falsa.vel si sit vera/ꝯcludit deuꝫ esse p̄us cogni
tum anteq̄ cognoscat̄ rōnabilr:qd̄ forte ꝯcederet.Qd̄
etiā addit q̄ deus vt est p̄mū cognitum a nobis nāliter
nō distinguit̄ ab alijs:q2 nō ꝯcipit̄ in aliquo in quo disti
guat̄ a creatura.In hoc vī ꝯdicere sibiipsi.ꝓdixit enim
q̄ est p̄mum cognitū ab intellectu nāliter vt est indeter
minatū negatiue.ꝛ dicit q̄ in hͦ ꝯceptu distīguit̄ a crea
tura:q2 iste nō ꝯuēit creature. Qō.III.

Circa illud qd̄ tactum est in 3° arti
culo scd̄e q̄onis de ob
iecto adequato intellectus ꝛ p̄ciso:queritur.
vtrū deus sit obiectū nāle p̄mū,hoc est ade
quatum respectu intellectus viatoris.¶ Arguit̄ q̄ sic.
q2 ex p̄cedenti q̄one deus est primū/hoc est perfectissi
mū/inter oīa cognoscibilia.primū aūt in quocunq3 gn̄e
est cā essendi alijs in illo genere.ex 2° meta.sicut p̄mum T.c.4.
calidū est cā caloris in oībus alijs.ergo deus est cā co
gnoscendi oīum alioꝝ.igit̄ est primū obiectum intelle
ctus.¶ 2° sic.Unūqdq3 sicut se hēt ad esse sic se hēt ad
cognitionem:sed nihil est ens per participationē:nisi ab
ente iparticipato.igit̄ nō cognoscit̄ nisi p̄us cognito en A.l.
te imparticipato.¶ Hoc ꝯfirmat̄ per Aug.8.de trini.c. Nisi p rōnē
3.de magnis.vel.8.de p̄uis.Nō diceremus aliqd eē me entis impaticipati p̄us cognita.
lius alio,cū vere indicamus/nisi esset ipressa nobis no
tio ipsius boni.Videt̄ aūt ibidem loq̄ de bono indeter
minato negatiue de quo i eodē.c.dicit.vide ip̄m bonū si Nō est in originali doctoris.
potes ꝛ deum vtriq3 videbis:qd̄ nō vī veꝝ nisi de bono
indeterminato negatiue:qd̄.s.non est determinabile:q̄le
est primum bonum.¶ Contra.primum obiectum pri
mitate adequationis recipit predicationem oīum conte
ntorum sub eo.deus aūt non.ergo ꝛc̄.

In ista q̄one est vna opinio:que dicit q̄ p̄mū Tho.l.p.te q.5.artic.2.ꝛ
obiectum itellectus nr̄i est q̄ddi q.12.ar.4.ꝛ
tas rei mālīs.rō ponit̄ ad hoc:q2 potētia ꝓportionatur q.85.arti.1.vi
obiecto.triplex aūt est potētia cognitiua.Quedam oīno de.3.de aīa.c.9.10.ꝛ.11.
separata a mā:ꝛ in essendo:ꝛ in opando/vt itellectus se
paratus.Alia ꝯiuncta māe ꝛ in essendo ꝛ in opando vt Vide Tho.l.
potētia organica que pficit mām/ꝛ nō opat̄/nisi mediā p.te q.77.
te organo a quo in opando nō separat̄:sicut nec in essen ꝛ.78.ad hoc.
do.Alia est ꝯiuncta māe in essendo:sed non vtitur orga
no māli in opando:vt intellectus noster.Istis corresp̄o
dent obiecta ꝓportionata.nam potētie omnino separa
te vt prime correspōdere dꝫ quidditas oīno separata a
materia.Scd̄e singulare omnino materiale.Tertie er
go correspōdet q̄dditas rei materialis/que ꝛ si sit in ma
teria:tamen cognoscitur non vt in mā singulari.

Cōtra. Istud nō pōt sustineri a theologo.q2 i
tellectus/existens eadē potētia/
cognoscet quidditatē substātie mālis:sicut pꝫ ꝑm fideꝫ
de aīa beata.potētia aūt manēs eadem non pōt habere
actum circa aliquid qd̄ nō ꝯtinet̄ sub suo p̄mo obiecto.
¶ Qd̄ si dicas/eleuabit̄ per lumē glorie ad hoc q̄ co A
gnoscat illas substātias imāles.¶ Cōtra.Obiectum p̄
mum habitus ꝯtinet̄ sub primo obiecto potētie:vel sal
tem nō excedit:q2 si habitus respicit aliqd̄ obiectuꝫ qd̄
nō ꝯtinetur sub primo obiecto potētie:sed excedit:tunc
ille habitus non esset habitus illius potentie:sed faceret
eā nō esse illam potētiam sed aliam.¶ Confirmat̄ rō:
q2 cum potētia in p̄mo signo nāe in quo est potentia ha
beat tale obiectum p̄mum.per nihil posterius nā p̄sup
ponens rōnem potētie pōt fieri aliud primū obiectum
eius.oīs aūt habitus nāliter presupponit potētiā.¶ Si
dicas/q̄ hec etiā opi.poneret̄ a pho:puta si poneret q̄ Vide.l.6 de
intellectus noster ꝓpter sui isimitatē inter intellectus:ꝛ aīa.c.150.ꝛ.161.
ꝓpter ꝯiunctionem eius cū virtute phātastica in suppo
sito cognoscēte hēt ordinem mediatū ad phātasiā sicut
phātasia hēt ordinem imediatū ad sensum cōeꝫ.ꝛ ideo
sicut virtus phātastica nō mouet̄ ab aliq̄ nisi q̄ est ob
iectum sensus cōis:s3 alio modo idē obiectū cognoscat:
ita diceret q̄ itellectus noster nō tn̄ ꝓpter statū aliquē:
sed ex nā potētie nō posset aliqd intelligere nisi abstra
hibile a phantasmate.¶ Cōtra hoc arguit̄ tripl̄r.p̄ sic.
q2 desiderium nāle est in intellectu cognoscēte effectuꝫ
ad cognoscēdum cām:ꝛ in cognoscente cām in vniuersa
li est desiderium naturale ad cognoscēdum illam in par
ticulari ꝛ distincte.desiderium aūt naturale non est ad 1.et.2.c.32.ꝛ
impossibile,ex nā desiderātis:q2 tūc esset frustra.q̄ non 2.et.c.50.ꝛ

59.t.3.de aia. t.cõ.60. t.2. meta.c.1. est impossibile intellectui ex parte intellectus cognosce-
re substãtiam imãlem in pticulari: ex quo cognoscit ma-
teriale qd est effectus eius. et ita pmum obiectũ intelle-
ctus nõ excludit illud imãle. ¶ 2° sic. Nulla potẽtia po-
B test cognoscere obiectũ aliqd sub rõne cõiori q̃ sit ratio
sui pmi obiecti. qd pz. pmo per rõnẽ: q2 tũc illa rõ primi
obiecti nõ esset adequata. Etiã pz per exẽplũ. Uisus nõ
cognoscit aliqd sub rõne cõiori q̃ sit rõ coloris vel lu-
cis. nec imaginatio aliqd sub rõne cõiori q̃ sit rõ imagi-
nabilis: qd est primũ obiectũ eius: sed intellectus cogno-
scit aliqd sub rõne cõiori q̃ sit rõ entis mãlis: q2 cogno-
scit aliqd sub rõne entis in cõi: aliogn metaphysica nul-
la esset scia intellectui nr̃o. ¶ P.3° et reddit in idez quasi
A.1.non cũ 2°. Quicqd p se cognoscit a potẽtia cognitiua vel est
eius obiectũ primũ: vel ptinet sub illo obiecto. ens autẽ
vt est cõe sensibili et per se intelligit ab intellectu nr̃o.
al's metaphysica nõ esset magis scia trãscendẽs q̃ phy-
sica. ergo non põt aliqd esse pmũ obiectum itellect' nr̃i
qd sit particularius ente: q2 tũc ens in se nullo mõ intel-
ligeret a nobis. videt igit q falsum supponit in dicta
opi. de obiecto pmo: et hoc loquẽdo de potẽtia ex nã po-
tentie. ¶ Ex hoc apparet q si per viam istius opi. solua
tur prima questio dicendo q qdditas sensibilis est pri-
mum obiectum intellectus: et ideo non intelligitur deus
vel ens imãle: solũ innitit falso fundamento.

Cõgruentia etiã illa que adducit pro illa opi.
nulla est. Potẽtia enim et obiectũ
C nõ opz assimilari in mõ essendi: se hñt eniz vt motiuum
et mobile. et ita se hñt vt dissimilia: q2 vt actus et potẽtia:
sunt tñ pportionata: q2 ista pportio reqrit dissimilitudi-
nem pportionatoꝝ: sicut cõiter di in oi pportione: si-
cut pz de mã et forma: pte et toto: cã et cãto et ceteris pro-
portionalibus. igit ex mõ eẽndi talis potẽtie nõ põt cõ-
cludi silis modus essendi in obiecto. ¶ Cõtra h obyci-
tur: q2 lz agens factiuũ possit esse dissile obiecto qd est:
2.de aia.t.cõ. 61. ibi passiuũ: tñ opans in cognitiua opatione opz assilari
obiecto circa qd opat: q2 nõ est passiuũ: sed magis agẽs
et assimilans. oẽs enim antiq concordant in hoc q cognitio
3.de aia. t.2. t.3. t.1. de generatione in fili habetur. sit per assimilationem. nec Arist. in h eis cõdixit. igitur h
reqrit non tñ pportio sed similitudo. ¶ Rñ°. aliud est
loqui de mõ eẽndi ipsius potẽtie in se. et aliud est loq de
ipsa inquãtũ est sub actu 2° vel dispõne pxima ad actũ
2m que sit aliud a nã potẽtie. Nũc aũt q po' cognoscẽs
assimilat cognito: vel est per actũ suũ cognoscendi qui
est quedã obiecti silitudo: vel per spẽm disponẽtem de
pxio ad cognoscẽdum: sed ex h concludere ipz intellectũ
in se hẽre nãliter modũ essendi silez mõ essendi obiecti
vel ecõuerso est facẽ fallaciã acidẽtis et figure dictionis.
sicut nõ sequit. es assimilat cesari: q2 per figuram indu
ctam. igit es in se hẽt similem modũ essendi mõ essendi
cesaris. vel magis ad ppositũ. oculus vidẽs per speciez
obiecti assimilat obiecto. g visus hẽt similem modum
eẽndi mõ essendi obiecti. et ita vlterius sicut qdam visi
bilia hñt mãm que est cã corruptionis et cõdictionis: vt
mixta. quedã carẽt tali mã vt corpora celestia. ita erit q-
dam visus in mã tali. qdam sine mã tali. vel qdam or-
ganum tale: et qdam nõ tale. vel adhuc magis ad ppo-
sitũ. idea in mẽte diuina que est silitudo obiecti est ima
terialis. igit et lapis cuius est idea est immãlis. igit pro-
pter illam cõgruentiam nõ videt congruum artare in-
tellectum ex natura potẽtie ad obiectũ sensibile vt nõ
excedat sensum nisi tñ in modo cognoscendi.

Henri.qũl.15. q.9. et quol. 13.q.9. Alia est opinio que ponit deum esse primũ
obiectum intellectus cuius ra
tiones fundamẽtales sunt ille que adducte sunt ad pmã
partem questionis arguendo ad principale. et propter
easdem ponit deũ esse primum obiectum voluntatis: q2
hẽt rõnem volendi omnia alia. sicut adducit auctorita-
tez Aug. 8. de trini. c.6. de magnis. vel. 17. de paruis. cur
ergo alium diligimus et c. et sequitur. nisi formam: vbi vi
demus quid sit iustus animus diligeremus: nullo modo
eum diligeremus quem ex ista diligimus.

Contra istam opinionem arguit sic. Primũ
obiectũ naturale alicuius po-
tẽtie habet naturalem ordinẽ ad illam potẽtiam. deus
nõ habet naturalem ordinẽ ad intellectum nostrũ sub D
rõne motiui: nisi forte sub rõne alicuius gñalis attribu-
ti. sicut ponit illa opinio. ergo nõ est obiectum pmũ nisi
sub rõne illius attributi. vel fm illam opinionem quaz
prius tenuit: q deus nõ intelligit nisi sub rõne entis non
habebit nãlem ordinem nisi sub tali cõceptu vniuersa-
li. sed particulare: qd non intelligit nisi in aliquo cõmu-
ni non est pmum obiectum intellectus: sed magis illud
cõmune. ergo et c. ¶ P. Certum est q deus non hẽt pri-
mitatem adequationis propter cõmunitatem: ita q di-
catur de omni obiecto per se intelligibilia a nobis. ergo
si aliquã habet primitatem adequationis hoc erit pro-
pter virtualitatem: q2. s. virtualiter cõtinet omnia in se
per se intelligibilia: sed propter hoc non erit obiectũ p
mũ adequatum intellectui nostro: q2 alia entia mouent
intellectum nostrũ propria virtute: ita q essentia diuina
nõ mouet itellectum nostrũ: primo ad se et ad oia alia A.1.sc 60.
cognoscibilia cognoscẽda. sicut aũt pdictũ est i qõne de
subiecto theologie essentia diuina ideo est primũ obie- q.3.
ctum intellectus diuini: q2 ipsa sola mouet intellectũ di-
uinum: et ad cognoscẽdum se et oia alia cognoscibilia ab A.1.
ipso itellectu. Per easdem rõnes probatur q nõ põt eandem.
poni primũ obiectũ intellectus nr̃i substãtia in cõi pro-
pter attributionẽ oĩum accñtium ad substãtiam: q2 acci
dẽtia hñt ppriam virtutẽ motiuã intellectus. ergo sub-
stãtia non mouet ad se et ad oia alia cognoscibilia.

Ad questionẽ igitur Rñdeo. q nullũ po
test poni primũ ob- E
iectum itellectus nr̃i nãle propter adequationem talem
virtualem pper rõnem tactam cõtra primitatem ob-
iecti virtualis in deo vel in substãtia. vel igit nullũ po-
net primum obiectum: vel opz ponere primum adeq-
tum pper cõmunitatem in ipso: q si ens ponat equi-
uocum creato et icreato substãtie et accidẽti cum omnia
ista sint per se intelligibilia a nobis: nullum videt posse
poni primum obiectum intellectus nr̃i: nec pper vtua-
litatem nec pper cõmunitatem: sed ponẽdo illam posi
tionem quam posui in prima qõne huius distinctionis
de vniuocatione entis põt aliquo mõ saluari aliqd esse
primũ obiectũ intellectus nr̃i. Ad qd intelligẽdum pri
mo declaro qualis sit vniuocatio entis: et ad que est. et se-
cundo ex hoc ad propositum. ¶ Quãtum ad primum F
dico q ens non est vniuocum dictum in quid de omni-
bus per se intelligibilibus: q2 nõ de differentijs vltimis:
nec proprijs passionibus entis.
¶ Nam differentia vltima dicitur q2 non habet diffe-
rentiam: q2 non resoluitur in conceptum quidditatiuũ
et qualificatiuum determinabilem et determinantem: A.1. qualitatiuum
sed est tñ cõceptus eius qualificatiuus: sicut vltimũ ge-
nus habet tñ conceptum quidditatiuum.
¶ Primũ. vz. de differentijs vltimis dupl'r pbo. primo T. ex. nõ pñs cõnic.
sic. Si dñe includant ens vniuoce dictum de eis: et non
sunt oino idem. ergo sunt diuersa aliqd idem entia. talia
sunt pprie differẽtia ex. 5. et. 10. meta'ce. ergo dñe ille vlti T. c.12.
me pprie erunt differẽtes. ergo alijs differentijs diffe-
runt. q

runt. q̄ ille alie includāt ens qdditatiue/arguitur de eis
sicut de prioribus: ⁊ ita erit ꝓcessus in infinitum in dif/
ferētijs: vel stabitur ad aliquas oīno nō includētes ens
quidditatiue: qđ est ꝓpositum: q̄ ille sole erunt vltime.
¶ Scđo sic. Sicut ens cōpositū in re cōponit̄ ex actu
⁊ potētia in re: ita ɔceptus cōpositus per se vnus cōpo/
nit̄ ex ɔceptu potētiali ⁊ actuali: siue ex ɔceptu determi
nabili ⁊ determinātē. sicut igit̄ resolutio entium cōposi/
G toꝝ stat vltimo ad simplr̄ simplicia. s. ad actum vltimū
⁊ potētiam vltimā/que sunt primo diuersa: ita q̄ nihil
vnius includit aliqđ alterius: aliogn hoc nō esset primo
actus: nec illud primo esset potētia. qđ enim includit ali
qđ potētialitatis: nō primo est actus. ita opꝫ in cōcepti/
bus/oēm ɔceptum nō simplr̄ simplicem. ⁊ tamē per se
vnum/resolui in ɔceptum determinabilē: ⁊ determinā/
tem: ita q̄ ista resolutio stet ad ɔceptus simplr̄ simpli/
ces. s. ad ɔceptuꝫ determinabilē tm̄: ita q̄ nihil determi/
nans icludat. ⁊ ad ɔceptum determinātem: qui. s. non in/
cludit aliquē ɔceptum determinabilem. ille ɔceptus tm̄
determinabilis est ɔceptus entis/⁊ determinans tm̄ est
ɔceptus vltime differētie. ergo isti erunt primo diuersi:
ita q̄ vnum nihil icludit alterius. ¶ Scđm. s. ꝓpositū
de passionibus entis. ꝓbo duplr̄. pmo sic. Passio per se
T. c. 9. scđo modo pdicatur de sbiecto. primo posteriorum. ergo
sbiectum ponit̄ in diffinitione passionis sicut additum. ex
T. c. 4. 17. eodem pmo. ⁊ ex. 7. meta^{ce}. ens igit̄ in rōne sue passiōis
t. 19. cadit: vt additū. habet enim passiones ꝓprias. vt patet
T. c. 5. per pħm 4. meta^{ce}. cap. 3. vbi vult/q̄ sicut linea inquā/
Efficacissima tum linea hēt ꝓprias passiones ⁊ numerus inquātū nu/
rō ꝫ aduersa merus: ita sunt alique passiones entis inquātuꝫ ens. sed
rios ex textu si ens cadit in rōne eaꝝ: vt additū. ergo nō est per se pri
philosophi. mo mō in rōne qdditatiua eaꝝ. ¶ Hoc etiam ɔfirmat̄
T. c. 35. per pħꝫ primo posterioꝝ. c. de statu pncipioꝝ: vbi vult
q̄ pdicationes per se nō ɔuertunt̄: ita q̄ si pdicatū dica
tur de sbiecto per se nō ecōuerso dicetur sbiectum de predi
cato per se: sed per accñs. ergo si ista est per se 2° modo/
ens est vnum. hec. vnū est ens. nō est per se 2° mō: sed q̄/
si per accñs: sicut ista ꝓpositio est per accñs: risibile est
homo. ¶ 2° sic. Ens sufficienter diuiditur tanq̄ȝ in illa
que includūt qdditatiue ipm/in ens increatū. ⁊ in. 10. ge/
A. l. nera. ⁊ in ptes essentiales. 10. geneꝝ. saltē non videt̄ hic
quicquid sit plura diuidētia qdditatiue qn̄ sint in istis. igit̄ si vnū vt
de istis. veꝝ includat qdditatiue ens/ɔtinebit̄ sub aliquo istoꝝ:
sed nō est aliqđ. 10. geneꝝ. pꝫ. nec ex se est ens icreatuꝫ:
q̄ ɔuenit entibus creatis. igit̄ esset spēs in aliquo gene/
re vel pncipium ēētiale alicuius gñis: sed h̄ est falsuꝫ:
H q̄ ois ps ēētialis in quocūqꝫ gñe ⁊ ois spēs cuiuscūqꝫ
gñis includit limitationē: ⁊ ita qđcūqꝫ trāscendens esset
de se finitū: ⁊ per ɔñs repugnaret enti infinito: nec posset
dici de ipso formalr̄: qđ est falsum. q̄ oia trāscēdētia di/
cunt̄ pfectiones simplr̄: ⁊ ɔueniunt deo in sūmo. ¶ 3° ar
gui pōt: ⁊ in hoc etiam ɔfirmat̄ prima rō ad ɔclonē istā:
q̄ si vnum icludit ens qdditatiue nō includit pcise ens:
A. l. illud. q̄ idem tūc esset passio suiipsius. ergo includit ens ⁊ ali/
qđ aliud. sit illud. a. aut igit̄ illud. a. includit ens: aut nō.
si sic: vnum bis includeret ens: ⁊ esset ꝓcessus in infini/
tum: vel vbicūqꝫ stabitur/illud vltimuꝫ: qđ est de rōne
vnius: ⁊ non includit ens/vocetur. a. vnum ratione entis
inclusi non est passio: ⁊ per ɔñs illud aliud inclusum qđ
est. a. est primo passio: ⁊ est tale q̄ non includit ens qd/
ditatiue: ⁊ ita quicquid est primo passio entis: ex hoc/nō
includit ens quidditatiue.

Quātum ad 2^{m} articulum pncipalem/dico q̄ ex
istis quatuor rōnibus sequit̄/cum nihil
possit esse cōmunius ente: ⁊ ens non possit esse cōmune

vniuocum dictum in quid de oībus per se intelligibili/
bus: q̄ nō de differētijs vltimis: nec de passionib⁹ suis:
sequit̄ q̄ nihil est primū obiectum itell'ᷤ nr̄i ꝓpter cōi/
tatem in qđ ipsius ad oē per se intelligibile: ⁊ tn̄ hoc nō
obstāte/dico q̄ ens est primū obiectum intell'ᷤ nr̄i: q̄ in I
ipso ɔcurrit duplex pmitas. s. cōitatis ⁊ v̄tualitatis. Nā
oē per se intelligibile/aut includit essentialr̄ rōnem en/
tis: vel ɔtinet̄ virtualiter vel essentialr̄ in includēte eēn/
tialiter rōnem entis. Oia enim gña ⁊ spēs ⁊ indiuidua:
⁊ oēs ptes essentiales geneꝝ: ⁊ ens increatum/icludunt
ens qdditatiue. oēs drīe vltime includunt̄ in aliqb⁹ isto/
rum essentialr̄ vel qdditatiue. oēs passiones entis inclu
dunt̄ in ente ⁊ in suis iferioribus v̄tualiter. igit̄ illa/qui/
bus ens nō est vniuocum in qđ/includunt̄ in illis qbus
ens est sic vniuocū. ⁊ ita pꝫ q̄ ens hēt primitatem cōita
tis ad pma intelligibilia/hoc est ad ɔceptus qdditatiuos
geneꝝ spērum indiuiduoꝝ ⁊ ptium essentialium oīum
istoꝝ ⁊ entis icreati: ⁊ hēt primitatē virtualitatis ad in/
telligibilia inclusa in pmis intelligibilibus. hoc est ad cō
ceptus q̄litatiuos drīarum vltimaꝝ: ⁊ passionuꝫ ꝓpria/
rum. ¶ Qđ aūt supposui/cōitatem entis in qđ ad oēs
ɔceptus qdditatiuos pdictos. hoc ꝓbat̄ de oībus illis/
duabus rōnibus positis in prima qōne huius distictio/
nis ad ꝓbādum cōitatem entis ad ens creatū ⁊ ens in/
creatū qđ vt pateat ptracto eas aliq̄liter. ¶ Primā sic.
De quocūqꝫ eniꝫ pdictoꝝ ɔceptuum qdditatiuoꝝ/ɔtin
git intellectū certum esse/ipm esse ens/dubitādo de dif/
ferētijs ɔhentibus ens ad talē ɔceptū/vtrū sit tale ens/
vel nō: ⁊ ita ɔceptus entis/vt ɔuenit illi ɔceptui/est alius
ab illis ɔceptibus inferioribus/de qbus intellus est du/
bius: ⁊ iclusus in vtroqꝫ inferiori ɔceptu. nā drīe ille cō/
trahētes psupponunt eūdem ɔceptum entis cōem quē
ɔhūt. ¶ Scđam rōnē pertracto sic. Sicut est arguitū q̄
deus nō est a nobis cognoscibilis nāliter nisi ens sit vni/
uocū creato ⁊ increato: ita pōt argui de substātia accidē
te. cum enim substātia nō immutet imediate itell'm nr̄m
ad aliquā intellectionem sui: sed tm̄ accñs sensibile. seq/
tur q̄ nullum ɔceptū qdditatiuꝫ hic poterimus de ea:
nisi sit aliqs talis qui possit abstrahi a ɔceptu accidētis:
sed nullus talis quidditatiuus abstrahibilis est a conce/
ptu accidentis nisi conceptus entis. ergo ⁊c. Hoc autem
qđ suppositum est in rōne ista de substātia/q̄ non imu/
tat intellectum nr̄m imediate ad actum circa se. probat̄ K
sic: q̄ quicquid presentia sua immutat intellectum: absen/
tia illius pōt nāliter cognosci ab intellectu.
¶ In eius absentia non sic pōt imutari: sic veꝝ est de A. l. imutare
sensu qđ nō mouet̄ in absentia obiecti. Sed qđ additur
pōt cognosci absens/veꝝ qdem est de itellectu q est re/
flexiuus sup actum ꝓpriū qñ inest/⁊ carētium qñ nō
inest: sed tūc exēplū de visu exponēdum est. prima ma/
ior sufficit ad ꝓpositū. 2ª ɔcludit/manifestius est qdem
scđa vera: sed nō per exemplum probata.
¶ Qñ nō imutat̄: sic appet. 2. de aīa. q̄ visus est tenebre T. c. 103.
pceptiuus: quando. s. lux non est presens. ⁊ ideo tunc vi/
sus non imutat̄. igit̄ si intell'ᷤ nāliter imutat̄ a substātia
imediate ad actum circa ipsam: sequeret̄ q̄ qñ substan
tia nō esset psens posset nāliter cognosci nō esse psens: ⁊
ita nāliter posset cognosci in hostia altaris ɔsecrata nō
esse sbam panis: qđ est manifeste falsuꝫ. nullus igit̄ ɔce/
ptus qdditatiuus habetur nāliter de substātia imediate
causatus a substātia: sed tm̄ causatus vel abstractus pri
mo de accñte. ⁊ illud non est nisi ɔceptus entis.
¶ Rñ: probatio/probat cognitionē substātie intuitiuā/
q̄ de illa est maior vera/nō de abstractiua que nō defi/
cit ꝓpter absentiam realem obiecti: nec igitur absentia

pcipit. ¶ Item q accipitur de sensu dubiū est quō sen
sus/cūz nō retineat spēm in absentia obiecti nec recipiat
spēm tenebre/poterit tenebram cognoscere. ¶ Contra
pᵐ. cognitio abstractiua nec'o presupponit aliqñ hic rea
lem ptiam illius a quo ipsa derelinquit: vel spēm que
est eius pnᵐ/qui tñ vidit eucharistiā nunqȝ realem pre/
sentiā obiecti causati mediate intellectionis abstractiue
habuit. Alius g vidit alium panē/habuit. igit̄ pmus nō
habebit cognitionez abstractiuam panis. scd̄s hēbit q
statiz ɔtra experientiam est qȝ vterqȝ pōt similē actū in/
telligēdi panem expiri in se. si ptertie negef/esto ille p/
mus postea vidit aliū panem. igit̄ poterit postea in co/
gnitionē abstractiuā panis in quā prius nō potuit/oppo
situm experit̄ iste in se. Silr enim se hēt nunc vt prius
¶ Itē qui pōt obiectū absens cognoscē abstractiue pōt
illud pñs in existētia cognoscere intuitiue. igit̄ si substā/
tia cognoscit̄ abstractiue: igit̄ pñs intuitiue: ⁊ tūc absen/
tia. ¶ Ad instātiam de sensu dic tenebra cognoscitur ar
guitiue/nō a visu. Sed sic a potētia arguente/oculus re/
spicit/⁊ nō est cecus: nec tñ videt. igit̄ tenebra/est. pȝ/ali/
qua trium pmissaꝝ ptermissa nō sequit̄ ɔclō/nulla triū
ppōnū est nota visui vt cognoscēti ipsam: vel ɔiunctio/
nem: vel diuisionē extremoꝝ. qȝ nec 3ᵒ/de qua plus vi/
det̄/qȝ nō cognoscit actum suū/qñ inest: nec ꝑuationem/
qñ actus nō inest/exponit̄ Arist. Uisus est tenebre pce/
ptiuus/qȝ ꝑuatio sui obiecti est cā nō imutationis visus:
⁊ sic pcipit̄ tenebra/nō ab visu: sed ab aliqua poᵃ vten/
te priuatione actus in visu pro pñtia. s. tenebre.

¶ Per idē ɔcludit̄ etiam ppositū de ptibus eēntialibus
ipsius substātie. si enīz mā nō imutat intellm ad actum
circa ipsaz: nec forma sbalis. quero qs ɔceptus simplex
in intellu habef de mā vel forma. si dicas q aliqs cōce
ptus relatiuus: puta ptis: vel ɔceptus per accns: puta ali
cuius ppietatis mā̄e vel forme. quero qs est cōceptus
qdditatiuus cui iste per accns/vel relatiuus attribuit̄. ⁊
si nullus qdditatiuus habef/nihil erit cui attribuef iste
ɔceptus per accns. nullus aūt qdditatiuus pōt hēri nisi
impressus vel abstractus ab illo qō mouet intellectum:
puta ab accidēte: ⁊ ille erit cōceptus entis: ⁊ ita nihil co/
gnosceret̄ de ptibus essentialibus substantie: nisi ens sit
cōmune vniuocū eis ⁊ accntibus. ¶ Iste rōnes nō con/
cludūt vniuocationem entis in qd ad differentias vlti/
mas ⁊ passiones. de prima ostēditur.

¶ Quia lȝ intellectus sit certus de aliquo tali q sit ens
dubitando verum sit hoc vel illud: tamen non est certus
q sit ens quidditatiue: sed quasi predicatione per acci/
dens. ¶ Uel aliter ⁊ melius.

¶ Quilibet talis ɔceptus est simplr simplex. ⁊ iō nō pōt
ꝼm aliqd ɔcipi: ⁊ ꝼm aliqd ignorari. sicut pȝ per pħm. 9.
T.c.vlti. metaᶜᵉ in fi. de ɔceptibus simplr simplicibus: q non est
circa eos deceptio: sicut est circa qdditatē cōplexoꝝ/qō
nō est intelligēdū qsi intells simplex formalr decipiat̄
circa intellectionem qdditatis: qȝ in intellectione simplici
nō est veꝝ vel falsum: sed circa qdditatē cōpositam po/
L test intells simplex virtualr decipi. si enim ista rō est in
se falsa: tūc icluderet vtualr ppōnem falsam: qō aūt est
simplr simplex nō icludit virtualr nec formalr ppōnē
falsam. ⁊ iō circa ipm nō est deceptio. Uel enīz totaliter
attingit̄ vel nō attingit̄: ⁊ tūc totalr ignorat̄. de nullo igi
tur simplr simplici ɔceptu pōt esse certitudo ꝼȝ aliquid
eius: ⁊ dubitatio ꝼm aliud. ¶ Per h̄ etiā pȝ ad scd̄az ra
tionē supra positā: qȝ tale simplr simplex/ignotū est oī/
no/nisi ꝼm se totum ɔcipiat̄. ¶ 3ᵒ etiā mō potest respon
deri ad pmam rōnem. q ille ɔceptus de quo est certitu/
do est alius ab illis de qbus est dubius. ⁊ si ille ɔceptus
certus saluatur in alterutro illoꝝ dubioꝝ/vere est vni/
uocus: vt cum alterutro illoꝝ ɔcipit̄: sed non opȝ q iste
vtriqȝ illoꝝ in quid. sed vel sic/vel est vniuocus eis/vt
determinabilis ad determinātes: vel vt denoīabilis ad
denoīantes. vñ breuiter/ens est vniuocū oībus: sed ɔce/
ptibus non simplr simplicibus est vniuocum in quid dī
cum de eis: sed simplr simplicibus/est vniuocus vt de/
terminabilis/vel vt denoīabilis: non aūt vt dictum est
de eis in quid: qȝ hoc includit ɔdictionē. ¶ Ex his appa
ret quomodo in ente ɔcurrat duplex primitas. s. pmitas
cōmunitatis in qd ad oēs ɔceptus nō simplr simplices: M
⁊ primitas virtualitatis in se vel in suis inferioribus/ad
oēs ɔceptus in se simplr simplices: ⁊ q ista duplex pri/
mitas ɔcurrens sufficiat ad hoc q ipm sit pmum obie/
ctum intells: lȝ neutram habeat pcise ad oīa per se intelli
gibilia. ¶ Hoc declaro per exemplum: qȝ si visus esset p
se cognoscitiuus oīs coloris ⁊ oīum passionum ⁊ dīarū
coloris in cōmuni: ⁊ oīum spērum ⁊ indiuiduoꝝ: ⁊ tñ co
lor non includeret qdditatiue in differētys ⁊ passioni/
bus coloris: adhuc visus hēret idem obiectum pmū qō
mō hēt: qȝ discurrendo per oīa/nihil aliud esset sibi ade
quatū. igit̄ tūc nō includeret pmum obiectum in oībus
per se obiectis qdditatiue: sed qōlibet per se obiectum:
vel includeret ipm essentialr: vel includeretur in aliquo
essentialr vel vtualiter includente ipm: ⁊ ita in ipso con
curret duplex pmitas. s. cōitatis ex parte sui: ⁊ primitas
vtutis in se vel in suis inferioribus: ⁊ ista duplex pmitas
sufficiet ad rōnem primi obiecti talis potētie.

Cōtra istam vniuocationē entis arguit̄ multiplici/
ter. ¶ Primo per pħm 3ᵒ metaᶜᵉ. qȝ ꝼm ipȝ T.c.10.
ibi/ens nō est genus: qȝ tūc ꝼm ipm ibidem/dīa nō esset
ens. si aūt esset cōmune dictuȝ in qd de pluribus specie
differētibus/videret̄ esse genus. ¶ Idē etiaȝ in. 4. me/ T.c.2.
taᶜᵉ in pncipio. vbi vult q ens dī de entibus: sicut sanuȝ
de sanis. ⁊ q metaphysica est vna scia: non qȝ oīa illa de
qbus metaphy. est dicant̄ ꝼm vnum: sed ad vnū. s. non
vniuoce: sed analogice. ergo sbiectum metaᶜᵉ nō est vniuo
cuȝ sed analoguȝ. ¶ Idē. 7. metaᶜᵉ dicit q accntia sunt T.c.14.
entia: sicut logici dicūt nō ens esse nō ens: ⁊ nō scibile eē T.c.15.
scibile: ⁊ sicut vas dī salubre. in oībᵒ istis exēplis nō est
vniuocatio eius qō dī de pluribus. ¶ Itē Porphyrius/ Cap. de spe
siquis oīa entia vocet/equiuoce īquit nūcupabit. ¶ Itē cie.
pmo physᶜᵉ. pncipium est ɔtra Parmenidem ⁊ Melis/ T.c.13.
sum. q ens multipliciter dī: ⁊ arguit q si oīa sint vnum
ens. ergo oīa sunt/vel hoc vnum ens: vel illud: qō nō se/
queret̄ si ens esset vniuocum. sicut nō sequit̄. oīs homo
est vnus hō. ergo ille vnus homo/vel ille vnus homo.
¶ Itē per rōnem. si ens esset vniuocū ad. 10. gñā. ergo
descēderet in ista per aliqs dīas. sint igit̄ due tales dif/
ferētie. a. ⁊ b. aut igit̄ iste includūt ens qdditatiue: ⁊ tūc
in ɔceptu cuiuslibet generis gñalissimi icludit̄ negatio.
aut ista nō sunt entia: ⁊ tūc non ens erit de ɔceptu entis.
¶ Ad pmum argumētum tertij metaᶜᵉ. dicitis nō opȝ di N
cere q argumēta illa ɔcludāt: qȝ pħs intēdit ibi arguere
ad oppositas partes qōnuȝ: quas disputat/sicut ipsemet
pmisit in phemio. duo aūt opposita nō pñt ɔcludi: nisi
alteꝝ argumētum sit sophisticū. vnde Cōmētator eius s. 3. metaphy. Cōmen. 3.
dicit in primo argumēto ad pmam qōnem ibi disputa/
tam/esse fallaciā ɔntis/si ɔria pertinent ad eādem scien
tiam. g nō ɔria non pertinēt ad eādem sciam. dicitis etiā
istud argumētum spāliter nō opȝ tenere q ɔcludat: in/
fert enim ibidem: qre si vnum est genus aut ens nulla
dīa/neqȝ vnum/neqȝ ens erit. Quero. aut intēdit infer/
re q nō per se primo modo erit differētia ens vel vnū.
⁊ sic cōclusio non est inconueniens de vno: aut intendit
inferre

inferre negatiuam absolute:⁊ tunc non valet consequentia. Nō enim si rōnale est dr̄ia respectu aialis. sequit ꝙ rōnale nō est aial: sed ꝙ non est per se p̄mo modo aial. Tn̄ tenēdo ꝙ argumētum valeat, ɔcludit oppositū magis q̄ ꝓpositum. Remouet enim ab ente rōnem generis: nō ꝓpter equocationem: imo si esset equocū ad .10. genera, esset .10. gn̄a: qꝛ idem ɔceptus (quocūqꝫ nomine significet) habet eādem rōnem generis: sed remouet rōnem gn̄is ab ente ꝓpter nimiam cōitatem: qꝛ vꝫ p̄dicatur per se p̄mo mō de dr̄ia aliqua:⁊ per hoc pōt ɔcludi ꝙ ens nō sit genus. ⸿ Ad vidēdum aūt quō hoc sit verū: cum tn̄ predicatum sit ꝙ ens nō p̄dicatur per se p̄mo mō de differētijs vltimis: distinguo de differētijs: ꝙ aliqua pōt sumi a parte essentiali vltima, que est res ⁊ natura alia ab illo a quo sumit ɔceptus gn̄is. sicut si ponatur formaꝝ pluralitas:⁊ genus dicat sumi a p̄te ēntiali priori:⁊ dr̄ia specifica a forma vltima. tūc sicut ens dr̄ in q̄d de illa p̄te essentiali a qua sumit dr̄ia talis specifica: ita dr̄ in q̄d de tali dr̄ia in abstracto: ita ꝙ sicut hec est in q̄d, aīa intellectiua est ens, accipiēdo eūdem conceptum entis s̄ꝫ quē dr̄ de hoīe vel de albedine ita hec est in q̄d rōnalitas est ens. si rōnalitas sit talis dr̄ia: sed nulla talis dr̄ia est vltima: qꝛ in tali ɔtinent plures realitates aliquo mō distincte tali distinctione: vel nō idētitate, qualē dixi in .q. j. de trinitate .2. dist. esse inter essentiā ⁊ ꝓprietatem p̄sonalem. vel maiori: sicut als explanabitur:⁊ tunc talis nā pōt ɔcipi s̄m aliq̄d: hoc est s̄m aliquā realitatem ⁊ p̄fectionem:⁊ s̄m aliquā ignorari. ⁊ ideo talis nāe ɔceptus nō est simpl'r simplex. sed vltima realitas seu p̄fectio realitatis nature: a qua sumit vltima differētia est oīno simpl'r simplex. ista realitas nō includit ens q̄ddītatiue: sed habet ɔceptum simpl'r simplicē. vnde si talis realitas sit .a. hec non est in quid .a. est ens: sed est quasi per accidēs. ⁊ hoc siue .a. dicat illam realitatē, seu dr̄iam in abstracto sumptā a tali realitate. Dixi igit prius: ꝙ nulla dr̄ia simpl'r vltima includit ens quidditatiue: qꝛ est simpl'r simplex. sed aliqua dr̄ia sumpta a parte essentiali: que pars est vna in realia a natura a qua sumit genus: illa dr̄ia non est simpl'r simplex:⁊ icludit ens in quid. ⁊ ex hoc ꝙ talis dr̄ia est ens in q̄d: sequit ꝙ ens non est genus, ꝓpter nimiam cōmunitatem entis. Nullū enim genus dr̄ de aliqua dr̄ia inferiori in q̄d: nec de illa que sumit a forma: nec de illa que sumitur ab vltima realitate forme. sicut patebit .di. 8. ꝙ semp illud a quo sumit conceptus gn̄is, s̄m se est potētiale ad illam realitatem a qua sumit ɔceptus differētie: siue ad illam formā si differētia sumat a forma. ⸿ Et si arguas cōtra istud. ꝙ si rōnale includit ens q̄ddītatiue:⁊ quelibet differentia cōsimilis: que. s. sumitur a parte essentiali: non ab vltima realitate eius. ergo addēdo talem differentiam generi, erit nugatio: eo ꝙ ens bis dicetur. ⸿ Dico ꝙ quando duo īferiora ad tertium sic se hn̄t ꝙ vnum denoiat alterum: illud cōmune, particulariter, denominat seipm sine nugatione: sicut albedo que est inferior ad ens denominat aial: q̄ʒ est inferius etiam ad ens sine nugatione:⁊ ideo sicut est denominatiua ista. animal est albū: ita ens q̄ʒ est superius ad album, pōt denominare aial: siue ens particulariter sumptum pro aiali: puta si illud ens denominatiuum esset, entale. hec esset vera. aliq̄ʒ ens est entale. sicut enim ibi ɔcedo denoiationem accidētalem sine nugatione: nec tn̄ idem oīno denoiat seipsum eodē modo ɔceptum: ita hic, animal rōnale est sine nugatione. nā in animali includit ens quidditatiue:⁊ in rationali denominatiue. ⁊ sicut rationalitas est ens quidditatiue: ita rationale denominatur ab ente. igitur hic esset nugatio: animal rationalitas. nō aūt hic aial rationale: sicut esset hic animal albedo: non aūt est nugatio hic, animal album. ⸿ Ad aliud q̄ʒ dr̄ de .4. meta^c. dico ꝙ ph̄us .10. meta^c ɔcedit ordinē essentialem inter sp̄ēs eiusdeꝫ gn̄is: qꝛ ibi vult ꝙ in quolibet gn̄e est vnum p̄mum: q̄ʒ est mēsura alioꝝ. mēsurata autem hn̄t essentialē ordinē ad mensurā:⁊ tn̄ non obstāte attributione q̄libet ɔcederet, vnum esse ɔceptum gn̄is: als genus non predicaret in quid de pluribus differētibus specie. si enim genus non haberet ɔceptum aliū a ɔceptibus sp̄ērum: nullus ɔceptus diceret de pluribus in q̄d: sed tn̄ quilibet de seipso:⁊ tūc nihil predicaret vt genus de specie: sed vt idem de eodeꝫ. ⸿ Cōsimiliter ph̄s dicit in .7. phyſ^r. ꝙ in gn̄e latent equocationes, ꝓpter quas non pōt fieri cōparatio s̄m genus. Nō enim est equocatio quātum ad logicuꝫ, qui ponit diuersos ɔceptus: sed quātum ad realē ph̄um est equocatio: qꝛ non est ibi vnitas nature. ita igitur omnes auctoritates que sunt ī metaphysica ⁊ physica: que sūt de hac materia possent exponi ꝓpter diuersitatem realem illoꝝ in quibus est attributio: cum qua tamē stat vnitas ɔceptus abstrahibilis ab eis: sicut patuit in exēplo. concedo tn̄ ꝙ totum illud q̄ʒ accidens est, attributionem essentialem hꝫt ad substātiam:⁊ tn̄ ab hoc ⁊ ab illo, potest ɔceptus vnus cōmunis abstrahi. ⸿ Ad illa que dicūtur de .7. meta^c. dico ꝙ littera vltimi. §. de illa materia, soluit oēs auctoritates ph̄i prehabitas, que incipit. Palam aūt illud ⁊c. ibi enim dicit ph̄s ꝙ p̄mo ⁊ simpliciter diffinitio ⁊ q̄ʒ quid erat esse substātiaꝝ est:⁊ non solum: sed alioꝝ simpl'r ⁊ est: nō tn̄ primo. ⁊ ꝓbat hoc ibi: qꝛ ratio significās idem nomini est diffinitio, si illud cuius est ratio est per se vnum. vnum v̄o dicit sicut ⁊ ens: ⁊ intellige per se ens. ens aūt, hoc quidem hoc aliquid, aliud quantitatem: aliud qualitatē significat: q̄ʒ veꝝ est de ente per se: qꝛ ens per se in .5. lib. diuisit in decem genera. igit quodlibet illoꝝ est vnū per se. ⁊ ita ratio istorum est diffinitio. ⁊ hoc cōcludit ibi: quapropter erit hominis albi ratio ⁊ diffinitio. alio v̄o modo albi ⁊ substātie: qꝛ substantie per se ⁊ primo. albi simpl'r ⁊ per se: sed non primo. albi hoīs s̄m quid ⁊ per accidens. vnde ⁊ in illo capitulo tractat principaliter de tali ente per accn̄s: cuiusmodi est, homo albus, ꝙ eius non sit diffinitio. Ens igitur, vel quid, vel diffinitionem hēre, q̄ʒcunqꝫ istoruꝫ simpliciter dr̄ de ⁊ accidēte sicut de substantia: sed non eque primo:⁊ non obstante ordine pōt bene esse vniuocatio. ⸿ Ad Porphyrium, ipse allegat Aristo. dicendo, equiuoce inquit. s. Arist. de quo ibi loquit, non inuenitur aūt vbi hoc dixerit in logica. in metaphysica autēꝫ dicit hoc, sicut iam allegatum est ⁊ expositū. Siquis aūt vellet pertractare auctoritatem Porphyrij, quomodo ratio eius, ex auctoritate Arist. valet ad ꝓpositum suum, posset exponi: sed nolo īmorari. ⸿ Ad illud q̄ʒ arguit de p̄mo physi^r. dico ꝙ ad opi. illā Parmenidis ⁊ Melissi destruendam principium est accipere ꝙ ens dicitur multipl'r. non equiuoce: sed multipliciter, hoc est de multis ad inquirendum de quo illoruꝫ intelligant. sicut si diceret oīa esse vnum aial, ɔtra eos esset distinguere aial ⁊ querere: de quo aiali intelligunt: aut oīa esse vnum hominem, aut vnū equum. ⸿ Cum dr̄, ꝙ argumētum ph̄i nō valet ɔtra eos si ens esset vniuocuꝫ. ⸿ Rn̄^o ꝙ ɔtraria ista (descēdendo sub p̄dicato stante ɔfuse tn̄) non tenet formaliter: sed est fallacia figure dictionis:⁊ fallacia ɔsequētis. tn̄ si ipsi intellexerūt, sicut ph̄s imponit eis, ꝙ omnia sunt vnum, non loquēdo de vno ɔfuse: sed de aliquo vno determinato: bene sequit ad añs sic intellectum ꝙ omnia sunt hoc vnum: vel illud vnum.

Hinc p3 error arg^m ɔtra hoc. qꝛ nō intelligūt argm. ph̄i: qꝛ ens nō est genus qꝛ ō aliqua dr̄ia p se p̄ter genus sit de nulla.

O

De his vide 8. dist. q. 3. clarius.

q. 3.

Instantia subtilissima

P

T. c. 2. ⁊ ide

Q

T. c. 31.

R

T. c. 16.

A. 1. similiter

4. metaphy. t. c. 28.

T. c. 14.

A. 1. de attributis sic doc.

Nā in 4° me. t. c. 2. opp^m dicit ph̄s ꝙ ens nō dr̄ equoce sed analogice

Quia loquit Por^s. de equocatione limitata: qꝛ ei^s opp^m si in ente daret tunc substātia non esset genus.

S

Hic assignat 4.q.in aliquibus antiqs originalibus: sz hec supputatio magis placet.
Egidius de roma quoli. 4.q.10.
T.c.33.et 38.

His visis de ente, restat ulterior dubitatio. utrum posset poni aliqd aliud trascendes primum obiectum intellectus nostri: qd videt habere eqlem coitate cu ente. Et videt q sic: et hoc uno mo. q verum sit obiectu adequatum et primu intellectus nri hic et no ens: qd tripliciter probat. ¶ Primo sic. Distincte potetie hnt distincta obiecta formalia. ex.2.de aia. sed intellectus et volutas sunt distincte potetie. g hnt distincta obiecta formalia: qd no videt posse sustineri si ens ponat primu obiectum intellectus. Sed si verum ponat, hnt possunt assignari distincta obiecta formalia. ¶ 2° sic. Ens est coe de se ad sensibile et intelligibile. obiectu aut pprium alicuius potetie est obiectum eius sub aliq ppria rone. g ad hoc q ens sit ppriu obiectu intellectus opz q determinat et trahatur ad ens intelligibile p aliqd per qd excludat ens sensibile: sed tale trahes videt esse verum: qd dicit de se rone manifestativi vel intelligibilis. ¶ Ite 3° sic. Obiectum non est pprium alicuius po nisi scdm q est ppriu motivu illius potetie. no movet aut aliquid potetiam nisi scdm q habet aliqua habitudinem ad eam. ens aut scdm q absolutum: et no hns aliqua habitudine ad intellectum, non est primum et imediatu obiectum. illud aut scdm q ens formaliter habet habitudinem ad intellectum est veritas: q scdm Ans. de veritate. veritas est

Cap.11.

rectitudo sola mente perceptibilis.

Sed cotra

istam opinionem de veritate arguo sic. Primum obiectum h est adequatum: vel

A

adequat scdm coitatem, vel scdm virtute: vel scdm istaz duplicem primitate cocurrete. verum aut nullo istorum modorum adequat intellectui. ens aut adequat, vt patuit. ergo etc. probatio prime ptis minoris. verum non di in qd de oibus p se intelligibilibus: q non di in qd de ente: nec de aliquo per se iferiori ad ens. Scda pars minoris pbat cum tertia: q iferiora ad verum: lz includat ipm essentialr: non tn includut oia alia intelligibilia virtualr vel essentialiter: q hoc verum, qd est in lapide, no includit essentialr vel virtualiter lapide. sed ecoverso, ens qd est in lapide includit veritatem. et ita de qbuscuqz aliis entibus et eorum veritatibus. ¶ Ite verum est passio entis et cuiuslibet iferioris ad ens. g intelligedo ens et qdcuqz inferius ad ens, precise sub rone veri no intelligit nisi per accns: et no scdm rationem qdditativa: sed cognitio cuiuscuqz scdm rone qdditativa est prima et pfectior cognitio de eo. ex.7.meta c.j. ergo nulla cognitio de aliquo pcise sub rone veri est prima cognitio obiecti. et ita nec veritas est prima ro precise cognoscendi obiectum. ¶ Cofirmat ro ex.2. priorum. cuz scia mule vt mula, stat ignorantia huius mule: vt hec. sicut ergo coparado obiectum ad habitum inferius extraneat a suo supiori: de quo supiori est primo ille habitus: ita multo magis extraneabitur subiectum sue passioni, coparando sive ad habitu, sive ad potetiaz. ¶ Ite obiectum habitus naliter no pcedit obiectu potetie. sed primum obiectum meta quc est habitus intellectus, est ens: qd est prius naturalr vero. et non verum qd est passio entis est subiectum metaphysice. ergo etc.

M.I. illud ens q est lapis

T.c.4.et ide

Cap.20.

B

Ad rones

in oppositu, rndeo, ducedo illas ad oppositum. prima sic: q sicut volutas no pot hre actu circa ignotu, ita no pot hre actum circa obiectum sub rone formali aliq obiecti, que ro est penitus ignota. ergo ois ratio scdm quaz aliquid obijcit volutati est cognoscibilis ab intellectu: et ita no pot esse prima ro obiecti intellectus illa que distinguit contra ronem volibilis, si qua sit talis. ¶ Ite intellectus ponit driaz inter bonum et verum: et etiam cueniētiam. ergo etc. Hoc etiam pbatur: q de quibuscuqz passionibus entis habet eque distincta notitia: ita de bono sub ratione boni: sicut de vero sub ratione veri: q scdm Avicē.6.meta c. ultimo. Si aliqua scia esset de oibus causis, illa eēt nobilissima que esset de ca finali: cuius ro, scdm multos, est bonitas. non ergo omnia obijciunt intellectui sub ratione veri.

2.de aia.t.c.146.

¶ Si bonu ponit primum obiectum volutatis quo virtus est per se volibilis cu ipsa no habeat bonum pro primo predicabili, nec virtuali respectu sui: nec etiam eius inferius ptinens ipm essentialiter vel virtualiter.

¶ Ad illud qd accipit in argumeto de distinctione obiectorum. ¶ Rndeo. q potentie disperate tripliciter se hnt adinvicem: aut sunt oino disperate, vel subordinate: et tunc vel in eode gne, sicut cognitiva superior et iferior. vel in alio gne potetiarum sicut cognitiva ad sua appetitiva. ¶ Primo modo. Potetie dispate hnt oino obiecta disperata: q nulla earum, ex quo sunt disperate est per se operativa circa obiectum: circa qd alia. tales sunt sensus exteriores inter se: vt visus auditus etc. ¶ 2° modo. Potetie disparate hnt obiecta prima subordinata: ita q sicut potentia superior pot habere per se actuz circa quodcuqz: circa qd pot potetia inferior: ita obiectum primuz potetie superioris ptinet sub se primum obiectuz potetie inferioris: alioquin non esset illud obiectum adeqtum potetie superiori. vn primum obiectum visus scdm suam coitatem, ptinetur, vt inferius sub primo obiecto sensus cois. ¶ 3° modo. Potetie sic se hnt: q si appetitiva adeqret cognitive in opando circa quecuqz obiecta, idem esset obiectu primum vtriusqz: et sub eadem rone formali ex parte obiecti. si aut appetitiva habeat actum circa aliqua cognoscibilia: et circa aliqua no: tuc obiectum appetitive erit iferius ad obiectum cognitive. ¶ Ad ppositum. intellectus et volutas cadunt sub 3° mebro: et si voluntas ponat habere actum circa omne intelligibile, ponet idem eē obiectum tam volutatis q intellectus et sub rone eade formali. si vo no: sed q volutas tn hēat actu circa intelligibilia que sunt finis, vel entia ad fine: et no circa mere speculabilia: tuc ponet obiectum volutatis aliquo mo particulare respectu obiecti intellectus: sed semper stabit q ens est obiectum intellectus. ¶ Scdam ronem etiam duco ad oppositum: q obiectum pportionatum potetie superiori est commune ad obiectum pportionatum potetie iferiori ex predicta distinctione. et ita ens, scdm q abstrahens a sensibili et insensibili, est vere pprium obiectum intellectus: q intellectus, tanq potetia superior, pot habere actuz, tam circa sensibile, q circa isensibile. vn ista abstractio: que videt esse no appropriatio: est sufficienter appropriatio respectu po superioris. ¶ Per h rndeo ad ronem. q coitas entis ad sensibile et insensibile est ro appropriandi ipm po operative circa vtruqz obiectum per se.

C

Qualis est intellectus: et lz sub ente, sic in coi, ptineatur sensibile, no tn ipm in coi est sensibile: hoc est obiectum sensus: sed tn intelligibile adeqtum intellectui: q non opz relativum † pprium inferioris esse ppriu supioris † tale dicit hoc q est sensibile que cuenit qlitati alicui, et omni et soli, sed intelligibile. Et si cueniat alicui enti: ita q non sensibile: non tn omni et soli imo nulli soli nisi enti in communi, no vt est hoc aliqd, vt qddam intelligibile singulare, sed vt est coe ad oē intelligibile: et hoc scdm modum aliquem comunitatis predicatum etc.

D
M.I. respectum
M.I. tale
M.I. quod

¶ Tertiam deduco ad oppositum: q ronem obiecti dico esse illam forma scdm qua obiectum est motivu potentie: sicut ro activi vel agedi, di esse illa forma scdm quam agens agit. talis aut ro obiecti no pot esse respectus ad potetiam: et isto modo loqtur phs.2.de aia. vbi assignās primum obiectum visus dicit, q illud cuius est visus vt obiecti

E

T.c.66.

obiecti est visibile:non per se primo modo:sed secundo
mõ:ita q̄ ipm ponit̄ in rõne visibilis.si aũt formalis rõ
obiecti potẽtie esset respectus ad talẽ potẽtiam : tũc ob/
iectum p̄mum visus esset visibile per se p̄mo mõ:q2 tũc
ipsa visibilitas esset rõ formalis obiecti:ꝛ tũc facile eẽt
assignare p̄ma obiecta:q2 obiectum p̄mũ cuiuscũq3 potẽ/
tie esset correlatiuũ ad talẽ potẽtiam:puta visus visibi/
le:auditus audibile:qũo ph̃s nõ assignauit p̄ma obiecta
potẽtiaꝝ:sed sicut aliqua absoluta:puta/visus colorem:
auditus sonũ ꝛc̃.vñ si verꝫ dicat formalem respectũ ob/
f.6.metaphy. iecti ad intellectum:de quo als sequitur oppositum ꝑ/
positi.ex hoc enim seqtur q̄ rõ illa nõ sit ratio formalis
obiecti:sed aliqua alia ab ea.pꝫ igit̄ ex dictis q̄ nihil po
test poni ita ꝯuenienter p̄mum obiectũ intellectus sicut
ens.neq3 aliqd virtuale p̄mum:neq3 aliqõ aliud trãscen
dens:q2 de quolibet alio trãscendente probatur per ea/
dem media/per que probatum est de vero.

Sed restat vnum dubiũ.si ens s̄m rõnem suam
cõmunissimã sit p̄mum obiectũ intel
lectus:q̄re non põt qõcũq3 ꝯtentũ sub ente nãliter mo/
uere intell̃m:sicut fuit arguũꝫ in prima rõne ad p̄mam
qõnem in ꝓlogo:ꝛ tunc videt̄ q̄ deus nãliter posset co/
q.secũda ꝛ q.i.ꝓlogi. gnosci a nobis:ꝛ substãtie oẽs imãles:qõ negatum est:i/
mo negatũ est de oĩbus substãtijs:ꝛ de oĩbus substãtia/
rum ꝑtibus essentialibus:q2 dictũ est/q̄ non ꝯcipiuntur
in aliquo ꝯceptu qdditatiuo:nisi in ꝯceptu entis. ¶ Re
spõdeo.obiectum p̄mum potẽtie assignat̄ illud qõ adeq̄/
tur potẽtie in rõne potẽtie.non aũt qõ adequat̄ potẽtie:
F vt in aliquo statu.quẽadmodum p̄mum obiectum visus
nõ ponit̄ illud qõ adequat̄ visui existenti in medio illu/
minato lumine cãdele ꝑcise:sed qõ natũ est adeq̄ri visui
ex se quãtum est ex nã sui.nũc aũt/vt ꝓbatum est prius
ꝯtra p̄mam opionem ad qõnem de p̄mo obiecto intelle
ctus hoc est adeq̄to que ponit qdditatem rei mãlis esse
p̄mum obiectũ/nihil põt adequari itellectui nr̃o ex natu
ra po^e in rõne p̄mi obiecti nisi cõmunissimum:tñ ꝓ sta/
De hoc vide clarius.14.q.4. tu isto ei adequat̄ in rõne motiui quidditas rei sensibi/
lis.ꝛ ideo pro statu isto non nãliter itelliget alia que non
ꝯtinent̄ sub illo p̄mo motiuo. ¶ Si querit̄ que est ratio
istius status: ¶ Rñ^o.status nõ videtur esse nisi stabilis
G ꝑmanẽtia legibus diuine sapiẽtie firmata. stabilitũ3 est
aũt illis legibus sapiẽtie q̄ itell̃s nr̃ nõ intelligat pro sta
Doctrina singularis. tu isto nisi illa quoꝝ spẽs relucent in phãtasmate. ꝛ hoc
siue ꝓpter penã originalis peccati:siue ꝓpter nãlem cõ
cordiã potẽtiaꝝ aïe in oꝑando/s̄m q̄ videmus q̄ potẽ/
tia supior opatur circa idẽ circa qõ inferior si vtraq3 ha
beat opationẽ ꝑfectã:ꝛ de facto ita est in nobis q̄ quod/
cũq3 vl̃e itelligimus eius singulare actu phantasiamur.
ista tñ ꝯcordia/que est de facto ꝓ statu isto/nõ est ex nã
nr̃i intell̃s/vñ intell̃s est/nec etiã vñ in corpore est. tunc
eniꝫ in corpore gl̃ioso nec̃io hẽret silem ꝯcordiã:qõ fal/
sum est.vñcũq3 igit̄ sit iste status:siue ex mera volũtate
dei/siue ex mera iustitia punitiua/siue ex ifirmitate/quã
cãm Augustinus innuit.15.de trini.c.vlt.que cã inquit.cur
ipsam lucẽ acie fixa vidẽ nõ possis:nisi vtiq3 ifirmitas:
ꝛ qs eam tibi fecit/nisi vtiq3 iniqtas/siue inquã hec sit to
ta cã/siue aliq̄ alia/saltem nõ est p̄mum obiectum intell̃s.
vñ potẽtia est qdditas rei mãlis.sed est aliquid cõe ad
oĩa intelligibilia:lꝫ p̄mum obiectum adeq̄tum sibi in mo
uẽdo pro statu isto/sit qdditas rei sensibilis. ¶ Et si di/
cas/dato q̄ ens cõe sit ei obiectum adeq̄tũ pro statu isto:
nõ tñ mouerẽt substãtie sepate pro statu isto:nisi in ma/
iori lumine q̃ꝫ sit lumen nãle itell̃s agẽtis. ¶ Ista ratio
nulla videt̄.tum q2 si tale lumen reqrit̄/nõ est rõ ex pte
intellectus nr̃i:vñ talis potẽtia:quare modo non possit
hẽre tale lumen.est enim de se receptiuus talis luminis:
aliogn manẽs idem nunq̃ꝫ posset illud idẽ recipere.tum
q2 qñ aliq̄ duo agẽtia ꝯcurrũt ad aliquẽ effectũ quanto H
vnũ illoꝝ plus põt supplere vicẽ alterius:tãto minor ꝑ/
fectio reqrit̄ in alio.qñq3 aũt nulla.si illud supplet totã
vicem eius.sed ad imutationẽ intell̃s possibilis cõcurrit
obiectum ꝛ lux.ergo quãto obiectum est ꝑfectius ꝛ magis
põt supplere vicẽ luminis:tãto sufficit minus lumẽ:sal/
tẽ nõ reqrit̄ maius.sed p̄mũ itelligibile est maxie lux.ḡ A.i. intellectualis
maxie põt supplere vicẽ luminis obiecti itelligibilis.er/ A.i. sua
go quãtũ est ex pte illa si ꝯtineat̄ sub p̄mo obiecto adeq̄
to itellectui nr̃o pro statu isto/non est defectus ex parte
luminis/qn possit mouere intellectum nostrum.

Ad argumẽta p̄ncipalia istius qõnis/dico ad
p̄mũ q̄ nõ semꝑ ꝑfectissimum
est cã respectu impfectoꝝ/cõparando impfecta ad qõ/
cũq3 3^m.sicut ꝑfectum albũ nõ est cã visibilitatis oĩbus
visibilibus.aut si est cã:nõ tñ precisa ꝛ adeq̄ta. ꝛ si ma/ I
xime motiuum:nõ tñ precisum ꝛ adeq̄tum.p̄mum aũt
obiectum intell̃s/de quo loquitur in ista qõne/dꝫ esse p̄mũ
ꝛ adeq̄tum potẽtie. ¶ Ad 2^m rõnez dico.q̄/si recte ar
guit̄/dꝫ inferri.q̄ nullũ ens ꝑticipatuꝫ põt cognosci nisi
sit ens ab ente iparticipato:ꝛ nõ dꝫ inferri/q̄ nõ põt co
gnosci / nisi per rationem entis imparticipati cogniti.
tunc enim sunt quatuor termini:q2 ponitur in ꝯne / esse
cognitum per ens iparticipatũ:qui terminus non fuit in
ꝓpõne 2^a.ꝛ rõ realis istius defectus assignata in forma/
dicta est p̄us in rñdendo ad p̄muꝫ argumẽtum 2^e qõnis
huius di.q2 ꝛ si cognoscibilitas seq̄tur ꝓportionalr̃ enti/
tatẽ:nõ tñ ita est de cognosci/nisi cõparãdo ad illũ itel/
lectum:qui cognoscit qõlibet s̄m gradum sue cognosci/
bilitatis.ita dico hic/q̄ si entitas participata ꝯcludat de
necessitate cognoscibilitatẽ ꝑticipatam:ꝛ ita ꝑticipatuꝫ
habeat cognoscibilitatẽ per cognoscibile iparticipatuꝫ:
non tñ hẽt cognosci per cognoscibile iparticipatum vt
cognitum:sed vt cãm dantem sibi esse.ꝛ hoc tactũ est in .s.in.2.ꝑn.in
argumẽto quodã de frui.q.4.p̄me di. ¶ Ad illud.8.de op.hẽ.ꝛ sol.
trini.dico q̄ loqtur ibi de notitia boni in cõi:que nãliter eiusdem.
ipressa est. Hoc est de facili iprimitur in intell̃u a singu/
laribus:q2 in q̄libet intẽtiones vl̃es facilius occurrũt ꝑ/
mo.hoc probo per ipm qui eodẽ lib.c.4.de magnis.vel
18.de ꝑuis dicit. Habemus eniꝫ regulariter infixam hu
mane nãe notitiã s̄m quã statiꝫ qcqd tale aspicimus ho
minẽ esse cognoscimus vel hoĩs formã.ꝛ sicut s̄m istaꝫ
notitiã hoĩs/quã dicit infixaꝫ nobis/regulariter/hoc est
facil̃r a sensibilibus abstractaꝫ iudicamus de quocũq3
virũ sit hõ vel nõ.ita etiã per idem possemus iudicare
eminẽtiam in humanitate/si illa esset in occurrẽtibus/si/
cut iudicamus de occurrẽtibus hoc esse melius alio : qõ
appꝫ de notitia ipressa albedinis:per quã nõ tñ iudica
mus occurrens esse albũ:sed hoc eẽ albius altero:ita di/
co hic q̄ illud bonũ/de quo loq̄t̄ .c.3.cui^9 notitia ipressa
est nãliter itellectui/est bonũ in cõi.ꝛ ꝑ illud iudicamus
de occurrentibus/ꝫ illo esse melius.Et q̄ loquat̄ de bo/
no ideterminato ꝑuatiue:ꝛ non de bono indeterminato
negatiue:in quo bono ideterminato itelligit̄ deus:videt̄
per ꝫ q̄ ibi/enumeratis multis ꝑticularibus bonis / di/
cit.bonum hoc:bonũ illud.tolle ꝫ:ꝛ tolle illud.ꝛ vide ip
sum bonũ si potes:hoc est/tolle illa ꝯhentia rõnem bo/
ni ad creaturas.ꝛ vide rõnem boni in cõi.ꝛ in hoc vide/
bis deũ/sicut in ꝯceptu cõi in quo põt nãliter a nobis vi
deri/ꝛ nõ in ꝑticulari vt hec eẽntia. ¶ Consil̃r itelligen/
duꝫ est illud qõ p̄mittit.c.2.vel.3.vbi dicit.Cum audis/
deus est xr̃itas/noli q̄rere qd est xr̃itas/statiꝫ obijciũt se
phãtasmata.ꝫ itelligo sic.qñ ꝯcept^9 vl̃is abstrahit̄ a sin

K gulari quato est vlior tato difficilius pot intells diu si-
stere in tali 9ceptu:qz vt pdictu est,qncuqz intelligimus.
vle phatasiamur eius singulare:z illud vle diutius z fa-
cilius possumus intellig:qd est silius singulari relucenti in
phatasmate.z qz vlissima sunt remociora ab ipso singu-
lari:io difficilius est stare in 9ceptu illoz vlissimorum.
¶ Lōcipiedo g deu in 9ceptu vlissimo,noli querē qd:
h est noli descedere in aliquē 9ceptu pticulare in quo il
le vniuersalior saluat:qui pticularior ppingor est phan
tasmati.descededo eniz ad talē qui magis relucet i pha-
tasmate occurrēti statiz amittit illa serenitas veritatis.vl
sinceritas veritatis in qua itelligebat deus:qz statim intel
ligit veritas 9creta que nō 9uenit deo:cui conueniebat ve
ritas in cōmuni concepta non contracta.

Speculatio notabilis.

¶ Lōtra.c.4.vel.10.si poteris per se perspicere bonu,
perspexeris deum:z si amore inheseris,9tinuo beatifica
beris,btitudo nō est in bono vli siue ideterminato pura
tiue.¶ Itē.c.6.vl.10.vel.26.vn iusti esse poterunt nisi i-
herēdo ipsi forme quā intuent:vt iformentur.formari au
tē forma iustitie nō est ab vli intellecto.

Vide istā di.q.3.ad has obiectiones.

¶ Per idē etiam dico ad illud.8.de trini.c.3.de bono z
volūtate.pudeat cu alia nō ament nisi qz bona sunt:eis
inherēdo,nō amare bonu ipm vn bona sunt. vn rō hu
pbat q ipm summu bonu magis est amandum qz bona
pticipata.nō tn pbat q sit pmuz amatu pmitate adeq-
tionis:qz z si ipm sit rō bonitatis in alijs.z io rō amabi-
litatis eoz:nō tn ipm vt amatu,est rō alioz amatoruz.
pōt eniz aliqd aliud amari nō ipso amato:sicut in fruen
do vtēdis pz.z vtēdo fruēdis.Et ista intētio Aug. colli-
git ex.c.6.vel.16.9.trini.vbi tractans de dilectione alicu
ius qui credit esse iustus:si pōt inueniat nō eē iustus:sta-
tiz ingt amor ille:quo in eu ferebar:offensus z qsi reper
cussus:atqz ab indigno hoie ablat in ea forma pmanet:
ex qua eu talē credēs amauerā.h est.si dilexi iustitiam:

Cap.i.

z ipm,qz credidi in ipso esse iustitiā,si inueniam eu iniu-
stu,resilit volūtas ab eo.sed adhuc stat dilectio ipius iu-
stitie vt obiecti.Istud intelligēdu nō est de iustitia aliqua
pticulari:sed de cōi rōne iustitie que amat propter se:z
quodcūqz in quo est ista propter illam.

Lōtra Volūtas nō est vlius.tu qz tēdit in rē vt in
se.tu qz tā amor amicitie qz amor 9cupiscē
tie est alicuius sm existentiam realē psētem vel possibilez.
¶ Rn°.pmis pncipijs 9cepcis in itellu correspōdet in vo-
lūtate aliq volitio que est pnm bonitatis moralis,sicut il
la pna sunt pna veritatis 9ctice i itellu. ¶ Pz etiā q qcuqz
rō boni vel appetibilis pōt ondi in vli . z si sic ondatur
volūtati nō video qre volūtas nō possit hēc actu circa
ppriu obctu sibi onsum.¶ 3°.appetitiua singlaris vt sin
gularis nō hēt cognitiuā,ppriā sibi.¶ Ad illā metapho
rā,q dilectio est mor aie ad res:dico q vep est cāliter:
qz volūtas ipat 9iūgi rei desiderate in sensu aūt forma-
liter nisi qz voluntas est actiua respectu sui actus:sz non
circa rē sub maiori rōne existem qz apphēdat ab intel-
lectu:imo desideriu z itellectio abstractiua sunt rei eque
existens sic z nō existis ex pte obcti:ita visio z fruitio psē-
tis:sed desideriu mouet effectiue ad rē que est i fieri,nō
sic itellectio abstractiua.¶ Ad 2m dico:q hō in vli ostē
su s amat amore amicitie:z pp illud amat hic hō,sicut
ēt iustitia in vli 9cupiscitur:z ita hec iustitia huius.
¶ Ita ēt pz expositio illius auctis.8.de trini.c.6.vel.27.
cur ergo aliu diligim z c.In illa auctoritate,forma vbi
videbimus qd sit iustus alius,dz intelligi,iustitia ipsa in
cōi.sicut forma hois in cōi est illa vbi siue per quā vide-
mus qd requiritur ad eē hois vel,ad esse hoiez:z pp quaz
formā iudicamus illud qd occurrit esse vl nō esse hoiez
sm ipsuz in eodem.c.4.vel.10.nisi ergo hāc formam iu-
stitie in cōi diligeremus:nō diligeremus illū quem cre-
dimus eē iustu:quē ex ista forma diligimus:sicut si non
diligas formā hois in cōi nunqz occurrēs pp formā ho-
minis dilectā diliges.Est igit hec iustitia ideterminata
puatiue sm quā de mēte iusta iudicamus:z pp quā dile
ctam diligimus mētem quā credimus iustam esse.
¶ Et dum non sumus iusti minus diligimus iustitiam
in cōmuni qz oportet:qz diligimus quadaz volitione fi-
ue complacentia simplici,que non sufficit ad esse iustu:
sed opz eam diligere volitione z amore efficaci:qua vi-
delicet volens eam eligit in se eam obseruans tanqz vi-
te sue regulam. Questio.IIII.

Ltimo quātum ad mām istam de co-
gnoscibilitate. Quero vtrum
aliqua veritas,certa z sincera,possit nāliter co
gnosci ab intellu viatoris,absqz lucis icrea-
te,spāli illustratione.Et arguo q non. Aug.
9.de trini.c.6.vel.15.Sed intueamur ingt iniolabilē ve-
ritatē ex qua pfecte,quātu possumus , diffiniamus non
qlis sit vniuscuiusqz mens hois:sed qlis eē sempiternis
rōnibus debeat.z ibidē.c.6.vel.16.Alijs oīno regulis su-
pra mētē nrām incōmutabilr manētib:vel approbare
apud nosmetipsos,vel iprobare 9uicimur,cuz aliqd re-
cte approbamus,vel iprobamus.z ibidē.c.6. artēqz ief
fabilr pulchrā talium figuraz sup aciē mētis simplici
itelligētia capiētes.z ibidē.c.7.vel.18.in illa igit eterna
veritate ex qua tpalia facta sunt ola formā sm quam su-
mus z c.aspicimus atqz inde 9ceptā rez veracē noticiaz
tanqz verbū apud nos hēmus. Itē lib.12.c.2.vel.3.sed
sublimioris rōnis est iudicare de istis corporalib sm ra
tiones icorporales z sempiternas.Itē eodē lib.c.14.vl
32.nō aūt solū rez sensibiliū i locis positaz,sine spatijs
localibus,manēt intelligibiles icorporalesqz rōnes z c.
¶ Et q itelligat ibi de rōnib eternis vere in deo:z nō
de pmis pncipijs videt per h qd ibidē dixit,q paucoz
est ad illas 9uenire.si aūt intelligeret de pmis principijs,
nō est paucoz ad illa 9uenire:sed multoz:qz oibus sūt
nota. Itē lib.14.c.15.vel.34.loquens de iniusto qui re- pmo poste.c. cō.5.z .25.z 2°meta.c.i.
cte multa laudat z vitupat in morib hoim,aitqbus ea
tādem regulis iudicant z c.z in fine subdit.vbi g scripte
sunt nisi in libro illo lucis illius,que veritas dē. liber ille
lucis vel itells diuinus.igit vult q in illa luce iniustus
videat que sunt iuste agēda.Et q per aliqd ipressiuz ab
illa videt:qz ibidē dicit.vn ois lex iusta describitur:z in
cor hois qui opatur iustitiā nō migrando:sed tanqz ipri-
mēdo transfert.sicut imago ex anulo z in cerā transit:z
anulū non relinqt.igit in illa luce videmus a qua impri
mit in cor hois iustitia:illa aūt est lux icreata.Itē.12.cō
fessionū.si ambo videmus vep,nec tu in me:nec ego in
te:sed ambo in ea que supra mētem est incōmutabili ve
ritate.¶ Multe aūt alie sunt auctoritates Aug.in mul-
tis locis ad pbāduz hāc 9nem.¶ In oppositu ad Ro-
ma.j. Inuisibilia dei a creatura mudi p ea que facta sūt
intellecta 9spiciunt.sed iste rōnes eterne sunt iuisibilia
dei.ergo cognoscunt ex creaturis . ergo ante visionem
istaz habetur certa cognitio creaturarum.

In ista qōne est opi.vna talis.q inter intētiones ge- Henr.in su. ar.1.q.2.
nerales est per se ordo nālis . ¶ De duabus
que sunt ad ppositu loqmur.s.de intētione entis z veri.
intētio pma est entis:qd pbat per illud de causis ppō-
ne 4a.pma rez creataz est eē.z in cōmēto pme ppōnis
eē est vehemētioris adherētie.¶ Eciā pbat rōne:qz enti
tas est absoluta.veritas dicit respectu ad exēplar.ex hoc
seqtur q e ns possit cognosci sub ratione entitatis: sz nō
sub rōne

sub rõne veritatis. ¶ Hec etiam ɔclo ꝓbatur ex parte
intellectus: q2 ens põt ɔcipi simplici intelligẽtia: ꝛ tunc
cõcipit illud qd̃ verum est: sed rõ veritatis nõ ɔcipit nisi
intelligẽtia cõponente vel diuidẽte. Cõpõnem aũt ꝛ di-
uisionem ꝑcedit simplex itelligẽtia. Si igit in qõne ꝑ-
posita q̃rat de notitia entis siue eius qd̃ est verum. di ꝙ in-
tellꝰ ex puris nãlibus põt sic cognoscẽ verum: qd̃ ꝓbat.
q2 incõueniẽs est nãm esse expertem ꝓprie opationis ſm
Dama. ꝛ h magis est icõueniẽs in nã ꝑfectiori ꝛ supiori
2.c.50.ꝛ.59. ſ3 ph3 in.2.de ce. ꝛ mun. de stellis. q2 magnũ incõueniẽs
eẽt stellas hẽre virtutem ꝓgressiuã: ꝛ nõ hẽre instrã nã-
lia ad ꝓgrediẽdum. igit cum ꝓpria operatio intellꝰ sit
itelligere verum, videt incõueniens. ꝙ nã non ɔcessit itel-
lectui illa que sufficiunt ad hanc opationem. ¶ Sed si
loquamur de cognitione veritatis, videt ꝙ sicut est du-
plex exẽplar, creatũ ꝛ icreatum, ſm Platonẽ in thimeo.
Exẽplar creatum est spẽs vlis causata a re. Exẽplar in-
creatum est idea in mente diuina. ita est duplex ɔformi-
tas ad exẽplar, ꝛ duplex ꝟitas. vna ẽ ɔformitas ad exẽ-
plar creatũ. ꝛ isto mõ posuit Arist. ꝟitates rerum cognosci
per ɔformitatẽ earum ad spẽm intelligibilẽ. ꝛ ita videtur
Aug. ponere. 9. de trini. c. 6. vel. 16. vbi vult, ꝙ rerum noti-
tiam spãlem ꝛ gñalem ex sensibilibꝰ collectã habemus,
ſ3 quã de quocũq3 occurrẽte veritatẽ iudicamus, ꝙ ip-
su3 sit tale vel tale. Sed ꝙ per tale exẽplar acq̃situ͂ i no-
bis habeat oĩno certa ꝛ isallibilis notitia ꝟitatis de re.
¶ Hoc di esse oĩno impoẽ. ꝛ ꝓbat triplici ratione ſm
istos. Prima rõ sumit ex parte rei de qua exemplar est
extractum. Scd̃a ex parte subiecti in quo est. Tertia ex
parte exẽplaris in se. ¶ Prima ratio est talis. Obiectu3
illud a quo abstrahit exẽplar est mutabile. ergo non po-
test esse cã alicuius imutabilis: sed certa notitia alicuius
veritatis de aliquo habet de eo sub rõne imutabilis. er-
go nõ habet per tale exẽplar. Hec dr̃ esse ratio August.
83. q. q. 9. vbi vult ꝙ a sensibilibus non est expectanda
sincera ꝟitas: q2 sensibilia sine itermissione mutantur.
¶ 2ª rõ talis est. Aĩa de se est mutabilis ꝛ passiua erro-
ris. g̃ per nihil mutabilius ea põt rectificari ne erret. sed
tale exemplar in ea est mutabilius q̃3 sit ipsa aĩa. g̃ illud
li.1. exẽplar nõ ꝑfecte regulat aĩam ne erret. Hec dr̃ eẽ rõ
arium Aug. de vera religione. lex oĩu3 artificiũ ꝛc̃. ¶ 3ª rõ. No-
titiã ꝟitatis certã ꝛ infallibilẽ nullus hẽt nisi hẽat vnde
possit discernẽ verum a verisili: q2 si nõ põt discernẽ verum
a falso vel verisili, põt dubitare se falli. Sed per exem-
plar ꝑdictum creatũ non põt discernẽ verum a verisimili.
g̃ ꝛc̃. ꝓbatio minoris. talis species põt repñtare se tanq̃3
se. vel alio mõ se tanq̃3 obiectum, sicut est in somnijs. si
repñtat se tanq̃3 obiectu3, falsitas est. si se tanq̃3 se, veritas
est. igit per talẽ spẽm nõ habet sufficiens distinctiuum,
qñ repñtat se vt se. ꝛ qñ se vt obiectum. ꝛ ita nec sufficiẽs
distinctiuũ veri a falso. ¶ Ex istis ɔcludit ꝙ certã scia3
ꝛ isallibilem veritatẽ, si ɔtingat hoiem cognoscere: hoc
nõ ɔtingit ei aspiciẽdo ad exẽplar a re per sensum acce-
ptum quãtũcunq3 sit depuratũ ꝛ vle factũ: sed regritur
ꝙ aspiciat ad exẽplar icreatũ. ¶ Et tũc modus ponitur
iste, deus, nõ vt cognitu3 hẽt rõnẽ exẽplaris: ad qd̃ aspi-
ciẽdo sincera veritas est. est enim cognitũ in gñali attri-
buto. sed est rõ cognoscẽdi vt nudũ exẽplar: ꝛ ꝓpria rõ
essentie create. qualiter aũt possit esse rõ cognoscendi ꝛ
nõ cognitum. Ponit exẽpluͫ: q2 sicut radius solis deriua-
tur q̃nq3 obliquato aspectu a suo fonte, q̃nq3 directo.
ꝛ eius qd̃ videt in radio ꝑmo mõ deriuato: l3 sol sit rõ
Imaginatio videndi: nõ tñ vt in se est visus. eius aũt qd̃ videt scam
Hen. malu3 do mõ in radio, sol est: ita rõ cognoscẽdi, ꝙ etiam est co-
apparens. gnitus. Ita igit lux increata angelicum itellectum, quasi

directo aspectu illustrat: ꝛ tunc vt visa est ratio vidẽdi
alia in ipsa. intellum aũt nrm, ꝓ statu vie, q̃si obliquato
aspectu illustrat. iõ est itellectui nr̃o rõ vidẽdi ꝛ non vi-
sa. ¶ Ponit aũt q̃liter hẽt triplicem rõnẽ respectu actꝰ
vidẽdi. s. lucis acuentis ꝛ spẽi imutantis: ꝛ caracteris si-
ue exẽplaris ɔfigurãtis. ¶ Et ex hoc cõcludit vltimo ꝙ
regritur spãlis influentia: q2 sicut illa essentia nõ videt
a nobis nãliter in se. ita etia3, vt illa essentia est exẽplar
respectu alicuius creature: nõ videt nãliter, ſm Aug. de
vidẽdo deum. in eius eni3 ptãte est videri, si vult videt:
si nõ vult nõ videt. ¶ Ultimo addit. ꝙ perfecta noti-
tia veritatis est qñ due spẽs exẽplares ɔcurrunt in men-
te. vna iherens. s. causata. alia illapsa. s. nõ causata in mẽ-
te lucendo. de istis aũt duabus speciebus rei ɔfecta vna
ratione ad intelligendam rem cuius est, mens concipit
verbum perfecte veritatis.

Contra istam opionez ꝑ arguo ɔtra eam in se. 2º ɔ rõnes fundamẽtales adductas. ¶ pᵐ in-
cludit 4ᵐ articulu3, qui est q̃si ad hoiem, ꝛ 2ᵐ qui est ad
rem. ¶ 2ᵐ includit ꝑmum articulu3 ꝛ 3ᵐ ꝛ 6ᵐ. ¶ Quintus
ergo articulus est solutio qõnis. ¶ Ostendo ꝑmo. ꝙ iste
rationes nõ sunt rõnes fundamẽtales alicuius opiniõis
vere, nec ſm intẽtionem Augu. sed pro opinione acha-
demicorum. ¶ 2º ostẽdo quomodo illa opinio achademi-
corum (que videt concludi per istas rõnes) falsa sit. ¶ 3º
rñdeo ad illas rationes q̃tenus minus ɔcludunt. ¶ 4º
arguo ɔtra cõclusionem istius opionis. ¶ 5º soluo que-
stionem. ¶ 6º ostẽdo quomodo iste rationes (quatenus
sunt Augustini) cõcludunt illam intentionem Augusti-
ni: non autem illam ad quam hic inducunt.

Primo iste rõnes videnť ɔcludẽ ipossibilitatem
certe cognitionis nãlis, prima q2 si obie- Efficacissima
ctum ɔtinue mutat nõ põt hri aliq̃ certitudo de ipo sub confutatio.
rõne imutabilis: imo nec in q̃cunq3 lumine posset certi-
tudo hri: q2 certitudo nõ est qñ obiectum alio mõ cogno-
scit q̃3 se hẽt. g̃ non est certitudo cognoscendo mutabile
vt imutabile. p3 etiam ꝙ añs huius rõnis. s. ꝙ sensibilia
ɔtinue mutant: falsum est. Hec enim est opinio que ipo-
nit Heraclito. 4. metaᶜᵉ. ¶ Similiter si ꝓpter mutabi- T.c.22.
litatẽ exẽplaris, qd̃ est in aĩa nr̃a, non posset esse certitu-
do: cum quicqd ponat in aĩa subiectiue sit mutabile: et
ipse actus intelligendi erit mutabilis. ꝛ ita sequitur ꝙ ꝑ
nihil in anima rectificatur anima ne erret.
¶ Sequeret etiam ꝙ ipse actus intelligẽdi, cu3 sit mu-
tabilior ipsa aĩa, in qua est, nunq̃3 erit verus: nec verita-
tem continebit: qd̃ est falsum.
¶ Silr ſm opionem istã. spẽs causata inherens ɔcurrit
cũ specie illa illabẽte: sed qñ aliqd ɔcurrit, qd̃ repugnat
certitudini: nõ põt certitudo hri: sicut eni ex altera de ne-
cessario: ꝛ altera de ɔtingẽti, nõ sequr ɔclo nisi de ɔtin- ꝑmo ꝑoꝝꝝ
gẽti. ita ex certo ꝛ icerto ɔcurrẽtibꝰ ad aliquã cognitionẽ c.21.
nõ sequr ɔclo certa. ¶ Idẽ etiã p3 de 3ª rõne: q2 si spẽs
illa abstracta a re ɔcurrat ad oẽm cognitionẽ: ꝛ non põt
iudicari qñ illa repñtat se tanq̃3 se: ꝛ qñ se tanq̃3 obiectu3.
g̃ quantũcunq3 aliud ɔcurrat non põt hri certitudo per
quã decernat verum a verisimili. ¶ Iste igit rõnes vidẽ-
tur ɔcludere oẽm icertitudinem: ꝛ ita opionem achade-
micorum. ¶ Qz aũt ista ɔclo nõ sit ſm mẽtem Aug. ꝓbo.
¶ Aug. 2. solilogorum. Spectamina disciplinarum q̃sq3 ve-
rissima eẽ nulla dubitatione ɔcedit. ¶ Et Boetꝰ de heb-
domadibus. Cõis aĩ ɔceptio est quã q̃sq3 ꝓbat auditam.
¶ Et phs. 2. metaᶜᵉ. Prima ꝑnª sunt oĩbus nota: sicut ia- T.c.1.
nua in domo: q2 ianua neminẽ latet: l3 interiora domus
lateant. ¶ Ex his tribꝰ auctoribus arguit sic. Qd̃ cõuenit
omnibus alicuius speciei: sequr nãm specificam. igitur

cum q̄s habeat certitudinē infallibilē de pͥncipijs pri/
A mis. ꝛ viterius. cuilibet est nāliter euidens forma sylli
perfecti: sicut patet ex diffinitione syllogismi perfecti.
scia aūt ɔ̄nis nō depēdet nisi ex euidētia pͥncipioꝝ: ꝛ ex
Cap. i. euidentia syllogistice illationis. igiꝰ cuilibet nāliter scitu
pōt esse queciūq ɔclo demōstrabilis ex pͥmissis per se
notis. ¶ 2° appet q̄ Aug. etiā ɔcedit certitudinē eorum
que cognoscunt̄ per experientiam sensuum. vñ dicit. 15. de
trini. c. 12. vel. 32. Absit a nobis vt ea que didicimus per
sensus corporis vera esse dubitemus / per eos quippe didi
cimus celū terram ꝛ ea que in eis nota sunt nobis / quan
tum ille qui nos ꝛ ipsa ɔdidit, innotescere nobis voluit. si
igiꝰ nō dubitamus de v̄itate eoꝝ ꝛ nō fallimur: vt pȝ. q̄
certi sumus de cognitis per viā sensus. nā certitudo ha/
beꝰ qn̄ excludiꝰ dubitatio ꝛ deceptio. ¶ 3° etiam pȝ. q̄
Aug. ɔcedit ibidem certitudinē de actibus nr̄is. 15. lib. c.
eodē. vel. 31. siue dormiat: siue vigilet / viuit: q̄ etiam dor
mire ꝛ in somnijs videre / viuētis est. ¶ Et si dicas viue
re nō esse actū 2m sed pͥmum. seqtur ibidē / si aliq̄s dicat
scio me viuere / falli nō pōt. etiā q̄tienscūq reflectendo
supra pͥmū scitū. ꝛ ibidē. si q̄spiam dicat / volo esse beatꝰ /
quo nō ipudenter ridetur / forte falleris. ꝛ si dicat / scio me
h velle ꝛ hoc me scire scio. iā his duobꝰ ꝛ 3m pōt addere:
q̄ hec duo sciat. ꝛ 4m q̄ hec duo se scire sciat. ꝛ silr in insi/
nitū numeꝝ pgere. ¶ Et ibidē. si q̄spiā dicat errare no
lo. nōne siue erret siue nō erret cū errare nolle veꝝ erit.
¶ Et alia inqt reperiunt̄ que ɔtra achademicos valent, q̄
nihil sciri ab hoīe posse ɔtendūt. ¶ Et seqtur ibidē, sunt
inde libri tres nr̄i pͥmo nr̄e ɔuersionis tpe scripti: quos q̄
poterit ꝛ voluerit legere / lectosq intellexerit / nihil eum
pfecto que ab eis ɔtra pceptionem veritatis argumēta
multa inuēta sunt / pmouebūt. ¶ Itē eodem. 15. c. 15. vel
38. illa que sciunt̄ vt nunq̄ etiam excidere possint: q̄ꝛ
pñtia sunt ꝛ ad nām ipsius aīe ptinent / cuiusmodi est il/
lud / q̄ nos viuere scimus. Et sic pȝ primum.

¶ Quomodo rationes ille non concludunt: ꝛ quod fal/
sum est ꝛ contra Augustinum ꝛc̄.

A. i. cognitiones. ¶ Nota igiꝰ q̄ q̄tuor sunt ꝯditiōes de q̄bus est nobis
nec̄ia certitudo scilicet de scibilibus simpꝰ / de scibilibus
B per experientiam / de actibus nr̄is / ꝛ de cognitis vt nunc a
nobis per sensus. Exēplū de pͥ. triāgulus hȝ tres ꝛc̄. Exē
plū de 2°. luna eclipsat̄. Exēplum de 3° / vigilo. Exēplū
Sic in anti/quo origiali. de 4°. illud est album. pͥmū ꝛ 3m tn̄ egent sensu vt occa
sione / q̄ simplr̄ est certitudo / si oēs sensus errarent. 2m
ꝛ 4m tenent per idē. s. q̄d frequēter euenit a nō libero / hȝ
illud pro cā nāli. ex hoc seqtur ppositū / tam in scd̄o q̄
in q̄rto. aliq̄n additur ppositio necessaria. Itaq auctō/
ritates Augu. dimittas vsq ad articulum scd̄m qui est
ad rē / vel qui est solutio. pͥmum est manifestum. 3m est p
se notum / alr̄ non iudicaretur q̄d esset per se notum. 2m
ꝛ 4m hīt infinitas per se notas: quibus inde gerūt alias
ex pluribus sensibus.

Quātum ad 2m articulū vt in nullis cognoscibili/
bus locū habeat error achademicoꝝ: vi
dēdum est q̄liter de tribus cognoscibilibus pdictis. s. de
pͥncipijs per se notis: ꝛ de ɔ̄nibus. ¶ 2° de cognitis p ex/
perientiam. ¶ 3° de actibus nostris possit nāliter haberi
C certitudo infallibilis. ¶ Quātum ad certitudinē de pͥn/
cipijs / dico sic. q̄ termini pͥncipioꝝ per se notoꝝ talē ha
bent idētitatem / vt alter euidēter nec̄io alteꝝ includat.
ꝛ ideo intell's cōponens illos terminos / ex quo apprehē
dit eos / hēt apud se nec̄iam cām ɔformitatis illius actꝰ
ad ipsos terminos: quoꝝ est cōpositio. ꝛ etiam cām eui/
dētem illius ɔformitatis. Et ideo nec̄io pȝ sibi ɔformi/
tas illa / cuius cām necessariam ꝛ euidētem apprehēdit

in terminis. igiꝰ non pōt esse in intellectu apprehensio
terminoꝝ ꝛ cōpositio eoꝝ quin stet ɔformitas illius cō/
positionis ad terminos. sicut non pōt stare albedo: ꝛ al/
bedo / quin stet similitudo. hec aūt ɔformitas cōpositio/
nis ad terminos est v̄itas cōpōnis. ergo nō pōt stare cō
positio taliū terminoꝝ qn̄ sit vera. ꝛ ita nō pōt stare p/
ceptio illius cōpōnis: ꝛ perceptio terminoꝝ qn̄ stet pce/
ptio ɔformitatis cōpositionis ad terminos. ꝛ ita pceptio
veritatis: q̄ pͥma pcepta euidenter includūt pceptionē
illius veritatis. ¶ Cōfirmaꝰ rō ista per simile per phi/
losophū. 4. metaᶜ. vbi vult q̄ oppositū pͥmi pͥncipij. s. Te. c. 3. ꝛ 9.
huiꝰ / impossibile est idē esse ꝛ non esse. non pōt venire
in intellu alicuiꝰ: q̄ tūc essent opiniones ɔ̄rie simul in mē
te: q̄d vtiq veꝝ est / de opinionibus ɔ̄rijs. i. repugnātibus
formalr̄: q̄ opinio opinās esse de aliquo: ꝛ opio opinās
nō esse de eodē sunt formalr̄ repugnātes. ita arguam in
pposito repugnātiam aliquā intellectionū in mente: lȝ
nō formalē. si eniȝ stat in intellu notitia totius ꝛ partis
ꝛ cōpositio eoꝝ / cū ista includāt (sicut cā necessaria) cō/
formitatem cōpōnis ad terminos / si stat in intellu hec
opinio. q̄ ista cōpositio sit falsa / stabūt notitie repugnā/
tes / nō formalr̄. sed notitia vna stabit cum alia: ꝛ tn̄ vna
erit cā necessaria opposite notitie ad illā: q̄d est impossi
bile. sicut eniȝ impoīe est albū ꝛ nigrū stare simul: q̄ sūt
ɔ̄ria formalr̄: ita impoīe est simul stare albū: ꝛ illud q̄d
D est precisa cā nigredinis ita nec̄ia q̄ non pōt esse sine ea
pͥmo poste. t. c. 5. absq ɔ̄dictione. ¶ Habita euidētia vel certitudine de
pͥncipijs primis. pȝ quō habeꝰ de ɔ̄nibus illatis ex eis /
ppter euidētiā forme syllogismi pfecti: cū certitudo cō/
clusionis tantūmō depēdeat ex certitudine pͥncipioꝝ: ꝛ
ex euidētia illationis. ¶ Sed nūq̄d in ista notitia pͥnci/
pioꝝ ꝛ ɔ̄num nō errabit intell's / si sensus decipiant̄ oēs
circa terminos: ¶ Rñ° q̄ quātum ad istam notitiā in/
tell's nō hēt sensus pro cā: sed tn̄ pro occasione: q̄ intel/
lectus nō pōt hr̄e notitiam simpliciū nisi acceptā a sensi
bus. illa tn̄ accepta pōt simplicia v̄tute sua cōponere. ꝛ
si ex rōne taliū simpliciū sit cōplexio euidēter verā: in/
tell's v̄tute ppa ꝛ terminoꝝ assentiet illi cōplexioni / nō
v̄tute sensus a quo accipit terminos exterius. Exēplum.
si rō totius ꝛ rō maioritatis accipiant̄ a sensu: ꝛ intellus
cōponat istam. Omne totū est maius sua pte. intellectus
v̄tute sui ꝛ istoꝝ terminoꝝ assentiet indubitāter isti cō/
plexioni ꝛ nō tn̄. q̄ vidit terminos ɔiunctos in re / sicut
assentit isti. Sortes est albꝰ: q̄ vidit terminos in re vni/
ritimo dico q̄ si oēs sensus essent falsi a q̄bus accipiunt̄
tales termini: vel q̄d plus est ad deceptionem aliq̄d sen
sus essent falsi aliq̄ sensus veri. intellus circa talia pͥnci/
pia nō decipeꝰ: q̄ semp hēret apud se terminos q̄ essent
cā veritatis: vtpote. si alicui ceco nato eēnt impresse mi/
raculose in somnijs spēs albedinis ꝛ nigredinis: ꝛ illa re/
manerent post in vigilia: intell's abstrahens ab eis com
poneret istam. album non est nigrum: ꝛ circa istam non
deciperetur intell's: lȝ termini accipiant̄ a sensu errāte: q̄
rō formalis terminoꝝ ad quam deuentum est: est neces
saria causa veritatis huius negatiue.

De secūdis cognoscibilibꝰ. s. de cognitis p expe
rientiam. ¶ Dico q̄ lȝ experiētia nō
habeaꝰ de oībus singularibus: sed de plibꝰ: nec q̄ semp
sed q̄ pluries. tn̄ expertus infallibilr̄ nouit q̄ ita est: ꝛ
q̄ semper ꝛ in oībus. ꝛ hoc per istā ppositionem q̄escen
tem in aīa q̄cq̄d euenit vt in pluribus ab aliq̄ cā non li/
bera est effectus nālis illius cause. que ppositio nota est
intellectui: lȝ accepisset terminos eius a sensu errante: q̄
cā non libera non pōt pducere vt in pluribus effectum
ad cuius oppositum ordinaꝰ: vel ad quem ex forma sua

non ordinatur:sed cã casualis ordinatur ad producen/
dum oppositum effectus casualis,vel non ad istum p/
.phy.2.c.48 ducẽdum.ergo nihil est cã casualis respectu effectus fre/
quẽter pducti ab eo.et ita si nõ est libera/est nãlis.qp au
tẽ iste effectus euenit a tali cã pducẽte vt in pluribus B
acceptum est per expientiam:qr inueniẽdo nũc talẽ na/
turam cũ tali accñte:nũc cum tali/inuẽtum est qp quan/
tacunqz esset diuersitas accñtium taliũ,semp istã nãm
sequebat talis effectus.g non per aliqð accñs per accñs
illius nãe.sed per nãm ipsam in se ɔsequit talis effect⁹.
¶ Sed vlterius notãdum qp qñqz accipit expientia de
ɔne:puta qp luna frequẽter eclipsat:et tũc supposita con
clusione/qr ita est/ingrit cã talis ɔnis per viã diuisiõis:
Et inqt Ari. a.poste.1.cõ. primi. et qñqz deuenit ex ɔne expta ad pncipia nota ex termi/
nis:et tũc ex tali pncipio noto ex terminis põt ɔclõ/pus
tñ per expientiam nota/certius cognosci.s.pmo genere
cognitionis:qr vt deducta ex pnº per se noto. sicut illud
est per se notum qp opacũ iterpositũ iter luminosum vi
deli et gspicuum/ĩpedit luminis multiplicationẽ ad tale
gspicuũ.et si inuẽtum fuerit per diuisionẽ qp terra est ta
le corpus iterpositũ inter solẽ et lunã/sciet certissime de/
mõstratione pper qd:et nõ tñ per expientiã/sicut scie/
bat illa ɔclõ añ iuẽtionẽ pncipij.¶ Qñqz aũt est expe/
rientia de pnº:ita qp nõ ɔtingit amplius per viã diuisio/
nis vlterius iuenire pnᵐ notum ex terminis: sed stat in
aliquo vero vt in plurib⁹:cuius extrema expimẽtaliter
est frequenter vniri:puta qp herba talis spẽi est calida:
nec inuenit aliqð mediũ aliud pus/per qð demõstretur
passio de subiecto pper qd:sed stat in isto/sicut in pmo
F noto/pper expientiã:tũc lz incertitudo et fallibilitas re/
moueant per illam ppõnẽ/effectus vt in pluribus ali/
cuius cãe nõ libe est nãlis effect⁹ eius:tñ iste est vltimus
gradus cognitionis sciẽtifice:et forte ibi nõ habet neccĩa
cognitio actualis vnionis extremoꝝ sed aptitudinalis.
si eniz passio est res alia absoluta a subiecto: posset sine
ɔdictione separi a subiecto:et expius nõ haberet cogni/
tionẽ qr ita est:sed qr aptum natum est ita esse.

De tertijs

cognoscibilibus.s.de actibus nr̃is. Di/
co qp est certitudo de multis coꝝ sicut
T.c.26. A.l. dubitatiõ⁹, de pncipijs per se notis:vt pz.4.metaᶜᵉ. vbi dicit phus
de rõnib⁹ dicẽtium oĩa appentia esse vera.qp isti rõnes
querũt vtrum nũc dormiamus,an vigilemus.phr autez
idẽ oẽs dubitatiões tales.oĩuz eni rõnẽ hi dignificãt eẽ.
et subdit.rõnem querũt quoꝝ nõ est rõ.demonstratiõis
enim pncipij nõ est demõstratio.igit per ipm ibidẽ/nos
G vigilare/est per se notũ/sicut pnᵐ demrãtionis.¶ Nec
f.q.3. plo. et 4º meta.q.2. et in quolibe/ to.q.7.et ĩfra dis.8.ad finẽ et alibi sepe obstat qp est ɔtingens:qr(sicut dictũ fuit als)ordo est in
ɔtingẽtibus:qp aliqua est pma et imediata:aliogn vl eẽt
pcessus in infinitũ in ɔtingẽtibus.vel aliqð ɔtingens se/
queret ex cã neccĩa:quoꝝ vtrũqz est impole. Et sicut est
certitudo de vigilare:sicut de per se noto:ita etiã de mul
tis alijs actibus qui sunt in ptãte nr̃a:vt de me intellige/
re:de me audire:et sic de alijs qui sunt actus perfecti: lz
enim nõ sit certitudo qp videam album ex positum:vel
in tali subiecto:vel in tali distãtia:qr põt fieri illusio in
medio vel in organo:et multis alijs vijs:tñ certitudo est
qp video/etiam si illusio fiat in organo:que illusio in or/
gano maxima illusio videt esse:puta qñ actus fit in or/
gano ipso:nõ ab obiecto psente qualis natus est fieri ab
obiecto pñte:et ita si potẽtia hẽret actum suum posita ta
li illusione vel passione.et vere esset illud ibi qð visio di
cit/siue sit actio:siue passio:siue vtrũqz.Si autez illusio
fieret nõ in organo pprio:sed in aliquo pximo:qð vide/
tur organũ:sicut si nõ fieret illusio in ɔcursu neruorum:
sed in ipso oculo fieret impssio speciei:q̃lis nata est fieri
ab obiecto.adhuc visus videret:qr talis spẽs/vel qð natũ
est videri in ea/videret:qr haberet sufficiẽtem distãtiaz
respectu organi visus:qð est in ɔcursu istoꝝ neruoꝝ: si/
cut pz per Augustinum.11.de trini.qp reliquie visoꝝ re/ Cap.2.
manẽtes in oculo/oculis clausis vident.et per phm.de
sensu et sensato.qp ignis qui generat ex eleuatione oculi Cap.2.
violẽta:et multiplicat vsqz ad palpebram clausam/vi/
det.iste sunt vere visiones:lz nõ pfectissime:qr hic sunt
sufficientes distantie spẽrum ad organum principale vi
sus.¶ Sed quomodo habetur certitudo coꝝ que sub/
sunt actibus sensus:puta qp aliqð extra est album vel ca
lidum:quale apparet. ¶ Rñº:aut circa tale cognitum
opposita apparẽt diuersis sensibus:aut non.sed oẽs sen
sus cognoscentes illud hñt idem iudiciũ de eo.Si secun
do modo:tũc certitudo habet de veritate talis cogniti p
sensus:et per illam ppõnem pcedẽtem/qð euenit vt in
pluribus ab aliquo/est effectus nãlis eius/si non sit cã li
bera.ergo cum ab isto pñte euenit vt in pluribus: talis
ĩmutatio sensus/sequitur qp imutatio vel spẽs genita sit
effectus nãlis talis cause.et ita tale extra erit album vel
calidũ:vel tale q̃le natũ est repñtari per spẽm genitã ab
ipso vt in pluribus.Si aũt diuersi sensus hñt diuersa iu
dicia de aliquo viso ex:puta visus dicit baculũ esse fra/
ctum:cuius ps est in aq̃/et ps in aere:et tactus põt experi/
ri ɔtrium.visus etiam semp dicit solẽ esse quãtitatis mi/
noris q̃ est.et oẽ visum a remotis esse minus q̃ sit.in ta/
libus est certitudo quid veꝝ sit:et qs sensus erret per p/
positionem quiescẽtem in aĩa certiorẽ omni iudicio sen
sus:et per actus plurium sensuum ɔcurrentes:ita qp sem
per aliqua ppositio rectificat intellectũ de actibus sen
sus,qs sit verus et qs fallat:in qua ppositione intellect⁹
non dependet a sensu sicut a cã:sed sicut ab occasione.
Exẽplum.intellectus hẽt hanc ppõnẽ qescentẽ. Nullũ
durius frãgit ad tactũ alicuius mollis sibi cedentis.hec
est ita per se nota ex terminis qp etiam si essent accepti
a sensibus errãtibus nõ põt intellectus dubitare de illa
ppositione:imo oppositum includit ɔtradictionem.sed
qp baculus sit durior aqua:et qp aqua sibi cedit:hoc dicit
vterqz sensus tam visus q̃ tactus.sequitur igitur qp ba/
culus non est fractus sicut sensus visus iudicat ipm fra/
ctum.et ita qs sensus errat:et qs non,circa fracturam ba/
culi:intellcs iudicat per certius oĩ actu sensus. ¶ Silr ex
alia parte qp idem quãtum applicatũ quãto/oĩno/est eq̃
le sibi.hoc est notũ intellectui quantũcũqz notitia termi
noꝝ accipiat a sensu errãte.sed qp idẽ quãtum possit ap
plicari viso ppinquo et remoto:hoc dicit tam visus q̃
tactus.ergo quãtum visum siue ppe siue a remotis est
eq̃le.igit visus dicens hoc eẽ minus/errat. Hec ɔclõ cõ/
cludit ex pncipijs per se notis:et ex actibus duorum sen
suum cognoscẽtium:vt in pluribus ita eẽ.et ita vbicũqz
rõ iudicat sensum errare/hoc iudicat nõ per aliquã noti
tiam pcise acqsitam a sensibus vt a cã:sed per aliquam
notitiã occasionatã a sensu in qua nõ fallit/etiam si oẽs
sensus fallant:et per aliquã aliam notitiã acqsitaz a sen/
su vel a sensibus:vt in pluribus/que sciunt esse vera p
ppõnem sepe allegatam.s.qp euenit vt in pluribus ꝛc̃.
¶ Nota ergo qp notitia pncipij est imutabilis a ꝟitate Additio sub
in falsitatẽ/nõ alr,qr simplr est corruptibilis:sic spẽs i/ tilissima plu
telligibilis est delebilis vt phantasma:sed imutabilis a ribus applicã
vera repñtatione in falsam.Sed oᵐ/lz corruptibile: tñ da.
est imutabile a vera entitate in falsã:et ideo est ɔforma
tiuũ notitie sibi seu causatiuũ notitie veritatis sue in eẽn
do,qr entitas vera imutabilis in falsam/virtualiter ɔti/
net notitiã veram imutabilẽ ɔformẽ entitati sue. ¶ No
H ta etiã fm Augustinum. veꝝ necessarium vel imutabi/

le est supra mētem. Intellige in rōne veritatis euidētis: qꝛ hāc de se causat imediate. nō aūt ꝫm eius euidētiam subest mēti, vt posset sibi apparere vera vel falsa: sicut verū ꝓbabile menti subest: vt ipsa possit facere illud apparere verū vel falsum, querendo rōnes hincinde per q̄s ꝓbet̄ ꝛ iprobet̄. ¶ Sic intelligēdū est φ mens nō iudicat de vero imutabili, sed ō aliis: qꝛ dicā φ hoc sit verū: hic est actus iudicādi, ꝛ est in ptāte mētis respectu ꝓbabilis non aūt respectu neccij: nec tñ minus pfecte asserit de neccio φ ipm sit verū: ꝛ hec assertio apud Aristotelē, pōt dici iudicium. Sic pꝫ quō de ꝯne neccia mens iudicat qꝛ nō est statim euidens ex se. Ideo non determinat euidētiam suiipsius menti. pōt etiam mens rationes sophisticas adducere ꝯtra eam per quas dissentiat, nō sic contra pmum notum. quarto meta(ce), in mente venire. Sed Augustinus vult intīn esse in ptāte iudicantis φ non necessario determinetur ab alio.

Vt inqt Ari. ꝓmo 10. ꝛ pa mo post. 1. c. 27.

Hic habes q̄liter dialectcus iterrogat nō aūt omis.... 102. 1. c. 8.

Quātum ad 3(m) articulū, ex istis rñdēdum est ad illas tres rōnes. ¶ Ad pmaꝫ. ad illud de mutatione obcti anſ est falsum: nec est opi. Aug. sed Heracliti ꝛ discipuli sui Cratbili qui nolebāt loq sed mouere digitū: vt dī. 4. meta(ce). Et etiā ꝯña nō valet: dato φ anſ esset verū: qꝛ adhuc ꝫm Arist. posset hꝛi certa cognitio de B, φ oia ꝯtinue mouent̄. Nō sequit etiā, si obcuꝫ est mutabile. ḡ qd̄ gignit̄ ab eo nō est reptatiuum alicuius sub rōne imutabilis: qꝛ mutabilitas in obiecto nō est rō gignēdi: sed nā ipius obiecti: qd̄ est mutabile. genitum igit̄ ab ipso reptat nām per se. igit̄ si nā, vnde nā, hēat aliquā imutabileꝫ habitudinē ad aliud: illud aliud per suū exēplar: ꝛ illa nā per suū exēplar, reptant̄ vt imutabilr vnita. ꝛ ita per duo exēplaria genita a duob(us) mutabilibus: nō inquātum mutabilia: sed inquātum nature pōt hēri notitia imutabilis vnionis eoꝝ.

A. 1. Cratbili. T. c. 22.

I ¶ Cōtra. Quis obcum non inquātuꝫ mutabile gignat. si tñ est mutabile, quō eius ad aliqd est habitudo imutabilis: ¶ Rñ(o). habitudo est imutabilis sic, qꝛ īter extrema nō pōt esse habitudo opposita: nec nō esse ista, positis extremis: sed per destructionē extremi vel extremoruꝫ destruit̄. ¶ Cōtra: quō est ꝓpositio affirmatiua necessaria si identitas extremoꝝ pōt destrui. ¶ Rñ(o). qñ res nō est nō est idētitas eius realis sed tūc si est in intellectu, est idētitas vt est obiectum intellectum, ꝛ neccia ꝫm

K quid, qꝛ in tali esse extrema non pñt esse sine idētitate: tñ illa pōt non esse, sicut extrema pñt nō esse intellecta. igitur ꝓpositio est neccia in intellectu nr̄o ꝫm quid: qꝛ imutabilis in falsam: sed simplr neccia non, nisi in intellu diuino. Sicut nec extrema hñt idētitatem simplr necessārio in aliquo esse nisi in illo esse intellecto.

¶ Patet etiā φ per reptatiuū in se mutabile, pōt representari aliqd sub rōne imutabilis: qꝛ essentia dei sub ratione imutabilis, reptat̄ intellectui per aliqd oino mutabile: siue illud sit spēs, siue actus. Hoc pꝫ per sile: qꝛ finitum pōt reptare aliqd sub rōne infiniti. ¶ Ad 2(m) dico φ in aīa pōt intelligi duplex mutabilitas: vna ab

L affirmatione in negationē: ꝛ ecōuerso: puta ab ignorātia ad sciam: vel a nō intellectione ad intellectionē. alia, quasi a ꝯrio in ꝯrium: puta a rectitudine ad deceptionem ꝛ ecōuerso. aīa aūt (quo ad quecūqꝫ obiecta) est mutabilis pma mutabilitate. ꝛ per nihil formalr in ea existens tollit̄ ab ea talis mutabilitas: sed nō est mutabilis scda mutabilitate: nisi circa illa cōplexa que nō hñt euidētiā ex terminis. Circa illa vō que sunt ex terminis euidētia mutari nō pōt 2(a) mutabilitate: qꝛ ipsi termini apphensi sunt cā neccia ꝯformitatis compositionis ad ipsos terminos. igit̄ si aīa est mutabilis a rectitudine in errorē absolute: non sequit φ per nihil aliud a se pōt rectificari: qꝛ saltē rectificari pōt circa illa obiecta: circa que non pōt intellꝰ errare apphensis terminis. ¶ Ad 3(m). si aliquis appendiā hēet, magis ꝯcluderet ꝯtra opionē illā, que negat spēm intelligibileꝫ: qꝛ illa spēs, que pōt reptare se tanq̄ obcum in somnis est phātasma nō spēs intelligibilis. igit̄ si intellꝰ solo phātasmate vtat̄: per qd̄ obcuꝫ est sibi pñs, ꝛ nō alia specie intelligibili nō videt̄, φ per aliqd in quo obcum sibi relucet, posset discernē verū a verisili: sed ponēdo spēm itelligibilē in intellu, nō valet rō: qꝛ intellꝰ nō pōt vti illa vt per ī se obcto: qꝛ nō ꝯtingit vti illa in dormiēdo. ¶ Si obycias φ phantasma pōt reptare se vt obiectū. igit̄ intellꝰ pp illū errorē v̄tutis phātastice pōt errare: vel saltē ligari, ne possit opari: vt pꝫ in somnis ꝛ freneticis. ¶ Pōt dici φ si liget̄ qñ est talis error in v̄tute phātastica: nō tñ errat intellꝰ: qꝛ tūc

Henri. quo li. 5. q. 14.

A. 1. pro se vt pro obiecto.

nō hēt aliquē actū. ¶ Sed quō sciet intellꝰ, vel erit intellꝰ certus, qñ nō errat v̄tus phātastica: quā tñ nō errare regritur ad B vt intellꝰ nō erret. ¶ Rñ(o). ista veritas gescit in itellu, φ po(us) nō errat circa obcū ꝓportionatū nisi idisposita sit: ꝛ notū est itellectui v̄tutē phātasticam nō esse idispositā in vigilia, tali idispōne que facit phantasma roptare se tanq̄ obcum: qꝛ per se notū est intellectui φ intelligēs vigilat: ꝛ ita φ v̄tus phātastica non est ligata in vigilia sicut in somnis. ¶ Sꝫ adhuc instat̄ ꝯ istā certitudinē dictā de actib(us) hoc mō, videt̄ mihi φ videā vel audiā: vbi tñ nō video vel audio. ḡ de B nō est certitudo. ¶ Rñ(o). φ aliud est ꝯ negātem aliquā ꝓpōnē ondē eā esse verā. Aliud est alicui admittēti eā ostendē quō sit vera. Exēpliū. 4. meta(ce). vbi ꝯ negātes pmū pn(m), nō inducit phs illud icōueniēs φ opiones ꝯrie sil' eēnt in aīo: qꝛ B ipsi ꝯcederent sicut pmissam. sed inducit eis alia icōueniētia manifesta eisꝫ nō in se: sed recipientibus pmū pn(m) oñdit quō sit notū pmū pn(m): qꝛ ita notuꝫ est: φ oppositū eius nō possit euenire in mēte: qd̄ ꝓbat: qꝛ tūc possent op. ꝯrie sil' inesse. talis ꝯclo est magis ibi icōueniēs q̄ꝫ hypothesis: ita hic, si ꝯtēdis mecū nullā ꝓpōnem eē per se notā, nolo disputare tecū. Cōstat enim φ tu es ꝓtēnuus: qꝛ nō es ꝑsuasus. sicut pꝫ in actib(us) tuis, quō obycit phs. 4. meta(ce). somniās eñ de aliquo q̄si de ꝓximo obtinēdo. ꝛ postea euigilās nō ꝓsequit̄ illud sicut ꝓsequeretur, si ita esset ꝓximus vigilando ad illud ꝯsequendū. si aūt admittas aliquā ꝓpōnem esse per se notā, opꝫ φ possit cognosci: ꝛ circa q̄cūqꝫ pōt potētia idisposita errare: sicut pꝫ in somnijs. igit̄ ad hoc φ aliq̄ cognoscant̄ esse per se nota, opꝫ φ possit cognosci quādo potētia est disposita ꝛ qñ nō. ꝛ per ꝯñs pōt hꝛi notitia de actibus nr̄is φ potētia est ita disposita: φ illa sunt per se nota, que appent sibi per se nota. ¶ Dico tūc ad formam illius cauillationis: φ sicut apparet somnianti se videre: ita posset sibi apparere oppositū vnius pncipij per se noti speculabilis: ꝛ tamen non sequit̄ quin illud principium sit per se notum: ita nō sequitur, quin illud sit per se notū audienti φ audiat: qꝛ circa vtruqꝫ potest potētia indisposita errare. non autem potētia disposita: ꝛ qñ sit disposita ꝛ quādo non: hoc est per se notuꝫ. alꝰ non posset cognosci aliquam aliam esse per se notā: qꝛ non posset cognosci que esset per se nota. vtrum illa cui intellectus sic dispositus: vel sic assentiret.

M

T. c. 9.

T. c. 10. 18. ꝛ 24.

N

Circa quartum articulum ꝯtra ꝯnem op. arguo sic. ¶ Quero quid intelligit per veritatem certā ꝛ sinceram: aut veritatem infallibilem absqꝫ. s. dubitatione ꝛ deceptione. ꝛ est probatum prius ꝛ declaratum in secundo ꝛ tertio articulis: φ illa potest haberi ex puris naturalibus. aut intelligit de veritate que est passio

entis: et tūc cum ens possit nāliter cognosci. ergo et verū cū sit passio eius. et si verū. ergo et veritas per abstractionē: qz quecūqz forma pōt intelligi vt in sbiecto / pōt etiam intelligi vt in abstracto in se: et in abstracto a sbiecto. Aut 3° itelligit per veritatē ꝯformitatē ad exēplar. et si ad creatū / pz ppositū. si aūt ad exēplar increatū / ꝯformitas ad illud nō pōt intelligi nisi illo exēplari cognito: qz relatio nō est cognoscibilis nisi cognito extremo. ergo falsū est qđ ponit in op. s. exēplar eternū esse rōnē cognoscēdi / non cognitū. ℂ P. 2° sic. Intellectus simplex qđ itelligit ꝯfuse pōt cognoscere diffinitiue / ingrendo diffōnē illius cogniti per viā diuisionis. hec cognitio diffinitiua videt pfectissima ptinens ad intellm simplicē: ex tali cognitione pfectissima terminoꝝ pōt intells pfectissime cognoscere pncipiū: et ex pn° ꝯnem. et in hoc cōpleri videt notitia itellectualis: ita qđ nō videt cognitio veritatis necia būi vltra vitates pdictas. ℂ Item 3°. Aut lux eterna causat aliqd prius nāliter actu aut nō. si sic. aut ergo in obiecto: aut in intellu. nō in obiecto: qz obiectū: inquātū hēt esse in intellu nō hēt esse reale sed intētionale. igit non est capax alicuius accntis realis. Si in itellectu. igit lux increata nō imutat ad cognoscēdum sincerā veritatē nisi mediāte effectu suo: et ita eque pfecte videt opi. cōis ponere notitiā in lumine icreato sicut ista opinio: qz ponit eam videri in itellu agēte qui est effectus lucis icreate / et pfectioꝛ ꝙ cēt illud lumē accidētale causatū. Si autē nihil causat an̄ actū. aut ergo sola lux causat actū: aut lux cum itellectu et obiecto. Si sola lux. ergo intells agens nullā hēt opationem in cognitione sincere veritatis: qđ videt incōueniens: qz ista opatio est nobilissima intellectus nr̄i. ergo intells agēs qui est nobilissimus in aīa: cōcurret aliquo mō ad istam actionem.

1. metaphysi. c. 4.

Quia est scia pfecta primo poste. 1. c. 5.

Vide Tho. 1. pte sūme. q. 44. articu. 5.

ℂ Item actus intelligēdi non magis determinatur esse vnius hōis ꝙ alterius / et sic supflueret itells agēs: qđ nō est dicēdum cū eius sit oia facē: sicut polis oia fieri tertio de aīa. ℂ Similr etiā sm phm. 3. de aīa. intells agēs corrñdet in ratione actiui possibilis in ratione passiui. ergo quicquid recipit possibilis ad illud aliquo modo se habet actiue intellectus agens.

T. c. 17. et 18

Hoc etiam incōueniēs / qđ illatū est ꝯcludit ex opi. pdicta per aliam viam: qz (sm sic opinātem) agens vtens instro non pōt hēre actionem excedētem actionē instrumēti. igit cū virtus intells agētis non possit in cognitionem sincere veritatis / lux eterna vtens itellu agente / nō poterit in cognitionē vl in actionē istius cognitionis sincere veritatis: ita qđ intellectus agens hēat ibi rōnē instri. Si dicas qđ lux increata cum intellu et obiecto causet istā veritatem sincerā: hec est cōis opinio que ponit lucem eternā sicut cām remotam / causare oēm certā cognitionem vel veritatem. vel igitur erit ista opinio incōueniens: vel non discordat a cōmuni opi.

Henri. in sūma arti. 1.

Ad qōnem igit / dico qđ ppter verba Aug. oportet ꝯcedere qđ veritates ifallibiles videnē in regulis eternis. ℂ Ubi pmo nota qđ pōt ly / in / accipi obiectiue: et hoc q̄drupl'r. vel sicut in obiecto primo. vel sicut in ꝯtinēte obiectum primū. vel sicut in eo vtute cuius obiectū primū mouet. vl sicut in obiecto remoto. ℂ Ad intellm pmi / dico qđ oia intelligibilia actu intells diuini hnt esse itelligibile: et in eis oēs vitates de se relucent: ita qđ intells intelligens ea: et vtute coꝝ intelligens necias vitates de eis / videt in eis sicut in obiectis / istas vitates necias. illa aūt / inquātū sunt obiecta scdaria intells diuini / sunt veritates: qz ꝯformes suo exēplari itellectui. s. diuino: et sunt lux / qz manifestatiue. et sunt imutabiles ibi et necessarie. sed eterne sunt sm quid: quia

O

P

eternitas est ꝯditio existentis. et illa non hnt existentiam nisi sm qd. sic ergo pmo possumus dici videē ea in luce eterna / B est in obiecto scdario itells diuini: qđ est vitas vel lux eterna / mō exposito. ℂ Scdus modus pz sic: qz intells diuinus ꝯtinet istas vitates q̄si liber. sicut dic illa auctas Aug. de trini. 14. c. 15. vel. 34. qđ iste regule scripte sunt in libro lucis eterne. i. in itellu diuino inquātum ꝯtinet vitates istas. et lz ille liber nō videat: videnē tn̄ ille qdditates vel veritates que sunt scripte in illo libro. et eatenus posset dici intells nr̄ videē vitates in luce eterna: B est in illo libro / sicut in ꝯtinēte obiectū. et B sm 2m modū. vel etiā in illis vitatibꝰ: que sunt lux eterna sm qd: sicut in obiectis videmus. et hoc sm pmū moduz. et alter istoꝝ modoꝝ videt eē de intellu Aug. 12. de trini. c. 14. qđ rō q̄drati corporis manet icorruptibilis et imutabilis etc. non aūt manet talis nisi vt est obiectuz scdarium intells diuini. ℂ Cōtra tn̄ pmuz modū est dubiū. Si eni nō videmus istas veritates / vt intellectu diuino: quia non videmus itellm diuinū: quō dicemur videē in luce icreata / ex B qđ videmus in tali luce eterna sm qd / que hēt esse in luce icreata sicut in intellu cognoscente. ℂ Huic rñdet 3m mēbrū: qđ illa vt sunt obiectū scdariuz intells diuini nō hnt esse nisi sm quid. opatio aūt vere realis nō cōpetit pcise alicui enti sm qd vtute sui. sed si aliquo mō cōpetit sibi B opz esse / vtute alicuius cui cōpetit esse simplr. igit istis obiectis scdarys nō competit mouē intellm pcise nisi in vtute esse intells diuini qđ est esse simplr: et per qđ ista hnt esse sm qd. sic igit in luce eterna sm qd sicut in obiecto primo / videmus. sed in luce icreata videmus sm 3m moduz: sicut. s. in cā prima: cuius vtute obiectum primuz mouet. ℂ Iuxta B etiam posset dici / qđ quātum ad 3m modū videmus in luce eterna sicut in cā prima obiecti in se. nā intells diuinus pducit ista actu suo in esse intelligibili: et actu suo dat huic obiecto esse tale et illi tale: et per ꝯns dat eis talē rōnem obiecti: per quā rōnem pmo mouēt intellm ad cognitionem talē certam. Et qđ pprie posset dici intellm nostrū videre in luce eterna: qz lux est cā obiecti. apparet per sile: qz pprie dicimur intelligē in lumine intells agētis: cum tn̄ illud lumen nō sit nisi cā actiua. s. vel faciēs obiectū in actu: vel vtute cuius obiectū mouet: vel vtrūqz. ista igit duplex cālitas intells diuini / q est vera lux icreata. vz. qđ producit obiecta scdaria in esse itelligibili: et qđ est illud virtute cuius obiecta scdaria / etiam producta / mouent actualr intellm: pōt q̄si integrare vnū 3m membruz de cā / ppter quā dicamur vere videre in luce eterna. ℂ Et si obycias ꝯtra istos duos modos integrantes tertium mēbrum de cā: qz tunc magis videt qđ diceremur videre in deo volēte: vel in deo vt volūtas est: ꝙ in deo vt lux est: qz volūtas diuina est pncipium imediatū cuiuslibet actus ad extra. ℂ Rn°. intells diuinus inquātum aliquo mō prior est actu volūtatis diuine: pducit ista obiecta in esse intelligibili. et ita respectu istoꝝ videtur esse cā mere nālis: qz deus nō est cā libera respectu alicuius / nisi qđ psupponit ante se aliquo modo volūtatem seu actū volūtatis: et sicut intells / vt prior actu volūtatis / pducit obiecta in esse intelligibili: ita / vt prior causa / videt cooperari illis intelligibilibus ad eoꝝ effectuz nālem: vt. s. apphensa et cōposita causent apphensionis cōformitatem ad se. videt igit qđ ꝯdictionem includat / aliquem intellectum talem cōpositionem formare / et cōpositionem nō esse cōformē terminis: lz possibile sit illos terminos non ꝯcipere: qz lz deus voluntarie coagat ad hoc qđ intellectus terminos cōponat: vel non: tn̄ cuz composuerit: vt illa compositio sit conformis terminis

A. 1. icorporalis

subtilissima instantia.

Q

De his vide infra. dist. 35. cōtra Hen.

Dubitatio notabilis.

R

Nota que intelligas.

hoc videt necessario sequi rōnem terminoꝝ, quam hēt ex intellectu dei causante illos terminos in esse intelligibili. ¶ Et ex isto apparet q̄liter nō est neccīa spālis illustratio ad vidēdū in regulis eternis. q2 Aug. nō ponit in eis videri nisi vera que sunt necīa ex vi terminoꝝ. ꝛ in talib' est maxima necessitas, tam cāe remote, q̄ꝫ ꝓxime, respectu effectus: puta, tam intell'is diuini ad obiecta mouētia, q̄ꝫ illoꝝ obiectoꝝ ad veritatem complexionis de eis. ꝛ lꝫ etiā nō sit tāta necessitas ad ꝑceptionē illius veritatis, q' oppositū includat ꝯdictionē: tn̄ necessitas est ex pte cāe ꝓxime coassistente sibi causa remota: q2 termini apprehensi ꝛ cōpositi nati sunt nāliter causare euidētiam ꝯformitatis cōpositionis ad terminos. etiam si ponat' q̄ deus coagat terminis ad istū effectum influentia generali: non tamē necessitate naturali.

S

¶ Sed, siue sit influētia gn̄alis, siue (qḋ plus est) necessitas naturalis influendi terminis ad hunc effectum. pꝫ q̄ non requiritur illustratio specialis.

¶ Assumptū de intētione Aug. pꝫ per ipm. 4. de trini. c. 15. vel. 35. vbi loquitur de phis īfidelibus, nōnulli coꝝ potuerūt aciem mētis vltra oēm creaturā trāsmittere: ꝛ lucē incōmutabilis veritatis quātulacūqꝫ ex pte attingere, q̄ xp̄ianos multos ex fide interim sola viuētes nōdum potuisse derident. igit' vult q̄ xp̄iani credita nō vident in regulis eternis. sed phi vident in illis necīa multa. idē 9. de tri. 6. c. vel. 15. nō q̄lis sit vniuscuiusqꝫ hois mēs ꝛc. q. d. ꝯtingētia nō vident ibi. sed necīa. ꝛ in codeꝫ. 4. li. c. 16. vel. 36. arguit ꝯtra istos phos. nūqd q2 verissime disputant: ꝛ documētis certissimis ꝑsuadēt eternis rōnib' oīa tp̄alia fieri: ꝓpterea potuerūt in ipsis rōnibus ꝑspicere vel ex ipsis collig', quot sunt aīaliū gn̄a: que semina singuloꝝ in exordijs ꝛc. nōne ista oīa nō per illaꝫ incōmutabilem sapiētiam: sed per locoꝝ ac tēpoꝝ hystoriā quesierūt: ꝛ ab alijs experta atqꝫ ꝯscripta crediderūt. ꝫ intelligit q̄ per regulas eternas nō cognoscunt' illa cōtingētia, que tn̄ per sensus cognoscunt': vl' per hystorias credunt'. ꝛ tn̄ spālis illustratio magis reqrit' in credendis ꝯtingētibus q̄ꝫ in cognitis necessarijs: imo ibi maxime remouet' illustratio spālis: ꝛ sufficit sola generalis.

A.l. cognoscēdis

¶ Cōtra. q̄d igit' dicit Augu. 12. de trini. c. 14. vel. 32. q̄ paucoꝝ est ꝑuenire mētis acie ad rōnes intelligibiles. ꝛ. 83. q. q. 46. non nisi pure aīe ad illas ꝑtingūt. ¶ Rn̄o. ista puritas nō dꝫ intelligi a vitijs: q2. 14. de tri. c. 15. vel 34. vult, q̄ iniustus videt in regulis eternis. quid in his sentiēdum sit. ꝛ. 4. li. c. ꝓallegato. vult q̄ phi viderūt veritatē in regulis eternis sine fide. ꝛ qōne eadem vult, q̄ nullus pōt eē sapiēs sine cognitione ideaꝝ: eo mō quo Platonē, forsan, ꝯcederet esse sapiētem. Sed ista puritas dꝫ intelligi eleuādo intell'm ad ꝯsiderādum veritates vt relucēt in seipsis, nō tn̄ vt relucēt in phātasmate. ¶ Ubi ꝯsiderādum q̄ res sensibilis ex', causat phātasma confusum: ꝛ vnū per accn̄s in v'tute phātastica repn̄tans. s. reꝫ s'm quātitatē, figuram, colorē ꝛ alia accn̄tia sensibilia. ꝛ sicut phātasma repn̄tat tn̄ cōfuse ꝛ per accn̄tia multi ꝑcipiūt tn̄ ens per accn̄s: veritates autē pure, ꝑfecte sunt tales ex ꝓpria rōne terminoꝝ, inquātuꝫ illi termini abstrahunt' ab oībus per accn̄s ꝯiūctis cuꝫ eis. Non enim hec ꝓpositio. Oē totuꝫ est maius sua pte. ꝑmo vera est: vt totū est in lapide vel ligno: sed vt totuꝫ abstrahit' ab oībus q̄bus ꝯiungit' per accn̄s. ꝛ ideo intell's, q̄ nunq̄ꝫ intelligit totalitatē nisi in ꝯceptu per accn̄s: puta in totalitate lapidis vel ligni: nunq̄ꝫ intelligit sincerā veritatē huius ꝑncipij: q2 nunq̄ꝫ intelligit ꝑcisam rōnem termini: per quam est veritas. Paucoꝝ igit' est ꝑtingere ad rationes eternas: q2 paucoꝝ est hēre intellectiones per se: ꝛ multorum est habere ꝯceptus tales per accidens: sed isti non dicunt' distingui ab alijs per specialem illustrationem, sed per meliora nālia: q2 hn̄t intellectum magis abstrahentē ꝛ ꝑspicatiorē, vel ꝓpter maiorē inq̄sitionē, ꝑ quā eque igeniosus ꝑuenit ad cognoscēdum illas q̄dditates quas alius, nō inq̄rens nō cognouit. Et isto mō intelligitur illud Aug. de vidente in mōte ꝛ vidēte inferius aerē nebulosuꝫ ꝛ supius aerē sinceꝝ. 9. de tri. c. 6. vel. 46. quī enim tn̄ intelligit se per ꝯceptus per accn̄s, ipse est q̄si in valle positus circūdatus aere nebuloso. sed quī separat q̄dditates intelligēdo precise eas ꝯceptu per se: que tn̄ relucent in phātasmate cū multis alijs accn̄tibus adiunctis, ipse hēt phātasma inferius. s. aerē nebulosum: ꝛ ipse est in mōte inquātum cognoscit illā veritatem ꝛ videt veꝝ supra: vt ꝉ istā veritatē supiorem in virtute intellectus icreati que est lux eterna. ¶ Ultimo ꝉ mō pōt cōcedi q̄ cognoscunt' veritates sincere in luce eterna sicut in obiecto remoto cognito: q2 lux icreata est primum p̄n̄m entium speculabiliū. ꝛ vltimus finis reꝝ practicaꝝ. ꝛ ideo ab ipsa sumunt' p̄ncipia, tam speculabilia q̄ꝫ practica. ꝛ ideo cognitio oīuꝫ, tā speculabilium, q̄ꝫ practicabilium, per p̄n̄a sumpta a luce eterna, vt cognita, est ꝑfectior ꝛ purior cognitione sumpta per p̄n̄a in gn̄e ꝓprio, sicut dictū est in qōne de theologie sbiecto: ꝛ est eminētior alia quacūqꝫ. Et hoc mō cognitio oīum ꝑtinet ad theologū. Cognoscere eniꝫ triāgulū hēre tres, vt est quedā participatio dei ꝛ hn̄s taleꝫ ordinē in vniuerso, q̄ quasi exprimit ꝑfectionem dei: hoc est nobiliori mō cognoscere triāgulum hēre tres q̄ꝫ per rōnem triāguli: ꝛ ita cognoscē q̄ tēperate viuēdū sit ꝓpter beatitudinē vltimā consequēdam: que est attingēdo dei essentiā in se est ꝑfectius cognoscē istud cognoscibile practicū, q̄ꝫ per p̄n̄m aliqḋ in gn̄e moris. puta per hoc, q̄ honeste viuendum sit: ꝛ isto mō loquitur Aug. de luce icreata vt cognita. 15. de trini. c. 27. vel. 82. vbi seipsum alloquens ait. Nēpe ergo multa vera vidisti eaqꝫ discreuisti ab illa luce qua tibi lucēte vidisti: attolle oculos ad ipsam lucē ꝛ eos in eam fige si potes. Sic enim videbis quid distet natiuitas verbi dei a ꝓcessione doni dei. ꝛ paulo post. Hec ꝛ alia similr' certa oculis tuis interioribus lux ista mōstrauit: que igit' est causa cur acie fixa ipsaꝫ videre non possis: nisi vtiqꝫ infirmitas ꝛc. ¶ Ex dictis pꝫ ad oēs auctoritates Aug. in oppositū, ꝛ s'm aliquē dictoꝝ modoꝝ videndi, exponi pn̄t auctoritates Aug. que occurrūt de ista materia.

A.l. per cōceptus

A.l. vel. A.l. Et illo. vl'mo.

V

X

De sexto articulo

Uidendum est quomodo ille tres rationes facte p ꝑma opione aliqd veri ꝯcludūt inquātū accipiunt' ab Aug. lꝫ nō ꝯcludant illā ꝯnē falsaꝫ ad quā iducunt'. ¶ Ubi sciēdum est q̄, a sensibilib', sicut a cā per se ꝛ ꝑncipali, nō est expectāda sincera veritas: q2 notitia sensus est circa aliqd per accn̄s: vt dictū fuit: lꝫ actus sensuū aliq sint certi ꝛ veri: sed v'tute intell'is agētis, qui est ꝑticipatio lucis increate, illustrātis super phantasmata, cognoscit' q̄dditas rei: ꝛ ex hoc habet' sinceritas vera: ꝛ per hoc soluit' primū argumētum Henrici. ꝛ s'm intētionem Aug. nō plus ꝯcludit. ¶ Ad scd̄am rōnem Henrici dico q̄ aīa mutabilis est ab vno actu dispato ad aliū, s'm diuersitateꝫ obiectoꝝ ꝛ suā illūminationē ꝛ imālitatē: q2 est respectu cuiuslibet entis, silr' ab actu in nō actū: q2 nō semꝑ est in actu. sed respectu primoꝝ principioꝝ ꝛ quoꝝ veritas nota est ex terminis: ꝛ ꝯclusionum euidēter deductarum ex terminis, non est mutabilis a cōtrario in contrarium: scilicet a vero in falsum. ¶ Regule enim in lumine intell'is agentis intellectum rectificāt ꝉ ꝛ ipse species intelligibiles terminorum: lꝫ in essendo sit

Sic in antiq' originalibus

A.l. in.

mutabilis. in representādo tamen in lumine intellectus agētis īmutabil'r representat: ꝛ per duas spēs intelligibiles cognoscunt termini primi pncipij. ꝛ ita illa vnio est vera ꝛ certa euidēter. ¶ Ad 3ᵐ dicēdum ꝙ ꝯcludit ꝯtra eum: qꝛ nō ponit nisi spēm sensibilem vel phātasmanō aūt ꝯcludit de specie itelligibili repn̄tante qddiatem. ¶ Dicēdum aūt ꝙ si potētie sensitiue non sunt ipedite/ spēs sensibilis veraciter representant rem: sed in somno potentie sensuū exterioꝝ sunt ligate. ideo virtus imaginatiua conseruans spēs sensibiles/ ſm diuersitatem fluxus humoꝝ capitis apprehēdit eas tanq̄ res/ quaꝝ sunt silitudines: qꝛ vim reꝝ habent/ ſm p̄hm de motib⁹ animalium: nō plus concludit tertia rō. Qō. V.

Y

Vide. 4. de animalibus.

De vestigio

A. l. Circa scd̄am ptē huius. 3. di. in qua ma gr agit de cognoscibilita te dei p vestigiū. Quero vtruꝫ ꝛc.

¶ Quero vtrum in oī creatura sit vestigiū trinitatis. Qꝛ non: qꝛ per vestigiū pōt inuestigari nāliter illud cuius est vestigiū. ergo p creaturam posset nāliter inuestigari trinitas. qd̄ est falsum: qꝛ h̄ excedit nālē rōnē. ¶ Item si in nā intellectuali est imago trinitatis. igitur nō vestigium. ꝯña pꝫ: qꝛ ista hn̄t oppositas ꝛ distinctas rōnes representandi. igit̄ nō ꝯueniunt eidē. ¶ Item nā intellectualis: qꝛ nobilioꝛ est: hēt aliam rōnē repn̄tandi q̄ alie nāe īferioꝛes: vt rōnē imaginis: sed citra nām itellectualem sunt nāe multe hn̄tes ordinē in pfectione: sicut sunt aīata supra inaīata: ꝛ mixta supra simplicia: g̃ in eis erit alia rō representādi: ita ꝙ rō vestigij non erit cōmunis omnibus. ¶ Cōtra. 6. de trini. c. vltimo vel. 28. Opꝫ igitur vt ꝛ creatorem per ea que facta sunt intellecta cōspiciētes/ intelligamus trinitatem cuius in creatura/ quomodo dignum est apparet vestigium.

5. tho. c. 2.

In ista qōne tria sunt vidēda. pmo qꝛ ſm p̄hꝫ/ oēs trāsferētes ſm aliquā silitudinem trāsferūt. ¶ Vidēduꝫ pmo est de rōne vestigij in corporalib⁹: vn̄ trāslatū est nomē eius ad ppositū. ¶ 2ᵒ vidēdū est/ que sit rō vestigij ſm quā trāsfert̄ ad ppositū: ꝛ in quo ꝯsistat: ꝛ respectu cuius in deo sit rō vestigij in creatura. ¶ 3ᵒ vidēdū est in qb⁹ fundat̄ respect⁹ vestigij siue creature ad deū siue econuerso. cuius dī vestigiū.

Hoc in origi ali posuit. vacat sup hoc tertio mēbro. Tho. l. 1. scri pti. di. 3. ar. 2. in p̄ma pte q. 45. ar. 2.

Quantū ad p̄ᵐ dī ꝙ vestigiū est impr̄ssio derelicta ex trāsitu alicuius supiacētis/ vel plenū/ ipm impfecte repn̄tans: ꝛ ideo impfecte: qꝛ vestigiū repsentat aliqd cōfuse: ꝛ sub rōne spēi: imago pfecte: qꝛ sub rōne indiuidui: sicut per vestigiū distinguit̄ equus a boue: ꝛ cognoscit̄ ꝙ trāsiens est equus: nō bos: nō aūt distinguit̄ hic equus ab illo. sed imago distigāt sub rōne indiuidui: qꝛ imago iouis nō repn̄tat cesarem. ¶ Quātū ad 2ᵐ articulū dī ꝙ creatura hēt ad deū triplicē relōnē sic ad triplicē cām. ꝛ hoc ſm tres modos relatiuoꝝ q̄s ponit p̄hs. 5. meta^ce. ¶ Quātuꝫ ad p̄ᵐ modū refert̄ ad deū relōne fundata sup vnū. s. relōne silitudinis: ꝛ h̄ inquantum creatura est exēplata: ꝛ refert̄ ad deū inquātum est cā exēplaris. ¶ Quātum ad 2ᵐ modū. s. potētie: refert̄ creatura ad deum vt pductū ad pducētem. ¶ Quātū ad 3ᵐ modū. s. modū mēsure refert̄ ad deum vt ordinata ad ipm sicut ad cām finalē. ¶ Isti igit̄ tres respectus integrant rōnem vestigij: qꝛ vnus non sufficit sine alijs: vt colligit̄ ab Augu. 83. q. q. 74. De duobus ouis ꝛc. habet̄ dic igit̄ in quo ꝯsistit rō vestigij in creatura. ¶ Sꝫ respectu cuius est ex pte dei. ¶ Rn̄ᵒ respectu appropriatoꝝ tribus psonis diuinis. nā creatura per pmū respectū scꝫ silitudinis repn̄tat artē ī exēplāris/ que appropriat̄ filio: per 2ᵐ repn̄tat potētiā pducentis que appropriat̄ pr̄i: per 3ᵐ repn̄tat bonitatē finiētis que appropriat̄ spiritui sancto. ¶ Cōtra illud qd̄ dī in p mēbro: si tn̄ esset

Vt. c. 10.

A. l. exēplantē.

vnum aīal: ita ꝙ nō esset aliud pose in vniuerso/ adhuc eius vestigiū nō esset eius imago: qꝛ adhuc nō esset eius vestigium silitudo totius sed partis: imago aūt est tot⁹ similitudo: ꝛ tn̄ tunc non representaret ipsum confuse. i. ſm aliquam rōnem cōmunem sibi ꝛ alijs.

¶ Dicetur ꝙ sic/ sicut mō sol est vniuersale: lꝫ impossibile sit esse plures soles: ꝛ scia que est de sole est de ipso sub rōne vl'is/ nō de h̄ sole: ꝛ ita spēs intell'lis repn̄tat vle: nō aūt hoc/ lꝫ vle non posset esse nisi in hoc. ¶ Cōtra: si respectu alicuius inquātuꝫ est hoc. vestigiuꝫ nō est imago habet̄ ppositū. ꝛ hoc posito ꝙ per quācūqꝫ potētiam ab hoc nihil abstrahi possit: sed h̄ posito/ adhuc posset repn̄tare totum hoc vt hoc: aut partem huius vt huius. ¶ Item si partes aīalium diuersoꝝ specie/ que imprimūt in molle cedens/ essent similes in quantitate ꝛ figura: vestigium non duceret in cognitionem sub ratione speciei: sed tn̄ sub ratione generis. Similiter/ si in eadē specie essent partes dissimiles in quantitate ꝛ figura vestigium duceret in cognitionem indiuidui vt hoc: lꝫ non totius: vt representari totaliter. ergo accidentalis differētia est/ species/ vel non species.

Quantū ad hoc igit̄ dico ꝙ vestigiū est silitudo illius ptis aīalis a qua imprimit̄ in aliquid sibi cedēs: sed silitudo ī expssa partis nō est silitudo totius: qꝛ neqꝫ ſm rōnem totius in se nec etiā qua totū immediate cognoscit̄: sed arguitiue tn̄/ ex hoc ꝙ cognoscitur illud repn̄tatum esse aliqd illius: ꝛ iō si illud suppositum sit falsum: puta ꝙ illud imprimēs est separatuꝫ a toto: vt si pes amputatus a corpore impmeret vestigiū: erraret qs circa totū cuius nata est esse talis ps impressiua vestigij: pꝫ etiā ꝙ si totū corpus esset ita impssuꝫ pulueri/ sicut mō pes est impssus/ illa ipressio derelicta vere esset imago ꝛ silitudo totius sicut mō vestigiū est silitudo ptis. Hoc etiā ad ppositū applicādo non videt̄ ꝙ pma dr̄ia posita inter vestigiū ꝛ imaginē sit vera: qꝛ nulla creatura repn̄tat deum nisi ſm ꝯceptus cōes ꝛ nō ſꝫ ꝯceptus spāles. s. spēi spālissime. ergo nō est dr̄ia creature ad creaturam in repn̄tādo deum in rōne cōi ꝛ nō cōmuni. ¶ Qd̄ etiam dī in 2ᵒ mēbro ꝙ vestigiū ꝯsistit in istis tribus relōnibus/ nō videt̄ veꝝ: qꝛ lꝫ rō vestigij dicat respectū/ quēadmodū silitudo: realiter tn̄ nō est respectus tn̄ sicut nō dī silitudo esse in respectu precise: sed in aliq̄ absoluto in quo fundet̄ relatio silitudinis. ita videt̄ etiam rō vestigij non esse in respectu pcise: sed in aliquo in quo fundat̄ ille respectus: ꝛ h̄ pbat̄ sic: qꝛ vestigiū est silitudo vestigiati: ex quo cognito cognoscit̄ illud. g̃ vestigiū pōt pcognosci nāliter ī illi cuius est vestigiū: sed relō nō pōt pcognosci termino nālit̄. ¶ Iteꝫ qd̄ dī/ ꝙ illi tres respectus ptinēt ad illos tres modos relatiuoꝝ. hoc videt̄ falsum: qꝛ p̄hs. 5. meta^ce. ponens differētiam duoꝝ modoꝝ/ ad 3ᵐ/ vult ꝙ in duobus primis modis sit mutua relō. in 3ᵒ aūt nō. sꝫ tn̄ vnū dī ad aliud: qꝛ aliqd est eius. oīs aūt relō creature ad deum est non mutua: sed tn̄ dī deus ad creaturā: qꝛ creatura ad ipm: g̃ oīs respectus creature ad deū est ſm 3ᵐ modū. ¶ Qd̄ aūt adducit de pmo mō/ de silitudine nō valet: qꝛ illa silitudo/ que est exēplati ad exēplar/ nō ē de pmo mō: qꝛ nō est silitudo vniuocationis sed imitationis: imo ptinet ad 3ᵐ modum: sicut manifeste pꝫ per p̄hm qui in tertio modo ponit relationem scie ad scibile: ꝛ vl'iter mēsurati ad mēsuram. Exēplar aūt hēt relōnem mensure respectu mēsurati: vel exēplati. ergo ꝛc.

A. l. impressa. A

B

A. l. illo.

Vt. c. 10. A. l. alius.

Vbi supra. C

Quantum ergo ad scd̄m articulum concedo ꝙ oīs respectus creature ad deum pertinet ad illū tertium modū relatiuoꝝ: nec in solis respec D

tribus consistit vestigium:sed in aliquibus absolutis: ꝛ
forte in aliquo respectu/sicut in tertia sui parte.Fm ꝙ as
signat Aug.partes vestigij.6.de trini.c.10.vel.28.vbi di
cit de creaturis.Hec igit oia que arte diuina facta sunt/
ꝛ vnitatē quādam in se ondunt/ꝛ spēm/ꝛ ordinē:vnitas
aūt est perfectio absoluta:sicut pȝ per exempla sua ibi.
A.l. Aries. Unū aliquid est/sicut sunt nãe corpoꝝ/igeniaqȝ anima
rum ꝛc̄.spēs etiam seu forma/absolutum aliqd est:sicut
pȝ per exēpla sua ibidē/sicut sunt qualitates corporuȝ ꝛ
doctrine aiaꝝ.Ordo aūt aliquem respectū dicit:sed non
ad finē vltimum:sed ad opationem.vñ dicit.aliqueȝ or
dinem tȝ sicut sunt pōdera ꝛ collocationes corporum ꝛ
amores aut delectationes aiarum.quare ꝛc̄.¶ Hec tria
sic sumpta representant sub rōne similitudinis tria corre
spōdentia eis in deo:qꝛ vnitas reprītat sūmam vnitatē
primi pncipij a quo est origo:ꝛ quo ad hoc ait.In illa tri
nitate sūma origo est reꝝ oium.Spēs in creatura reprī
tat sūmā pulchritudinem in deo.vñ ꝛ subdit.ꝛ sūma pul
A.l. pfectissima. chritudo.Ordo siue opatio i creatura reprītat opationē
pfectissimā in deo.ꝛ quo ad hoc subdit:ꝛ beatissima ꝺ de
lectatio.¶ Pōt ꝛ alia multa in creaturis assignari/que
velut similia rep̄sentant in diuinis aliq̄ appropriata p so
nis:puta vnum/veꝝ/bonum.Unū in creatura represen
E tat vnitatem appropriatā patri.Ueꝝ/veritatem appro
priatam filio.Bonū/bonitateȝ appropriatā spiritui san
cto.Et iste oēs pfectiones substātie sunt absolute/ꝛ rep̄
sentāt absolutas dei pfectiones personis appropriatas.
¶ Aliter multiplr assignat vestigium/siue in illis que
per rōnem similitudinis rep̄sentant aliqua appropriata p
F sonis/siue per rōnem pportionalitatis.Dico aūt propor
tionalr reprītare/qñ rō illius rep̄sentātis nō est forma
liter in deo:sed aliqd pportionale illi rōni/sicut de illa
assignatione.Modus/spēs/ꝛ ordo: cū qua videt eē ea
dē illa assignatio.Sapiētie.ii.In nūero pōdē/ꝛ mēsura.
¶ Augustin⁹ sup Gen.lib.4.Mēsura omni rei/modū
prefigit.Numerus oi rei/spēm prebet.ꝛ pōdus/ad quie
tem ac stabilitatē trahit.Et post fateamur ergo dictum
esse/oia/in mēsura/ꝛ numero/ꝛ pōdere/disposita: tanq̄
dictum eēt:ita disposita vt hērent ppas mēsuras suas/
ꝛ pprios numeros/ꝛ pprium pōdus/que in eis pro sui
cuiusqȝ gñis mutabilitate mutarent augmentis ꝛ dimi
nutionib⁹/multitudine ꝛ paucitate/leuitate ꝛ grauitate.
¶ Modus/accipit pro limitatione/ꝛ pro eodem accipi
tur/mēsura in illa assignatione.Sapiētie.ii.Pōdus aūt
accipit ibi pro ordine:ꝛ numerus/pro specie.Numerus
siue spēs/ꝛ pōdus siue ordo/exponātur sicut in pma as
signatione.Sed mēsura/que est idem ꝙ modus/nō rep̄
sentat aliqd sub rōne similitudinis:sed sub rōne pportio
nabilitatis: qꝛ limitatio pducti representat potētiam il
limitatā pducentis.Et sic pȝ qbus in creatura ꝯsistit ve
stigium ꝛ respectu quoꝝ in diuinis :qꝛ respectu appro
A.l. Que. priatoꝝ psonis diuinis.¶ Sȝ quo ꝺ mō accipit rō ve
stigij in diuinis/cū sit similitudo partis:cum in diuinis non
sit pars:¶ Rñdeo/ꝙ trinitas est quasi qōdam totum
numerale/saltem in cōceptu intellectus nr̄i: persona est
ibi quasi pars huius totius:ita etiā appropriatum perso
ne inquātum appropriatū/est ibi quasi pars eiusdeȝ: qꝛ
accipit pro illo cui appropriat:nec tñ hoc:sed etiaȝ ap
propriabile:lȝ nō acceptū vt appropriatū/adhuc est ibi
q̄si pars eiusdem:qꝛ eius ratio/vt est:ꝛ vt ꝯcipit cōple
te saluatur in vna psona:ꝛ per ꝯñs ratio eius non ponit
trinitatem:sed ponit cōcomitanter vnitatē alicuius per
sone in qua sit.lȝ igit creatura cōiter nō representet/nec
psonam vt psona/que est in intellectu nostro quasi pars
trinitatis:nec appropriatum vt appropriatum.Nō enī

sic cognoscitur appropriatum/nisi cognoscatur illud cui
appropriatur:reprītat tñ appropriabile/in quo saluatur
quasi ratio pris/mō pdicto/respectu trinitatis.

Quantum ad 3ᵐ articulū dī fm Boetiū de heb domadibus:ꝙ diuersuȝ est esse.ꝛ id Hẽri.quolt. 3.q.9.ꝛ quo li.5.q.2.ꝛ q
qō est:qꝛ illud quo aliqd est/dī ratitudo eius.Quo autē li.4.q.7.ꝛ.1
ipm est qō est:vel aliqd:dī aliquitas eius.¶ Hoc intel ꝛ qu.2.q.3.
lecto/dī ꝙ respectus vestigialis in creatura nō fundat
in ratitudine rei:sed in aliqtate tñ:ꝛ est formaliter rati
tudo eius.¶ Modus ponit iste fm Auic.5.metaᶜᵉ.Hu Cap.1.2.
manitas est tñ humanitas.ergo ratio humanitatis non
est res rata.ergo opȝ ꝙ aliquo alio extra rōnem forma
lem humanitatis sit ens ratuȝ.¶ Arguit etiam/ꝙ illud
quo formalr est ratitudo eius sit respectus vestigialis.ꝛ
hoc pmo sic.¶ Quicqd includit in per se itellectu alicu
ius inquātum tale/est illud quo ipm formaliter est tale:
sed respectus vestigialis icludit in rōne cuiuslibet entis
rati:ergo ꝛc̄.pbatio minoris:qꝛ qōdam ens est:qō est ip
sum esse:sicut deus:qōdam qō non est ipsum esse:sed cui
ꝯtingit esse:sicut omne aliud extra a deo:qō nō est de se
esse:sed tñ est ens cui ꝯtingit esse/ex hoc arguit sic.Qđ A.l.
cūqȝ ꝺ ens qō nō est de se esse:sed tñ cui ꝯtingit esse non Quicqd non
est ens ratū nisi pticipando ipm esse:vel inquātum ptici est ꝛc̄.
pat ipm esse:sed oē aliud a deo est cui ꝯtingit esse ꝛ non
est ipm esse.ergo nō est ratum nisi inquātum participat
esse.ergo illa pticipatione formalr est ratum.¶ Scdo
sic.Nihil aliud a deo pōt pfecte cognosci sine cognitiōe
oium causaꝝ intrinsecaꝝ ꝛ extrinsecaꝝ.pmo phẏsicoꝝ. T.c.1.
Tūc vnūqōqȝ.sed si essentia alicuius talis esset absolu
ta/ꝛ nō includeret essentialr respectum ad cām extrinse
cā/posset pfecte cognosci sine cognitione cause extrinse
ce.ergo opȝ ꝙ includat talē respectum.¶ Adducit ad
hoc Aug.8.de trini.cap.3.vel.8.Uidebis bonum ois bo
ni ꝛc̄.¶ Item Boetius de hebdomadibus.Si paulisp
per itellectum amoueas ipm primum bonū:tunc lȝ sint
bona:nō tñ in eo ꝙ sunt erunt bona.ergo aufert rō bo
ni ab eis ablato per itellectum pmo bono.ꝛ per ꝯñs bo
nitas formalr in eis dicit respectum:qꝛ pticipationē sū
mi boni.¶ Si arguit ꝯtra istam opionem per Auerro Cõ.19.super
im.ii.metaᶜᵉ.ꝙ relatio habet debilissimum esse.ergo nō 12.Aristo.
ē nec pōt eē formalr ratitudo entis formalr rati.¶ Di
citur ꝙ duplex est relatio:quedam accidētalis:ꝛ quedaȝ A.l.
substātialis:ꝛ accipit ista distinctio relationis a Simpli Aliqua in.
cio sup predicamēta vbi vult ꝙ ꝺ eē in.nō ꝯstituunt pdi A.l.
camēta sicut eē ꝺ ad/pro eo ꝙ aliqui respectus sunt eēn Sicut alis
tiales siue substātiales:aliq nō.Dicunt igit ꝙ dictū Cō
mētatoris veꝝ est de relatione accidētali nō de substan
tiali.¶ Si āt obẏcit ꝙ ois relatio psupponit fundamē
tū inesse rato.igit nō est ipsa ratitudo fundamēti.¶ Di
ꝙ veꝝ est de relone adueniēte fundamēto : non aūt de
ꝯstituente fundamentū.ꝛ huiusmodi est ista ꝛc̄.

Cōtra ista (vt intelligātur verba illa) distinguo tria fm opionem illius doctoris in cu
ius dictis videt fundari ista opi.Quia/fm ipm/res dici
tur vno mō a reor reris/qō est opinari:ꝛ sic est cōis fm
ipm figmētis ꝛ nō figmentis.¶ Scdo mō res dī a rati
tudine.loco istoꝝ verboꝝ accipio verba planiora:p re
dicta a reor reris/accipio realitatem opinabileȝ/que cō
munis est/fm ipm/figmēto:ꝛ nō figmēto:pro re aūt di
cta a ratitudine/accipio/fm itētionem suā realitatē/qd
ditatiuam/qꝛ ponit rem qdditatiuā eē ratam per hoc ꝙ
est exēplata:qō non ꝯuenit figmētis:vltra ista nō restat
nisi realitas existentie actualis.¶ Habemus ergo tria
per ordinem:realitatē opinabilem:qdditatiuā ꝛ existē
tie.Quero tūc quid intelligit per aliqtatem.Si realitatē
opinabilem

opinabilē:cum illa sit cōis alicui ⁊ nihilo:illa de se nihil est.igiť si ratitudo fundeť in qualitate sic sumpta:sicut quidditas vel essentia in supposito:fundať in nihilo: ⁊ qđ fundať ĩ nihilo,nihil est:q̃a qđ nihil est ad se:nihil est ad aliud.7.de tri.ca.3.ergo ratitudo nihil est.igitur tota res cōposita ex ratitudine ⁊ aliquitate erunt duo nihila. Si aliqtas dicať realitas quidditatiua.Quero ergo qd intelligit per ratitudinē:aut realitatē quidditatiuā:aut realitatē existētie.Si quidditatiuā.igiť dicere ratitudinem fundari in aliquitate est dicere realitatem quidditatiuam fundari in realitate quidditatiua:quo nihil est.

De hoc vide diffusius. 36. distin.huius.

Si realitatē existentie.❡ Cōtra.igiť illi realitati existētie p̄supponiť ratitudo:q̃a res ſm istā opionē hꝫ vere esse rati ante esse existētie:⁊ ita nō pōt esse p̄ma ratitudo eius esse existētie.❡ Si dicas ꝙ aliqtas que est realitas opinabilis est qd cōmune alicui:⁊ nihilo.Sed alia est aliquitas:que est ꝓpria figmētis:⁊ alia que est ꝓpria rei possibili esse:que nō cōpetit figmētis:ex qua cōponitur res hñs aliquitatē:⁊ ex ipo esse sič ex ratitudine sua. ❡ Cōtra hoc est dicere ꝙ duplex est aliquitas.alia alicuius ⁊ nihili:alia xō alicuius tm̃:sicut si diceret:duplex est albedo:alia albi ⁊ nigri:⁊ alia albi tm̃. ❡ Et p̄terea de illa aliquitate ꝓpria entitati possibili quero:aut illa est respectus t.ñ:⁊ fundať in aliquitate cōmuni:q̃a illa sola p̄cedit eā:⁊ tūc fundabiť in nihilo:vt dictū est:⁊ tūc erit nihil:aut illa aliquitas ꝓpria est absolutū:⁊ per eā distinguiť res hñs eā a figmētis per te:igiť ista est p̄ma ratitudo rei ⁊ absoluta:⁊ ita respectus nō erit p̄ma ratitudo rei.❡ P.scđo sic. Humanitas aut hꝫ de se ꝯceptū: cui nō repugnat aliquid subesse in effectu:aut cui repugnat de se aliquid subesse in effectu:aut cui de se aliquid subest in effectu:nō 3° modo:ſm oēꝫ opionē:q̃a hoc est ꝓpriū soli deo.❡ Si dicať ꝙ de se repugnet sibi aliqd subesse illi cōceptui.igiť per illū respectū aduenientem nō pōt ei cōpetere:ꝙ aliqd possit sibi subesse:q̃a qđ repugnat alicui ex parte sui nō pōt ei nō repugnare stāte

G

natura eius:⁊ ita nō fit sibi nō repugnās p̄ aliquē respectū aduenientē:ergo ꝯceptus humanitatis est talis cui de se nō repugnat aliqd subesse in effectu:sed talis est ꝯceptus entis rati:ſm opi.istius magri:q̃a ꝯceptui figmēti

T.c.26.⁊.27

repugnat aliqd subesse in effectu.❡ P.phs 4° meta^ce ex opione dicentiū oia apparentia esse vera infert istud ipole:ꝙ oia erunt ad aliqd:qđ nō intelligit tm̃ denoiatiue:q̃a sic oia esse ad aliquid verū est:saltē oia alia a deo: ergo intendit inferre pro maximo incōueniēti oia esse essentialr ad aliqd.Hec aūt opio ponit oia eē essentialr ad aliqd:ergo ista opio videť ponere qđ apud phm est magis incōueniēs:q̃ oia apparētia eē vera:q̃a hec ꝯclusio oia esse ad aliqd,apud phm est magis icōueniens q̃ ista,oia apparētia sunt vera. ❡ Respondeť ꝙ phs dič ꝙ oia erūt ad aliqd.s.ad opionē ⁊ sensuꝫ. ❡ Cōtra. in argumēto ducēte ad impole:cōclusio debet eque vel magis esse impolis q̃ premissa.ista cōclusio illata:quatenus sic illata:non differt a premissa:que ponit oia esse

9° posic.tex. 6.42.

vera ꝓpter apparētiā eoꝝ sensui vel opioni:nisi in hoc ꝙ infert oia esse ad aliqd.ğ si in aliquo hꝫ maiorē ipossibilitatē q̃ p̄missa:est ista impossibilitas,oia sunt ad aliquid simplr.❡ 4° sic. Humanitas inquātū humanitas aut hꝫ tm̃ qd nois:aut hꝫ qd rei:qđ repugnat figmentis. si primo modo:igiť de humanitate ĩquantū humanitas

Quia entis ⁊ nō entiū est quid nois.2° post.t.c6.10.

non plus est scia q̃ de chimera:⁊ per ꝯñs metaphysica: que est de quidditatibus:nō magis est scia q̃ si esset de figmentis nō intelligibilibus ꝓpter ꝯtradictionē inclusaꝫ in eis.Si xō humanitas inquantū humanitas habꝫ quid rei:qđ repugnat figmentis:ergo humanitas vnde humanitas est quid rati.❡ Rñdeť ꝙ humanitas vñ humanitas hꝫ aliquā diffōnē:sed illa nō indicat ens ratum:q̃a figmēta p̄nt hic genus ⁊ dñas:⁊ ita diffōneꝫ:sed ad habēdū rōnē cōpletā entis rati:opꝫ addere respectū ad ens ĩparticipatū.❡ Istud nō respōdet ad argumētum:quin metaphysica nulla sit scia.Similr qđ dicit de figmētis:ꝙ figmēta hñt genus ⁊ dñaꝫ falsum est:q̃a oē tale hꝫ rationē in se falsam ⁊ icludētē ꝯdictionē:q̃a vna pars repugnat alteri:sed tales partes nunq̃ sunt genus

Por°.ca.de dña ⁊ ar.2° post.t.c.18.⁊ 7.met.t.c.43 ⁊ infra.

⁊ differētia:q̃a differentia est per se determinatiua generis:⁊ per cōsequēs non repugnat ei.

Secundo cōtra opinionē arguiť ex dictis eius.p̄ sic.Qđlibꝫ ens est formalr actiuū sua ratitudine:qđ probať:q̃a ratitudine est formalr in actu. Sed nihil ſm ipsuꝫ,est formalr actiuū relatione:q̃a relatio nō est p̄ncipiū agendi:ergo ratitudo nō est relatio. ❡ Item ſm ipsum,nulla creatura inquātū rata differt specie ab illo esse:qđ est deus:sed ipsuꝫ esse qđ est deus: ſm oēm opionē:est absolutuꝫ.qūo igiť illud qđ est formaliter relatio,nō differt specie ab eo:qđ est absolutū. ❡ Item,ſm ipsum,ens rationis participat ens ratum:

A.1.p̄mum.

non tamē formaliter est res rata.ergo participatio talis non est formaliter ipsa ratitudo:quare ⁊č.

Quantum ad istū articulū dico ꝙ nullus respectus est ratitudo:siue quo aliquid est firmū ens vel verū ens:vel certū ens in quacūqꝫ entita

H

te:q̃a ois respectus aliqd hꝫ in quo fundať:qđ ſm se nō est ad aliud:⁊ in illo p̄ori in quo est essentialr ens ad se: si nō est eēntialr ens certū aut ens firmū:nō erit capax alicuius respectus:per quē fiat ens ratū:q̃a ens nō ratū si fiat ratū:aut fiet ratū ex se:qđ includit ꝯdictionē:quia

I

qcqd est ex se aliquale est nečio tale.aut ab aliquo causante fiet ratū:⁊ si hoc p̄us naturalr absolutū aliqđ pōt terminare illaꝫ causationē q̃ respectus:q̃a formalis rō cuiuslibet termini p̄mi ꝓducti nō est nečio respectus.

Ad rationes pro opi.opposita quātū ad istuꝫ 3^m articulū. Ad illud Auič.de humanitate:dico ꝙ per hoc dič ꝙ eqnitas est tm̃ eqnitas: ly tm̃,nō excludit illa q̃ sunt de p̄ se rōne eqnitatis:cuiꝰ est entitas rata:sed excludit illa que sunt p̄ se passiones entis:vt vnū actus ⁊č.sič pꝫ ibi p̄ lrāꝫ suā.❡ Ad scđꝫ tū maior est falsa q̃ minor maior:q̃a aial inest per se hoi:⁊ essentialr inquātū hō:nō tm̃ aialitas est qua formalr hō est hō.Sed si addať in maiori:quicqd per se icludiť in intellu alicuius tanq̃ vltimū in eo:vera est: ⁊ sic minor est falsa.cū ꝓbať p̄ aliū ꝓsyllm.creatura est cui ꝯtingit esse ⁊č.Dico ꝙ maior illiꝰ ꝓsylli falsa est:si per ly iquātum,itelligať reduplicari aliqd per se p̄ mō.vel si accipiať in maiore participādo,gerūdiuū ⁊ ꝓut,exponiť p̄ q̃a.nā si p̄ ly q̃a,intelligať causalitas p̄tinēs ad p̄mū mo

Speculatio notabilis quā non penetrat aduersarioꝝ acies intellc.

K

dū per se maior est falsa eodē mō:q̃a p̄ se p̄mo mō p̄ticipatio ipsa nō est:quo ens est formalr ratū.si aūt itelligať p̄ ly inquātū,causalitas p̄tinēs ad scđꝫ modū per se: qualis est in subito respectu ꝓprie passionis.sič ꝯcedo ꝙ tale ens iquātū tale ens:puta lapis inquātū lapis participat esse:nō tm̃ est ꝓprie vera ecōuerso.s.ꝙ inquantuꝫ p̄ticipat est ens.Exēplū.hec est falsa:ꝓprie loquēdo.hō iquātū risibilis est hō,etiā itelligēdo p̄ se 2° mō: ⁊ mlto magis per se p̄mo mō:tm̃ hec est vera.hō iquātū hō est risibilis scđo mō:sic in ꝓposito.ista nō est cōcedēda.lapis inquātū participat esse est ens.sumēdo inquantū,vt supra dictū est:scđo tm̃ modo pōt cōcedi aliquo mō illa p̄ma:ꝙ lapis iquātū lapis p̄ticipat ipm esse:ita ꝙ lapis positus in entitate rata de necessitate:⁊ p̄ se scđo mō:hꝫ respectum participationis sine qua ipsum esse includit

cōtradictionē: sicut subm esse sine propria passione: vel fundamētū necūum relonis eē sine relone posito termino illius relonis. Tūc itelligo sic: ꝙ in pmo instanti nāe est ens: qḋ est ipm esse. l. dcūs. in scḋo: lapis est ens ratū absolutū: qḋ nec intelligit tūc vt participās nec vt non participās. in tertio est ipsa pticipatio: ⁊ respectus gdā pn̄s ad ipsuz lapidē. ⁋ Ad argm̄ de p physicoꝝ de causis dico ꝙ aliud est relonē esse porē cogne cāti cogniti per cām: ⁊ aliud ipsaz icludi in cogne causati: lz eni pus lapis hēat respectū ad deū ꝙ̄ lapis cogscat: ⁊ ideo non cognoscit pfecte: nisi cognito deo: tn̄ lapis cognoscit. nō cognito respectu ad deū: ⁊ ex hoc sequit ꝙ ille respect⁹ nō est de essentia lapidis: qa nihil pfecte cognoscit: nisi cognito eo qḋ est de essentia sua. ⁋ Ad Aug. dico ⁊ ɔcedo ꝙ qḋcūqz aliud bonū est per pticipationē bonū: sed nō vult auctoritas ꝙ pticipatio sit de eēntia illius boni.

L ⁋ Ad Boetiū dōm est ꝙ auctitas ɔcludit oppositū: qa ibi ponit subtractionē pmi boni p intellm: ⁊ hoc posito loquēdo de creaturis dicit ꝙ loquēdo de eē eaꝝ: lz sint ⁊ bona sint: nō tn̄ iquātū sunt bona sūt: sic igit ipse subtrahēs: fm intellm pmū bonū: loquit de creaturis fz eē creaturaꝝ: sed si eē creaturaꝝ eēt respect⁹ ad sūmū bonū: nō solū esset ɔdictio subtrahere pmū bonū: ⁊ loq de esse creaturaꝝ: sed etiā nō eēt itelligibile: qa nō est itelligibile ponere respectū subtrahēdo terminū respectus. igit itelligit ꝙ esse creaturaꝝ sit absolutū: sed bonitas apud eū dicit quēdā fluxū a pmo bono: ⁊ veꝝ est ꝙ iste terminus fluxus dicit respectū: ⁊ ideo nō pōt cōpetere rei absolute. si g̊ res fz eē suū nō eēnt a p bono: nō eēnt bone iquātū sūt: qa iquātū sūt nō fluerēt a p bono: eēnt tn̄ bone p accn̄s. si fm esse aliud fluerēt a p bono: sic lapis si nō eēt fm se a volūtate pmi boni: sed tn̄ fm duritiē iquātū durus eēt bonus: qa a volūtate pmi boni eēt iquātū durus: lz nō iquātū lapis vel iquātū ens. pz igit ꝙ accipit bonū pro respectu fluxus a pmo bono: ⁊ hoc etiā mō bonitas in alijs entib⁹ a deo nō est nisi qa sunt a volūtate pmi boni: sed ista nō est pfectio absoluta ⁊ intrinseca creature: ⁊ iō bonitas fz aliā rōnē absolutā nō dicit respectū ad creatorē: lz bonitas vt accipit ibi dicat.

M **Ad primū** argm̄ pncipale dico ꝙ p vestigiū distincte iuestigat illud cui⁹ est imago: scz pars totius: sed totū nō iuestigat nisi idistincte ⁊ arguitiue: sic totū cognoscit ex parte: ita in pposito p creaturā iuestigat appropriatū: nō tn̄ inquātū appropriatū: fz ipz qḋ est appropriabile cuicūqz psone: fz nō ppa psonarū: ⁊ iō trinitas: cui⁹ ɔcept⁹ est in itellu q̄si totalis iuestigat q̄si per silitudinē ptis. ⁋ Ad 2m̄ dico ꝙ quelibet essentia creata iquātū talis essentia creata est fm determinatū exēplar: ⁊ ideo quelibet repn̄tat deum sub rōne

N vestigij. nā aūt itellectualis: iquātū hz in se essentiā vnā ⁊ operationes multas: inter quas est ordo originis: representat trinitatē rōnē oīuz istoꝝ ɔcurrētiū in tali natura: ita ꝙ nā itellectualis nō eodē mō est vestigiū ⁊ imago: sicut patebit magis in qōne de imagine. ⁋ Ad vltimuz dico ꝙ nō est in essentijs creaturaꝝ: ppt ordinē ipsaꝝ: alia rō repn̄tandi ꝙ̄ ratio vestigij: sed qa in aliqua nā cōcurrūt multa repn̄tātia vnitatē ⁊ trinitatē: ideo illa nā talis hz rōnē imaginis: sic nā itellectualis: talis aūt ɔcur

O sus nō est in aliq̄ nā iferiori nā itellectuali: ⁊ iō oēs nāe alie iferiores hn̄t pcise rōnē vestigij. Qō. VI.

Circa tertiā ptē distōnis in qua Magr̄ agit de imagine. Quero p de memoria vtrū in pte itellectiua pprie sumpta sit memoria ppe. i. intellēs hn̄s spēz itelligibilē, porē nāliter, actu itelligendi. ⁋ Et vr̄

ꝙ nō: qa oīs spēs impressa ab obto repn̄tat illḋ sub illa rōne qua ipimit ab eo: ⁊ si ipimit ab alio adhuc repn̄tat sub eadē rōne: sub qua repn̄taret si ipimeret ab obto: aliogn nō eēt vera spēs eius: fz spēs qn̄ ipimit ab obto ipimit ab eo: vt singulare est: qa actio est singularis: g̊ spēs ipressa quocūqz nō pōt representare vle: q̄le representat itellectui: g̊ nulla spēs impressa representat itelligibile sub rōne itelligibilis vel vlis. ⁋ 2° sic. presentia obti est cā pn̄tie spēi: ⁊ nō eɔ. nō eni qa spēs est in oculo: ideo obz est pn̄s: sed eɔ. g̊ pma repn̄tatio obti nō est p spēm: g̊ supflue ponit spēs pp presentiaz obti. p° metaph. in phoenis.

⁋ 3° sic. Quelibet spēs si esset in intellu esset forma naturalr agens ad itellectionē: sed multe pn̄t esse in itellu simul: si vna ponit: ergo oēs ille naturalr agerēt ad itellectiones sibi corn̄dētes. g̊ sil eēnt plures itellectiones in intellu corn̄dentes illis plurib⁹ spēbus. si eni aliqua illarū ageret naturalr: ⁊ tn̄ nō eēt intellectio fm eaz sequeret ꝙ nūꝙ̄ posset esse itellectio fm eā: qa cā nāliter agens qn̄ agit: agit fm vltimū potētie sue: sed si tunc nō pōt hr̄e effectū nūꝙ̄ hēbit. pluralitas aūt ista spērū: que sequit ex hypothesi improbat p illā rōnē Algaçelis 4° meta ce: qa sicut vnū corpus nō pōt simul figurari diuersis figuris: ita nō videt idē itells posse figurari simul diuersis obiectis: qḋ tn̄ sequeret ponēdo simul plures species itelligibiles. p° de a. c. 16 ⁋ 4° sic. Quia tūc videt seq ꝙ itells nō patiet ab intelligibili iquātū itelligibile: fz tn̄ patiet passione reali recipiēdo quādā formaz que erit sic pfectio eius realis: recipit eni spēm illā vt subm recipit accidens reale: ⁊ ita nō patit itells iquātū intells ab itelligibili iquātū itelligibile: ⁊ ex h̄ sequit ꝙ itelligere non erit motus rei ad aīaz imo oīs intellectio erit actio eius absoluta: sicut forma stans nō hn̄s aliquē terminū ex̄.

⁋ Itē posset ɔseruari spēs illa sine actu: ⁊ ita non necīa ɔuersio ad phātasmata. ⁋ Itē volūtas hz obm sufficienter sibi pn̄s vt circa illḋ possit agere: lz nihil recipiat in se ab obiecto: igitur ita potest esse in pposito inquātum obm est terminatiuū act⁹. ⁋ Cōfirmat: sic est pn̄s voluntati: qa in itellu: quare nō ita de itellu ⁊ phātasmate.

⁋ Ad oppo m̄. Intells qn̄qz est in po⁹ ppinqua ⁊ accidētali ad itelligēdū: qui pus fuit in potentia essentiali ⁊ remota: istud aūt nō est in itellu: nisi p aliquā mutationē: nō obti. pz qa in obto tn̄ est relō rōnis. g̊ ipsius intells. igit ista mutatio que fit ad talē potētiā ppinquā videt esse ad aliquā formā: p quā obm itelligibile est presens itellectui, que forma erit prior naturalr actu intelligēdi: quia prior est natura potētia ppinqua qua quis est potens intelligere ꝙ̄ sit actus intelligendi: illa aūt forma p quā obiectū est sic presens vocatur species: ergo in intellectu est ponere speciem intelligibilem.

⁋ Aliter deducit argumentū pcedēs sic. qa aliter se hz itells qn̄ est in potētia essentiali ante addiscere: ⁊ alr qn̄ se hz in po a accn̄tali ante itelligere. obm aūt se nō habz alr: fz eodē mō: intells igit se hz alr p h̄ ꝙ est mutat⁹: fz oīs mutatio terminat ad aliquā formā: ergo aliq̄ forma precedit actū itellectionis: istā nō voco nisi speciem.

In ista qōne negat oīs spēs itelligibilis pcedēs naturalr actū itelligēdi pp rōnes positas ad pmā ptez qōnis. Hen. quol. 4. q. 7. 8. ⁊ 21 ⁊ q̄lib. 5. q. 14 ⁋ Modus aūt ponēdi est iste. habita ipressione spēi sensibilis in organuz sensus: ⁊ toto illo pcessu vsqz ad vtutē phātasticaz: intells agens abstrahit ab ipso obto in phātasmate: ⁊ imutat intellm polem ad simplicē apprehēsionē eēntie: ita tn̄ ꝙ itells polis nullā spēz impressaz recipit a phātasmate: nec est obm pn̄s intellectui: nisi qa spēs pn̄s est in imaginatione: ⁊ hoc pbatur ex ista deductione: sensus eni recipit

specie aliā ab actu: vel qa organū est eiusdē rōnis cum
medio: vel qa spēs illa recepta est dispositio ppinqua
ad actū sentiēdi recipiendū: neutrū istoꝝ pcurrit in intel
lectu: est enī intellꝰ virtus nō organica: ꝛ de se sume dis-
posita ad actū itelligēdi: igitꝰ intellꝰ nullā spēm recipit
Tex.co.6. priorē actu. ¶ Hoc dicitꝰ esse intentio Ari. 3° de aīa. vbi
cōmendat antiquos dicentes aīaꝫ esse locū specierū nō
totā sed intellectiuā: hoc aūt distinctio Aristo. non videtꝰ
esse bona, intelligēdo qꝫ alie partes nō hñt spēs: sunt enī
species in parte sensitiua: sed qa alie partes nō hñt spēs:
vt loca: sed vt subiecta hñt accñtia: intellꝰ aūt hꝫ eas: vt
T. c. ll. ꝛ. 39. locus: qa vt formā expressaꝫ nō impressaꝫ. ¶ Hoc etiā
T. c. 30. ꝛ. 39 accipitꝰ ex eo qḋ dī 3° de aīa: qꝫ speculamur: qḋ qd est
in phātasmatibꝰ: ꝛ qꝫ phātasmata se hñt ad itellm sicut
sensibilia ad sensum: ꝛ qꝫ nihil intelligimus sine phātas-
mate: ꝛ plura silia dicit phs. ¶ Ex his pcludit qꝫ nullā
ponit spēm intelligibilē: qa si ipsa poneretꝰ: itellꝰ nō spe
cularetꝰ qḋ qd est in phātasmatibꝰ: sed in specie intelligi
bili: silr nō oporteret intellm cōuerti ad phātasmata: sꝫ
sufficeret spēs intelligibilis: in qua hēt obm presens ad
Tex. co. 38. quā pverteretꝰ. ¶ Si arguitꝰ ptra hoc, qa p phm ibidē
nece est qꝫ aut res sint in aīa: aut spēs earū: ꝛ res nō sunt:
ergo species. ¶ Dicit qꝫ ex parte itellꝰ est spēs ipressa:
que est habitus vel actus: vl spēs expressa que est spēs
in phantasmate: vel qddias: que quidditas relucens in
phantasmate est spēs respectu singularis. Nō enī hic la
pis est in aīa: sed quidditas que est spēs respectu huius
lapidis. ¶ Hec etiā ponitꝰ itentio Aug. qui vult qꝫ vbū
gignitꝰ nō ex specie intelligibili: sed ex habitu. dicit enī. 15.
de tri. c. 10. ꝛ. 24. qꝫ ex ipsa scia: quā memoria tenemus,
Goffre. qlib. nascitꝰ verbū: ꝛ eodē lib. c. ll. ꝛ. 18. Signitꝰ vbū de scia: q̄
9. q. 19. ꝛ qlı. manet in aīo. ¶ Itē ad qḋ aliqd p se ꝛ p̄mo est in potē-
13. q. 3. tia per se: illud ꝛ nō aliud recipit ab āgēte pportionabi-
li: sed vtus apprehēsiua per se solū est in potētia ad co-
gnitionē Aug. ii. de tri. c. 2. ipsa forma: que visui ipmitꝰ,
visio vocatꝰ. ¶ Idē ponit Doctor quidā negādo speciē
intelligibilē: ꝛ pertractat illā rōnē de organo: que tacta
est in positione ista. ¶ Ponit etiā aliā rōnem talē: quia
quecūqꝫ potētia est in potētia p̄mo ordinata ad aliquē
actū. p̄mo perficitꝰ fm talē actū ab agente pportionato
p̄sente: sed potētia apprehēsiua est potētia p̄mo ordina
ta ad hunc actū. s. apprehensionē: ergo ab agente ppor-
tionato p̄mo potētia perficitꝰ fm actū istū: qui est appre
hendere: ꝛ per cōsequens intellectus ab obiecto propor
tionato recipit cognitionem ꝛ non speciem.

3° de anima. **Contra** istā opionē arguo sic. siue intelligatꝰ singu
ꝛ tex. co. 8. lare: siue nō: nō est cura ad ppositū: certū
est enī qꝫ vle pōt ab itellectu itelligi: ꝛ magis ponitur a
phis: qꝫ intellꝰ est potētia distīcta a potētia sensitiua p-
pter intellectionē vlis: ꝛ ppter cōpositionē ꝛ diuisionē:
ꝛ ppter syllogizationē, q̄ȝ ppter cognitionē singularis:
si posset intelligere singulare. ¶ Ex hoc igitꝰ manifesto
A qꝫ intellꝰ pōt intelligere vle: accipio hāc ppōnē. Intel-
lectus pōt hēc obm actu vle perfecte sibi p̄sens in rōne
obti prius naturalr q̄ȝ actu intelligat. Ex hoc sequitꝰ p-
positū qꝫ in illo p̄ori hꝫ obm sibi presens in specie intelli
gibili: ꝛ ita hꝫ spēm intelligibilē priorē actu. Añs assum
ptū videtꝰ satis manifestū: qa obm in rōne obti est p̄us
naturalr actu. igitꝰ vlitas que est ppria conditio obti in-
quantū obm precedit actū itelligēdi: ꝛ sub illa rōne opꝫ
obm esse presens: qa p̄sentia obti p̄cedit naturalr actū
intelligēdi. Cōsequentiā pbo. p̄mo ex pte vlitatis obti.
scdo ex pte p̄ntie: ex pte vlitatis obti arguo sic: vts. q̄ȝ
due p̄me sumuntꝰ ex parte phātasmatis representantis:
ꝛ due ex parte itellꝰ agētis: ꝛ due ex parte colotis ꝛ mi-
nus cōis. ¶ Primo arguo sic. Spēs ex hoc qꝫ talis spe
cies, hꝫ talē rōnē repñtandi: ꝛ hoc respectu obti sub tali
rōne representabilis. ergo eadē spēs manēs nō hꝫ duas
rōnes repñtatiuas: nec est respectu duaꝝ rōnū repre-
sentabiliū: sed repñtare obm sub rōne vlis ꝛ singula-
ris requirit duplicē rōnē repñtatiuā: ꝛ est respectu du
plicis rōnis representabilis formalr: igitꝰ idē manēs nō
representat sic ꝛ sic: ergo phantasma qḋ de se represen-
tat obiectuꝫ sub ratione singularis, non potest ipsuꝫ re-
presentare sub ratione vniuersalis.

¶ Uel pōt sic formari ratio. Eadeꝫ spēs ꝛ eiusdē rōnis
nō est per se repñtatiua obti sub oppositis rōnibꝰ re-
presentabilis: rō singularis ꝛ rō vlis sūt opposite rōnes
in cognoscibili ꝛ representabili: ergo nulla eadeꝫ spēs ꝛ
vnius rōnis, pōt esse representatiua alicuius obti sub ra
tione vlis ꝛ singularis. Spēs in phantasmate repñtat
singulare sub rōne singularis: ergo nō pōt representare
sub rōne vlis idē obm. maior pbatꝰ: qa spēs sub illa ra-
tione representat obm: qua mensuratꝰ ab obto: sed idem
nō pōt mēsurari duabus mēsuris oppositis: nec pcōuer- B
so: tunc enim idē bis diceretꝰ fm phm 5° metaphysice. Tex. co. 20.
ergo eadeꝫ species nō pōt repñtare duo obta opposita:
nec idem sub diuersis rationibus obiectiuis oppositis.
¶ Respondetꝰ qꝫ spēs eadē sub alio ꝛ alio lumine repre
sentat obm sub alia ꝛ alia ratione: sicut nocte lucētia in
lumine diei representāt se sub rōne coloratoꝝ: in lumie
aūt noctis sub rōne lucentiū. Sic in pposito per lumen
intellꝰ ꝛ phantasie eadē spē pōt representare opposita
in obiecto. ¶ Cōtra. representatiuū prius naturalr est
aliqd in se q̄ȝ in tali lumine vel tali repñtet: qa enī est ta
lis spēs: ideo cōgruit sibi lumē in quo representet vnuꝫ
ꝛ nō aliud: alioquin posset poni qꝫ eadē spēs representa
ret colorē ꝛ sonū: qa spēs illa: vt in aere tremulo repñsen-
taret sonū: que fm qꝫ cōcurrit mediū extrin secū medio
cōnāli cōiungitꝰ organo auditus: vt in aere illuminato ꝛ
perspicuo: ꝛ fm qꝫ est pueniēs organo visus: representa
ret colorē: ꝛ ita nō posset ostēdi aliqua distictio represen
tatiuoꝝ: in illo igitꝰ priori opꝫ intelligere vnitatē speciei
in se: quā cōsequitꝰ vnitas representationis ꝛ obti repre-
sentabilis per ipsaꝫ inquantū per ipsam representatur:
ꝛ ita aliquid qḋ est idem in isto priori nō potest habere
diuersaꝫ rationē representandi: nec potest representare
idem sub alia ꝛ alia ratione representabilis.

¶ Uel forma sic rōnē. Lumē nō representat: qa lumē
in medio est eiusdē rōnis, siue videā albū siue videā ni-
grū: quid ergo distinguit essentialr repñtatiuū a repre
sentatiuo: altera est tñ spēs ꝛ repñtatiuuꝫ albi ꝛ nigri:
ꝛ per pñs distinctio luminis nō causat distinctā rationē
representādi vel representati: sed manente eadē natura
representatiui semp repñtat idē repñtabile: ꝛ eiusdē rō-
nis: nō est ergo eadē sub diuersis rōnibꝰ. ¶ Confirmatꝰ
rō: qa representatiuū in lumine pfectiori nō representat
aliud: sed repñtat idē: clarius tñ vt pꝫ in lumine solis q̄ȝ
lune. g̃ lꝫ spēs in organo phātastico in lumine itellꝰ agē
tis clarius repñtet singulare: vt itellꝰ possit melius illō
itelligere q̄ȝ in lumine pprio. s. phātasmate: nunq̄ȝ tñ re-
presentabit obm vle sub rōne vli per qḋcunqꝫ lumen.
Exēplū eoꝝ de nocte lucētibꝰ, nō valet: sꝫ pcludit oppo
situ. Nā q̄ro, an eodeꝫ repñtatiuo repñsentat illa diuersi-
mode de die ꝛ de nocte: an alio ꝛ alio repñsentatiuo. non C
eodē: qa illa nūc representarentꝰ de die sicut de nocte: qa
representatiuū p̄us est aliqd in se, q̄ȝ in tali vel tali lumi
ne repñtet. si in alio ꝛ alio repñtatiuo repñtantꝰ diuersa
in nocte lucētia, hꝫ ppositū siue idē sit lumē siue diuersū.
¶ Cōfirmatꝰ, qa lumē nō repñsentatꝰ formalr: nec est rō

formalis repñtatiui:sed tñ est illō in quo aliqd repre
sentaṫ. videṫ ḡ q̄ quāto lumen est pfecti⁹, tāto in ipso p̄
cisius ꝛ distinctius relucet illud qḋ repñtatiuū repñtat.
¶ Nec exēplū valet ad ppositū:imo est ad oppositum:
qa vel due qualitates sunt in tali corpe: vt lux ꝛ color:
quarū altera multiplicat se in lumine maiori pñte alia
in minori:qñ nihil aliud efficacius mouens mouet:vel
vtraqꝫ multiplicat se sil' in luce maiori:sꝫ efficacius mo
uens tñ pcipiṫ:ꝛ minus efficaciter mouēs nō percipiṫ:
sicut stelle de die multiplicāt radios suos:sꝫ nō videnṫ:
qa aliud luminosius efficacius mouet visuꝫ. Uel si vna
est qualitas sensibilis in tali corpe:ipa virtualr' continet
duo repñtatiua.color eni quodāmodo cōtinet lucē:cuꝫ
De sensu ꝛ sensato. sit lux in corpe terminato:ꝛ iō in alio ꝛ alio lumine cau
sat diuersa repñtatiua:aliud.s.in maiore:ꝛ aliud in mi
nore:ꝛ ita semp stat:q̄ nō sit idē repñtatiuū obi' sub di
uersa rōne repñtabilis:quātūcūqꝫ aliud lumē ꝛ aliō cō
currat. ¶ Si rñdeaṫ q̄ idē ſm eandē qualitatē pōt eē
sile diuersis:sic̄ vnū albū ſm eādē albedinē est sile di
C uersis albis. Hoc nihil est ad ppositū:qa in relonib⁹ or
dinis essentialis, nō pōt esse alia ꝛ alia depēdētia in aliq̄
ad duo in eodē ordine:vtputa eiusdeꝫ mēsurati ad duas
mēsuras in eodē ordine:nec eiusdē participantis ad duo
participata:nec eiusdē effect⁹ ad duas cās totales in eo
dē ordine:sicut pbatū est in qōne de vnitate dei.ergo in
ista relatione. vbi nō est tñmodo silitudo:sed imitatio ꝛ
exemplatio passiua:ipoſe est idē absolutū referri ad di
uersa:ꝛ ita nō pōt eē eadē spēs in rōne representatiui di
uersoꝝ sub rōne diuersoꝝ. ¶ Scdo ad istud p̄mū mē
brū arguo sic.qa representatiuū ſm totā v̓tutē suā repre
sentans obm aliqḋ sub vna rōne:nō pōt simul repñtare
idē vel aliud sub alia rōne obi':sed phantasma,in eodē
instāti in quo intelligiṫ vle, ſm totā v̓tutē suā repñtat
obm:vt singulare:virtuti phātastice:qa tūc est actualis
imaginatio illius obiecti in singulari:ꝛ pꝫ q̄ ſꝫ totā v̓tu
tē phātasmatis:qa alr' virtus phātastica nō posset hēe p
phātasma ita pfectū actū circa obm:sicut obiectū natuꝫ
est representari per illud phātasma:igitur tunc non pōt
representare obiectum sub alia ratione representabilis.
¶ Item quare non pōt in imaginatiua esse actio respe
ctu obiecti actu v'lis:si potest esse ibi species respectu ta
lis obiecti:cum actus sit quedam species.
¶ Ex alio mēbro arguiṫ sic. Intellectus agēs est poten
3° de aia.t.c.18 tia mere actiua ſm pħm:qa est illud quo est oīa facere:
sicut possibilis est quo est oīa fieri:ꝛ ſm pħm est sicut
3° de aia.t.c.17 ars ad mām.i.ita comparaṫ ad itellm possibileꝫ sic ars
ad mām:oīs aūt actio realis hꝫ aliquē terminū realeꝫ ꝛ
vnū.ille aūt terminus realis nō est in phātasmate : quia
intell's agens nihil causat in phātasmatibus. Quia illud
receptū esset extensum:ꝛ ita intellectus agens nō trāsfer
ret obm ab ordine in ordinē:nec illud esset magis ppor
Ut ingt Aū. tionatū intellectui possibili q̄ phātasma.Ergo est in itel
3° de aia.t.c.19 lectu possibili:qa nihil recipiṫ in intellu agēte:illud aūt
primū causatū nō pōt poni actus intelligēdi:qa primus
terminus actionis intellectus agentis est v'le in actu:v'le
aūt in actu p̄cedit actū itelligēdi:sicut p̄dictū est in arᵒ:
quia obiectū sub ratione obiecti precedit actum.
¶ Non arguiṫ hic q̄ phātasma cū intellu agēte nō pos
sit causare intellectionē. Sed nō intētionē v'lis nisi prius
D spēꝫ:ꝛ in illa sola est actu v'le:ꝛ actu v'le p̄cedit nā̄ itelle
ctionē sui:ꝛ v'le est primus terminus eius. ¶ Et confir
maṫ rō,qa intell's agētis est facere de nō v'li v'le:vel de
itellecto in potētia intellm in actu:sic̄ dicūt auctes pħi
Comē.18. ꝛ Comēta.3° de aīa:ꝛ dicit q̄ si essentie reꝝ essent v'les:sic̄
posuit Plato:nō indigeremus ſm ipsum, itellu agente:

cū aūt v'le in quātū v'le nihil sit in existētia:sed tñ sit in
aliquo:vt representet:nec ipsum obm sub tali rōne. Ista
v̓ba nullū intellectū hñt:nisi qa intell's agēs facit aliqḋ
representatiuū v'lis de eo:qḋ fuit repñtatiuū singula
ris:quocūqꝫ illud,de,intelligaṫ materialr' vl' v̓tualr':hoc
realr' est facere repñtatiuū sub rōne v'lis:qa actio re
alis nō terminaṫ nisi ad repñtatiuū obi' sub rōne v'lis: A.Ledis.
ergo talis actio itellectus agētis terminaṫ ad formā ali
quā realē in existētia:que formalr' repñtat v'le in quātū v'le:
qa alr' nō possꝫ terminari actio ei⁹ ad v'le sub rōne v'lis.
Dicetur q̄ termin⁹ actionis itell's agētis est obꝫ
v'le sub rōne v'lis lucēs in phātasmate.
¶ Cōtra. v'le obm sub rōne v'lis lucēs in phantasmate
nō hꝫ nisi esse diminutū:qa eē representatū in imagine:
sed si aliqḋ eē hꝫ:hoc est in quātuꝫ in aliq̄:vt in repñtante
ipm sub illa rōne v'lis:ita. Et q̄ itell's agēs sic̄ dictū est faṫ
aliqḋ repñtatiuū v'lis de eo qḋ fuit repñtatiuū singularis:
cuꝫ termin⁹ actionis realis nō sit obm hñs eē diminutū
vt eē cogniti vel repñtati:sꝫ qd reale:seqṫ q̄ talis actio
itell's agentis terminatur ad formam realem in existen
tia:qua formalr' representaṫ v'le vt vniuersale:ꝛ quā for
mam realē cōcomitaṫ terminus itentionalis:vt obiectū
vniuersale ſm esse representatiui:qḋ habet in specie.
¶ Itē scdo,ſm istaꝫ viā sic. Intell's agens in rōne actiui
nō excedit possibilē in rōne passiui:ergo quicquid cau
saṫ ab intellu agēte:recipiṫ in possibili:ergo p̄mus ter
minus actionis itell's agētis recipiṫ in pol':ꝛ ita cū p̄ma
actio itell's agētis sit ad v'le in actu:illō v'le vel illō quo
ipsum hꝫ esse tale:recipieṫ in intellectu possibili.
¶ Hic diciṫ q̄ actione intell's agentis solūmodo remo
uet phibens:sequestrādo quiditatē a singularitate:nō
in essendo:sed in imutādo:nec agit in phantasmate:nec in De hac opi
intellm poleꝫ:sed pāngit phātasma virtualr':hoc sic ex nione vide infra
poniṫ in phātasmate est, quid:ꝛ hoc, in lumine cōcreato q.7.huius dis.
possibili:ipsiꝫ aūt qd,est motiuū possibilis sic illumina
tū:hoc,nō. Exēplū. si sol illuminaret albū ꝛ dulce:albuꝫ
mouet mediū illuminatū:dulce sibi piunctū,nō:ḡ lumē
abstrahit colorē a dulcedine ꝛ sequestrat:quātū ad imu
tare:ꝛ remouet phibēs nō imutatiuū. ¶ Cōtra.aut qd
in phantasmate hꝫ sufficientē v̓tutē actiuā imutādi pos
sibilē ad intellectionē v'lis:ꝛ sequiṫ q̄ v'le nō est termi
nus actionis itellectus agentis:aut non : ꝛ requiriṫ aliud
agens pprie agens eo modo quo ipsi quid:deest virtus
actiua pprie. ¶ Item hoc conuinctū qd,nō phibet:sic̄
nec quid essentia nec esse motiuū itell's. ¶ Itē remouēs
prohibēs hꝫ actioneꝫ p̄uiā actioni illius,a quo phibeṫ:
Ha illā,sꝫ:ꝛ in qd:ꝛ ad quē terminū terminaṫ. Sed hoc
soluiṫ per illud,hoc sic exponiṫ:qa arguit cōtra proprie
remouens,nō cōtra disponēs passiuꝫ ad recipiendū.
¶ Scdm tertiā viā,arguiṫ p̄mo sic. Habitus minus v'lis
ꝛ magis v'lis sunt distincti habitus pprij,alioquin meta
physica vt metaphysica nō eēt habitus distinctus itell's,
qa esset de v'lissimo obꝰ ad oīa alia obiecta:habitu aūt
v'liori pting it vti nō vtēdo aliquo alio habitu minus v'li,
ergo ptingit hēe actuꝫ circa v'lius eo modo quo respiciṫ
ab habitu illo v'liori nō habēdo actū circa minus v'le:sꝫ
nō habeṫ actus intelligēdi circa v'lius nisi ipsuꝫ sub tali
rōne sit p̄sens itellectui sub rōne p̄sentis:sed non habeṫ
actus intelligēdi circa ipsuꝫ in rōne p̄sentis:nisi sub rōne
v'lis:ḡ v'lius pōt esse p̄sens itellectui ꝛ absqꝫ p̄sentia ali A.1.p dici
cuius minus v'lis:sed si precise intelligereṫ obm in phā q̄ per qḋ est
tasmate:nunq̄ eēt maius v'le p̄sens nisi in minus v'li:qa apud intellm
nunq̄ nisi in singulari phātasiabili:ergo est p̄sens in spe p̄ns aliqd
cie intelligibili existente in itellu. ¶ Itē vltimo quo ad minus v'le:sed
hāc viā arguo sic. Ulius nunq̄ apprehendiṫ quantuꝫ ad si sic.
suam

suā indifferentiā totā:quādo apprehendit in suo iferio/
ri:tota eni idifferētia vlīs est fm q ipsuz/vt pceptū/
est idem cuilibet inferiori.nunq̄ aūt cōis:vt pceptuz
tm̄ in iferiori aliquo:est idē cuilibet iferiori suo:sed pci/
se illi/in quo cōcipit:ergo qōcūqz vle pceptū in singula
ri:vel cōis in minus cōi nō pcipit fm totā suā idifferē
tiā:pōt aūt intell's pcipere illud fm totā suā indifferētiā.
ergo nō pcipit pcise cōis in minus cōi:vel vle in sin
gulari:7 ita nō pcise cōcipit vle in phātasmate:phātas/
ma eni nō est pprie nisi ipsius singularis:7 hoc iquātū
est singulare speciei spālissime:7 h̄ si phantasma sit sibi
impressuz ab aliquo debite ppinquato. ¶ De scdo mē/
bro.s.pntia obiecti probat illa pntia pm 2.pmo sic. Aut
intell's pōt hre obm sibi p̄sens in rōne obiecti itelligibi/
lis absqz hoc q sit p̄sens alicui potētie iferiori:aut non.
si nō.igit nō pōt hre aliquā operationez sibi ppriā sine
potētijs inferiorib':qa si nō pōt hre obm suū sibi p̄sens
sine eis:nō pōt hre operationē sine eis:igit nec esse sine

T.c.12.7.13. 2° de aia.t.c.21

eis fm argumentū phi in p libro de aia. Unde nō con/
tingeret itell'm separari a corpe:sicut perpetuū a corru/
ptibili:nisi posset hre operationē ppriā nō dependētez
a parte sensitiua.si aūt pōt hre obm p̄sens absqz ei' p̄sen
tia potētie iferiori.hz. Hoc pntia pbat:qa agētia talis
p̄sentie obti.s.phantasma 7 itell's agens sunt sufficienter
appropinquata itellectui possibili:7 agunt per moduz
nature:7 ita causant necīo in illo p̄sentiā cuius est rece/
ptiuus.mō obm nō est presens itellectui possibili in co/
gnitione abstractiua ante actū elicitū:nisi p aliqd repre/
sentatiuū:qd voco spēm:7 sic habeo ppositū. ¶ Scdo
sic. Alie potētie cognitiue hnt obz p̄sens eis nō solū pre/
sentialitate secūdaria.s.qa illa sūt p̄sentia alijs potētijs
inferiorib':sed ppria p̄sentialitate:sicut sensus cōis hz
colorē sibi presentē:nō tm̄ inquātū est presens visui:sed
qa hz spēm eius presentē in organo sensus cōis:ergo cū
hoc sit pfectionis in potentia cognitiua.s.posse hre obm
sibi presens sub rōne qua est obm talis potētie:sequitur
q intell's nō tm̄ pōt hre obiectuz sibi p̄sens:qa presens
est virtuti phātastice:sed ppria p̄sentialitate:inquātuz.s.
relucet intellectui per aliqd/qd est in intellectu. ¶ Itez

F

potētia nō potēs hre actum nisi circa obm sibi presens.
si nō pōt hre illud p̄sens:nisi per aliquā aliā potentiam:
cui cōiungit cōtingēter:depēdet in operatione sua a ta/
li potētia sibi ɔtingēter cōiuncta:7 ita est impfecta:itel/
lectus certū est q nō pōt hre operationē nisi circa obm
sibi p̄sens:7 per te nō pōt hre obm p̄sens sibi nisi in vtu
te phantastica. virtus aūt phātastica ɔtingēter ɔiungit
itellectui/iquātū potētia est:igit itell's in operatione sua
depēdet ab illa potētia:cui cōtingenter coniungit:7 sta
hec positio ponit in ea imperfectionē potētie cognitiue:

8° phys. t.c. 56. 7 2° de generatiõe. tex. cõ.59.

nulla aūt imperfectio est ponenda in aliqua natura:nisi
necessitas appareat in tali natura:g impfectio talis non
est ponēda in intellu. ¶ Si obycias/pluralitas non est
ponēda:nisi vbi est necessitas.h̄ aūt nō est necessitas:cū

p° physicorũ t.cõ.35.7.50.

ita bene possit poni intell'm hre actū sine specie:sicut cū
specie:ergo nō est ponēda talis species. ¶ Rn̄:necessi
tas est qn̄ pfectio nature hoc requirit:lz aūt hoc suppo/
situm qd est homo:posset hre obm sibi presens in phā/
tasmate:qa homo est:tn̄ nā itellectualis hois:vt intelle/
ctualis est nō hz obm sufficiēter sibi p̄sens.si nō haberet
ipsum/nisi in pntia mendicata a vtute phantastica.hoc
igit multū vilificat nām intellectiuā:vt intellectiua est:
qa remouet ab ea illud qd est pfectionis in potētia co/
gnitiua 7 inuenit in potētia sensitiua:vt in virtute phā/
tastica:ponit igitur hec pluralitas ppter necessitatē:qa
ppter perfectionē nature perfectioris saluandaz/maio/
rem quā sit nature imperfectioris:vel saltem equalem.

Ad qōnem ergo dico q est necesse ponere in in/
tellectu spēm intelligibilē priorē nā/
liter actu itelligendi ppter rōnes iam positas ex parte

G

obiecti inquātū vle:7 inquātū p̄sens intellectui:que due
cōditiones:vlitas.s.7 p̄sentia precedūt naturalr intelle/
ctionē. Hec etiaz videt intentio Aristo.qui 3° de aia vo/ Tex.cõ.38.
lens q aia sit quodā modo oia:q̄si pbādo exponit se/q
est per sensus sensibilia:7 per intell'm vel sciam scibilia:
qd aliqui exponūt q nō loquit vniformiter hic 7 ibi:qa Henricus 7
de sensu loquit quantū ad spēm impressaz:de itellectu Goffredus.
autē quantū ad habitū sciētie. ¶ Sed hec expositio nō
videt esse ad intentionē phi:qa sicut antiqui posuerunt p° de aia.t.c. 25.7 inde.
aiam esse oia realr:vt oia cognosceret:sic phs ponit eā
esse oia nō realiter:sed per quādā similitudinē. Si autē
per sensus esset sensibilia pp silitudines impressas:7 p
intell'm esset itelligibilia:aut hoc esset ppter sciam:que
est in itellectu:7 ita nō esset scibilia ppter silitudinē:qa
scia de se nō est silitudo intelligibilis circūscripta omni
alia specie obm representāte:aut pp aliqd phātasma re/
presentans obm intelligibile:7 tūc non esset aia itelligi/
bilia oia per intell'm:sed aia per phātasma:nihil eni eēt
sibi repntans itelligibile nisi phātasma tm̄ fz pōnē istā.
¶ Item Aristo.8° phys.ponit q acquisita scia redu/ Tex.cõ.32.
citur itellectus de potētia essentiali ad accidētalē:quero
quid intellig.it per sciam:nō habitū sequentē actū:quia
qn̄ intell's egit non fuit in potētia essentiali. Manifestū
est igitur q formā precedentē actū:ergo speciē intelligi
bilem.pbatio.aūt qa phantasma nō reducit intellectū
de potentia essentiali ad potētiā accidentalē:tūc qa ois
illa scia:que dicit habitus quidditatis pmi obiecti esset
in phātasia:ergo ibi esset ois habitus de eodez:quia fm
phm 9° meta':idem habitus intellectus 7 scientia.
¶ Expressius tn̄ est ad istd intētio Aug. Qd deduco sic.
Nihil eni sufficienter natū est gignere notitiā actualez: H
nisi ipsum habeat obiectū prius naturalr q̄z actū:p̄sens
sibi in se vel in aliquo representante ipsum. Sed negā/
do speciē intelligibilē:tota pars intellectiua nō hz ante
actū intelligendi:obiectū sibi presens in se:nec in aliquo
representāte:ergo negando speciē intelligibilez:nihil in
intellectiua parte erit sufficienter natū gignere actū itel
ligendi. Et ita nihil in parte intellectiua erit sufficienter
memoria respectu taliū itellectionū vel gignitionū:qd
negat Aug.12.de tri.c.14.7.15. ¶ Si respōdeas q me
moria est in pte intellectiua pprie sumpta per hoc q i/
tellectus factus est in actu pmo itelligēdi:7 sic est actiu'
respectu scdi actus intelligēdi:ita q hns notitiaz pmaz
ɔfusaz actiuus est respectu notitie scde distincte. ¶ Cō/
tra/hoc est cōtra opionez istam 7 ɔtra Aug'. ¶ Contra
opi.qa ponit q vle vt in phātasmate:est ibi quasi in me
moria:vt aūt monēs ad actū intelligēdi,est ibi presens
quasi in intelligētia:ergo per istā opionē nullus actus i/
telligendi est memorie sed intelligētie. ¶ Est etiaz hoc
cōtra Aug.vt apparet de tri.15.c.21. Memorie inquit
tribuentes omne qd scimus 7 si nō inde cogitemus. In/
telligentie vo pprio modo quodā/tribuētes cogitatio/
nis informationē:7 lib.eodē.15.7.7. Nihil intelligimus
nisi per intelligentiā. Similr arguit rōne:qa actus ille/
quo memoria est in actu pmo:aut est idē cū illo actu in/
telligentie:7 tunc idē erit rō gignendi sciant erit alius:7
tūc vel erit sil' cū actu itelligētie:7 tūc duo actus erūt sil'.
aut nō:7 tūc memoria formalr gignet qn̄ nō erit:est eni
memoria formalr per te per illud:qd non est:qn̄ gignit
actus scds. ¶ Si etiā dicas q memoria est memoria p
habitū scialē. Hoc nō stat cū opi.qa dicit q per habituz

non est obm p̄sens nisi in phantasmate: ⁊ ideo habente3 habitū op3 recurrere ad phantasmata: ad hoc vt actu intelligat: ergo nō est obm p̄sens per habitū scientialē p̄cise: s3 p phātasma: qđ nō est in pte intellectiua: ⁊ h magis patebit videndo ad auctes Aug. ponentis sciam in memoria: ⁊ nō spēm ipressam in intellu: sic arguit ex verbis eius.

¶ Et cōfirmat hoc: qa habitus scie per quē reducit intellectus de potētia essentiali ad accidētalē respectu actuū (T.c.25.⁊.55 Tex.cō.32.) de qbus loquit Phs 2° de aia. ⁊ 8° physicoꝝ, precedit actū intelligēdi: sed scia que est habitus: sequit actus: qa ex eis generat: vnde illa scia p̄ma est spēs quedā: ⁊ habitus: qa nata radicari ⁊ firmari in intellectu: nō tn̄ ois habitus est spēs. Et fm istos nō videt aliquis habitus ponēdus in intellu: s3 tn̄ in v̄tute phātastica: qa fm quēcūq3 modū est obm in aliqua potētia: fm eundē modu3 sunt omnia: que virtualr ptinent in subiecto. Igit si obiectū vle nō sit per suū representatiuū in intellu: sed in v̄tute phātastica: oia explicanda ⁊ explicabilia de illo obiecto erūt ibidē: ⁊ ita nō erit nisi habit᷒ phātasticus maxime si phātasmata ordinate cōcurrant. Et erit explicans oēs veritates scibiles de illo obiecto: ⁊ ois scia erit ibi fūdamentaliter ⁊ perfectio eius nō erit pfectio intells qđ est ptra Phm: ⁊ cū illa species phātastica v̄tualr contineat actū intells: sequit q̄ actus ille erit in phantasia. ¶ Ad qōnē ergo dico q̄ op3 ponere in intellu: vt h3 rōnē memorie spēm intelligibilē representantē vle priorē actu intelligendi naturalr: ⁊ huius necessitas est duplex. vna ex pditione per se obiecti: que est vlitas que vt per se ratio obiecti semp precedit actū: qđ nō esset nisi esset species impressa in intellu. alia est cōditio: ⁊ dignitas potētie superioris: ne ipsa vilificet. quō aūt vilificaret dictū est in p̄cedēti qōne.

(Nota q̄ in re poꝛtar ōibus p̄nal alr dicit in corpore qđ nis. dicit eius sic.)

Addicio

¶ Ad euidentiā ergo qōnis sciendū q̄ memoria potest accipi tripl'r: vel intellectus sub ratione memorie. vno modo vt est pseruatiua specierū preteritoꝝ: vt p̄terita sunt: ⁊ isto mō loquit Phs in de memoria ⁊ reminiscētia. alio modo vt est pseruatiua specierū representantiū obiecta in se: siue sint realr siue nō. ⁊ hoc modo loquēdo de memoria: dico q̄ op3 ponere specie3 in intellu vt h3 rōnē memorie: tū ppter vlitatē. tū ppt dignitatē potētie. tertio mō accipit put h3 aliqđ p̄n^m elicienti aliquā notitiā actualē: qđ tn̄ non manet sine actu scđo: quō posuit Auic. spēm in intellu nr̄o: ⁊ de ista dicet in qōne sequēti. hec que supra pbaui videt esse intētio (Tex.cō.37.) Phi 3° de aīa: vbi dicit q̄ aīa est quodāmō oia intelligibilia per intellm: sicut sensibilia per sensu3: qđ nō pōt intelligi per habitū: qa nō est silitudo representatiua obiecti: qa sequit actū aliquē habitus ois. ¶ Et confirmat hoc: qa habitus scie per quā reducit intells de potētia eēntiali ad potētiā accidentalē respectu actuū: de quo loquit (T.c.25.⁊.55 Tex.cō.32.) Phs 2° de aīa. ⁊ 8° physic. necio p̄cedit actū intelligendi. scia aūt que habitus est sequit actu3: eo q̄ generatur ex actib᷒. vnde ista scia que reducit intellectū de potentia essentiali ad potētiā accidētalē est spēs: que vere est habitus: quia nata radicari ⁊ firmari in intellectu: sed tamen nō ois habitus est species: quia habitus actualiter radicatus ⁊ firmatus nō est spēs que precedit actū nata radicari ⁊ firmari: qa ista postea firmat p actū. ¶ Ite3 fm istos nō videt aliquis habitus ponēdus in intellectu nostro: sed tn̄ in virtute phātastica: qa fm quēcūq3 modū essendi est obm in aliqua potētia: fm eundē modu3 essendi sunt oia: que continent in ipso: obiecta virtualr: igit si obiectū nō sit per suū representatiuū in intellectu: sed in v̄tute phantastica: oia explicāda ⁊ explicabilia de illo obto erūt ibidē: ⁊ ita nō erit nisi habitus phantasticus: precipue si phātasmata ordinate cōcurrāt: explicās oēs veritates scibiles de illo obto: ⁊ ois scia erit in phātasia ⁊ perfectio eius ⁊ nō erit perfectio intells ꝯ Phm. ⁊ sic cū ista spēs in phātasia v̄tute sua cōtineat actū intellectus: ergo actus ille erit in phantasia. ¶ Ite3 Aug. 13. de tri. c. 4. ⁊. 15. c. 3. inuestigat trinitatē. vbi dicit q̄ impossibile est accipere imaginem trinitatis ex aīa nr̄a vel in mente: nisi per hoc q̄ aliqđ est in memoria, ex quo exprimitur aliud: tūc arguo sic. Si in mente est aliquid exprimens verbū op3 q̄ hoc sit per aliquid intrīsecū siue existens in memoria: sed non est exprimens verbū nisi memoria habens obiectū menti presens intra se, als nō erit exprimēs: ergo cū obiectu3 non sit presens in memoria quidditatiue ⁊ realiter: nec vt est in phantasmate: necessario erit presens per speciem intelligibilem. (A.1. parte verbi.)

(Aliorum.)

Ad argumēta in oppositū pncipalia p̄mo apparet q̄ illud argumentū p̄mū nō cogit: qa si valeret, cōcluderet ptra oēm opionem q̄ nullo modo possit intelligi vniuersale: qcqđ eni sit illud per qđ vle representat: similr representabit: sicut si eēt impressum ab obiecto: sed si iprimeret ab obiecto iprimeret a singulari: qa actus est singularis sicut argumentum dicit. Ideo respōdeo q̄ alia pōt esse ratio agendi: ⁊ alia ratio agentis. singularitas est cōditio agentis nō rō agendi: sed ratio agendi est ipsa forma existens in singulari: fm quā singulare agit. Cū ergo accipit q̄ quecūq3 species ignit ab aliquo: representat ipsu3 fm illā rōnē fm qua3 gignit ab eo: si intelligat de ratione gignentis: falsa est. si de rōne gignēdi, pcedi pōt: ⁊ tūc nō sequit q̄ representat eū sub ratione singularis: sed sub rōne nature: qa ratio nature est ratio gignendi. ¶ Sed ista respōsio nō videt sufficere: qa ita videret q̄ species in sensu representaret vniule ⁊ non singulare: qa ratio gignendi speciem in sensu non est singularitas sed ratio nature. I

¶ Ideo generalr respōdeo q̄ qn̄ spēs gignit ab aliquo sicut a totali causa, representat ipsum sub illa rōne, sub qua gignit, loquēdo de rōne gignēdi: ⁊ etiā representat ipsum cōcomitanter sub rōne gignētis: aut saltē nō sub ratione opposita rōni gignentis: ⁊ ideo spēs in sensu non representat obm sub rōne vlis: que est pditio opposita rōni gignētis singularis: sed in pposito obm nō est causa totalis gignēs respectu spēi intelligibilis: qa cu3 ipso agit intells agēs sic partialis causa: ⁊ ideo genitū ab istis duabus causis pōt representare obiectu3 sub opposita ratione singularitatis: que est ratio gignētis. ¶ Ad scđ3 de presentia ista: dico q̄ obm respectu potētie h3 primo presentiā realē: scil3 approximationē talem: vt possit gignere speciē talem in intellu, que est † forma intellectus. (A.1. rō fo'if intellectionis) Scđo per istā speciem genitā, que est imago gignentis: est obiectū presens sub rōne cognoscibilis siue representati. p̄ma p̄sentia p̄cedit naturalr scđa3: qa precedit naturaliter impressionē speciei, per quā est formalr scđa presentia: qn̄ igit accipit q̄ spēs in intellu nō est causa presentie obiecti: dico q̄ falsum est de presentia sub ratiōe cognoscibilis saltē in cognitione abstractiua: de qua mō loquimur: ⁊ cu3 probat qa prius est obm p̄sens q̄ spēs ibi: hoc est veꝛ de p̄ntia reali, quā agēs est p̄ns passo: ⁊ intelligo sic q̄ in p̄mo signo nature est obm in se vel in phantasmate presens intellectui agenti in scđo signo nāc in quo illa sunt presentia intellectui possibili: vt agentia passo: gignit species in intellectu possibili: ⁊ tūc in tertio per speciē est obiectu3 presens sub rōne cognoscibilis. K

¶ Ad 3^m Aug. 6° de tri. ponit memoriā esse multorum simul cognitoꝝ habitualr: sicut p3 ibi de perito multaꝝ disciplinarū: ergo op3 fm oēm opionē ponere multa cognita in memoria habitualr: ⁊ illa vt sunt ibi: sunt aliquo (Idē 3. 10. tri. c. 5. 6. ⁊. 7. ⁊ 14. tri. c. 6.)

modo

modo causa noticie genite: ſm Aug. ꝛ nō niſi cauſa naturaliter: quatenus precedūt actū volūtatis: igiꝰ ſi argu^m valet ſm oēm opionē cōcluderet actualē cognitionē ſil plurium. ¶ Ideo rn͞: ſicut dictū eſt de p̄mo cognito ſcda q̄one huius tertie diſ. q̄a cuiuſcūq; ſpeciei ſingulare fortius p̄mo mouet ſenſuz: eius phantaſma efficacius ſpūmiꝰ: ꝛ p̄mo mouet itell'm: ꝛ quo ad iſtū p̄mū actū nō eſt in p̄tāte n̄ra: quin intelligamus ſm Aug^m 3° de libero arbitrio. Nō eſt in p̄tāte n̄ra quin viſis tangamur. Sz iſto poſito actu in p̄tāte n̄ra eſt cognitio actualis cuiuſlibet habitualr̄ noti. de hoc diſ. 6. diceꝰ. Cū igiꝰ dicit. aut pōt mouere iſta ſpēs ad intellectionē: aut nō. dico ꝙ pōt. ſz ſi alia ſpēs fortius mouet: iſta ipediꝰ ne modo moueat: poteſt aūt poſtea per imperiū volūtatis iperantis mouere ad cognitionē iſtius: ꝛ cuiuſlibz alteriꝰ obiecti habitualr̄ cogniti. ¶ Ad Algazelē dico ꝙ ſimitudo nihil vz: q̄a hic tolliꝰ illud qđ eſt ibi ratio ipoſſibilitatis: qđ ꝓbatur per Ariſto. ꝛ Cōmenta. 7° metaphy. vbi volūt ꝙ rationes oppoſitoꝝ nō ſunt oppoſite in itell'u. ¶ Ad 4^m dico ꝙ nō tm̄ itell's patiꝰ ab obiecto reali imprimēte talem ſpēm realē: ſed ab illo obiecto: vt in ſpecie intelligibili: patiꝰ paſſione intentionali: ꝛ illa paſſio eſt receptio intellectionis: que eſt ab itelligibili, inquātū intelligibile eſt, relucēs in ſpecie intelligibili: ꝛ iſtud pati eſt intelligere: ſicut patebit in q̄one ꝓxima. ¶ Cum vltra deducis ꝙ tunc itellectio nō eſt motus rei ad aīam: nō ſequitur: q̄a impreſſio ſpeciei eſt quidā motꝰ rei ad aīaz: quatenus res hz eſſe in illa ſpecie: itellectio etiā ſequens ſpeciem impreſſā3 eſt motus rei ad aīaz: quatenus p̄ intellectionē obiectū hz eſſe in aīa actualr̄ cognitum: qđ prius tm̄ habuit eſſe habitualiter cognitum ꝛc̄.

Ad rationes alterius opionis. Cū p̄mo arguiꝰ in p̄ma opione ꝙ recipere ſpeciē cōueniꝰ ſenſui p̄ ſe: q̄a poᵃ eſt organica: dico ꝙ h̄ eſt falſum: q̄a illud nō eſt p̄ciſa cā: ſz p̄ciſa cā cuiuſcūq; potētie habēdi ſpeciē preſentē repreſentātē obiectū ſuū eſt: q̄a ip̄a eſt cognitiua: ꝛ natura dedit ſibi: vt poſſit habere obm̄ prius naturalr̄ ſibi p̄ſens q̄ʒ cognoſcat. Sed potentie organice dedit: vt obz ſit p̄ſens, nō in potētia ip̄ſa ſed in organo: hoc eſt in p̄te corpis: quā p̄ficit potētia organica: ꝛ illa p̄ntia ſufficit: q̄a totū cōpoſitū ex p̄te corpis ſic mixta ꝛ ex potētia hz ſpēz: ꝛ huic toti ſufficiēter obz eſt p̄ſens: q̄n ſpēs eſt in illa parte corporis: cū igiꝰ intellectui nihil p̄fectionis aufferaꝰ: inquātū potētia cognitiua eſt: ex hoc ꝙ nō eſt organicus: imo magis addiꝰ ſibi p̄fectio: ſequiꝰ ꝙ ſibi poſſit eſſe obm̄ preſens ante actuz ſicꝰ alijs potētijs: ſed illa p̄ſentia nō erit p̄ aliqđ impreſſum organo: q̄a nō hz organū: ergo erit per aliqđ impreſſum illi potētie: tale aūt impreſſum repreſentans, precedens in potētia intellectiua actū intelligēdi, voco ſpēm intelligibilē. Breuiter igiꝰ dico ꝙ ſenſus hz obm̄ p̄ſens in illa parte corpis: que diciꝰ organuz illius ſenſus: ſed intellectus tam illam preſentiā priorē actu: q̄ʒ ip̄ſum actuz habet rōne eiuſdē receptiui: ꝛ ideo falſum accipiꝰ: ꝙ ſpēs talis nō eſt niſi preciſe ꝓpter organū. Natura enī cauſat talē p̄tē talis corpis: ſic mixtā: vt ſit p̄fectibilis a tali potentia aīe: ꝛ ꝯgruat operationi eius: q̄a materia eſt ꝓpter formā: ꝛ nō ecōuerſo: ex 2° phyᶜ. ꝛ Cōmētator p̄ de aīa. Mēbra leonis nō differūt a membris cerui: niſi q̄a aīa differt ab aīa: nō igiꝰ forma eſt ꝓpter mām: ſed econuerſo: ꝛ ideo talis pars facta eſt talis ſpeciei receptiua: vt p̄ talem ſpēm ſit obiectū preſens toti cōpoſito: qđ eſt totū organū: vnde p̄ma cauſa p̄ſentie obiecti in ſpecie nō eſt talis diſpoſitio corpis: ſed prior cauſa eſt: vt potētia apprehēſiua habeat obiectū actu cognoſcibile ſibi p̄ſens: vel in ſeip̄ſa vel in aliquo: qđ eſt pars ip̄ſius organi in tali operatione. ¶ Ad aliud de Phō 3° de aīa, ꝙ intell's eſt locus ſpecierū, pōt exponi ꝙ itell's diciꝰ locus ſpēꝝ q̄ꝛ ſaluās: ſicꝰ dr̄ ꝙ ip̄ſius loci eſt ſeruare locatū: ꝛ organa ſenſitiue poᵉ nō ſūt loca: q̄ꝛ nō ita ſaluāt ſpēs receptas in eis: ſpēs q̄ppe itelligibiles nō vnr̄ deleri: ſicꝰ ſpēs ſenſibiles: q̄ꝛ ſpecies ſenſibiles ita eſt in organo: ꝙ pōt corrūpi per cōtrariū formalr̄: vel per diſpoſitionē in ſuſceptiuo diſcōuenientē tali potētie: ſicut pz per Phm̄ de memoria ꝛ reminiſcētia. Senes ꝛ iuuenes. i. pueri ſūt male reminiſcitiui ꝓpter abundantiā humorū nimiā: ꝛ etiā ꝓpꝰ indiſpoſitionē ꝛ leſionē organi: iſto vtroq; modo nō eſt ſpecies itelligibilis in intell'u: vt per ſe deleaꝰ per aliqđ ꝯtrium ad ip̄ſaz ſeu per idiſpoſitionē receptiui: alie multe ꝯgruētie poſſent aſſignari circa illđ vocabulū, locus: circa qđ nō opz multū imorari. ¶ Qđ addiꝰ de Phō: ꝙ ſpeculamur: qđ q̄d eſt in phātaſmatibꝰ ꝛc̄. pro oībus talibus auctibꝰ: dico ꝙ talis eſt ꝯnexio iſtaꝝ potentiaꝝ. ſ. phātaſie ꝛ itell's pro ſtatu iſto, ꝙ nihil itelligimꝰ in vl'i niſi cuius ſingulare phātaſiamur. nec eſt alia ꝯuerſio ad phātaſmata: niſi ꝙ itelligēs vl'e imaginaꝰ ſingulare eiꝰ: nec intell's videt qđ q̄d eſt in phātaſmatibus: ſicut in ratione vidēdi: ſed itelligēs qđ q̄d eſt relucēs in ſpecie intelligibili: videt illud in ſuo ſingulari viſo per v̄tutē phantaſticā in phātaſmate. ¶ Qđ adduciꝰ de Aug. ꝙ nō ponit ſpeciē intelligibilē in memoria ſed ſciaz. ¶ Rn̄deo. dico ꝙ vbi ponit ſciaz ſtati ponit aliquid: qđ icludit ſpeciem intelligibilē: ſz nō vtiꝰ iſto vocabulo: q̄a 15° de tri. cap. 10. cū p̄miſiſſet ex ip̄ſa ſcia quā memoria tenemus, gigniꝰ v̄bū. Subdit: ꝙ formata cogitatio ab ea re: quaz ſcimus: verbū eſt: ꝛ idē de tri. 15. cap. 11. Cū premiſiſſet: ſimillima eſt viſio cogitationis viſioni ſcie: ſubdit: quādo ergo eſt in noticia: hoc eſt in v̄bo: tūc eſt verū v̄buz: ꝛ eodē cap. 12. Tūc enī eſt verbū ſimillimū rei note de qua gigniꝰ ꝛ imago eius: q̄n de viſione ſcie viſio cogitationis exoriꝰ: ſubdit. nec itereſt: q̄n id didicerit q̄ qđ ſcit loquiꝰ: ſilr̄ cap. 22. Q̄n ad memoriā meā aciē cogitationis mee aduerto ac ſi in corde meo dico: ꝙ ſcio ꝛc̄.

¶ Item 15° de tri. 27. Quādo loquiꝰ de luce in qua videnꝰ vera ip̄ſa inquit: oſtendit verbum veruz eſſe in te: q̄n de ſcia tua gigniꝰ. i. q̄n qđ ſcimus dicimus. Hec ille.

¶ Ex iſtis oībus apparet ꝙ illud qđ Aug. tribuit memorie rōne ſcie: vt gignēti: exponit ſe ſemp̄ de obiecto p̄n̄te in memoria: nō eſt aūt obz p̄ſens in memoria: vt memoria itellectiua eſt: per ſciam: vt eſt habitꝰ diſtinctus a ſpecie: ergo opz ꝙ illā p̄ſentiā eſſe intelligat per ſpēm intelligibilez ꝛ ſub illa rōne ſub qua diſtinguiꝰ ab habitu ſcie ꝓprie ſumpte: ꝛ hoc modo etiā dz accipi illud verbum Phi 3° de aīa: qui cū premiſiſſet ꝙ aīa eſt quodāmodo oīa: ſubdit ꝙ p̄ ſenſum eſt ſenſibilia ꝛ per ſciaz ſcibilia. ſcia quippe ibi tā apud Phm̄: q̄ʒ apud Aug. in locis p̄dictis accipiꝰ pro ip̄ſa p̄ſentia habituali obiecti in memoria intellectiua: que p̄ntia hitualis eſt virtualr̄ ſcia: q̄a in obto ſic p̄ſente cōcipiꝰ v̄tualr̄ tota ſcia de tali obiecto.

¶ Hec ſpēs eſt illa ſcia que reducit itellectū de poᵃ eēntiali ad accidentalē ſm Ariſto. 8. phyſicoꝝ. ꝛ 2° de aīa. Nō autē illa que ꝓprie diciꝰ ſcia, que eſt habilitas q̄dā derelicta ab actibus. nā ante iſtā ad primū actū ꝯſiderādi requiriꝰ: ꝙ ſit iam reductus itell's de potētia eēntiali ad accidentalē: alioquin nō operareꝰ tūc magis q̄ʒ p̄us: vnde in cognitione: ſpecies in qua relucet quidditas diſciēti: nō tm̄ virtualr̄: q̄a totaz cōtinet: ſed formalr̄ pōt dici habitus cognitiuus: q̄a eſt qualitas māſiua in itell'u diſponēs ip̄ſum ad actū. ¶ Et ſic ex hoc habeꝰ argumentū pro ſpecie intelligibili: q̄a nō videꝰ quomodo aliqua

Margin notes:

L (beside "tius p̄mo mouet ſenſuz")

Tex. cō. 23. (beside "tur per Ariſto. ꝛ Cōmenta. 7° metaphy.")

M (beside "in organo: hoc eſt in p̄te corpis")

Tex. cō. 13. / Com. 53. (beside "tentia aīe ... formā: ꝛ nō ecōuerſo")

N (beside "li operatione. ¶ Ad aliud de Phō 3° de aīa")

4° phyſicoꝝ. ꝛ i Porphyrij iſagogis. (beside "q̄ꝛ ſaluās ... organa ſenſitiue")

Cap. p̄°. (beside "diſcōuenientē tali potētie ... de memoria")

Vide clarius in 4° diſ. 45. de hoc. (beside "ſpecies itelligibilis in intell'u")

Tex. cō. 37. (beside "Phi 3° de aīa: qui cū premiſiſſet")

Tex. cō. 32. / T. c. 25. ꝛ 55 (beside "Nō autē illa que ꝓprie diciꝰ ſcia")

A. I. Ex p̄ma cōditione. (beside "diſponēs ip̄ſum ad actū ... argumentū")

O scia tota dici possit vna rōne pmi obiecti: nisi quatenus illa scia ptinet virtualr in illo pmo obiecto itelligibili: nō enī tota illa scia dicit vna ab obiecto: quatenus relucet in phantasmate: qa illa nō esset vnitas alicuius habitus itellectualis: sed alicu' imaginabilis. ¶ Qd arguit post in scda opi. q potētia que est ad aliquē actum ordinata actuat pmo p illū actū. Dico q quelibet potētia apprehensiua/vt apprehensiua est: est in potētia ad apprehendere p pmitate pfectionis: lz nō pmo pmitate via gñationis: ꝛ qñqz pmo pmitate gñōnis: qñ. s. obz in se est psens tali potētie: vt actu cognoscibile ab ea: tūc enīz nō oportet ante actū in potētia aliqd aliud fieri: in quo ipz obm sit presens: sed primū qd fit ab eo est actus: qñ aūt obm nō est natū in se esse psens sub rōne actu cognoscibilis a tali potētia: tūc quelibz potētia apprehēsiua est in potētia ad apprehensionē/ꝛ ad illud in quo cognoscibile erit psens: ꝛ prius ordine originis est in potētia ad habendū istā psentiā q̄ ad habendū actū: ꝛ ita est in pposito: sensibilia enī nō sunt nata in se esse psentia itellectui sub ratione actu intelligibiliū: sed tñ in specie intelligibili pñt sic esse presentia: ꝛ hoc quātū ad intellectionē abstractiuam: de qua est sermo in pposito: ꝛ ideo potētia apprehensiua respectu taliū est in potētia ad duplicē actuz: ꝛ ab agente approximato prius ordine originis recipiet priorē actū q̄ posteriorē: nec tñ intelligo ita istos actus esse ordinatos: q prior sit ratio recipiendi respectu

P posterioris: sicut. s. supficies est ratio recipiēdi albedinez: tunc enī intell's respectu nullius intelligibilis recipere posset actū scdm: qui est intellectio nisi prius hēret actū primū: vt spēm eiusdez obiecti: sed intelligo q intell's de se est ratio imediata recipiēdi vtrūqz actū: ipsi actus tñ inter se sunt ordinati: qñ obiectū nō est natū eē presens in se: qa tūc opz prius naturalr esse illū actū: quo obm est presens vt intelligibile: q̄ illū qui elicit circa obiectū intelligibile vt psens. ¶ Si instet cōtra istā solutionez: quia nunq̄ pluralitas est ponēda nisi pper necessitatē pmo

Tex. cō. 50. physicoꝝ. h aūt non videt necessitas: qa obiectū videt sufficienter presens in phantasmate: ergo nō est ponēda

Doctor cācellauit totā hāc lrāz sup quaz est vacat in libro suo. ista spēs in intellu. ¶ Respōdeo q necessitas est semp dignificare nām nobilē: qñ nō apparet aliqd manifeste repugnans: sed magna vilificatio nature intellectiue: vt intellectiua est: videt esse q nō possit habere obm suum: sibi psens in se absqz mendicata presentia a potētijs iferioribus cū qbus pstringenter cōiungit in rōne potentie: ꝛ tñ q potētie alie inferiores possint hēre obiectū sibi psens vt in se: ꝛ si intellect' possit habere obiectū sibi presens in potētia inferiori: nō tñ summa presentialitate possibili precedere actū intelligēdi: ꝛ sicut alijs potentijs cognitiuis: ita multo magis isti potētie dz pcedi obiectū eē summe presens: quātū pōt esse presens/ante actū cognoscendi: ꝛ hic nō saluat nisi in specie intelligibili: nō etiaz ponit perfectio summa possibilis potētie cognitiue: nisi ponat eam posse cōseruare spēm intelligibilē pter actū: ꝛ ita hēre obiectū suum presens cōseruatū sine actu: quia hoc cōcedit sensitiue: ꝛ pfectionis est in cognitiua q nō dependeat ab aliquo in cognitione sua: sed q possit hēre obiectū psens sine depēdētia ad aliam potentiam.

De dub. q. sequētes ponūtur cōuer tam q̄ additiones ex reportationib': lz debēt poni i textu. ꝛ legi de scripto angelico vt pz ex frequē

Secūdo quero Utrū memoria intellectiua sit cōseruatiua speciei intelligibilis cessante actu intelligendi. Videt q non: quia si cōseruaret vnam spēm: pari rōne ꝛ aliaz spēm alterius obiecti: ꝛ sic multas simul. pñs est falsum: ergo ꝛ añs. pbatio falsitatis pñtis: qa spēs nō est nisi quedā cōfiguratio intelligibilis in itellu: sed in corpalib' est impoīe idē corpus figurari diuersis figuris: ergo similr impossibile est intellectū simul sic cōfigurari diuersis obiectis p diuersas spēs: ꝛ hec est ratio Algaçelis. ¶ Scdo sic. Dis qualitas disponēs intellectū ad operandū vel ad operationē ꝛ mansiua in eo est habitus itellectualis: sed spēs est qualitas qdā disponēs intellectū ad operationem. igit si est mansiua post actū intelligendi: sequit q esset habitus intellectualis: sed hoc est falsum: qa species itelligibilis precedit actū naturalr: ꝛ habitus sequit. nā generat ex actibus: ergo ꝛc. ¶ Contra. Intellectus est in potentia accidētali: nō nisi qñ hz specie intelligibilē. pz ex Phō 2° de aīa. ꝛ 8° physicoꝝ. ¶ Hic est vna opinio que ponit Auicē. 6. nāliū parte. 5. cap. 6. vel. 7. q ipse senserit spēm intelligibilē nō habere esse mansiuum in aīa post actualē considerationē: ꝛ dicunt ipsuz hoc pbare per hoc q in organo sensus (qa non est virtus cognitiua) pōt esse species representatiua obiecti: hoc est: qa organū non est natū cognoscere obiectū sensibiliter: sed in intellectu: ex quo est virtus nāliter cognitiua: nō erit aliqua species representans obiectū: nisi ipsum obiectū sit ibi itellectualr ꝛ fz actualē psiderationē vl' itellectionē: hāc rōnē dicūt ipz innuere. c. 5. post mediū cū dicit. ipoīe est formā eē in aīa in effectu pfecte ꝛ nō itelligi ab ea in effectu pfecte. ¶ Dicūt qdā q hec opio fuit Aui. q nulla species manet in parte itellectiua post actū intelligēdi: qd videt: qa. 6. naturaliū parte. 5. c. 6. dic q in organo sensus cōseruatur species post recessuz sensibilis: ꝛ hoc solum: qa organum nō est natū cognoscere obm: sed intellectus nō est potētia organica: ꝛ ideo de se est dispositus ad recipiendū: non autē ad pseruanduz: quia in ipso non potest fieri talis impressio aliqua: sed tñ itellectualis imutatio. ¶ Modus suus est q posuit ordinez in itelligentijs: ꝛ dixit vltimā itelligentiā influere speciē in intellectum nostrū: ita q sicut Plato posuit q per cōuersionem intellectus nostri ad ideam alicuius rei habeamus sciam alicuius rei: ita Auic. posuit q per pucrsionē intellectus nostri ad illā intelligentiā naturalr influentē habem' notitiā ꝛ sciam rei: quā ad sensum eram' dispositi cogitare. ¶ Et si contra eum tunc diceretur q fm hoc nunq̄ haberemus habitū scie: ex quo spēs nō manebāt in itellectu nostro: nisi in actuali cōsideratione: quod tñ erat in actuali conuersione ad illā intelligentiā. ¶ Respondebat (fm q sibi imponit) q ex frequēti pucrsione ad illā intelligentiā generat quedā habilitas in hoīe: que habitus pōt dici: per quā erat facilis ꝛ habilis ad se cōuertendū: ꝛ per psequēs ad actuz psiderādi fm sciaz.

An hoc senserit Auicē. an nō: non curo: tñ posset bene excusari. nam ipse dicit ibidē cap. 6. q aliquis de qōne sibi pposita potest hēre certitudinē: q scit eā soluere: ꝛ tñ nō hz i promptu solutionē: qd nō esset nisi apud se hēret speciē intelligibilez. ¶ Itē cap. 5. vult q singularia nō faciūt aliquā diuersitatē ad itelligendū: vnde vult q facta abstractione quidditatis ab vno singulari non opz q fiat ab alijs eiusdē speciei ꝯcurrentibus/ipse expresse ibi ponit abstractionē speciei a singulari. ¶ Item parte. 4. cap. p. dicit q thesaur' intell's est memoria: qd nihil est dicu: nisi spēs ibi pseruarent. ꝛ 5° meta^ce dicit/q spēs in itellectu respectu intell's est singularis: sed respectu obi est vlis. ¶ Qui ergo vellet saluare Auic. diceret: vt videt eē ei' intentio: q duplex est spēs in intellu: vna que abstrahit a sensibilibus: ꝛ hec manet actu intell's trāseunte. alia q̄ habet ex influxu intelligētie ad quā cōuertit: ꝛ hec non manet/actu intell's nō manēte: nec est necesse q maneat illa: qa semp intelligētia illa naturalr influit spēs in intellectū ad se cōuersuz p modū quo alicui dicūt intellectū

Ad remissione Doct. ad eas in eodem scripto.

4° meta. A. I. intellectiuus.

T. c. 25. ꝛ. 55 Tex. cō. 32.

Tho. p° parte sū. q. 79. ar. 6 Quere mag. ꝛ alios: ꝛ pd pnc Hen. In hac qōne ꝛ sequēte plura addit doctor in p° perusienti. Erat lector dil gēs ꝛ fidelis. Decla' resolutissima positionis Aui.

A. I. cōcurūs

Tho. vbi sup. separatū intelligere: sed per influxū specierum a deo nō
ab intelligētia. ¶ Cōtra illā opionez que diceret ꝙ non
manent spēs: sicut imponiť Auic. arguo sic. Intellectus
habēs habitū scientie: ⁊ nō ꝯsiderās actu: est in potētia
T. c. 35. ⁊. 55 accidentali ex 2° de aīa: sed supposita hypothesi nō cōsi
derans actu est in potētia essentiali respectu illius: ⁊ vo
catur potētia eētialis: qr̄ ad hoc ꝙ exeat in actu necessa
rio precxigiť ꝙ acquirat aliquā formā per quā exeat in
Q actū. ¶ Scdo sic. Nihil precedēs actionē magis requi
rit actionē coexistentē q̄ꝫ pncipiū illius actionis: ex quo
est prius actione: sicut ⁊ pncipiū agendi: sed pncipiū agē
di non necessario requirit coexistentiaꝫ actionis: qa oīa
pncipia naturaliū pñt ipediri ab actionib⁹ suis: vt ppter
indispositionē subiecti, instrumēti, vl̄ organi: ⁊ tamē sta
bunt pncipia: ergo cū spēs sit naturalr̄ prior actione itelli
gendi vt pꝫ ex predictis: nō coexigit existentiā actionis:
⁊ sic transeunte: vel nō existente actu intellectionis, ma
nebit species intelligibilis. ¶ Tertio sic. Prius natura
potest esse sine posteriori: nisi in priori sit necessitas respe
ctu posterioris: vt est in subiecto respectu ppriꝫ accidē
tis: sed spēs est prior actu intelligendi: ⁊ nō facit necessi
tatē respectu actus intelligendi: tuꝫ qa intellectio est vo
luntaria p participationē: qa intelligimus: cū volumus:
T. c. cō. 60. 3° de aīa. tum qa nō obstāte ꝙ intellectus habeat spēm
itelligibilē: pōt impediri ab actione: sicut dictū est: g̃ ⁊c.
¶ Quarto sic. Qđ est perfectionis in īferiori est eminē
tius in superiori eiusdē rōnis ⁊ generis: sꝫ trāseunte actu
imaginationis siue sensitiue partis: retinere spēs est pfe
ctionis: ergo eminentius hoc erit in parte itellectiua. est
enī intellectiua eiusdē generis cū sensitiua: pro tanto: qa
cognitiua sicut sensitiua: ⁊ eminētior tñ. minor probať. nā
in quolibꝫ pfectionis est quāto minus idiget aliquo ex
trinseco in sua operatione: sed ceteris paribus: retinēdo
species sensus minus indiget extrinsecis in operatione
sua. ergo hoc est pfectionis in eo. ¶ Probať etiā ex alio:
qa omne illud qđ arguit indepēdentiā est perfectionis:
sed habere speciē: ⁊ nō intueri: vel actu itelligere: arguit
ꝙ intellectus nō dependet ab actu intelligendi: ergo ⁊c.
Tho. vbi ifra ¶ Aliqui adducunt vnam rōnē ad ppositū: que magis
congruentia est q̄ꝫ ratio: ⁊ est talis: vniuscuiusqꝫ perma
nentia attēdiť penes nobilitatē: vel ex parte nobilitatis
Boeci⁹ Themisti⁹ ⁊ Au. 3° de aīa. cō. 5 illius: qđ recipit siue recipiētis. nā omne qđ recipiť: reci
piatur per modū rei recipiētis: nō p modū rei recepte. cū
igitur species sit res nobilis ⁊ recipiať in intellectu: qui
est incorruptibilis: ergo ipsa manebit actu nō manente.
¶ Respondeo. nō valet. nam actus est res nobilior q̄ꝫ
spēs ⁊ recipitur in itellectu: ergo manet in intellectu se
ipso non manente: non sequitur.

R **Ad questionem** igitur dicendū ꝙ manent
species in memoria: actu i
Vidē texť. 18. ⁊. 37. ⁊. 38. ⁊ alibi sepe. telligendi non manente: cuius ratio est: qa vt habeť 3° de
aīa. intellectus inquantū intellectus pōt esse sapiens de
se: sed de se nullo modo esset sapiens de aliquo obiecto:
nisi iquātū esset sibi presens in rōne cognoscibilis: sed hoc
non cōtingit nisi per spēm itelligibilē. ergo. ¶ Sed tūc
restat vna difficultas: cū exquo hꝫ spēm in qua relucet
obm: quare in actu intelligendi opꝫ itellm̄ conuerti ad
Tex. cō. 11. 30. ⁊. 39. phantasmata: ⁊ ꝙ oporteat cōuerti dicit Phs 3° de aīa.
dicit enī ꝙ quicqd intelligimus necesse est simul phan
tasmata speculari: hoc etiā ostendiť experientia: ⁊ qr̄ leso
organo phantasie posset esse intellectus in actu recto in
telligendi: exquo species habuisset: cuius ꝯtrariū vide
Tho. vbi sup. q. 3. hui⁹ dif. quotatur. mus. ¶ Ad hoc respondent quidaꝫ: ꝙ pro tāto oportet
fieri conuersionem ad phantasmata: quia ppriū obie
ctum intellectus coniuncti est quidditas rei materialis:

que non est nisi in hoc singulari: vel in illo: ideo non co
gnoscitur perfecte nisi existens in hoc vel in illo particu
lari vel singulari. singularium aūt est phantasma: ⁊ ideo
oportet ꝙ ad hoc ꝙ intellectus intelligat obiectum suū
ꝙ conuertat se ad phantasma: vt speculetur naturā vni
uersalem existentez in particulari. ¶ Sꝫ hec rñsio nul
la est: qr̄ aut cognouit primo singulare: vel vl̄e: nō singu
lare: qr̄ tñ cognouit singulare per reflexionem, s̄m eos.
si vl̄e: tunc arguo sic. nunq̄ꝫ s̄m totam suam indifferen
tiam pōt vl̄e cognosci in inferiori: nec tanq̄ꝫ in obiecto,
nec tanq̄ꝫ in representatiuo. ¶ P̃. Dato ꝙ verum esset,
ꝙ quidditas rei materialis esset propriū obiectuꝫ intel di. p̃sti. q. 3. ⁊. 4.
lectus coniuncti: qđ tñ falsum est: vt supra est ostensum.
tamē ratio sua non est vera. nam s̄m suam rōnem, ange
lus cū cognoscat perfecte quidditatē rei materialis: opꝫ
ꝙ ipsam aspiciat in phantasmate. qđ est falsum. ¶ P.
Species angeli siue quidditas angelica, non minus exi
stit in supposito sue spēi q̄ꝫ qdditas rei materialis in in
diuiduo eius. si ergo angelus non abstrahit, nullo modo
intelligit quidditatez sue spēi sub ratione vl̄is. ¶ Licet admi. rōnis.
ergo quidditas nō existat nisi in supposito vel singulari:
pōt tñ intelligi ab intellectu, nō intelligēdo ꝙ existat in
eo: ⁊ sic falsum est: qđ assumit. s. ꝙ nō possit intelligi qd
ditas nisi vt existēs in singulari intelligať: nō eniꝫ est de S
rōne qdditatis, vt quidditas est, ꝙ in singulari existat.
sꝫ non nisi in eo existat realiter. ¶ Ideo dicendum: ꝙ
duplex est necessitas cōuersionis intellectus ad phātas
mata. vna est cōformitas actionuꝫ potentie intellectiue Vidē Thomā 1. pte. 5. q. 89 arti. 1. ⁊ alibi ⁊ alios.
⁊ phantasie: qr̄ quicqd intelligimus in vl̄i, illud idē phā
tasiamur in suo singulari: ⁊ simul necessario: ex quo acci
dit ꝙ impedita opatione phātasie impediť intellectus:
sicut simul opatio sensus cōis ⁊ pticularis: ⁊ ipedita opa
tiōe sensus pticularis: ipediť opatio sensus cōis. ¶ Quo
ad cām secūdā vel necessitātē, est intelligēdū ꝙ spēs in
telligibilis abstrahiť a phantasmate: vt actu per ipsum
phantasiatur obiectū particulare phantasia. anteq̄ꝫ igiť
intellectus habeat spēm, necessario opꝫ ipsuꝫ cōuerti ad
phantasmata: sicut ppriū passiuū cōuertiť ad suū ppriū
actiuū a quo simul ⁊ ab intellectu agēte recipit spēm in
telligibilē: ⁊ si eam hꝫ recipit intēsionez actus: qr̄ clarius
videt obiectū. stante eniꝫ volūtate ad hoc ⁊ phātasia nō
fatigata, quāto ipsa est magis in actu ordinato, intellect⁹
intēsius videt obiectū suū ppriū. ¶ Sed dices. si actus
est intēsior, quāto plus phantasia est in actu. ergo videť T
ꝙ nō habeat terminū. cuius falsitas pꝫ in patria. ¶ Di
cendū, ꝙ generaliter in his que suscipiūt magis ⁊ min⁹:
sicut in habitibus nō quilibet actus auget habitū, vel sal
tem ille actus qui nō virtualiter cōtinet ipsuꝫ gradū. vñ
aquā calidā nō facit calidiorē modicus ignis vel modi
cus calor: puta tepidū: sꝫ calor intēsior puta calor qui vir
tute est talis. si aūt forme tales hñt terminū, nō amplius
illis actus intēdūt habitū: ita est in pposito. ¶ Ad argu
mentū primū dicenduꝫ: ꝙ sunt ibi plures simul. ¶ Ad
pbationē dicēdū: ꝙ s̄m phm̄. 7. meta^ce. ⁊ Cōmētatorē: T. c. 23.
ea q̄ oppositionē hñt in re nō hñt oppōnē in mēte. nam
spēs ꝯtrariorū simul sunt in aīa. cū tñ ꝯtraria simul eē nō pos
sint in eodē subiecto, pñt tñ aliqualiter eē idē in esse cogni
to. nā vnū est rō cognoscēdi alterū: sicut rectū est index
sui ⁊ obliq. p̄ de aīa. ¶ Ad 2^m dr̄. ꝙ illa spēs dr̄ ⁊ est ha T. c. 85.
bitus. nō tñ eiusdē rōnis cū illo qui per actus acqriť. nā
ex actibus nō acqriť nisi habilitas ad actus consimiles,
nunq̄ꝫ tamē per illam habilitatem fit obiectum in intel
lectu psens. per habitum aūt, qui est spēs, fit presens.

Queritur vtrū in intellectu nr̄o sit actualis noticia a. 1. 3° questio.
genita vl̄ pducta. Arguo ꝙ nō actio

nis nõ est actio:nec vt terminı̃:nec vt subiectı̃ nec passionis
T.c.10.ꝛ ide est passio 5° phy^{r}.sed notitia actualis est actio vel paſ-
sio:ğ ipsa nõ est genita vel ꝓducta:qꝛ hꝰ eēt alia passio-
ne vel actione:ꝛ ita eēt terminus actionis vel passionis.
minorē probo ꝑ sic. Notitia est actus scd̃s:sed ois actus
scd̃s est actio vel passio:ergo.¶ Scd̃o sic. Nullũ entiuz
cõsistit precise in fieri ꝛ successione nisi sit actio vel paſ-
sio.notitia nõ est permanentiũ:ğ ⁊c.¶ Tertio sic. Phs
Tex.cõ.16. 9° meta^{ce}/distinguit actionē in imanentē ꝛ transeuntē:sꝫ
notitia est operatio imanēs:ergo est actio:qꝛ ptinet sub
vna specie actionis.s.imanẽtis.¶ Scd̃o sic ad ꝑncipa-
le.Aug.4.super Gen̄.cap.8.dicit ꝙ aer presente lumie
nõ est factus lucidus:sed fit,qꝛ si factus esset lucidus:ꝛ
non fieret absente corpe luminoso maneret lucidus:ex
his habeo ꝙ illud qd̃ factũ est intrance ꝛ de se manet:sꝫ
illa notitia non manet:ergo non est facta nec est genita.
Tex.cõ.22. ¶ Tertio sic. Phs 7° meta^{ce} ꝓbat ꝙ forma nõ est ge
27.ꝛ.32. neratio:sed tm̃ cõpositũ:sed notitia nõ dicit cõpositũ sꝫ
tm̃ formã:ergo ⁊c.¶ Cõtra. Aug.9° de tri.cap.12.ꝛ.13.
Liquido tenẽdũ est ꝙ ois res quãcũqꝫ cognoscimꝰ cuꝫ
generat in nobis notitiã sui:ab vtroqꝫ enĩ notitia parit:
ꝛ a cognoscẽte ꝛ a cognito ꝛ aliquãtulũ infra:partũ mẽ-
tis antecedit appetitus quidã quo id qd̃ nosce volumus
querendo ꝛ inueniendo nascitur proles notitia ipsa.

Hic sunt

tres breues qões.pᵃ:cuiusmodi entitas sit intellectio ꝛ volitio ꝛ huiꝰ opationes i-
V manẽtes.¶ Ubi intelligẽdũ est,ꝙ vt ex diuisione entis
pꝫ nõ sunt sube:qꝛ intellectio adest ꝛ abest ꝑter subiecti
corruptionẽ:nec quãtitas:qꝛ nõ est nisi in corporibꝰ vel
in pluribꝰ realr distinctis vt numerus:nec sunt habitu-
nes positio,nec qñ nec vbi:qꝛ hic dicũt habitudinẽ ad
corpora:vel sunt passiones corporaliũ nec aliq:ı aliorũ
vt actio vel passio,aut relatio:ergo qualitas.qd̃ aũt dico
de intellectione hoc idẽ dico de volitione,visione,audi-
tione:ꝛ sic de alys operationibꝰ imanẽtibꝰ.¶ Et ꝑmo
ꝓbo ꝙ non sit relo,nec actio,nec passio:qꝛ opatio ima-
20. ubi coni. nens est vltima pfectio nãe absolute operãtis:sed nulla
ꝛ.9.meta. relatio actio vel passio est huiꝰ:ergo ⁊c.mi hñ põt ipor-
tare relationē.minor pꝫ,ꝙ.s.vltima pfectio nature non
sit relo.relo enĩ pfectionē nõ importat inquantũ huiꝰ:ꝛ
ꝙ vltima pfectio esset relatio repugnãtiã icludit:nec est
actio:qꝛ actio nõ pficit agentē:sed passum.¶ ꝑ.Actio-
nis est aliqualis terminꝰ realis.hic aũt ꝑter intellectionẽ
nõ est aliqualis terminus:nec est passio:qꝛ iam nõ esset
vltima pfectio:qre ⁊c.¶ Scd̃o ꝓbo specialr de quoli-
bet.ꝑmo ꝙ intellectio nõ sit relo sic.Aug.7° de tri.ca.ꝑ.
H.l.excepꝰ ois essentia que relatiue dicit:est aliqd excepto eo qd̃
relone. relatiue di ⁊c.¶ Sed intellectio subest relõni:qꝛ di re-
latiue ad obiectũ:sicut enĩ scia refert ad scibile:vt men-
Tex.cõ.20. suratũ ad mẽsurã 5° meta^{ce},ita ꝛ itellectio:ergo ſm reꝫ ꝛ
absolutũ suũ siue positiuũ suũ nõ est relatio.¶ Qꝫ autē
nõ sit actio vel passio ꝓbo sic.Actio ꝛ passio sunt alicu-
ius termini accipiẽtis esse ꝑ ipsas:sed opationes imanẽ-
tes sunt vltimi termini,qbus nihil accipit eē:nõ aĩa nec
Nota ꝙ plcs obiectum:nec enĩ obiectũ accipit esse per ipsas.¶ Qd̃
lınea. si dicas ꝙ cum per actus habitus generantur:habitus
est terminus dictarum operationum:ꝛ sic sunt actio vel
H.l.nisi.° passio.¶ Dõm ꝙ dicta sũt absoluta magis est ad opposi-
tum.nã qd̃ nõ est forma actiua:nõ est ꝑncipiũ formale
inducẽdi aliquã formã:sed per opationes imanẽtes idu-
cit habitus:qui est aliqua forma:ergo opationes imanẽ-
tes nõ sunt relatio actio vel passio:actus ergo qꝛ vrtualr
cõtinẽt habitũ,ipsuꝫ generãt ꝛ intẽdunt.¶ Ad argᵐ mĩ
(lꝫ sit ad oppositũ)dõm,ꝙ actio illa que ꝓpe est ad ter-
minum nõ põt itelligi sine termino:sed opationes huiꝰ
possunt intelligi sine habitu ꝛ esse:vt pꝫ in habẽtibꝰ ha-
bituum intensissimũ:vt in beatis:ergo ꝓprie nõ dicit ter
minus q̃si intrinsecus:sed q̃si ꝯns ꝛ accidẽtalis. Cum ğ
huiꝰ opationes aliqd sint:ꝛ ꝓbatũ est ꝙ non sunt suba
nec relo:nec actio:aut passio:neqꝫ quãtitas vel aliqd ex-
trinsecus aduenientiũ:relinquit ꝙ sint in genere q̃litatis:
ꝛ cõstat ꝙ nõ sunt in 3ᵃ vel 4ᵃ specie:qꝛ talia solũ sunt
corporalia:nec in scd̃a:qꝛ illa sunt nãlis potẽtia vel ipo-
tentia.Sunt ergo in ꝑma:in qua credo est ois perfectio
substãtie spiritualis:que non est deus:vel que nõ est de
eius substantia:ergo qualitates. De bien.ꝫ

Secunda

questio est,an ad huiꝰ operationes sit ꝛ.15.q.4.
aliqua ꝑ se mutatio:ꝛ est dõm breuit
ꝙ sic.qd̃ pꝫ.nã ſm Phm 6° physicoꝝ.mutari est aliter T.c.32.ꝛ.33
se hic nũc q̃ȝ prius:sed itellectus actu itelligẽs,se hꝫ alr X
nunc q̃ȝ prius:ergo vere est mutatio per se:ergo ꝓprie
mutatio ad huiusmodi operationes terminatur.

Tertia

questio est,an huiꝰ operationũ sit ꝓductio
vel gñatio:vbi itelligẽdũ ꝙ ſm Phm 7° Tex.cõ.22.
meta^{ce} forma per se nõ generat:sed cõpositũ tã in gña- 27.ꝛ.33.
tione subali q̃ȝ ſm qd:ꝛ sua rõ est:qꝛ omne qd̃ fit:fit ex
materia tanq̃ȝ ex eo:qd̃ est pars ipsius qd̃ fit:cũ igit mã
nõ sit pars nisi cõpositi:gñatio per se solius erit cõposi-
ti.¶ ꝑ.Gñatio cũ sit via de nõ esse ad esse:illius per se
est gñatio:cuius per se est esse.cõpositi aũt siue supposi
ti per se est esse.ergo ⁊c.¶ Scd̃m ergo intentionē Phi:
qd̃ ꝑ se generat est diuisibile in duo.s.in mãm ꝛ formã.
Et ideo dixerunt quidam.ꝙ forma accidentalis habet
suũ potẽtiale ex quo fit:ꝛ suũ formale tanq̃ȝ itrinseca sui
generis.Qd̃ nõ videt:qꝛ accidẽtia nõ hñt mãm:ex qua:
sed in qua:nec est ad intentionē Phi:qꝛ ipse itelligit ꝙ 8° meta.c.11
cõpositũ in gñatione per accidẽs per se generat.cõposi
tuꝫ dico ex subto ꝛ accñte:sicut sua exempla osñdũt:ꝛ rõ
sua est:qd̃ gñat ex eo gñat:qd̃ ꝑexistebat.¶ Ergo dõm 7° ꝛ 11° me.
ꝙ ꝛ si notitia possit esse terminus mutationis:nõ tamē
generat nec ꝓducit:sed per se intells noscens vel potiꝰ
homo noscens:qꝛ actiones sunt suppositoꝝ:quare ⁊c.
¶ Contra hoc arguo ꝙ itellectus noscens nõ per se ge-
nerat:qꝛ nõ est ens per se:sed per accidens:ergo nõ est
per se terminus gñationis.¶ Item notitia est per se ter
minus ꝓductionis:qꝛ mutationis:sꝫ omne tale ꝓducit:
ğ notitia ꝓducit ꝛ gñat.¶ Ad ꝑmum dõm:ꝙ ens ſm
qd ꝛ ꝑ accidẽs est simplr ꝑ accñs:ꝛ ſm qd:sicꝫ hõ mor-
tuus est hõ ſm quid:simplr aũt di hõ mortuus:gñatio
ergo simplr est in suba:ſm qd vo in accñtibꝰ ꝑ de gña- Tex.cõ.11.
tione:gñatio ğ entis ꝑ accñs ꝛ ſm qd est gñatio simplr circiter.idem
per accñs ꝛ ſm quid.¶ Ad 2ᵐ dõm ꝙ est terminus al- 5° phy.t.c.4
terationis ꝛ mutationis:terminꝰ aũt alterationis est for-
ma:ꝛ silr mutationis:nõ tñ ꝓductionis:vbi intelligẽdũ
ꝙ mutatio est ꝑ se mutabilis:alteratio alterabilis:ꝛ mo
tus mobilis.illd̃ aũt di ꝓprie alterari ꝛ mutari:qd̃ de nõ Y
tali fit tale:puta de nõ albo albũ:de nõ noscẽte noscẽs:
forma ergo qua fit tale ꝓprie est terminus mutationis:
nõ tñ mutat:sed tm̃ mutabile mutat.ꝓductio aũt ꝓpe
est solius termini:cui ꝑ ꝓductionē acqrit esse:cum ergo
forma que est mutationis terminus nõ hẽat esse ꝓpe:sꝫ
sit illd̃ quo cõpositũ hꝫ eē:ideo ipsa nõ di ꝓduci:nec eēt
terminꝰ ꝓductionis:sed tm̃ cõpositũ:siue illud cõpositũ
sit ens ꝑ se siue ꝑ accñs.ꝛ huiꝰ diña pꝫ:qꝛ de termino mu
tationis vel de forma nõ dicit ꝙ mutet vel alteret:sed
est terminus mutationis tñ:de termino autē gñationis
ꝛ ꝓductionis dicit ꝙ est generatus ꝛ ꝓductus:siue gene
ratur ꝛ producit.¶ Ex his correlarie potest ꝯcludi ꝙ
intelligere ꝛ velle in deo non sunt actus productiui:nec
per ꝯsequẽs ꝑncipia actuum notionaliũ:qui sunt gene-

rare ꝛ spirare:intelligere enī ꝛ velle in deo/actus opati
ui sunt:qbus ipse beatus ēsi perficit̄:nō aūt sunt produ
ctiui:ex quo pȝ ꝙ nec notitia simplex:nec amor simplex
sunt rōnes ꝓductiue:sine qbus psone nō producunt̄:vt
Rē. vbi sup di.2.parte.2. quotatur. quidā dicit:ꝛ superi⁹ est improbatū:vñ itelligere ꝛ vel
le in nobis nō sunt actiones vel passiones:vt dictū est.
dicere aūt siue intellectionē ꝓducere:ꝛ spirare seu amo
rem elicere:sunt actiones in nobis ꝛ de genere actionis:
vel quasi de genere actionis:quare ꝛc.

Ad argumenta pncipalia.℄ Ad primū dōȝ ꝙ maior est vera:sed minor
est falsa.Ad euidentiā aūt eius ꝛ argumentoꝝ qbus ipa
Z minor ꝓbat̄.Intelligenduȝ ꝙ actio ꝓprie sumpta tres
hȝ ꝓprietates.vna est ꝙ est in cōtinuo fieri:eque enim
Circa qȝ est ut subm ꝛ op⁹. dependet ab agente in scđo ꝛ vltimo instanti:ꝛ in pmo:
imo in quolibet quantū durat.℄ Scđa ꝓprietas est:ꝙ
est circa aliqđ receptiuū in quo est vt in subiecto:nā actio
nō est in agente:sed in passo.℄ Tertia ꝓprietas est/ꝙ
est circa aliquē terminū ad quē terminatur:q eē accipit
per eā:idē intellige de passione.opationes ergo imanen
tes assimilant̄ actioni ꝛ passioni in pma ꝯditione ꝛ scđa.
nō aūt in tertia que est completiua.℄ Ad argumentuȝ
ergo primū quo pdicta minor ꝓbat̄/cōcedo ꝙ est actus
secundus:nego tamē ꝙ ois actus secundus:sit actio vel
passio/imo est qualitas.℄ Ad 2ᵐ dicendum ꝙ assimi
latur in scđa conditione:vnde lumen ꝛ si sit etiaȝ conti
nue:nō tñ est actio:sed actionis terminus.℄ Ad 3ᵐ dōȝ
Aa ꝙ diuisio actionis quedā est imanēs:qđaȝ trāsiēs.Uno
modo est equiuoci siue vocis in sua significata.Alio mō
vniuoci siue gnīs in suas spēs.si enī accipiat̄ actio tran
siens ꝛ opatio imanēs:que est intelligere,velle,videre ꝛ
huiꝰ:significata sūt vniꝰ vocis tñ.s.actionis:ꝛ nullius
vniuoci.si aūt dicat̄ actio quedā est trāsiens quedā ima
H.1.elicio. nens:vt elicitio intellectionis que imanet:sicut ꝛ ipsa i
tellectio:tūc est diuisio vniuoci in suas spēs.℄ Ad scđȝ
pncipale dōm:ꝙ nō intendit Aug.negare lumen esse vt
fieri ab agente ꝛ factū esse simul:sed non permanet sine
ꝓsentia agētis:sic nec creatura rōnalis ꝯseruat̄ in gratia
sine diuina presentia:nā ad hoc ipse eā iducit.℄ Ad ter
tiuȝ patet ꝑ predicta in tertia qōne:q̄re ꝛc. Qō.VII.

H.1.quaro quero. SEcundo quero de notitia genita:ꝙ sit causa gignens vel rō gi
gnendi eā.℄ Et quero vtrū ps intellectiua
ꝓprie sumpta vel aliquid eius:sit causa to
talis gignēs notitiā actualē vel rō gignēdi.
Tex.cō.52. ℄ Et arguit̄ ꝙ non:qa 2° de aia ꝓbat phs sensuȝ esse
passiuū:nō actiuū:ꝑ hoc ꝙ si esset actiu⁹ semꝑ ageret:sic
si cōbustibile eēt cōbustiuū:semꝑ cōburreret:ita argui
tur in ꝓposito:si pars itellectiua eēt actiua respectu itel
Tex.cō.138. ꝛ inde. lectionis:semꝑ itelligēt:ꝛ ita sine obiecto:qđ est falsuȝ.
℄ Cōfirmat̄ ratio ex 2° de aia sensibilis ꝛ sensus est vn⁹
actus.puta sonatio ꝛ auditio est ideȝ actus:ergo a simili
motio actiua obiecti:ꝛ motio passiua itell's:que est intelle
ctio/est idē actus:ergo intellectio est ab obiecto.
Tex.cō.18. ℄ Scđo sic.3° de aia.Intellect⁹ possibilis est quo est oia
fieri:sicut intell's agens est quo est oia facere:ergo itell's
possibilis saltem:non erit causa actiua respectu cogni
tionis:sicut potētia passiua nō est actiua respectu actus.
℄ Tertio sic.Actiones distinguunt̄ penes distinctionē
pncipiorū actiuoꝝ.si igit̄ intell's:qui est indistinctus sit
pn^m actiuū ois intellectionis:tūc oēs intellectiones eēnt
eiusdē spēi:ꝛ si oēs itellectiones:ḡ ꝛ oēs habit⁹:ꝛ ita ꝯse
C.5.ꝛ inde. quēter oēs scie essent eiusdē spēi.℄ Ad oppositū Auic.
9° meta^{ce}.Immaterialitas est rō itellectiui sicut itelligi
bilis:igit̄ intell's siue pars itellectiua ex imālitate sua se

sola est actiua respectu intellectionis sicut receptiua.
℄ Item si obiectum vel aliqđ eius esset ratio formalis
agendi.ergo intellectiones obiectorū diuersorū spē eēnt
diuerse spē:qđ est falsuȝ.ꝯñtia ꝓbatur.qꝛ actus differūt
spē:qui sunt a causis diuersis spē.falsitas ꝯsequētis pro 2.de aia.
bat̄:qꝛ tūc de q̄libet spē spālissima eēt ꝓpria sciētia:ꝛ ita t.c.33.
de pluribus spēbus spālissimis nō posset eē vna sciētia.
℄ Probatur ēt idē per phm primo eth.vbi vult ꝙ in Cap.9.
telligere est propria operatio hois:sm ꝙ homo.vnius
autem speciei est operatio vna sm speciem.

In ista questione est vna opio que attribuit totā actiuitatem respectu Henr.quo. 4.q.7. ꝛ ꝑpositū⁹.
intellectionis ipsi aie.Et imponit̄ Aug.qui dicit.12.sup
Gene.cap.28.ꝙ qꝛ imago corporis est in spiritu:qui est
prestātior corpore.ideo est prestātior imago corporis in
spū:ꝙ̄ ipsuȝ corpus in sua substātia:ꝛ sequit̄:nec sane pu
tandū est facere aliqđ corpus in spū:tanꝙ̄ spūs corpori t.29.
faciēdi mãe vice subdat̄.oī eniȝ modo prestātior est res:
que facit:illa re de qua facit.nec vllo modo pstātius est 3.de aia.t. cō.29.
corpus spiritu:imo spiritus corpore:quāuis ergo icipiat
imago corporis esse in spiritu:tñ eādē imaginē/nō corp⁹
in spiritu:sed spūs in seipso facit celeritate mirabili:ꝛ se
quit̄.Cuius imago mox vt oculis visuȝ fuerit in spū vi
dētis sine vllius pūcti tēporalis interpositione format̄.
℄ Itē.10.de tri.c.5.Anima ꝯuoluit ꝛ rapit imagies cor
porum factas in semetipsa:ꝛ de semetipsa:dat enim eis
formandis quiddā substātie sue:seruat autē aliquid quo
libere de taliū imaginum spē iudicet:hoc est mens.i.ratio
nalis intelligētia.que seruat̄:vt iudicet.nam illas anime
partes que informant̄ corporū similitudinibus ēt cum
bestijs cōes nos hēre sentimus.igit̄ ipsa aia in se format
imagines ipsorū cognitorū:vt dicit ista auctoritas.ꝛ ex
pressius ꝓallegata.℄ Pro ista opi.arguit̄ per rationes Hen.quoli. 5.q.5.lib.11.
sic.Effectus nō excedit cām in perfectiōe:melius est aūt c.16.
omne viuū nō viuēte sm Aug.de ciui.ergo operatio vi Idez.15.tri.
talis non pōt esse nisi a principio agendi vitali vel viuo: c.4.ꝛ.2.ꝺ ge
iste operationes cognoscendi sunt operationes vitales. nerantōe aia
ergo sunt ab ipsa aia sicut a ratione gignendi.℄ Scđo lib.in pn°.
sic.Quāto forma est perfectior tanto est actualior:ꝛ per
cōsequēs actiuior:qa actiuū eē cōuenit alicui inquātum
est in actu:sȝ aia intellectiua inter oēs formas est actua
lissima.ergo maxime actiua.igit̄ se hȝ in rōne actiui:ꝛ se
sola seipsaȝ mouet in opatione sua:cū ēt hoc possint forme
imperfectiores:sicut pȝ de formis elemētorū:ꝛ quorūdā
mistorū.℄ 3° sic.phs 2° physicorum.t.6.ethicoruȝ.t.9.
meta^{ce}.distinguit inter actionē ꝛ factionē.ꝛ vult ꝙ actio T.c.25.
proprie dicta manet in agente:sicut exemplificat ibi de Cap.5.
speculatione.intellectio igitur ꝓprie est operatio manēs T.c.16.
in agēte.manet autem in parte intellectiua.vt dicit phs
9.meta.ergo erit ab ea vt ab agēte.℄ 4° ꝛ est quasi idē. vbi supra.
Actio proprie dicta:vt distinguitur contra factionē:de
nominat agens:intelligere autem denominat hominem
sm partem intellectiuam.ergo est actiue a parte intelle
ctiua:vel ab homine sm partem intellectiuam.

Contra istam opi.ꝙ non sit intentio Augusti. Apparet.9.ꝺ tri.c.vltimo.ꝛ.30.
de paruis.Liquido tenendum est ꝙ ois res:quā cogno
scimus/congenerat in nobis notitiam sui:ab vtroqȝ eniȝ
paritur notitia.a cognoscēte.s.ꝛ cognito.Idem.2.de tri.
c.2.vel.5.Ex visibili ꝛ vidēte gignit̄ visio.℄ Itē.15.de
trini.c.10.ꝛ.24.vt predictum est.Formata quippe cogi
tatio ab ipsa re:quā scimus:vbū est.ergo intēdit attribue
re aliquā causalitatē obiecto.℄ Hoc ēt arguit̄ rōne sic.
Quia trī sunt quatuor genera causarū per se:sicut appet T.c.18.
ex scđo physicorū.t.c.metaphysice.ergo illis existētib°. T.c.a.

A in se perfectis: τ nō impeditis: τ sufficienter approximatis: sequeť effectus ex illis: si sint cause nāles: vel poterit saltē eē si sint cause libere agentes: τ qa forma hʒ eē aliq̄ mō p̄ p̄ductionē: τ finis sequiť p̄ductionē rei in eē. aut si precedit: hoc est inquantū mouet efficiēs ad agendum. Ideo qñ due cause priores ipsa re. s. efficiēs τ materia sunt in se p̄fecte τ approximate: τ nō impedite/ sequitur effectus: vel saltē pōt sequi: ergo si aīa est totalis causa actiua notitie genite: τ ipsa est materia disposita siue subm̄ receptiuū vl' susceptiuū respectu eiusdē: τ ipsa est semp̄ actu p̄sens: cū sit causa nālis/ semp̄ erit actualis intellectio quecūqʒ in ea: cuius ipsa est causa: τ cuius ipsa est causa de se: vel saltem aliqua in quam potissime ipsa potest. Nō enī pōt poni imperfectio alicuius cause in se retenta prima hypothesi: nec nō approximatio: nec ipeditio: quia nihil videtur tunc impediens.

℄ Instantia de causis accidētis cōparatis ad substātiaʒ excludiť: qa subā est materia in qua. De respōsione etiā per impedimentū: quere vbi de virtutib⁹: si actiue. Sugere aūt ad causaʒ sine qua nō: que requiriť ad hoc: vt notitia gignať. hoc est dicere: q̄ oēs p̄ se cause nō sunt sufficientes cause: sed requiriť aliqd aliud a quo res causanda depēdet essentialr: ergo non erunt tm̄ quatuor cause siue quatuor genera causarū sed plura: vel aliqd dependebit essentialr ab aliquo: qd̄ non est causa eius.

℄ Item oēs cause p̄ter quatuor dicta: sunt accidentales rei: igiť nō simplr res dependet ab eis: nec in esse nec in fieri. aūs dicit expresse Cōmentator 2° physicoꝝ cōmēto. 30. τ. 31. ℄ Item probat q̄ non sunt nisi quatuor cause cuiuslibet rei: vel aliqua istaꝝ. 2° physicoꝝ cōmento 69. τ. 68. τ. 70. per demonstratiuam sufficientiam.

℄ Per hoc etiā improbanť diuersi modi ponēdi tenētiū istā opiōnē: siue eni ponať obʒ nec̄iuʒ in rōne cause sine qua nō: vel in rōne termini: vel in rōne excitantis: si non deť sibi aliqua per se causalitas: cum ipse per se cāe sint perfecte in se τ approximate: τ omne impedimentū remotū quo modo saluabiť q̄ ipsum necessario requirať: nisi ponendo quinqʒ genera causarum.

℄ Specialiter etiā illud de excitatione nō videť valere. quero enī quid sit excitare. si aliquid causare in itellectiua potētia: ergo obiectū aliqd causat anteq̄ intellectiua de se agat: ergo intellectiua nō est tota causa p̄ma respectu cuiuslibet in se cāti: sed etiā obm̄. Si excitare nō sit aliqd cāre in potētia itellectiua: nō aliter se hʒ in se post excitationē q̄ ante: τ ita nō magis excitať nūc q̄ prius. Hec tm̄ rō ꝯcludēt sīlī mō: vt videť ꝯ actionē voluntatis. Unde ad ipsaʒ r̄ideri pōt q̄ qñ alique forme habēt eēntialē ordinē: ita q̄ vna recipiť mediāte altera in eodē siue sit nā siue po ͣ: τ hoc: siue ab eodē agente siue ab alio. Dato etiā q̄ neutra sit rō recipiēdi alteram: nunq̄ scd̄a pōt induci ab agente in suo receptiuo nisi prima sit prius inducta. Exēplū de volitione τ delectatione/ ponēdo illa eē diuersa realr: nūq̄ scd̄a recipiť: nisi p̄us p̄ma recipiať: cū tm̄ scd̄a hēat cām actiuā nālē precedētē etiā anteq̄ sit volitio: τ in huiꝰ ordinatis negať maior: similiter de specie itelligibili ad intellectionē: ponēdo spēm intelligibilē nō eē cām effectiuā nec receptiuā intellectionis. Silr de lumine/ τ si nō sit actiuū: neqʒ receptiuū respectu spēi coloris. ℄ Aliter dicit q̄ qñcūqʒ aliquaʒ formā recipi in suo potētiali/ de necessitate p̄exigit aliaʒ formā recipi in suo receptiuo: falsa est illa maior. agens p̄fectū approximatū passo τ nō impeditū pōt agere: intelligendo de potētia p̄xima. Et hoc siue receptiuū forme p̄oris sit eadē potētia cū receptiuo forme posterioris. Exemplū. volitio τ delectatio in voluntate: siue sint

B

Resolutio notabilis.

eadē realr. Exēplū. in aīa itellectio τ volitio/ ponēdo totaliter voluntatē actiuā respectu velle: siue in eodē supposito recipianť: nō in vna nā nec potētia. Exemplū de phātasmate τ intellectione. si negeť spēs itelligibilis: τ actio tota deť itellectui: siue in alio τ alio supposito recipiať forma prior τ posterior. Exēpluʒ. lumē in aere τ in aqua a sole. ¶ Nec hic saluať p̄positio: q̄ forma p̄or sit actiua respectu posterioris: vel rō recipiēdi: sicut lumē in medio respectu spēi coloris: qa si in talib⁹ insteť nihil valet instātia: qa ibi actiuū p̄ximū deficeret vel passiuū proximū. In quatuor aūt instantijs positis neutra ꝯditio accidit. Nā nec volitio est causa actiua delectationis: sed obiectū: nec receptiua: sed volūtas: sic in alijs s̄m illas opiones. ℄ Nec est dōm/ q̄ maior illa est vera: nisi ab eodē sint duo effectus necessarij s̄m ordinē p̄ducibiles: qa etiā nō est vera. si nec̄io est ordo iter formas a diuersis agentibus inducibiles: sicut p3 instantijs positis. Uniuersalr ergo quecūqʒ forma: ad hoc vt recipiať in suo passiuo: requirit aliā p̄us recipi in quocūqʒ. Nunq̄ actiuū forme scd̄e est in potētia accñtali ad agēdū in receptiuū illius: nisi forma p̄or iam sit inducta. ergo pōt dici q̄ pro instāti: pro quo est causabilis/ depēdet ab alijs: qa nō est cābilis nisi naturalr post aliā: que preexigitur. Igiť forma posterior quo ad fieri/ depēdet essentialr ab alio q̄ a suis per se causis in fieri: que sunt agens τ mā. Cōcedi pōt igiť hec ꝯclusio/ q̄ prius eēntialr nō tm̄ cōuenit eē vt effectus sit: sed etiā posterius. p3 in tractatu de p̄mo p̄ncipio. Tamē nō p̄babilr negatur illa maior nisi ostendať prioritas alterius forme veluti actiue respectu scd̄e: vel vt rōnis recipiendi: vel vt effectus p̄pinquioris cause cōi: vel cāe necessario prius causanti.

A.l. oppōna

C

Cap. p̄° τ 2°

Alia est opinio

que totalr est in alio extremo que dicit: sicut colligiť ex diuersis locis sic opinaťʒ: q̄ aīa intellectiua/ vt itellectiua est: nihil hʒ actiuitatis vl' cāitatis re ͬᵘ intellectionis. Nō enī hʒ talē causalitatē intell's possibilis: siue informantis specie intelligibili: quā ipsi negāt: siue nudus: qa s̄m eos: nihil idē pōt agere in seipsum: qd̄ p̄bāt: qa cū agens sit tale in actu: quale passium est in potētia: vt apparet 3° physico. τ p̄mo de gñōne: seqť nūc q̄ idē esset in potētia τ in actu. qd̄ p̄mo videť eē oppositum p̄mi p̄ncipij metaphysici noti p̄ rōnē actus τ potētie: τ nūc etiā ideʒ esset efficiēs τ materia: qd̄ videť eē ꝯ p̄hm 2° physicoꝝ. mā τ efficiēs nō coinciduū: nūc etiā idē referreť ad se relōne reali: qd̄ videť impōle 5° metaphy. p̄pter oppositionē taliū relationū: tandē ad hec deducūť: q̄ poneretť qd̄libʒ in se agere τ mouere se: vtpote q̄ aer ad p̄ntiā solis illuminaret se: τ nō sol: τ lignū ad p̄ntiā ignis calefaceť se: τ nō ignis: nec eēt rō q̄re nō eēt aliqd nālr sit causatiuū cuiuscūqʒ noui in se: qa nō eēt vñ p̄bareť qn̄ qd̄libʒ eēt causatiuū cuiuscūqʒ noui in se. ℄ Ex istis p̄pōnib⁹ dicūt q̄ agēs τ patiēs distincta sunt subto: τ dicūt q̄ q̄cūqʒ difficultates accidūt in aliqua mā: nō sunt p̄pter eas negāda ista p̄ncipia: qa nūc tolliť oīs inquisitio veritatis per talia p̄ncipia negata: qua eniʒ rōne negaūť in vna mā: τ in alia. ℄ Propter idē dicūt q̄ itell's agēs nō pōt aliqd causare effectiue in itell'u possibili: qa nō distinguitur ab eo subto: sed quasi formalr ipsuʒ lumine suo perfundendo vel p̄ficiēdo: huiꝰ illustrationē facit: sic cū p̄duciť aliqd̄ corp⁹ luminosuʒ: in quo sūt iste due p̄fcōnes. s. diaphaneitas τ ipsa lux: dicitur q̄ lux hoc corpus perspicuum facit luminosum non transmutando ipsum a potentia precedente actum ad talem actum: sed totum simul factum est s̄m rationē cause efficientis ab agente extrinseco p̄ducēte corpus tale aut tale ad eē tale: sʒ iō dē lux

Goffre. q̄lib. 6. q. 7. τ q̄li. 8. q. 1. τ q̄lib. 9. q. 19. τ q̄li. 13. q. 2.

Tex. cō. 17.

Tex. cō. 38.

Tex. cō. 70.

T. c. 17. τ. 20

Cancellať in oriğnali.

A.l. p̄ cōfirmatiōe addiť q̄ τc̄.

facere illud corpus luminosuz: qa est formalr perficiēs illud corpus: ita est in ꝓposito: intellectus agens in rōne cause efficiētis nihil agit in intellm possibilē: sed q creauit alaz per modū cause efficiētis: ipse in ea hāc illustrationē fecit: istas potētias simul in eadez suba ꝓducēdo. ¶ Simılr ponit ꝙ intells agens nullā opatione habet respectu intellectionis: nisi quatenus habz actionē circa obiectū intelligibile: quatenus. s. agit ad hoc vt illud habeat ratione mouētis ⁊ obiecti in actu. ergo ad ipsaz intellectionē pter ista duo itells agēs nullā actionē imediate habebit. ¶ Quid igit causabit effectiue intellectionez? ¶ Rñdent ꝙ obm idē fm rez efficit intellectionē ⁊ volitionē: ⁊ hoc īquātū relucet in phātasmate illustrato ab intellectu agēte: nō effectiue: sed quasi formalr ꝯcurrente, respectu intelligibilis. ¶ Qualr aūt sit possibile phātasma mouere intellectū possibilē: cū nō virtus phātastica ⁊ intells possibilis sint in eadē suba aie: ⁊ phantasma nō distiguit subiecto ab intellu possibili? ¶ Dicunt ꝙ aia pōt cōsiderari duplr: vel fm essentiā: vel fm potentias. Primo mō est totū in qualibet parte corpis: nec est ꝑncipiū alicuius operationis. Scdo modo, aliqua potētia determinat aliquā partē corpis vt organica: aliq nō: vt itellectiua: qa ipsa sub rōne talis potētie nō est in ista parte corporis: nec in illa: qa in nulla est: qa per se nec in toto nec in aliqua parte: sicut nec operationes: que p eaz exercent: sicut ergo potētia: que esset in alia parte corporis q̄ est phantasia: posset imutari ab eo qd est in phantasia: ita potētia que nō est determinata ad partē: in qua est phātasia sed est ex illā: sic ꝙ nō est ibi plus q̄ in pede: poterit imutari ab eo qd est i phātasia: ita est in ꝓposito: qa ille poᵉ nō sunt alligate ⁊ imerse mãe sicut alie.

Contra istā opionē. Intells agēs fm eū, nihil causat: ꝙ sit formalr in phātasmate: sed soluz sit remotio ꝓhibentiū per quēdā cōtactū spūalē huius lucis ad phātasmata: qua remotione facta virtute itells agētis fit informatio itells polis. ¶ Et ex hoc sequit ꝙ nihil, qd est in itellectiua parte, vt itellectiua cōprehendit intellm agentē ⁊ possibilē: habebit aliquā rōnē actiui siue vt agētis: siue vt rōnis agēdi respectu cuiuscūqz intellectionis: ⁊ ita tm phātasma effectiue se hz ad itellectionē: vel si sit ibi efficientia aliqua per quam effectiue fiat irradiatio: vel illustratio sup phantasmata illa efficientia erit precise ipsius dei, qui creauit tale lumen in itellectu possibili. vel ergo deus agit imediate ad intellectionē quācūqz: vel tm phātasma erit causa oiuz actionū itellectiue ꝑtis tā intellectionū q̄ volitionū. Nihil g̃ aliud a deo se hz actiue respectu itellectionis cuiuscūqz nisi phātasma solū: hoc videt valde incōueniēs: qa vilificat valde nām aie. nullā enī videt perfectionē phātasma causare posse in intellu que excedit nobilitatē eius: qa effectus equiuocus nō pōt excedere causam suā: sed deficit: igit nihil causatū precise a phātasmate: sicut a tota causa actiua: sicut ponit ista opīo de intellectione: pōt esse perfectius phantasmate: sed necessario impfectius: ⁊ ita nulla operatio siue intellectio erit in homine perfectior phantasmate: quod est absurdum.

¶ Iuxta scdaz rōnē cōtra Goffredū: videt cōtra ipsuz quō aial phātasiat absqz sensatione exteriori: quid enī ibi mouet organū ad actū? Nihil certe videt ibi distinctū subiecto: nisi ponat memoriā sensitiuā i alio organo ꝗ̄a phantasia: ⁊ illā mouere phātasiā ad imaginandū.

¶ Itez scdo ex ista opione sequit ꝙ angelus in quo non pōt poni talis distinctio in subiecto: nullā intellectionez posset hāc nouā: quātūcūqz habeat obiecta multa pñtia habitualr: imo nullā pōt hāc effectiue: nisi a deo: qa opposito posito, intells mouebit a se: vel agens ⁊ patiens erunt idistincta subiecto: hoc videt ipse ꝯcedē: qa ponit ꝙ angelū posse hāc nouā itellectionē, est mere creditū.

¶ Hec respōsio nō videt chřiani sed pure phi pagani: cū angelus multa noua sciat ⁊ sit hñs in opatione sua.

¶ Hoc etiaz nō euadit. Nullū enī creditū repugnat cōclusioni sequēti ex veris principijs. Ex isto aūt ꝑncipio necessario. Agens ⁊ patiens sunt distincta subiecto: sequit ꝙ intellectus nō pōt habere ex se aliquā intellectionem actiue: ergo si oppositū huius ꝯclusionis est creditum, ꝑncipiū illud, ex quo sequit ista cōclusio, est falsuz: hoc magis patet de velle. cōstat enī ꝙ primū velle malum: angelus imediate nō habuit a deo: patet igit ꝙ ibi agens fuit idistinctū subiecto a passo. ¶ Tertio sequit ꝙ non opz ponere aliquē habitū in itellectu: qa ad ordinate intelligendū requirit ⁊ sufficit: fm istam opionē ꝙ phātasmata ordinate occurrāt: que occurrētia ordinate mouēt intellm: sed ꝙ ipsa ordinate occurrāt: nō pōt fieri per habitū in intellectu: qa nihil in passo dat mouenti ordinate mouere: aut saltem per habitū in phātasia pñt ordinate occurrere absqz omni habitu in itellectu: g̃ ⁊c̃.

¶ Cōfirmat. qa ideo (fm istos) negatur habitus in voluntate: qa ipsa facilr mouet cōformiter itellectui. ergo a simili, cum mouetur intellectus a phantasmatibus, eo modo quo occurrunt: sufficit habitus in phantasia ad h ꝙ ordinate occurrant. hec tria argumēta pondero. Fiūt talia argumenta cōtra eos. primo sic.

¶ Tertio si phantasma causat omnē itellectionē effectiue: ⁊ causa naturalis nō agit nisi fm naturā illaz: qua est actu: phātasma nunq̄ causabit aliquā intellectionē in itellectu: nisi cōformē phantasmati: ⁊ ita nunq̄ causabit cōpositionē falsaz repugnantē rationi terminoꝝ: quoꝝ phantasmata sunt in vtute phantastica: aut si quodammodo pōt: sicut respōdent: ꝙ per vnū oppositū cognitū pōt suū oppositum cognosci: hoc nō est nisi qa per vnā cōpositionē verā pōt cognoscere oppositā esse falsam. Sed nunq̄ idez phantasma causabit aliquā intellectionem falsam tanq̄ verā: vel econuerso. ¶ Et si dicas ꝙ phantasma false representat obiectū: ideo causat itellectionē falsam in intellectu. Sequit ꝙ idem phantasma manens idem: nunq̄ pōt causare assensum oppositūz: ⁊ ita non poterit itellectus eandē complexionē apprehendere nunc vt verā, nunc vt falsam. ¶ Itez qñ dicitur ꝙ intellectio fm Phm est actio manēs intra. ¶ Rñdent ꝙ intelligit, fz modū significādi grāmaticale, significat actiue: ⁊ intelligi passiue: tm fm rē, itelligere est passio: ⁊ qd itelligit est agēs. Intelligere enī nō significat aliqd: vt hz esse in subiecto in se ⁊ absolute: sed quasi tendens in alterū vt in obiectū siue vt in terminuz: ⁊ qa actionis est ꝓcedere ab agente ⁊ tendere in passuz: ideo tales ꝑfectiones, que in re sūt passiones: hoc est manētes in eo: qd denoiat ab eis per modū actionis, dicunt esse actiones imanētes. ¶ Cōtra. Phs distiguēs actionē a factione 2ᵒ physicoꝝ: ⁊ 6ᵒ ethicoꝝ. c. 5. ⁊. 9. metaphysi. assignat diuersa ꝑncipia ꝓpria actioni ⁊ factioni: qd nō oporteret si intelligeret ꝙ illud qd assignat esse actionez esset passio: qa tunc nō oporteret assignare sibi principiū actiuū propriū: nō enī oporteret prudentiaz esse actiuam: sicut ars est habitus factiuus: si actio nihil esset: nisi quedam forma recepta in alio: vt in eo quod dicit agens.

¶ Item habitus nō ponit precise ad patienduz: ⁊ maxie in passiuo summe disposito ad formā: nō enī opz illō facilitari ad recipiēdū: qd in se est summe dispositū ad recipiēdum: sed intellectus est summe dispositus ad quācūqz itellectionē: qa nihil hz ꝯtrariū: ergo nō oporteret

Margin notes (right): Nulla veritas fidei nō repugnat nāli veritati. — E Nota ꝙ Doctor fecit tres rōnes speciales hic: quas ponderauit ⁊ alias sex cōmunes adiunxit quaz pma icipit ibi. Tertio si phantasma ⁊c̃. ⁊ fz h̄ varie cōputabis argumēta. — Tex. cō. 25. Tex. cō. 10.

Margin letters: D, E, F, G

ponere aliquem habitū in intellectu:si precise esset pas/
siuus respectu intellectionis. pbatur prima propositio/
q: habitus est quo vtimur cum volumus: ₇ habitus ha/
Cap.5. tem perficit: ₇ opus eius bonuz reddit: ex scdo ethicoꝝ.
omnia ista attribuunt aliquā actiuitatem habitui.
4 ¶ Item quō intellectus discurret syllogizando vel argu
mentando/si phantasma causat omnem intellectionem.
Non eniz videtur intelligibile quomodo phantasmata
occurrentia causant omnem discursum.
¶ Confirmat᷑. qa intell's conferēs. a. ad. b. fm talē habi
tudinē: qualis est ipsoꝝ ex natura rei/non causat relōnes
rōnis. puta qñ cōparat ea vt diūa: vt 3ria: vt totū ₇ ptē:
₇ huiꝰ. ergo sola illa collatiōe causat᷑ relō rōnis: que nec
in esse nec in cognosci cōsequit᷑ extrema ex natura com:
ergo extrema non sunt causa illius actus collatiui.
5 ¶ Itē quō causabunt᷑ intentiones logice vel relōnes rō/
A.l.sectioné. F nis: si eni phātasma causat oēm ītellectionē: quecūqꝫ
causata ab eo erit realis: qa illa dicit᷑ eē realis intellectio
que causat᷑ imediate a re vel a specie represētāte rem
in se: ergo nulla ītellectio causabit intētiones logicas vl'
relōnes rōnis: qa intellectus nullo actu suo poterit con/
ferre obm ad aliud: que collatio causat relationē rōnis
vel intentionē scdaꝫ in obiecto. ¶ Itē quō reflectet᷑ in/
6 tellectus supra actū suū: ₇ hoc quō erit in ptāte potentie
reflectentis: Si eni phātasma causans aliquā itellectio/
nē: habꝫ naturalr causare reflectionē super istā actionē:
pari rōne ₇ reflexionē reflexionis: ₇ sic in ifinitū: vt dic
Cap.12. Aug. 15. de tri. Si aūt nō hꝫ causare reflexionem sed tm̄
actū absolutū: ₇ postea occurrat aliud phātasma: nō vr
posse assignari: quō posset eē aliqua reflexio sup aliquē
3 actū. ¶ Item quō illud nō vilificat aiaꝫ: qō oēm actio/
nē suā naturalē que est pfectio nālis: taꝫ perfecti entis:
effectiue causet phātasma: nullā eni perfectionē videt᷑
posse causare phantasma in itellectu/que excedat nobi/
litatē eius: qa effectus equocus nō pōt excedere causaꝫ
equiuocā: sed deficit: igit᷑ nihil precise causatū a phāta/
smate: sicut a tota causa actiua: pōt esse perfectius phan/
tasmate: sed impfectius eo: ₇ ita nulla pfectio erit in ho/
mine maior ipso phātasmate: qō est absurdissimū ₇c̄.
In aliquibus originalib' ponit vacat sup tota ista precedente. s. opinione ₇ ipugnatione eiꝰ: sed totū legatur ₇ diligenter.
¶ Istaꝝ sex rōnū factarū 𝔷 opionē Thome ₇ Goffre/
di. ¶ Prima nō cog' 𝔷 eos. querit eniꝫ difficultatē cōem
omni opioni: siue eni phātasma ponit᷑ causa actiua itelle
ctionis/siue spēs intelligibilis: siue intell's: quodcūqꝫ
istoꝝ sit pn^m naturalr agendi non libere: semp eque pōt
queri: quō opposita pnt causari in itellectu: vt nūc opio
vera vel scia de aliquo: nūc opio falsa vl' error de eodē.
¶ Scda nō cog': qa ponderātia ponit᷑ pn^m actiuuꝫ ꝑpter
actū aliū qui est actio ad quā ātis ꝑprius extenditur vt
regula ad regulatū: sicut ꝑprius actus artis extendit᷑ ad
aliū qui est factio: lꝫ tm̄ neuter habitus sit ꝑprie pncipiū
actiuum respectu sui actus. ¶ Item illud scdi ethicoꝝ.
habitus est qui habentem perficit ₇c̄. debet itelligi non
effectiue: quia nō sic bonum reddit: sed tm̄ inclinatiue.
¶ 4^m coincidit cū 3° pōderato. s. quō habitus discurrit:
vt phātasmata ordinate in discursu occurrāt: nisi ponat᷑
ille hitus i vtute phātastica: nō in itellu: qō forte ɔcedēt.
¶ Sextū ꝟo querit quō i ptāte nra est quā itellectionē
habeamus post alterā: ₇ per quid cognoscit᷑ actus super
quē reflectimus: pmū quidē est ꝑpter voluntatē. 2^m est
per vestigiū derelictū ab actu illo: igit᷑ illo derelicto pōt
hri actus reflexus per illud elicitiue/volūtate imperāte:
₇ pōt nō hri/volūtate imperāte aliā intellectionē. ¶ Alr
pōt dici qꝫ cognoscit᷑ p phātasma: qō pmo ostēdit obm
scdo causatū ab obto. Tñ nō erit neēe ipsuꝫ causare itel
lectionē intellectionis: nisi qñ volūtas imperat. ¶ 5^m vi

ponderandū. si nulla comparatio est relō rōnis qñ extre
ma nata sūt causare in itellectu. Si eni ista ꝑpositio est
vera: nūc lꝫ itellectiones simplicium cōparatoꝝ causant
ab illis: nō tm̄ cōparatio illa que est i actu collatiuo quo
causat᷑ in extremo relatio rōnis. ¶ Posset dici qꝫ aliq
habitudo ɔsequit᷑ extrema in re: ₇ illa in cogne ɔsequit
extrema cognita: puta q̄litas ista est realis: alia nō ɔseqt᷑
extrema in re: nec necio in cognitione: pñt tm̄ ipsa extre/
ma causare actū collatiuū elicitiue: quia volūtas iperat:
causato autē actu collatiuo fm talem respectuꝫ qui non
consequit᷑ extrema in re: causatur relatio rationis.

Tertia opinio ponit qꝫ itelligibile vt simplr presens intellectui: nō per spe Hen. quolib. 5.q.14.
ciem intelligibilē: sed per phātasma: vt illustrat᷑ ab itel/
lectu agente: est in itellu possibili: vt in memoria. vt aūt
imutat ad actū itelligēdi/est in eo: vt in itelligētia: cuius
notitia terminat᷑ in ipsuꝫ obm. Et quātū ad ista duo itel
lectus est passiuus: videlꝫ inquātū est memoria habens
obm simplr presens: ₇ inquātū intelligentia est/ab obto
sic presente mota/ad pmū actū itelligēdi. ¶ Sed itel/
lectus factus in actu pmo nāli acumine suo pōt suffode
re ₇ discurrere in vnoquoqꝫ quid sit cōponēdo: diuiden
do differētias cōueniētes cū diuiso ₇ ratiocinādo: ₇ sic i/
quirere qd respectu itell's simplicis: ₇ ꝑpter quid: respe
ctu cōplexi: vt respectu ɔclusionis scibilis. Et in isto di/
scursu itellectus: inquātū discurrit est actiuus: inquantū
tamē concipit est passiuus. ¶ Iste idē istā positionē de
passione re^u notitie pme simplicis ₇ ɔfuse: ₇ actione re/
spectu notitie distincte inuestigāte: vr retractare ₇ corri
gere alibi: vbi iquirēs de pncipio actiuo actionū vitaliū Hen. quolib. 5.q.6.
scꝫ sensationis ₇ intellectionis/ponit qꝫ illud pncipiū est
aliquid in ipo aiato: ₇ nō solū obm extra: sicut ₇ in sensu
ponit qꝫ species impressa in organo tm̄ inclinat ₇ iclinā/
do excitat potentiā ₇ q̄si euocat ipsaꝫ ad ꝑpriaꝫ opera/
tionē. Ita phātasma in virtute phātastica inclinat intel/
lectuꝫ: ita qꝫ intellectus inclinatus fit in vltima dispōne
ad eliciendū intellectionē tanq̄ suā ꝑpriā operationeꝫ.
Et pro ista opione adducit ibi vnā rationē ꝑ istis actio/
nibus: qa sunt vitales: ₇ nulla actio trāscendit perfectio/
nem agentis: ₇ aliā de actione manēte in agēte: ₇ iste sūt
proprie actiones ₇ denolant proprie ipsum agens: sic lu
cere se habet ad ipsuꝫ lucens: nō illuminare. ¶ Ad hoc
cōcordat ratio Augustini/qꝫ aia format in se imagines
cognitoꝝ: que tres rōnes adducte fuerūt ꝑus ꝑ p^a opi.

Contra. Neutra istarū opionū: nec retractata: nec retractās: videt᷑ esse vera. Nō retractata
quia aut intell's factus in actu fm notitiā primā ɔfusaꝫ
est actiuus vtute sui respectu itellectionis scde: aut vtu/
te illius notitie prime cōfuse. Si virtute sui: nō videtur
rōnabile qꝫ aliqua causa possit esse actiua respectu pfe/
ctioris in aliqua specie: ₇ nullo mō possit esse causa acti/ G
ua respectu impfectioris eiusdē rationis. Intellectio aūt
cōfusa ₇ distincta albi vident᷑ esse itellectiones eiusdem
rationis: qa eiusdem obiecti: ergo videt᷑ inconueniēs qꝫ
intellectus de se possit esse causatiuus respectu secunde
intellectionis: que est perfectior: ₇ non respectu prime.
Si aūt dicas qꝫ respectu scde est actiuus virtute actus
primi. ¶ Cōtra. actus impfectior nō pōt esse rō forma
lis causandi actum perfectiorem: qa tunc nō esset vnde
posset probari deū eē perfectissimū ens: si effectus pos/
set excedere causam suam totalem in perfectione: cogni
tio autem distincta est nobilior cognitione confusa. ergo
illa confusa non est formalis ratio eliciendi vel causan/
di illam distinctam. ¶ Opinio etiā retractans nō vide/
tur esse vera: qa quero quid intelligitur per inclinationē

aut aliqua forma:que sit in intellectu per quã iclinetur: aut nihil. Si nihil, non magis inclinaẽ nunc ꝙ prius icliˀnabaẽ. Si aliqua forma, aut actus intelligendi: ꝛ tũc oppositum opi. eoꝝ: qꝛ obiectũ causabit actum aut aliquid prius actu intelligendi: vt species: quam ipsi negant.

❡ Item in causis essentialr ordinatis inferior nõ iclinat superiorẽ: sed ecõuerso: respectu aũt itellectionis pᵒ itellectiua est causa superior quã spẽs alicuius obti: vt patebit in sequẽti qõne. ꝗ obm non inclinat intellectum.

❡ Rñ: nõ est habitus, nec actus, nec spẽs: sed quoddaꝫ quartũ. ❡ Cõtra ꝗuis hoc statim videaẽ incõueniens: tñ arguiẽ sic. Sit illud 4.ᵐ a. tũc sic, aut sine illo a. est in itellˀu tota vtus actiua respectu itellectionis huiᵘ, aut nõ. si sic, ergo sine illo põt intellˀs in hãc intellectioneꝫ: ꝛ ita in determinationẽ oẽm reqsitã: qꝛ hec: vt hec est ðterminatissima: ꝛ ita a. pꝑ nihil erit necessariũ. Si nõ, ꝗ dat a. vtutẽ actiuã vel totam vel partialeꝫ ipsi intellectui: ꝛ ita actio non erit ab intra: vt a totali principio actiuo.

Tho. I pᵃ par. q. 85. ar. 2 **Quinta opinio** ponit ꝙ spẽs obti in itellectu vel ipsum obm in se pñs est gignẽs: vel est rõ gignẽdi notitiã actualẽ in itellˀu. Et ipse itellˀs tñmodo se hꝫ tanꝗ mãle vel informatus illa spẽ: vel ꝑ obm suppleẽs vicẽ spẽi. ❡ Ad hoc arguiẽ sic. Cõmentator 3ᵒ de aĩa ꝯᵗᵒ 5. Intellˀs se hꝫ ad formas vles sicˀ materia prima ad formas indiuiduales. Et alibi. aĩa nr̃a est infinitũ in gñe intelligibiliũ: sicut mã in genere entiũ. Et 3ᵒ de aĩa. ꝛ 8ᵒ physiᶜ. Intellˀs ante habitũ est in potentia essentiali sicut mã ante formã. Et 3ᵒ de aĩa intellˀs nihil est eoꝝ que sunt ante intelligere. Ex oĩbus istis ꝯcluditẽ potentiã intellectiuã respectu intelligibilis esse pure potẽtialẽ: sed qõ est pure potẽtiale nõ põt esse ꝑncipiuꝫ actiuũ alicuius actus: nisi informatũ aliqua forma: ꝛ tũc ꝑncipiuꝫ formale erit forma. ❡ Arguiẽ vlterius ꝙ ipsa forma: que est ꝑncipiũ agẽdi: sit silitudo obiecti: qꝛ sicut factio est formalr per formã: qua faciẽs assimilaẽ facto: ita actio videẽ esse formalr per illaꝫ formam qua agens assimilatur obiecto: ꝛ ita illa similitudo erit formalis rõ agendi. ❡ Ad hoc etiã adduciẽ ꝙ agens ideterminatuꝫ nõ põt in actionẽ determinatã: vel circa obꝫ determinatum: nisi determineẽ: intellˀs de se est indeterminatus ad omne intelligibile: ꝛ ad oẽm itellectionẽ: ergo ad hoc ꝙ intelligat aliqd: requiriẽ determinatio aliqua: illa nõ est nisi per spẽm intelligibileꝫ: igiẽ illa species intelligibilis requiritur vt principium determinatiuum.

Cõmen. 18. Tex. cõ. 8. 2ᵒ de aĩa tex. cõ. 1. expositᵒ hĩ. Tex. cõ. 32. Tex. cõ. 5.

Egidius quo 1. 3. q. 12. ꝛ 13 **Sexta opinio** que redit in idẽ quantũ ad ꝯclusioneꝫ huiᵘ quinte opionis est: ꝙ ipsa notitia actualis genita siue in sensu siue in intellectu est spẽs. Et tũc sicut ratio formalis gignẽdi spẽm actualeꝫ: que dĩ notitia actualis est rõ obiecti vel spẽs obti in memoria: ita sequiẽ quo ad ꝑpositũ: ꝙ rõ formalis gignẽdi notitiã actualẽ est pmũ iobm vel aliqua spẽs in vtute obiecti. ❡ Et hoc ita ꝙ qñ obiectuꝫ est in se pñs ab eo egrediẽ vel generaẽ spẽs que est intellectio: cum aũt nõ est in se presens: sed ꝑ spẽm in memoria: tũc per illã speciẽ vel vtute illius speciei gigneẽ alia spẽs: que est intellectio. ❡ Pro ista opione quatenus dicit spẽm intelligibilẽ esse notitiã actualẽ adduciẽ Aug. 2. de trini. c. 2. vel 4. vbi lquit. illa tamẽ informatio sensus: que visio diciẽ a solo imprimiẽ corpore qõ videẽ: qõ aũt imprimiẽ vel gigniẽ a solo corpe est species: ergo illa spẽs est visio ſm Augustinũ. hoc idem scđo ꝑbaẽ per Phm 2ᵒ de aĩa: qui vult ꝙ ideꝫ sit sonatio ꝛ auditio: qꝛ idẽ est actus actiui ꝛ passiui: ꝛ per Phm 3ᵒ physicoꝝ: sed sonatio in actu causat spẽm soni in aure: ergo illa species causata est idẽ cuꝫ auditione: ꝛ ita spẽs intelligibilis ꝛ itellectio idẽ sunt.

S. I. ipsum. Tex. cõ. 138. Tex. cõ. 18.

Conclusio istarum duarũ opi. vltimarũ improbatur per quedã argumẽta facta contra opinionẽ scđam. Nam effectus equiuocus nõ potest excedere in perfectione causaꝫ equiuocã, sed deficit necessario ab ea. Intellectio eẽt effectus equiuocus speciei intelligibilis: si ab ea sola causaretur. ꝛ ita simpliciter eẽt imperfectior specie intelligibili: quod non est verum.

❡ Ista ratio que fuit prima cõtra 2ᵃᵐ opinionẽ minus est euidẽs ꝯ istas, qꝛ spẽs intelligibilis est nobilior phãtasmate. ❡ Scđa etiã ratio ꝛ tertia cõtra scđam opinionem non sunt cõtra istas. Alie sex rationes quas nõ põderaui, possunt hic fieri. Nam primo habitus ꝛc̃.

❡ Similiter habitus nõ videtur necessarius, sicut argutũ est ibi in qˀnta rõne. Similiter quomodo fieret discursus. Similiter qũo reflexio: qũo causarentur relationes rationis, siue intẽtiões logice. Qũo complexio falsa, cui assentiretur tanꝗ vere. si sola species intelligibilis genita a phãtasmate esset ratio formalis oĩs intellectionis.

❡ Similiter tũc species esset magis potẽtia intellectiua ꝗ intellectus. ꝛ ita ipsa separata hẽret eundẽ actum: sicut calor separatus calefaceret. Silr. 2. tũc intelligere nõ videreẽ ꝑpria perfectio ipsius itellectus, qꝛ nihil vĩ essentialiter ordinari ad illã operationẽ ad cuius pñᵐ se hꝫ in potẽtia ꝯdictionis, sicut ad accidẽs per accidẽs, sicut calefieri nõ videẽ ꝑpria perfectio ligni: ex quo lignũ se hꝫ ad calorẽ sicut ad accidẽs per accidẽs. sꝫ ita se hẽret intellectus, ſm istã opinionẽ, ad spẽm intelligibilẽ, que esset pñᵐ itellectiõis. igiẽ ꝛc̃. Silr. 3. tã in sensu ꝗ in itellectu posito codeꝫ representãte, maior attẽtio vel conatus facit actũ perfectiorẽ. Idem enim hñs eandẽ speciẽ intelligibilẽ vel phantasma: perfectius intelligit illud ad cuius intellectioneꝫ magis conaẽ, ꝛ minus, qñ minus. Ita etiam in sensu, codẽ obiecto pñte, ꝛ in codẽ lumine, ꝛ in eadem distantia perfectius videẽ aliquid per maiorem attentionem in videndo. Pꝫ etiã ex hoc ꝙ magis qñqꝫ leditur visus ꝑpter maiorẽ attentionẽ: imo ceteris paribus vnus oculus magis attentus posset multum offendi in visione alicuius, in qua minus alius offenditur: sicut patet per experientiam. Pꝫ etiam ſm Augu. 2. de trini. c. 2. ꝙ in attento multuꝫ remanent species post visionẽ: que non remanent in oculo non attendentis. H

❡ Ad ista tria media põt respõderi. ❡ Ad pᵐ ꝙ potẽtia intellectiua est qua intelligimus. intelligimus autem ea inquãtum ipsa hꝫ formaliter intellectionem. spẽs aũt nõ est nata hẽre eam, nec esse rõ habẽdi illam. Quod adducitur, ꝙ etiã separata haberet actũ si itelligaẽ habere subiectiue, pꝫ ꝙ nõ vꝫ. si effectiue. Rᵒ, non hꝫ passum in qõ agat, ꝑcipue si non est nata esse pñᵐ agẽdi in aliud, qꝛ non est factionis pñᵐ, sed tñ actionis imanentis in codẽ subiecto cum ipsa. ❡ Ad 2ᵐ põt dici ꝙ maior illa. s. nihil videẽ eẽntialiter ordinari ꝛc̃. falsa est in his que nõ possunt ex se consequi finẽ ad quem ordinantur, sed tñ actione extrinseci dantis sibi aliquod accidẽs per quod operantur ꝛ attingat fineꝫ suum, sic est hic. ❡ Ad 3ᵐ, illa attẽtio est voluntatis qua vehementius applicate se ad obiectum potentia cognitiua inferior vehementius patitur ab illo obiecto: ꝛ ideo perfectius cognoscit: lꝫ non agat ad illum secundum actum.

❡ Sed cõtra 2ᵃᵐ opinionem arguitur specialiter ꝙ ipsa sit falsa taꝫ in sensu ꝗ in intellectu. In sensu, qꝛ si species ista, que est visio sit eiusdẽ rationis cũ illa que est in medio, illa in medio erit formalr visio. ergo mediũ formaliter habẽs eã, erit formaliter vidẽs. Si aũt preter hanc spẽm in visu, que poniẽ visio, sit alia alteriᵘ rõnis ab ea, ꝛ alia eiusdẽ rõnis cum illa que est in medio: habeẽ pro-

positū.f.ꝙ lȝ illud qđ est visio/dicat̄ spēs:tñ est aliquid aliud prius eo in oculo:ꝛ alterius rōnis:ꝛ illud vt cōiter dicit̄/est spēs.Et ita spēs ꝓprie dicta differret ab actione.℄ Si dicas ꝙ spēs in medio differt a specie in oculo ꝓpter diuersa recipiētia:hoc nihil est:q̄a sicut albedo est eiusdē rōnis in lapide ꝛ equo:ꝛ ideo vtrūqȝ est formaliter albū f̄m eādē rōnē albi.ita si illa qualitas que dicit̄ spēs sit eiusdē rōnis in oculo ꝛ in medio:si illa de se sit visio formal'r/visio formal'r erit i vtroqȝ:ꝛ in quocūqȝ est formal'r visio illō formal'r est vidēs. Principale etiā ꝓpositū pȝ:q̄a in oculo ceco:manēte tñ sic mixto:vt prius:causat̄ spēs.Simil'r in oculo dormiētis.al's non excitaret̄ ab excellēti sensibili presente.Non etiā aliter aliquis excitaret̄ a sono excellēti:nisi spēs esset in aure:tñ in istis nō est visio.Ita etiā in oculo bñ disposito recipit̄ aliqua spēs eiusdē rōnis cū illa:que est in medio:ex hoc ꝙ ipȝ organū est similis disp̄ōnis cuȝ medio ꝓpter

T.c.lxi.ꝛ ide — perspicuitatem vtriusqȝ ꝛ diaphaneitateȝ:ex 2° de aīa.ꝛ ista nō erit formal'r visio sed prior visione.℄ Ex etiaȝ hoc de intell'u sit falsuȝ/pȝ:piungēdo aliqua dicta sic opinantis:posuit eñ nullā esse aliā spēm ab essentia diuina in visione beata:ꝛ beatitudinē essential'r cōsistere in sola visione.Cōiunge istud dictū:ꝙ visio formal'r est species:ꝛ sequit̄ ꝙ btitudo nr̄a erit formal'r eēntia diuina.ꝓbatio btitudo formal'r est visio f̄m eos:visio formal'r est spēs f̄m eos:spēs est formal'r essentia diuina:ḡ essentia diuina est formal'r beatitudo nostra.Sed hec cōclusio est incōueniēs:aut negent istam p̄missaȝ ꝙ visio est spēs:aut ponāt ꝙ essentia diuina hȝ aliaȝ spēm a se:aut beatitudinē essential'r in alio/ꝙ̄ in actu visionis.

℄ Si dicat̄/vbi est spēs intelligibilis alia ab obiecto:illa est intellectio:sed vbi non est alia spēs ab obiecto:ibi intellectio nō est obm̄ in beatitudine:igit̄ negarent speciē aliā ab obiecto ꝛ actu:sed nō negat̄ esse alia ab obiecto.℄ Cōtra.Nullius obiecti est alia spēs itelligibilis nisi sola intellectio/f̄m istos:igit̄ cuius obiecti est itellectio alia ab ipso:eius est spēs itelligibilis:igit̄ ita debet cōcedi spēs in visione dei:sicut in itellectione cuiuscūqȝ

Documentū singulare. — alterius obiecti.℄ Nota ꝙ intellectionis ad obm̄:inquātum est motiuū intellectus:siue magis ꝓprie inquantum est causatiuū itellectionis:est relatio ptinēs ad scđȝ modū relatiuoꝝ:sicut filij ad patrē vel coloris geniti ad gignētē.Relō etiā itell's ad obm̄:vt mobilis ad motiuuȝ pertinet ad scđȝ modū:sicut relatio calefactibilis ad calefactiuū:sed p̄ter istas relōnes scđi modi.Est alia relō intellectionis ad obm̄:vt terminati ad termināns:nō eniȝ tm̄ itellectio est ab obiecto:vt a causa efficiēte totali vel

De hoc vide 13.q.4. — partiali:sed est ad ipsuȝ vt ad termināns:siue vt circa qđ:ipsa est dr̄ia istarū relationuȝ:pȝ q̄a vtraqȝ est sine alia.p̄ma sine scđa i calore genito.scđa sine p̄ma in itellectione lapidis:si fieret imediate a deo in me.p̄ª nō est identica:q̄a idē absolutū posset fieri ab alia causa.scđa videtur idētica:q̄a nullus actus:natus eē circa obiectū possȝ esse idē:ꝛ nō terminari ad idē obȝ.scđa nō est ad aliquā causam:q̄a positis oībus causis:p̄ter hoc requirit̄ in tali actu aliqđ termināns.pȝ etiā diuidēdo:nō est forma:nec efficiēs pȝ.nō finis:q̄a obm̄ vt est p̄mū circa qđ est actꝰ nō est pp qđ amatuȝ elicit̄ actꝰ,nec est mā circa:siue in/siue ex qua.℄ Scđa pōt poni tertij modi:nō q̄a sit relatio mēsurati:sȝ q̄a similis illi:q̄a nō mutua. Actus eñ requirit eē circa qđ sit:nō ecōuerso:nec sola relatio mēsurati est tertij modi:sed oīs sil'is.s.nō mutua qualis est terminati ad termināns modo predicto:tñ ꝛ hic cōcurrit iter eadē absoluta relatio mēsurati ad mēsurā:sed pōt poni formaliter alia ab ista relōne terminati.℄ Cōtra

I

†2m ꝛ 4m:quō est aliquā identica relatio ad nō causam:nisi depēdeat essential'r a nō cā:ꝛ ita q̄tuor cause nō sufficient ad esse rei.℄ Itē obm̄ pōt nō esse:actu existēte:quō tunc identica relatio:vel etiā realis:cū terminꝰ nō sit.℄ De due rōnes vident̄ ꝯcludere ꝙ itellectio est ita forma absoluta:sicut albedo.pȝ eñ ꝙ ip̄a est causabilis a deo imediate:ḡ ab ipso solo depēdet eēntial'r:q̄ñ etiā obm̄ causat:nō depēdet idētice:q̄a posset eadē aliunde causari:frequēter ēt est circa nō ens.Et si dicas:est ens in specie:ꝙ sic sit forma absoluta:vel † ꝓcedemus in infinitū:ꝛ ipsa non est obm̄ termināns:sȝ illud cuius est:quō ergo Phs 7° physi.ꝛ alia dicta de habitib⁹.℄ Itē dr̄ia istaꝝ relōnū ponit̄:q̄a intell's q̄ñqȝ terminat̄ in itelligēdo ad aliqđ:a quo nō mouet̄:puta deus ad creaturā:vel ad relōnes intrinsecas:vel attributa:cū tñ sola essentia moueat ad intellectionē:alioquin qđ esset eius obiectuȝ p̄mū:℄ Cōtra.Tunc intellectio dei hēt relōnē realeȝ ad creaturā:vel ad aliō obm̄.℄ Itē scđo quare magis vnum motiuū ꝙ̄ terminans requirit̄ ad vnitatē actus:℄ Ad p̄mū istoꝝ duoꝝ:quare nō pōt aliqua relō tertij modi esse rōnis tm̄:sicut ꝛ illa scđi:qua eēntia diuina dr̄ mouere ad intellectionē eius ꝛ ecōuerso:sic † q̄a non sit dr̄ia modoꝝ Aristotelis penes eē rei ꝛ rōnis:sed penes mutuū ꝛ nō mutuū:q̄a si mutuū penes quantuȝ ꝛ quale:substātiale vel accidētale:in actu p̄mo vel scđo:ita ꝙ quelibet modus possit esse q̄ñqȝ realis:q̄ñqȝ rationis.

A.l.3m. Quid sit relatio.

A.l.precedētē.

T.c.17.ꝛ ide

A.l.q.

Ad questionē

rn̄deo:ꝛ dico ꝙ itellectio actualis est aliqđ i nobis:nō ꝓpetuū:sed hr̄is eē post nō eē:sicut experimur. Istius ḡ opȝ ponere aliquā cām actiuā:ꝛ aliquo mō in nobis:aliogn nō eēt in p̄tāte nr̄a intelligere cuȝ volumus:qđ est ꝯ Phm 2° de aīa. Apparet etiā hic ꝙ opȝ ꝯcurrere aīam ꝛ obm̄ presens:ꝛ hoc,in specie intelligibili:sicut dictū est in p̄cedenti q̄ōne:q̄a alio mō nō est p̄sens vt actu itelligibile:loquēdo de sensibili obiecto ꝛ mālī.Dico ḡ tunc ꝙ istꝰ intellectionis nō est totalis cā actiua obiectuȝ:nec in se:nec in sua specie:sicut apparet ꝑ rōnes ꝯ scđā:quintā:ꝛ sextā opīonē.Et etiā q̄a tunc nō posset saluari imago in mente:vt mens est:q̄a nihil ipsius mentis hēt rōneȝ parentis.Nec tota cā intellectionis est aīa itellectiua:vel aliqđ eiꝰ formal'r:ꝓp † rōnes factas ꝯ primā opīonē.

K

T.c.55.ꝛ 60

A.l.rōneȝ de q̄tuor causis factam ꝛc.

℄ Que rō explicat rōnē Phi in 2° de aīa:de qua tāgit̄ arguēdo ad p̄ncipale ad p̄mā partē.addunt̄ etiā alie ꝓbabilitates ad hoc:p̄ma quia tunc actus ꝛc.

℄ Et etiā q̄a tūc actꝰ nō eēt silitudo obiecti:nec distingueret̄ essential'r ꝓpter distinctionē obiecti:q̄a eēntialis distinctio nō est ab eo:qđ nō est causa:nec esset simpl'r perfectior intellectio pfectioris intelligibilis:posito eq̄li conatu hincinde ex parte itell's. ꝓbatio:q̄a posita causa totali efficacius operāte sequit̄ pfectior actio:ꝛ ita si aīa eēt causa totalis vbicūqȝ ipsa ex parte sui pfectiꝰ ageret:ex maiori conatu pfectiorē itellectionē ꝓduceret:ꝛ ita itellectio dei nō eēt pfectior itellectione musce:qđ est ꝯtra Phm.10.ethi.c.j.ponētē felicitatē in speculatione obti pfectissimi.videt̄ etiā ꝙ tūc esset infinita actiuitas in itellectu inquātū est actiuus respectu oīuȝ intellectionū:q̄a ad vnā intellectionē vnius rōnis requirit̄ aliqua pfectio in causa illius intellectionis:ꝛ ad aliā itellectionem alterius rōnis requirit̄ tāta pfectio vel maior:ergo hn̄s hāc ꝛ illā est pfectius ꝙ̄ hn̄s illaȝ tm̄:ꝛ ita hn̄s infinitas tales:vt totalis causa:est infinituȝ in pfectione.℄ Sil'r non videret̄ quō aliqua tota scia cōtinet̄ vtual'r in obto:si sola aīa intellectiua hēt causalitateȝ respectu actus ꝛ habitus.℄ Ex istis soluit̄ questio sic.Si ḡ nec aīa sola nec obm̄ solum sit causa totalis intellectionis actualis:ꝛ

Cōsil'r videt̄ posse argui ꝓpali cālitate respectu istoꝝ:q̄rit i collatione p̄dc̄a.

Istaȝ.5.ꝓbabilitatuȝ 3ª ꝛ 4ª p̄ris ponderari.

ista sola

L ista sola videntur requiri ad intellectionem. sequitur q̄
ista duo sunt vna cā īegra respectu noticie genite. ¶ Et
ista est snīa Aug. 9. de trini. c. vlti. Sicut allegatum fuit
arguendo ꝯtra p̄mam opionem. Liqdo tenendū est ⁊c.
¶ Qualiter aūt hoc sit intelligēduꝫ, distinguo de pluri-
bus causis ꝯcurrentibus ad eūdem effectū. Quedā eniꝫ
ex equo ꝯcurrunt, sicut aliqui duo trahētes aliqd idē cor-
pus. Quedam vō nō ex equo: sed habētes ordinem eēn-
tialē: ⁊ hoc dupliciter: vel sic q̄ supior moueat inferiorē
ita qd īferior nō agat nisi q̄r mouetur a superiore: ⁊ tūc
R. I. Et q̄nqꝫ nō ꝑ eo īferior ⁊c. inferior hēt a supiore virtutem illam qua mouet.
¶ Quāqꝫ non: sed formam ab alio. ⁊ a cā superiori solaꝫ
motionem virtualem ad ꝓducendum effectum.
¶ Quāqꝫ aūt superior nō mouet inferioreꝫ: nec dat ei vir-
tutē: qua mouet: sed supior de se hēt v̄tutem perfectiorē
agēdi. ⁊ inferior hēt impfectiorem v̄tutem agēdi: nec tñ
recipit v̄tutem istā impfectiorem a supiori: que est perfe-
ctioris v̄tutis. Exēplum p̄mi mēbri huius scđe diuisiōis:
de potētia motiua: que est in manu: ⁊ baculo: ⁊ pila. Exē-
plum scđi mēbri: si mater ponat̄ virtutem actiuaꝫ hēre
in gn̄atione ꝓlis: illa ⁊ potētia actiua pr̄is concurrunt: vt
due cāe p̄ciales: ordinate qdem: q̄r altera pfectior reliq̄:
non tñ impfectior recipit suā cālitatem a causa pfectio-
re: nec tota illa causalitas est eminēter in cā pfectiori. sꝫ
R. I. q̄n̄ esse perfe ctior a cā pfe ctiori ⁊ imp fectiori sit̄ q̄ a cā sola per fectiore. aliqd addit cā impfectior, intātuꝫ q̄ effectus nō ī solum
nō pōt esse pfectior a cā pfectiori plusq̄ ab impfectiori:
imo non pōt plus esse a pfectiori tñ q̄ ab impfectiori
tñ. ¶ Ad ꝓpositum. obiectum intelligibile pn̄s in se:
vel in specie itelligibili: ⁊ ps intellectiua: nō ꝯcurrunt vt
cāe ex equo ad intellectionem: q̄r tūc alteꝝ hēret causa-
litatem talē impfecta: ⁊ reliquū suppleret eā: ⁊ si alteruꝫ
esset pfectum: posset hēre in se vno ꝯsistēte: totam causa-
litatem amboꝝ: sicut si virtus motiua vnius esset perfe-
cta suppleret v̄tutem alterius: ⁊ tūc spēs esset q̄si quidā
gradus itellectualitatis supplens gradum itellectualita-
tis deficiētem itellectui: ⁊ tūc si fieret pfectior intell's: sꝫ
gradū talem: posset sine specie ⁊ sine obcto hēre actū itel-
M ligēdi: qd est falsuꝫ. ¶ Cōcurrunt g̃ ista duo vt hn̄tia or-
dinē essētialē: nō tñ primo mō: q̄r nec itell's dat obcto
vel spēi rōnem sue causalitatis. Nō eniꝫ obctum natuꝫ
est in se vel in specie sui facē itellectionē per aliquid qd
recipit ab intellu: sed ex nā sua: nec itell's recipit suā cau-
salitatem ab obiecto vel specie obcti. sicut pbatū est cō-
tra q̄rtam ⁊ sextā opionē in ista q̄one. ¶ Sunt igit̄ cāe
essēntial'r ordinate vltimo mō. s. q̄ vna est simpl'r perfe-
ctior altera: ita tñ q̄ vtraqꝫ in sua p̄tiali causalitate est p-
fecta nō dependēs ab alia. ¶ Si arguit̄ ꝯtra istud q̄ in
causis talibus essential'r ordinatis neutra est pfectio al-
terius. g̃ spēs intelligibilis nō erit forma ipsius intellus.
¶ Similiter ad idē: si sit pfectio intell's: ⁊ totum hoc sit
ratio agēdi. g̃ vna opatio vtpote intellectio: non habebit
vnā formalem rōnem agēdi. sed erit ab ente per accñs:
quale est hoc totum. intell's hn̄s spēꝫ: qd est icōueniēs:
q̄r quicqd nō est per se ens: nō per se est ratio formalis
agēdi. ¶ Rn̄: ad p̄mam: accidit spēi: inquātum est cau-
sa p̄tialis respectu actus intelligēdi cum intellectu: vt cū
alia cā partiali: q̄ ipsa perficiat intellm̄: q̄r ⁊ si perficiat
eum: nō dat tñ intellectui aliquā actualitatem ptinētem
ad causalitatem intell's. ¶ Exēplum, potētia motiua in
manu pōt vti cultello, inquātum acutuꝫ est: ad diuiden-
duꝫ aliqd corpus: ista acuties, si esset in manu vt in sub-
iecto, posset manus vti ea ad eādem opationem: ⁊ tñ ac-
cideret manui: inquātum in ea est potētia motiua: q̄ in
ea acuties esset ⁊ ecōuerso: q̄r acuties nullā perfectioneꝫ
daret manui, ptinēteꝫ ad potētiam motiuā: qd apparet:
q̄r eque perfecta est potētia motiua sine tali acutie. ⁊ ita
eodem mō vtit̄ ea q̄n est in alio ꝯiuncto manui, vt cul-
tello: sicut vteret̄ ea si esset in manu. Ita in proposito. si
spēs posset esse inexistēs intellectui absqꝫ inherētia per
modum forme: si isto mō inexistēs esset sufficienter con-
iuncta intellectui: possent iste due cāe p̄tiales, itellectus
⁊ spēs, ꝯiuncte sibi inuicem, in eādem opationem: in quā
modo p̄tit q̄n spēs informat intellm̄: qd etiam apparet
ponēdo aliqd intelligibile pn̄s sine spē: illud eniꝫ obie-
ctum est cā partialis: ⁊ nō informat intellm̄: qui est alte-
ra cā partialis. sed iste due cāe partiales approximate:
absqꝫ informatione alterius ab altera, per solam appro-
ximationem debitā, causant vnū effectum cōeꝫ. ¶ Per N
idem pꝫ ad 2m. q̄r in vnoquoqꝫ ordine cāe opꝫ ponē re-
spectu vnius effectus vnam per se cām: ⁊ vnā per se rō-
nem causandi. ita intellus in suo ordine causalitatis est
vnus. ⁊ hēt vnam formalem rōnem causandi: ⁊ spēs vel
obctum in suo ordine causandi est vna cā: ⁊ hēt vnaꝫ rō-
nem causandi. sed nō opꝫ talem cām, put cōplectit̄ oēs
cās partiales hēre vnam rōneꝫ causandi: nisi vnitatē or-
dinis: q̄r si cum vnitate ordinis ꝯcurrat vnitas per acci-
dēs: hoc accidit. sed vnitas ordinis est per se. Exēplū sol
in suo ordine causandi hēt vnam rōnem causandi respe-
ctu ꝓlis: ⁊ p̄r in suo ordine causandi est vna causa vnius
rationis: sed causa totalis que cōplectitur patrem ⁊ solē:
non hēt aliquā vnam rōnem formalem causandi: sicut
non est vna cā: nisi vnitate ordinis. ⁊ si contingat causas
sic ordinatas preter vnitatem ordinis habere vnitatem
per accidens: inquantum. s. vna accidit alteri: hoc nō cō-
uenit eis per se inquātum cāe sic ordinate.
¶ Hoc 2m si ponit̄, nō sine causa ponit̄, forte impossibi-
le est accidens: qd est p̄nm imanentis ⁊ nō transeuntis, eē
sufficiēter ꝯiunctū passo: nisi sit in illo subiectiue. Qua-
liter dī accñs. Nōne essentia diuina in itellectu beati est
p̄nm intuitionis: que non imanet illi essentie nec alicui cu-
ius ipsa sit forma: sicut charitas in p̄ria est p̄nm intuitio-
nis sui: tñ nō est in intellu intuēte. igit̄ itellectio est actio
imanens, accipiēdo actioneꝫ pro opatione. ¶ Cōtra. sic
nō est aliqua actio imanens ⁊ aliqua transiens. ¶ Rn̄.
tūc est diuisio vocis in significata: aliter actio de genere
actionis imanet alteri cāe. s. itellectui: ⁊ respectu eius est
imanens: non aūt respectu relique. s. obiecti ⁊c.

Ad argumēta opionuꝫ per ordinem. p̄mo ad
auctoritates Aug. dico q̄ ima-
go que ponit̄ ab eo esse in spiritu: opꝫ q̄ intelligat̄ eē in
aīa: vel in aliquo aīe vt in subiecto: ⁊ non pcise in corpo- O
re sic mixto: alr nō concluderet̄ illam imaginem eē no-
biliorē omni corpore. sicut dicit ipe. 12. super Gen̄. quod
aūt est in aīa, vel in aliquo aīe, vt in subiecto: non est illa
spēs que cōiter dī spēs: sed illa recipit̄ i pte organi que
est corpus sic mixtum: sed illud qd recipit̄ in aīa vel po-
tētia aīe: est actus cognoscēdi: g̃ per imaginem intelligit
ipse talem actū. Ista glo. arguit̄ ex dicto eius. 11o de tri-
ni. c. 2. ⁊ 5. vbi vult q̄ iformatio sensus: que fit a solo cor-
pore: visio dī. illa aūt informatio est ꝓpria spēs que reci-
pitur in parte organi. s. in corpore sic mixto. Hoc pꝫ ex
hoc qd dicit q̄ gignit̄ a solo corpore: qd videt̄. Sicut g̃
illud qd est ꝓprie imago: dī visio. ita ecōuerso, visio pōt
dici imago ⁊ multo verius: q̄r visio (sꝫ veritatem) est q̄-
dam qualitas: ⁊ talis qualitas est quedaꝫ similitudo ob-
iecti: ⁊ forte perfectior q̄ illa similitudo prior: que dicit̄
vsitate spēs. ¶ Hoc intellecto faciliter pꝫ ad auctorita-
tes eius: ꝯcedo enim q̄ istam imagineꝫ: que est sensatio:
nō causat corpus in spiritu: vt totalis causa: sed aīa cau-
sat in se mira celeritate. non tñ vt tota cā: sed ipsa ⁊ obie-

ctum. vnde dicit ibidem. 12. sup genesis ad litteram q mox vt visus fuerit &c. Innuens q presentia obiecti requirit in ratione visibilis: & aia faciat in se visionem: & nõ requirit nisi vt aliq̃ mõ cã partialis: sicut ipsemet exprimit. 11. de tri. c. 2. & 5. qd a vidente & visibili gignit visio. ¶ Istã cõnem sic intellectam pbat rõ sua in auctte pallegata: qr illa ppositio. s. q agens est pstãtius patiente: nõ est imediata: sed dependet ex istis tribus. s. agens est pstantius effectu: & effectus
P agentis est actus & forma patientis. & actus est nobilior potentia. g agens inducens huiꝰ formam est nobilius paciente. Ubi igit iste ppõnes sunt vere, ibi ppositio Aug. quã accipit, est vera. Ista aũt, q agens est pstãtiꝰ effectu nõ est vera: nisi de cã equoca totali. Põt enim aliqua eẽ cã partialiter agens ad aliquem effectum nobiliorez se: sicut elementũ in vtute corpoꝝ celestium põt agere ad generationẽ mixti qd est nobilius ipso elemẽto agente: vt partiali cã. Per istud pz ad scdam auctoritatem Aug. 10. de trini. c. 5. Format eniz aia in se imaginẽ. hoc est sensationẽ: & de se. hoc est, ipsa est in poa nãli ad sensationez: & nõ in poa neutra: sicut supficies ad albedinem est in poa neutra: & nõ nãli: & istam nãlitatem ostẽdit cuz dĩ: de se. Et loquit ibi tñ de sensationibus: vt apparet. qr dicit ibidez q illas ptes aie que corpoꝝ similitudinibus informant, habemus cões cũ bestijs: hoc veꝝ est de illis: que informant imaginibus: h est sensationibus: extendẽdo nomẽ imaginis ad sensationẽ. ¶ Ad rõnem pmã pro illa opinione dico q ɔcludit pro me: qr cognitio: cũ sit opatio vitalis: nõ est a nõ viuo: sicut a totali cã: põt tñ nõ viuum eẽ cã partialis alicuius viui vel effectus vitalis: sicut sol nõ viuus est cã partialis cum pre ad gñandũ filiũ viuũ: & multo magis in pposito est possibile: qr hic cã pncipalior est viua: sicut patebit in sequẽti qõne. ¶ Cũ arguit post de forma pfecta: hoc ɔcludit: q aliquã actiuitatem habeat respectu pprie opationis. ¶ Sed qr videt concludere totalẽ causalitatez in ea respectu sue pprie operationis. ¶ Rñ° q ista forma ex pfectione sua ordinat ad hñdum aliquã opationem circa totũ ens. vt dĩ tertia qõne huius distinctionis: qr xpo non est simplr pfecta: qr nõ est infinita: ideo nõ põt in se hẽre totũ ens: ex eius ergo pfectione, cũ sua impfectiõe ɔcludit: q aliquã actiuitatem hẽat, non tñ sufficientem: qr nõ posset hẽe totalez causalitatem cognitionis respectu totius entis: nisi hẽet in se totũ ens: & ideo dico q forme impfectiores hñt pstãtie esse cãe totales respectu suaꝝ opationum: qr opationes earꝝ sunt limitate ad res: & respectu quaꝝ hẽre totalez actiuitatem nõ ɔcludit aliquã pfectionẽ actiuã nisi limitatã. Sed in ista forma pfecta: que ordinat ad totum ens: nõ põt poni totalis causalitas respectu cognitiõis totius entis: tũc eniz poneret in ea vtus actiua illimitata. Sed tñ põt poni causalitas ptialis in ea: & ptialis in obiecto: vt sic ipsa possit coopari pfectioni sue circa qdcũqz obiectũ: & obiectum etiã qdcũqz coopari sibi, magnũ obiectũ ad magnã pfectionẽ eius, & paruum ad puam. ¶ Alia duo argumẽta de actione: vt distinguit ɔtra factionem: & q actio denolat agens. ɔcedo. pono eniz actũ intelligendi
Q vere manere in agente: nõ tñ in supposito agente: ita q nõ trãseat ext suppositũ: sed nec trãsit ext ptem intellectiuã in sensitiuam: nec extra intellectiuã in appetitiuã: nec extra pncipium eius actiuũ in aliam potẽtiam. sed manet in pte intellectiua que est cã partialis eius. Non aũt opꝫ actionem pprie dictam manere in sua cã totali: sed sufficit q maneat in sua causa partiali.

Vide cõmẽ. 3 de aia. c. 18. Auerr. in qli

Ad argumẽta p scda opione quia posset ibi tãgi: verũ ista cãlitas que attribuit parti intellectiue, cõueniat pprie intellectui agenti vel possibili: tamẽ illam difficultatem dimitto vsqz alis. ¶ Cũ probat q possibilis non põt hẽe illam causalitatem: qr nihil idem agit in se. ¶ Rñ° q illa ppositio nõ est xa, nisi de aliquo agẽte vniuoco: nec ista pbatio eius: q tũc idem, esset in actu & in poa: ɔcludit: nisi qñ agens agit vniuoce: hoc est iducit in passũ formam eiusdẽ rõnis cũ illa per quã agit. Si eniz aliqd sic ageret in se, sequeret q simul hẽet formã eiusdẽ rõnis ad quã mouetur: & dũ moueret ad illã careret illa. igit simul hẽet illã & nõ hẽet. falsũ h seqt de duabus formis eiusdem spẽi vel de eadẽ. In agẽtibus aũt equoce. i. in illis agẽtibus: que nõ agũt per formã eiusdẽ rõnis cũ illa ad quã agũt: ppositio illa: q nihil mouet se: nõ hẽt necessitatẽ nec pbatio eius: q aliqd sit in poa & in actu respectu eiusdem, aliqd ɔcludit: nõ eniz ibi agens est tale formalr in actu: qle passũ est formalr in poa: sed agens vtualiter est tale in actu qle formalr est in poa patiẽs: & q idẽ sit vtualr tale in actu & formalr tale in poa: nulla est ɔdictio. Ista glo. de agẽtibus vniuocis & equocis necia est: qr phs posuit motum nõ tñ in gñe qlitatis sed quantitatis & vbi. In quãtitate aũt & vbi nullus est agẽs vniuocũ: qr in genere quãtitatis: & vbi nulla est forma: que sit pnm inducẽdi silem formã: imo (vt gñaliter dicat) qcũqz motus est ad formã non actiuã: nõ est ab agẽte vniuoco: qr ex quo forma talis terminãs nõ est actiua: nulla eiusdem rõnis est pnm agẽdi. Sunt igit apud phm multi motus ab agẽte nõ vniuoco: sed equoco: & ibi agens est virtualr tale in actu qle patiẽs formalr in poa. ¶ Si arguas. g in oĩbꝰ posset idẽ esse in actu vtuali: & in poa ad actũ formalem & sic qdlibet põt mouere se. ¶ Rñ° q in ista illatiõe est nõ causa vt cã: nã ex gñali rõne actus vtualis & potẽtie ad actuz formalẽ nulla est repugnãtia: qr si ex ista rõne esset repugnantia: tunc & in quolibet esset repugnantia: tamen in aliquo, cum actu virtuali, concurrit aliquid aliud: ppter qd repugnat sibi qñqz esse in poa vel actu formalr tale. Exẽplũ, esse calidum vtualiter in actu: & formaliter in poa, de se nõ includit ɔdictionẽ vel repugnãtiam: & iõ in nullo subiecto icludunt repugnãtiam: q ppter hoc nõ possint esse simul: nec alteꝝ esse ibi qr alterũ. Tñ sol qui est calidus vtualiter non põt esse calidus formalr: tñ hoc nõ est ppter repugnãtiam istoꝝ. pbo: qr saturnus est frigidus vtualiter: & tñ nõ põt eẽ calidus formalr. g actus vtualis nõ erat in eo cã repugnãtie: sed aliqd aliud quod est cõe soli & saturno: puta q ista sunt corpora icorruptibilia: & caliditas ẽ qlitas corporis corruptibilis. ¶ Sed si obijcias q talia pnª metaca: ex quo sũt gñalia: nõ debẽt negari ppter aliq̃s difficultates speciales. ¶ Rñ° q nulla sunt pnª metaca: que hñt multa singularia falsa: intelligẽdo aũt q nihil est in actu vtualiter & in poa ad actũ formalem: & q ista repugnãtia accipiat ex pte vel rõne actus & poa. nõ est pnm metacum: qr multa singularia satis patẽter sunt falsa: ex quo pz q illud non est pnm metaphysicuz: sed q nihil est in actu formali & in poa respectu eiusdẽ actus foꝛalis, veꝝ est q h sic nihil est in actu & in poa. ¶ Et si oĩno ɔtendas q ẽt loquẽdo de actu virtuali & potẽtia ad formalem actuz sit pnm metacum. Quo alij erant ita ceci: & iste solus videns: vt rõnem cõium terminoꝝ metaphysicoꝝ non possent ɔcipere: & ex eis apphendere veritatem talis cõplexi qd ipse ponit pnm metaphysicum: qd nõ tñ ab alijs nõ ponitur pnm: imo in multis falsum & nunq̃ necium in rõne terminoꝝ. ¶ Cum arguit scdo, ex 2° phys, de cã mãli & efficiẽte q nõ coincidũt veꝝ est de mã que est in poa pura. sed non de mã fm quid: qlis est subiectum respectu accntis. Necesse est eniz aliqd idem qñqz esse mãm & efficiens

Margin notes (right): bea. q. 15. & i collationibus quãcũqz. 4. 3. — R — 5. phys. t. c. 4 & sequentibus. — Doctrina singularis. — hic pz error aduersarioꝝ q militare credunt ɔtra doctorem. — Vide. 3. cel. c. 21. — Sic in originali doc. — 2. c. 70. — S

τ efficiens respectu eiusdem:qđ apparet:quia al's passio
non predicaretᷣ per se scđo modo de subiecto:qꝛ si predi
cetᷣ per se scđo modo de eo est eius cā mālis:sicut mate/
ria est in accn̄tibus:qꝛ ponitᷣ in diffinitione eius:vt addi
tū:si etiā est predicatio per se.igitᷣ τ nec͞ria.sed qđ est sola
cā mālis respectu alicuius:non hēt necessitatez respectu
9.meta.t.c. 17. eius.ergo opꝫ preter cālitatem māe ponere in subiecto
a.l.efficiētis. cālitatem τ efficiētis ad saluandum necessitatē. ⸿ Qđ
arguitᷣ postea de relationibus realibus oppositis. Dico
φ alique relationes opposite sunt incōpossibiles in ea/
dem nā τ in eodē supposito.alique in eodem supposito:
sed nō in eadem nā.alique nec in eadem nā:nec in eodē
supposito.vn̄ ex rōne relationum realium in cōi:nō po/
test ↄcludi repugnātia eaꝝ in eodem.⸿ Exēpla predi/
catoꝝ:cā τ causatū in eadem nā siue supposito repugnāt:
qꝛ si non.tunc idem depēderet a se:producens τ ꝓductū
T nō repugnant.in eadē nā:qꝛ nā pōt cōicari sine diuisio/
ne sui:qlis est nā diuina:repugnant tn̄ in eodem suppo/
sito:mouens aūt τ motum nec in eadem nā:nec in eodez
supposito repugnāt:qꝛ hic nō ponitᷣ depēdentia eētia/
lis:qlem ponūt relationes cāe τ causati:nec per idē po/
nitᷣ φ idem sit anteqꝫ sit:qđ ponē videtᷣ rō ꝓducti τ ꝓ/
ducētis.sed tn̄ ponitᷣ hic:φ idem depēdet a se/quantuz
ad actū accn̄talem.sicut motuz a mouēte depēdet quā/
tum ad actū accn̄talem/quē recipit ab eo. Incōpossibi/
litatem igitᷣ aliquaꝝ relationū opꝫ reducere ad aliquaz
incōpossibilitatē priorem.τ vbi ista prior non inuenitᷣ:ibi
nec illa incōpossibilitas relonum oppositaꝝ ↄcludetur.
⸿ Hoc etiam amplius declaratᷣ:qꝛ sicut iste relones ꝓ/
ducētis τ ꝓducti que sunt repugnātes in eodem suppo/
sito:pn̄t fundari in eadem nā illimitata:sicut in essentia
diuina.ita iste relationes mouētis τ moti que multo mi/
norem hn̄t repugnātiam/fundari pn̄t in eadem nā aliq̄/
liter illimitata.Quicqd aūt est in poᵃ ad aliquem actum
formaliter:τ cum hoc habet eādem actualitatem virtua
liter:sicut cum idem mouet se:est aliqualiter illimitatū.
ponitur enim non tn̄ capax illius pfectionis:sed vt cau/
sans eam:ibi igitᷣ ꝓpter illimitationem aliqualem bene
cōpatiuntur se iste relationes opposite.
⸿ Contra omnia relatiua sunt eodem modo opposita:
ergo eodem modo incompossibilia.
V ⸿ Ad achillem eoꝝ φ qđlibet moueret se. Dico φ sicut
argutū est ↄ pmam opionez in excludēdo cām sine qua
nō:φ nihil est cā/totalis τ pfecta/τ nālis effectiua alicu/
ius:qn ipm approximatū totali receptiuo τ nō impedi/
tum causet illud:lignuz aūt semp est approximatū sibi/
ipsi:τ sufficiēter:τ non pōt poni aliqđ ꝓpetuum impedi/
mētuz:qꝛ ignis nō est pn̄s sibi:qꝛ si ponatᷣ hoc ipediēs:
amoueatᷣ illud τ nō erit impediuz.si aliud/amoueatᷣ il/
lud:τ sic discurrēdo per singula:habebitᷣ sibi pn̄s lignū:
τ nullo mō impeditū.igitᷣ si ipꝫ esset cā actiua totalis re/
spectu caloris.τ ipm est etiam totalis cā receptiua. igitᷣ
semp esset calidū.nō aūt semp est calidū.ergo cum non
possit poni nō cālitas totalis ꝓpter ipedimētum:nec ꝓ/
pter nō approximationē:nec ꝓpter receptiuū: ↄcluditᷣ
φ in ligno nō est cālitas actiua totalis:qđ est ꝓpositum.
sic igitᷣ nō oīa mouebunt se vt cāe totales:qꝛ nulle tales
nāe:que nō hn̄t semp actum:sunt cāe nāles totales illius
actus.⸿ Sed dices:saltē dicam lignū esse cām partia/
lem:vt pn̄te igne coagat ad calefactionem sui:in rōne ef
fectiui vel actiui ptialis. Nec ista cauillatio valet:qꝛ cāe
due partiales nō ponuntᷣ respectu eiusdem effectus: qn̄
altera pcise hēt totum effectū in virtute sua vniuoce vel
X equoce:pbo.si enim altera haberet in virtute sua totuz
effectum:sequitur φ totum potest producere. igitᷣ alia
causa partialis nihil potest producere:vel idem bis pro/
duceretᷣ:ignis aūt:qui ex pcedēti argumēto:ↄclusus fuit
hēre actiuitatem respectu calefacere in ligno:hēt in se v/
tualiter totū calorem ligni:ergo lignū hic nullam habet
cālitatem ptialem.⸿ Ad ꝓpositum igitᷣ:qꝛ aīa nō sem/
per est in actu respectu cuiuscūqꝫ intellectionis:cū tamē
ipsa sit receptiua respcū cuiuscūqꝫ intellectiōis:τ ipsa sit
sibiipsi approximata:τ nō semp impeditᷣ.ↄcluditᷣ ip/
sam non esse cām actiuam totalē:sed aliqd aliud requi/
ritur:illud aūt aliud ↄcluditᷣ esse obiectuz:qꝛ eo pn̄te se/
quitᷣ effectus:eo non pn̄te/non pōt hāri effectus. Conclu/
ditᷣ ergo pmo/causalitas aliqualis in obiecto:nec totalis:
qꝛ obiectum ꝓpter sui impfectionē non pōt hēre in virtu
te sua totaliter itellectionē ꝓpter suā perfectionem.τ iō
ↄcluditᷣ:φ cum obiecto requiritᷣ aliqua alia cā actiua ꝑ/
tialis:non aūt alia ab intellectiua:qꝛ ipsa ↄcurrente cum
obiecto sequitᷣ intellectio.sic ḡ ↄcluditᷣ hic duas esse cās
partiales actiuas: τ in alijs multis: non † qui nihil mo/ a.l.φ nihil τc̄.
uet se:nec totaliter:nec partialiter. Istud etiam(qđ habe
tur pro Achille)non videtᷣ multum efficax argumētuz:
hoc enim videtᷣ esse cautela quedam diuertēdo a parte
opponētis ad ptem rn̄dentis:qꝛ ꝓpter defectum argu/
mētoꝝ induunt tales:formam rn̄dentium:vt respondē/
tes:faciant argumenta ad probādum vnum necessariū:
scilicet φ lignum non calefaciat se.
⸿ Ad rn̄sionem achillis/videtur sequi φ lignum non
calefaciet se nisi pn̄te alio:sine quo nō:sicut per se volun
tas nō volificat se:nisi pn̄te obcto per cognitionē.⸿ Si
etiam dicas φ semp calefacit alteꝝ qui hēt virtutem a.l.quod.
calefaciēdi.⸿ Rn̄detᷣ φ pus calefaciet se qꝫ aliud. τ ꝫ
pmum nō est nisi pn̄te cā sine qua nō.vel forte nunqꝫ ca
lefacit aliud:sicut nec volūtas volificat aliā volūtatem.
Nam cōcesso φ aliqua actio de gn̄e actionis sit imanēs
dicetᷣ φ quelibet:vel q̄liter non:⸿ Aliter ↄ achillē: φ a.l.quare.
pn̄tibus diuersis lignis:ignibus simil'r dispositis oīa ca/
lefiūt/pn̄te aūt eodem obcto/diuersis volūtatibus/non
oēs simil'r volificātur.12.tri.c.6.Aug.igitᷣ hic agit ignis:
τ non ibi obiectum:qꝛ tunc eque ageret in oēs volūtates.
⸿ Cōtra hoc instatᷣ:qꝛ si volūtates nō similiter patiun/
tur pn̄te cā sine qua nō.hoc est:qꝛ agent libere per te.li/
gnum pn̄te cā sine qua non:agit nāliter. Ita probatᷣ hic
φ ignis sit cā hic:aliter qꝫ sine qua nō.Sed dī tn̄ lignū
est nāle:volūtas vero non.⸿ 3ᵒ modo ↄtra achillem φ
qcquid patitur ab aliquo patitur.vbi ergo aliqd non po
test a se pati:opꝫ ponere φ patiatᷣ ab alio. τ vbi non pōt
ab alio:opꝫ ponere φ a se. Volūtas nō pōt pati ab alio:
non loquēdo de deo.tum qꝛ tunc volitio nō esset in pote
state eius.tum qꝛ nūc aliqđ aliud mouens eodem modo
se hn̄s τ respectu eiusdē passi posset idifferēter i vtrūqꝫ
oppositoꝝ:qꝛ voluntas pōt velle τ nolle eodē mō psen
tatum. Itaqꝫ nec͞ium est attribuere voluntati pncipali/
ter motionem sui ad velle:qꝛ ipsa sola hēt indifferentiā
in agendo ꝓportionatam tali passō:sed lignum non ha/
bet in agendo indifferētiam ꝓportionatam sibi in rōne
passi.est enim receptiuum q̄litatum disparataꝝ τ ↄtra/
riaꝝ etiam:quaꝝ aliqua intensa facta corrūpit ipm: nec
hēt pncipia tot vniuoca.pꝫ etiam:qꝛ nihil vniuoce mo/
uet se.nec vnum pncipium vniuocum:qꝛ quo esset ita il
limitatū:nisi dicēdo qđlibet posse in oēs q̄litates susce/
ptibiles in ipso:etiā corruptiuas sui.in volūtate aūt q̄li/
bet in qꝫ pōt:est operatio eius/τ aliq̄lis perfectio.

Pro tertia τ quarta opione nō sunt argumēta
adducta ad que oporteat responde/
re.⸿ Qui vult credere de actu pmo simplici:τ de scđo
distincte cognoscendi:vel illud dictū quarte opi.φ spēs

inclinat/credat:non credenti tamen/non sit articulus fidei:nisi p rõnē ostendatur. ¶ Iste tñ due opiniones. s. 3ª et 4ª que videntur inter se opposite/concordant adinuicē et confirmant: et hoc sic. ad agendū requirit rõ formalis agēdi: et ratio agentis/agens est suppositū. rõ agendi est forma elicitiua actionis. In pº igit actione in intellm possibilem agens est phantasma. sed qd qd est splendens in phantasmate est ratio agendi in ipm. et hoc inquantum illud qd qd est/stat in lumine intellˢ agentis: et penetrat ab ipso lumine et ambit ab ipso agente. et hac rõne agendi primū ipressum in intellm possibilē est incohatio habitus scientialis:que incohatio nõ est spēs intelligibilis: nec forma mouēs ad actū intelligēdi:qz obm est in se pñsens qtenus relucet in phãtasmate:qz phantasma pñsens est intellectui:qui vbiqz est in corpore. igit non requirit aliq alia spēs per quā obm sic sit pñsens: nec aliqd aliud tenēs vicem obiecti vel representans ipm:cū ipsa ipressio pº habeat rõnem et quo/et qd/respectu itellectionis/qz: qz per ipsam est intellˢ in poª ppinqua et accidentali ad actū intelligendi:sicut p grauitatem est corpus in poª ad vbi: et ēt est quo:quātū ad hoc qz manet in intellu ipedito ab actuali intellectione:est ēt qd/qz sibi primo occurit sicut fm Aui. Primū sensatū est spēs non vt obm terminans:sed vt qd:quasi deducens:nõ per collationē:sed p continuationē ducit in obm. Sic igit concordant pª opio et secūda/quo ad hoc:qz pªma negat spēm et scda cōcedit inclinationē precedentē actū. Quo ad hoc aūt qz pª opio ponit intellm esse passiuū respectu primi actus:et actiuū respectu secūdi actus: et 2ª opi. videt ponere qz aīa seipsa eliciat actū. hoc concordat sic:qz facta tali ipressione pª in intellm possibilē:ipse intellˢ occurrit tali passioni: qz oē passium occurrit agenti/inquantū passium nitit saluare suū eē: h ēt vult Aug. 6. Musice. vbi logt de illis numeris occursorijs et de alijs:in isto occursu intellˢ imbibit illā intellectionē 9fusam: et transmittit ad intima sua: et tūc recipit eā a se intimius qz possit eā recipere ab obto. illi etiā impressioni sic intimate occurrit intellˢ secūdo: et in illo secundo occursu imergit se illi penetrando illā: et in hoc est distincta et perfecta cognitio intellectus.

a. l. occursoribus

Quicquid sit de opinionibus illis:quas iste medius nitit exponere:arguit cōtra multa hic dicta. Qd primo ponit. s. qd qd est relucens in phãtasmate esse rõnē agendi formalē phantasmati. ¶ Contra. qūo aliqd est rõ agēdi alicui:in quo nõ est formalr: aut si quoquo mõ qd quid est/ponat in phantasmate:cū istud sit esse eius fm qd:qz fm esse repñtari: et nõ fm aliqd eē existit. qūo ipm qd quid est/fm istō esse erit rõ formalis agendi aliquā actionē realem: et ita cū istud phantasma per qd cōuenit sibi istud esse/nõ sit principalis cā agendi:fm eos:nec qd quid est:fm qz existit in eo est pñcipalis ratio agēdi:qd est 9 eos. ¶ P. preter hec/qro qd est qd qd ē/stare in lumine intellˢ agētis:si nihil aliō est nisi intellm agentē esse in aīa: et in phãtasia eiusdē aīe eē phantasma. g perpetuo/qñ phantasma est in vtute phãtastica fit ista penetratio et ambitio: et ita erit in frenetico et dormiēte:qd negat ille cuius opi. exponit. si aliqd aliō est quā illa duo esse simul: et sit aliqua actio noua:de igitur eius terminus nouus:non erit in phantasmate. igitur erit in intellectu possibili. g qd quid est/non agit per aliquā penetrationē:que penetratio precedit actionē quod qd est:sed tñmō qd quid est cum intellectu agente coagit causando aliquā ipressionem nouā in intellectu possibili. hoc dicit opi. illa pªma. ¶ Si dices alia opi. ponit speciem intelligibilem impressam. ista nõ ponit spēm talem sed incohationez habitus scientialis. ¶ Contra. ista opi. ponit istam impressionē esse primū:quo intellectus est in potentia accidentali:cum tñ prius esset in potentia essentiali. sed si per istam impressionē non est obiectum intelligibile pñs nunc magis qz prius:nõ magis est nūc in potentia accidentali qz prius:si est pñs aliquo modo nunc:quo modo nõ fuit prius pñs:illud quo nūc est pñs est species intelligibilis:hoc etiā magis apparet ex hoc qd primo ei occurrit tanqz ostendenti obiectū pp nãlem continuationē ad ipsuz:hoc non posset esse:nisi obiectū reluceret in eo: et ita haberet rõnez spēi. ¶ Silr hoc qd dicitur incohationē habitus scientialis precedere actū:nõ est verum:qz habitus pprie loquēdo:vt Phs loquit 2º ethicorz gñatur ex aliquo actu elicito: et sicut vltimusgradus habitus gñatur ex vltimo actu:ita pºmus ex primo. ita qz quicūqz gradus habitus est posterior aliquo actu. g illud qd est simplr primū in intellectu possibili/nõ est aliqd ipsius habitus. ¶ Hoc confirmat fm opionez illius doctoris qui exponit:qz ponit istam incohationē eē essentiā habitus totam. ¶ Qd vlterius dī de occursu illo/ratio occursus non bene assignatur:nec ad intentionē Aug. patiens enim occurrēs agenti nitit saluare se et cōtra agere agenti corrūpenti se. hic istud agēs agit ad perfectionem et salutem patiī. g non occurrit ei pp illā rōnez vt saluet se. nec ista est intētio Aug. vult eni qz aīa occurrens passioni facte ab aere in aure:vehemētius agitat illuz aerē: et cāt magis auditionē qz solus sonus cāret. hoc igitur occurrere est ei coagere. ¶ Et nūc rñdeo breuiter ad Augᵐ/impressione spēi sensibilis facta in organo vel speciei intelligibilis facta in intellu aīa per potentiaz talē occurrit. i. cū illa specie ipressa coagit ad actū aliquez pfectiorē:qz posset illa spēs de se sola cāre. ¶ Et auz vltra addit ō illo duplici occursu:p occurrit passioni quasi coagenti post/passioni ibibite. quero qd significēt ista verba metaphorica:si significēt qz p scdm occursuz causatur aliqd pfectius qz p pºmū: et illud intimius perficit sicut dī mã intimius pfici a forma pfectiori que magis actuat eā. g in 2º occursu nõ transmittitur passio illa ad intima magis qz prius. sed anima coagens illi passioni causat aliquid perfectius:quod est intimius in anima qz illa passio prius causata.

Cap. 1. et se quentibus.

Henri. quoli. 5. q. 19.

2. et 3. de ciu.

a. l. tangenti.

a. l. transfundit.

¶ Opio est qz intellˢ est pñᵐ intellectionis quātū ad sbaz actus:sz obm est pñᵐ quantū ad actus specificationē seu modificationē. ¶ Cōtra/nihil/nullū ē pñᵐ:itellectio circūscripta modificatione seu specificatiōe nihil est. g et c. Maior intelligit de nihilo qz includit 9dictionē: minor pbat. qz pus nã intellm. precise est aliqd pōe eē:sz intellectio sine hoc qz in eodē instāti nature sit alicuius obti: est 9dictio:alioquin esset forma mere absoluta.

Ad auctoritatē phi. 3. de aīa qz intelligere est pati:que adducit pro 5ª opi. Dic tñ non determinādo:dico qz phs locutus est cōiter de potētijs aīe/inquātū sunt qbus formalr sumus i actu 2º puta de sensu inquātū est quo formalr sentim⁹. de intellectu inquātū est quo forialr intelligimus:formalr āt intelligimus itellu inquātū recipit itellectionē:qz si causet eā actiue:nõ tñ dicor itelligere itellu iquātū cāt:sed inquantū hz itellectionē vt formā:hēe eni qlitatē est eē qle: et ita itellm hēe intellectionē siue recipe:qd idē est:est ipm eē itelligentē:nos igit itelligimus itellu:inquātū recipit intellectionē. iō phs loquēs sic de itellu:necēe habuit dicere eū eē passiuū: et qz itelligere est qddam pati:h est qz intellectio iquātū est qdā q formalr itelligimus/est foīa qdā recepta i itellu:nõ āt itelligim⁹ ea iquātū est qd cāturm ab itellu si cāur ab eo. nā si de⁹ eā cāret et eā in itellu nro ipimeret:nõ minus ea itelligeremus sicut dixi de itelligētia

Y

de intelligentia actualr. ita dico de scire habitualr: q₃ intellis est quo scim⁹ hitualr, inquātū recipit habitū: nō inquantū istū cāt, si illū causat: dico igit̃ q₃ oēs auctes, que sonāt passibilitatē itclls possibilis pnt exponi de eo inquantū eo cognoscimus habitualr, vel inquantū cognoscimus actualr. ⁊ isto modo ꝯcedo q₃ est passiuus. ⁊ si sit actiuus, non tñ ſm istam rōnē. ſ₃ accidit ei q₃ sit actiuus ſm istā rōnem: affirmāt ergo isti auctes de itellectu qđ ꝟerū est q₃ sit passiuus: nō loquētes de intellu sub rōne actiui sed asserentes ipm hēe rōnem receptiui: ſ₃ ipm nō dicant nō esse actiuū. locus aūt ab auctoritate non tenet negatiue. ⁋ Et per idē respondet̃ ad illud de potentia accidētali ⁊ essentiali: nō enī intells est in potētia essentiali, q₃ deficiat sibi aliqua rō causalitatis quantū est ex parte sui: sed intells est in potētia essentiali, qñ alia cā ꝑtialis nō est sibi pñs: quā op₃ esse presentē, ad hoc q₃ sequatur actio. ⁊ qñ illa cā ꝑtialis est approximata, est in potentia accidentali siue ꝓpinqua ad agēdum. ⁋ Sed illa auctoritas que dicit q₃ intells possibilis nihil est eorū que sunt ante intelligere, reqrit aliam expōnem: quaꝫ

Thomas. i. p. te sūme. q. 87 ar. 1. ⁊ Egidi⁹ de roma q̃ libro. 1. q. 3. ⁊ q̃tl. 2. q. 23. Uide. vv. l. 2. q. 1. de cognitiōe angeli sol uēdo. 1. pncipale.

intantū pertractant aliq: vt dicant intellectū possibilem esse in pura potētia in gñe intelligibiliū, sicut mām primā in gñe corporaliū, que nō est intentio phi: q₃ potētia ad accidēs nunq̃ fundat̃ nisi in substātia in actu: intellectio aūt, siue spēs intelligibilis nō est forma substātialis sed accidētalis. igit̃ qđ est imediatuꝫ receptiuū illius, est aliqd in actu substātiali: aut saltē qđ est mediate receptiuꝫ. ⁊ tunc qđ imediate recipit, erit aliquis actus accidētalis: sicut se h₃ supficies ad albedinem. intells igit̃ possibilis, ſm qđ est illud in quo recipit̃ spēs intelligibilis,

Z

vel intellectio, vel illud ſm q₃ spēs recipit̃ in aīa nō erit purū potētiale: sed erit aliqd in actu pmo. ſ₃ iste respcūs potentie, nō sit aliqd in actu. cū eniꝫ loquor de potentia receptiua albedinis, non loquor de potētia que dicit respectū ad albedinem. ille enī respectus nō est aliquid in actu. sicut nec albedo ad quā est: est aliqd in actu: sed illō in quo est ista potentia est aliqd in actu: vt superficies, q̃ est receptiua albedinis. ita hic, ſ₃ ante intellectionē potētia ante actū que est respectus ad itellectionē, nō sit aliquid in actu, sicut nec intellectio ad quam est: tñ illud in quo est ista potentia, qđ est fundamētū istius respectus, est aliquid in actu, ⁊ illud est itellectus possibilis. non est igitur apđ phm intellectus possibilis nihil in actu, sicut isti accipiunt: sed op₃ exponere illaꝫ auctoritatē hoc mō:

Cl

nāliter intelligimus primo illa que primo occurrunt ex phantasmatibus. sicut dictum est in q̃ōne scđa huius distinctionis. nihil igitur possimus potētia propinqua intelligere ante itellectionē alicuius imaginabilis. ideo nō possimus intelligere intellectū ante intelligere alterius intelligibilis. ergo nec intellectus pōt itelligi a nobis añ intelligere alterius intelligibilis. g̃ non est intelligibilis ante intellectionē alicui⁹ alterius. sicut primū antecedēs est verū, sic ⁊ ꝯñs. ideo sic intelligēdū est ipm nō esse aliquid eoꝝ que sunt ante itelligere. s. intelligibiliū: non q₃ anteq̃ intelligat nihil sit in actu: ſ₃ q₃ nō est aliquid qđ possit potentia ꝓpinqua intelligi a nobis, ante intelligere alterius, ꝑꝑ intellectionē nostrā naturalē incipientē a phantasmatibus. ⁋ Et cū post arguit̃ de illa silitudine, q₃ sit rō, taꝫ faciendi, q̃₃ agendi. Dico q₃ in faciente, bene

Aa

forma est rō faciendi, in qua forma faciens assimilat sibi factū: sed in agēte nihil est productū nisi ipsa actio. actio

9. meta. t. c. 16 ⁊ alibi. vbi, supra.

enī est vltimus terminus, nec h₃ aliū terminū, ⁊ ideo nō op₃ q₃ in agente rō agendi sit aliquid in quo assimiletur agens alicui alteri ꝓducto. ⁋ Sed dices, saltem illa est rō agendi in qua agens assimilat sibi ꝓductū. s. actioneꝫ ipsam. ⁋ Bene ꝯcedo q₃ spēs illa que est silitudo obiecti, ⁊ per quā intells assimilat̃ cognitioni ꝓducte, est aliqua rō agēdi: sed non totalis rō: nec etiā rō principalis: sicut patebit in sequēti q̃ōne: sed qñ due cause ꝯcurrūt sufficit in ꝓpingore silitudo formalis: ⁊ in remotiore virtualis, siue silitudo equoca: ⁊ ita itells q̃si cā superior equoce ⁊ virtualr assimilat̃ cognitioni ⁊ intellectioni. spēs aūt quasi cā ꝓpinquior, q̃si vniuoce ⁊ formalr assimilatur ei. ⁋ Cū arguit̃ post de indeterminatione intells ad diuersos actus ⁊ obiecta. ⁋ Rñ° q₃ alia est indeterminatio mālis propter defectū actus. alia est indeterminatio agētis ꝓpter illimitationē v̄tutis actiue: sicut sol est indeterminatus ad multa generandū. pmo modo indetermi-

natū, nō agit nisi determinet̃ per aliquē actū: q₃ als non est in actu sufficiente: sed in potētia. scđo mō indeterminatū, nulla forma alia a se determinat̃: sed ex se determinat̃ ad ꝓducendū quēcunq₃ effectū ad quē ex se est indeterminatum. ⁊ hoc pñte passo receptiuo: sicut sol, presente passo, gñat qđlibet gñabile, ex quo ipm natum est gñari: ita in proposito, indeterminatio intells non est, indeterminatio potentialitatis passiue in ordine cālitatis: sed est indeterminatio actualitatis, quasi illimitate. ⁊ iđ non determinat̃ per formaꝫ que sibi sit rō determinate agendi: sed tñmodo per pñtiā obiecti circa qđ determinatū nata est esse determinata itellectio. ⁋ Uel alr posset dici, q₃ sicut cā supior determinat̃ ad agendū, ꝯcurrēte aliqua particulari cā inferiori: sicut sol ad generandū hoiem, ꝯcurrente hoie agēte. ⁊ bouē, ꝯcurrente boue: nō aūt per aliquā formā in se receptaꝫ. ita intells, qui est cā superior, ⁊ causa illimitata determinat̃ ad hoc obiectuꝫ ꝯcurrente cā particulari determinata: puta ad agenduꝫ circa hoc obm ꝯcurrente hac spē. nō enī istud determinans, determinat effectiue cām indeterminatā superiorēneq₃ formalr: sicut rō agēdi: sed sic determinat, ꝟ est virtus actiua supior indeterminata, pōt in determinatū effectū, tali virtute inferiori determinata ꝯcurrente.

Bb

Ad argumenta

principalia. ⁋ Ad pᵐ dico. q₃ argᵐ phi 2° de aīa, bñ ꝯcludit q₃ sensus nō est cā totalis respectu sensationis: quod ꝯcedo: ⁊ ita argutū est supra ꝯtra pmā opioneꝫ. q₃ aīa nō est cā totalis actiua ad intellect'onē. ⁊ ꝟ cōcedo: sed non ꝯcludit q₃ n sit partialis cā: sed nō sequit̃ ex ꝟ, q₃ semꝑ sit in actu: nisi qñ reliqua cā partialis ꝯcurrit. ⁋ Ad 2ᵐ, nō tractando illā difficultatē: verū actiuitas illa cōpetat intellectui agenti vel possibili: dico q₃ intells possibilis, ſ₃ q₃ phs loqtur de eo, est illō quo formalr sumus itelligētes. ⁊ eo mō ꝑcise est quo est oīa fieri: q₃, vt dicebat̃ prius, sumus eo formalr intelligentes, inquantū recipit, nō inquantū agit: ſ₃ agat: q₃ hoc accidit sibi inquantū est quo itelligimus. ⁋ Ad 3ᵐ, ſ₃ ꝯñtia non sit nec̃ia: q₃ sol pōt eē causa multoꝝ differentiuꝫ spē, ꝑꝑ distinctas virtutes in ipso, que sufficiūt in rōne cāe effectiue, ad distinguēduꝫ effectus: tamen ad ꝓpositum pōt cōcedi ꝯsequentia. cōcludit enim q₃ anima non est causa totalis omniuꝫ intellectionum: quod concessum est.

Cc

Ad primum

in oppositū, ꝯcedo q₃ aīa: q₃ imālis est: est receptiua cuiuslibet intellectionis. ipsa etiā est actiua cuiuscūq₃ itellectionis obti alterius a se vt cā partialis. ⁊ actiua intellectiōis ō se, vt totalis cā: q₃ vt cognoscens ⁊ vt cognita ſm Augu. 9. de tri. c. vlti. ſ₃ talē intellectionē nō habemus pro statu isto: sed ex imālitate eius, non sequit̃ q₃ ipsa sit totalis cā cuiuscūq₃ intellectionis obti alterius ab ipsa. ⁋ Ad 2ᵐ cōcedo ꝯñeꝫ, q₃ cognitiones diuersaꝝ specieꝝ ꝓpric. s. virtute ipsaꝝ habite, differūt spē. qđ ꝓbo: q₃ ad indiuidua

Dd

s. l. gignens ⁊ vt genita.

eiusdem spēi non reqrit̃ totalis cā diuersa spe:vel aliqd
in totali cā/diuersiuz spe ab eo qd est in totali cā alterius
indiuidui.nūc aūt ad intellectionē albi ꝛ nigri/nec̄io req
runt̃ aliq̄ diuersa spe:puta album ꝛ nigrū/vel aliqua in/
cludētia ipsa.ergo ista duo magis differunt q̄ indiuidua
vnius speciei.ergo differunt specie.

¶ Ad indiuidua eiusdē spēi nō reqrit̃ nec̄io cā alterius
spēi/probat̃.qꝛ forma est pn̄m agendi/ꝛ est formalis ter/
minus actiōis.igit̃ forma vnius rōnis pfecta est q̄/eius/
dem rōnis respectu termini formalis eiusdē rōnis.igit̃
respectu talis termini non requirit̃ aliud quo.

¶ Cū arguis vltra/q tūc oēs habitus taliū differrēt spe.
ꝯcedo de habitibus qui habent̃ virtute ꝓpria taliū obie
ctoꝝ:ꝛ pbat̃ hec ꝯclo/sicut pcedens per cās. ¶ Et cū
dicis/quo tūc esset vna scīa de pluribus spēbus spālissi/
mis. ¶ Rn̄o. q vna spēs spālissima pōt includere mul/
Ec tas alias spēs virtualr̄/siue passiones eaꝝ/siue per mo/
dū cāe/siue per aliū ordinem essentialē. ꝛ tunc habitus/
ille qui est formalr̄ illius obti primi includentis alia/est
virtualr̄ alioꝝ obtoꝝ.lꝫ nō formalr̄ ꝛ p̄.est igitur ille ha
a.I. actualiter. bitus vnus ab vnitate primi obiecti virtualiter cōtinen/
tis oīa que continent̃ in illo:non est aūt ꝓprius cuicūqꝫ
virtualiter cōtento in primo obiecto:sed qui essent pro/
prij illis/essent distincti/sicut illa sunt distincta.

Hic doc. in originali. ¶ Hic queri pōt/an intell's agens sit pn̄m actiuum respe/
ctu intellectionis/ꝛ ibi tangat̃ quo se hꝫ ad memoriā/pp
qd ponitur tm̄ in deo/ꝛ patebit quid sit perfecta memo/
ria:sicut Aug.loquit̃ de ea. Restant m̄ duo alia difficilia
hic ꝛ alibi determināda.s.de cōseruatiōe spēi post actū/
cōtra Auic.que difficultas bene pōt tāgi in vno argo.q.
pcedēte d spe/ꝛ aliō difficile/d memoria ꝓpe dcā respcū
pteritoꝝ/q̄ ee qd p secta hic q̄ in.4. Qō. VIII.

a.I. 3o vel 5o q̄ro Vero de cōparatione istaꝝ duarū cau/
sarū ꝑtialiū/que causant notitiā
genitā. Utrū principalior cā notitie genite sit
obm in se vel in specie pn̄s vel ipsa pars in/
tellectiua aīe. Qꝫ obiectum.probo:qꝛ illd est
pncipalius mouens qd mouet nō motum q̄ qd mouet
motū/sicut apparet in oībus causis essentialr̄ ordinatis.
T.c.54. obm autē mouet non motū.sicut habet̃ a pho 3o de aīa.
intell's aūt nō mouet nisi motus.g̃ ꝛc. ¶ Itē agēs assimi
lat sibi effectū quantū pōt.g̃ illud est pncipalius agens
qd magis assimilat vel cui magis assimilat̃ effect9:act9
aūt magis assimilat̃ obiecto q̄ intellectui.g̃. ¶ Itē vni/
tas scientie assignat̃ penes vnitatē obiecti virtualr̄ cōti/
nentis eā.nō aūt attribuit̃ intellectui talis ꝯtinentia virtua/
lis respectu habitus.ꝯtinere aūt virtualr̄ ꝯuenit cāe acti
ue.g̃ pncipalior cā illius hitus erit obm q̄ intell's.ꝛ si cā
habitus.igit̃ ꝛ actus. ¶ Ad oppositū argui̇t sic. Quāto
aliquid est actualius tāto formalius ꝛ perfectius/tanto ꝛ
actiuius.g̃ aīa/que est forma actualior/multis alijs cau/
sis ꝯcurrentib9 erit actiuior:ꝛ ita qn̄ ꝯcurrit cū eis in agē
do erit pncipalius agēs:sed in intellectione ꝯcurrit cum
obto/tanq̄ cā partialis.igit̃ in intellectiōe erit cā pncipa
A lior q̄ obm. ¶ Itē enti fm qd/nō ꝯuenit actus simplr̄:
sed qn̄ hꝫ esse tale fm qd per aliud simplr̄ ens:tūc pnci/
palius cōuenit illi enti simplr̄/si illd aliquo mō sit actm̄
respectu eiusdē.obm aūt a nobis mō nāliter intell'm/hꝫ
esse fm qd tm̄ in intellu nr̄o/pp ee simplr̄ ipsius ptis in/
tellectiue:qꝛ obm in ea est sicut cognitū in cognoscente.
g̃ illius actionis/ad quā ista duo ꝯcurrūt nō erit obiectū
habens tale esse principalis causa:sed pars intellectiua
propter quam obiectum habet tale esse.

B Respondeo q pars intellectiua hꝫ principalio/
rē causalitatē respectu cognitionū/
mō nobis nāliter ꝯuenientiū. pbo p̄.qꝛ qn̄ causaꝝ ordi/
nataꝝ altera est indeterminata ad multos effectus ꝛ q̄si
illimitata:altera aūt q̄si fm vltimū virtutis sue determi
nata ad certū effectū:illa q̄ est illimitatior ꝛ vlior videt̃
esse pncipalior ꝛ pfectior. Exēplū de sole ꝛ de pticulari/
bus gn̄antib9.itell's aūt hꝫ vtutē q̄si illimitatā ꝛ indeter
minatā respectu oīuꝫ itellectionū.obta aūt a nobis nāli/
ter cognita hn̄t virtutē determinatā respectu determi/
nataꝝ intellectionē que sunt ab ipsis.ꝛ h̄ fꝫ vltimū sue
virtutis.sicut qdlibet ad itellectionē sui.g̃ intell's est cau/
sa vlior ꝛ principalior intellectionis q̄ obiectū pro sta/
tu isto. ¶ Secundo.qꝛ illa est principalior cā/qua agen
te/ alia causa coagit.ꝛ nō ecōuerso.intellectu aūt nostro
agēte ad itellectionē/obiectū in se vel in sua spe coagit.
est eni in potestate nr̄a intelligere:qa itelligimus cū vo/
lumus.z.de aīa. Hoc autē nō est pp spēm pncipaliter/ T.c.55.ꝛ.60
que est forma nālis:sed ꝓpter intellectū/quo vti possu/
mus cum volumus.principalē aūt actionē intell's/sequi
tur actio spēi.q̄ nata est esse semp vniformis ex pte spēi.
Tn̄ aliqd obꝫ excedēs multū facultatē partis intellecti/
C ue:puta obm beatificū/vt clare visuꝫ posset poni hēc to
tā cālitatē respectu visionis/aut principaliorē q̄ ps itel
lectiua.ꝛ h̄ pp excellētiā talis obti:ꝛ pp defectū ptis in/
tellectiue. Sꝫ de h̄ in 4o li9. De obiectis aūt que mō nā/ Dis.49.ꝛ in dere i q̄u.4. 14.ꝛ.15.ꝛ.13 di.3.
liter cognoscimus p9 ps solonis videt̃ ee vera.videt̃ eni
itelligibiliū nāliter a nobis itellectoꝝ spēs i itellu ee q̄si
istrm ipsius itell's/nō motū ab itellu vt agat q̄si.s.aliqd
recipiat ab itellu:sꝫ quo itell's vtit̃ ad suā actionē:vtpu/
ta qn̄ intell's agit spēs illa/tanq̄ minus principale agēs/
coagit ad idem/vt ad effectum communem.

¶ Contra.ita possumus vti specie/saltē post pm̄ actum.
sed nō ante:sic nec intellu in pmo nisi sicut fortius phan
tasma mouet. Dico q non ita imediate ēt itell's est ma/
gis indeterminatus/vt ostendit prima ratio.

¶ Uñ pbat̃ q magis sit i ptāte volūtat̄ vti itellu q̄ spe
itelligibili.vtrūqꝫ eni ex se ē nāle agēs/ꝛ q̄re nō vtrūqꝫ
libeꝝ p pticipationē. Rn̄o. nihil est pticipatione p̄ libeꝝ
nisi qd est in eadē eēntia cū voluntate. ¶ Contra. poten
tie organice ꝛ organa ꝛ extrinseca ēt sūt pticipatiōe libe
re. Silr̄ in ptāte nr̄a nō est aliqs actus vegetatiue/h̄ me
dium est obscurum:quia dubium est que in nobis sub/
sunt voluntati/ꝛ que non.

Ad primum argm̄/dico q duplex est act9 intel/
lectus respectu obtoꝝ que nō sūt
D pn̄tia in se q̄lia sunt illa que mō nāliter itelligimus.pri/
mus act9 est spēs/qua obm est pn̄s/vt obm actu itelligi/
bile. Secundus actus est ipsa intellectio actualis: ꝛ ad
vtrūqꝫ agit intell's nō motus ab eo qd est cā ptialis secū
ꝯcurrēs ad illā actionē.lꝫ vnū actū intell's pcedat motio
ei9 ad aliū actū. Ad pm̄ aūt actū agit intell's agēs/cū phā
tasmate.ꝛ ibi itell's agēs est pncipalior cā q̄ phātasma:
ꝛ ambo integrāt vnā totalē cām respectu spēi itelligibi/
lis. Ad zm̄ aūt actū agit pars intellectiua:siue itell's agēs
siue possibilis/nō tn̄ mō:ꝛ spēs intelligibilis/sicut due
partiales cāe.ꝛ ibi agit ps itellectiua non mota a spe:sed
ptis mouēs.s.agēs vt spēs sibi coagat. Cum igit̃ di obm
E mouet nō motū. Dico q i vtraqꝫ motiōe obꝫ est mouēs
secūdariū:lꝫ nō sit motū.s.aliqd recipiēs in se a pncipali
siue pori mouēte. Cū dicis/q intell's non mouet nisi mo/
tus. Dico q nō mouet zo motione nisi motus pori motio
ne. hec igit̃ est comparatio duaꝝ motionum intell's:non
aūt duaꝝ cāꝝ partialiū ꝯcurrentiū in vna motione. Si
aūt cōpares cās ptiales in vtraqꝫ motione. Dico q intel
lectus vtrobiqꝫ mouet nō motus a cā ptiali ꝯcurrēte in
eadē motione. ¶ Ad zm̄ argm̄ dico q effectus formalr̄
magis

magis assimilat cāe prime iferiori q̄ remote ꝛ pncipali ꝛ pfectiori. sicut apparet de filio respectu pris ꝛ solis. vñ illud argm̄ est ad oppositū. qꝛ pbat ꝙ actus intelligēdi sit ab obiecto vt a cā pxima: qꝛ magis sibi assilatur formalr: ita ēt spēs intelligibilis magis formalr assimilatur phantasmati q̄ intellectui agēti: ꝛ tñ minus pncipalr est
Dubitatio nobilis. a phātasmate q̄ ab intellectu agēte. ¶ Cōtra, cū agēs intendat assilare sibi passuz: q̃uo principale agens nō magis assilat sibi formalr: ¶ Rñ. pncipali⁹ agēs cōiter est
F equocū ꝛ eminētius hꝫ in se pfectionē effectus q̄ cā vniuoca. ꝛ iō nō mag assilat sibi foialr: qꝛ hoc eēt iperfectionis in cā, sic assilari effectui: sed assilat magis, hoc est dat magis formā effectui per quā sibi assilat equoce q̄ det agens particulare. ꝛ ista assilatio actiua est ex pfectione cāe: lꝫ nō sit magis assilatio formalr: silr cā pfectior magis assilat effectū ei cui est assilabilis q̄ ipfectior. magis enī cāt effectū q̄lis est cāibilis ꝛ assilabilis. assilabilis aūt
Et hoc est qd plures tacit phos. est effect⁹ formalr cāe ppinque. iō ipsa cā remotior magis assilat effectiue ipm effectū cāe pxime, q̄ ipsamet cā pxima sibi. Ex eni formalr filius est silis pri hoc magis est a cā remota assilante filium pri effectiue, q̄ ab ista cā ppinqua: ea que plus dat formā qua assimilat, plus dat effectiue assimilationē. ¶ Ad 3m dico. ꝙ vnitas sciētie assignat penes obiectū: qꝛ illud est penes qd sciētie distinguunt, nō penes intellectum: qꝛ intellectus vnus est
Et inqt arist. p° post. t.c. 41. respectu oium sciaꝝ. ꝛ hoc mō, distinguendo scias, illa est vna que est vnius subiecti pmi q̄tenus obiectū primum
G hꝫ ɔtinere sciam illā virtualr: sꝫ hoc non est nisi vt cā partialis. pter eni hoc, intells est alia cā ptialis ɔtinens illaꝝ: non est igit aliud reducere sciam ad obm pmū: q̄ in altera cā ptiali hnte in suo gn̄e ordinem essentialē, reducere ad pmū ibi simplr. ꝛ ab ipso assignare vnitatē effectus, inquantū effectus est ab ea: sed cū hoc stat ꝙ multo pfectius ɔtineat in reliqua causa partialī. Qō. IX.

VLtimo circa istā pte dist. quero vtruz in mente sit distincte imago trinitatis. Et non arguo. qꝛ imago repn̄tat illud distincte: cuius est imago. igit mens distincte repn̄tat trinitatē: hoc est falsuz. pbatio. Tuz qa tūc nāli rōne possꝫ ɔcludi trinitas ex mēte nālr nota. Tū qꝛ nulla creatura in repn̄tādo excedit pfectionē sue idee: idea aūt mētis nō representat deū inquātuz trinus: qꝛ idea est dei inquantū est cā ꝛ est cā inquantum vnus. ¶ Itē nihil in mente plus repn̄tat vnā personā q̄ aliaz psonam. g̃ nec tota mens representat totā trinitatē. pbatio añtis. 15. d tri. c. 7. vel. 14. pater est memoria itelligētia ꝛ voluntas ꝛc̄. ergo pr̄ ita formalr est itelligētia ꝛ voluntas sicut memoria: ꝛ filius silr. igit memoria nō magis distincte repn̄tat prēm q̄ filiū. ¶ Item 3°, in trinitate due psone sunt pducte: in imagine aūt nihil est productū. vt pbabo. g̃ nō est representatiua productiōis. probatio assumpti. in aia non sunt nisi actus pmi vel secundi, actus pmi non sunt originati a se inuicē: qꝛ sunt ɔcreati ipsi aie: nec actus scdi sunt originati. pbatio: qꝛ actio-
Textus. nis nō est actio, nec vt sbti nec vt termini. 5. phyꝫ. qꝛ tunc eēt pcessus in ifinitū. istoꝝ igit actuū, vt terminoꝝ non est actio: qꝛ sūt foialr actiōes. pbatio. sunt eni act⁹ scdi ꝛ nō pmi: sꝫ si nō eēnt actōes eēnt act⁹ pmi. ¶ Itē ex ipsis gn̄atur habitus. actio q̄ gn̄at aliq̄ forma est actio de gn̄e actiōis. igit isti actus secūdi sūt actiones de gn̄e actiōis. ¶ Ad oppom̄ Aug. 14. de tri. c. 8. ibi querēda est imago ꝛ est inuenienda, quo etiā nā nr̄a nihil hꝫ melius.

Hic primo videndū est quid sit ratio imaginis in corporalibus. vnde translatum est vocabulū ad ppositū. ¶ 2° respectu cuius in trinitate sit imago. ¶ 3° in quo in nobis est imago.

Quantuz ad pm̄ sicut dictū est in q̄one d vestigio, dico ꝙ imago est repn̄tatiuū toti⁹. ꝛ in hoc A differt a vestigio, qd est repn̄tatiuū partis. si eni totū corpus eēt impressuz pulueri sicut pes est ipressus. illō derelictū eēt imago toti⁹, sicut illud est imago pris, ꝛ vestigiū totius: sꝫ ista ɔformitas expressiua toti⁹ nō sufficit: sꝫ reqrit imitatio: qꝛ fm Aug. 83. q. q. 74. Quācūcūqꝫ duo oua sunt silia, vnū nō est imago alterius: qꝛ non est natū imitari ipsuz. ꝛ ideo requiritur ꝙ imago nata sit imitari ipsum cuius est imago, ꝛ exprimere illud.

De secundo sciendū ꝙ, cū ɔcept⁹ vni⁹ psone in itellu nr̄o sit partialis respectu cōceptus trinitatis: illa creatura q̄ ducet nos in cognitionē trinitatis, per modū imaginis, repn̄tabit trinitatē quātū ad illū ɔceptū quē intells nr̄ pōt hr̄e d ea. repn̄tabit igit distinctionē triū psonaꝝ, vnitatē eēntie, ꝛ ordinē originis: B qꝛ illa distinctio realis in diuinis est p originē. debet etiā imitationē eēntialē ad ipsaz trinitatē, quā representat.

De tertio. Primo videndū est de illis que sūt manifesta eē in mēte. ¶ 2° in qbus nō cōsistit imago. ¶ 3° in qbus cōsistit. ¶ Quātū ad pm̄, experimur in nobis esse actū intellectiōis, ꝛ actuz volitionis. ꝛ istos act⁹ aliq̄ mō eē in ptāte nr̄a, qr̄ obm est pn̄s. g̃ opꝫ in nobis ponere aliquo mō pn̄ activa ad istos act⁹ ꝛ potētias, qbus sumus potētes respcū istoꝝ actuū. Nō pōt aūt idē (sub eadē rōne formali) eē pn̄m istoꝝ duoꝝ actuū secundoꝝ: qꝛ isti actus scdi requirūt oppositā rōnem pn̄cipiandi in suis principȳs. g̃ opꝫ hr̄e aliquā distinctionē actuū primoꝝ. ꝛ hoc proportionaliter correspondentem distinctioni actuum secundorum.

¶ De 2° in isto articulo, dico ꝙ nec in actibus primis so- Vide di.13.& potēius sic p hoc t di.16.s.
lū: nec in actib⁹ scdis solū, est imago. ¶ Qd apparet duplr. p° qꝛ hi sūt duo tm̄: ꝛ illi duo tm̄. g̃ tm̄ eēt imago dua-
C litatis, nō trinitatis. ¶ 2° qꝛ in pmis actibus: lꝫ sit ibi ɔsubstātialitas: nō tm̄ est ibi distinctio realis rei ꝛ rei: nec ordo originis. In actib⁹ secūdis etiā: lꝫ sit distinctio ꝛ origo aliquo mō: nō ɔsubstalitas. ¶ Ex his sequit 3m. ꝙ imago ɔsistit in actibus pmis ꝛ scdis sil. ꝛ hoc intelligo sic. aia hꝫ
D in se aliquā pfectionē fꝫ quā formalr est actus pmus respectu notitie genite. ꝛ hꝫ in se aliā pfectionē fm quā recipit formalr notitiā genitam. ꝛ hꝫ in se aliā pfectionem fm quā recipit formalr volitionē. iste tres pfectiones dicunt memoria, itelligentia ꝛ volūtas, vel aīa inquātū hꝫ ipsas. aia igit inquātū hn̄s actū pm̄ totalē respectu itellectionis. s. aia vel aliqd aie: ꝛ obm sibi pn̄s in ratione intelligibilis, dr̄ memoria. ꝛ hoc memoria pfecta icludendo tā intellm q̄ illud q̄ obm est sibi pn̄s ipa ēt eadē aia inquātū recipit notitiā genitā, dr̄ intelligētia. ꝛ itelligentia pfecta, vt est sub illa notitia genita. voluntas etiā dr̄ pfecta inquātū est sub illo actu perfecto volendi. Accipiēdo igit ista tria ex parte aie, vt sunt sub tribus actibus suis, in istis inquā tribus, est ɔsubstalitas, rōne illaꝝ triū realitatū, que sūt ex pte aie: sꝫ est distinctio, ꝛ origo rōne ista- E
rū actualitatū receptaꝝ in aia fm istas realitates in aia. De his vide 15.q.quoli.

Sed hic occurrunt duo dubia. ¶ Primū. qꝛ tūc videt esse q̄ternitas in imagine. nā actus primus respectu volitionis nō cōcurrit cū aliquo triūm in imagine. non cū 3ª pte pꝫ: qꝛ idē nō est pn̄m sui: nec cū 2ª, manifestū est: qꝛ actualis notitia nō est voluntas: nō etiā cum pma: qꝛ memoria dicit proprie pncipium pductiuū notitie genite nō volitionis. g̃ voluntas erit 4m̄ cū istis. ¶ Secundū dubiū. qꝛ nō videt hic saluari ordo originis sicut est in diuinis. ibi enim pª psona originat scdam: ꝛ due tertiam. hec pma pars imaginis nr̄e est cā secunde.

F sed nec pᵃ nec 2ᵃ est eã 3ᵃ. g. ¶ Ad primũ dico. q̃ imago
A põt dupl'r assignari s̃m q̃ eam dupl'r assignat Aug. vno mõ. 9. de tri. c. 4. ⁊ deinceps/ mens/ notitia ⁊ amor. Alio mõ/ sicut eã assignat. 10. d' tri. c. 10. ⁊ deinceps/ memoria/ intelligẽtia ⁊ volũtas. ⁊ de ista duplici assignatiõe imaginis loquẽs Augu. 15. de tri. c. 2. dicit q̃ illa que posita est in. 10. est euidentior. ¶ Dico igit̃ p̃mo ptractando p̃mã assignationẽ. q̃ per mentẽ possumus intelligere actũ pᵐ pfectum respectu vtriusq; actus secũdi. s. fecũditatẽ ad
Resolutio subtilissima gignendũ: ⁊ ad spirandũ. ⁊ hoc mõ mens hʒ rõnem perfecte parẽtis: q2 includit pfecte vtrãq; fecunditatẽ. ⁊ tũc illa alia duo. s. amor ⁊ notitia sunt duo pducta ab aĩa: lʒ ordine quodã. ⁊ tũc nõ erit quaternitas: q2 in parẽte habẽte pfectam rõnem parentis cõcurrit actus primus duplex. ⁊ isto mõ est in diuinis: q2 in p̃re nõ solũ est fecunditas ad generandũ: sed ad spirandũ. ⁊ h̃ a se: q2 si pr̃ nõ haberet fecunditatẽ a se ad spirandũ: sed hr̃et eã derelictã sibi ex pductione filij: sicut gdam dicũt. sequit̃ (vt videtur) hoc impoĩe: q̃ p̃r nunq̃ hr̃et illã fecunditatẽ. nullã
Henri. quol. 5. q. 2. enĩ realitatẽ siue absolutã siue relatiuã hʒ p̃r aliquo mõ p pductionẽ quã añ nõ habuit. ⁊ iõ quãlẽcũq; realitatem
G nõ hʒ in p̃ signo originis: inquantum. s. pintelligit̃ ordine originis filio: illam nunq̃ hẽbit. igit̃ si illã fecunditatem duplicẽ non hʒ in se in isto p̃mo signo originis. nunq̃ habebit illam. si aũt mẽs accipiat̃ p̃cise: vt actus p̃mus/ hñs solũmõ fecunditatẽ respectu notitie genite. hoc mõ impfecte assignat̃ imago: q2 hoc mõ mens nõ hʒ rõnem parentis pfecte. ita dico de alia assignatione q̃ si memoria accipiatur precise pro parẽte respectu notitie genite/ est imperfecte parens: parẽs aũt pfecte nõ tñ habet rõnẽ vnde gñet: sed vñ spiret: q2 nõ põt illud habere ab alio. ⁊ opʒ illud hr̃e in toto: ⁊ ideo opʒ vt habeatur in parente a se: si aũt accipiat̃ memoria pro tota aĩa: vt habet habitualr̃ in actu p̃mo fecunditatẽ istam duplicẽ. h̃ mõ hʒ pfecte rõnẽ parẽtis. Sed lʒ memoria sit euidẽtior parẽs
H sicut opʒ ꝯcedere pp̃ verba Aug. 15. de tri. c. 3. quatenus s. magis exprimit habitudinẽ gignẽtis ad genitũ q̃ mẽs: tamen mens nostra videt̃ perfectius ĩportare rõnẽ pa
C rentis: si accipiat̃ vt includit vtrãq; fecunditatem. Breuiter ergo. quocũq; assignat̃ trinitas in imagine: vel sic vel sic non est quaternitas: q2 duplex cõcurrit habitudo fecunditatis in parente si est perfecte parens.

¶ Experimur duos actus ⁊ originatos ordine quodã oẽ in p̃ꝭte nostra. ergo ⁊ eoꝝ p̃nᵃ sunt in nobis: vel idẽ vel vnita in eodẽ: illud erit fecũdũ duplici fecũditate/ ⁊ a se/ stante: ⁊ duo producta distincta ⁊ quodãmodo eadem p̃ fecundo ꝑcipite accipiendo potentias sub actibus: ⁊ ostẽdunt p̃mum suppositũ ex se fecũdũ vtraq; fecũditate: ⁊ duo pducta adequata illi fecũdo viᵗᵃ ⁊ originata. igitur imago. ¶ Contra. 2ᵒ pars nõ producit tertiam. Respondeo hic deficit imago in nobis.

¶ Ad 2ᵐ dico. q̃ in nobis in hoc nõ põt esse silitudo imaginis ad ꝓthotypũ. notitia eniʒ genita in imagine creata accidens quoddã/ est cui nõ cõicatur fecunditas illa ad producendum amorẽ: qua formalr̃ est aliqd pductiuũ dilectiõis. accidens eniʒ tale nõ est natũ eẽ formalr̃ in
I telligens vel volens: ⁊ iõ memoria gignens notitiã actualem accipiendo memoriã: vt est perfecte gignẽs: nõ põt cõicare genito illã pfectã fecunditatẽ: quã prius habuit: q2 nõ cõicat sibi eandem naturã: sed pducit eã equoce in alia nã. p̃r aũt gñans filium cõicat ei eandẽ naturaʒ ⁊ eandẽ fecunditatẽ spirandi amorẽ: que non intelligit̃ in generatiõe filij hr̃e terminũ adequatũ: ⁊ iõ filius eandeʒ fecunditatẽ habens/ põt pducere sicut p̃r. pʒ igit̃ rõ: q̃re nõ põt ista pductio saluari in q̃bus imaginis create sicut in personis trinitatis: q2 nõ põt esse eadeʒ fecunditas in duabus primis partibus imaginis: põt esse autẽ ⁊ est/ in duabus personis respectu 3ᵉ. Simil'r si notitia genita eẽt alicuius pductiua aliquo mõ/ hoc nõ eẽt nisi p modum nãe ⁊ nõ libere. Est tñ hic aliqs ordo iter secundaʒ ptem imaginis ⁊ tertiã: q2 3ᵃ p̃supponit secũdã nãliter lʒ nõ sit ab ea. etiã illud exprimit Aug. 15. de tri. c. 27. velut parẽtem ⁊ plem 3ᵒ volũtate siue dilectione iungẽte: quã qdẽ voluntatẽ dicit de cognitione pcedere: nullus ambigit ⁊ subdit statim: ⁊ exponit quõ itelligat. nemo eniʒ vult qd omnino qd vel quale sit nesciat: nõ tñ oẽ cognitionis imaginẽ ⁊c. pʒ igit̃ q̃ istũ ordinẽ originis p̃cise ponit pp̃ nãleʒ ordineʒ volitionis ad itellectionẽ. nõ aũt q̃ itellectio sit causa respectu volitionis. pʒ igit̃ s̃m intẽtionem Aug. q̃ volũtatẽ/ s3 q̃ est 3ᵃ ps imaginis: accipit ibi pro actu volendi: sicut hic accipit cũ subdit. quã voluntatem pcedere ⁊c. qõ nõ est verũ de voluntate vt est potẽtia: sed si verũ sit: hoc est de actu volẽdi. ¶ Ulterius in spãli: cũ oĩa ista p̃dicta reperiant̃ in intellu vel in mente respectu cuiuscunq; obiecti: notandũ est q̃ pfectissima ⁊ vltima rõ imaginis est: qñ ista concurrũt in mente respectu dei vt obiti: q2 tunc aĩa non habet tñ similitudinẽ expressiuaʒ quãtũ ad p̃dicta ex rõne eorũ in se: sed ea etiã rõne qua actus ipsi ꝯformãtur obi̇to. est eñ actus vere similitudo obiecti sicut dictũ est in p̃cedenti q̃ne: ⁊ iõ qñ isti actus
K sic sunt in mente: q̃ nõ tñ hñt ꝯsubstantialitatẽ: ⁊ similitudinẽ: distinctionẽ: ⁊ originẽ: sed etiã habent vlteriorem assimilationẽ ad deũ/ ex rõne obiecti circa qõ sunt: est pfectior silitudo. minus autẽ pfecta qñ aĩa hʒ se pro obiecto: q2 lʒ tũc nõ habeat̃ silitudo ab ipso deo immediate tñ q̃ ab ipso obiecto ꝓprimo: habet̃ tñ aliqualr̃ inquãtũ in manẽte: vt in imagine cognoscitur deus. Et istã duplicẽ trinitatẽ assignat Aug. illã q̃ est respectu dei. 12. de tri. c. 4. dicẽs. In eo solo qõ ad ꝯtẽplationeʒ ptinet eternoꝝ: non solũ est trinitas: sed etiã imago dei. in hoc autẽ qõ deriuatũ est in actiõe tẽporaliũ: etiã si trinitas possit: non tñ imago dei inueniri põt. hoc intelligendũ est de expressiua imagine quantũ ad summã expressionẽ siue similitudinẽ. De eadẽ etiã t 5. de tri. 20. vnde põt sempiterna atq; immutabilis natura recoli cõspici ꝯcupisci ⁊c. pfecto reperit summe trinitatis imaginẽ: ad quã reminiscendã/ videndã/ diligendã totũ dʒ referri qõ viuit. De alia imagine loquitur. 14. de tri. c. 8. ⁊. 16. Ecce inquit: mens meminit sui: itelligit se: diligit se. h̃ si cernim⁹/ cernimus trinitatẽ: nondũ qdem deũ: sed iam imaginẽ dei. ¶ Ista aũt 2ᵃ auc̃tas videt̃ ꝯdicere prime: nisi itelligat̃ mõ p̃dicto: ⁊ tũc pʒ quõ respectu omniuʒ obiectoꝝ inferioruʒ a
L mente nõ ponit imaginẽ in mẽte: q2 nullũ aliud obiectũ est imago dei: respectu cuius potissime: ⁊ respectu imitationis eius secundario/ est imago in mẽte: quantũ ad illã similitudinem: que habet̃ ab obiecto. ¶ Ex istis apparet corlᵐ. quare in parte sensitiua non est imago. p̃mo q2 ibi non est consubstãtialitas operantiũ siue totoꝝ illoꝝ/ sumptoꝝ ꝯ cũ suis opationibus: q2 principiuʒ sentiendi nõ tñ est aliquid aĩe: s3 totũ cõpositũ ex aĩa ⁊ parte corporis sic mixta: qõ est totum organuʒ. similiter p̃nᵐ appetendi appetitus sensitiui non est aliquid aĩe tñ: sed similiter est cõpositũ. Ista aũt duo: quoꝝ sunt iste opationes non sunt cõsubstantialia: q2 lʒ iste potentie aĩe sint in eadeʒ essentia/ ⁊ forsan idẽ essentie aĩe: non tñ totales cãe opationis: puta tota ipsa organa: q2 partes corpis nõ sũt ꝯsubstãtiales nec iter se nec potẽtijs aĩe. Simil'r in parte sensitiua nõ est duplex modus originandi: q2 sicut sensus naturaliter sentit: ita appetitus sensitiuus naturaliter appetit: vnde s̃m Joan. dama. libro 2ᵒ bruta in suis actionibus

Margin notes, right column: a.i. expressissima — s.quisquis — a.i. assignatio — Cap. 29.

actionibus non agunt sed aguntur.

Sic in antiquis originalibus q̄ʒ inciderat ol ligenter.

Nota q̄ prima rō recipiendi sensationē nō est aliq̄ en‑ titas simplex:neqȝ.s.aliqd anime:neqȝ ex corpus sic mix tū:sed forma totᵒ organi,que di forma:sicut gdditas est forma suppositi:nō aūt vt forma informans ⁊c̄.

Ad primum argᵐ pncipale,ƺcedo q̄ quelibet essentia creata inquātū hec essen‑ tia ꝑducta,ſm talē ideā:nō repn̄tat deum sub rōne tri‑ ni:sed sub rōne vnius:q2 nō causat nec ideat a deo sub

M rōne trini:sed sub rōne vniᵘˢ:sed tn̄ aliq̄ nā rōne essentie sue ⁊ multoꝝ ƺcurrentiū in ea,tāq̄ vnū totū aggregatū, pōt esse repn̄tatiuū trinitatis ⁊ eoꝝ que apphendunt in trinitate.tale qd est mens accepta in se ⁊ cū opibus suis: q2 ibi est vnitas,⁊ distinctio,⁊ ordo originis.tale autē ē, quantū ad talē ƺcursum,nihil est qd sit iferius mente:si‑ cut patuit in pte sensitiua. ¶ Sȝ cū arᵍ q̄ si eēt imago: posset trinitas cognosci per cognitionē mentis. ¶ Rn̄: ista ƺcurrētia in mēte valēt credēti trinitatē ad ꝑscrutā dū,⁊ ꝑsuadendū,qūo possit esse:nō aūt nō credēti ƺclu‑

a.l. ab vna. dūt eā esse:q2 tota ista aggregatio pluriū in mēte:in qbᵘ ƺsistit imago,posset eē ⁊ ē in ↑ vna ꝑsona:⁊ iō ex ipsa nō pōt demrātiue ƺcludi ipsam eē imaginē trinitatis. de hᵒ Aug.15.de tri.c.24.vel.70.Qui vidēt suā mentē ⁊ in ea trinitatē istā:nec tn̄ credūt eā esse imaginē dei,speculuȝ qdē vidēt:sed nō vidēt ꝑ speculū:cū nec ipm qd vident sciāt eē speculū:q̄liter aūt valeat deductio ad ostendēdū tres ꝑsonas ex rōne intelłs ⁊ volūtatis in diuinis,dictuȝ fuit di.2.q.de duabᵘ ꝑductionibᵘ. ¶ Ad 2ᵐ dico q̄ illō argᵐ videret efficax si poneret p̄rem gignere inquantū

Hen.q̄lī.6.q.2. intelligit.sicut ponit vna opi.supius improbata 2ᵃ di.q. p̄dicta:que ponit actualē notitiā p̄ris hr̄e aliquo mō rō‑ nē ꝑducentis respectu gignitionis filij,⁊ rōnē formalēȝ

N pncipij ꝑductiui:sed ſm aliam viā quā ibi tenui,q̄ pa‑ ter inquantū hȝ eēntiā sibi presentē sub rōne actu intelli gibilis:qd ƺuenit p̄ri inquantū est memoria. hoc mō p̄r gignit:nō aūt inquantū intelligens:sicut ibi fuit declara‑ tū.tūc falsum est aīs:q2 memoria magis representat pa trem q̄ filiū,nō quo ad hoc q̄ sola memoria sit in p̄re:⁊ sola intelligentia sit in filio:sed quo ad hoc q̄ pater gignit filiū inquantū p̄r hȝ rōnēȝ memorie:nō aūt vt p̄r hȝ rō‑ nem intelligentie,vel voluntatis. ¶ Ad 3ᵐ dico q̄ actus secūdi sunt ꝑducti:cū ꝑbas per p̄hm.5.physi.ᶜ argᵐ est pro me.cū enim actio nō sit terminus actionis:⁊ ista ve‑ re terminat actionē:sicut Aug.dicit.9.de tri.c.vlti.q̄ no‑ titia gignit vere ⁊ volitio ꝓcedit:vt dicit.15.de tri.c.27. ergo ista nō sunt actiōes de genere actionis:sed sunt for me absolute de gn̄e qualitatis. Cuȝ ꝑbas q̄ sunt actiōes ꝓprie:q2 sunt actus secūdi. Dico q̄ quedā forme habēt esse fixū nō dependēs ƺtinue a sua cā q̄si in fieri,sicut ca

O lor in ligno,quedā hn̄t q̄si ƺtinuā depēdētiā ad suā cāȝ:

Leb.19. sicut lumē in medio ad solē.⁊ hoc dicit Aug.8.sup Gen̄. ad lr̄aȝ dicēs.q̄ aer nō est factus lucidus:sed fit lucidus. ¶ pᵉ forme ꝓpter suam independentiā in esse nō habēt rōnem actionis nec motus. ¶ 2ᵉ ꝓpter ƺtinuā suā depen dentiaȝ,magis videntur hr̄e esse in fieri q̄ in facto eē.Et ita hn̄t eē:q2 sp dū sunt eque causant sicut in p̄mo instā‑ ti q̄n incipiūt esse.⁊ iō cā cessante causare,iste forme ces‑ sant esse.nō tn̄ ex hoc sequit q̄ sūt actiōes de gn̄e actio‑ nis sed oppositū q2 sunt termini talium actionum.

Correctio hec. ¶ Lȝ ſm veritatē nō sit in eis actio ⁊ passio:q2 sūt tote sit in eē ⁊ nō ps post pt̄ē acqrit.actio aūt ꝓprie nō est ad aliquā formā,nisi cuius ps post partem acquiritur.

¶ Hoc 2ᵒ mō se hȝ itellectio:q2 ipsa est in cōtinua depen dentia ad presentiā sue cāe:q2 alr̄ nō haberet eē,sicut pȝ per Aug.11.de tri.c.3.cū aūt cogitantis acies auersa inde fuerit,nihil forme que impressa erat in eadem acie rema nebit.nō enim manet actus intelligentie absqȝ tali p̄ntia cāe,q̄si ƺtinue influentis.Sed istud soluȝ nō cōcludit ip‑ sam eē actū 2ᵐ.ita enim poneretur lumen in medio esse actus secūdus:⁊ ideo(cū ista)est alia ƺditio vlterior.vȝ. q̄ iste forme de rōne sui transeāt in aliqd vt in terminū: ⁊ hoc siue illō aliud sit intra operās,siue extra:nō quo. non est enim intelligibile q̄ sit intellectio ⁊ volitio. ⁊ q̄ nō sit alicuius termini:hoc aūt ƺuenit actiōi ꝓprie dicte, vt transeat in aliqd vt in terminum.ꝑꝑ igitur istas duas ƺditiones cōcurrentes in istis formis,dicūtur iste forme esse actus secūdi:cum vere sint forme manentes. ¶ Ad aliam ꝓbationeȝ cū dicit,q̄ actus talis est gn̄atiuus ha‑

P bitus. ¶ Rn̄:argumentū est in oppositū:q2 actio de ge nere actionis nō pōt esse eiusdem rōnis nisi termini sint eiusdē rōnis.sicut calefactio nō est eiusdem rōnis nisi ca lor terminans sit eiusdē rōnis.ergo si actus gn̄aret habi tū,vt actio de gn̄e actiōis terminata ad habitū,vt ad ter minū,nō posset esse actio eiusdem rōnis cuȝ altera nisi illa alia esset per se gn̄atiua habitus:imo cōtradictio vi‑ deret,q̄ esset actus eiusdeȝ rōnis ⁊ nō alicuius termini: quia nō potest esse actio de genere actionis nisi sit alicu‑ ius termini:nunc aūt aliqs actus intellectionis vel voli‑ tionis pōt esse eiusdem rōnis:lȝ non sit alicuius termini ꝑducti.ergo actus iste nō est generatiuus vt actio:sed vt

Q forma qua formalr̄ gn̄atur iste habitus. Tunc dico bre‑ uiter,q̄ actus est gn̄atiuus habitus,sicut forma aliq̄ est cā,vel rō causandi aliā formam.sicut lumen solis in me dio,est rō gignēdi ibi calorē:nō est aūt talis actus gigni‑ tiuus vt actio:sed tali actione gignit tā actus,q̄ ꝓprius habitᵘ vt terminᵘ talis actiōis.⁊ ad sign̄andū gignitionē talem,que est actio de genere actionis,dicimus potentiā elicere actum intelligendi.

¶ Hic oritur qd satis necīa ⁊c̄. Dist. IIII.

Circa 4ᵗᵃᵐ dist.q̄ro,vtrū ista sit vera, deus gn̄auit aliū deū. Videt q̄ sic.deus gn̄auit deū:aut ḡ se deū,aut aliū deū:nō se.p̄mo de tri.ḡ aliū. ¶ 2ᵒ sic.Ge nerans distinguit a gn̄ato:sed deᵘ genuit deū.ḡ deᵘ genitus distinguit a deo gn̄an‑ te.⁊ ꝑ ƺn̄s deus genuit aliū deū. ¶ 3ᵒ sic. Deus gn̄at aliū:aut igit deuȝ,⁊ sic habetur ꝓpositū:aut nō deum:qd falsum est:q2 sic genitus nō esset deᵘ. ¶ 4ᵒ sic.Deus gn̄auit aliū hn̄tē deitatē:q2 aliā ꝑsonā subsistē‑ tē in deitate.ḡ genuit aliū deū.ƺn̄a pȝ ꝑ Dama.5.c.ꝯa.deᵘ est diuinā hn̄s nām.hō humanā. ¶ Cōtra.non est alius deus.ergo nō genuit aliū deuȝ.aīs pȝ Deutero.6.Audi israel dominus deus tuus vnus est.

Nota q̄ ista q.non est de scripto anglico sȝ ex reportatiōibᵘ parisiēsibᵘ dist.p̄sentis:⁊ est varietas lr̄e hic.inde plerūqȝ pōt nō satis cōpetenter intelligi lr̄a:vt hic habetur.

A Rn̄deo ad qōnem,q̄ non genuit aliū deuȝ:q2 cuili‑ bet entitati formali corr̄idet adequate ali‑ qd ens,vel aliquid ens,entitate tali.ista autē,deitas,que est entitas formalis:q2 se tota est for̄a:nō hȝ sic sibi ade‑

a.l. pȝ inducēdo quate correspondēs.q̄ nisi deuȝ:q2 ↑ ipm icludit.deitas aūt est de se hᵒ.ḡ deus est de se hᵒ.alli aūt,qd est de se hoc, repugnat nō idētitas.ḡ ⁊ alietas,q̄ icludit nō idētitateȝ. ḡ non pōt esse alius deus.ergo deus nō genuit aliū deū: q2 non genuit qd non potest esse.⁊ hoc quantuȝ ad rem. ¶ Quantū ad logicaȝ dico q̄ hec tria differūt.a.est aliᵘ a deo.a.est alius deitate.a.est aliᵘ in deitate.sicut hec tria

Sicut dist.inᵗᵉ ctio alietatis ita alietas nō identitatē infert: vt alibi notatū. differunt.sor.est aliᵘ ab hoie.sor.est aliᵘ humanitate.sor. est alius in humanitate.in pᵃ cū dī.sor.est aliᵘ ab hoie,ne gat vlr̄iter sor.habere idētitatē cū termino,ꝑ negationeȝ iportatā i ly aliᵘ:q2 aliō icludit nō idētitatē.igit terminᵘ ibi p̄dicatᵘ,negat pro q̄libet sui:sed nō negat nisi nege‑

tur respcũ cuiuslibet termini:iõ termin⁹ alietatis ɔfundi tur ɔfuse ꝛ distributiue.iõ sequit̃ /sor.est ali⁹ ab hoie.igit̃ est ali⁹ab isto hoie ꝛ ab isto.ꝛ sic de oĩbus alijs.sic ẽt seq tur.a.est ali⁹ a deo.igit̃ est ali⁹ a q̃libꝫ ꝑsona diua. Jn z⁰, cũ dĩ.sor.est ali⁹ humanitate.humanitas sigĩat ẽẽ foia lis rõ diie.sic nõ est in p̃ᵃ:qꝛ in ipsa:hõ sigĩat ẽẽ termin⁹ diie.in hac ãt z⁰ /notat̃ ẽẽ foialis rõ diie vl̃r:sic ꝙ in nul lo idiuiduo illius nãe ɔuenit:qꝛ est aliõ idiuiduũ alteri⁹ nãe /p illã formã p quaꝫ B dĩt ab illo.

B
a.l.
Negat̃ ẽt rõ formalis diie vl̃rqꝫ in nul lo indiuiduo ɔuenit aliq̃ p illã formaꝫ p quã B disti guit̃ ab illo.

¶ Unĩ nõ.ꝙ lꝫ rõ foialis alietatis stet vl̃r quãtũ ad negõnẽ iclusaꝫ.vñ seq tur /sor.est hũanitate ali⁹ ab brunello.igit̃ in nullo idiui duo sũt idẽ:nec ɔueniũt in hũanitate.tñ illa rõ formalis diie nõ stat vl̃r /quãtũ ad illã affirmationẽ ibi iclusam.vñ nõ sequr.sor.dĩt a brunello hũanitate.g̃ dĩt ab illo hac humanitate.s.pla.qꝛ añs est veruꝫ ꝛ ɔñs fl̃m:qꝛ in ɔñte sigĩat ꝙ hũanitas pla.sit foialis rõ diie,q̃ sor.a brunel lo dĩt. Jn 3⁰ cũ dĩ.sor.est ali⁹ in hũanitate.alietas ibi po nit suũ determinabile ẽẽ cõe vtriqꝫ extremo:ꝛ distingui siue diuidi in ipsis extremis.ꝛ iõ /hec nõ est vera.sor.in hu manitate est alius a brunello:qꝛ nõ diuidit̃ hũanitas i eis: nec est cõe eis:ꝫ hec est vera.sor.in aĩalitate ẽ ali⁹a bru. qꝛ aĩal cõe est eis:ꝛ diuidit̃ in eis:vñ in hac 3ᵃ ꝑpõne /alie tas cõnotat aliquã ɔueniẽtiã extremoꝝ in suo determi nabili:ꝛ tñ notat aliquã nõ idẽtitatẽ eoꝝ in eodẽ deter minabili.¶ Ad ꝑpositũ igit̃.quã istaꝝ triuꝫ sigĩat hec locutio.filius est ali⁹ de⁹.Dico ꝙ nec p̃ᵃᵐ /nec z⁰ᵐ.nõ p̃ᵐ:

C

qꝛ nõ sequr.sor.est ali⁹ hõ.g̃ est ali⁹ ab hoie.añs est ve rũ /ꝛ ɔñs fl̃m.nec secũdã:qꝛ ꝛ si sor.est ali⁹ hõ a pla.non tñ sequr.g̃ est alius hũanitate a pla.qꝛ hũanitas nõ est rõ formalis diie sor.a pla.sed significat 3ᵃᵐ.vnde bñ se quit̃.sor.est ali⁹ hõ a pla.g̃ sor.est alius a pla.in humani tate.ꝛ eꝯ.ꝛ idẽ est cũ dĩ.filius est alius de⁹ a patre.ꝙ fi lius genit⁹ est alius de⁹a p̃re gĩante:ita ꝙ ly /alius /ponit suũ p se significatũ circa p se significatuꝫ extremorum ꝛ sui determinabilis /denotans ipsa inter se ẽẽ distincta : ꝛ illud determinabile ẽẽ cõe vtriqꝫ extremo alietatis:ꝛ ta men distingui in eis:qõ nõ cõuenit deo.ꝛ hoc etiã signifi catur in 3ᵃ ꝑpositione predicta:ꝑpter qõ idẽ sũt:ex quo sequr /cum hic sit fl̃a.filius est alius de⁹ genitus.vt nũc declaratũ est:erit B fl̃a.deus genuit alium deum.

Ad primũ argũᵐ dico ꝙ B añs est veꝝ.deus ge nuit deũ:qꝛ termini i ɔcrecto p̃nt sup ponere ꝑ suppositis respcũ ꝑdicatoꝝ respectu quoꝝ nõ

D

extraneant̃ suppositalr.ꝛ iõ sic hec est v̾a.de⁹ p̃r genuit deũ filiũ:ita hec.de⁹ genuit deũ:sed ɔñia nõ valet.vñ nõ sequr.g̃ de⁹ genuit se deũ:aut aliũ deũ.p̃ᵐ nõ sequr:qꝛ nõ est itelligibile ꝙ idẽ ꝑducat se.nec z⁰ᵐ sequr:qꝛ(sicut dcĩi est)cũ dĩ deus genuit aliũ deũ /alietas notat suũ de terminabile distingui in extremis /qõ nõ sigĩat̃ in añte. vñ sicut ꝑpõ est fl̃a /vbi alietas addit̃ determinabili qõ nõ est cõe suis extremis.sic̃ hec ẽ fl̃a.sol est ali⁹ mus.Et iõ nõ seq̃t̃ si sol gĩat murẽ.igr̃ se murẽ:aut aliũ murẽ:ꝫ aliũ qui est mus:ita in ꝑposito /illa ꝑpõ est fl̃a /in q̃ alie tas addit̃ determinabili qõ nõ distiguit̃ in extremis.sic hec est fl̃a.p̃r in deitate est alius a filio.ꝛ iõ nõ seq̃t̃.de⁹ p̃r genuit deũ:aut igit̃ se deũ:aut aliũ deuꝫ:sed sequr ꝙ genuit aliũ q est de⁹.sicut exponit magr̃ in l̃ra.Et si ꝑbe

Tx.c.12.

tur illa ɔñtia sic.si gĩat deũ:aut igit̃ eũdẽ deũ aut diuer suꝫ deũ:qꝛ idẽ ꝛ diuersuꝫ imediate diuidũt qõlibet ens: ex.10.meta⁰ᶜ.si eundẽ vel diuersuꝫ.igit̃ se deũ vel aliuꝫ deũ.¶ R̃n̄. põt ɔcedi ꝙ genuit eundẽ deũ:qꝛ sicut alie tas ponit suũ significatũ circa suuꝫ determinabile deno tans ipsum alietate ꝛ distingui ꝛ diuidi in extremis qb⁹ est cõe:ita per oppositũ idẽtitas ponit suũ significatum circa suũ determinabile cõe extremis /denotans ipm nõ distingui nec diuidi in eis:ꝛ iõ hec est vera.de⁹ p̃r genuit eundẽ deũ:qꝛ filiũ q est idẽ de⁹:ꝫ nõ sequr . g̃ genuit se deũ:qꝛ ꝑnomẽ reciprocũ denotat actũ terminari ad idẽ suppositũ a quo ꝑcedit ille act⁹.alr̃ nõ esset reciprocuꝫ. añs aũt nõ est reciprocũ.vñ ɔñs nõ solũ refert eundem in essentia deitatis:sed eundẽ in rõne suppositi:nõ tñ'ãt ponit̃ per añs:sed solũ ꝙ genuit eundẽ deũ /ꝛ iõ est falla cia ɔñtis /ꝛ figure dictionis.¶ Ad z⁰ᵐ dõm ꝙ ista dedu ctio reducenda est ad duos syllogismos:quoꝝ p̃mus est iste.gĩans distinguit̃ a genito /deus est gĩans.g̃ deus di stinguit̃ a genito.Alius est /iste genitũ est de⁹:deus distin guit̃ a genito.g̃ deus distinguit̃ a deo.in vtroqꝫ syllo est fallacia accñtis.nã in p̃ syllo maior est vera ꝑꝑ formalẽ oppõnẽ extremoꝝ.sic ãt extraneat̃ mediũ vtriqꝫ extre mo in q̃ extrema sũt vnũ siue idẽ.vñ fallacia est accñtis nisi maior extremitas dicat̃ de medio ꝫm illaꝫ rõnẽ ꝫm quã mediũ dicat̃ de extremis:vt pꝫ.si sic arguit̃ /album distinguit̃ a dulci.lac est albuꝫ.g̃ lac distinguit̃ a dulci.ꝛ eodẽ mõ peccat alius paralogismus.vñ in vtroqꝫ syllo ex distinctiõe foiali que est inter ista relatiue opposita gĩans ꝛ genitũ /ɔcludit̃ distinctio ẽẽntialis.ꝛ iõ nõ seq̃t̃ ɔclio.

A.l. ꝑsonalẽ
a.l.
Uñ vl̃r ẽ fal lacia accñtis vbi maior ex tremitas dĩ d̃ medio ꝫ illã rõnẽ:ꝫm quã mediũ ꝛ eius oppositũ eq̃ liter se habent ad extremuꝫ sumptũ sub.
A.l. ꝑsonali
A.l.est ɔce dendum.

¶ Ad 3ᵐ cũ dĩ deus genuit aliuꝫ.igit̃ aliũ deũ vel aliũ nõ deũ.¶ Dicẽdũ ꝙ neutrũ ɔcederet̃.ꝛ cũ ꝑbat̃ per rõnẽ ɔdictionis.Dõm ꝙ ɔdictio est tam in cõplexis q̃ȝ in incõplexis.ꝛ loquẽdo de ɔdictorijs cõplexis:semꝑ verũ est ꝙ altera est vera ꝛ altera fl̃a.ꝛ sic est in ꝑposi to.hec est falsa.deus genuit aliũ deũ.ꝛ hec vera.deus nõ genuit aliũ deum:que est sua ɔdictoria:ꝛ nõ ista /deus ge nuit alium nõ deũ.¶ Et si arguat̃ deus nõ genuit aliuꝫ deum /ergo genuit aliũ nõ deũ:qꝛ ex negatiua de ꝑdicato finito sequit̃ affirmatiua de ꝑdicato infinito:sicut sequi tur homo nõ est iustus.g̃ est nõ iustus.¶ R̃n̄ dicendũ ꝙ q̃uis illa regula sit vera /sicut põt probari p nãꝫ ɔdi ctionis nũq̃ȝ tñ tenet in ꝑdicatis cõpositis.nõ eni sequit̃

E

lapis nõ est lignũ albũ.ergo lapis est lignũ nõ albuꝫ:qꝛ affirmat̃ lignũ in z⁰ qõ nõ affirmabat̃ in p̃ᵃ.¶ Et si ar guit̃ in ɔdictorijs incõplexis.dico ꝙ lꝫ de quolibet dica tur alterũ illoꝝ:nõ tamẽ dĩ de quolibet qõcũqꝫ ꝑdicatũ determinatũ p alterũ illoꝝ:qꝛ nec ipꝫ determinabile dĩ de q̃libet.ꝛ iõ lꝫ deus vel nõ de⁹ dicat̃ de q̃libet:non tñ aliõ siue aliũ /sic determinatũ per deũ /vel p nõ deũ:ꝛ iõ q̃uis deus genuit aliũ:nõ tñ aliũ deũ:nec alium nõ deũ. nec est hec ɔdictio:qꝛ nõ sequr cũ hoc ɔdictorio vel illo ꝛ hoc in sensu cõpõnis:qꝛ nõ ex oĩbus diuisis sequr cõ iunctũ.Cõcedo igit̃ ꝙ sequit̃.genuit aliũ.g̃ deũ vel non deũ:sed nõ sequr genuit aliũ /ꝛ deũ.g̃ genuit aliũ deum /ꝑpter variationẽ alietatis.¶ Ad 4ᵐ dõꝫ ꝙ nõ sequr: genuit aliũ hñtẽ nãm diuinam.g̃ genuit alium deũ:qꝛ in añte subintelligit̃ substantiuum huius adiectiui /hñs:qõ substantiuũ idẽ significat qõ ꝑsona.ꝛ circa illud ly ali⁹ / ponit sum significatuꝫ.in ɔsequente autem ponit ly ali⁹ / suũ significatũ circa significatũ dei.ꝛ sic cõmutatur hoc aliqd in quale qd:ꝛ arguit̃ ab inferiori ad suũ superius / cum negatione:quã iportat alius.¶ Ad ꝑbationeꝫ per Dama.dico ꝙ descriptio sua est quedã explicatio nomi nis:nõ aũt expressio per se significati:qꝛ nomen cõcretũ de per se significato nõ importat hoc:qõ est habẽs siue habere:sed tñ de mõ significãdi:in quo distinguitur ab abstracto.solũ eni ɔcretũ iportat ipsam formã:qꝛ albuꝫ solã q̃litatẽ significat.vñ iportat hoc qõ est hñs:qꝛ ɔcer nit suppositũ hñs suũ significatũ tamẽ idẽ significat cõ cretum ꝛ abstractũ:lꝫ modus significãdi sit alius.ꝛ ideo in huiꝰ ethimologijs ꝛ descriptionibus : non oportet ꝙ quicquid potest vere contiugi cuꝫ descriptionibus /ꝛ de scriptis.

Jn ꝑntis.c. de substãtia

Auer.5.me ta.cõ.14.

Questio. II.

Circa 2^{m} ptē 4^{e} di. quero d veritate huius. de^{9} est pr̄ / fili^{9} ⁊ spūssanctus. Uidet q nō sit vera: qr ei^{9} cōdictoria videt ēē vera. nullus de^{9} est pr̄ fili^{9} ⁊ s.s. qr quelibet singularis est vera: qr nec pr̄ / nec filius / nec s.s.

❡ P. Lumbardus pponis vere idefinite aliq̄ singularis ē vera: sz nullā est dare verā singularē hui^{9} indefinite. igit̄ ista nō est vera. ❡ Cōtra. hec pr̄. f. ⁊ s.s. sūt vnus de^{9}. ē vera: ḡ ⁊ eius ɔuertēs. añs p3 per Aug. de tri. multis in locis.

Vide de fide ad petrū. c. 2. 1. de tri. c. 6

Rñdeo q ppō est vera: qr termin^{9} sbi^{o} / qd ꝑ signat h ꝑ ponit in orōne. ⁊ si illi aliud extremū / qd pdicat / sit idē: ppō affirmatiua denotās talē idētitatē vera est. deus aūt signat nām diuinā / vt est nata pdicari de supposito. ⁊ illud significatū est idē tribus personis. igitur ppositio hoc significans est vera.

A

❡ Uerū est tñ q in ei^{9} ɔuersa est magis pdicatio formalis: qr ibi intelligit q̄si supius / vel q̄si cōe pdicari de per se suis suppositis. pdicatio aūt formalior est quādo communiter pdicat de minus cōi vel q̄si minus cōi q̄ ecōtra.

❡ Sed nunqd eadē est veritas illi^{9} ⁊ hui^{9}. deitas est pr̄ fi. ⁊ s.s. ❡ Rñ. sicut pdicatio in diuinis distinguit in veram formalr / ⁊ verā per idētitatē. h est q illa sit formalis qñ pdicatū ɔuenit formalr sbio. p idētitatē vo qñ pp infinitatē diuinā pdicatū est idē sbio: lz nō formalr: ita hec / pr̄. f. ⁊ s.s. sūt de^{9}: vera est formalr. ⁊ hec p idētitatē: pr̄. f. ⁊ s.s. sunt deitas: nō āt formalr. ḡ ⁊ ista / de^{9} est pr̄ ⁊c. h3 aliquā veritatē / loquēdo de pdicatiōe formali / quā nō h3 ista / deitas est pr̄ ⁊c. ❡ Sz p quo supponit de^{9} / itelligēdo istā ēē verā / q̄si pdicatōe formali: ❡ Rñ^{o}. vnicuiq3 q̄ / corridet ppriū qd vel qs. ⁊ iō deitati / vt deitas est / corridet qd vel qs: qr illō qd vel qs / est ꝑ deitate ens / vt deitas ē: ⁊ sic deitas est de se hec: ita de^{9} q de^{9} est deitate est de se hic. ⁊ in isto ɔceptu nō icludit incōicabilitas nec rō psone: qr deitas cōicabilis est / ⁊ iō de^{9} / vt deitate est de^{9} / nō icludit aliqd icōicabile formalr. isti termio sic itellcto absq3 ɔceptu psonaꝝ / seu psonaliū ppetatū vere pñt cōpetē aliq̄ pdicata realia: que. v3. nō cōpetūt nāe vt exñti in rōne suppositi: sz exñti in hac nā / inquātū exñs in ea. h mō forte est ista vera. de^{9} creat. ⁊ siles. itelligēdo sbm p h deo exñte in nā diuina / nō itelligēdo aliqd suppositum vel aliqd incōicabile in illa nā: qr icōicabilitas nō est rō taliū actuū: ⁊ ita pōt poni: q ista. de^{9} est pr̄ ⁊ fili^{9} ⁊ s.s. est vera. q̄ten^{9} de^{9} stat pro h deo inquātū est per se ens deitate: nō aūt p aliq̄ supposito / ppe dicto / in quo est nā diuina: qr qñ ē veritas p ꝑmis signatis termioꝝ: nō op3 q̄rere veritatē in aliis in qb^{9} icludunt ista signata. sic qñ ɔñs h3 ppriā veritatē: nō op3 q̄rere veritatē eius pcise pro aliquo añte.

B

A

❡ Exēplū hui^{9}. color hic singularis exñs / nō determiat sibi rōnē suppositi: qr rō suppositi pprie nō repit in accidētib^{9}. ⁊ lz sit in supposito subiectiue iquātū intelligit absq3 vlla subsistētia in supposito: vt hic color exñs / pt ēē pn^{m} opōnis realis. sic si eadē albedo ēēt exñs in trib^{9} suppositis vel supficiebus / hēret actū realē. s. vnā rōnē disgregandi. Et si q̄ras a me de veritate hui^{9} ppōnis. hic color disgregat. pro quo supponit ibi ly color: dico q supponit p primo significato suo: puta pro hoc colore existente: non āt pro aliquo colore iferiori ad hūc colorē: puta pro hoc colore in hac supficie vel in illa: qr ista ɔtentia colorē / nō sunt cā veritatis hui^{9} ppōnis: sz est vera pper ꝑma extrema. multo magis ēēt h verū. si hic color vt hic / ēēt p se existēs: deitas aūt est p se ens. ⁊ ideo deus inquantum est deus deitate / est p se ens: qr. 7. de trini. Augu. dicit. pr̄ eodē est quo deus est: lz nō eodē sit / ⁊ pr̄ sit. ⁊ iō huic deo nō intelligēdo aliquā rōnem suppositi siue persone: imo rōni huius dei / pōt attribui. p. ⁊ fi. ⁊ s.s.

C

Nota q intelligē et applica maiorib^{9} ista

Cap. 4.

D

Ad primū arg^{m} in opp^{m}. dico q illa nō est eius ɔdictoria. si pcise fiat distributio p psonis: qr tūc nō negat qd ꝑ affirmat in affirmatiua. si āt illa neget pdicatū a ꝑ significato dei. s. ab hoc deo / sic est illa: ⁊ hoc est qd vsitate dī q talis vlis negatiua nō ɔdicit termino hnti suppōnē simplicē: lz ɔdicat termio hnti suppōnem psonalē. hoc aūt videt pbabile. si illa maxia sophistarū est vera. qñ in aliq̄ dictiōe officiali vel syncathego^{ca} includunt duo: ad nihil refert vnū ad quod non alterū. in hoc aūt signo nullus icludunt duo. s. negatio ⁊ distributio. ergo cū distributio pcise respiciat supposita talis nature / negatio pcise erit pro eisdem. ⁊ tunc illa negatio vniuersalis est vera: sed nō est cōtradictoria ꝑme: sed ista. deus nō est pater filius ⁊ s.s. vbi idez negatur qd prius affirmabatur: ⁊ ista est falsa pro eodem subiecto pro quo affirmatiua est vera.

❡ Ad euidētiā scdi arg^{ti} est sciēdū / q sicut dictū est in qōne pcedēti cuilibet vnice nāe / adeq̄te corridet vnum singulare: qd singulare vel est incōicabile / sicut in creaturis: vel cōicabile / sic in deo. nā aūt diuina / vnica est / oino iplurificabilis ⁊ innumerabilis. ḡ ei adeq̄te corridet vnū singulare qd exꝑmit noīe dei / qd nāli itelligētia itelligitur añ quācūq3 ppietatē psonalē: ⁊ si ɔsideret illud singulare / vt qddā ens ad se / cui ɔueniūt oēs ppietates eēntiales ⁊ pfectiones / añ oēm ppietatē psonaꝝ: qd qdem est ad se ens ⁊ p se / nullo mō plurificabile vel numerabile. lz cōicabile sit in suppositis pluribus / que cōicatio intelligit p ppietates notionales. ⁊ sicut est illa vera. de^{9} est pr̄ filius ⁊ s.s. ita ista / hic deus est pr̄ ⁊ fi. ⁊ s.s. Exēplū iam tactū est: qr si esset vn^{9} color in tribus supficieb^{9} / ille color: puta albedo / disgregaret ⁊ hēret oēs pfectiōes albedini cōpetētes: sed nō vt primo est in illa vel in illa supficie: sed sm se / lz illas haberet existens in illis superficiebus: non tamen primo. sic autem est hic.

E

❡ Post hec queritur ⁊c. Dist. V.

Circa istā gntā di. in qua magr̄ agit d gnōne i cōpōne ad eēntiā q̄ro duo. ꝑ verū eēntia dina gñet vel gñet. Et sic Aug. 7. de tri. c. 2. vel. 12. Idē dici accipiamus / cū dī verbuz ac si dicat nata sapientia: vt in vno eoꝝ: eo q nata est: ⁊ verbū ⁊ filius accipiat: ⁊ in his oib^{9} nominibus nō ondat eēntia q̄ ad se dī. ac in altero: qd est sapia: demret eēntia. ac p hoc ad se dī. ḡ expsse vult q sapientia vt est sapia: ⁊ ad se dī dicat nata vt natū est ppriuz filii. ❡ 2° sic. Ricar. 6. de tri. c. 22. videt expresse loqui ɔtra magrm sniarū. Multi ingt tēporib^{9} nris surrexere qui nō audēt dicere sbaz genitā: qn potius qd est piculosius ⁊ cōtra sanctoꝝ auctes / audēt negare: ⁊ modis oib^{9} conant refellere / q suba gignat sbam: ptinaciter negantes qd oēs sancti affirmāt. ad illud qd ipsi dicunt auctez iuenire nō pñt. ad hoc qd dicimus auctes multas etiam ipsi adducūt / in morez Golie ⁊c. Et qr magister exponit illas auctoritates / quas adducit ɔtra se. iō Ricar. subdit ibidem de eo. Bene dicūt pres q suba subam gignit: vestra āt expositio ad hoc ɔtēdit q credamus q sba sbam non gignat. fidelis expō ⁊ omni acceptiōe digna: qa hoc q sancti pres clamant: ɔtendit fłm ēē: ⁊ qd nemo scōꝝ asserit: cōtendit verū ēē. hec ille. Uidet deridere magistrum qui ɔtra intētionē patrū exponit auctes: quas adducit ɔ se. ⁊ videt asserere oppositū illius qd tenet magister / ēē d itentiōe scōꝝ. ❡ Itē per rōnē. eēntia cōicat. ḡ pducit. añs p3 p Aug. 15. de tri. c. 26. Essentiā prestat filio sine initio gñatio. pbatio ɔñtie. tū qr cōicare ⁊ cōica-

2. regū. c. xi

ri sūt relatiue opposita τ nō dicūt nisi relōnes originis. nō enī dicūt relōnes cōes.pȝ.igiť dicūt relōnes originis oppositas.igiť idē qđ ꝓducere τ ꝓduci.tū qꝛ si sint aliq̄ duo correlatiua:si vnum extremū vnius sit idē vni extremo alteri⁹:τ reliquū reliquo.¶ Exemplū.si.a.τ.b.essent duo correlatiua:τ.c.τ.d.correlatiua.si.a.τ.c.sit idē.b.τ.d. erūt idē.ꝓbatio:qꝛ aliogn dicereť idē ad plura correlatiua sicut.a.qđ idē est qđ ipm.c.diceret correlatiue ad.b. τ.d.que per te sunt diuersa.hec est vna cōbinatio relatiuoꝝ/ꝓducēs τ ꝓductū:τ hec alia.cōicās τ cōicatū:sȝ cōicans τ ꝓducēs idē sūt.ergo τ extrema eis corrñdentia sunt eadē.¶ Itez ꝑ argumēta logica/qđ ꝑdicatū ꝑdicať per se de sbto pōt supponere pro eo.pȝ de supiorib⁹ τ iferiorib⁹:sȝ eēntia ꝑdicať per se de pře:qꝛ př est eēntia.ergo pōt supponere ꝓ eo.igiť sicut illa est vera:př gñat:ita ista vi eē vera.essentia gñat/ꝓut supponit pro pře.ꝓbatio minoris:qꝛ non ꝑ accñs:qꝛ nec vnū accidit reliq̄:nec ambo tertio.τ isti sūt duo modi vnitatis ꝑ accñs qui ponuntur

2.c.7. 5.meta^ce.c.de vno.¶ Itē essentia est př.ergo essentia generat.añs pȝ per ꝯuersionem simplicē.ꝓbatio ꝯñtie.de q̄cūqȝ predicať subm τ ꝓpria passio.τ hoc ꝓbať:qꝛ sbm est mediū ad demřandū ꝓpriā passionē suā de eo cui nō primo ꝯuenit illa passio.gñatio autem videť ꝓpria opatio vel passio přis.ergo ꝯña est bona.¶ Itē essentia est pater filij.ergo essentia generat.ꝓbatio añtis per ꝯuersionē. pater filij est essentia.igiť essentia est př filij.ꝓbatio ꝯsequētie: eēntia est př filij.ergo filius est filius essentie.probatio istius ꝯñtie:qꝛ in relatiuis est ꝯñia mutua.si.a.est př.b.ergo.b.est filius.a.ergo si eēntia est pater alicuius/ille erit filius essentie.¶ Itē vltimo/genitū inquātū genitū ȝ/est aliquid:qꝛ gñatio nō terminať ad nihil:τ iter nihil τ aliquid non est mediū:sed nihil in diuinis est aliquid nisi sit essentia.ergo filius inquantum genitus est essentia.ergo essentia gñatur.¶ Contra est magister in lřa.

a.l. cui⁹ rō est reꝓbata ex tē. **In ista** qōne errauit abbas Joachim: vt hī ex de sū.tri.τ fi.ca.c.dānamus. Dixit enī magřm Petrū eē hereticū:qꝛ dixit rē eē in diuinis:q̄ nec ꝓducit/nec ꝓduciť.ex h enī intulit Joachim qꝛ Petrus poneret q̄ternitatē in diuinis.posuit enī tres res:rez gñantē:rē genitā:rē spiratā: τ posuit rē nec gñantē:nec genitā:nec spiratā.ergo q̄tuor res.h igiť icōueniēs qđ seq videbať:vitādo/posuit Joachim qꝛ nulla res vna est pater fi.τ.s.s.sed tñ dixit ꝑsonas illas esse vnam rem sicut multi fideles dicuntur vna ecclia ꝓꝑ vnā fidem τ charitatem.τ istud

Cap.7. probauit per illud saluatoris in Jo.orantis patrem pro suis fidelibus/vt sint vnum inquit sicut τ nos.intulit igitur Joachim/cum fideles nō sint vnum vnitate nature. ergo nec filius est vna res cum patre.

Istud 2^m in opione Joachim est hereticum.s.qꝛ př τ fi.τ.s.s.nō sint aliq̄ vna res:qꝛ sicut arguit cap̄ ꝑallegato:př gignēdo dedit essentiā suā filio.nullā enim aliā potuit dare/qua filius eēt deus.τ filij rōne ambo eā dederūt spūi scō:nō āt erat ista cōicatio patris eēntie:qꝛ eēntia est simplex τ idiuisibilis.ergo totius eēntie.ergo tota eadē eēntia que est in pře est in filio τ spū scō:τ ꝓꝑ simplicitatē diuinā/quelibet ꝑsona est illa res:τ tres ꝑsone sūt illa res.¶ Qđ aūt arguit de euangelio soluiť ibi. Nā saluator intelligit in orōne sua:qꝛ.s.illi fideles sint vnū vnitate sibi ꝓportionabili.sicut pater τ filius sunt vnū vnitate sibi ꝓportiōabili:h est qꝛ sicut př τ filius sūt vnū vnitate charitatis/que est nā eoꝝ:ita fideles sint vnum charitate participata. ¶ Et ista expō probatur ibi per sile dictum saluatoris Mat.5.dicentis discipulis suis.Estote perfecti sicut τ pater vester celestis perfectus est. vbi non monuit qꝛ simus ꝑfecti nāliter ex nobis:sicut pater

ex se nāliter est beatus vel ꝑfectus:sed vt essemus perfecti ꝑfectione nobis cōpetente.s.grē τ virtutum.

Quantū aūt ad p^m articulū/in quo Joachim dixit magřm Petrū eē hereticū ꝯdicit sibi papa. Nos āt sacro approbāte ꝯcilio credimus τ ꝯfitemur cū petro.s.qꝛ vna summa res est essentia vel nā diuina:q̄ nec gñat nec gñatur:τ tñ non sequr qꝛ sit q̄ternitas: qꝛ ille tres res/př fi.τ.s.s.sunt illa vna res.q̄ternitas aūt eē non posset nisi eēt 4.^m realř a tribus distinctum.¶ Pro ista igitur opi.magistri sic solemniter approbata/adducitur talis rō. Res generans gñat aliā rem τ realř distinctam:qꝛ nulla res seipsaȝ gignit vt sit/pmo de tri.c.j.eēntia aūtē in diuinis est penitus indistincta.ergo nec gñans nec genita:qꝛ qua rōne gñans/τ genita.¶ Ad h adducūtur rationes magistri in littera:qꝛ essentia referť ad se/τ distingueretur a se.¶ Tertia rō est qꝛ pater est formaliter eo qđ generat:qꝛ pater est formalř ipsa eēntia/que est in filio ꝓpter indistinctionē ipsius essentie.τ si ipsam gñaret non esset formalř ipsa essentia:qꝛ illa esset distincta realiter ab eo vt posterior origine.¶ Adduciť etiaȝ alia rō:qꝛ in creaturis forma non gñat nec gñať: sed cōpositum.deitas aūt/se hȝ quasi forma in ꝑsona.ergo ipsa non gñat nec gñať.¶ Ista rō minorem hēt euidentiam hic q̄ȝ in creaturis: qꝛ ibi forma non est aliqđ per se existens vt possit esse operans.hic aūt deitas/non cointelligēdo ꝓprietates personales/est de se ens in actu.¶ Tamen cōfirmatur rō sic.qꝛ operatio que est actio distincti operantis non pōt esse eius qꝛ hic est vt forma:qꝛ ipsa est per se idistincta in tribus.talis aūt opatio est personalis/que est gñare.¶ Hec quantum ad realitatez huius questionis dicta sint.

Sed loquendo de logica rōne:quare non pōt hec esse vera.essentia gñat.vt eēntia supponit ibi pro persona:sicut ista est vera.deus generat:qꝛ deus supponit pro patre:τ tñ deus nō distinguiť a se:nec deus est formalř is qui gñať: lȝ deus gñet deum.¶ Rñ.qñcūqȝ est subiectū abstractū vltimata abstractione/τ ꝑdicatū ex rōne sua non potest predicari nisi formalř:nō pōt ꝓpositio esse vera:nisi sit per se primo modo.subiectum hoc est abstractū vltimata abstractione:τ ꝑdicatum hoc:de rōne sua non est natum ꝑdicari nisi formalř:ergo ꝓpositio nō posset esse vera nisi ꝑ se primo modo.sic aūt non est vera hec:qꝛ ꝑdicatuȝ nō est de per se intellectu subiecti.omne enim qđ dicitur ad aliquid est aliquid preter relationez.7.de trini.2.c.ita qꝛ relatio non est intra conceptum absoluti.huius syllogismi maiorem declaro sic.

¶ Abstractio vltimata est qñ formalis rō alicuius cōsiderať ꝟm se ꝑter quidlibet qđ nō icluditur per se in illa: τ ideo si ratio alicuius ꝑci^mè accipiť/nihil illi formaliter inerit/nisi qꝛ per se includitur in illa ratione.

¶ In substātijs/q̄uis in eadē re simplici possint eē perfectiones multe subales formalř distincte:τ ibi vna rō formalis possit abstrahi ab alia remanēte adhuc ꝯcretione vtriusqȝ formalitatis ad sua ꝓpria supposita. vbi grā.lȝ hec sit vera.suba intellectiua est volitiua:vbi est ꝑdicatio cōcretiua vnius ꝑfectionis de altera:tamē hec negatur: intellectus est voluntas:qꝛ illa significāt perfectiones illas vt abstractas a seinuicē:τ ꝟm ꝓprias formalitates: tamē adhuc sic abstracta concernunt ꝓpria supposita: vt hic intellectus est intellectus:τ hec voluntas est voluntas.accipiendo tamen substantiā/siue simplicez/siue cōpositam precise ꝟm rationem suam formalē quidditatiua:ȝ tñ est abstractio a supposito proprie nature: quia communiter non sunt nate concernere aliquid alterius

Extra 6 summa tri. vbi supra.

Vide alex.de ales p^a parte q.42. mēbro 3° articulo.1. τ.ro.q.pūt τ fitez adā li. 1.dis.32.q.4. τ alios.

1.phy.t.c.50

A

nature.ideo ibi ista abstractio est maxima/abstrahendo enim naturā humanaʒ a suppositis:que sunt illius nature:sicut abstrahit̃ cum ɔcipitur humanitas:nō remanet vlterius abstractio alia.ꝛ iō illud vt sic ɔceptuʒ p̃cise:est ipsuʒ met p̃cise:q꞉ cuilibet aliȷ extraneū.sicut dicit Aui.

Lib.1.c.3. B 5.meta^ce ꝙ equinitas est tm̄ eqnitas ꝛ nihil aliud. Sed in accn̄tibus quāto plura possunt ɔcernere:tanto plures possunt fieri abstractiones:ɔcernunt quidē accn̄a supposita alteri⁹ nature:ꝛ lʒ ab his abstrahant̃:ɔcernūt tamē indiuidua ꝓprie nature:sicut albū ɔcernit lignū:ꝛ lʒ ab hoc abstrahatur albedo:tn̄ adhuc ɔcernit albedinē hāc ꝛ illaʒ:que sunt indiuidua sua:sed vlterius est abstractio qddicatis a supposito:q̄lis dicta est fieri in substantȷs:ꝛ illā circūloquimur ꝑ hoc ꝙ dicimus qdditas albedinis:ꝛ illa nō ɔcernit aliqd̄ suppositū:nec eiusdē nature:nec alterius. ❡ In relationib⁹ etiā (que plura ɔcernūt) adhuc plures p̄nt esse abstractiones. ɔcernit enim relatio suum propriū indiuiduū fundamētum:ꝛ subiectū:et lʒ abstrahatur a posteriori:nō tn̄ a priori. ❡ Exemplū:hoc cōcretū:qd̄ est cā:dicit̃ de igne:qui causat calorem in ligno:vt de subiecto:sed abstrahēdo a subiecto remanet adhuc cōcretio ad fundamentū:puta si dicat̃ potētia causandi.calor enim est potentia causandi calorē:nō tn̄ ignis est potentia causandi illuʒ. Adhuc potest fieri vlterior abstractio ad ꝓpriū gen⁹:vtputa si dicat̃ cālitas:ꝛ tūc nec ignis nec calor recipit predicationē istius:tn̄ adhuc hec causalitas est cālitas. Ultima abstractio qualis est in substantȷs:est ꝑ h̄ ꝙ dicimus:qdditas causalitatis:ꝛ hec d̄ nullo p̃dicatur alio.

C Ex istis narratis apparet que sit vltima abstractio:q꞉ qdditaꝫ absolutissime sumpte ab oī eo qd̄ est quocūqʒ modo extra rōnem qdditatis. ❡ Circa aliū terminū maioris.s.ꝙ predicantᷣ de quocūqʒ dicit̃:de necessitate formaliter predicat̃. Notandū est ꝙ substantiua possunt dupl'r p̃dicari in diuinis:q̄nqʒ formal'r:q̄nqʒ ꝑ idētitatē:sed adiectiua:si p̃dicāt̃ de necessitate formaliter predicant̃:ꝛ hoc q꞉ sunt adiectiua.naʒ ex hoc ꝙ sūt adiectiua/signāt formā ꝑ modū informantis.ꝛ ideo de nullo dicunt̃ vere:nisi ad qd̄ se habēt per modū īformātis:de quo.vʒ.formaliter dicunt̃.talia sunt:non tm̄ nomina adiectiua:sed oīa participia ꝛ verba. ❡ His intellectis:pʒ illa maior assumpta:qm̄ aliquid est abstractū vltimata abstractione:ita ꝙ est abstractū ab omni eo:qd̄ est

D extra rōnē eius:ꝛ predicatuʒ eius nō predicat̃ de aliquo nisi formal'r:nō est vnio vera taliū extremoꝝ:nisi sit formalis ꝛ per se primo mō:q꞉ istud predicatū precise/natū est predicari formal'r.ideo nō pōt saluari veritas/per identitatē tm̄:ꝛ q꞉ subiectū est sūma abstractione abstractum:non pōt stare pro aliquo qualitercūqʒ alio a se: sʒ precise pro se formal'r.ꝛ ideo oporteret ꝙ sua rō precisa formalis esset idē illi predicato:qd̄ nō posset eē:nisi ista rō precisa includeret illud predicatū:pʒ igit̃ illa maior. ❡ Pʒ etiā illa minor:ꝙ talia sunt ista extrema.essentia gn̄at.vel deitas gn̄at:q꞉ deitas ē abstractū vltimata ab-

E stractione:generat aūt est verbū.iō non pōt predicari nisi formal'r:non sic autē abstrahitur vltimata abstractione hoc nomen deus.ꝛ ideo pōt supponere pro persona:vt cum dicitur.deus creat:deus generat.

❡ Istud tn̄ qd̄ dictū est d̄ multiplici abstractione quid valet:nā hec humanitas ē humanitas:hec albedineitas est albedineitas. Et vl'r nulla pōt esse abstractio quātūcūqʒ vltima:duʒ tn̄ ɔceptus abstractus sit cōis:sicut semꝑ opʒ quin abstractum dicat̃ de suo singulari ꝛ ꝑ se:sed illō singulare nō ē suppositū:qm̄ abstrahit̃ qdditas ab habēte qdditatē. Ita in accidētibus/nunq̄ʒ abstractū habet pro singulari suppositū. Itaqʒ in accidentibus lʒ ponat̃ multiplex abstractio a subiecto remotiori:ꝛ ꝓpinquiori:sicut relatio a supposito:siue sbto:ꝛ fundamēto:ꝛ in suba vnica.s.a supposito:sed nō a singulari:nō tn̄ opʒ ꝙ in aliq̄ abstractione abstractū non p̃dicet̃ de aliq̄:nec aliqd de ipso:q꞉ hoc est īpossibile:sʒ sufficit ad ꝓpositū hoc:qd̄ vltimate abstractū:hoc est ab oī alterius nāe:ꝛ a

supposito ꝓprio:nō a singulari:d̄ illo nō predicet̃ aliqd formal'r:nisi predicet̃ per se primo modo. igitur nunqd humanitas est animalitas.humanitas enim non est singulare animalitatis:sed hec aīalitas:homo autē est quasi quoddam suppositum animalis. F

Ad argumenta

in opposituᷣ. ❡ Ad primā auctoritatē Aug.rn̄deo ꝙ sapiaʒ abstrahatur a sapiente:qd̄ est operās:tn̄ adhuc signat potentiā operatiuā vel p̄n^m opatiuuʒ:ꝛ iō non abstrahit̃ sūma abstractione:q꞉ potentia operatiua aliquo mō cōcernit aliqd:ꝛ propter talē concretionē aliqualē: aliqualiter conceditur ꝙ sapiētia est nata:nullo autem modo ꝙ essentia sit nata. Quod autē Augu.dicit aliquādo:filium esse essentiā de essentia:hoc exponet̃ in se.qōne.ꝙ hoc nō ꝓbat essentiam esse genitaʒ vel generantem:sed esse illud:de quo filius generetur.

❡ Uel dicendū s̄m ꝙ magr̃ dicit.28.di.ꝙ sapiētia stat ibi pro supposito siue hypostasi:sicut qn̄ dicitur verbuʒ vel filius:in eo vō ꝙ dicit nata: intelligitur necessario qd̄ dicit verbum vel imago:ꝛ sic intelligitur ꝙ filius est essentia:q꞉ terminus essentialis stans pro persona/p̃dicat ꝙ illud sit in essentia.sed quō sapiētia pōt stare pro supposito:nō aūt essentia. Ratio iā dicta est:q꞉ sapientia nō est qd abstractū vltima abstractione sicut essentia. Sic in originali doctoris.

❡ Ad dictū Ric.si intendit reprehendere magistruʒ ibi:sicut ex verbis eius apparet:cū doctrina magistri ꝛ precipue ista:auctenticet̃ ꝑ ɔcilium gn̄ale in cap.p̃allegato:nego Ric.tenēdo magistrum.ꝛ ꝙ dicit:magistrum adducere multas auc̃tes ꝫ se:magr̃ bene exponit eas:sicut patebit in se.q.nullaʒ aūt hʒ pro se auc̃tem:sed hʒ illam vl'is ecclesie cap̃.p̃allegato:que maxima est:q꞉ dicit Augu.in libello ꝫ ep̃lam fundamenti. Euāgelio nō crederē: nisi ecclesie catholice crederem:que ecc̃lia sicut determinauit/qui libri habēdi sunt in canone biblie:ita etiā determinat qui libri h̄ndi sunt auctētici in libris doctoꝝ:sicut pʒ in canone:ꝛ post istaʒ auc̃tem canonis non inuenit̃ in corpore iuris scriptum aliqd̄ ita auctēticū:sicut scriptuʒ magistri:preallegato cap̃lo. Manichei.f. ❡ Ad rōnem illam de communicare:dico ꝙ ꝓductio hʒ ꝓductuʒ pro termino suo p̃mo:ꝛ dico hic p̃muʒ terminū:terminū adequatū:ꝛ hoc modo dicit ph̄s.7.meta^ce ꝙ compositū primo generat̃: q꞉ est qd̄ p̃mo hʒ esse per ꝓductionē:hoc est adequate.in cōposito tamē forma est formalis terminus gn̄onis: nō aūt terminus ꝑ accidēs:sicut appʒ ꝑ ph̄m.2.phy̆si^ce: vbi ꝓbat formaʒ esse nām:per hoc ꝙ gn̄atio est nālis:q꞉ est via in naturā.est autē via in formam.ergo ꝛc̃.que rō nulla esset:si forma esset tm̄ terminus per accidēs gn̄onis:ꝛ in eodem etiā vult ꝙ forma ꝛ finis coincidunt in idē:qd̄ non est verum de fine geniti:sed generatiōis.ergo terminus formalis generationis vere est ipsa forma.ipsuʒ igitur generans vnā habet habitudinē ad primū terminū: qui dicit̃ productus siue genitus:ꝛ aliam habitudinem habet ad formalem terminum:ꝛ in creaturis vtraqʒ habitudo est realis:quia vtraqʒ habitudo habet terminos realiter distinctos:ꝛ realis depēdentia est vtriusqʒ producti ad ipsum producens. In proposito autem producens ad primū productū habet relationem realeʒ:q꞉ distinctionem realem et realem originē.ad terminum autem formalem in ꝓducto:nō hʒ relōnē realem:quia non

G di.15.c.scripturus vel sancta ro.ecclia. T.c.26.27.ꝛ 32. T.c.14 T.c.70.

distinctionem realem: sine qua nõ est relatio realis. pducere igit̃ in diuinis dicit relõnẽ realẽ: cõicare aũt dicit relationẽ originis, et q̃si rõnis, concomitantẽ illã realẽ. cũ
H igit̃ dr: q̃ iste sunt relones opposite. s. cõicare et cõicari. dico q̃ sunt relones rõnis opposite: s̃m proprias rones suas: lȝ necessario concomitentur aliquas relationes reales oppositas. s. pducere et produci: sed iste relationes, et ille, nõ sunt eorũdem relatorum formaliter.

¶ Exemplũ huiꝰ de pñ° quo in creaturis: referẽ realiter ad pductũ: sicut qñ ad idẽ eni genus cãe ptinet ars et edificator. 5. meta. Sed hic: quo q̃ non est distinctũ: nõ habet relationẽ realẽ ad pductum dl. 7. Ita nec econuerso terminus formalis ad producens. (T. c. 2. a. l. infra)

¶ Per idẽ ad 2m dico q̃ nullũ extremũ vniꝰ correlationis est idẽ formalr cũ extremo alterius correlatiõis. cõmunicãs eni et pducens: lȝ cõcurrant in eodẽ supposito q̃ nã nõ dicit̃ ppe cõicans se, sicut dicit̃ cõicata: tñ cõicans nõ dicit formalr eandẽ relõnẽ quã dicit producẽs vt pducens. cõicari aũt et produci: nec eandeȝ dicunt relationem, nec idem primo denominant.

Ad argumenta logica. cũ p̃ arguit̃ de predicatiõe per se. dico q̃ essentia non predicat̃ per se primo mõ de pre: neq̃ȝ formalr. Cũ probas: q̃ nõ per accñs: dico q̃ (sicut in creaturis) non oĩs pdicatio est per se vel per accñs: accipiẽdo accidens ppe: vt qñ accñs predicat̃ de subiecto. nõ eni genus p se pdicat̃ de dña: nec sic per accñs: q̃ neutrũ neutri accidit: nec ambo tertio: sed est ibi mediũ extraneũ siue inferius, ꝯtens aliud: qd̃ inferius põt dici accidẽs supiori. i. extraneum: sed nõ ppe accidens: in diuinis aũt nõ oĩa sunt p se eadẽ. i. formalr: nec tñ inest aliquid alicui p accidens ppe: sed aliqd est idẽ alicui: absoluta idẽtitate: absq̃ȝ formali idẽtitate: et ita est in pposito.

¶ Predicatiões per se sũt formales: de idẽticis nõ tradidit Ari. Alr, dcñ p se et forãlr stat pro supposito. ¶ 5. tri. c. 5. in deo mediũ iter s̃m sbaȝ et s̃ȝ accñs. ¶ 3. Pr est q̃ generat: pr est eẽntia. igit̃ et c. Rñdeo variat̃ pdicatio.

¶ Ad aliud dico: q̃ ista. eẽntia est pr, põt distingui: q̃ pr
I põt sumi adiectiue, vel substantiue. 2° modo signat psonã cuius est paternitas: et concedo eaȝ esse verã per idẽtitatem: q̃ substantiuũ põt predicari de aliquo per idẽtitatem. primo mõ signat ipsam proprietatẽ denominatiue. et hoc mõ exponit magister dist. 27. q̃a idem est patrem esse et genuisse. hoc mõ ista est falsa: essentia est pr: q̃ signat patreȝ formalr predicari de essentia: qñ igitur arguis, de subiecto et passione. dico q̃ qñ passio põt predicari predicatione eiusdẽ rõnis cum illa qua predicat̃ subiectum: vel qñ habet similem modũ predicandi, põt ex subiecto inferri passio. qñ nõ: nõ. h̃ subiectũ: si sit substantiuũ t, põt pdicari p idẽtitatẽ: passio aũt, si est passio: non põt: sed tñ formalr, q̃ est adiectiuum. ¶ Ad aliud: essentia est pater filij, quidã doctor repetit opiones aliorũ, primã magistri Alexandri, qui distinguit istã: essentia est pater filij. sicut iam distincta est illa precedẽs. s. essentia est pater: q̃ pr põt sumi adiectiue vel substãtiue. primo mõ dicit ipsam eẽ falsam, et ꝯñam nõ valere. 2° mõ verã. ¶ Aliã magistri ppositini: qui dicit eam simplr eẽ verã. ad qd̃ hȝ duas rões. vnã per ꝯuersionẽ: q̃ si ꝯuertẽs est vera, ꝯuersa erit silr vera: sed hec est vera: pr filij est essentia. g̃ eẽntia est pr filij. Aliã hȝ rõnem: q̃ hec est simplr vera: essentia est pr: aut igit̃ alicuiꝰ aut nullius: si nullius. g̃ oĩno nõ est pr. si alicuius et nõ nisi filij. g̃ essentia est pater filij. ¶ Cõtra magistrũ Alexãdrum arguit sic: et pbat q̃ ly pr, tñ tenet̃ adiectiue: qñ noĩa que iponunt̃ a poᵃ actiua et passiua, vt sunt magister, et discipulus, pater, et filius, edificator et c. sumunt̃ tñ in significatione adiectiua: et hoc in respectu quẽ habẽt ad aliud qd̃ respicit potentia a qua iponunt̃. sed qñcũq̃ȝ aliquid hẽt rationẽ adiacẽtis vel adiectiui ex respectu ad aliud: quãto magis est determinatus eius respcũs, tanto magis habet rationẽ adiacẽtis vel adiectiui: et tanto minus quãto magis est indeterminatus. sicut pȝ de respectu modi infinitiui: quẽ grãmatici dicunt posse supponere magis q̃ alios: q̃ illi dicũt finitã inclinationẽ ad suppositũ: ille vo infinitã inclinationẽ ad suppositũ. infinitiuus autẽ et adiectiuũ in neutro genere potius substãtiuant̃ q̃ in genere masculino vel femino. ergo cũ ly pater filij, habeat finitã et expressam habitudinẽ. nõ sic autẽ cũ per se ponitur ly pater: ideo lȝ posset teneri substãtiue dicẽdo. essentia est pr. nõ tñ nisi adiectiue, dĩdo essentia est pater filij. et sic simpliciter ista est falsa: essentia est pater filij.

¶ Et si obijciat̃, essentia est pr et non est pater nisi filij. ergo est pater filij aut nõ est pr. ¶ Rñdeo, pȝ q̃ est fallacia figure dictionis: q̃ in pma ppositione pr per se supponit pro tota persona. in scða aũt cum dr: q̃ est pater filij: copulat proprietatem tñ circa subiectum.

¶ Patet etiã q̃ nõ valet argm pm ppositini: pater filij est essentia: g̃ eẽntia est pr filij. p ꝯuersionẽ: q̃ dȝ sic ꝯuerti. g̃ aliqd qd̃ est essentia est pater filij. sicut ista. indiuiduum est hõ. nõ sic ꝯuertit̃. ergo hõ est indiuiduũ: sed sequit̃ g̃ aliqd qd̃ est hõ est indiuiduũ. ¶ Similr 2a rõ nõ valet, cũ arguit̃: essentia est pr. aut igitur alicuius: aut nullius. Dicendũ q̃ nõ sequit̃ ppter fallaciã figure dictionis: q̃ statim cũ addit̃, alicuiꝰ vel nullius, alr copulat q̃ prius supponebat. Et dicendũ est q̃ nullius est pr. i. nõ alicuius est pr. et nõ sequit̃ ex hoc, q̃ non sit pr, pp figuram dictionis: sed sequit̃ tñ. ergo nõ ꝯuenit ei ppetas paternitatis. ¶ Jõ rñdet 3° mõ q̃ hec est simplr falsa: essentia est pr filij: q̃ ly pr, tñ tenet̃ adiectiue pp rõneȝ pmissam. ¶ Cõtra modũ eius dicendi arguo sic: qd̃ includit̃ essentialiter in cõceptu alicuius: sicut pars cõceptus: nõ põt ab eo excludi sub quocunq̃ȝ modo cõcipiat̃. si eniȝ sub aliquo mõ ꝯcipiat̃ et illud excludat̃: tunc ille modus repugnat rõni ꝯceptus qui ꝯcipit̃. cũ g̃ in ꝯceptu relatiui: ex h̃ q̃ cõceptus relatiuus: nõ vt hoc mõ conceptus vel illo: necessario icludat̃ correlatiuũ vt terminus eius: q̃a non põt esse nec intelligi sine eo, sicut nec sine termino: hoc est enim esse eius. g̃ quocunq̃ȝ mõ cõcipiat̃: siue adiectiue: siue substantiue, semp includeret̃ correlatiuũ vt terminus: et ita nullo modo põt intelligi vt absolutũ.

¶ Jtẽ tunc ista esset incongrua: pr filij est eẽntia: q̃ adiectiuũ non substantiuatũ, non supponit congrue pro sbto: nisi i sbto sit determiato ibi q̃ppe in sbto determinat̃ pr p filiũ ad quẽ hȝ determiatũ respectũ: g̃ et c. ¶ Jõ teneo opi. Alexandri distinguendo (sicut ipse distinguit) q̃ substantiue est vera: adiectiue falsa. ¶ Ad rationes prepositini: dico q̃ conuersa est vera substantiue: adiectiue incongrua: quia masculinum non potest substantiuari.

¶ Ad secundã eius rõnem: dico q̃ essentia est pater, igitur alicuius: et concedo q̃ est filij: sed cum arguit̃ in rõne principali. si essentia est pr filij. ergo filius est filius essentie. nego ꝯñam. cũ pbat̃ per illã ꝯñam mutuã in relatiuis: dico q̃ illa ꝯñia mutua tȝ in illis relatiuis que sunt primo relatiua. tȝ ẽt in his que referũtur per relationes. si tamẽ dicant̃ formalr relationes de eis. sicut si formaliter sor. est pr pla. et ꝯuerso: formalr pla. est filius sor. in his tamẽ que nõ referunt̃ pmo: nec etiam denominantur formaliter ab ipsis relationibus: sed relo pdicat̃ de altero eoꝝ per idẽtitatem, nõ valet ꝯña: sed est ꝯsequẽs a põne ꝯñtis: q̃ ibi i ꝯñte plus signat̃ q̃ in añte. in añte

Marginal notes: a. l. subiectũ. Hen. p° pte summe. q. 20. mẽbro. 3. art. 1. in rñsiõe ad 5. argumentũ. — K — a. l. Cõfirmat̃ de filiatione: sic enim ista et c. — L

enim notat idétitas relationis ad aliqd: de quo dr: sed in
pñte significat illud aliud referri ad illud formalr. cum
enī dr/filius est filius eētie: ex vi cōstructionis: signifi/
catur essentiam esse ppriū correlatiuū eius qd est filius:
et ita filiū esse formalr filiū essentie. añs aūt non signifi/
cat relonem pñitatis formalr ꝯuenire eētie: sed tm̄ p
idétitaté. ¶ Ad vltimū dico: cū accipis genitū inquātū
genitū est aliqd. nego nisi aliqd: vt extendit se ad aduali/
qd: et tūc mī. ē falsa. Et cū dicis nō est nihil: dico, vt sepe
pdictū est: q licet ꝯdictoria est mediū cū ly īquātū: ita q
neutrū inest cū inquātū: sicut nec hō iquātū hō est alb^9:
neqȝ inquātū hō est nō alb^9: tm̄ nō sunt duo ꝯdictoria cō
plexa sil falsa. ista eniȝ ꝯdictoria est vera: hō nō inquan
tū hō est alb^9. ita hic. genitū nō inquātū genitū est aliqd:
qꝛ rō gignitionis nō est formalis rō inherētie pdicati: ita
scȝ q ly iquātū: dicat rōné formalē genitiȝ genitū in se
formalr sumptū sit per idétitaté eētia. ¶ Quid igit di
ceē de genito inquātum genitum: pōt ꝯcedi q genitum
inquantum genitum est persona vel subsistens: sed non
sequitur vlterius. ergo inquatum genitum est aliquid:
accipiédo aliquid / pro essentia: propter non idétitatem
formalé rōnis psonalis cum essentia.

Sic in origi/
nali.

¶ Utrū eētia sit cōicās vel cōicata. Qꝛ non: qꝛ tūc p/
ducer: pbat duplr vt supra. ¶ Cōtra. 15. tri. 26. et Joan/
nis. 10. pr̄ meus qd dedit mihi. ¶ Solō de duplici ter/
mino pino et formali. Simile de duplici pncipio primo
et formali. ¶ Ad argumenta et c. Questio. II.

Secūdo quero de 2^a parte di. vtrū fili^9
generet de suba pr̄is? Qꝛ nō:
qꝛ. 7. de tri. c. 6. et 12. Tres psonas ex eadeȝ
eētia nō dicimus: suba aūt vl vniformiter
se hāc ad q̄libet psonam. ḡ nulla psona est
de alterius suba. ¶ Itē ꝯstructio alicuius cū suo geniti/
uo nō notat maioré distinctioné ꝯstruccibiliuȝ q̄ ppō
cū suo casuali: qꝛ addit eidé ꝯstructibili. ḡ nō maior di/
stinctio notat h: fili^9 eētie pr̄is: q̄ filius de eētia pr̄is: sȝ
nō ꝯcedit q sic filius essentie pr̄is: qꝛ tūc essentia gene/
raret filiū. ḡ. ¶ Itē cuȝ dr /filius est de suba pr̄is: aut ly:
de, notat distinctioné: aut non. si sic. ppositio falsa est: qꝛ
eētia nō distinguit realr a filio. si nō. igit hec est vera:
pr̄ est de essentia filij: vel de eētia pr̄is: qd nō ꝯceditur.

Cap. 4.

¶ Oppositū. 15. de trini. c. 19. Augu. tractās illud ad Col/
lo. trāstulit nos in regnū filij charitatis sue: qd dictuȝ est
aic: filij charitatis sue, nihil aliud est q̄ filij sube sue. ḡ est
de suba pr̄is. ¶ P̄. Ad h est auctoritas Augu. ꝯtra Ma/
ximinū: et ponit in lr̄a. nullo mō veꝝ filiuȝ dei cogitatis:
si hūc de suba pr̄is eē negatis. ¶ Itē filius in creaturis
nō est nisi gignatur de suba pr̄is: ideo in inanimatis non
est pnitas nec filiatio: qꝛ gn̄atum est de mā aliena: sicut
ignis gn̄at ignem de mā aeris. ḡ nō est vera filiatio nisi
vbi vera suba pr̄is: vel aliqd de suba pr̄is: est mā respe/
ctu filij: sed filius in diuinis est vere filius patris. ergo de
substantia patris est tanq̄ de materia.

Henri. in su.
ar. 54. q. 3. et
in quoli. 8. q.
... vide cū glu
... 6. q. 1. et
v. h et ocha.

In ista qōne dr: q sicut in suba creata gn̄abili: aliqd
est potētiale qd supponit gn̄ationi: vt mā: et
aliqd inductū per gn̄ationem: vt forma: et ex eis est pdu
ctū qd est genitū: ita corrīdent pportionalr q̄si tria in di/
uinis ꝯsilia. psona quippe est q̄si cōpositum: et relō q̄si for/
ma: et eētia q̄si mā: est igit filius genitus de suba pr̄is:
sicut q̄si de mā. Istud pbat per rōné Aug. ꝯ Maximi/
nū que ponit i lr̄a. filius eni nullo mō est de nihilo. neqȝ
negatiue: vt aliqs dr loq de nihilo: qn̄ nō loquitur: neqȝ af/
firmādo ly de nihilo vt ly. de/sic nota mālitatis vel q̄si
mālitatis: qꝛ nihil nō pōt eē mā alicuius: neqȝ affirman/
do ly/de/originalr siue ordinalr. i. post nihil. quos tres
modos itelligédi aliqd esse de nihilo ponit Ans. mono/
logion. c. 8. si nullo mō filius est de nihilo. ḡ de aliq. ḡ cū
nō de alio q̄ de suba pr̄is: pȝ q est de suba pr̄is. ¶ Et si
rn̄deat (sicut vr magr rn̄det in lr̄a) q est de suba pr̄is. i.
ō pāt: q est suba. ¶ Argr q ista expō nō sit sufficiēs: qꝛ
tm̄ exponit/de/vt notet rōné pncipij originātis vel effi/
ciētis. et posito q h mō sit de pr̄e: adhuc restat qd: verū
de aliq vel de nihilo: sic de mā: vel de q̄si mā. et cū nō sit
de nihilo sic: qꝛ h mō creatura est de nihilo. ḡ de aliq. et
stat argm̄. ¶ Ad h ēt adducit auctas Augu. 7. ō tri. c. 3. et
4. q fili^9 est sapia genita vl nata. ¶ Si argr ꝯ istā pō/
né q act^9 purus nō pōt eē q̄si mā respectu gn̄ationis: qꝛ
nullo mō est i po^a. ¶ P̄. Per rōné magr: cū sit vna es/
sentia triū psonaꝝ: gn̄aret fili^9 de eētia trium. ¶ Rn̄/
dét ad pm̄ distinguédo q aliqd est in po^a ad aliqd duob^9
modis. vno mō ad aliqd qd est absolutū: et differt ab ip/
so re vel intétione: et vadit de po^a ad actū p motū: et per
trāsmutationé rei vel rōnis. Aliomō aliqd est in po^a ad
aliqd: qd est rōnis tm̄: et differt ab ipso sola rōne: nunq̄
vadés p trāsmutationé quācūqȝ de po^a ad actū: sed sem
per nālr est ꝯiūctū actui. Pmo mō in creaturis: mā ē
in po^a ad formā tanq̄ ad differés re ab ipsa: et trāsiés de
po^a in actū p realé trāsmutationé: et silr forma gn̄is est in
po^a ad formā diic: tanq̄ ad aliqd differés rōne vel inté/
tione ab ipso: et trāsiés de po^a ad actū p trāsmutationem
rōnis. nullo tali mō diuina eētia est in po^a ad aliqd: et h
ista po^a hēt ꝯitaté mediū in argm̄: qꝛ illa repugnat actui
puro. nō sic est de po^a 2° mō: qꝛ de nā forme diuine/ iquā/
tū est act^9 purus: est ēt q sit 2° mō in po^a ad plures respe
ctus. Breuiter igit pductio diuina sūme dif a pductiōe
nāli: qꝛ in ista itur p trāsmutationé ad pfectioné: et ibi di
stat po^a ab actu: in ista aūt nequaq̄. Dif ēt ista spālr a p/
ductione nāli: q̄ est gn̄atio: qꝛ illa est de impfecto subali/
ter. ista ꝯo est de pfecta suba: in quo plus ꝯuenit cuȝ p/
ductione: que est alteratio: qꝛ in illa subiectū: qd est in po^a
sm̄ qd: est aliqd extra in actu: sed dif in h: qꝛ subiectū in al
teratione est in po^a ad aliqd reale absolutum: realr diffe
rens ab ipsa. in pductione aūt diuina nequaq̄: et in h di/
uina pductio ꝯuenit plus cū pductiōe spēi ex gn̄e: sȝ dif
fert: qꝛ in hac pductione genus est sic subiectum et mā: et est
in po^a ad aliqd absolutū: vt ad dr̄iam: que tm̄ sola itétio/
ne differt ab ipso: hic aūt subiectum est in po^a ad aliqd re/
spectiuū: qd differt ab ipso sola rōne. Et ita lȝ ista pdu/
ctio spēi ex gn̄e sit magis silis diuine q̄ alia: in multis tm̄
differt. qꝛ pductio spēi ex gn̄e pcedit ab esse incōpleto
ad esse cōpletū: assumédo cōplemētū determinationé p
dr̄iam: vt sm̄ aliud et aliud reale descédat in aliā et aliaȝ
spēm: et erit tm̄ genus vnum cōe sm̄ rōné. in pductione
aūt diuina subiectum nō est aliqd incōpletū determina/
tū per assumptā pprietaté: sed vnū et idem re singulare
totalr hēt esse per pductioné in diuersis pprietatibus
relatiuis: qd est cōe non sm̄ rōné: sed sm̄ cōicationem.
¶ Ad scdm̄ dicit q nō est de substātia inquātū est triū:
sed vt est pr̄is substātia. ¶ Huic opioni addit ab alijs:
q essentia diuina dr generari subiectiue. qd enim subij/
citur gn̄ationi, pōt dici subiectiue gn̄ari per phm̄. 5. phy/
sic. vbi arguit q gn̄atio non est motus. per hoc argm̄: qd
mouet est: qd generat nō est. ergo qd generat non mo/
uet. accipit autem qd mouet pro subiecto motus: non
pro termino. si enim acciperet: qd generatur / pro termi/
no generationis nō pro subiecto: argumētum non vale/
ret: qꝛ dum motus est: terminus motus nō est. ergo opor
tet q accipiat ibi q gn̄atur p eo qd subijcit generatio/
ni. Idé probat per Cōmentatoré ibideȝ cōmēto. 8. et 9.
¶ Pro ista opinione adducuntur rōnes tales: illud ve/

Quere in fi/
nis vsqȝ ibi
Ad scdm̄

Goffre. quo/
li. 9.

T. c. 84

re dr̃ generari subiectiue: siue esse subctū gn̄ationis: qd̓
manet idē sub vtroq̃ termino gn̄ationis. essentia aūt di
uina manet eadē in pr̄e ⁊ filio. g̃ ipsa erit vere subiectū
ipsius. ¶ Cōfirmat̃ rō. q: in eodē est terminus ⁊ trans
mutatio: sicut dispositio ⁊ forma ad quā disponit. g̃ cū in
eēntia sit relō: que est quasi terminus gn̄ationis: in ipsa
etiā erit ipsa gn̄atio. ¶ P̃. Dipotētie actiue corrūdet ali
i.c.3 Phis. s.3.de ani. qua po^a passiua. g̃ fecūditati pr̄is, q̄si actiue corrūdet ali
qua po^a q̄si passiue: de qua pōt p̄duci. ¶ Ultio arguit̃
sic. Si ignis gn̄aret ignē d̓ suba sua: adhuc suba ignis ge
nerātis ita eēt in po^a ad formā ignis gn̄andi: sic mō ē mā
aliena de qua gn̄atur. sic igit̃ in p̄posito: essentia pr̄is: de
qua pr̄ generat: erit quasi mā respectu gn̄ationis.

Cōtra istā opi. arguo p̄ sic. Eēntia est forma
lis terminus p̄ductionis. igit̃
nō q̄si mā. p̄batio añtis. Jo. 10. Pr̄ qd̓ dedit mihi mai^9
est oībus. maius aūt oībus nō est nisi aliqd īfinitū: h̓ nō
est nisi eēntia. g̃ illā dedit. h̓ etiā vl̓t Aug. 15. de tri. c. 26.
Sicut filio inq̃t p̄stat essentiā sine initio tēporis: sine vl
la mutabilitate nāe, de pr̄e gn̄atio: ita sp̄ui scō p̄stat eēn
tiā sine vllo initio tp̄is: sine vlla mutabilitate nature de
vtroq̃ p̄cessio: nō aūt p̄cedit̃ formā aliquā dari produ
cto siue cōicari vel prestari per generationē: nisi illa for
ma cōmunicata sit formalis terminus talis productio
nis. Probatur etiā illud antecedens per rationem.

¶ Prio. q: nulla entitas formalr̃ infinita simplr̃ pfectior
termino formali p̄ductionis habet̃ per p̄ductionē: eēn
tia est formalr̃ infinita. relatio aūt non. ergo si relatio eēt
formalis terminus p̄ductionis: persona nō haberet eēn
tiam per p̄ductionem. ¶ 2°. q: in creaturis nā est termi
nus formalis gn̄ationis: nō aūt p̄prietas idiuidualis vl̓
2.c.14. hypostatica: sicut p3 2° phy^r. vbi dicit̃ q̓ generatio: q:
est via in nām. i. in formam. nā igit̃ siue essentia est per
se terminus gn̄ationis: ⁊ nō nisi terminus formalis.

¶ Tertio. q: al̓s ista gn̄atio non esset vniuoca: q: rō for
malis termini eius nō esset rō conueniētie generātis cū
genito. p̄ñs est incōueniēs sicut tanget̃ dist. 7.

¶ Similiter al̓s non eēt ista p̄ductio gn̄atio: sed magis
esset mutatio ad relonē: q: p̄ductio ponit̃ in gn̄e vel in
specie ex suo termino formali. sicut p3 ex. 5. phy^r. sicut
2.c.4. inde. alteratio ponit̃ in gn̄e q̄litatis: q: ibi est forma accida
lis que est formalis terminus alterationis. g̃ si formalis
terminus huius p̄ductionis eēt relō: ista p̄ductio pone
ret̃ in gn̄e relonis: ⁊ nō esset gn̄atio. Probo p̄ñam p̄mi
enthimematis. p̄, q: illud qd̓ est mā in gn̄atiōe: est in po^a
ad terminū formalē. ⁊ qd̓ est quasi mā est quasi po^a. eēn
tia nec vere: nec quasi est in po^a ad seipsam. g̃ ⁊c. Simil̓r
p̄bat̃ eadem p̄ña: q: vna p̄sona tn̄ vno mō h̓ndi hēt es
sentiā. saltem istis duobus modis nō hēt eā. s. vt termi
nū formalē p̄ductionis: ⁊ cū hoc vt q̄si mām ⁊ subctum
gn̄ationis. p̄batio istius. q: si hēret eā ex vi p̄ductionis:
vt terminū formalē: hēt eam circūscripto oī alio mō. er
go nō hēt eam vt q̄si mām subiectam gn̄ationi. nō eniz
hēt deitatē aliquo mō: quo circūscripto hēt eā pfecte: ⁊
esset verus deus. vl̓ etiā sequi q̓ hēt bis essentiā. ⁊ per
p̄ñs q̓ sit bis deus: q: hēe essentiā est esse deū: ⁊ q̓ hēat
prius eā nālite: q̄ hēat eā: si rō q̄si māe p̄cedit aliq̃ mō.
rōnem formalē termini gn̄ationis. ¶ Itē 2°. essentie: vt
de ea gn̄atur filius: nec̄e est assignare aliqd esse: q: prīci
A piare aliqd ver ens in quocūq̃ gn̄e p̄ncipij nō cōuenit:
alicui nisi realiter enti. q̄ro qd̓ esse p̄uenit eēntie: vt ipsa
est de quo per impr̄ssionē gn̄atur filius: aut p̄cise esse ad
se esse. i. qd̓ est eēntie vt essentia. ⁊ tūc filius est de eēntia
vt essentia. ⁊ h̓ mō est trium p̄sonarū: aut vt p̄uenit sibi
esse in aliq̃ subsistētia: ⁊ tūc quero in qua: aut in ingenita:

⁊ sic cū in intellectu eius qd̓ est esse de quo aliqd p̄duci
tur: includat̃ hoc: qd̓ est esse illud: in quo forma inducit̃:
⁊ in itellu eius, qd̓ est esse in quo, includat̃ hēre illud: qd̓
est in eo: ⁊ per p̄ñs esse formalr̃ per ip̄m. g̃ si essentia, vt
est in pr̄e, sit de qua filius gn̄atur: ⁊ per impr̄ssionē: p3 cos
sequi q̓ ipsa vt in pr̄e erit illud in quo noticia genita i
primit̃: ⁊ ita essentia vt in pr̄e erit formalr̃ verbum siue
noscēs noticia genita: qd̓ est incōueniēs. Si aūt eēntia vt
in alia subsistētia a pr̄e est de qua gn̄atur filius: ⁊ inquā
tū est de qua: p̄cedit aliquo mō terminū gn̄ationis. g̃ añ
terminū gn̄ationis sunt due subsistētie: qd̓ est icōueniēs.
¶ Si aūt dicas, vt est de qua gn̄atur filius: nullā habet
existētia in p̄sona sicut ⁊ mā inquātum est de qua gn̄atur
genitū: nō hēt esse in aliquo supposito: sed tn̄ hēt esse in
po^a in supposito gn̄ando. Hoc nihil est: q: (vt dictū est)
p̄ncipiāti realr̃ aliqd ens in quocūq̃ gn̄e p̄ncipij op3 tri
buere aliqd reale esse: ⁊ iō māe vt p̄ncipiat cōpositū: l3
sibi non cōpetat esse cōpositi: qd̓ est eius p̄ncipiatiue: tn̄
p̄uenit sibi eē suū p̄priū: qd̓ esse est p̄us nāliter: q̄ sit p̄s
cōpositi. ita igit̃ hic op3 eēntie: inquātū est de qua gn̄a
tur filius: dare eē vel in supposito: vel eē eēntie s̓m se: ⁊
sic stat arg^m. ¶ Si dicat̃ alr̃ q̓ inquātum est pr̄is: est il
lud de quo gn̄atur filius: ⁊ tn̄ per gn̄ationem, inquantū
q̄si actu informat̃ noticia genita, est actu alterius suppo
siti: hoc iprobatū est in argumento: q: in itellu eius: qd̓
est esse de quo per impr̄ssionē: includit̃ esse in quo: ⁊ ita
esse formalr̃ tale s̓m impr̄ssum illud. ¶ Silr̃, nāc cōica
tio essentie alteri supposito p̄cederet s̓m itell3 p̄ductio
nē: ita q̓ cōicatio nō fieret per p̄ductionē: sed fieret q̄si
añ terminū p̄ductionis: sicut illud qd̓ est q̄si mā gn̄atio
nis: p̄intelligit̃ aliquo mō ipsi termino. Silr̃, l3 aliqd qd̓
nō est de se alicuius suppositi in actu: per gn̄ationē fiat
actu alicuius suppositi: sicut mā que nō est alicuius sup
positi: fit per gn̄ationē aliqd suppositi: tn̄ q̓ illud qd̓ est
vnius suppositi fiat alterius suppositi p̄cise: per hoc qd̓
est mā: vl̓ impoīe absq̃ actione: que fit ad ip̄m. ¶ P̃. 3°.
Qn̄ ad p̄ductionē effectus p̄currunt actiuū ⁊ passiuum:
p̄or est nāliter respect^9 actiui ad passiuū: q̄ vtriusq̃ ad
B p̄ductū. p̄batio hui^9: q: op3 cā diuersas eiusdē p̄us nā
liter approximari adiuicē: q̄ p̄ducāt effectū: ⁊ p3 p̄ ex^m
de igne calefactiuo ⁊ ligno calefactibili ⁊ calore genito.
¶ Itē isti respectus actiui ad passiuū: ⁊ eiusdē ad p̄du Sic in origi nali sed non manu p̄pa.
ctum: nō oīno ex equo p̄ueniūt actiuo: nec ille respectus
ad p̄ductū est p̄or. ergo est posterior. añcedens huius en
thimematis quātum ad vtrāq̃ p̄tē sic̓ p̄bat̃: q: actiuū
agit in passiuum se solo in rōne cāe: nec p̄ducit p̄ductū
nisi alio p̄currente in ratione concausantis.
¶ Et si oīno neges p̄oritatem respectus ad respectū: nō
potes negare qn̄ nec̄io sit respectus actiui ad passiuum:
nō posterior respectu vtriusq̃ ad p̄ductū. Igit̃ si in pr̄e
est fecūditas actiua, ⁊ aliqd q̄si mā p̄currēs ad p̄ductū:
p̄or est respectus pr̄is: vt p̄ductiui ad illud q̄si mām: q̄
sit vtriusq̃ cop̄ ad filiū: aut saltē erit nec̄io p̄comitans.
Et ex h̓ vltra: cū res non p̄exigat nāliter: nec nec̄io simil̓
reqrat illud: qd̓ est p̄cise eius rōnis: sequit̃ q̓ ista relatio
que nāliter p̄exigit̃ q̄si actiui ad passiuū sit realis: ⁊ ita
in pr̄e erit relatio realis p̄or relōne eius ad filiū: vel sal
tem alia ab illa: qd̓ vl̓ incōueniēs. ¶ Itē 4° ad p̄ncipa
C le. Po^a p̄^a causatiua effectiua se sola effectiue cāt, exclu
dēdo oēm aliā cām eiusdē gn̄is ⁊ alterius gn̄is in rōne
cāe māalis: ⁊ rō est: q: causalitas cāe māalis nō dicit perfe
ctionē simplr̄: ⁊ iō l3 reductio fiat ad aliqd p̄^m in illo ge
nere: illud tn̄ nō est simplr̃ p̄mū: sed totū illud genus re
ducit̃ ad aliqd p̄mū in alio gn̄e: qd̓ nō includit imperfe
ctionē: puta ad aliqd in gn̄e efficientie: p3 etiā h̓ al̓s per
hoc q̓

hoc φ potentia creatiua per se sine alio pncipio mãli p̄ducit productũ: ex hoc infert a simili φ pductiua po' p̄ma seipsa sola p̄ducit ꝛ sine alio p̄n° pductiuo ɔcurrente: ꝛ ita sine alio q̄si mã: silis eni ratio videt̃ de p̄n° pductiuo ꝛ creatiuo: q2 si poneret̃ aliqd pncipiũ q̄si mãle: nõ eẽt in q̄ntũ tale est sũme perfectionis: ꝛ ita videret̃ reducen dũ in rõne pncipij ad principiũ p̄ductiuũ actiue.

Sic in antiq̄ originali. ¶ Si arguat̃ φ ois causalitas scd̃e cause reducit̃ ad cõ similẽ causalitatẽ in p̄ma causa: sic̃ efficiẽs ad deũ: vt ad p̄mũ efficiẽs: ꝛ finis etiã ad deũ: vt ad vltimũ finẽ: ꝛ forma ad exẽplar siue ideaꝫ in deo: ergo ita erit de causa mãli.

¶ R̄ndeo φ nõ est sile: q2 mã icludit imperfectionẽ: q2 semp est ei annexa p̄uatio: ꝛ ideo p se a nullo ponebatur pncipiũ: vnde theologia que est de deo siue nãlis siue supnaturalis: non determinat de causa materiali s̃m Cõmentatorẽ p̄ physicorũ.com.p̄mo.

¶ Item.5.s̃m Aug̃ ɔtra Maximinũ lib.3.c.15. Spũs scũs nõ est de nihilo: sed inde est vnde p̄cedit: ita igitur ɔcedit spm̃ scm̃ nõ esse de nihilo: sed de suba p̃ris ꝛ filij: I sicut ɔcedit filiũ esse de suba p̃ris: ꝛ sili mõ relo spũsscĩ est in deitate sicut relo filij: sed eẽntia nõ se hꝫ respectu relonis spũsscĩ quasi mã receptiua eius: vt videt̃ s̃ꝫ istã

Henr. quol. 6.q.1. opiõnẽ: q2 ponit v̄bũ gñari p impssionẽ in illud de quo gignit̃. spũs scũs aũt quasi per expressionẽ vel ex sufflatione sui de volũtate formata: de qua producit̃: qd eniꝫ producit̃ p expulsionẽ de aliquo: nõ hꝫ illud de quo pro

D mã in p̄ductione sui: q2 ois mã cuiuscũqꝫ p̄ductionis ꝛ p̄ducti est in qua recipit̃ forma p̄ducti: qd nõ est in expulsione de illo: igit̃ spũsscũs nõ est de nihilo: nec tñ de aliquo sicẽ de q̄si mã sue p̄ductionis: igit̃ p̄pter hoc: qd est filiũ nõ esse de nihilo: vl' relonẽ eius fundari in essentia: nõ opꝫ essentiaꝫ: vt est de qua filius generat̃: esse q̄si materiã respectu generationis filij.

¶ Itẽ ad idẽ: filiũ esse de suba p̃ris necio reqrit̃ ad hãc gnõnẽ: quãtũ ad existentiã realẽ gnõnis: sed ad istã existentiã nõ necio requirit̃ subaꝫ p̃ris essẽ q̄si mãm. g̃ ꝛc. p꞉ maior per Aug̃ ɔtra Maximinũ. nullo modo verũ dei filiũ cogitaris: si hũc eẽ de suba p̃ris negaris. probat̃ minor. nullũ ens precise rõnis necio requirit̃ ad hãc generationẽ: vt existẽtẽ subaꝫ p̃ris esse q̄si mãꝫ p̄cise dicit ens rõnis circa subaꝫ: alioquin circũscripta negociatiõe intell's: erit ex se q̄si mã. g̃ vel mã realr̃ vel silitudo realis ad mãm. ¶ Itẽ nihil ɔuenit illi eẽntie in quo mã distinguit̃ a forma: sed qdlibet ɔueniẽs sibi vel est p̄priuꝫ

I. forme vel cõe forme ꝛ mãe. g̃ in nullo erit ita q̄si mã: sic̃ quasi forma. añs p꞉. q2 esse idẽ in generãte ꝛ genito non est p̄priũ materie: imo aĩa est eadẽ in corde generãte ꝛ parte genita. mã nũq̄ est eadẽ in causatis: q2 sufficiẽter actuat̃ p vnicã formã: in p̄pagãte mã geniti fuit aliqd: sed nõ fuit mã sub forma p̄pagãtis. Inõ eni q2 eadẽ est

A.1.h est dce tio q2 eadeꝫ st mã corrupti ꝛ geniti q̄si nõ sit generan tis ꝛ genita ea dem. mã gñati ꝛ corrupti: ideo est eadem generantis ꝛ geniti.

¶ Itẽ incõpossibilia simplr̃ non p̃nt esse actus simplr̃ eiusdẽ: bene tñ põt esse ideꝫ actus incõpossibiliũ sic̃ aĩa partiũ organicarũ: hoc est ɔtra relonẽ accidentẽ eẽntie.

¶ Item cõpositũ per hoc cõstituit̃: φ poẽtiale actuat̃ actu cõpositi: ꝛ determinat̃: igit̃ essentia referet̃ ꝛ determinabit̃. ¶ Cõfirmat̃. q2 sicut qualitas nõ est actus alicuius nisi s̃m φ actuatũ est quale: ita relatio nullius est actus: nisi s̃m φ aliqd ipsa referẽ: essentia non refertur.

¶ Iteꝫ illa ratio que est in tertia dubitatione in fine φ suppositũ diceret̃ relatũ s̃m illud fundamentũ: sicut s̃m deitatem p̃r est silis filio: tamẽ hec relatio non est actus fundamenti: vt est formaliter distincte s̃m te.

Ideo tenendo cum doctoribus antiquis qui oẽs a tempore Augustini vsqꝫ ad istum: nõ sunt ausi in diuinis nolare mãm: nec quasi mãm: cũ tñ oẽs ɔcorditer dicãt cũ Augustino φ fili' generat̃ de suba p̃ris. Dico p̄mo φ fili' nõ gñat̃ de eẽntia p̃ris: sic̃ de mã vel q̄si mã. Scd̃o φ sine glosa vere ꝛ p̄prie filius est de suba p̃ris. ¶ Primũ declarari põt sic. E

Generatio in creaturis duo dicit: p̄ductionẽꝫ ꝛ mutationẽ: ꝛ istoꝝ rõnes formales alie sunt: ꝛ sine ɔ̄dictiones separabiles abinuicẽ. p̄ductio aũt formalr̃ est ipsius p̄ducti: qd est cõpositũ 7° meta°. ꝛ accidit sibi φ fiat cũ mutatione alicuius p̃tis cõpositi. mutatio formalr̃ est actus mutabilis: qd q̄dẽ de p̄uatione trãsit ad formã: ɔcomitatur aũt mutatio p̄ductionẽ in creaturis p̄p imperfectionẽ potẽtie p̄ductiue: que nõ põt dare esse totale termino p̄ductionis: sed aliqd ei' p̄suppositũ trãsmutat ad aliaꝫ partẽ ipsius: ꝛ sic p̄ducit cõpositũ. si eni generãs creatũ esset pfectũ agens: ꝛ nõ exigeret mãꝫ de qua: vel in quã ageret: sed posset p̄ducere effectũ per se: ꝛ ex se: tũc esset p̄ductio sine mutatione: igit̃ sine ɔ̄dictione p̃nt separari: ꝛ realr̃ separant̃ cõparãdo ad potentiã p̄ductiuã pfectã. hoc apparet etiã in creatione: vbi p̄pter pfectionem potẽtie p̄ductiue ponẽtis p̄ totũ in esse: vere est ratio p̄ductionis inquãtũ p eaꝫ terminus p̄ductus accipit esse: sed nõ est ibi ratio mutationis inquãtũ mutatio dicit aliquid substratũ aliter nũc se hẽre q̃ prius: ex 6° physicoꝝ. in creatione aũt nõ est aliqd substratũ. ¶ Ad p̄positũ: cũ in diuinis nihil impfectionis sit ponẽdũ: sed totũ pfectionis: ꝛ mutatio (de rõne sui) dicat impfectionẽ: q2 potentialitatẽ: ꝛ hoc imutabili: ꝛ ɔcomitanter etiã dicit imperfectionẽ potẽtie actiue imutantis: q2 talis necio reqrit cãm cõcausantẽ ad hoc vt p̄ducat: cũ igit̃ non sit ibi aliqua impfectio: nec q̄lis est potẽtie passiue: nec etiã aliqua impfectio potẽtie actiue: s꞉ sũma pfectio: nullo mõ ponet̃ ibi gñatio sub rõne mutationis: nec q̄si mutationis: sed tñ gñatio: vt est p̄ductio inquãtũ. s. aliqd p eã capit eẽ: ponet̃ in diuinis: ꝛ ideo gnõni: vt est in diuinis: nõ assignabit̃ mã nec q̄si mã: sed tñ terminus: ꝛ hoc vl' totalis siue p̄mus. i. adequatus: qui p̄mo p̄ducit̃ in esse: vl' terminus formalis s̃m quẽ terminus p̄mus formalr̃ accipit eẽ. ¶ Scd̃o dico φ negata omni mãlitate: ꝛ quasi mãlitate: vere tñ fili' est de suba p̃ris: sic̃ dicũt auctoritates adducte in lr̃a: vbi per ly de nõ tñ notat̃ efficientia vel origo. Si eni tñ efficiẽtia: tũc creature essent de suba dei: nec notat̃ p illud de tñ ɔsubalitas: quia tũc p̃r esset de suba filij: sed notat̃ simul originatio ꝛ cõsubalitas: vt. s. in casuali huius p̄positionis de denotet̃ ɔsubalitas sic: φ filius hꝫ eandẽ subaꝫ ꝛ q̄si formã cũ p̃re: de q̄ G est originalr̃: ꝛ p illo qd ɔstruit̃ in genitiuo cũ isto casuali: notet̃ p̄n^m originãs: ita φ totalis intell's huius sermonis: filius est de suba p̃ris: est iste: filius est originatus a patre: vt ɔsubstãtialis ei. Et isto modo exponit̃ Magr̃ auctoritates in lr̃a adductas: nõ precise per ɔsubalitatẽ: nec per originẽꝫ precise: sed per vtrũqꝫ: sicut cõmuniter apparet: de p̃ris suba: hoc est de p̃re qui est eadeꝫ suba. per p̄mũ originatio. per scd̃m cõsubalitas habet̃. Et φ ista sit intẽtio Aug. in auc̃tibus eius ɔ̄ Maximinũ: que ponunt̃ in lr̃a: appet ex fine auctoritatũ. nã in vna auc̃te ponit Aug. Si aliã nõ inuenis p̃ris agnosce subaꝫ ꝛ filiũ cũ p̃re omousion ɔfitere. hoc igit̃ itelligit p filiũ esse de suba p̃ris: filiũ sic esse de suba p̃ris: vt sit omousion cum p̃re. ¶ Itẽ in alia auc̃te dicit. Si v̄bo de p̃ris suba: tũc est eadẽ suba p̃ris ꝛ filij. ¶ Ad intell'm ergo huius affirmatiue qua dicit̃: filius est de suba p̃ris: s̃m itell'm p̄dictuꝫ: dico φ intell's iste vere saluat: φ filius nõ sit de nihilo: vere etiã saluat φ fili' est de suba p̃ris: sicut requirit̃ ad filiationẽ. ¶ Primũ declaro: q2 creatura genita non est

Tex. co. 26. lib. 7. q. sce.

H

T. c. 32. & 33

F

Id est vnius essentie.

Nota q̃uoꝝ plures aduer sarioꝝ decipiant nō percipientes scoti cā disciplinā.

de nihilo:q̄a aliq̄d eius p̄extitit vt mā:igiẗ cū forma sit aliq̄d cōpositi:ꝛ aliq̄d eius perfectius q̄ꝫ sit mā/si forma alicuius p̄extitisset ꝛ mā de nouo adueniret ꝛ iformaret̃ illa forma p̄extitēte:ipsuꝫ ꝓductū nō eēt de nihilo:quia aliq̄d ei⁹ p̄extitisset:imo aliq̄d eius pfectius q̄ꝫ mā que p̄extitit cōiter:igiẗ si filius nō diceret̃ eē de nihilo:quia essentia eius ſm ordinē originis p̄fuit in pr̄e:ꝛ hoc si illa essentia eēt q̄si mā gnōnis filij:multo magis nec sil'r eēt de nihilo/si illa essentia p̄us origine ep̄is in patre/sit q̄si forma cōicata filio. ⸿ Scd̄m declaro.s.ꝙ istud/de/suf ficiat ad rōnē filiationis:q̄a in aiatis/vbi est p̄nitas ꝛ fi liatio:videamus quis sit ille actus per quē generans di

H formal'r pr̄.ille vnq̄ꝫ est actus decidēdi semē:ꝛ si eēt p fectū agēs/ita ꝙ tunc q̄n decidit semen/possit imediate decidere prolē:vere eēt pr̄:ꝛ m'lto pfectius q̄ꝫ modo sit vbi requirunẗ tot mutationes itermedie:sed nūc in isto actu decidendi semen/illud qd̄ erat sub̄a eius vel aliquo modo aliq̄d eius:nō est mā sed est q̄si termin⁹ formalis ꝓductus siue cōicat⁹ per istū actū/sicut eēt ꝓles/si ime diate decideret̃ a pr̄e:igiẗ ꝙ aliq̄d sub̄e generātis sit ter minus actionis sue qua est pr̄/hoc vere saluat ꝓductuꝫ fil'e in nā esse de sub̄a eius:sic ꝙ ipsum/de/vere sufficit ad rationē pr̄is ꝛ filij:ꝛ ꝙ illud decisum vt terminus sit mā sequentiū trāsmutationū/hoc accidit ipsi/de/vt con uenit pr̄i ꝛ filio:igiẗ pr̄ eternus nō decidēdo aliquid sui/ sed totā essentiā suā cōicando:ꝛ hoc vt formalē terminū illius ꝓductionis:verissime ꝓducit filiū de se:eo modo quo esse/de/ptinet ad pr̄em ꝛ filiū:ꝛ lꝫ esset ibi essentia de qua/sicut de q̄si mā/illud/de/nō faceret ad rōnē pa tris:sic̄ nec in creaturis:si generās hr̄et suū semē pro ter mino formali:ꝛ pro mā sue actionis/nō eēt pr̄ inquantū suū semē eēt mā subiecta sue gnōni vel actioni:sed iquā tum eēt terminus illius actionis:quēadmodū etiā/si pr̄ creatus imediate decideret a se filiū/vere eēt pr̄:q̄a illō qd̄ eēt de se/vere eēt termin⁹ actioni ꝫ nullo aūt mō mā.

Tertio p̄ncipal'r ad solōnē difficultatis hui⁹ q̄ōnis/ vidēdū est q̄uo relo ꝛ eēntia p̄nt esse in ea dem p̄sona/quin essentia sit māle respectu relōnis:cum nullo mō relo sit māle respectu eius. Et sunt hic q̄uor difficultates. ⸿ Prima difficultas/qual'r p̄sona diuina erit vna nisi hoc sit actus:illud xo potētia. ⸿ Ad qd̄ di co p̄ sic.ꝙ sicut q̄dditas creata est quo aliq̄d est ens q̄d ditatiue:ꝛ hoc nō est imp̄fectionis:cōpetit eniꝫ q̄dditati ex rōne q̄dditatis. ⸿ Scd̄o ipsa quidditas puta huma

I nitas:q̄a est imp̄fecte actualitatis:ideo diuisibilis est p illud qd̄ ꝯhit ipsaꝫ ad indiuiduū:puta per ꝓprietatē idi uidualē quecūq̄ꝫ sit/dicat̃ .a.ꝛ recipit ab.a.aliquā actua litatē sicut ꝛ vnitatē siue idiuisibilitateꝫ/quā hꝫ in idiui duo:ꝛ nō hꝫ ex se:ita ꝙ illud ꝯtrahēs/vt.a.nō tn̄ est for maliter in sor.quo sor.formal'r est sor.sed est aliquo mō formale respectu nāe:ꝛ natura est aliquo mō potētiale respectu eius:vnde nā ꝯhit ꝛ determinat̃ per ipsum.a. ⸿ Tertio humanitas in sor.est aliq̄s actus:ꝛ p̄cise acci piendo humanitatē ꝛ.a.distinguēdo ꝯ se:humanitas est pfectior actus q̄ꝫ sit ipsuꝫ.a.lꝫ.a.sit magis ꝓprius actus: ꝛ aliquo modo actus nāe inquantū determinat nām. Ap plicādo hec tria ad diuina:relinquat̃ illud qd̄ est impfe ctionis. ⸿ Quo ad p̄mū/deitas de se est qua de⁹ est de⁹/ ꝛ qua subsistēs siue p̄sona/cuius ꝓpriū est.a.est formal'r deus:q̄a eē quo/hoc modo/nō est iperfectionis in crea tura:sed cōpetit q̄dditati vnde q̄dditas est. ⸿ Quo ad scd̄m est dissimile:q̄a deitas ipsa per ꝓprietatē persona lem/non determinat̃/nec ꝯhit̃/nec aliquo modo actuat̃: q̄a hoc erat impfectionis ꝛ potētialitatis in nā creata:si mil'r deitas de se est hec:ꝛ ita sic̄ hꝫ vltimā vnitatē de se ita ꝛ actualitatē.est igiẗ ꝓprietas p̄sonalis ita proprius K actus p̄sone/ꝙ tn̄ nō est actus ipsius nāe diuine/aliquo modo pficiens/vel iformās eā. ⸿ Quo ad 3ᵐ est aliquo modo sil'e:q̄a relo:ꝛ si sit ꝓprius actus p̄sone/ꝛ essentia nō sit ꝓprius actus p̄sone/sed aliq̄s actus:tn̄ essentia est formal'r actus infinitus.relo aūt nō est actus ifinitus ex rōne sua formali:ergo relo/lꝫ sit ꝓprius actus p̄sone:nō tn̄ actuat eēntiā:cuius ꝯriū est in creaturis:vbi.a.qd̄ est in sor.actus/actuat aliquo mō nām/que est act⁹ pfectior. ⸿ Sed q̄uo possunt isti duo actus cōcurrere ad consti tutionē vnius si neutrum sit actus alterius.

⸿ Oportet eni vnū esse in alio:q̄a si nō:igiẗ vtrūq̄ꝫ est p se subsistens:ꝛ ita nō erunt in eodem per se subsistente. Simil'r vnitas/qualitercūq̄ꝫ distinctoꝝ non videt̃/ſm Aristo.esse nisi per rationem actus ꝛ potentie. 8ᵒ met.z.c.15 ꝛ alibi sepe.

⸿ R̃ndeo.vnitas cōpositi necūo est ex rōne actus ꝛ po Tex.cō.54.ꝛ tentie:sicut assignat ph̄s 7ᵒ ꝛ 8ᵒ metaᵉᵉ.c.vlti.sed perso inde. na in diuinis nō est cōposita/nec q̄si cōposita/sꝫ est sim Tex.cō.15. pliciter simplex:ꝛ ita vere simplex/sicut est essentia ipa sꝫ se ꝯsiderata/nullā hn̄s cōpōnē/nec q̄si cōpōnē in se: L ꝛ tn̄ formalis rō essentie diuine nō est formalis rō rela tionis nec econuerso:sic̄ dictū est supra dis.z.q.p̄ᵃ.de tri. in solone q̄onis. ⸿ Qualiter aūt stat ꝙ ratio relōnis in re nō sit formal'r eadē rōni essentie:ꝛ tn̄ in eodē ꝯcurrē tes nō ꝯstituunt cōpositū/vel cōpōnē.hoc est/q̄a ista rō est eadē pfecte illi.ꝓpter eni ifinitatē vnius rōnis/q̄cq̄d pōt eē cū ea/est idē pfecte sibi.pfectio eni idētitatis ex cludit oēm cōpositionē/ꝛ quasi cōpositionē/que identi tas est ꝓpter infinitatē:ꝛ tn̄ infinitas non tollit formal'r rōnes quin hec formal'r nō sit illa.nō est igiẗ ex istis q̄si cōpositū:ꝛ ideo nihil est ex eis quasi cōpositū ex actu ꝛ potētia:sed est vnū simplicissimuꝫ ex istis: q̄a vna ratio est perfecte/imo pfectissime/eadē alteri:ꝛ tn̄ non est for mal'r eadē:nō eni sequit̃:sunt perfecte eadē/etiā idētita te simplicitatis:ergo sunt formal'r eadem sicut tactū est distin.z.in.q.p̄alle.ꝛ tangetur inferius distin.8.ꝛ eadem q.4. perfecta idētitas excludit omnem aggregationem:quia idem non aggregatur cum seipso.

⸿ Et qd̄ addit̃/ꝙ vnū opꝫ esse in alio:ꝯcedo/vt relatio est in fundamēto suo siue radice:sed hoc nō est vt actus in po⁹:sed vt idētice ꝯtentū in pelago infinito. ¶ Aliter pōt dici ꝙ oēs iste sunt vere.deitas est in patre.p̄nitas est in pr̄e.pr̄ est in deitate siue in nā diuina.p̄nitas est in deitate:ꝛ tn̄ nullū istꝫ ibi vt actus in poᵃ.nā p̄ma est ve ra:vt nā est in supposito hn̄te esse q̄dditatiuū ex:q̄a hoc M ꝯuenit q̄dditati vn̄ q̄dditas est:sꝫ nō ꝑ hoc est forma i formās suppositū/etiā in creaturis. ¶ zᵃ est vera/vt forma hypostatica est in hypostasi/nec informat ipsaꝫ.tā enim quidditas q̄ꝫ forma hypostatica/etiā in creaturis/lꝫ sit forma suppositi:nō tn̄ forma informās:sed ibi q̄si pars. hic aūt q̄si vna rō formalis ꝯcurrēs cuꝫ alia formal'r ad idē simplex:sꝫ hn̄s in se plures formales rōnes. ¶ 3ᵃ est vera/vt suppositum est in nā/qd̄ pꝫ:lꝫ nō vt informās. ¶ 4ᵃ est vera eodē modo in/q̄a q̄uo totū est in p̄mo alı quo:eodē modo pars est p se:sed nō p̄ in eodē:pꝫ exem plū de esse in loco:igiẗ si pr̄ est p̄ in nā vt suppositū nāe/ p̄nitas per se erit in eadē nā eodē mō eēndi in/lꝫ nō p̄. Ultra hoc/p̄oꝛ missio dat modū in/qui est relōnis in fun damēto/q nō reducit̃ ad eē forme in mā/nisi vbi funda mentum est limitatuꝫ:intantū ꝙ non hꝫ perfecte p idē titatem in seipsam relationem.

⸿ Scd̄a difficultas est/q̄uo relatio posset eē distinguēs Dubitatio notabilis. p̄sonā/ꝛ essentia nō distinguēs/quin relo hēat rationeꝫ actus/quia actus est distiguere.7.metaᵉᵉ. ⸿ R̃ndeo.cō Tex.cō.49. cedo relōnē esse actū p̄sonalē/nō actū q̄dditatiuuꝫ:quia

p̄sonal'r

N pſonalr̃ diſtinguit/ ⁊ nō qddicatiue. eēntia aūt eſt actus
quidditatiuus: ⁊ qdditatiue diſtinguēs. actus aūt qddi-
tatiuus eſt ſimplr̃ pfectus: qꝛ īfinitus: nō ſic aūt eſt act⁹
pſonalis de ſe formalr̃ infinitus. ¶ Et ſi dicit̃ ꝙ actus
diſtinguēs eſt actus eius qd nō diſtinguit: falſuꝫ eſt/ niſi
illud qd nō diſtinguit/ diſtinguat̃ ꝑ actū diſtinguētē: ſic̃
in creaturis/ humanitas diſtīguit̃ in ſoꝛ. ⁊ pla. per. a. ⁊. b.
⁊ ideo ibi actus diſtīguēs/ etiā īdiuidualr̃/ eſt actus eius
qd nō diſtinguit: qꝛ actus ille diſtinguēs diſtinguit illaꝫ
nām que nō diſtinguit: nō ita eſt hic: qꝛ ꝓprietas pſona-
lis nō diſtinguit eſſentiā. nec ꝯbit/ nec determinat. ¶ 3ᵃ
difficultas eſt quō pōt eſſe relō niſi reqrat ꝓpriā rōneꝫ
fundamēti: fundamētū eīn videt̃ eſſe ꝑus relone ⁊ quaſi
pfectibile per eā: nō ecōuerſo. relō eīn non videt̃ pfici a
ſuo fundamēto: qꝛ tūc preſupponeret̃ ſuo fundamēto. ḡ
cū eſſentia ſit fundamētū iſtaꝝ relationū/ videt̃ eſſe q̄ſi
O mā illaꝝ. ¶ Rn̄. ꝙ in creaturis ordo gnōnis ⁊ ordo ꝑ-
Ce. cō. 15. fectionis ſunt ꝯ̄rij: ſicut pꝫ 9° meta͛ / ꝙ illa que ſūt ꝑora
gnōne ſunt poſteriora pfectione. ⁊ rō eſt: qꝛ creature ꝓ-
cedūt de po͛ ad actū: ⁊ ideo de imꝑfecto ad pfectū: ⁊ iō
ꝑus ꝑueniūt via gnōnis ad impfectū q̄ȝ ad pfectū: ſꝫ cum-
do ad ſimplr̃ ꝑmū, opꝫ ꝙ ipſe ſit ſimplr̃ ꝑmū ⁊ origine
⁊ pfectione/ etiā ſm̄ ꝑhm ibidē: qꝛ totus ordo originis
X ⁊ pfectionis reducit̃ ad aliqd ꝑmuꝫ pfectionis/ ſicut ad
ꝑmū originis totalis: in diuinis igit̃ ſimul debēt itelligi
cōcurrere/ ordo gnōnis ⁊ ordo pfectionis: ſic̃ igit̃ in crea
turis/ ſi ꝯcurrerēt iſti duo ordines ſemꝑ vniformiter: nō
quereremus ꝑmo mām que ſubſtaret forme: ⁊ ſcdo for-
mā: ſed quereremus ꝑmo formā que nata eēt dare actū
mãe. ⁊ ſcdo quereremus mām que nata eſſet recipe eſſe
per illā formā: vl̃ ſuppoſitū qd natū eſſet ſubſiſtere per
illā formā. Ita in diuinis icipiēdo a ꝑmo ſigno nãe: diuino
ꝑmo occurrit eſſentia diua: vt eſt eē per ſe ⁊ de ſe: qd nō
cōperit alicui nãe create: qꝛ nulla nã creata hꝫ eſſe ꝑus
Caꝑ. 6. naturalr̃ q̄ȝ in ſuppoſito. iſta aūt eſſentia ſm̄ Aug. 7. de
tri. eſt qua pater eſt ⁊ qua fili⁹ eſt: lꝫ nō ſit qua pr̄ eſt pr̄:
⁊ qua filius eſt filius. Iſti igit̃ eēntie abſtractiſſime cōſi
derate/ vt ꝑori oībus pſonalibus/ ꝯuenit eſſe per ſe: ⁊ in
iſto ꝑori occurrit/ nō vt aliqd receptiuū alicuius pfectio
nis: ſed vt īfinita pfectio/ potēs in ſcdo ſigno nãe cōicari
alicui: nō vt forma īformās mām: ſed vt qdditas cōicat̃
ſuppoſito tanq̄ȝ formalr̃ exiſtēti ꝑ eā: ⁊ ita pullulant (vt
Specialare vi- gilter qd la- a, qdā dicūt) relones ex ea/ ⁊ pſone in ea ⁊ ex ea: nō quaſi
quedā forme dantes eſſe ſibi/ vel quaſi quedā ſuppoſi-
ta in qbus recipiat eſſe/ cū ſit ſimplr̃ ens: ſꝫ qbus ſuppo
ſitis dat eē: vt quo formalr̃ illa ſuppoſita ſunt: ⁊ quo ſūt
deus: ⁊ ita relō illa pullulās, cū ſit per ſe ſubſiſtens/ ipſa
pullulat/ nō vt forma eſſentie: ſed vt nata eſſe deus ipſa
deitate formalr̃: lꝫ nō vt informāte ipſaꝫ: ſed vt exiſtēte
eadē ſibi pfectiſſima idētitate. nullo aūt mō ecōuerſo/
relō eſt eēntie: vt quo formalr̃ eſſentia eſt determinata/
vel ꝯcta vel aliquo mō actuata ꝑ ipſaꝫ: qꝛ hec oīa repu
gnāt īfinitati eſſentie: vt ꝑmo occurrit ſub rōne actus īfi
P niti. Cōcedo tūc ꝙ eſſentia eſt fundamētū iſtaꝝ relatio-
nū: ſed nō fundamētū quaſi potētiale recipiēs iſtas: ſed
fundamentū q̄ſi ꝑ moduꝫ forme in qua iſte forme nate
ſunt ſubſiſtere: nō qdē ꝑ informationē: ſicut ſilitudo eſt
in albedine: ſed ſicut ſubſiſtens dicit̃ eſſe in nã: ſic̃ ſoꝛ. dī
ſubſiſtere in humanitate: qꝛ ſoꝛ. humanitate eſt homo.
nō eīn ex rōne fundamenti hēbit rōnē potētie vel quaſi
potētialitatis eēntia diuina: ſed ꝑciſe hēbit rōneꝫ forme/
Exemplū do trinale. vt qua relatio fundata in ea ſimplr̃ eſt deus. ¶ Exēpluꝫ
huius pōt accipi in creaturis/ ponēdo ibi quedā ꝑ īpoſ-
ſibile. augmētatio eīn mō ſit per hoc ꝙ alimentū adue-
niens corꝑi corrūpit̃: ⁊ mā ei⁹ recepit formā carnis: ⁊ ſic
informat̃ ab aīa: ponat̃ ꝙ eadē mā manēs nata ſit reci-
pere aliā partē forme/ ſicut ponit̃ in rarefactiōe: tūc mā
remanet vna que prius fuit formata: ⁊ nūc noua forma
informat̃: ipſa tn̄ formalr̃ eſt vere mutata: qꝛ de ꝑuatio-
ne trāſit ad formā. ponam⁹ ex alia pte ꝙ aīa eadē ꝑmo
pficeret vnā ptē corꝑis, vt coꝛ. poſtea adueniret alia ps
corꝑis organici pfectibilis ab aīa: ipſa pficeret iſtā pteꝫ
aduenientē de nouo: ⁊ tn̄ nō mutaret̃: qꝛ nō eēt in ea ꝑ
ꝑuatio ⁊ poſtmodū forma. ꝑuatio eīn eſt carētia in apto 5° ⁊ 10° me.
nato recipe. aīa eīn ꝑ nō informās ⁊ poſtea īformās, nō
eſt nata aliqd recipere: ſed dare: in vtroqꝫ igit̃ iſtoꝝ exē
ploꝝ vere eēt ꝓductio alicuius ꝓducti/ ſed in ꝑmo mu-
tatio: in ſcdo nō. ¶ Aptius exemplū videt̃: ſi ponamus
mām cordis aīati poſſe eadē cōicari diuerſis formis: pu
ta manus ⁊ pedis: ⁊ hoc ꝟtute actiua cordis aīati ꝓducē
tis cōpoſita iſta ex mā ſua cōicata ⁊ ex formis iſtis. hic
vere eēt ꝓductio totoꝝ hābētiū eadē mām/ ⁊ eēt cū mu
tatione illius mãe. Sed ſi ex alia pte ponamus aīam ꝑꝑ
ſui illimitationē in rōne act⁹ ⁊ forme poſſe cōicari mul
tis ⁊ ꝟtute aīe in corde ipſaꝫ cōicari manui ⁊ pedi ꝓdu-
ctis a corde aīato: h̄ eēt ꝓductio multoꝝ ꝯſubſtātialiuꝫ
in forma abſqꝫ mutatiōe illius forme. In vtroqꝫ exem-
plo/ ponant̃ ꝓducta eē per ſe ſubſiſtētia ⁊ nō ptes eiuſ-
dē: qꝛ partē eē eſt impfectionis. hoc poſito ſcdꝯ modus
in vtroqꝫ exēplo/ q eſt de cōicatione forme ipſi ꝓducto
pfecte repſentat ꝓductionē in deo: non ꝑmus modus in
vtroqꝫ exēplo qui eſt de cōicatione mãe: ⁊ adhuc h̄ ad-
dēdo in ꝑōne ꝙ aīa in corde ⁊ manu ⁊ pede/ nō ſit foīa
īformās: qꝛ cōponibilitas icludit impfectionē: ſꝫ ſit foīa
totalis q̄ iſta ſubſiſtētia ſint ⁊ aīata ſint. Ita itelligit̃ dei-
tas nō cōicari q̄ſi mã: ſed relonibus ſubſiſtētib⁹/ ſi pſo-
ne ponant̃ relatiue/ cōicat̃ deitas ꝑ modū forme nō īfor
Q mātis: ſed qua relatio vl̃ relatiuū ſubſiſtēs eſt deus: nec
igit̃ eſſentia īformat relōnē/ nec ecōuerſo: ſed eſt pfecta
idētitas: ſꝫ eſſentia hꝫ modū forme reſpectu relonis: ſic̃
natura reſpectu ſuppoſiti inquātū ipſa eſt qua relō ſub-
ſiſtens eſt deus. ecōuerſo aūt nullo modo relō eſt actus
eſſentie: qꝛ ſicut dicit Dam. relō nō determinat nãꝫ: ſed Caꝑ. 5. vl̃. 10
hypoſtaſim: ita nō eſt actus nãe: ſed hypoſtaſis. Similr̃ lib. 1. ⁊. c. 6.
q̄n relō īformat fundamentū ſuppoſiti dī relatū per ſe lib. 2.
ſcdo mō ſm̄ illud fundamētū: ſicut ſoꝛ. eſt ſilis ſm̄ albe
dinē vel albedine. Pater aūt nō eſt pr̄ deitate/ ſm̄ Aug.
7° de tri. c. 4. ⁊. 6. igit̃ hic nō eſt talis modus relonis ad
fundamētū q̄lis eſt in alijs: qꝛ hic fundamētū nō actua-
tur per relationeꝫ: ſed illa eſt tn̄ actus ſuppoſiti vel eſt
ſuppoſitū. Dico igit̃ breuiter ꝙ relō ⁊ eēntia ita ſunt in
pſona ꝙ neutra eſt forma īformās alteriꝰ: ſed ſūt pfecte
idē: lꝫ nō formalr̃: vt tn̄ nō ſūt formalr̃ eadē: relō nullo
modo perficit eſſentiā: nec eſt termin⁹ formalis recept⁹
in eſſentia: ſꝫ eēntia hoc modo eſt forma relonis: qꝛ eſt
qua relō eſt: ⁊ ſilr̃ qua eſt deus: eſſentia etiā eſt formalis
terminus gnōnis: ſic̃ in creaturis: nã eſt formalis termi-
nus gnōnis. nō autē actus indiuidualis. ¶ Cōtra iſtud
obijcit̃: qꝛ terminus formalis gnōnis cōicat̃: igit̃ ꝑſup-
ponit illud cui cōicat̃: eſſentia aūt nō ꝑſupponit relonē:
ſed ecōuerſo. ergo eſſentia nō cōicat̃ relationi.
¶ Et pōt eſſe q̄rta difficultas: qꝛ aliqd ibi cōmunicat̃
⁊ illud erit ibi formalis terminus: ⁊ illud preſupponit il-
lud cui cōicat̃. eſſentia aūt nō pōt ꝑſupponere relonem
cui cōmunicetur. ergo ecōuerſo: ⁊ ita relatio cōmunicat̃
eſſentie: ⁊ tūc relatio erit terminus formalis productio-
nis: ⁊ eſſentia quaſi materia.
¶ Rn̄. productio qꝛ eſt alicuius termini ꝑmi. ſ. adequa-
ti icludentis aliqd in rōne formalis termini ipſius ꝓdu- R
ctionis: ⁊ aliqd in rōne ſubſiſtentie in tali termino: ideo

cōtradictio est respectu pductionis hec separi.s.termi/
nū formalē z rōnē subsistētie:inquātū.s.pductione hēt
esse:lz absolute prioritas eēt vnius ad alterū/etiā quantū
ad separi sine ꝯdictione/cōsiderādo ipa absolute:nō in/
quātū p pductionē hēt esse:lz etiā esset ibi prioritas pfe/
ctionis qua alter esset altero pfectius:qa nā pfectior est
rōne subsistētie/etiā in creaturis:z ex h sequit ꝙ nā est
terminus formalis pductionis:qa nulla entitas simplr
pfectior formali termino pductionis pōt eē p pductio/
nē. ¶ Tūc ad formā argumēti dico/ꝙ cōicatū/iquātū
pductione cōicat/nō ꝓsupponit illō cui cōicet:nec ecō/
uerso:qa ista cōicatio nō est alicui tā extriti sic est in alte/
ratione:sed est alicui vt sit:ideo nec nā cōicat ante pdu/
ctionē suppositi:qa tūc cōicaret nō pductū:nec etiā ecō
uerso/suppositū est anteq̄ natura cōicet:lz absolute cō
municatū sit prius rōne ꝓpria suppositi/prioritate pfectio/
nis:z etiam prioritate essendi siue inuicem:in creaturis/
prime prioritati correspondet hic:quia in deo essentia est
formaliter infinita.relatio autem non.

Ad argumēta pro opiōne. ¶ Ad pᵐ de Aug.
ꝯ Maximinū.pz quō filiꝰ nul
lo mō est de nihilo:sed est vere de suba pris. ¶ Sed si
queras.postea originatione z ꝯsubalitate/adhuc querit
sic de mā:vl de q̄si mā/de quo ē filiꝰ. ¶ Rūdeo/ꝙ nō
est ibi mā:z iō non est ibi de aliquo sic.z cū di vltra.igit
de nihilo:nō sequit:sed sequit g de nulla mā. ¶ Sz di/
ces nunc est creatura/dico ꝙ falsum est:qa creatura est
post nihil.i.post nō esse sui z cuiuscūq3 in ea:nō ita filiꝰ:
nō tm̄ qa suū esse est eternū:sed etiā/qa sicut est scba p/
sona/sic prius origine est suū esse formale in pria psona.
¶ Ad aliud Aug.de tri.7.c.4.hoc nihil valet ad ꝓposi
tū:sic in qōne pcedēte expositū ē. ¶ Qō ꝯo alij arguūt
essentiā subiectiue gñari/ex falso inferūt falsum. ¶ Ad
argᵐ cor. Ad pmū dico/ꝙ h nō sunt termini aliq corre/
S spōdentes gñationi vt mutatio est:qa nihil est hic quasi
aliquo mō pus sub puatiōe z postea sub forma. Hnōnis
ꝯo termini sunt puatio z forma/vt gñatio est mutatio.
gñatio aūt vt est pductio/tm̄ hz ipsuz pductū.nō autez
gñatio vt sic hz terminū a quo/nisi loquēdo de pnᵒ pdu
ctiuo:z sic termini gñationis sunt pducēs z pductū:z ex
hoc nō sequit ꝙ aliqd sit q̄si subm:sed sequit ex hoc/si
gñatio est vniuoca/ꝙ aliqd sit cōe gignēti z genito:z h
ꝯcedo:sed nō cōe vt mā sed vt forma vel actꝰ in vtroq3.
¶ Cū arguit post de gnōne z termino pz rnsio/ꝙ relo
nō est in essentia sic forma in mā:sed si psona est ibi rela
tiua/tūc relo est in eēntia sic ꝓpetas suppositi est in nā.
Esse aūt in aliquo vt suppositū vel rō suppositi in mā/ni
hil ifert de esse in/vt forma in mā:lz qn̄ nā est imperfe/
cta/ꝓprietas indiuidualis aliquo modo informet nām:
sicut dictū fuit in 3ᵒ articulo solonis in pᵃ difficultate.

Sed obijcitur eo mō quo gñatio pcedit filiū
ſm modū itelligēdi/i quo est/
nō in eēntia vt in pře:q2 vt in ipo est/nō habet p gnōnē/
nō vt in filio:qa pcedit filiū aliquo mō:z est i aliquo:qa
nō est p se subsistēs:qa tūc eēt psona.non pma:igit scba
psona pcederet filiū. ¶ Rnᵒ i quo est creatio passio:est
eadē qō/imo difficilior:qa h pōt dari ꝙ est in eēntia du
plr.z tanq̄ in fundamēto/z tāq̄ ꝓprietas psone in natu
ra in qua est illa psona/z vtrūq3 sine potētialitate essen
tie.nec scbs modus est difficilior/q̄ de relatione:quia ge
neratio passiua est proprietas eadem cum filiatione/tn̄
alio modo grāmaticaliter concepta.
¶ Cum 3ᵒ arguit ꝙ omni potētie actiue corrńdet poten
tia passiua zc. ¶ Rnᵒ.pme potētie actiue non corrńdet
T aliqua potētia passiua:sic pz de poᵃ creādi:z h loquēdo
ꝓprie de potētia passiua/vt in quā/vel de qua/aliqd ꝓ/
prie pducit:potentie tn̄ actiue corrńdet aliqua passiua/
quā ipsi vocāt potētiā obiectiuā:que est potētia pduci/
bilis:z hoc mō ꝯcedo/si pater est fecūdus actiue ꝙ filiꝰ
est pducibilis:sed ex hoc nō sequit aliqua poᵃ quasi ma
terie:sicut nec sequit in creatione. ¶ Cū vltimo arguit
de igne:dico ꝙ si ignis generaret de se z cōicaret genito
suā formā:vt foralē terminū gñationis:nō aūt esset suba
sua in potētia ad formā ignis gñandi:sed ipse ignis esset
pfecte pductiuū:tūc eni nō regreret aliquā cām cōcau/
santē:ita est in ꝓposito.pmū pnᵐ/nec aliud pnᵐ in eodē
gñe pncipij/nec in alio/regrit ꝯcausans secū ad pncipiā/
dū. ¶ Cū arguit ad pncipale per Aug.7.de trini.cap.6.
¶ Rnᵒ ꝙ Aug.subdit ibidez/q̄si aliud sit ibi essentia z
aliud psona.Similr ꝯcedo ꝙ nō ꝓprie di aliquā psonā
esse de eēntia/absolute:sed addēdo cū suba aliquā pso/
nā originātē/bene dicit ꝙ aliqua psona originata est de V
suba illius psone:ita ꝙ hec.filius est de essentia diuina:nō
est ita ꝯcedēda/sicut hec.filius est de suba pris:qa p zᵃᵐ
exprimit ꝯsubalitas z originatio/pp genitiui ꝯstructuz
cū casuali z ꝓpositionis.p pmā aūt nō notat aliqd origi/
nans. ¶ Ad aliud dōm/ꝙ lz Aug.dicat filiū esse filium Bonauen. hec dis.
sube pris.15.de tri.c.19.vel.40.z doctor qdā dicat illaz
esse ꝓpriā:tn̄ videt pbabilius ꝙ qñcūq3 relatiuū con/ X
struit cū aliquo in tali habitudine casuali/in qua aliquid
natū est terminare illā relationē vt correlatiuū:tūc con/
struit cū illo pcise vt cū correlatiuo.Exēplū.pr cōstruit
cū suo correlatiuo in habitudine genitiui:sile in habitu/
dine datiui:manus in habitudine ablatiui/ſm cōem ser/
monē:z ideo videt ꝙ cū quocūq3 cōstruit tale relatiuū
expresso in tali habitudine casuali/illud notat esse corre
latiuū huius relatiui:nō eni dicimus/iste canis est filius
hois:qa est filius/z est hois:vt dnātia ꝙ ly hois/ꝯstruat
cū ly canis/ex vi possessoris vel possessionis:sed videt
significare ꝙ ꝯstruat cū ly canis/in rōne relatiui/vt pa/
tris:ita igit ista.filius essentie/videt accipi eēntia vt cor/
relatiuū eius relatiui cū quo ꝯstruit:z tūc auctas Aug.
de tri.15.c.19.dz exponi sic ipse exponit/filij charitatis
sue.i.filij sui dilecti. ¶ Et tūc ad argumētū illud cū ar/
guit/ꝙ ad illā.est de essentia.sequit ista.ꝙ est essentie.
nego ꝯntiā:qa ꝯns notat relationē esse iter filiū z eēntiā
sicut suū correlatiuū:qō nō notat añs:sed tn̄ ꝯsubalita/
tē in eēntia/cū origine notata in illo qō ꝯstruit cū essen/
tia. ¶ Ad vltimū dico ꝙ/de/nō tn̄ notat idētitatez:sed
notat idētitatē sui casualis:z hoc in rōne forme/cū disti/
ctione illius qō addit suo casuali/vt pncipij originātis:
sicut dictū est prius. ¶ Ad argumēta in oppositum/ad
illud de 15ᵒ de tri.rnsio3 est. Ad illud ꝯ Maximinū/patz
etiā ex dictis. ¶ Ad vltimū de filio i creaturis ꝙ est de
suba pris/pz respōsio ex dictis in solone qōnis:qa illud Y
de/qō pertinet ad rationē filiationis/nō dicit circūstan/
tiam cause materialis:sed magis sufficit/si illud/de/quo
est filius/sit vt forma cōmunis pri z filio:z sic nō subm
gñationis:sed terminus formalis eiusdem.

¶ Preterea queri solet zc. Distin. VI.

Circa istā distōnē sextā quero. Utrū
deus pr genuit deū filiū volū/
tate. Qz sic. Ric.6ᵒ de tri.c.17.post alia
tractata de pductiōe psonaꝝ dicit vltio.
Uultis sup his que supius iam diximus
audire ꝯbū abbreuiatū ingenium velle
hic de se sibi cōformē atq3 ꝯdignū:idem
mihi videt ꝙ gignere filiū:z tā genitū q̄ ingenitū velle
habere cōdilectū:idē videt qō pducere spm scm. Sed
si patrē

si patrē velle hēc cōformē est gignere:ergo sicut volun/
tate vult habere conformē:ita voluntate genuit.
¶ Ex eadē auctē arguit aliter sic.eodē modo pcedit q
velle pris se hz ad gignere:sic velle/vt est pris ⁊ filij/se
habet ad spirare.nūc autez spūssctūs spiratur voluntate
formaliter/vt est patris ⁊ filij:ergo ⁊c̄.
¶ Itē Aug.ptra Maximinū lib.3.cap.p̄.⁊ ponit dis.20.
Pater si nō genuit sibi filiū equalē:aut nō voluit:aut nō
potuit.si nō voluit:igit̄ inuidus fuit.ex hoc sic.inuidia nō
ptinet nisi ad illa que volūtate subtrahunt̄:⁊ voluntate
possint cōicari:sicut nō sum inuidus si nō facio te sapiē
tem:qa nō possum facere sapiaz in aia tua.igit̄ pater vo
luntate generat filiū sibi equalē:qa fm auctoritatē pre/
dictā/esset inuidus si nō generaret filiū equalez.¶ Itez
Tex.cō.6. 5° meta^{ce}.c.de necessario:omne inuoluntariuz est triste:
sed nihil est triste in diuinis:ergo nihil inuolūtariū:ergo
filius voluntate generatur.
¶ Item verbum est amor.patet:⁊ est productus:qa ni/
hil nisi natum fm Hylariū/habet filius.pncipiū autem
amoris producti est voluntas:igit̄ ⁊c̄.¶ Si dicat̄ q cō
comitanter est amor/qa pmo est notitia pducta.¶ Cō/
tra.qa idez est principiū respectu primi termini forma/
lis/⁊ cuiuscūqz cōcomitantis illum terminum.
¶ Cōtra.Damas.lib.j.c.8.Gnatio est opus nāe:⁊ Magr̄
in lra:⁊ est Aug.ad Orosium.Preterea sciaz volūtas non
pōt:ḡ cū filius sit scia vel sapia pris/nō gnat̄ volūtate.

In ista qōne

vident̄ esse due difficultates.vna
qualr pr gnat filiū volēs.Alia quō
saluet̄ q pr nō gnat filiū volūtate/vt pncipio pductiuo.
Hen.i sum. arti.58.q.2. Goffre.qlib. 5.q.4. ¶ Quātū ad pmuz di q gnat volēs:sed tn̄ necessitate
nāli:sicut ignis calefacit:lz actu gnandi:quasi iā posito/
volūtas pris q̄si cōplaceat in illo.Hoc arguit̄ sic.Intel
lectio pris pcedit aliquo modo volitionē pris:sed itelle/
ctio pris vt pris/videt̄ esse gignitio vbi vel filij:ḡ gigni
tio filij vt filij pcedit quācūqz volitionē pris.pma ppo/
sitio est euidēs ex.15.de tri.cap.27.pbo scdaz:qz eiusdē
potētie nō sunt duo actus:qa potētie distinguunt̄ p act^9.
Tex.cō.33. 2° de aia.gignere aūt filiū siue dicere vbuz/qd idē est in
deo/est potētie itellectiue/⁊ itelligere silr.ḡ dicē est for/
maliter aliqd itelligere:⁊ nō nisi pris vt pris:ḡ itellectio
pris vt pris est gignitio.¶ Ista rō innitit̄ minori false.s.
de idētitate itelligere ⁊ gignere vel dicē:⁊ ex ipsa sequit̄
pclo falsa.s.q pr nō pprie volēs dicit.pmo ergo ostēdo
falsitatē minoris.2° q illud pns falsum sequat̄.3° rndē/
bo ad pbationē minoris false.4° quō debeat vitari illd
pns falsum ⁊ oppositū teneri:qd est pncipale in isto arti
culo.¶ De pmo pͣ illā opi.de idētitate itelligere ⁊ dicē
arguo sic.Intelligere est pfectio simplr.dicere nō.ergo
nō sunt idē formalr.pbatio pme.pr quātum ad intellm
A est formalr btūs intellectione:⁊ quātū ad voluntatē vo
litione:nō est aūt btūs nisi pfectione simplr:ergo intelli
gere est perfectio simplr.pbatio scde:qa si dicere eēt p/
fectio simplr/tūc filius ⁊ spūssctūs nō essent simplr pfe/
cti:qa nō dicūt/accipiēdo hoc modo dicere/qd est expri
mere verbū.¶ Scdo sic.qa sicut in creaturis rō actio/
nis ⁊ ratio factionis formalr distiguunt̄:qa actio est vl/
timus terminus.factionis aūt est alius terminus pduct^9
°meta.⁊ 6° thicor. per ipsaz factionē:ita in diuinis opatio:qua formalr pr
operat̄/videt̄ distingui a pductione qua formalr pdu/
cit:⁊ hoc videt̄/qa opatio hz obiectū quasi psuppositum.
B pductio aūt hz terminū pductū per ipsaz:ergo itellig̃/
qd est opatio pris:nō est formalr dicē:qd est pductio fi/
lij a pre.¶ De 2°/qd est pfirmatio pmi.s.q illd pns fal
suz sequat̄ ex illa falsa minori.arguo sic.Sicut in itellu
nro habēte naturalr pmā itellectionē:que nō est in po/

testate nra/pōt postea volūtas nra cōplacere in illa itel
lectione iam posita:sed pprie loquēdo nō elicimus illā
actionē volētes sed eā elicitā volumus esse:ita sequeret̄: Al.volitas
si formalr dicere eēt itelligere:q pr nō gigneret forma/ C
liter volēs:lz patri ipsa gignitio quasi aliquo mō poste/
rius cōplaceret.¶ De 3° ad arg^m illud de distinctione
potētiaꝝ per actus.Dici posset q illud verū est de acti/
bus adequatis/⁊ aliter nō:qz potētia illimitata eadē ma
nens pōt hēre plures actus.¶ Aliter dicit qdaz doctor/ Tho.p° par
q intells vt intells hz illū actū qui est intelligere.Scdo ¹ti.q.34.ar.1. Veri.qli.6.
autē hz istū actuz qui est dicere/fm q iam factus est in q.2.
actu p itelligere:sed illud est improbatū dis.2.vbi argu/
tū est q ille actus intelligēdi pmus/non est rō formalis
gignēdi verbū.¶ Aliter rndeo sic/q actio in creaturis
vno mō accipit̄ pro actione de gnē actionis.Alio modo D
pro actu scdo:qui est qualitas absoluta/sicut expositum
est pus dis.3.q.vlti.in rnsione ad 3^m arg^m pncipale.vni^9
ergo potētie tn̄ est vn^9 actus/loquēdo de hͦ actu tn̄/vel
illo tn̄:vnius tn̄ potētie pōt bn̄ esse duplex actus:quoꝝ E
vnus sit de genere actionis:alius de gnē qualitatis:sicut
itellectus noster pro actione de gnē actionis hz gignere
verbū:hz tn̄ aliū actū de genere qualitatis.s.illā notitiā Uide clarius
genitā:ita in pposito itellectus diuinus hz vnuz actum 28.dist.hui^9
correspondentez itellectioni nrē/que est qualitas:quo.s. ad hoc.
actu itells pris formalr intelligit.hz etiā actū correspō/
dentē actui de genere actionis:quo.s.exprimit verbum.
¶ De 4° dico/q pater hoc modo gignit filiuz volens:
qa pater in pmo signo originis intelligit formalr:⁊ tunc
etiam potest habere actum volendi formaliter.
¶ Verū est qcqd est tunc cognitū/gignitio filij non est
precognita sue existētie in re.¶ Rn̄:Essentia est cogni/
ta:ergo ipsa pōt esse volita:nō tn̄ in se:sed vt cōicanda. I
Itaqz volens essentiā cōicare generat filiū:⁊ ita volēs/
nō generare vt gnare:sed vt est quoddam cōicare.
¶ In scdo signo originis gignit filiū:nec tn̄ vult illā geni
tionē/volitione sequēte illā genitionē:sz volitione habi/ Al.gignitio
ta in pmo signo originis:qua volitione pr formalr vult/ nem.
presupposita aliquo modo itellectione/qua pr intelligit:
nō aūt genitione verbi:sic ergo dico q pater volēs gene
rat nō tn̄ voluntate psequēte:sed volūtate ante.
¶ Qd sic intelligo/q memoria pfecta est pncipiū pdu
cendi pris:⁊ pncipiū operādi iquātū memoria formalr
intelligit:hoc est/ab ea hz formalr quo itelligit:aliter nō
esset memoria pfecta.nō solū aūt est pn^m operādi intra:
sicut perfectionē suā:sed etiā pōt extra se itelligere sine
pducē:qa fecunditas paterni itells nō est exhausta vsqz
ad terminū pductū.In pmo aūt instanti pr hz pfectum
intelligere cuiuscūqz intelligibilis ⁊ volibilis a se.ergo
in illo signo itelligit gnationē filij:⁊ in scdo signo instan/
tis hz terminū pductū.nā ⁊ in p̄ signo:⁊ si nulla psona p/
cederet ab eo/hz intelligere ⁊ velle:⁊ in illo pori itelligit
actū dicēdi/qui est quasi posterior respectu actus intelli
gendi ⁊ volendi:nō igit̄ pr tn̄ cōplacet volūtate in pdu
ctione filij:sicut dicebat ille:sed volēs pcedit actū gene/
rationis filij:qa pr qcqd intelligit/per essentiā suā itelli/
git:⁊ qcqd vult/p essentiā suā vult.vn̄ lz itellig̃ pris pce/
dat velle:velle tn̄ pris pcedit dicē:ita q pus pr est pfect^9
in se ⁊ btūs p itellig̃ ⁊ velle q̄z ista alteri psone cōicet p
pductionē:qa qd nō pueniat ei in pmo instāti quo est pr/
nunq̄z pueniet/eo q nulla pfectio pōt sibi addi pductio/
ne cuiuscūqz psone:qa nulla psona hz nisi qd est sibi cōi
catū ab illo:velle igit̄ sicut itelligere/pcedit dicere:sic ⁊ Al.sed.
spirare sequitur dicere aliquo modo.s.ordine originis.

Quantum

ad scdm articulū videt̄/q pater non
pducat filiuz volūtate tanq̄z pncipio

productiuo:qa pncipiu͂ pductiuu͂ vnius rõnis in diuis/
nõ põt hẽre duas pductiones vnius rõnis.nulla eni͂ pdu
ctio ibi est vnius rõnis nisi vnica:qa adequata:ergo cu͂
spũssctũs pducat p modu͂ volũtatis/vt pncipij pducti/
ui/filius nõ sic pducet. ¶ Sed in isto articulo videtur
esse difficultas pp ṽba Aug.qui videt attribuere geni/
tionez voluntati in nobis vt pncipio pductiuo 9° de tri.
caplo.7.vel.19.Uerbu͂ amore cõcipit:z eo.lib.c.ii.vel
27.noticia placita digneqz amata/verbu͂ est.z.11.de tri.
ca.3.vel.9.Uoluntasqz ipsa qũo foris corpi obiecto for/
mandu͂ sensuz admouebat:formatu͂qz iungebat:sic acie͂
recordãtis animi ad memoria͂ ↄuertit:z in eodẽ li.c.4.
vel.11.Uoluntas ṽo illa q̃ hac atqz illac fert atqz refert
aciem formãdã/ↄiungitqz formatã:z dicit multa ↄsilia.
ergo vult q̧ volũtas hẽat rõnẽ ↄuertẽtis aciẽ ad genitio/
nẽ/z retinẽtis eã in actu. Ita igit videt in trinitate aĩe
imago est in aĩa/q̧ volũtas hẽat ibi aliquã rõnẽ pncipij
respectu pductionis vel genitionis:vel rõnẽ alicuius su/
perioris applicãtis pn͂m pximu͂ ad actu͂ suu͂/sicut in no/
bis. ¶ Hoc etiaz argut in nobis:qa si genitio nr̃a esset
mere nãlis/nullo mõ esset in ptãte volũtatis:z ita semp
haberemus idẽ ṽbu͂ de eodez obiecto fortius mouente
itellm. ¶ Quãtu͂ ad istu͂ articulu͂:z si aliq distinguãt:q̧
ly volũtate/põt teneri aduerbialr:vt sit sensus/volũtate
genuit.i.volũtarie genuit:z tunc est vera.aut põt teneri
ablatiue:z tu͂c notat cãz z pn͂m elicitiuu͂ respectu genitio/
nis:z tu͂c est falsa. ¶ Quicqd sit de ista distinctione/nõ
videt dõm q̧ pr̃ filiu͂ genuerit volũtate:ita q̧ voluntas
sit pn͂m pximu͂ vel remotu͂. Qz nõ pximu͂ pbatu͂ est:qa
pn͂m vnius rõnis nõ est nisi pn͂m vnius pductionis. Qz et
nõ remotu͂.pz:qa sic volũtas vt est pn͂m operatiuu͂/aliq
modo posteri⁹ operat q̃3 itells:ita vt est pn͂m pductiuu͂/
aliquo mõ posterius pducit q̃3 intells:z ita nõ erit cau/
sa superior neqz por in pductione/que est ppriẽ intells.
¶ Propter istas tñ auctes Aug.intelligẽdu͂ est q̧ in no
bis nõ est tm̃ vnicus actus itelligẽdi:accipiẽdo actu͂ de
genere qualitatis:neqz vnicus actus gignẽdi:accipiẽdo
actu͂ pro actione de gñe actionis:qa si eẽt tm̃ vnic⁹ act⁹
iste:z tm̃ vnicus ille:z ille z iste essent idẽ:tunc voluntas
nr̃a nullã causalitatẽ hẽet in rõne actus intelligẽdi:q est
de genere qualitatis:neqz in rõne actus gignendi qui est
de genere actionis.in diuis igit/cu͂ nõ sit in pr̃e nisi vni/
cus actus intelligẽdi/respectu illius actus/volũtas pr̃is
nõ hẽbit aliquã rõnẽ pncipij/vl causẽ.cu͂ etiã nõ sit nisi
vnicus actus dicẽdi/respectu illius volũtas nõ hẽbit ra/
tionẽ pncipij:qa volũtas sicut operãdo ita z pducendo
vel pncipiãdo/sequit aliquo mõ intellectu͂.actus igit di
cendi pcedit oẽz pncipiationẽ volũtatis:põt tñ volũtas/
vt cõplacẽs:nõ vt pncipiãs/hẽre actu͂ respectu illius geni
tionis:ex hoc q̧ volũtas vt operãs in pr̃e nõ psupponit
genitionẽ:sed tm̃modo itellectionẽ illã qua pr̃ formalr
intelligit:in nobis aũt vere sunt auctes Aug.q̧ volũtas
mouet aciẽ ad actu͂ cognoscẽdi:z tz eã in cognitione:qa
posito pmo actu nr̃o/siue de gñe qualitatis/siue de gñe
actionis/possum⁹ hẽre alios actus posteriores ex iperio
volũtatis:in patre aũt volũtas nõ admouet intelligẽtiã
pr̃is/vt formandã a memoria pr̃is/qa in pr̃e non est nisi
vnica itellectio formalr:que pcedit aliquo mõ pductio/
nẽ ṽbi:neqz admouet memoriã ipsi obiecto/vt gignat
ṽbu͂. ¶ Cõtra istud argr̃/q̧ Aug.nõ tm̃ itelligit in nob:
sed etiã in deo:qa Aug.nu͂q̃3 videt assignare actu͂ volẽ
di volũtati vt est tertia pars imaginis:nisi illu͂ q est con/
iungere parentẽ cu͂ prole:z hoc modo hz causalitatẽ ali/
quã respectu genitionis plis:g̃ ista ps/vt est pars imagi
nis/nihil representabit in ptotypo:nisi volũtas diuina ha/
beat aliquo mõ sic cõiungere. ¶ Rñ:z si frequẽter assi
gnet volũtati actu͂ illu͂, vt est pars imaginis:tñ aliqñ sibi
assignat aliu͂.vz.dilectionẽ eiusdẽ obiecti:qd est obiectu͂
memorie z intelligẽtie:sicut apparet 15° de tri.c.20.vel
22.vnde potest/inquit sempiterna immutabilisqz nã re/
coli/conspici/cõcupisci/que auctas posita est supra di.3.
q.viii.ibi eni͂ expresse ponit trinitatẽ in memoria intelli
gentia z volũtate vt hñt actu͂ circa obm idẽ.s.veritatez
increatã.silr lib.14.c.8.ponit trinitatẽ in mente/iquãtu͂
meminit sui:intelligit se:z diligit se:vtru͂qz etiã actu͂ tan/
git simul 15° de tri.c.3.mẽs z noticia qua se nouit:z amor
quo se/noticiãqz suã/diligit:z hñ ↄcurrit isti duo actus
in volũtate nr̃a:qa ipsa amãs obiectu͂ amat etiã noticiã
obiecti eiusdẽ:z ex amore obiecti mouet intelligentiam
ad intelligendu͂ illud/copulans ipsam memorie/de qua
ipsa formet:z tenens eã in tali cõiunctione:z per hoc in
actuali itellectione vnius obti. Istoz aũt duoz actuum
volũtatis/in nobis pncipalior est ille q est dilectio obie/
cti:qa ille est causa qñqz dilectionis actus:actus tñ alius
scilz dilectio actus/est vlior:qa respectu etiã ob ecti ma
li diligimus actu͂ cognoscẽdi:lz nõ obm:sicut dicit Aug.
9° de tri. Neqz eni͂ vitioz noticia nobis displicet. Sz vi/ Caplo.10.
tia ipsa nobis displicẽt/diffinio intẽperantiã:z hoc est ṽ/
bum eius:placet mihi diffinire:lz nõ placeat mihi incõ/
tinẽtia:volũtas igit in nobis/vt est pars imaginis/repre
sentat volũtatẽ in deo/nõ quantu͂ ad istu͂ actu͂ copulãdi/
qui est volũtatis nr̃e:sed quantu͂ ad aliu͂ actu͂/iquantu͂.s.
volũtas nr̃a est pn͂m pducẽdi actu͂/circa idẽ obm qd fuit
memorie z intelligẽtie nr̃e:qa volũtas in diuinis est pn͂m
pducẽdi amorẽ adequatu͂ essentie diuine/que est obm F
pmu͂ memorie diuine/itelligẽtie z volũtatis/z ille amor
pductus est spũssctũs/cui corrñdet in nobis dilectio p/
ducta:que dilectio frequẽter ab Aug.vocat volũtas:sed
volũtas ppẽ in nobis/que est potẽtia nõ corrñdet spũi
scõ:sed vi spiratiue que est in pr̃e z filio:z hoc s̄m illum
actu͂ quo volũtas in nobis est pn͂m pducẽdi amorẽ obti
intellecti:nõ aũt pmo iquãtu͂ hz pducere amorẽ noticie G
genite.nullo aũt mõ inquãtu͂ est eã superior noticie geni
te/siquidẽ vis spiratiua est pn͂m pducẽdi spũmscm͂ in diui
nis/qui est amor essentie diuine:z etiã amor noticie geni
te:lz forte s̄m aliquẽ ordinẽ:sed nõ est vis illa spiratiua M
aliquo modo pn͂m pductiuu͂ noticie genite:qa z si pater
in pmo signo originis sit volẽs:z in scdo gignat:tñ volũ/
tas pr̃is nõ hz rõnem pncipij respectu illius gignitionis
ṽbi:sic igit pz quo mõ pr̃ volens gñat filiu͂:z tñ nõ vo/
luntate vt pn͂° formali elicitiuo gñõnis. ¶ Tamẽ quãtu͂ H
ad intẽtionẽ Aug.de dilectione copulãte parẽtẽ cu͂ ple:
dicit qdã Doctor/q̧ illa dilectio copulans/loquendo re/ Henr.quol.
spectu actus sentiẽdi/est inclinatio facta in potentia per 6.q.5.
spẽz sensibilẽ.vnde ista quinqz que ponit ille doctor.vz.
obm sensibile/spẽm/inclinationẽ factã potẽtiã sentiẽdi/
z actu͂ sentiẽdi. Probat per vnã auctez Aug.11.de trini.
c.2.vel.4.cu͂ enumerat Aug.quedã ad suu͂ ppositu͂ fa/
cientia in fine sic.Sensum inquiens detinet oculoz ani/
mi intẽtio:ecce/ait ille/3m.qd eni͂ detinet sensum non est
nisi illa excitatio p dictã inclinationẽ.vocat aũt eã Aug.
s̄m eu͂/intẽtionẽ animi causantis:qa per ipsaz fit sensus
animi intentus ad percipiendum obiectu͂. ¶ Sed istud
nõ est ibi ad intẽtionẽ Aug.qa ibidẽ distinguẽs ea ab in
uicẽ/de intentione dicit:q̧ 3m solius aie est:igit/s̄m eum/
illa intentio/que erat 3m/nõ est illa inclinatio vel excita/
tio per spẽm:silr illud 3m attribuit voluntati illi:de qua
dicit inferius/q̧ voluntas hac atqz illac refert aciẽ men/ Lib.ii.c.4.
tis zc̃.quod non videtur verum de inclinatione:sed tm̃/
modo de voluntate z potentia anime.

¶ Ad argumẽta

Ad argumenta principalia. ¶ Ad primū cū3 dicit Ricar. hoc mihi vr̄ ⁊c. non hoc videt Aug. q̄ velle pr̄is sit formalr̄ g generē: q̄a dicit 5° de tri. c. 14. vel. 32. q̄ sp̄ussctūs p̄cedit quo datus nō quo natus. i. per modū voluntatis libere: nō per modū nature: ⁊ ideo op3 exponere Ricar. q̄ ipse intelligat cōcomitāter. ¶ Ad aliud dico q̄ inuidia nō solū est in subtrahēdo illa bona/ que p̄nt cōicari actu voluntatis imediate: sed queciiq3 volēs pōt cōicare/ ⁊ nō cōicat. p̄r aūt volēs/ 13 nō sicut p̄ncipio elicitiuo vel p̄ductiuo/ generat: vt dictū est: ⁊ ideo tenet argm̄ Augusti. de inuidia. ¶ Ad 3m dico q̄ nihil est ibi inuoluntariū: ⁊ ideo gn̄atio filij nō est inuolūtaria. cōcedo: sed tamē nō sequit vltra. ergo est voluntate vt p̄ncipio elicitiuo. multa enim facimus: siue voluntate precedente: siue cōcomitante: quorum p̄ncipium imediatum/ non est voluntas.

¶ Hic solet queri a quibusdā ⁊c. **Dis. VII.**

Circa istā distōnē 7as quero/ vtrum potētia generādi in p̄re sit aliquid absolutū/ vl̄ p̄prietas pr̄is: Qr̄ p̄prietas pr̄is p̄bo. Aug. 5° de trini. c. 6. eo p̄r est quo est ei filius. ergo eo est p̄r quo gn̄at. p̄batio p̄ntie: q̄a gn̄ōne est ei filius: sed paternitate est p̄r: ergo p̄nitate generat: vel si deitate generat. ergo deitate est pater.

A **Respondeo.** Neutra p̄ntia val3: q̄a ablatiuus cū v̄bo/ significat p̄nm agendi: ⁊ cū adiectiuo noīe vel cōcreto/ signat p̄nm formale p̄cernēs: nūc aūt nō op3 idē3 eē quo aliqd est formalr̄ tale/ ⁊ quo elicitiue agit: 13 esse tale/ ⁊ agere/ p̄ueniant respectu suppositi agētis. nec etiā illud additū est idē3: q̄a ablatiuus non pōt p̄strui cū hoc ⁊ illo vniformiter: p̄pter fallaciā figure dictionis p̄mo mō: similis terminatio ostēdit idēptitatem conceptus cū hoc ⁊ cum illo/ cum sit alius.

Sz actio construcius.

Sz illius fallacie.

¶ Item per rōnē: actus p̄prius est a p̄pria forma agentis: sed generare est p̄prius actus pr̄is: ergo ⁊c. probatio maioris. tū q̄a p̄pria forma dat esse: igit ⁊ agere. tum q̄a si forma cōis ⁊ effectus cōis: q̄a cā ⁊ effectus corrīdent sibi inuicē: vl̄is vl̄i p̄ticularis particulari. 2. phy. c. 5. meta. c. de cā. ¶ Item mediū est eiusdē gn̄is cū extremis: sed supposita que sūt extrema/ sunt relatiua: igitur illud quo suppositū agit: qd̄ est mediu3 inter ea/ est relatiuū. ¶ Itē potētia est eiusdē generis cū actu: imo in diuinis sunt idē: sed actus generādi est relō vel relatiuu3. g̊ ⁊ p̄nm erit relō vel relatiuū. ¶ Cōtra Dam. gn̄atio est opus nāe: 13 nō est opus nature/ vt generantis: q̄a natura nō gn̄at: g̊ est opus nature/ vt p̄ncipij generādi. ¶ Item Hylarius de tri. lib. 5. Ex virtute nature in eādē nām/ natiuitate subsistit filius. ¶ Ite3 Magr̄ in lr̄a. Pater nō est potens nisi natura: ⁊ loquit de potētia generādi: ergo.

Tex. cō. 38. Tex. com. 2. 10° metaphy. tx. cō. 22.

Cap. 8.

Circa finem.

Hic est opio talis/ q̄ illud quo p̄r generat est essentia/ p̄pter hanc rationē: q̄a generans assimilat sibi genitū in forma qua agit: filius aūt assimilat p̄ri in essentia/ nō in p̄prietate: g̊ ⁊c. ⁊ declarat rō: q̄a sicut in creaturis: p̄prietas idiuidualis nō est rō agendi: sed natura in qua idiuidua cōueniunt: ita in diuinis/ p̄prietas p̄sonalis: que correspōdet p̄prietati indiuiduali in creaturis: non erit ratio agendi vel gignendi.

Thom. p° p̄ in. q. 41. ar. 5.

Contra istud arguit multiplr̄. p̄mo sic. Ois forma sufficienter elicitiua alicuius actionis/ si p̄ se est: per se agit illa actione. Exēplū. si calor est sufficiēs causa calefactiua/ calor sep̄atus calefaceret. Albedo etiā per se h3 disgregare: ⁊ ideo cu3 per se h3 esse: vt in sacro altaris: per se h3 disgregare. ergo si deitas sit po° generatiua: ⁊ cōstat q̄ sufficiens: sequit q̄ si p̄ se sit deitas/ q̄ p̄ se generabit. deitas aūt prius est in se aliquo mō/ q̄3 intelligat esse in p̄sona: q̄a deitas vt deitas/ est per se esse: ita q̄ tres p̄sone ipsa deitate per se sunt: non ecōuerso. 7. de tri. c. 4. ois creatura ad se/ subsistit/ quāto magis de°. Et infra/ hoc est deo esse qd̄ subsistere: g̊ in isto p̄mo signo nature in quo intelligit deitas in se: anteq̄3 intelligat in p̄sona/ gn̄abit: ⁊ ita deitas/ sic p̄siderata/ distinguet a genito.

Iocu q̄ hec argumēta efficaciā hūt cōtra op̄. Tho. sed q̄a aliq̄lr̄ dicentur sinic hoc. repugna ⁊ ideo infert° ... ipsius p̄n

¶ Si dicat q̄ deitas nō h3 per se esse nisi in persona: ⁊ ideo non per se agit: sed persona per se agit. ¶ Contra. argm̄ p̄bat oppositū: q̄a si calor h̄ns per se esse participatum/ per miraculū esset per se: posset opari p̄ se illa operatione/ cuius est p̄ncipiū quo elicitiuum in supposito: g̊ ipsa diuina essentia que est per se eē ex se: non aūt per se participat esse/ poterit per se eē agens illa opatione/ cui° est p̄nm quo elicitiuū in supposito: ⁊ ita stat argumētu3.

cipia sobnit. sed ad aliud propositum. c. 5. in fine.

B ¶ Itē 2° sic. p̄ducentis ⁊ forme qua p̄ducēs p̄ducit eadē3/ est relō ad p̄ductū. hoc accipit a Phō 2° physicoꝝ ⁊ 5° meta. vbi vult q̄ ad idē genus cause ⁊ p̄ncipij p̄tinent ars ⁊ edificator. g̊ ad idē genus p̄ncipij p̄tinēt p̄ducens: ⁊ illud quo p̄ducēs p̄ducit: ⁊ ita si eētia sit qua p̄r generat/ hēbit essentia relōnē realē ad genitū. hoc falsu3 est: g̊ ⁊c. ¶ Item 3°/ forma iquātū est in qua assimilant generās ⁊ genitū: nō h3 vnitatē nisi rōnis: sicut accipit a Dama. lib. j. c. 8. ergo nec entitatē nisi rōnis. g̊ s3 hoc/ nō est p̄nm elicitiuū actionis realis. ¶ Item 4°/ forma non est p̄nm agendi nisi inquantū agens est in actu per eā: nō est aūt in actu per ipsa3 nisi iquātū est in ipso: nō est aūt in ipso/ nisi vt est hec. g̊ vt est hec/ est p̄nm. ¶ Itē 5°/ p̄ductio per prius est distinctiua q̄3 assimilatiua: qd̄ patet: q̄a ois p̄ductio est distinctiua: nō aūt ois est assimilatiua: g̊ forma/ que est p̄nm p̄ductionis/ p̄us est p̄nm eius iquātū forma est distinctiua q̄3 iquātū est assimilatiua: ipsa aūt est distinctiua iquātū hec. assimilatiua inquantū forma. ergo prius est p̄nm p̄ductiuū inquātū h/ q̄3 inquātū forma. ¶ Item instat p̄ p̄bationē argumēti positionis. tu3 q̄a brutū generās brutum assimilat ei in specie: ⁊ tn̄ forma specifica bruti nō est p̄nm generādi: sed potētia vegetatiua: igitur maior vr̄ esse falsa. tū q̄a in augmētatione carnis/ calor est p̄nm actiuū s̄m Phm 2° de aīa: ⁊ tn̄ illo generat caro aīata similis generāti in forma vegetatiua.

Tex. c. 38. ⁊ 50 Tex. cō. 2. ⁊ 4.

C 2° de aia. t. c. 2. ⁊ alibi hr̄.

D A. l. gn̄atiua

Tex. cō. 50. ⁊ circiter.

Aliter dicitur q̄ gn̄ōnis in diuis op3 dare aliqd̄ p̄nm positiuū: q̄a actio est positiua: nō sunt aūt positiua in diuinis p̄sonis nisi essentia ⁊ relatio. relō aūt non pōt esse p̄nm illius p̄ductionis: q̄a relatio nō est p̄nm nec terminus motus ex 5° physicorū. ergo eētia: s3 essentia/ s̄m se p̄siderata/ est ideterminata ad plures p̄sonas ⁊ ad actiones pluriū personaru3. ergo op3/ q̄ ad h q̄ ipsa sit p̄nm determinate actionis/ q̄ determinet. determinatur aūt per relationē: ⁊ ideo relatio ponit p̄ncipiū/ nō elicitiuū/ sed determinatiuū. ¶ Ad h etiā adducit cōfirmatio ex creaturis/ vbi eadem forma dat actū p̄mū ⁊ scōm: sed determinat ad hunc ⁊ illu3 ex diuersis respectib°: q̄a ad p̄mū determinat ex respectu ad subiectū: ⁊ ad scōm ex respectu ad obiectum.

Henr. quol. 3. q. 3. ⁊ in sū. ar. 57. q. 2.

Tex. cō. 10.

E **Contra.** Indeterminatio est duplex. Quedam est potētie passiue: vt indeterminatio māe: ⁊ q̄da3 potētie actiue illimitate ad plures effect°. ¶ Exēplū. sicut sol est ideterminatus ad p̄ducēdū multa aīalia: nō q̄ aliquā formā recipiat vt agat: sed q̄a h3 v̄tutē p̄ductiuā illimitatā: qd̄ aūt est ideterminatū/ ideterminatione māe/ op3 q̄ recipiat aliquā formā ad hoc vt agat: q̄a nō est in actu sufficiēte ad agēdū: s3 qd̄ est ideterminatū: ideterminatione potētie actiue: est ex se sufficiēter determinatū ad p̄ducēdū quēcūq3 istoꝝ effectuū: ⁊ hoc si passiu3 dispositū sit approximatū: vbi requirit passiu3:

F

vel ex seipso: vbi nō reqrit̃ passiuꝫ. ꝓbatio: si tale actiuū esset de se determinatū ad vnū effectū: posset de se sufficienter ꝓducere illū: sed si est idetermīnatū ad hoc ⁊ ad illud: ex tali illimitatione nulla tollit̃ ꝑfectio cāsalitatis eius respectu talis effectus: sed tm̄ causalitas addit̃ respectu alterius: igit̃ ita pōt ꝓducere istud ⁊ illud sicut si eēt tm̄ istius: ⁊ ita nō requirit̃ aliqd̄ determinās. Ad ꝓpositū: essentia diuina nō est pn̄m idetermīnatū idetermination e mā: igit̃ sine determinatione alterius quasi pncipij actiui, erit simplr̄ determinatū determinatione que reqrit̃ ad agendū: ita ꝙ nō requirit̃ aliquid aliud.

℄ Unde pōt sic formari rō. Qd̄ est idetermīnatum ad plura indeterminatione poᵉ actiue, ex se est sufficiēs ad qōlibꝫ illoꝝ ꝓducēdū, nec idiget aliq̊ determinante vel actuāte: sꝫ eēntia diūa tm̄ hꝫ idetermīnationem potētie actiue, alʼs eēt imperfecta: ergo ⁊c̃. minor pꝫ ex dictis.

℄ Confirmat̃. qa talis idetermīnatio pncipij actiui: lꝫ sit ad disparata: nō tm̄ est ad ꝯdictoria: sed determinate ad

G alterā partē ꝯdictionis respectu cuiuslibꝫ istoꝝ disparatorū. nulla autē idetermīnatio prohibet ex se determinate agere, nisi que aliquo modo esset ad cōtradictoria: vt ad agere ⁊ non agere: ergo ⁊c̃.

℄ Hic nota ꝙ idetermīnatū determinat̃ seipso: aliogn̄ esset processus in īfinitū: quia ⁊ illa qbus determinaret̃ per alia: ⁊ illa alia per alia. ℄ Contra. qd̄ ex se determinatur ad vnum oppositoꝝ est icompossibile alteri. Idē ergo in quolibꝫ determinat̃ ad ⁊ aliud. ℄ Rn̄ᵒ de cōtra-

A.I.illud. dictorijs ꝫ. ℄ Ad 2ᵐ in quolibet est determinatum.

℄ Itē 2ᵒ qn̄ aliqd̄ pn̄m actiuum est idetermīnatū ad aliquos duos effectus: nō ex equo: sed ſm ordinē nāleꝫ, ex

H se sufficienter determinatū est ad pᵐ illoꝝ. ⁊ posito p̄ est determinatū ad scd̄m. essentia aūt diuina nō est idetermīnata ad istas duas ꝓductiones ex equo: sed per prius se hꝫ ad generationē. igit̃ est ex se sufficiēter determinata ad vtrūqꝫ: qa ex se pmo ordine originis ad pmā: ⁊ illa posita, est determinata ad scd̄aꝫ: ⁊ ita in nullo signo originis est idetermīnata ad vtrāqꝫ quasi nūc eliciendā.

℄ Itē 3ᵒ potētia gn̄andi signat pn̄m actus eliciēdi a supposito hn̄te istud pn̄m: igit̃ duplicē relōnē cōnotat: vnaꝫ pncipij ad actū. aliā ꝯnotat, actus ad suppositum: qd̄ est dicere. ꝯnotat relōnē pncipij quo, ad actū: ⁊ connotat ad relationē actus ad pn̄m qd̄: ⁊ forte 3ᵒ ꝯnotat relōnē pncipij quo, ad pn̄m qd̄, siue sint due vel tres relōnes: nulla tm̄ est nisi rōnis ꝓp idistictionē extremoꝝ. pma cōpetit nature pncipianti vt fundamēto ꝓprimo. Quod ergo dic̃

A.I.ado. Boetius, ꝙ ad intra est rō pncipij originalis. Uerū est respectu persone originate: sed non respectu originationis, siue actus originandi, nisi ſm rationē tm̄.

℄ Itē 3ᵒ relō est ratio ⁊ forma suppositi agētis. igit̃ si est determinatiua pncipij quo, habebit duplicē rōneꝫ pncipij respectu gn̄ationis. vnā inquātū est rō agētis: ⁊ aliaꝫ

I inquātū est rō determinatiua pncipij agēdi: ⁊ sic ipsa mediabit iter seipsaꝫ ⁊ actionē. ℄ Itē 4ᵒ sic. Nā, vt nā ponit̃ pn̄m eliciuū istius actionis. ipsa aūt, vt nā, nō est determinabilis: ſm Dam. lib. 3. c. 6. ꝓprietates determināt

Idē ii.i.d.10 hypostases nō nām vt nā. igit̃ nihil est determinatiuꝫ pncipij quo, vt est pncipiū quo, sed tm̄ pncipij agentis.

℄ Itē 5ᵒ, relō, ſm istū, Magꝫ tm̄ rōne differt a fundamento: g̊ nō pōt esse pn̄m determinatiuū ad actū realeꝫ, aliquo mō distictū ab essentia: qa nihil ꝯcurrit ad rōneꝫ alicui⁹ pncipij respectu actionis realis: nisi reale. ℄ Itē 6ᵒ qd̄ dī de relōne determinatiua in creaturis, videt̃ eē falsuꝫ: qa calor ex se, nō per aliquē respectū medium, est fundamentū huius respectus: poᵉ calefactiue. Non opꝫ etiā ꝙ determinatio ad actū pᵐ ⁊ 2ᵐ fiat ꝑ respect⁹: qa eadē forma absoluta dat actū pᵐ absolutū ⁊ 2ᵐ, ⁊ nō respectiuū: ⁊ etiā pn̄m agēdi est absolutū ⁊ nō respectiuꝫ.

Ad questionē igit̃ rn̄deo, distinguēdo de poᵃ. Uno mō dī poᵃ logica, que dic̃ modū cōpositionis facte ab intellu: ⁊ ista notat nō repugnantiā extremoꝝ, de qua dicit ꝓhs 5ᵒ metaᶜᶜ. c. de potentia. Illud est posse cuius ꝯtrariū nō est de necessitate verū: ⁊ si hoc mō queraſ de potētia generādi in diuinis: dico ꝙ ipa est possibilis, cōparādo gn̄ationē ad ⁊ quēcūqꝫ actū nō repugnantē gn̄ōni: ⁊ tūc possibilitas est pr̄is vel dei ad hoc predicatū: qd̄ est gn̄are: qa isti termini nō repugnāt. impossibile aūt est ꝙ filius vel spūsscūs generēt: qa isti termini repugnāt. ℄ Et si querit̃, quid est potentia generādi in diuinis isto modo: ℄ Rn̄deo. nō opꝫ dare aliqd̄ pn̄m quo aliquis sit potēs gn̄are. sufficit eni sola nō repugnātia terminoꝝ: sicut si, ante mūdi creationeꝫ, mundus nō solū nō fuisset: sed per impossibile deus nō fuisset ⁊ incepisset a se esse: ⁊ tūc fuisset potēs creare mūdū, si fuisset itellʼs aliqs ante mundi creationē cōponēs hāc: mundus erit: hec fuisset possibilis: qa termini non repugnarēt: nō tm̄ ꝓpter aliqd̄ pn̄m in re possibili: ⁊ nec ꝓpter actiuū sibi correspōdēs: nec etiā modo illa. mūdus erit. fuit possibilis formalr̄, loquēdo de potētia dei: sed potētia que erat nō repugnātia istoꝝ terminoꝝ: qa isti termini nō repugnarēt: lꝫ istā nō repugnantiā cōcomitaretur potētia actiua respectu huius possibilis. ℄ Alio modo dicit̃ potētia diuisa ꝯ actū: ista nō est in deo. Relinquit̃ igit̃ potētia realis que dī pn̄m agēdi vel patiendi, vt primū fundamētū relōnis: qa hoc nomē poᵃ, nō est abstractum vltimata abstractione: sed est concretum concretione ad fundamentū: lꝫ non ꝯcretione ad subm, de qua multiplici abstractione in relatiuis: dictū est supra dis. 5. q. j. arti. 2. Hic aūt triūmodo querit̃ de poᵃ agēdi: ⁊ tunc distinguit̃ ꝙ hoc nomē poᵃ, pōt sumi: vel pro eo qd̄ ꝑ se signat: vel pro eo qd̄ ꝯnotat: qd̄ est ꝓprimū fundamentū talis relōnis. ℄ Pmo mō accipiendo: dico ꝙ poᵃ signat relōnē: sicut potētialitas vel pncipiatio: ⁊ hoc mō qd̄ nō hꝫ difficultatē: qa poᵃ generādi in diuinis dicit eēntialr̄ relōnē. ℄ Scd̄o mō est difficultas qōnis querēdo quid sit illd̄ absolutū qd̄ est fundamētū ꝓprimū isti⁹ relōnis: ⁊ tūc, loquēdo semꝑ ꝓcise de poᵃ actiua siue ꝓductiua, de qua est mō sermo: distinguo vlterius de poᵃ denoiatiue sumpta: qꝛ ꝙ aliqn̄ sumit̃ pro suo fundamēto precise: aliqn̄ aūt pro ipso cū oībus alijs que ꝯcurrūt ad hoc vt possit elicere actū: que. s. requirunt̃ ad rōnē poᵉ ꝓpinque: cuiꝰ sunt (in creaturis) approximatio passi ⁊ ipedimēti remodo. ℄ Ista distinctio vltima, poᵉ accepte pro fundamēto ꝓcise: vl̃ pro ipso cū alijs oībus ꝯcurrētib⁹, accipit̃ a ꝓhō 9ᵒ metaᶜᶜ, diffinitio aūt poᵉ actiue quā ponit 5ᵒ ⁊ 9ᵒ metaᶜᶜ, est poᵉ actiue pmo modo sumpte. potētiā autē scd̄o modo sumptā, exprimit ipse māifeste 9ᵒ metaᶜᶜ c. 4. Qm̄ iquit possibile aliqd̄ possibile, ⁊ qn̄ ⁊ quō, ⁊ q̄cūqꝫ alia necesse est adesse i diffōne: ⁊ subdit. Tales potentias. s. irrōnales necesse est vt possint qn̄ passiuum ⁊ actiuū appropinquant̃: hoc quidē facere: illud ꝯo pati. ℄ Et si obijciat̃ ꝯ eū, ꝙ iste irrōnales possint impediri. hoc excludendo dicit: nullo nāqꝫ exterioꝝ ꝓhibēte adiungere nihil adhuc opꝫ. potētiā eni hꝫ vt est potētia faciendi. est aūt nō oīno: sed habentiū aliquo mō: in qbus excludunt̃ que externis ꝓhibēt. ⁊ remouēt eni hoc eorū que in determinatione apponunt̃ quedaꝫ: vult dicere ꝙ quedā pertinentia ad diffinitionē potentie actiue vt potentie, excludunt impedimentum: ergo potentia actiua ibi ſm eum accipitur cum omnibus concurrentibus ad possibilitatem propinquam agendi.

K T.c.17. L A.I.q̃ habʼqꝫ actiuum. Exēplum singulare. A.I.vel actiuum. T.c.10. ⁊ citer. T.c.17. T.c.2. ⁊ ide. T.ex.cō.10. A.I. subdit. A.I.posse.

M **Loquendo** nunc de potentia.s. de primo fundamento illius rationis pcise sumpto: dico q pom gnandi pris nō est relo:s3 aliquid absolutū. ¶ Partē negatiuā pbo. Primo qa ois relo videt eque naturalr respicere suū ppriū correlatiuū:g relo spirātis suū ppriū correlatiuū sicut relo gnantis suū:nō distiguūt aūt in diuinis pductiones p modū nāe et volūtatis:nisi qa pm quo pducēs pducit aliter et aliter se hz ad pdu- B.l.hoc. ctionē et pductū:qa hoc naturalr:hoc libere.g nō essent tūc due pductiones formalr distincte p modū nāe et volūtatis. ¶ 2° qa tūc eadē relo esset pm suiipsius:qa in pre nō est nisi vnica relo ad filiū:et illa est per te quo respectu gnōnis:que.s. gnatio est eadē relo:s3 aliter nolatu:g et. ¶ 3° qa tūc pnitas eēt simplr pfectior filiatione. pbatio ḡnie duplr. Primo qa illud quo pducēs pducit:si nō est eiusdē rōnis cū pducti forma:cōtinet eā vtualr:et est pfectior ea.g si pnitas est quo pr agit:et nō eiusdē rōnis cū filiatione ptinet filiationē virtualr et est pfectior ea. ¶ 2° qa filiatio nō dat filio q agat.nihil enī nec ad intra nec ad extra pducit filius filiatione.g si pr paternitate agit formalr pnitas erit aliqd pfectius filiatione. ¶ Partē affirmatiuā solonis pbo.pmo sic. Qd est pfectionis in pmo pductiuo nō tollit ab illo rōnē pncipij pductiui:sed cōicare se in idētitate numerali et adequata cōicatione sibi:ponit pfectionē in pmo pductiuo.ergo hoc nō tollit ab aliquo rationē pncipij productiui:sed si deus (p impole) generaret aliū deū:et ille alius 3m deitas poneret pm pductiuū alterius:et nō relatio:et tūc deitas nō cōicaret se in identitate numerali nec cōicaret se cōicatiōe adequata sibi in rōne pncipij pductiui:qa deitas posset esse pncipiū alterius cōicationis:puta facte per impossibile a scdo deo:ergo cū modo deitas cōmunicet in identitate numerali et cōmunicatione adequata sibi:ita q deitate non pōt esse alia cōmunicatio numero eiusdē rationis cum ista:sequit q multo magis modo ponetur absolutū esse pncipiū pductiuū q̄ tunc poneret.

N ¶ Breuiter si forma cōmunicaret non eadē numero nec adequate ipsa poneretur pncipiū cōmunicādi.igit si modo perfectiori cōmunicet ipsa vel aliqd pfectius erit principiū cōmunicandi illo modo.

¶ Exemplū istius est si calor in igne cōmunicaret se eūdem numero ligno et cōicatione adequata:ita q iste calor nō posset esse pncipiū alterius calefactionis:nō negaret calorē ignis esse pncipiū pductiuū caloris in ligno:cū modo de facto ponat calor esse pncipiū illius:et hoc cū duplici imperfectione opposita duplici pfectioni hic supposite:qa nūc est ibi diuersitas caloris cōicati:et cōicatio nō est adequata.hic aūt esset idētitas caloris:et cōmunicatio adequata:et tñ illa hypothesi posita lignū calore nō posset calefacere.nō enī se:qa accipit calorē calefactione que est ab hoc calore:et tunc prius haberet calorē q̄ haberet calorē:nec aliud:qa ista calefactio ligni ponit adequata illi calori in rōne pncipij actiui. ¶ Ita intelligendū est in pposito q illud qd poneret esse pncipiū alterius cōicationis:si cōicatio fieret in diuersitate numerali:et nō adequata illud idē dz modo poni pncipiū qñ fit cōicatio eiusdē:et adequata pmo pductiuo. ¶ 2° pbo idē sic. Aliquid absolutū est terminus formalis gnationis. ergo aliquid absolutū est ratio formalis qua agēs agit. aīs pbatū est distinctione.5.q.2.pma rōne ptra primā

O opinionē. pbo ḡsequentiā:qa impossibile est agens cōicare terminū formalē pductionis nisi agat forma eque perfecta si agit vniuoce:vl perfectiori si equiuoce.in diuinis aūt nihil est perfectius absoluto:quia absolutū est formaliter infinitum.relatio autem non:ergo et.

Huic rationi instat q ḡña tñ valet in gnatione vniuoca.hec aūt pbat eē equoca.tū ex pte psonarū.tū ex pductionibus.tū ex rōne diie specifice. ¶ Pria via sic.pnitas et filiatio dint spē.ergo persone ḡstitute per eas.antecedēs pbat: qa dint fm gditates:et talis est diia specifica.tū qr sunt puri actus:diia aūt actus et foie est specifica:ḡña pbat.pmo:qr nō maior distinctio est in pncipijs q̄ pncipiatis. ¶ 2° qr eadē est diia foialiū ḡstituētiū et ḡstitutorū. ¶ 3° qr eadē est diia eorū fm que pcise aliq dint:et ipsorū differētiū. ¶ 4° qr

O relatiōes sunt idē cētie diuine sicut psone.igit pp istud nō negabit diia specifica psonarū sicut nec relationum. ¶ Scda via d pductiōibus arguit sic. In diuinis pductiōes dint spē. ergo et pducta.aīs pz:qr in diuinis nō est pductio nisi vnica vnius rōnis.ḡña pbat.tū qr aliter nō eēt pportio pductionū ad pducta.tū scdo:qr pductiones sunt eiusdē rōnis cū pductis.tū 3°.qr potētie alterius rōnis requirūt obiecta alterius rōnis.ergo si pducerēt sua obiecta:producerēt ea alterius rōnis.ergo sicut intellectus et volūtas psupponūt bonū et verū formalr distincta:ita pducerent terminos formalr distictos:vel erūt gbus terminis:sic distinctis pducunt. ¶ 3a via de diia specifica arguitur sic. Diia specifica vr eē pfectior q̄ diia numeralis:qd pbat: qr distinctio spērū est de pfectiōe vniuersi:nō aūt distinctio idiuiduorū.ergo diia specifica:sicut pfectior:vr esse ponēda in diuinis. ¶ Ad ista.siue gnatio ponat equoca

P siue vniuoca:rō nō īfringit:qr in equoca gnatiōe opz pm pductiuū eē pfectius foia termināte.nihil aūt in deo est perfectius absoluto:et spāliter nulla relatio pfectior. absurdissimū.n.vr dicē:q relatio ptineat vtualr cētiā diuinā. ¶ Cōclo tñ ad quā iducūt iste rōnes.s. de gnatiōe equoca:vr eē falsa:qr cū in pmo termino gnationis.s.in ipso pducto pcurrāt duo.s.nā et relatio ppria ipsius pducti: qua est hoc:aut gnatio dr equoca vel vniuoca a termino formali gnationis:aut a formali pprio ipsi supposito pducto. Si pmo mō:cū nā:que est terminus formalis huius pductiōis:sit eadē in pducēte et pducto:sequit vniuocatio:qr pfectissima siliudo. Si 2o.ergo nulla gnatio est vniuoca:qr nullū genitū in sua foia idiuiduali assimilat gignēti. ¶ Hoc ēt arguit alio:et est idē:quasi:qr gnatio et est distictiua:et est assimilatiua.pfectior aūt rō in ea est q sit assimilatiua q̄ distinctiua:qd appz qr sic est a foia sub rōne foie:nō sub rōne qua hec:et rō foie est pfectior in supposito ista diia idiuiduali.si.n. pfectius est in gnatione ipsā eē assimilatiuā.ergo fm h gnatio dr eē vniuoca vel equoca. Si.n.diceret talis vel talis:inquātū est distinctiua:qlibet eēt equoca:qr qlibet distiguit:et hec est impfectior rō in gnatione:qr ḡuenit impfectissime gnationi.ergo per hāc nō distiguit vniuoca ab equoca.ergo ad ppositū cū gnatio sit assimilatiua:qtenus eadē nā cōicat distinctiua:qtenus est geniti distincti a gnante distincto.sequit q penes nām gignētis et geniti sit vniuocatio:et nō penes distinctionē eorū.s.gignētis et geniti. ¶ 3° applicat ad ppositū:qr si ille due diie indiuiduales:q sunt primo diuerse cōstituūt pducta nō pmo diuersa:s3 inter que est gnatio vniuoca pter similitudinē in nā. si iste diie indiuiduales eēnt spēs alterius generis:adhuc non cōstituerēt disticta tāta distinctiōe quāta eēt earū in suo genere:qr tūc diie indiuiduales cōstituerēt pmo diuersa. Qr aūt ḡstituta mō nō sunt pmo diuersa:hoc est pter nām in qua nā indiuidua cōueniūt:ita ēt tūc cōuenirēt in eadē nā:s3 diie cōstituētes eēnt spēs alterius generis. igit tunc constituta essent eiusdem speciei:sicut modo.

Ad argumēta igit in oppositū. ¶ Ad pmum dōm q nō est ibi pprie genus:

nec spes nec differentia specifica: sed bñ concedo q̃ paternitas et filiatio sunt relones quasi alterius spēi et alterius rõnis: q̃a sunt opposite et non fundate supra vnitatē imediate: sicut similitudo vel equalitas: magis tñ distinguit paternitas a filiatione q̃ paternitas a pr̃initate. Sed cũ infertur ergo constituta sunt alteri⁹ rõnis q̃si specifice. nego consequentiā.

Q ¶ Et propter probationē cõntie notandū est q̃ aliqua dicuntur aliquā magis distingui propter eorum minorē cõuenientiam in aliquo genere: aliqua propter maiorē repugnātiā vel incõpossibilitatē eorum: sicut contraria magis dicuntur distingui: vt albus et nigrū: q̃ disparata: vt homo et album: sed hoc modo nõ est proprie dictū aliqua magis distingui. plus enim proprie distinguunt̃ que minus conueniunt in aliquo genere: et ita distincta genere generalissimo plus distinguunt̃ q̃ contraria que sũt eiusdē generis: licet contraria magis repugnēt. vnde vł̃r quāta est distinctio. i. repugnātia constituentiū vel formalr̃ distinguentiū tāta est et constitutorum: q̃a si albedo et nigredo sunt icompossibilia: et constituta per ea sunt incõpossibilia: et ita est in proposito: quāta enim est icõpossibilitas pr̃nitatis et filiationis propter quā pr̃nitas nõ est filiatio: tāta est et pr̃is et filij: ita q̃ pater nõ est filius. Sed primo mõ accipiēdo: nunq̃ distinguentia conueniunt tantū quātū conueniunt que per illa distinguunt̃: sicut p̃z per oīa distinguentia discurrēdo. differentie enim specifice nõ includūt genus in quo conueniant. species aūt distincte per eas includūt genus in quo conueniunt. et ratio est: q̃a distinguentia aliquid presupponūt in ipsis distinctis qd̃ ipsa distinguentia nõ icludūt in suo intellectu: distincta tñ per ea icludūt illud: ideo distincta conueniūt in illo: distinguentia autē ea non conueniunt in illo.

Al. simpl°. ¶ Unde dicit Cõmētator p̃ physi°. cõmēto. 52. q̃ aliq̃ sunt contraria s̃m formā: nõ autē s̃m subm: vel singularia que in subiecto cõueniunt. idē enim subm substat vtriq̃.

¶ Et per hoc p̃z ad argumēta, et ad probationes, cū di de principijs et principiatis. Dico q̃ maior distinctio. i. maior nõ conueniētia, hoc est in paucioribus conuenientia pōt esse principiorum q̃ principiatorum: sicut differentie specifice, que sunt principia specierum, nõ conueniūt in genere in quo conueniūt ipe species: et ita etiā est de differentijs idiuidualib⁹ et indiuiduis respectu nãe specifice. ¶ Per idē p̃z ad illud de formalib⁹ constitutiuis, et de precise distinctiuis. in oībus enim est falsum q̃ quāta est distinctio vel differentia formaliū constituentiū: tāta sit differentia constitutorum. ¶ Sed adhuc pōdero argm̃: q̃a iste relones in proposito, sūt subsistētes. igit̃ tātā differentiam hñt inquātū subsistētes: quātā hñt in rõnib⁹ proprijs. subsistentes aūt sunt persone. igit̃ tantā differentiam hñt persone quātā hñt relones. ¶ Preterea, aliqua differentia formali differunt persone, et nõ nisi differentia illa que est relonū: q̃a nullā aliā hñt q̃ istā que est relonū: ista aūt, que est relonū: est specifica. ergo ista erit specifica vł̃ nulla. ¶ Ad ista r̃ndeo. Ad primū: q̃ l3 relones sint subsistētes: tñ persone nõ tñ includunt relones: s3 ipsam nãm in qua subsistūt. relones aūt nõ includunt formalr̃ ipsam nãm. in aliquo igit̃ formalr̃ cõueniūt persone, in quo nõ conueniūt relones formalr̃: et ideo hic nõ est tāta distinctio sicut ibi. ¶ Ad 2m̃ dico, q̃ non sequit̃. istis precise persone distinguunt̃: et ista distinguunt̃ specie. ergo persone distinguunt̃ specie: sicut nec de differentijs indiuidualibus respectu idiuiduorum. Et cū dicis. tunc nulla erit differentia distinctorum: cū nõ sit illorum illa que est distinctiuorum: nec aliqua alia per illa. Dico q̃ per ista pōt esse distinctio distinctorum: et aliqua alia q̃ sit illa distinctiuorum vel distinguētiū: et minor sicut per differentias indiuiduales est aliqua distinctio ipsorum indiuiduorum alia q̃ ipsarum differētiarū: q̃a differentie sunt primo diuerse: sed distincta non sunt

R primo diuersa: s3 tñ sunt distincta numero in eadem specie: ita hic in proposito, per relones distinctas in specie, vel quasi genere: quibus tñ inquātū sunt distinctiue accidit distingui specie: possunt alia distingui personalr̃ tñ, in eadem specie siue in eadē natura. ¶ Ad scdm̃ viā de productionibus. nego consequentiam: q̃a hic, ex perfectione istius nãe, possunt eē aliqua principia propria alterius rõnis: cõicatiua tñ ipsius essentie: qd̃ nõ contingit in aliqua nã imperfecta: et propter distinctionē istorum principiorum formaliū, possunt eē productiones alterius rõnis: et tñ producta vnius rõnis, propter vnitatē termini formalis. s. nature que cõicat̃. ¶ Cū probat̃ illa consequentia primo per proportionē. Dico q̃ proportio illa productionis ad terminū formalē, est q̃ per ipsam cõicat̃ termin⁹ formalis: sed non requiritur talis proportio q̃ productio sit vnius rõnis si termin⁹ formalis sit vnius rõnis: q̃a productiones possunt distingui per rões suas formales aliter q̃ ex terminis formalibus: sicut hic, ex principijs formalibus. T.c.21.t ide ¶ Exemplū huius est: q̃a quandoq̃ forma eadē pōt acquiri mutationibus alterius rõnis: sicut idē vbi per motū localē super magnitudinē rectā et circularē: q̃ motus ita sunt alterius rõnis q̃ nõ sunt cõparabiles s̃m phm̃ 7° physicorum: ita esset si eadē sanitas posset induci imediate ab arte et imediate a natura. ¶ Cū probat̃ illa consequentia 2° per hoc q̃ productiones sūt eiusdē rõnis cū productis. Dico q̃ quo ad hoc sunt eiusdē rõnis: q̃a sicut productiones sunt relones: ita producta sunt relatiua: sed producta sunt subsistētia in aliq̃ vna nã: et productiones formalr̃ nõ sunt supposita subsistētia in illa nã: ideo producta possunt hic vnitatē aliquā in nã formalr̃ cõicata eis per productiones, quā nõ hñt formalr̃ productiones. ¶ Cū arguit̃ 3° de potentiarum distinctione et obiectorum distinctorum, q̃ filius est distinctio obiectorum ad potētias: patuit r̃nsio dis. 2. pte. 2. q. 4. Utrum in diuinis sint tñ due productiones et c. ¶ De 3° via. s. de perfectione differentie specifice: dico q̃ differentia specifica nõ est perfectior idētitate specifica in diuinis: s3 in creaturis est perfectionis. posita enim limitatione creaturarum: nõ pōt eē tota perfectio in creaturis absq̃ distinctione specifica: s3 si in aliqua vna nã eēt perfectio ifinita, ibi distinctio specifica non regreret̃

S ad perfectionē simplr̃ in creaturis: igit̃ differentia specifica est perfectio supplēs iperfectionē. in diuinis aūt, vbi vna nã est simplr̃ perfecta: nõ op̃z ponere ad talē perfectionē supplentē imperfectionē: q̃a nulla est ibi imperfectio que suppleat̃. ¶ Exēplū. generatio in creaturis est perfectio supplēs imperfectionē in corruptibilib⁹, que sine generatione nõ possent conseruari: nec idē numeralr̃, nec idē specie. in diuinis aūt nõ op̃z ponere talem perfectionē supplentem imperfectionē aliquā que sit ibi: nec in aliquo eterno. ut ingt Alb. 2° de aia c.34

Ad formā aūt q̃onis, qua q̃rit̃ de po° generandi, an sit aliqd absolutū. R̃ndeo gerūdiuū constructū cū po⁹ notat actū vt egredientē ab eodem supposito cui attribuit̃ po⁹: silr̃ est de scia et volūtate: q̃n cõstruunt̃ cū gerūdiuo: notāt actū vt egredientē vel potentem egredi ab illo supposito cui attribuit̃ scia vel volūtas: propter qd̃ nõ ita concederet̃ ista: filius h3 sciam vel voluntatē generādi: quo mõ cõcederet̃ illa. filius scit generationē pr̃is vel vult eā: imo vident̃ ille negāde sic iste. filius scit generare, et vult generare: q̃a idem videt̃ velle agere et hãc voluntatē agendi: sed nõ idem istis videtur esse, velle actionē: q̃a hoc non includit eā velle vt actionem voluntatis, qd̃ alia vident̃ significare.

Ad argumēta. primo ad principalia. Primo ad Aug. dico q̃ intelligit eo, formaliter nõ, eo, fundamētalr̃ seu causalr̃. ¶ Exēplū. dicim⁹ q̃ sortes est silis similitudine formalr̃: sed di silis albedine fundamentalr̃ seu causalr̃: ita in proposito, pater generat, generatione formalr̃: sed hoc modo nõ querimus hic, quo generat: sed querimus hic, quo generatio elicit̃ vt principio

formali elicitiuo:qd .s.sit fundamentū primū istius relationis.intēdit igit Aug. q eo est pr quo est ei filius:idest illa notione,hoc est q pr non dr ad se pater sed ad filiū: nō aūt itelligit ibi,quo pr sit pr siue gñet vt pnº elicitiuo gnōnis:sic p3 ibi ex lra sua. ¶ Ad scōm dico q duplex pōt itelligi cōicabilitas forē. Una que est vlis,que est per identitatē ad multa inferiora:quoꝝ qdlibet est ipm: sicut vniuersale cōicat singularibꝰ. Alia que est ad multa quoꝝ qdlibet est ipso:sicut forma cōicat materie:sed nō est ipsum:sicut dictū est de duplici cōicatione forme dis.2.q.4.nūc dico q a forma cōi pmo mō est opatio cōmunis:qa si formā aliquā,in vli acceptā,cōsequat aliq operatio in vli:qualibet formā singularē sub illa cōsequitur operatio singularis eiusdē rōnis,nisi aliqua forma singularis sit imperfecta.si aūt loquamur de scōa cōitate: que est forme respectu pticipāntiū ipsam:dico q nō ops q forma cōis sit pnm opationis cōis:ꝛ matie qn habet a plibus suppositis sm ordinē:ita q vni cōicat ab alio: ꝛ hoc cōmunicatione adequata:sicut fuit declarū in exēplo adducto in pma rōne ad partē affirmatiuā qōnis. ¶ Ad ppositū:dico q maior est falsa:opatio ppria est a forma ppria,loquēdo de appropriatione scōo modo: qualis est appropriatio ista,vel saltē nō alia pōt itelligi in pposito. ¶ Et cū pbat pma ppositio pmo:qa ppria forma dat esse.g dat agere.nego pntiā.multe enim sunt forme dantes eē que nō sunt actiue:ꝛ ita nullo mō dant actū scōm:ꝛ talis est pnitas sic ꝛ filiatio. ¶ Que aūt sit rō quare quedā forme sunt actiue:ꝛ qdā nō:difficile est assignare rōnē cōe:qa alique forme subales sūt actiue. alique autē forme substantiales nō sunt actiue:ꝛ aliqe qualitates nō sunt actiue:ꝛ tn plus pueniūt qualitates ꝛ qualitates in aliquo pceptu cōmuni qz qualitates ꝛ substantie. Simlr aliqe forme substātiales imperfectiores sunt actiue:sicut elemētares:ꝛ perfectiores non sunt actiue:sicut mixtorū:sicut forma lapidis ꝛ aliorū inanimatoꝝ:aliqe etiā mixtoꝝ pfectoꝝ sunt cōmunicatiue sicut aiatoꝝ:aliqe tn pfectiores non sunt cōicatiue sic: sicut forme corpoꝝ celestiū ꝛ forme angelice:nō igit vr ratio:qre aliqe forme in cōi sunt actiue ꝛ aliqe nō:sic in spāli nō videt aliqua ratio qre calor est calefactiuus: nisi qa calor est calor:ꝛ ita videt q hec sit imediata,calor est caloris effectiuꝰ:ita etiā videt q oēs forme de genere quātitatis ꝛ oēs relōnes,de quibꝰ est modo sermo non sunt actiue:ꝛ de oibus talibus nō valet.si dant actū primū.g ꝛ scōz. ¶ Cū pbat 2º pntia p phm 2º physi. ꝛ 5º meta.,dico q loquit de vli ꝛ particulari,loquēdo pmo modo de cōmuni:nō aūt accipiēdo scōo modo:scz put eadē forma numero est cōis pticipantibus ea3.ista eni cōitas nō est in creaturis,nec cōitas vlis ad pticipātia siue cōmunitate vlis pmo modo dicta. ¶ Ad 3m cū arguit de medio ꝛ extremis:dico q quoddā est mediū per participationē vtriusq3 extremi:sicut fuscū qd est mediū iter albū ꝛ nigrum,qd est mediū ex natura rei:ꝛ de tali verū est q est in eodē gñe cū extremis:sicut probat phs 10º meta. Aliud est mediū aliquo alio modo accñtalr sumptū:sicut opatio iter operans ꝛ terminum. istud nō ops esse eiusdē gñis cū extremis:qa qn aia itelligit se:itellectio eius est qualitas:ꝛ tn operās ꝛ obiectū sunt sube:tale aūt mediū accipit in pposito.vz.ipm quo iter suppositū generās ꝛ gñatū. ¶ Uel pōt dici q ipsū quo,nō est mediū pprie:sed tz se ex pte alteriꝰ extremi.s. generātis.ppriū aūt mediū(si qd det)pōt dici gñatio:ꝛ de illa verū est q est eiusdē rōnis cū extremis:qa ipsa est relatio sicut extrema sunt relatiua. ¶ Ad 4m de potentia ꝛ actu:dico q equiuocat de potētia.vera est enī maior vt poª est dffa entis condiuidēs ens 3 actū: qz sic ens in cōi nō tm diuidit per actū ꝛ potētiā:sz ēt qdcūq3 genus entis ꝛ quecūq3 species ꝛ indiuiduū:qz sic eadem albedo est in poª ꝛ postea in actu. Et hoc modo ad idem genus ptinēt actus ꝛ potētia.hoc mō pprie loquēdo nō est potētia generandi in diuinis.pprie.s.que opponatur actui: qz illa gñatio est simplr in actu ꝛ necessaria. ꝛ iō nō est in potentia vt potentia repugnat actui: sed hic est sermo de potentia vt est pnm,ꝛ hoc modo ista propositio est falsa que dicit,q potentia est eiusdem generis cū actu.potest enī forma substantialis esse principiū actionis de genere actionis.ꝛ actionis de genere qualitatis.sicut tactum est supra di.3.q.de notitia genita. q subiectū est per se causa proprie passionis.

Quia autem aliqua argumenta contra primā opinionē sunt ptra me. Rñº ad illa.

¶ Ad primū dico q illa ppositio maior hz hic maiorē probabilitatē qz in creaturis:qz ista forma sic per se est: q illi corrñdet propriū qd potēs agere:puta h deus:quī quodāmodo pcedit relationes:ꝛ sic agit.pz qz sic primo intelligit ꝛ vult.igit vr q posset in oēm actionē:cuiꝰ suū quo est ppriuum pnm formale.ꝛ ita h deus generat p.ꝛ iō illa maior de pnº elicitiuo falsa est,qn pnm elicitiuum,si per se existat,nō pōt eē ppinqua rō ad operādū. ¶ Exēplū spēs si ponat pnm elicitiuū operationis videndi in oculo,si per se existeret nō posset eē pnm illius operationis:ꝛ rō esset:qz nō posset esse poª ppinqua ad agēdū: qz nō posset hre passiuū approximatū: qz approximatio. vt dictū est pus:reqrit ad rōnē potētie propinque.sicut aūt approximatio reqrit in creaturis vel amotio ipedimētoꝝ.ita dr in pposito q reqrit suppositū pueniēs ad agēdū.ergo foīa que eēt pnm actionis in supposito distincto,si eēt per se exñs,nō eēt suppositū:nec pnm distinctū: nec in supposito distincto cōueniēti gñationi.ꝛ ex quo illud suppositū reqrit ad potētiā ppinquā agēdi,nō poterit talis forma per se agere.eēntia autē si per se existat in aliquo instāti nāe anteq̄ itelligat eē in supposito vel persona in illo pori nō est suppositū agens in poª ppinqua ad agēdū.ista enim actio distinctionē reqrit aliquorū in ista nā:que nō pōt eē nisi suppositoꝝ.ergo suppositū pueniēs huic actiōi est suppositū distictū exñs i ista nā.in nullo tali est nā īqntū itelligit p̄ie eē si p se sit,alī quo mō anq̄ i psona.ꝛ iō nō poterit p se agē ista actiōe.

Nota q tripliciter potest intelligi forma per se eē. vno modo q per ly per se,excludatur inesse forme ipsi māe siue forme accñtalis siue essentialis vel substantialis:alio modo inesse quidditatis siue nāe ipsi supposito:ꝛ hoc actuale.3º modo aptitudinale ꝛ potentiale ꝛ vtrūq3 inesse. Tertius modus ponit illud qd sic est per se,esse complete suppositū.ꝛ iō sic accipere in maiori est accipere cōtradictoria:qz forma que habenti est principium quo agit: non potest sic per se esse. igitur intelligit,per se,in maiori duobus pmis modis. ꝛ sic probo maiorem qz ad agere non requiritur nisi actualitas, ꝛ per se esse. primum habetur eque in forma inherente ꝛ per se existente.2m habetur sufficienter,si duobus primis modis per se sit: aliogn aia separata non esset agēs. ¶ Confirmatur etiam: qz si natura assumpta a verbo dimitteretur absq3 omni actione positiua circa ipsam, ipsa non esset per se 3º modo:quia tunc esset inassumptibilis:vt sic.ꝛ tamen hic homo posset agere omnem actū quem habet modo verbum mediāte ista natura:immo sm 3m articulum.1.q.distin.1.tertij libri. nihil positiuū constituit suppositum creatum. ꝛ certum est q ratio suppositi nihil dat alicui positiuū ad agendum. Sed

B.1.cōtra. a.1.pec.2.q.1. Tex.cō.28. a.1. semper. Solucdo argu.º.2.op. s.Tho. a.1. hec.

T V X Y Z

hoc ordinem ad alia passa fundat sine illa: sicut patet p
Co.28. c.31. Auer. 7° meta^ce / qa idea non posset mouere corpus: nec
mam ppter defectu ordinis. ¶ Cotra hoc: qa ordo agē
tis ad patiēs ɔsequit hoc extra / accidit q incoicabiliter.
¶ Ideo rnderi pot aliter / q maior est vera qn forma
est actiua respectu termini distincti a se: no aut qn respe
ctu termini indistincti: qa tūc lz possit esse quo supposi
tu pducat: no tn pot esse pducēs: qa nec distinguit a ter
mino / sicut requirit ad hoc / vt sit pducēs. no aut hoc re
quirit ad hoc vt sit quo. ¶ Planius di q maior est vera
de actione imanēte & factione: & vlr pductione termi
ni distincti a forma pductiua: hic terminus est indistin
ctus a forma qua pducit. ¶ Cotra. si deitas vel hic de⁹
creat. g agit illa actione que necio precedit creare. huiꝰ
Aa est gnare. pbatio ɔnie pme. Quia qd est oino pmus no
requirit aliqd posterius agere ad hoc vt ipsum possit in
actione sibi ppria. hic deus est / aliquo mo / prius pma pso
na relatiua: g &c. ¶ Hoc argm regrit q ponat ordo / quo
hic deus prius est in psonis q possit / potētia ppinqua /
creare. no ppter ipotētia huius dei ad creādu: etia si fm
imaginationē gentiliu no eēt in psonis: sz ppter maiorē
ppinqtatē psonaz ad eēntia q creationis / fm illā regu
R.Lonth. lā realē: de qbuscūqz duobus / coparatis fm ordinē ad
idē primu: potētia ppinqua no est ad scdz nisi p posito.
¶ Itaqz hic de⁹ pmo itelligit / etiā no pcise vt in psonis:
qa actio essentialis est qsi prius relone: & ita imediatior
oino pmo. ¶ Scdo hic deus est p se existens illimitatus:
& in illo signo nāe est pmo in trib⁹ psonis: illud tn habet
Sez pncipal signa originis. ¶ In 3° signo nāe h deus hz po^as ppiquā
pmi ar. cotra ad extra. ¶ Itaqz negat minor: qa nunq deitas p se est:
Thomā sup. ita q no in supposito / nisi apud intellectu. ¶ Cotra. qd
a ɔuenit pmo ex se formalr alicui / est aliquo mo prius ex
b intellectu illo qd no couenit sibi ex se formalr. deitas est
Bb c oino pma: qa pelagus: & illi ɔuenit ex se formalr p se eē:
R.1.in isto. no aut ex se formalr est in hoc supposito relatiuo. igit p
prius per se est / q sit in aliquo. b. pbat / qa idē est p se eē
triu psonaz: qsi nihil sit coe tribus nisi qd est pmo essen
R.Leēnte. tiale. c. pbat qa fundamentuz aliquo mo precedit rela
tionē: saltē no ex rone sua formali hz relonē: qr est aliqd
pter eā. 7. de tri. c. p. & 3°. pbat ēt: qa alr in qlibz diet illā
relonē: qr vbiqz hz illd qd ɔuenit sibi ex rone sua fozali.
¶ Ad aliud de qd / & quo / dico q illud dictu Phi est verꝫ
in cā & causato: qa ibi est distinctio realis cause & pncipij
quo causat ab ipso causato: depēdētia etiā essentialis est
Cc causati ad pnm causatiuū sic & ad cām. & rō est ibi: qa pn
cipiu causatiuū no est nisi vnicum in vno supposito. In
pposito aut est oppositu: qa suppositu pducēs est disti
ctu: quo aut pducit est idistinctu: & ideo pductu no rea
liter refert ad pnm quo / sicut refert ad pnm qd pducit. Et
ideo in pposito no est relo realis pncipij pductiui ad p
ductu: sed pducētis est relo realis. pncipij aut pductiui
R.Lecōicāte & est relo rōnis: sicut prius dictu est de tnā coicante & coica
coicato. ta dis. 5. q. j. ¶ Ad 3m dico / q forma fm q est illd in quo
Dd assimilat generās gnato: no est tm ens rōnis: sed hz ali
quā vnitatē pcedentē oēm actu intellr: qr nullo actu intel
lectus existēte ignis gnaret ignē & corrūperet aquaz: & h
pp sui silitudinē nāle hr & ɔeietatē ibi. h aut magis pate
bit in qone de indiuiduatione. ¶ Ad Dam. dico q intel
In scdo dist. ligit de coicabilitate alicuius vnius fm naturā: & fm nu
3.q.1. meru: sicut eēntia diuina est cois tribus psonis: sed hoc
mo nulla est coitas realis in creaturis: est tn coitas ali
cui⁹ vni⁹ vnitate minori q sit vnitas numeralis. ¶ Ad
aliud cu di: forma est pnm agendi inquantu est in hoc / co
cludit pro me: qa illud absolutuz qd est pri po^a gnandi /
no est potētia gnandi filio. ¶ Cu arguit q gnatio prius
est distinctiua q assimilatiua: & q ex hoc forma sit prius
elicitiua vt hec q vt forma. ¶ Rn: q prius fm ɔitaz Ee
no semp est prius fm causalitatē. ¶ Exemplu. sequitur.
ignis igit calidus: & no ecōuerso: igit calidus est prius fm
ɔitātē: tn ignis est prius fm causalitatez ipso calore: & ita
ɔcedo: q distinguere est prius in gnatione q assimilare
idest coius: qa multa distinguut que no assimilant: sz di
stinguere no est pfectius in gnatione q assimilare: quia
couenit gnationi etiā impfectissime iquātu est a forma:
vt hec: & assimilare couenit sibi iquantu est a forma ab
soluta: & pfectior est rō forme q rō singularitatis. ¶ Co
cedo tn argm ɔtra opionē ponētē tm distinctionē rōnis:
& no ɔcludit ɔtra me: sicut patebit in sequēti dis. Instan Sed est scis
tia pma de calore & vegetatiua / no valet: qa ibi coicatur in ordine.
vtraqz forma: & forma pncipalis actiua & imediata. Est
eni caro genita aiata & hns calorē genitu aliqualē nālē:
vtraqz etiā forma est pnm gnationis: sz vnuz mediatum
aliud imediatu. Sed illa alia istātia / de gnōne bruti / dif
ficilior videt si sensitiua no hēat ibi aliquā opationē: sed
vegetatiua tm: & de hoc in scdo libro: qn fiet fmo de ra
tionibus seminalibus quo potest esse gnatio vniuoca in
animalibus. ¶ Utru in diuinis possint esse plures filij. Distin.18.

¶ Nunc de veritate siue ppietate & incōmutabilitate atqz simplicitate diue nāe vel substantie siue essentie agendu est &c. Distin. VIII.

Circa istā distōnē octauaz querunt
quinqz: videlz quatuor ptinē
tia ad tertiā partē distōnis: & vnu qd pti
net ad scdaz ptem distōnis. Et pmo qro
Utru deus sit summe simplex & pfecte
talis. Qr no. qa simplicitas non est sim
pliciter pfectionis: g no est ponenda in deo vt essentiale.
pbo añs: qa si esset simplr pfectionis: g qlibet res hns
eā esset simplr pfectior no hnte: & ita mā pma eēt perfe
ctior hoie: immo gnalr in corruptibilib⁹ & gnabilib⁹ copo
sitiora sunt pfectiora. ¶ Itē pfectionis est forme posse
dare esse: sz impfectionis sit depēdere a mā. g si pma rō
separet a scda: qa no videt eē ɔdictio in tali separatiōe /
pot esse deitas forma dans esse: sz ipsa non depēdeat ab
ipso cui dat eē: & ita pot ibi poni sine impfectione copo
sitio māe & forme: vel saltē coponibilitas dei vt forme.
¶ Itē qd vni est no suba / nulli est suba ex p phys^a. sed Tex.co.26.1
sapia in nobis est accns: ergo in nullo est suba vl no ac inde.
cidens: sed in deo est sapia / fm eandē rōnez fm quā est
in nobis: igit est ibi accns: & ita copositio subti & accntis.
¶ Cotra 6° de tri. c. 6. vl. zz. de⁹ vere & sume simplr est.

Ad questionē rndeo. & pmo pbo simplicita A
tem diuinā per media quedam
particularia. Scdo ex medijs coibus. s. ex ifinitate & ne
cessitate essendi. ¶ Primo modo pcedēdo / ondo pmo
simplicitatē oppositā copositioni ex partibus essentia
libus. ¶ Scdo oppositā copositioni ex partibus quāti
tatiuis. ¶ Tertio oppositā copositioni ex subto & acci
dēte. ¶ Primu sic. Causalitas māe & forme no est sim B
pliciter pma. necio eni psupponit causalitatē efficientis
priorē. g si pmu eēt copositu ex materia & forma psuppo
neret causalitatē cāe efficiētis: no aut huius: qa idem no
efficit se ɔiungēdo mām suā cu forma: g alicuius efficiē
tis prioris: ergo deus no esset pmu efficiēs: cuius opposi
tu pbatu est disti. 2. q. 1. pbatio pme ppōnis. causalitas
materie & forme includit impfectionē: qa rationez ptis.
causalitas efficientis & finis / nullā imperfectionez inclu
dit: sed pfectionē. oē aut imperfectu reducit ad pfectuz
sic ad prius se essentialr. g cālitas materie & forme no est C

simplr pma. ¶ Idē pbo sic. Materia de se est in potentia ad formā: ꝛ hoc passiua ꝛ ꝯdictionis/quātū est de se. ergo nō est ex se sub forma: sꝫ fit sub forma p aliquā aliam cām reducētē ipsaꝫ māꝫ ad actū forme. ista aūt cā reducēs nō pōt tn̄ dici forma īquātū foia: ga sic nō reducit māꝫ nisi actuādo formalr ipsaꝫ māꝫ. ergo opꝫ ponere aliqd reducēs effectiue ipsaꝫ māꝫ ad istā actualitatē. ergo si pmū eēt cōpositū ex mā ꝛ foia/eēt aliqd efficiēs/p cui9 efficiētiā eēt mā ei9 sub forma: ꝛ ita ipm nō eēt primuꝫ efficiēs vt pus. ¶ 3° sic. Ois entitas vna cāta bꝫ aliquā vnā cām a qua est eius vnitas: ga nō pōt poni vnitas in causato sine vnitate in cā. vnitas igr̄ cōpositi/cū sit causata reqrit aliquā vnā cām a qua sit illa entitas cāta. illa cā nō est entitas mãe nec forme: ga vtraqꝫ est entitas diminuta respectu entitatis cōpositi: igr̄ pter illas. s. mãe ꝛ forme opꝫ ponere aliquā aliā. illa erit efficiēs: ꝛ ita redit idē qđ pus: ga oi cōposito ex mā ꝛ forma erit aliqd pus. ¶ 2m. vꝫ. carētiā cōpōnis quātitatiue/videt̄ phs pbare 8° phy. ꝛ 12° meta./ga pmū est potētie īfinite. potētia aūt infinita nō est in magnitudine: ꝛ h pbat: ga maior po9 est in maiori magnitudine: ꝛ ita infinita potētia nō pōt eē in magnitudine finita. nulla est aūt magnitudo īfinita. ergo nec aliqua īfinita po9 in magnitudine.

D

¶ Sed istud argm vr̄ deficē: ga q ponēt po9 īfinitā eē in magnitudine/dicēt ipsaꝫ eē eiusdē rōnis in q̄libet pte magnitudis ꝛ in tota magnie/ꝛ ita i maiori ꝛ in minori: sicut aia intellectiua est tota i toto: ꝛ tota i q̄libꝫ pte corpis: nec maior in maiori: ꝛ minor in minori corpe: nec maior in toto corpe q̄ in pte: ꝛ si aiaꝫ istā ꝯsequeret̄ īfinita potentia intelligēdi: ipsa po9 esset in magnitudine finita: ꝛ ita in parte sicut in toto: ꝛ in parua parte sicut i magna. Ita diceret̄ in pposito q po9 īfinita in magnitudine finita esset eiusdē rōnis in toto ꝛ in parte.

E

¶ Declarando ergo rationē Aristo. dico q ꝯclo sua est ista/q potentia infinita nō est in magnitudine finita extēsa p accñs ad extēsionē magnitudinis: ꝛ hoc pbat rō sua hoc mō: quecūqꝫ potētia est extēsa per accñs: ceteris paribus: maior est ꝛ efficacior in maiori magnitudine: lꝫ nō sit maior. i. formaliter intensior: ga paruus ignis pōt plus hēre intensiue de calore q̄ magnus si sit multū rarus ꝛ alius densus: ideo addit in maiori/ceteris paribus. ¶ Exēpluꝫ de calore in igne/qui lꝫ sit equalis intensionis in parte ꝛ in toto: tn̄ maior ignis maioris est potētie. i. efficacioris est potētie in toto q̄ in parte: ꝛ ex hoc sequit̄ q ois talis potētia extēsa p accñs quādiu est in magnitudine finita pōt intelligi crescere in efficacia per augmentū magnitudinis: sꝫ quādiu intelligit̄ posse crescere in efficacia nō est infinita sm̄ efficaciā: ꝛ ex hoc sequit̄ q ois talis potētia extensa per accñs q̄diu est in magnitudine finita est intēsiue finita ꝛ nō infinita: ga īfinitas intēsiue non pōt esse sine infinitate in efficacia: ꝛ ex hoc sequit̄ q potētia infinita in efficacia nō est in magnitudine finita: nec etiā potētia infinita intēsiue. ¶ Et tūc vltra/cū nō sit aliqua magnitudo īfinita. pꝫ q nō est aliqua talis potētia īfinita i magnitudine. ¶ Sed qd hoc ad ppositū/q oino talis potētia nō sit in magnitudine. ¶ Rñ. cōiungēdo huic illā ꝯclonē quā pus pbauit phs q. s. tale potēs est sine mā/sequit̄ ppositū: ga omni extensione aliqd extendit̄: vel si extensio erit aliqd per se exīstēs/aliqd esset forma informans extensionē/extensa per accidēs. ergo si potētia ista infinita ponat̄ in magnitudine/quero quid est illud quod est extensum ipsa magnitudine/vel ipsa extensione magnitudinis: non ipsa potētia infinita: sicut pbatuꝫ est: nec ipsa perficit ipsam: sicut forma materiaꝫ: ga non est in mā/ex ꝯne postensa. ergo opꝫ ponere māꝫ exten-

F

sam ista magnitudie: qua mā pficeret̄ po9 infinita: sicut materia nr̄a vel corpus nostrū extēdit̄ magnitudie per se extēsa: ꝛ pficit̄ per aiaꝫ intellectiuā nō extēsaꝫ: sꝫ nulla mā est in hñte talē potētiā ex postēsa ꝯne a phō. ex illa igr̄ īmaterialitate preostēsa per phm: ꝛ mō ostēsa in ista ꝯclusiōe/hꝫ ista rō efficaciā. H

¶ 3° ꝯclo specialis probat̄ ex istis. qꝛ eniꝫ deus nō est mālis nec quātus. iō non est capax accñtis alicuius mālis ꝯueniētis rei māli. sicut est qualitas rei materialis. ergo tn̄ est capax illorū: que conueniunt spūalibus: puta intellectionis ꝛ volitionis ꝛ habituū illis correspondētiuꝫ: sꝫ talia non possunt eē accidētia illi nature. sicut probatum est di. 2. q intelligere eius ꝛ velle sunt substātia eius: ꝛ habitus: ꝛ potentia. I

Secundo

probo gñaliter ppositū. ¶ Primo ex rōne necesse eē: qꝛ si p9m sit cōpositū/sint cōponentia. a. ꝛ. b. quero de. a. si sit formalr ex se necesse esse: aut nō: sꝫ possibile esse. Alterū eniꝫ horum opꝫ dare in quacūqꝫ re siue nāe: ex qua aliqd componit̄. si est ex se possibile esse. ergo necesse esse ex se cōponit̄ ex possibili esse: ꝛ ita nō erit necesse eē ex se. Si aūt. a. est ex se necesse eē. igr̄ est ex se in vltima actualitate. ꝛ ita cū nullo facit per se vnū. Silr si. a. est ex se necesse eē: cōpositū erit necesse eē per. a. ꝛ pari rōne erit necesse esse per. b. ꝛ ita erit bis necesse eē. Erit ēt cōpositū necesse eē per aliqd: quo sublato nihil min9 erit necesse eē: qđ est ipole. ¶ Scđo ostēdo generalr ppositū per rōnē īfinitatis. ꝛ p q deus nō sit cōponibilis per hoc: q oē cōponibile pōt eē pars alicuius totius cōpositi: qđ est ex ipso ꝛ alio cōponibili. ois aūt pars pōt excedi. contra rōnē aūt infiniti est posse excedi. ergo infinitū nō est cōponibile: sꝫ deus est infinitus. ergo nō est cōponibilis. ¶ Et ꝯfirmat̄ rō ꝛ quasi idē est: ga omne cōponibile caret perfectione illius: cuꝫ quo cōponit̄: ita q illud aliud cōponibile nō hꝫ i se oēꝫ perfectionē ꝛ oimodam idētitatē cū illo: qꝛ tūc nō posset cū illo cōponi. nullū aūt infinitū caret eo: cū quo pōt aliquo mō eē idē: imo oē tale hꝫ in se sm̄ pfectaꝫ idētitatē: qꝛ als posset intelligi pfectius: puta si hēt illud in se: sicut cōpositū hꝫ: ꝛ istud īfinitū nō hꝫ: ꝯ rōneꝫ aūt infiniti est simplr: q ipsuꝫ possit intelligi pfecti9: vel aliqd pfecti9 eo. ¶ Et ex hoc sequit̄ vlterius q sit oino icōposit9: qꝛ si sit cōposit9 aut ex finitis aut ex īfinitis. si ex īfinitis/nullū tale ē cōponibile. ex pbatis. si ex finitis ipꝫ nō erit īfinitū: qꝛ finita nō reddūt aliqd īfim in pfectiōe sicut mō loqmur. G

Ad primum

argumētū: dico q simplicitas est simplr pfectionis: sm̄ q excludit cōponibilitatē vel cōpositionē ex actu ꝛ potētia: vel ex perfectiōe ꝛ impfectione. sicut dicet̄ in sequēti q̄ne: nō tn̄ sequit̄ q ois creatura simplex sit perfectior creatura nō simplici: qꝛ aliqd qđ est simplr pfectiōis/potest repugnare alicui nature limitate. ꝛ ita illa nō eē simpliciter ꝛ perfecte talis natura: si haberet illud qđ repugnat sibi: sicut canis non eēt simplr canis pfectus: si eēt sapiēs: ga repugnat sibi sapiētia. Similiter alicui nature limitate potest repugnare aliqua perfectio simplr: ꝛ aliqua non. ꝛ tunc non sequitur illam naturam esse perfectiorē: cui competit talis perfectio q̄ cui repugnat: maxime qn̄ illi cui ista repugnat ꝯuenit alia perfectio simplr: que forte est simplr perfectior illa alia repugnāte. ¶ Exempluꝫ. actualitas est perfectio simpliciter ꝛ simplicitas est perfectio simpliciter. cōposito aūt ꝯuenit maior actualitas: lꝫ non maior simplicitas: mãe autē/lꝫ conueniat simplicitas: nō tn̄ tanta actualitas: quāta cōpetit cōposito. simpliciter autēꝫ actualitas est perfectior simplicitate: ꝛ ita simplr pfecti9 pōt eē illud: cui ꝯuenit actualitas sine simplicitate q̄ illud: cui ꝯuenit simplicitas sine actualitate.

H ¶ Sed hic videntur duo dubia. Unū quo modo pfectio
simplr erit que nō erit pfectio vbicūqz sit: cum de rōne
simplr pfectionis sit q ipsum sit simplr melius q̄ non
ipm in vnoquoqz fm Ansel. monol. 15. ¶ Scdm dubiū
est, quo mō vna pfectio simplr est perfectior alia abso-
I lute. ¶ Ad pm dico q illa descriptio dz sic intelligi, q pfe
ctio simplr est meli9, nō tn suo cōdictorio: ita .n. qdcūqz
positiuū est melius z simplr pfecti9 sua negatione: imo
nulla negatio est pfectio aliqua formalr: sed intelligit sic
esse melius ipm q̄ nō ipsuz. i. quolibet suo icōpossibili:
z tūc dz intelligi hoc q dr: in quolibet est melius, cōside
rando qdlibet precise inquātū suppositū, nō ɔsiderādo
in qua nā illud suppositū subsistat. ɔsiderādo eni aliqd
inquātū subsistit in aliqua nā, pōt aliqua pfectio simplr
esse nō melior sibi: qa incōpossibilis vt est in tali nā: qa
repugnat tali nature: tn ei inquātū precise subsistēs non
repugnat: sed si hoc modo ɔsideret illaz hēe, erit simplr
pfectius ens, q̄ si hēet qdcūqz sibi icōpole. ¶ Ad 2m du
biū dico, q requirit declaratione qs sit ordo pfectionuz
simplr: z modo breuiter supponat q aliqs ordo pfectio
nis sit inter easita q vna ex rōne sui est pfectior alia, pre
cise sumpta: lz qn quelibet est in sūmo, sint tūc oēs eque
pfecte: qa isinite: z quelibet tunc est isinita: de hoc als di-
K cet. ¶ Ad 2m pncipale dico, q dare aliciui esse formalr
nec io ponit limitationē: qa sic dans esse, nō includit per
identitatē illō cui dat esse: nec pōt separari a sic dare oē,
imperfectio: qa nec limitatio, nec etiā dependētia oimo-
da: lz eni separaret ab eo dependentia ad mām: semper
tn manet dependentia ad efficiens, virtute cuius forma
informat mām. ¶ Et si isteur de verbo qd dat esse na-
ture humane. ¶ Dico q hoc nō est dare esse formalr: sic
patebit libro 3° distin. pma. ¶ Ad 3m dico, q sapia fm
L illam rationē fm quā est species qualitatis z accidēs in
nobis, nō est eiusdē rationis in deo: sicut melius patebit
in qōne illa. Utrū deus sit in gne. di. ista 8a. Qō. II.

q. 4. hui9 dist. Eius p. q. qu. z infra di. 10. z p. q. alteri9 p. q. 35. disti. eiusdē. z. 12. z 40. dist. 4. q. 2 z 1. 2. d p9 pn9 z alibi sepe.

q. 1. z. 5.

q. 3.

SEcundo quero. Utrū aliqua creatu
ra sit simplex. Et arguit q
sic. cōpositū cōponit ex ptibus z ille non ex
alys. igitur partes ille in se sunt simplices.
¶ Oppositū huius est 6° de tri. c. 5. vel. 18.
z. 19. vbi dicit Aug. q nulla creatura est in se simplex.

Hic dicitur q quelibet creatura est cōposita ex
actu z potētia: qa nulla est pura po-
tentia: qa tunc nō esset nec purus actus: qa tūc eēt deus.
g quelibz creatura est cōposita ex actu z potētia. ¶ P.
Quelibet creatura est ens p participationē. ergo est cō-
posita ex participante z participato. ¶ Cōtra istā ɔnez
arguo sic. Quia si in quolibet sit cōpositio ex re z re: acci
pio illā rem componentez. z quero si est simplex aut cō-
posita. si simplex, habet propositū. si composita, erit p-
cessus in infinitum in rebus.

Tho. p9 pte p. q. 3. ar. 4. z q. 50. ar. 2. sol uēdo 3m z 4m argumentū 3. z lib. 2. cōtra Gen. c. 49.

A Concedo igit q aliqua creatura est simplex, hoc
est nō cōposita ex rebus: tn nulla crea-
tura est pfecte simplex: qn aliquo mō sit cōposita vl cō-
ponibilis. ¶ Et quo mō cōposita declaro sic. qa hz enti-
tatē cū puatione alicui9 gradus entitatis. nulla eni crea-
tura hz entitatē fm totā pfectionē que nata est esse enti-
tatis in se: z ideo caret aliq̄ pfectione que est nata cōpe-
tere entitati in se: z ideo puat: sicut talpa dr esse ceca: qa
nata est hēe visuz fm rōne aialis, nō fm rōne talpe: fm
Phm 5° meta. c. de puatione. cōponit igit, non ex re z
re positiuis: sed ex re positiua z priuatione. i. ex entitate
aliqua quaz hz: z ex carentia alicuius gradus pfectionis
entitatis, cuius ipm nō est capax: tn ipsuz ens est capax,
sicut talpa fm se nō est nata videre: sed fm q aial nata
est videre: nec tn ista cōpositio ex positiuo z puatiuo est
in essentia rei: qa puatio nō est de essentia alicuius posi-
B tiui. ¶ Ad istā etiā sequit cōpositio act9 z potētie obti-
ue. quicqd eniz est ens z caret aliqua pfectione entis, est
simplr possibile z terminus potētie simplr, cuius termi
C nus nō pōt esse ens infinitū, qd est nece esse. Est etiā qli-
bet creatura cōponibilis, qd pz de accīte qd est cōponi
bile cū subto, in suba etiā pz tam de forma q̄ de mā. De
suba etiaz p se gnabili z corruptibili pz q est receptiua
accītis. nulla igit suba esset nō receptiua, nisi pp perfe-
ctionē sui: sed pfectissima intelligētia est receptiua acci-
dentis: qa capax est sue intellectionis z volitionis, que nō
est suba sua. Probatio. qa tūc esset formalr beata seipa: Hoc est theologicū cum pbōe.
cuius oppositū pbatū est dis. p9. q. j. Tū qa qlibet intelli-
gentia pōt intelligere infinita: qa oē intelligibile: g si intel
lectio sua eēt sua eētia posset hēe essentiā infinitā: quia
hēet vnā intellectionē ifinitoz. Tū qa intellectio sua non
dependeret ab aliq̄ obto nisi a quo depēdet suū eē: z ita
nihil inferius se, nec etiā se, posset intelligere in gne, ppe:
sed tn in obiecto supiore mouēte: imo nihil posset aliq̄
D intelligentia intelligere nisi in deo. ¶ Ad argm pn Aug9,
ɔcedo q nulla creatura est vere simplex: qa composita
mō pdicto ex pōne z puatione: actu z po9 obtiua: z cōpo
nibilis aliȷ creature. ¶ Et p idē pz ad argm pro opione
pma. nō eni est actus purus q caret aliquo gradu actua
litatis: sic nō est lux pura que caret aliquo gradu lucis: lz
cū illa luce ipura nō misceat aliq̄ alia entitas positiua:
E sed tn carētia pfectioris gradus lucis. ¶ Ad 2m de pti-
cipare: dico q pticipare est idē qd ptē capere: ita q du-
plicē relonē iportat: z ptis ad totū: z capiētis ad captuz:
pma est realis: nec tn sumit ibi ps ppe pro eo qd est ali
qd rei: sz extēsiue, put oē min9 dr ps maioris. oē aūt fini
tū tale est simplr minus tale: si aliqd tale est natū esse ifi
nitū: qlibet aūt pfectio simplr nata est esse isinita. g vbi-
cūqz est finita ipsa est minor alia pfectiōe silr: z ita pars
F extēsiue. ¶ Scda vo relo. s. capiētis ad captuz est relo
rōnis sic inter dans z datū. ¶ Triplr tn pars capit, aut
pars capit sic, q totū captū est pars capiētis: sic spēs p-
ticipat genus quātū ad ptes essentiales gnis, nō subie-
ctiuas. Aut sic, q pars capti est pars capiētis. Aut 3° mō
sic q ps capti sit ipm totū capiēs. Primis duob9 modis
relo capiētis z capti pōt ɔcedi esse realis. 3° modo non.
Iste aūt tertius modus est in pposito: qa ois pfectio li-
mitata: que tn non determinat ex se ad limitationē que
est pars capta: est ipsa tota limitata. bene aūt ibi distin-
gui potest suppositum capiens z natura capta: sed non
est sic distinctio realis. Questio. III.

TErtio quero. s. vtrū cū simplicitate di-
uina stet, q9 deus, vel aliqd forma-
liter dictuz de deo sit in gne. Qr sic. qa deus
formalr est ens. ens aūt dicit cōceptū dictū
de deo in qd. z iste cōceptus non est pprius
deo: sed cōis sibi z creaturis: sicut dictū fuit distinctione
3a. g opz ad hoc q fiat pprius, q determinet per aliquē
ɔceptū determinantē: ille determināis se hz ad ɔceptuz q. 1. z. 5.
entis sic ɔceptus qlis ad ɔceptū qd: z p ɔns vt ɔceptus
dfie ad ɔceptū gnis. ¶ P. Aui. 2. meta. c. p. ens i subie
cto: z ens nō in subto, non hēt medium, z videt loq, fm
q ens nō in subiecto est rō sube: z ens in subto est ratio
accītis. deus igit cū sit ens formalr, z non ens in subto.
g est ens formalr nō in subto. g suba. suba aūt vt suba, est
gen9. ¶ P. Ubi est spēs, ibi est genus, fm Porphy. qa Cap. de spē.
sunt correlatiua: sz nā diuina est spēs respectu diuinarū
psonaz fm Dam. c. 5. g deus est in gne. ¶ Itē sapia for
maliter dr de deo: z hoc fm eandē rationē fm quā dicit

A Hoc mō sentit Auer. 3° de aia cō. 14. nisi intelligēntiaz esse liberatas a po9 prater primam.

Lex. cō. 2?.

A.l.posite. de nobis:qa ille rõnes que dicte sunt distī.3.q.1.de vniuocatione entis ↄcludūt de vniuocatione sapie.igit̄ ſm illā rōnē ſm quā sapia dī de deo est spēs gñis:ꝛ hoc ꝓbat̄ per dictū antiquoꝝ doctoꝝ/qui dicūt/ꝙ spēs trāſfert̄ ad diuina:qa dicit pfectionē/ꝫ nō genus:qa dicit iꝑfectionē:vt sapia transfert̄ ad diuina/ꝫ non qualitas. ¶ Cōtra est Magr̄ in lr̄a.ꝛ adducit Aug.ꝛ ostēdit ꝑ eū ꝙ remouent̄ a deo illa ꝑdicamēta artis dialectice.

Contra Boetium de tri.ꝛ alios.

Henri.in sū. ar.22.q.1.2. ꝛ.3.ꝛ arti.26

Hic sunt due opi.extreme.vna negatiua que dicit ꝙ cū simplicitate diuina nō stat ꝙ aliqs sit cōceptus cōis vniuocus deo ꝛ creature:de qua dictū est supra distin.3.q.1. ¶ Ad hoc ponunt̄ qdā rōnes ꝑus nō tacte. ¶ Prima est ista. Illis que sunt totalr̄ ꝛ imediate sub extremis ↄdictionis nihil est cōe vniuocū.de⁹ ꝛ creatura sūt totalr̄ ꝛ imediate sub extremis ↄdictiōis:scꝫ depēdere/nō depēdere:causatū/ꝛ nō cātū.eē ab alio/ꝛ nō ab alio.ğ nihil est eis cōe vniuocū. ¶ Itē scdo sic:ꝛ est ↄfirmatio illius rōnis.Ois ↄcept⁹ cōis est neuter respectu illoꝝ qbus est cōis:sed nullus est ↄceptus neuter respectu ↄdictorioꝝ:qa est alter eoꝝ:ğ ꝛc. ¶ Itē 3° sic. Quia ꝑmo diuersa in nullo ↄueniūt:sed deus est ꝑmo diuersus a quacūqꝫ creatura:aliogn haberet quo ↄueniret ꝛ quo differret:ꝛ ita nō eēt simplr̄ simplex.ğ de⁹ in nullo ↄuenit cū creatura:ꝛ ita nec in aliq̄ conceptu cōmuni. ¶ Itē 4° sic. Ubi tñ est vnitas attributionis nō pōt eē vnitas vniuocationis:sꝫ opꝫ ponere vnitatē attributionis creature ad deū in rōne entis.ğ in hoc nō est vniuocatio. ¶ Ad hoc ēt adducit̄ itentio Diony.de di.no.qui ponit tres gradus cognoscēdi deū.s.per eminētiā:ꝑ causalitatē:ꝛ per abnegationē:ꝛ ponit illā cognitionē ꝑ abnegationeꝫ esse vltimā/qñ remouent̄ a deo oia illa que sunt cōia creaturis:ğ non intelligit ipse ꝙ aliqs ↄceptus qui est abstract⁹ a creaturis/remaneat in deo ſm ꝙ fuit cōis creature. ¶ Ad hoc etiaꝫ est Aug.8.de tri.c.4.vel 10.Cū itaqꝫ ſquit audis/bonū hoc/ꝛ bonū illud que pñt alś dici etiā nō bona/si poteris sine illis/que participatione boni bona sunt ꝑspicere ipsuꝫ bonū cuius participatione bona sunt:simul eni ꝛ ipsuꝫ intelligis/cū audis/hoc/aut illō bonū.si ergo poteris illis detractis ꝑspicē per se bonū/perspexeris deū:ꝛ si amore adheseris continuo beatificaberis.Hec ille. Igit̄ vult dicere ꝙ intelligendo hoc bonum ꝛ illud bonum/intelligo illud bonuꝫ cuius participatione illā sunt bona.hoc aūt est bonū infinitum:ergo non habeo tñ ibi conceptum boni in cōmuni:sed etiam boni per essentiam.

Contra istam positioneꝫ sunt due rōnes que tacte sunt superius distin.3.q.1.vna qa tunc non posset cōceptus ille proprius deo causari in intellu nr̄o. Quicqd eni est naturalr̄ mouens intellm̄ nr̄m pro statu isto/siue intellś agens/siue phātasma/siue species rei intelligibilis/hꝫ pro effectu adequato causare in nobis cōceptū illius qdditatis ꝛ coꝝ que cōtinent̄ in tali qdditate essentialr̄ vel virtualr̄.cōceptus autē ille ꝓprius deo/neutro mō cōtinet̄ in ista qdditate/nec essentialiter nec virtualr̄. De non essentialr̄ pꝫ:qa negas vniuocationem. De non virtualr̄/ꝓbo:qa perfectius nunq̄ ↄtinet̄ in minus pfecto:ergo nunq̄ habet̄ in via conceptus ꝓprius deo:qō falsum est:ğ cōceptus vniuocus deo ꝛ creature/pōt haberi. ¶ Rn̄sio aliquoꝝ ad hāc rōnē est ꝙ ens ratū facit notitiā de se ſquātū ens ratuꝫ est:hoc est inquātū est relatū ad ꝑmū ens:ꝛ ita concipere illud sub rōne illa nō est ↄcipere illud sub rōne absoluta:sed sub rōne relata ad primū ens. Relatio aūt hꝫ causare in intellu cōceptū correlatiui siue relonis correspōdentis:ꝛ cū nō cōcipiat̄ vt in se subsistēs/relatio corrn̄dens/ↄcipiet̄ aliquo

Henri. quolī. 10.q.7.

modo virtute istius/fundamētū illius relationis. ¶ Cōtra.istud argumētū videtur stare:qꝛ si est dare aliquod adequatū obiecto a nobis naturaliter cognoscibili ꝛ itelligibili/qualitercūqꝫ sit presens intellectui nostro posse facere cōceptuꝫ de se ꝛ de his que includit essentialr̄ vel virtualr̄.ꝛ ſm iam dicta/nullo mō includit̄ illud absolutum qō est fundamentuꝫ relationis in deo. vt probabo. ergo sequit̄ ꝙ nullo mō fiat in nobis cōceptus illius absoluti.ꝛ ita nullū ↄceptū alicuius absoluti poterimus de deo hic nālr̄. ꝓbatio assumpti:qꝛ lꝫ dicta rn̄sio supponat ꝙ relatio in creaturis prius nāliter cōcipiat̄ q̄ relo sibi corrn̄dens/vel fundamētuꝫ relonis corrn̄dentis.qō credo esse falsum:qꝛ terminus relonis naturalr̄ preintelligit̄ reloni/sicut ꝛ fundamētū lꝫ etiam supponat ꝙ res creata relata nō intelligit̄ a nobis nisi inquātū relata.qō improbatuꝫ est distinctione.3.q.de vestigio. ꝛ videt̄ esse cōtra Aug.7.de tri.c.4.vel.32.omnis res ad se subsistit quāto magis deus.loqt̄r aūt ibi de subsistentia vt qua nāliter est res creata/ꝛ nāliter in se subsistit:aliogn non eēt argumētū.si ois res ad se subsistit:quāto magis de⁹/si idē accipiat̄ in ꝑmissa ꝛ in ↄne. His inquā omissis/que forte ab aduersario negarent̄.arguo sic. Relo in creatura/lꝫ habeat in v̄tute sua causare ↄceptū relonis sibi correspōdentis:tñ illa relo corrn̄dens sibi nō includit in se aliquē ↄceptū absolutū in quo fundet̄:qꝛ relatio dei ad creaturā/que est tñ rōnis/nō includit in se essentiā diuinam vel aliquā perfectionē absolutam in deo:que perfectio realr̄ est ipsa essentia.quā tñ essentiā vł perfectionē absolutā/opꝫ ponere esse fundamētū relonis dei ad creaturā:ꝛ ita nō posset per relationes istas causari in nobis aliqs ↄceptus de perfectionibus absolutis/nisi relo altera hēet in se virtualr̄ illud absolutū:qō est ꝓpria pfectio dei.qō est impossibile. ¶ Istud etiā probat̄:qꝛ/ſm eos/essentia diuina nō est nata facere de se nisi ↄceptū vnicū in intellectu.ergo nō est natus hri de ea nisi vnicus cōceptus realis.hec cōsequētia ꝓbat̄.qꝛ oēm ↄceptū realeꝫ natū haberi de ea quātū ad intelligētiā simplicem/ipsa nata est facere in intellectu.hoc eniꝫ cōpetit obiectis imperfectioribus. Ulterius infero.ergo qōcūqꝫ obiectum/natū est facere de illa eēntia aliquē ↄceptū realē/natum est facere illū vnicū qui natus est hri de ea.qꝛ si nō illuꝫ/tūc nullū de ea.sꝫ nulla creatura pōt illū vnicū causare:qꝛ tunc ex creatura posset cognosci sub rōne qua est hec eēntia singularis.ergo per nullā creaturā/ſm illā opinionē/pōt hri aliqs ↄceptus singularis de essentia diuina.

a.l. aliud ab.

a.l. perfecta vel pōt

¶ Hec cōsequētia negat̄/ꝛ etiā ꝑ° ꝓpositio probās eā:qꝛ effectus natus est facere de cā aliquē cōceptū imꝑfectū/quē illud obiectū/si in se moueat/nullo mō causabit. sed pfectiorē:qꝛ imꝑfectionis est in mouēte causare conceptum ita imperfectum de obiecto ad qō mouet.

a.l. probatio.

¶ Scda rō tacta in qōne ꝑdcā erat de ↄceptu vno certo/ꝛ duob⁹ dubijs/q cert⁹ est cōis illis. ¶ Rn̄det̄ ibi triplr̄. Primo ꝙ aliqs ↄceptus idē est certus ꝛ dubius:vt cōceptus Sortis ꝛ Plato.dubius est.ↄceptus alicuius hois/est certus:ꝛ tñ iste ꝛ ille est idē. ¶ Hoc nihil est.qꝛ lꝫ cōceptus idē posset diuersificari penes modos grāmaticales ꝛ logicales.grāmaticales vt penes quoscūqꝫ modos significādi.logicales vt penes quoscūqꝫ modos ↄsiderādi diuersos:sic̄ penes vlē ꝛ ꝑticulare. vł penes explicite ꝛ iplicite.explicite sic̄ diffō exꝑmit.iplicite sicut diffinitū exꝑmit.ꝛ ꝑ istas dīas pñt poni nō tñ certitudo ꝛ icertitudo sꝫ ēt v̄itas ꝛ falsitas:ↄgruitas ꝛ icōgruitas:tñ ꝙ idē cōcept⁹ eodē mō ↄcept⁹/quātū ad istos modos/sit cert⁹ ꝛ dubi⁹:h̄ est idē oino affirmare ꝛ negare.ğ si ↄcept⁹ de ente est cert⁹.ꝛ ↄcept⁹ de ente creato ꝛ icreato est dubius

Henri.vbi supra:ꝛ articulo,24.q.6,ꝛ 7.

non est hoc ꝑpter modos significādi diuersos grāmaticales: nec penes diuersos modos ꝯcipiēdi logicales: vel igit erit simplr alius cōceptus ⁊ alius: qḋ est ꝓpositum: vel ꝯceptus diuersificat penes modū ꝯcipiēdi pticularis ⁊ cōis: qḋ est etiā ꝓpoitū. ¶ Aliter dī q̄ sunt duo ꝯceptus: sūt ꝓping tñ: ⁊ ꝓp istā ꝓpinqtatē vr̄ eē vnus.

Henri. in sū. ar. 22. q. 1. 2. ⁊. 3.
H. l. dubie.

¶ Et est certus de vno: hoc est de illis duobus ꝯfuse ꝯceptis: vel certus est de illis sub vnitate ꝯceptis. Dubius est aūt de illis duobus distincte conceptis. ¶ Cōtra: qm̄ nō pōt aliqui cōceptus ꝯcipi sub vnitate: nisi simul vel prius naturalr̄ concipiant sub distinctione propria sibi: que presupponitur illi vnitati: non potest intellectus esse certus de eis inquātū hn̄t illā vnitatē: ⁊ dubiꝰ de eis inquantū sunt distincti. ¶ Vel sic. Non pōt intells esse certus de illa vnitate eoꝝ: ⁊ dubiꝰ de distinctione eoꝝ. Vel sic. nō pōt intells esse certus de eis sub rōne alicuius vnitatis: ⁊ dubius de eis sub rōne alicuius distōnis. ¶ Sed intells cōcipiēs ens dictū de deo ⁊ creatura: si sunt duo cōceptus: nō pōt hr̄e ꝯceptus istos ſm aliquā vnitatē: nisi prius naturalr̄ habeat eos: vel simul sub rōne distinctoꝝ: ergo non posset esse certus de eis sub rōne vnius: dubitādo de eis sub rōne multoꝝ. ꝓbatio maioris: quia si certitudo esset de aliquo ꝯceptu: vel de aliqbus cōceptibus dubitādo de. a. ⁊. b. vel cū dubitatione de. a. ⁊. b. ille vnus: vel illi duo ꝯceptus ꝯciperent prius naturalr̄ sub ea rōne: sub qua esset certitudo de illo vel de illis q̄ꝫ ꝯcipiant. a. ⁊. b. ergo per oppositū si nō pōt ꝯcipi aliqd de. a. ⁊. b. nisi sub distictione sibi ꝓpria ꝯcipiant: nō pōt intells eē certus de eis sub rōne alicuius vnius: ⁊ dubiꝰ sub rōne distinctionis. ꝓbatio minoris. ens in deo ⁊ ens in creatura: si sunt duo cōceptus hn̄tes attributionē: nō pn̄t cōcipi inquātū hn̄t vnitatē attributionis: nisi ꝓus nā vel saltē simul ꝯcipiat iste ⁊ ille inquātum distincti: puta iste sub ꝓpa rōne: ⁊ ille sub ꝓpa rōne: qa isti sub ꝓprys rōnibꝰ sūt fundamēta vnitatis ordinis: ⁊ attributionis.

A.

l.

¶ P. Intellectus habens ꝯceptū distictū potest illo distinguere obiectum cognitū ab alio ꝯceptu: quē habet: sed hic nō potest distinguere: g̃ nō hꝫ ꝯceptū distinctū. g̃ nec ꝓpriū: qa ꝯceptus ꝓprius est conceptus aly repugnās: g̃ ꝯcipiēs ꝑ hūc hꝫ ꝯceptū repugnātē alteri. ꝟ. g̃. visus nō videt aliqd repugnās nigro: gn per illud distinguat a nigro. ꝯceptꝰ aūt voco obiecta formalia: que duo obiecta sub ꝓprys rōnibus: quaꝝ vna est ꝑ diuersa ab alia: sic ꝯsiderant intellecta a me: ⁊ nō possū taliter distincte cognoscere: qd est hoc. igit ꝓprias rōnes nō intelligo. ergo nihil vel aliqd aliud cōc. ¶ Itē breuius arguit sic. Intells qn̄ est certus: aut est certus de conceptu simplr̄ vno: aut nō: sed vno vnitate analogie. si pmo mō: ⁊ non de hoc: qa nō de illo: qa de vtroqꝫ pticulari est dubiꝰ. g̃ est certus de aliquo tertio simplr̄ vno: qḋ est ꝓpositū. Si scḋo mō arguo sic. Nō pōt intells esse certus de vno inquātū sit vnū. s. de illo, qui est sic vnus vnitate analogie nisi sit certus de duobꝰ: vt duo sunt: g̃ duo illi nō vident intellectui esse vnus: qa. s. cōcipiunt: vt distincti cōceptus. probatio aītis: qa analogia siue attributio includit essentialiter cōparationē vnius ad alterum. Cognitio autē comparationis ꝑsupponit necessario distinctā cognitionem comparatorum: ergo ⁊c̄.

A. l. melius arguit sic. Cōtra illud vr̄r vnus ⁊c̄. duo cōceptus ⁊c̄. Tex. cō. 22. Diūsimode i ebent hec rō in originalibꝰ

¶ Cōtra arguit sic. Duo ꝯceptus simplr̄ simplices non sunt in intellu: nisi vterqꝫ fuerit disticte ibi: qa talis aut oīno ignorat: aut totalr̄ attingit 9ᵒ metaᶜᶜ. c. vltio. igitur de illo nō est intells certus ſm aliqd: ⁊ incertꝰ vl̄ dubiꝰ: vel deceptus ſm aliud. Sic igit formet rō. Si intells duos hꝫ ꝯceptus: g̃ aliqd pꝫ sibi de vtroqꝫ ꝯceptu. si vir vnꝰ. aliqd nō pꝫ. ꝯstat, aliogn ſp viderent vnꝰ. g̃ neuter ꝯceptꝰ est simplr̄ simplex. g̃ nō ꝑ diuisi ⁊ abstractissimi.

¶ Confirmatur per istud argumentum. ꝓhi 2ᵒ de aīa. de sensu cōmuni: quē cōcludit esse cōmunem per cognitionem dr̄ie albi ⁊ dulcis: ex cuius dr̄ie cognitione cōcludit q̄ cognoscit extrema. Si enī posset cognoscere ista sub rōne huiꝰ respectus: qui est dr̄ia absqꝫ hoc: q̄ ea cognosceret sub ꝓpria rōne: nūc argumentū suū nō valeret. g̃ silr̄ in ꝓposito nō pn̄t sil cognosci. a. ⁊. b. sub rōne illius vnitatis ordinis: nisi cognoscat. a. sub ꝓpa rōne ⁊. b. sub ꝓpa rōne: cū ꝑ te nihil sit eis cōe: ⁊ ita qcūqꝫ intells ꝯcipit istos duos sub vnitate ordinis, ꝯcipit eos distincte vt distinctos in se. ¶ Tertio mō videt q̄ nō est certitudo de ꝯceptu aliquo vno ⁊ dubitatio de duobꝰ: sed est certitudo de duobꝰ disiunctis: ⁊ dubitatio de alterutro illoꝝ: vtputa certus sū q̄ hoc ens est subāvl̄ accidēs: dubitādo tñ determinate: vtrū sit hoc ens vt subā: vel illud ens: qḋ est accñs. ¶ Cōtra. ista certitudo ꝑcedit oēm apprehensionē quoruicūqꝫ diuidentiū ipsum ens. g̃ ꝑcedit certitudinē de toto disiuncto. aīs ꝓbat: qa nō opꝫ in ꝑma apprehēsione: qua scit hoc esse aliqd vel ens: apprehendere a se vel ab alio: ꝑ se vel in alio: ⁊ sic de alys disiunctis. ¶ Cōtra istud etiā est tertiū argᵐ superius dictum: qḋ erat de inqsitione intells: quā habemus de deo per nālē inuestigationē: in qua illas rōnes creature: que dicunt pfectionē de se: separamꝰ ab impfectione: cū qua sunt in creaturis: ⁊ eas ſm se acceptas ꝯsideramus: vt indifferētes: ⁊ eis attribuimꝰ pfectionē summā: ⁊ sic acceptas in sūmo attribuimꝰ eas creatori vt ꝓprias sibi: ⁊ ita arguit Aug. 15. de tri. ca. 4. vel. 6. Ac per hoc: qm̄ rebus creatis creatorē suū sine dubitatione ꝑponimus: opꝫ cū ⁊ summe viuere: ⁊ cuncta sentire atqꝫ intelligere: hoc ꝓbat ipse ex hoc q̄ dixit ante caplo eodē: q̄ viuētia nō viuētibus: sensu pdita nō sentiētibꝰ: itelligētia nō itelligētibꝰ: imortalia mortalibꝰ: bona malis: icorruptibilia corruptibilibus: imutabilia mutabilibus: inuisibilia visibilibus: icorporalia corporalibus: beata miseris ꝑferēda iudicamꝰ. Qḋ argumentū nō videt valere: si talia: vt reperiunt in creaturis: nō sūt eiusdē rōnis cū illis: que talia in sūmo attribuunt deo. ¶ Cōsimilia argumēta frequēter habētur a doctoribꝰ ⁊ a scīs: ita enī formalr̄ ponit in deo intellectus ⁊ volūtas: ⁊ nō tñ absolute: sed cū īfinitate: ita ⁊ potētia, sapiā, ⁊ liberū arbitriū ponit i deo. Et Ansel. de libero arbitrio. c. ꝑ. rephēdit illā diffōnē de libero arbitrio, que est, q̄ est pr̄as peccādi: qa ſꝫ eū, nūc ſꝫ h̄ nō eēt in deo liberū arbitriū: qḋ est falsum: que iprobatio nulla eēt: si ſm aliā rōnē oīno diceret liberū arbitriū de deo ⁊ creatura. ¶ Hec est etiā via Diony. qa qn̄ i tertio gradu puenit ad istā cogn̄eꝫ per remotionē: quero an ꝑcise cognoscat ibi illa negatio: ⁊ tūc nō plus cognoscit deꝰ q̄ꝫ chimera: qa illa negatio est cōis enti ⁊ nō enti. aut etiam ibi cognoscit aliqd positiuū: cui attribuit illa negatio: ⁊ tūc de illo positiuo quero quō ꝯceptus eiꝰ habet in intellectu. si enī nō habet in intellu per viā causalitatis ⁊ eminētie aliqs ꝯceptus ꝑus causatus in intelli: nihil oīno positiuū cognoscet cui attribuat ista negatio. ¶ Cōfirmatur etiā ista rō: qa nō dicimꝰ deū formalr̄ lapidē: ſꝫ formaliter sapientē: ⁊ tñ si pcise cōsideret attributio ꝯceptus ad conceptū: ita pōt formalr̄ lapis attribui ad aliquid in deo. vt ad ideam suam: sicut sapientia.

Tex. cō. 46. ⁊ circiter.

Jod. Rodis lib. 1. di. 11. q. 6. sequit hic modū dicēdi quere ampe rea.

scilꝫ op. Ve. scꝫ di. 3. q. 1.

Idem. 11. d. cap. 16. Et iō. 12. me. te. cōmē. 11. ⁊ circiter.

scilꝫ superdicto in opiōe Henri.

Respondetur. Deus nō dicit sapiens: qa est in ipso idea sapie: sꝫ qa est in ipso pfectio simplr̄ talis: sed alterius rōnis a sapia creata. ¶ Cōtra. Illius sapie est sapia creata nr̄a quedā participatio: silr̄ ⁊ idee. idē aūt nō participat eēntialr̄ nisi vnicā perfectionē. ¶ Itē rel̄o ideati ad ideā est mēsurati

ad mensurā

ad mensurã. vnicum mensuratũ non nisi ad vnam mensuram referẽ. idea autem est mẽsura eius. g̃ sapiẽtia qua deus dicit̃ sapiens, cũ sit mensura eiusdẽ, nõ distinguitur ab idea. ℂ Rñ°. idea est mensura ꝓpria ⁊ participatis propriũ, vel magis, relo mensure ⁊ participati. sapientia non sic: sed est magis fundamentũ relonis mẽsure ⁊ participati, ⁊ commune, non propriuz: qa ita participat vna creatura illam perfectionem: sicut alia.

ℂ Et si dicas ꝙ de deo ↄcludimus aliquid per rõnẽ effectuũ: vbi sufficit tñ ꝓportio ⁊ nõ similitudo. ℂ Hoc nõ videt: sed ↄfirmat argumẽtũ: qꝛ ↄsiderando deũ sub rõne cãe ex creaturis, bene cognoscit̃ proportionalr̃: sed h mõ non cognscit̃ aliqua pfectio de deo que est in creatura formalr̃ sꝫ causalr̃. s. ꝙ deus sit cã talis pfectionis. attributa aũt sunt pfectiões simplr̃ dicte de deo formalr̃. g̃ talia cognoscunt̃ de deo, nõ solũ per viaꝫ ꝓportionis: sed ẽt per viam silitudinis: ita ꝙ opꝫ ponere aliquẽ conceptũ cõem in talibus deo ⁊ creature, qualis nõ est cõis in prima via, cognoscendo deũ per viaꝫ cãlitatis. ℂ Ad istud est auctoritas pħi. 2. meta^{ce} qui arguit, p̃n° sempiternoꝝ esse verissima: ⁊ probat hoc p istaꝫ maiorẽ: qa vnũquodqꝫ est maxime tale per qd̃ alijs inest vniuocatio, ⁊ exẽplificat de igne: ⁊ ex hoc cõcludit ꝙ sempiternoꝝ p̃ncipia necesse est esse verissima. ista ↄñtia non valet nisi virtute istius minoris. ꝙ p̃ncipia illa sempiterna sunt cã vniuoca veritatis in alijs. si enim accipit̃ in minori ꝙ illa p̃ncipia sunt p̃ncipia equoca vel analoga, erunt q̃tuor termini in syllo pħi: qd̃ non est verisimile.

ℂ Rñ°. verum est si deberet reduci in vnũ syllogismũ: sed non sic reducet̃: sed p̃mo arguitur per locũ a minori sic. Illd̃ est maxime tale propter qd̃ vniuocatio est. ergo multo magis est eminẽter tale in perfectiõe simpliciter: per quod est effectus equiuocus: sed principia sempiternorum sunt huiusmodi. ergo ⁊c.

Ad argumenta

opi. opposite. ℂ Ad p̃^m, aut intelligit in minori ꝙ illa sũt sub extremis ↄdictionis totaliter: hoc est ꝙ p̃cise sũt illa extrema ↄdictionis: ⁊ sic minor est falsa. deus enĩ non est p̃cise hoc. s. nõ ab alio: qꝛ ista negatio dñ de chimera: nec creatura est p̃cise ista negatio. s. nõ necesse esse: qꝛ hoc ẽt ↄuenit chimere: sed tam deus q̃ creature est aliqd̃ cui cõuenit alterũ extremũ ↄdictionis. accipe tunc maioreꝫ, ꝙ quecunqꝫ sunt talia qbus cõueniunt extrema ↄdictionis ipsa nõ vniuocant̃ in aliq̃: ista maior est falsa. nã oĩa p se diuidẽtia aliqd̃ cõe sunt talia ꝙ de ipsis dicunt̃ extrema ↄdictionis: ⁊ tñ vniuocant̃ in ipso diuiso. ita in ꝓposito, põt ista s̃m se tota, recipere p̃dicationem ↄdictionis: ⁊ tñ põt hic aliqd̃ substratuꝫ illis extremis illius ↄdictionis, qd̃ est cõe ambobus. ℂ Ad ↄfirmationẽ de neutro, dico ꝙ ↄceptus cõis duobus est neuter formalr̃: ⁊ ita cõcedo ↄneꝫ, ꝙ ↄceptus entis nõ est formalr̃ ↄceptus creati, nec increati. si autẽ intelligat̃ ꝙ iste ↄceptus est ita neuter ꝙ neutrũ ↄdictorioꝝ dicat̃ de eo, falsum est. ita est in rõnali ⁊ irrõnali ꝙ ↄceptus aĩalis neuter est formalr̃: ⁊ tñ illd̃ qd̃ ↄcipitur, nõ est neutrũ: sed vere est alterũ istoꝝ. alteꝝ enĩ ↄdictorioꝝ dñ de q̃libet. ⁊ tñ nõ opꝫ quẽlibet ↄceptũ esse formalr̃ alteꝝ ↄceptũ ↄdictorioꝝ. ℂ Ad 2^m patebit in 2° articulo. ꝙ deus ⁊ creatura nõ sunt p̃mo diuersa in ↄceptibus: tñ sunt p̃ diuersa in realitate: qꝛ in nulla realitate ↄueniũt: ⁊ quõ esse possit cõceptus cõis sine cõueniẽtia in re vel in realitate in sequẽti dicet̃. ℂ Ad aliud de attributiõe dico ꝙ attributio sola nõ ponit vnitatẽ vniuocationis: qa vnitas attributiõis minor est vnitate vniuocationis: ⁊ minor vnitas nõ ↄcludit maioreꝫ: tñ minor vnitas põt stare cũ maiore vnitate: sicut que sunt vnum genere sunt vnum sp̃e: ꝫ vnitas gñis sit minor q̃ vnitas sp̃ei. ita hic ↄcedo ꝙ vnitas attributionis nõ ponit vnitatẽ vniuocationis. põt tñ stare cuꝫ eaꝫ hec formalr̃ nõ sit illa. Exemplũ. sp̃es eiusdẽ gñis hñt essentialẽ ordineꝫ siue attributionẽ ad p̃^m illius gñis ex. 10. meta^{ce} ⁊ tñ cuꝫ hoc stat vnitas vniuocatiõis rõnis gñis in ipsis sp̃ebus. ita ⁊ multo magis, opꝫ eẽ in ꝓposito ꝙ in rõne entis, in qua est vnitas attributionis, attributa habeãt vnitatem vniuocationis, qa nunq̃ aliqua cõparant̃ vt mensurata ad mensuram: vel excessa ad excedẽs: nisi in aliquo vno ↄueniãt: sicut eniꝫ cõparatio simplr̃ est in simplr̃ vniuoco. 7. phyficoꝝ. ita oĩs cõparatio est ĩ aliqualr̃ vniuoco. quãdo enim dicit̃. hoc est perfectius illo. si querat̃ quid perfectius: oportet ibi assignare aliqd̃ cõmune vtriqꝫ: ita ꝙ oĩs cõparatiuũ determinabile, cõe est vtriqꝫ extremo cõparationis. non enĩ hõ est pfectior hõ q̃ asinus: sꝫ pfectius aĩal: ⁊ ita si aliqua cõparant̃ in entitate: in qua est attributio vnius ad alterũ: hoc pfectius est illo: qd̃ pfectius: ens pfectius. g̃ opꝫ entitatẽ esse aliquo mõ cõeꝫ vtriqꝫ extremo: ita etiã posset argui de numero, vel d distinctiõe: qꝛ oĩa numerata, vel discreta hñt aliqd̃ cõe. sicut vult Aug. 7. de tri. c. 4. vel. 26. si tres persone, cõe est eis illud qd̃ est persona: ita ꝙ determinabile termini numeralis, semp est cõe omnibus numeratis, s̃m Aug.

ℂ Et si instet̃ ꝙ nõ est ꝓpe numerus dei ⁊ creature, ar° de diuerso, vel distincto, vel de alio sic. deus ⁊ creatura sunt diuersa, vel distincta. vel de° est ali° vel aliud a creatura: in oĩb° istis determinabile distinctiõis siue expressuꝫ singulariter siue pluralr̃ opꝫ eẽ cõe vtriqꝫ extremo, pꝫ in exemplis: qꝛ hõ nõ est alius hõ ab asino, sed aliud aĩal ꝓbat̃ idem rõne: qꝛ in relonibus equiparãtie extrema sunt eiusdem rõnis. alietas est talis relo. g̃ in quibuscunqꝫ alijs est alietas vnius rõnis mutua. ⁊ per ↄsequẽs determinabile alietatis erit vnius rõnis, huic non innitaris qa concluderet ꝙ fundamentum sit eiusdẽ rationis. vnde minor est contra articulum de alio.

ℂ Et cũ arguit̃ de Diony. pꝫ prius in. 3. articulo ꝙ intentio Diony. est ad oppositũ: qa in tertio gradu non statur in sola negatione: sed in aliquo positiuo ↄceptu a creatura accepto cui attribuit̃ illa negatio. ℂ Ad Aug. Rñ°. ꝙ illud bonũ, cuius participatione alia bona sunt: qd̃ intelligit̃ intelligẽdo hoc bonũ, vel illud, vel põt poni vl̃e ad oĩa bona. ⁊ tũc eius p̃ticipatiõe sunt alia bona: sicut sp̃es p̃ticipant genus: vel aliqd̃ inferius p̃ticipat superius vel põt intelligi bonũ per essentiã: cuius, vt cãe, p̃ticipatiõe, alia bona sunt. ⁊ tunc verũ est ꝙ intelligendo illd̃ bonũ, intelligo bonũ per essentiaꝫ in vl̃i: sicut intelligendo hoc ens: intelligo ens vt partẽ ↄceptus: ⁊ in ente intelligo qd̃cunqꝫ ens in vl̃i. Et cũ subdit. si potes illud per se nosse, dico ꝙ ly p se, si refert̃ nõ ad actũ cognoscẽdi sꝫ ad obꝫ. puta ꝙ cognoscat̃ illud bonum qd̃ cognosco in vl̃i cum ista determinatione per se. s. ꝙ conciperẽ bonũ cum tali determinatione ꝙ sit bonuꝫ non dependẽs: ⁊ bonũ per essentiã, intelligo deũ: nõ tñ in ↄceptu cõi sed in ↄceptu ꝓprio. Et tunc p h ꝙ dĩ, per se, ↄhitur bonũ qd̃ erat cõe ⁊ fit ꝓprium deo. ⁊ isti inherendo per fruitionẽ est beatitudo: loquẽdo de beatitudine vie: qꝛ iste ↄceptus est pfectissimus: quẽ possumus hic in via, ↄcipiendo deũ nãlr̃. Et ista appet esse intẽtio Aug. 8. de tri. c. 3. vel. 7. vbi dicitur. Noli querere qd̃ sit veritas. statim enĩ se opponunt caligines imaginũ corporaliũ ⁊ nubila phãtasmatũ ⁊ pturbant serenitatẽ que primo ictu diluxit tibi, cũ dicerẽ, veritas. qd̃ non esset verũ si oĩno eẽt alius ↄceptus entis vel boni in deo a cõceptu illoꝝ in creatura. tunc enĩ hñ esset querẽdũ qd̃ veritas: qꝛ tũc eẽt veritas querẽda que

Z. c. 4.

E

volendo s. principale.

Z. c. 1. ⁊ inde

Z. c. 24. ⁊ ide

a. l. distinctio

a. l. reuolutionis

A. l. maior a. l. argumento.

est propria deo, nec obijcerēt se illi phātasmata pturbā-
tia ɔceptū veritatis vt est ṗpria deo: q2 iste ɔceptus non
hꝫ phantasmata sibi correspondentia. pturbant eni ɔceptum
di.3.q.3. veritatis vt ɔuenit deo: loquēdo de veritate ī cōtr̄sic ali⁹
expositū est. ¶ Si aūt aliq̄ ptendant vnū esse ɔceptū
entis: ꝛ tn̄ nullū esse vniuocū isti ꝛ illi. Illud nō est ad in-
tentionē istius q̄ōnis, q2 quātūcūq3 illud qđ ɔcipit̄ sit ſꝫ
attributionē vel ordinē in diuersis. si tn̄ de se ɔcept⁹ vn⁹
est ita ꝙ nō hꝫ aliam rōnē ſm quā dī de hoc ꝛ de illo: il-
le ɔcept⁹ est vniuoc⁹. ¶ Si ēt alio mō ptendat aliq̄s ꝙ
ɔceptus denoīatiuus nō est vniuocus: q2 rō subiecti non
est rō p̄dicati. ¶ Hec vī instātia puerilis: q2 vno mō p̄-
dicatū denominatiuū est mediū īter p̄dicatū vniuocū ꝛ
equiuocū. Alio mō vniuocū ꝛ equiuocū sūt īmediata apd
logicū. ¶ Primū verū est: accipiēdo p̄dicatū vniuocū
ꝛ qđ vniuoce p̄dicat̄. hoc est. s. ꝙ rō eius sit rō sbī. ꝛ isto
P mō denominatiuū nō est vniuocū. ¶ 2ᵐ etiā verꝫ est: in-
telligēdo ꝺ vnitate rōnis eius qđ p̄dicat̄. sic vniuocū est
cuius rō est in se vna: siue illa rō sit rō subi: siue denomi
net subm, siue per accn̄s dicat̄ de subto. equiuocū aūt cu-
ius rō est alia: quōcunq3 illa rō se habeat ad subm. Exēᵐ
aīal est vniuocū, non tn̄ vt dī de spēbus suis: ſꝫ vt deter
minat̄ per dr̄ias: q2 hꝫ vnū ɔceptū determinabilē p eas:
ꝛ tamē nō dicitur de differētijs vniuoce, hoc est in quid:
3.met.c.10. ita ꝙ ratio eius sit ratio dr̄iaꝝ quo vniuoce dicit̄ de spe
ciebus. Ista etiaꝫ altercatio nihil est ad propositū: quia
si ens dicatur ſm vnum conceptum sui de deo ꝛ creatu-
ra: oportet dicere ꝙ rō entis sit rō subiecti. dicetur enim
de vtroq3 in qđ: ꝛ ita erit vniuocum vtroq3 modo.

Albertus de fercona. Robertus ol chot. lib. 1. q. 5. ārc. Hugo fer.

Alia est opinio affirmatiua in alio extremo, q̄ ponit deū in gn̄e. ꝛ hꝫ pro se
auctoritatē Dam. in elario. c. 8. suba ꝛc. Itē Boetij in li-
bello suo de tri. vbi videt̄ dicere ꝙ duo gn̄a manēt in di
uinis hoc nō pōt intelligi nisi ſm modū aliquē similē p̄-
dicandi: q2. 15. de tri. c. 5. dicit Aug. sic. Si dicā, eternus, i-
mortalis, incorruptibilis, Immutabilis, viuus, sapiens, po-
tens, speciosus, iustus bonus, beatus, spūs: hoꝝ oium no
uissimū: qđ posui q̄si nisi vi signare subam. cetera vo hu-
ius sbe q̄litates. Itē idē. 5. de tri. c. 8. vel. 22. videt̄ dicere
ꝙ actio ṗprijssime ɔueniat deo: ḡ non tn̄ manent modi
p̄dicandi siles duob⁹ istis gn̄ibus. ꝛ ita vī ꝙ oporteat i-
telligē Boe. de illis duob⁹ gn̄ib⁹ in se, ꝙ maneāt. ¶ 3ᵒ ad
hꝫ auctas Auer. 10. met̄ ɔᵐ. 7. ꝛ icipit tex. Dr̄r āt eq̄lr
ens ꝛ vnū. vbi p̄bs dicit aliquā esse vnā p̄ᵃ sbaꝫ q̄ sit mē
sura aliaꝝ. Cō vult ꝙ ille sit p̄mus motor. ḡ sic in alijs
gn̄ib⁹ p̄ᵐ est aliq̄d illius gn̄is. ita p̄mus motor ē aliq̄d de
gn̄e sube. ¶ Ad hoc rō p̄ᵃ ponit̄ talis: q2 pōt ɔcipi suba
creata ꝛ suba increata: ꝛ neuter cōceptus est simplr̄ sim-
plex. ḡ resoluēdo remanebit rō sbe īdifferēs ad vtrūq3
cōtrahēs: ꝛ sic indifferēter accepta videt̄ esse ratio gn̄is.
¶ Scđa ratio est: q2 multa entia simplicia ponūt̄ in ge-
nere sicut angeli, ſm ponentes eos esse immāles. accn̄tia
etiā, ſm ponentes ea esse simplicia. ergo simplicitas dei
non excludit ab eo rationem generis.

Teneo opinionē meā mediā. ꝙ cū simplicitate dei stat ꝙ aliq̄s sit ɔceptus cōis sibi ꝛ creature,
F nō tn̄ cōis vt gn̄is. ¶ Prima pars pbata est arguēdo ɔ
p̄ᵃᵐ opinionē. ¶ Secundā partē pbo per Aug. 7. de tri. c.
5. vel. 32. Manifestū est deū abusiue subam vocari. rō
sua ibi est: q2 suba dī qđ substat accn̄tibus. absurduꝫ vo
est ꝙ de⁹ alicui accn̄ti substet. hec rō sic tenet. Non eniꝫ
itelligit ꝙ rō sube sit substare accn̄tib⁹, ſꝫ vt suba est ge-
nus: q2 p̄misit ibi qđ absurduꝫ est ꝙ suba relatiue dicat̄.
Sed suba vt est genus est limitata, sicut statiꝫ postea p-
babit̄. ois aūt suba limitata capax est accn̄tis. ḡ sba que-

cunq3 que est in gn̄e pōt substare alicui accn̄ti. deus nō.
ḡ ꝛc. Itē arguit Auic. 8. metaᶜᵉ. c. 4. ꝙ de⁹ nō ē in gn̄e, q2
genus est pars. deus āt simplex est nō hn̄s partē ꝛ pr̄e. ḡ
deus nō est in gn̄e. Iste due pbōnes sūt sil̄ per auctorita
tē ꝛ p rōnē. ¶ Nunc ondo ppositū duobus medijs. Et
declarant̄ ex his que sunt ṗpria deo. ¶ Primo ex rōne
īfinitatis. Scđo ex rōne necesse esse. ¶ Ex p̄ arguo du-
plr̄. Primo sic. ɔceptus hn̄s indifferētiaꝫ ad aliq̄ ad que
nō pōt ɔceptus gn̄is esse indifferēs: nō pōt esse ɔceptus
gn̄is. Sed q̄cq̄d dī cōiter de deo ꝛ creatura est īdifferēs G
ad finitū ꝛ infinitū, loquēdo de eēntialib⁹: vel saltē ad fi-
nitū ꝛ nō finitū, loquēdo de q̄buscūq3: q2 relo diuina nec
est finita nec īfinita: nullū aūt genus pōt eē indifferēs ad
finitū ꝛ īfinitū. ḡ ꝛc. ¶ Pr̄ia pꝫ minoris pꝫ. q2 q̄cq̄d ē in H
deo pfectio essentialis, est formalr̄ īfinita: in creatura vo
finitū. ¶ Scđam pr̄e minoris pbo. q2 genus sumit̄ ab I
aliq̄ realitate: que ſm se, est potētialis ad relitatē a q̄ ac-
cipit̄ dr̄ia: sed nullū infinitū est potētiale ad aliq̄d: vt pꝫ
ex dictis in q̄ōne p̄cedēti. Assumptū hoc pꝫ auc̄te Arist.
8. metaᶜᵉ. c. 5. opꝫ terminū. i. diffōnē esse rōnem longā: q2 2. c. 4.
signat aliq̄d de aliquo: ita ꝙ opꝫ illud eē māin: ꝛ illō for-
mā. ¶ Apparet ēt per rōnē. q2 si illa realitas a qua ac-
cipit̄ genus esset vere tota q̄dditas rei: solū genus cōple
te diffiniret. genus ēt ꝛ dr̄ia nō diffinirēt: q2 rō ex eis non
indicaret p̄ idē diffinito: vnaq̄q3 eni res est semel ipsa.
Et ideo illa rō que bis exprimeret eā, nō indicaret p̄ idē
diffinito vel q̄dditati illius rei. ¶ Hāc rōnē aliqualr̄ p-
tractādo itelligo sic: ꝙ in aliq̄bus creaturis genus ꝛ dif-
ferentia accipiunt̄ ab alia ꝛ alia re: sicut ponēdo plures
formas in hoīe, aīal accipit̄ a sensitiua, ꝛ rōnale ab intel-
lectiua. Et tunc illa res a qua accipit̄ genus vere est po-
tentialis ꝛ pfectibilis ab illa re a qua accipit̄ dr̄ia. ¶ Ali Idem sonat Auer. p̄ ph̄y
q̄n ibi nō sunt res ꝛ res, sicut in accn̄tib⁹. saltē in vna re ſi. com. 25. ꝛ
est aliq̄ p̄ᵃ realitas a qua sumit̄ genus: ꝛ alia realitas a q̄ 2ᵒ ph̄y. com.
sumit̄ dr̄ia. dicat̄ p̄ᵃ. a. scđa. b. a. ſm se est potētiale ad. b. 28. de ratio
ita ꝙ p̄cise intelligēdo. a. ꝛ p̄cise intelligēdo. b. a. vt intel- ne partiū diffinitionis.
ligit̄ in p̄ instāti nāe, in quo p̄cise est ipm est pfectibile p
b. sicut si eēt res alia. Sed ꝙ non pficit̄ realr̄ per. b. hoc
est pp identitatē. a. ꝛ. b. ad aliqđ totū cui realr̄ p̄ sunt ea-
dē. qđ quidē totū p̄ pducit̄: ꝛ in ipso toto ambe iste reali
tates pducunt̄. si tn̄ altera istarū sine altera pduceret̄,
vere esset potētialis ad eā, ꝛ vere eēt impfecta sine alia.
Ista āt cōpositio realitatū potētialis ꝛ actualis minima
est que sufficit ad rōnem gn̄is ꝛ dr̄ie. Et ista nō stat cū B.
ꝙ q̄libet realitas in aliq̄ sit infinita. Realitas eni si esset K
de se infinita, quantūcūq3 p̄cise sumpta, nō esset in potē-
tia ad aliquā realitatē. igit̄ cū in deo q̄cūq3 realitas eēn-
tialis sit formalr̄ īfinita: nulla est a qua formalr̄ possit ac-
cipi rō generis. ¶ 2ᵒ ex eodem medio sic. Cōceptus spēi
nō est nisi ɔceptus realitatis ꝛ modi intrinseci eiusdē rea
litatis: q2 tunc albedo posset esse genus: ꝛ gradus intrin-
seci albedinis possent esse dr̄ie specifice. illa aūt p̄ q̄ cōe
aliqđ ɔhitur ad deū ꝛ creaturā sunt finitū ꝛ infinitū que
dicit̄ gradus intrinsecos ipsius. ḡ ista ɔhentia nō pnt esse
vere dr̄ie: nec cum ɔcto ɔstituunt ita cōpositū conceptū
sicut opꝫ cōceptū spēi esse cōpositū: imo ɔceptus ex tali
ɔcto ꝛ ɔhente est simplicior q̄ possit eē ɔceptus speciei.
¶ Ex istis medijs de infinitate hꝫ euidentiā rō Aug. su-
perius tacta de substare accn̄ti. ¶ Hꝫ ēt euidentiaꝫ rō
Auic. 8. metaᶜᵉ de potentialitate gn̄is, supra tacta. q2 nūq̄ est
genus sine aliq̄ potētiali realitate in spe: que non pōt esse in
re simplici. ¶ Arguo 3ᵒ ex 2ᵒ medio. s. ex rōne nec̄e eē. L
Et est argᵐ Auic. 8. metaᶜᵉ. c. 4ᵒ. Si necesse eē hꝫ genus.
ḡ intentio gn̄is, vel erit ex se necesse eē, vel nō. Si p mō,
tunc nō cessabit quousq3 sit ibi dr̄ia. Hoc intelligo sic. ꝙ
genus

genus tunc includeret dr̃iam:q2 sine illa nõ est in actu vltimo:z necesse eẽ ex se est in actu vltimo. Si autẽ genus includat differentiam tunc nõ est genus. Si detur 2m mẽbrum: sequitur q necesse esse: esset constitutum ex eo quod non est necesse esse.

¶ Sed hec rõ pbat q neĉe eẽ nihil cõe hz cũ alio:q2 illa intentio cõis est nõ necesse esse. vñ rñdeo: intẽtio intellecta nõ includit neĉitatẽ nec pos̃itatẽ: sed est indifferẽs. illud autem in re qd̃ corrñdet intẽtioni in hoc est necesse esse: in illo vero posẽ. ¶ Hoc improbaẽ: si intentioni generis corrñdet ppria realitas: z nõ sic alij intẽtioni cõi, sicut diceẽ infra: qñ respondebiẽ ad dubium adductuz contra solutionẽ primi argumenti principalis.

¶ Quo aũt ad illd̃ qd̃ addiẽ in qõne, de quocũqz formaliter dicto de deo, dico q nihil tale est in gñe, pp idez: q2 nihil dr̃ de deo formalr̃ qd̃ est limitatũ. qcqd ãt est alicuius gñis, q̃cunqz sit illius gñis, est necessario limitatuz.

¶ Sed tunc est dubiũ qualia sunt illa p̃dicata que dicantur de deo formalr̃ vt sapiens, bonus zc̃. ¶ Rñ: q ens

N p̃us diuidiẽ in infinitũ z finitũ q̃ȝ in decẽ gñã: q2 alterum istoꝝ. s. ens finitũ est cõe ad decem gñã. g̃ quecũqz cõueniũt enti vt idifferẽs ad finitũ z ifinitũ, vel vt est ppriũ enti infinito, cõueniunt sibi, nõ vt determinaẽ ad genus sed vt prius. z per 9ñs vt est transcendens z extra oẽ genus. quecunqz sunt cõia deo, z creature sunt talia que cõueniũt enti vt est indifferẽs ad finitũ z infinitũ: vt eni cõueniũt deo, sunt ifinita: vt creature, sũt finita. g̃ illa p p̃us 9ueniunt enti q̃ȝ ens diuidaẽ in decez gñã. z per 9ñs qd̃cunqz tale est transcẽdẽs. ¶ Sȝ tunc est aliud dubium, quõ poniẽ sapia transcẽdẽs: cum nõ sit cõis oĩb9 entib9: z transcendẽtia vĩr cõia oĩbus. ¶ Rñ: sicut de rõne ge

O neris gñalissimi nõ est in se hr̃e plꝛes sub se spẽs: sed non hr̃e aliud superueniẽs genus. sicut ħ p̃dicam qñ: q2 nõ hȝ superueniẽs genus est gñalissimuz: lȝ paucas hẽat spẽs, aut nullas: ita trãscẽdẽs qd̃cũqz, nullũ hȝ genus sub quo 9tineaẽ. Sed q ipm sit cõe ad multa inferiora, hoc accidit. hoc pȝ ex alio: q2 ens nõ tm̃ hȝ passiones 9uertibiles simplices, sicut vnũ, verũ, bonũ zc̃. Sed hȝ aliq̃s passiones vbi opposita distinguunẽ 9 se, sicut neĉe eẽ vel posẽ, actus vel po9 z hm̃. Sicut aũt passiones 9uertibiles sunt transcẽdẽtes: q2 9sequunẽ ens nõ inquantũ determinaẽ ad aliqd̃ genus: ita z passiones disiuncte sunt transcẽdẽtes: z vtrũqz mẽbrũ illi9 disiũcti est trãscẽdẽs: q2 neutrũ determinat suũ determinabile ad certũ genus: z tñ vnũ mẽbrũ illius disiuncti est spãle formalr̃ nõ 9ueniẽs nisi

A.i.cõe. vni enti. sic neĉe est ĩ in ista diuisione, neĉe vł posẽ: z silr̃ infinitũ in ista diuisione finitũ vel ifinitũ zc̃. ¶ Ita etiã põt sapia eẽ trãscendẽs z qd̃cũqz aliud qñ est cõe z deo z creature. lȝ aliqd̃ tale dicaẽ de solo deo z de nulla creatura. aliqd̃ aũt de deo z creatura aliq̃. Nõ opȝ g̃ transcẽdens vt transcẽdens, dici de quocũqz ente: nisi sit 9uertibile cum primo transcẽdẽte. s. cum ente.

Tho. 1. parte sũ. q. 3. ar. 5. i sol. pncipali. vide. vr. q. p. oĩ. qui hẽt pac: z Tho. 1. scripti. dis̃. 6. q. pũbus.

Alij probant q̃rto mõ deũ non eẽ in gñe: q2 cõtinet in se perfectiones oĩuȝ generũ. ¶ Sed istud argu9 nõ valet: q2 9tinẽs aliqd cõtinet illd̃ per modũ sui. Subst̃ãtia eni que mõ est genus gñalissimũ, vt accipiẽ pro oĩbus spẽbus inferioribus 9tinet virtualr̃ oĩa accñtia: ita q si deus sola indiuidua subarũ

P causaret: illa haberẽt in se virtutẽ vñ cãrent oĩa accñtia. Et tñ nõ pp hoc negantẽ substãtie create eẽ in gñe q2 cõtinent virtualr̃ accñtia per modũ sui non per modũ accidentiũ. igiẽ ex hoc solo q deus 9tinet pfectiones omniũ generũ non sequir ipm non esse in gñe. Quia sic continere non excludit finitatẽ. illa eni 9tinere virtualr̃ nõ est eẽ infinitum. Sed ex absoluta ifinitate dei hoc sequiẽ, sicut prius dictũ est. ¶ Sed cõtra hoc instaẽ, q infinitas simplr̃ non 9cludit, ppositũ: q2 phs. 6. topicoꝝ increpat diffinitionẽ linee recte. hanc. s. linea recta est cui9 mediũ nõ exit extrema. Per hoc q si ifinita linea eẽt: recta eẽ posset: nõ aũt hẽet tunc mediũ, nec extrema: nõ est autẽ aliq̃ diffinitio increpanda: q2 nõ 9uenit illi qd̃ imposẽ est esse in gñe. g̃ nõ est imposẽ lineam infinitã esse in gñe. Et per 9ñs infinitas non neĉio excludiẽ a gñe. ¶ Rñ: p̃mo ad intẽtionẽ Arist. q linea recta est quoddã totũ per accñs. Et si hoc totũ diffiniaẽ assignabiẽ vna diffõ corrñdẽs linee: z alia corrñdẽs recte. illd̃ qd̃ corrñdebit recto, loco diffõnis, nõ 9dicet formalr̃ ifinito: q2 rectũ nõ 9dicit formalr̃ ifinito: z cuicũqz, repugnat formalr̃ diffõ, eidẽ repugnabit z diffinitũ. Qd̃ aũt in diffõne illa quã icrepat phs assignaẽ tanq̃ȝ diffõ recti, est hoc, hr̃e mediũ intra extrema: Q istud formalr̃ repugnat infinito. g̃ opȝ q si diffinitio ista esset bona q rectũ formalr̃ repugnaret infinito. ¶ Sed hoc est falsuz, lȝ virtualr̃ repugnet ifinito, q̃tenus subiectũ. s. linea formalr̃ repugnat infinito. nõ g̃ intẽdit dicere phs q linea infinita põt esse in gñe: sed q rõni recti non repugnat formalr̃ infinitas. ¶ Et ideo illa diffinitio, cui repugnat formalr̃ infinitas, nõ est recti inquantũ rectum. Nõ eni increpasset istã. Linea recta est lõgitudo sine latitudine cuius extrema sunt duo puncta eque 9prensa: q2 hic esset aliqd repugnans infinitati: sed illud assignareẽ tanq̃ȝ rõ linee, nõ tanq̃ȝ rõ recti: z tunc bñ assignareẽ: q2 cum ipsi linee repugnet infinitas bene assignareẽ diffinitio sibi corrñdẽs: cui repugnat infinitas. ¶ Sed alia est difficultas ad rẽ. vtrũ linea ifinita possit eẽ in gñe quãtitatis. z si sic, nõ vĩr valere due rões sumpte ex infinitate. ¶ Rñ: nunq̃ȝ ad summũ in iferiori sequiẽ summũ in superiori, nisi illud inferius sit nobilissimũ cõtentuz sub R illo superiori. Sicut nõ sequiẽ, pfectissimus asinus. g̃ pfectissimũ aĩal: sed gña mãe sequiẽ, pfectissimus hõ. g̃ pfectissimũ aĩal: q2 hõ est pfectissimũ aĩaliũ. igiẽ nõ sequiẽ, optimũ siue pfectissimũ ens, ad pfectissimũ aliqd eoꝝ q̃ 9tinenẽ sub ente, nisi illd̃ sit simplr̃ pfectissimũ sub ente: quantitas aũt nõ est tale: nec aliqd alicuius gñis: q2 qd̃libet est limitatũ: imo nihil est tale nisi qd̃ est pfectio simplr̃, qd̃ ex se põt esse infinitũ: z id̃ nõ seqẽ. perfectissima quãtitas. g̃ pfectissimũ ens: nec ẽt seqẽ d̃ aliq̃ re alicuius gñis. lȝ tñ sequiẽ. perfectissima veritas vel bonitas. g̃ pfectissimũ ens. Ita g̃, cũ infinitũ ens nõ tm̃ dicat pfectionẽ summã sed ẽt non possibilẽ excedi: non sequiẽ, nisi infinitũ ens, nisi precise ad infinitũ tale: qd̃ est pfectissimuz in quo est rõ entis. qd̃. s. dicit pfectionẽ simplr̃. Et id̃ lȝ esset quantitas infinita in ratione quantitatis: cuȝ tamen quãtitas non sit pfectio simplr̃: nõ sequitur q sit infinitum ens: q2 nõ sequiẽ q sit ens qd̃ nõ põt excedi in pfectiõe. eẽt igiẽ infinita linea in genere quantitatis: q2 esset limitatum ens simplr̃ z excessuȝ simplr̃ a pfectiori ente: sed infinitũ ens simplr̃, non põt esse in gñe. Et d̃ est: quia prima infinitas non tollit oẽm potentialitatẽ quã reqrit rõ generis: sed tm̃ ponit infinitatẽ scd̃m qd alicuius imperfecte entitatis: in qua, vt illa est bene põt eẽ cõpositio, in quocũqz gradu illa ponaẽ: sed secunda neĉio tollit oẽm potentialitatẽ: sicut prius declaratũ est. ¶ Contra ista obijciẽ: q2 tunc ponunẽ 9dictoria, 9cedendo cõceptũ cõez dictũ in quid de deo z creatura: z negando deũ esse in genere. Oĩs enim 9ceptus dictus in qd, si est 9ceptus cõis: vel est 9ceptus gñis: vel diffõnis: aliogn erũt plura p̃dicata q̃ȝ docuit Arist. in p̃ topicoꝝ. ¶ Ad istud dico. q nõ sũt 9dictoria: qd̃ pȝ auctoritatib9 Aug. 7. de tri. c. vbi p̃us: vbi negat deũ esse subam: z tñ 9cedit q pprie z vere est essentia: sed si esset cõceptus aliqs equiuocus essentie, vt

conuenit deo ⁊ creature:ita posset esse conceptus equocus
subẽ/⁊ posset dici sba sicut essentia. ¶ Similr Auicẽ.8.
meta^ce.c.4.vbi negat deũ esse in gñe concedit ipm ibi esse
sbam.i.ens non alio. Et q accipiat ens nõ equoce ab illo
conceptu s̃m quez dĩ de creatura/vĩ per ipm pmo meta^ce.
vbi dicit/q ens in se non hʒ pn^m. q̃propter scia nõ ingret
pn^a entis absolute: sʒ alicuius entis. Si aũt ens hẽet aliũ
conceptũ in deo ⁊ creatura/bene entis eẽt pn^m s̃m se:qꝛ en/
tis s̃m vnũ conceptũ esset ipm ens pn^m s̃m aliũ conceptum.
¶ Cũ aũt arguis.si est dictũ in qd.igit̃ est genus vel dif/
T.c.9. finitio. ¶ Rñ^o. Arist.8.meta^ce docet q̃le p̃dicatũ dictuʒ
in qd sit diffinitio.inducit eñi ibi ꝯ ideas Platonis dicta
antistenicoꝝ.quos in hoc approbat/dicentes terminũ eẽ
A.l.sube. rõnez longã. Et post subdit q̃re sbe ĩ est cuius contingit eẽ
terminũ ⁊ rõnez.puta cõposite:siue sensibilis fuerit siue
intellualis.primoꝝ aũt ex qbus hoc nõ est/supple diffi/
S nitio. Et subdit rõnẽ. Si qdem aliqd de aliquo signat rõ
diffinitiua.hoc oʒ intelligi virtualr nõ formalr/sicut als
Vide.8.di.3. dictũ est. Et subdit/opʒ h̃ qdeʒ esse vt mãm.illud vo vt
q.3.art^o.2.⁊ formã. Ex quo videt̃ ibi arguere q idea si poneret̃ non
alibi. esset diffinibilis:⁊ si rõ sua aliq̃ mõ valeret p̱p̱ simplici/
tatẽ idee/multo magis negaret ipse diffõnẽ a deo cuius
est sũma simplicitas:sequit igit̃ ex auc̃te eius q nihil est
dictũ in qd de deo vt diffinitio. Ex eodeʒ sequit q nihil
oĩno dĩ ð deo in qd vt genus.qcqd eñi hʒ genus põt hẽe
T.c.43. dr̃iam ⁊ diffõnem:qꝛ.7.met^ce.c.23.aut genus nihil est p̱/
Idem sensit ter spẽs.aut si est:est qdem vt mã: ⁊ tunc cui^9 est genus
Auer.7.me. opʒ ipm ponere posse hẽe dr̃iam tanq̃ formã.si igit̃ ali/
com.43.⁊ p^o quid est dictũ de deo inquit.arguendo ex auc̃te Arist.cõ
me.com.17. structiue nõ destructiue:sequit̃ q illud nõ sit genus nec
genus eẽ for/ diffinitio:sed cũ infers.est genus vel diffinitio:qꝛ Aristo.
mã vlem in nõ dixit eẽ alia p̃dicata in qd dicta.g̃ nõ sũt alia.arguis
po^a ad formã ab auc̃te destructiue.⁊ est fallacia conñtis. ¶ Sed dices/
spãlẽ.s.drĩaz tunc Ari.nõ tradidit sufficienter oĩa p̃dicata in qd dicta.
vt supra dcla ¶ Rñ^o.pħs in p̊ topicoꝝ distinxit p̃dicata p̱pter distin/
rauit doc.in ctionẽ p̱blematum.qꝛ diuersa p̱blemata hñt diuersum
hac qõne. modum terminandi ex diuersitate predicatorum: non
ergo enumerat ibi oĩa p̃dicata: qꝛ nõ dr̃iam specificã:sʒ
De hiis vide dr̃iam gñaleʒ collocauerit sub gñe:⁊ tñ drĩa specifica hʒ
diffuŝi^9 i.12. p̱priã rõnem p̃dicati. Spẽs ẽt hʒ p̱priaʒ rõnem p̃dica/
q.vlium doc. ti aliã a diffõne/alioqn male poneret Porphyrius qnqʒ
vlĩa. Non igitur sufficienter distinxit ibi Aristote.p̃dica/
ta:qꝛ distinxit oĩa de qbus problemata q̃renda reqrunt
spãlem artẽ terminãdi:qꝛ ã ibi intẽdebat tradere.trãscẽ
dentia aũt nõ sunt talia p̃dicata:qꝛ nõ sunt de eis spãlia
p̱blemata.problema eñi p̃supponit aliqd certũ:⁊ querit
T.c.59. dubiũ ex.7.me^ce.c.vlt. ¶ Ens aũt ⁊ res imprimunt̃ in aĩa
p̊^a impressione.s̃m Auic.p̊ meta^ce.c.5.⁊ ideo de conceptib^9
illis cõmunissimis nõ sunt p̱blemata per se terminabi/
lia. Nõ eñi igr̃ oportuit ea nũari inter p̃dicata p̱blematũ.
¶ Sed nunqd Aris.ista predicata gñalia nusq̃ docuit.
f.in pn^o.q.3 ¶ Rñ^o.ex.8.me^ce docuit nihil dici de deo vt genus/ex
Doc. auc̃te p̃allegata. Et tñ docuit vniuoce dici de deo ⁊ crea/
T.c.4. tura veritatem 2° meta^ce.sicut supra allegatũ est pn^a sem
piternoꝝ eẽ verissima:⁊ in hoc docuit entitateʒ vniuoce
dici de deo ⁊ creatura.qꝛ subdit ibi.2.meta^ce.q sic vnũ/
qdq; se hʒ ad esse sic ad veritatẽ.pʒ etiã s̃m eũ q si ens
dicatur de deo/q hoc erit in qd.g̃ in istis docuit implici/
te aliqd predicatũ transcẽdẽs dici in qd.⁊ nõ esse genus
T nec diffinitionẽ.⁊ aliq̃ p̃dicata transcẽdentia dici in q̃le/
vt verũ:⁊ non esse p̱pria:nec tñ accñtia/s̃m q ista vlĩa
cõpetunt spẽbus aliquoꝝ generꝝ:qꝛ nihil qd est alicuius
generis conuenit deo aliq̃ mõ. ¶ Docuit etiã idem aliquo
modo 4.º topicoꝝ.in fine/si sequit̃ aliqd semp ⁊ nõ con/
uertit̃:difficile est separare q nõ sit genus.⁊ subdit.põt

vel eo vt genere qd semper est conñs cum nõ conuertat̃: q̃si
dicat:hoc expedit opponẽti:⁊ subdit deinde.alio aũt p̱/
tendẽte nõ in oĩbus obedire.quasi dicat.hoc expedit re/
spondenti nõ concedere oẽ conñs nõ conuertibile esse p̃dicatũ
vt genus. ¶ Et si nõ loqueret̃ de predicato dicto in qd/
non hẽet apparentiaʒ illud qd ipse docet opponentẽ vti
tali vt genere.ergo innuit ibi q aliquid est cõe predica/
tũ dictũ in quid:qd non est genus. ¶ Et qd loquitur de
predicatione in quid/videtur per exempla sua/tranquil
litas est quies.predicatio enim in abstractis/non est pre/
dicatio in quale vel denominatiua.ergo ⁊c̃.

Ad argumenta

p̊ 2ª opi. ¶ Ad Dam. Rñ^o:
lʒ multa verba dicat in di/
uersis locis que vident̃ dicere deũ esse in genere:vnũ tñ
verbũ qd dicit in elemẽtario.c.8.soluit omnia.ibi eñi di/
cit sic. Suba que cõtinet supsubstantialiter increatã dei/
tatẽ:cognoscibilr aũt ⁊ contine oẽm creaturã/gñalissimũ
est genus.nõ igitur dicit substãtiã que est generalissimũ
cõtinere contẽtiue deitatem sicut continet creaturã:sed su/
persubstãtialiter. h̃ est accipiẽdo illud qd est perfectio/
nis in substãtia: que est genus:⁊ relinquẽdo illud qd est
imp̱fectionis.quõ dicit Auic.9.meta^ce deũ esse ens p̱ se.
¶ Ad Boetiũ dico.q nusq̃ inuenit̃ dicere in libello illo
q duo gñã manẽt in diuinis:nec breuiter gñã/nec diffe/
rẽtie generũ:nec ẽt modi eoꝝ:nec rões eoꝝ manẽt ibi:
qꝛ sicut gñã ⁊ ea que in eis sunt limitata sunt:ita ⁊ modi
⁊ rões eoꝝ/loquendo de rõnibus prime intentionis q̃ V
fundãt̃ in istis:qꝛ i limitato nõ põt aliqd fundari nisi li/
mitatũ.dicit tñ Boetius in libello suo de tri.c.6.q enu/ Lib.1.
meratis predicamẽtis hec siquis in diuinam p̃dicationẽ
conuerterit oĩa mutant̃ que mutari põt.ad aliqd vo oĩno
non mutat̃ ibi. Et infra.essentia continet vnitatem/relatio Cap.12.
multiplicat trinitatẽ. Et ex istis accipit̃ q innuat sbam ⁊
relõnez manere in diuinis. Sed expresse dicit ibi.q nec Cap.6.
suba que est genus/nec aliqd eius manet ibi.dicit enim/
cũ dicimus deus/subam signare videmur.sed eam q̃ sit
vltra subam.quõ Dam.subam dixit supsubstantialiter.
Intẽdit ergo q duo modi predicãdi sunt in diuinis.s.p̃/ Clarius vide
dicari relatiui ⁊ essentialis.quos modos Aug.magis ex/ in fine.q.se
primit.5.de tri.c.6.vel.10.ad se ⁊ ad aliud/⁊ oĩa predica/ quẽtis ad h.
ta formalr dicta de deo sub altero istoꝝ membroꝝ cõti
nent̃. Sed sub p̊ mẽbro continent̃ multa p̃dicata q̃ hñt
similẽ modũ predicãdi q̃litati ⁊ quãtitati:nõ ãt sola illa
que hñt similẽ modũ p̃dicandi illis que sunt de predica
mẽto sube/sub scdo aũt mẽbro continentur oĩa que habẽt
similẽ modũ predicãdi qbuscũq; relatiuis/siue sint rela
tiua proprie/siue nõ. ¶ Sed q̃re oĩa essentialia dicãtur
p̃cise predicari s̃m subam ⁊ ꝯ ea distinguant̃ predicata
dicta ad aliqd:cum tñ illa p̃dicata dicta ad aliquid tran/
seant per identitatẽ in subam sicut ⁊ alia. Rõ assignabit̃
in sequẽti qõne de attributis.dubitatiõe scda ꝯ solõnem
p̊ncipalẽ. ¶ Ad Auer.dico.q non videt̃ hẽc intentionẽ X
magistri sui Arist.qꝛ Arist.in.c.3.illius decimi querit.an T.c.8.
in substãtijs sit aliqd vnũ qd sit mensura alioꝝ.an h̃ ipʒ
vnum. ¶ Et probat ex intentione ꝯ Platoneʒ/q non sit
ipsum vnũ:sed aliqd cui cõuenit ipm vnũ/sicut est de oĩ/
bus alijs generib^9 loquendo de vno/⁊ de oĩb^9 alijs men
suratis in illis gñibus. Et cõcludit in fine.quare si qdẽ in
passionibus ⁊ q̃litatibus ⁊ quantitatibus ipsum vnum
aliqd vnũ:sed nõ hoc ipsius substantia:sed in substãtijs
necesse est similr se hẽe:similr eñi se hʒ in oĩbus. Super
quã lrãm ponit Cõmẽtator verba p̃allegata. Sed si pri/
mus motor poneret̃ mensura ipsius gñis sube/hoc ipsuʒ
vnũ poneret̃ mensura:qꝛ p̊mus motor/p̱pter simplici/
tatẽ suam/multo verius esset hoc ipm vnũ/q̃ idea Pla/
tonis.

ronis. ¶ Quid igit̃ est mēsura pma illius gñis. ¶ Rñ: aliqua sba illius gñis p᷒ cui ɔuenit vnitas. nō est āt pmus motor mēsura itrinseca illius gñis sicut nec alioꝝ, q̃tenꝰ tñ āt est mensura extrinseca oīum: aliquo mō est īmediatius mensura subaꝝ, q̃ sūt pfectiora entia q̃3 accñtiū. que sūt remotiora ab ipsa: nullius tñ gñis est mēsura itrinseca. ¶ Ad pᵐ rōnē dico. q̃ si subaz abstrahas a creata ꝛ icreata, nō accipit̃ ibi suba vt est ɔceptꝰ gñis gñalissimi: qꝛ increate repugnat suba hoc mō: qꝛ suba hoc mō includit limitationē. Sꝫ accipit̃ ibi suba pro ente in se ꝛ nō ente in alio: cuiꝰ ɔceptus pōt est ꝛ cōior ɔceptu sube vt ē genus: sicut patuit p Aui. vbi supra. ¶ Ad aliā rōnē ɔcedo q̃ cōpositio rei ꝛ rei nō reqritur in ente in genere: sꝫ reqritur cōpositio realitatis ꝛ realitatis: quaꝝ altera pcise sumpta, in pmo signo nāc est in potētia ad alterā ꝛ pfectibilis per alterā. talis āt cōpositio nō pōt eē realitatis infinite ad realitatē infinitā: oīs aūt realitas in deo est infinita formalr: sicut supra declaratū est. ergo ꝛc̃.

y

Ad primum argᵐ pncipale, ɔcedo q̃ iste conceptus dictus de deo ꝛ d̄ creatura in qd ɔ̄dicitur per aliquos ɔceptus dicētes q̃le. ɔ̄hētes. Sed ipse ɔceptus dictus in qd nō est ɔceptus gñis: nec illi cōceptus dicentes q̃le sunt ɔceptus dr̃iaꝝ: qꝛ iste cōceptus qdditatiuus est cōis ad finitū ꝛ ifinitū, q̃ cōitas non pōt esse in ɔceptu gñis. Isti āt ɔceptus ɔ̄hentes dicūt modū itrinsecū ipsius ɔ̄cti: ꝛ nō aliquā realitatē pficientē illaz. dr̃ic aūt nō dicūt modū intrinsecū realitatis alicuiꝰ gñis: qꝛ in quocūqꝫ gradu intelligat̃ aīalitas nō pp hoc iuenit̃ rōnalitas vel irrōnalitas eē modus itrinsecus aīalitatis: sed adhuc intelligit̃ aīalitas in tali gradu, vt pfectibilis a rōnalitate vel irrōnalitate. ¶ Sed hic est vnū dubiuz. quō pt ɔceptꝰ cōis deo ꝛ creature realis accipi nisi ab aliqua realitate eiusdē gñis: ꝛ tūc vr̃ q̃ sit potētialis ad illā realitatē a qua accipit̃ ɔceptꝰ distinguēs tāq̃3 dr̃ic. sicut prius argutū est de ɔceptu gñis ꝛ dr̃ie: ꝛ tūc stat argᵐ superius factū pro pᵃ opi. q̃ si eēt aliq̃ realitas distinguēs in re ꝛ alia distincta, vr̃ q̃ res sit cōposita: qꝛ hꝫ aliqd q̃ cōueniat ꝛ quo differat. ¶ Rñ: q̃ qn̄ itellr aliq̃ realitas cū mō itrinseco suo: ille ɔceptꝰ nō est ita simplr simplex qn possit ɔcipi illa realitas absqꝫ mō illo: sed tūc est ɔceptus impfectus illius rei. pōt āt ɔcipi sub illo mō: ꝛ tunc est ɔceptus pfectꝰ illius rei. Exēplū. si eēt albedo sub decimo gradu intēsiōis, quātūcūqꝫ eēt simplex oīno in re: posset tñ cōcipi sub rōne albedinis tāte: ꝛ tūc pfecte ɔciperet̃ ɔceptu adeq̃to illi rei, vl̃ posset ɔcipi pcise sub rōne albedinis: ꝛ tūc ɔcipet̃ ɔceptu impfecto ꝛ deficiente a pfectiōe rei. ɔceptus āt impfectus posset eē cōis illi albedini ꝛ aliꝫ: ꝛ ɔceptus pfectus pprius eēt. reqrit̃ igitur distinctio iter illud a quo accipit̃ ɔceptꝰ cōis, ꝛ illud a q̃ accipit̃ ɔceptꝰ ppiꝰ, nō vt distīctio realitatis ꝛ realitatis: sꝫ vt distīctio realitatis ꝛ modi ppꝛij ꝛ itrinseci eiusdē: q̃ distinctio sufficit ad hn̄dū pfectū ɔceptū, vel impfectuz de eodē quoꝝ impfectus sit cōis, ꝛ pfectus sit pprius: sꝫ ɔceptus gñis ꝛ dr̃ie reqrunt distinctionē realitatū: nō tñ eiusdē realitatis pfecte ꝛ impfecte ɔcepte. ¶ Istō pt sic declarari. si ponamus aliquē intellm pfecte moueri a colore ad intelligēdū realitatē coloris ꝛ realitatē dr̃ie quātūcūqꝫ hēat pfectū ɔceptū adeq̃tū pme realitati: nō tñ hꝫ in ɓ cōceptū realitatis a quo accipit̃ dr̃ia: nec eꝫ: sꝫ hꝫ ibi duo obiecta formalia, que nata sūt terminare ɔceptꝰ pprios distinctos. Si autem tñ eēt distinctio in re sicut realitatis ꝛ sui modi itrinseci: nō posset intells hr̄e ppriū ɔceptū illius realitatis: ꝛ nō hr̄e cōceptū illius modi intrinseci rei: saltē vt modi sub quo ɔciperet̃: sꝫ ille modus nō ɔciperet̃: sicut de singularitate cōcepta ꝛ mō sub quo

Sic doc. in margine.

Nota q̃do aliq̃ intētio pdicat de. a. ꝛ. b. indifferēter ꝛ nō hꝫ vnū realr i re, ꝛ considerāt̃ sꝫ intelligunt̃ obīa formalia pᵒ diuersa in vna intētione pᵃ: sꝫ vtriqꝫ imperfecte.

Doctrina ari sto. ꝛ Auer. vbi supra.

dr̃ cōcipit̃: vt pꝫ alibi. Sed in illo pfecto ɔceptu hr̄et vnū obm adeq̃tū illi. s. rem sub mō. ¶ Et si dicas, saltē ɔceptus cōis est indeterminatus ꝛ potētialis ad spālēz ɔceptū: vt realitas ad realitatē. vel saltē nō erit infinitus: q̃a nullū infinitū est potētiale ad aliqd. Cōcedo. q̃ ɔceptus ille cōis deo ꝛ creature est finitus. hoc est nō est de se infinitus positiue: ita q̃ de se includat ifinitatē: qꝛ si eēt infinitus nō esset cōis de se finito ꝛ ifinito: nec est de se finitus positiue: ita q̃ de se includat finitatez: qꝛ tūc nō cōpeteret infinito: sed est de se indifferēs ad finitū ꝛ infinitū: ꝛ ideo est finitus negatiue. i. non ponens infinitatē: ꝛ tali finitate est determinabilis per aliquē cōceptum.

D. 1. q. 3.

Z

A. 1. re.

Contra. Conceptus ille nō est ifinitus † actus: sꝫ est obm formale: si est determinabile. igitur formalr finitū ꝛ potētiale. igit̃ nō est cōis rei ifinite. ¶ Ultima ɔ̄ña est negāda: qꝛ res infinita iperfecte intelligit̃ in obto fo̾ali finito, pro quāto illō obm infinitū natū eēt facē in itellu tale obm formale si diminute moueret, sicut ꝛ obm creatū, diminute mouēs natuꝫ est facere idē: ꝛ ideo est cōe vtriqꝫ, q̃si silitudo cōis ꝛ imperfecta. ¶ Cōtra. res ifinita nō est aliqd finitū. deus est illō obꝫ, si illō predicat̃ in qd de deo sicut hō est aīal. Silr deus non est aliqd potētiale. ¶ Rñ: q̃uis cōpositio apud intellectū sit ɔceptuū, tñ est p re extra: sicut signa accipiūt̃ pro significatis: ꝛ sicut plures ɔceptus pñt eē signa eiusdē rei: sꝫ vnū cōe, aliō ppriū: ita cōpositio illoꝝ ɔceptuū est signū idētitatis signatoꝝ p ipsos ɔceptus: qꝛ q̃ significatū per ɔceptū finitū, vt p signū cōe est id ipm qō significat̃ p ɔceptū dei: iō hec est vera: deus est ens, cōponēdo ɔceptū finitū, apud intellm, cōceptui dei: sꝫ nō est pro finito signato sꝫ pro ifinito cōiter † signato. Tūc ad istā ppōnē deus est hoc obm ens. ¶ Rñ: deus est illud qō per hoc signū, ens, vt per signū cōe signat̃: ꝛ iō apud intellectū hec cōpositio est vera. deꝰ est ens: q̃ cōpositio est signū illius idētitatis. Cū dicis: deus nō est aliqō finitū. verū est loquēdo de idētitate in re: que. s. est signata ꝛ signatoꝝ: loquēdo aūt de esse vt est cōpositio apō intellm, q̃ de deo in cōpōne nihil pōt pdicari qō est apō itellm signū finitū, falsuꝫ est. ¶ Exēplū huiꝰ. hō est aīal: aīal apō intellm vt est ibi obm formale, est ens diminutū. ¶ Cōtra. nullū ens diminutū est verū de sorte existe in re. igit̃ hec est falsa. sortes existens est aīal. ¶ Rñ. compositio semper fit conceptuū, ꝛ est signuꝫ, ꝛ signatoꝝ: sed est pro obiectis mālibꝰ que significant̃ per ɔceptus, ꝛ pro idētitate, que signat̃ per cōpositionem: ita q̃ si identitas est signatoꝝ. i. obiectorum materialium compositio est vera conceptuum, qui sunt formalia obiecta.

A. 1. finitus.

Aa

A. 1. significat.

¶ Sed si arguas. q̃ realitas a qua accipitur est finita: non sequitur: nō enim accipit̃ ab aliqua realitate, vt conceptus adequatus realitati: siue vt perfectus conceptus illi realitati adequatus: sed vt diminutus vel imperfectus: intantū etiā q̃ si illa realitas a qua accipit̃ videret̃ perfecte ꝛ intuitiue: intuens ibi non hr̄et distincta obiecta formalia. s. realitatē ꝛ modū: sed ideꝫ obm formale: tñ intelligens intellectione abstractiua, pꝑter intellectionis illiꝰ iperfectionē pōt vnū hr̄e pro obiecto formali: sꝫ non habeat alterū. ¶ Istō etiā pōt vlterius declarari, si cuiuslibet vl̄is ponitur esse ppriū indiuiduū: puta in re ppriū indiuiduū aīalis: propriū indiuiduū hominis ꝛc̃. tunc nō tñ conceptus gñis est potētialis ad cōceptū dr̃ie: sed ppriū indiuiduum generis est potentiale ad proprium indiuiduum differentie: si autem accipiamus proprium indiuiduū huius ɔceptus ens: qō indiuiduū est in deo: ꝛ pprium indiuiduū huius qō est infinitū: idē indiuiduuꝫ est: nec est potentiale ad seipsum. ¶ Sed saltez queres:

Bb

qre entitas non hz propriū indiuiduū in re qḋ sit in potē tia ad indiuiduū determinantis: vt primo intelligat̄ hoc ens, q̄z infinitum. ¶ Rn̄º. q̄ qn̄ aliqd est de se esse, ⁊ non tn̄ capax illius esse: tunc etiā est de se hn̄s quālibet cōditionē necīo requisitam ad esse. ens aūt, vt conuenit deo. s. ens per essentiā est ipz esse infinitū ⁊ nō aliqd cui tn̄ cōuenit ipsum esse: ⁊ ideo ex se est h, ⁊ ex se infinitum, vt q̄si per prius intelligat̄ aliquo mō infinitas esse modus entitatis per essentiā, q̄ ipm intelligat̄ esse hoc: ⁊ iō non opz querere quō hoc ens sit ifinitū, q̄si prius cōueniat sibi singularitas q̄ ifinitas, ⁊ ita est vlr in his que pnt esse entia per essentiā: non per pticipationē: tale pmo determinat̄ ex se vt sit tale per essentiā: ⁊ vt sit infinitū tale ⁊ vt sit h de se. ¶ Et si arguis. indiuiduū includit indiuiduū. ergo cōe includit cōe. g̃ si hoc ens includit ifinitatē hāc: ⁊ ens in cōi includet infinitatē in cōi. ¶ Rn̄º. p̄ña non valet:
Cc qa indiuiduū includit pfectionē aliquā quā non includit cōe: ⁊ per illā pfectionē potest formalr includere ifinitū: ⁊ tn̄ cōe, ex rōne p̄ceptus cōis nō includit illū vt p̄ceptū inclusū: sed est aliquo modo determinabile per ipsum. ¶ Ad Auic. 2. meta. p̄z per ipm. 8. meta.: vt dictū est. ¶ Ad Dam. 5. c. p̄z per magrm dist. 19. q̄ ponit ibi spēz pro aliqua siliudine spēi ad indiuidua. est tn̄ maior dis
Lib. 7. c. 4. similitudo fm Augm. ⁊ ideo Augus de trini. negat ibi spe
Dd ciem sicut ⁊ genus. Un̄ illa diffinitio Porphyrij. spēs dī que p̄dicat̄ de pluribus in qd. dz intelligi q̄ in illis pluribus plurificet̄ spēs fm nām: in psonis at̄ diuinis nō plurificat̄ nā diuina. ¶ Species etiā fm se hz realitatē correspondentē sibi potēnalē ad ppriā realitatē indiuidui. eēntia diuina nullo mō est potentialis ad relōnē sicut dictū fuit supra di. 5. q. 2. ¶ Ad vltimū de sapiētia. dico q̄ nō est spēs gn̄is vt transferatur ad diuina: nec fm illā rōnem transfert̄: sed fz rōnē sapientie vt est trāscēdēs. quō aūt tale pōt esse transcendēs dictū est superius in sol. principali arti. 3. ¶ Dubiuz tn̄ est de hac sapia que est in nob. vtrū sit indiuiduū sapie transcendentis ⁊ q̄litatis, an alterius tn̄. q̄ non vtriusqz videt̄: q̄r nihil idē cōtinet̄ sub diuersis predicatis dictis in quid ō eo nō subalternis. sa
Ee piētia aūt transcendēs ⁊ q̄litas non subalterna sūt. g̃ ⁊c. ¶ Itē sapia transcendēs est passio entis. g̃ ens nō dī de
Ff ea in qd, nec econuerso. ex di. 3. igit̄ nec aliqd in quo in
q.3. cludit̄ sapientia transcendēs includit ens in qd: q̄r tūc illud esset ens per accn̄s. includeret eniz essentialr rōnem subiecti ⁊ passionis, que nō faciunt aliquid vnū per se: sz tn̄ per accn̄s. ¶ Si hec argumēta valent vnū videtur dandū. s. q̄ sapientia in nobis, vel sit tn̄ indiuiduū sapiētie transcendentis, vel tn̄ generis qualitatis.

¶ Non videtur dandū scdm: q̄r tunc non esset in nobis perfectio simplr: qḋ videtur contra Aug. 15. de trini. c. 4. Omnis circa nos creatura clamat ⁊c. ¶ Si primū det̄. ergo non ois habitus formaliter est in genere qualitatis: sed omnes sunt transcendentes, qui importāt perfectionem simpliciter.

Questio. IIII.

Quarto quero vtrum cū simplicitate dei possit stare aliquo mō distinctio pfectionū essentialiū, p̄cedēs aliquo mō oēm actū intell's. Arguo q̄ non. Aug. 15. de tri. c. 5. Non sicut in creatura sapientia ⁊ iustitia sunt due q̄litates ita in deo: sed que iu
7. meta. c. 43 stitia ipsa est ⁊ bonitas. Ex hoc arguo. p̄dicatio in abstractis non est vera nisi sit per se primo mō. g̃ ista. sapia est veritas. est per se pmo mō. Et ita nullo mō est distinctio inter subiectū ⁊ predicatū. sed subiectū per se includit p̄dicatū: q̄r hoc pertinet per se pmo modo. g̃ ⁊c. ¶ Cōtra Dama. lib. 1. c. 4. si iustū si bonū si quid tale dixeris, non naturā dicis dei: sed que circa naturā. dicis aūt aliqd qḋ p̄cedit oēm actum intellectus. g̃ ante opus ⁊ actum intellectus est aliqd in deo qḋ non est formaliter natura.

In ista questione sunt multe opiones quas non oēs intēdo recitare: sz due sunt tenētes p̄clusionē negatiuā: que tn̄ inter se differunt vel p̄dicunt. quaꝝ vtraqz ponit q̄ cū simplicitate dei nō stat distinctio attributoꝝ aliq̄ nisi tn̄ rōnis. ¶ Sed pª Tho. p. q. ... cum alibi ⁊ alios.
ponit q̄ nec illa pōt hāi nisi per respectū ad extra. ¶ 2ª ponit istā distinctionē rōnis posse haberi absqz respectu
A ad extra. Prima innititur isti rōni. q̄cūqz in vno extremo est dīa rōnis cui correspōdet in alio extremo differentia realis, distinctio vel dīa rōnis sumit̄ p cōparationē ad distincta realiter. ¶ Exemplū de distinctione fm rōnē dextri ⁊ sinistri in colūna, que sumitur per respectū ad distinctionē realē eorū in aīali, silr de distinctione rōnis in puncto vt est pn̄m ⁊ finis. que distinctio sumit̄ per respectū ad lineas realr diuersas. Sed attributa diuina hn̄t in creaturis aliqua re distincta sibi corn̄dētia: vt bonitas bonitatē: sapientia sapiam: ⁊ alia, que vere dicunt̄ attributa, per que excludunt̄ quedā pprietates diuine: vt sempiternitas ⁊ eternitas que pprie nō sunt attributa. g̃ ⁊c. Adherentes huic rōni tenent q̄ sic distinguuntur Herueᵒ ... lis. qre ali... antiquos ⁊ spāir Dam. qū. 5. q. 1. ⁊ ...
attributa per respectū ad intellm nr̄m: inquātū q̄ illis correspondentibus in creaturis circūscriptis, nō nisi vnicus p̄ceptus ⁊ simplex posset formari ō essentia diuina: que vnico nomine exprimeret̄. nā alia noia si iponerent̄, aut eēnt noia synonyma: q̄r idē re ⁊ rōne esset eis corn̄dens: aut vana, q̄r nihil eis corn̄deret. ¶ Modus eoꝝ ponendi est talis. oībus rōnibus attributorū, que. s. dicūt pfectiones in deo ⁊ in creaturis: corn̄det in deo vnitas essentie, non fm esse qḋ absolute hz, vt dictum est: sed fm respectū quē hz ad creaturam, nō in gn̄e cāe efficientis. sic enī nullū sumit̄ attributū, vt sapientia q̄r sapiaz facit. nec ēt ad remouendū aliqd a deo quos duos modos videt̄ dicere Auic. ⁊ Rabbi moyses. Sed inquantū essentia diuina cōparat̄ ad creaturas fm rōnem cause formalis integritatē ois pfectiōis in se p̄tinēs, que disperse ⁊ impfecte est in creaturis: ⁊ p hoc est essentia illa ab oībus diuersimode imitabilis. ¶ Ultra ista opi. dicit, q̄ pluralitas pfectionū attributaliū vt est in eēntia diuina est q̄si in potētia: vt aūt est in conceptu intell's est q̄si in actu. Exemplū de vli in re ⁊ in intellu: sz diuersimode hn̄t eē ista plura in diuersis itellectibus. In diuino qdē ⁊ beato creato ex plenitudine pfectiōis illius essentie simplicis, ipsa cōcipit̄ fm diuersas rōnes: ⁊ ex hoc p̄uenit, multitudo cōceptuū fm actū in intelligētia: sed ab intellu lumine nālī intelligēte p̄cipiunt̄ a posteriori inquātū ex pfectionibꝰ realr diuersis in creaturis format p̄ceptiones ⁊ pfectiones corn̄dentes in deo proportionales. nullus tn̄ intell's sine respectu ad illa pportionalia eas actu intelligit: siue ab illis pportionalibus intelligat eas: vt tertius intell's: siue non: sed ex essentia, vt pmus intell's ⁊ secūdus. limitate aūt pfectiones inquantū actu in itelligentia sunt, dicunt̄ rōnes: ⁊ dī hic rō, cōceptio pfectionis determinate ex respectu ad determinatā sibi in creatura corn̄dētē. Godfre. q̄l. 7. q. 1.
¶ Alij declarant istā positionē sic. q̄ sic intell's diuinus apprehēdens suā essentiā fm rem vnā ⁊ simplicem. virtualiter tn̄ oīum pfectiones quātācūqz limitatas ⁊ determinatas absqz limitatiōe ⁊ defectu p̄tinērē: pp qḋ est imitabilis a q̄buscūqz rebus q̄scūqz pfectiones limitatas importantibꝰ: itelligēdo illā essentiā vt vnā fm rem. intelligit tn̄ illā aliq̄ mō multiplicē fz rōnē. vel itelligit in vna re multa fm rōnē inquātū apprehēdit eam sub alia rōne imitabilē a leone, ⁊ sub alia rōne ab asino: ⁊ h inq̄tū asinus Nō est in ... gia ... tur.

asinus ⁊ leo ꝯm diuersas pfectiones diuersoꝝ graduum ipsaꝫ pfectionē diuinā sunt pticipantes ⁊ imitantes vel apti imitari. Ita intell's diuinus suā essentiā ꝯm reꝫ simplicē: virtute tñ oīum entiū pfectiones simplices ⁊ absolutas absqꝫ limitatione ⁊ defectu ꝯtinētē apprehendēs, vt pp eminētiā sue pfectionis eisdē pfectionibus eminētius est pfecta: itelligit illā essentiā vt vnū ꝯm reꝫ: ⁊ multiplici pfectiōe ꝯm rōnē differētē. pfectā. Et si nō apprehēderet ꝙ creatura diuersis pfectōibus realr differētibus pficeret, inquātū est bona ⁊ sapiēs siue ꝙ iste diuerse pfectiones iportant in creatura nō apphēderet se sub alia rōne pfectū sapia: ⁊ sub alia rōne pfectum bonitate. Nec apprehēderet dñam rōnis iter suā sapiam ⁊ suam bonitatē, nisi apprehēderet dñaꝫ ꝫ rē sapie ⁊ bonitatis in creatura: aliogn ab vno eodē mō se hñte ꝯm reꝫ ⁊ ꝯm ꝯceptū. sumeret vnitas ⁊ pluralitas. Cū igit eēntia diuina vt in se ꝯsideraī nō sit nisi aliqd indistinctū oīno simplex re ⁊ rōne, nō pōt dici ꝙ absqꝫ cōparatiōe ei⁹ ad aliqua in qb⁹ iuenit diuersitas rei vel rōnis talis distinctio eē possit: qꝛ cum apprehēdit illud qð est oīno simplex ⁊ vnicū sub rōne q̄ sibi cōpetit ꝯm se ⁊ absqꝫ hītudine ad aliqd in quo sit aliq̄ distinctio: sic apprehēsuꝫ nō est nisi vnū ꝯm rē: ita nō pōt apphēdi nisi ꝯm vnā simplicē rōnē. Nec ēt illa. s. intelligibile ⁊ itelligēs, pōt circa essentiā suā apprehēdere vt dña q̄dā ex cōparatiōe eoꝝ adinuicē. vel vt mutuo se respiciētia: nisi iaꝫ in sua dña existere supponant, siue quādā dñaꝫ iportātia. Que enī apphendunt vt q̄dā dña mutuo se respiciētia: ⁊ que ēt opōne intell's vt dña adinuicē cōparant: iam in sua dña existere supponunt. Que āt ex opatione rōnis vel intell's habēt ꝙ sint q̄dā entia ꝫ rōnē ⁊ adinuicē rōne dña: nō pñt dici ꝯstitui in tali suo eē ⁊ hēc dñaꝫ hanc ꝯm rōnē ex cōparatione eoꝝ iter se p operationē rōnis vel intell's: immo ista 2ª opatio pmā necio ꝓsupponit: ita ꝙ ꝓ per opōneꝫ vnā rōnis, in tali eē distincto ꝯstituūt. ⁊ 2ª p aliā opationē itell's sic distincta adinuicē cōparant. sicut enī cū res vere absolute cōparant adinuicē, supponunt hēc esse distinctū ꝯm rem. sic etiā cū res rōnis adinuicē cōparant: ꝓsupponunt hēc distinctū esse ꝯm rōnē. igit si intell's diuinus apprehēdit essentiā suā vt differentē ꝯm rōnē ab attributis: ⁊ ēt apprehēdat ipsa attributa vt dña ꝯm rōnē: ⁊ sub hac dña ista adinuicē cōparat in ipa ꝫ se actualiter sunt illa vt sic dña: ⁊ sub sua actuali distinctiōe quā sic hñt ꝯm se: mouēt intellm diuinū, vt ipsa sic distincta ꝯcipiat ⁊ adinuicē cōparet: hoc aūt nō videt cōueniens.

¶ Rō ista ꝯfirmat: q̄cūqꝫ enī differūt aut hñt dñam ꝫ se vel ex seipsis formalr p illud qð sunt ꝯm seipsa absqꝫ cōparatione ad aliq̄ realr dña. ⁊ ista differunt ꝯm rē: aut hñt pluralitatē siue dñam ex cōparatione ad aliq̄ realr dña: ⁊ ista differūt rōne. Et h̄ pꝫ in creaturis. Nā supposita vnitate forme specifice ꝫ rē in illa distingunt intell's rōnē gñis ⁊ dñe, q̄ dñr nō diuerse res: ꝫ diuerse rōnes. Sꝫ h̄ diuersitas nō posset accipi i illa re vna ⁊ simplici nisi p itellm cōparet ad aliq̄ realr dña, ⁊ ꝫ quēdā ordinē illi vnice rei ꝯueniētia. Unū ⁊ idē ēt nō hēt diuersas rōnes veri ⁊ boni nisi intelligere ⁊ velle illud vnū ⁊ ideꝫ subto, cēnt alicubi actus realr diuersi ⁊ adinuicē ordinati. ¶ Hoc ēt pꝫ in deo: qꝛ circūscripta cōparatiōe oīmoda ad diuersas essentias creaturarū realē diuersitatē importantiū: essentia diuina nō apprehēderet ab intellu diuino sub rōne diuersaꝝ ideaꝝ vel formaꝝ sola rōne differētiū: ꝫ sub vna rōne simplici oīno idistīcta. ¶ Et hoc est itētio Cōm⁹. 12. meta. com. 39. vbi loquēs de mā hac dicit ꝙ vita sapia ⁊c. dicunt ꝓprie de deo: qꝛ de⁹ dī ꝓpe ⁊ vere viuens ⁊ sapiēs ⁊c. talia āt ⁊ ꝯsimilia q̄ significant p

Vide Comentatorē ibi ostendit: quia hoc. minime vt ista dicta sunt.

modū dispōnis ⁊ dispositi in reb⁹ imālib⁹ reducunt ad vnū in esse: ⁊ ad duo in ꝯsideratiōe. intell's eniꝫ natus est diuidere adunata in esse. sed in reb⁹ cōpositis, cū disponit cōpositū p formā: aut cū disponit hñtē formaꝫ p formā, itelligit vtraqꝫ adunata aliq̄ mō ⁊ dña aliq̄ mō: cūꝫ aūt fuerit ꝯsiderata dispō: ⁊ dispositū in rebus imālib⁹: tūc reducunt ad vnā intētionē oīb⁹ modis, ⁊ nullus modus erit quo predicatū distinguat a subiecto extra intellectū. s. in esse rei: ꝫ nullā differentiā intelligit intell's iter ea in essendo nisi ꝯm acceptionē. s. qꝛ idē accepit dispositum ⁊ dispositionem vt duo, quoꝝ ꝓportio est adinuicē sicut ꝓportio predicati ad subiectū. intell's enim pōt intelligere idē his duobus modis ꝯm similitudinē ad propositionem cathegoricam in rebus compositis: sicut intelligit multa per similitudinem.

Contra istā positioneꝫ pmo arguit sic. Quicqd est pfectionis simplr in creaturis, ꝓncipalius est in deo ex se: ⁊ nō ex respcū aliq̄ ad ex̄: attributū ē simplr pfectionis in creatura: ita ꝙ simplr est melius ipꝫ q̄ꝫ nō ipsum. g̃ ⁊c. ꝓbatio maioris. pfectū semp est independens ab impfecto, sicut impfectū depēdēs a pfecto. attributalis aūt pfectio in deo est pfecta: in creatura imperfecta. Silr nō esset ifinite pfectiōis simplr: nisi eēt ꝯtinēs oēm perfectionē simpliciter sine respectu ad extra. Minor declaratur sic: qꝛ eniꝫ qðlibet creatū in esse qdditatiuo est limitatū: ⁊ q̄libet pfectio ei⁹ sibi essentialis: ið a nulla tali sumit attributū. pari enī rōne a q̄libet eēntia creata assumeret attributū: sed ab illo qð est pfectio accidentalis creature: siue in bene esse ei⁹, sumit attributū, qð dicit pfectionē simplr in subiecta sbā: qꝛ lꝫ vt nā q̄dā hēat gradū limitatū: tñ vt pficiens aliud in hñ esse ei⁹, nullaꝫ limitationē iportat: ⁊ sic est attributū. sic ēt in deo nō notat pfectionē pmā: sed q̄si accñtalē in bene esse. vñ Aug. 15. de tri. c. 5. Si dicim⁹, sapiēs, speciosus, potēs, spūs, bonum qð nouissimū posui vt significare sbam: cetera vo hui⁹ sbe q̄litates. ¶ Itē 2° sic. Illa nō distinguūt p respectū ad extra: quoꝝ qðlibet ꝯtinet essentiā diuinā ꝫ oēm rōnē pfectionis idealis: sed qðlibꝫ attributū ꝯtinet essentiā diuinā ꝯm oēm rōnem perfectionis idealis. g̃ ⁊c. minor ꝓbatur: qꝛ rō idealis corrñdet pfectioni creature: inquātū ea perficit in eē qdditatiuo: ⁊ p ꝯñs sub rōne illa qua essentia illa est limitata. vnde ⁊ ꝯm diuersos gradus limitationis creaturarū distinguunt idee. nō aūt inquātū ista essentia est pfecta simplr: qꝛ sic corrñdet oīb⁹ vnū attributū in deo, vt bonitas: aut pfectio simplr. ex hoc apparet ꝓbatio minoris: qꝛ enī qðlibet attributū est perfectio simplr. Ex declone minoris ꝓbationis prime: sequit ꝙ qðlibet est imitabile ab oī gradu limitato. ꝓbatio maioris. tum qꝛ ꝯtinēs oēm ideā eq̄lr vꝫ respicere oē ideatū: ⁊ ita p respectū ad nullū pt distingui ab alio: qꝛ silr respicit qðlibet. vñ sapia attributū, nō magis respicit sapiam ideatā q̄ꝫ colorē ideatū: qꝛ vtrūqꝫ eque est limitatū: nec ab vno mag sumit attributū q̄ꝫ ab alio. ¶ Itē 3° sic. Distinctio attributoꝝ fundamētū est respectu distinctionis emanationū ꝑsonaliū: qꝛ filius ꝓcedit nāliter nascendo, tanq̄ꝫ verbū ꝯceptū in itellu. spūssctūs ꝓcedit libere spirādo, tanq̄ꝫ amor ꝯceptus in volūtate: ⁊ nō vt verbū: qð nō pōt esse nisi esset aliq̄ distinctio intell's ⁊ volūtatis ad intra: sed ꝓductio ꝑsonaꝝ ad nihil extra necio cōparat. g̃ ⁊c. ¶ Itē 4° sic. Deus intelligit essentiā suā iquātū vera: nō inquātū bona: ⁊ vult eā inquātū bona: nō inquātū vera: ab eterno ēt intellexit se intelligere essentiā, ⁊ velle eā: silr sine respcū ad extra: qꝛ iste actus ꝯsequit immātitatē nālē. g̃ sine tali respectu includit essentia sua rōnem veri ⁊ boni: ⁊ silr rōnem intelligētis ⁊ intellecti: volentis

B

C

Vide. 3ª. vl. huius ad B.

D

τ voliti/formalr distinctas.g τc.¶ Itē 5° sic. Beatitudo diuina ꝯsistit in ei⁹ actibus pfectis intellꝰs τ volūtatis:ꝫ oīa attributa diuina sese mutuo respiciūt in pficiēdo act⁹ illoꝝ:vt patebit. beatitudo aūt dei a nullo respcū dependet ad extra.g τc. ¶ Cōtra rōnē ei⁹,maior est falsa. Tū qz ita distinguit̄ essentia diuina rōne ab attributo:sicut vnū attributū ab alio.nūqd sequit̄.g essentia vt essentia nō est ibi nisi ex respectu ad extra. Tum:qz bonū τ veꝝ in creatura distinguunt̄ distinctione rōnis.a qbus igit̄ re distinctis sumit̄ hec distinctio:a nullis:ꝫ a vero τ bono in deo:que rōne differūt. Tum 3°:qz vbi est mera distinctio rōnis nō reqrit̄ respectus ad aliqd extra:sicut est in diffōne τ diffinito:τ talis est distinctio in attributis/ꝗlia sunt obta intelligētie diuine dīa rōne:ꝫ sint vnius actus intelligēdi in deo. Quādo enī reqrit̄ respectus ad extra: tūc distinctio prim est ab intellectu:pim aliūde:τ hoc vl̄ a diuersis circūstantibus ex̄ diuersimode:vt pꝫ in exemplis adductis de colūna τ pūcto:vel ab eodē diuersimode circūstante/vt in 2ª instātia pꝫ ꝯ maiorē. ¶ Itē ꝯ minorē illi⁹ rōnis arguit̄ sic. Cū oīa attributa ptineāt ad intellectū τ voluntatē/que sunt pn̄ emanationū:ad psonas distinctas realr pōt reduci distinctio attributoꝝ:ita q illa q ptinent ad intellectū/hn̄t respectū ad gignitionē verbi.q aūt ad volūtatē hn̄t respectū ad spirationē:vt sicut intellectus creature nālis nō distinguit hec τ illa nisi ex respectu ad aliq̄ in creaturis ad quas reflectit oēꝫ suū intellꝫ. sic intellectus diuinus τ beatus ex respectu ad personas ad quas dirigit omnem suum intellectum.

f. In opione sequenti.

E

¶ Arguit̄ talr. pma ꝑpositio/vnū in re est multa in intellectu. 12. meta^{ce} Cōmētator. Intellꝰs natus est diuidere q̄ sūt vnita in re:rō est.cā vna pōt habere multos effectus equocos/qz nullus adequat virtutē cause;cōceptio/siue intellectio/est effectus equocus respectu obti. ¶ 2ª ꝑpositio/due intellectiones hn̄t duo obta formalia.s.in esse cognito/ꝫ habeant idē obm māle in re/vel hn̄t idem obm sub alia τ alia rōne:τ tunc est dīa rōnis tm̄:nō aūt obtorū formaliū. Ex istis sic supposiri ex di.3. Cū creatura pt aliquē ꝯceptū propriū dei absolutū causare in intellu nostro/vel ille erit vnicus tm̄ rōne differēs/siue sit cōparatio intellꝰs ꝫ rōnes logicas/siue ad extra:vel est ꝯ absolutū ꝯceptum aliud τ aliud/vbi tm̄ relō rōnis/vel erunt multi cōceptus hn̄tes plura obiecta formalia/que sūt diminute idē obm in eē cognito. Quia relones eius vt excedentis. Primo mō facile est saluare distinctionē attributoꝝ in omni intellu/ēt diuino qz oīs pōt idē absolutū sub alia τ alia relone rōnis intelligere ad extra/pꝫ/τ non minus ad itra ad psonas/siquidē essentia intelligit̄ a deo differre rōne a psona. Sed tunc sciendo oīa attributa de deo/nō est sciētia realis:qz idē obm formale de se nō scitur:ꝫ est ꝑbatio pme † vbi euidēter ē sub rōne/si hꝫ rōnē 2^{am} de se non est pp rōneꝫ sub qua intellr/que aliquo mō distinguit ipm a se absolute intelligēdo/vel sub alia rōne. Scdo mō pn̄t poni plures ꝯceptus absoluti. Sed hoc vr̄ difficile ista distingui in intellu beato/qz nō est nisi vnicū vt existēs infinitū ab illo. Itē vnū obm per se hꝫ in intellu cui est psens in se/vnū ꝯceptū adeq̄tū sic ꝫ virtuteꝫ illius intellꝰ:alioqn nō pōt se ostēdere illi sicut est intelligibile. Cōtra oēm cōceptū hn̄ poseꝫ de ista. Istō † pōt cārē:τ si aliud puta effectus eius/pōt cāre impfecte/non pōt cāre pfecte. Iteꝫ alias aliqd nūc cognosceatur de deo/qd in patria nō videret̄. Itē theologia nulli intellectui erit scia/non nr̄o/ꝑpter fidē:nō beato/pp vnicū conceptū. Theologia est cognitio de deo eoꝝ que sibi in eē/solū intellectui diuino est nālr notū.igit̄ eoꝝ q̄ huic eēntie vt hec est/per se/isunt/cuius sūt ꝑprietates psonales/

a.l. Arcōm⁹ c.39.

A.l.econtra.

A.l.pūmi.

A.l.hic.

A.l.ista.

actus notionales attributa sub rōnibus/que hic sūt.si nō tenet̄ distinctio realis aliq̄ vel obtoꝝ formaliū. Et 3° aliqui respectus aptitudinales ad creaturaꝫ/vt creatiuus/τ resuscitatiuus remissiuus peccatoꝝ retributiuus. ¶ Cōtra pᵐ/nihil ibi icst per † se:vt videt̄ rōne essentie qz nūc cōe tribus. ¶ Contra 2ᵐ/qualr metaphysicus cognoscit ista. ¶ Contra 3ᵐ/sunt respectus rōnis in potētia. ¶ Cōtra pmā ꝑpōneꝫ oium. Angelus naturaliter nouit eam/ vt hanc/ꝫ nō vidit hanc/vt hāc.g potuit hre theologiaꝫ. Item quilibet ꝯceptus de ea est proprius illi/qz non cōmunis.quare de ea vt est h̄.

A.l.gsone.

De h.2.sen. dist.3.q.9.

Alia est positio que dicit q essentia diuina absolute ꝯsiderata/inquantū nā aliqua vel essentia/nullā hꝫ distinctionē rōnis:nisi quasi in po^a. Cōmēta. 12. meta^{ce}. Multiplicitas rōnum in deo nō est nisi in intellu tm̄:nō in re. ꝯsiderata aūt nō in se ꝫ inq̄tū veritas. put.s.hꝫ eē in intelligētia/pt duplr accipi. aut inquātū mouet intellm̄ q̄si simplici intelligētia:τ sic adhuc ꝯcipit̄ per rōnem sue simplicitatis:nec hꝫ aliquaꝫ pluralitatē:nisi quasi in po^a:aut inquātū intellꝰs post istā apprehensionē negociat̄ circa ipsaꝫ pluralitatē attributoꝝ/q̄si reducēdo ipsam de potētia ad actū. Primo mō intellectus nālis ad ipsaꝫ nō ptingit:sed ꝯcipit ipsaꝫ paulatim in attributis cōceptis ex creaturis/fm̄ istā opionē. Secūdo mō.intellꝰs beatus q̄si pᵃ actiōe intelligendi capit eaꝫ. Tertio mō.q̄si intellꝰs idē cōponēs τ diuidens:τ intellꝰs diuinus vnico τ simplici intuitu distinguit rōnes cōtentas in essentia/que ex sua pfectiōe sūma oēs pfectiones simplr/sola rōne vel opatione intellꝰs distinctas/cōtinet. ¶ Iste rōnes attributoꝝ/q̄s intellꝰs de simplici eēntia fm̄ diuersos ꝯceptus format/nō sūt nisi respect⁹ fundati in eēntia:qz ꝯceptū † pluriū absolutoꝝ intra eā impedit simplicitas/τ sunt ꝯcept⁹ plures:ne ꝯceptus sint synonymi/τ in essentia:ne sint vani:sed nō sunt respect⁹ ad extra vt ꝑbatū est:sed ad itra.sic g oīa attributa diuina ptinet ad intellectū vel volūtatē:que ad intellm̄/mutuo ad intra se respiciunt.silr q̄ ad volūtatē/mutuo se respiciunt:inquātū hec τ illa cadūt sub apprehēsione intellꝰs: qui intellꝰs p simplici intelligentia ꝯcipit essentiā vt eēntia est.deinde negociādo circa eā ꝯcipit.vꝫ.eam vt itellꝰ est:τ vt intelligēs:τ vt rō itelligēdi. Ita q essentia inquātū eēntia/respicit alia vt in qua sūt fundata. vt vō est cōcepta τ mouēs intellectū ad itelligēdū/dr̄ veritas/cuius propria rō est vt respiciat essentiā vt eēntia est:sicut illō cui⁹ est declaratiua:τ itellꝫ vt cui hꝫ declarare:τ actū itelligēdi vt q̄ hꝫ dclare:τ sapiaꝫ/vt habitū q̄ itellꝰs habilis ē vt sibi declō fiat. Ipsa vō eēntia/vt per actū intelligēdi est ꝯceptiua suipsius/est intellꝰs τ respicit verū vt p qō manifestat̄ essentia que ꝯcipit̄ similr ō actu τc.τ sic etiā de pertinētibus ad voluntatē. A sūma ergo vnitate essentie ordinate/ꝫ mōdū ꝯcipiēdi/p ꝯcipiunt̄ diuerse rōnes attributoꝝ:τ iter illa adhuc est ordo fm̄ quē mediati⁹ vel imediati⁹ ordinant̄ ad emanatiōes deinde ꝯcipiūt̄ emanationes:τ ibi est status ad intra:deinde sequunt̄ oēs respectus ad extra/qui sunt per accidens.sicut āt distinctio relationum realium ad sua correspondentia:sic relationum rationalium ad sua correspondentia/τ totum ad intra/fm̄ illud argᵐ quod fuit pro hac parte.

Henri.q̄l.5. q.1.τ.q̄l.5. q.1. Cō.39.

A.l.cōcept⁹.

Contra istam opinionē arguitur per rōnes illas q̄s adduxi cōtra primā opinioneꝫ. ¶ Primo per tertiā:qz/fm̄ eos/distinctio perfectionum attributalium est fundamentū respectu distinctiōis emanationū: sed distinctio emanationū est realis.pꝫ.nulla autē distinctio realis preexigit necessario distinctionem que tm̄ est rōnis.sicut nec aliquid qō est pure reale preexigit aliud qō est

F

qȝ est mere ens rõnis.ǵ distinctio attributoꝝ nõ est tm̃
rõnis:sed aliq̃ mõ ex nã rei. Assumptũ pbaẽ:qꝛ ens rea/
le:qȝ distinguiẽ ɔ ens rõnis/est illȝ qȝ ex se hȝ eẽ circũ/
scripto oĩ opere intell's vt intell's est.qcq̃d aũt dependet
ab ente rõnis/vel necẽo pexigit illud/nõ põt habere suũ
esse circũscripto oĩ opꝫ intell's vt itell's est.ǵ nihil qȝ p/
exigit ens rõnis est vere ens reale.℄ Confirmaẽ ista rõ.
qꝛ qȝ est posterius nãliter nõ põt esse perfectius ens en/
te priori nãlr:sed ens reale est pfectius ens q̃ ens qȝ est
tm̃ rõnis:ꝛ distinctio emanationũ est realis ꝛ posterior.ǵ
G nõ fundaẽ nisi in ente reali ꝛ distincto:sed per te funda/
tur in distinctiõe attributoꝝ:igiẽ distinctio attributorũ
nõ est tm̃ rõnis.℄ Hec lȝ sufficiat ɔ opinantẽ:tñ opꝫ eã
Hen.q̃l.3.q. ɔfirmare pp ɔnem in se. Diciẽ ad eaȝ ꝙ attributa nõ sũt
3.ꝛ in sũ.art. fundaméta emanationũ distinctaꝝ:imo essentia sola cũ
37.q.7. relonibus/pncipiat diuersas emanationes:tñ intell's po/
stea põt considerare ipsaȝ essentiã:vt cũ relonibus pnci/
piat hanc ꝛ illã:ꝛ tũc põt ɔsiderare rõnẽ nãe ꝛ volunta/
tis:ꝛ tñ nõ precedũt ex nã rei.℄ Contra. in illo instanti
originis in quo gñaẽ filius.q̃ro an pñ^m pductiuũ ei^9 alio
mõ se hȝ ad ipm q̃ pñ^m pductiuũ spiritus.s.se hȝ ad ipsũ:
aut nõ alio mõ.si nõ alio mõ.ǵ nõ magis est fili^9:filius/
nec imago pr̃is ex vi pductiõis sue q̃ spũssctũs.si sic:igi
tur in illis signis origĩs/an oẽȝ actũ intell's/habeẽ aliq̃ di
stinctio ꝛ nõ idẽtitas formalis.℄ Nec valet attribuere
istã distinctionẽ relonibus:qꝛ oĩs relo eque nãlr respicit
suũ correlatiuũ.ǵ eẽntia vt sub rõne spiratiui eque nãlr
respicit suũ spiratũ:sicut sub rõne gñatiui respicit gñatũ
vel genitũ.nõ igiẽ posset ibi saluari ali^9 ꝛ ali^9 modus p/
ducẽdi nãlr.s.ꝛ libere pp relones:sed tñ si illud absolu/
tũ quo pducẽs pducit sit alterius rõnis.℄ Hic etiã ar/
A guiẽ ɔ istã põnẽ:ꝛ ex alia rõne eoꝝ de obiis veri ꝛ boni:
qꝛ si ab eterno deus ex sui imãlitate intelligit ꝛ vult se:ꝛ
h sub rõne boni ꝛ veri.ǵ ibi est distinctio veri ꝛ boni rõ/
nũ formaliũ in obiis/an oẽm actum circa talia obiecta.
℄ Hoc etiã ɔfirmatur per argumẽtũ eoꝝ de beatitudi/
ne:que ɔuenit deo ex nã rei ante oẽm actũ intell's nego/
H ciatiuũ:qꝛ actus negociandi nõ est formalr beatificus.illa
autem beatitudo/vt diciẽ/requirit propriã rationẽ obie
cti ꝛ potentie ꝛ operationis.ergo ꝛc̃.

Hen.vbi sup̃ solvẽdo ar/ pncipale. Ista tamen positio exponiẽ sic.ꝙ possumus lo/
qui de rõne quã obm facit in intell'u
de se:vel de illa quã intell's põt facere circa obm negociã/
do.si loquamur de p^a/illa est vnica:sicut ꝛ vnica est in re.
ꝛ h diẽ in se opi.ꝙ vt ẽ itellecta p actũ itelligẽtie simpli/
cis/hȝ oĩno rõnẽ indistincti.si scȝo mõ.sic itell's põt for/
mare circa illã vnã rõnem obiecti multas rõnes distin/
ctas ɔferendo hoc ad illud:ꝛ h silr dixit illa opi.ꝙ obm
vt est in intell'u negociãte hȝ distinctas rõnes q̃si forma/
tas circa ipm.℄ Addit tñ ista expõ.ꝙ opio' in se nõ vi/
deẽ dicere ꝙ illa vna rõ in se est formalr bonitas:ꝛ veri
tas:ꝛ q̃libet perfectio simplr.ꝛ ꝙ illa vna rõ que sit in in/
tellectu virtute obiecti:est etiã ratio formalr bonitatis ꝛ
veritatis ꝛc̃.opinio tamen in se videtur dicere ꝙ ista di/
cant diuersos respectus fundatos in essentia.
I ℄ Quia igitur diuersimode põt intelligi dicta opi.preter
argumẽta iam facta/appono alias rõnes spãles:ꝛ p ostẽ/
do ꝙ formalr veritas ꝛ bonitas sũt in re:ꝛ quelibet per/
fectio simplr ante omne opus intellectus. Quia quelibȝ
perfectio simplr est formaliter in ente perfecto ex natu/
ra rei.veritas formaliter est perfectio simpliciter ꝛ boni
tas similiter.ergo ꝛc̃.maior patet. Tum qꝛ aliter nõ eẽt
deus simpliciter perfectum:qꝛ non esset quo maius ex/
cogitari nõ posset.cogitareẽ eniȝ maius si eẽt sic ꝛ nõ sic
perfectũ. Tum qꝛ aliter pfectio simplr in nullo esset pfe
cte.nõ eniȝ est aliqua pfectio in creatura pfecte:qꝛ ibi est
finite:nec in deo est pfecte si nõ sit in ipso vt ex̃ris:ȝ tñ
vt qd cognitũ:qꝛ esse cognitũ est esse diminutũ vt distin
guiẽ cõtra ex̃ñs. Tum 3° qꝛ tunc perfectio simplr in ali/
quo esset formaliter per participationẽ:ꝛ nõ formalr in
eo a quo participaret eam:imo pfectio talis in pticipan/
te non esset per participationẽ illius perfectiõis in cau/
sa:qꝛ nihil est a q̃ sit pticipatio ex̃ñs/nisi ex̃ris:que oĩa
videntur absurda. Minor apparet:qꝛ aliter Ansel.non
poneret talia esse in deo:qꝛ sm̃ euȝ monolo.15.nihil tale
ponendũ est in deo qȝ nõ est melius ipm q̃ non ipm:ac
per hoc pfectio simplr. Patet ẽt eadem minor:qꝛ qȝlibȝ
tale põt eẽ formalr infinitũ.infinitas repugnat cuicunqȝ K
quod non est perfectio simpliciter.ergo ꝛc̃.
℄ Sic arguitur/intellectus sm̃ suã rationẽ propriam ꝛ a.l.
formalẽ.s.vt distinguiẽ a voluntate/est perfectio simplr. Arcelinus lo
Similr quodlibet aliud attributum:sed intellectus sm̃ quẽdo sic p/
propriã rationẽ formalem est in deo ex natura rei/vt exi cedit intelle/
stens est. Intellectus aũt non includit per se aliquã rela/ ctus ꝛc̃.
tionem.igitur ꝛc̃. Probatur prima ppositio:qꝛ sm̃ Ans. Monolo.15
quodlibet qȝ est melius ipsum q̃ non ipsum/est ponen/
dum ibi.aliter eniȝ non erit ibi nisi vnica pfectio simpli/
citer.s.diuinitas/nisi intellectus erit realis formaliter:qa
si tñ mãlr inquantũ includit diuinitatẽ/vnica eẽt perfe/
ctio simplr multiplr cõparata.¶ 2° sic. Idea dat intellige/
re perfectionẽ illaȝ que est eẽntia/lȝ formalis ratio eius
non sit simpliciter perfectio: ita nec attributi per te.nec
valet de alio ꝛ alio genere cause/qꝛ idea necẽo in funda/
mento qȝ est perfectio simplr/dicit eminẽtiam respcũ
ideati.¶ 3° qꝛ nulla pfectio simplr esset possibilis attri/
buti:qꝛ non erit perfectio 2^a in bene esse:qꝛ nihil est perfe
ctio simpliciter nisi pfectio illa pma in deo.¶ 4° qꝛ põt
esse infinitas.¶ 5° qa sm̃ rationem cõmunem deo ꝛ crea
turis habetur perfectio simpliciter.℄ Secũda proposi
tio probatur per cognitionẽ intuitiuã cuiuslibet vt obie/
cti intuiti in primo obiecto.¶ Item est beatus ex natura
rei.¶ 3° qꝛ est pñ^m realis productionis.¶ Item si nõ est
ibi ex natura rei/non est ibi per actum intellectus increa
ti/nisi sit pcessus in infinitũ.¶ Itẽ scientia de illis nõ erit
realis/quia non sciretur de deo nisi habitudo alterius ad
ipm vel eȝ.¶ Itẽ nõ denominarent ipȝ/vel nõ ꝛ denomi A.l.15
narẽt per eminẽtiã.ergo deus sic est lapis/qȝ est ɔ Aug.
L 15.trini.℄ Tertia ppõ pbatur ex p^a qꝛ nulla relatio est
pfectio simplr/pȝ de diuina:igiẽ nec includiẽ in pfectio/
ne simplr.hec ɔña patet. Quia pfectio' simpliciter nihil
includit cui repugnat rõ pfectionis simplr qꝛ tunc ipsũ
erit in quolibet melius/ꝛ aliqd inclusum in eo/nõ erit in
quolibet melius/tum qꝛ pfectio simplr est per se vna/re
latio nõ facit per se vnũ cum absoluto. Item tertia pba/
tur ex scȝa.nã ex scȝa sequiẽ/ꝙ nõ põt includi aliq̃ rela/
tio rõnis in perfecto simplr:qꝛ tũc nõ eẽt in re ex nã rei.
relatio aũt realis/nulla poniẽ cõmunis tribus personis.
Ex hys sequitur ꝙ qȝlibet attributũ vt distinctum ab
alio est in deo vt existens est:ꝛ vt ad se/ꝛ ad hanc conclu
sionem illatam / sunt alique rationes facte: alias que/
re / patet hic infra.
℄ Ulterius pbo ꝙ tales pfectiones ex nã rei ante opus
intellectus nõ hñt identitatẽ formalẽ:qa intellectus actu
suo nõ põt causare nisi relationẽ rationis. Ex hoc.s.ꝙ est
virtus collatiua potens conferre hoc vt cognitũ ad illȝ. M
Quero igitur vtrũ veritas dicat p̃cise illã perfectionem
que est in re formalr:aut p̃cise illam relationẽ factum ab
intellectu:aut vtrũqȝ.si precise relationeȝ rõnis.ǵ nõ est
perfectio simpliciter:qa nulla relatio ratiõis potest esse
infinita.si eni relo realis vt pñitas/nõ est formalr ifini/

ta: quanto magis illa relatio rõnis. Si ambo cũ illa nõ sint vnũ nisi per accñs: qa relo rõnis cũ ente reali nũq̃ facit vnũ per se: qd pz. qa multo minus facit vnũ cũ ente reali ens rõnis q̃ passio cũ subto. passio enim ɔsequit̃ subz ex ratione sbi: nullũ aũt ens rõnis cõ sequitur ens reale ex rõne sui. separa igitur ista duo que ɔcurrunt in isto ente per accñs. ⁊ sequit̃ tunc q veritas semꝑ dicat precise illã perfectionẽ in re ⁊ bonitas similr: ⁊ tunc vltra, cũz nulla sit distinctio in re, siue ẜm opi. siue ẜm expõnẽ opi. qa diceret eandẽ perfectionẽ vt pfectio in re est: vt ꝓbatũ est: ⁊ sine oi distinctione rei ⁊ rõnis, sequit̃ q bonitas ⁊ veritas sint formalr synonyma: qd ipse negant. ℭ Preterea, intellectus intuitiuus nullã hz distinctionẽ in obto nisi ẜz q existens est: qa sicut non cognoscit aliqd obm nisi ẜm q exñs: ita non cognoscit aliq̃ distincta formalr in obto: nisi vt exñs. Cum igit̃ intell's diuinus nõ cognoscat eẽntiam suã nisi intuitiua intellectione: quecunq̃z distinctio ponat̃ ibi in obto, siue sit distinctoꝝ obtoꝝ formaliũ: siue vt rõnum causataꝝ per actũ intell's: sequit̃ q ista distinctio erit in obto vt actu exñs est: ⁊ ita si ista est obtoꝝ formaliũ distinctoꝝ: in obto erunt ista formalr distincta: ⁊ habet̃ tunc ꝓpositũz, q distinctio talis obtoꝝ formaliũ precedit actũ intell's. si aũt sit rõnum causataꝝ per actũ intelligẽdi. igit̃ intellectus diuinus causabit aliquã intentionẽ in essentia vt relonem rõnis vt exñs est. qd est ab-

N surdũ. ℭ Itez arguit̃ contra illã expõnẽ: qa si de aliquo obto tñ natus est hñi vnus ɔceptus realis: nihil facit aliquẽ conceptũ realem illius obti: nisi faciat illũ vnum. de essentia aũt diuina ẜm eos, tñ natus est haberi vnus cõceptus realis: qr illa tñ nata est facere vnũ ɔceptũ realẽ. nata est aũt facere oẽz realẽ qui de ipsa hñi põt: alioquin esset ĩperfectius intelligibile q̃ sit aliqd ĩtelligibile creatũ: qd qdẽ est causatiuũ ois ɔceptus realis possibilis hẽri de eo. igit̃ nihil faciet in intellu aliquẽ conceptũ de deo: nisi faciat illũ vnicũ: ⁊ ita cũ creatura nõ possit causare in intellectu illum cõceptũz: qr ille ɔceptus est essentie vt est hec in se sub ꝓpria rõne. sequit̃ q per nullã actionẽ creature possit haberi aliqs ɔceptus nãlis d̃ deo in ista vita.

ℭ P. Contra ɔnem in seqa si ista, qualitercunq̃z distinguant̃ rõne, non distinguant̃ ex natura rei sine actu intel-

O lectus vel volũtatis. Ex hoc arguo. distinctio ṗcedẽs rõnẽ primi distinctiui nõ est per tale distinctiuũ: sed distinctio nãe ⁊ intellectus, vel volitionis ⁊ intellectionis ṗcedit intellectionẽ: que est pᵐ distinctiuũ coꝝ que distinguunt̃ ẜm rõnez. ḡ illa distinctio nãe ⁊ intellectionis: vel volitionis ⁊ intellectionis, non erit per intellectũ. Assumptũ pz. si enim nulla distinctio eorũ ṗcederet: non magis ista distinguerent̃ ista intellectiõe q̃ nã vel volitione. quicqd aũt distinguit̃ intellectiõe vt est oĩno idistincta a nã: etiã distinguit̃ nã. ℭ Et si dicit̃ quasi cõtemnẽdo istud argᵐ forte ad cautelã ꝑꝑ defectũ responsionis: q si ꝑ impossibile esset sola ĩtellectio per se: ipsa distingueret: non aũt nã vel voluntas. ℭ Hec rñsio nõ sufficit: qr quãtũcũq̃z aliqua per ĩpossibile separent̃, si eis separatis aliqd cõpetat vni ⁊ nõ alteri: hoc non põt esse nisi per aliquaz distinctionẽ formalem rõnis istius a rõne illius. si igit̃ istis separatis, competeret distinctio intellectioni: ⁊ nõ nãe, aliqua est distinctio huius ⁊ illius: ẽt qñ non sunt separata. Separa eni per ĩpossibile albuz ab albo: nõ poteris habere q albũm sit cã alicuius: qn albũ sit cã eiusdẽ: qr nulla est distinctio inter album ⁊ albũ, vnde nunq̃ esset hic fallacia accñtis. ista intellectione distinguunt̃: ista ĩtellectio est nã. ergo nã distinguunt̃, nisi ratio ĩtellectiõis extranearet̃ rõni nature, inq̃tũ cõparant̃ ad tertiũ. ergo illa extraneatio preuenit aliquã distinctionẽ rõnis ab il-

Quicqd ɔuenit a. vt est oĩ mõ indistinctuz a. b. idẽ ɔuenit ipsi. b. oppositũ videt̃ icludere ɔdictõia

P

la. inquantum comparantur ad tertiuz: ⁊ ista ĩ preuenit distinctionem rationum inter se. B. 1. an.

ℭ Omnis opinio in questione ista, preter istaz videtur euacuare quasi omnes difficultates ṗmi libri circa ꝓductiones ⁊ personas, sicut tangitur dist. 13.

Ad questionem rñdeo ⁊ dico q inter pfectiones essentiales nõ est tñ differentia rõnis: hoc est diuersoꝝ modoꝝ ɔcipiendi idem obm formale. talis eniz distinctio est inter sapiẽs ⁊ sapiaz: ⁊ vtiq̃z maior inter sapiaz ⁊ veritatẽ: nec est ibi tñ distinctio obiectoꝝ formaliũ in intellectu: qa vt arguũ est ṗus, illa nunq̃ est in cognitione intuitiua nisi sit in obiecto intuitiue cognito. ℭ Ista etiã duo membra ꝓbantur ꝑ rõnes factas ɔ precedentẽ opi. ℭ Est ergo ibi distinctio 3ᵒ ṗcedens intellm oi mõ. Et est ista, q sapia est in re ex nã rei: ⁊ bonitas est in re ex nã rei. sapia ãt in re formalr nõ est bonitas in re: qd ꝓbat̃: qr si infinita sapia esset formalr ĩfinita bonitas: ⁊ sapia in cõi eẽt formalr bonitas in cõi. infinitas eni nõ destruit formalr rõnẽ illius cui addit̃: qr in quocũq̃z gradu intelligat̃ esse aliq̃ pfectio: qui tñ gradus est gradus illius pfectiõis, nõ tollit̃ rõ formalis istius pfectionis ꝓpter istũ gradũ: ⁊ ita si nõ includit formalr vt in cõi: nec vt infinitũ ĩfinitũ. Qr aũt nõ icludat formaliter vt in cõi, h̃ declaro: qr icludere formalr est includere aliqd in rõne sua essentiali: ita q si diffinitio includentis assignaret̃, inclusum esset diffinitio vel pars diffõnis. Sicut aũt diffõ bonitatis in cõi non hz sapiam in se: ita nec infinita infinitam. Est igit̃ aliqua nõ idẽtitas formalis sapie ⁊ bonitatis, inquãtũ eaꝝ eẽnt distincte diffõnes si essent diffinibiles. diffinitio aũt non tñ indicat rõnem causatã ab ĩtellectu: sed q̃ditatẽ rei. ergo nõ est idẽtitas

R formalis ex parte rei. Et intelligo sic: q intell's cõponens istã. sapia non est bonitas formalr, nõ cãt actu suo collatiuo veritatẽ istius cõpõnis: sed in obto inuenit extrema: ex quoꝝ cõpõne fit actus verus. Et istud argᵐ de nõ formali idẽtitate dixerũt anq doctores ponentes in diuinis aliquã esse ṗdicationẽ verã per idẽtitatẽ: que tñ nõ esset formalis: ita ɔcedo per idẽtitatẽ veritatẽ eẽ bonitatez in re: nõ tñ formalr veritatem esse bonitatem.

ℭ Scdũ regulã Ans. in mono. 15. iõ nec̃e est vt sit qd qd oĩno melius est ipz q̃ nõ ipz. nulla relo rõnis est hõi. nihil est eni oĩno idẽ re ⁊ re circũscriptis relonib⁹ rõnis. igit̃ nihil aliõ est reg⁹ ista. s. Ans. nisi q de⁹ est de⁹. ℭ Cõtra. c. 16. si q̃rit̃ qd sit ille ĩ nã. qd ver⁹ rñdet̃ q̃ iustitia. B. 1. ille
igit̃ qõlibz dĩ in qd. ɔceptus q̃ditatiuus pfectus est tñ vni⁹ ĩ, vel saltẽ nõ est distinctio formalis ĩ re iter qd ⁊ qd. B. 1. vnicus.
Ite c. 17. Sũma ipsa nã ẽ ẜa vno mõ ⁊ vna ɔsideratiõe qcqd est essentialr. ℭ Ad primũ dico q est qd per idẽtitatẽ ⁊ nõ formalr. ꝓbatio Mo. c. 17. Dicit: iustitia idez si-

S gnificat q alia vel oĩa sil' vel singula. h̃ nõ intellr idẽ formalr ⁊ ꝑ sigñare qr tũc eẽnt synonyma. igit̃ cõnotare, vl' idez realiter nõ formalr. ℭ Ad 2ᵐ subdit exẽᵐ de hoie, qui nõ vno mõ, nec vna ɔsideratiõe dĩ hec tria, corpus, rõnale, hõ: q̃re ponis duas rõnes: qr ẜz aliqd aliõ est corpus. ẜm aliõ est rõnalis. Alia rõ, singulũ hoꝝ nõ est totũ hoc qd est homo. per oppositum istis duobus modis dicit̃ deus vno modo ⁊ vna consideratione. B. 1. q̃ͥ pic.

ℭ Ista ẽt opi. cõfirmat̃ auctoritate Dam. 4. c. ṗallegato. ⁊ c. 9. vbi ipse vult q inter oĩa nomina de deo dicta proprissimũ est qui est: qr eẽ dicit qdda pelagus ĩfinite sbe. cetera aũt vt dixit. c. 4. sunt illa que circũstant nãm.

ℭ Nota pro dicto Dama. q pelagus perfectionũz, vno modo põt intelligi pro ɔtinente actu ⁊ formalr in se oẽs pfectiões sub ꝓprijs rõnib⁹ formalib⁹: sic. nihil vnũ formalr est pelagus: qr ɔdictio est vnicam rõnem formalẽ

ꝗ cõtinere actu tot res. ꝗ hoc mõ nihil est pelagus nisi vnũ idẽtice qḋ est deus, sapiẽs, bonus beat⁹ ꝛc. hoc mõ non accipit Dam. pelagus. Alio mõ põt intelligi aliqḋ vnum formalr ɔtinẽs oẽm pfectionẽ mõ eminẽtiori q̃ poẽ est oẽs in vno ɔtineri. Iste aũt est ꝙ nõ tm̃ ɔtineant̃ in eodẽ idẽtice pp infinitatẽ formalẽ ɔtinẽtis: sic eni q̃libz ɔtinet oẽs: sed vltra, ꝙ ɔtineant̃ virtualr quasi in cã, ꝛ adhuc in aliquo vt p° cã a se ɔtinẽte: ꝛ vltĩma: qꝛ oẽs ɔtinẽte hoc mõ hec essentia est pelagus: qꝛ in q̃cũqz multitudine cõtingit stare ad aliqḋ oĩno p̃m. in hac nihil ẽ p̃m nisi hec essentia: iõ ipa nõ est tm̃ foꝛalr infinita sed virtualr ɔtinẽs alia: nec tm̃ aliq̃: sic̃ forte intell's ɔtinet sapiam ꝛ intelligere: ꝛ volũtas charitatẽ ꝛ diligere: sed oẽs, nec ab alio vel virtute alterius ɔtinẽs: sed a se. itaqz hz infinitatẽ formalr primariã: tñ. s. a se ꝙ respectu oium vlr cãlez ꝛ virtualr ɔtentiuã: ꝛ iõ pelagus ita cõtinẽs oẽs sicut pñt emi-
Ex. Vasto p° nenter in vno aliq̃ formalr cõtineri: oĩa flumina intrant mare: ꝛ vnde exeunt reuertunt̃. Est igit̃ ista magis p se. deus est sapiẽs. q̃z ista. sapiẽs est bonus. Alie hñt infinitatẽ formalẽ: ꝛ sic cãlẽ vel virtualẽ pp ordinẽ ꝓpinquiorẽ ad essentiã ꝛ remotiorẽ saluandũ: sed nõ respectu oium hñt talẽ, nec respectu aliquoꝝ hñt a se: sz ab eẽntia. Hec oĩa patẽt in exẽplo de ente ꝛ passionibus ei⁹, si ponãtur eedẽ, vt nẽce est si vitet̃ ĩfinitas. ¶ Cõtra. verissima veritas † ponẽda est in deo. foꝛalis ẽ verioꝛ q̃z idẽtica tm̃.
Al.l.vitus. ¶ Rñ°. illa ponit̃: sed nõ cuiuscũqz ad qḋcũqz. si sic accipiat̃. maioꝛ est falsa, õ psone ꝛ psona, ꝛ glosanda, eẽ verioꝛ q̃ est poẽis. nunc aũt nõ est poẽis formalis identitas cuiuscũqz ad qḋcũqz: sz tm̃ realis. Ex h̃ medio arguit̃ ex opposito: qꝛ oĩs vnitas simplr pfectionis est ibi ponẽda: talis est idẽtica siue formali, q̃a est simplex ꝛ illimitata:
Al.l. consalio formalis autem non ponit illimitationem.

T ¶ Istud non vĩ nisi eẽt aliq̃ distinctio ex pte rei. nõ enim est pelagus ĩfinite subẽ pp h̃ ꝙ multe relões rõnis pñt circa ipm cãri. ita eni pñt p actũ intell's circa qḋlibz cãri. ¶ Cõfirmat̃ per Aug. 8. de tri. c. 2. vbi pbat ꝙ nõ sũt aliqḋ mai⁹ due psone q̃z vna: qꝛ nõ aliqḋ verius, q̃ ɔña eẽt ista. si tm̃ eẽt distinctio rõnis inter sapiaz veritatẽ ꝛ magnitudinẽ: nõ videret̃ aliud arg̃m q̃z si pbaret̃, sapia. ꝗ sapiẽs: vel ex̃. ¶ Ad qḋ ẽt doc. q̃ tenẽt oppositã opi. iplent tot quaternos ostẽdẽdo vnũ attributũ ex alio. si nõ est inter ea nisi dĩa relationũ rõnis tm̃mõ: ita eni perfecte videret̃ de⁹ cognosci q̃tũ ad oẽm cognitionẽ realẽ: vel conceptũ realẽ vt cognoscat̃ sub attributo vno: sic̃ si cognoscatur sub rõne oĩuz attributoꝝ: qꝛ cognitio pluriũ relationũ rõnis nõ facit ad pfectiorẽ cognitionẽ realẽ hñdã de aliq̃. ¶ Silr iuxta auctẽ Dam. pdictã ad qḋ assignãt ipsi ordinẽ attributoꝝ q̃si eẽntia sit fundamtũ. ꝛ q̃dã st ꝓpinquoꝛa eẽntie: q̃dã ꝓpinquoꝛa emanatõib⁹. si tm̃ st relo-
Al.l. esse nes rõnis q̃s ẽt ordo p cõpõnẽ ad emanatiões. ¶ Silr Aug. 3̃ maximinũ. si potes deũ pẽrz ɔcedẽ simplicẽ: ꝛ tñ eẽ sapientẽ bonũ: ꝛ numerat ibi multas tales pfectiones: q̃to magis vnus deus põt eẽ simplex: ꝛ tñ trinitas: ita ꝙ tres psone nõ sunt ptes vni⁹ dei. arguit eni ibi ꝙ si in eodẽ sine cõpõne ꝛ pƚalitate pñt esse multe pfectiões simplr. ꝗ multo magis pñt esse tres psone in deitate sine cõpositione ꝛ pƚalitate. Qḋ arg̃m esset istõ. si attributa tm̃ differrẽt per relões rõnis ꝛ psone distinguerent̃ realr. nõ eni sequit̃. si relões rõnis nõ faciunt cõpõnẽ in aliquo. ergo nec relões reales. ¶ Idem ẽt Aug. 15. de tri. c. 3. dicit oĩa ista esse eq̃lia. nihil enim est proprie sibiipsi eq̃le. nihil autez est dicere ꝙ aliqḋ sub vna relõne rõnis sit sibi equale sub alia relõne rõnis. Hyl. etiaz. 12. de tri. c. 5. alloquẽs deum patrẽ. ait sic. perfecti dei qui ꝛ verbũ tuum: ꝛ sapiẽti. ꝛ ꝛ veritas, absoluta gñ. ratio est, qui in his eternaꝝ proprietatũ nominibus natus est. dicit igitur ꝙ iste ꝓprietates sunt eterne: ꝛ in his natus est filius de patre: quasi pater pehabẽs ista cõmunicet ea filio. si autez essent tm̃ distincta rõne, nõ viderent̃ prius esse in patre origine q̃z pduceret̃ filius: q̃cq̃d est eni ibi pductũ in eẽ

V rõnis per actũ intellectus: vĩ eẽ pductũ a tota trinitate: ꝛ ita nõ eẽt in pr̃e vt precedẽs origine filiũ, quasi nec io pcedẽs origine. ¶ Ista aũt nõ identitas formalis stat cũz simplicitate dei: q̃a hanc dĩam necesse est ponere inter essentiã ꝛ proprietatẽ. sicut. s̃. dist. 2. q. vlti. ostensum est. ꝛ tamẽ ꝓpter hoc nõ ponit̃ compositio in persona. similiter ista distinctio formalis ponit̃ inter duas ꝓprietates in patre, inascibilitatẽ. s. ꝛ paternitatẽ: que fm Aug. 5. de tri. c. 6. non sunt eadẽ ꝓprietas: qꝛ nõ est eo pr̃ quo ingenitus. ꝗ si in vna psona pñt eẽ due ꝓprietates sine compositiõe: multo magis, vel saltẽ equaliter, pñt eẽ plures pfectiones essentiales in deo: nõ formaliter eedẽ, sine cõpositione: qꝛ ille ꝓprietates in patre non sunt formaliter infinite. essentiales autem perfectiones sunt infinite formaliter. ergo quelibet eadem cuilibet.

Contra istam solutionẽ sũt tria dubia. ¶ Primo eniz videt̃ ꝙ nõ soluet̃ simplicitas diuina: qꝛ ex quo ponit̃ essentia quasi fundamẽtũ: ꝛ ista quasi circũstantia essentiã, videt̃ ꝙ ista se hñt vt actus ꝛ forme respectu essentie diuine. ¶ 2m dubium: quia Aug. 7. de tri. c. 5. vbi negat identitatẽ deitatis ꝛ paternitatis. nõ eo inquiẽs pater quo deus: sicut nec eo verbum quo sapiẽtia: ita cõcedit idẽtitatem magnitudinis: ꝛ bonitatis: ꝛ perfectionum essentialiũ: q̃a dicit, ꝙ eo magnus quo deus ꝛc. ergo sicut ibi idẽtitatem negat: ita concedit hic. non autẽ negat ibi nisi identitatẽ formalẽ. ergo illam concedit h̃. ¶ 3m. quia sicut non esset bonitas realiter infinita: nisi esset realiter eadẽ sapientie: ita videt̃ ꝙ rõ bonitatis non sit infinita formaliter nisi sit formaliter eadẽ rõni sapientie. ergo ꝓpter eandẽ rõnez ꝓpter quã ponis realẽ identitatẽ inter ista deberes ponere identitatem formalem rationis ad rõnem. ¶ Ad ista. Ad primã respõdeo ꝙ forma in creaturis hz aliquid impfectionis s. q̃a est forma informãs aliqḋ: ꝛ pars cõpositi. aliquid ẽt habet qḋ non est imperfectionis: sed cõsequitur eam fm suam rõnem essentialẽ siue formalẽ. s. ꝙ ipsa sit quo ali-

X quid est tale. Exemplũ. sapiẽtia in nobis est accidẽs: hoc est impfectionis: sed ꝙ ipsa sit quo aliquid est sapiens. h̃ non est impfectionis: sed essentialis rõnis sapiẽtie. In diuinis aũt nihil est forma fm illam duplicẽ rõnẽ imperfectionis: qꝛ nec informans, nec ps. est tamẽ ibi sapientia inquãtũ est quo illud in quo ipsa est: est sapiẽs: ꝛ h̃ nõ p aliquã cõpõnẽ sapie ad aliqḋ quasi subm: nec ꝙ sapia illa sit ps alicuius cõpositi: sed per verã idẽtitatem qua sapiẽtia, pp sui ĩfinitatẽ pfectã, pfecte est idẽ cuilibet cuĩz quo nata est esse. ¶ Sz obycies quõ est aliquid formaliter sapiens sapia. si sapia non est forma eius? ¶ Rñ°. corpus est aĩatum quasi denominatiue: qꝛ aĩa est forma eius. hõ dĩ aĩatus nõ denominatiue: sz eẽntialr: qꝛ aĩa est pars eius ꝛ aliqḋ eius. nõ igit̃ requirit̃ aliqḋ esse formaz informantẽ aliqḋ: vt ipm sit tale per ipsum: qꝛ forma nõ est forma informans totum: quod tñ dĩ formalr tale per ipsam. si igit̃ veriori identitate esset aliqua forma idem alicui q̃z sit idẽtitas eius ad informatũ, vel ad totũ cuius est pars: sufficeret illa identitas ad hoc ꝙ illõ tali forma esset tale: ita est in ꝓposito. ¶ Et nunc si queras vtruz ab

Y isto actu posset esse aliqua abstractio forme? Dico ꝙ nõ est ibi abstractio forme vt informantis: vel vt partis ab informanto vel a toto: sed est ibi abstractio forme inquantũ per eã aliqḋ est tale pcise accepte: nõ ɔsiderãdo

identitatē eius ad illō qō est tale p ipsaʒ. ¶ Ad 2ᵐ dubiū: qō vī hīc difficultatē ex verbis Aug. dico q duplr vl tri plr eodē deus est sapiēs ⁊ magnus: ⁊ tñ nō sic eodem est deus ⁊ pr̄. vno mō: qꝛ sapia ⁊ magnitudo sūt pfectiones eiusdē rōnis hoc est qdditatiue: qꝛ qcqd pficit istis pfe/ ctionibus pficit: nō vt rōnib⁹ suppositi: sed vt rōnibus qdditatiuis: nō sic aūt pāternitas ⁊ deitas sūt eiusdē rōnis. Sunt ēt alio mō eiusdē rōnis sapia ⁊ bonitas: qꝛ pfectio nes simplr. nō sic aūt pāternitas ⁊ deitas. 2ᵒ mō: qꝛ magnitu do est eadē deitati in qlibʒ: pāternitas nō: sed tñ in vno sup posito. 3ᵒ mō: qꝛ bonitas ⁊ magnitudo ⁊c. huiꝰ sunt eadē quasi idētitate mutua: qꝛ vtrūqʒ est formalr infinitū pp quā infinitatē vtrūqʒ est idē alteri: sed pāternitas ⁊ deitas nō sunt eadē sic mutuo: qa vnuʒ eoꝝ non est formaliter infinitū: sed tñ deitas est formaliter infinita: ⁊ ppter istā infinitatē paternitas est sibi idē/non econuerso sic.

¶ Et ex h̄ qnto eodē ē bonꝰ ⁊ sapiēs/eadē inquā idētita te f̄m pfectionē/qꝛ vtrūqʒ ifinitū. Non sic pāternitas hʒ ad deitatem idētitatē adequatā/qꝛ nō est infinita.

¶ Ad formā ḡ ꝯcedo q eo mō eodeʒ est bonꝰ ⁊ sapiēs/q̄ mō nō eodē est deus ⁊ pr̄: qꝛ eodē est bonus ⁊ sapiēs: eo/ dē. s. in qlʒ supposito: ⁊ eodē q̄si idētitate mutua. nō sunt
Non est in originali. āt sic eadē in qlʒ/pāternitas ⁊ deitas/eodeʒ silr. i. pfectione eiusdē rōnis est bonꝰ ⁊ sapiēs: qꝛ qdditatiue est bonus ⁊ sapiēs. nō sic eodē est deus ⁊ pr̄: qꝛ nō est vtrūqʒ quo ibi essentialis pfectio illius cuius est: qꝛ lʒ qdditas pāternitatis maneat ibi: tñ illa qdditas non est rō qdditatiua simplr suppositi alicuius: sʒ rō psonalis eiusdē. ¶ Ad 3ᵐ ꝯcedo q rō sapie est infinita: ⁊ rō bonitatis: ⁊ iō hec rō est illa p idētitatē: qꝛ oppositū non stat cū infinitate alterius extre mi: tñ hec rō non est formaliter illa. non enī sequit̄. est ve re idē alteri. ḡ formaliter idem eidē: est enī vera idētitas a. ⁊. b. absqʒ h̄ q. a. icludat formalr rōnē ipsius. b.

Z Ad argumentū p̄ncipale qō sumit̄ de auctē Aug. 15. de tri. Rn̄deo q in creaturis nō est aliqua vera predicatio in abstracto per identitatem que non sit formalis/⁊ ideo nūq̄ fuit tradi/ dita logica in creaturis de predicatione alia formaliter vera ⁊ alia per identitatem.

¶ Contra. Entitas est vnitas vel veritas/q̄ sunt passio/ nes abstracte entis ⁊ eedem sibi.

¶ In diuinis aūt est vera p̄dicatio per idētitatē in abstra cto: ⁊ tñ nō est formalis. Rō huius dīte est ista/vt puto: qꝛ ꝯcipiendo abstractū vltima abstractiōe ꝯcipit̄ qddi/ tas absqʒ habitudine ad qōcūqʒ: qō est ex̄ ppriā rōnem qdditatis. sic igit̄ ꝯcipiendo extrema nulla erit veritas vniēdo ea: nisi p̄cise qdditas vniꝰ extremi sit eadē qddi/ tati alterius extremi. h̄ aūt nō ꝯtingit in creaturis: qꝛ ibi abstrahēdo illas realitates que sunt in eodē: puta realita tē gnis ⁊ dīe: ⁊ ꝯsiderando eas p̄cisissime/vtraqʒ est fi/ nita/⁊ neutra ē pfecte eadē alteri. nō enī st̄ mō eadē iter se: nisi pp 3ᵐ/cui sunt eadē: ⁊ iō si abstrahant̄ a 3ᵒ nō re/ manet cā idētitatis eoꝝ: ⁊ iō nec cā ꝯitatis ppōnis vniē tis extrema illa. hec igit̄ est falsa. aīalitas est rōnalitas ⁊ econuerso: ⁊ hoc quacūqʒ p̄dicatiōe: qꝛ nō tñ extrema nō sunt formalr eadē: sed nec vere eadē: qdditas enī hec p̄cise est potētialis ad qdditatē illā: ⁊ nō est eadē illi nisi pp idētitatē ad 3ᵐ a quo abstrahunt̄. ḡ abstractio illa tol lit cām veritatis affirmatiue vnientis ea. ¶ Oppositū est in deo: qꝛ abstrahēdo sapiētiā a q̄cūqʒ qō est ex̄ rōnē
A. I. formalē / Aa sapie/⁊ bonitatē. silr abstrahēdo a quocūqʒ: qō est extra eiꝰ rōnē ꝗ formalr/remanet vtraqʒ qdditas p̄cise sūpta formalr infinita: ⁊ ex quo infinitas est rō idētitatis eorū/ facta tali abstractione p̄cisissima/remanet rō identitatis extremoꝝ. nō enī hec erāt eadē p̄cise pp idētitatem eoꝝ ad 3ᵐ a q̄ abstrahunt̄: sed pp ifinitatē formalē vtriusqʒ. Et q ista sit rō p̄dicatiōis per idētitatē/signū est ex hoc/ q nō ꝯcedit̄ ista. pāternitas i diuinis est spiratio actiua: neqʒ vt vera formalr: neqʒ vt vera p idētitatē: neqʒ pāternitas est inascibilitas ⁊ eꝯ/sicut ista ꝯcedit̄: pāternitas est deitas: ⁊ eꝯ: ⁊ rō vī/qꝛ abstrahēdo pāternitatē ⁊ innascibilitatē ab eēntia: siue a supposito/neutrū est formalr ifinitū: ⁊ iō neu/ trū in sua rōne sic abstractū includit rōnē idētitatis eius ad alterū. ⁊ iō neutrū sic abstractū d̄ altero vere p̄dicat̄. sed sic abstrahēdo deitatē ⁊ pāternitatē q̄ntūcūqʒ remanet adhuc alterū extremū formalr infinitū: q̄ ifinitas est rō sufficiens idētitatis extremoꝝ: ⁊ iō remanet rō idētita/ tis eoꝝ: ⁊ p ꝯñs rō veritatꝭ cōpōnis affirmatiue. In ista ēt: deitas est bonitas/remanet infinitas: nō tñ in vno ex/ tremo: sed in vtroqʒ: iō est hic veritas pp idētitatē inclu sam virtualr in vtroqʒ extremo. ¶ Ex isto ⁊ rn̄sione ad di ctū Aug. p̄us adductū in 2ᵒ dubitatiōe/pʒ illō qō suppo/ nebat̄ p̄us in. q. de gnie in rn̄sione ad argᵐ scdē opi. quō s. maneāt tñ duo modi p̄dicandi in diuinis: qꝛ ⁊ si p idē/ titatē relōnes trāseāt in essentiā siue substantiā: nō ita sūt p̄dicata eēntialia: qꝛ oīa eēntialia magis dicūt pfectiōes
simplr qdditatiuas: rō āt psonalis nō dic̄ pfectionē qd/ Bb ditatiuā: ⁊ iō oīa essentialia magis reducunt̄ ad vnū mo dū p̄dicādi iter se: q̄ psonalia reducant̄ ad vnū modū p̄/ dicādi cū eis. Et f̄m hoc pōt dici duo modi p̄dicādi ma/ nere in diuinis: nō tñ pp modos ꝯcipiēdi ipsa p̄dicata: sʒ aliq̄ mō: pp realitatē eoꝝ que p̄dicant̄. Qō. V.

De imutabilitate dei/de qua tra ctat magr̄ i 2ᵃ pte di. que tñ vī posse ꝯcludi ex simplicitate dei: de q̄ q̄situ est supra. ¶ Quero vtruʒ so/ lus deus sit imutabilis: q nō: qꝛ si est imuta/ bilis. ḡ imutabilr se hʒ ad illud ad qō imediate se hʒ. ḡ il lud aliud est imutabile. pbatio p̄ᵉ ꝯñe: qꝛ imutabile/qō est ex se p̄ᵐ agens/nō pōt diuersimode se hr̄e ad effectuʒ suū: qꝛ si qn̄qʒ agat qn̄qʒ nō/vī esse ex mutatiōe sui. non enī h̄ pōt poni pp nouā approximationē passi: vel amo/ tionē passi: vel amotionē ipedimentoꝝ: qꝛ actio p̄mi agē tis nō reqrit ista. pbatio scdē ꝯñe. ad qōcūqʒ necīū necīo se hʒ illō est necīū. ¶ Oppo. Aug. 7. de tri. c. 6. Ois crea tura mutabilis: solus deꝰ imutabilis. Et ad Thimo. vlti. Solus deus hʒ imortalitatē: qō Aug. exponēs de tri. lib. 1. cap. 1. dicit q vera imortalitas imutabilitas est.

Huius exclusiue de qua q̄rit̄ ps affirmatiua pbat̄ a pho. 7. phyˢ p h̄ q T. c. 1. ⁊ sic.
oē qō mouet̄: mouet̄ ab alio. qō pbat̄: qꝛ qescēte parte/ qescit totū: ⁊ nō ē pcedere in ifinitū in motis ab alio: qa tūc possʒ fieri ex eis vnū ifinitū mobile qō moueret̄ tpe finito: qō est iprobatū. 6. physi⁊: ⁊ p̄us di. 2. q. 1. in rn̄sione T. c. 61. ⁊ de
ad vltimū argᵐ. opʒ igit̄ stare ad aliqō mouēs qō nō mo ceter.
uet̄ ab alio: ⁊ p ꝯñs oīno nō mouet̄. ¶ Probat̄ ēt ab eo T. c. 31. ⁊ sic
8. physi⁊ illa ꝯclo p diuisionē mouētiū ⁊ motoꝝ nālr vel violēter: ⁊ qō vltio opʒ stare ad aliqō mouēs: qō nō mo uet̄ ex se p se ⁊ p̄. ⁊ vlteriꝰ ēt opʒ stare ad aliqd simplr i/ mobile. Sʒ pcessus isti q sūt p̄ncipales in duobꝰ li. s. 7. ⁊ 8. physi⁊ idigēt maiori expōne: ad h̄ vt rōnes ille ondā/ tur valere: ⁊ si forte valeāt tñ diminute ꝯcludunt: sic als
ondet̄: forte nō plus ꝯcludūt nisi q p̄ᵐ nō mouet̄ vt cor Diffusius vi
pus: vel vt vtus in corpe: sic aīa mouet̄ per accñs in cor/ de in. 2. di. 2.
pore moto. Iō nō insistēdo mō circa declarationē illarū q. 10. de mo
rationū/ostendo breuiter istā ptem esse verā ex simpli/ tu angelorū
citate dei: qꝛ si deus est pfecte simplex. vt pbatuʒ est ex Et di. 15. ⁊
infinitate: ideo nō potest mutari ad aliq̄ formā: q̄ in ipso 9. meta. t. 2.
recipiat̄: qꝛ ēt est necesse eē: vt pbatum est ex p̄mitate distin. 3. q. 1.
efficientie. di. 2. q. 1. ideo non pōt mutari ab esse in nō eē: vl. 9. ⁊ alibi
A

vel non esse in esse: que mutatio dicitur versio a Dama. Omni igitur immutatione siue substantiali, siue accidentali, dicitur deus simpliciter immutabilis.

Sed pars negatiua illius exclusiue. s. quod nihil aliud a deo habeat immutabilitatem habet maiorem
A difficultatem. ¶ Circa istam partem philosophi a teologis discordant et econuerso. Ad quod considerandum primo oportet videre que fuerit intentio philosophorum: et que motiua pro eis: et que sunt rationes contra
Den. q. li. 8. q. 3. vñ ci. q. li. 6. q. vl. vbi. 4. modos tñ' nõ põ : dre 83 q. li. 1. q. 7. t. 8. eos. ¶ Quantum ad primum specialiter de intentione Arist. et Auic. dico quod decem modis potest aliquid se habere ad esse: sed ad propositum sufficiant tres modi. potest enim aliquid aliud a deo: puta intelligentia alia a primo tripliciter poni esse. vno modo quod ex se formaliter sit necesse esse: sed ab alio causaliter. 2º modo quod ex se formaliter sit necesse: sed ab alio dependenter. sic quod propter ordinem essentialem contradictio esset 2m esse sine primo: et non econuerso: et similiter 3m sine 2º sed non econuerso: et est ordo inter perfectius et minus perfectum: non inter causam et causatum. 3º modo aliquid habet esse ex se formaliter possibile: necessario autem ab alio est: quia illud aliud necessario causat. ¶ Istorum trium modorum primus modus includit contradictionem: vt dico: et ideo illum non posuit philosophus: quia non videtur verisimile contradictoria posuisse. quod includat contradictionem, patet. quia quod est causaliter ab alio est ex se non ens: et de se est possibile: aliter impossibile causaretur. Sed quod est necesse esse, nullo modo est possibile. ergo inconueniens est dicere Arist. hunc modum posuisse de substantiis separatis propter contradictionem inclusam: quod etiam negauerit 3m modum probatur: quia etiam
Co. 41. includit contradictionem. ¶ Confirmatur etiam hoc: quia Commentator. 12. metaphysice in q. Joannis grammatici vult quod motus cum sit de se possibilis potest ab alio perpetuari: quia habet esse ab alio. substantia autem possibilis non potest perpetuari. ergo substantia perpetua non est necessaria ab alio.
Co. 138. ¶ Item vt dicit Commenta. primo celi et mundi. super illud impossibile est vt non generabile cadat sub corruptione. exponens illud dicit quod si inueniretur aliquod generabile eternum: possibile esset vt natura possibilis transmutaretur in necessariam. ¶ Vlterius imponitur philosopho quod
T. c. 198. voluit ibi primo celi et mundi quod quelibet substantia habet suum esse ex natura sua: hec semper: hoc quandoque: ita quod hec necessario semper est: hec necessario quandoque non est. nec aliter posset esse: nisi vna natura mutaretur in aliam: vel quod due nature contrarie sunt simul in eodem: vt in eodem libro 1. de celo et mundo. et 12. metaphysice deducit Ari. et Commenta. ¶ Item
Vbi supra. ex istis. s. primo celi et mundi. et 12. metaphysice. ostenditur quod negauit primum modum supra: quia esse substantie separate vel necessarie, attribuit nature eius intrinsece: et ita nihil perpetuum ponit causatum nisi motum in celo: et mediante illo indiuidua generabilia et corruptibilia fieri que non sunt necessaria: sed species eorum sint necessarie. Et ex quo posuit
Quemadmodum in speciebus figurarum et numerorum. 1º ce. t. c. 98. aliquem ordinem rerum, concluditur quod hoc est secundum 2m membrum: vel secundum modum 2m: sed in incorruptibilibus dixit species necessario esse in vno indiuiduo. sed in corruptibilibus species dixit necessario esse in pluribus indiuiduis et diuersis: ita quod species de se sunt necessario incorruptibiles: tamen per accidens corruptibiles: sicut elementa secundum se tota ponit incorruptibi-
Auer. 2º de an. co. 34. lia: sed secundum partes corruptibilia.

Contra istam opi. que imponit ista Arist. arguitur primo quod non negauerit primum modum: hoc
T. c. 4. videtur ex intentione eius 2º metaphysice. sempiternorum principia verissima esse necesse est: quia aliis sunt causa veritatis. vnumquodque autem sic se habet ad esse sicut ad veritatem. patet etiam secundum ipsum quod omne sem-
T. c. 138. T. c. 17. T. c. 6. piternum est necessarium ex primo celi et mundi. et 9. metaphysice. c. penul. Item 5. metaphysice. nihil prohibet quorundam necessariorum esse alteras causas. c. de necessario. si tamen de ratione causati esset possibilitas repugnans necessitati: sic arguit dicta opi. contradictio esset
T. c. 52. alicuius necessarii esse aliquam causam. ¶ Item 12. metaphysice. concludit vnitatem vniuersi ex vnitate finis. ergo omne aliud ab
Iдем sentit Auer. in de sub. or. c. 2. isto fine est ad ipsum vt ad finem: sed cuiuscunque est causa finalis eius est causa efficiens. ergo et cetera. probatio vltime propositionis, finis non est causa nisi inquantum mouet efficiens ad dandum esse. mouet autem inquantum vt amatum et desideratum. hoc patet ex ratione finis 5. metaphysice. c. 2. propter quem finem agens agit. et propter quem. s. T. c. 2. t. 3.
finem amatum agens dat esse alii ad ipsum ordinando. Com. 36.
¶ Item comment. 12. metaphysice. concedit quod est ibi causa et causatum sic intel- T. c. 36.
lectum est causa intellectionis. et Arist. dicit quod mouet sic amatum et desideratum. balneum vt in mente mouet secundum Commentatorem effectiue. ¶ Item saltem omnium quantum ad intelligere mouet ef- Ibidem 3º de an. t. c. 25.
fectiue. ergo et ad esse: quia imponitur philosopho quod posuit vnamquamque substantiarum istarum esse suum intelligere. ¶ Item Auic. 9. meta. c. 4.
expresse ponit necessarium ab alio causaliter. ergo si non in hoc vidit contradictionem: quare debet negari ab Arist. propter contradictionem quam tu ponis?

¶ Item comment. de substantia orbis. c. 3. corpus celeste non indiget virtute mouente in loco tantum: sed etiam virtute largiente in se et in sua substantia permanentiam eternam et cetera. et sequitur post de opi. Aris. dixerunt quidam ipsum non dicere causam agentem celum: sed causam mouentem tantum. et illud fuit valde absurdum eis. ¶ Respondetur ab eis quod qui ponunt fundamenta falsa ex rationibus verisimilibus, contingit quod postmodum contradicant eisdem ex rationibus veris. ¶ Contra. ostendisti Ari. negare primum modum: quia videtur includere contradictionem: et nunc concedis ipsum sibiipsi contradicere. sed rationabilius videtur sibi non imponere contradictoria. sed quod dicat consequenter ad antecedens falsum, concedendo consequens falsum. ¶ Item quod non posuerit secundum modum, quem imponis ei: videtur propter irrationabilitatem illius modi. probo. nihil dependet ab alio in essen- B
do a quo non habet esse: et ita nec in permanendo ab alio a quo non habet permanentiam: quia ab eodem habet esse et permanentiam. Nec est simile de figuris et numeris: quia ibi prior: licet non sit causa effectiua posterioris: est tamen causa materialis: sicut patet quod est prius in toto. in proposito autem non potest poni causalitas nisi efficientie et finis secundum Arist. Quod etiam imponitur Ari. de necessitate specierum in corruptibilibus in diuersis indiuiduis, non est verum: nisi quia intellexit necessitatem motus celi esse: et ita productio- 2º de generatione in fine.
nem indiuiduorum, quando esset talis vel talis approximatio agentis ad passum. necessitas enim est conditio existentie: non igitur conuenit speciei nisi in indiuiduis. nec est simile de elemento secundum totum et secundum partem. nam elementum totum est singulare per se existens, et principalis pars vniuersi.
¶ Quod etiam imponitur sibi quod nulla substantia est ab alio effectiue: videtur manifeste falsum de generabilibus: generatio enim est ad substantiam. ergo ipsa generatione substantia accipit esse que prius non fuit. et ita eius quod producitur est causa efficiens. nihil enim seipsum producit ad esse.
¶ Item si corruptibile ex causa intrinseca quandoque necessario non sit, vt sibi imponitur. ergo a se corrumpetur sine corrumpente exteriori. Imponitur etiam Auic. tertius modus et probatur ex. 6. metaphysice. vbi dicit quod causatum quantum ex se, Cap. 1.
inest ei vt non sit. quantum vero ad suam causam est ei vt sit. quod autem C
est ei ex se apud intellectum prius est, non duratione, eo quod est ei ex alio. Et hoc apud sapientes vocatur creatio, dare. s. esse rei post non esse absolute. ¶ Contra ipsum s. ab Deo. a. l.
arguitur: quia iste modus includit contradictionem: quia si possibile ponitur non esse: sequitur non tantum falsum: sed qa si possibile ponatur in esse.
etiam impossibile secundum ipsum. s. causam necessariam non necessario causare et dare esse.

De intentione istorum philosophorum Aristo. et Auicen. nescio. sed nolo eis imponere absurdiora quam ipsi dicant: vel quam ex dictis eorum necessario sequitur: et ex dictis eorum volo rationabiliorem intellectum accipere quem possum. ¶ Respondeo igitur quod Aristo. simul et Aui. D
posuerunt deum necessario se habere ad alia extra se: et ex hoc sequitur quod quodlibet aliud necessario se habet ad ipsum, quod quasi immediate comparatur ad ipsum: vel non mediante motu: quia licet cum vniformitate in toto S. l. qui.
ponit difformitatem in partibus mobilis: et mediante motu generabilia et corruptibilia difformiter compa-

rantur ad ipsum. ¶ Tenendo illud falsum fundamētū s. Arist. ponēdo ipsum eē cām necessariā. non videt̄ ꝯdicere sibi ponēdo causatū necessariū: vt vult. 5. meta^ce. c. 6 necessario. ꝙ quorūdā necessarioꝝ est altera cā. ꝛ 8. physicoꝝ. ꝛ 2. meta^ce sempiternoꝝ principia semper esse verissima necesse est, vt arguitum est. ꝛ ita ponit, nō tm̄ 2^m modum: sed etiam primum modum.

T. c. 6.
T. c. 4.

A. 1. Aris. similr.
8. phys. t. c. 78.
Et v: Auer. 12. met. com. 41. ꝙ celū mouet a duplici motore.
Vide in 2° ꝓ° hic ꝛ in com. q. 7. ꝛ hic in solonē. q. in q̄ō cs. vbi illi tres modi explicant.
7. meta. com. 31.
2° de gn̄one aīalium t. 3.

Arguo sic. ponit primū mouēs eē infinite potētie. Ifinita potētia nō pōt imediate mouere ꝯ: bēga nec in tēpore, nec in nunc. ergo ponit ꝙ ꝑcise mouet mediate: illud pōt intelligi tripl'r. sed nullus triū modorum est possibilis nisi ꝙ producat in esse mouēs proximū: q2 alij duo ibi iprobant̄. igit̄ itendit talē ꝓductionē ponere. Istud ēt probat̄: q2 Arist. ponit oēs intelligentias imediate produci a primo ꝯ Auic. 9. meta^ce. c. 4. q2 omnē motū infinitū causat infinita potētia. ꝛ hoc mediate. nulla aūt alia ꝑma est ifinite potētie: q2 q̄libȝ est ꝯiuncta alicui orbi. g̊ finita. g̊ qcūqȝ mot⁹ est a ꝑmo mediate mouēte ꝛ a ꝓpria itelligētia motrice imediate mouēte. g̊ ꝑ^a ꝓducit illā motricē ꝓximā: ꝛ sic itelligit̄ illō. intell's ꝓducit̄ ab extrinseco. 16. de aīalibus: q2 lȝ non poneret primū agere sine secūdis causis. tn̄ mā disposita ad effectū primi principij ꝑ^m necessario, ſm ipȝ, informat materiā: ita ꝙ illa iformatio est vnica, nō due: sicut ponēdo creationē: ꝛ ifusionē. sicut scdo de bona fortuna dr̄, ꝙ cā separa hoiem sic dispositū imediate mouet ad sibi ꝓficuū:

¶ Auic. aūt videtur statim ꝯtradicere sibiipsi ponendo illud esse possibile: qa nunc necessarium nō necessario cōpararet̄ ad illud. ¶ Sed arguit̄ pro Auic. si est ab alio. ergo in conceptu qdditatiuo eius non cadit esse. ergo est de se nō possibile esse ꝛ non esse: sicut humanitas non est de se vna nec plures. Conceditur de isto modo possibilitatis: que. s. possibilitas non est nisi ꝙ ordine nature hoc est capax huius: ꝛ nō est illud quidditatiue. Et ex hoc pȝ responsio ad argumentū factū cōtra Auic. ꝙ q̄si cōtradicat sibi: q2 non sequit̄, tale possibile posse nō esse: nec potest poni nō esse: sicut nec ens non esse vnū. Et sic Arist. cōcederet pos'e: qō est necessariū ab alio: sed possibile potentia ante actū, improbat. ꝑmo ce. ꝛ mun.

E

T. c. 138.

¶ Sed quomodo primuȝ modum dicūt ambo Auic. 9. meta^ce. c. 4. ꝛ Arist. Sed an Aristo. intelligat de vna tm̄ intelligentia producta, dubium est: tamen nullum aliud immediate ponit a primo nisi intelligentiam: quam, nisi esset mouens, non produceret omnino: quia ſm nullum trium modorum qui habentur ibi.

¶ Itaqȝ concordant Arist. ꝛ Auic. in consequentibus ex vno principio falso, in quo ꝯcordāt, ꝙ deus necessario se habet ad qōlibet: quod est extra se: ad qō imediate, vel mediante immutabili comparatur.

F

Ad illa que adducebantur prius ad probandum ꝙ Arist. negaret primū modū. ¶ Ad ꝑ^m: qō nititur ꝓbare ꝯdictionē: forte diceret Arist. pos'e obiectiue non repugnare necessario: si producens necessario ꝓducit. nō enim requirit̄ ꝙ realiter posset eē non tale: sed ꝙ ordine nature ꝑintelligitur non tale. ¶ Hoc probat̄ per ꝯfirmationē argumenti qō adducebat̄ ab Henrico, que est, ꝙ de essentia diuina, quasi de potētia subiectiue, ſm ipsum, generat̄ filius. certū est enim ꝙ ista potētialitas, quasi subiectiua, non ꝓhibet necessitatē: nec quasi potentia obiectiua filij: q2 generans necessario generat. ¶ Ad illud qō adducebatur de primo ce. ꝛ mun. ꝙ vna natura mutaret̄ in aliam. pōt dici ꝙ substātia hȝ eē permanēs. ꝛ iō nō datur sibi semper nouū ꝛ nouū esse. ergo a causa necessario causante, ſm eum, datur sibi natura nec̄ia formal'r: ꝛ sic si posset non esse, mutaret̄ eius nā. ¶ Per idē

Vide 2° sen. dist. 1. q. 1.
In sūma ar. ti. 54. q. 3.

G

pȝ ad illud. 12. meta^ce de motu: q2 cum sit de se possibilis non solum potest propter hoc ab alio perpetuari: qa ab alio est: sed qa cum hoc semꝑ hȝ eē nouū. ꝛ ita nō est forma que est nec̄io se hñs: lȝ necessario sꝑ sit: q2 mobile totum necessario vniformiter se hȝ ad dans esse vniformiter nec̄io ſm istos. ¶ Et hec habitudo necessario vniformis mobilis ad mouens, est causa motum necessario fieri: lȝ motus nūq̄ hēat eē formal'r nec̄iū. Est ēt hic nec̄itas ineuitabilitatis sine nec̄itate imutabilitatis i motu: sȝ ex nec̄itate imutabilitatis in causis ipsi⁹ mot⁹. Ita ꝙ vtraqȝ auctas per hoc soluit̄. Sed ꝑmanēs, si est nec̄iū, simul hȝ esse quo est formal'r necessariū: ꝛ ita si sit corruptibile ꝯtradictio erit, non sic motus. ¶ Uel argumētū Aristo. ꝯtra Plato. primo ce. ꝛ mun. procedit ex suppositiōe necessarij agentis: ꝛ tunc sic deduco. si celum pōt perpetuari ꝛ ab agēte necessario. ergo nec̄io perpetuabit̄. huic āt necessario repugnat actus iste, corrumpet̄. ergo ꝛ potentia ad illū actū: q2 cuicūqȝ necessario, repugnat actus, eidem necessario, repugnat potentia ad illū actū: lȝ nō cuicumqȝ contingenti. ergo non stat potētia ad corruptionē: nisi stet potētie ad opposita simul. Et per hoc tȝ illa cōsequentia de possibili posito in esse. nam ex positione possibilis in esse, non sequitur impossibilitas: nec noua incompossibilitas, alicui necessario.

T. c. 41.

A.

Sibi supra.

s. I. corrūpere.

H
De hoc. 39. dist. huius.

Quantum ad secundū principale pro ista cōclusione, que dicta est esse intētio amborum Aristo. ꝛ Auic. arguo sic. In omni differētia entis necessitas est perfectior contingentia. ꝓbatio: qa necessitas est perfectio in ente in se: ergo in omni differentia entis. g̊ in illa differētia entis, que est, cā, necessitas est perfectior contingentia. perfectissima igit̄ causa necessario causat. ¶ Respondet̄ ꝙ necessitas est ꝑfectior cōditio vbi est possibilis. est aūt incompossibilis rationi cause vt cā: qa sic loquimur: ꝛ nō de eo quod est causa. ¶ Cōtra hoc. in multis diuisionibus entis alterū diuidēs est ꝑfectū, alterū imperfectū: ꝛ extrema illa que sunt perfecta in diuersis diuisionibus, aut necessario cōcomitantur: aut cōpatiuntur se. Exemplū. si diuidat̄ ens per finitū ꝛ infinitū: per nec̄ium ꝛ possibile: per potentiam ꝛ actum: actus: necessitas: infinitas: aut necessario se cōcomitant̄: aut cōpatiunt̄ se. ergo cum in diuisione entis per causam ꝛ causatū, cā sit perfectius extremū cōcomitabit̄ cuȝ eo qōcūqȝ ꝑfectius diuidēs ens: aut poterit stare cum eo: ꝛ per consequens necessitas. ¶ ꝑ. Si primum causans naturalr causaret cāret necessario: ꝛ tūc daret necessitatē suo causato: sed nulla perfectio tollitur a cāto ꝑꝑ moduȝ causandi ipsius causantis eque perfectū. cāre aūt volūtarie, nō est modus causandi minus perfectus q̄ cāre naturalr. g̊ ꝑꝑ hoc qō est causare voluntarie, nō tollitur necessario aliqua perfectio effectui. g̊ cā cāns voluntarie potest dare necessitatem effectui. ¶ Confirmat̄ ratio: q2 si causaret naturaliter posset producere plures differentias entis. s. possibile ꝛ necessarium. si ergo causans voluntarie non posset cāre nisi tm̄ ens cōtingens, videretur esse causa imperfecta: q2 tunc causalitas eius non se extenderet ad tot effectus ad quot se extenderet si naturaliter causaret. ¶ Itē aliqua causa necessario causat. ergo ꝑma cā necessario causat suū causatum. antecedens videtur manifestum, ꝓpter multas causas naturales: que necessario causant suos effectus. consequentiam probo: qa in essentialiter ordinatis posterius nō potest habere necessitatē nisi prius habeat esse necessarium. cōnexiones autē causatorum ad suas causas sunt essentialiter ordinate. ergo nulla talis connexio est necessaria: nisi illa que est primi causati ad suam causam sit necessaria.

I

Dc3.quoli. q.4. **Contra istã ꝯclusionẽ** in qua cõiter concordant philosophi. q̇ pma cã necessario ⁊ nãliter causat primũ causatũ. Arguit sic. Primus enĩ agẽs nullo mõ pficit aliquo alio a se. agens nãle aliquo mõ perficit sua ꝓductiõe vel ꝓducto alio a se: g̃ ⁊c. minor ondit. q2 agẽs nãle agit pp finẽ. ex. 2. phy. sed nihil vĩ agere pp finẽ, q̃ nullo mõ pficiat. ¶ Sed ad istud ꝑ ridet ſm intẽtionẽ Auic. 6. meta. c. vlti. q̇ agens perfectũ agit ex liberalitate. b̃ est nõ expectans pfectionẽ a ꝓducto: sicut exposita est intẽtio liberalitatis. di. 2. q. de ꝓductiõibus. Negãdũ igit videt qd assumit. s. q̇ agens nãle pficit eo qd ꝓducit: q2 b̃ nõ est nisi in agẽtib⁹ nãlib⁹ impfectis. ⁊ cũ adducit q̇ agẽs nãle agit ꝓpter finẽ: nõ opz ſm phõs agens p̃m nãle agere pp aliud q̃ pp se: sed ꝓpter seipsum vt ꝓpter finem: nec opz ipm perfici illo fine: sed eẽ nãlr illũ finẽ. ¶ Alia ẽt rñsio bĩ ab Auic. q̇ sicut aq̃ ex seipsa est frigida: ꝯsegt aũt eam q̇ infridet aliud a se: ita p̃m agens, si ponat nãle agẽs, ſm eos, ex seipso erit pfectũ: sed pfectionẽ eius ꝯsequitur ꝓducere pfectionez in alio. ita tñ q̇ illa ꝓductio pfectionis in alio nõ sit finis eius: sicut nec finis aque est infrigidare. ¶ Rõ rñsionis, reducit ꝯ istas rñsiones: q̇ si aq̃ non posset stare in fridiṫate sua absq3 hoc q̇ aliqd frigefaceret: nõ eẽt sũme pfecta in fridiṫate: q2 aliq̃ mõ depẽderet ab alio in frigiditate sua. ita igit hic de p̃a cã in entitate sua respectu entitatis pmi cãti. ¶ Sed ista reductio nõ multũ cogit: q2 si aqua posset ꝓducere fridita tẽ per se stantez, diceret Auic. q̇ q̃tũcumq3 nõ posset eẽ in se frigida absq3 hoc q̇ frigefaceret: non esset pp b̃ dependẽtia in frigiditate sua: sed perfectio cõpletiua frigiditatis ex q̃ necẽio ꝓduceret: vel frigus in alio: vel frigus per se stans: ⁊ ita poneret de p̃ ente respectu ꝓductionis in alijs. ¶ Ultimo videt q̇ ista rõ posset sic declarari.

K Omne agẽs nãle, aut actiõe sua pficit in se: aut in suo simili: aut in toto: aut per suã ꝓductionẽ nã eius accipit eẽ in alio. hoc enĩ apparet iductiue in oĩbus. itells enĩ agẽs nãliter pficitur sua actione. ignis nãliter agẽs perficit in simili: ⁊ nã sua bz esse in alio in quo posset illa nã esse ẽt igne generante corrupto: ⁊ ita vĩ necessitas gñõnis in corruptibilibus ſm illud scdi de aĩa. generatio est ꝑpetua vt saluet esse diuinũ. sol generat vermẽ: lz non pficiat in se: nec nã sua accipiat eẽ in alio. tñ perficitur in suo toto, inquãtũ est pars vniuersi: cuius vniuersi aliqua pars producit: ⁊ pfectio totius vĩ eẽ aliquo mõ perfectio partis. deus pater nãliter ꝓducendo filiũ: lz non perficiat in se: nec in toto cui⁹ sit pars: q2 nullius est pars: tñ sua nã accipit esse in alio supposito: vel aliud suppositũ accipit esse nãe. Patet igit iductiue ista maior diuisim: lz difficile sit assignare pp qd istius maioris. Sed si deus nãliter ꝓduceret creaturam nullũ istoꝝ ꝯtingeret. nec enim pficeretur in se ex tali productione: nec in silĩ: nec in toto: nec nã sua acciperet eẽ in ꝓducto. ergo nec creatura nãliter ꝓducitur. ¶ 2ª ratio apponit contra phõs: q2 potẽtia respiciens aliqd obm per se ⁊ essentialiter, non necessario re

L spicit illa que non habent ordinem essentialẽ: sed accidẽtalẽ ad illud primum. voluntas diuina respicit pmo bonitatem diuinã: ad quã creature habẽt ordinẽ ꝯtingẽtẽ: nõ necessariũ: q2 non sunt necessarie ad consequendum istam bonitatem: nec augent eã. ergo voluntas diuina istas creaturas non necessario respicit.

¶ Quia volens finẽ non ꝓpter hoc necẽio vult aliud eẽ, cuius eẽ, nõ est necẽium ad ꝯsequẽdũ illũ finẽ in se. Creature aũt non sunt necẽie ad ꝯsequẽdã illã bonitatẽ. iõ ⁊c.

Al. vel quia ¶ Uerũ q2 qdlibet aliud adeo bz ordinẽ essentialez ad

M ipsum: lz nõ eꝯ. vĩ q̇ maior dz sic accipi. po⁹ necẽio respiciens aliqd obm p̃m, ad nullũ aliud necẽio se hz nisi illud pmũ obm sit rõ necẽio tendendi in illud aliud. tũc sit minor, bonitas diuina nõ est rõ necẽia volũtati tendẽdi volitione efficaci in aliqd aliud obm bonũ: q2 nec est aliud necessariũ ad ꝯsequendũ ipsaz, nec ẽt auget ipsaz, siue cũ ipsa plus getat voluntatẽ. Sed illud equalr ꝓbat ꝺ voluntate cõplacentie sicut efficaci. silr cõcludit ꝯfirmatio de syllo practico, cui inniteris. igit vel nega necessitatez vtriusq3 volitiõis creature: vel q̃re aliõ mediũ spãle: q2 nec sũt necẽie ad ꝯsequẽdũ illã bonitatẽ nec augent eam. g̃ voluntas diuina nõ necẽio illas creaturas respicit. hic lras mutinus deleuit vsq3 ad. Sed ista.

¶ Sed ista rõ, lz sit in se aliqualr apparẽs: tñ videt ꝯdicere aliquibus dictis arguentis: q2 ponit q̇ voluntas diuina vt respicit res in eẽ qdditatiuo, necessario vult qcqd vult: ⁊ tñ res in eẽ qdditatiuo nõ magis hñt necessariũ ordinẽ ad bonitatẽ diuinã q̃ res in eẽ exñtie. ¶ Uidet ẽt rõ hẽre aliã instantiaz: q2 sicut voluntas diuina hẽt essentiã suam pro p̃ obto: ita ⁊ intellectus diuinus. g̃ ⁊ intellectus diuinus accidẽtalr respiceret, quicqd aliud ab essentia diuina respiceret pro obto. ⁊ ita videret sequi q̇ deus nõ necẽio sciret aliud intelligibile a se: sicut non necessario vult aliud volibile a se. ¶ Primã instantiã: qa non est ꝯ veritatẽ sed ꝯtra opinantẽ, ꝯcedo. ¶ Secũdã excludẽdo confirmo rõnẽ: q2 voluntas que determinat ad finẽ nõ determiat ad aliqd eoꝝ q̃ sũt ad finẽ: nisi q̃tenus p syllogismũ practicũ ꝯcludit ex fine, necessitas illi⁹ entis ad finez. s. vel necessitas eius in eẽ, vel haberi, ad b̃ q̇ finis sit: vel habeat, vel acqrat: vel necessitas eius in diligi ad hoc vt finis diligat vl' habeat. hoc videmus in oĩbus voluntatibus que sunt ipsius finis: q2 non opz pp finem eas determinatas esse respcũ alicui⁹ entis ad finẽ si tale ens nõ cõcludatur per syllogismũ practicũ esse necessariũ aliquo istoꝝ modoꝝ ad finẽ. g̃ cũ itells diuinus nõ cognoscat aliud a se esse necẽiũ ad finẽ vltimum quocumq3: volũtas illa ex hoc q̇ est necẽio finis: nõ opz q̇ sit necẽio alterius a fine. ¶ Qd instat de intellectu, nõ est si

N milẽ: q2 intellectũ esse necẽio respectu alicuius obiecti nõ ponit illud eẽ aliqd in entitate reali aliud a p̃ obto: q2 eẽ cognitũ ab intellectu diuino nõ ponit illud eẽ in se: sed in itellectu presentialr, nõ sic eẽ volitũ: imo ponit tunc, vel ꝯñter, illud hẽre aliud esse a voluntate: ⁊ hoc loquẽdo de volitione efficaci: q2 qd sic volitum est a deo, aliqñ est in effectu. nõ est igit intells diuinus ita se hñs ad intelligibilia alia a se: sicut volũtas ad alia volibilia: q2 ille intellectus põt esse necẽio oĩuz intelligibiliũ: q̃tenus sunt sibi presentia: nec p hoc ponit aliqd aliud a deo formalr necessariũ in esse reali. voluntas aũt nõ posset eẽ necẽio aliquoꝝ aliorum volibilium: nisi illa alia essent aliquando necẽia in aliquo esse reali, alio ab esse diuino.

Igitur potest necessario complacere in ostẽso, non volendo illud esse. sicut intellectus necessario intelligit illud non intelligendo tamen illud esse, cõcedo q̇ simile est vtrobiq3. ⁊ tunc cum minor pbatur. s. q̇ non requiritur ad ꝯsequendũ finẽ: nec Augu. ⁊ eque cõcluderet ꝯ velle cõplacentie sicut contra velle efficax. ideo cõtra ipsum videt bona instãtia q̇ necessario velle concludit rez in esse qdditatiuo, cũ pbatio sua de ordine eẽntiali eque cõcluderet ibi, itaq3 formet rõ vt hic supra. ⁊ minor probatur per illud de syllogismo practico, que probatio cõcludit de velle efficaci, ps: sed nõ de velle cõplacentie. pbatio: qa concludit voluntatem, perfecte amantem ipsam bonitatem complacere in quolibet ostenso participante illam. sicut in intellectu obiectum primus est necessario causa tendendi in 2ᵐ: q2 manifestat ipsum, vt quãdã participationem eius.

O Istis rationibus cuiusdam doctoris aliqualiter sic fortificatis addo alias rōnes. Et arguo pmo sic. Ens absolutū, qḋ est ex se necessariū pfecte: quantū pōt cogitari aliqd esse necessariū: nō pōt nō esse q̄cūqz alio a se nō existe. deus est summe necessariū fm illū intellectū pacceptū. ḡ q̄cūqz alio a se non existente: non pp hoc sequit ipm nō esse. Sed si necessariā haberet habitudinē ad pmū causatū: illo causato non existe: nō esset. ergo nō hz ad illḋ necessariū habitudinē. maiorē pbo: qr ex minus ipossibili non sequit

P ipossibilius: sicut nec ex minus falso sequit falsius. Et hoc pbo: qr si falsius habeat duplicē rōnē falsitatis: ⁊ minus falsum, tm vnicā, circūscribamus a falsiori illam rōnem falsitatis: qua excedit minus falsuz stante alia: ⁊ a minus falso illā quā hz: tūc falsius erit falsuz: ⁊ minus falsuz nō erit falsuz: qr circūscripta est rō falsitatis minꝰ falsi. ergo hoc posito falsius erit falsuz: ⁊ minus falsum erit veruz. ⁊ tūc ex vero sequit falsum. Et hoc etiā pz, tunc ꝙ ex minus impossibili non sequitur impossibilius. Sz tale necessariū, quale descriptū est: est magis necessariū q̄z qḋcūqz aliud necessariū ab eo, ēt fm oēm opinionez pboꝝ. ergo ex nō esse cuiuslibet alterius, qḋ est minus ipossibile: nō sequit nō esse istius: qḋ est ipossibilius. Probo aliḋ assūptū. s. ꝙ si necīū hēt habitudinē ⁊c. qr hīs necessariā habitudinē ad aliqd. nō est illa habitudine nō existe. nō existente aūt extremo nō existit illa habitudo: nō existe igitur extremo habitudinis nō existit fundamentū. ¶ Cōtra istam rōnē instat: qa pnm destruit destructa 9ne. ex

Al.c.1.

p prioꝝ. ⁊ tn̄ pnm ex se videt esse formalr necessariū. cōclusio aūt nō est necessaria nisi ex pnº. ḡ ⁊c. ¶ Hec instātia nulla est: qr stat pbatio maioris. ꝙ ex minus ipossibili nō sequit ipossibilius. sz nec est sile ad ppositū: qr cōclusio nō est nisi q̄dā veritas ptialis pncipij qḋ hz quasi

Q totalē veritatē. sicut singulare est quedaz veritas ptialis respcū vlis. In entibꝰ aūt, ens causatū nō est q̄dā entitas q̄si ptialis cāe: sed est oīno alia entitas dependēs ab entitate cause: ⁊ si ergo aliq̄ 9ne distructa distruat pnm: nō tn̄ ita erit de entitate in cā ⁊ causato. ¶ Ad hoc aūt vt istud de pnº ⁊ 9ne intelligatur melius, prīt poni exempla. pª cō-

Euclides libro.1. Al.circuli.

clusio geometric ꝙ ille linee trianguli sic 9stituti sunt eq̄les: nō videt eē nisi q̄dā ptīculare istius vlis. oēs linee ducte a centro vsqz ad circūferētiā sūt eq̄les: ⁊ ita in multis alijs: 9clūo non videt eē nisi ptīculare: vel vnius vlis

Prima petitio pmi geo. pº post.c.c. 12.

vel multoꝝ: ex qbꝰ simul ifert. sicut si iungamus isti istā vlez. Quecūqz vni ⁊ eid sf eq̄lia iter se sūt eq̄lia: ⁊ lz pdicatū p 9ueniat sbto ipsiꝰ vlis. i. adeq̄te: nō tn̄ 9uenit p ta-

R li pmitate sbto minus vlis: nec pp istā primitatē in pnº: ⁊ nō primitatē in 9ne, est talis cālitas in pnº respcū 9nis q̄lis est in entitatibꝰ, vnius entis respectu alterius: ita ꝙ illa causalitas in pnº ponat veritatē aliā formalr a veritate 9nis: sicut in entibꝰ entitas cāe est formalr alia ab entitate cāti. pmitas aūt pdicationis est pp pmitatē terminorū: ⁊ termini spāles: lz nō sint adeq̄ti illis pdicatis: tn̄ attributio pdicati illis terminis spālibus ptīcualr sumptis includit in attributione eiusdē predicati terminis cōibꝰ vlr sumptis: includit inquā sicut aliqd illius veritatis.

Contra. Igit nulla veritas est cōpleta necessaria alia a veritatibus primoꝝ principiorūqz qḋ vī incōueniēs. ¶ Itē est 9 te qui hic supra addu-

Vide in 2º primo.

cis 9nē habere veritatē necīaz cātam, 9 Hen. pro Arist. ¶ Scdo arguo sic. Aliqd fit contingenter in entibus. ḡ pª cā cōtingenter causat. aīs concedūt phī. 9n̄az pbo sic. si pª cā necessario se hz ad cām pximā, sit illa. b. b. igit necessario mouet a pª cā. b. aūt eodez mō quo mouet a pª cā mouet pximā sibi. igit. b. necessario causat mouendo c. ⁊ c. mouendo. d. ⁊ sic in oībus causis, pcedēdo, nihil cōtingenter erit. si pª cā necessario causat. Ista rō pertractata est di. 2. q. pª. de infinitate dei, pbādo deū eē formalr infinitum: ⁊ ideo non opz hic amplius immorari.

¶ Respōdeo. aīs est verū precise de illo qḋ dependet ex voluntate nostra quantū ad fieri. nihil eniz aliud pōt dici 9tingenter fieri ab actibus nostris, sed d actibus nostris est eadez difficultas eis ⁊ tibi, an. s. voluntas nostra mota a primo moueat, nisi ꝙ tu potes saluare 9tingētiā in eius motione a p. Illi aūt prīt, vt hic arguitur.

¶ Ꝓ. Et redit in idem. aliqḋ malū fit in vniuerso. ḡ deus non necessario causat. antecedens concedunt phī.

¶ Probo 9n̄am. qr agens necessario pducit effectū suuz in susceptiuo q̄tū pōt pduci in eo. effectus primi est bonitas ⁊ perfectio. ergo si necessario agit pducit bonitatē in quolibet quātā ipm susceptiuuz pōt recipere. sed hīs bonitatē tantā quātē ipm est capax, nullam hz malitiaz. ḡ ⁊c. Et si istud argm posset euadi de malo in nā: sicut tactum est di. 2. q. pallegata. tn̄ de malo 9tingēter facto: qḋ s. est vituperabile, nō videt possibilis euasio, quin si aliqḋ tale maluz eueniat qḋ. s. sit vituperabile: ac ex hoc sequatur ꝙ cōtingenter eueniat. causa prima nōn necessario causat sicut ostendit ista deductio.

¶ Ista rō ⁊ due sequentes non valent cōtra pbos: sz valent nobis infra in mā de futuris 9tingentibus. Si enim est oīpotens. igit non vult necessario aliqḋ possibile. probatur cōsequentia per istas tres rationes.

dis.39.q.unic

¶ Item. oīs cā necessario agens agit fm vltimuz potentie sue: qa sic nō est in ptāte sua agere ⁊ nō agere: ita nec intense ⁊ remisse agere. ergo si pª cā necīo causat: causat q̄cq̄d pōt cāre. pōt aūt causare ex se oē causabile. vt probo. ḡ causat oē cābile. ḡ nulla cā secūda aliqd causat. istā

1.ce.2.c.116.

secundā 9n̄am pbo. qr causa pōr prius naturalr respicit causatū q̄z causa posterior. ex pª ppōne de causis. ḡ in illo priori, si totalr causat totū illud qḋ in scdo signo deberet cāri a cā secūda in scdo signo in quo deberet cā scda cāre nulla est polis actio cāe secūde: qr iam pintelligitur totus effectus causatus a cā pª. Assumptū in argumēto, ꝙ possit causare oē cābile. pbo. qr hz potentiā cuiuscūqz cause secūde. totā etiā que est in cā scda: quantū ad qlibet perfectionis qḋ est in quacūqz cā secūda: sicut deductum est in q̄ōne prius allegata de infinitate via pª sumpta de efficientia. nō requirit aūt cū causa efficiente aliq̄ iperfectio: sz tn̄ pfectio: qa causare effectiue est pfectionis ī simplr. ergo pm hīs in se causalitatē oēz cause secūde, quātū ad qlibet: qḋ est pfectiōis: pōt imediate cāre ex se oē causabile: sicut ⁊ cū cā secūda. Et si 9n̄s vltimū: ꝙ. s. cāe secūde priuent actionibus suis non habeant pro iconuenienti. duco ad maius incōueniēs, ꝙ cābit ⁊ oīa ⁊ vnū solū. ita ꝙ oīa erunt tn̄ vnū: qr sicut cābit oīa cābilia, pp hoc ꝙ cāt oīa que pōt cāre. ita ēt ī quacūqz causatione cābit quantū pōt causare. ⁊ ita perfectissimuz. ⁊ ita oīa illa erunt illud vnū causatuz: ⁊ tunc oīa erunt vnū.

S

Cōtra de pte ⁊ alio respcū f.f.

Nō est verum de immediate cāre: sz est ab illo pfectiōe tn̄ ipfecte: cāre āt pº ⁊ per 9n̄s mediate est pfectiōis. Scdm theo. si oī pbos. vt igi 2iuer. 9. meta. 9cto. 3

¶ Item primitas adequationis includit totuz ordinem multoꝝ: ad que cā se extēdit: sicut alibi dicis de primitate triū personaꝝ ad essentiā: ⁊ alia persone prime ad eandem. Ita hic. ⁊ tunc est in potentia propinqua ad 2m: qā pm positum est: ⁊ tātū agit 2m quātū pōt ipsum agere.

f. pmitate.

¶ Ista rō ⁊ sequens de moū in nō tpe, soluunt ex quodā extra supra in p articulo qḋ sic incipit. Arguo sic, vbi 9uincit esse intentio Arist. ꝙ nō possit eē proxima cā nisi in tpe, ⁊ motus, ⁊ alioꝝ dī remota pro quanto dedit eē primo moū. vtraqz igit male pcedit, 9 pbm, quasi imediate possit aliquid preter intelligentiam quam producit vnam vel omnes.

Vide supra infra. D.

¶ Cōcedo

¶ Concedo, sed eminēter. requirit aūt potētia cause scđe formalr vt cā prima: quia ipsa vt eminēter tm̄ nata est esse in causa remota. Cum accipit, nō requirit aūt cum causa ⁊c. Dico q̄ perfectio aliqua formalr imperfectior

De hoc vide 7. q. quolibe. similr ad ꝓpositum.

T

eminēte requirit: ita q̄ eadē eminēter habita nō pōt eē ratio proxima ꝓducēdi: nec tamē per se imperfectio in ꝓxima est rō agēdi: sed talis ꝑfectio, que tm̄ est imperfectio, est rō sic agēdi. s. ꝓxio, qđ est impfectꝰ agē, alia ꝑfectio eminētior est rō agēdi remoto, qđ est ꝑfectius agē.

¶ Per idem mediū, ex necessitate causandi, ⁊ vltimata causatione, sequit̄ q̄ mouebit in nō tēpore: aut saltē mutabit celū in nō tēpore: ita q̄ celū nō ꝓprie mouebitur.

Sez de supli. a motore celi

¶ Nec valet illa rn̄sio tacta supra. q. pallegata de īfinitate: q2 ista virtus īfinita hz oēm ꝑfectionē cause efficiētis in se quā ipsa hz cū causa scđa ꝓxima: ⁊ ideo sequit̄ q̄ imediate pōt īcausare oē3 illū effectū in celo ꝑ se quē pōt cāre cū itelligentia: ergo ⁊ causat, si necio agit gcqd pōt. ⁊ vltra si causat illud imediate: ergo mutat ⁊ in non tpe: q2 potētia īfinita agens ꝯm vltimū potētie sue, non pōt agere in tpe. si aūt aliqs motus celi pōt eē in nō tpe ab isto mouēte: igit̄ est. ⁊ si hoc: ergo nulla est generatio ⁊ corruptio in inferioribus: que sunt cōtra phōs: igit̄ illa ex quibus sequuntur ista sunt falsa ꝯm phōs.

Nō sequit̄ q̄ imediate.

Quia in eternū nō dꝫ posse ab esse.

3° phy. t.c. 32

V

¶ Idē causa scđa non tollit a pma, ꝓpriū modū causandi eius. ¶ Respondeo ꝓprius modus causandi eius est mediante causa scđa causare ⁊ non imediate.

¶ Posset dici aliter ad pmū incōueniēs. s. q̄ pmū trāsferat celū in instanti, q̄ hoc nō sequit̄, q2 corpus non est susceptiuū trāslationis instātanee: ideo virtus quecūqꝫ nō pōt in hoc. ⁊ precipue pꝫ hoc in circulatione: q2 si in nūc circulatur, quelibet pars lati erit in eodē instanti in eodē situ in quo fuit pus, aliogn si pars non redeat oino ad situ eundē: ⁊ postea qn̄ cōplebit̄ circulatio ꝑueniet, igit̄ circulat̄ in tpe. sequit̄ ergo q̄ si in nūc circulet̄ q̄ in illo nūc, quelibet pars sit in eodē situ: ⁊ quātū ad totū ⁊ quātū ad ptes: igit̄ circulare in nūc est non circulare, nec oino mutare. ¶ Hec scđa rō bn̄ ꝓbat q̄ nō ponēdo mouens cōiunctū ipsum pmū, etiā si sit potētie infinite, non poterit sphērā circulare in nunc: sed nec in tpe ꝑꝑ ꝓbationē Ari. q2 nūc finita potētia trāsferret ī equali tēpore.

A. l. rn̄o.

X

8° physicoꝝ. Tex. cō. 79.

¶ Ex quibus sequit̄ q̄ īfinita potētia nō pōt oino imediate sphērā circulare: ⁊ tn̄ videmus eā circulari. Hec igit̄ est necitas Auerrois ponēdi mouēs cōiunctū. s. imediatū ⁊ finitū, sine quo pmū nihil transfert sphericē: q2 nō pōt nisi mediate agere, ꝑꝑ sui ꝑfectionē, ⁊ iperfectionē effectus, inter que necio requirit̄ causa ꝓpria medias.

Com. 41. 12. metaphy.

¶ Cōtra istud, quero qđ est pmū mouere mediate: aut enī q2 ꝓducit cām ꝓximā mouētē, cui dādo esse dedit virtutē finitā mouentē. aut, si scđm est a se, pmū dat ei virtutē ⁊ influētiā aliquā qua mouet. aut 3°, q2 primū ⁊ scđꝫ eūdē effectū causant ordine quodā absqꝫ hoc q̄ cā scđa aliqd recipiat a pma. ¶ Si 3m sequit̄ q̄ finita potētia ī sine aliq̄ cā scđa, mouebit in eq̄li tpe cū īfinita: mediante tn̄ cā scđa. ¶ Si scđm sequit̄ q̄ illud influxū sit aliō a nā scđe cāe. igit̄ si negat̄ pmū hēe motū ī pro ꝓximo effectu, est 3 3m. ⁊ in nulla intelligētia est accidēs cōtra scđm. ¶ Et si dicat̄ pmū esse de mēte Arist. ⁊ q̄ ipm exponit Auic. 9° metac, de ordine itelligētiaꝝ: ⁊ tunc īfinitas motus reducat̄ in pmū: q2 etiā īfinitas durationis scđe cāe est a pma semꝑ causante, sicut filius semꝑ gignitur. primū aūt ex se est durationis infinite: sed successio reducat̄ in virtutē finitā mouentis ꝓximi: ita q̄ non ob aliud est ibi primū mouens, nisi q2 dans esse mouēti, sic bene saluat̄ pmū efficiēs ⁊ vltimus finis: q2 amatus ꝓpter se a secundo mouente, sed non primū mouens nisi remotum ⁊ dans esse mouenti proximo.

Dubitatio notabilis.

A. l. sine alia prima.

A. l. mediate.

A. l. ꝓprio.

Cap. 4.

Ad qōnem quantū ad exponētē negatiuā istius exclusiue. ¶ Rn̄deo ꝯcedēdo ꝯnes istarū rōnū: quaꝝ, lꝫ forte alique nō ꝯuincerēt phōs qn̄ possent rn̄dere: sunt tn̄ ꝓbabiliores illis que adducunt̄ pro phis: ⁊ forte alique necessarie. Dico tn̄ quātū ad istā partē q̄ nihil aliud a deo est imutabile, loquēdo de mutatione que est versio: q2 nihil aliud est formalr necīū. Quodlibet etiā aliud est mutabile subiectiue, nisi ꝓpter impfectionē negatiuā. puta vltimū accn̄s: qđ nullius ꝑfectionis est capax ꝑꝑ sui impfectionē: vel puta si sit aliqua relatio nō est mutabilis subiectiue: q2 non pōt esse subm̄ alicuius. hoc est, q2 est impfectū negatiue. i. nō capax alicuius ꝑfectionis: sed nihil aliud a deo ꝑꝑ ꝑfectionē sui est imutabile: q2 si aliqd est tale: hoc maxime eēt pma itelligentia: sed illa est mutabilis ab itellectione ad intellectionē. ꝓbatio. pōt enī hēc intellectionē cuiuscūqꝫ intelligibilis: q2 hoc pōt itells noster hēc: nō aūt vnica3 oium: q2 tunc illa esset īfinita, ex distin. 2. q. j. nec īfinitas simul oīū itelligibiliū: q2 nūc itellectus, hn̄s eas in actu simul distincte, videt̄ esse īfinitus: ergo potest itellectionem vnius intelligibilis habere post alterius intelligibilis intellectionem: ergo est mutabilis.

Y

Clarius vide in. 2. sen. dist. 3. q. 11. de B.

Ad argumēta ꝓ opione phoꝝ posita. ¶ Ad illud qđ arguunt de mutatione pmi. si nō necio se hꝫ ad ꝓximū sibi. ¶ Rn̄deo q̄ volūtate antiqua pōt fieri nouus effectus sine mutatione voluntatis: sicut ego volitione mea eadē cōtinuata qua volo aliqd iam fieri: faciā illud nūc pro qn̄ volo illud facē: ita deus in eternitate voluit aliqd aliud a se esse pro aliquo tēpore: ⁊ tunc illud creauit pro qn̄ voluit illud esse.

¶ Et si obycias ꝯm Auer. 8° physic, q̄ saltē expectabit tēpus si nō statim ponat effectū in esse qn̄ vult illū esse. Et pter hoc ꝯm eundē alibi, indeterminatū ꝯtingētia ad vtrūlibet talē idetermination ē ponit q̄ sic idetermina tū nō pōt ex se exire in actū: vt videt̄: ergo si in deo erit talis ꝯtingētia ad causandū, nō videt̄ posse ex se determinari ad causandū. ¶ Ad primū rn̄deo: existēs in tpe ⁊ volēs aut vult efficacissima volitione, nō respiciendo tēpus pro quo vult illud esse: aut vult illud esse pro aliq̄ tēpore certo. si pmo modo statim poneret volitū in eē: si voluntas sua sit ꝑfecte potēs. si scđo mō, posito q̄ voluntas eius esset simplr potēs: nō statim poneret rem in eē: sed pro tunc qn̄ vult illud esse. expectaret igit̄ tēpus: q2 est ens in tpe: sed applicādo ad deū, auferēde sunt iperfectiones. si enī voluntas eius potēs est: tn̄ volūtas eius nō hꝫ esse in tēpore vt expectet tēpus pro quo ꝓducat volitū: qđ vtiqꝫ nō vult necio tunc esse qn̄ vult: sed vult esse pro tpe determinato: qđ tn̄ nō expectat: q2 operatio volūtatis eius nō est in tpe. ¶ Et cū dicis scđo de indeterminatione cause cōtingēter causantis: dictum est alibi de duplici indeterminatione. s. potētie passiue ⁊ potētie actiue illimitate. deus nō est indeterminatus pma indeterminatione ad causandū: sed scđa: ⁊ hoc nō tm̄ ad plura disperata ad quoꝝ qđlibꝫ esset naturalr determinatus: sicut sol se hꝫ ad multos effectus suos in quos pōt: sed indeterminatus ad ꝯdictoria: ad quoꝝ vtrūlibet poterat ex libertate sua determinari: ⁊ volūtas nr̄a est idetermināta hoc modo idetermination ē virtutis actiue ad vtrūlibꝫ ꝯdictorioꝝ: ⁊ ex se pōt determinari ad B vl̄ ad illud. ¶ Et si queras: quare igit̄ volūtas diuina magis determinat̄ ad vnū ꝯdictorioꝝ q̄ ad alteꝝ. ¶ Rn̄deo indisciplinati est querere oium causas ⁊ demōstrationē, ꝯm Phm̄ 4° metac. Principij enī demōstrationis nō est demōstratio. imediatū aūt pncipiū est voluntatem

Cō. 8. ⁊ inde. Idem cō. 6. t. 15.

Z

Vide. 7. di. B

Tex. cō. 9. ide inge Aūe. 12° meta. cō. 53. q̄ cū fue rit ita in volūtarijs non est querēda alia causa.

velle hoc:ita q nō est aliqua causa media īter ista:sicut
īmediatū est/calorē eē calefactiuū:lʒ h̄ sit nālitas:ibi aūt
libertas: ⁊ ideo huius/quare voluntas voluit hoc.nulla
est causa:nisi qa volūtas est volūtas/sicut huius:q̄re ca/
lor est calefactiuus:nulla est cā:nisi qa calor est calor:qa
nulla est ṗor cā. ¶ Et si dicas quō hic pōt eē īmediatio
In prologo q.3. cū sit ↄtīgētia ad verūlibʒ. Dictū est alīs ī q̄one de subto
theo°/q in ↄtingētib⁹ est aliqd ṗmū:qđ est īmediatū:⁊
tñ ↄtingēs:qa nō statur ad nec̄iū.nō eñ ex nec̄io sequi/
h° por.c.14. tur ↄtingēs:⁊ ideo hic opʒ stare ad istā. volūtas dei vult
hoc:que est ↄtingēs:⁊ tñ īmediata:qa nulla alia cā prior
est rōne volūtatis:q̄re ipsa sit hui⁹ ⁊ nō alteri⁹. ¶ Per
hoc apparet ad illud qđ Auic. adducit/q actio sua est in
eo per essentiā:⁊ nō est in eo accidētalis. verū est:qa suū
velle est sua essentia:tñ ↄtingenter trāsit supra hoc olim
dis.39. vel illud/sicut infra de futuris ↄtingētib⁹ dicet. ¶ Per
idem apparet ad argumētū ṗncipale:qa cū necessitate
dei stat q illō ad qđ īmediate se hʒ sit mutabile:qa īme
diate ab īmutabili est mutabile sine mutatiōe īmutabi/
lis:quia cōtingens habitudo est īmutabilis ad ṗximū
sibi:⁊ ideo extremū illius habitudinis est contingens ⁊
mutabile:lʒ fundamentū sit īmutabile.

Ad argumenta posita pro phis. ¶ Ad ṗmū de illis diuidētibus ens:dico
q nec̄ium est ↄditio pfectior in omni entitate q̄ᷓ possibi
le/cui ↄditio necessitatis est cōpossibilis.non est aūt pfectio
in illa entitate cui nō est cōpossibilis:qa ↄ̄dictio non po/
nit aliquā perfectionē:⁊ hoc non est ex rōne sui:sʒ ex ra/
tione illi⁹ entis cui repugnat:⁊ ita dico q necessitas re/
pugnat omni respectui ad posterius:q2 ex quo omne po
sterius est nō nec̄iū/ṗmū nō pōt hēc necessariā habitu/
dinē ad aliqđ co℞. ¶ Et cum dicis q oīa diuidētia pfe/
As ctiora ↄcomitātur se:dico q hoc est veruʒ de diuidētib⁹
que dicunt pfectionē simplr̄ ⁊ ad se:vt actus ⁊ infinitas
⁊ hm̄. Nō aūt de illis q̄ dicūt respectū ad aliqd posteri⁹:
q2 hēc nec̄iā hitudinē ad aliqd tale/nō est pfectionis:q2
nō stat cū pfecta necessitate illi⁹ qđ dī hēc talē hitudinē.
¶ Hoc ↄfirmat:qa talis hitudo nō est for̄alr̄ īfinita:cū
tñ īfinitas sit nobili⁹ extremū in diuisione entis. ¶ Ad
aliud cū dicit̄.si naturalr̄ causaret/necessario causaret:⁊
tunc daret necessitateʒ ṗducto ⁊c̄. dico q tunc sequit̄ q
nec̄io causaret sic ex aīte includēte icōpossibilia sequit̄
ↄn̄s icludēs icōposita.in aīte eñ repugnat ei qđ est cāre
modus ille qui est/naturalr̄:qa causare dicit ṗductioneʒ
Nota q hoc est theologi/cum ↄ phos: tamē negaret Auer. 7° me ta.com.31. diuersi in eē:⁊ ita ↄtingēter/naturalr̄ dicit modū causan/
di nec̄iū:⁊ ita respectu necessarij:⁊ ideo sequit̄ ↄn̄s iclu
dens simul duo opposita rōne causationis ⁊ modi cau/
sandi/hoc modo.ṗma ṗpō est vera:⁊ cū addis.nulla pfe
ctio tollit̄ a causato ṗpter modum perfectiorē causandi
ipsius cause:ↄcedo:nec modus causandi volūtarie tollit
aliquā pfectiorē a causabili:sed tollit a causabili necessi/
tatē que est in se pfectio:sed incompossibilis causabili:⁊
dat pfectionē causato cōpossibilē sibi:sicut volūtarie/in
causatione dicit modū cōpossibilem causationi. ¶ Per
hoc apparet ad ↄfirmationē de plurib⁹ differētijs entis
ṗducibilib⁹:dico q ens causabile nō pt hēc dr̄ias istas/
nec̄iū ⁊ posse esse:sed omne ens causabile est tm̄ posse:⁊
ideo nō est imꝑfectionis in causa nō posse causare istas
Com.8.phy. c.4. dr̄ias:qa ad imposse nulla est potentia. ¶ Similr̄.si per
impossibile nāliter causaret:⁊ ideo nec̄io/nō ṗduceret ples
dr̄ias entis:qa tm̄ ṗduceret nec̄ia/nō ↄtingentia. ¶ Ad
vltimū dico q nulla est ↄnexio causati ⁊ cāe scđe simpli
Bb citer nec̄ia:nec aliqua causa scđa causat nec̄io simplr̄:sʒ
tm̄ ſm qđ.ṗma ps apparet:qa quelibet depēdet ab ha/
bitudine ṗme cause ad causatū. ¶ Similr̄.nulla causa
scđa causat nisi ṗma causa causante causatuʒ eius:⁊ hoc
prius naturalr̄ q̄ᷓ ipsa causa ṗxima causat.ṗma aūt nō
causat:nisi ↄtingenter:ergo scđa simplr̄ ↄtingēter causat:
quia depēdet ab ipsa causatione ṗmi/que simplr̄ cōtin/
gens est.scđa pars.s.de necessitate ſʒ quid/pʒ/qa multe
cause naturales/quātū est ex parte earū/nō pñt nō cau/
sare effectus:⁊ ideo necessitas est ſm quid quantuʒ.s.est
ex parte earū:⁊ nō simplr̄:sicut ignis/quātū est ex parte
sui/non potest non calefacere:tamē potest absolute non
calefacere deo non cooperante:sicut perfecte apparuit
de tribus pueris in camino ignis. Daniel.3.

¶ Nunc ad distinctionem personarum accedamus. Distin. IX.

Circa distōnē 9ᵃᵐ querit̄ vnū.s.vtꝝ
gñatio filij sit eterna in diuīs.
Qđ nō:qa vbi idē est esse ⁊ duratio/si ali
quid est ṗnᵐ essē ⁊ durationis:sed pī est
ṗnᵐ eē filij:qa ṗnᵐ diuinitatis ſm Aug.
4° de tri.c.17.vel.54.ergo est ṗnᵐ dura
tionis filij. ¶ P̄. Aug.15° de tri.c.15.vel.40. Impfectio A.l.20. ⁊.21
nis est in v̄bo nr̄o:qđ est formabile anteq̄ᷓ formet̄:ergo
imperfectionis videt̄ in v̄bo:qđ est informari.hoc igit̄
nō cōpetit v̄bo diuino. ¶ P̄. Si gñatio filij est eterna.
ergo filius semꝑ gñat̄.ergo filius nunq̄ᷓ genitus est:⁊ ita
nunq̄ᷓ est filius.he due ↄn̄e ṗbant̄ ꝑ Augᵐ.83.q.q.37.
Qui semꝑ nascit̄ nunq̄ᷓ natus est.ḡ si filius semꝑ nascit̄ A.l.nondū.
nunq̄ᷓ natus est. vltra/qđ nunq̄ᷓ natū est nūq̄ᷓ est filius.
igit̄ si filius semꝑ nascit̄:ergo nunq̄ᷓ est filius.

Oppositum Ambro.j.de tri.c.6.⁊ ponit̄ in lr̄a. Si pater prius erat deus ⁊ postea
genuit:gnōnis accessione mutatus est.auertat deus hāc
amentiā.semper igitur habuit filiū. ¶ Similiter aucto
ritas Hylarij in lr̄a.inter gignere ⁊ gigni nullum est me/ 7° trini.
dium.s.durationis.si igitur proprium est patri semꝑ ge/
nuisse:proprium est filio q semper genitus est.

Ad questionē dico q sic:qa gñatio non est ibi sub ratione mutationis:sicut di
ctū est di.5.q.2.ideo nō hʒ terminos corrńdētes termi/
nis gnōnis mutationis.s.esse post nō eē:ṗpter quos ter
minos repugnat gñationi/mutatōi eternitas:qa nō pñt
simul esse sed alteꝝ ante alteꝝ:q̄ᷓ nō eternitas:sed tñ est
ibi gñatio:ṗductio in esse sube per modū nāe. ¶ Ex h̄
ostēdo q sit eterna:qa agēs oīno sufficiēs:hoc est a nul/
lo depēdēs/⁊ ṗducēs per modū nāe:hʒ ṗductionē sibi
coeuā:⁊ etiā productū perfectū/si nō agit per motuʒ:sed
pater generās ṗducit per modū nature:⁊ est agēs oīno
sufficiēs a nullo depēdēs:igit̄ hʒ gnōneʒ sibi coeuā.igit̄
⁊ genitū:qa nō ṗducit per motū.maior appʒ:qa q ṗdu
cens ṗcedēt suā ṗductionē/h̄ nō posset eē/vt videt̄/nisi
qa vel in ptāte eius esset agere ⁊ nō agere:vel qa si ex se
determinaret̄ ad agendū:tñ posset impediri ṗpter defe
ctū alicuius a quo depēdet in agēdo.hec oīa excludūt̄ ꝑ
ea que posita sunt in maiore.s.esse agens sufficiens:⁊ ṗ/
ducere naturalr̄.si etiā non istis positis precederet ṗdu
ctū/hoc esset:qa ṗducēs ṗduceret per motum.igit̄ istis A
amotis ⁊ motu/nō tm̄ ṗductio est sibi coeua ṗducenti:
sed etiā productū.minor apparet quantū ad oēs ↄditio/
nes:qa generās naturalr̄ generat:⁊ est ṗducēs oīo ṗmū.
igit̄ a nullo alio depēdet in ṗducēdo:⁊ nām suam nullo
modo cōicat per motū:qa nō pōt esse motus in nā illa.
¶ Per istā rōnē tenet illud exempluʒ Aug.6.de tri.c.j.
de magnis:vl.2.de paruis:de igne ⁊ splēdore:q si ignis
esset eternus hēt splendorē sibi coeuū. Istud exemplū
declaro sic. Qn̄cūqʒ cōcurrūt in aliquo rō cōiois ⁊ mi/
nus cōis

B nus cōis. quicquid in illo sequitur p se rōne cōiozis: sequitur etiā eū vbi inuenitur absqz rōne minus cōis. B appet in oībus cōibus habētibus ppias passiones et eorū īferioribus. igitur si in creatura concurrat rō causantis nāliter: et rō pducentis naturaliter. quicquid sequitur creaturā rōne hui⁹ cōiozis: qđ est pducere naturaliter: sequitur etiā eū vbi inuenitur sine causatione nāliter: sed q ignis habeat splendorē sibi coeuū. hoc nō sequitur ipsuz pcise per hoc q est causans naturaliter: sed ex hoc qđ est pducens naturaliter: quia si per ipole nō causaret illū sed pduceret: ita q splēdor esset eiusdē nāe cū igne: adhuc nō minus sequeretur coeuitas. igitur vbi est vere rō pducētis naturaliter sine rōne causantis naturaliter: sicut est in diuinis: ibi vere sequitur pducēs hīe pductū naturaliter sibi coeuū. ¶ Ista solo etiā cōfirmatur accipiēdo illud qđ reperitur pfectionis sparsim in gñōibus diuersaꝝ creaturaꝝ: et relinquēdo ea que sūt iperfectionis: in gñōib⁹ enīz successiuoꝝ hoc est pfectionis in eis: q dum fiunt sunt: impfectionis est in eis q nō manent: sed hñt esse tm̄ in fluxu ptis post partē. In gñōne pmanentiū hoc est pfectionis q manēt: et impfectionis q nō sunt dū fiunt: quia hoc ponit iperfectionē in faciēte: quia nō est pfectū faciēs: similiter in facto q nec io hz esse post nō esse: in idiuisibilibus successiuoꝝ hoc est perfectionis q dum fiunt sunt: et tota simul sunt: sed iperfectionis q rapim trāseūt. Aggregādo igitur pfectiones habebitur genitum qđ simul gñabitur: et erit: et pmanēter erit: hoc est genitum gñari et perfecte esse in nunc pfecte stāte: qđ est nūc eternitatis: hoc est ppositū. ¶ Ad pmū argm̄ dico q pn̄cipiū dicitur multipliciter: sicut appet 5° meta. c. j. et si accipiatur eodē modo/ hñ pōt cōcedi q si sit pn̄m alicuius: q sit pn̄cipiū illius qđ est idē ipsi: sed pn̄m nō cōsueuit cōstrui cuz

C hoc qđ est durationis pro pn̄cipio originis: sz tn̄ pro pn̄cipio qđ sit quasi termini illius durationis a quo, sicut istans dicitur pn̄cipiū tpis: et siue hoc sit ex vsu sermonis: vel ex virtute sermonis/ nō pcederetur ista. pater est pn̄cipiū durationis filij sine determinatione: sed bene pcederetur ista. pater est pn̄m originatiuū eternitatis filij. ¶ Cū igitur arguis per identitatez esse et durationis: quia quicquid est pn̄m vnius et alterius: pcedo: si pn̄m vniformiter accipiatur respectu eē et durationis: sed ly pn̄m/ nō pstruitur cū ly durationis/ in rōne talis pn̄cipij in rōne qualis principiū: ly pn̄m/ pstruitur cū ly esse: quia respectu eē est pn̄m originatiuū. Et ideo non sequitur: sed est fallacia equiuocationis vel amphyb⁹: sed ad boc vt pñia teneat opz determinare pn̄cipiū in pñte per hoc qđ est originās vel originale: sic/ pr̄ est pn̄m originale durationis filij: qđ pcedo: vt dictū est.

D ¶ Ad 2m dico q vbū nr̄m est dupliciter in fieri. Uno mō est in fieri qđ est ppria gignitio ipsius vbi. Alio mō est in fieri qđ est ppria iquisitio pcedēs illā gignitionē illi⁹ vbi: quā inqsitionē Aug. vocat cogitationez volubilē: q verbū nr̄m sit in fieri hoc scđo modo: hoc est impfectionis: et ex pte vbi: quia ponit nouitatē: et ex parte intellectus nostri: quia ponit imperfectā causalitatē: et hoc mō vbum diuinū nō est in fieri: et ideo pcedit Aug. vbuz nr̄m cogitatione formari: ita q prius sit formabile q̄ formatū/ in illa inquisitione t pma: sed q vbū nr̄m sit in fieri quātuz ad gignitionē/ nō est impfectionis: imo est necūm ad p se rōne vbi: et erit etiā in pria: et ita non est impfectionis in vbo eterno semp esse in fieri. i. gigni absqz ol inqsitione pria. ¶ Ad 3m dico q Aug. videtur negare filiū semp nasci in qōne pallegata: cū tn̄ Origenes dicat oppositū: sicut allegat Magr̄ in lr̄a super illud Hiere. ii. Inuenta est. Gregorius tn̄ moraliū. 29. sup illđ Job. 38. Sciebas qñ nasciturus. videtur dicē aliqua quibus pñt ista dicta cōcordari: nō possumus inquit dicere semper nascitur/ ne imperfectuz aliqd videatur: ne inquit aliqd videatur imperfectū: nō dixit impfectio est si dicatur/ semp nascitur: sz videtur significari iperfectio. hoc est. iste sermo. semp nascitur/ nō signat gñōnē esse ita perfectā: sicut sermo iste significat eādē eē pfectā. semp est natus. ista eni/ sp est natus/ magis exprimit vitatē q̄ ista. semp nascitur: lz vtraqz sit vera. ¶ Ad cuius itellm̄ sciēdū est q vba cuiuscūqz tpis dr̄ de deo vere/ siue significēt actus psonales siue essentiales: sicut pz per Augm̄ super Joā. Homel. 99. sup illud Joā. 16. Nō enim loquetur a semetipso: sed quecūqz audiet loquetur. audiet/ inquit Aug. de spū t qđ vtiqz audiuit et audit: quia spūi scō audire est a pře filioqz pcedere: et p pseqnēs/ qđ audiet: audiuit: et audit: sic qđ scit: sciuit: et sciet. igitur vult ipse dicere q verba oium tēpoꝝ vere dicuntur de deo: et illud apparet p illud qđ adducit Magr̄ in lr̄a dis. 8. c. 2. ¶ Sed quid significāt ista vba diuersorū tēpoꝝ cū dicuntur de deo: ¶ Rñdeo/ magis ppe pñt dici psignificare nūc eternitatis q̄ diias tpis: nō tn̄ illđ nūc absolute: quia nō esset variatio tūc diuersoꝝ modorū significādi tpis: sed inquantū coexistit partibus tpis/ vt cū dr̄. deus genuit psignificatur nunc eternitatis: vt sic sit sensus. de⁹ hz actū gñōnis in nūc eternitatis inquātū illđ nunc coexistebat pterito. deus generat: hoc est/ hz actuz in nūc eternitatis inquātū nūc eternitatis coexistit pñsenti: et ex hoc pz q cū illud nūc vere coexistat cuilibet diie tēporis/ vere dicimus de deo diias oium tēpoꝝ. ¶ Expressius tn̄ sm̄ btīm Gregoriū significatur diuine gñōnis veritas per hūc sermonē. semp natus est: q̄ per istū sermonez. semp nascitur: quia per ly natus/ significatur natiuitas vt perfecta: sed cū ly semp/ significatur vt pfecta cū omni parte tpis coexistere: et ita nō tm̄ significatur omni parti tēporis coexistere: sicut significatur per istā/ semp gignitur: sz significatur etiā omni parti temporis coexistere sub rōne perfecti: et in hoc videtur expressissime significari veritas huius processionis.

¶ Nunc post filij eternitatē de spūscō quātuz deo donāte vidē pcedit disseram⁹. Dis. X.

Circa istā distīōnē decimā q̄ro vtruz scz verū spūsscūs pducatur per modū voluntatis. Et nō: quia natura est vis insita rebus ex silibus silia pcreans/ sm̄ illā cōem descriptionē nature: spūsscūs est filis pducēti: igitur pducitur p nām: et ita nō per voluntatē. ¶ Itē Auer. 8. phys. cōmento. 46. vult q vnius nature est tm̄ vnus modus cōmunicādi: igitur si diuina nā cōicatur p modū nāe/ nō cōmunicabitur per actū vl modū volūtatis. ¶ P. Uolūtas est potētia actiua in creaturis: nō igitur factiua: et ita a simili in deo volūtas/ si est potētia opatiua/ nō videtur esse potentia pductiua. pbatio pñtie: quia sicut in creaturis se habēt actiua et factiua: ita in deo pductiua et opatiua: sicut eni in creaturis actiua hz actū imanentē et obiectū psuppositū: factiua hz obm pductū: et actuz transeuntē: ita in diuinis actus opatiue imanet: act⁹ pductiue nō imanet: opatiua etiā presupponit obm. productiua aūt nō psupponit terminū. ¶ Item nihil pducitur actu volūtatis nisi pcognitū: ex 15° de tri. c. 27. ergo si spūsscūs sic pducatur erit pcognitus anteq̄ pducatur: et tūc a pře et filio cognosceretur cognitione nō intuitiua: quia cognitio que est eius inquātū cognē intuitiua: quia nulla alia videtur in deo ponēda/ cū ois alia sit impfecta: sed cognitio que est ei⁹ iquātuz etc. pcognoscitur anteq̄ pducatur nō videtur esse intuitiua: quia cognitio intuitiua nō est rei: nisi vt est in se pñs et existens: ergo etc. inconueniēs quod est spūs scūs a pře et filio co

Doctrina singularis perypatetica ex 4. phys. t. 5. t. 6.

Tex. cō. 1.

Uide. 27. et 28. dis. hui⁹ ad hoc.

A. l. primis.

Les. 1. t. 13.

A. l. aie q.

A. l. ignorans esse.

A. l. qui.

gnoſci non intuitiue: quia cognitio nō intuitiua eſt in imperfecta. ¶ Cōtra Auguſti. 5. de trinita. cap. 14. vel. 32. ſpūſſcūs exit a p̄re ꝛ filio: nō quō natus: ſed quō datus / exire ꝑ modū dati vel doni ꝯuenit ꝓducto per modum voluntatis: cuius eſt ex libertate ſua dare vel donare.

q̄ōne.1. q̄ōne.4. A **Ad queſtionē** dico ꝙ ſic: qꝛ in deo eſt volūtas ſicut apparuit di.2. ꝛ etiā ex q̄ōne de attributis diſ.8. pꝫ etiā ex hoc ꝙ de⁹ ex nā ſua eſt btūs. btitudo nō eſt ſine volūtate vel actu volūtatis: eſt etiā in eo volūtas ſub rōne p̄ncipij ꝓductiui: qꝛ p̄ncipia ꝓductiua / ex quo de ſe nō dicunt impfectionē / reducunt ad aliud vnū perfectū: vel ad aliqua pfecta in tāta paucitate ad quātā reduci p̄nt. nō p̄nt aūt oīa reduci ad vnicum p̄n^m ꝓductiuū vel actiuū: qꝛ illō vnicū hēret modū determinatū agēdi alterius iſtoꝝ. ſ. nāe vl̄ volūtatis: qꝛ īter modos iſtos ꝓducendi nō eſt aliqs modus medius. igiſ nō p̄nt hic reduci ad maiorē paucitatē q̄ ad dualitatē. ſ. p̄ncipij ꝓductiui per modū nāe: ꝛ ꝑ modū voluntatis: ꝛ cū illa ad que / tāq̄ ad perfecta / ſtat tota reductio p̄ncipioꝝ ſint ſimplr̄ pfecta / ambo iſta p̄n^a ſub rōne ꝓpria ſua ponent in deo vt eſt p̄mū ꝓducēs. ¶ Et ex his vltra. ꝓbo ꝯnē p̄ncipalē: in quocūq; eſt p̄n^m aliqd q̄d ex rōne ſua eſt p̄n^m ꝓductiuū: illud erit in eo p̄n^m ꝓducēdi / ſi eſt in eo ſine impfectione. ꝛ nō itelligaſ ꝑhabere aliqd ꝓductū ſibi ſimplr̄ adequatū. in deo aūt / vt ꝓbatū eſt / eſt formalr̄ volūtas ex natura rei: ꝛ hoc ſub rōne p̄ncipij ꝓductiui liberi reſpectu amoris: ꝛ pꝫ ꝙ eſt ibi ſine iperfectione: igiſ erit in deo p̄n^m ꝓducendi amorē: ꝛ hoc ſm̄ ꝓportionē pfectionis ſue in cōparatione ad obm̄ p̄ſentati: ita ꝙ ſic voluntas creata eſt p̄n^m ꝓducēdi amorem creatū tm̄ quāto amore ipſa pōt amare obm̄: qui dicitur amor adequatus: ita illa voluntas eſt p̄n^m ꝓducendi tm̄ amorē quāto ipſa nata eſt amare obm̄ infinitū. nata eſt aūt amare obiectū infinitū infinito amore: ergo nata eſt eſſe p̄n^m ꝓducēdi amorē īfinitū: nihil eſt aūt īfinitū niſi ſit ipſa eſſentia diuina: ergo ille amor eſt eēntia diuina. ille aūt amor productus nō eſt natus eſſe formalr̄ inherens: qꝛ nihil eſt tale in diuinis: igiſ eſt per ſe ſubſiſtens: ꝛ nō idem ſubſiſtēs cū ꝓducēte: qꝛ nihil ꝓducit ſe. ꝑ de tri. c. j. igiſ eſt pſonalr̄ diſtinctū. hanc perſonā dico ſpūſcm̄: qꝛ filius non ſic producit vt patet diſtin. 6. ſed per actum nature ſiue intellectus.

B.l.hec.

Diſtī.8.q.4.

Corrobora° probationis. ¶ Omne principiū perfectuꝫ / alicui ſuppoſito perfecte habēti ipſum / pōt eſſe p̄n^m ꝓducēdi. Uel ſic. Omni p̄n^o productiuo pfecto aliqd ſuppoſitū pfecte habēs ipſum / pōt ꝓducere terminū adequatū in cōparatione ad obm̄ p̄ſentatū: volūtas perfecta hn̄s obiectū perfectuꝫ / vel primū actu ſibi p̄ſentatū eſt p̄n^m ꝓductiuū perfectuꝫ amoris tanti / quāto tale obiectū eſt diligendū a tali voluntate ꝛc̄. Sed voluntas eſt in pſona diuina: igiſ aliqua perſona diuina pōt ſibi ꝓducere adequatuꝫ amorē / hoc ſufficit hic / vnde nihil de p̄mis. Sed in diſ. 2. ꝙ ſi ſpiret requiriſ illō ad prius. hec mi. p̄mi ſylli nō aſſerit nec negat de obiecto ſcdo / ſed qd̄ certū eſt. ſ. de p̄mo / dubia oīa ſic hic ſoluunſ. Naꝫ ex mi. īferſ / ꝙ volūtas infinita hn̄s obm̄ infinitū p̄ſens eſt p̄n^m ꝓductiuū amoris infiniti / qꝛ tanto obiectū infinitū eſt diligendū / hoc certū eſt / quicquid ſit de obiecto ſecundario / qꝛ illa toto conatu diligit illud / ſi recta eſt. Uel aliter / pōt diligere tāto amore / hoc dicit minor. igiſ diligit / hoc ſequiſ ex illo qd̄ hꝫ prius de voluntate actus / reſpectu iſtius obi / qꝛ in neccio qd̄ pōt eſſe / eſt / quare primū ſoluiſ dubiū. Quo mō eſt p̄n^m cōicandi nām. Scdm̄ ſoluiſ. addēdo ad minoreꝫ / voluntas infinita pfecta reſpectu obiecti p̄ntis neceſſario diligendi ab ipſa / eſt neceſſariū p̄ncipiū ꝓducēdi amorē tantuꝫ quāto obiectū tale eſt ab ipſa diligendū: igitur volūtas reſpectu obiecti īfiniti p̄ſentis / eſt minor oīa hec: ꝛ neceſſario / ꝛ infinitum / ꝛ in hoc cōmunicationē nature: ꝛ in hoc ſpirationem perſone diuine ꝛc̄.

3° phyſi.32.

Hic tamen ſunt tria dubia. Primū quō volūtas pōt eſſe p̄n^m cōicandi nām: cū ita nō ſit in creaturis. Scdo modo volūtas poſſet eſſe p̄n^m neceſſario producēdi: ꝛ que neceſſitas requiriſ in iſta ꝓductione. Tertio ſi productio ſit neceſſaria quō nō eſt per modū nature: ſed diſtincta contra illam ꝛ libera.

Quantum ad primū dubiū diciſ ꝙ natura dr̄ in diuinis 4^r. Uno modo appellaſ nā ipſa eſſentia diuina in qua tres pſone diuine conſiſtunt: ꝛ dr̄ natura ſic pure eſſentialr̄. Scdo mō dr̄ natura p̄n^m actiuum nāle: ꝛ natura ſic dicta eſt vis ꝓductiua filiis ex filii: ꝛ ſic po^a generādi actiua in p̄re eſt nā: ꝛ ſic eſt eſſentiale ꝯtractū ad notionale: qꝛ eſt ipſa natura diuina dicta p̄mo modo. natura enī que eſt ipſa eſſentia diuina vt eſt ſub ꝓprietate paterna determinata ad actū generādi eſt potētia generandi actiue in ſolo p̄re exīs. Et iſtos duos modos nature tāgit Hyla. 5° de trini. c. 17. dicēs de filio / ꝙ ex vtute nāe in eadē natura natiuitate ſubſiſtit. Tertio modo dr̄ natura quelibet vis naturalr̄ exiſtens in nā p̄mo modo dicta: que. ſ. vis ꝛ ſi ſit libera: tn̄ hoc mō pōt dici natura: ꝛ ſic voluntas in deo diciſ nā: qꝛ. ſ. eſt naturalis po^a exīs in nā diua nāliter. Quarto mō dr̄ nā icōmutabilis neceſſitas circa aliquē actū vt nā iſto 4° mō dicta: nō ſit niſi cōditio ꝛ modus circa actū elicitum.

Henri. in q̄. orti.6.q.4. B

¶ Ex dictis ad ꝓpoſitū diciſ ꝙ natura 3° modo eſt p̄ncipiū ſpirādi: qꝛ voluntas eſt vis elicitiua ſpirationis vt eſt libera liberalr̄ agens. 4° modo ꝯcurrit cuꝫ volūtate. p̄mo modo cōcurrit non elicitiue ſed obiectiue tm̄. ſcdo modo non concurrit oīno / ſed vltra tertium declaratur ibidem ad quartum articulum †.

A.l.ar°.

¶ Ex his ad ꝓpoſitū diciſ ꝙ nec itellectus: nec volūtas / rōne qua ſunt ſimplr̄ itell̄s ꝛ volūtas / ſunt p̄ncipia elicitiua actuū notionaliū per quos ꝓduciſ ſimile in forma nāli ipſi ꝓducēti: qꝛ tūc in quocūq; eēnt: eēnt p̄ncipia ꝓductiua vel elicitiua actuū ſimiliū quibus ꝓduceret ſibi in forma: qd̄ falſum eſt in creaturis. ſunt enī ſolūmodo ibi p̄ncipia elicitiua actuū nāliū: vt ſunt in nā diuina notionaliū: ꝛ vt ſic per illā hn̄t in ſe naturalitatē quandam ad productiones notionales. ſm̄ hoc enī diximus in q̄ōne quadā de emanationibus in gn̄ali / ꝙ intell̄s ꝛ voluntas: vt ſunt ſimplr̄ ꝛ intell̄s ꝛ volūtas modo. ſ. intellectuali ꝛ voluntario agētes: tn̄ ſunt p̄ncipia elicitiua actuum eſſentialiū: q ſunt intelligere ꝛ velle: lꝫ hoc ſit paſſiue ex p̄te itell̄s: ꝛ actiue ex p̄te voluntatis. vt aūt ſunt nā ꝛ p̄n^a actiua nālr̄ elicientia actus / ſunt p̄n^a actiua elicitiua actuū notionaliū / qui ſunt generare ꝛ ſpirare: ꝛ hoc neceſſitate naturalitatis: qꝛ impoſſibile eſt deum per principia / que ſunt natura in ipſo / huiuſmodi actus non elicere.

¶ Ad cuius declarationē ſciēdū ꝙ huiꝰ naturalitatē hn̄t a natura diuina: in qua ſunt itell̄s ꝛ voluntas: ſed aliter ꝛ aliter: qꝛ intell̄s diuinus hꝫ ipſam coincidēdo in rōneꝫ nature / que eſt ratio p̄ncipalis elicitiua act⁹ notionalis: ꝛ hoc iuxta ſcdm̄ modū nature predictū: vt oīno naturalitas iſta ſit p̄ctiua: ꝛ ratio intellectus ſit cōcomitans / vel quaſi cōcomitans: ꝓpter qd̄ nō niſi modo nature ꝛ nāli impetu actū ſuū notionalē eliciat: vt magis ꝓprie dicaſ / pater generare nā itellectuali / q̄ nāli intellectu: vt itell̄s potius intelligaſ quaſi determinare nām / q̄ ecōuerſo: ꝛ ſm̄ hoc ratio / qua ꝓductū nā eliciente diciſ filius / eſt p^a. ꝛ ratio qua diciſ Vbū / eſt reſpectu illius quaſi ſecunda. Uolūtas aūt hꝫ nālitatē ipſa: ꝫ nō vt coincidēdo in rōnē

nature

nature scdo modo dicte:sed habēdo annexā sibi quādā vim nāe pmo mō dicte.ex hoc q fundaē in illa:vt nālitas ista in voluntate nullo mō sit pueniens eius libertatē:nec elicitiua actus eius notionalis penes 2m modum nāe:hoc eniz esset oino ɔtra ipsaz libertatē:sed potius vt sit cōsecutiua ꝛ annexa libertati:ꝛ hoc non vt aliqd quo voluntas suū actuz notionalē eliciat pncipiatiue:sed vt aliqd quo assistente voluntati:voluntas ipsa ex vi quaz hꝫ/ex eo q est volūtas ꝛ libera:pōt elicere actū suuz notionalem:quē/sine illo assistente/oino elicere nō posset. ¶ Contra illud de nā pmo mō di.5.de natura 2o mō di.7. Itē/nō determinaē nā per intellectū sed eō:q natura dicit rōnē pncipiandi cōem multis quo. Cōtra illud de voluntate duplr/qd est assistentia. Item/contra conseq prius est principalius.

De his vide infra in ipugnatiōe Hēc.

Hēri.vt sup

Quantum ad 2m dubiū dō q triplex est actio voluntatis. Prima que est elicita a volūtate vt est voluntas simplr absqꝫ oi nālitate ꝛ necessitate:vt est illa que pcedit a libertatis arbitrio:siue in deo siue in creatura intellectuali:ꝛ in nobis tendit solūmō in bonū amatū:qd est citra sūmū bonuz. Scda que est elicita a volūtate:vt est simplr voluntas:ꝛ hoc cū sola nālitate necessitatis imutabilis annexa illi actioni:vt est illa que pcedit a libertatis arbitrio:ꝛ tendit in sūmū bom amatū ꝛ aperte visuz. Tertia que est elicita a volūtate: nō vt est volūtas simplr:sed vt est nā nālitate sibi annexa dicto mō 3o:vt est illa que pcedit a volūtate libertate in solo deo:ꝛ tēdit nō solū in bonū sūmū amatū ꝛ visuz: sed ēt in ipsuz amorē pcedentez quo incentiue amaē:lꝫ diuersimode tendat in vtrūqꝫ:ꝛ hoc ꝫ aliā ꝛ aliā necessitatē imutabilitatis ānexā ipsi actioni:inqꝫtū eniz actio ordinaē in amatū sūmū ab ipsa sola volūtate rōne qua est libera/pcedit necessitas imutabilitatis in actione eius scda:ꝛ in actione eius tertia.inqꝫtuz ꝯo actio ordinaē in amorē pductū tendentē in amatū terminatiuū voluntatis sic ab illa nālitate annexa volūtati pcedit necessitas imutabilitatis/circa solū actū notionalē elicitū a voluntate/vel potius ab ipsa libertate volūtatis,vt ei talis naturalitas est annexa.

Contra dicta primo qꝫtum ad hoc q ponit de illa assistentia nāe ipsi voluntati vt voluntas vi illius assistentie possit cōmunicare nām. ¶ Quero qd est ista assistentia/videē q nō sit necessaria ad istam cōicationē:q habito supposito pfecto agēte ꝛ cōueniente actioni:ꝛ pncipio quo agēdi perfecto/nō videē esse aliqd aliud necessariuz ad agendū:sed per te/sola volūtas est pnm quo respectu actus notionalis:ꝛ cōstat q suppositū agens est perfectū ꝛ ɔueniens actioni. igiē nō videē illa coassistentia esse necessaria ad talem

C

actionē. ¶ P. Qñ aliqua sic se habent q ꝫm prius ꝛ posterius ɔcurrūt ad aliquā actionē/illud qd est prius/principalius cōcurrit ad illā actionē:sed essentia que est nā/put accipiūt nām pmo mō in qua tres psone diuine cōsistunt/est pōr volūtate.igiē si nā isto modo cōcurrat ad actionē vt assistens voluntati/necessario erit pncipalius in ista pductione.igiē ɔtradictionē includit q cōcurrat vt assistens ɔcomitās volūtatē:ꝛ nō pueniens vt ipsi dicūt. ¶ P. Qz ponit vnica necessitas in volitione.s.libertatis/ꝛ duplex in spiratiōe.s.libertatis ꝛ nālitatis/videē esse ɔ ipsum/ꝛ ɔ veritatē:qa ipse ponit actus notionales fundari sup essentiales vl in essentialibus/ꝛ oēs ɔcedūt cōiter q actus essentiales aliquo mō pcedunt actus notionales:ꝛ nō videē aūt q in fundato possit eē aliqua necessitas formalr maior qꝫ in eo in quo fundaē.vel q duplex necessitas sit in fūdato:ꝛ vnica in fundamēto.pbo/

H.I.volitiōe. Scdꝫ in solo ne scdi dubij in fine. Henr.quoli. 6.q.4.

qa tūc/per impōe vel incōpoe/separata vna necessitate ab altera:adhuc remanebit illud fundatū nccīuz.non aūt remanebit illud in quo fundaē nccīuz:qa nō habuit nisi illā vnicā necessitatē que circūscribiē a fundamēto. igiē posset illa positione posita necessitas esse in fundato:ꝛ nō in illo in quo fundaē. Ex hoc ad ppositum:qa si actus spirādi hꝫ necessitatē ex libertate volūtatis:ꝛ preter hoc/ex illa nālitate annexa volūtati/ꝛ actus dilectionis simplicis/nō hꝫ nisi tm primā necessitatē:ergo circūscripta tm prima necessitate/circūscribereē tota illa necessitas q erat in fundamēto:ꝛ adhuc tñ remanebit alia necessitas in productione illa:scꝫ illa que est ex nālitate. ¶ P. Videē q tota ista nālitas non cōsequaē actū voluntatis:qa ista cōpetit volūtati per ipsuz/ex hoc q fundaē in essentia diuina:igiē cū prius sit rō essentie diuine rōne volūtatis qcqd cōsequiē rōnez essentie diuine:vel volūtatē rōne essentie/cōsequiē eaz per prius qꝫ illud qd sequiē voluntatē vt volūtas est:ꝛ ita videē q nālitas illa precedat aliquo mō ipsaz libertatē:ꝛ per ɔñs ipediet ipsam libertatē. ¶ P. Cōtra opinantē/q argm cēt illud qd ipse facit si itells ꝛ volūtas essent pnm cōicādi nām: vnde tales potētie:igiē in creaturis essent tales potētie pncipia cōicandi nām:si olno esset alia rō formalis intellectus ꝛ volūtatis in deo ꝛ in creaturis. ¶ Et silr/que est necessitas distiguēdi iter volūtatē/quā ponit pnm eliciēdi actū/ꝛ naturā quā ponit coassistere volūtati elicienti: si tñ est inter ista distinctio rōnis:sicut videē alibi sentire de distinctione attributorum in diuinis.

Henr.quoli. 5.q.1.

Aliter dico q voluntas pōt esse pncipiū cōmunicandi nām ꝛ nō volūtas vt cōiter sumpta ad creatā ꝛ increatā:sed voluntas vnde infinita est:est eni infinitas pprius modus volūtatis diuine:sic ꝛ cuiuscūqꝫ alterius pfectionis essentialis.hoc pꝫ ex rōne posita prius ad solonē qōnis:qa volūtas est pnm amoris sibi adequati/ꝫ est tāti amoris quāto ipsa nata est amare obm.nata est aūt amare obm infinitū infinito amore. igiē ꝛ est productiua infiniti amoris.qcqd est infinitum formalr/est essentia diuina:ergo ipsa volūtas est pnm cōmunicādi essentiā diuinā amori pducto. ¶ Et si queras a me de coassistentia nāe aliquo mō. ¶ Dico q non opꝫ volūtati/vt est pnm cōicandi nām/aliquo mō spāli assistendi ponere nām coassistere.si natura possit esse pnm cōicandi nām:ꝛ nō volūtas:nisi ponereē aliqua pfectio minor volūtatis qꝫ nāe.nulla est aūt talis impfectio:qa simplr ita est pfecta volūtas īfinita:sicut natura īfinita.

Ex panit. 8. di.1.q.4.

D

Cōtra istud arguiē triplr/q nō cōpetit alicui siue q repugnat alicui ꝫm rōnē absolutā/nec sibi cōpetit si est īfinituz. Alia rō qꝫ si pbatio illius ppōnis/infinitū nō dat virtuti actiue rōnē alterius vtutis actiue:sed dat sibi intēsionē ꝛ in se ꝛ in actione sua/iungaē minor/rōni volūtatis/vt tale pnm actiuuz/nō ɔuenit/siue repugnat sibi cōicare nām:ꝫ ꝛc. ¶ Itez tertio/vnde voluntas hꝫ infinitatē:si ex se:igiē vbiqꝫ:qd est falsum in creatura/si ab essentia:ꝫ voluntas infinita est vt hñs assistentiā nature siue eētie:qd dicit alia opi. ¶ Itez arguo sic. Infinitas est de se eiusdē rōnis in intellectu ꝛ volūtate:ergo nō est formalis ratio distinctarꝫ pductionū/que hñt distigui ex pncipijs formalibꝰ. ¶ Ad pmū/si pro medio accipiaē repugnātia.maior est vera. ꝛ minor falsa.nā ista rō volūtatis trāscēdēs/que abstrahit a finita ꝛ infinita/non est rō repugnātie:sed limitatio superueniens illi/si accipiē pro medio/nō cōuenientia:dico q pncipio actiuo infinito nō cōpetit actio nisi īfinita talis/qualis trāscendēs cōpetit trāscendēti.nūc autē/volūtati trāscendēti cōuenit trāscendēter sic velle/sic ꝛ pro-

E

ducere velle:igit̄ ifinite volūtati cōpetit ꝓducē ifinituʒ velle,nō per se sed ꝯcomitāter/infinitū velle est deitas. finitū aūt velle angeli nō est esse angeli. ¶ Ad minorēʒ dico ꝙ cōicare nām nō est actio trāscēdēs volūtatis in cōi:sed ꝓducere velle sibi ꝓportionatū ꝛ obtō:adeo ifinita volūtas ifinitū ꝓducit,ꝛ ex ꝯñti nām. ¶ Ad aliud pʒ di.8.q.4.a quo/ga ab eēntia fundamētalr̄ ꝛ ex se formalr̄:itaqʒ ꝯcedo essentiā requiri vt fundamētū,etiā vt realr̄ idem:sed illud in suo signo nāc/in quo est formalr̄ infinitū/est p̄nm quo precisuʒ cū obto/sicut operandi/sic ꝓducēdi. ¶ Ad 3m dico/ꝙ duo in actu.s.libertas ꝛ ifinitas/que est modus intrinsecus termini/hñt duo alia correspōdētia in termino quo siue p̄nº quo/quere in vltima coll.parif.vnde nō dico ifinitatē eē formalē rōnē respectu spirādi:sed volūtatē infinitā:nec in hoc duo p̄ncipia formalia:ga infinitū est modus itrinsecus. ¶ Aliter pōt dici ꝙ voluntas vnde volūtas oino simplex/hoc est nō cōponibilis nature cuius est potētia,nec actui suo.nā ex hoc sequit̄ ꝙ est productiua actus:ga cōpetit sibi vt est voluntas:ꝛ vltra/actus est idem nature:ꝛ hoc vnuʒ simpliciter omnino:ergo cōmunicatiua nature.

Vide de his i addicione infra. D.

F

Ad secundū dubiū de necessitate/pʒ per idem: ga p̄nm ꝓductiuū perfectū pōt dare ꝓducto oēm perfectionē que sibi nō repugnat. volūtas infinita est p̄nm ꝓducēdi ꝑfectuʒ:igit̄ pōt dare ꝓducto suo ꝑfectionē sibi cōpetentem.nō aūt repugnat sibi necessitas:imo cōuenit nec̄cio sibi:ga nullū infinituʒ pōt esse posē nō nec̄iuʒ:igit̄ istud p̄nm/qd̄ est volūtas ifinita/erit sufficiens p̄nm dandi necessitatē huic ꝓducto.si aūt est p̄nm quo pōt dari necessitas ꝓducto.igit̄ dat̄:ga nulli qd̄ nō est necessariū pōt dari necessitas ex se:ꝛ vltra si est p̄nm quo datur necessitas ꝓducto:igit̄ ꝛ productioni. ꝓductū eni capit esse ꝓductione:non pōt aūt aliquid capere esse nec̄iuʒ per productionē non necessariam.

¶ Cōtra.Dilectio creature est infinita in volūtate diuina:ꝛ tñ ꝯtingens.Et hō habet̄ hic statim.Primū ꝓbo ꝛc̄. ¶ Rñº vt ibi/nō videt̄/ꝛ hoc extra illa dilectio est necessaria/sed nō nec̄io trāsit sup obm scḋariuʒ a quo non depēdet:sed nec̄io sup primū a quo quasi dependet/est etiā realr̄ infinita ex volūtate ꝛ obto p̄mo. ¶ Cōtra.saltem vt trāsit sup obm scḋm est ꝯtingens:igit̄ sic nō erit ifinita/vel ex opposito ꝯñtis. ¶ Rñº nō nec̄io est huiꝰ/nec ifinite est huius/vt modus habitudinis/nō vtrobiqʒ vt modus actus fundantis habitudinē oppositā.Cōtra. vt transit est ꝯtingēs. Negat̄:ga isti actui sub alio modo vel habitudine inest necessitas,lʒ habitudo sit ꝯtingēs. Sed si hoc intelligit̄ in antecedente/ꝯñter dicatur.

A.l. sequitur

A.l. obtineʒ. A.l. alio mō.

¶ Istud argumētū quasi a posteriori videt̄ ꝯcludere necessitatē ꝓductionis ex necessitate ꝓducti. ¶ Sed q̄rit̄ ratio a priori siue causa quid sit per qd̄ volūtas ista dat necessitatē isti ꝓductioni. ¶ Rñdeo ꝙ nec volūtas ifinita ex se sola dat necessitatē amori ꝓducto/cōparando ipsam ad qd̄cūqʒ obiectū:nec solū obiectū amatū qd̄ est finis cōparatū ad quācūqʒ voluntatē dat necessitatem actui volēdi vel ꝓductioni amoris.Primū ꝓbo:ga voluntas nō est p̄nm necessariū ꝓducendi aliquē amorem alicuius obiecti/nisi sit necessariuʒ p̄ncipiū amādi illud obiectū. voluntas aūt infinita nō est nec̄ium p̄nm amādi obm finitū:ga tūc deus nec̄io amaret quālibʒ creaturā: imo ꝛ omne amabile:ergo nec est nec̄ium p̄nm ꝓducēdi amorē suū cōparādo illud ad qd̄cūqʒ obiectum.

G

Contra. Idem est p̄nm ꝓducēdi ꝛ nec̄io ꝓducēdi.igit̄ si infinitas volūtatis:vel magis voluntas infinita nō est ex se nec̄ium p̄nm ꝓducēdi.igit̄ nec absolute ꝓducēdi nec cōicandi nām:ga ipsa nō pōt cōicari nisi necessario. igitur ꝛ in solutione q̄ōnis ꝛ in solutione primi dubij: ita opʒ exprimere de obiecto sicut hō in solutione scḋi dubij. ¶ Cōfirmat̄:qꝛ volūtas ēt infinita nō est p̄nm ꝓducēdi amorē obiecti finiti. alioquin vel erūt multi spūs.s.vel vnus erit amor ꝓductiuus ois creature:qd̄ negas:qꝛ tūc necessario amarent̄. Concedo ergo ꝙ rō ad p̄ncipalē solutionem hō ꝛ similis de verbo quātū ad intellectuʒ ꝛ oia illa que ponunt̄ supra di.2.q.6.nō cōcludūt nisi accipiēdo cū volūtate hō ꝛ cū intellectu ibi p̄nm cōproductiuū.s.obiectū sine quo nō ꝓducit sicut nec operat̄. Silr̄ dicat̄ ad illud ꝙ volūtas non est p̄nm ꝓducēdi nisi vt hñs sibi obiectū pñs qd̄ est sibi cōprincipiū ꝓducēdi:ꝛ nō pōt esse p̄nm hñs qd̄cūqʒ obiectum:sed ꝑcise vt habēs obiectū p̄m sibi ꝑsens ꝛ cū illo ꝛ hoc:vel qꝛ ante ꝑsentiā obiecti scḋi hʒ ꝓductionem adequatam:qꝛ cū primo obiecto:vltra aūt adequatā nō pōt in aliā.vel scḋo:qꝛ p̄nm infinitū nō requirit aliqd̄ finituʒ cōproducēs obiectū scḋariū est finitū.vel 3º:qꝛ p̄ncipiū necessario ꝓductiuū nō hʒ cōproductiuū illud ad qd̄ nō hʒ habitudinē necessariā.volūtas dei non necessario respicit obiectū scḋariū.vel 4º qꝛ in istis generale suppositū vnū est ꝙ volūtas est p̄nm producēdi necessario requirēs obiectū cōproductiuū sicut intellectus: vt dictū est di.2.ꝙ memoria perfecta que est p̄nm cōpletū dicēdi est intellectus hñs obiectū actu intelligibile sibi pñs: ita volūtas perfecta est voluntas hñs obiectū diligibile sibi ꝑsens vel actu ꝑsentatū per intelligētiā. Scḋm tqd̄ dr̄ de dr̄ia primi obiecti ꝙ ipsuʒ est cōproductiuū:ꝛ scḋi ꝙ ipsuʒ nō est cōproductiuū.hoc dubiū est tā de intellectu q̄ de volūtate.nec aliqua cā que assignat̄ vr̄ sufficere. Primanō qꝛ aut intelligit̄ adequata extēsiue ꝛ perit̄ p̄nm.aut intensiue ꝛ falsa est ista.vltra aūt ꝛc̄. sicut pʒ in opatione:qꝛ vltra sic adequatā operationē que est circa primū obiectū pōt in opationē circa 2m. Nec scḋa valet: qꝛ volo ꝙ obiectū 2m nō sit cōproductiuū:sʒ p̄m sit cōproductiuū nō tñ notitia sui que est sibi pñs formalr̄:sʒ obiecti scḋi qd̄ est in ipa pñs virtualr̄.ita ꝙ sicut memoria diuina cōtinet precise obiectū p̄m formaliter/ꝛ 2m nō est in memoria nisi virtualiter:qꝛ in p̄mo.ꝛ tñ memoria est rō intelligētie operandi circa vtrūqʒ. ita est ratio ꝓducendi notitiā declaratiuā vtriusqʒ/nō quidem procedentem de vtroqʒ sed de infinito tñ.tamē declarantem vtrūqʒ obiectū.s.obiectū qd̄ est pñs formalr̄ qd̄ habet i se 2m virtualr̄:ita de spiratione. ¶ Itē hec volūtas in p̄ productione non requirit cōproductiuū nisi infinitū:vñ probatur imꝑfectio eius si in scḋa ꝓductione requireret cōproductiuū finitū. ¶ Rñº lʒ qñ coagat creatur nunq̄ illaʒ necessario requirit:sed esset tūc imꝑfecta principiatio.sed prima sic instat ꝙ solū primū obiectū est cōproductiuū duplicis verbi vel amoris. 2ª non ꝓbat:qꝛ sicut voluntas operat̄ circa obiectū ad qd̄ contingenter se hʒ: tamē respectu illius operationis quasi est principiū solūmodo primū obiectū qd̄ cōtingenter respicit 2m: quare nō pōt ita esse in productione. ¶ Itē de verbo nō concludit. ¶ Itē cōplacētia est necessaria. ¶ Nota/in quocūqʒ est principiū productiuū ꝛ non impēdibile nec dependens aliunde/potest illo producere terminum/nisi termino repugnet ab ipso produci: ꝛ similiter nō potest illo ꝓducere si termino repugnet ab ipso ꝓduci. ¶ Itē in quocūqʒ est principium productiuū prius q̄ terminus producatur ꝛ nō repugnat termino produci/ab ipso est producibilis. ꝛ similiter non potest ab ipso produci si non est in ipso prius q̄ terminus producatur. vtraqʒ istarū maior videtur imediata:quarū prima est. in quocunqʒ est principium productiuum perfectum prius q̄ terminus

Addicio doctrinalis ꝛ copiosa subtilium dubiorum.

H

a.l. verum.

a.l. Sʒ ꝙ addit̄.

a.l. quod.

I

Ista digressio ad.q. sequētē applicabilis est vt pʒ.

terminus pducat/ illud pōt tali pn° terminus pducere. maior z° .in quocūqz nō est pn^m pus q̄ȝ terminus pducat/ illud nō pōt pducere terminū: si sil. iō vbū nō dicit se: si posterius: iō spūsctūs nō gstat. vtraqz inq̄ȝ istarum vr̄ esse maior imediata. vtraqz ēt minor vr̄ imediata. vl̄tra/ sic pma pclo p ma. minor est talis: memoria pfecta est pfectū pn^m pductiuū notitie declaratiue obiecti tam relucētis formalr̄ in memoria q̄ȝ virtualr̄ in illo obiecto formali. igit̄ bn̄s memoriā pfectā pōt pducere notitiaȝ siue huius siue illius/ si prius habeat q̄ȝ alterius notitia sit pducta. silr̄ syllogiço de volūtate pfecta ꝛ dilectione. tertius syllis: qr̄ duo pmi computant p vno: ꝛ duo scdi pro vno/ fiat sic. sit ꝯ pro maior: sit minor h̄: tota trinitas hēt memoriā pfectam prius q̄ȝ notitia declaratiua creature sit pducta. ex p°. q. scdo: qr̄ in p instāti nāe cōplet tota origo simplr̄ psonaȝ: ꝛ notitia creature in scdo instanti nāe. ḡ tota trinitas pducit notitiā dclaratiuā obiecti scdarij.

Dilu. p°.

ꝯsilr̄ de volūtate ꝛ amore. ꝯn̄s vr̄ falsum: qr̄ vel pducit in qualibet psona: ꝛ tunc in p̄re erit pductū aliqd/ vel indeterminatis pductis quoꝝ pductionib° ꝯspirant istas pductiones: puta notitiā creature in filio ꝛ dilectionem in spū sancto. ēt filius pduceret aliqd in se: ꝛ. s. s. aliqd in se. Itaqz vitando ꝯnē illatā/ aliqua triū ꝑminoꝝ negāda est. si pma neget de pmo nāe: qr̄ illa stat in eodē gradu originis. vbi tn̄ nō est pductio: vel glosef q̄ vera est/ si prius q̄ȝ terminus pmus pducibilis pducat̄ sit pn^m pductiuū in isto/ nō si prius q̄ȝ scds. ꝛ rō est: qr̄ scds terminus est in eodē gradu originis cū pmo. vtraqz misso vr̄ eadē. saltez cōcedit̄ verbū esse creature notitiā declaratiuā. ꝛ spūm scm̄ esse dilectionē creature: lȝ nō a trinitate pduci/ ptra dis. 18. de dono. ꝛ. 27. de vbo. si neget̄ scda minor de obo secūdario: tūc difficultas redit ꝑ tacta. ḡ. si dicat̄ ꝛ cetera. ꝛ tunc opȝ aliter dicere de volūtate q̄ȝ de memoria: qr̄ volūtati per intelligētiā representat̄ actualr̄ obm̄ scdariū.

K

Hec est subtilissima spe culatio doc. solemnis requi rens.

Al. 1. ꝛ se.

Al. 1. maiori.

℄ Rn̄deo nō hȝ ex se rōnē diligibilis sicut p^m obȝ. 3^a minor nō hȝ vim nisi de prius sicut pma minor. pȝ enī q̄ nō est vā de prius origine: de nā aūt est dubiū si tn̄ est dīa rōnis iter pductionē vbi declarantē p^m obm̄ ꝛ declarātē z^m: qr̄ dīa rōnis nō est pro ordine nāe sufficiēs.

℄ Nota q̄ illō qd̄ di ibi supra. s. in quocūqz est pn^m pductiuū ꝛc. Si accipit̄ prius duratione. pȝ minor falsa. si nā/ dubiū est ꝛ ad aliō ppo^m. si origine nō/ facit difficultatē ad ppositū. Et minor scdi sylli nō est nisi de priori nā/ pȝ. Sed accipiēdo minorē pmā tn̄ de priori origine, videt̄ peterē: q̄ minor est eadē cū ꝯne. ℄ Istud de prius nō cogit hic sic̄ dictū est supra. vȝ. di. 5. de filio. ℄ Nota pro tribus syllis supius positis: q̄ lȝ minor pmi negef de priori alio q̄ȝ originis in diuinis: ꝛ per hoc videt̄ excludi oīs via arguēdi de quis ꝛ quo: q̄ prius origine est idē cū ꝯne tūc pdicta: adhuc tn̄ restat difficultas de pncipio pductiuo que tāgit̄ supra. videlȝ de obto secūdario: q̄ vel maior/ cui oīno initeris in qōne de pductionib°/ erit falsa: vel difficile est q̄ nō extendat̄ ad secūdariuȝ obm̄. cōcesso ꝟo q̄ nō extendat̄ ad illud/ perit illa. q. p°. j. dis. 2. de creatura in esse itelligibili q̄ sit a tota trinitate: q̄ a quo est pductiue notitia creature/ ab ipso est creata vt intellecta/ perit de relone obti secundarij ad scire. 35. de ideis: ꝛ perit de relone ꝟbi ꝛ spūsci ad creaturas di. 18. ꝟl. 27. pmi. perit q̄. l. s. nō sit nec̄io amor creature: ꝛ opȝ dicere q̄ sit nec̄io cōplacētie: lȝ nō volitio existēdi: ꝛ tūc perit illud. s. dis. 8. contra phos de necessitate creature: ꝛ redit illud Hen. ibi de cōplacentia. stat enī arg^m primuȝ q. j. z. nō valȝ ꝑ ideȝ de respectu pmi obiecti: q̄ spūscūs nō ita libere amat creaturam vt p̄r: q̄ ex pductione est amor, nec ꝟbū virtute memorie vt in ipso intelliget: sed vt in patre.

Al. 1. in qōne.

Al. illud.

℄ Ad ista. prio ad maiorē. pncipiū qd̄ ex ratione sui natū est exire prius in actū realiter pducēdi in subsistētia reali/ cōcludit suū cōproductiuū esse prius origine. i. sine quo nō alius. ꝛ ex hoc cōcludit̄ q̄ ab ipso est alius: ita de spūscō qd̄ est a p̄re ꝛ filio dis. 11. similr̄ pductū qd̄ natū est in reali subsistentia prius pduci/ alio/ est sine quo non est aliud: igit̄ a quo aliud/ sic tres psone ad creaturas in esse extra. ℄ Cōcedo igit̄ q̄ nā accepta in subsistētia reali: vt hȝ oīa/ qualēcūqz ordinē in ipsa habētia/ est realr̄ pductiua psone scde simul accepte ꝑ sed oīa in ipsa: tn̄ in vtraqz est distinguere quid pmū est in ipsa/ quo. s. psona diuina est/ ꝛ qd̄ quasi aduētitiū psone quasi iam constitute quale est omne cōparans ad obm̄ fm̄. b. ꝯcedo ꝛ. c. silr̄/ nisi q̄ iuxta pdicta in. a. tres ꝑ esse simplr̄ psone diuine pcedūt ordine nāe/ ꝛ itellectionē creature/ ꝛ per ꝯn̄s creaturā in esse intelligibili. hoc quidē ꝯn̄s est verū ibi dis. p°. z. Sed negat̄ ꝯn̄s. igit̄ creature pducuntur a trinitate in esse itellecto. ratio negationis est ista: qr̄ sicut opatio circa obiectū scdm̄ nō pōt esse alia. realiter a quacūqz: hoc est realr̄ vel subsistenter/ ab opatione circa obiectū primū: ita nec pductio circa istud a pductione circa illud. ḡ nō pōt esse alterius sic vel sic realr̄ pductiua: ḡ solus p̄r dicit ꝟbū creature sic̄ ꝛ ꝟbuȝ essentie sue.

L

Al. 1. sm.

M

℄ Cōfirmat̄. q̄ sicut hoc pn^m operatiuū hȝ vnā opationē adequatā sibi: nō tn̄ itensiue: sed extēsiue. hoc est circa oīa que virtualr̄ sunt in ipso: ita s. quantū est pductiuū hȝ vnā pductionē adequatā vtroqz mō: q̄ neutrū repugnat vni producto. ℄ Cōfirmat̄ etiā: q̄ notitia siue vt operatio siue vt pductiua nō pōt eē nisi eiusdē termini pmi/ alioquin nō nisi vt secūdari: ꝑ. ḡ nulla pōt eē pductiua que sit imediata alicuius obti pmi vt termini. silr̄ ꝯcedēdo. b. nō perit. c. q̄ pductio obti scdi in esse cognito nō est termin° realis sic̄ nec termin° accipit eē reale: ḡ est pductio diminuta sic̄ pductū est ens diminutū/ talis pductio pōt eē/ q̄ nō est pductio: lȝ q̄si pductio/ hui° est cognitio: ḡ p̄r in se per cognitionē in qua est ꝟtualr̄ obm̄ scdm̄ q̄si producit in se obm̄ illud/ dum actu cognoscit: ꝛ cōicans cognitionē cōicat se vt q̄si pducentē idē obȝ: q̄ posterius est psona cui cōicat: ergo trinitas q̄si pducit obm̄: ꝛ ita pducit in esse cognito: q̄ in illo pduci est q̄si pduci: lȝ solus p̄r realr̄ pducat in filio ex vi gnōnis: ꝛ p̄r ꝛ filius in spm̄ scm̄ cōicant cognē huius obti/ que cognitio in oībus q̄si cōicata est pductio diuina ꝛ ita pductio diminuta.

N

Vide dist. 36 huius.

℄ Aliter planius/ cognē esse obti scdi est ipm̄ pducere in esse cognito/ sicut ipsam esse obti pmi est eē eius quasi pducētis cognitionē: q̄ pmū obm̄ quasi presupponit̄/ ꝛ scdm̄ q̄si producit̄ ꝑ hoc in actu: q̄ cognitio est eius: ḡ realr̄ cōicans cognē vt obti scdarij/ realr̄ cōicat illā: vt pducentē obm̄ scdariū pductione que ibi pōt eē/ que nō est nisi diminuta siue p̄r siue trinitas pducat obiectū in eē cognito/ nō perit dis. 35. q̄ idea est obiectū scdariū/ siue pductū sic vel sic. vel nō pductū: sed quasi. Et si aliqs dicat/ ideā sic nō referri realr̄ ad scire dei: q̄ idea sic nihil est/ pari rōne nec ecōuerso scire hȝ aliquā relonē rōnis ad obm̄ scdm̄: q̄ oīno nihil: q̄ sic̄ nec fundatiua nec terminat aliquā relonē. Nō perit. c. q̄ vnde cūqz pducit̄ vel q̄si pducit̄ obm̄ scdm̄/ psona diuina pfectū esse hȝ cōparando itellectū ꝛ volūtatē ad obiectū pmū: tn̄ ꝯcedo q̄ verbū quasi ex productione secūdaria est notitia creature pducta realr̄: sicut p̄r q̄si scdario est notitia eius improducta: ꝛ ita nec̄io filius sic̄ p̄r est notitia eius: sed ista relō/ nec cū ingnōne constituit p̄rem: nec cū gnātione filiū/ de hoc. ꝙ. Uel pōt dici de complacentia inquātū illud ostēsuȝ ostēdit̄ hic bonitatē participataȝ a pmo. Uel alr̄ sicut psona p̄ris nec̄io hȝ operationē

In hoc Hen. in ꝯtra dis. 42. contradicit doctori.

voluntatis/que opatio/est alicui⁹ obiecti necessario/ali/
cuius ꝯtingēter:ita ꝑducit quasi opōnē subsistētē q̄ ne/
cessario ꝑducta est alicui⁹ nečio/alicui⁹ ꝯtingēter:ꝛ sicut
nō seqꝫ/volitio creature est eadē ꝑsone pr̄is.igiꝫ pr̄ ne/
cessario hꝫ volitionē creature:sꝫ tm̄mō sequiꝫ.ꝙ hꝫ vo/
litionē nečio que est creature:ita nō seqꝫ.pr̄ nečio spirat
volitionem creature in sensu composito:sꝫ necessario spi
ret volitionem que est creature.

4.4. ¶ Scdm ꝓbatū est de frui.di.1.ꝙ voluntas ex rōne vo/
luntatis in cōi nō nečio/tēdit in finē. ¶ Et si respōdeas
ꝙ volūtas pōt ꝯsiderari vt volūtas/vel vt nā/cōparan
do ad finē:vel ad ea que sūt ad finē:vt cōparanꝫ ad ea q̄
sūt ad finē/est volūtas.vt aūt cōparanꝫ ad finē/est nā:ꝛ
sic est mere necessitas/istud iꝓbaꝫ ex auctē ꝛ rōne:rō/
ne qꝛ nō sunt eiusdē potētie actiue oppositi modi agēdi:
ꝛ maxīe isti/nāliter ꝛ libere ꝙ ꝑ distinguunt potētiā acti/
M uas:qꝛ si volūtas cōparaꝫ ad finē ꝑ modū nāe:ꝛ ad en/
tia ad finē ꝑ modū libertatis:ipsa nō erit potētia actiua
vna respectu istoꝝ:ꝛ tūc nulla potētia erit que eligat ens
ad finē ꝑꝑ finē:nulla eniꝫ potētia eligit hoc ꝑꝑ illud nisi
velit vtrūqꝫ extremū:sicut nulla po⁰ cognitiua cognoscit
ꝯclonē ꝑꝑ pn̄ᵐ nisi eadē cognoscat pn̄ᵃ ꝛ ꝯnēs:sic arguit
Ter.eb.148. B.l.104. phs.2.de aīa.de sensu cōi.Auctoritas est Aug.in ench.c.
73.ꝛ poniꝫ a magro li.2.di.25.c.5. Neqꝫ eni culpāda est
volūtas:aut volūtas nō est:aut libera dicēda nō est:qua
beati sic esse volumus:vt esse miseri nō solū nolumus:sꝫ
nequaq̄ velle possimus.vult igiꝫ dicere:ꝙ volūtas illa
qua volumus btitudinē est libera:sꝫ nullū finem magis
nečio respicit volūtas q̄ btitudinē in cōi.igiꝫ nullū finē
nečio respicit. ¶ Itē ista rō poneret sp̄m.s.spirari nō li/
bere:sed per modū nāe:qꝛ eius pn̄ᵐ esset voluntas:nō vt
N libera:sed vt nā.itaqꝫ dico ꝙ necessitas huius ꝓductio/
nis amoris adequati:sicut ꝛ necessitas dilectiōis qua for
maliter habēs volūtatē diligit:est ex infinitate volunta/
tis:ꝛ ex infinitate bonitatis obiecti:qꝛ neutrū sine altero
sufficit ad necessitatē. Ista aūt duo sufficiunt hoc mō:qꝛ
voluntas infinita nō pōt nō esse recta:nec pōt nō esse in
actu recto:qꝛ tūc esset potētialis.igiꝫ nečio est in actu re/
cto:nō aūt oē velle est precise rectū:qꝛ est ab illa volūta/
te recta solū:quasi nihil sit volēdū ex se:sed tm̄ qꝛ est vo
litū ab illa volūtate recta:essentia eniꝫ diuina que est pꝰᵐ
obm̄ illi⁹ volūtatis est ex se volēda.igiꝫ volūtas illa de
necessitate est in actu recto volēdi illud obm̄:qđ est ex se
recte volēdū:ꝛ sicut ex necessitate est pn̄ᵐ volendi:ita ex
necessitate est pn̄ᵐ ꝓducendi amorē illius:ꝛ tūc dico ꝙ
nec sola volūtas infinita ꝑcise nō determinādo obiectū
cuius sit:nec solū bonū infinitū nō determinādo:quā vo
O luntatē respiciat:vt est obm̄/est totalis cā necessario dili
gendi:nec ēt necessario ꝓducendi amorē adequatū:sed
infinita voluntas habens tale obiectū:qđ est ex se recte
amandū ꝑfecte ꝑsens:est rō necessario tam volēdi illud
bonū/q̄ spirādi amorē illius boni:ꝛ talis voluntas hn̄s
tale obiectū presens est pn̄ᵐ cōicandi nām diuinā:qꝛ pn̄/
cipiū ꝓducendi amorē infinitū ꝓductū:talis eniꝫ amor
ꝓductus ꝓportionaꝫ tāꝫ potētie q̄ obiecto.nō est autē
ita qꝛ volūtas infinita respicit bonū amabile finitū:qꝛ
sꝫ ibi actus sit infinitus quātū est ex pte volūtatis dīne:
nō tm̄ est infinitus quātū est ex pte obiecti. ¶ Sed vtrū
volūtas infinita sit pn̄ᵐ infinitū:nō tm̄ amandi bonū in/
finitū:sed finitū:ꝛ ꝓducendi amorē talis boni:ꝛ hoc vel
Infra di.27. ꝛ in q̄li.q.14. ꝛ.15.sꝫ in su pradicta addi tione subalt̄r est discussum de hoc. eadē ꝓductione ꝭm rē qua ꝓduciꝫ spūssanctus.alia tm̄
ꝭm rōnem:vel oīno alia:vel nulla:de hoc alꝭqꝛ similē
hꝫ difficultatē cū ꝓductione v̄bi/vtrū intell's diuinus sit
pn̄ᵐ ꝓducendi verbū essentie diuine:vel verbū alicuius
alterius intelligibilis:ꝛ tunc vel ꝓductione eadem ꝭm
rem cū productione verbi diuini.alia tamen ꝭm ratio/
nem:vel alia tam ꝭm rem q̄ ꝭm rōnem.

Ad tertium dubiū di ꝙ natura agit per impressio nē:sicut intellectus nō volūtas.

Non videtur ꝙ volūtatē esse rectā sit coassu mendū cū hoc qđ est ipsaꝫ esse P

infinitā/quasi aliud ex equo:qꝛ tūc volūtas infinita non
esset sufficiēs quo cōicādi nām/etiā hn̄s obm̄ pn̄s:sꝫ vo/
lūtas ifinita recta. ¶ Itē si rectitudo illa sit cōformitas
ad rōnē rectā.ergo relatio erit pn̄ᵐ productiōis spūssci.
saltē vt volūtas recta:sicut recta est rō volēdi. Jō sic vo
luntas infinita oīno nihil addendo ibi/obiecto ꝑsente/ne
cessario est in actu volēdi:ita ꝙ ad nullū actū volēdi est
in potētia ꝯtradictionis:qꝛ tūc cōponibilis:ꝛ ipsa ꝓ obō
adequato hꝫ ifinitū volibile.ergo nečio actu vult illud:
ꝛ ita de ꝓductiōe vltra:sicut de nečia opōne. ¶ 2ᵒ ꝓbaꝫ
ex rōne potētie que pōt hr̄e obiectū adequās capacitatē
eius.igiꝫ vt infinitū ꝛ nō vt cōtentū sub illo obto:qꝛ tūc Sic ꝓbat ari.
ab aliquo finito depēderet in operando:ꝛ ita vilesceret. 12ᵒ meta.t.c.
¶ 3ᵒ ꝓbaꝫ ex rōne actus:qꝛ volitio ifinita nō dependet 51.de hello.
a finito.ꝙ finitū nō est pꝰmū obiectū eius/quecūqꝫ voli/
tio ibi possibilis est infinita. ¶ Restat 3ᵐ dubiū/vbi di Boni.vt.s.
ꝙ nā agit per impressionē sicut intell's.volūtas aūt nō.
¶ Contra.hoc est falsum ꝛ improbatum distin.2.ꝛ.5.
¶ Itē nō ad ꝓpositū:qꝛ q̄riꝫ de distōne pn̄cipij actiui
in mō agēdi siue eliciēdi actionē/siue in aliqđ agat/siue
nō. ¶ Alia respōsio v̄bū est formalr̄ notitia memorie/
voluntas eliciens dat obiecto pꝰmū donū:qꝛ amorē/ꝛ in
hoc se/nec ex ista rōne est donū:vnde nec talid sit obto A.l.aliquid.
ꝑsentato:ideo amor nō gignꝫ nec est imago.s.s.ita sicut
filius. Hoc qdē bene verū est de imagine:sed non saluaꝫ
quō hec pn̄ᵃ elicere pn̄t diuersimode/q̄uis ponaꝫ aliq̄
distinctio in terminis cōparatis ad pn̄cipia in assimilari
tm̄. ¶ 3ᵃ via ꝙ est necessitas vt actus tēdit in obiectū:
nō tm̄ vt eliciꝫ a potētia. Uel aliter:si vt in actu q̄si iam
vt elicito firmaꝫ:nō tm̄ vt q̄si pꝰr actu elicit illū. ¶ Con
tra ista arguiꝫ:ꝙ ex pte pn̄cipij vt q̄si ꝑcedit actū ē neces
sitas ad eliciendū:nec volūtas repugnat nečio:qꝛ volū/
tas ꝑfecta pōt hr̄e cōditionē perfecti pn̄cipij ꝓductiui.
¶ Itē ecōuerso necessitas nō tollit libertatē ꝓpter nūc
dictū. ¶ Itē nečio agere est ꝯditio modi operādi.ꝙ non
repugnat alteri diuidenti pn̄ᵐ actiuū:sicut nec modus il/
li cui⁹ est modus. Sicut ꝙ duplex est pn̄ᵐ:ita duplex est
necessitas ꝯueniēs:nec est alia rō distinctionis/nisi qꝛ h̄
est hoc.ergo nō ois necessitas est nālis/stricte accipiēdo
nāle/quo modo volūtas nō est natura. ¶ Alia est diffi/
cultas:si h̄ est libera ꝓpter identitatē ꝓducētis ad ꝓdu
ctū.Goffre.sicut habeꝫ dis.13.op.dicit ꝙ ꝑ modū volun
tatis:qꝛ ꝑsupposita ꝓductione alia ꝓduciꝫ:sꝫ oīno vni/
formiter in re sicut filius:qꝛ nullā distinctionē poꝫ intell's
ꝛ volūtatis:nisi eni ꝑ cōparationē ad extra:ꝛ ita in his
duob⁹ v̄bis euacuat difficultates pꝰmi libri.Et hoc in re
idem per intell'm diuinum intra.

Ad argumenta pn̄cipalia. ¶ Ad pꝰmū dico: ꝙ illa diffinitio nature ꝓbat

ꝙ spūssctūs nō ꝓduciꝫ vt similis ex vi productionis sue:
ꝛ verū est ꝙ nō est imago pr̄is sicut filius:qui ex vi ꝓdu
ctionis sue procedit vt filius pr̄i. ¶ Ad 2ᵐ responsuꝫ est
als diffuse dis.2.q.4.in illa qōne qua querebaꝫ vtrum Sed 3.q.4.2ᵃ
possent plures eē productiones in diuinis. ¶ Ad 3ᵐ di/ peia.1.distin.
cendū est sicut dictū est distin.2.q.de ꝓductionibus:ꝙ In solone.3.
differētie accidētales potētie.s.actiuū ꝛ factiuū non sunt q.1.partis.1.
dr̄ie productiue potētie:generalr̄ eni tali pn̄ᵒ producitur distin.
illud cuius est tale pn̄ᵐ productiuū:vel in eo in quo est/
si natū est illđ recipere/vel in alio:vl' in nullo.si in nullo:
qꝛ nihil

Q ganibꝰ natū est recipere illud/tunc ꝓducit per se subsi
stens:si potētia ꝓductiua sit ꝑfecta respectu subsistētis:
ita est in ꝓposito:volūtas quia ꝓducens ꝓducit:nec agit
ꝓducēdo in supposito in quo est:nec facit producēdo in
in alio:sed ꝓducit terminū per se stantē:vt ꝑsonā que in
nullo recipit subiectiue. Aliter est responsuȝ distī.6.vbi
dictū est/ꝙ ꝓductio nō est intellectio formaliter:ꝫ quō tunc
intellectus pōt esse pn^m/nō tm̄ intelligēdi:sed etiā dicēdi.
¶ Ad vltimū dicēdū est:ꝙ necesse est ad actuȝ amādi:
siue ad actū amoris amatū esse precognitum.hoc dicit
btūs Aug.15.de tri.c.27.sed nō opȝ ipsam dilectionē eē
R precognitā:puta si offert mihi aliqđ bonū honestū non
opȝ ꝙ anteꝗ possem hr̄e illū actū amandi:circa illō:qđ
precognoscā illū actū. Ita in ꝓposito opȝ essentiaȝ diui/
nā:cuius amor spirat/esse ꝑcognitā pr̄i ꝫ filio ad hoc vt
spirent:sed nō opȝ in isto instanti originis ꝯcedere spūs/
scti:q est amor spirās esse ꝑcognitū pr̄i ꝫ filio:ꝫ in in/
stanti eternitatis sit tota trinitas nota cuilibꝫ persone in
trinitate:q2 distinguēdo inter instātia originis nō distin
guit inter durationē ꝫ durationeȝ:sed tm̄ a quo quis sit.
¶ Aliter posset dici ꝙ in illo p̄ori signo originis anteꝗ
intelligat spūsscūs spirari pr̄i ꝫ filius cognoscūt spūmscm̄
S vt intuitiue:ꝫ nō vt existētē in se:q2 cognoscūt essentiaȝ
diuinā que est ratio cognoscēdi intuitiue qđcunqȝ obm
intelligibile:sicut trinitas cognouit creaturā etiā intuiti/
ue anteꝗ ꝓducat:q2 essentia sua quā intuet est rō ꝑfe/
ctissime cognoscēdi oīa alia:ꝫ per ꝯñs est rō cognoscēdi
intuitiue qđlibet cognoscibile:ꝫ nullū existeret in se.

¶ Hic dicendum est spiritumsanctum a pa/
tre esse ꝫ filio ꝫc. Distin. XL.

Circa distinctionē 11^m. Quero duo.
p̄mo vtruȝ spūsscūs ꝓcedat a
pr̄e ꝫ filio. Qꝫ non. Dam̄.lib.j.c.8. A pr̄e
procedentē:ꝫ in filio quiescentē spiritū
sanctū dicimus. Itē.c.11. Spūmscm̄ dici/
mus ex patre:ex filio non dicimus. Iteȝ
idem in epl'a de trisagio ad iordanū ar/
chimadritaȝ in fi. Pater ꝫ verbum ꝫ spūsscūs:ꝫ subdit:
ex patre quidem:filij autē ꝫ nō ex filio:sed spiritus oris
dei. ¶ Item per rationē grecoꝝ nihil tenendū est vt ar
ticulus fidei:nisi qđ cōtinet in euangelio:qđ cōplete cō/
tinet fidem aut saltē in scriptura noui testamēti:sed non
videt expressum in nouo testamēto ꝙ spūsscūs proce/
dat a filio:ergo ꝫc. ¶ Item dilectio in nobis non proce/
dit a verbo:quia notitia nō hȝ causalitatē respectu voli/
tionis:igitur similr̄ nec in prothotypo.

a.l.7.idē hȝ ca.10.

¶ Item voluntas ponitur tertia pars imaginis.15.de
trini.ca.vltimo.igitur nō est p̄ncipiū ꝓducēdi:sed ꝓdu/
ctuȝ. ¶ Rn̄.dilectio vocatur voluntas:sed volūtas po/
tentia pertinet ad parentē:ꝫ non cōstituat parenteȝ:sed
A quasi aduenit/sicut scd̄a fecunditas in patre.
¶ Item spiratio passiua est propria vni persone in diui/
nis:igitur ꝫ actiua.probatio ꝯñtie.vtraqȝ eni videt eque
perfecta ꝫ eque incōmunicabilis. ¶ Cōtra.in symbolo
Niceno.ex patre filioqȝ procedit. ꝫ Athanasius etiaȝ in
symbolo.spiritussanctus a patre ꝫ filio.

In ista questione dicunt greci discordare a
latinis vt vident aucto/
ritates Damasceni sonare:ꝫ de ista discordia dicit Lin/
coniensis in notula quadā sup̄ fineȝ epistole de trisagio.
ꝙ sententia grecoꝝ est ꝙ spiritussanctus est spiritus filij:
sed non procedens a filio:sed a solo patre/per filium tm̄:
ꝫ videtur hec sn̄ia contraria nostre:q2 dicimus spiritū
sanctū a patre ꝫ filio procedentem. ¶ Sed forte si duo

sapiētes/vnus grecus ꝫ alter latinus/vterqȝ verus ama/
tor veritatis:ꝫ nō ꝓprie dictiōis.vel ꝓpria est.de hac vi/
sa ꝯtietate disquirerēt/pateret vtiqȝ tādē ipsaȝ ꝯtietateȝ
nō eē veraciter realē:sic est vocalis. aliogn/vel ipsi gre/
ci/vel nos latini sumus vere heretici. Sȝ qs audet hūc au/
ctorē Joānē.s.Dam̄.ꝫ btōs.s. Basiliū. Greg.theologum.
Greg. Nazāzenū. Cyrillū ꝫ siles pr̄es grecos arguere he
reticos: Quis iterū argueret hereticos beatū Hiero. Aug.
ꝫ Amb. Hylarū ꝫ ꝯsiles latinos. verisimile igit est ꝙ nō
subest dictis verbis ꝯtia ꝯtiorū sanctorum sn̄ia discors.
multipliciter eniȝ dicit/sicut B hui⁹. sic hoc ex illo vl' ab
illo/qua multiplicitate forte itellecta ꝫ distincta/pateret
cōtrarioꝝ verborū nō discors sn̄ia. Quicqđ sit de eis/ex
quo ecclesia catholica declarauit hoc esse tenēdum sicut
de substātia fidei:sicut pȝ extra de sum.tri.ꝫ fide catho.c.
firmiter/tenendum est ꝙ spūsscūs procedat ab vtroqȝ.
¶ Ad hoc est rō talis.hn̄s principiū perfectū ꝓductiuū
p̄rius ꝗ̄ intelligat hr̄e productū pōt illo p̄n^o ꝓducere:q2 B
s.p̄n^m est ita perfectū ꝙ nō depēdet a passiuo: nec potest
per aliqđ impediri:sȝ filius hȝ volūtatē que est p̄n^m pro/
ductiuuȝ amoris adequati:ꝫ hȝ eā vt p̄intelligit ꝓducto
actu volūtatis.ergo pōt ea ꝓducere:igit ꝫ ea ꝓducit.ꝓ/
bo minorē.gn̄atio ꝫ spiratio hn̄t aliquē ordineȝ inter se:
ita ꝙ aliquo mō gn̄atio est prius spiratiōe. in illo priori
cōicatur genito oīs ꝑfectio diuina que sibi nō repugnat:
ꝫ ita volūtas.ergo hȝ tūc voluntatē vt p̄orē ꝓducto per
actū volūtatis:q2 adhuc nō intelligit ꝓductio aliqua fa/
cta per modū vel actū volūtatis. ¶ Assumptū etiaȝ de
ordine istarū ꝓductionū:ꝫ videat esse manifestū ex or/
dine potētiarū: ꝓbat tm̄ per hoc ꝙ qn̄ duo act⁹ p̄mi hn̄t
ordinē in aliquo/si vterqȝ sit ꝑfecte actiuus.habebunt ēt C
cōsimilē ordinē in eliciēdo suos actus.addidi aūt/ꝑfecte
actiuus/ad excludēdū formā substātialem:ꝫ qualitatē in
corporib⁹ ꝫ/vbi ꝫ forma substantialis sit actiua/ꝫ q̄litas
sit:ꝫ forma substātialis sit p̄or q̄litate:tm̄ q̄litas hȝ actuȝ
suū p̄us:ꝫ hoc est ex impꝑfectione actiuitatis forme sub/
stātialis.in pr̄e aūt intellectus ꝫ volūtas sunt ꝑfecte prin/
cipia actiua:ꝫ hn̄t ordinē quēdā: q2 fecūditas intell'is cō/
stituit ipsum patrē:nō aūt fecūditas volūtatis. ergo ista
fecūditas itell'is aliquo mō p̄us hēbit actū suū ꝗ̄ fecūdi/
tas volūtatis actū suū. ¶ Probāt alij istū ordinē ꝓdu/
ctiōis ad ꝓductionē/per hoc ꝙ sic^t se hȝ itelligē ad velle:
ita dicē ad spirare. ¶ Sȝ ista ꝓbatio vr̄ deficere. velle
eniȝ p̄supponit intelligere:q2 per illud itelligere/obiectū
illud circa qđ vr̄ eē dilectio est sufficiēter pn̄s:ꝫ absqȝ is/
ta intellectione nō eēt sufficiēter pn̄s voluntati vt posset
velle.ꝫ per actū dicēdi nō ē pn̄s volūtati p̄cise obiectū:
cuius amor spirat:q2 si pr̄ volūtate spirat:in eo tamē nō
habet obiectū pn̄s formalr̄ per notitiā genitam:q2 nihil
nouit notitia genita:vt dicit Aug.13.de trini. ꝫ itellectio/
ne sibi ingenita hȝ obiectū sibi pn̄s : ꝫ ista est notitia que
p̄supponit actui spirādi.ergo nō est illa necessitas:ꝙ ge
neratio p̄supponat spirationi: sicut ꝙ itellectio p̄suppo/
nat volitioni. ¶ Cōcedo ꝙ instātia hn̄ ꝓbat ꝙ non est
illis necessitas:ꝫ inter intellectionē ꝫ volitionē est ordo
ꝑꝑ duo.vnū est ꝑꝑ p̄mā iā dictā.aliud est ꝑꝑ istaꝝ potē
tiarū ordinē in operādo:q2 iste potētie tales sunt:ꝙ vna
est nāliter ordinata p̄us operari ꝗ̄ alia.p̄ma rō nō est rō
prioritatis gn̄ationis ad spirationē/ꝫ scd̄a.sicut.n.inquātū
sunt potētie opatiue est aliq̄ ordo inter opationes earū:
ita inquātū sunt potētie ꝓductiue est aliq̄ ordo ꝓductio
nis earū:ꝫ non sit ordo necessitatis ꝑꝑ pn̄tiaȝ obiecti ta/
lem habendā. ¶ Exēplū huius est. si in igne calor ꝫ sic/
citas sint cause vel potētie actiue:nate tm̄ ordinate elice/
re actus suos:ita ꝙ siccitas nō possit desiccare nisi calor

a.l. incorruptibilibus.

Scot. quol. 6.q.1.ꝫ in su/ ma art.54.q. 6.

Exemplū no tabile.

prius calefaciat/ista necessitas ordinis nõ est:qa p calefactionẽ fit obiectũ desiccabile presens sicco vt desiccet:
sed pp nãm istaꝝ potẽtiaꝝ actiuarũ:ꝛ si in illo priori in
quo calidũ calore calefacit/cõicaret calefacto:vel ꝓduceret in calefacto:nõ tm̃ calorẽ:sed etiã siccitatẽ quã habuit/calefactũ eadẽ siccitate desiccaret cũ calefaciẽte:qꝛ
in illo instãti nãe in quo est desiccatio:vna siccitas est in
calefaciẽte ꝛ calefacto. Ita intelligendũ est hic ꝙ in illo
signo originis in quo pr̃ ꝓducit actũ volũtatis.prĩᵐ ꝓductiuũ idẽ est in pr̃e ꝛ filio:ꝛ ideo filius eadẽ productione producit spiritum sanctum cum patre.

Ad auctoritates Dam̃.videt̃ posse rñderi p notulã illã in Linc.de qua
dictũ est.pma tñ auctẽtas eius posset exponi.si loquat̃ de
volũtate:ꝛ nõ de spũscõ:qa tũc posset dici ꝙ volũtas q̃
est prĩᵐ spirãdi:ipa est a pr̃e in filiũ:qa pr̃ cõicat eã filio:
ꝛ quiescit in filio.hoc est nõ vlterius cõicat̃ sua rõne pn̄cipij fecũdi:lꝫ eadẽ volũtas cõicet̃ spũscõ in se: sed lr̃a
Dam̃.ibidẽ videt̃ loqui de ꝑsona.s.s.ꝛ nõ de volũtate q̃
spirat̃. ¶ Ad rõnẽ illã de euãgelio/dico ꝙ Chřm descen
D disse ad inferna/nõ docet̃ in euãgelio:ꝛ tñ tenẽdũ est sicut
articulus fidei:qꝛ ponit̃ in symbolo aplõꝝ.ita mlt̃a alia
de sacr̃is eccl̃ie nõ sunt expressa in euangelio:ꝛ tñ eccl̃ia
tenet illa esse tradita certitudinalr̃ ab aplis:ꝛ periculosum esset errare circa illa que nõ tm̃ ab aplis descẽdunt
per scripta:sꝫ etiã que per ꝯsuetudinẽ vl̃is eccl̃ie tenẽda
sunt.nec Chřs in euãgelio docuit oĩa ptinẽtia ad dispẽsa
Cap.16. tionẽ sacr̃oꝝ.Dixit eni discipulis suis in Joãne. Adhuc
habeo multa vobis dicẽ:sed nõ potestis portare modo.
Cũ aũt venerit ille spũs veritatis docebit vos oẽꝫ veritatem. Multa igit̃ docuit eos.s.s.que nõ sunt scripta in
euãgelio:ꝛ illa multa q̃dã p scripturã:quedã p ꝯsuetudinẽ tradiderunt.similr̃ diuersa symbola diuersis tp̃ibus
sunt edita ꝯtra diuersas hereses de nouo oriẽtes: qa qñ
insurgebat noua heresis/necẽꝫ erat declarare veritatẽ:
ꝯtra quã erat illa heresis:que veritas ꝛ si prius erat de fide:nõ tñ erat prius tm̃ declara sicut tũc ꝯtra errorẽ illorũ
qui eã negabãt. ¶ Ad aliõ de vbo nr̃o dico ꝙ illõ imperfectionis est in imagine creata:qa vbo nõ cõicat̃ eadeꝫ
nã cũ mẽte:ꝛ ideo nec libertas formalr̃. Vbo aũt diuino
E cõicat̃ nã pr̃is ꝛ eadẽ volũtas cũ pr̃e:ꝛ ideo hꝫ eã vt fecundã:respectu ꝓductionis.s.s.qa intelligit̃ ordine originis ꝓhabere illã anteq̃.s.s.spiret. ¶ Ad vltimũ dico ꝙ
nõ sequit̃:qa nõ põt nã diuina plibus ꝓductionibꝰ hñi
in vna ꝑsona:sicut patebit in sequẽti qõne:qa vtraqꝫ ꝓdu
F ctione hñet nãm ꝛ neutra hñet:tñ vna persona põt pluribus productionibus cõicare naturã:ꝛ plures ꝑsone pñt
vna ꝓductione ꝓducere ꝑsonã:ꝛ ideo si passiua sit tm̃ in
vno:non sequit̃ ꝙ etiã actiua sit tm̃ in vno. Qõ.II.

SEcundo vtrũ si spũscũs nõ ꝓcedꝫt a filio posset stare distinctio
realis ipsius a filio: Qꝫ nõ:qꝛ sm̃ Boetiũ de
Li.b.i.c.12. tri.essentia continet vnitatẽ:relõ multiplicat
trinitatẽ:ĝ nulla ꝑsona distiguit̃ ab alia nisi
que refert̃ relatiue ad illã:sed si spũscũs nõ ꝓcederet a
filio:nõ posset stare distinctio realis ad ipsum:qa nõ referret ad ipm̃:igit̃ ꝛc̃. ¶ P. Aug.ii.de ci.c.10.Sed ideo
simplex dĩ supple deus:qm̃ qõ hꝫ/hoc est/excepto ꝙ relatiue:queqꝫ ꝑsona ad alterã dĩ:sicut pr̃ hꝫ filiũ:ꝛ nõ est
filius.spũscũs igit̃/si nõ ꝓcederet a filio/esset filius:qa
tũc nõ relatiue diceret̃ ad euꝫ. ¶ Cõtra.5ᵒ de tri.c.14.
vel.27.apparet ꝙ spũscũs nõ est filius:ꝛ si exeat a pr̃e:
qa exit non quomodo natus:sed quõ datus.

Gosfre.qlib.
3.q.4. **Hic dicitur** ꝙ qõ nulla est:qa positio includens
icõpolia nõ põt poni nec sustineri:
qa in ea statim includit̃ redargutio:qõ est inconueniens
vltimũ:ad qõ põt rñdens deduci.tali eni positione posita/nulla regula disputationis põt saluari.s.expositis cõcedendo sequẽs:ꝛ negãdo repugnãs:qa statim opꝫ ꝯcedere repugnãtia que icludunt̃ in posito. Qꝫ aũt istud positũ qõ ponit̃/sit tale/ꝓbat̃:qa sũmo necẽo repugnat sũmũ impole.quicqd est in deo ad intra/est sũme necẽꝫ.ĝ
repugnans sibi est sũme ipole:ergo positio supponens
spm̃scm̃ non ꝓcedere a filio est sũme impole:qa oppositũ est summe necẽium.s.ipsum procedere a filio:ꝛ ipossibile includens incõpossibilia videt̃ esse magis impossibile q̃ꝫ impole talia non includẽs:ergo ꝛc̃.

Contra istã positionẽ est hoc ꝙ ista positio vĩ esse
fuga qõnis/mouet̃ eni qõ vt ingrat̃ qd sit
pncipiũ distinctiuũ reale filij a spũscõ, vtrũ filiatio/an
sola spiratio actiua:qa si filiatio.igit̃ p qñcũqꝫ incõpole
circũscripta spiratione actiua/adhuc remanebit rõ distĩ
guẽdi. ¶ P. Lꝫ positio que statim ex intellu suo icludit
A ꝯdictoria non possit admitti:tñ illa que ex intellu suo tm̃
vnũ ꝯdictoriũ icludit/ꝛ aliud nõ:nisi per ꝯñtiã accidentalẽ:vel per locos extrinsecos:hñi videt̃ posse admitti:
qa tali positione posita/pñt sustineri regule disputationis.põt eni ꝯcedi sequẽs ꝯñtia essentiali/ꝛ negari repugnãs.si aũt inferat̃ aliud repugnãs sequẽs p locũ extrinsecũ vel ꝯñtia accñtali/negãdũ est illõ sequi:qa ꝓpõ illa p quã talis ꝯñcia teneret destrueret̃ ex põne.nũc autẽ
spiratio actiua nõ est de per se intellu filij:vt ꝑsona est:sꝫ
q̃si passio cõis pr̃i ꝛ filio:igit̃ circũscripta illa/ponendo
filiũ in esse filij/nõ ponunt̃ ꝯdictoria ex pmo intellu positi:sed tm̃ alterũ.s.ꝙ filius sit filius:ꝛ reliquũ:non nisi ex
ꝯñtia accñtali:ꝛ p locũ extrinsecũ/ex remotione q̃si passionis remouẽdo.q.subm̃:igit̃ ista positio nõ sic icludit
opposita/qn possit admitti. ¶ Itẽ si aliqd essentialr̃ inclusũ in aliquo ponat̃ remoueri ab eo:qõ tñ nõ sic rõ l'
herẽtie ꝓdicati/hñi põt q̃ri an isto vel illo circũscripto l'
sit tale ꝓdicatũ vel nõ:etiã quãtũcũqꝫ positũ includat
ꝯdictoria:nõ tñ repugnat huic ꝓposito/qn altera ps huius q̃sti sit determinate danda:puta si circũscribat̃ ab
hoie aialitas:qõ tñ icludit icõpolia:ꝛ q̃rat̃/vtrũ hõ circũscripto possit hõ distingui ab asino:videt̃ determinate
posse rñderi ꝙ sic:qa nõ p aialitatẽ ꝯueniebat hoi sic distingui:sꝫ p rõnalitatẽ:igit̃ lꝫ spiratio actiua eẽt de rõne
filij:adhuc tñ ipsa circũscripta q̃ri põt/vtꝝ filiꝰ distiguatur a spũscõ vl' nõ:qa nõ q̃rit̃ nisi vtꝝ ꝓdicatũ circũscriptũ fuit ꝓcise cã distõnis/vel aliud ꝓdicatũ nõ circũscriptũ. ¶ P. Aliõ est ponẽ aliqd:ꝛ illo posito vlteriꝰ q̃rere
de aliquo ꝓposito:ꝛ aliõ est q̃rere de veritate alicuiꝰ cõditionalis:qa querere de aliqua ꝯditionali ad nihil obligat:ꝛ si igit̃ aliquã ꝓbabilitatẽ hñet opĩo dicẽdo:posito
ꝙ spũsscũs nõ ꝓcederet a filio ꝛc̃.nullã tñ ꝓbabilitateꝫ
hꝫ qñ questio sic est ꝓposita sicut eã ꝓposui.vtrũ si spũsscũs nõ ꝓcedꝫt a filio/posset stare distinctio realis ipsiꝰ
a filio:ibi eni quero de cõditionali quadaꝫ.s.si spũsscũs
F nõ ꝓcederet a filio:an sequat̃ essentialr̃ ipꝫ nõ distigui
ab eo:ita ꝙ oppositũ ꝯñtis nõ possit stare cũ añte/loquẽdo de formali intellectu eoꝝ. ¶ Cõtra istã opionẽ etiaꝫ
sunt multe auctẽtes. vna Augusti.5ᵒ de trini.ca.6.vel.13.si
pater non esset innascibilis nihil ꝓhiberet euꝫ genuisse
filium:ꝛ tamẽ ista positio cõcomitanter includit incompossibilia:scꝫ ꝙ pater nõ sit inascibilis. Et Ricar.3.de
trinitate.c.16.si sola vna persona in diuinitate esset/nihil
prohiberet eam habere plenitudinẽ sapiẽtie vel intellectus:cum tamẽ concomitãter ad plenitudinem sapiẽtie/
vel intell'is/sequat̃ pluralitas personaꝝ. ¶ Item etiam
Phs 4ᵒ phyꝫ arguit.posito ꝙ esset aliqõ spatiuꝫ ꝛ non

hēt corpus sensibile: sed sonū vel colorē. queris vtrum esset vacuū: et respōdet q si natū esset recipe corpus, eēt vacuū. si nō nō. g tali posita pōne, que tamē p ipsū po/nit incōpossibilia: qa accidens, vt sonū et colorē esse sine subiecto: pōt queri de aliquo an sequat. s. itelligendo de nāli pñtia: qa etsi positum includat incōpossibilia: nō tñ oia incōpossibilia naturali pñtia: sed ad ipsuz potest seq aliqd cōtradictoriū naturali pñtia: et aliqd aliud nullo modo: nisi sicut ad impossibile quodlibet.

Tho. i. pte q. 36. ar. 2. Egi. q. 16. vid. 4 bo. q. 4. art. 7. optime cum Scoto hic.

Ideo admittēdo qōnē est vna opio que dic q si non procederet ab eo nullo modo distingueret ab eo: et hz pro se duas rōnes. Una rō est ista. Relo in diuinis aut distinguit fm qddi/tatē aut fm esse. nō fm esse: qa sic trāsit in essenciaz. igit fm qdditatē: sed fm qdditatē tm respicit oppositū. igit tm distinguit ab opposito: sed posita illa hypothesi non essent in filio et spūscō relones opposite. ¶ Scda rō est talis. Si relones disperate possent sufficienter distingue/re psonas: g cū tales due sint in prē vt gñatio actiua et spi/ratio actiua: pī esset due psone. ¶ Cōfirmat rō. qa tan/tam distinctionē vident hēc iste relones, spiratio actiua et gñatio actiua: quātā hñt eoz relatiua vel correlatiua. igit ita pñt hec distinguere sic illa. ¶ Auctās adducit Ansel. libro suo de pcessione spūsci. Sed qa ipsuz ad/ducit vterqz pro se: et sit altercatio magna de intentione ei⁹ que fuerit: io hic nolo mltū circa itētionē ei⁹ imorari.

Contra istā opionē sūt rōnes que sumunt ex duo/bus medijs. pᵐ mediū est ex rōne formali pstitutiui. 2ᵐ medium est ex distinctione emanationum. ¶ Ex pmo sic arguit. Quocūqz formalr aliqd pstitui

B tur in esse, eodē distinguit: qa eodē est aliqd ens et vnū: vnitate pueniēti tali entitati: et si vnū: igit in se est idistin/ctū: et ab alijs distinctū: sz filius pstituit in esse personali filiatione: ergo et ea formalr distinguit ab omni alia pso/na: igit per impole vel incōpole: circūscripto quocūqz alio: et maxie posteriori filiatione, remanebit filius filia/tione distinctus psonalr a quacūqz psona. Assumptū pz qa filius nō pstituit in esse psonali spiratione actiua: qa illa est cōis prī et filio: et nō sunt in eo pprietates positiue alie qz gñatio passio: et spiratio actio: g et c. ¶ Rñdet q formali pstitutiuo nō distinguit aliqd a quocūqz: sz tm ab illis cū quib⁹ maxime puenit: et a qbus nō distinguit aliquo alio: nisi illo formali pstitutiuo. Exēplū. hō rōna/litate nō distinguit a lapide: sed a spēbus aialis cū qbus

D cōuenit maxime: et a qbus in paucissimis videt distigui. a lapide eñ distinguit aialitate: que nō est formale pstitutiuū eius: qa lapis est inaiatus: ita dī in ppoᵗᵒ, q fili⁹ cū prē puenit in spiratiōe actiua: et in hac distiguit a spūscō. pprio aūt suo psonali. s. filiatione distinguit a prē: cū quo

A. I. 2ᵛ. maxime puenit: g re dī. ¶ Cōtra illud: et pmo, qa qōli/bet hñs aliqd esse distinguit, distinctione pueniente illi esse, a quocūqz alio, per aliqd qd est de rōne ei⁹, inquātū hz tale esse. filius igit psonalr distinguit per aliqd qd est de rōne eius inquātū est psona. spiratio actiua nō est de rōne eius inquātū psona: sed filio iā posito est qsi pprie/tas aduētitia. Ex hoc et pz q exēplū adductū nō est ad p/positū: qa et si hō distiguit a lapide: nō per rōnale pmo:

C distinguit tñ p aliqd qd est de essentia sua: ita q incōue/niens esset ipsū p nihil qd est de essentia sua a lapide di/stingui: sed tm per risibilitatē: ita est g in pposito. ¶ Ex hoc etiā pz q exēplū cōcludit ppositū. hō eñ nō distin/gueret essentialr a lapide inqtū aial. si aial nō esset de essētia ei⁹: qd tñ est: sz nō sit vltimū pstitutiuū ei⁹. sic aūt arguit in pposito. Qdcūqz distinguit ab alio p se inquā/tum tale, distinguit p aliqd qd est per se de rōne eius in/quantū tale: filius per se distiguit a nō filio: igit p aliqd qd est de essentia eius: sed hoc nō est vis spiratiua. conse/quit eñ pprietatē pstitutiuā ei⁹: g et c. ¶ Scdo sic. Per formale pstitutiuū distinguit pstitutū ab omni alio: etiā si per impole qdcūqz aliud ab illo circūscribat: qa per illud distinguit pmo. i. adequate ab oī nō tali: sz qdcūqz nō hñs illā formā pstitutiuā est nō tale. igit per illaz di/stinguit ab omni alio nō hñte illaz. Ista rō declarat: qa sz hō nō tm per rōnale distinguat a lapide: sed etiā per aialitatē: nō etiā pmo distinguit p rōnalitatē. i. nō adeq̄/te: qa tunc qōlibet distinctū a lapide eēt rōnale: sz adeq̄/te in gñe corpis. p distinguit a lapide per aiatū: tñ circū/scribēdo per intellm ab hoie qdcūqz aliud a rōnali, per illud solū distingueret essentialr a quocūqz nō rōnali: et ita a lapide qui nō est rōnalis. nō igit tm illud distiguit realr qd distinguit adequate: sed etiā illud qd solū si po/neret, esset incōpossibile illi a quo distinguit. ¶ Confir/mat ista rō pncipalis sūpta ex pprio pstitutiuo: qa si pī per impole nō spiraret: sed filius: adhuc tñ pī pñita/te distingueret a filio et spūscō: sicut pñitate pstituit in esse psonali. ¶ Ex scdo medio. s. ex distinctione emana/tionū arguit sic. Gñatio distiguit a spiratione: et hoc per impole circūscripto omni alio a rōne gñōnis et spiratio/nis: aut saltē circūscripto hoc, q spiratio actiua eēt a filio: dum tñ staret distinctio pncipioz gñandi et spirandi: g et quolibet tali circūscripto staret distinctio filij et spūsci.

D pbatio pñtie: qa ipole est vnā psonā duab⁹ pductionib⁹ totalib⁹ accipe eē. nulla eñ pductione aliqd accipit eē, qua p ipole circūscripta, non minus acciperet esse: sed si pductione hac et illa acciperet aliqd esse, et vtraqz cōple/te: qa vtraqz esset pfecta: igit vtraqz circūscripta hēt eē p alterā cōplete: et ita neutra et vtraqz accipet eē. ¶ Ad istā rōnē ponunt alique rñsiones ad añs: et qa de hoc tra/ctabit dis. 13ᵃ. mō nō insisto. Cōclones istaz rōnū pcedo: et magis patebit ppoᵐ declarata illa distōne emanationū.

Ad auctoritatē Boetij pcedo, q relo multi/plicat trinitatē: et tñ nō tm di/stinguit a relone opposita: sz a qlibet relone disperata: cui formalr nō est idem: qa sic in gñe qlitatis, albedo nō tm distinguit ab altera qualitate pria: sed etiā ab oī alia dispata: qa nō est albedo dulcedo formalr: nec odor: et si aliq dispata eēt icōpolis alteri dispate in eodē supposi/to: nō tm distingueret nā a nā: sz etiā regreret distinctio suppositoꝝ: ita aliq relo dispata ab alia relone dispata distinguit absqz aliq alia icōpolitate. alique aūt nō tm hñt distōnē: sz etiā icōpolitatē siue icōpolez rōnē in eo/dē supposito, qles sunt relones dispate accipiēdi nāz: qz psona q dispatis modis accipet nām nō vnico mō hēt nām. ¶ Ad Aug. de ci. dei. dico q qlibet psona hoc est qd hz, nisi q relatiuū hz correlatiuū: et nō est illd. posita aūt illa hypothesi, spūscūs nō hēt filiū vt correlatiuū et spi/rantē: et iō nō sequit q spūscūs est fili⁹: qa nō hēt filiū: nec sic itrinsece: nec sic correlatiuū originās: excipit aūt Aug. q illud qd hī nō est hñs, qn habet vt correlatiuuz. nō igit accipit Aug. nisi qd habet: vel eo mō quo dicit fili⁹ hēe diuinitatē. vel quo mō dī hēe patrē. vnus modus est habendo formalr vel essentialr. alius modus est ha/bendo correlatiue vel originaliter.

A. Li...

Ad rationes pro scda opione. ¶ Ad pmā dico q tā fm qdditatē qz fm esse ma/net ibi relo. quocūqz eñ mō manet, sz qdditatē, manet fm ei⁹ eē, qd est eē ad aliud: qa qdditas relonis nō pōt eē sine eē ad aliud: qz itelligēdo relonē sine eē ad aliud, nō itel/ligit relo: sz absolutū: qa fm Augᵐ 7ᵒ de tri. c. j. vel. 6. si est ad aliud nō est suba: et si est suba siue ad se, iaz nō est

Ut inge Art. in pncto relationis.

relo. quocũqz etiã modo trãsit eẽ/trãsit ⁊ quidditas: qa sicut eẽ ad aliud qd est eẽ relonis: vere est idẽ cẽntie: ita ⁊ quidditas relonis est idẽ cẽntie: nihil eni est ibi qd nõ est idẽ. manet igit̃ ⁊ qdditas ⁊ esse: qa relo nõ est foẽalr essentia diuina: qa sic dicit Aug. 7° de tri. c. 2. vel. 12. nõ eo verbũ quo sapia. trãsit aũt vtrũqz: qa cũ hoc ꝙ non est formalr idẽ: est vere idẽ/ sicut sepe dictũ est. ¶ Cũ igit̃ dicis: aut distinguit̃ ſm esse/ aut ſm qdditatẽ. dico ꝙ ſʒ quidditatẽ ⁊ ſm esse ad aliud. ¶ Et cũ dicis. sic transit. ergo nõ sic/ distinguit. ꝯñtia nõ valʒ: qa trãsit ſm idẽtitatem/ ⁊ manet ſm formalitatẽ: ⁊ qa nõ opʒ verã idẽtitatẽ esse formalẽ: qa formalis rõ huius trãseuntis nõ est formaliter rõ illius essentie in quã trãsit: ideo huic rõni formali cõpetit: qd est huic ꝓpriũ. est aũt ei propriũ/ distingui realr ab oĩ relone tã opposita q̃ disperata ei incompossibili: ⁊ ideo cũ hoc qd vere trãsit/ vere manet/ quãtũ sufficit ad distinctionẽ realẽ: tã ab opposita relone q̃ etiã a relone disperata sibi incõpossibili. ¶ Ad scdã cũ dĩ de duab' ꝓprietatib' in pře/ rñsuʒ est disti. 2. pte. 2. q. 2. nõ eni opʒ tantã esse distinctionẽ vel incõpossibilitatẽ ꝓductionũ actiuaꝝ: quãta est productionũ passiuaꝝ: qꝛ impõle est idẽ duabus productionib' oppositis ꝓduci ⁊ accipere esse. nõ aũt est incõpossibile idẽ duabus productionibus actiuis cõicare esse distinctis personis.

Dist. distin. 8. specialr. ⁊ di. 2. ⁊ in quolib. q. 3.

Solutio 2ᵐ arg.

¶ Pro hac ꝯclone ꝙ. s. s. distinguit̃ a filio/ etiã si nõ ꝓcederet ab eo. Nota auctez expressaʒ bti Anselmi de ꝓcessione spũsci. c. j. in fine/ vbi dicit sic. Filius autẽ/ vt interim aliã cãm dicã: qm nonduʒ cõstat ꝙ. s. s. sit de filio ⁊ ꝓcedat: ideo nõ est. s. s. nec spũs. s. est filius: qa filius nascẽdo hʒ esse de pře: spũssctũs ꝟo nõ nascẽdo sed ꝓcedẽdo. Itẽ c. 3. facit istã ꝯñtiã ex intẽtione/ circa mediũ ca. Si inqt spũssctũs nõ erit de filio sequit̃ de. s. s. filiũ esse. Quero de veritate huius ꝯñtis/ qa aut ideo. s. s. nõ ꝓcederet a filio qa essent eadẽ ꝑsona: ⁊ si sic intelligit̃ ꝯñtia Ansel. Quia si sic non magis erit filius de. s. s. q̃ ecõuerso. Si aũt intelligat Anselmus ꝙ sint distincte persone. igitur habet̃ distinctio inter eas ante processionem/ qd est propositum. Ista auctoritas est ponderanda.

Vide ibidem c. 3. idem.

¶ Item queritur cum spiritussctũs a patre ꝓcedat ⁊ a filio ⁊c. Distin. XII.

Circa istã distõnẽ 12ᵃᵐ in qua Magister agit de mõ ꝓcedẽdi. s. s. a pře ⁊ filio/ querunt̃ tria. Primo quero vtrũ pr̃ ⁊ filius spirẽt spm̃ sctm̃ inquãtuʒ oĩno vnũ: vel inquãtũ aliquo mõ distincti. Qꝛ inquãtũ distincti. Aug. 6° de trini. c. 5. vel. 16. Spũssctũs est cõis vnio přis ⁊ filij. ex hoc accipit̃ cõiter ꝙ est nexus amboꝝ. nexus aũt nõ est aliquoꝝ: nisi iquantũ sunt distincti. est aũt nexus eoꝝ iquantũ ꝓcedit ab eis. ḡ ꝓcedit ab eis inquãtũ sunt distincti. ¶ Itẽ actio est suppositi: igit̃ duoꝝ suppositoꝝ nõ est vna actio. spũssctũs aũt ꝓducit̃ actione přis ⁊ filij vt agentiũ: igit̃ inquãtũ distincti. ¶ Itẽ si ꝓducũt iquantũ oĩno vnũ/ aut inquãtũ vnũ in essentia: aut iquãtum vnũ in ꝑsona: aut iquãtũ vnũ in vi spiratiua. nõ inquantũ vnũ in essentia: qa tunc spũssctũs ꝓduceret se: qa est vnũ in essentia cũ pře ⁊ filio. nec 2° modo inquantuʒ vnũ in ꝑsona: qa sic nõ sunt vnũ. nec 3° mõ inquãtũ sunt vnũ in vi spiratiua: qa tunc sequit̃ ꝙ pater esset duo pncipia respectu filij ⁊ spiritussancti/ ꝓpter duas vires ꝓductiuas in ipso respectu eorum.

5° metaphy. in probemio. ⁊ 2° ethi. c. 7.

¶ Itẽ amor notitie genite est tertia pars imaginis. igit̃ amor ꝓcedens est amor ꝟbi. añs ꝓbat̃ dis. 6° per Aug. ¶ Rñ° est: qa tres sunt actus volũtatis respectu obi. s. actus elicitus/ cõplacẽtie/ ⁊ iperij. 3° nullo modo in deo: qa nec in nobis respectu p̃me itellectõis. primus nãqz est pncipalior. scds vlĩor: est tñ vterqz essentialis in deo: sed amor procedens est principalior amor obiecti/ non ꝟbi/ nisi sit patris/ neutrius forte ex p̃ma ꝓductione: sicut nec verbi/ nisi essentie/ in nobis oĩs amor est procedens/ ibi non: sed tñ amor primus obiecti diligibilis. A

¶ Contra. 5° de tri. c. 14. vel. 34. Pater ⁊ filius sunt vnũ pncipium ad spm̃ sctm̃: sicut pater filius ⁊ spũssctũs sunt vnum pncipiũ ad creaturã. creatura aũt est a tribus inquantũ vnũ: non inquantum distincti: ergo ⁊c.

In ista qõne planũ est ꝙ pr̃ ⁊ filius sunt vnum pnᵐ spũssci. hoc declarãtũ est in ꝯcilio Lugdun. sub Greg. 10. sicut pʒ extra de sum. tri. ⁊ fi. catho. fideli ac deuota. ⁊ est hodie in. 6. lib. decretalium. B

¶ Ratio aũt huius veritatis est ista: qa vt dictũ est dis. 2. pr̃ prius origine hʒ actũ fecũditatis intell's q̃ volũtatis: in illo p̃ori cõicat̃ filio fecũditas eadem que est in patre: qa in illo signo originis/ in quo filius ꝓducit̃ per fecunditatẽ intell's cõicat̃ sibi a pře qcqd ei nõ repugnat: ⁊ ita fecũditas volũtatis: igit̃ in alio signo originis quãdo producit̃ persona per actũ fecunditatis scđe. s. volũtatis producit̃ a patre ⁊ filio oĩno: vt ab vno pncipio/ ꝓpter vnã fecunditatẽ principij productiui in eis.

Sed est difficultas alia: cũ eni voluntas ista sit vna in duobus suppositis que supposita cõcorditer volũt ista volũtate ⁊ ꝯcordia cõnotet aliquã distinctionẽ suppositoꝝ cõcordiũ. vtrum pater ⁊ filius per se magis spirent hac voluntate iquãtũ vna: vel iquãtũ cõcors. ¶ Dic dĩ sic/ ꝙ supposita ꝓducẽtia sunt distincta: ⁊ ꝓp illã distõnẽ nullo mõ cõcederent̃ spirare iquantũ plcs: hñt eni vnã vim spiratiuã. Sʒ vlteri' illa vna vis spiratiua nõ oĩno sub rõne vnitatis sue est ꝓximũ pnᵐ secundũ ad spirãdũ: sed sub rõne ꝯcordis volũtatis/ vbi cõnotat̃ aliq̃ distinctio/ ⁊ ꝓp istã distõnẽ ꝯnotatã ex pte pncipij quo/ põt ꝯcedi ꝙ spirãt inquantũ sunt distincti.

Henri. in su. art. 54. q. 6. soluendo. 8. principale.

¶ Ista opi. ꝯfirmat̃ ꝑ Ricar. 3. de tri. qm̃ itell's ꝑfectã fecunditatẽ hñs põt ad ꝓductionẽ ꝟbi: vt existit in vna sola ꝑsona: volũtas aũt ad ꝓductionẽ spũsci ꝑfectaʒ fecũditatẽ hñs nõ põt nisi sit in gemina ꝑsona: ⁊ hoc qa fecunditas itell's ꝯsistit in plenitudine perfecte sapie/ que põt esse in vnico: dicẽte Ricar. de tri. lib. 3. c. 16. nihil dissinit̃ ꝯtrariũ nãe si plenitudo sapie dicat̃ posse cõsistere in singularitate ꝑsone. tñ quãtũ videt̃ etiã si vna sola ꝑsona in deitate eẽt: nihilominus plenitudinẽ sapie hñe posset. fecũditas aũt volũtatis consistit in plenitudine veri amoris: qui nõ põt esse nisi in duobus ad minus: dicẽte eodẽ Ricar. ibidẽ. c. 3. nõ põt amor esse iocundus si nõ sit ⁊ mutuus: quare cũ in amore essentiali fecũditas voluntatis nõ possit eẽ nisi sũme ꝑfect' ⁊ iocũdus sit amor: opʒ ꝙ volũtas si sit fecũda/ ꝙ sit amor mutuus: vt sit ſʒ cũ ibidẽ qui amorẽ ipendat: ⁊ sit qui amorem repẽdat. Quia/ vt dicit. c. 7. sũme diligenti nõ sufficit si sũme dilectus summã dilectionẽ nõ repẽdit: ⁊ ſʒ hoc (vt supra dictũ est) ad hoc ꝙ cõis volũtas přis ⁊ filij sit fecunda ad spirãdũ spm̃sctm̃/ nõ sufficit ꝙ sit vna volũtas cõmunis amboꝝ ⁊ amor cẽntialis in ipa cõis: qua ambo sĩt amãtes ⁊ volũt: sed opʒ ꝙ sit volũtas ꝯcors ⁊ mutua duoꝝ qua vnus sũmũ amorẽ alteri impẽdat: ⁊ ille viceuersa eũdẽ repẽdat: quo existẽte/ fecũda est volũtas vt ex ipsa necẽ sit emanare amorẽ q est spũssctũs: dicẽte Ricar. vbi prius c. 11. Qꝛ in amore mutuo mlt̃iqz feruẽte nihil p̃clari' q̃ ab eo quẽ sũme diligis ⁊ a q̊ sũme diligeris/ aliũ eq̃ diligi velis. Probatio itaqz ꝯsũmate charitatis est mutua cõio exhibite sibi dilectionis: ita ꝙ in illo sic mutuo diligitur C D

vtriusqз dilectio vt cõsumata sit ꝓbabitꝫ dilectionis cõ/
sortiũ: ꝛ non dꝫ sic esse: sed ita debet scribi. In illis itaqз
vt dicit, sic mutuo dilectis vtriusqз ꝑfectio vt cõsumata
sit, exhibitꝫ dilectionis ꝯsortẽ equa rõne reqrit: ꝛ hoc ꝑ
viã spiratiuã que est ꝯcors volũtas in mutuo amore ꝓ/
ducẽdo spũscm, nõ solũ vt sũt vnũ in volũtate illa siue
amore: sed vt sunt plures inter se distincti: que distinctio
T cõnotat, per hoc ꝙ volũtas dicit eẽ ꝯcors ꝛ amor mutuus
qui nõ põt esse nisi sit pluriũ sm ꝙ plures sunt iseparabiles.
nã hec ꝓpositio, cũ associationẽ importat que non
D est nisi pluriũ distinctoꝝ: ꝛ ꝓꝑ hoc bñ dicit ꝙ pr̃ filius ꝛ
spũsctũs sunt tres coeterni: cũ tñ ista negeẽ, pr̃ filiꝰ ꝛ spi/
ritussctũs sunt tres eterni: per hoc etiã ꝙ volũtas cõcors
est amor mutuus duoꝝ: lꝫ sit vnus ꝛ idẽ tñ nõ est eadez
rõ eius: vt est a pr̃e in filiũ impensus: ꝛ ecõuerso: vt est a
filio ad pr̃ez rependus, qm̃ sm Ricar. lib. 3. c. 19. Qñ duo
mutuo se diligunt ꝛ summi desiderij affectus inuicẽ ipẽ
dũt: ꝛ istius in illũ: ꝛ illius in istũ, affectus discurrit: ꝛ q̃si
in diuersa tendit: ꝛ per hoc ꝙ q̃si in diuersa tẽdit: quodã
modo rõne diuersus est: sed ista diuersitas est in amore
vel volũtate essentiali, quia nõ obstãte fecunditas est pe
nitus vna ꝛ eadẽ in volũtate illa ꝯcordi ꝛ amore mutuo,
in qua fecũditate pr̃ ꝛ filius sunt penitus vnũ: ꝛ vnifor/
miter spirant spũscm: qui a duobus ꝯcorditer diligit: ꝛ
S. l. affirmat vel cõfirmatur. duoꝝ affectus tertij amoris icendio in vnũ iconflat: vt
E dicit ibidẽ Ricar. ꝛ sm hoc in spiratione spũscti duplr
est ꝯsiderãda pr̃is ꝛ filij distinctio. Uno mõ vt accipiunt
sicut elicientes actũ. Alio mõ vt itelligunt eẽ ꝯcordes in
amore mutuo ꝛ in volũtate circa rõnẽ eliciẽdi actum. ꝛ
ex distinctione eoꝝ ꝑ mõ ꝯsiderata, nullo modo dicẽdi
sunt spirare vt plures: lꝫ eni sint plures qui spirãt, nõ tñ
ꝓpter pluralitatẽ que ꝑncipalr est in illis, spirant: sed so
lũ ex distõne eoꝝ cõnotata: ꝛ sic pr̃ ꝛ filius nõ spirãt spi/
ritũscm inquãtũ sunt plures in eliciendo actionẽ: lꝫ con/
currant in vnam rationẽ sm quã elicit actio: sed vt sunt
plures in vnica voluntate que est ratio eliciendi actum
S. l. mutuata vel mutuatione. cõcordando: ꝛ amorem suum in illa mutuando.

Contra istã opionẽ arguit sic. Si pr̃ ꝛ filius ꝓdu/
cant spũscm volũtate, inquãtũ ꝯcorditer
amãtes se, ex igit est alius spũsctũs ꝑus ꝓduct⁹. ꝯñs est
F incõueniẽs. ꝓbatio ꝯñtie. ꝑ, q2 in quocũqз signo nature
vel originis est ꝑncipiũ productiuũ ꝑfectũ in se ꝛ in sup
posito ꝯueniẽte actioni: in illo signo põt esse tali supposi
to rõ ꝓducẽdi: sed volũtas ifinita vt volũtas ifinita itel
lecta ante oẽ velle, hñs ifinitũ obiectũ sibi ꝑsens est suffi
ciens ꝑn^m ꝓductiuũ spirati amoris ifiniti: ꝛ pr̃ ꝛ filiꝰ sũt
ꝑsone ꝯueniẽtes actioni vel ꝓductioni: g̃ voluntas vt in
pr̃e ꝛ filio nõ itellecta vt qua formalr volũt: sed vt volũ
tas infinita hñs essentiã diuinã presentẽ sibi per actum
itelligẽtie: est pr̃i ꝛ filio ꝑn^m ꝓductiuũ spũsci: ꝛ ita si spi/
ritussctũs ꝓducit ꝑ volũtatẽ iquãtũ volẽs, siue iquantũ
ea pr̃ ꝛ filius diligũt se actu: sequeret ꝙ ante spũscm ꝓ/
ductũ volũtate volẽte: erit spũsctũs ꝓduct⁹ volũtate vt
est act⁹ ꝑmus: qḋ est icõueniẽs. ¶ Ista rõ de voluntate
V ꝙ sit ꝑn^m spirãdi vt volũtas est: non aũt vt est actu vo/
G lẽs. Cõfirmat duplr. ꝑ ꝑ formalẽ rõnẽ volũtatis in ꝑnci
piãdo, que est libertas: que nõ ita ꝯuenit ipsi velle. 2⁹ ꝑ
sile de itellu. ¶ De ꝑ arguit sic. Uolũtas, vt i nobis, est
actus ꝑn⁹ libera est ad habẽdũ actũ volẽdi: nõ aũt ipse
actus volẽdi liber est siue ꝑn^m liberũ ꝓducẽdi aliqd: q2
act⁹ volẽdi est q̃dã q̃litas nãlis: ꝛ si est ꝑn^m alicui⁹ videt
esse ꝑn^m nãle eius, nõ liberũ: sic si ex tali actu g̃narẽt ha
bitus appetitiuus, naturalr g̃narẽt: ita ꝙ nõ est in ꝑtãte
actus g̃natio talis habit⁹, vt videt: ergo magis videt ꝙ
saluatur spũscm produci libere si producatur volunta/
te: vt est actus ꝑmus: q̃ꝫ si ꝓducatur volũtate: vt est actu
volens: vt. s. intelligit sub actu 2⁰. ¶ Ex scdo arguit sic.
H Filius nõ ꝓducit itellectu paterno: vt actu itelligẽs est:
ita ꝙ actualis itellectio sit formalis rõ qua pr̃ generat fi/
liũ: sicut ostẽsuз est supra di. 2⁰. ergo a fili volũtas: vt actu
volẽs nõ erit ꝑn^m ꝓducẽdi spũsanctũ: sꝫ volũtas vt act⁹
Parte. 3. q. 3. ꝛ. 4. ꝑim⁹. ¶ Scdo ꝓbo ꝯñtiã ꝑncipalẽ sic, accipiẽdo eãdẽ
maiorẽ sicut ꝑus. s. in quocũqз signo nãe vel originis ꝛc.
addẽdo hãc minorẽ: ꝙ diuina volũtas hñs obiectum ꝑ^m
sibi pñs est rõ ꝓducẽdi amorẽ adequatũ illi ꝑfectius q̃ꝫ
hñs obiectũ scdariũ: sibi pñs: vel saltẽ non minus ꝑfecte.
ergo cũ eẽntia diuina sit ꝑ^m obiectũ volũtatis diuine: nõ
pr̃ vt pr̃: nec filius vt filius: q2 tũc pr̃ eẽt formalr beat⁹ in
pluribus obiectis distinctis: volũtas hñs eẽntiã diuinaз
pñtẽ sibi: siue vt amabilẽ siue vt amatã: nõ curo in ista
productiõe scdã: magis est ꝑ^m ꝓducẽdi amorẽ adequatũ
illi: q̃ꝫ vt hꝫ pr̃ez vt pr̃: vel filiũ vt filius pro obiecto: vel
saltẽ nõ minus: ꝛ ita cũ volũtas ꝑus hẽat eẽntiã ꝓ obie/
cto q̃ꝫ pr̃ez: vt pr̃ est: ꝑus spirabit spũsctũs volũtate: vt ẽ
eẽntie diuine tanq̃ꝫ ꝑmi obiecti: q̃ꝫ volũtate: vt ẽ pr̃is vel
filij tanq̃ꝫ obiecti scdi. ¶ Cõfirmat ista rõ q2 eẽntia diui
na est formalr ifinita: pr̃nitas vt pr̃nitas nõ est formalr
infinita. ergo spũsctũs qui est amor ifinitus. ꝛ hoc nõ tñ
rõne volũtatis ifinite: sꝫ ẽt rõne obiecti infiniti. vt dicuз
est dist. 10. magis spirabit volũtate: vt est eẽntie diuine:
que est obiectũ ifinitũ: q̃ꝫ vt est pr̃is vt pr̃is: vel filij vt fi/
lij: vt obiecti. ¶ Si dicat eẽntiã nõ eẽ ꝑ^m obiectũ volũ/
tatis diuine: sꝫ rõnẽ formalez in ꝑ obiecto: qḋ est ꝑsona.
Hoc falsum est. tũ q2 vnum est ꝑ^m obiectum volũtatis:
tũ q2 ratio formalis obiecti amati prius amatur: ꝛ con/
cedit propositũ: q2 tunc erit ratio formalis spirandi eo
modo quo primum obiectũ concurrit ad spirare. ¶ Ex
I istis duab⁹ ꝓbationib⁹ ꝯcludit ꝙ pr̃ nõ spirat spũscm
inquãtũ diligit filiũ ꝑ. nec filius inquãtũ diligit pr̃em. sꝫ
pr̃ ꝛ filius inquãtũ hñt eẽntiã diuinã pñtẽ: vt obiectũ ꝑ^m
volũtatis sueꝫ ꝫ ꝑ scdaз ꝓbationẽ ꝯñtie ꝑncipalis: sic ꝫ
spirãt inquãtũ hñt eẽntiã pñtẽ: ꝛ nõ iqnãtũ amatã actu:
sꝫ inquãtũ amabilẽ priusq̃ actu itelligẽtie coꝝ per ꝑ^am
ꝓbationẽ ꝯñtie. ¶ Et si obijcias ꝯ ꝑ^am ꝓbationẽ ꝯñtie:
nõne ꝑus pr̃ ꝛ fili⁹ sunt amãtes eẽntiã in se: q̃ꝫ spirãt spũ
scm: ¶ Rñderi põt sicut ꝑus dictũ est dist. 6. de ꝓdu/
ctiõe filij: quõ pr̃ aliquo mõ ꝑus origine itelligit q̃ꝫ filius
sit g̃nat⁹. ꝛ tñ nõ sic ꝙ itellectio actualis pr̃is sit rõ gignẽ
di filiũ: sꝫ memoria in pr̃e: ita põt dici de dilectiõe: q̃ pr̃ ꝛ
fili⁹ diligũt se ꝯformiter ꝛ formalr ꝛ õ actu spirãdi. ¶ Scdo
sic: ꝑn^m eq̃ ꝑfectũ in vno supposito sicut in duob⁹: eq̃ ẽ ꝑn^m
K agẽdi in vno: sicut in duob⁹: q2 ad actionẽ non vĩ reqrẽ nisi
ꝑn^m ꝑfectũ q̃: ꝛ qḋ. s. suppo^m agẽs ꝑfectũ. sꝫ volũtas eq̃ ꝑ/
fecta ẽ in vno supposito: sicut in duob⁹: ꝛ vnũ suppo^m eq̃ ꝑ/
fectũ est ꝑfectiõe reqsita ad suppo^m agẽs: sicut duo. g̃ volũ
tas eq̃ põt eẽ ꝑn^m ꝓducẽdi in vno sicut in duob⁹: ita ꝙ illa
mutuitas nõ sit aliq̃ rõ ꝓducẽdi ex ꝑte ꝑncipij ꝓductiui.
ꝑma ꝑs minoris ꝓbat: q2 ꝑn^m q̃ nõ accipit ꝑfectionẽ sibi
cõpetẽtẽ a supposito: sꝫ dat supposito: q2 eo suppo^m ẽ ꝑ/
fectũ: vt possit agẽ: g̃ nõ ẽ tale ꝑn^m ꝑfecti⁹ in plib⁹: q̃ꝫ in
vno: qñ ẽ idẽ ꝑn^m i plib⁹ ꝛ i vno. ¶ Et si dicas ꝙ illõ ꝑn^m
nõ ẽ in vno: vt ꝑn^m ꝓductiuũ ẽ: sꝫ tñ sic ẽ in duobus: ꝛ tñ
derelinquit i pr̃e genito filio. Hoc vĩ absurdũ: q2 oẽz rea/
litatẽ tã absolutã q̃ꝫ rlatiuã quã pr̃ hẽ ꝑ:a se hꝫ i ꝑ signo
origis: nullã g̃ hꝫ filio genito: quã nõ itelligat hẽ ꝑus ori
gine q̃ꝫ fili⁹ g̃neẽ: q̃re ꝛ illã fecũditatẽ siue illa fecũditas
ponat relatio: siue aliqḋ absolutũ. ¶ Itẽ si i pr̃e ẽ ꝑfecta
volũtas ꝑus origie q̃ꝫ in filio: nõ tñ ẽ ꝑn^m spirãdi ꝑfectũ
per te: quero qd intelligit addi vt sit ꝑn^m spirãdi ꝑfectũ.
non aliud suppositũ: q2 illud nihil addit ꝑn⁹ quo, sed tñ

fillo hʒ q possit agere:si dilectio mutua per se huiꝰ in illum ꝛ econuerso:ergo relo duplex rõnis erit vltimata actualitas pncipij spirãdi:hoc est impole pp duo.pmo:qr nulla relo rõnis perexigit pductioni dine:vt pbabit dist.13. cõtra opionẽ ponentẽ intellm ꝛ volũtatẽ in deo distingui tñ rõne.2° qa tunc essent duo pnª formalia pxima spirãdi:ꝛ ita duo supposita nõ spirarẽt precise iquantũ vnũ:qd est ɔtra Aug.5° de tri.c.14.sicut allegatuʒ est in opponẽdo.¶ Itẽ si hñent duas volũtates/possent ɔcordes esse in tali mutuitate.ergo inquãtũ ɔcordes spirare/nõ est vt vnũ pnᵐ spirare:qa nec vt vnũ suppositũ:nec vt vnũ quo iquãtũ ɔcordes.¶ Itẽ/aut pr̃i volũtate ꝛ volitione vt in ipso/cũ ista relone ad filiũ dilectuʒ/est totale pnᵐ spirãdi.aut non.si sic/sequit q filius nõ spiret:quia

M.1. spiratur aliqd illo inquantum. nõ hʒ idẽ quo/iquãtũ hʒ relonẽ:ɔ̃cõuerso:ꝛ nõ eni spirat inquantũ diligẽs:quo diligere circũscripto nihil minus spiraret spũsctũs:sed circũscripta relone econuerso:nihil minus spiraret a pr̃e spũscũs vt totali pnº/p suuʒ velle vt tendit in filiũ.Si dicat in pma diuisione/q nõ/seqt q vterqʒ iquãtũ amãs alterũ est diminutũ pnᵐ ꝛ ambo sũt vnũ pnᵐ q̃si per aggregationẽ vt duo trahẽtes nauiʒ: nõ aũt vnũ pnᵐ per identitatẽ pncipij pfecti.¶ Hoc cõfirmat per Aug.4.de tri.c.20.vel.54.pr̃ est pnᵐ totius deitatis:ꝛ per ipsuʒ in auctẽ pallegata.5.de tri.c.14.vel 34.pʒ q sunt vnũ pnᵐ spũsci oĩno vnuʒ ꝛ vniformiter sicut tres psone sunt vnũ pnᵐ creature:nõ aũt oĩno vniformit spirarẽt si filius statim in suo scdo signo originis hñet fecunditatẽ spirãdi:ꝛ pr̃ nõ hñet in pmo signo suo oĩno oẽm fecunditatẽ:sed hñet solũ in scdo signo filio genito.¶ Et si instet de potẽtia creãdi q illa nõ sit in pr̃e ante pductionez filij ꝛ spũsci:patebit rñsio partim hic exponẽdo intentionẽ Ricar. ꝛ amplius in qõne de ordi-

Jn.2. dist.h. q.1. ꝛ in qlib. q.8. ne pductionũ intrinsecaꝝ ad extrinsecas.¶ P. Contra illas rõnes quas inuit Ricar.pro se.s.q amor mutuꝰ sit iocundissimus:ex hoc sequit q pr̃ eẽt formalr tali amore btũs:qa amor quo est btũs est iocũdissimus:ꝛ tũc pr̃ non esset formalr btũs in se:sed in filio obiectiue:qd est

M.l. falsum. hereticũ.¶ Item scdo ɔtra illã rõnẽ arguo sic. In nobis amor mutuus est iocundior:quia per talẽ mutuitatẽ habet in dilecto amplior rõ diligibilitatis:quicũqʒ eniʒ dilectus potẽs diligere/si rediligat amabilior est:qa nõ tñ bonitas quecũqʒ sit in eo/est rõ diligibilitatis:sed redamatio est aliqua rõ diligibilitatis:ꝛ pp hoc ipse btũs illã bonitatẽ que est pma rõ diligibilitatis:ꝛ similr redamationẽ est amabilior:igit oppositũ erit in diuinis:vbi ista ratio maioris amabilitatis nullo modo poterit inue-

L niri nec poni.nõ eni filius est amabilior pr̃:qa redamãs pr̃em q̃ ppter essentiã diuinã pp quaʒ pmo amat:nec ista redamatio est alia ratio amabilitatis in filio.¶ P. Amor mutuus in nobis nõ est iocũdior nisi sciat/sicut nõ amat bonitas nisi cognita:sic nec amat redamans iquãtum redamans nisi cognoscat eius redamatio:sʒ si hoc modo debẽt poni in dĩnis amor mutuus iocũdior:ꝛ pp h tali amore spirare spm̃scm̃:tũc pr̃ ꝛ filꝰ nõ tñ iquãtũ redamãtes sed inquantũ amãtes se ꝛ sciẽtes se redamari spirarent spm̃scm̃:ita q cognitio redamationis videt tũc esse formalius ꝛ imediatius pnᵐ spirãdi spm̃scm̃ q̃ amor:ꝛ ita formalius ꝛ imediatius erit spũscũs pductꝰ per intellectũ q̃ per volũtatẽ.¶ P. Cõtra opinantẽ:qa

Henr. quol. 5.4.9. tenet q spũscũs posset distingui a filio:ꝛ si nõ pcederet ab eo/ppter eius distinctũ modũ pcedẽdi a pr̃e:si autẽ fecunditas volũtatis ad spirandũ spm̃scm̃ nõ est nisi vt formalr volũtas est in duobꝰ/nõ posset spiritũscõ competere suus modus pcedẽdi aliꝰ a modo pcedẽdi filij/ nisi esset a filio.ergo videt sibiipsi contradicere.

Quantum ad istũ articulum ɔcedo q pr̃ ꝛ filius spirãt spm̃scm̃ voluntate inquantum

M

oĩno vna:qa ad rõnẽ pncipij:precise vt pnᵐ nõ requirit nisi pfectio eiꝰ in se:ꝛ q habeat in psona anteq̃ intelligat hñe terminũ adequatũ:volũtas aũt oĩno vna est in pr̃e ꝛ filio/ꝛ ante/ordine originis/intelligit in eis q̃ intelligat hñe terminũ adequatũ:qa ambo sũt spiratiui:ꝛ ideo voluntas vt in eis est idem pnᵐ pductiuũ respectu spũsci.

T Sed ppter vba Ricar.intelligẽda distinguo q multipliciter põt intelligi volũtas concors:aut ɔcordãs in aliquo actu scdo elicito:puta amãdo idẽ:ꝛ tũc vel essentiã/

G vel amãdo se ꝛ redamãdo:puta q pr̃ diligat eque filius ꝛ econuerso.vel põt itelligi ɔcors quasi habitualr iquãtũ actus pmus natus est hic q̃si actũ scdm.duobꝰ pmis modis nõ videt q pr̃ ꝛ filius spirẽt spm̃.s.volũtate ɔcordi:vt pbatũ est in pma rõne p duas pbationes:nec eni dilectione essentie/vt pbatũ est in pma pbatione: nec sui inuicẽ/vt tactũ est in scda pbatione/formalr spirãt:ergo opʒ q intelligat tertio mõ volũtate ɔcordi.i.voluntate iquãtũ est actus pmus in quo nati sunt ɔcordare in actu scdo ɔcorditer pducẽdo amorẽ:tali inquã voluntate spirant:ꝛ magis vt vna q̃ vt ɔcordi:qa vt intelligit actus pmus intelligit vna volũtas in eis ꝛ nõ hñe ɔcordiã nisi isto mõ loquẽdo:qa iste psone intelligunt posse ɔcordari in actu q̃si scdo ɔcordit spirãdo.Saluãdo tñ aliqualr vba Ricar.dico q qñ in aliq eodẽ sũt duo pnª ordinate actiua illõ nõ est in poª pxĩa ad agẽdũ pnº scdo nisi pm̃ intelligat in actu pꝰ pncipij:igit pr̃ nõ est oĩo fecũdus poª ppinq̃ ad spirãdũ qd est actꝰ volũtatis vt pncipij q̃ nisi itelligat in actu pncipij poris qd est itellcs:ꝛ p ɔñs volũtas nõ est pnᵐ pximũ nisi vt est in duobꝰ. Hoc sequit qa p illã pductionẽ porẽ sine q̃ nõ est ista poª ppinq̃ volũtas est in duobꝰ:qa p actũ pme fecũditatis cõicat psone pducte 2ª fecũditas.s.fecũditas volũtatꝭ reᵐ spirationis spũ.s.nõ tñ est alia aut minor fecũditas i duobꝰ q̃ i vno:sed eadẽ ꝛ in pducẽte ꝛ in pducto.Exẽplũ illius est aliqualr in nobis:aĩa eni nõ est fecũda poª ppinq̃ ad habẽdũ actũ volẽdi nisi sit in actuali itellectione:lʒ actuali intellectione nõ formalr pducat actũ amãdi:sʒ volũtate:

P vt est actus pmus:q pexistit in aĩa añ intellectionẽ:lʒ nõ in poª ppinq̃ oĩno ad agẽdũ:si tũc aĩa pducẽs intellectionẽ cõicaret sibi fecũditatẽ volũtatis nõ eẽt voluntas in poª ppinq̃ ad pducẽdũ amorẽ nisi pus eẽt pductũ vbũ:ꝛ ita cõicata sibi volũtate fecũda:ꝛ tñ nũq̃ eẽt volũtas pxime fecũda nisi i duobꝰ:nõ tñ ita q illa fecũditas requirat de rõne sua eẽ in duobꝰ q̃si ipsa nõ posset esse in vno:imo ipsa eadẽ iam existeret in ipsa mẽte:sed ppter ordinẽ fecũditatũ in pducẽdo nec:opʒ scdaʒ fecũditatem qñ est in potẽtia pxima esse in duobus. Põt igitur ɔcedi q pr̃ ꝛ filius volũtate vna/que est in eis spirant q̃ est pfecte fecunda in duobus suppositis extrĩs: qa prius itelligit cõicari genito ꝛ ita esse in duobꝰ q̃ q spũs.s.ea pducat.¶ Sed quõ dilectiõe mutua spirat spũscũs:

V ¶ Rñ° dilectione.i.volũtate qua pr̃ ꝛ filꝰ vt actu pmo nati sunt se mutuo diligere.¶ Hac iquã volũtate vt existente in eis vt est nata talis eẽ qua diligũt se mutuo spirat.s.s.nõ aũt aliquo actu 2° q̃si dilectionis actualis ipẽ

G se ꝛ repense.Si istud nõ sufficiat ad intentionẽ Ricar. exponat eũ q poterit:qa nõ videt q eius determinatio bñ possit stare cũ dictis Aug.qui attribuit pr̃i ꝛ filio pfectã rõnẽ vniꝰ pncipij respcũ.s.s.sic trinitati respcũ creature si ɔdicat pdictis.¶ Qualr aũt Aug.dicat q pr̃ ꝛ filius diligũt se spũscõ q̃si sit mutua dilectio pr̃is ꝛ filij:sicut videt loq de tri.li.6.c.5.exponet dis.32.vbi Magr tractat de illa qõne.Utꝝ pr̃ ꝛ filius diligũt se spũscõ.

A.l.2ᵒ circa hoc qro istaz qonē ꝛ est difficultas ꝛc.

Juxta qōnē istā est vna difficultas qsi grāmaticalis. vtꝝ pī ꝛ filiᵘ possent dici vnᵘ spirator vł duo spiratores. Ubi mltiplr dr:s3 qa vis est de sigłato nois nō multū imoror. videt enī ꝙ nullu3 tale nomen vbale significet pn̄ᵐ agendi nisi vt illud natū est denoiare suppositū actiuū:sic enī lectio sigñat qddītatiue actū p modu3 habitᵘꝛ qetis:ita lector sigñat pn̄ᵐ hui' actᵘ p modū hitᵘꝛ qetis:vt est dnoīatiuū suppositi actiui. spirator igit sigñat vim spirādi vt ꝯcernit suppositū:ꝛ qa vna est vis in pr̄e ꝛ filio ꝛ terminus numeralis appositus alicui determinabili ponit suū significatū circa illud:ideo nō vr̄ ꝯcedendū de vi sermonis ꝙ sint duo spiratores:qa tūc vis spiratiua videret numerari in eis.

X

⁋ Et si obyciat: sunt duo spirātes.ḡ duo spiratores.ꝯñia pbat:qa sicut singulare infert singulare:sic plale infert plale. ⁋ Rñ: dico ꝙ ꝯñia nō val3:qa pricipiū sigñat actū:vt in fieri: cōsignificat enī tp̄s sic vbū:ꝛ ita sicut ꝯcedit pr̄ ꝛ filius creant:ita ꝯcedit ꝙ sint creantes:nō aūt ꝯceditur ꝙ sint duo creatores:sed vnus creator:qa nomē vbale nō sigt actū per modū actᵘꝛ in fieri:sed p modū habitᵘ ꝛ qetis.

Tho.I. parte I.q.36. arti. vltimo soluē. vltimā argu.

⁋ Sed que est rō qre terminᵘ numeralis ꝯcedit posse apponi terminis adiectiuis ꝛ nō substantiuis.ponit ista ratio:qa adiectiua adiacēt suppositis ꝛ significāt formā in adiacētia ad supposita:ꝛ iō pnt numerari ad numerationē suppositoꝝ:sed substātiua nō significāt formaz in adiacētia ad supposita:sed significāt aliquo mō absoluto a suppositis:ꝛ ideo nō pnt sic numerari:qa sic significaret ibi numeratio forme:ꝛ ideo nō ꝯcedit duo dij:sic ꝯcedit duo hñtes deitatē.

a.l. abstracto vel abstrahendo.

⁋ Sed ista rō nō vr̄ sufficere qa terminus numeralis ponit significatū suū circa significatū dterminabilis.significatū aūt substātiui ꝛ adiectiui idē est:nō differūt aūt nisi in mō significandi:ideo vr̄ ꝙ terminus nūeralis pmo ponat sigñatū suū circa ide3: ꝛ ideo si sigñet numeratio forme dterminabilis ex vna pte/ēt ex alia:nec pp illā adiacentiā ad suppositū q ꝯuenit vni ꝛ nō alij:nō rōne sigñati:s3 rōne modi significādi:poterit eē veritas in vna ꝛ falsitas in alia. ⁋ Assigno aliā rōnē talē:oē depēdēs depēdet ad aliqd oīno ꝛ simplr idependēs:nunq̄ enī depēdētia alicuius sufficiēter terminat nisi ad aliqd oīno indepēdens: ꝛ ideo qn̄ duo eque depēdent/neutrū est natu3 terminare alterum:sed vtrūq3 depēdet ad 3ᵐ idepēdēs:adiectiuū est depēdēs ad substātiuū:qn̄ igit adiectiuū addit substātiuo salte3 inuenit indepēdens ad qd terminat eius depēdētia:qn̄ aūt duo adiectiua addunt sibi mutuo/neutrū ad alterū depēdet:qa neutrū terminat ad alterū:sic neutrū terminat depēdentiā alterius:sed depēdet ad aliqd 3ᵐ qd terminat sufficienter dependentiā coꝝ amboꝝ:igit qn̄ terminus numeralis addit substātiuo sic si dicat:duo spiratores:statim terminus numeralis adiectiuus h3 substātiuū terminans:ꝛ qa adiectiuū determinat illud qd eius dependentiā terminat:ideo denotat significatū sui substantiui numerari:qn̄ aūt addit adiectiuo vt cū dr̄ duo spirātes vtrūq3 est depēdēs:ꝛ ideo neutru3 determinat alterū:sicut neutrū determinat depēdentiā alterius:sed ambo depēdēt ad 3ᵐ qd terminat coꝝ depēdentiā ꝛ determinat p ipsa.Et hoc in pposito est aliqui vel psone: qsi dicat tres aliqui vel tres psone creātes/qa l3 vsitate adiectiuū masculinū nō sit substātiuū:sed tn̄ neutrū sic substātiuū:tn̄ in diuinis qn̄ adiectiuū masculinu3 ponit p se:nūc intelligit ibi eē substātiuū:vt qs vł psona. vt cū dr̄. pr̄ ꝛ filius nō sūt vnus:sic dicūt anctes:l3 sint vnᵘ deus: quia vnus absolute positus significat adiectiue:ꝛ intelligitur hic suū substantiuū.s.quis. vnde significat ꝙ pr̄ ꝛ filius sint vnus quis:vel vnus aliquis:vel vna persona: qd est falsum. Tunc ad illā consequētiā sunt duo spirantes.ergo duo spiratores:nego eā:ꝛ cū probas:qz sicut singulare ifert singulare:ita plurale plurale/dico ꝙ nō op3. ꝙ si ad aliqd añs sequatur aliqd ꝯñs ꝙ ad distinctionē añtis sequat distinctio ꝯñtis/nisi qn̄ ꝯñs illud distinguitur in añtibus:sicut genus distinguit in spēbus. Jn pposito aūt supposita spirātia distiguunt.ꝛ ad suppositū spirāis sequit spirator.s3 illud ꝯñs nō distinguit/nec numerat numerato añcedēte.ꝛ iō arguēdo. spirās:ergo spirator.duo spirātes.ergo duo spiratores: est fallacia ꝯñtis: arguēdo a distinctione añtis ad distinctionem ꝯñtis:ꝛ si aliquādo inuenit a doctoribus/ꝙ pater ꝛ filius sunt duo spiratores:debent exponi eorū auctoritates/ꝛ sane intelligi.multe enim auctoritates sanctorū que nō sunt vere de virtute sermonis/exponēde sunt sm̄ magistrū di.12.

Y

a.l. ad aliqd sequitur aliquid.

Ad argumenta rñdet. ⁋ Ad primu3 cū arguit de nexu. dico ꝙ pr̄ ꝛ filius nectunt in spūsancto:sicut in cōi pducto: ꝛ q̄ sic nectunt in cōi pducto:l3 sint distincta.aliogn nō ꝯnecterēt:tn̄ nō hñt cōe pductū inquātū distincta/s3 inquātu3 vnū. vn̄ pductū vnū est ab eis inquātū sunt vnū producens:ꝛ sic auctoritas illa est in oppositū.

Z

⁋ Ad 2ᵐ dico ꝙ actio est singularis per se existētis:nō op3 aūt eē alicuius singularis incōicabilis per se existētis:sicut dictū est di.4.sicut hec est vera.deus creat:vel deus est pr̄/filius/ ꝛ spūs.s.ita ponit hic.ꝙ est aliqs spirator singularis/cui pmo ꝯuenit.s.adequate spirare q pintelligit aliquo mō in pr̄e ꝛ filio:qbus ꝯuenit actᵘ spirādi.qz vterq3 ē hic spirator:ꝛ tūc diceret ꝙ illiᵘ p se existētis qd est qsi cōe quodā in re ad patrē ꝛ filiū est vna actio:l3 illud non sit vnū suppositū.s.icōicabile:sicut nec trinitas est vnū suppositū:vna tn̄ creatiōe creat.

q.2.

⁋ Jstud nō vr̄ hic pbabile/sicut ibi.deus creat:qz nō vr̄ hic aliqs p se existēs cōis pr̄i ꝛ filio ꝛ nō spūi scō:qz tūc illud singulare p se existēs:l3 nō incōicabilr realr tn̄ referret ad spūscm̄: ꝛ eēt aliqd realr relatū ad itra pus aliquo mō q̄ intelligeret eē psona:ita ꝙ nō ois relatio realis ad itra eēt psone:qd nō vr̄ pbabile. ⁋ Aliter dici pōt ꝙ actio nō denoiat vltia denoiatione/nisi suppositū/vel hñs modū suppositi.dico modum suppositi p aia separata/ꝛ p accñtibᵘ separatis per miraculū/que denoiant ab actiōe vltia denoiatione: qz per se existūt:l3 nō icōicabilr:qz nata sunt cōicari se suppositis/dū tn̄ nihil cōicāt illis/nihil denoiat ab actiōe eorū:nisi ipsa vltia denoiatiōe.s3 ois foia existēs in alio/vt forma sicut dat eē illi:ita dat illi aliquo mō denoiari a sua actione:ꝛ l3 foia in supposito denoiet ab actiōe sua:nō tamen vltia dnoiatiōe:s3 vlteriᵘ dnoiat suppositū ab eadē actione:si tn̄ aliq̄ foia p se existēs nata eēt hīe aliquā actionē ppriā:si ipsa daret idē eē plibᵘ/ex quo supposita nō denominant actiōe foie:nisi qz hñt eē p formā denoiarent ab eadē actiōe:sicut hñt idē eē illiᵘ foie actiue. Exēplū.si vna albedo eēt in duabᵘ supficiebᵘ:vna imutatōe imutarēt.igit cū volūtas fecūda sit vnū pn̄ᵐ spirādi: qcqd denoiat ab ista actiōe p h ꝙ h3 eē isto foia denoiat eade3 actiōe. Qn̄ igit dr̄ actio est suppositi.ergo pluriū suppositoꝝ plures actiōes:nego ꝯñtiā. nisi qn̄ plurificat in eis illud/qd ē rō agēdi:p qd ista dicunt dnoiatiue agē.

Ab

Bb

⁋ Et si obycias.ab vna aia hoīs sunt mlte opatiōes distincte vt intelligē ꝛ velle:ꝛ ēt multe opationes sensitiuaꝝ ptiū: vt vidē/audīr/ꝛ talia mlta:ꝛ si ptes i.le eēnt supposita:eēnt coꝝ agētiū plures actiōes. ⁋ Dico ꝙ nō semp si vnica res est:est eius vnica rō agēdi. imo vnica res pōt includere in se plures rōnes agēdi:sicut dicet de aia respectu suarū potētiarū:si ō h fiat qd.dictū aūt est in ꝑia respōsione iā habita de vna rōne simplr agendi:qualiter vna

a.l. Jn pᵃ rñsiōe

Vide in.2.di stin.16.

ratio est in pre et filio ad producendum spiritum sanctum. ¶ Ad 3m dico quod pater et filius spirant spiritum sanctum inquantum sunt omnino unum: et non inquantum sunt unum in essentia: nec inquantum unum in persona: sed inquantum sunt unum in vi spirativa. ¶ Et cum infertur ergo pater esset duo principia productiva propter duplicem fecunditatem in eo. nego consequentiam: quia ad hoc quod dicatur plura producentia requiritur numeratio suppositorum: non enim dicitur aliquis plures scientes: licet habeat plures scientias: sed oporteret esse plura supposita ad hoc quod sequeretur.

Ce Quia adiectiuum est in adiacentia essentiali ad suppositum quod terminat eius dependentiam: et ideo non potest plurificari nisi substantiuum quod sistit eius dependentia plurificetur. hic autem in proposito suppositum quod sistit dependentiam adiectiui non potest plurificari: et ideo adiectiua sibi adiacentia non possunt plurificari nisi propositio sit falsa: et de hoc alias in 3o libro: ubi queritur utrum si plures nature assumerentur a verbo esset unus vel plures homines. Questio. II.

Distin. I.

Ar. I, Tertio. Secundo quero. Utrum pater et filius spirent uniformiter spiritum sanctum. Quod non Aug. 15o de tri. c. 17. Spiritussanctus principaliter procedit a patre. non igitur principaliter a filio. ergo non uniformiter omnino. ¶ Item Hiero. epistola. 88. Spiritussanctus proprie a patre per filium. ergo non procedit proprie a filio. ¶ Item Hylarius de tri. 22. Spiritum sanctum qui a te per unigenitum est promerear. igitur est a patre per filium. ergo non uniformiter ab utroque. ¶ Item Ricar. 6o de tri. Spiritussanctus procedit a patre mediate et immediate: a filio autem immediate tantum: ergo etc. ¶ Item omnis causa prima plus agit quam secunda. ex primo propositione de causis: et patet ex dicto Philosophi 2o posteriorum: et 2o metaphysice. Nec priorum principia esse verissima semper oportet: quia sunt aliis causa veritatis: ergo omne prius producens plus producit quam secundum producens: sed pater videtur prius producere cum det filio producere: ergo etc. ¶ Contra. uno principio inquantum omnino unum in eis spirant spiritum sanctum ex questione precedente: ergo omnino uniformiter.

Tex. co. 5.
Tex. co. 4.

A Respondeo. actus potest considerari tripliciter: vel in se: vel inquantum est termini: vel inquantum comparatur ad supposita agentia. primis duobus modis est omnino uniformitas vel potius unitas: quia verissime una actio et unus terminus productus. 3o modo loquendo sicut ipsa vis spirativa communicatur filio a patre: ita etiam quod filius spiret hoc habet a patre: et ita pater spirat a se: filius autem non a se. ¶ Contra. igitur pater prius spirat spiritum sanctum quam filius spiret spiritum sanctum: quia in illo priori signo originis in quo pater habet a se esse habet spirare a se: et tunc filius non spiraret: quia si spiritussanctus preintelligitur habere prius esse a patre quam a filio: tunc filius produceret spiritum sanctum iam preexistentem. ¶ Confirmatur. quia quodcumque principium productiuum in supposito priori intelligitur habere terminum adequatum non potest esse principium producendi in posteriori supposito: sic est in proposito: ergo etc. ¶ Respondeo de istis ordinibus sive originis sive nature: et de multis ordinibus prioritatis et posterioritatis. alias dicetur. sed quantum ad propositum dico quod non est consimilis ordo inter patrem generantem et spirantem: sicut est inter patrem spirantem et filium spirantem: unde non est intelligendum quod pater spirat antequam filius spiret: sicut prius origine pater generat quam spiret propter ordinem principiorum in producendo: quia tunc filius non spiraret: ut argumentum deducit: quemadmodum spiritussanctus non potest generare filium iam preintellectum generari. Sed est iste ordo quod in patre est primo utraque fecunditas a se. ¶ 2o est in patre actus prime fecunditatis: et tunc in filio est secunda fecunditas. ¶ 3o est actus secunde fecunditatis simul a patre et filio habentibus tunc similiter illam fecunditatem: adhuc tamen cum aliquo ordine: quia ille actus est patris a se. filii autem non a se: sed a patre: sicut nec in secundo signo est illa fecunditas filii a se: sed patris est a se. non est ergo ordo originis inter spirationem patris et filii: quasi spiret pater in aliquo

In. 2. q. 1. et I quol. q. 4. et I. reportatio. nd. q. 1. prologi. et in formalitatibus. et in tra. de primo principio et theorematibus et meta.

signo originis in quo non spiret filius: sed in eodem signo originis simul spirant: est tamen ibi ordo spirantium in spirando: quia pater in illo 3o signo originis spirat a se: filius autem non a se. ¶ Ad confirmationem dico quod maior non est vera si illud principium non habeat prius terminum adequatum antequam aliud suppositum producatur cui communicatur illud principium secundum totam eius fecunditatem: et sic est in proposito de vi spirativa: quam pater communicat filio antequam habeat terminum adequatum. s. spiritum sanctum. B

Per idem patet ad omnes auctoritates adductas: quia propter hoc dicit Aug. patrem principaliter spirare. exponit enim se: ideo principaliter dixi: quia quod filius spirat hoc habet a patre. Dicit tamen quidam doctor quod pater spirat principaliter et principalius: filius autem tantum principaliter spirat: quia respectu. s. s. habet filius auctoritatem: licet pater habeat auctoritatem respectu filii et respectu. s. s. inquantum spirat. Alius autem doctor contradicit sibi quod non est ibi aliqua comparatio proprie dicta in aliqua forma una: sed tamen est ibi comparatio in voce: sicut michael dicitur sanctior demone: ubi est tamen comparatio secundum vocem et non secundum aliquam formam communem in utroque extremo: sed illa forma est tantum in uno extremo et non in altero: ita principalitas est in patre: ut idem sit patrem principalius spirare et principaliter spirare. ¶ Ad aliud de Hiero. dico quod proprietarius tantum dicitur ille qui in habendo rem nullo modo dependet ab alio: usuarius autem qui in utendo re dependet ab alio non est proprie proprietarius. pater igitur qui vim spirativam habet a se recte dicitur proprie spirare: filius non sic proprie. s. a se spirat: licet proprie. i. non improprie vel imperfecte spiret. ¶ Per idem patet ad Hylarium quando dicit quod spiritussanctus est a patre per filium: distinguitur tamen quod aliquid determinatum per hanc propositionem per cum suo casuali comparatur ad verbum transitiuum vel intransitiuum. si ad transitiuum tunc notatur in casuali huius propositionis subauctoritas: ut pater creat per filium. si ad absolutum vel intransitiuum tunc notatur in casuali huius propositionis auctoritas: et hoc vel efficientie sicut homo uiuit per deum: vel cause formalis ut homo sapit per sapientiam. ¶ Et per idem patet ad Ricar. pater enim eadem fecunditate immediate spirat spiritum sanctum: sed inquantum dat filio illam virtutem spirandi qua filius spirat: potest dici mediate spirare: nec est hic difformitas aliqua perfectionis et imperfectionis sive aliquid quod ponat diuersitatem in actu: sed tamen alius modus habendi eandem virtutem: quia pater a se. filius non a se: sed a patre. ¶ Ad ultimum dico quod illa propositio est vera de causa et causato propter hoc quod in causis ordinatis est alia virtus causandi: et principalior in priori: non autem in principio quod non est causa: quia ibi non est alia virtus principiandi: ita est in proposito: et ideo non plus principiat primum principians quam secundum: sic nec causa superior plus causaret quam causa secunda si eadem virtute causatiua causaret cum causa secunda.

Alexander de alexandria in primo dis. q. 2. et S. Bona. q. 2. in fine. Varro in presenti distin.

C

D

¶ Post hec considerandum est quantum a talibus etc. Distin. XIII.

Circa istam 13am distinctionem in qua Magister agit de processione spiritussancti prout distinguitur contra generationem filii, quero utrum spiritussanctus sit genitus: siue utrum productio spiritussancti sit generatio vel distinguatur ab ea. Quod sit generatio probo: quia generatio in creaturis per hoc distinguitur ab aliis mutationibus quod est ad substantiam: vel per hoc quod ea producitur aliquid in esse substantie: spiratione autem producitur. s. s. in esse diuino sicut generatione producitur filius: ergo productio. s. s. est generatio. ¶ Confirmatur ratio. quia mutationes et motus distinguuntur per terminos formales eorum: secundum Philosophum 5o physicorum. Sed formalis terminus spirationis. s. s. est idem cum formali termino generationis: quia essentia communicatur utrobique. ergo spiratio est generatio. ¶ Preterea. Quecumque uni et eidem sunt eadem inter se sunt eadem: igitur que eidem sunt univoca inter Tex. c. 4. et 48

tiocas/inter se sunt vniuocecgñatio ⁊ spiratio sunt vniuoce pductiones cōparando ad idē 3^m: vt ad patrē: qꝛ sicut dī cū est supra di. 7. Utraqꝫ pductio est vniuoca in se. igiꝰ iste due erunt vniuoce pductiones inter se: ⁊ ita vni^9 rō-nis. ¶ P. Diia realis nō dependet a^r diia rōnis: qꝛ est p-fectior. Sed diia pncipioꝝ istaꝝ pductionū sūt nā ⁊ vo-luntas, que differūt tm̄ fm rōnem: qꝛ diia realis absolu-toꝝ nō videꝰ posse stare cū simplicitate diuina. g̃ distin-ctio istaꝝ pductionū, que sequit istā, tm̄ erit rōnis.

¶ Probaꝰ etiā minor alr duplr. p̊ qꝛ als iter intelligere ⁊ itellectū in deo erit relo realis: ⁊ ita distinctio realis. ꝯña pbaꝰ: qꝛ vbicūqꝫ intells ex nā rei distinguiꝰ ab intellige-re: intells recipit itelligere/vel est rō recipiēdi ipm: ⁊ ita ibi erit relo realis recipientis ad receptū. ¶ Et cōfirma-tur: qꝛ si intells in deo nō sit rō recipiendi intelligere: nō magis pprie diceꝰ deus itelligere intellu q̃ volūtate: ita ēt pōt argui de relone prioris: qꝛ pn^m est prius illo: cuius est pn^m. ¶ 2° pbaꝰ minor: qꝛ absolute itells est pn^m quo respectu intellectionis ⁊ in eliciēdo/⁊ recipiendo. igiꝰ eo-dez addito vtrobiqꝫ intellectus infinitus erit sic pn^m re-spectu intelligere infiniti: ⁊ ita erit ibi relatio realis.

¶ Contra Aug. 5. de tri. c. 14. Spiritus. s. procedit a patre ⁊ filio: non quō natus: sed quomodo datus.

Egidius di. [illegible] arti. 2. Uarro in p^re sen. distin. 4. c. 45. ⁊ 48.

Hic sunt

multe vie ponēdi: ⁊ mlti modi q^b^9 distin-guuntur iste pductiones. Uno mō poniꝰ istas pductiōes distigui p terminos fo^ales vel totales q sunt psone pducte. ¶ Et cōfirmaꝰ ista pō p illud phi. 5. phy^r. Ubi dicit q̄ mot^9 distinguunꝰ p terminos: vt vꝫ: qꝛ alr^9 terminus est alteri^9 motus: ⁊ lꝫ iste pductiōes nō sūt motus nec mutatiōes: sūt tm̄ quasi vie quedā ad psonas: igiꝰ per istas distinguunꝰ. ¶ Cōtra. emanatiōes nō hñt esse per terminos. igiꝰ nec distinctionē. aīs pꝫ: qꝛ hñt ex se esse formalr. ꝯñam pbo: qꝛ ab eodē habeꝰ eē: ⁊ distin-ctio. ¶ Item illud de. 5. phy^r. est ad oppositū. nō enim motus distinguunꝰ penes terminos: nisi qꝛ forme fluen-tes sunt eiusdē rōnis cū formis terminātibus: sed hic nō est fluxus eiusdē rōnis cū termino: nec ēt via q̃si fluxus est eiusdē rōnis cū terminis formalibus: qꝛ terminus for-malis est eētia: illa aūt pductio, q̃ est q̃si via, est relo.

a. l. quia termini non hñt ex se esse ⁊c.

A

Tho. 1. parte sū. q. 36. ar. 2. in solu. vl. ar. ⁊ q. 27. ar. 4. Uide magis in [illegible].

Alio modo

poniꝰ istas pductiones distingui p hoc q̄ vna pductio est ab vna per-sona alia a duabus psonis. ¶ Cōtra hoc: qꝛ si idē sit pn^m formale producendi aliqd ppter esse eius in hoc suppo-sito vel in illo, nō erit pn^m alterius rōnis: qꝛ albedo in la-pide ⁊ in equo est principiū imutationis visus eiusdē rō-nis: ita etiā si eadez albedo esset in duobus/vt in vno eēt pn^m imutationis vnius rōnis: iste aūt pductiones ita di-stinguunꝰ, q̄ nō sunt eiusdē rōnis. g̃ opꝫ istius distinctio-nis assignare aliam rōnem q̃ vnitatē vel dualitatē sup-positoꝝ agentiū. ¶ Itez fm istā viā pōt poni infinite p-sone in diuinis. posset enim poni 4^a psona a tribus: ⁊ 5^a a q̃tuor psonis: nec eēt aliq̃ rō trinitatis in personis diui-nis, si tm̄ eēt distinctio per vnitatē suppositi agētis ⁊ plu-ralitatē: ⁊ nō eēt distinctio per rōnes pducendi. ¶ Itez ois distinctio reduciꝰ ad aliq̃ p̊ diuersa, que essent distin-cta si per impossibile eēnt ab oībus alijs separata. g̃ ista distinctio est per aliq̃ talia, que essent distincta oib^9 alijs per ipose p̄ermissis: que ēt seipsis sūt p̊ diuersa: talia nō sunt vnitas vel pluralitas suppositorum agentium, si nō sit aliqua alia distinctio in principijs agendi. g̃ ⁊c. circun-scripto enim omni alio ab vnitate vel dualitate supposi-torum nō videtur, q̄ ista vnitas vel pluralitas sit prima ratio distinguendi productiones.

Goffre. q̃l. 3 q. 3. ⁊ quoli. 7. q. 4. ⁊ q̃l. 3. q. 4

Aliter

poniꝰ istas pductiōes distingui: qꝛ vna est cū alia, ⁊ cū opposito eius: ita q̄ rō distinctiōis relationū disparataꝝ est distinctio oppositaruꝫ relonū: quatenus. s. vna relo dispata secū cōpatiꝰ duas alias re-lationes oppositas: sicut vis spiratiua stat cū gnōne acti-ua ⁊ passiua: ⁊ ideo distinguiꝰ ab vtraqꝫ illaꝝ. ¶ Cōtra istud pōt sic argui sicut cōtra opionē p̄cedentē: nō enim assignat ista positio, q̃re non pōt esse infinite persone: qꝛ semp posterior relo posset stare cū oppositis relonibus prioribus. ¶ P. Nō esset p̊mo diuersitas iter hāc pdu-ctionē ⁊ illā, nisi p h̄ q̄ ista pductio eēt cū vna ⁊ sua op-posita: ⁊ alia nō stat cū sua oppo^ta: ⁊ ita ista nō eēt p̊^a rō dist. qꝛ p̊^a rō dist. ē aliq̃ rō p̊ distinctoꝝ. ¶ Cōtra istā viā ⁊ aliā p̄cedentē sil' arguo sic. q̃ro q̃re spiratio actiua pōt stare cū gnōne actiua ⁊ cum gnōne passiua: ⁊ gñatio acti-ua nō pōt stare cū gnōne passiua: nulla est rō nisi pp di-stinctionē spirationis actiue a gnōne actiua: iō eniꝫ aliqd est cōpossibile vel incōpossibile alicui: qꝛ ipm est tale in se: ⁊ nō eꝯ: qꝛ veritas negatiue firmaꝰ ⁊ fundaꝰ sup veri-tatē affirmatiue: iō enim hō non est asinus: qꝛ hō est hō. 2° p̄batur in fi. ⁊. 4. meta^ce. prius igiꝰ est aliq̃ distinctio ge-nerationis actiue ⁊ spirationis actiue, pp quā est icōpos-sibilis gñationi passiue gñatio actiua, ⁊ non spiratio acti-ua, q̃ sit ista cōpossibilitas vel incōpossibilitas. g̃ ista cō-possibilitas ⁊ non cōpossibilitas non est p̊^a rō distinctio-nis pductionū. ¶ P. Iste pductiones distinguunꝰ: qꝛ altera est per modū nāe altera per modū volūtatis: hec aūt distinctio pductionū non tm̄ est a^l suppositis pducē-tibus: nec qꝛ vna stat cū aliq̃ ⁊ altera non stat cū illa: sꝫ sumiꝰ ex distinctione pncipioꝝ pductiuoꝝ qui hñt op-positos modos pncipiandi. g̃ ⁊c. ¶ Rñdet sic opinans q̄ pductio ibi est vna per modū nāe: ⁊ altera per modū voluntatis: non qꝛ vna psona pducaꝰ nāliter, ⁊ alia non: sꝫ qꝛ pductio vna est similis pductioni nāli: ⁊ alia est si-milis pductioni volūtarie: nāle enim agens pducit non presupponēs aliam pductionē: ⁊ hoc in cōi loquendo: lꝫ per accñs vnū nāle agens p̄supponat aliqd pducēs p̄us ipso: ita enim pductio filij est per modū nāe: qꝛ nō pre-supponit aliā pductionē: pductio voluntatis p̄supponit aliam pductionē: illaz, vꝫ que est per modū nāe ⁊ intel-lectus: ⁊ ita pductio sp̄ussc̄i est per moduꝫ voluntatis: qꝛ s. s. pduciꝰ sic mō illi pductiōi, que pprie dī esse pdu-ctio voluntatis. s. p̄supponendo aliā pductionē. ¶ Ista expō nō vꝫ fm intētionē sanctoꝝ attribuentiū istas pdu-ctiōes ppe itellui ⁊ volūtati: qꝛ si tm̄ debeāt itelligi disti-gui per hoc q̄ vna p̄supponat aliam productionē, ⁊ alia pductio nullā p̄supponit: nō videꝰ rō ex pductionib^9: q̃re filius sit magis filius vel verbū ex vi pductiōis sue q̃. s. s. nec q̄. s. s. ex vi pductiōis sue magis sit amor q̃ fi-lius: qd̄ videꝰ absurdū. ¶ Itē multe alie pductiōes pñt esse vel presupponētes vel non p̄supponētes aliquaꝫ p-ductionē: sicut pductio per modū artis videꝰ aliā pdu-ctionē presupponere. s. pductionē verbi interioris in mē-te artificis. g̃. s. s. posset dici pduci per moduꝫ artis: quod est falsuꝫ. Et p̄ter hec sicut est argutū dist. 2. ⁊. 10. ex quo in deo pprie est intells ⁊ voluntas: ⁊ vtrūqꝫ est sufficiēs productiuū cum obiecto sibi pñte, vere pduceꝰ persona per actū intellectus, vt pncipij pductiui: ⁊ alia psona per actum volūtatis, vt pncipij pductiui: ⁊ non tm̄ metapho-rice propter talem similitudinem extraneam. s. produci alia presupposita, vel non presupposita.

Cōtra eētia stat cū oppo-sitis. igiꝰ distin-guiꝰ ab vtra-qꝫ. Rñ^o eēn-tia nō oppo-niꝰ alicui a q̊ gñaꝰ ⁊ geni-tus distingui-tur realr: spi-ratio sic oppo-nitur.

Z. c. 16.

B

Aliter

diciꝰ q̄ iste emanationes distinguunꝰ p relo-nes oppositas. s. prioris ⁊ posterioris: qꝛ vna est prior alia. ¶ Contra: ista distinctio non est p̊^a. opꝫ eni dare aliquā aliam cām, quare vna est nāliter prior alia: nec est alia ratio nisi vel qꝛ ista est productio talis, ⁊ illa talis: vel ex parte principioꝝ productiuoꝝ, vel ex parte

Tho. 1. parte sū. q. 27. art. 4. in solu. ar. primi. Quere alibi ⁊ alios.

m

suppositorum agentium. ¶ P. Relo nõ distinguit pmo et per se a relatione per relonẽ: q relo non refert pmo. g cu istẽ emanationes sint relones, nõ distinguunt primo ab inuicem per alias relones. s. per relones poris et posterioris: et pz q iste relones sũt alie a relonib⁹ originis: qa sũt iter alia extrema: nã relo originis est iter pducẽs et pductũ: relo poris et posterioris est iter originẽ et originẽ.

C

Vide in sũ. ar. 38. q. 2. Aliter dicit q emanationes distinguunt penes pn⁹ formalia elicitiua, que ponunt eẽ relones psonaz agentiũ puta vis gñatiua et spiratiua. Sed istõ est improbatũ dist. 7. siue intelligat de pn⁹ elicitiuo, siue de pn⁹ determinatiuo. Et ppter h quõ distinguunt ille relones: vt per eas distinguerent relones opposite. Ille enim vir minus distincte q̃ opposite: q ille psit cõcurrere in eadẽ persona, puta in patre, iste non psit: q nulla eadem psona duobus modis pducit: manifestius est igit istas emanationes distingui q̃ relones oppositas ex parte pductiui. igit assignare istarum distinctionem per illas est assignare distinctionẽ magis manifestaz per distinctionẽ minus manifestam, et etiã non per intrinseca: q relatiua nõ sunt itrinseca suis correlatiuis.

Vide quoll. 5. a. 9. Aliter ponit q distinguunt penes pn⁹ distincta sm rõnem: puta penes nãm et voluntatẽ, que hñt principiare distinctas emanationes: et tñ ipsa in essentia nõ distinguunt nisi sola rõne: sicut pbat in qõne d attributis. dist. 8.

a. 4. ¶ Contra istud. distinctio realis nõ pexigit necessario distinctionẽ rõnis: sed distinctio istaz emanationũ necio preexigit distinctionem pncipioz elicitiuoz. igit illa si est realis nõ est tñ per illaz, que est rõnis tñ. Maior istius rõnis ab aliqbus negat et ponit istãtia de ideis: que differũt tñ rõne: et creature realr differũt: et tñ distinctio creaturaz realis necio psupponit distinctionẽ ideaz rõnis. ¶ Contra istud arguit: et p pbat maior. z⁹ excludet ista instãtia. Maior pbat sm istum intellectũ

D

q dña rõnis in cã nõ est ppria rõ distinctionis realis in effectu. Quia si sic sit. a. causa: et diuerse rõnes sub qbus causat, sint. b. c. cãta sint. d. e. tũc sic. si. b. c. sunt rõnes ppe ipsius. a. inquantũ cãt. d. e. g. a. inquãtũ est sub. b. est propria cã ipsius. d. nam si nõ: nõ est magis illa dña rõ cãndi distincta, q̃ si ipsa dña non inesset: q neutra rõ est ppria appropians cãm ad hũc effectũ: qui igit cõcedit q a. inquantũ est sub. b. et c. cãt. d. et e. hz cõcedere, q vtraqz rõ sit ppria rõ cãe respectu sui effectus: sed illud pñs est falsum: q. a. inquãtũ est sub. b. est cã ipsius. d. q. a. inq̃tũ est sub. b. qd est tñ ens rõnis: tñ hz esse in itellu: q ens

B. i. in. z. c. 8. rõnis non causat ab obto, nisi inquantũ cognitũ: et vt sic nõ hz esse nisi in itellu, qd est ens diminutũ. ex. 6. meta^{ce}. nihil aũt sm q ens diminutũ est: est ppria rõ entis veri: et ppria cã entis perfecti. Et istud probat: q oẽ cãns verũ ens opz q hẽat aliqd esse extitie inquãtũ est cã: ens aũt diminutũ: qd. s. est ens cognitũ nõ hz esse realis extitie. g nec inquantũ tale põt esse cã ppria alicuius realis entis. ¶ Et si dicas q lz non hẽat esse extitie sui: tñ hz esse existentie intells, in quo est: q esse itells participat, inquãtũ hz esse in ipso intellu. ¶ Cõtra. ex hoc seqt q nulla causatio cõpetit enti cognito inquantũ tale: nisi vtute existie actualis ipsius intells, in quo hz esse extitie actualis sm qd: et tunc vltra voluntas non erit pn^m spirandi, nisi inquãtũ pticipat rõnem intells: et tunc intellectus diuinus erit magis rõ spirandi q̃ voluntas: et ita sequit vltra q intellect⁹ respectu gnõnis verbi erit duplex pn^m. s. imediatũ inquãtũ est pn^m pductiuũ, et mediatũ inquantũ ipm est

s. obiectũ sm aliquos ib. pn^m opatiuũ. per cuius opationẽ ipm hz esse, inquantum pductiuũ: sicut cognitũ inquantũ cognitũ hz esse pticipatum ipsius cognoscentis. Et si nõ attribuas talẽ actionez realẽ ipsi intellectui extiti: sed obto hñti esse diminutũ in intellu: sequit q actio realis erit ipsius: qd nihil mir⁹ est tale si illud nõ esset oĩno. nã nõ repugnat alicui, q sit ens cognitũ: lz nullum verũ esse reale habeat. ¶ Si dicat h q intells diuinus nihil cognoscat nisi intuitiue: et ita illud qd hz esse cognitũ in h intellu inquãtũ tale: hz vere esse existie: nõ autẽ illud qd hz esse cognitũ intellectiõe et cognitiõe abstractiua, q̃lis est intellectio mea de rosa nõ existente mõ: que nõ est intuitiua. ¶ Cõtra. illa rõ que ponitur ppria pn⁹. s. deo inquantũ pncipiat ponit causari per actũ intells in obto cognito: intells aũt diuinus nihil cãt in essentia diuina, vt extis est: sicut ɔcedũt illi de opi. opposita: q nulla est ibi dña rõnum in essentia: vt est extis: sz tñ vt cognita est: et per se pz: q qcqd est in essentia, vt extis est: eẽt in ea si p impole non esset intells negocians circa ipsam. ¶ P. z. essentia diuina vt in filio et s. s. hẽt

E

nãliter prioritatẽ aliquã ad intellectionẽ simplicẽ istius essentie: sicut eni ipsa (vt est in patre) nata est mouere intellectũ pñs ad simplicẽ sui intellectionẽ: ita etiã (vt in filio) nata est mouere quẽcũqz itellm ad sui intellectionez simplicem: q sm Aug. 15. de tri. oĩa videt pr in filio, sicut in semetipso: sed si essentia (vt in filio) talem hz pritatẽ Ca. 17. z. 18.

circa talẽ intellectionẽ simplicẽ sui. igit ipsa (vt in filio) nãliter precedit oẽm rõnem: quã põt intells negocians fabricare circa ipsaz. igit nulla rõ fabricabilis circa eã nãliter pcedit eã (vt in filio) aliogn esset circulus in prioritate nãli: q et rõ causata p intellm nãlr pcederet eẽ eius in filio: et ecõuerso. ¶ Si aũt dicas q essentia in pñe pcedit nãliter oẽm rõnez pducibilẽ circa ipsaz: sed (vt in filio) seqtur rõnẽ iam pductã per actũ intells pñis: et tunc non est circulus eiusdẽ ad idez sm eadẽ extrema: sive sz existentiam in eodẽ: q essentia sm extitiam in vno supposito pcedit: et in alio seqt. ¶ P. 3⁹ pncipalr arguit et ɔ istã

Hic videlz doct. magni spatiũ vacuũ in originali. F

rñsionẽ sic. p. Unius cãe in vno ordie cãndi est vna p se rõ cãndi. g multo magis in diuinis, vbi est pmitas pncipiandi, opz ponere vnã rõnẽ per se pncipiandi. g rõ pncipiandi gnõnem verbi erit aliq vna realis rõ per se: res autẽ et rõ non faciunt vnuz per se: q nec passio aliq ɔñs rem ex nã rei põt facere vnũ per se cũ subto, cui⁹ est esse ptus. g nec multo magis rõ: q nõ seqtur rẽ ex nã rei: sed tñ ɔsequit eã per actũ intells. g alterum istoz erit pcise pn^m quo ipsi pri pducendi: non rõ sola: q ipsa nõ est formalr infinita. pbatio: q nulla relo realis est formalr pfectio infinita: pbatio: q tunc psona aliq in diuinis nõ hẽt oẽm pfectionez infinitã formalr. g nec multo magis ens rõnis põt esse formalr infinitũ: et per ɔñs nec est pn^m pducendi quo, suppositũ infinitũ. g sola res cui attribuit illa rõ est pn^m pducendi suppositũ infinitũ: sed in q̃cũqz est pn^m quo, respectu alicuius pductiõis, ei est pn^m pducẽdi: si illud suppositũ ɔueniat tali pductioni: cõueniens aũt suppositũ in diuinis ad pducendũ talem psonã in diuinis est, q nõ hẽat talẽ nãm pductione ista: nec aliq pductione priore ista: talis aũt est pr. g sola res erit sibi pn^m quo pducit: et nullo mõ rõ ista. ¶ P. 4. in diuinis quod nõ est forialr idẽ alicui, nõ est vere idẽ sibi, nisi vl vtrũqz sit formalr infinitũ vel alterz: vel saltez vtrumqz sit vere idez alicui formalr infinito: sed iste rõnes q ponunt q̃si appropriãtes pn^m pductiuũ duaz psonaz nõ sũt forialr eedẽ: q tũc nõ eẽnt distincte rõnes: nec sũt vere eedẽ alicui forialr ifinito: q tũc eẽnt in isto ifinito ex nã rei. sic sapia est in diuinitate dei forialr ex nã rei: nec altera istaz est formalr ifinita: sic pbatũ ẽ in pcedẽti rõne. g nulla istaz est vere eadẽ alteri aliq mõ. g eo mõ quo ambo sunt ibi: ita sunt vere distincte qd vĩ obuiare summe simplicitati q̃liter cũqz pon aũt entitas earz: q nihil põt poni ibi esse sz

a. l. pncipii.

quãcunqz

quālcūq3 entitatē:qḋ ſit nō ſimplr idē alteri: ppter ſimplicitatē illius eēntie. ¶ Jllā inſtantiā excludo: ꝓ ga videt̃ eſſe ad oppoſitū:ſi eni diſtinctio creaturaꝝ neċio ꝓſupponeret diſtinctionē ideaꝝ:ac ꝑ h̄ dc⁹ ſub rōne vni⁹ idee eēt cā ꝛ ꝓpa rō reſpectu vnius ideati:h̄ iō eēt:q2 eē diminutū dei.ſ.eē cognitū eēt ſimplr ꝑfectius,ꝛ ꝓus nāliter eſſe ꝑfecto ideati:q2 ideata ſunt reſpcū dei artificialia:ꝛ eſſe cognitū artificis vel exēplaris,in quo artificiatū h3 eſſe,eſt ſimplr ꝓus ipſo eē exiſtētie ipſius ideati: ſed
G illa rō oīno deficit in ꝑſonis diuinis:q2 eſſe cognitū eſſentie nō pōt eſſe ꝓus nālr ꝑfecto eē eſſentie in ſe:ꝛ iō l3 illa ꝓma maior falſa eēt.ad cui⁹ ꝓbōnē apposite ſunt q̄tuor rōnes in agēte artificiali:nō tn̄ eēt falſa in ꝓductiōe nāli:vbi eēt cōicatio eiuſdē nāe,ſicut eſt in ꝓpoſito:q2 ibi nō videt̃ ꝙ aliquod eſſe cognitū poſſet nāliter precedere naturale eſſe ipſius nāe. ¶ ꝓ. Jnſtantia illa ſumit falſum de ideis:q2 illa diſtinctio rōnis in deo non neċio preſupponitur ipſis ideatis diſtinctis:nec deus ſub rōnibus idearum eſt ꝓpria cauſa diuerſoꝝ ideatorum.ſicut patebit inferius di.35.de ideis:ꝛ.45.de volūtate.

Add li.1.di. 6.q.1.arti.2. ſequitur hanc viam.quere Alicam de alex.

Alia eſt opi. ad q̄ōnem que ponit ꝙ eſſentia ſub rōne vna oīno īdiſtincta eſt ꝓncipiū iſtaꝝ ꝓductionū:q2 ſicut duo limitata pnt̄ eſſe pn⁹ duorū actuū:ita idē illimitatū ꝯtinens in ſe v̓tualr ipſa plura pōt eſſe ꝓn^m ꝓpriū eorūdē actuū:ēt ſub rōne vna,nulla exiſtēte diſtinctione in eo:ſ3 ex ſola illimitatione ſuiipſius: vt indiſtinctū eſt.ſic p3 de ſole reſpectu mltoꝝ gn̄abiliū in iſtis īferioribus. ¶ Et ꝯfirmat̃ iſta poſitio:ga op3 ponere eſſentiā diuinā īmediate hr̄e ſapiam ꝛ bonitatem:ꝛ eſſe quodāmō q̄ſi radicē,ꝛ ꝓn^m illaꝝ ꝑfectionū attributaliū:ꝛ ſine oī diſtinctiōe in ipſa eēntia:aliogn ꝓcederet̃ in infinitum.igitur ita videt̃ poſſe poni immediatū ꝓncipium duarum productionum.

¶ Contra hoc ga actio volendi in nobis nō eſt formalr libera:ſed ipſa volūtas:ga actio illa eſt quedā q̄litas:ꝛ q̄dā forma nālis in ſe:ꝛ nō aliqd intellectuale hn̄s inclinationē ad oppoſita:ita igit̃ in diuinis ipſa ꝓductio ſpirit⁹ ſancti:vt ipſa iam poſita eſt in eſſe,non vr̃ formalr eſſe libera:ſed preciſe libertas vr̃ eſſe in ꝓn⁹ huius ꝓductionis inquātū eſt hr̄:ſed ſi nulla diſtinctio p̄cedat ꝓductionē filij ꝛ ſpūs ſancti ꝓ⁹ diſtinctio,que eſt hui⁹ ꝓductionis:ꝛ illius eſt vt ſunt poſita in eſſe ab illo ꝓn⁹.g̊ nō eſt vna ꝓductio in diuinis ꝑ modū intell̄s ſiue nāe:ꝛ alia ꝑ modū libertatis:q2 nullū3 ꝓn^m p̄cedit,qḋ ex ſe aliter ſe hēat ad hanc ꝓductionē q̄3 ad illā:ꝛ ille ꝓductiones,in gbus eſt
H diſtinctio ꝓ,oīno in ſe vniformes ſunt in nālitate,vt iam poſite ſunt in eſſe. Aſſumptū de volitione:l3 poſſet mltis vijs ꝓbari,patere tn̄ pōt per hoc:q2 gcgd gn̄at ipſa volitio,gn̄at nāliter:vn̄ habit⁹ appetitiui v̓tute actuū appetitus ita gn̄antur nāliter ex eis,ſicut habitus intellectiui generant̃ nāliter ex itellectionib⁹. ¶ Ex alio etiā apparet: q2 tunc formalr poſſet aligs gaudere ꝛ triſtari libere:inquantū.ſ.gaudiū3 ꝛ triſticia ſunt paſſiones ꝯītes velle ꝛ nolle:q2 ille que ſunt īmediate cauſe iſtaꝝ paſſionū ponerent̃ formalr libere.ꝯīs tn̄ de paſſionibus vr̃ ſatis manifeſtū inconueniēs:q2 non videt̃ eſſe in ptāte voluntatis gaudere:niſi q2 in ptāte ei⁹ eſt velle illud ad qḋ ſequitur gaudiū:ꝛ ita nec triſtari,niſi q2 in ptāte ei⁹ eſt nolle illḋ, ad qḋ ſequit̃ triſtari:ꝛ ideo triſtatus de aduentu alicuius rei nociue ſiue diſplicibilis:ſi vult amouere triſticiā:op3 ꝙ deſinat nolle illḋ,qḋ noluit:nō aūt expedit ad h̄ deliberare,vt ſtāte nolitiōe ꝛ eꝛēm noliti nō ſequat̃ triſticia.

¶ Hec rō ſi concluderet:ꝯcluderet neċio diſtinctionem intell̄s a voluntate in creatura:ꝛ h̄ diſtinctionem realitatis a parte rei,qḋ nō vr̃ neċiū. Un̄ video ꝙ eodem ꝓn⁹ pōt hr̄e aliā ꝛ aliā habitudinē ad duo ꝓducta,ꝛ ad duas ꝓductiones. Nunc aūt nālitas ꝛ libertas non dicūt eēntialiter ꝓn^m actiuū ꝛ actiuū,ſed aptitudinalē habitudinē ꝓncipij ad ꝓductū:ꝛ nō habitudinē aptitudinalem:puta nālitas d̓terminationē ex ſe actus ꝓmi ad 2^m,ꝛ 3^m,libertas nō determinationē huius. Ad formā. Cōcedo neutrū poſitū eſſe liberū.igit̃ libertas eſt in aliq̊ p̄cedente actū. Concedo,ſed nō abſolute in illo,ſed dicit̃ reſpectū illius ad actū:ꝛ nālis ſilr dicit alium reſpectū eiuſdē ꝉ abſolute p̄cedētis,ad aliū actū. Similr in ꝓpoſito eſt facilior reſpōſio:q2 ad vtrūq3 ꝛ ꝓductionē,ꝛ ꝓductū,videt̃ ꝓn^m quo nāliter ſe hr̄e di.10.ſup̃. ¶ Contra.igit̃ in quo,non eſt diſtinctio ꝉ vbi eſt quo,ꝓductionū,niſi tn̄ rōnis:q2 nō ꝉ relationē3 ad ꝓductionē vel ꝓductū,niſi tn̄ rōnis. ¶ Jtē libertas eſt cōditio abſoluta:q2 ꝑfectio ſimplr. ¶ Rn̄: dat intelligere ſimplr ꝑfectionē:ſ3 nō dicit niſi reſpectū.

Adverte in hac additiōe deciperis qa ſcrupuloſe v̓ſ.

A.l.abſolut

A.l.re.
A.l.reſond.

¶ Correlariū.igit̃ tota deductio di.2.de dualitate ꝓma ꝓncipioꝝ actiuoꝝ non valet,niſi de relōnibus,que dicūt habitudinē ꝓncipij actiui ad ꝓductū. Et videt̃ ꝓbabile ꝙ ad ſimplr vnū ſit ſtatus,tam in ꝓn⁹ ꝓductiuo quo:l3 non qḋ,q̄3 in cā:q2 eſſe quo per te ꝯuenit ꝉ ſimplr vni ſic cā. ¶ Rn̄:Concedo:ꝙ libere ꝛ nāliter dicant habitudinē ad agere,vel tn̄ determinatā ꝛ non determinatā,nō cōcludūt in fundamētis:q2 ꝑfectionis ſimplr eſt eſſe abſolutū a reſpectu ad poſterius.igit̃ ꝓn^m,cui cōpetit abſolutio maior reſpectu ꝓncipiandi,eſt ſimplr perfecti⁹ illo, cui cōpetit determinatio maior reſpcū ꝓncipiandi. Hec, ſi ꝓncipianda ſint eque ꝑfecta vel ꝓncipiādū abſoluti ꝑfectius ꝓncipiādo nālis eſt:q2 ad eque perfectū poſteri⁹ abſolutius eſt ꝑfectius.g̊ ſi velle noſtrū non ſit minus ꝑfectū nr̄o intelligere:ꝛ ex reſpectu libertatis in volūtate ad velle,ꝛ nālitatis in intellectu ad intelligere:ſeqtur voluntatē fundamentū reſpectus eſſe ſimplr perfectius h̄ꝯ conſonat diſtinctioni potentiaꝝ de q̊ in.49.di.4. ¶ S3

A.l.ſimilr.

A.l.ꝛ minoꝛ

I gd in deo:videt̃ idē ſequi ꝙ.ſ.ſ.eſt eque nobilis cū filio. igit̃ ꝓn^m productiuū non erit perfectius,qḋ eſt abſolut⁹. ¶ Rn̄:vtrūq3 eſt infinitū ꝛ inquātū operatiuū,ꝛ īquātū productiuū.igitur nulla excellentia eſt in formalibus: ſed tn̄ forte rōnis cōparantis formalitates infinitas ad finitas,cū gbus ꝯueniūt:ꝛ ſic conueniens cū3 perfectiore ꝯcipit̃ hr̄e quādā rōnem nobilitatis.i.relōnem ad nobilius. ¶ Ad arg^m.ſpiritusſanctus ꝛ filius nō ſūt poſteriora ꝓncipijs,nec aliqua imperfectiora:ſed eadē illis. Jō abſolutio ibi nō arguit maiorē ꝑfectionē nec determinatio imperfectionē:ſed tn̄ alium modū ꝓducēdi. ¶ Alia via di.10.q2 volūtas īfinita nō magis eſt indeterminata ad operationē vel ꝓductionē,q̄3 intell̄s. ¶ Contra ſaltē reſpectu creaturaꝝ intellectus nālr intelligit,volūtas libere vult.g̊ reſpectu illarū volūtas eſt nobilior. ¶ Rn̄: habitudo hec ꝛ illa ad ꝓmas opationes ꝛ ꝓducta ſi eēnt poſteriora,ꝯcluderent excellentiā fundamenti. Sed q̄ ꝓme operationes ꝛ ꝓma producta nō ſunt poſteriora: ſ3 idē vel equalia ſimplr,habitudines ſtant alterius rōnis ꝛ in formalitatibus alijs:ſ3 ſine excellentia fundamenti ad aliud,qualitercūq3 illa fundamēta cōparant̃,poſtea ſub iſtis reſpectibus ad poſteriores opationes ad ꝓducta que ſint ſimplr poſteriora,non ſequit̃ aliqua excellētia fundamēti hui⁹ ad reliquū. ¶ Nota potentia libere
K eſt potentia ſufficienter actiua,non determinata ex ſe ad opandū circa aliqḋ obm̄,qḋ non eſt eius finalr ꝑfectiuū. Actiua de genere actionis actiue:ꝛ ex ꝯītī ꝉ opationē:nec ſufficienter actu operatiua,q2 ſic erit actiuus intellectus l3 ſic paſſiuus ſufficienter in ſuo ordine agēdi.igitur nullum actum recipit ab alio quo agat in ſuo ordine,ga tūc eſſet inſufficiēter actiua. Non determinata ex ſe.i.ex ſuo

A.l.actiue.

actu primo / et hoc in suo ordine causandi. Sequitur ex correlativo sufficienter: et ex isto quod se determinat ad agendum non quidem alia determinatione precedente actionem de genere actionis: sed determinat se.i.indeterminata ex suo actu primo: tamen determinate agit nullo alio determinante ad agere. ¶ Hec conclusio sic exposita: probatur quia quicquid est in suo ordine sufficiens si ab alio determinatur ad agendum iam prius fuit determinatum ad hoc in suo ordine: sive quantum in ipso fuit: quod enim non egit / non fuit propter defectum forme / nec determinationis: ex parte eius: sed superioris / a quo dependet ad agendum et operandum operativa et activa. Sed libertas magis proprie respicit actionem saltem immediatius: nec igitur est determinata ad agendum ad aliquam operationem: que non est circa obiectum essentialiter perfectum. stat autem cum libertate quod sit determinata ad operandum circa illud / et ad agendum per consequens respectu illius operationis: probatur de voluntate divina respectu dei di.10. Secundo ymo infinita determinatur necessario. ¶ Sed nunquid libertas finita determinatur ad operandum circa illud. ¶ Respondeo. libertas non obviat. patet de infinita: nec perfectio. probo: quia perfectionis est determinare se ad obiectum perfectum. patet de voluntate dei respectu sui. igitur perfectiori magis convenit determinare se respectu obiecti perfectivi / voluntas creata est perfectior intellectu creato: et intellectus creatus necessario determinatur ad obiectum sui perfectivum. igitur magis voluntas. ¶ Oppositum tenetur di.1.q.4. ¶ Respondeo. Determinare se naturaliter ad quodlibet est imperfectionis maioris quam ad obiectum non imperfectissimum libere non determinare se: quia determinatio ad non perfectum est imperfectionis / ad quodlibet autem necessario determinatur intellectus: quia naturaliter. igitur etc. ¶ Ad illa: perfectionis est determinari ad obiectum perfectivum verum est. Sic quod ad illud solum et per consequens non naturaliter. igitur perfectiori magis competit. Verum est uniformiter: quia voluntati divine / et nulli intellectui. ¶ Sed si ex perfectione maiori voluntatis create quam intellectus / statim inferas / quod necessario determinetur ad perfectivum / non sequitur: quia determinatio ad necessitatem illam naturalem / que competit intellectui voluntati repugnat. Alia autem non potest competere voluntati ex perfectione voluntatis in communi: sed tamen voluntati infinite. Aliter intellectus necessario determinatur / ab alio perfectionis est non determinari / et in determinante se quod necessario determinet se ad perfectissimum: et hoc convenit soli voluntati infinite. ¶ Unde hec indeterminatio voluntatis: ¶ Respondeo. non ab intellectu / quod necessario determinatur ad quodcumque determinatur: sed impeditur per sensibilia: sicut grave est impossibile non descendat: immo quando hic per sensibilia determinatur / necessario determinatur sic. Per hoc ad propositum est indeterminatio radicaliter ab essentia: formaliter ex propria ratione voluntatis: quia enim natura est quasi illimitata / cui.s.multa possunt esse convenientia. Ideo datus est ei appetitus illimitatus ad oppositorum convenientia: sed intellectus apprehensivus se determinat secundum evidentiam determinatam / ut dirigat aliquid. ergo ultra / ut determinatum ad utrumlibet determinetur.

Vide supra de his quo auertitur intellectus Auer. per sensum aliquando. et aliquando corroboratur vt inquit Aristo.3. de ani.t.c.32.

¶ Secundo. Si essentia ut omnino indistincta esset principium duplicis productionis. ergo cum intellectus sub ratione infiniti sit sufficiens principium productivum / et sufficiens ratio principiandi verbum infinitum. et voluntas sub ratione infiniti sit principium productivum amoris infiniti: et antequam intelligatur intellectus infinitus / et voluntas divina infinita formaliter distincta / preintelligitur essentia / ut essentia infinita. ergo per ipsam / ut preintelligitur / erit duplex productio intrinseca: iterum etiam quando posterius intelligitur ibi intellectus formaliter infinitus et voluntas formaliter infinita / erunt que persone infinite producte virtute illorum duorum principiorum. ergo erunt quatuor persone producte infinite. ¶ Et si dicatur nunquam ibi esse infinitum intellectum nec infinitam voluntatem ex parte rei: sed tamen esse ibi illam unam naturam omnino indistinctam ex natura rei: et ex eius ratione esse tres personas: et intellectum et voluntatem esse ibi precise per considerationem intellectus: et ita non esse ibi principia productiva personarum realium ex natura rei distincta. ¶ Contra. si aliqua sint ibi distincta per actum intellectus / sint.a.et.b. nunc quero aut illa ex natura rei sunt distincta aut non. et si sic: contradicis tibiipsi. si non: sed per intellectum. ergo intellectus sub ratione intellectus: et non sub ratione nature distinguit. aut igitur ante distinctionem istorum est ibi intellectus sub ratione intellectus: et habetur propositum. quod est ibi ex natura rei: aut non: sed ipse intellectus sub ratione intellectus est ibi productus per actum intellectus negociantis et distinguentis: et nunc erit querere de illo intellectu / quo actu producitur / aut ex natura rei: aut ex intellectu: ut intellectus est: et procederetur in infinitum: vel ubicumque stabitur ibi erit intellectus inquantum intellectus / et ex natura rei: vel prima distinctio que ponetur / ibi erit ex natura rei / cuius oppositum ponis. ¶ Preterea. Deus est ex natura rei formaliter beatus: et non formaliter in relationibus rationis. beatitudo autem eius est formaliter in intellectione et volitione. ergo intellectus et voluntas que sunt principia istorum: sunt ibi ex natura rei. ¶ Confirmatur ista ratio per philosophum.12. metaphysice. qui probat quod si deus non sit actu intelligens / nihil honorabile inerit ei: se habebit enim ut dormiens. ergo secundum ipsum non est perfectus ex natura rei / nisi ibi esset formaliter intellectus ex natura rei: et per consequens est ibi intellectus distincte ex natura rei: quia non potest intelligi actualis intellectio formaliter sine intellectu formaliter. ¶ Preterea. Si intellectus non est ibi formaliter ex natura rei: sed fundamentaliter: ergo intellectus formaliter non est perfectio simpliciter: quia non est ibi melius habere ipsum formaliter / quam non habere ipsum: immo per se in essentia illa / que optima est: non habetur formaliter: sed tamen opposito modo habendi. ergo non potest concludi ibi esse intellectum: quia est perfectio simpliciter: sed magis videtur sequi oppositum. Quid igitur dicit Ansel. monologion.15. quod quicquid est in deo: melius est ipsum quam non ipsum: sicut est de sapiente. et Aug.15. de trini.c.4. vel.5. neque enim divinorum librorum auctoritas tantummodo esse deum predicat: sed omnis que nos circumstat natura / pro clamat hic se prestantissimum conditorem / qui nobis mentem rationemque naturalem dedit: qua viventia non viventibus: predita sensu non sentientibus: intelligentia non intelligentibus: immortalia mortalibus: impotentibus potentia: iniustis iusta: bona malis: incorruptibilia corruptibilibus: immutabilia mutabilibus: invisibilia visibilibus: incorporalia corporalibus: beata miseris preferenda videamus. Ac per hoc quoniam rebus creatis creatorem sine dubitatione preponimus: oportet cum et summe vivere et cuncta sentire atque intelligere. Et parum post. Iustissimum / speciosissimum / optimum / et beatissimum fateamur etc. quere ibi Augu. que contraria esset illa / si ratio naturalis dictat beatum esse meliorem misero: ergo deus est beatus: si ipsum quod est in creaturis melius est suo opposito: hoc est propter eius realitatem / et in deo ex natura rei non est aliquo modo realitas illa: sed tamen fundamentum cum opposito modo formalitatis huius. ¶ Quod autem intellectus qui probatur ibi esse ex natura rei sit infinitus / probo. intellectus enim ut intellectus essentiam divinam comprehendit ut obiectum formaliter infinitum: nihil autem comprehendit obiectum formaliter infinitum / nisi ipsum comprehendens sit formaliter infinitum. ergo etc. ¶ Preterea. Intellectus divinus intelligit simul infinita intelligibilia secundum Aug.12. de ci. dei.c.18. ita nec numeros propter infinitatem nescit omnipotens deus: et si usque ad quandam summam numerorum scientia dei pervenit / et ceteros ignorat: quis hoc vel dementissimus dixerit: et subdit parum post. Infinitas itaque numeri quamvis infinitorum numerorum non sit numerus: non tamen est incomprehensibilis ei / cuius sapientie non est numerus. ¶ Et si dicas intellectus non est formaliter infinitus inquantum intellectus: sed inquantum est idem essentie divine infinite: et ideo non habet inquantum intellectus / quod sit principium productivum alicuius persone infinite: et ita non erunt due persone divine. ¶ Contra hoc arguo: quia hoc modo posset dici quod paternitas est formaliter infinita: quia est idem essentie infinite: et tunc non esset magis inconveniens

T.c.51.

Idem de ci. libro.2.c.16. et.12. meta. t.c.51.et.2.de generatione animalium.c.6.

M

Psal.146.

neniens filium non esse formalr intelligentē, ꝙ ipm non esse formalr patrē: qḋ est manifeste absurdū. ⁋ Proba-tur ēt ex alio: qꝛ illa que nō sunt formalr infinita in diui-nis, si accipiant̄ in abstracto, nō predicant̄ de se inuicem ēt per identitatē, sicut nec formalr: hec eni non ɔcedit̄, pa-
4.4. ternitas est innascibilitas: cuius rō dicta est di. 8. q. de at-tributis: qꝛ illa abstractio tollit illud, qḋ fuit cā veritatis s. identitatē extremoꝝ: qꝛ vt ꝑcise sumunt̄, neutrū est for-malr infinitū: ꝛ iō neutrū, vt precise abstractiue sumptū includit, ꝙ sit idem alteri: sed ista est vera. intellꝰ est pa-ternitas: ꝛ intellꝰ est filiatio: lꝫ nō sit formalis ꝑdicatio. ğ intellꝰ hꝫ infinitatē formalē: qualē non hꝫ filiatio, vel pa-ternitas, vel innascibilitas. ⁋ Et si queras: est ne intellꝰ oīno īfinitus, formalr ex se sicut essentia? ⁋ Rñ: pōt di-
N ci ꝙ sicut distinguendo res ab inuicē, aliq̄ res est infinita a se ꝛ in se: sicut pater ꝛ ꝑma ꝑsona in diuinis. aliq̄ res est in se infinita: sed nō a se sicut filius, ꝛ spūſſcūs. aliqua aūt res est ex se finita, ꝛ in se simplr finita: sicut creatura. Ita ɔsiderando aliq̄, que non sunt formalr eadem, pōt aliqd accipi tanq̄ īfinitū in se ꝛ oīno a se. sicut essentia diuina, que est radix ꝛ fundamentū, q̄ infinitatē a nullo hꝫ: vnde Joan. Dama. c. 12. esse dei est velut pelagus sube infinitū ꝛ indeterminatū: aliqd aūt est infinitū per se ꝛ in se: sꝫ nō oīno a se tanq̄ ꝑma radix ꝛ fundamentū oīs īfinitatis: si-cut attributa diuina, que ſm eundē Dama. c. 5. Dicūt ali-qd q̄si circa essentiā: ꝛ bene pñt esse talia formalr infini-ta: ꝛ in se ꝛ per se: sꝫ radicalr in essentia sicut in fundamē-to: cui sūt eadē: vlterius aliqd est, qḋ nec in se formaliter est infinitū nec idem formalr īfinito, sicut ꝑsonales pro-
Deficit. ꝛ doct. dimisit spatiū vacuū. vide. q. 5. qū. art. 3. ꝛ in ꝑ lo. reportatio num ꝛ di. 8. ꝛ. 10. ꝛ alibi sepe ad hoc. prietates. Sed que rō: quare ista nō hñt formalē īfinita-tē aliā ab essentia: sicut intellꝰ hꝫ: hoc alꝰ poterit patere.

Ad argumenta

pro opinione ista nūc vltimo iprobata cū dī infinitū ex se oīno indistinctū pōt esse pⁿ distinctoꝝ: verū est vbi illa distincta non requirūt ex rōne sui distinctionē priorē in principijs: talē aūt reqrit ꝑductio libera, ꝛ nālis: qꝛ ad il-la nō pōt esse pⁿ distinctio: sed ꝑexigit̄ aliqua distinctio in ꝑncipijs, que aliquo mō hñt ꝑncipiare nāliter: ꝛ libere ꝑsonas diuinas. Et per hoc pꝫ ad ɔfirmationē illam que adducit̄ ibi, ꝙ essentia hꝫ sapientiā, bonitatē: ꝛ oēs alias ꝑfectiones attributales ante oēm cōsiderationē intelle-ctus: ꝛ hoc absq; oī distinctiōe ꝑsupposita in essentia: ve-rum est: qꝛ ille ꝑfectiones attributales nō reqrunt oppo-situ modū ꝑncipiādi, nec distinctionē in ꝑncipijs: ita eni essentia nāliter est intellectus, sicut est volūtas: similiter illa attributa nō sunt ꝑprie ꝑncipiata ab essentia diuina: lꝫ essentia diuina concedat̄ aliquo modo habere rationē ꝑfectionis radicalis: ꝛ fundamētalis respectu eoꝝ.

Ad questionem

O respondeo ꝙ ꝑductiones se ipsis formalr distinguuntur. ğñatio enim formalr seipsa est ğñatio. Et spiratio seipsa formalr spiratio. Et ex rōnibus formalibus eoꝝ impole est ğñōnem esse spirationē, circūscripto per impossibile quocūq; alio. Ita ꝙ nō opꝫ querere quibus distiguunt̄: qꝛ tota ratio formalis vnius est non eadem toti rōni for-mali alteriꝰ. Hoc apparet per Aug. 15. de tri. c. 27. vbi di-cit. Sic eni videbis qd distet natiuitas verbi a ꝑcessiōe doni. Et paulo post. voluntatē de cognitione ꝑcedere: nō tñ esse cognitionis imaginē ꝛc. querere totū vbi vult ex ꝑ-cessionum distinctiōe cōcludere distinctionē personarū ꝑcedentiū. Simĺr. 5. de tri. c. 9. ꝛ. 14. cur spūſſcūs nō sit filius: cum tñ a pře exeat. Et soluit dicens: exit enim non quō natus: sed quō datus: soluit ğ ibi qōnē de distinctio-ne ꝑsonaꝝ per distinctas eaꝝ emanatiōes. ⁋ Et si obij-citur ꝙ emanationes nō sūt a se. ğ nō distinguunt̄ a secō

sequentia ꝑbat̄: qꝛ a quo aliqd hꝫ entitatē, ab illo hꝫ vni-tatem. 4. metaᵉ: qꝛ dicunt̄ ad ɔuertentiam ens ꝛ vnum. T.c.8.
⁋ Rñdeo. dñe specifice nō sunt a se effectiue: ꝛ tñ sunt seipsis ꝑ distincte formalr: ab eo tñ sunt distincte effecti-ue, a quo hñt esse effectiue. distingui aūt ꝑmo formalr nō est distingui per aliqḋ iclusū in vno aliquo: ꝛ in aliq̄ cō-uenire: sed se toto formalr distingui: ēt si per ipossibile oē aliud a rōne sua circumscribat̄. Ita dico ꝙ si dñe vltime opposite essent: se totis distinguerent̄: ꝛ se totis essent ꝑ diuerse formalr. Ita dico in ꝑposito ꝙ si per ipossibile iste ꝑsone distīcte vel ꝑductiōes possent eē ipncipiate, se totis eēnt foīalr distincte: ita ꝙ nihil foīalr iclusum in vna, eēt foīalr iclusum in altera. Et tñ sic ꝑncipiata sunt: ita ꝑncipiatiue seu origīatiue distinguunt̄ a suis ꝑncipijs, itellectu. s. ꝛ voluntate: q̄ nō tñ distiguunt̄ rōne, sicut ar-
P gutum est ɔtra penultimā opīonē: sed intellꝰ formaliter nō est voluntas ex nā rei. Et cū īfinitas addita alicui nō variet rōnē eius formalē: intellꝰ infinitus nō est formalr volūtas īfinita. Et lꝫ nō neċe sit distinctionē illā formalē reducere ad aliā, inq̄tū est foīalis: tñ qḋ est formale in ꝑncipiatis reducit̄ ad istā distinctionē ꝑncipioꝝ. ⁋ Si dicat̄ ꝙ duo distinguunt̄ a tribꝰ, nō tñ duo īfinita a tribꝰ infinitis distinguunt̄. Cōtra istud querant̄ argumēta. Hoc spatium vacuū in originali doc.

Ad argumenta

principalia. ⁋ Ad pᵐ dico ꝙ vī ɔcludere ɔ eos, qui ponūt quasi subm ğñōnis eē ēntiā diuinā. Naꝫ cū in creaturis ğñatio sit nālis ex inclinatiōe ꝑncipij passiui: non aūt ex rōne principij actiui: qꝛ si volūtas mea ğñaret ignem de mā illa: ğñatio passiua eēt nālis ꝑ inclinationē potentie passiue ad formā: lꝫ pᵐ actiuū esset liberū. Ita vī si di-uina essentia esset quasi subm in diuinis respectu ꝑprie-tatū ꝑsonalium eque nāliter iclinaret̄ ēntia ad ꝑprieta-tē spūſſci sic ꝛ filij: ꝛ ꝑ ɔñs ꝑductio spūſſci. s. passiua eēt eque nālis, sicut ꝛ filij: lꝫ ab alio pⁿ actiuo eēt hec ꝑdu-ctio ꝛ illa. Sꝫ ɔ me nō ɔcludit: qꝛ nego ibi eē ğñōnē sub rōne mutationis: ꝛ oīno qōcunq; passiuū respectu actus: sicut patuit di. 5. Sed ꝑcise pono ibi ğñōnē sub rōne ꝑ-ductionis cuiꝰ termini sunt ꝑducens ꝛ ꝑductū: ꝑcise igi-tur dicet̄ illa ğñatio nālis: qꝛ illa habitudo inter ꝑducēs ꝛ ꝑductū est nālis: ꝛ nālitas huius habitudinis est ex pte naturalitatis ipsius ꝑducentis: qꝛ ꝑducit ꝑncipio natura-liter † iclinato ad agendū. ꝛ hoc modo non spirat pater. A. l. inclinatio.
⁋ Alio mō dī ꝙ ğñatio sumit̄ vno mō ꝑ ğñōne sube. vl̄ alio mō spāliter pro ꝑductiōe viui ex viuo: ꝛ hoc mō di-cit̄ aīal ğñari, ꝛ nō ignis. Et ibi cōiter ɔcurrit ex pte agē-tis inclinatio nālis siue forma nālis, que est pᵐ generan-di: ꝛ hō mō vltimo vī eē ğñatio in diuinis. ⁋ Prima rñ-sio forte est melior. ⁋ Ad 2ᵐ dico ꝙ qñ cōparant̄ duo ad 3ᵐ illimitatū ſm illud, ſm ꝙ cōparant̄ ad 3ᵐ non se- Q
quit̄ ex vnione eoꝝ in 3ᵒ vnio eoꝝ inter se. Exēᵐ. si ego sum cū deo hic: ꝛ papa sit cū deo rome. ğ ego sum simul cū papa: nō sequit̄: qꝛ deus est illimitatus ſꝫ ꝑñtiā: qꝛ est pñs oībus locis. ⁋ Ita etiā nō sequit̄. ego sum cū eterni-tate: ꝛ habraā fuit cū eternitate. ğ ego sum vel fui simul cum habraā: qꝛ deus eternus, ꝛ eternitas eiꝰ sunt illimi-tata. Ita dico in ꝑposito ꝙ př hꝫ in se duplicē fecūditatē ꝑfecte. vtraq; aūt ꝑductio correspondet ꝑcise vni fecūditati: ꝛ iō př respectu duaꝝ ꝑductionum est illimitatū, vel q̄si indeterminatū cōparatū ad determinata: ꝛ iō non sequi-tur ꝙ si vtraq; productio sit vniuoca in 3ᵒ tali. ꝙ ille ꝑ-ductiones sint vniuoce inter se. ⁋ Cōtra istud arguit̄ sic. Si ꝑductiones nō sunt vniuoce, sed sunt alterius rōnis: ergo ꝛ termini ꝑductionū erūt alterius rōnis. ex. 5. phyᵉ. T.c.45.ꝛ 48.
igit̄ cū in terminis productis reqrant talē distinctionem formalē, termini non erunt vniuoci alicui 3ᵒ. ğ ex oppo-

sito si termini sunt vniuoci alicui 3°: et pductiones erunt
vniuoce inter se. ¶ P̄. Intell's et voluntas put sunt potē
tie opatiue, requirunt distinctionē formalez in obiectis: et
si respectu obiecto℞ essent potētie pductiue talem pdu
cerent distinctionē in obiectis: ergo cū termini pducti re
quirant talē distinctionē formalē, termini non erunt vni
uoci. ¶ P̄. Productū per intellectum ex vi pductionis
sue est notitia genita: pductum aūt per modū volūtatis
R est amor pcedēs: sed notitia, vt notitia, et amor, vt amor,
videntur alterius rōnis formalr. ergo et cetera. ¶ Ad p̄m dico q
illa ppō de motibus et terminis que adducit ad ppoſi
tū non est vera, nisi qn alie due sūt vere. s. q forma fluēs
ſm quā est motus est eiusdē rōnis cū forma terminātē:
De hoc vide clarius supra distin. 8. et motus est eiusdē rōnis cum forma fluente. ¶ Ad ppo
situz igit applicando: pductio ista nō est fluxus aliquis,
neqz forma fluens: neqz est eiusdem rōnis cum forma q̄
est terminus formalis pductionis: qz formalis terminus
pductionis est aliqd essentiale. pductio autē est relo for
malr: et iō nō opz ex distinctione pductionū ꝯcludere di
stinctionē formalē termino℞. Exemplū huius qd dictū
T. cō. 23. est de motibus pz ex. 5. phys. Quia idē vbi pōt acquiri
p motū rectū et per motū circularē, qui sūt oino alterius
Tex. cō. 22. spēi: sicut pbat ex. 7. phy. Quia nō sunt cōparabiles: sz
hec forma ſm quam est fluxus in motu si est eiusdē rō
nis cū termino, nō est ex h distinctiua rōnis motuū. Ista
rñsio tacta est. s. di. 2. q. de pductionibus. pro argumēto
In originali albū spatium qz deficit. Cōmētatoris. ¶ Et si obycias saltem pmi termini. s. ter
mini formales erūt nō vniuoci, ex quo pductiōes nō sūt
vniuoce: et ita psone, que sunt pmi termini, erunt nō vni
uoce iter se: et ita neqz erunt vniuoce in 3°. ¶ Rñ°. pdu
ctio nō icludit formalr essentiā diuinā. psona aūt icludit
formalr eā: qz psona non est tm ppríetas sine relo. sz hy
postasis subsistēs in nā diuina: sicut sor. nō tm icludit p
prietatē idiuidualē, sz ēt nām humanā: lz eni pmi termi
ni sint eiusdē rōnis cū pductionibus quātū ad h, q pmi
termini includūt relones: et pductiones sint relones: non
tm sunt eiusdē rōnis, q̄si adequate: qz pmi termini nō tm
icludunt relones: sz ēt absoluta: et tūc non opz eas tm di
stingui, sicut pductiones distinguunt: qz q̄ includūt aliq̄
distinctiua, nō opz tm distigui sicut illa: vt dctū est. s. di.
q. 3. 8. q. illa. Utrū deus sit in gñe: qz diie sunt p diuerse: nō tm
icludentia eas sunt p diuersa. ¶ Ad aliud de potētys di
co q, vt sunt potētie opatiue nō regrunt distinctuz obm
formale: imo illud idē qd est p̄m obm formale intell's di
uini, est ēt p̄m obm et foiale volūtatis diuine: ita q vtraqz
po° beatificat in eodē obiecto p ſm eandē rōnē forma
lē pmi obiecti: nulla eni pfectio q̄si radicata in ipsa essen
tia diuina est pmo beatificatiua intell's vel voluntatis di
uine: sed ipsa essentia diuina sub oimoda p̄a rōne: vt. s. est
fundamentū oīs pfectionis in diuinis: ita q argum est ad
oppositū: qz sicut non regrit distinctio formalis in obīis:
vt sunt potētie opatiue: ita nec in potētys, vt sūt pducti
ue. ¶ Ad 3m dico q nō est ad propositū: qz tenētes in di
uinis gnōnē esse equocā in h hērent dicē eā in se equocā
esse pp equocationē termini pducti a pducēte. Silr hñt
dicere spirationē in se esse equiuocā propter differentiaz
spirantis a spirato: nō igit sufficeret eis ad istā ꝯclusionē
q genitū et spiratū essent equocā. Argumentū aūt in se si
qd probet, nō probat nisi distinctionē geniti et spirati: vel
formalium termino℞ gnōnis et spirationis: et ita nō ppo
situ co℞. ¶ Sed ꝯ arguo sic: non tm notitia vt notitia: et
S amor, vt amor: sunt alterius rōnis: sed ēt notitia, vt noti
tia actualis, est alterius rationis a memoria. Et amor, vt
amor, est alterius rōnis a voluntate, vt est actus pmus. ergo
si ꝯcedat distinctio formalis in terminis pductionū. s.

notitie et amoris: et q pducantur isti termini. s. notitia, et
amor virtute memorie et voluntatis, opz ꝯcedere distin
ctionem formalē pncipy pductiui a termino formali p T
ducto: et ita equocationē in vnaquaqz pductione. ¶ Re
spondeo: pōt dici q illud assumptū. s. q genitū ex vi p
ductionis sue. s. gnōnis sue sit notitia actualis: pōt distin
gui de primitate originis et pmitate adequatiōis. Si in
telligat de primitate originis, pōt negari: qz tunc nō eēnt
tres psone vniformiter deus. eēntia eniz in pře intelligit
eē in eo, quasi p̄m et fundamentū cuiuslibet pfectiōis. Et
tunc si in filio pintelligit notitia an essentiā: filius tūc nō
hēret essentiam an qdcunqz aliud in se: sicut nō ante noti
tiā, et ita nō esset vniformiter deus cum pře. ¶ Quantuz
igit ad istam pmitatē (lz non sit originis: correspondet tm pri
mitati originis pluriū perfectionuz in vna creatura) pōt
dici q pmuz in quacunqz persona est essentia: qa qn ali
quid ꝯtinet in se plures perfectiones cōicabiles: cōicans
illud vnum cōicat oēs perfectiones in eo: eo ordine quo
nate sunt esse in illo vno. Exemplū tam in distinctione De hoc in 1° dist. p̄°. q. 1.
rerū q̄ non rerum: tm ex parte rei. p̄m quidem: si ignis ge
neraret totū ignem, et pduceret tam mām q̄ formā pus
origine cōicaret mām q̄ formā, eo ordine. s. quo illa sūt
in generante. Exemplū scd̄i. ignis est substantia: corpo
rea: inanimata: et elementū: sicut tūc sunt ista per ordinez V
in igne gñante: ita cōicant simili ordine igni genito: et tm
pmus terminus ſm adequationem est ignis, vt ignis: qa
hoc est, qd principalr intendit ignis gñans: et in quo per
fectissime sibi assimilat ignis genit°. s. ignis, vt ignis. Ita
pōt dici in ppósito: q lz essentia diuina in qualibet per
sona sit oino p̄m, quasi fundamentū cuiuslibet pfectionis
essentialis: prima tm persona appropriate hz memoriā:
et virtute illius pncipy pductiui pducit prima pductio
ne adequata secundā psonaz: et scd̄a persona quasi adeq̄
ta p̄° pductiuo producit vt notitia actualis: et spūsscūs
q̄si adeq̄tus suo p̄° pductiuo pducit, vt amor actualis.
¶ Sed adhuc vi stare argum: qz vniuocatio vel equoca
tio magis videt concludi ex pmitate adequationis q̄ ex
pmitate originis: lz enim sol sit subā et vermis sit subā: nō
pp hoc dī gñatio vniuoca vermis a sole: qz non assimilat
sibi terminum in forma specifica. Ita igitur hic vi equo
catio, ex quo pmus terminus pductus adequatus nō est
oino vniuoce eiusdē rōnis cuz p̄° pductiuo. ¶ Rñdeo X
et dico q non est equoca pductio si p̄m pductiuum nō
est eiusdē rōnis cum termino formali pducto, loquendo
de termino formali primo pducto et de pncipio pmo p
ductiuo: sed requirit q illud, qd est p̄m pductiuum, nō
cōicet eiusdem rōnis genito: et q illud, qd est terminus
formalis in producto, non sit eiusdem rōnis in pducente:
opposita autem istorum sunt in ppósito: qz memoria est
formaliter in notitia genita actuali: et notitia est formali O
ter in persona generante: lz neutrum illo℞ sit pma ratio
agendi, et pma rō terminandi pductionem.
¶ Exemplū huius est si asinus gñaret asinū: lz forma
specifica non sit pmum p̄m producēdi asinū: et iō pp
hoc non est vniuoca gñatio nec equiuoca: qz illud qd est
per se formalis terminus gnōnis, est eiusdem rōnis in ge
nerante et genito: lz non sit ibi prima rō producendi seu
gñandi. Et aūt aliquid eiusdem rōnis p sit in isto, vt pro
ducente: et pmo in illo vt in termino pducto, nō requirit
ad gnōnez vniuocā. Ita pōt poni exemplū de carne aīa
ta generante carnem aiatam nāliter virtute caloris nā
lis, vbi tm ipsa aīa vel quecūqz alia forma detur non est
necio pmū p̄m producendi in pducente, et primus ter
minus formalis in pducto: ideo hoc saltem nō requirit
ad vniuocationem in gnōne. ¶ Ad 3m dico: q generatio

actiua ꝛ spiratio actiua nō sunt idē formalr: nec p̄mi termini formales ipsaꝝ. s. notitia actualis ꝛ amor actualis sunt idē formaliter: ꝛ tñ p̄mi termini ꝓducti illis productionibus sunt vniuoci inter se ꝛ ꝓducenti: qꝛ ꝑsone producte hñt oīno eandē perfectionē absolutā inter se, ꝛ eandem cū ꝓducente. ¶ Ad 3^m p̄ncipale dico: ꝙ arḡo de distinctione p̄ncipioꝝ sola rōne falsū est. ¶ Ad p̄mā probationē cū arguit̄ ꝙ oppositū nō staret cum simplicitate diuina. Responsū est prius sepe dis. 2. ꝛ 8. vbi intētio habita est de non idētitate formali absqꝫ distinctione reali.

B.I. Cum vlteri⁹ pba' mi. 2ª. illã p̄bationē cum arguit ꝛc. ¶ Ad 2^am ꝓbationē cū arguit̄, ꝙ alr esset relō realis inter intellectū ꝛ intelligere. Rn̄deo intellectus est potētia operatiua ꝛ ꝓductiua p̄mo mō. s. inquātū est p̄n^m operatiuū: nec intellectus, nec suppositū, cuius est actio, hꝫ relationē realē ad operationē realē, que nata est esse in ipso: sed hoc accidit in nobis: qꝛ est ibi distinctio realis seu differentia inter ipsū ꝛ opōnē ad quā est: vt aūt est p̄n^m ꝓductiuū: lꝫ ipsū nō habeat relationē realē ad ꝓductū: qꝛ idē est ꝓducto: nec ad ꝓductionē pp idē: tñ ꝓducēs ipso hꝫ relationē realē ad ꝓductū pp distinctionē eoꝝ realē: ꝛ hec sufficit ad hoc, ꝙ ꝓductio sit realis: sed talis relatio nō reqrit̄ inter intellectū ꝛ intelligere ad hoc, ꝙ opō intellectus sit realis.

Y Sed nec ipse intellectus nec operans eo hꝫ relōnē realē, ad intelligere: qꝛ non est distinctio realis huius ꝛ illius: nec hoc, ꝙ intellectus dī patri esse p̄n^m ad intelligendū notat relationē realē ipsius intellꝰ ad intellectionē, que inest p̄ri s̄m hoc p̄n^m: qꝛ hoc magis videtur de gignitione q̄ꝫ de intellectione: qꝛ gignitio maiorē distinctionē requirit. Nec tñ cū dī intellectus est patri p̄ncipiū dicendi, notat̄ relō realis intellectus ad dicere. ¶ Et cū arguit̄ ꝙ tunc nō magis intelligeret intellectu q̄ꝫ voluntate. ꝯñia nō valet. nec tñ dī ita intellectu intelligere: qꝛ sit relō realis intellectus vel p̄ris s̄m intellectū ad intelligere: sed tñ: qꝛ ista sit aliqua perfectio opatiua, s̄m quam

B.I.quod. nata est cōpetere p̄ri talis opatio: nec sequit̄ ꝙ nō magis intelligat p̄r in intellectu q̄ꝫ voluntate: qꝛ hec operatio q̄ est intelligere, nata est p̄mo cōpetere intellectui. nō autē est nata cōpetere voluntati: nec est aliqua alia rō: nisi qꝛ intellectus est intellectus: ꝛ voluntas est volūtas. cuicūqꝫ eniꝫ p̄n^o opatiuo ex eo ꝙ tale siue sit res per se, siue virtute cōtineat̄ in aliquo nata est cōpetere ꝓpria operatio. ¶ Cōtra. cōcedit in p̄te intellectū esse sibi p̄n^m intelligēdi. Sed esse p̄n^m iportat relationē aliq̄ꝫ: ꝛ si est ex nā rei

Z p̄n^m, est ex nā rei relō: ꝛ per ꝯñs realis. Rn̄deo qcq̄d cōpeteret alicui si esset res realr, hoc idē dꝫ ei competere ꝛ nō alteri, vbi est rō vel s̄m rōnē ħ mō est in p̄te intellectus respectu intelligere: qꝛ p̄n^m est oīno idē realr cū in-

B.I.p̄bõnẽ. telligere. ¶ Ad aliā rōnē de equalibus ꝛ eodē addito, ꝙ adhuc dꝫ tenere ꝯñia: ꝛ ita est in ꝓposito. Rn̄deo sicut dī in cōsequētijs: ꝛ si ꝯñia teneat eodē addito, adhuc tenebit ꝛ veꝝ est addito nō destruēte rōnē ꝯñie: sicut est cū dī hō. ergo aīal. oīs hō. ergo oē aīal. respcū cuiuscūqꝫ p̄dicati: vel ecōuerso negatiue. Ita in ꝓposito dico ꝙ inequalitas itellectionis ꝛ intellectus est pp limitationem extremoꝝ, ꝓpter quā vel sine qua alterū excedit alterū additū ex vtroqꝫ extremo: additū aūt infinitū vtriqꝫ extremo tollit ab vtroqꝫ extremo limitationē: ꝛ iō inequalitatē: ꝛ iō tunc nō sequit̄ ꝙ sint inequalia: ꝛ imo eque perfectionis est intellectus infinitus, ꝛ intelligere ifinitū. ¶ Et si obijciat̄ ꝫ hoc ꝙ ifinitas nō tollit oēm inequalitatem: qꝛ albedo infinita adhuc excederet in ꝑfectione nigredinē infinitā. ¶ Dico ꝙ infinitas addita alicui limitato ex se est infinitas s̄m qd: qualis. s. pōt cōpetere rōni talis limitati: qꝛ nō dicit infinitatē vel illimitationē, nisi ratione illius cui additur: qꝛ hoc non pōt esse formaliter simplr infinitū. Infinitas aūt addita alicui perfectioni simplr: cui. s. nō repugnat infinitas simplr, est infinitas simplr in illa rōne: ꝛ ideo est simplr infinitas. intelligere aūt ꝛ intellectus sunt ex se ꝑfectiones simplr formalr, nec ex se limitationē icludūt: ꝛ ideo infinitas addita vtriqꝫ dicit infinitatē simplr, nō tñ in istis rōnibus: sed cōcomitanter in entitate, veritate, ꝛ bonitate: ꝛ oī ꝑfectione simplr vlr: qꝛ oīs perfectio simplr mutuo ꝛ vnitiue se includit: ꝛ iō itelligē infinitū simplr eq̄ret itellectui ifinito ꝛ ecōuerso.

¶ Preterea diligenter annotandum est ꝛc.

Distinctio. XIIII.

Circa istam 14. distinctionem ꝛ duas sequētes. s. 15. ꝛ 16. Ubi magister agit de missiōe tēporali spūssci querit̄ vnū gnāliter quantum ad oēs personas. ¶ Utrū quelibet persona diuina mittat quālibet personā ꝛ mittat̄. ¶ Videt̄ ꝙ sic. Quia qcq̄d est essentiale in diuinis, conuenit tribus. Missio tam actiua q̄ꝫ passiua est qd essentiale: qꝛ dicit respectū ad creaturas: respectus aūt ad creaturam cōis est tribus. Qꝛ aūt tam mittere q̄ꝫ mitti dicat respectū ad creaturā ꝓbat̄: qꝛ dī de deo ex tēpore. nihil aūt dī de deo ex tēpore, nisi qd̄ dicit respectū ad creaturā. ¶ Item in Joā. de patre dicit saluator ꝛ de seipso. Ad euꝫ veniemus ꝛc. ergo p̄r ēt venit tēporaliter ad aliquē. hoc venire dicit aliquē effectuꝫ trinitatis. ergo videt̄ ꝙ pater possit mitti a tribus personis, sicut filius, ꝛ spūssc̄us. ¶ Item s̄m Aug. ad dardanuꝫ. quelibet persona dat ꝛ datur. ergo pari rōne mittit, ꝛ mittit̄. ¶ Contra Aug. 4. de trini. c. 20. Sꝫ pater cū ex tēpore a quoq̄ꝫ cognoscit̄ nō dicit̄ missus: nō eniꝫ hꝫ de quo sit, aut ex q̄ ꝓcedat. ¶ Ad ħ ēt adducit magr̄ auc̄tē Aug. in lr̄a. Cap. 24.

In ista q̄ōne videtur esse opīo magistri ꝙ mitti nō cōueniat tribus: sed tñ duabus personis ꝓcedentibus: qꝛ s̄m Aug. nulla persona mittit̄, nisi que hꝫ aliā, de qua sit, s̄m hoc. mitti dicit respectū ad creaturā: tñ cōnotando respectum ꝓcessionis eterne. sed mittere est cōe tribus s̄m magr̄m. qd̄ ꝓbat̄ per auc̄tem Aug. 2. de tri. cap̄. 6. vel. 2. vbi dicit Aug. de filio. Proinde mitti a patre sine spūssancto nō potuit. Et ꝓbat: qꝛ pater intelligit̄ misisse eū: s̄m ꝙ fecit eū ex femina: qd̄ nō fecit pater sine spūsancto. ergo spūssc̄us misit filiū. Et cōstat ꝙ ipsemet seipsummet misit: sicut habet̄ ab Aug. eodem caplō. ergo mittere cōuenit cuicūqꝫ persone. Et hoc probat magister per rōnē: qꝛ alias aliqd efficeret vna ꝑsona trinitatis, qd̄ nō alia: cū mittere sit effectū aliquē creare. A

Contra istā opinionē pōt argui. Si mitti importat aliquo mō duplicem respectū: eternuꝫ ꝛ tēporalē: cum nō dicat respectū nisi ad eum cui mittit̄, vel ad mittentem: pꝫ ꝙ p̄mus est cōis tribus: qꝛ est respect⁹ rōnis ad extra. secūdus aut est realis aut rōnis: si rōnis: ḡ pōt esse in patre respectu sui sicut pater pōt dari ꝛ dare. Nō eniꝫ repugnat patri mitti ꝓpter respectū rōnis tm̄: si mitti dicat respectū realē tm̄ ad mittentē puta processionem a mittente. igit̄ mittere non est essentiale: qꝛ tunc spūssc̄us nō mitteret filiū, cum nō ꝓducat eum. Uel arguit̄ sic. Si mitti includat relōneꝫ eternaꝫ: aut ergo respectu eius cui mittit̄ ꝑsona, qd̄ nō ꝯtigit: qꝛ hoc est tēporale. aut ad mittentē: ꝛ tunc oīs missus a mittente ab eo ꝓcederet: ꝛ sic cum filius dicat̄ mitti a. s. s. procederet ab eo. ¶ P̄. Mittere ꝛ mitti videntur ideꝫ significare: lꝫ differ similiter quantum ad modos grāmaticales. igit̄ si vnum connotat aliquem respectū ad intra: ꝛ reliquum cōnotabit. Si igit̄ mitti cōnotat ꝓduci. igitur mittere connotat

producere. Et ita neutrũ est mere essentiale. vel si vnum
nõ cõnotat respectũ ad intra, nec reliquũ: sed tñ respectũ
ad aliqd extra. Et ita vtrũqз erit cõe tribus. Et hoc est q
sic breuiter põt argui. Si mitti includit pduci. ergo mit-
tere includit pducere. ergo spũssctũs nõ mittit filiũ: qr nõ
pducit eum. ¶ P. Mittere τ mitti videñ dicere rela-
tiones oppositas. ergo si mittere nõ icludit pducere: nul-
lo modo correlatiuum includit correlatiuum.
¶ Cõsequẽtia pз per hoc: qm pceptis duabus corre-
sicut pm̃ se hз ad 3m, ita 2m ad 4m τ ecõuerso. sed mittere
τ mitti dñt correlationẽ: τ pducere τ produci silr igitur
si persona, que mittiñ, pduciñ, mittere est pducere.

Uidetur aliter posse dici ad qõnẽ. Manifestũ est enim sm intentionẽ Aug. 4. de tri. c. 20. q
pater nõ dr̃ missus. ergo opз q mitti cũ h̃ dicit respectũ
B ad extra, cõnotet pductionẽ ad intra. Et tũc rõnabile vr̃
cõsimilr̃ dicere de mittere, q lз dicat pncipalr̃ respectũ
actionis actiue ad extra: tñ cõnotat respectũ pductionis
actiue ad intra: τ sic neutrũ est mere essentiale: sed mitti
tñ cõuenit psone pducte, τ mittere tñ psone pducenti.
Et ita sunt due psone mittentes. s. pater τ filius: τ due tñ
misse. s. filius τ spũssctũs. Nec aliqua persona seipsaз mit
tit, nec pducta pducẽtẽ. Huius simile põt haberi in alio.
nam pater dicit per verbũ creare. Et posset cõcedi filiũ
creare per spm̃sctm̃: nõ aũt sic econuerso. vbi creare per
filium nõ dicit absolute actionẽ ad extra: sed actionẽ cũ
auctoritate: τ in hoc connotat pductionẽ actiuã in operã-
te respectu illius persone, per quã quasi subauctoritatiue
C operaț. ¶ Ita posset dici q mittere personã est operari
per eam: τ ita operari effectũ cũ illa persona per moduз
auctoris dantis illi persone actionẽ: qõ tñ conuenit pdu
centi respectu persone pducte. Et mitti diceret idem, qõ
subauctoritatiue operari virtute psone mittentis: qõ nõ
est, nisi qñ persona operans accipit ab alia virtutẽ agen-
di. Et ad illud qõ magister adducit pro se de Augu. q. s. s.
mittit filiũ. Et q filius mittit se posset exponi pmo. pmũ
de filio incarnato, nõ de filio vt incarnãdo: quo Ambro.
in. 3. li. de. s. s. c. 2. vel. 3. dicit q spũs domini misit filiũ sicut
legit Isaie 61. Spũs dñi super me τc. bene dicit Ambr.
Spũs dñi misit me ad predicanduз: qr quasi filius hõis
D est missus, τ vnctus. nã sm deitatẽ nõ super christum est
spũs: sed in christo. g̃ illa auctoritas Isaie, que dicit chr̃m
missum a. s. s. intelligitur de chr̃o hoie: nõ aũt de missione
verbi eterni incarnandi. Silr̃ posset exponi illa auctori-
tas, q filius misit se. ¶ Ad argm̃ ẽt magri posset dici q
pñtia nõ valet: qr cõmutaț qualr̃ vel quale in qd, vel reo
in modũ: nõ eniз sequiț. filius nõ operaț p filiuз sicut pr̃
operaț per filiũ. g̃ pater aliqd operaț, qõ nõ filius: sз se-
quiț. ergo aliquo mõ alio operaț pater, quo mõ nõ ope-
B. l. p mãt. ratur filius: qr auctoritatiue: τ hoc est veρ. Ita ẽt si pater
mittat filiũ τ nõ filius se: dз inferri q auctas agendi effe-
ctum in creatura est in pr̃e, τ nõ in filio: τ hoc est verum.

Licet autem hec via videaț pbabilis: tñ quia auctoritates Augu. videnț sonare
nõ tñ de christo hoie misso: sed de verbo eo misso: qr in-
E carnando: sicut ipse dicit, intelligiț missio ipsa incarnatio:
ideo põt teneri opinio magistri: hoc mõ sm Augu. 4. de
trini. c. 20. cum ex tẽpore cuiusq̃ procedens mente conci-
piț, mitti qdẽ diciț. Et planius h̃ ideз paulopost. Mitti
est de filio cognosci, q a patre sit. Ita spũmsctũm mitti est
cognosci, q ab illo pcedat. mitti ergo est manifestari pso-
nam pcedere: nec cõuenit oibus personis: qr nõ oẽs pce
dunt: τ mittere est manifestare psonã pcedere. hoc mani
festare est mere cõe: qr tota trinitas manifestat personaз
pcedentẽ pcedere: sed manifestari personaз pcedere cõ

notat personã pcedẽtẽ. ¶ Et si ista sunt significata istoρ
vocabuloρ: qr significata accipiẽda sunt ex vsu auctoρ:
sequiț q mittere sit mere essentiale: nec cõnotat respectũ
realẽ eternũ in mittente. Sed mitti cõnotat respectuз in
persona missa, quatenus manifestaț eius pcessio eterna.
Et posset qdem aliud verbũ imponi: qõ significaret ma-
nifestare psonaз pcedere: τ eius passiuuз: qõ significaret
manifestari personã pcedere: τ illud actiuuз esset cõmu-
ne tribus personis: passiuuз tñ competeret duabus per-
sonis, que producuntur.

Secundum hoc ad argumenta que sunt contra opi. magistri. ¶ Ad pm̃ dico q mitti
dicit respectũ rõnis ad mittentẽ formaliter: sed connotat F
respectum eternũ: nõ qdem ad mittenteз: qr mittens: sed
ad aliqueз indistincte. vnde hec ppositio est neganda q
mitti nullum respectũ dicit: nisi ad eum cui mittiț. vel ad
mittentem: si intelligaț inquantuз mittens: τ hoc tam de
pncipali significato q̃з de connotato: dicit eniз connotan-
do respectũ pcedentis, τ hoc ad pducens non inquantũ
mittens: qr etiã aliqua persona mittens põt esse non pro-
ducens: lз semper producens sit mittens.
¶ Quia tota trinitas manifestat personã pcedentẽ pce
dere: sed manifestari personã procedere nec conuenit oi-
bus personis, nec oẽs pcedunt. Exempluз de memoria, 4° trini. c. 21.
q signũ sm Aug. manifestant memoria intelligẽtia, τ vo
luntas: in quo tamen signo memoria manifestatur. vnde
hoc manifestare est mere cõmune.
¶ Ad 2m cõcedo q actiuuз τ passiuũ significant ideз sub
alio τ alio modo grãmaticali: sed aliqd idem põt esse cõ-
notatũ in vtroqз, qõ non diuersificatur penes istos mo-
dos. Manifestare quidem τ manifestari: que principalr̃
importanț: diuersificanț penes illos diuersos modos: sз
non ita hoc, qõ est personam procedere: illud eniз est qõ
connotatur vniformiter tam per actiuuз q̃з per passiuũ.
Exemplum huius in aliis: scio ignem calefacere: τ scitur
ignem calefacere: lз hic sit variatio grãmaticalis quantũ
ad scire τ sciri: nõ tamen quantũ ad illud, qõ notatur esse
terminus ipsius scire. illud enim vniformiter se hз vtro-
biqз. Et si imponeretur vnum actiuum ad significanduз
hoc totum, scire ignem calefacere: suum passiuum nõ cõ-
notaret sciri ignem calefieri: sed tñ ipsum sciri per mo-
dum passiui: τ illud aliud connotaretur per modũ actiui.
¶ Et per hoc patet ad illam confirmationem: mittere τ
mitti sunt relatiua: quantum scilз ad formalia significa-
ta: τ vtrũqз dicit per se respectum rõnis: tamen vnũ isto- G
rum potest includere: vt connotatuз aliquod extremum
relationis: τ reliquum nõ includere correlatiuum illius:
sicut in exemplo posito apparet: q illud verbum sic im-
positum includeret calefacere: τ tñ verbuз passiuũ corre
spondens sibi nõ includeret hoc, qõ est calefieri.

Ad argumenta pncipalia. ¶ Ad pm̃ dico q non omne dictum de deo ex H
tempore est cõmune tribus, quando importat non tñ re
spectu ad creaturã: sed cum hoc connotat respectum in-
trinsecum: sicut est de mitti. ¶ Ad 2m concedo q pater
venit inuisibiliter: τ inhabitat. sed tamen non dicitur mit
ti: quia non habet de quo sit: non enim manifestatur pro-
cedere: nisi procedat: tamen manifestari potest absolute,
vel manifestari: q producat: sed manifestari sic, non no-
tatur per mitti. ¶ Ad 3m concedo q quelibet persona 4. topicoρ.
dat quamlibet: quia dare est liberaliter cõmunicare: que-
libet autem seipsam cõmunicat liberaliter voluntate vt
sui est. Nec sequitur ex hoc q quelibet mittat quãlibet:
qõ iam patet: quia dare non includit talem respectuз in-
trinsecum: qualem includit mitti.

¶ Nunc

¶ Nunc de spiritusancto videndum est ꝛc.
Distinctio. XVI.

De missio ne.pont' do n adamo q̃ dibi no p̃l.

CIrca distin.16.querit̃ vtrum cõue niat spũiscõ missio visibilis. Uidet̃ ꝙ nõ. Aug.4.de tri.c.9.ꝛ ponit̃ in littera. Fateamur filiũ minorez scñ, ꝛ inatũ minorẽ, inquãtũ factũ:ꝛ inatũ factũ inquãtũ missum.igit̃ filius est ħ, qui est sic missus visibilr:q2 de illo ibi loquit̃ ꝙ sic est minor.igit̃ si spũsscũs sic mitteret̃ a pr̃e ꝛ filio, esset minor pr̃e ꝛ filio:qȯ non cõcedit̃. ¶ Item si spũsscũs mitteret̃ visibiliter:aut cõcurrit cũ ea missione reuelatio interior aut nõ.si nõ.frustra fieret missio exterior in aliquo visibili signo:q2 tũc ad nihil esset vtilis. Si aũt ɔcurrat reuelatio iterior:tũc frustra fieret missio vel apparitio exterior visibilis:q2 tale signũ sensibile exteri⁹ distraheret a reuelatione interiori, cũ occupatio circa exteriora distrahat itellectũ ab interiori ɔsideratiõe. ¶ Cõtra est magister in littera.ꝛ allegat Aug.ꝛ Joãnem.14.c. Cum venerit ille paraclitus veritatis. Et iterũ ibidem.si eniz abiero mittã vobis eũ.vbi loqt̃ de missiõe tẽporali.
A Rñdeo cum ꝑsonã mitti sit eã manifestari ꝓcedere:vt pȝ alibi q̃one p̃cedẽte.ꝛ missio passiua visibilis est cũ signo sensibili cogñci ꝑsonã ꝓcedẽt:qȯ qdẽ signũ opȝ esse cõueniens ad manifestandũ suã ꝓcessionẽ.ergo cũ.s.s.possit manifestari ꝓcedere signo sensibili conueniente sue ꝓcessioni, sequit̃ ꝙ.s.s.poterit visibilr mitti. ¶ De missione ꝟo sensibili filij, que fuit per incarnatione dicet̃ in 3° libro. ¶ Ad p̃mã rõnẽ dõm ꝙ nõ est sile:q2 spũsscũs nõ vnit sibi nãȝ signi sensibilis, quo ipsi⁹ ꝓcessio manifestet̃:ꝛ iõ nõ opȝ ꝙ illa que cõueniunt nãe talis signi, cõueniant spũi sancto: sed filius vniuit sibi nãȝ humanã in vna ꝑsona:ꝛ ideo que dñr de ista nã, vere dicunt̃ de diuino supposito sustentificãte illã nãm. vñ filius põt dici minor pr̃e rõne nãe assũpte:nõ sic aũt spũsscũs: q2 nõ hȝ in tali nã esse spãli modo, nisi sicut in signo. Et cõcedo ꝙ frustra esset reuelatio exterior nisi cõcurreret illustratio interior ꝛ reuelatio talis:q2 illa apparitio exterior nõ est, nisi qȯdã signũ sensibile representans tale significatũ ex institutiõe humana ad placitũ:ꝛ nõ ex nã ꝗ̃ equè posset quãtũ est ex se aliud significare, sicut illud si placeret instituenti:ꝛ si nõ esset reuelatio interior nõ cognosceret̃ per talẽ apparitionẽ exteriorẽ.nõ eniȝ põt sig^m^ sensibile ex istitutione cognosci, qȯ significet ex rõne representantis vel representatiui, nisi cognoscat̃ representatũ per tale representatiuũ. ¶ Ad ꝓbationem dico:ꝙ lȝ intellectus distrahat̃ ab intelligendo qñ occupatur sensus circa sua sensibilia alia a suo intelligibili qȯ tunc intelligit:q2 sic potentie se inuicez impediunt nec mutuo se iuuant in actib⁹:tñ qñ sensus occupant̃ circa singulare sensibile, cuius vl̃e per spẽz itelligit̃: vt videlȝ qñ sensus sentit illud obiectũ qȯ phantasiat̃, ꝛ intellectus intelligit nõ distrahit̃ tunc intellectus sed maxime ɔfortat̃:q2 tũc potentie circa idẽ obiectũ sibi administrant eius presentiã, vt a qualibet ẽm eius ꝓportionẽ apprehendat̃.hoc pȝ in exemplo.qñ volumus colere chrĩm ꝛ passioni eius compati facilius eam cõtemplamur si imaginẽ crucifixi frequentius intuemur ꝛ ex tali intuitione talis spẽs in phantasia generat̃.ꝛ hoc totũ est modo pp ordinẽ nãlez potẽtiaꝝ primaꝝ in agendo. ꝓph̃e ꝟo erant distracti p sensibilia nec eos sensibilia multũ iuuabant ad ꝓphetiaȝ:q2 non erant eis cõuenientia.naȝ talia paꝝ faciunt ad reuelationeȝ que est de his que nec oculus vidit:nec auris audiuit ꝛc.que hominibus enarrare nõ licȝ ẽm Ap̃lm cori.

Distin.p̃ma.

A.l.in vnita-te persone.
B

A.l. Ad 2^m^ concedo:

A.l.quia.
C

D

E
Jo.64.c.1.
cãn.2.

13.sed erat aliqȯ sensibile eis presens in imaginatione:q2 vt cõmuniter oẽs ꝓph̃e erant multũ imaginarij:patet per Aug^m^.li.12.super Geñ. Erant ergo multi distracti qñ occupabant se in exterioribus sensibus:quare ꝛc. A.l.a vi.

¶ Jam nunc accedamus ad assignandaȝ missionẽ spũsscĩ ꝛc. Distin. XVII.

CIrca istam distinctionem.17.in qua magister agit de missione inuisibili.s.s.querunt̃.6.p̃mo quero. Utrum necesse sit ponere charitatẽ creatã formalr inherentem nãe beatificabili. ¶ Qȯ non Aug.8.de trini.c.7.Qui diligit ꝓximum:ɔñs est vt ipsaȝ precipue dilectionẽ diligat.dilectio aũt est deus.ɔñs igitur est, vt diligat deum. ¶ Quero quõ accipit dilectionẽ in maiore.si formalr:habeo propositũ.si effectiue:tunc erunt quatuor termini:q2 maior nõ est vera, nisi de dilectione formali qua diligit̃ ꝓximus. Si ẽt dicas ꝙ preter istam dilectioneȝ que est spũsscũs, est alia dilectio formalr.ergo fallacia ɔñtis est in argumẽto.arguẽdo sic.diligit dilectionẽ formalr.ergo hãc:q2 antecedẽs põt verificari pro alia.si ergo arg^m^ debeat tenere:opȝ ꝙ deus sit formalr dilectio:que est formaliter in diligente respectu ꝓximi. ¶ Item de trini.15. c.18.nullũ est isto dei dono excellẽtius, supple qȯ est charitas.sed nullũ donuȝ dei est excellentius spũsancto.ergo spũsscũs est charitas. Istud arg^m^ similr non valeret nisi esset de charitate formali:ꝛ ꝙ spũsscũs precise erit illa. ¶ Si dicat̃ ad istas auctoritates ꝙ spũsscũs dicat̃ charitas causaliter. Obuiat in hac littera magister adducens Aug^m^, ꝙ ipse intelligat formalr:dicit enim in.15.de trini. ca.17. Neqȝ eniȝ dicturi sumus nõ ꝓpterea deum dictũ esse charitatẽ, ꝙ ipsa charitas sit vlla sub̃a, que dei digna sit noĩe:sȝ ꝙ donũ sit dei sicut dictũ est de deo:qm̃ tu es patientia mea:nõ vtiqȝ ꝓpterea dictũ est:q2 dei sub̃a est nostra patientia:sed ꝙ ab ipso nobis est:sicut alibi legit̃. Qm̃ ab ipso est patientia mea:hũc q̃ppe sensuȝ facile refellit scripturaꝝ ipsa locutio:tale enim est, tu es patientia mea:quale est.dñe spes mea, ꝛ deus meus:misericordia mea:ꝛ multa sĩlia:non est aũt dictum dñe charitas mea: aut tu es charitas mea:sed ita dictũ est.deus charitas est: sicut dcm̃ est.deus spũs est. ¶ P̃. Per rõneȝ:oĩs creatura põt intelligi nõ bona:q2 est bona per participationẽ. charitas nõ põt intelligi nõ bona.videt̃ enim bona per essentiã.ergo ꝛc. ¶ Contra Aug.de morib⁹ ecclesie.4.c. pertractãs illȯ ad romanos.8.Quis nos sepabit a charitate chr̃i ꝛc. Charitas inqt dei ħ dicta est vt⁹, que animi nostri rectissima est affectio. Questio. II. A

SEcundo iuxta istaȝ q̃onẽ aliaȝ in generali propono de habitu. ¶ Utrũ sit necesse in habitu ponere rõneȝ principij actiui respectu actus. ¶ Qȯ sic.habitus est quo hñs vtit̃ cũ voluerit:ẽm Cõmentatorẽ 3° de aĩa.Super illud, opȝ vt in ea sit intellectus. hic inquit est diffinitio habitus vt habitu itelligat illud, qȯ est ꝓpriũ sibi ẽm se:ꝛ qñ voluerit absqȝ hoc ꝙ indigeat in eo aliquo extrinseco. Sed vti competit agenti.nã patiens p̃cipio passiuo nõ vtit̃. ¶ P̃. Quatuor ɔditiones attribuimus habenti habitũ:p̃mo ꝙ opat̃ delectabiliter:facilr:expedite:ꝛ prompte:ex qualibet potest argui propositum. Ex prima:q2 actus qui fuit prius disconueniens agenti non fit sibi conueniens, nisi ipsum inquantum agens aliter se habeat.igitur per istum habituȝ per quem conuenit sibi sic operari, fit conueniens sibi:ꝛ ita delectabile ipsum aliter se habet habitu agens inquan-

Cõ.18.
A.l.intellc.

2.ethic.c.3.ꝛ inde.
B

tũ agens. ¶ Ex 2° via arguit̃. q̃cqd est ex se sũme dispositũ ad patiẽdũ nõ idiget facilitari: vt patiat̃. sz po° habitabilis/ sicut voluntas ⁊ intell's est ex se sũme disposita ad recipiendũ actus: q2 nõ hz 9riũ: ⁊ ꝓpter hoc nõ indiget motu ad hoc vt agat. ergo habitus per quez facilitat̃ disponit ipsaz ad agendũ nõ ad patiendũ. ¶ Ex 3° cõditione arguit̃. Quia cui cõpetit impediri/ ei cõpetit expeditio: sz impediri cõuenit agenti/ qñ vĩtus eius actiua deficit/ ⁊ ab alia superat̃. igit̃ habitus per quẽ cõuenit alicui expedite operari est ipsius/ vt actiuũ est. ¶ Ex 4° via arguit̃. Quia cuius est tarde ⁊ nõ prompte operari/ eius est ẽt ꝓmptitudo: sed nõ ꝓmpte opari cõuenit agenti inq̃ᵱᵐ actiuũ/ nõ passiuũ. ergo ⁊ ꝓmptitudo: quã tribuit habit⁹/ ptinet ad agens inq̃ᵱũ agẽs. ¶ ꝑ. Ad ꝑncipale habitus inclinat potentiã ad actũ. duplex: aũt est inclinatio. s. potẽtie passiue ad formã: ⁊ potẽtie actiue ad agere: habit⁹ nõ iclinat ꝑ mõ. nã act⁹ recipit̃ in po° imediate/ aliogn act⁹ perfectus ⁊ impfectus nõ hñẽt idẽ susceptiuũ. ergo inclinat scdo mõ/ vt ꝑnᵐ actiuum ad agere: qd̃ est ꝓpositum.

7. phys. t. cõ. 20. ⁊ Auerr. 3. de aia. cõ. 24. scribit q̃ po° passio ⁊ receptio equiuoce dñr de mãlib⁹ ⁊ immãlibus.

C

Tex. cõ. 32. Tex. cõ. 55.

¶ ꝑ. Fm pħm. 8. phy. ⁊ 2. de aia. Aia aũ sciaz est in potentia essentiali: ⁊ hñs aũt sciaz est in potẽtia accñtali: qd̃ aũt reducit de potẽtia essentiali ad accidẽtalem respectu opõnis/ vĩ esse ꝑncipiũ actiuum respectu eius: q2 est quo hñs operat̃. vñ pħs vult 2° de aia. q̃ sicut scia est qua scimus/ ita aia est qua viuimus ⁊ sentimus ⁊ intelligimus. Et per 9ñs sicut aia est quo agimus actus vitales: ita scia est quo actiue speculamur. ¶ ꝑ. Aliqs habitus est practicus/ ⁊ talis est actiuus/ vt prudẽtia: aliquis factiuus: vt ars: rõ practici in cõi ⁊ spãliter factiui videt̃ concludere in tali habitu rõnẽ ꝑncipij actiui. ¶ Cõtra. relatio nõ est ꝑnᵐ actiuũ: nec aliqd essentialr includẽs relationẽ: habit⁹ aũt est ad aliquid fm pħm. 7. phy. ergo ⁊c. ¶ Cõfirmatur: q2 nõ minus reqrit̃ entitas realis absoluta in ꝑn° motus q̃z in termino motus. Si ergo habitus caret entitate absoluta/ que sufficiat ad terminandũ motũ fm pħz ibi/ multo magis caret ea/ que requirit̃ in ꝑn° actiuo. ¶ ꝑ. Unius actionis vĩ esse vna potentia actiua. 5. physi. fm Cõmẽta. cõmẽto. 37. ⁊ 38. Sed nõ solũ habitus est potẽtia actiua respectu opõnis: q2 tunc ipse habitus esset potẽtia: q2 potẽtia est qua simplr possumus/ ⁊ habitus nõ est illud/ quo simplr perficit̃ potentia. ergo soluz illud: qd̃ pficitur per habitũ/ est ꝑnᵐ actiuũ actionis. ¶ Confirmat̃ ista rõ: q2 vna actio requirit ꝑnᵐ formale/ quo eliciat̃ per se vnũ. aggregatũ aũt ex po° ⁊ hitu est vnũ ꝑ accñs nõ ꝑ se. igit̃ totũ nõ põt esse quo respectu opõnis per se vni⁹. ¶ ꝑ. Accidens nõ est ꝑncipiũ agẽdi in subiectũ ꝓpriũ: sed opatio ad quã ponit̃ habitus/ recipit̃ frequẽter in potentia/ cuius est ille habitus. ergo respectu istius nõ est habitus ꝑnᵐ actiuũ. ¶ ꝑ. Aliqui habitus sunt in potentijs sensitiuis appetitiuis/ ⁊ ille appetit⁹ nõ est actiuus: q2 fm Dam. sensus nõ ducit se. sz ducit̃. ergo nec forma. i. hitus eius potest esse ꝑnᵐ actiuum: q2 si esset oporteret q̃ concurreret cuz potentijs in agendo.

D

Tex. cõ. 17. ⁊ 5. metaphysi. Tex. cõ. 20.

Cap. 38. vel 22. 2. libri.

Hen. quo. 4. q. 10.

Ad istam scd̃am q̃õnem dĩ q̃ aliter est de habitu acquisito ⁊ aliter de habitu infuso. nam ab alio est actus hominis nãlis: ⁊ expeditio actus ꝓpter indeterminationẽ/ quã hz nã respectu istius actus. Et iõ virtus acqsita est perfectio nãe presupposite in rõne ꝑncipij actus: sed si virtus supernaturalis esset perfectio nature ꝑsupposite in isto esse/ cui corrñdet talis actio/ tunc ipsa tñ facilitaret nãm sicut virtus acquisita: sed hoc est falsum: imo ab eodẽ est esse gratuitũ/ ⁊ simplr elicit̃ actio gratuita fm illũ gradũ. Ita q̃ virtus acquisita est virtus fm illã rõnẽ vĩtutis/ que ponit̃. 2. ethi. Uirtus est que habentẽ perficit ⁊ opus eius bonũ reddit: sz virtus theologica nõ sic: sed fm illã rõnez virtutis/ que ponit̃ ꝑmo de celo: q̃. s. virtus est vltimum in potentia.

Cap. 5.

Tex. cõ. 116.

Contra istam opi. si sic intelligat q̃ habitus supernaturalis est simplr ꝑnᵐ respectu actus. Arguo sic. Quo qs põt simplr operari/ illud est potẽtia: sed habitus supernãlis per te est hui⁹. igit̃ habitus supnãlis erit potẽtia. 9ñs pz: q2 potentia est qua simplr ⁊ ꝑmo possumus. ¶ ꝑ. Ex hoc sequit̃ vlterius q̃ nõ plus erit voluntas bona/ si operet̃ ꝑ habitũ charitatis q̃z lignũ perficitur in agẽdo: si agit per calorẽ sibi accñtalr inherentez. nã sicut ex hoc nulla cõuenit actio ligno per formã ligni: sed tñ illi accidenti/ qd̃ recipit̃ in ipso: ita ẽt vĩ q̃ actio illa que cõpeteret charitati/ vt ꝑncipali ꝑn°/ nullo modo cõpeteret volũtati/ vt voluntas. Ex hoc sequit̃ vlterius q̃ sicut calor/ si esset separatus/ eque calefaceret: ita charitas/ si esset separata/ eque ageret. nam ois forma que est ꝑncipiuz totale agendi/ vt est in subiecto/ si per se est/ põt per se operari. Et ita sequit̃ euidenter ꝓpositũ q̃ habit⁹ est potentia. ¶ ꝑ. Operatio non elicit̃ libere/ cuius ꝑnᵐ actiuũ est mere nãle ⁊ agens ꝑ modũ nature. Sed habit⁹ cũ nõ sit formalr voluntas/ nec per 9ñs formalr liber/ si est ꝑncipiũ actiuũ/ erit mere nãle. ergo operatio eius non erit libera: ⁊ ita nullũ velle erit liberũ: si eliciat̃ ab habitu/ vt a totali ꝑn° actiuo. ¶ ꝑ. Tũc hõ hñs semel charitatẽ nunq̃z posset peccare mortaliter. qd̃ est incõueniens. ꝓbatio 9ñtie: q2 hñs formã aliquã actiuã sibi predominantẽ nunq̃z põt moueri 9tra inclinationem illius forme predominantis: sicut nunq̃z corpus mixtũ graue põt ascẽdere 9tra inclinationẽ terre predominãtis: sed charitas/ si est ꝑnᵐ actiuũ totale/ predominat̃ ipsi volũtati/ que nõ põt in actũ illã. ergo voluntas semꝑ sequet̃ inclinationẽ charitatis in agẽdo/ ⁊ ita nunq̃z peccabit. ¶ ꝑ. Actus nõ est meus/ qui nõ est in potestate mea. sed actio ipsius habitus nõ est in potestate mea: q2 ipse est actiuus/ nõ erit liber sed ꝑncipiũ nãle. g̃ illud diligere nõ erit meum: nec potero dici agere ista opõne: ⁊ ita actiones meritorie nõ sunt volũtatis: nec suppositi volẽtis: qd̃ est incõueniens.

E

F

Alia via posset dici q̃ virtutes acqsite ⁊ infuse non differunt mõ predicto: sed eodẽ modo cõparant̃ ambe ad subam actus. ¶ Et tunc est vnus modus dicendi: q̃ actus hz subam a potentia: sed intensionẽ talẽ vel talez hz ab habitu: ita q̃ quasi duobus in actu. s. substãtie/ ⁊ intensioni correspondeant duo in rõne ꝑncipij vel cause. ¶ Cõtra istud arguo sic. Intẽsio actus nõ est aliquid extrinsecũ accñs actui. sed gradus intrinsecus actui: ita q̃ actus intensus est qdd̃ã per se vnũ: sicut hoc indiuiduũ in spẽ: non ergo põt esse aliud ꝑnᵐ sube huius actus: ⁊ intensionis sue: q2 a quo est hoc indiuiduũ/ ab eodẽ est gradus intrinsecus ꝓprius huic indiuiduo: nõ eniz põt recipere nãm ab aliquo: ⁊ hanc signataz qn recipiat eã in certo gradu. ¶ Iuxta hoc quasi ex eodẽ medio posset argui sicut prius argutũ est ad ꝑncipale: q2 cum actus intensus sit per se vnũ: ⁊ aggregatũ ex potentia ⁊ habitu sit vnum per accidẽs: nõ potest totũ hoc esse principium illius. ¶ Sed ista forma arguendi nõ cogit: vnde postea soluet̃: sed ꝑmũ cogit: q2 vnde est hoc: inde hz certũ gradũ intrinsecũ huic. ¶ ꝑ. 2°. Quãdocũqz ꝑnᵐ actiuũ nãlr 9currit cũ cã libera agente: causa illa libera agente: opz q̃ illud ꝑnᵐ naturaliter coagat quãtũ põt. Exẽplũ de voluntate ⁊ potentia inferiore nãliter agente/ quãtũ est de se: tale enim lz impediat̃ ab agendo/ qñ liber nõ agit: tñ libero agẽte ipsuz necessario agit: q2 per modũ nãe/ q̃tũ est de se agit: coagit illi libero q̃tum põt. ergo si habitus determinatus in voluntate det intensionem determinatam actui: tunc voluntate operante ad subaz actus necio

A. Lalio mõ.

Goffre. quo. 9. q. 4.

G

dat habitus illã intensionez sibi correspondentẽ. Et ita qñtū/
cūq3 ex modico conatu volūtas operet̃: semꝑ esset actus
eius eque intẽsus: qꝛ ipsa causante subam actus/habitus:
qꝛ agit per modū nãe/causaret qd̃ suum est nec̃io. ¶ ꝑ.
Si habitus det intensionẽ actui/hoc erit in aliquo gradu
A.1. In summo gradu puta si a. est .10. grad⁹ in actu: fiat volūtas excedens p̄mã voluntatẽ in .9. gradibus.
finito: signet̃ iste gradus/ꝛ sit .a. voluntas. igit̃ cū habitu
illo pōt hẽ actū intensū in hoc gradu/fiat aliqua alia vo/
luntas ꝑfectior ista volūtate fm̄ ꝑportionẽ .a. gradus ad
actū in vno gradu: puta si .a. est gradus .8. in actu. fiat vo/
luntas excedens p̄mã volūtatẽ in .9. gradibus. ista igitur
voluntas sine habitu posset hẽ actū eque intensū sicut
illa volūtas cū habitu. ergo nõ p̄cise est suba act⁹ a po^a^
ita q nõ intẽsio. ¶ ꝑ. Sola voluntas infinita circūscri/
pta oī rõne habitus pōt hẽ actū infinitū: ergo voluntas
in quocūq3 gradu nãe pōt in actū determinati gradus.
añs ꝑ3: qꝛ voluntas infinita nõ est receptiua alicuius ha/
bitus: qꝛ nõ deficit sibi aliqua ꝑfectio possibilis volunta/
2.metaphi.c.29. ti. ɔñtia ꝑbat̃: qꝛ sicut sūmū ad sūmū: ita simplr̃ ad sim/
pliciter: ꝛ quilꝫ gradus ad gradū sibi correspondentẽ.

Tertio modo attribuendo habitui aliquo mõ rõnẽ p̄ncipij actiui respectū act⁹/
pōt dici q habitus est cã partialis actiua/cū quo ipsa po
tentia etiã est cã partialis respectu actus ꝑfecti ꝑcedẽtis
a potentia ꝛ habitu. lꝫ ipsa posset esse totalis cã respectu
actus iꝑfecti precedentis gnãtionẽ habitus. Et tunc de
distinctione illaꝝ causaꝝ partialiū. Et ēt quō faciãt vnã
li.3.vel.9. per se cãz totalẽ: dõm esset sicut dcm̄ est supra di.3.q. de
causa notitie genite. ¶ Sed tūc est dubitatio cū illa duo.
nõ sint cã eiusdem ordinis vel rõnis: sicut duo trahentes
H nauim/qd̃ eoꝝ hꝫ rõnem cause prioris: videt̃ q habit⁹:
qꝛ cause prioris est determinare secūdã: nõ ecõuerso. ha/
bitus aūt determinat potentiã ad agendū/ꝛ nõ ecõuerso
ꝛ inclinat eã. Inclinare aūt est superioris respectu iferio/
ris: nõ ecõuerso. ¶ Sed oppositū huius vr̃ p̄mo: qꝛ po/
tentia vtit̃ habitu nõ ecõuerso: ꝛ qd̃ vtit̃ alio est p̄ncipa/
lius in agendo: ꝛ illud quo vtit̃ ꝛ quasi instrꝫ vel cã scda.
¶ Silr̃ scdo. potẽtia est illimitatior in agẽdo q̃ habit⁹/
eo q ad plura se extendit: sed superior cã videt̃ esse illi/
mitatior extensiue. g̃ ꝛc̃. ¶ ꝑ. 3° sic. Habitus est cã natu/
ralis. igit̃ si ipse est cã p̄ncipalis mouens potentiã: moue/
ret eã per modū nãe: ꝛ per ɔñs cū potẽtia agat eo mõ/q̃
mouet̃/ageret per modū nãe. Nam agens qd̃ agit/inq̃tū
mouet̃: si mouet̃ per modū nãe: agit ēt vlterius per mo/
dū nãe: ꝛ ita oīs actio potentie habituate esset nãlis: ꝛ nul
la libera: qd̃ incõueniens est. ¶ Itẽ 4°. habitus esset po/
tentia: qꝛ esset illud: quo p̄mo hñs pōt operari. ¶ ꝑ. 5°.
Qñ sunt due cãe ordinate: quaꝝ vna est causa alteri⁹. illa
que est cã alterius/est superior cã: sꝫ potentia est cã hitus
saltẽ mediantibus actibus: ꝛ nullo modo econuerso.

I Concedo igitur ꝑpter istas rõnes q tenendo ha/ bitū esse cãz partialẽ respectu actus: erit
cã scda/ꝛ nõ p̄ma: sed ipsa potẽtia erit cã p̄ma: ꝛ absolute
nõ indiget habitu ad operãdū. Minus tñ perfecte ope/
rabit̃ sine habitu q̃ cū habitu: ꝛ hoc/posito equali cona/
tu ex parte potentie. ¶ Quia qñ due cause ɔcurrunt ad
aliquẽ effectū. vna sola nõ pōt ex se in ita ꝑfectū effectuꝫ
sicut ambe simul. Et hoc mõ saluat̃ q actus est intẽsior
a potentia ꝛ habitu/q̃ a potẽtia sola: nõ quidẽ q potẽtia
sit cã substãtie actus: ꝛ habitus sit cã intẽsionis: quasi duo/
bus causatis correspondeant due cause: sed q ambe cãe
cõcurrentes pñt producere effectū perfectiorẽ q̃ altera
sola: qui tñ effectus fm̄ se totū: ꝛ vt per se vnus est a dua/
bus causis: sed in diuerso ordine causantibus.

K Contra istã opinionẽ arguo sic. Nulla distincta spẽ sunt equiuoce cãe sibiinuicem agentes/ha/
bitus ꝛ actus distinguunt̃ spẽ. g̃ nõ sunt sibiinuicez cause
equoce agẽtes: sed act⁹ nec̃io est cã equiuoca in gnãtione
habitus acq̄siti saltẽ. ergo nõ ecõuerso. ꝑbatio minoris:
qꝛ cã equoca eminenter cõtinet in se ꝑfectionẽ effect⁹: nõ
aūt ꝑñt duo distincta spẽ se inuicẽ eminenter continere.
¶ ꝑ. Cõparando ad eandẽ cãm p̄mã duos effectus vr̃
q alter istoꝝ habeat determinatū ordinẽ mediatū vel
imediatū: p̄orẽ vel posteriorẽ: ꝛ hoc loquẽdo de tota spẽ
alterius istoꝝ duoꝝ effectuum. hoc apparet inductiue in
passionibus ɔsequẽtibus idẽ subm/in quo est necessario
determinatus ordo. q vna imediatius sequit̃ subiectum
q̃ altera: ꝛ hoc fm̄ totã spẽm: ita q ille ordo nõ variatur
in q̄buscūq3 indiuiduis. igit̃ respectu potentie/que est cã
cõis actus ꝛ habitus: habebunt isti duo effectus ordinez
determinatū: qꝛ vel necessario actus fm̄ totã spẽz prece/
dit habitū/vel ecõuerso. Et cū aliq̄s actus de necessitate
precedat habitū/vt cã eius: habitus oīno nõ precedit ali/
quẽ actū/vt eius cã per se. ¶ ꝑ. Si habitus sit cã partia
lis respectu actus ꝛ equoca. igit̃ cã hui⁹ cãe erit ꝑfectior/
q̃ sit cã equiuoca eiusdẽ. ɔñtia ꝑ3: qꝛ in causis equiuocis
L cã cause ꝑfectior cã est/q̃ cã proximior causato. sed act⁹
est cã gnõnis habitus. igitur si potẽtia cum habitu pōt in
actum ꝑfectū: multo magis si esset sub actu gnãtiuo habi
tus posset in eundẽ actū perfectū: qd̃ vr̃ inconueniens: qꝛ
duo actus perfecti nõ possunt esse in eadeꝫ potentia: aut
saltẽ si possunt/non vr̃ q vnum istoꝝ possit esse aliquo
mõ actiuū respectu alterius. ¶ ꝑ. Si habitus est quasi
cã scda supplẽdo aliquẽ gradū causalitatis: qui deest po/
tentie. possit igit̃ fieri habitus ita ꝑfectus/q suppleret vi
cem totius potẽtie: ꝛ ita aliq̄s habitus solus sine potẽtia
posset esse cã sufficiens ꝛ in rõne habitus: ꝛ in rõne potẽ/
tie. Et vr̃ in agentibus eiusdẽ rõnis vĩ q ita possit intẽ/
di virtus vnius/q equabit̃ duobus. ¶ ꝑ. Si teneretur
q in motu intensionis ꝛ remissionis indiuiduū precedens
corrumpat̃/necesse esset ponere habitū nõ esse cãm act⁹:
qꝛ corrumpit̃ illo actu quo intendit̃. causa aūt nõ est cã/
qñ corrumpit̃: qꝛ qd̃ nõ est/nullius est causa.

Qui vellet tenere conclusionẽ istaꝝ rõnũ posset negare ab habitu oẽm rõnem p̄ncipij
actiui. Et dicere q habitus tm̃ inclinat ad operationem/
M quasi actus prior cõueniens cū actu scdo: ꝛ determinans
ad actū illū: sicut grauitas est actus prior determinans ꝛ
inclinãs ad determinatū vbi: lꝫ fm̄ aliquos grauitas nõ
sit pn̄^m^ respectu esse in illo vbi: ꝛ illud vr̃ probabile: quia
nulli debet attribui causalitas respectu alicuius/nisi talis
causalitas sit euidens ex nã rei vel cãe/vel causati. nulli
ēt cãe negãda est ꝑfecta cãlitas/nisi manifeste appareat
imperfectio causalitatis in ea: qꝛ nullã nãm negandū est
perfectionẽ habere: qua nõ est euidens eam carere. nulla
aūt videt̃ necessitas ponere aliquã causalitatẽ actiuã in
habitu respectu actus: qꝛ sine hoc saluabunt̃ oẽs condi/
tiones/que cõiter attribuunt̃ habitui: nulla est ēt necessi/
tas auferendi a potẽtia ꝑfectã rõnẽ cãlitatis: vt attribua/
tur partialis cãlitas potẽtie. g̃ nõ est aliqua cãlitas hitui
attribuẽda. Assumptū ꝑ3: qꝛ ille quatuor cõditiones/que
habitui attribuunt̃. vꝫ. q est quo hñs facilr̃ opat̃/delecta
biliter/ꝑmpte/ꝛ expedite: saluant̃ ꝑꝑ solã iclinationem
habit⁹/quã tribuit potẽtie vt receptiua est opõnis: dele/
ctatio qdẽ est ꝑꝑ cõditionẽ recipientis/cui ɔuenit opatio
recepta: ꝛ obm circa qd̃ est opõ: nunq̃ enĩ delectatio est
in factione/que p̄cise est factio: sꝫ qꝛ actio est in agẽte/pōt
esse actio delectabilis ꝑpter ɔuenientiã agentis ad obie/
ctū. hanc aūt cõuenientiã pōt tribuere habitus/ex hoc q
inclinat ad actionẽ ꝛ obiectum. ergo ꝛ delectabilitas nõ
includit rationem principij actiui: sed tm̃ conuenientiam

principij passiui ad actionē τ obm:τ h ad actionez: q̄ est de gñe q̄litatis:non q̄ est de gñe actiōis:de qua differētia

q.finali vide in.4.di.13.τ in quol.q.13.

actionū dictū est.ñ.di.3. Et q̄dā est actio q̄ est q̄litas: τ illa ꝯuenit potētie habituate,q̄ per habitū inclinat ad talē actū τ ad obm terminans talē opationem:nō habituate autem non sic ꝯuenit:nec talis forma nec tale obiectum. ¶ Simil'r quo ad ꝯditionē secūdā:difficultas in opōne accidit ex hoc,ꝙ receptiuū opationis nō est dispositū ad recipiendū,τ nō solū ex defectu virtutis actiue.ḡ si receptiuū sit dispositū erit facilitas in agēdo,inquantū agens agit circa tale passum. ¶ Silr de expeditiōe,τ prompti-

N

tudine:nā īpeditio τ tardatio agentis in agendo pōt esse ꝓpter indispōnez ipsius passi potissime,qm̄ idē est agēs τ patiens vel recipiens:ita ꝙ ipm non operabit̄ prōpte: q: est indispositū ad operandū:hec ēt indispositio nō est ad agendū actione de gñe actionis:sed ad hn̄dū actionē de gñe q̄litatis. Nihil enī dī formal'r operari inquātū elicit operationē:s3 inquātū recipit eā in se. ¶ Qual'r autē oīa alia habitui attributa saluant̄ attribuēdo totā actionē potētie τ nullā habitui,patebit soluēdo arg̃ta ad p̄ncipale. Sic igit̄ p3.qual'r duab⁹ p̄mis vijs de habitu tanq̄ incōuenientibus derelictis,due vltime tanq̄ ꝓbabiles pūt sustineri.s.3ª τ 4ª,attribuēdo fm tertiā viā aliquā cālitatē habitui,nō solū rōnē p̄ncipij passiui. Vel fm quartā,negādo ab habitu rōnem actiui:τ ꝙ sit tanq̄ forma inclinans ad aliquā formam vlteriorē recipiendā:s3 nō sit rō recipiendi respectu eius:sicut grauitas inclinat deorsum: s3 non sit rō receptiua eius qd̄ est eē deorsū:sed corpus inquantū est receptiuū alicuius vbi. ¶ Argumenta que sunt ꝯtra istas duas vias vltimas:q2 vtraq3 pōt ꝓbabil'r sustineri postea soluentur fm alterutrā istarum.

De tenendo de actu quo ad sbam act⁹ siue quo ad gradū intrinsecū.3° quantū ad māz istā. Restat ingrere vlterius de bonitate accñtali actus,qualis est bonitas moralis:τ de habitu morali. ¶ Utrū habitus moralis inquātū virtus sit aliquo mō p̄n̄m actiuū respectu bonitatis in actu. Et sic vi:q2 p

Cap.5.

Arist.2° ethi̅. virtus est que hn̄tē perficit,τ opus eius bonū reddit. Et nō reddit bonū illō in rōne p̄ncipij passiui: q2 nō est rō recipiēdi.ḡ in rōne p̄ncipij actiui. ¶ P. Uir-

T.c.18.5. thopi.

tus est dispō pfecti ad optimū.ex.7.phẏ. nō ē aūt dispō passiua:q2 vt prius nō est rō recipiēdi.ḡ actiua. ¶ Confirmat̄ rō:q2 sic se h3 optimū ad optimū:sicut bonuz ad bonū:sed cū optima rō sit p̄ncipij actiui.ḡ fm istaz rōnē

2.ethico.

v̄tus pficit potētiā:τ ita ad agendū. ¶ P. Uirtus est moderatrix passionū.nō moderat̄ aūt per rōnē p̄ncipij passiui:q2 obm exquo est cā nālis causat actū fm vltimum potentie sue.ergo quantū pōt,si nō impediat̄ per aliqd

D.1.sic sūme

ꝯ agens.igit̄ agens īpediendo obm sic siue sic agere:in reprimendo passionē moderat̄ eam p rationem principij

Cap.4.

actiui. ¶ P.4° sic.dicit Phs secūdo ethi̅.ꝙ nō hn̄s iustitiā τ si possit opari iusta:nō tn̄ iuste:τ ita de alijs actibus.bonitas aūt moralis requirit operari iuste vel fortiter:τ sic de alijs.ergo virtus est tale principiuz actus inquantū bonus:q2 sine ea nō posset esse actus bonus.

¶ Itē cāto pfectior est v̄tus respectu act⁹ sui q̄ ars respectu sui,q̄to v̄tus est melior arte:sed oīs ars est cā vel p̄n̄m motus,respectu opōnis,fm Cōmē.1.ethi̅. cōmē.10.in fine. ¶ Itē pbat.4.c.ex intētione per multas rōnes:τ h de habitu liberalitatis ꝙ magis cōsistit in bona actione τ datione q̄ bona passione τ receptione.

Sed oppositum huius arguit̄ p hoc ꝙ bonitas moralis in actu non dicit

3.ethi.c.3.

nisi relationē:q2 actum esse circūstantionatū debitis circunstantijs nō est aliqd absolutū in actu:sed tn̄ cōparatio debita actus ad illa:qbus d3 ꝯuenire.ḡ illud nō h3 aliqd p̄n̄m actiuū ꝓpriū:sicut nec aliqs respect⁹. ¶ P. Si habitus inquantū virtus esset p̄n̄m actiuum bonitatis moralis in actu,cū habitus nō sit virtus nisi ex respectu.s.ex

2.ethi.c.6.

cōformitate eius ad prudentiā.est enī habitus electiuus medij:vt determinatur a recta rōne.ḡ aliqua rō relatiua in habitu esset rō principij actiui:qd̄ est impossibile.

O

Quantum ad istum articulū dici pōt ꝙ sicut pulchritudo nō est aliqua q̄litas absoluta in corpe pulchro:sed est aggregatio oium ꝯuenientium

Auer.7.phẏsico.c.18.

tali corpi.puta magnitudinis figure,τ coloris:τ aggregatio oium respectuū qui sunt istoꝝ ad corp⁹ τ ad se inuicē. Ita bonitas moralis actus est q̄si quidā decor illius act⁹ includēs aggregationē debite ꝓportionis ad oia:ad que d3 actus ꝓportionari.puta ad potētiā:ad obm:ad tp̄s:ad finē:ad locū:ad modū:τ h spāl'r vt ista dicant̄ a recta rōne debere ꝯuenire actui. Ita ꝙ pro oībus possumus dicere ꝙ ꝯuenientia actus ad rōnē rectā est qua posita actus est bon⁹:qua nō posita qbuscūq3 alijs ꝯueniat nō est bonus:q2 quātūcūq3 actus sit circa obm qualecūq3:si nō sit fm rōnem rectam in operante:puta si ille nō hēat rectā rōnem in operādo:nō est bonus actus:p̄ncipal'r igit̄ cōformitas actus ad rōnem rectā plene dictantē de circunstantijs oībus d̄bitis illius act⁹ est bonitas moralis act⁹:

P

h aūt bonitas nullū h3 p̄n̄m propriū actiuuz,sicut nec aliquis respectus:maxime cū ille respectus ꝯsequat̄ extrema posita ex nā extremoꝝ:impossibile enim est actū aliquē poni in esse τ rōnem rectā in esse,quin ex natura extremoꝝ ꝯsequat̄ in actu talis cōformitas ad rōnē rectā:relō āt ꝯñs extrema ne cā nō h3 cāz ꝓpriā aliā ab extremis. ¶ Quantū igit̄ ad istā cōditionē actus accñtalez q̄ est bonitas moralis,nō op3 aliquē habitū habere aliquā rōnem ꝓprij p̄ncipij actiui:nisi inquātū h3 rōnem p̄ncipij actiui respectu sube act⁹,qui actus nat⁹ est ꝯuenire cōpleto dictamini prudētie. Et ad illū actū in se īclinat habitus aliqs ex nā habit⁹. Et ex h ex ꝯñti inclinat ad actū qui sit ꝯformis recte rōni:si recta ratio insit operāti. Sicut aūt dictū est de bonitate morali actus. Ita ꝓportionabil'r dicendū est de habitu ꝙ virtus moralis nō addit su-

Q

per subam habitus,vt est forma de gñe q̄litatis,nisi conformitatē habitualē ad rōnem rectā. Idem enī habitus in nā g generat̄ ex actib⁹ abstinētie eliciētis,cū rōne erronea in eliciēte manēs post,cū rōne recta eēt post virtus abstinētie:τ prius nō fuit habitus virtutis,q̄diu nō fuit rō recta abstinēdi.nec tn̄ aliqd mutatū est circa istū habitū in se:sed tn̄ nunc cōiungit̄ prudētie:prius non.

¶ Non dico cōiungi in eodē subto:sed cum hoc cōiungi sibi,vt regule τ cāe p̄ori cui iste habitus subordinatur inquantū motiuus. Et ista subordinatio vel cōformatio est essentialis rō virtutis. Et forma absoluta vt precise motiua sub tali respectu,est p̄cise actiua ad actum habentem consimilem respectum:q2 qd̄ cōuenit regulato τ regule: τ sic habitus,vt virtus,est precise motiuus ad actum rectū moral'r,qui vt absolute talis forma est absolute actiuus ad actū talem in substantia nec ibi habet rationem cause subordinate respectu prudentie.

¶ Cōiungi igit̄ prudentie attribuit habitui,vt est forma de genere qualitatis,esse v̄tutē:qm̄ iste habitus ex nā sua natus est esse conformis prudentie. Et ita nihil aliud in entitate absoluta dicit habitus qui est virtus moralis ab illo,qui est talis in natura,τ non virtus,si sit sine prudentia:τ per ꝯñs nullam aliam causalitatē pōt habere,vt est virtus q̄ vt est talis q̄lis nālis:nisi ꝙ vt ꝯiungit̄ prudētie natus est eē cā 2ª q̄si directa a prudētia respcū effect⁹

cõis ambo$\not{z}$:vt aũt est sine prudẽtia,nõ põt esse cã 2ª respectu eius:sic visus in frenetico nõ põt eẽ poª libera p participationẽ:qꝛ ille nõ põt hẽre visũ voluntatis,q̃ est libera p centiã. In sano aũt visus hꝫ vsum potẽtie libere per participationẽ:ꝛ est cã q̃si 2ª respectu voluntatis. Sed adhuc qñ est cã 2ª respectu prudentie cãlitatẽ ppriã,cõuenientẽ sibi in suo ordine cãndi hꝫ pcise ex h,q est talis forã vel q̃litas in nã:nõ aũt per respectũ cõformitatis vel cõiunctionis ad prudẽtiã:sꝫ nec vt cã 2ª põt aliquã cãlitatẽ habere respectu act⁹,nisi rõne nãe absolute in ipso:ꝛ nõ ex tali cõiunctione prudentie:qꝛ lꝫ cã 2ª cõiuncta prime aliter agat q̃ sine ea:nõ tñ hꝫ virtutem ppriã actiuam ex cõiunctione tali:sꝫ ex nã sua absoluta.ergo nec ex parte actus inquantũ est bonus moraliter:nec ex pte habitus inquantũ est virtus moralis:põt inueniri rõ spãlis,fm quã virtus,vt virtus,sit pn^m actus:vt bonus moralr:nisi ista que est ex pte habit⁹ ꝛ act⁹ quãtũ ad nãm eorum.

¶ Iste respectus aptitudinalis sequit ex nã extremo$\not{z}$:sed actualis nõ. Est enim iste habitus ex spe sua subordinabilis in agendo prudẽtie.nõ aũt subordinatus in agendo ex nã ipso$\not{z}$,etiã simul existentiũ in eodẽ:qñ eni appetit fm istũ habitũ:ꝛ nõ ex dictamine prudentie:si hoc est potẽtie nõ subordinat:nec act⁹ est bon⁹ moralr. ¶ Cõtra semp vtit isto,vt virtus:qꝛ vt subordinabilis.nõ eni est vtus pcise vt actu subordinat⁹ in agendo:qꝛ tũc nihil agẽs nullã hẽret vtutẽ. ¶ Itẽ ois respectus qui nõ est extremo$\not{z}$ hꝫ ppriã cãz q̃ h. ¶ Ad p^m vtit illo:nõ vt virtuosus:sed alr,lꝫ eo qõ est vtus:nõ tñ vt est vtus:qꝛ lꝫ ad eẽ vtutẽ sufficiat subordinalitas tñ ad vti eo vt est vtus,requirit subordinari:qꝛ h est vti subordinabili. ¶ Ad 2^m respectus in effectu est a duab⁹ causis cõiunctis in agẽdo:nec per formã vni⁹ ad se:nec alterius:sꝫ amba$\not{z}$:nõ etiã cõiuncta$\not{z}$ in subto:sed tñ cõiuncta$\not{z}$ in actualr agendo ꝛ cõiuncta$\not{z}$,ex dictamine prudẽtie,habit⁹ mouet ad appetendũ:cõiunctio igit talis isto$\not{z}$ in actualr agẽdo est bene relo in effectu,nisi qõ bene moralr h haberet a sola prudentia sine habitu alio mouente. Sed qõ bene moralr,ꝛ facilr ꝛ delectabilr sicut.2.ethi^c iuste. ¶ Sed vñ est ista cõiũctio isto$\not{z}$ in agẽdo:qꝛ est respect⁹ extrinsec⁹. ¶ Rñdeo a naturis absolutis isto$\not{z}$ est ista cõiunctio p:ꝛ 2° relo in effectu. ¶ Sꝫ qd absolutũ est ab istis:vt ille respectus causet 2°: ¶ Rñdeo a prudẽtia est actus absolut⁹ in intellectu,ꝛ ab illo actu vt cã pore ꝛ regula ꝛ ab appetitu vt regulato,est actus absolutus appetendi. Sed coniunctio causa$\not{z}$ precedit nã effectũ cõem,nihil absolutũ est a duabus causis prius q̃ sit earum cõiunctio. ¶ Difficultas cõis. vnde est actio p,nõ est vnde est cõiunctio scda in actione: Si p^m,ordine nature est absolutũ causatũ. Inde relatio eius ad vtrãqꝫ cãm,ꝛ inde econuerso vtriusqꝫ ad ipsum. Inde vnius ad aliam coniunctio.

¶ Istam ergo quintã viaꝫ de actione virtutis moralis respectu actus,vt est bonus moralr non oportet pertractare quasi aliã ab illis,que tangunt de suba habitus ꝛ substãtia act⁹. Et ita breuiter quãtũ ad totã q̃õnẽ istã opꝫ tenere vel tertiã vel quartã viã de omni habitu.

R

Tenendo tertiã viã,que videt plus attribuere habitui,põt dici sic:q sicut si esset in lapide grauitas aliq̃ que nõ esset sufficiens pn^m actiuũ respectu descensus deorsum:eẽt tñ partiale pn^m actiuũ,sicut dicet in 2° li° de grauitate sufficiente:qõ est totale pn^m actiuũ respectu descensus. Ista inq̃ grauitas diminuta cum alia potẽtia motiua pncipalr mouente ad descensuꝫ posset diminute agere:ita q potẽtia alia motiua ex eq̃li conatu agẽte descensus esset velocior:qui carẽt ab ista po^a motiua ꝛ grauitate diminuta intrinseca mouẽte q̃ ille g causaret a sola potentia motiua extrinseca cũ eq̃li conatu mouente.po^a tñ motiua extrinseca posset cũ tanto conatu mouere corpus neutrũ:cuius nulla eẽt grauitas nec leuitas:sicut illud corpus moueret,ꝛ a grauitate intrinseca ꝛ a po^a motiua extrinseca remisse agente. Ita in pposito habitus mouet potẽtiã,q̃si qõdaꝫ pondus: qui tñ ex se nõ sufficit ad eliciendũ actiue ipsam opationẽ. Sufficit aũt sola virtus potẽtie actiue sine tali põdere:sed qñ ambo cõcurrunt:ita tñ q nõ maior sit conatus ex pte potentie q̃ prius:pfectior operatio elicit q̃ posset elici ab ipsa po^a sola. Et videt pro ista via esse experiẽtia cõis,q̃ quis põt experiri se habituatũ ex eq̃li conatu posse habere pfectiorẽ operationẽ q̃ posset hẽre nõ habituatus:q̃ pfectio actus non posset attribui habitui: si esset tñ pn^m passiuum inclinans:ga saltem:vt videt:in priori instanti nãe:in quo elicitur prius q̃ recipiat in potentia esset eq̃lis rõ pncipij actiui in eliciendo:ꝛ ita eque perfecta operatio eliceretur equali conatu a potentia habituata sicut non ab habituata:quod est falsum.

Hanc viam tenẽdo ad argumẽta principalia rñdeo. ¶ Ad p^m q̃uis dicat habitum non esse formã absolutã,ppter illa verba phi.7.phy. si.tñ tenendo oẽm qualitatẽ esse formã absolutã:ꝛ cũ qualitas pme speciei nõ est minus q̃litas q̃ alterius spẽi:põt dici q aliqd cui relatio est eadẽ:põt esse pn^m actiuum,lꝫ relatio nõ sit pn^m actiuũ:nec etiã illud idem,cui relatio est eadẽ,per rõnem relõnis est pn^m actiuũ:sed per rõnẽ absoluti,cui relo est eadẽ,distinctio isto$\not{z}$.s.relõnis ꝛ essentie absolute,cui relatio est eadẽ,põt patere ex multis ẽt alijs vijs dictis supra.vbi cũ idẽtitate pfecta reali ponit nõ idẽtitas formalis. Et hoc magis patebit in 2° di.1.vbi dicet q creature ad deũ relatio est eadem essentie absolute rei create:ꝛ tñ nõ formalr eadem:pro tanto igit põt exponi phs,qui dicit habitũ eẽ ad aliqd:qꝛ p idẽtitateꝫ icludit respectũ:ꝛ tñ nõ est tñ respectus:sed est qõdam absolutũ:ꝛ ideo põt sibi cõpetere actio tanq̃ pn° agẽdi.

¶ Dubium est de respectu ad per se obiectuꝫ si est idẽticus habitui,certum est q ille respectus,vnde dicit virtus,que est ad regulã,est extrinsecus adueniẽs:vnde nõ opꝫ ppter intentionem Arist.ire ad respectũ identicum habitui. Sed sufficit q ois habitus sit ad aliqd non fm gradus diuisibiles. ¶ Cõtra:accidẽs per accidẽs non diuidit:igitur nec illud cui accidit. vnde est locus forte vna ratio de respectu extrinseco,alia de per accñs ꝛc. ¶ Addendum est igitur ad minorem phi sic. Omnis habitus est identice ad aliquid nõ fm gradus diuisibiles:ꝛ sic est maior vera.qcquid enim idẽtice est ad aliqd nõ fm gradus diuisibiles nõ põt terminare motũ:sed mutationeꝫ bene põt terminare. vñ habit⁹ nõ cõtinue gñat,vt sit motus:sed si hꝫ gradus,qlibet est indiuisibilis,ꝛ in quolibet indiuisibili respicit obiectũ,ꝛ qlibet simplici mutatione gñat que non terminat motũ in illa forma:sed forte motũ in passionibus,ꝛ finibus,ꝛ quibuscũqꝫ alijs.nam magis ꝛ minus in forma nõ sufficiunt ad motum in illa,nisi quilibet gradus sit diuisibilis,vt possit cõtinue pcedi ab vno in aliud.non enim cõponit motus ex mutationib⁹:itaqꝫ non est mediuꝫ phi ad aliquid:sed sic ad aliqd.s.q nõ est fm gradus diuisibiles:sed in quocũqꝫ gradu indiuisibilr respicit illud ad qõ est idẽtice relatiuũ ex hoc sicut ex manifestiori,sequit forte ipꝫ absolutũ,qõ sic respicit non habere gradus diuisibiles:non autem sequit hoc tanq̃ ex cã:imo absolutũ non habere gradus diuisibiles causa est eius,qõ est respectũ non esse diuisibilem:qꝛ relatio suscipit magis ꝛ minus ex fundamento,non econuerso:lꝫ quandoqꝫ econuerso possit esse cã innotescendi.

Li.1.me.

Li.3.ꝛ inde.

Li.4.10.

T.c.18.

dist.2.q.8.

q.4.c.5.

Hoc idẽ sm sic Arist.in s ne pdi qualitatis de scia.

S

Sed quid de quãtitate que non hẽt gradus:in qua tamen est motus?

Bz qd de eq̄litate ⁊ ineq̄litate cui⁹ fundamentuʒ est quantitas.

Ista aūt idiuisibilitas respectus idētici absoluto nō ꝓhibet ipm absolutū esse pn^m agendi, sicut pʒ de quacunqʒ forma actiua, si qua est indiuisibilis, hʒ respectū idēticuʒ ad deum: nō igit̄ sequit̄ non terminat motū ꝓpter relōnem indiuisibilē idēticā ad deum. ergo nō est pn^m agēdi ꝓpter illā: qꝛ relatio idētica idiuisibilis repugnat forme acquisite per motum: non autem forme actiue.

¶ Ad confirmationē rōnis posset dici q maioꝛ absolutio requirit̄ in termino motus q̄ȝ in pn^o agēdi: qꝛ nihil potest terminare motū: qd hʒ relōnem eandē sibi nō sic de pn^o actiuo.

T

¶ Uel qd magis est ad reȝ pōt dici q illa rō ꝓbi nō ɔcludit ꝓpositū, nisi diminute: ⁊ ad hn̄dū ɔ̄nem suaȝ quā intendit hēre oporteret eā alio mō ptractare, q̄ȝ verba p sonāt: circa qd nolo mō imoꝛari: vel oporteret alias rōnes ipsius declarare ad dictā ɔ̄nem ꝓbandaȝ: de hac aūt qōne: verum. s. habitus sit aliqd absolutū dicet̄ als.

In. 3. in mā de virtutibus ⁊ in q̄li. q. 13. ⁊ in. q. collationum.

¶ Ad 2^m arg^m dico q vnius actionis est vnū pn^m per se: ⁊ hoc in vno ordine pncipiandi: tn̄ pn̄t esse multa pn^a in diuerso ordine pncipiādi: quoꝝ nō sit vnitas, nisi vnitas ordinis: lȝ qn̄qȝ cum vnitate ordinis concurrat vnitas accn̄tis ⁊ subti inter hec ordinata: sȝ hoc accidit. Ita etiā in ꝓposito habitus ⁊ po^a sunt duo pn^a alterius ordinis: ⁊ vtrūqȝ in suo ordie est vnū p se: ⁊ cū ista vnitate ordinis ɔcurrit vnitas accn̄tis ⁊ subti iter hec ordinata: sed h accidit: qꝛ si ita posset ɔiungi cā p^a cū 2^a sine informatione tale vni⁹ ab altera: sicut cōiungunt̄, qn̄ informat̄ vna ab altera: eodē mō possent hēe vnitatē sufficientē ad cāndū vnū effectū. Qn̄ igit̄ dē q vnius actionis p se est vna cā actiua: concedo in vno ordine: sed in alio ordine pncipiādi hn̄ pōt esse alia ⁊ alia cā: ⁊ hoc siue hec ⁊ illa ɔstituant vnū per accn̄s siue nō: sed tn̄ vnum vnitate ordinis. Et lȝ sit ibi vnitas per accn̄s: adhuc tn̄ semꝑ saluat̄ vnitas ordinis principij ad pn^m. ¶ Per hoc apparet ad illā cōfirmationē de vnitate pncipij formalis: ɔcedo talē vnitatē in illo, qd est pn^m quo in vno ordine pncipiādi. ¶ Ad aliud dico q accn̄s hn̄ pōt esse pn^m alicuius effectus receptibilis in suo subto: sicut spēs intelligibilis est pn^m intellectionis recepte in intellu poli: ⁊ ita forma pōt eē pn^m quo respectu trāsmutationis sui subti. ¶ Ad aliud de appetitu sensitiuo dico q iste hʒ rōnē pncipij actiui aliquo mō: lȝ nō actiui libere: ⁊ h est qd Dam. intelligit q nō ducit: sȝ ducit̄. i. nō dn̄at̄ actiōi sue, qd est ducere: sȝ respectu actiōis sue determinat̄ ab agente ad certā opationē: ⁊ h est dict: q āt appetit⁹ sensitiuus: lȝ nō sit liber, sit aliquo mō actiuus: ⁊ etiā sensus dicetur als.

In. 3. vbi sup ⁊ di. 15. ⁊ li. 2. ⁊ q̄li. ⁊ super lib. de aia.

Argumenta

que facta sunt cōtra secūdā viā ponentē habitū esse pn^m actiuū intensionis in actu: que vn̄r esse ɔtra istā viā pro tanto: qꝛ ista ponit actū elicitū ab habitu ⁊ po^a agente, cū equali conatu esse intensiorē q̄ȝ elicitū a po^a sola. discurrendo p illa ostēdo q nō repugnāt huic vie. De pmo pʒ: qꝛ non pono duo distincta in actu habentia duo principia distincta, sed idem actus per se vnus habet duo principia in diuerso ordine pncipiandi. ¶ Ad 2^m ɔcedo q infertur. s. q potentia operante ex equali conatu semꝑ actus sit intensioꝛ habitu coagente q̄ȝ nō coagente. sed ex hoc nō sequit̄ illud inconueniens, qd sequit̄ ɔtra aliā viā. vȝ. q potētia ex quocunqȝ conatu agente actus sit eque intensus semꝑ. hoc ibi sequitur: qꝛ tota intensio attribuit̄ habitui: sȝ nō hic: qꝛ intensio attribuit̄ duab⁹ causis: ⁊ potētie quidē ex maiori vel minori conatu. habitui aūt semper equalr̄, quātū est de se.

V

¶ Ad 3^m ɔcedo q posset fieri volūtas in puris nālibus, que actū itensiorē eliceret q̄ȝ alia volūtas cū habitu, hoc nō est incōueniens ponendo ista duo esse pn^a ordinata: sicut esset inconueniens attribuendo totaȝ intensionem habitui: ⁊ nō potentie: per idem ad 4^m.

Ad argumenta

que facta sūt cōtra tertiā opi. que est 4^a in ordie. ¶ Ad p^m opʒ negare maioꝛē: qꝛ opʒ dicere q duo distinctaꝝ specierū possint eē sibi inuicē cause equoce partiales: lȝ nō totales. ¶ Ad ꝓbationē eius que est per eminentiā cāe equoce. ¶ Rn̄: ista ꝓbatio tenet de cā totali: ⁊ nō pono circulū in causis equocis totalibus. ¶ Ad aliā ꝓbationē dico q duo effectus cōparati ad vnā cām cōeȝ coꝝ pn̄t hēre ordinem mutuuȝ ad seinuicē in rōne cause partialis: sicut spēs intelligibilis ⁊ intelligere cōparando ad intellectū agentem ⁊ polem: qꝛ respectu intellectionis partialis cā est spēs: ⁊ posset poni intellectio esse aliqua cā spēi, pro quāto intendit eam. ¶ Ad aliud pōt dici q non opʒ oēm actū generatiuū habitus esse rōnem agendi quo: sicut habitus genitus pōt esse rō quo: quēadmodū virtus solis nō pōt esse pn^m quo, respectu omnis actus: respectu cuius forma genita a sole pōt esse pn^m quo. ¶ Cum vo dicit̄ q qcquid est cā cause ⁊c. verum est sicut remotum quo: sed nō sicut imediatū quo. ¶ Ad 3^m dico q in quantocunqȝ gradu habitus nō posset supplere totā viceȝ potentie: qꝛ ⁊ si causalitas ei⁹ sit diminuta: ⁊ cālitas potētie diminuta: tn̄ alterius rōnis est cālitas habitus q̄ȝ cālitas potentie: qꝛ ex rōne sui habitus est cā 2^a: quia. s. po^a potest vti: ⁊ ita si in infinitū augeret̄, nunq̄ȝ posset fieri pncipiū vtens: sicut virtus g̅natiua pris quātūcunqȝ augeret̄, non posset fieri virtus solis. Non igit̄ eiusdē rōnis est cālitas habitus cū causalitate potentie: vt illa intensa possit ascēdere ad istam: sed semꝑ sunt alterius rōnis: ⁊ tn̄ h cū illa causans causat actum perfectioꝛē, q̄ȝ si solum causaretur ab vna illarū. ¶ Ad vltimū: illud suppositū negabitur in materia sequenti de augmento charitatis ⁊c.

De hoc vide supra di. 3. q. 7. ⁊ 15. q. q̄li.

D. 1. 4°.

Qui vult

tenere quartā viā, que est 5^a in ordie, pōt rn̄dere ad rōnes pncipales adductas ꝓ p^a pte. ¶ Ad p^m po^a vel potens vtitur habitu: qꝛ ipse est quedā inclinatio ad operationē: nō quidē vt potētia actiua ad agere: sed vt forma prioꝛ inclinat ad formā posterioꝛem: sicut grauitas ad deoꝛsum. ¶ Ad illas ɔditiones q̄tuoꝛ diceret̄ q delectatio est ex ɔueniētia opationis ad potētiā ⁊ obiectū, circa qd est operatio: que ɔueniētia est obiecti ad potētiā inquātū recipit actionē, ⁊ nō inquantū elicit eam: qꝛ factio sola, vt factio nunq̄ȝ est delectabilis. Et ideo ꝓpter delectationē nunq̄ȝ opʒ ponere rōnē principij actiui. Similr̄ facilitatio, expeditio, ⁊ promptitudo ponuntur rōne passi: qꝛ passum pōt difficulter recipe, qn̄ nō est dispositū: ⁊ impedite, ⁊ tarde, vl̄ nō prōpte. Et rōne indispōnis passi est ibi difficultas, tarditas, ⁊ indispositio. ergo agens pōt expedite, prompte, ⁊ faciliter agere propter dispōnem passi: ⁊ habitus est talis dispositio in passo.

X

¶ Qn̄ igitur dicit̄ q nō est difficultas ad patiendū: qꝛ passum est summe dispositū. ¶ Rn̄^o q p abnegationem ɔrij est dispositū: sed nō per rōnē dispōnis cōuenientis. Exemplū ō ligno sicco ⁊ neutro: lignū quidē neutrum esset summe dispositū ad calorē priuatiue. s. per carentiā cuiuscūqȝ dispōnis opposite: ⁊ nō aūt sūme dispositū positiue per positionē dispōnis ɔueniētis, qualis est siccitas. Et si ista conuenientia esset cū sensu, lignū siccuȝ delectabiliter calefieret: nō sic lignuȝ neutrum: quia non sic ī sibi ɔuenit forma recepta. ¶ Ad aliud de iclinatiōe posset dici q inclinat sicut forma prioꝛ ad susceptionem forme posterioris: sicut grauitas iclinat ad esse deoꝛsuȝ: etiam s̄m eos, qui dicunt grauitatem respectu descensus non esse pncipium actiuum nec opʒ sic passiue inclinās esse rōnem recipiendi formam, ad quam inclinat: sicut nec grauitas est principium receptiui vbi. ¶ Ad aliud

D. 1. sud.

De hoc vide q.3.pl.in p° additiõe.3.q. lateralis subsiue.
de scientia. dico q scia per quã aĩa reducit de po° essen/
tiali ad accñtalẽ est spẽs intelligibilis ipsius obti: 𝔷 de illa
ↄcedo q ipsa est pn^m actiuũ respectu ↄsideratiõis: sȝ illa
spẽs non est habitus/de quo loqmur/qui est q̃litas dere/
Y licta ex actibus frequẽter eliciti: ista eni spẽs pcedit nã/
liter p^m actum elicitum circa obm circa qd est. Et lȝ ista
spẽs posset esse radicata in intellu: 𝔷 cum fuerit radicata
posset dici habit^o: nõ tñ est iste habitus qui gñat ex acti/
bus frequẽtibus/sicut dictũ est: iõ oĩa verba que loquũ/
tur de spe tanq̃ de habitu/nõ pcedunt ad intellm huius
q̃õnis. nec ẽt illa/que accipiunt sciam pro ista spe. Distin
ctio istoꝝ habituũ. s. habitus qui est spẽs intelligibilis/𝔷
q.10. habit^o intellũi ꝑprie dicti patebit in 2° lib. di.3. ⸿ Per
hoc apparet ad illud qd adducit de esse quo: dico q scia
stricte accipiendo pro habitu acqsito ex speculationib^o/
nõ est ꝑprie quo speculamur: sed quedã inclinatio ad fa
ciliter 𝔷 delectabilr speculandũ. illud aũt quo/vt pn^m acti
uo ex parte obti speculamur/est spẽs intelligibilis. ⸿ Ad
aliud dĩ q habitus itellectus practicus dici põt: quia in/
clinat ad praxim: nõ q illa praxis sit eius/vt pncipij acti
ui: sed q̃si terminãs inclinationẽ eius sic/aut vl ipsius po
tẽtie habituate/vl alterius potẽtie/vt pncipij actiui: sicut
electio recta practice actiue elicit a volũtate 𝔷 nõ a pru/
dẽtia/que tñ est habit^o practicus respcũ istius electiõis:
qȝ inclinat ad eam: lȝ non sit pn^m actiuũ eius.

S.1.dis. S.1.p.3.q. que tc.
Ad argumenta

talia adducta pro 5° opio. q̃ est 6° in ordine/que videntur
ondere q habit^o moralis/iquãtũ est virtus/est pn^m acti/
uum actus/inquantũ est moralis. ⸿ Rñdeo q bonitas
moralis (vt pdictũ est) est integritas oĩum cõditionũ in
actu 𝔷 circumstantiaꝝ: 𝔷 hoc pcipue vt ille cõditiones di/
ctant a recta rõne debere iesse actui simplr. q̃ est necũȝ
ad bonitatẽ actus moralis: qd eam pcedat dictamẽ com
pletũ rõnis recte: cui recto dictamini ↄformet tanq̃ mẽ
suratũ mensure: sed nõ opȝ istud dictamẽ esse ab habitu
intellectiuo aliquo mõ: puta prudẽtia: nec istũ actum cõ/
formẽ dictamini elici aliquo mõ ab habitu morali appe
Z titiuo. Simplr eni dictamẽ rectũ precedit prudentiã: qa
per ipm gñat pmus gradus prudentie: 𝔷 ita similr recta
electio precedit habitum moralẽ: qa per ipsam electionẽ
gñatur virtus moralis in p gradu. nũc igr in pmo actu re
cte dictat sine prudentia gñata: 𝔷 recte moralr eligit sine
virtute morali gñata. tñ prudentia ex p actu vel ex alijs
plurib^o rectis dictaminib^o gñata magis inclinat ad cõsi/
milia dictamina elicienda. i. ad recte ↄcludẽdũ ↄnes syl/
logismoꝝ practicoꝝ de oĩbus circũstãtijs/que debẽt eẽ
in actu eliciendo. Similr virtus moralis gñata post p^m
actum/magis inclinat ad actus eliciẽdos similes illis/ex
2.ethicorum. qbus est gñata. ⸿ Intelligendũ est aũt q illud/qd gñat
de vtute morali/est quedã q̃litas de cu^o rõne/vt est ab/
solute talis q̃litas/nõ est cõformitas ei^o ad prudentiam.
posset enim eadẽ qualitas gñari ex actibus similibus in
eadẽ spe elicitis sine prudentia: imo cum rõne erronea: si
inesset: sed ista q̃litas/que gñat ex istis actibus fm spẽȝ
nãe/nõ est virtus ex hoc q est quedã q̃litas: sed ad h ne
cessario reqritur cõformitas eius ad prudẽtiã: vel qd est
expressius ipsius coexĩtia cũ prudentia in eodẽ operan/
te. semp quidẽ siue prudẽtia insit siue nõ habitus iste est
natus esse cõformis prudẽtie/si inesset. sicut habitus ab/
stinẽdi gñatus ex actibus factis ex rõne erronea semp/
quantũ est ex se/natus est esse cõformis prudẽtie: lȝ pru/
dentia nõ insit quẽadmodũ alius habitus gñatus ex acti
bus excessiuis nõ est natus eẽ cõformis: qñ igit q̃litas g̃
nata est esse ↄformis prudẽtie coexistit cũ ea: tunc nõ so/
lũ hȝ ↄformitatẽ aptitudinalẽ sed actualẽ ad prudentiã:

qȝ ad similia iclinat vterqȝ habitus: 𝔷 actus elicitus fm in/
clinationẽ istoꝝ duoꝝ habituũ est bon^o moralr: q si eẽt
elicitus fm inclinationẽ illius solius q̃litatis/q̃ est mãlr
vtus moralis/prudentia nõ coexiste in eodẽ operãte/nec
inclinante ad actũ illũ/nõ esset actus ille bonus moralr.
⸿ Sic igit pȝ q ista q̃litas que est mãlr vtus moralis/
que p hoc hȝ cõpletiue rõnẽ vtutis moralis: qȝ coexistit
prudentie se hȝ ad prudentiã/qñ inest sicut cã 2^a ad pmã:
𝔷 h respectu eiusdẽ effectus cõis eliciendi ab eis. nũc eni
prudẽtia est q̃si cã prior/𝔷 habitus moralis est q̃si cã po/
sterior. Iste aũt due cãe sit ↄcurrẽtes ad actum eliciendũ
pñt ei tribuere bonitatẽ moralẽ: quã non posset solus ha
bitus scds sibi tribuere: si eẽt sine prudẽtia: vel sine rõne
recta. Tribuere qdẽ moralẽ bonitatẽ est tribuere cõfor/
mitatẽ ad rõnẽ rectã: 𝔷 h tribuit qualitas illa/nõ ex h q
q̃litas solũ: sed qȝ in cãndo coexistit prudẽtie sil iclinãti.
pȝ igit q ista q̃litas que est vtus/ex h q est virt^o/nõ hȝ
cãlitatẽ spãlẽ respectu bonitatis moralis in actu: sed tñ
ex hoc q est vtus hȝ coexĩtiã cũ q̃dã alia cã eiusdẽ act^o:
que cã sil ↄcurrẽs ad eliciẽdũ actũ tribuit illi actui boni/
tatẽ moralẽ: qȝ ↄformitatẽ moralẽ sibi ipsi: sed adhuc tñ
habitus iste nullã cãlitatẽ hȝ respectu actus ex ista rõne/
que est coexĩtia ei^o cũ prudẽtia: sed tñ ex rõne nãe sue:
vñ est h q̃litas. Et iõ nullomõ est ↄcedenda cãlitas aliq̃
spãlis habit^o/vñ moralis/vltra illã/que ↄcedit sibi/vnde
est iste habit^o. Et est aduertẽdũȝ q ista bonitas/vt attri/
buit prudẽtie sic iclinãti (sic dictũ est in pn^o) nõ nectio cõ/ Aa
uenit habitui prudẽtie nec solũ: sȝ actui illi qui nat^o est eẽ
actus prudẽtie/qui est dictamẽ rectũ. si eni illud inesset: sȝ
cũ tanq̃ fm mẽsurã appetit^o appetat: rect^o est act^o mora
liter. Et si illõ dictamẽ rectũ nõ iesset: tñ prudẽtia iesset/
fm quã intellectus posset recte dictare: adhuc act^o elicit^o
sine dictamine recto nõ esset pfecte bonus. Itaqȝ prudẽ/
tia qñ nõ inest/sufficit ad actũ moralẽ dictamẽ rectũ: qñ
aũt prudentia inest/ipsa non sufficit sine actu suo elicito:
𝔷 ita istam rectitudinẽ/quã tribuit prudẽtia actui morali
tribuit mediante actu proprio prudentie.

Ad illas

aũt auctes adductas pro 5° via que vidẽ/
tur sonare/q vtus vñ vtus/effectiue cau/
sat bonitatẽ moralẽ actus. p ad illã d 2° ethi. opus ei^o bo/ Bb
nũ reddit: dico q vel reddit inclinãdo: 𝔷 hoc sibi cõpetit
in eo q hec q̃litas in spe nãe: vel si hoc nõ sufficit. sic eni
iclinaret sine prudẽtia: reddit igit vñ vtus est. i. vñ coexi
stẽs prudẽtie. reddit qdẽ in suo gñe cãe: qȝ vt cã 2^a: 𝔷 hoc
vtute cãe supioris/que est prudẽtia. ⸿ Si igit teneat 3^a
via: puta de actiuitate habit^o: nũc reddit actiue: sed vt cã
pcialis 2^a. Si aũt teneat 4.ª via: tunc reddit per modũȝ
iclinationis: 𝔷 h nõ ex h solo/q ipsa inclinat: sed ex h q
ipsa vtus cũ prudẽtia vtute inclinat. ⸿ Ad aliud de mo/
derari. dico q vt^o moralis nõ moderat actiue passionẽ/
q̃si cã factã ab obto faciat eẽ minorẽ. obm enim delecta/
bile prius nãlr mouet fm vltimũ sui: sed habit^o põt face/
re obm minus ↄueniẽs potẽtie habituate q̃ potẽtie nõ ha/
bituate: sic graui discõueniẽs est sursum magis q̃ corpi
neutro: lȝ grauitas nõ eẽt pn^m actiuũ descensus. Ita potẽ
tie fm se ↄueniẽs eẽt aliqd delectabile excessiuũ. potẽtie
aũt habituate p habitũ iclinãtẽ ad act^o moderatos est dis/
cõueniẽs/vel nõ ita ↄueniẽs illud delectabile excessiuũ:
𝔷 pro tãto q̃si p repugnantiã formalẽ vel vtualẽ ad hitũ
habit^o discõueniẽs vel excedẽs moderat/ne delectabile
imoderate dlectet. Et ex h nõ seqt aliq̃ actiuitas habit^o:
sicut nec humiditas in ligno: lȝ ipsa moderet/ne ignis ita
vehemẽter calefaciat sicut corpus siccum hȝ actiuitatẽ.
⸿ Aliter põt dici q vtus moderat passionẽ nõ iã factã/
sed fiendam/p quãto iclinat potẽtiã: 𝔷 hoc cũ prudentia

toexpellit: vt fugiat imoderata delectabilia, que nata sunt
iferre delectatiões imoderatas, et nõ admittat nisi dele-
ctabilia, que nata sunt moderate delectare: et in hoc mo-
deraf nõ qdé delectationé inexpmé minuédo: sed imode
ratãqz que iesset precauédo. ¶ Ad aliõ qp sine iustitia non
põt qs opari iuste. dico qp in pᵒ actu, qñ est dictamé rectũ
gsiatiuũ prudentie, et psormat illi electio alicuiᵘ iusti, ibi
non tñ opaf istum: sed iuste opaf eligens: sed dz itelligi
qp nõ iuste sine iustitia operaf fm omnem perfectioné,
fm quam posset aliquis iuste operari: quarũ vna est de-
lectabilitas et facilitas in operando quod non competit
potentie nõ habituate sicut habituate.

Ad primã qõnez dĩ esse opi. magri qp solus spũs
scũs inexñs sine aliquo habitu medio
informãte voluntaté mouet ipsam ad actũ meritoriũ ali
ter, qz moueat aiaz ad credere et sperare: qz ad credere et
sperare mouet mediãtibus habitibᵘ fidei et spei: et ita dĩ
negasse oém charitaté creatã. ¶ Pro hac pñe põt argui
duabus vijs. pᵃ accipif ex impfectiõe forme vel habitᵘ,
vel nõ necitate ad mouendũ. Ubi arguo pᵒ sic. sicut se hz
actus nãlis ad nãlé habitũ sine acqsitũ: ita videf se hére
actus habitᵘ ifusi ad hitũ ifusũ: sz hitus acqsitus tñ faci
litat, et tribuit delectabilr opari: nõ aũt dat ipsam sbam
actus: sicut pz in. q. pcedéti. g silr ifusus tñ tribueret de-
lectabilr opari, aut saltẽ illõ tribueret si inesset: sz pctõr
iam iustificatᵘ pᵒ nõ delectabilr elicit actũ diligédi deuz. Uide. 3. ethi. c. 8.
ita enĩ videf ei difficilis resistẽtia a vitijs et pinuatio bo
noꝝ opeꝝ, sicut qñ erat in peccatis: vl nõ multo facilior,
quousqz per pugnã et victoriaz passionũ acqsierit habi-
tũ: et tũc delectabilr opaf. igif nõ est aliqs habitus infu-
sus illi iustificato: qz illo dlectabilr oparet, si icẽt. ¶ Pᵒ.
Si osideret bonũ supnãle volũtati in puris nãlibᵘ, volũ
tas illud sufficienter amabit: qz sufficiẽter hz obm ppor
tionatũ et approximatũ. g nõ reqrif aliqs habitus ifusus
ad diligendũ bonũ supnãle. Assumptũ pbaf: qz si minᵘ
bonũ ostsum voluntati nude põt diligi. g et maius bonũ.
g si ex puris nãlibus voluntas põt aliqd diligere põt di
ligere summũ bonũ, si sibi ondaf. ¶ Pᵒ. Actus ille diligẽ
Cc di, qui eẽt illius habitus supnãlis, eẽt etiaz supnãlis: et ita
crearef imediate, supnãlia enim nõ pducunf in esse per
aliquã mutatioẽ de aliquo: sed tñ per creationé si crea-
tur actus. igif nõ psupponit aliqd sue creatiõi. ¶ Pᵒ. Ha
Cap. 3. bitu pringit vti cum hñs voluerit. Cõmẽta. 3. de aĩa: sed
nõ experif qs se posse illo habitu vti cum voluerit. non
eniz cũ voluerit põt facilr, et delectabilr elicere actus fer
uẽtes amandi. sicut pz de ptẽplatiuis qui qñqz experiũf
se magnã delectationẽ hẽre: qñqz ẽt cũ eqli conatu mino-
rẽ vel nullã. ¶ Scda via accipif ex hoc qp spũsscũs suf-
ficiat mouere sine habitu: vbi arguif pᵒ sic. pᵃ cã põt p se
illud qð põt cũ zᵃ que zᵃ est tantũmõ cã agẽs: vel sic ac-
cipiaf maior: cã pᵃ põt p se qcqd pt cũ cã zᵃ, que nõ est
de essentia rei: hoc addo pp mãm et formã in cõposito, et
deus non posset cõpositũ sine ptibus intrinsecis cõponẽ
tibus causare: sed habitᵘ, si inẽẽt nõ hẽret cãlitatẽ necẽiaz
respectu actus, nisi aliquo mõ cãe agẽtis: saltẽ pz qp non
formalis, nec mãlis de qua, igif cãlitas eius erit extrinse
Pᵒ phy. t. cõ. 41. et 50. ca. igif qcqd põt. s. s. cũ habitu cãre in actu: h põt sine ha-
bitu, pluralitas sine necessitate nõ videf ponẽda: qz sup-
fluit. ¶ Pᵒ. Uolũtati bñti habitũ ad hoc qp agat fm illũ
ops. s. s. cooperari: aliogn nõ esset cã pᵃ in oĩ actiõe crea-
ture: nõ aũt coopaf: qz voluntas hz istũ habitũ: qz tũc. s. s.
nõ esset cã pᵃ: sed qsi cã zᵃ respectu voluntatis hñtis ha-
bitũ: qz determinaref p habitũ voluntatis ad coagendũ
volũtati. g ecõuerso: qz coopaf voluntati: ideo voluntas
fm illũ habitũ opaf: sed eque põt coopari et in pᵒ instanti
nãe voluntati nõ hñti charitatẽ. g et cẽ. ¶ Pᵒ. Filius dei sic Dd
est vnitus nãe nãe, qp opabaf opa illiᵘ nãe: ita qp illi actᵘ
vere dicebanf esse filij dei, vt suppositi agentis. Et tñ ni
hil p hoc derogaf assumpte nãe: quin ipsa esset pñm suaꝝ
opationũ. g a sili spũsscũs põt aliq mõ vniri volũtati, vt
ipse agat opera voluntatis: nec per hoc derogaf nãe vo-
luntatis in aliquo, vt principij opatiui. ¶ Pᵒ. Intells est
magis passiuus qz voluntas, et minus actiuus. igif magis
indiget aliquo actuãte ad hoc qp possit in actũ suũ: sz po-
nitur posse in visioné beatã absqz oĩ forma informante
ex h solo qp eẽntia dei ẽ sibi pñs: qsi p modũ foẽ. g mul
to magis volũtas põt in oẽz actũ suũ sine forma iformã
te per hoc qp spũsscũs sit sibi qsi forma ad diligendũ.

Contra istam pñez sine sit fm intentioné magistri
sine non arguif duabus vijs. Prima acci-
pif ex iustificatione pctõris, sine ex acceptiõe diuina: et h
absqz actu elicito. Secũda ex rõne actᵘ meritorij. ¶ Ex Ezech. 18. et 33.
pᵃ via arguif sic. Pctõr añ penitẽtiã est iniustus. post pe
nitentiã est iustus. sicut scriptura cõiter vocat pctõrẽ in-
iustũ: et liberatũ a pctõ iustũ. Ex hoc arguif. iniustitia cũ
sit formalr priuatio, nõ põt auferri ab aliquo: nisi ei def
habitus oppositᵘ: qz puare puatiõez est habitũ ponere:
qz sunt imediate opposita circa aptũ natũ. 10. meta. aĩa X. c. 15. et ibi idẽ. 5. meta. t. c. 27.
est apta nata recipere iustitiã. g ille iustificatus, qui factᵘ
est d iniusto iustus, recipit habitũ oppositũ illi puationi.
si enim nihil inesset sibi formalr nunc qz pus, non magis
careret puatione nũc qz prius caruit. ¶ Pᵒ. Peccator añ
penitentiã est indignus vita eterna: post penitentiã est di
gnus: nõ est aũt dignus, nisi per aliqd formalr sibi inhe-
rẽs: cui sz regulas diuine iustitie iudicaf vita eterna red-
dẽda: et nil tale pus habuit. igif aliqd positiuũ est foialr
in isto: per qð est dignus vita eterna. ¶ Pᵒ. Deus nõ acce
ptat pctõrẽ ad vitã eternã: iustũ tñ acceptat. Quero qd
est acceptare ad vitã eternã: hoc non est velle voluntate
beneplaciti beatificare pro tũc: qz tũc beatificaret statiz.
g hoc est velle istum fm dispõnẽ, fm quã nunc hz esse di
gnũ tali pmio, quẽ prius nõ voluit esse dignũ. Ista diuer
sitas nõ põt poni (vt videf) in voluntate diuina: qz nihil
est ibi nouũ: qz imutabilis: nõ igif hoc erit nisi pp diuer-
sitatẽ a parte illius: qz illo eodẽ mõ se hñte voluntas di-
uina eodẽ mõ vult ipm se habere. ¶ Cõfirmaf ista rõ:
qz volitio diuina que est oĩno vnus actus in se, nõ hz rõ-
nẽ oppositoꝝ actuũ siue distinctoꝝ absqz oĩ distinctiõe
obiectoꝝ. hoc eniz velle diuinũ nõ est velle qðdã bene-
placiti vel nolle, nisi illa obta distinguanf. aliogn pdicto-
ria erũt vera absqz omni distinctione causante istã veri-
tatẽ. ergo cũ deus velit istum iustificatũ ad aliqd, ad qð
nõ vult peccatorẽ: ppter quã diuersitatez dĩ diligere iu- Uide ptale/ ethic. 1. et alibi sepe.
stos et odire pctõres in scriptura: seqf qp ista distinctio fz
rõnem ex parte volitionis diuine nescio requirat distin-
ctioné actualez ex parte ipsoꝝ obiectoꝝ. aliter igif se hz
iste in se, qñ dĩ dilectus a deo vel acceptus ad vitã eter-
nam, aliter qñ odiatus. ¶ Ultimo fm istam viã arguitur
sic: qz si nihil aliud est in aĩa illius post penitentiã qz añ:
non videf qp aliquo alio mõ se habeat ad deũ, nec deᵘ ad
ipm: qz nõ videf ibi esse alietas ppter mutatioẽ aliquã
ex pte dei factã. g si cõcedaf sicut videf necessariũ: qp ali
quo mõ aliter se hz ad deuz: et eõ. hoc est ppter mutatio-
nem ipsius: et ita aliqd infiet sibi foialr de nouo: nõ autẽ
infũnt ei de nouo fides et spes: qz manẽt ista in pctõre. g
charitas. ¶ Posset etiam argui fm istaz viã: qz deus of-
fensus, peccatori prius, postea penitẽti, remittit offensaz.
hoc nõ est per mutatioẽ aliquã volũtatis diuine: sicut in
me põt eẽ qñ remitto offensam. igif h est pp h qp ille cui
remittif offensa, aliter se hz in se. ¶ Sed istud argᵐ non
concludit

di.18.q.2. concludit sicut patebit in 4° di.1.q.6. vbi dicet q̄ prius nā deus remittit offensam pctōri q̄ det ei grām. Unde argumēta si qua valent fm istā viam accipienda sūt ex iusta acceptatiōe passiua ⁊ ordine siue dignitate ad vitā eternam/que pueniunt iustificato/⁊ non peccatori: sicut argutū est prius:nō aūt ex sola remissione offense/qd fz se est minus q̄ iustū esse. ℂ Ex 2ª via arguit sic. Nihil dicit formalr agere aliq̄ actione nisi pn^m illius actionis sit forma agentis. hoc accipit ex 2° de ala. vbi ex hoc q̄ aia est quo viuimus ⁊ sentimus:ᴐcludit q̄ aia est actus ⁊ forma sic agentis.igit cum opatio meritoria sit voluntatis vel bois per volūtatē operātis/sequit q̄ illud quo meritorie agit/sit forma eius:hoc aūt quo meritorie agit nō pōt esse pura nā:q2 tūc ex solis nālib^9 posset meritorie agere:qd videt error Pelagij.igit reqrit aliqd supnāle:nō fides vel spes.pz:qa manent in pctōre.ergo charitas. ℂ P. Nulla actio est in ptāte agētis nisi ipm hēat formam fm quā possit agere. Si enim per aliqd tm̄ extrinsecū coassistēs sibi qd nō est in ptāte eius possit agere:talis actio nō est in ptāte eius sicut nec coassistētia illius extrinseci est in ptāte eius:sed spm sanctū coassistere voluntati nō est in ptāte volūtatis:sicut nec vlr actio cause supioris est in ptāte cāe iferioris.igit si ex sola tali coassistentia possit agere:⁊ nō habeat in se formam qua sufficienter possit exire in actū meritoriū:sequit q̄ act^9 meritorius nō erit in ptāte eius:qd videt incōueniens. ℂ P. Si spūsscūs moueat specialr voluntatē in actionē meritoriā sequit q̄ illa motio est creatio alicuius in ipsa volūtate:⁊ respectu illi^9 volūtas nō habebit aliquā causalitatē:sed tm̄ receptionē passiuaz.igit vel illud est actus diligēdi:⁊ ita sequitur q̄ actus diligēdi nullo mō est a volūtate:vel istud est aliqd nāliter pcedēs actū diligēdi:⁊ illud voco habitū:q2 pfectio prior actu que accipit in potentia habituali videtur esse habitus. ℂ P. 4°: nō minor idētitas est pr̄is ad filiū q̄ posset eē quecūqz vnio.s.sp̄s ad voluntatē:q2 in eadē nā:sed pp̄ter illā identitatē nō dr̄ pr̄ opari aliqd filio. sicut pz fm Aug^m. 7. de trini.c.1. vel.4. q̄ pr̄ non sapit sapientia genita.ergo nec multo magis volūtas dicet aliquid operari pp̄ter vnionem spūsancti cooperātis ad ipsam.

vide.28.di.2 (margin, beside "rie agere:qd videt error Pelagij")

Ee (margin) — 4.c.5.t.24. (margin, beside "sit forma agentis")

Ad solutionē huius qōnis tria sunt videnda.p̄ si debeat poni aliquis habit^9 supernālis gratificās nām beatificabilē. 2° si simplr sit necessariū talē habitū poni ad hoc q̄ talis nā beatificet. 3° qd circa hoc senserit magr̄. ℂ Quantū ad p^m artm̄ pōt dici q̄ ex nullo actu quē experimur:nec ex suba act^9:nec ex intēsione actus:nec ex delectatione siue facilitatione in operādo neqz ex bonitate siue rectitudie morali act^9 possum^9 ᴐcludere aliquē talē habitū supnaturalē iesse:qa quocūqz istoꝝ dato posset aliqs hn̄s charitatē cognoscere certitudinalr se esse in charitate.ex hoc.s.q̄ actū illū sibi experiret inesse:vel actum sic intensum sibi inesse:vel sic delectabilr vel facilr inesse vel recte rōni cōsonum esse. ℂ Ratio aūt q̄re nō pōt cōcludi ex actu vl̄ aliqua cōditione ipsius actus talē habitū iesse est:q2 vel actus pōt ex sola po^a habere oīa pdicta ᴐcurrente rōne recta:sicut tenēdo quartā viam in pcedenti solōne positam:vel si ᴐcurret habitus aliqs pp̄ter aliquā cōditionē predictaꝝ:posset iste esse aliqs habitus acqsitus.posset enī amicitia acqsita tantā intensionē actui dare sicut causa 2ª cum potētia vt p̄ª.posset ēt tātā facilitatē ⁊ delectationē tribuere.posset ēt habitus ita ᴐsonus eē rōni recte q̄ actus elicitus nullā cōditionē euidēter apparētē haberet/ex qua necessario cōcluderet ipsum elici fm habitū supernālem. ℂ Et si dicas.subito mutat voluntas/vt intense/⁊ facilr ⁊ delectabilr opet:⁊ hoc mō ᴐsono supernāli rōni.hoc est ad dictamē fidei:⁊ nō pōt ita subito acqrere habitū amicitie ordinate cōsonū fidei.igitur hz habitū aliquē nō acquisitū/quo ad subito agendū inclinatur. ℂ Rn̄deo. volūtas pōt satis subito mouere quantū ad actus nāles/qui subsunt totalr ptāti eius: qa sicut dicit Aug. p̄ retractationū.c.22. nihil tāz est in ptāte voluntatis q̄ ipsa volūtas.igit ex tali subitatiōe non pōt cōcludi ppositū. ℂ Dico igit q̄ vltra oēs cōditiones pdictas.vz. vltra intēsionē act^9:delectationē: facilitationē in agēdo/rectitudinē siue bonitatē/⁊ cōformitatē rōni recte:siue recte fm dictamē prudētie/siue fm dictamē fidei:vltra inquā hec oīa credit eē vna cōditio in actu.vz.q̄ est acceptabilis deo/nō q̄dā cōi acceptatiōe solūmodo/quatenus acceptat oēm creaturā:vel quo ēt mō vult actū subtractū peccato/aliogn nō esset ab ipso:sed ex acceptatione spāli/que est in volūtate diuina/ordinatio huius actus ad vitam eternā/tanq̄ meriti cōdigni ad premiū/hoc mō credimus ēt nām nostrā beatificabilē iustam esse habitualr acceptā/hoc est qñ non actualr operat:adhuc tn̄ volūtas diuina eaz ordinat ad vitam eternā/tanq̄ dignā tanto bono fm dispōnē/quā hz habitualr in se/pp̄ter hanc acceptationē nāe beatificabilis habitualē:ēt qñ non opat:⁊ pp̄ter acceptationē actualē actus eliciti a tali nā:opz ponere vnū habitū supernālem:quo hn̄s formalr acceptet a deo:⁊ quo actus elicitus eius acceptet tanq̄ meritorius:sic enim non videt acceptari nā vel actus sine aliquo habitu informante:q2 sicut argutū est.non vr̄ deus aliam volitionē fz rōnem hic de obto nullo mō diuersificato:nec ēt actus/vt acceptabilis deo videret eē in ptāte agētis:nisi illō quo formalr ageret sic/esset forma ei^9. ℂ Sed dubiū est q̄liter habitus iste sit rō acceptandi nām ⁊ actum: Ratio enī acceptandi nām videt esse sicut quidā decor nāe cōplacēs voluntati diuine. Ita q̄ siue ponat habitus iste actiuus/siue nō actiuus/ex hoc solo/q̄ est talis foīa decorās ⁊ ornās aīam/pōt esse ratio acceptādi nām:sz ad actus acceptationē plus reqrit q̄ q̄ agens hēat hūc decorē spūalē/alioquin hn̄s talē habitū nō posset hēe actū indifferentē aliquē:nec peccare venialr:qd est inconueniēs.ᴐn̄a pz:q2 neutrū istoꝝ tollit istuz decorem operātis:⁊ ita vtrunqz esset acceptū/si actus acceptaret ex solo decore operātis. Opz igit dicere q̄ iste habitus pter hoc q̄ est decor spūalis ēt est inclināns ad determinatos actus:⁊ hoc siue nō actiue fm 4.^am viaz positā in solōne pcedētis qōnis:siue qd magis videt actiue fm 3^am viā. Qd pbat p̄:q2 alioquin videret q̄ sine isto posset hēri actus intēsissimus diligendi deuz:⁊ hoc tam in via q̄ in patria:⁊ ita beatitudo:q2 in illo instanti nāe/in quo elicitur actus a pn̄° actiuo/si sola volūtas esset pn̄^m actiuū/ipsa esset pn̄^m inquātū actiuū eque perfectū sine isto habitu sicut cū isto:⁊ ipsa potētia posset equali conatu agere:vt pz:ergo perfectissimus actus diligendi sine habitu tali hēri posset. ℂ 2° pbat idez:qa alioquin nō videret verū eē qd dicit Aug. de libero arbi.q̄ grā se hz ad liberū arbitriū/sicut sessor ad equuz:qa sessor actiue regit/⁊ mouet equuz:qualr vult:nec etiā illud qd dicit in epistola ad Sixtū. voluntate inquit cōcomitante non precurrente.pedissequa non domina:nō aūt esset voluntas pedissequa gratie/si ipsa gratia nullā causalitatē haberet.

Ff (margin, beside "qd circa hoc senserit magr̄")

Gg (margin, beside "tationē in agēdo")

Vide di.37. 2.c alibi. (margin, beside "mō vult actū subtractū peccato")

f. via prima 3 magistrum. (margin, beside "nem hic de obto nullo mō diuersificato")

Vide ma.di. 26.2. (margin, beside "tali hēri posset")

Etiā ad bonū faciūm. (margin, beside "te.pedissequa non domina")

Sed tunc est vlterius dubiuz de isto habitu comparato ad potētiā operantē:q̄.vz. istaꝝ dz dici p̄ª cā ⁊ q̄ 2ª: Videt eniz ex dictis q̄ grā est cā p̄ª. ℂ Sed opp^m ondit p̄:qa potētia vtit habitu:⁊ nō econuerso. ℂ Et 2° q2 actio nō esset libera/si grā esset p̄ª cā.

voluntas eni nāliter moueret: qa grā nāliter moueret: ꝛ
sicut voluntas nō libere moueret: ita nec libere ageret:
cū nō ageret nisi qꝛ mota. ¶ 3° qa vt videt voluntas se/
mel hñs grām nunꝗ̄ posset peccare: qa cā 2ª semꝑ seq/
tur motionem cause pme/nec potest moueri ad opposi/
tum illius/ad quod prima causa mouet. ¶ 4° volun/
tas est illimitatioꝛ ad actus ꝗ̄ ipse habitus. illimitatio
autem ad plures effect⁹ videtur cōpetere cause supiori.
¶ Hic pōt dici ꝙ in actu meritorio de quo est sermo.
duo ꝯsiderare opꝫ. vꝫ. illud qđ pcedit rōne meritoꝝ: ꝛ
Hb in hoc gradu icludit ꝛ intēsio actus ꝛ subā actus/ꝛ recti/
tudo moralis. vltra hoc ꝯsidero ꝛ ipsaꝫ rōne meritoꝝ/
qđ est sic esse acceptū a diuina volūtate in ordine ad p̄/
miū: vel acceptabile esse: siue dignum acceptari.
¶ Ponit ꝙ ad actū meritoriū non sufficit volūtas cuꝫ
charitate: sꝫ reqrit influētia spālis/nō forie pmanētis: sꝫ
mouētis/sicut instrm̄ hꝫ ab agēte pncipali vltra formā.
¶ Prima rō est: qꝛ forma nālis dat alicui/vt agat: qꝛ ta
lis actio est sibi ꝓportionata: igit nō dat nobis/vt aga/
mus: sed vt agamur. Ro. 8. Quecūqꝫ spū dei agunt. Et
h qꝛ talis actio est ipꝓportionata. ¶ Cōfirmat Jo. 4.
fiet in eo fons: ꝛ nō finiet. Exemplū grā est vt pōdus/nō
vt ars. Pondus nō est pn̄m operatiuū: igit est vt figura
spherica data masse plūbee. Exemplū aliđ/grā cōparat
vi actiue gñatiue matris/hanc hꝫ mater: qꝛ aiam huma/
nā hꝫ: sed diminutā ꝛ nō potētē in actū nisi moueat a vi
actiua pr̄is. ¶ 2ª rō/grā nunc nō sanat pfecte nām. acci/
pit ab Augᵘ de nā ꝛ grā. vbi dicit gñalr. sicut oculus sa
nus nō pōt videre sine lumine: sic nec ēt iusta aīa viue/
re recte sine luce spūali. ¶ Cōfirmat Ro. 7. de lege car
Ii nis. Similr gđ oremus vere scim⁹/spūs postulat. ¶ 3ª
rō/actus ꝯsiderat tripl'r. p̄: vt est a libero arbi. 2° vt ē ab
ipso gratia informato. 3° vltra hoc vt est ab ipso moto
a. s. s. Primo mō nō est dignus premio. Secundo modo
est dignus: sicut paruulus baptiçatus cōdignus: sed non
cōdignus. Joan. 4°. Fons cuius aqua nō ascendit vltra
sui pn̄m. Tertio modo est condignus.
¶ Hoc 2ᵐ membruꝫ verius esset/si actus esset cōplete
meritorius per aliqđ/qđ esset in merēte. acceptare eniꝫ
nō est in ipso: sed est actio diuina: actio aūt diuina nō vr̄
per se reqri ad meritū: qđ ēt probat: qꝛ respcū huius ac/
ceptari/vr̄ esse meritū. nam aliqs actus dignus est. aliqs
alius non: igit anteꝗ̄ intelligat acceptatus est aliqđ in
actu quo dignus sit acceptari. ḡ tunc est in ipso rō meri/
ti saltē respcū acceptationis. ¶ Cōtra. rō meriti nō ha/
bet cōplete/nisi habeat rō digni vel digne ordinabilis
ad p̄miū/qđ est beatitudo: ꝛ h digne ꝑm iustitiā cōmu/
tatiuam siue retributiuā: sed qāmqꝫ actus ex solis itrin/
secis agētis nō hꝫ hunc ordinē: tunc eniꝫ deus nō posset
ei/qui sic opatus est/nō retribuere beatitudinē. nā iniu/
ste eā sibi subtraheret. hoc aūt est falsuꝫ. ergo talis ordo
ꝑꝫ iustitiā est ex sola volūtate diuina gratuite ordināte:
ꝛ ita rō meriti cōplete erit ex ordinatione volūtatis di/
uine illius actus ad p̄miū. ¶ Et qđ adducit pro secūdo
mēbro ꝙ actio diuina nō est ď rōne meriti. ¶ Rñdeo:
relatio in actu merētis ad actionē diuinā est de rōne me
Kk riti: que relatio nō est sine actiōe diuina. ¶ Si dicas ꝙ
tunc nō est in ptāte merētis mereri: sicut nec in ptāte ei⁹
est illa actio diuina. ¶ Similr pncipalius erit dei mere
ri ꝗ̄ mei: qꝛ pncipalius in merito est ex actione diuina.
¶ Ad p̄ᵐ dico ꝙ actus qui est meritū est in ptāte mea
supposita influentia gñali/si habeo vsum liberi arbitrij
ꝛ grām: sed cōpletio in rōne meriti nō est in ptāte mea/
nisi dispositiue: tn̄ sic dispositiue ꝙ ex dispōne dīna sem
per sequit illud cōpletiuū ad agere meū. sicut semꝑ seq/
tur animatio ad organiçationē factam a cā nāli. ¶ Per
idem dico ad 2ᵐ: qa lꝫ pncipalius. i. vltimū ꝛ cōpletiuuꝫ Ll
in merito sit a deo/nō sequit tn̄: ergo deus meret: qꝛ me/
ritū est actus libere/ꝛ ꝑm inclinationē grē elicitus/acce/
ptus deo vt premiabilis beatitudine: ꝛ ita mereri est sic
agere: deus aūt nō sic agit. ¶ Cōtra. saltē pncipalius in
merito est a deo. ¶ Rñdeo. si pncipalius dicat vltimū
cōpletiuū concedat. si ꝟo dicat p̄ᵒ realitas vel pfectioꝛ
realitas negēt: qa actus est absolutū qđ/ꝛ pus nā ista ac/
ceptatione passiua/ꝛ magis ens ea. ¶ Ad illud qđ scđo
adducit pro secūdo membro ꝙ actus meret acceptari.
¶ Rñdeo. in hoc est rō meriti ꝑm qđ: qa nō est ordina
tio actus ad beatitudinē/vt ad p̄miū iuste reddendum
pro tali actu: ꝛ cōcedit ꝙ acceptatio ista passiua diuina
nō icludit in rōne meriti ꝑm qđ. sicut nō reqrit in rōne
meriti de ꝯgruo: quo attritus meret iustificari. Et qđ p̄/
dictū est: est intelligendū de acceptatione eterna/q̄ deus
ab eterno pūidens hunc actū ex talibus pncipijs elicien De hoc vide
dū voluit ipm ordinatū ad premiū/ꝛ ita actu volūtatis di. 39. huius.
sue ordināđo ipm ad premiū voluit ipsum esse meritūꝫ:
qui ꝑm se cōsideratus absqꝫ tali acceptatione diuina ꝑꝫ
strictam iustitiā nō fuisset dignus tali p̄mio ex itrinseca
bonitate: quā hēret ex suis pncipijs: qđ pꝫ semꝑ p̄miuꝫ
est maius bonū merito: ꝛ iustitia stricta non reddit me/
lius pro minus bono: iđ bene dr̄ ꝙ semꝑ deus p̄miat vl/
tra meritum condignum. vniuersaliter quidem vltra di
gnitatem actus/qui est meritum: qꝛ ꝙ ille actus sit con/
dignū meritū hoc est vltra nām ꝛ bonitatē actus intrin/
secā/ex mera gratuita acceptatione diuina. Et forte ad/
huc vltra illud ad qđ de cōi lege esset actus acceptādus/
qñqꝫ deus p̄miat ex mera liberalitate. ¶ Ulterius sic
in actu meritorio sunt duo pdicta. s. subā actus cū rectitu
dine: ꝛ rō meriti: sic habitus grē est quedā q̄litas: ꝛ pter
relōnem illam/quā hꝫ ad rōnem rectā/inquātū est habi
tus bonus formalr/hꝫ spālem relōnem ad voluntatē di/
uinā acceptantē ipm vel subm hñs ipm: habitus ille ꝑm
subam inclinat actiue ad actū ꝑm subam. Et hoc actiue/
vt cā ꝑtialis/tenendo tertiā viā in pcedēti solutione: ꝛ in
hac causalitate habitus est cā 2ª: ꝛ poª cā p̄ª. sicut dictuꝫ
est in solōne pcedenti de habitu cōiter ꝛ poª/ponēdo ha
bitum actiuū: ꝛ hoc ꝓbant rōnes nūc adducte. Sed ac/
cipiendo actū ꝑm rōnem meritoꝝ pōt dici ꝙ pncipalr
illa cōditio cōuenit actui ab habitu/ꝛ minus pncipalr a
volūtate. magis eni acceptat actus vt dignus p̄mio: qa
est elicitus a charitate/ꝗ̄ qa est a volūtate libere elicit⁹/ Uiđ illa cª
ꝗ̄uis vtrūqꝫ nec̄io requirat. ¶ Exemplum huius pōt in reportatio
poni de diuisione alicui⁹ corpis mediante cultello. ipsa nibus.
quidē diuisio absolute magis est a poª diuidēte ꝗ̄ a cul/
tello: ꝛ ideo poª motiua fortioꝛ velocius diuidit: sed tn̄
inquantū hec diuisio cōparatur ad visum sub rōne acce
ptabilis/vt cui placeat: magis attribuit cultello: qꝛ leni/
tas partiū diuisaꝝ/que placet visui magis est ex acutie
instrī/ꝗ̄ ex efficacia virtutis pncipl'r diuidētis. ¶ Silr
sonus magis est ex percussione corpis sonantis ꝗ̄ ex ꝑ/
cussionis ordine: ꝛ tn̄ vt acceptabilis auditui magis est
ex ordine ꝑcussionis ꝗ̄ est efficacia potētie ꝑcutientis: i/
mo posset esse efficacioꝛ vis percutiētis: ꝛ tn̄ oino nō ac/
ceptaret auditui: qꝛ nō eēt sonus armonic⁹. ¶ Aliđ exē
plū. ꝛ si eni pater sit causa pncipalis respectu filij: ꝛ ma/
ter minus pncipalis: tn̄ ipsa pōt esse cā principalioꝛ filij
inquantum dilecti vel diligibilis alicui. hoc est ꝙ fi/
lius magis diligat: qꝛ est matris/vt gignentis/ꝗ̄ qꝛ est
pr̄is/vt gignentis. Ita deus pōt ordinasse aliquē actum
acceptare tanꝗ̄ dignum tali premio/vel acceptabileꝫ/
vel acceptandum esse: qa ad illū actū iclinat habitus
aliquis

aliqs, vt p^m actiuu ei^o pcialem: q^o pncipali^o p h accepte/tur, vl acceptabilis sit: q^o q^r e a reliq ca pciali. Fm igit h pot exponi illd Aug. charitas est sicut sessor ad equu. Et illud etia q^o voluntas respectu gre pedissequa est, z no preuia. hoc qde veru est respectu actus, inquantu meri/torius est: sed no inquatu est iste actus in subia. Et p^m exemplu esset oino idem vel simile, si equus esset liber z sessor per modu nature esset dirigens equu ad certu ter/minu. tuc magis placere posset, z hoc alicui ordinate vo/luntati: cursus eq, ex hoc q^o est fm inclinatione nale ip/sius sessoris ad certu terminu, q ex hoc, q^o equus vi sua motiua velociter curreret. tunc et posset equus ex sua li/bertate sessore deycere: vel pter ei^o directione in termi/nu alium se mouere: z in p gdez fieret equus oino no acceptabilis: q^r non heret sessore, pter que acceptare/tur a tali volutate. In secudo lz equus talis eet accepta/bilis: no tn cursus eius acceptaret: qa non esset fm dire/ctione sessoris. Hoc mo in pposito. voluntas eni est quasi equus liber. z gra qsi sessor p modu nae inclinans ad obm per modu determinatu. Fm huius inclinatione actus voluntatis placet: alr no placeret: sicut qn est pec/catu veniale vel actus indifferes: qn aut sessor abycitur: qd sit per peccatu mortale: oino ipsa voluntas fit displi/cens. hoc et mo voluntas est pedissequa: q^r no ex se ita determinate iclinat ad terminu: pter qua inclinatione actus acceptat: sicut gra iclinat: z volutas pot illud pri/cipare a gra: q^r copetit gre magis p essentia q sibi: z in hoc ipsa erit ca scda: tn in eliciendo actu, volutas hz pri/ma rone motiuitatis q^o in causando aliqd itrinsecu actui, no sit volutas z^a ca: sed in essendo: pter qd actus acce/ptet: qd dicit respectu ei^o ad extrinsecu: satis gppe pole est pp cam pncipaliore effectus copetere illi effectui ali/qua relone ad extra min^o pncipalr q pp cam ei^o min^o pncipale: sicut pz in exeplis supra positis. hz aut z habi/tus ille, sicut z glibet alius habit^o moralis, iclinare deter/minate ad obz sine ad fine ex vtute obci, qua aliquo mo pticipat. Na sicut habitus itellectualis hz aliquo mo in se obm psens tanq sub rone obci intelligibilis. Ita habi/tus moralis hz quodamo obm in se sub rone boni dili/gibilis: z ita sicut ille hz vtute obci quodamo agere ad psentiaz obiecti: ita iste virtute obci suo mo ptenti hz in/clinare in obm. Et ex hoc apparet q^o habitus ma/gis determinate inclinat ad obm q potetia: q^r determi/natius includit obm. Et fm hoc et posset dici q^o illa caulitas pcialis, que attribuit habitui, puenit sibi ex ea p/te, qua obm di actiui respectu actionis, z non ex ea pte qua potentia dicit actiua: q^r magis habitus vim sua hz

f. in 3^a via p ger p^o dubii ibi, gpracui.

ex obiecto qd determinate includit, q ex ipsa potentia. Et si tunc arguat sicut argutu fuit in precedenti solu/tione, q^o habitus determinat z inclinat potentiam: ergo est causa prior. Responsio queratur ibi.

Additio.

Respondeo q^o veruz est inquantu actus est merito/rius: sed non inquantu actus ille est in subia. vel aliter ne/gatur pña. vide supra di. 3. q. penultima: sed forte non soluit: q^r alia via est apparens. s. 4. q. precedentis.

Aliorum.

De secundo articulo dico: q^o deus de po^a abso/luta hri potuisset acceptare natura beatificabile, acceptatioe spali predicta, existente in pu/ris nalibus. Et silr actu eius, ad que eet iclinatio ei^o me/re nalis, potuisset acceptare vt meritoriu. Sz no credit ita disposuisse, q^o nam puram vel act^o eius sic acceptet: q^r actum ex puris nalibus esse meritoriu, appropinquat errori pelagy: io verisimilius credit, q^o acceptet nam z actuz eius tanq meritoriu per habitu supnale. Sed est duplex dubitatio: vna quo aliqd in na creata posit

Mm

esse ro: quare acceptatur a voluntate diuina, vel abso/lute, vel tali mo: cu nihil in creatura sit ro actus diuini, nec in se, nec vt tedit sup tale obm. Alia: q^r circuscri/pto oi dono supernali est distinguere inter amicu z ini/micu, vt inimicus dicat in quo est peccatu non deletu: z ideo manet offensa. non inimicus dicit in quo non est offensa: sed ante collatione ois boni supernaturalis pos/set alicui inimico dimitti offensa: sic dicet in 4. di. 1. q. 6.

Vide i repor tatio di. psen/ti soluedo p/mu argu^m .3. q. addi.

Ad ista rndeo. No inimicus no est amicus: q^r aliqs codonans alteri offensam p hoc, q^o no amplius qrit vin/dicta pro offensa, no sit amplius eius inimicus: sz no p/pter hoc seqt q^o statim eum recolligat vt amicu, nec q^o respiciat euz vt inimicu pie, sed negatiue. q. s. nec vellet sibi malu vt inimico: nec bonu vt amico. qre ibi. Ad p^m pot dici q^o in hoie est aliqd qd reddit ipm acceptabi/le de lege ordinata: z illud dz acceptabile fm gd: q^r non est bonu: nisi q^r accepru. Ad z^m dici pot q^o inter ami/cu z inimicu e dare mediu. s. nec amicu nec inimicu po/sitiue. Negatiue no: qa si no hz peccatu: nec et gram: qd deus facere pot: nec est inimicus nec amicus positiue.

A. l. rnsione Vide di. 16. z. 14. 4. z. 42 di. hui^o ad h.

Additio.

Aliorum.

Quantu igitur ad istum articulu no est necuz ponere habitu supernale gratificante: loquedo de necitate respi/ciete potetia dei absoluta: pcipue cu possit dare beatitu/dine sine oi merito pcedente: lz sit necu, loquedo de ne/cessitate que respicit potetia dei ordinata: quam ordina/tione colligimus ex scriptura z ex dictis sanctoz: vbi ha/bemus q^o peccator est idign^o vita eterna: z iustus dign^o.

Quantum ad 3^m artm posset dici q^o magr no ne/gat oem habitu supnale: ipe gppe di. 37. c. illo. illd quoqz mirabile, adducit Aug. ad dardanu dicente: q^o ad teplu dei ptinent pueri sanctificati: qui no valet cognoscere deu. g de^o ihabitat paruulu: qui tn non pot habere actu elicitu circa deu. Ista inhabitatio que copetit paruulo regnato z no aly, no pot ee sine oi habi/tu supnali in ipso paruulo. nec eni pot poni pp actu: qa tale actu no hz nec here pot. nec pp nam sola: q^r no in/habitat aliu paruulu no regeneratu: cu in eo sit eade na. Silr. 26. di. libri. z. vi ponere graz creatam in aia. Itaqz pot dici q^o magr posuit vnu habitu, quo iformate aiam s. s. inhabitat: z vt inhabitas qsi pficit potentias habitib^o supnalibus: duas qde intellm z voluntate fide z spe ad credendu z sperandu, sed volutate nullo alio habitu ad amandu q isto, per que di inhabitare: q^r actus iste ama/di est ita pfectus, q^o pot attribui imediate illi habitui, q formalr inherente spussctus inhabitat tanq pfectissimo habitui: no sic prit actus crededi z speradi attribui ime/diate illi habitui p que spussctus ihabitat pp iperfectio/ne istoz actuu z pfectione illi^o habit^o, quo spussctus in/habitat mentes. iste eni dz esse ita pfectus, q^o nec in pria euacuet, qn aia erit teplu dei. tunc eni no manebut cre/dere z sperare. Et hoc mo auctes Aug. faciunt pro magi/stro: no q^o nullus sit habitus supernalis formalr gratifi/cas aiam: sed q^o no alius ab isto, per quem. s. s. inhabitat aiam: eo mo quo habit^o crededi z sperandi alius est ab habitu, quo ihabitat: z hoc patebit soluedo rones q ad/ducunt pro p^a pte. q. Scdm hoc igit no videt magr di/scordare ab alys, nisi q^r vel ponat gram aliu habitu ee a charitate: vel saltez dicat istu habitu: qui realr est gra: formalr esse in voluntate z no in essentia aie: q^r tunc no inhabitaret. s. s. per habitu vnu qsi radicale respectu fi/dei z spei: nisi p^o insint: sed ihabitaret per habitu forma/liter informante volutate, qui quoda ordine nae eet po/sterior fide z spe. Sed tenedo eunde habitu esse rea/liter charitate z gram, veru ille habitus iformat eentiaz aie p^r z sic a. s. s. inhabitante essentia aie fluant vtutes in/

Huius pnti.

1. cor. 13.

formantes potentias vel sit in voluntate formalr̄ iaz p̄suppositis fide et spe in potentijs: de hoc in 2° lib. di. 26. salte charitas non videt̄ alius habitus realiter ab isto p quem. s. s. inhabitat aiam: et ita nō sic. s. s. per habitum me Nn diatum alium ab isto, quo inhabitat, mouet ad diligere, sicut mouet ad credere et sperare.

Ad argumēta principalia. ¶ Ad p̄m dico: q arg^m Aug. sic tenet. ois diligēs p̄ximū diligit dilectionē suā formalr̄, si ꝯuertit se super illā. ois aūt diligēs dilectionē suam formalr̄ diligit spiritū sctm̄ qui est dilectio per eēntiā. ḡ ois diligēs frēm diligit spiritū sctm̄. 2^a ꝓpositio in ordine, que tn̄ erit maior in syllo disponēdo: pbat̄ sic: qr ordinate diligēs minus bonum magis dz diligere aliud mai^s bonū: pcipue qn̄ in minori nō est rō diligibilitatis, nisi a maiori bono. dilectio autē mea formalr̄ est minus bona q̄ dilectio illa bona p eēntiā, q̄ est. s. s. et p̄cise ab ista dilectiōe illa hz rōnē diligibilitatis. Istud ḡ arg^m Aug. pbat deū eē diligendū: et nō tn̄ q sit dilectio mea formalr̄: nec q nō sit in me alia dilectio formalr̄. debēt qppe itelligi duo sylli in arg^o Augu. quoꝝ vnus est iste. diligēs frēm diligit dilectionē, q̄ formalr̄ diligis. ista aūt est dilectio pticipans. ḡ diligit dilectionē pticipatā. ¶ Ulteri^s alius syllus: diligēs dilectionē participantē dz diligere dilectionē per essentiā: deus est dilectio p eēntiā: ḡ ꝛc. ¶ De 2° argu^o ei^s. vz. de dono excellentissimo dici pōt q arg^m sic tz: nullū donū creatum est excellēti^s charitate creata. ḡ charitas est pfectio simplr̄: et nō ex rōne sui includēs limitationē. ꝯña ista pbat̄: qr oi dono qd nō est pfectio simplr̄, eminētius ē aliqd i creaturis, qd forālr ē pfectio simplr̄. vlteri^s, ois pfectio simplr̄ forālr cōpetit spūiscō, ex h̄, q ipm est donū simplr̄ excellētissimū, ac p h̄ de^s: qr de^s p̄t dare seipm: et ita excellētissimū donū ei^s ē de^s. igr̄. s. s. ex h̄ q est donū excellentissimū simplr̄: est ois pfectio simplr̄: sed cū hoc stat q ista pfectio simplr̄ in nobis sit participata: et alia essentialr̄ ab ipsa psona diuina, q̄ est pfecta hac pfectiōe simplr̄. Absolute ḡ arg^ta Aug. p̄supponunt vnū veruz q deus sit formalr̄ dilectio, et formalr̄ charitas: et nō tn̄ effectiue: sicut dī spes vel patiētia mea: qr efficit patiētiaz tanq̄ nō pfectionē simplr̄: et iō nō ꝯuenientē sibi formaliter: sed charitatē efficit in aia, et dilectionē tāq̄ pfectionē simplr̄: et iō sibi formalr̄ ꝯuenientē: quēadmodū alio mō facit bonitatē, alio mō humanitatē. ex h̄ qppe q facit humanitatē: nō sequit̄ q sit formalr̄ hō: sed tn̄ cā effectiua hois: sed ex h̄ q efficit bonitatē, sequit̄ q sit formalr̄ bonitas: et rō est: qr ois pfectio simplr̄, q̄ est in cāto reducit̄ ad cām formalr̄ hntē istā pfectionē: nō sic de pfectione limitata. ¶ Sed qd faciunt iste auctes sic intellecte ad ꝓpositū magr̄i. Rñdeo: qr ille habit^s, quo inclinat̄ aia ad diligēdū meritorie, est pfectio simplr̄, intātū vt ista pfectio simplr̄ ꝯueniat formalr̄ spūiscō: sequit̄ q iste habitus possit eē imediatus hitus respectu dilectionis, que est pfectio simplr̄: et p hoc spūsscūs, vt ihabitās per istū habitū, imediati^s causat illū actū q̄ credere vel sperare: respectu quoꝝ nō pōt eē aliq̄ cā ꝓxima q̄ sit pfectio simplr̄. ¶ Sed ꝯ istā rñsionē arguo sic. vī p̄ q ꝓpositio sit falsa cui initit̄. vz. q oi pfectione nō simplr̄ in creaturis eminētior sit siue pfectior aliq̄ pfectio simplr̄. vī eni hīc instātiā de essentia supremi angeli, q̄ nō est pfectio simplr̄: et tn̄ nulla res nobilior illa videt̄ eē in tota creatura. ¶ P̄. Male vī ratio et intētio Aug. adduci ad intentionē magr̄i: qr ex p̄a rōne habet̄ q spūsscūs ē formalr̄ dilectio p essentiā. Ex 2^a habet̄ si qd valet. q spūs scūs est formalr̄ charitas p eēntiā. quō ex h̄ ifert̄, q non est in nobis aliq̄ dilectio habitualis siue charitas alia ab

Oo

isto habitu: per quez spūsscūs dī inhabitare. Iste qppe habitus, quo. s. s. inhabitat, vel nō est pfectio simplr̄ sz aliqua limitata: vel si est: nō sequit̄, qn alius habit^s ab isto posset poni ꝓximū p̄n^m eliciendi actū meū diligēdi meritorie. nam iste actus est limitatus et perfectio limitata. ¶ Aliter pōt dici de rōne Aug. ad ꝓpositū magistri. q s. s. vt inhabitans per illū habitū imediatius causat illuz actū q̄ credere vel sperare: respectu quoꝝ, nō pōt esse aliqua causa ꝓxima, que sit perfectio simplr̄. ¶ Ad aliō pz. quō charitas est bona p pticipationē ex di. 8. q. 2. vbi expositū est quō forma simplex participat causam suā.

Alio. 2. repetationum h. 3. modos exponendi magistri soluendo. 2. ar^m op. in litterali hic in 2. di. principali

Ad argumēta pro opinione q̄ imponit̄ magr̄o: q̄. vz. negat habitū supernālem gratificantē. ¶ Ad p̄m dico: q iste habit^s simplr̄ dat acceptabilr̄ opari: et ēt dat aliquā actiuitatē respectu act^s, sic aliq̄ cā 2^a respectu ei^s: sed nō dat delectabilr̄ neq3 facilr̄, que ꝯueniūt habitui acqsito, inquātū distinguit̄ ab infuso per hoc q acqrit̄ ex frequēter agere. ¶ Ad 2^m q̄uis aliqui dicant voluntatē in puris nālibus nullū actū posse hīe circa obm supernāle visum: tn̄ hoc iprobatū est di. 1. q. 4. Concedo igit̄ q posset hīe actum circa tale obm ostensum siue nude, siue per actū fidei: sed iste actus circa obm ostēsum a fide nō esset meritorius: qr nō esset s3 inclinationē illius habitus, s̄m quē solus de^s disponit acceptare actū: nec ēt in prima esset beatitudo: qr non eēt ita pfectus, sicut posset hri a tali po^a, si eēt pfecta ꝓportionaliter hitu supernāli. ¶ Et si obycias q ille act^s circa diuinā essentiā visam posset esse ita pfectus, q totalr̄ quietaret voluntatē: qr eliceret̄ s̄m totū conatum eius: et p ꝯñs eēt beatificus. Qd ēt videt̄: qr talis voluntas hēret qcqd vellet: et nihil vellet mali. h̄ aūt est esse beatū s̄m Aug^m 13. de tri. c. 5. vel. 15. ¶ Rñ: q nō solu3 illa volūtas non eēt btā: qr nō hēret qcqd vellet: eo mō q̄ dberet velle: deberet eni velle acceptabilr̄ diligere: et h̄ nō hēret: s3 ēt nō eēt beata: qr nō hēret actū ita pfectū sic cōpeteret sibi in gradu nāe sue. nulla eni po^a habituabilis pōt hīe actu3 ita pfectū sine habitu sic cū habitu: imo quāto po^a est pfectior, tanto minus pōt hīe actū ꝓportionabilē sue pfectioni, si careat oi habitu: qr ex quo est siliis ꝓportio geometrica duaꝝ potentiaꝝineq̄liū ad habitus ꝓportionaliter pfectiuos, erit aliq̄ proportio arithmetica: et ita simplr̄ mag̃ deficit potētia pfectior, si nō pficiat̄ p habitū, q̄ po^a impfectior. ¶ Qd etiam addit̄: qr hz qcqd vult. ¶ Rñ: nō tāta volitione quāta pōt ordinate appetere illud obm. pōt eni ordinate appetere hīe illd tāto actu, quantus cōpeteret sibi ex nā potentie et habitus ꝓportionalis sibi: et nō tn̄ ita perfecto actu, sicut cōpetit sibi ex puris nālibus: non āt hēt p̄mo mō: sed tn̄ 2° modo. ¶ Contra illud. videt̄ q tunc nulla voluntas eēt beata, que nō hēt charitatē maximā, cui^s eēt capax. ¶ P̄. Sicut argutū fuit in p̄cedenti solone: ex rōne qua potentia est pfecta in summo gradu potētie, pōt in supremū gradū seu in supremū actum: ita q nihil deficit sibi ex defectu habitus. ḡ voluntati in quocunq3 gradu nihil deficit in isto gradu ꝓpter defectū habit^s. ¶ Ad p̄m rñdeo q nō potest ordinate velle habere obiectū beatificū maiori actu q̄ corrñdēte meritis suis: talis nō est maximus, cuius est capax: semper tn̄ est maior illo: quē posset hīe exñs in puris nālibus. ¶ Ad 2^m dico: q voluntas infinita continet in se eminenter per idētitatez totā pfectionem habitus: et iō nullam pfectionē minorē dat actui: qr nō intelligit̄ informari habitu: sed potētia finita nō icludit per identitatem habitū ꝓportionalē sibi: et ideo pōt deficere a pfectione sibi ꝯueniente in agendo, si non pficiat̄ habitu. ¶ Ad 3^m dico: q actus iste nō creat̄: loquēdo ꝓprie

Et Tho. et Henri.

Contra. 2. vias soluendo. q. 2

Pp

do ꝓpꝛie de creatione:tñ qꝛ respectu eius cõcurrit aliq̃ a cā 2ª actiua:creatio aūt est solius agētis pmi sine cā 2ª. tum qꝛ hic p̄supponit̃ aliqđ receptiuū ipsius act⁹:puta volūtas.in creatione aūt nihil susceptiuū p̄supponit̃:qñ igit̃ dī q̄ oē supernāle creat̃/si ꝯcedat̃ de oī actu p̄ su/pernāli/nō opꝫ ꝯcedere de supnāli/qui est act⁹ secūdus: qꝛ ad ipm ꝯcurrit po ͣ creata/ꝛ in rōne actiui aliquo mō: ꝛ in rōne receptiui:tñ pōt dici supnālis rōne forme siue habit⁹ ꝯcurrētis ad ei⁹ ꝓductionē:lꝫ nō imediate creet̃. ¶ Alr̃ pōt dici q̄ act⁹ nō est ꝓpꝛe supnālis:qꝛ ꝛ si habi/tus p̄suppositus sit a cā supnāli imediate:tñ iste positus in esse est cā nālis/respectu sui act⁹:ꝛ iō actus qui ꝓduci tur p talē habitū/nō est ꝓpꝛie supnālis.ita enī nāliter ꝑt se hēc ad actū suū forma/q̃ supnāliter ꝓducit̃/sicut se hꝫ ad actū suū forā/q̃ est mere nālis:ita q̄ dīa in ꝓductio/ne formaꝝ nō cāt/nec ꝯcludit distōnē earum in cōpara/tiōne ad suos effect⁹. ¶ Ad 4ᵐ dico:q̄ in ptāte volūta/tis est nō īpedite vti isto hītu:ꝛ qñ cū eq̄li conatu opat̃ volūtas:hītus eq̄lr sibi cooperat̃:qꝛ hit⁹ ex pte sui agit p modū nāe:nec tñ semp erit eq̄lis delectatio ꝯñs actuꝫ elicitū:delectatio gppe est ab obto/qđ attingit̃ p actuꝫ:ꝛ nō tñ ab ipsa po ͣ agente circa obm.nūc aūt qñ obm nō est p̄ns in se:lꝫ in enigmate/pōt ab obto delectatio diuer simode cāri:nūc plus:nūc min⁹:lꝫ act⁹ circa ipm ꝛ eque intēsus semp eliciat̃ ex eq̄li conatu. ¶ Qđ igit̃ dī de cō tēplatiuis veꝝ est de deuotiōe/h est de delectatiōe ꝯñte actū:nō aūt de ipo actu amādi elicito g qñqꝫ est intēsioꝛ ꝛ magis meritoꝛius:lꝫ ipm seq̄t̃ minoꝛ delectatio vl̃ q̃si nulla:ꝛ qñqꝫ minorē actū ꝛ in se ꝛ in acceptatiōe diuina cōcomitat̃ maioꝛ delectatio ad alliciendūꝫ paruulos/vt auidius sequant̃ illud/cuius dulcedinē pregustarunt.

Ad primū de 2ª via ꝯcedo q̄.s.s.posset actū cā/re imediate in voluntate:ꝛ ipm tanq̄ a se creatū acceptare tanq̄ dignū vita eterna:sꝫ nec tunc iste actus eēt volūtatis/vt in ptāte ei⁹:nec credimus ipꝫ talē actū acceptare:qꝛ disposuit actū liberi arbi.ꝛ q esset in ptāte ei⁹ acceptare. ¶ Ad 2ᵐ dico:q̄.s.s.coopari igni ad calefaciendū nō est miraculū:coopari aūt aque frigi/de ad calefaciendū:si tñ sine ꝯdictione possit sibi cōpete re aliq̃ cālitas respectu calefactiōis/h eēt miraculū. Ita dico in ꝓposito q̄ spūs scūs coopari volūtati habituate ad actū eliciendū ꝺm illū habitū:h est de cōi lege:q̃ de⁹ assistit cāe scđe ad suū actū:sed ipm coopari volūtati nō habituate eēt miraculū.si tñ volūtas ipsa posset opari. Dico g̃ q̄.s.s.coopat̃ volūtati hñti charitatē:nō gdē ga hꝫ charitatē:ita q̄ charitas eius sit cā prioꝛ mouēs spūm scūm ad cooperandū:sed qꝛ.s.s.oī cause scđe gñalr coope/rat̃ ad illū actū/ad quē ꝺm formā suaꝫ ordinat̃:qūo est diligere in volūtate habituata. ¶ Cū igit̃ dicis q̄ prius operat̃.s.s.q̄ȝ voluntas hēat charitatē:falsuꝫ est:nisi intel ligat̃ de p̄oritate eminētie/sic cā supioꝛ.sꝫ gppe coopat̃ s.s.volūtati hñti charitatē ꝛ ipsa opat̃:aut si concedat̃ q̄ prius cooperet̃ spūssčūs q̄ȝ hēat charitatē/non sequit̃.g̃ eque posset coopari volūtati nō hñti charitatē:qꝛ nō ita cooperat̃ nō hñti formā ad agendū sicut hñti. ¶ Ad 3ᵐ dico:q̄ si p cōicationē idiomatū opationes humane ve/re dicant̃ de ꝟbo:tñ actus ꝓpꝛij ꝟbi in nā diua nō erāt in ptāte illius hoīs:vt ipse inquantum hō posset mereri actib⁹ illis.nō enī chās in h nobis meruit si fili⁹ dei/qui erat in carne:creauit aīas cū pāe ꝛ spūscō.Et ita ad ꝓpo situ nō merebit̃ volūtas mea.si.s.s.qūocunqꝫ ꝯiunctus ei causet in ea actū diligēdi. ¶ Ad vltᵐ dico q̄ lꝫ illud faciat difficultatē tenētib⁹ spēꝫ eē actū pᵐ respcū itell's/ p quē itell's pōt in actū 2ᵐ/sicut lignū calm calefacit ca/loꝛ:qꝛ si h eēt veꝝ/esset difficile saluare q̄ itell's nō in/formatus aliq̃ forma posset in opōnē:tñ ꝺm illā viam quā dixi di.3.hui⁹ pmi:q̄ obm siue in se siue in spē est si/cut cā pꝛialis ꝯcurrens cū intellu ad cāndū itellectionē nō facit aliquā difficultateꝫ:ga obm iꝫ se p̄sens/qūo erit in pria sufficit absqꝫ oī iformatiōe ad causandū visionē/ vel ex se solo cū intellu. ¶ Et si arguit̃ q̄ sine habitu in/formante pōt esse visio pfecta.g̃ ꝛ fruitio perfectissima. ¶ Rñ:nullus negat cōiter in gl̃ia habituꝫ luminis glo/rie in intellectu.Et iste ex pte intell's pōt poni correspō/dere charitati ex parte voluntatis. Questio. III.

q.6.ꝛ.7.

Quarto circa augmētū charitatis.Sup posito q̄ charitas possit augeri ꝺm illud Aug.ad bonifacium. ¶ Charitas meret̃ augeri vt aucta mereat̃ ꝛ pfici.Et ꝑꝫ illud Aug.6.de tri.c.7.vel.8. In rebus incoꝛ poreis idē est melius esse/qđ maius esse.aliq̃ āt charitas est melioꝛ altera:qꝛ ei corr̃idet maius p̄miūꝫ eēntiale.g̃ aliq̃ charitas est maioꝛ alia.h inq̄ȝ supposito. ¶ Quero de mō augmēti charitatis:ꝛ p̄ vtrū tota charitas p̄exñs corrumpat̃ cū noua inducit̃:ita q̄ nulla realitas eadem numero maneat in charitate maiore ꝛ mioꝛe. ¶ Qđ sic arguo:qꝛ al's ipsa forma augeret̃ subiectiue:qꝛ ipā eadē manēs transmutaret̃ de minori ad maius:h est falsum: qꝛ forma simplex subm transmutationis esse nō potest: ꝺm auctē.6.p̄ncipioꝝ.g̃ nō ꝑt charitas sic augeri. ¶ Cō tra.p̄ de gñōne.auctum opꝫ manere.ergo ꝛ in augmēto quocūqꝫ nō est corruptio preexistentis.

Et ponit̃ lib. 2.di.26.c.3. Dec.q.ponit̃ tur in repoꝛtationibus ꝛ iter addiōes hic vt infra hēs alio quodammō stilo

Boet⁹ 6 tri.

T.c.31.ꝛ.35.

Hic dicitur q̄ nihil charitatis preexñtis manet idē numero in charitate aucta:sꝫ to/tū qđ p̄fuit corrūpit̃ ꝛ aliud indiuiduū pfectius illo gñā/tur. ¶ Ad hoc ponit̃ ratio:ga termini motus sunt incō/pos's ex.5.phy.:igit̃ hui⁹ mot⁹ vel mutatiōis/q̃ charitas auget̃/termini erūt incōpos'es.ergo illud qđ est termi/nus ad quē/simplr est incōpos'e termino a quo.g̃ nō iclu dit idē numero. ¶ Cōfirmat̃ ista rō: qꝛ sicut in spēbus ponit̃ magis ꝛ minus pp ordinē essentialē spēruꝫ:ita vī ponēdū suo mō in idiuiduis eiusdē spēi:sꝫ spēs pfectioꝛ/ que dī maioꝛ/est simplr alia nā ab iperfectioꝛe:ita q̄ ni/hil idē numero nāe iferioris manet in superioꝛe:imo su/perioꝛ est pfectioꝛ iferioꝛe/qꝛ actualioꝛ/vt pꝫ in formis substantiaꝝ separataꝝ:vñ deus qui est actualissimus est simplicissim⁹.ergo in indiuiduis eiusdē speciei nihil imperfectionis idem numero manet in perfectioꝛe.

Goffre. q̃li. 7.q.7. hanc op.seqt.vo.2 burle.ꝛ alij plures.

T.c.26.ꝛ alibi.

Goffre.q̃l. 7.q.47. 8.ꝛ.10.mau.

Contra istā positionē arguit̃.6.vys:quarū p̄ª sumi tur ex p̄suppōne forme in augmento illius forme:ꝛ ꝺm istā viā arguo p̄mo sic:lꝫ nō necesse sit deū augere charitatē in illo instanti/in quo elicit̃ actus meri toꝛi⁹/quo meret̃ charitas augeri:tñ pōt tūc augere cha/ritatē:ita q̄ augmētū qđ quis meret̃ sil' tpe det̃ qñ act⁹ elicit̃. ¶ Ex hoc arguo.iste actus qui meret̃ augmentū charitatis est meritoꝛi⁹:igit̃ p̄supponit charitatē in isto instāti/in quo elicit̃:quero quā.nō istā nouā partē/q̃ ac/quirit̃:qꝛ ista sequit̃ actū sicut p̄miū meritūꝫ.g̃ p̄suppo/nit istā/que p̄existebat:ꝛ per ꝯñs nō corrūpit̃ illa in illo instanti:qꝛ si sic:tūc in illo instāti nō posset actus merito rius elici/in quo tñ gs meret̃ augmētū charitatis. ¶ Si aūt ꝓueniat quis q̄ deus nunq̄ȝ auget charitatē in instā ti:in quo habet̃ actus meritoꝛius respectu augmenti:sed sꝫ posteri⁹ duratione/p eo q̄ nō auget pp actū inquātū elicit̃ : sꝫ inq̄ȝtū est in acceptiōe diuina:ꝛ hoc mō manet post instās/in q̃ elicitur:ꝛ tūc post ipm cōfert̃ augmētū. ¶ Lꝫ ista rñsio oīno sit improbabilis/pro eo q̄ nō eua dit difficultatē in alqs.p̄mo quidē:qꝛ in virtutibus mo/ralibus ꝛ intellectualib⁹ virtus auget̃ per actū elicitum ꝛ non quādo actus ille non est:qꝛ qđ nō est/nihil causat.

ergo qñ actus ille inest: tunc est rō augendi habitū. ergo si nūc gñet nouū indiuiduū / r corrūpit indiuiduū qđ p̄fuit: sequit q̄ actus augmētatiuus habitus nō elicit ab habitu: sed a sola potentia: qđ videt incōueniēs: q2 tunc sm̄ dicta in p̄cedēti q̄ōne actus augmētatiuus habitus esset imp̄fectior / q̄z alius nō augmētatiuus habitus elicitus ab habitu. ❡ Et si ēt cōcedat ꝯclusionē q̄ actus augmentatiuus habitus acq̄siti elicit a sola po^a, q̄uis hoc videat incōueniēs: nō tñ euadet hāc difficultatē sp̄ālez. si ponat sp̄ēs intelligibilis augeri per actus itelligēdi: q2 non pōt ille actus elici a sola po^a circūscripta specie: q2

q.4.a.z. sicut patuit di.3. huius p̄mi. nō sufficit intell̄s sine sp̄e ad actū intelligēdi eliciendū. ḡ non pōt aliq̄ itellectio augere sp̄ēm: que elicit a sola po^a. illa igit intellectio augmētatiua speciei presupponit sp̄ēm: r nō illud idiuiduū: qđ gñatur. ergo indiuiduum preexistens non corrumpitur. ❡ Ōz si negeť intellectionē augere sp̄ēm intelligibilem. Ultima instātia ad ꝓpositū est ista. voluntas per actuz suū pōt remittere actū itelligēdi: qđ ꝓbat: q2 pōt totalr corrūpere intellectionē r amouere itell̄m ab hoc actu: r tñ volitio illa remissiua itellectionis presupponit nec̄io intellectionē: nō aliquā nouā que sequat ipsam volitionē. pz: igit aliquā precedentē ipsam volitionē: r per ꝯñs intellectio preexistens nō corrumpit per eam.

❡ Si nullū agēs pōt itēdere formā / quā iuenit in passo p̄fectiorē illa q̄z posset ip̄m ex se cāre in passo / tota rō z^a deficit: q2 tūc nūq̄z actus itendit habitū nisi ad tātū gradū / q̄tū posset ex se iducere: r ita illū posset iducē, si erit nouū indiuiduū / sed nihil p̄existētis maneret idē: sed q2

a.l.manifesti verum ?est q̄ act^9 vltimus eque intensus cū p̄mo intendit habitū vltra gradū inductū per p̄^m vel etiā z^m: iō p^a ꝓpositio videt negāda. ❡ Sed tūc ad dubiū. an ita sit in calore q̄ calor remissior adueniens intendit intēsiorē inuentū in passō. videt q̄ nō, sicut hic. pōt dici q̄ agēs vniuocū nō intēdit intēsiorē formā sua inuentā in passo: sed magis ecōuerso. Agens equocū intendit, q2 natū est agere in hoc / r sua forma est nobilior gradu effectus equoci: lz non posset ex se statim intātum gradum effectus equoci: ita q̄ lumen intendit in infinitum / si luminaria eiusdem sp̄ēi infinita apponant circa medium / quorum quodlibet intendit lumen in illo medio.

❡ Secūda via est ex p̄fectione illius forme / que inducit p augmētū. vbi arguo p̄ sic. In actib^9 augmētatiuis habi

Rr tus / act^9 decim^9 pōt esse imp̄fectior p̄: r tñ p istū actū decimū augeť habitus ad aliquē gradū: ad quē non potuit p̄ augeri p p̄^m vel z^m actū: qđ nō posset eē si totum p̄existēs corrūpat: q2 p̄fectio p̄mi vl' scdi act^9 in se erat maior: r p ꝯñs indiuiduū / in cuius gñationē potuit p̄mus actus: potuit esse perfectius illo indiuiduo / in qđ potuit decimus actus. ḡ q̄ p̄fectius sit illō, qđ sequit decimū q̄z p̄^m / non erit: q2 nouū indiuiduū gñat v̄tute decimi: sed q2 p̄existēti gñato per actus p̄cedentes aliqd addit: r ita manebit p̄existens. ❡ Si dicat q̄ p̄cedētes actus eliciti a charitate maneant in acceptatione diuina: lz nō in se nec in alio impresso a se vel ab eis. ❡ Non soluit argu^m in acquisitione habituū naturaliū r moraliū. ❡ P̄. Rō non soluit in agentibus nālibus. pono enī q̄ alicui calido in nouē gradibus adueniat aliqđ calidū in gradu minori: illō pōt aliquo mō intendere calidū illō nouē graduū: r per ꝯñs illō / qđ est in termino actiōis / est p̄fectius in caliditate q̄z sit ip̄m agens adueniēs r augmētans. h̄ eēt ipolē / si eēt idiuiduū nouū gñatū p actū illius calidi iā p̄sentis.

T.c.78.z inde. ❡ Probat maior per ph̄m. 8. phy^r. Uirtus extēsa maior est in maiori magnitudine. igit si a p̄n^o virtus in maiori magnitudine approximet passo magis aget, sed paruz est quo ad actionē / si sit vna cōtinua magnitudo maior / vel multe sunt eq̄les illi vni cōtiguate: igit calidum minus, extensiue cōtiguatū / magis aget quocūq3 calido a p̄n^o facto ad p̄fectiorē formā inducēdā. si igit a p̄n^o magnū calidū per se ageret / nō iduceret formā, quantā iduceret / sed si aliud paruū erit sibi additū: igit reliquū passum in po^a ad gradū inducibilē ab illo minori calido, si coegisset / igit minus adueniens reducet ad actum illuz. ❡ Rn̄: totū ꝯcedit vsq3 ad vltimā ꝯñam: sed illa negatur: q2 minus adueniens nō inuenit passū in dispositione ꝯtria q̄z possit vincere: sed ab illa vinciatur. Ideo simpliciter patiet: r si quid modicum ꝯtra agat hoc erit remittendo intensius / sed finaliter vincetur.

❡ Nec pōt euadi hoc per ordinem graduū: puta q̄ agēs pōt reducere ad gradū perfectiorē illud passum: qđ fuit sub aliquo iperfectiori gradu: qđ nō potuit in p̄n^o reducere: sicut agens pōt aiare passum qđ p̄us fuit organicū: r tñ nō organicū nō pōt reducere ad p̄fectionē tantā: r h̄ pp ordinē formaꝝ vel graduū in forma pp quē ordinē existens sub imp̄fectiori pōt statim duci ad p̄fectius: nō sic si nō esset sub illo gradu. Non valet inquā hec rn̄sio: q2 si calidū. 8. graduū intēdat calidū decē graduū: r ista intensio fiat per caloris corruptionē p̄existentis, r gñōnem noui indiuidui. igit in illo instanti in quo gñat calidū. 10. graduū genitū excedit in p̄fectione ip̄z gñans: qđ est impolē. igit nō fit sic augmentatio. ❡ 3ª via sumit r

accipit in nālibus: r in actiōe ꝯtrarij per ꝯtrariū. calidū enim A.l.in agens in frigidū anteq̄z corrūpat totaliter frigidū / remittit ip̄m. si in ista remissione gñatur indiuiduū. q̄ro a quo gñante. si non fugiat ad agens vl': que fuga est hic irronabilis: nō pōt assignari aliqđ p̄ticulare gñans hui^9 indiuidui: q2 calidū remittens frigidū non pōt per se gñare aliqđ indiuiduum frigidi. igit nec nouum remissum. Sf

❡ 4ª via sumit ex hoc q̄ ph̄s cōcedit eo mō motū in 5. physicoz. accidentibus, quo negat in subis: r per ꝯñs magis r minus T.c.9.z.10. in accidētibus: sicut requirunt ad motū, nō sic in subis. si aūt non esset augmentū in accn̄tib^9: nisi per corruptionē p̄existentis, r gñōnez noui: r tali mō pōt inueniri magis r minus in subis: igit non saluatur magis motus h̄ q̄z ibi. ❡ 5° arguit p hoc q̄ nā sub determinato gradu magis vel minus esset sp̄ēs ad indiuidua r hec erit sp̄ēs inferior contenta sub specie nāe: r ita nulla sp̄ēs nāe intēsibilis vel remissibilis erit indiuidua seu sp̄ālissima. cōsequentia p^a probat: q2 q̄cquid di per se in quid de indiuiduis: r est per se vnū: est sp̄ēs eoꝝ: nā in determinato gradu tali vel tali dicit in qd de indiuiduis: r est per se vnum: q2 tota nā sm̄ hunc gradū essentialr est eoꝝ / que h̄nt nām in tali gradu: r gradus nihil addit qđ accidat nāe. pz ḡ q̄ nā in tali gradu est sp̄ēs. pz etiā q̄ nā in tali gradu est minus cōe sp̄e nāe in se. igit erit sp̄ēs iferior in ordine nāe. ❡ 6° r vltimo arguit. q̄ si rō adducta pro pōne valeret: ꝯcluderet eodem mō de quanto molis, sicut de quanto virtutis: r ita qñ quātū molis augeret / nihil ꝓprie maneret idē: ergo in augmentatione ꝓprie dicta quātitas molis aucta nō remaneret sm̄ quantitatez p̄existentē: qđ vi incōueniēs. ❡ Respondet sm̄ istā positionē ꝯcedēdo ꝯñem: q̄ ita est nouū indiuiduū quanti molis qñ aliqd est maius: sicut aliquid intensius est aliud indiuiduū q̄litatis vel quātitatis virtualis. ❡ Sed contra hoc arguit: q2 duo videnť sequi inconuenientia. p̄mo q̄ si rarefiant sp̄ēs vini in sacramēto altaris / erit quātitas molis maior q̄z p̄us: q2 rarefactionē concomitat maior quātitas. ḡ illa q̄ntitas que fuit vini nō manet post rarefactionē: igit nec manet ibi sanguis: q2 nō teneť cōiter ibi sanguis manere / nisi q̄diu manēt accidentia, q̄ afferunt

cerunt vinum ꝯuersum. ℭ Ad aliud incõueniẽs: q2 tũc videret̃ ꝙ talis rarefactio non posset esse virtute agentis nãlis: vel ꝙ ageret agẽs nãle nõ ꝓsupposita mã aliqua vel subo. pꝫ: q2 ibi non ꝓsupponit̃ mã subalis: q2 ibi nõ est suba alterabilis: nec ẽt ꝓsupponit̃ ibi quãtitas eadeꝫ numero manẽs per te: tñ agens nãle põt (vt videt̃) sic rarefacere vel cõdensare istas spẽs: igit̃ agens nãle põt agere non presupponẽdo aliqd in sua actiõe. ℭ Ad ista incõueniẽtia rñdet̃r. ℭ Ad p^m: ꝙ q̃diu manẽt accidẽtia silia illis, que affecerũt vinũ, manet sanguis: lꝫ aũt nõ maneat eadẽ, manẽt tñ silia post rarefactionem. ℭ Ad aliud ꝯcedit̃ ꝙ virtus nãlis põt agere nullo manẽte cõi sub terminis: nõ tñ creat: q2 hic posteri^us nãli ordine seqtur prius: sita nõ est in creatione. ℭ Cõtra istas rñsiones arguit̃: q2 cũ q̃ntitas illa noua numero differat a ꝑexñte: ꝛ nõ alio mõ differat quãtitas aque a quãtitate vini nisi numero tñ: q2 nõ spẽ. pꝫ. sequit̃ ꝙ ꝓp talẽ ꝑmanẽtiam accñtiũ spẽ nõ numero nõ plus manet sanguis sub quãtitate ista noua q̃3 maneret sub quãtitate aque, si ibi eẽt: ꝑcipue cũ ista quãtitas noua non magis inclinet̃ ad afficiendũ vinũ, cuius q̃ntitas fuit p̃oꝛ q̃3 ad afficiẽdũ aquã. ℭ Cõtra aliã rñsionẽ vĩ esse incõueniens ꝙ v̓tus nãlis actiua non supponat in actione sua subm. ℭ ꝓ. Quero q̃n vnũ istoꝝ sequit̃ ad reliquũ: aut sine actione nãlis agẽtis: ꝛ hoc est manifestũ incõueniens: q2 tũc agẽs nãle frustra ageret: q2 sine eo illud ꝯñs adesset. g̃ nõ sequit̃ nisi per actionẽ nãlis agentis: sed tale agens nõ põt ponere effectũ in esse sine cã mãli, nisi posset creare qd̓ repugnat nãli agenti. ℭ ꝓ. Fm hoc posset dici: ꝙ agẽs nãle effectiue inducit animã intellectiuam: q2 ipsa naturali ordine consequitur ad organiçationem corporis: consequens habet̃ cõiter pro incõuenienti.

Goffre. vbi prius.

Ad qõnem igit̃ ꝓpter rõnes improbantes istaꝫ opionem ꝛ ꝑcipue duas vel tres primas teneo ꝯnem oppositã, ꝙ realitas illa positiua que erat in charitate minoꝛe, manet eadeꝫ realr̃ in charitate maioꝛe: q̃lr̃ aũt h̓ sit patebit in solõnib^us sequẽtiũ qõnũ.

Tt

Ad argumentũ in oppositũ dico: ꝙ nõ seq̓t̃. manet forma eadẽ in indiuiduo ꝑfecto ꝛ imꝑfecto. g̃ ipsa mutat̃ subiectiue: q2 non manet sicut mã sub forma: sed sicut natura in idiuiduo: supra quã qd̓libet indiuiduum aliqd addit. Et ratio defectus ꝯñie est: q2 illud qd̓ est subiectũ vnius indiuidui nature, est etiam subiectum alterius indiuidui: ꝛ illud ẽt est põle ꝛ mutabile ab indiuiduo in idiuiduũ: ipsa autẽ forma sicut vnius idiuidui nõ est subm: ita nec alterius: ꝛ per ꝯñs nec mutabilis de vno ad aliud.

Alia. Modo additur aliqualr̃ corpori prior posi.

Supposito charitatẽ posse augmentari: q2 Fm Aug. 6. de tri. c. 7. In his que nõ mole magna sunt hoc est maius esse, qd̓ melius esse, querit̃ de mõ augmẽtationis. Et p̃ verũ in augmentatiõe charitatis: charitas ꝑexistens corrumpat̃ cũ noua inducitur. ℭ Or sic: q2 si nõ corrũperet̃: tũc forma charitatis mutaretur de minori ad maius. hoc est falsum: quia forma simplex subiectũ transmutationis esse non põt. ℭ Contra. primo de generatione opꝫ auctũ manere. ergo ꝛ charitatem ꝑexistentem auctã per nouũ gradum charitatis sequentis opꝫ manere ꝛ nõ corrumpi.

Boe. de tri. lib^o. 1. c. 3.

T. c. 31. c. 35.

Hic dicitur ꝙ in oĩ intensione cuiuscunqꝫ forme de nouo aduenĩẽtis gradus forme ꝑcedẽs corrũpit̃ in aduẽtu alteri^us gradus sequẽtis: q2 termini motus sunt incõpossibiles. gradus iste ꝑexñs ꝛ ille de nouo adueniens in illa augmentationis mutatione foꝛe sunt termini illius mutationis. g̃ nõ sunt sil. igit̃ vna corrũpit̃ in aduẽtu alterius. g̃ ꝛc̃. ℭ Huic opioni addo duas ꝯfirmatiões. p^a sit ista. Eodẽ mõ se hñt magꝭ ꝛ minus in eadẽ spẽ: q̃uo se hñt ꝓportionabilr̃ magis ꝛ min^us in diuersis spẽbus: sed in diuersis spẽbus q̃ãto vna species est ꝑfectioꝛ alia, tãto ꝑfectius ꝯtinet eã ꝛ mõ simpliciori: ita ꝙ 2ª spẽs ꝯtẽta ab ea nõ facit additionẽ ad ipsaꝫ: igit̃ cũ simplicitas sit ꝑfectio in oĩbus formis. videt̃ ẽt ꝙ in eadeꝫ specie foꝛa simplicioꝛ sit ꝑfectioꝛ, nõ hñs gradũ vel formã ꝑexñtẽ sibi additã. ℭ Itẽ ꝯsimili mõ se hñt maius ꝛ minus in formis accñtalibus, q̃uo se hñt in formis subalibus, si in suba esset maius ꝛ minus. Sꝫ Fm oẽs ponẽtes maius ꝛ minus in forma subali suba ꝑfectioꝛ ꝛ in eadẽ spẽ est simplicioꝛ alia non faciẽs additionẽ cũ minus ꝑfecta: sꝫ ꝯtinens aliã mõ simplici, vt ponit̃ de anima christi, ꝙ nõ fuit compositioꝛ anima petri: sed simplicioꝛ: ꝛ tamen perfectioꝛ in essentia anime. igitur eodem modo de forma accidentali.

Goffre. qu. 11. 4. 3.

8. physicoꝝ.

Goffre. qu. 3. 4. 8.

Goffre. qu. 9. 4. 4.

Articulus parisiensis.

Contra istã opionẽ arguit̃ sic. supposito ꝙ põle sit deũ augere charitatẽ in illo istãti, quo elicit̃ actus meritoꝛi^us. ponat̃ igit̃ in esse ꝙ tunc augeat. quero tũc a qua charitate elicit̃ actus iste meritorius: q2 nec io ab aliq̃ charitate elicit̃: vt p̃us ostẽsum est, nõ a charitate ĩfusa de nouo, q̃ augebat charitatẽ in illo istanti, in quo fuit sub actu: q2 est ꝑmiũ talis actus: ꝛ sequit̃ aliquo ordine actũ illum meritoriũ, nec elicit̃ a charitate ꝑexistẽte: q2 Fm te illa corrumpit̃. nã in ĩfusione posterioris charitatis corrũpit̃ p̃oꝛ. igr̃ in illo istant, in quo charitas auget̃, est actus meritorius: ꝛ tñ a nulla charitate qd̓ est ĩpõle. ℭ Dices ꝙ deus nõ auget charitatẽ in illo istãti, quo elicit actũ meritorium: sed actus charitatis transit ꝛ stat in acceptatione diuina tanq̃3 qd̓dã remunerabile: ꝛ tunc deus acceptando actũ meritoriũ dat post augmẽtationẽ charitati preextñti, vt qd̓dã premiũ actus: ꝛ nõ dat simul in eodẽ istanti ꝑmiũ cũ merito. sicut non dedit angelis bonis in ꝑmo istanti nãe in quo meruerũt beatitudinẽ: sed in alio istanti nãe posteriori. ℭ Cõtra: lꝫ istud posset dici in ꝓposito de v̓tutibus ĩfusis: non tñ põt dici in augmentatiõe v̓tutũ nãlium, moraliũ, ꝛ itellectualiũ: ꝛ maxime moraliũ. Nã virtus moralis auget̃ per actus morales. sicut g̃iat̃ ex eis. 2. ethi^r. actus igit̃ qui augmẽtat ꝛ auget virtutẽ moralẽ, non auget nisi q̃n est: q̃n igit̃ auget. quero vtꝝ est ab aliq̃ v̓tute vel nõ. si sic: a qua virtute: non ꝑcedente: q2 illa corrumpit̃, nec a gradu quem nunc facit, q2 ille est posterioꝛ sicut effectus sua cã. igitur q̃n auget v̓tuteꝫ, nõ est ab aliq̃ v̓tute: sed hoc est impõle: q2 tunc nõ esset virtuosus: ꝛ tñ g̃iaret virtutẽ: qd̓ est cõtra phm̃. 2. ethi^r. ꝛ ꝯ oẽm intellm̃: q2 ex silib^us actibus similes actus g̃iantur. ℭ Et eodem mõ posset argui de habitu ĩtellectuali, duꝫ est actus speculandi, augmẽtat̃ habitus itellectualis vel speculatiuus: q2 qd̓ nõ est, nihil facit: sed ille actus nõ est ab habitu ꝑcedente: q2 tunc nõ est talis habitus: sed corrumpit̃ in illo istanti, in quo est augmentatus: nec a gradu sequẽti: q2 ille seq̓tur. igit̃ non põt dici ꝙ talis aliquo mõ augeat: q2 nullus est termin^us aliunde, ꝑ quẽ fiat augmẽtatio. ℭ Itẽ voluntas põt remittere actũ itelligendi: q2 põt oĩno per suũ velle actũ eius corrumpere, auertendo ipm̃ a ꝯsideratiõe oĩs obiecti secũdarij, ne ipsum determinate cõsideret: sed oẽm actũ voluntatis nãliter ꝑcedit actus intellꝰ. In illo igit̃ istãti in quo voluntas remittit actũ itellectus per actũ suũ imperatũ, opꝫ itellm̃ esse in actu suo non in actu intenso ꝑexistente: q2 ille actus non manet itensus: q̃n voluntas sic eum remittit. ꝑ positũ. nec in actu remisso: q2 ille nãliter sequit̃ actũ volũtatis. igit̃ si actus remissus non sit aliqd realitatis actus itensi. sequit̃ ꝙ in illo instanti in q̃ voluntas est in actu suo respectu alicui^us obiecti, ꝙ respe

a. l. de actu & itelligibili.

cum illius obti non sit nālir pus intellis in actu:τ tunc vo/
lūtas vult icognitū:qđ est impolē. ℂ 2° arguit sic. Sup/
posito φ actus secūdus vel tertius possit intēdere babi/
tū:lz nō sit pfectior nec itensior p actu. tunc arguo. si act°
posterior itendit babitū:τ tñ nō est nectō itensior nec p/
fectior actu quocūq; pcedente. nō igit gñat nouum indi
uiduū charitatis pfectius:qđ est ꝯ te. pbatio ꝯñe:qꝛ act°
gñans babitū non pōt gñare/nisi sm ꝓportionē sue vir
tūs. si igit iste actus qui est ipersectior p actu/gñat idiui/
duū charitatis τ pfectius bic. vel erit in virtute actuū p/
cedentiū:τ tūc manēt/τ nō corrumpunt. sicut ponit opi.
vel virtute ꝓpria:τ tūc effectus erit pfectior sua cā tota/
li in virtute:qđ est falsum. ℂ 3° sic. Calidū corrūpēs fri
gidū/pus remittit frigidū. cū eni sint duo mot° simul in/
tensio τ augmētatio in calore:τ remissio in friditate mo
tus. s. intensionis caloris τ remissionis friditatis:igit sm
hāc opi. gñat nouū idiuiduū fridi. Quero tūc terminū a
quo istius motus ad friditatē/nō pōt dici φ friditas ma
ior pcedēs:qꝛ illa friditas corrūpit/nec sequens gradus
friditatis remissior:qꝛ tunc effectus excederet suaȝ cām
in entitate τ pfectione:qđ nō est itelligibile sm Aug. sup
Gen. τ. 83. q. qōne. 2. ℂ Itē oē qđ mouet/dum mouetur
ptim est in termino a quo/τ ptim in termino ad queȝ. 6.
Z.c.z.r.8z phys. si igit calidū agat in fridū in toto motu fridū bȝ
aliqd de termino ad quē. s. de calido. si igit in toto motu
non remittat frigidū/anq̄ corrumpat. sequit φ ꝯtrium
in summo τ nō remissum sit cū aliquo gradu sui ꝯtrij:τ
cū non babeant iste forme latitudineȝ. sequit φ ꝯtria in/
summo pnt esse simul. remittit aūt fridū:igit sm banc
opinionē gñatur aliud suppositū friditatis:sed illud nō
gñatur ex frido pcedēte:qꝛ illud corruptū est:igit gñat
ex calido:τ ita calidū gñaret fridum:qđ est impossibile.
ℂ Itē 4° sic. Si semp corrūpit forma pcedēs:seqt φ
nō possit esse motus sm gradus forme qualitatis:qꝛ sta
tim qñ recedit a termino a quo gñat alia forma:igit tā/
tū erit motus in q̄litate sm gradus mobilis:sed h esset
falsum:qꝛ tūc esset motus cōtinuus:cuius tñ ptes nō co/
pularent ad aliquē terminū cōem:qꝛ mutatio copulās:
quero in quo est/aut est i aliquo diuisibili:aut in aliq̄ in/
diuisibili:nō in pte diuisibili:qꝛ nulla pars tota simul al/
terat:sed ps ante ptem sm istam opioneȝ:igit esset ista
mutatio in idiuisibili:τ ita pūctus fieret calidus. ℂ Itē
sequit ēt φ oē calefactibile/dū calefit/ifinitis caloribus
calefiat:qꝛ si fiat motus pcise sȝ gradus mobilis successi
ue cū infinite ptes sint in mobili/vt in calefactibili saltē
in po°:τ nulla ps mobilis in eodē gradu caloris calefie/
ret cū alia:sed alio calore τ in alio gradu:sequit φ totuȝ
fiet calidū ifinitis gradibus caloris:qđ est impossibile.
ℂ P. Rō cōz non valet:qꝛ tunc concluderet vīr de oi
augmento:τ ita in augmēto corporali terminus pcedēs
τ gradus augmētans essent icompoſſes/qđ est destruere
Goffre. quol. augmentū. ℂ Rñdet sm istā viam ꝯcedendo ꝯneȝ:φ
11.q.3. ita est nouū idiuiduū quanti molis/qñ aliqd fit maius:
sicut qñ aliqd fit itensius sm virtutē fit nouū idiuiduū
intēsionis. ℂ Sed ꝯ hoc vīr sequi duo iconueniētia. p°
φ si rarefiant spēs vini in sacramēto altaris/erit q̄titas
eius maior sm molē q̄ prius:qꝛ talē rarefactionē ꝯcomi/
tat maior quantitas:quātitas aūt que fuit vini/post rare
factionē non manet ibi:sed corrumpit sm istā opioneȝ.
igit non manet ibi sanguis post rarefactionē speciei vi/
ni:qꝛ non tenet cōiter φ sanguis ibi manet:nisi quādiu
De hoc in 4° manent accñtia τ spēs accidentiū:que afficerunt vinum
dist.10.r.12. cōuersum in sanguinē. ℂ Aliud incōueniens sequitur: qꝛ
q.5.r.6. tunc videret φ talis rarefactio nō posset esse virtute agē/
tis nālis:vel φ agens nāle ageret de nihilo/nulla mā vl
suba psupposita:qđ videt ipossibile. ꝯña pȝ:qꝛ ibi nō p/
supponit in tali rarefactione mā subalis:qꝛ suba non est
ibi alterabilis:nec psupponit etiā per te eadeȝ quātitas
numero manens añ rarefactionē:τ tñ agens nāle potest
istas spēs sic rarefacere τ ꝯdensare:τ ita agens nāle pōt
agere nihil psupponendo sue actioni. ℂ Rñdet ad ista Goffre. vbi
incōuenientia. ℂ Ad p̄m dī φ q̄diu manent accñtia si/ prius.
milia illis que afficerunt vinū/manet sanguis:lz aūt non
maneant eadem:manent tñ similia post rarefactionem.
ℂ Ad aliud ꝯcedit φ virtus nālis pōt agere/nullo ma/
nente cōi sub terminis:nō tñ creare:qꝛ bic posterius nā/
li ordine sequit prius. igit nō ē creatio. ℂ Cōtra istas Z.1. sic nō ē
rñsiones arguit:qꝛ cū q̄titas illa noua numero differat in creatione.
a pexñte/τ nō alio mō differat quātitas aque a quātita/
te vini/nisi numero tñ:qꝛ nō spe. pȝ. sequit φ ꝓpter ta/
lem pmanentiā accidentiū eoꝵdē spe nō numero:non
plus maneat sanguis sub q̄titate illa noua q̄ maneret
sub quātitate aque/si ibi pcise esset/cuȝ ista q̄titas noua
nō magis inclinet ad afficiēdū vinū:cuius quātitas fuit
pōr q̄ ad afficiendū aquā. ℂ Contra 2ᵃᵐ rñsionem. q̄ro
quō vnum istoꝝ sequit ad alterū aut sine actione agen/
tis:τ hoc est manifestū iconueniēs:qꝛ tunc agēs nāle fru
stra ageret:qꝛ sine eo illud ꝯñs esset:igit nō sequit nisi p
actionē agentis nālis:sed tale agens nō pōt ponere effe/
ctū in eē sine cā mālī:igit p dictā ꝯstitutionē in eē nō p/
bibet creatio:vel actio talis/qualis repugnat agenti nā/
li. ℂ P. sm hoc posset dici φ agēs nāle effectiue iducit
aiam itellectiuā:qꝛ ipsa nāli ordine ꝯseqt ad organiza/
tionē corpis:ꝯñs babet cōiter pro iconuenienti.

Concedo ergo ꝯnem istaꝝ rōnum:τ φ illa rea/ Eadē ꝯ°. q
litas positiua/q̄ est in charitate mino/ prius.
re/manet eadem in charitate reali maiore:nec corrum/
pitur/nisi quantum ad esse/qđ babuit prius per se τ ma/
net in alio vt pars in toto. Exemplū de materia per se/
vel forma per se/que non corrumpuntur vt sunt in toto:
sed manent perfectius in toto q̄ qñ babuerunt esse p se.
hoc pȝ in quantitate molis qñ augmentatur.

Ad rōnem illius opionis:dico φ termini mot°
per se cuiusmodi sūt pꝛiuatio τ forma
sunt incōpoſſes:sed forma remissa τ ipsa augmētata nō
sunt per se huius termini motus: qꝛ forma remissa non
est priuatio:sed positio quedā:nō tñ opȝ φ forma que p
accñs ꝯcomitat terminū a quo/per se corrūpat. ℂ Ad
p̄mā cōfirmationē:dico φ est oppositū:qꝛ ordo specieꝝ
est sm essentias τ q̄dditates:τ iō vna non ꝯtinet essentiā
τ q̄dditatē alterius:sed ordo sm gradus eiusdeȝ forme
est sm ptes mālēs:que pnt esse simul:τ forma quāto est
sub talibus pluribus gradibus forme/tāto est itensior τ
pfectior. opposito igit mō est bic τ ibi. ℂ Ad aliā cōfir/
mationē dico φ est ad oppositū:qꝛ pħs eo mō quo cōce
dit maius τ minus in accidentibus/negat in substantijs
maius τ minus. bic aūt. s. in suba nō negat sm ptes mo/
lis:īmo sic ꝯcedit ibi:igit isto mō negat maius τ minus
in accñtibus. s. sm ptes molis. negat ēt in substātijs ma/ Oppositū sen
ius τ minus sm gradus forme:igit isto mō ꝯcedit in ac sit Alber. de
cidētibus:vñ qꝛ ponit formā subalem in se idiuisibileȝ causis. 3. col.
ideo nullū gradū forme ponit cum alio/opposito mō in cō. 6z.
accñtibus:qꝛ forma accñtalis est diuisibilis sm gradus
ideo qlibet gradus cōpatitur aliū τ perficitur eo.

Ad rōnem principalem:dico φ forma non est
subiectū mutationis:sȝ se bȝ respe/
ctu diuersoꝝ graduū eius/sicut spēs ad duo idiuidua/q̄
de nouo bñt esse spe:qꝛ cū multiplicant idiuidua de no/
uo/spēs mō esse icipit in vno idiuiduo/τ ꝯmō in alio:vñ
nō est motus forme sm istos gradus:qꝛ nō sunt accidē/
tia supaddita

tia superaddita nature forme: sed sunt modi intrinseci di-
centes certum gradū quātitatis virtualis illius forme rc.
¶ Cōtra Goffre. sūt due rōnes supra, ad minus: vna q
A.Lekinus. in alteratione nulla sit mutatio ptinēs, q2 el^9 vt subiectū: alia
q2 mobile simul erit calīm multis caloribus, q2 in motu
pars remotior a mouēte nō est tam itensa ī forma cū p-
pinqua: s3 qd ponit ibi supra, hic sub vacat. nō est certū
Vide supra. q ibi supponit q.s. remissius adueniēs itendat itensius,
S[?] r quantūcūq3 fm gradū: sed magis ecōuerso, r tūc pas-
sum est 3riū, qtenus iperfectū, r ideo potēs vincere pfe-
ctius: sed vincit, iō non agit: vel sīqd reagit, magis remit
tet itensius, vt assimilet: sic nō vī instātia nisi de lumini-
bus r spēbus, forte ibi minus virtuosum, p agente, itendit
eius effectū, r tñ nō posset fm se, nisi in remissius forma
q̄3 inuenit in passo q̄ cā ibi, si calīm non sic agit. ¶ Ar^m
5^m op3 soluere in sūma gegd 3cludit: tūc maior est falsa
rōne illius ptis in qd: q2 qd abstrahit ab oi cōditione in-
T.c.10. diuiduali, et a magis, sic ab hoc cecit. tc. 8. meta^ce: vt nu-
meri magis est cōditio idiuidualis nō signata, sicut hec:
sed vaga q2 pōt eē idē gradus: l3 nō idē hoc: sed nō ecō-
uerso. nō eni pōt esse hoc idiuiduū, nisi sit huius gradus.
¶ Contra. igit gradus prius intelligit determinare nā3
q̄3 hic, r p se in illo pori aliqd accñs: r cōis differētia sibi.
¶ Rñ: cōis est: s3 non vlis: q2 idiuidualis. ¶ Cōtra sal
tē psonale per se est mediū iter spē3 spālissimā r indiui-
duū. ¶ Silr quedā spēs ponūt distingui penes gradus
forme: vt aialia penes gradus sensitiue, r angeli penes
gradus itellectiue. ¶ Rñ: spēs dicit quid spēs vel spēi
sub gradu, qd quantū virtute, quāū nō est dīa di. 8. hui^9.
4.5.t.4. ¶ Ad arg^m Goffre. Rñ^o per se terminus a quo, est pua-
tio idiuidui. ¶ Sed qs est termin^9 positiuus a q̄ nectio
regsitus. ¶ Rñ: gradus impfectus. ¶ Cōtra, manet in
termino ad quē. ¶ Rñ^o. nō manet actu distincto, sicut
fuit terminus a quo, sed manet in po^a intellis sicut pars.
¶ Cōtra illud sub oi re absoluta manet idez, respectus
non est rō termini a quo vel ad quē. Eadē videt difficul
tas de aqua diuisa r vnita, qs termin^9 a quo r ad quem:
Tt Si eni termin^9 a quo diuisionis est tota aq̄: r hec ps se-
parata: r illa est terminus ad quē, vterq3 termin^9 pfuit
idē numero fm qdcunq3 absolutū. est hic alia vis: q2 fz
hoc aque diuise cōnumerant: igit manet eadem vnitate
C numerali vtriusq3 semp cōnumerant: sed in toto manet
eadē vnitas numeralis vtriusq3, aliogn neutrū maneret
eodē mō numero: r ita nō erit 3tinuatio preexistiu3: sed
simplr gñatio r corruptio tertij ex ipsis. ¶ Qui diceret
T.c.8. pres in toto absoluto hīe eē absolutū toti^9, respectu cui^9
ppriū eē ipsax ē māle. 5. meta^ce. c. de cā māli, vt partes
totius, posset dicere q gradus por manet in toto fm ali-
qd eē absolutū, qd nō pfuit. Silr de aq̄ vnita alij aque:
S3 semp querit qs est termin^9 a quo incōpolis fm ali-
qd absolutū: illud nō assignat. ¶ Ideo breuiter rñdeo,
q terminus a quo p se est incōpolis. nō aūt ad quē, est
ille puatio. Sed termin^9 positiuus a quo nō est incōpos-
sibilis termino ad quē, nisi vt 3iungit p se termino, nisi
dicendo incōpossibilitatē, q hoc nō est hoc. i. q hoc r B
nō simul perficiūt idē, vt actus in actu distincto, sic qui-
dem duplr est por gradus incōpolis termino ad quē: q2
nunq̄3 est ille: etiā qñ est in illo, nunq̄3 est actus distinct^9
illius, cui^9 est terminus ad quē actus distinctus. ¶ Sed
istox duox modox, nisi dōo rc. primus non sufficit ad
terminos motus: q2 albedo non est dulcedo. Secundus
nō pōt ponere oppositū termini a quo, ppter aliqd ab-
solutū in ipso q2 esse actū distinctū, nihil dicit sup illum
gradū absolutū, vt manet, nisi pcisionē eius, qd est eē in
alio: vt pars in toto: r ita ponere sic terminū, est ponere

formalr sub rōne relatiōis: itaq3 teneo illud. ¶ Ad aliō
de aquis. Rñdeo, sicut pars in toto est quedā3 r in actu
termināte gnōnem: q2 diuisio nō est gñatio. non tñ est in
actu distincto, qui est act^9 cū pcisione pci^te: ita corrñdet
sibi vnitas fm primam rationē actus: r illa manet in di-
uisione etiam in r vnione. fm autē rationem actus distin A.l.vnitate
cti correspondet vnitas: que est pprie pncipium nume- tione.
ri. ¶ Ad formam. pma 3nria tenet loquēdo de vnitate.
2° modo: q2 numerus est distinctox quecūq3 pres 3tra-
rie sunt vnū numero, loquēdo stricte de numero alteri^9.
minor est falsa de vnitate numerali. 2° modo vera est
pma. nec tñ seqt ide3 habere duas vnitates numerales:
sed idē fm eē absolutū habet vnicā pprietatē, dum ma
net: fm autē esse precisum correspondet sibi vnitas cō- Vn
numerata, r sicut accidit sibi esse pcisum: ita accidit sibi
suam vnitatem esse cōnumeralem: qñ enim suū esse est
precisum, sua propria vnitas est 3numeralis: quādo vo
nō, sed est in alio eē precise vt aliqd eius: tunc sua fm se
vnitas ppria non est connumeralis: sed aliquid vnita-
tis connumeralis. Ita q illud: quod dicitur, vnitatem
esse proprie connumeralem, requirit ipsa3 esse precisa3:
quia numerus est distinctorum rc. T.hs

Quinto supposito q charitas por nō corrumpat, qñ augmētatur charitas. quero ppter aliā
op. de augmento charitatis. Utrū illud positiuū charita
tis preexistētis qd manet in augmēto sit tota essentia cha-
ritatis intense: ita q si poneret charitas itensa sine sub-
iecto, nullam realitatē haberet positiuā in se essentialr
aliam ab illa, que prefuit in charitate remissa. ¶ Et q
hoc modo realitas charitatis preexistentis sit tota es-
sentia r realitas charitatis aucte. probat pmo: q2 8. me- T.c.10.
ta^ce. forme sunt sicut numeri quo ad hoc, q sicut nume-
rus qlibet additus numero numerū variat: ita quilibet
gradus in forma additus variat spēm: ergo in eēntia hu
ius forme non pōt addi aliquid manente eadem spe.
Supponit autem q intensa est eiusdē speciei cū remis-
sa. ergo non addit ibi aliquis gradus vltra realitatē ip-
sius forme. ¶ P. 10. meta^ce. c. penul. dic phs, q differē T.c.25.
tie formales mutāt spēm. differentia graduū in essentia
forme si eēt: eēt dīa formalis. g rc. ¶ P. Porphyrius Cap. de diffe.
dicit: q differētia formalis nō recipit magis nec minus:
esse inquit vniuscuiusq3 vnū r idē est: neq3 intensionem
recipiens neq3 remissionem. ¶ P. Auctor. 6. pncipiox.
forma est simplici r inuariabili 3sistens eēntia. ¶ P. Si
realitas aliq̄ aduenit pexistenti. g charitas aucta nō erit
in specie: q2 includet aliqd accñtale nāe specifice: vel si
ipsa sit in spe per se nihil icludit nisi ptinēs ad nām spēi:
r ita charitas minor que non includit illum gradū non
erit in specie. ¶ Cōtra. si charitas maior nō plus realita
tis hēret q̄3 charitas minor: tūc charitas cuiuslibet beati
esset equalis in nā charitatis charitati christi. r cum fm
Aug. 6. de tri. c. 7. In rebus incorporeis idem sit maius
esse qd melius esse: charitas cuiuslibet beati esset eque
bona r meritoria cū charitate aie christi: r ita foret quili-
bet eque essentialr beatus cū Chrō: q2 premiū essentiale
corrñdet quātitati charitatis: quod est impossibile.

Opinio innitens argumētis factis: ad primā partem videtur dicere q prescindēdo formā Tho. in. 1. q. 52. ar. 1. t. 2.
a subiecto nō est magis r minus in forma fm se per rea-
litatem additā: r q2 fm auctoritates sanctox: op3 ibi sal-
uare aliquo modo magis r minus: op3 ibi ponere magis
r minus fm inesse ipsius accñtis ipsi subiecto: qd quidē 7. met. t. c. 2.
inesse est sibi esse: r ita maioritas accidentis quantū3 ad
inesse attribuitur, vel maiori dispositiōi subiecti: vel ma
iori amotioni oppositi indispositiōis.

Contra istam opinionẽ arguo p̃mo sic. Ↄria in sum mo sunt incõpossibilia in codẽ. in gradib⁹
vo remissis nõ: hoc nõ est nisi aliqd est in ↄrio intẽso, qõ
non est in remisso. si enĩ tota realitas est in remisso q̃ est
in intẽso, nõ est repugnãtia intensi ad intensuz: sicut nec
remissi ad remissuz: sed illa incõpossitas nõ est habitudo
ad subm: nec ex habitudine aliq̃ ad subm. pot enĩ est in
cõpossitas formaꝝ in se: q̃ꝫ sit formaꝝ in subto recipiẽte:
qꝛ enĩ sunt incõposses in setiõ nõ p̃nt recipi in codẽ: non
ecõuerso. g̃ illud qõ est rõ incõpossitatis in formis inten
sis oppositis est aliqd positiuum in eis s̃m se: nõ tñ in
ordine ad subm. ❡ P̃. Idẽ nõ põt bis pduci: ꝛ per ↄñs
nõ põt aliq̃ realitas habita p aliquã mutationẽ acqri. g̃
ista realitas q̃ acqrit̃ per motũ vl mutationẽ intẽsionis,
nõ est eadẽ positiue cũ ista que p̃fuit: qꝛ tũc illud qõ pre
Alia. existit realr acquireret̃. ❡ P̃. Idem non potest bis p
duci hoc suppono mõ. ❡ Itẽ suppono q ĩpossĩe est eẽ
motũ vel mutationẽ realẽ sine termino reali. Ex hoc ar
guo sic. in augmẽtatiõe charitatis: charitas minor est ter
minus a q̃: ꝛ charitas maior est termin⁹ ad quẽ: ꝛ ista est
pductio realis: igit̃ nec̃io est ad aliquẽ terminũ realẽ s̃ꝫ
2.hu. zm suppositũ, nõ ad realitatẽ, q̃ p̃cessit precise s̃ꝫ p̃m sup
positũ: qꝛ idẽ nõ p̃t bis pduci. Realitas p̃cedẽs fuit ter
min⁹ alteri⁹ pductiõis: igit̃ ad aliã realitatẽ. ❡ P̃. Si
forma est idiuisibilis dat subto eẽ idiuisibile ꝛ idiuisibilr.
nõ enĩ subm est tale s̃m formã: nisi qꝛ forma est talis. g̃
si forma est talis q in ipsa s̃m se non est aliq̃ maioritas
pfectionis in forma s̃m se nec subm s̃m cã dicet̃ magis
tale. ❡ P̃. Cõtra illos modos qbus ponit̃ magis ꝛ mi
nus in forma. p̃ ↄtra illũ modum de dispõne ad maius ꝛ
minus. si enim est eadẽ dispõ. i. s̃m rõnẽ vnius dispõnis
ad magis ꝛ minus: ꝛ ista est forma. sequit̃ q in aliq̃ for
Egidius ꝛ Henri. vbi su pra quotant. ma est magis ꝛ minus. Si ãt ad aliquã formã est dispõ
nõ s̃m rõnẽ vnius dispõnis ad magis ꝛ minus: sicut vo
lunt aliq dicere q in aere humiditas est dispõ ad mino
rẽ calitatẽ: ꝛ siccitas in igne ẽ dispõ ad maiorẽ calitatẽ.
Alia. ❡ Primo cõtra illũ modũ de dispõne subti. pp quã dĩ
forma suscipere magis ꝛ min⁹. Illa dispõ aut est aliqua
forma aut nõ: si sic forma: ꝛ s̃m illã dĩ subm magis ꝛ mi
nus dispositũ. igit̃ sequit̃ ppositum, q in aliq̃ forma est
magis ꝛ minus. Si non sit forma s̃m quã subm dĩ tale:
sed alia forma. igit̃ subm dĩ magis tale s̃m illã formam
pp aliquã dispõnẽ p̃cedentẽ: ꝛ tũc querendũ est de illa
dispõne: aut est aliqua forma aut nõ: ꝛ sic, est p̃cessus in
infinitũ in dispõnib⁹: vel opꝫ dare magis ꝛ minus in ali
qua forma. ❡ P̃. Prius opꝫ hr̃e dispõnem, anteq̃ꝫ mo
ueat̃ ad terminũ mot⁹: qꝛ nihil mouet̃ ad aliqd, nisi dis
ponat̃ ad susceptionẽ eius. Cũ ergo in oĩ motu in termi
no eius aliqd acquirat̃: qõ non p̃fuit in p̃n⁹ motus: seq̃t̃
q aliqd aliud acqrit̃ in termino, q̃ꝫ illõ solũ rõne dispõ
nis. ❡ Dĩ q magis ꝛ min⁹ ẽ in diuersis subtis pp diuer
sas dispõnes nõ eiusdẽ rõnis sꝫ ↄrias, sicut ignis dĩ ma
gis calidus q̃ꝫ aer: qꝛ in aere humiditas ẽ dispõ ad mino
rẽ calitatẽ aeris: ꝛ siccitas in igne est dispositio ad maio
rẽ calitatẽ: ꝛ iõ nõ est ista maioritas ĩ aliq̃ vna dispõne.
2.hu. ❡ Contra hoc arguo. vna spẽs s̃m se totam videt̃ hr̃e in
susceptiuo rõnez vnius dispõnis, sicut subm susceptiuũ
spẽi est vnius rõnis ꝛ vnis dispõnis. vnde oĩa idiuidua
vni⁹ accñtis hñt dispõnẽ vni⁹ rõnis, sic ꝛ formã eiusdẽ
rõnis. g̃ circũscripto omni alio qõ non est dispõ ppria,
põt esse magis ꝛ minus in idiuiduis eiusdẽ spẽi: ꝛ ita in
tẽsio ꝛ remissio s̃m formã illius spẽi absq̃ꝫ h, q p̃cedãt
tales dispõnes ↄrie ꝛ opposite in subiectis: ꝛ tunc queri
tur vt p̃us: q̃re est aliqd nunc magis dispositũ q̃ꝫ p̃us: vt
p̃us arguũ est. ❡ P̃. Si precedant tales dispõnes ad
magis ꝛ minus: tunc nõ erit motus vnus ab intenso ad
remissum: nec ecõtra. nihil enim mouet̃ ad remissuz, nisi
quatenus hꝫ dispõnẽ istam cõuenientẽ receptioni eius.
intensuz ãt nõ hꝫ dispõnez istã cõuenientẽ remisso. g̃ opꝫ
ad h q possit moueri ad remissuz q moueat̃ ad dispõ
nem ↄuenientẽ gradui remisso. ❡ Et ita etiã opꝫ ad h,
vt ex remisso fiat intẽsum, q p̃us fiat motus a dispõne, A.l.remissio
que est a remisso ad dispõnẽ, q̃ est ad intẽsuz: ꝛ ita nũq̃ꝫ A.l.intensio.
vnus motus ĩmediate erit ab intẽso ad remissuz: qꝛ non
hñt idem susceptiuũ ĩmediatũ dispositum. ❡ Alia via Egidi⁹ q̃l.2.
que dicit de indispõne siue de amotione ↄrarij in dispo q.14. ꝛ q̃lib.
nẽtis, videt̃ ĩprobari p hoc q in angelis in statu innocẽ 6.q.9.
tie non erat aliq̃ idispõ maior vel minor ad charitatẽ. g̃ Henri. q̃lib.
oẽs recepissent charitatẽ equalẽ, qõ nõ tenet̃. ❡ Itẽ an 14.q.3.
geli boni non habuerũt in medio aliquã indispõnẽ: ꝛ tñ Egidius q̃l.
non habuerũt eq̃lẽ charitatẽ: vñ nõ sequit quilibet ange 3.q.9.
lus in eadẽ specie equalr disponit̃ ad gr̃am: g̃ qlibet eq
lem hꝫ gr̃am. ❡ Tertia ẽt via que tenet̃ a qbusdam de
radicatione forme in subto videt̃ ĩprobari: qꝛ illa radi
catio aut est aliq̃ forma absoluta: ꝛ habet̃ ppositũ: qꝛ in
tali est magis ꝛ minus: aut nõ. si nõ: sed tñ respectus: vi
det̃ tũc q nõ posset hr̃e magis ꝛ minus: nisi per magis
ꝛ minus in fundamento: sicut absoluta nõ ↄueniũt in re
spectu, nisi per fundamentũ. ❡ Tũc etiã nõ ppriẽ sal
uat̃ forma intẽsior: qꝛ aliq̃ forma min⁹ radicata in sbto
põt esse in se intensior rubore: sicut rubor qui est ex ve
recũdia est itensior rubore: q est q̃litas passibilis in alio.

Ad istam qõnẽ ↄcedo p̃cipue pp tres primas rõ A.l.primam.
nes ↄ illã opiones adductas, q realitas
positiua que p̃existit in charitate minore nõ est tota rea
litas positiua, q̃ est in charitate maiori: imo si eẽnt chari
tas maior ꝛ minor separate a sbto, maior hẽret in se rea
litatẽ positiuã minoris: ꝛ aliã additã: si per ĩpossĩe tollere
tur oĩs habitudo ad subm: sicut q̃titas molis, si ponere
tur separata a subto: ẽt si per ĩpossĩe non haberet inclina
tionẽ ad subm: vna tñ eẽt maior alia: ꝛ ista hẽret in se to
tã realitatẽ positiuã minoris aliquid additum.

Ad argumenta in oppositũ. ❡ Ad p̃m de nu
meris dico q pcedit ex de
fectu itells p̃hi. cõparat qdeꝫ ibi qdditates ad nũos in
quãtũ sũt diffinibiles: eo mõ q̃ plato loq̃bat̃ de qddita
tib⁹ ponẽdo qdditates sepatas. sube qdẽ h mõ accepte
i. qdditates reꝝ cõparant̃ numeris sꝫ q̃tuor ppetates.
q̃rũ vna est ista: q qõlꝫ additũ variat spẽꝫ: ꝛ itelligo sic:
q de vna spe faciat aliã, vel de nõ spe faciat spẽm: q̃libꝫ
enĩ dĩa addita diffõni vt idicat qdditatẽ aut spẽm aliã
a p̃exñte ↄstituit: aut si p̃exñs fuerit rõ gñis determinat
ad rõnẽ spẽi, q̃ nõ hẽbat̃ añ additionẽ dĩe. Exm̃ de intelle
ctiua aĩa addita sensitiue. dico igit̃ q additũ qdditati ac
cepte s̃m rõnẽ qdditatis alterat spẽꝫ altero dictoꝝ mo
doꝝ: sꝫ qõ addit̃ qdditati nõ vt qdditas est, non mutat.
gradus ãt idiuidualis q̃cũq̃ꝫ: sicut ꝛ dĩa indiuidualis ↄ
hens ad eẽ h: siue vnitas vel p̃litas idiuidualis: ꝛ breui
ter quecũq̃ꝫ ↄditio idiuidualis addita nãc specifice non
addit̃ sibi q̃ntũ ad rõnẽ qdditatiuã: ita q s̃m istã rõnez
determinet eã: ꝛ pp h nõ mutat spẽꝫ qdditatꝫ cui addit̃.
nihil enĩ põt neq̃ꝫ aliquã spẽm p̃exñtẽ mutare in aliam
spẽm: neq̃ꝫ de nõ spe in aliquã spẽm: nisi ipm additũ sit
rõ spẽi: ꝛ tale nõ est aliq̃ conditio idiuidualis. ❡ Ad for
mã tũc auctis dico q si adderet aliqd: qõ esset pars qd
ditatiua: qdditati p̃exñti: mutaret spẽm. sicut si addatur
aliqd qõ est ps numeri nũõ p̃exñti: mutat̃ spẽs numeri.
si ãt addat̃ aliqd qõ nõ est natũ eẽ ps numeri. puta ali
qõ accñs. puta si itelligeret̃ vna vnitas ternarij intẽsior
fieri q̃ꝫ p̃us fuit i se, nõ mutaret̃ spẽs: ita i pposito. q̃cũq̃ꝫ

A differentia individualis vel gradus additus quidditati nõ est nata esse pars quidditatis. ¶ Per idẽ pz ad Porphyriũ qui (sicut) mõ loqt̃ de differentia incõi est p se ps diffonis: et h mõ cõsistit in indivisibili. hoc est accipiendo illã indifferentiã sm quã abstrahit ab individuis / q̃ indiffia totalis est gradus eius: vt differentia specifica: sic nõ recipit magis et minus: eqz q̃cũqz magis et minus pñt cõpetere individuis h mõ / et sunt oĩa intra istã indiffiam differentie specifice: et non adducũt differentie sz hãc indiffiaz. ¶ Ad aliud de. 10. meta. põt rñderi per idẽ / vocando differẽtiã formalẽ differentiaz quidditativã. Põt ẽt dici ad formã q nõ oĩs differentia formarũ est formalis / loquẽdo ppriẽ de formali: put. vz. differentia formalis est differentia sm formas: sicut nõ oĩs differentia hoium est differentia in humanitate. cuius rõ assignat realr et logice. Realr sic: pñt hoĩes hĩe humanitatẽ et differre: sz nõ per humanitatez: et ita in humanitate nõ differũt: ita pñt pure forẽ differre: et tñ nõ per formalitatẽ differũt: et ita neqz formalr: q: idẽ est differre formalr ppẽ loquẽdo qd differre in forma vel p formã. Logice sic: q: sicut termin⁹ differentie intelligẽdus per negationẽ inclusam in differentia respectu illius negationis põt accipi ꝯfuse et distributive: ita ẽt illud qd denotat esse rõ formalis differentie: q̃le est illõ qd ꝯstruit cũ differre: vt in quo vel sm qd denotat q posset ꝯfundi a negatione. nõ aũt ad negationẽ iferioris sequit̃ negatio superioris: sz est destructio añtis. ¶ Ad aliud de. 6. pncipys

Yy dico q sicut pbat simplicitatẽ forme / ita ꝯcedenda est sibi ꝯclũo. pbat aũt simplicitatẽ oppositã q̃titati molis: q: ipsa addita nõ facit mai⁹ sm molẽ. forma eni posita in subto nõ est aliqd maius q̃ prius fuit. ꝯcedat̃ igit̃ simplicitas forme opposita q̃titati molis: sed h nihil ꝯ intẽsionem que ptinet ad q̃titatẽ pfectionis et virtutis. ¶ Ad rõnẽ aliã dico q hoc qd dĩ / aliqd accidere nãe spẽi / põt intelligi duob⁹ modis. vno mõ sic q sit ex̃ rõnẽ quidditativã spẽi: quo dĩ differentia accidere generi: et sic accipit̃ accidẽs in fallacia accñtis pro extraneo / qd est ex̃ rõnẽ alterius. alio mõ dĩ accñs qd nõ facit p se vnũ cũ eo cui accidit. sicut albedo in corpe. p̊ mõ dico q sic albedo intẽsa aliqd hz / qd accidit nãe spẽi: ita ẽt hz albedo remissã: imo

Z oẽ individuũ aliqd hz / qd accidit nãe spẽcialis nõ ꝯtinetur nã spẽi. 2° mõ dico q albedo intẽsa non hz aliqd qd accidit nãe spẽi: q: iste gradus qui intellr addi sm se nãe facit vnũ p se cũ nã: sicut quecunqz differentia idividualis addita nãe facit vnũ per se cũ natura. Quando igit̃ dicis si intensum includit aliqd: qd accidit nature speciei: igit̃ remissum qd nõ includit illud / nõ est in specie. ꝯsequentia nõ valet / loquẽdo de accidere primo mõ sumpto: quomodo et nõ alio antecedẽs est verum.

Sexto ppter tertiã opiõnẽ circa augmẽtũ charitatis q̃ro vtrũ charitas augeat̃ per extractionẽ ptis noue de po^a ad actũ. Or sic. ¶ Primo vbicũqz est

Paulo 3° et 5. phy. ex diffinitione motus. mutatio / ibi est extractio alicui⁹ de po^a ad actũ. augmẽtatio charitatis ẽ mutatio. g̊ in eius augmẽtatiõe opz ponere extractionẽ illi⁹ de po^a ad actũ: sz nõ est extr⁹ de po^a ad actũ nisi act⁹ educat̃ de po^a. g̊ charitas sic educit̃: sed non extrahit̃ tota de po^a ad actũ. g̊ sm partẽ. ¶ Itez charitas intendit̃ / sicut ꝯcedit iste. g̊ mutat̃. igit̃ vt prius pars noua

D extrahit̃ de po^a p̄existentis ad actum. ꝯñtia p̊^a pz: q: intendi includit mutari. ¶ Itẽ si charitas augeat̃. g̊ est ibi

T. c. 22, 23. et 31. g̃ñatio alicuius totius cõpositi: q: oẽm mutationẽ cõcomitat̃ g̃ñatio aliq̃: sed oĩs g̃ñatio est cõpositi 7° meta^ce. t. 8. g̊ in augmentatione charitatis g̃ñat̃ aliqd cõpositũ / nõ cõpositũ ex aĩa et charitate: q: a tunc charitas nõ crearet: creatio eni nõ reqrit aliqd subm. generat̃ igit̃ cõpositũ ex pte p̄existente et sequẽti: et per ꝯñs illa extrahit de potentia ad actũ. ¶ Contra. si charitas auget̃ per extractionẽ eius de po^a ad actum: aut igitur per extractionez de potentia subti. s. aĩe vel volũtatis / aut charitatis p̄existentis. nõ p̊mo mõ: q: tunc eẽt forma nãliter educta: et ita forma nãlis. qd est falsũ: et ꝯ fidẽ. 2° mõ nõ: q: forma charitatis p̄existens et sequẽs eiusdẽ sunt rõnis. ergo vna nõ est p̊n^m mãle respectu alteri⁹ / de quo educat̃. ¶ Cõfirmat̃: q: forma simplex / sm Boetiũ / subm eẽ nõ põt. De tri. lib. 1. c. 3.

Hic dicit vnus magr̃ 3^a. p̊^m q posĩtas ad augmẽtationẽ in forã ifusã nõ est accipiẽda ex pte subti vel mãe / cũ nõ sit educta de po^a mãe: sed ẽ accipienda ex pte forme ipsius in se / q̃ in sua eẽntia ptes hz. nã vt est sub minori q̃titate est in po^a vt educat̃ ad actũ q̃titatis maioris. Scðo dicit q hoc augmentatio nõ est p aliqd eiusdẽ nãe appositũ: q: augmentatio in formis nõ est p partiũ appositionẽ in suba vel essentia ipsarũ: sz in virtute / p quã augmentatũ efficacius põt in suã operationẽ ppriã qd nõ faceret si simile apponeret̃ sibi: q: tepidũ additũ tepido in eq̃li gradu nõ facit magis calidum. Tertio ꝯcludit q fit augmẽtatio p extractionẽ taliũ ptiũ virtualiũ in suba habitus in actũ: quarũ quelibz educta de po^a ptis p̄cedentis ponit augmẽtũ: et nõ solũ ponit augmentũ in suba habitus: sed ẽt in v̄tute: q: suba et virtus in forma idẽ sunt / sicut ps extracta facit augmẽtũ in virtute charitatis p̄cedentis / q̃ est in po^a non rõne sui subti: sz rõne sue nãe / ad actũ vel gradũ extractũ. Henri. q̃l. 5. q. 18.

Contra istã opi. vi q ꝯdicat sibi. nam iungendo p̊^m cũ 3°. et e ꝯ. sequit̃ oppo^m scði: q: si fiat augmentatio in charitate p extractionẽ ptiũ virtualiũ: tunc aut p istã extractionẽ habet̃ aliq̃ entitas realis noua / vl' nõ. si nõ. g̊ ista extractio nõ erit aliqua actio: et per ꝯñs augmẽtabit̃ charitas sine actione divina. si autẽ est aliqua realitas ad quã terminat̃ ista extractio / q̃ non est p̄cise realitas prior: q: ꝯcedit latitudinẽ in essentia forẽ / nec prior realitas corrũpit̃ sm sic opinãtẽ: igit̃ terminatur ad aliquã realitatẽ aliã a p̄ori: et cum faciat vnũ p se cũ p̄ori / aliter nõ esset augmẽtatio: seqt̃ q h fit p appositionẽ vnius realitatis ad aliam. igitur ponere augmentationem charitatis fieri per extractionem est ponere eam fieri per appositionem. ¶ Item sic opinans inquantum sic differt a ponẽte augmentationem fieri per appositionẽ dicit minus rõnabilr q̃ dicit ipse: q: ab eodẽ g̃ñatur habitus et augmentat̃ ex. 2. eth̃. generat̃ autẽ habitus huius charitatis a deo: igit̃ et augmẽtat̃ ab ipso: hoc aũt nõ est sm esse in subto solũ / sicut probatuz est ꝯ scðam opi. in p̄cedẽti qõne: nec q: prior gradus corrũpit̃. sicut pbatũ est ꝯ primã opi. g̊ est q: deus augendo addit aliã realitatẽ p̄cedẽti. g̊ nõ fit per extractionẽ illi⁹ gradus a subto: sz p additionẽ noui gradus ad gradũ p̄existẽtẽ. magis eni ppriẽ dĩ augmẽtatio p appositionẽ q̃ p extractionẽ. ¶ Rñdẽt isti q hec extractio est v̄tualis et nõ ptis accñtalis. ¶ Cõtra. nec tñ est ibi aliq̃ actio realis et passio / q̃ terminat̃ ad aliqd / et nõ ad aliqd p̄existẽs: q: tũc idẽ acciperet bis eẽ. g̊ ad aliq̃ realitatẽ nouã: et sic appõ et cõpõ / cũ sint eiusdẽ rõnis. g̊ nulla differentia est nisi q p̊^a opio dicit aliqd apponi: et ista dicit aliqd extrahi. Cap. 1.

Dico ergo q nõ ẽ ibi extractio nec istũ modũ ꝯcipio: q: talis pductio nõ eẽt pductio: sz dico q ẽ ibi noua realitas addita p̄existẽti / sicut partes vel gradus nõ quidditativi: sed idividuales et extrĩsece. Zz

Ad primã rõnem dõm q non sequit̃ subiectũ exit de po^a ad actũ. ergo forã educitur de po^a ad actũ: q: siue educat̃ nãliter de potentia ad actum siue supernãliter infundat̃ / semp subiectum eius exit vniformiter de po^a ad actũ: et nõ forma ipsa: et ideo in illa ꝯñtia est fallacia ꝯsequẽtis: q: nõ omnis mutatio

subiecti est p operationē nālē educentē formā de potentia māe vel subā: sed subm vniformiter mutaī a puatione forme ad formā: vnicūqꝫ fit ista forma vel nālr educta vel p infusionē imissa. ¶ Ad 2m dico: ꝙ nō seqī, charitas intendiī. ꝑ charitas mutaī. sic nō seqī q̄titas mobilis augeī. igiī mutaī vel moueī. nā solū subiectū mutaī nō forma, nisi metaphoce ꝛ iproprie: vn̄ forma q̄ ꝓprie dr̄ augeri ꝛ intendi nō ꝓprie mutaī: nisi p accñs, inquantū ei9 subm mutaī: sicut suba q̄ta mutaī ꝛ nō quātitas: lꝫ quātitas sit s̄m quā suba q̄ta mutaī ꝛ augeī: sumēdo augere metaphoce. nā bñs formā mutaī s̄ꝫ eā: lꝫ ipsa nō muteī: tenēdo tn̄ ꝙ ad intēdi sequiī mutari ꝓprie: dico ꝙ forma nō intendiī nec augeī: q2 nō mutaī: sed ꝙ bñs eā dr̄ intēdi ꝛ mutari s̄m eā: ꝛ isto mō charitatē intēdi nō est aliud q̄ꝫ subm eius (vt aiam) s̄m eā intēdi: ꝛ iō s̄m se ꝓprie nō ꝯcediī isto mō ꝙ charitas itendiī: sed sbm ei9 s̄m eā. vn̄ dic Aug. ꝛ habeī in lr̄a. Charitas nō crescit: sꝫ hō bñs eā crescit s̄m eā: nomē tn̄ mutatiōis attribuiī diuersimode diuersꝭ. nā alicui attribuiī, vt termio p̄: vt cū dr̄ ꝙ cōpositū gñaī ꝛ mutaī alicui vt sbto: vt cū dr̄: mā gñaī: ita in ꝓposito augmtatio dr̄ aliqñ de sbto augmētationis: qñqꝫ de forma vt ꝓprimo ꝛ formali termino augmētationis: istoꝝ modoꝝ. 2o mō dr̄ forma intēdi ꝛ mutari p̄ mō subm eius. ¶ Ad 3m ꝯcedo ꝙ cōpositū p̄ generaī, vt aia chara in augmētatiōe charitatis: qd̄ cōpositū icludit subm ꝛ terminū: ꝛ qñ dr̄ ꝙ tunc nō eēt creatio: dico ꝙ in eodē instāti tpis, in quo charitas vel gratia creaī, infundiī aie: sꝫ in alio ꝛ alio instāti nāe: q2 p̄us nāe gr̄e vel charitas creaī q̄ꝫ aie infundaī: lꝫ totū sit in eodē instāti tpis: vn̄ duplex est ibi mutatio. Una a nō eē charitatis vel gr̄e ad eē gr̄e: ꝛ hec est vere mutatio, que est creatio, ꝛ nō est mutatio ꝓprie dicta: q2 nihil p̄supponit nec nām, nec subm eius susceptiuum. Alia est mutatio a sbto nō charo ad eē charū: ꝛ sic mutaī aia a nō eē charo ad eē charū: ꝛ ista mutatio nō est simplr creatio: q2 p̄supponit susceptiuū: ꝛ iō hec mutatio s̄m qd pōt dici gñatio ꝛ totū cōpositū s̄m qd gñaī tale, ꝛ nō simplr: q2 sba que est terminus gnōnis, p̄fuit vel presupponitur in infusione gr̄e, gñatur s̄m esse gratum ꝛ accidentale.

¶ Preterea diligenter considerandum ꝛc.

Distin. XVIII.

Distinctio notabilis addita q̄ non est in aliis.

Circa istam di. 18. quero vnū. Utrū donū dicat ꝓprietatē p̄sonalē s. s. Et non videt s̄m Aug. 15. de tri. c. 19. Spūsscūs intātū donū dei est, inquantū daī eis qbus daī: sed nō q2 daī eis qbus daī hꝫ suā ꝓprietatē p̄sonalē: q2 sic daī ex tpe. ꝑ ex sua ꝓprietate p̄sonali non hꝫ ꝙ sit donū: q2 s̄m eundē ibidē vbi. s. apud se inqt āt de9 est, ꝛ si nemini deī: q2 de9 erat patri ꝛ filio coeternus antequā cuiq̄ dareī: h̄ sit q̄tuꝫ ad illā qōnē qua magr̄ q̄rit. vtrū. s. s. eadē rōne dicaī donū ꝛ datū. ¶ Itē 2o sic. si. s. s. ex sua ꝓprietate p̄sonali dicaī donū: cū p. s. s. dātur dona, p donū dareī dona: sꝫ h̄ vr̄ impoīe: q2 donū icludit rōnē donabilis. igiī si icluderet rōnē donātis icluderet relationes oppositas. s. dantis ꝛ dati. h̄ sit q̄tū ad p̄mam qōnem magistri, an p. s. s. donū donanī dona. ¶ 3o sic. si s. s. ex ꝓprietate sua sit donū. ꝑ ex ꝓprietate sua est donabile: q2 oē donū ē donabile: q̄ro cui sit donabilis: nō p̄ri ꝛ filio certū est. igiī creature: sꝫ h̄ est falsum. s. ꝙ dicatur donū ab eterno ex sua ꝓprietate personali: q2 donabilis creature: q2 tūc eadē rōne fili9 diceretī donū: q2 ab eterno ꝓcessit a p̄re vt donabilis creature: vn̄ dr̄ in Isa. fili9 datus est nobis ꝛc. h̄ q̄tū ad 3m qōnē magr̄i vtrū. s. s. sit donabilis p̄ri ꝛ filio, vel tn̄ nobis. ¶ Itē 4o sic. ꝓprietas p̄sone ꝓcedentis dicit ꝓcessionē, q̄ accipit essentiā. ꝑ si donū sit ꝓprietas p̄sonal. s. s. donū dicet ꝓcessionē ei9 q̄. s. s. ꝓcedit ꝛ accepit eēntiā: sꝫ donū nō dic nisi donationē q̄ n̄ cōpetit. s. s. ab eterno, cū n̄ p̄us dareī q̄ꝫ eēt cui dareī. ꝑ ꝓcessius ei9 nō eēt ab eterno: qd̄ flm ē. ¶ Itē 5o sic. q̄ aliq̄ p̄sona accipit eēntiā eo hꝫ eēntiā: sed. s. s. ꝓcessiōe accipit essentiā. ꝑ ꝓcessione hꝫ essentiā. ꝑ eodem addito vtrobiqꝫ, quo hꝫ essentiam, eo est eēntia: sꝫ ꝓcessione hꝫ eēntiā. ꝑ ꝓcessione est eēntia: q2 si hꝫ eēntiā est eēntia: sic igiī seqī ꝙ. s. s. dono sit eēntia, qd̄ falsuꝫ ē: q2. s. s. nō est eo donū, quo de9: nec fili9 eo fili9, q̄ de9: eo āt q̄ est de9 ē eēntia. ꝑ nō eo eēntia, q̄ ꝓcedit, nec eo donū, q̄ de9. h̄ est qd̄ dic Augu. 7o de tri. c. 1. de magnis. ¶ Itē 6o sic. donū hꝫ relōnē ad illū cui daī. igiī si. s. s. hꝫ ex ꝓcessiōe ꝙ sit donū creature, p ꝯn̄s hēet ꝙ sit spūs creature. h̄ flꝫ ē: q2 eadē rōne fili9 eēt fili9 creature: cū sit nobis dat9: ꝛ hec rō innuiī in 4a qōne magr̄i an fili9 possit dici nr̄, cū sit nobis datus. sicut. s. s. dr̄ noster. ¶ Itē 7o sic. inter dātē ꝛ datuꝫ est relō: sꝫ. s. s. dat donuꝫ. ꝑ si ex ꝓprietate sua p̄sonali sit donū. igr̄ spūs referreī ad se s̄m relōnē donātis ꝛ donati, siue dātis ꝛ dati: sed nulla relō realis vel p̄sonalis est eiusdē ad se. ꝑ ꝛc. Hoc sit q̄tū ad q̄rtā qōneꝫ magr̄i. an s. s. referaī ad seipꝫ. ¶ Cōtra. Aug. 4o de tri. c. 20. Sicut eni inqt natū esse est filiū a p̄re esse: ita mitti est filio cognosci, ꝙ ab illo sit, ꝛ sicut. s. s. donū dei esse est a p̄re ꝓcedere: ita mitti est cognosci ꝙ ab illo ꝓcedit: ꝛ sequiī: nec possumus dicē ꝙ spūs ꝛ a filio nō ꝓcedat. ꝑ. s. s. eo ē donū q̄ a p̄re filioqꝫ ꝓcedit, ꝛ p ꝯn̄s donū est ꝓprietas p̄sonalis. s. s. ¶ Itē Aug. 5. de tri. c. 2. sꝫ tn̄ inqt ille. s. s. qui nō trinitas: sed in trinitate itelligiī in eo ꝙ ꝓprie dr̄. s. s. relatiue dr̄ cū ad p̄rem ꝛ filiū referī: q2 ꝛ. s. s. ꝛ p̄ris ꝛ filij spūs est: sed ipsa relō nō appet in hoc noie: appet āt cū dr̄ donū dei. donū eni est patris ꝛ filij: q2 ꝛ a p̄re ꝛ filio procedit. hec ille. ergo donum est proprietas personalis eius s̄m quam a patre filioqꝫ procedit. Cap. 53.

Hic dicit ꝙ donū p̄t accipi triplr siue equoce, sicut hēre possum9 ab Aug. in auctib9 p̄dictis. vno mō aptitudialr. 2o mō hitualr. 3o mō actualr. 3o mō loqī Aug. in p̄a auctē allegata de dono. 2o mō loqī Aug. 5o d̄ tri. c. 15. vbi inqt. vtrū ꝑ erat supple donū antequā dareī: sed nōdū erat donū, aut eo ipso q̄ datum9 erat cuꝫ de9: iā donū erat antequā dareī ꝛc. parū post subdit dicēs: sꝫ q2 sic ꝓcedebat, vt eēt donabile: iā donū erat: ꝛ antequā eēt cui dareī. ¶ Primo. s. aptitudinalr donū dr̄ vt aptū natū est dari vt ei nō repugnat dari: ꝛ si in futuro nō daretur sicut loqtur Aug. in auctibus ad oppositū: ꝛ isto modo donū hꝫ rōnē ꝓprietatis p̄sonalis. vel est donum ex ꝓcessione sua. s. inquantum donabilis. B

Sed hoc nō ꝯcedo lꝫ distōnē approbem9. Et ꝙ sit flm arguiī: q2 ꝓprietas p̄sonalis ē ad itra ꝛ nō ad ex̄a: sꝫ donabilitas illa nō est ad itra: sꝫ ad ex̄a vt ad creaturā: q2 nō ad p̄reꝫ nec ad filiū. ꝑ ꝛc. ꝓbo ma. q2 p̄sona q̄libꝫ dina hūit p̄fectū eē diuinū ꝛ p̄sonale antequā fuit aliq̄ creatura: q2 ex se ē neēe eē. Creatura vo i nullo eē nec itra nec ex̄a est neēe eē. neqꝫ in eē existie nec in eē eēntie. s. diminuto siue itellc̄to. rō hui9 ē: q2 neēitas ē cōditio existētis: ꝛ tale eē abstrahit ab existētia: ēt hoc eēt magis incōueniēs q̄ꝫ si eēt neēe esse in eē reali: sed qd̄ est ex se neēe esse, p̄us est q̄ꝫ illud qd̄ est possibile vel nō necesse eē. ꝑ in illo p̄ori est p̄sona tertia siue eius ꝓcessio: ꝛ nō respectus eiusdē ad creaturam: q2 non est intelligere aliquam relationem esse ad creaturam, nisi creatura esset vel intelligaī eē: q2 relō reqrit terminuꝫ sil cū ipsa esse. C
¶ 2o ꝓbaī ma. sic. q2 relō rōnis non p se includitur in

p° phys. t.c. 82.
Cap. 41.

psona diuina/q̃ est ens reale:t si icluderet relonẽ rõnis
cẽt ens rõnis:t si cũ hoc plura realia icluderet:qꝛ ꝯstitu/
D cũ seq̃ debilioꝛẽ pñe:sed relo dei ad creaturã siue actua
lis siue habitualis siue aptitudinalis est ens rõnis.g̃ rc.
¶ Item ad pncipale sic vna psona nõ ꝯstituit formalr
duab⁹ relonib⁹ distinctis:ꝫ.s.s.p spirationẽ passiuã/que
dicit respectũ ad spirãtes/ꝯstituit in eẽ psonali:ꝫ si relo
aptitudinalis esset necia ad hoc/ipsa esset alia relatio ab
De his vide 6.4.4. illa.probo:tum quia sunt ad diuersos terminos: tum qa
vna est realis:alia rationis.

E Rñdco pmo ad rẽ in se.2° ad intẽtionẽ Aug.Cõtũ
ad rẽ dico q nulla psona ꝯstituit in eẽ p
sonali p aliquẽ respectũ ad creaturã:nec aliq̃ ppꝛietas
psonalis dicit respectũ ad creaturã:imo gcqd est itrinse
cũ in diuinis siue abstractũ siue respectiuũ in quocũqꝫ esse
reali siue itelligibili/abstrahit ab oi respcũ ad creaturã/
t est pus q̃cũqꝫ eẽ creature:ita q si p ipole vel icõpos
sibile nihil aliõ a deo posset eẽ in aliq̃ eẽ:nihilom̃ n⁹ eẽt
in deo gcqd sibi ꝯuenit ad itra fm quodcũqꝫ eẽ essen/
tiale vl psonale:qꝛ pus itelligit tota trinitas in eẽ psona/
De hoc vide 1.2. scii.q.1. li fm qđcũqꝫ eẽ q̃ creatura itelligit fm aliqđ esse:qꝛ qđ/
cũqꝫ eẽ attribuit creature siue reale siue diminutũ/illõ
est a tota trinitate:t iõ creatura fm qđcũqꝫ eẽ ei⁹ nec̃io
est posterioꝛ oi eẽ ad itra:t iõ nihil itrinsecũ in diuinis iclu
dit nec̃io respectũ ad creaturã/q̃ est posterioꝛ:g̃ cũ respe
ct⁹ q̃.s.s.oi donũ sit ad creaturã:qꝛ nõ eẽt donũ/nisi crea
ture cui daret:qꝛ nõ pñi nec filio sic dat:seq̃ q donũ nõ
sit ppꝛetas ꝯstitutiua.s.s.ꝫ tñ spiratio passiua/q̃ accipit
eẽ a pñe t filio/q̃ ppꝛe signat h noie.s.s.in sensu cõpõnis
gcqd dicat Aug.5° de tri.c.11.q.s.eius relo magis appet
in hoc nomine donũ/q̃ in hoc nomine.s.s.¶ Dico ergo
q maxime appet illius tertie psone ppꝛietas cõstitui/
ua h noie.s.s.nõ itelligẽdo per spm̃ tñ naturã intellua/
lẽ vel spũalẽ:qꝛ sic h nomẽ spũs/est cõe trib⁹ psonis:sed
accipiẽdo.s.s.pro spirato voluntate vnica t scã pñis t fi/
lij:qꝛ talis volũtas hñs obm̃ ifinitũ ifinite diligibile sibi
pñis est pn⁹ sufficiẽs pducẽdi amorẽ ifinitũ:t p ꝯñs per
se stantẽ/qui spũs di.¶ Tñ pp auctẽ Aug.est sciẽdũ q
F donũ multiplr põt accipi.Uno mõ põt donum dici qđ/
cũqꝫ liberalr pductũ/t sic dare nihil aliõ est/nisi libe/
ralr pducẽ:t dari libalr pduci:t isto mõ pt ꝯcedi.s.s.ab
eterno dari eẽ t donũ:qꝛ ab eterno spirat:t sic donũ nõ
dic nisi ppꝛetatẽ psonalẽ:qꝛ ab eterno.s.s. ẽ spirat⁹.vñ sic
dare t dari nihil aliud est q̃ spirare t spirari:t sic nõ lo/
quunt sancti õ dono.nã ꝯcedũt spm̃ eẽ donũ ab eterno:
ꝫ nõ dari ab eterno:qꝛ ipm̃ dari ab eterno icludit crea/
turã cui dat fore ab eterno.nõ eni põt aliqd dari nisi sit
illõ cui dat.Alio mõ pt itelligi p donũ amoꝛ ꝯcors pñis
t filij/quo pñ ipẽdit amorẽ filio/t ille repẽdit amorẽ eũ/
dẽ.q̃uo loquit Ricar.3° de tri.de amore:t sic nõ intẽdit
h Aug.loqui de dono:qꝛ sic donũ qđ idẽ est q amoꝛ/est
mere eẽntiale ꝫ vnã opi.vel mere psonale fm aliã opi.
G Et iõ dico q donũ p se aliqd vnũ pncipalr signat t aliõ
ex ꝯñti ꝯnotat:t sic est vniuocũ.signat eni p se respectũ
rõnis ad creaturã:t tũc signat aliqđ eẽntiale:t nõ p se vl
pncipalr signat ppꝛietatẽ notionalẽ alicui⁹ psone:cõno/
tat tñ notionalẽ/vt supius de dari dcm̃ est.vel si dicatur
q signat vtrũqꝫ p se/tc erit equocũ t nõ signat p se vnũ.
Supponẽdo tñ q signat aliqd p se:dico q p t per se si/
gnat respectũ donabilitatis ad creaturam vel donantis
vel donãdi:qꝛ donũ põt triplr accipi respcũ creature:vt
Vide supra. dixit poꝛ opi.t in h bñ:sed tñ cõnotat ppꝛietatẽ 3^e pso/
ne pcedẽtis a pñe t filio:qꝛ amorẽ verus ex vi pcessio/
nis sue/t sic vere libere donũ.Inter eni oia dona dantis
pn⁹ donũ qđ dat t gigs dare põt est amoꝛ ei⁹ quẽ p dat
amato q est rõ cuiuscũqꝫ alteri⁹ doni.nihil eni hꝫ rõnẽ
doni nisi inquãtũ cadit sub actu amoris.nõ eni cultellus
vel rosa neqꝫ aliqđ exteri⁹ hꝫ rõnẽ doni vel meret no/
mẽ doni:nisi qꝛ cõicatũ amicabilr actu amatorio volũ
tatis:t iõ oia dona dicunt talia rõne amoris dãtis/t si nõ
recipiẽtis.spũs aũt scũs ex vi pcessiõis sue est pus amoꝛ
t ifinit⁹ t pcedẽs p actũ amoris a pñe t filio eũ liberalr
pducẽtib⁹:t ita donũ si sit eẽntiale p se signãs respectũ
ad creaturã:cõnotabit tñ nec̃io ppꝛietatẽ.s.s.q est pmus
amoꝛ eẽntie pcedẽs a pñe t filio p actũ amoris:t sic itel/
ligẽde sũt auctes.Aug.supius ad pñẽ opposita allegate.
q donũ dicat ppꝛietatẽ psonalẽ.s.s.p cõnotationẽ:t nõ
fm suã pncipalẽ signationẽ.h p ex⁹ declat.h nomẽ da
toꝛ/nõ signat p respectũ virtutis spiratiue pñis t filij:ꝫ p si/
gnat respectũ rõnis ipsius ad creaturã/cõnotãdo pces/
sionẽ passiuã vel ppꝛietatẽ psonalẽ.s.s.p respectũ tñ ad
virtutẽ spiratiuã p quã pducit pmus amoꝛ spirat⁹ ifinit⁹.
eodẽ mõ donũ nõ p mõ signat ppꝛietatẽ psonalẽ.s.s.

Ad primã rõnẽ pncipalem pꝫ rñsio per ea que
dicta sũt:qꝛ donũ nõ p signat ppꝛie/
tatẽ psonalẽ.s.s.nã intãtũ est donũ inquãtũ dat eis qb⁹
dat:t ita p se signat respectũ ad creaturã:cõnotat tñ p/
pꝛietatẽ.s.s.¶ Ad 2^m ꝯcedo q p donũ dona dent: qa p
amorẽ q est p⁹ donũ dant dona oia:sic dictũ est. ¶ Ad
pbõnẽ dico.q nõ est oppõ in relatiuis nisi accipiat re/
spectu eiusdẽ:nõ eni opponit in eodẽ pñitas t filiatio:
ita q idẽ respectu diuersoꝝ sit pñ t filius:qꝛ pt eẽ filius
pñis sui:t tñ pñ filij quẽ gñat.nõ tñ pt eẽ filius pñis sui/t
ipsi⁹ pñ:qꝛ tũc idẽ pduceret se:qđ ẽ icõueniẽs.p õ tri.c.p.
s.s.aũt est donũ inquãtũ ꝯnotat ei⁹ pcessionẽ psonalẽ:t
est sil cũ pñe t filio datoꝛ vl donatoꝛ cuiuslibet doni/qđ
dat creature:nec est h icõueniẽs q sit dãs t donũ vel
H datũ respectu diuersoꝝ.¶ Ad 3^m dõꝫ q donabile dicit
vno mõ qđ est aptũ natũ donari.alio mõ dicit idẽ qđ est
pole dari:nec sũt ista eadẽ:qꝛ aliqđ est pole eẽ tale:qꝛ tñ
nõ est aptũ natũ esse tale.lapidẽ eni est pole ferri sursũ:
t tñ nõ ẽ aptũ natũ eẽ sursũ:nec hꝫ ad h aptitudinẽ:coꝛ
pus ẽt neutrũ:qđ nec de se est natũ ferri sursũ nec deoꝛ/
sum:vt coꝛp⁹ circulare/pole est deferri deoꝛsũ t sursũ:
fm aũt p^m modũ psona.s.s.hꝫ ex pcessione sua t a ppꝛeta
te psonali aptitudinẽ:qꝛ.s.s.pcedit vt amoꝛ donabilis
nõ sic fili⁹:ꝫ vt vbũ declatiuũ eẽntie pñis:t iõ nõ pcedit
filius ppꝛietate psonali/vt hñs aptitudinẽ/vt dei: pce/
I dit tñ penes 2^m mo^m/vt polis dari a pñe t a filio t a spũ
sancto:t ita nõ sũt idẽ:vt pꝫ in ex° palle^m.¶ Ad 4^m ꝯce
dẽdũ est q.s.s.pstat essentiã sine vllo tpis initio/de pñe
filioqꝫ pcessio:sicut dic Aug.15° de tri.t q ista pcessio i/
cludat in h noie donũ/nõ vt pncipale signatũ:sed vt cõ
notatũ.¶ Ad 5^m dõꝫ q illa est falsa.quo spũsscũs hꝫ eẽn/
tiã/eo est de⁹:qꝛ pcessione hꝫ eẽntiã:nõ tñ ea est de⁹.nã
nõ eo pñ q̃ de⁹:neqꝫ eo.s.s.q̃ de⁹:sicut patuit supius per
Aug.fili⁹ ẽt natiuitate hꝫ eẽntiã:nõ tñ nascibilitate est A.1.nascibilitate.
de⁹:ꝫ deitate:t cũ pbat.psonã hĩc eẽntiã est ipsam esse
deũ.g̃ eodẽ addito vtrobiqꝫ q̃ psona hꝫ eẽntiã:eo ẽ de⁹. A.1.natiuitate.
nego ꝯñaꝫ:ꝫ ẽ fallacia figure dictiõis penes p^m mo^m.nã
ablatiu⁹ qñ ꝯstruit cũ vbo adiectiuo/ꝯstruit cũ eo/vl in
rõne pncipij actiui/vel in rõne actiõis t fieri:vt lignũ hꝫ
eẽ calm̃ caloꝛe vel igne/ibi iste ablatiu⁹/caloꝛe/signat q
caloꝛ hĩ⁹ in ligno sit pn^m calefactiõis in ligno . Cum vbo
dĩ/lignũ hꝫ esse calm̃ calefactione/construit ablatiuus
in rõne factionis t fieri:sed qñ ablatiuus construit cum
vbo substantiuo/cõstruit cũ eo in rõne pncipij formalis
essendi:vt cũ dĩ.lignũ est calidũ caloꝛe:t ita in pposito
s.s.hꝫ eẽntiã pcessione/cõstruit ablatiuus cũ vbo in rõ/
ne actiõis/q̃si in eẽ t fieri:sed cũ dĩ.pcessione est essen/

tia ꝛ deus/signat ibi ꝙ pcessio sit formalis rō/qua ē de⁹
qō nō est:ꝛ sic est ibi fallacia figure dictionis ex sili ter/
minatiōe. ¶ Ad 6ᵐ dōm:ꝙ.s.s.dī donū creature ꝛ spūs
nr̄ sm illuꝫ respectū quē cōnotat ex sua pcessione:qꝛ si/
cut donū ꝑ significat respectū ad creaturā cōnotādo tñ eter
nā pcessionē:ita eꝫ.s.s.ꝑ significat pcessionē eternā vel pso
nā illā cōstitutā,cōnotando respectū aptitudinalem ad
creaturā,fili⁹ āt ex pcessione sua nō significat respectū ad
creaturā,nec illū cōnotatqꝫ: nāliter ꝛ nō ꝑ moduꝫ doni
pcedit.exit eni nō quō datus:sed quō natus.Augu.5.de
Cap.14. tri. ¶ Ad 7ᵐ dico ꝙ.s.s.est datiuus sui quantū ad extra:
sed iste respectus nō est proprietas eius.

¶ Nunc postꝙ coeternitatem trium perso/
narum ꝛc̄. Distin. XIX.

Circa istam distōnem 19ᵐ q̄re duo.
pmo vtrum psone sint equa/
les sm magnitudinē. ¶ Qꝫ nō:qꝛ in pdi
camentis dī ꝙ q̄ntitati ppriū est sm eaꝫ
ꝙ aliqd eq̄le vel inequale dicat̄,q̄ntitas
Cap.de quā/titate. nō est in deo sm Aug.5.de tri.c.1.de⁹ est
magnus sine q̄ntitate,ꝛ bonus sine q̄litate.g̃ ꝛc̄. ¶ Item
nihil est ponēdū in deo qō dicit impfectionē:eq̄litas est
hui⁹.pbatio:qꝛ repugnat pfectioni in creaturis:qō pꝫ ꝑ
Augu.83.q.q.41.Si oia inqt eēnt eq̄lia nō eēnt oia:igit̄
pfectio vniuersi nō posset stare cū eq̄litate:eq̄litas igit̄
nō est in oībus melior suo opposito: igit̄ nō erit pfectio
simplr:igit̄ nō erit in deo tanꝙ̄ eēntiale vel cōe tribus.
¶ 3° sic.pfecta eq̄litas est mutua.h̄ non est mutua sm
Aug.6.de tri.c.vlti.imago si pfecta est eq̄tur ei cuius est
imago,nō illud sue imagini. ¶ Oppositum in symbolo
Athanasij.psone coeterne sibi sunt ꝛ coequales.Et magi
ster in lr̄a pbat hoc spāliter per Aug.de fide ad Pe.c.2.

Hic primo videndū est de q̄litate pprie sumpta.
2° de ipsa gn̄alr sumpta.Et 3° q̄lis est
eq̄litas in pposito.Et 4° ostendendū est ꝙ h̄ mō in diuis
psonis sit vere ꝛ perfecte equalitas.

T.cō.20. De primo phs.5.meta.c.de relatione.distinguit
tres relones fundatas sup vnū.s.idē:
A sile:ꝛ eq̄le:ꝛ loquēdo de istis stricte ꝛ ppe appropriant̄
diuersis generib⁹:vt idētitas sube:equalitas q̄ntitati:ꝛ si/
militudo q̄litati:ꝛ ita forte possent alie relones ppe fun
dari sup res alioꝝ generū:sicut pportionalitas sup rela
tionē siue silitudinē duarū pportionū . Et hoc vr̄ Auic.
dicere saltē de his tribus relonib⁹ cōib⁹,quas expssit po
nit phs:dico tñ ꝙ fundamētū remotū istaꝝ relonuꝫ est
res illius gn̄is.puta equalitatis fundamentuꝫ est res de
gn̄e q̄ntitatis:silitudinis est res de gn̄e q̄litatis:idētitatis
De hoc in 1° distin.3. est res de gn̄e sube.pximū tñ fundamētū vel rō pxima
fundādi est vnitas talis rei:qꝛ super rē talis generis,vt
diuersa est,fundant̄ relones disperate ꝛ nō cōes.

De secundo dico.ꝙ quodcunqꝫ ens est in se qd:ꝛ
hꝫ in se aliquē gradū determinatū
B in entib⁹,ꝛ est forma vel hn̄s formā.Et sm hoc sicut pt
tripl'r ꝯsiderari quodcunqꝫ ens:ita ēt sup ipm pōt fundari
triplex relo cōiter sumpta:qꝛ idētitas sup quodcūqꝫ ens i/
quātū est qd:ꝛ eq̄litas vel ieq̄litas sup quodcūqꝫ ens iquā
tū hꝫ magnitudinē aliquā pfectionis:q̄ dr̄ q̄ntitas v̄tutis
de qua dicit Aug.6.de tri.c.7.ꝙ his que nō magna mo/
le sunt,idē est melius esse qō maius eē.Silitudo āt vel
dissilitudo pōt fundari sup quodcūqꝫ ens inquātū est q̄le
Tex.cō.19. ꝛ q̄litas q̄dā.de h̄ mō q̄litatis logt̄ phs.5.meta.c.de q̄/
litate.ꝙ vn⁹ modus q̄litatis est dr̄ia sbe.i.dr̄ia eēntialis.
ꝛ h̄ mō indiuidua eiusdē spēi sunt essentialr silia,inquā/
tū hn̄t eādē dr̄iam specificā:q̄ est vt q̄litas eēntialis ip/
sorꝫ.Et hoc mō cōiter ꝛ nō stricte accipiendo istas relo/
Tex.cō.12. nes cōes dicit phs.10.meta.ꝙ oē ens oī enti cōparatuꝫ
est idē vel diuersuꝫ:ita ꝙ oē ens oī enti cōparatū est eq̄/
le vel ieq̄le.sicut igit̄ fundamētū idētitatis,equalitatis,
ꝛ similitudinis hoc mō cōiter sumptaꝝ est ens in cōi cō
C paratū ad quodcūqꝫ ens in cōi:ita ꝛ ille relones sunt tran/
scendentes:lꝫ non ꝯuertibiles,cum disiunctione tñ diui/
dentes ens,sicut diuidit̄ in necessariū ꝛ possibile.

D De tertio dico ꝙ sicut nullū genus nec aliqd ali/
cuius gn̄is dr̄ de deo fo'alr:ita nec pas/
sio alicuius gn̄is:ꝛ p ꝯn̄s nec aliqua relonū cōiuꝫ sm ꝙ
stricte sumunt̄:vt.s.sūt passiones generū determinato/
rum:sed qꝛ ens dr̄ formalr de deo ꝛ q̄cunqꝫ passio con/
uertibilis cū ente ꝛ passionū nō conuertibilium sed di/
siunctarū semꝑ extremuꝫ nobilius.Jō hoc mō illud ex/
tremū dicet̄ de deo,quod vel dicit nobilitatem,vel non
repugnat nobilitati:sed reliquum repugnat.

E De quarto diminēdo nūc de idētitate ꝛ silitudi
ne de qbus nūc nō est qō.dico de eq̄
litate ꝙ ipsa est pfecte in psonis diuis.Et lꝫ eq̄litas aliq̄/
rū entiū causatoꝝ posset sumi sꝫ q̄ntitatē ꝯtinuā siue di/
scretā:ꝛ sm ꝯtinuā vel pmanentē vel successiuā.ac p h̄
posset queri vtrū in psonis diuinis eēt eq̄litas sm nume
rū.si sibi eēt pfect⁹ numerus:ꝛ an ibi eēt pfecta eq̄litas
sm durationē vel sm eternitatē:q̄ correspōdet q̄ntitati suc/
cessiue in creaturis:pᵐ tñ nō ptinet ad distinctionē istaꝫ
sed ad di.24.nec de hoc tāgit hic aliqd magister:qꝛ nō
ponit ibi numerū positiue:sed forte in illa distinctiōe tā/
git. ¶ De 2° aliqualr tāgit magister:ꝛ adducit Aug.de
Cap.2. fide ad Pe.ꝛ pbatū est di.9. ¶ De 3° est qō.s.de eq̄lita
te sm magnitudinē:ꝛ ꝙ ista sit pfecta in diuinis pbat̄.
tū ex fundamēto remoto.s.magnitudine.tū ex rōne pxi
ma fundamēti.s.vnitate.pᵐ pꝫ ex hoc ꝙ magnitudo vir
tutis nō est pfecta,nisi sit ifinita:qꝛ nō repugnat sibi infi
nitas:ꝛ nihil est pfectū,cui nō repugnat ifinitas,nisi sit i/
finitū:oīs āt alia magnitudo v̄tutis finita est.sola ista est
q.1. ifinita,sic patuit di.2. ¶ De 2° pbat̄ ppositū:qꝛ in oīb⁹
alijs eq̄lib⁹ est diminuta vnitas magnitudis,sm quā eq̄
les dicunt̄ qꝛ illa magnitudo numerat̄ in ipsis eq̄lib⁹.h̄
āt est pfecta vnitas magnitudis:ꝛ tñ est aꝫ h̄ distinctio
sufficiēs relatiuoꝝ,q̄ reqrit̄ ad relonē realē. ¶ Sed h̄
est vnū dubiū:qꝛ cū magnitudo trāseat in eēntiā,nō vr̄
ꝙ relo fundata sup magnitudinē sit alia a relone funda
ta sup eēntiā,vt ē qd:ꝛ ita nō vr̄ differre eq̄litas ab idē/
titate. Aut si eq̄litas ꝛ silitudo possent attēdi in illis:q̄ vi
dent̄ q̄si passiones eēntie:nō attēdunt̄ in eis nisi inquā/
tū hn̄t magnitudinē v̄tutis.ista āt magnitudo nō est aliō
attributū a pfectiōe tali:qꝛ dicit modū itrinsecū illi⁹:sic
Disti.8.q.3.ꝛ.4. sepe supra dcm̄ est.g̃ si silitudo sit sm talē pprietatē,eq̄
litas sm magnitudinē illi⁹ ppetatis nō differret a silitu/
dine sm istā pprietatē:ꝛ ita vr̄ ꝙ eq̄litas,sm ꝙ eq̄litas,
De his vide clarius in q̄li bet.q.6. nō sit hic ponēda:qꝛ neqꝫ vt distincta ab idētitate:loquē
do de eq̄litate ifinite essentie:neqꝫ vt distincta a similitu
dine,loquēdo de eq̄litate,q̄ est in magnitudine pfectio/
nū attributaliū. ¶ Est ēt aliō dubiū:qꝛ vr̄ ponēde eq̄/
litates psonaꝝ infinite:si possent esse infinite pfectiōes
Albuꝫ in oꝛi ginali. attributales:quelibet enim hꝫ magnitudinē suam tanꝙ̄
Et ꝛc reponsiōes ad.pn̄s modū intrinsecum sui sm suā rōnē ppriā.ergo quot sūt
ti:ꝛ in q̄li.q.5.ꝛ.6.ad h̄. pfectiones attributales tot magnitudines erunt ꝛ eq̄li/
tates. ¶ Ad ista quere responsiones di.31.

Ad argumēta pncipalia. ¶ Ad pᵐ dico.ꝙ nō
est ibi quātitas molis:sꝫ v̄tutis.
Et si nomen q̄ntitatis appropriat̄ ad magnitudinē mo/
lis:magnitudo aūt nō appropriat̄ ad magnitudinē mo/
lis:tūc pōt pprie ꝯcedi ꝙ est magnitudo ibi sine q̄ntita/

F te ꝛ ita magnitudo vere est fundamētū eq̄litatis transcē
dēns:q̄a h̄ mō oē ens est magnū vel paruū/eq̄le vel in/
eq̄le:licꝫ magnitudo ista nō sit fundamētū eq̄litatis/put
est passio q̄titatis que est genus. ¶ Sed ꝯ istō arguit̃:
q̄a nō videt̃ verū ꝙ aliq̄d possit dici de deo/nisi illō qd̄
est de itellu illi⁹ dicat̃ de eo.ḡ cū de itellectu magnitudi
nis sit q̄titas:magnitudo nō pōt cōcedi in deo:ꝛ negari
ibi q̄titas. ¶ Itē querēti q̄tus est de⁹.bn̄ r̄ndet̃ ꝙ est
imēsus.si aūt nō eēt ibi q̄titas/qd̄ nulla eēt. ¶ Itē pas/
sio cōis toti gn̄i nō ꝯuenit alicui p̄ dr̄iaꝫ specificaꝫ.eq̄li/
tas est passio cōis toti gn̄i q̄titatis.ḡ nō ꝯuenit alicui p̄
aliquā dr̄iaꝫ specificā de gn̄e q̄titatis:ꝛ ita nō posset po
ni in deo aliq̄ dr̄ia de gn̄e q̄titatis negādo ibi genus q̄ti
tatis:ꝛ ꝙ per talē dr̄iaꝫ sit ibi equalitas. ¶ Ad p̄^m R̄n̄:
G ꝙ magnitudo est equocū s̄m ꝙ est spēs q̄titatis distin/
T.cõ.18. cta ꝯ multitudinē.5.meta.ꝛ s̄m ꝙ opponit̃ puitati:ꝛ ei⁹
ꝯcretū qd̄ est magnū opponit̃ puo.ista di.satis habet̃ a
T.cõ.18. p̄ho.5.meta.ꝛ.10.in sil'i de longo ꝛ breui.multo ꝛ pauco.
T.cõ.20. multo ꝛ vno.p̄ mō nō trāsfert̃ magnitudo ad deuꝫ/nec
q.3. dr̄ia ei⁹ vt aliq̄d eius.sic pꝫ ex di.8.q̄ꝛ tūc trāsferret̃ ge/
nus qd̄ includit̃ in eo. Nec ēt 2° mō/vt magnū ꝓprie su
mit̃ ꝛ dicit passionē q̄titatis:q̄ꝛ ēt ꝓpria passio nō est si
ne suo ꝓprio subiō. Sed alio mō magnitudo est passio
entis diuisa ꝯ paruū:ꝛ sic in oī ente est alteꝝ extremum.
T.cõ.18. hoc pꝫ per p̄hm̄.5.meta.c.de q̄to. Sunt aūt ꝛ magnū ꝛ
H puū ꝛ maius ꝛ min⁹ꝛ s̄m se ꝛ adinuicē dicta q̄ti passio/
nes s̄m se/trāsferunt̃ ēt ꝛ ad alia h̄ noīa.q.d. ꝓprie sum/
pta dicūt passiōes ꝓprias q̄titatis.cōiter sumpta dicūt
passiones cōes entis. ¶ Ad aliud q̄tus est deus.negan/
da est qd̄ esse rōnabilis/si neget̃ in deo q̄titas:si aūt ꝯce
dat̃ qd̄ erit rōnabilis:sed tūc ꝯcedēda est eē q̄titas vir/
tutis nō molis. ¶ 3^a rō nō ꝯcludit nisi ꝙ eq̄litas vt est
passio gn̄is q̄titatis nō ꝯuenit deo p̄ aliquā dr̄iam gn̄is
q̄titatis/nec transfert̃ ad diuina:ꝛ ꝯcedo ꝙ nulla dr̄ia de
gn̄e q̄titatis cōuenit deo/nec aliq̄ passio illius gn̄is ꝯue/
nit deo:sed passio trāscendēs. ¶ Ad 2^m p̄ncipale dico,
ꝙ p̄fectionē simpl'r.i.q̄ formal'r posset eē ifinita nō dic̄
nisi aliq̄d qd̄ pōt eē essentiale in diuinis ꝛ ad se:ꝛ tale ali
quo mō p̄intell'r relōnibus originis cuiusmodi sūt sapia
I bonitas ꝛc̄.eq̄litas aūt nō p̄intell'r relōnib⁹ originis:nec
p̄t eē ad se.pr̄ enī nō est eq̄lis sibi sꝫ filio:ꝛ iō eq̄litas h̄
mō nō dic̄ p̄fectionē simpl'r.dic̄ tn̄ p̄fectionē/q̄ in oī nā
cōparādo ad aliq̄d eiusdē nāe:melior ē suo opp^to:q̄ꝛ op
positū ei⁹ de nccītate dicit iperfectionē.nō enī est ineq̄li/
tas in eadē nā/ nisi alteꝝ indiuiduū imp̄fecte hēat illaꝫ
nām.ex quo igit̃ relatio pōt esse iter supposita in ista nā
imp̄fectionis eēt ineq̄litas in eis:q̄ꝛ in altero poneret p̄/
fectionē diminutā:eq̄litas aūt nō est ibi imp̄fectiōis:im/
mo magis p̄exigit p̄fectionē simpl'r:q̄a p̄exigit nām p̄fe
ctā ꝛ p̄fecte in vtroqꝫ relato:ꝛ h̄ est qd̄ dicit Aug.lib° de
q̄titate aīe loquēs ad discipulū.Equalitatē inq̄t ineq̄li/
tati iure p̄ponis:nec quēq̄ꝫ estimo humano sensu p̄ditū
cui nō illud videat̃. Hoc vtiqꝫ verū est cōparando ali/
qua in eadē nā:ꝛ simpl'r q̄b⁹ cōpossibilis est eq̄litas ma
gis pn̄t esse p̄fecta q̄ꝫ illa q̄bus eq̄litas nō est cōpossis:q̄ꝛ
illoꝝ aliqd̄ necīo est imp̄fectū. ¶ Tūc cū ꝓbas de p̄fe/
ctione creature. ¶ R̄n̄:ꝙ aliq̄ sunt necīa ad p̄fectionez
creaturarū:que tn̄ nō dicūt p̄fectionē simpl'r:ꝛ h̄ est q̄a
K creature de se imp̄fecte sunt/ꝛ sine illis nō pn̄t hēre perfe
ctā p̄fectionē:quāta ꝛ q̄lis est eis possis:ꝛ iō illa aliq̄liter
supplent imp̄fectionē creaturaꝝ:sicut dc̄m est supra di.
7.vbi negatū est ꝙ dr̄ia specifica alicui⁹ sit p̄fectio sim/
pl'r. Ita dico ꝙ p̄fectio limitata nō p̄t eē tāta in vna nā
limitata/sicut pōt eē in pl'ib⁹ naturis ordinatis:ꝛ iō ibi
ordo nāe/hoc est p̄fectionis ineq̄lis/necīus est ad maxi/
mā p̄fectionē eis cōpossibilē.nō ār est simpl'r necīus ad
p̄fectionē maximā:q̄ꝛ illa pōt esse in nā p̄fectissima illi/
mitata sine ordine p̄fectionis ineq̄lis. ¶ Et si arguas:ꝙ
ordo est perfectionis:ꝛ ordo videt̃ req̄rere ineq̄litatem.
¶ R̄n̄:dico ꝙ ordo originis stat cū p̄fectione.ordo aūt 12.meta.ad finem.
ineq̄litatis nō stat cū p̄fectione.nō igit̃ oīs ordo est p̄fe/
L ctionis:sed aliq̄s stat cū p̄fectione in eadē nā:ꝛ aliq̄s nō.
¶ Ad 3^m dico.ꝙ aliq̄n sup aliquā relōnē cōeꝫ fundant̃
M relōnes opposite disq̄perātie:sicut si dicat̃ assimilans ꝛ
assimilatū.ista dicūt relōnē actiui ad passiuū fundatam
sup hāc relōnē cōem/que est silitudo:assimilans eniꝫ est
causās similitudinē:sicut dealbat⁹ est cāns albedinē:
ꝛ assimilatū est causatū s̄m similitudinē:sicut dealbatū
est causatū s̄m albedinē.est igit̃ hic relō actiui ꝛ passiui
in assimilāte ꝛ assimilato:sicut videt̃ in dealbante ꝛ de/
albato:sed in dealbante/illud in quo fundat̃ relō actiui/
est absolutū.in hoc aūt.s.in assimilante illud in quo fun/
dat̃ relō actiui/est relatio eq̄perātie.Et tale nomē qd̄ i/
portat duas relōnes tales:vnā cōem:ꝛ aliā disq̄perātie:
q̄tum ad illā cōem relōnē mutuitatē hꝫ ad correlatiuū
illius relōnis:nō aūt mutuitatē hꝫ ad correlatiuū s̄m re
lationē disq̄perātie. Ita ēt h̄ coeq̄ri iportat relōnē coeq̄/
ti ad coequans:ꝛ illa eq̄litas mutua est.fili⁹ enī qui coe/
quat̃ pr̄i est eq̄lis pr̄i:ꝛ eꝯ:sed alia relatio p̄ modū passi/
ui.s.accipere equalitatē ab alio/illa nō est mutua:sed cō
petit precise filio:ꝛ relatio opposita disq̄perātie.s.coe/
quare conuenit pr̄i.i.dare equalitatem filio.est igit̃ ima/
go equalis:ꝛ econuerso:sed sola imago coequatur intelli
gendo duas relationes predictas. Qō. II.

SEcundo quero de circūincessione p̄so
narū diuinaꝝ. Utrū q̄libet
p̄sona diuina sit in alia.Et arguit̃ ꝙ nō:q̄a si
qōlibet eēt in quolibet s̄m opi. Anaxa.esset 1.phy.t.6 ꝯ ne.1.t.3.met.
maxima ꝯfusio.ḡ si p̄sone diuine essent in se ta.t.1.de aia.
inuicē cōfuse essent ꝯ illud Athanasij. Nec cōfundentes
p̄sonas:nec subam separātes.Et cōfirmat̃ rō:q̄ꝛ indiui/
sibile nō distingut̃ ab idiuisibili:nisi sit ex̄ illō:qd̄ ꝓbat̃
p̄ p̄hm̄.6.phy.q̄ꝛ duo idiuisibilia simul posita nō faciūt T.c.2.ꝛ inde
maius:q̄ꝛ essent vnū idiuisibile:igit̃ cū p̄sone diuine sint
idiuisibiles/si sunt simul/nō sunt distincte. ¶ P̄.Si cū
p̄sonā eē in p̄sona eēt distinctio aliq̄.ḡ ꝛ cōpositio.ꝓba/
tio ꝯñe.si aliq̄d esset in deitate qd̄ nō eēt ipsa/tūc deitas
eēt cōponibilis vel cōposita.qd̄ pꝫ per Aug.de ciui.dei
11.c.10.ꝛ ponit̃ di.8. Iō simplex est deus:q̄ꝛ est illud qd̄ q.1.
hꝫ/excepto ꝙ p̄sona dr̄ relatiue ad aliā/ꝛ nō est ipsa.ḡ si
p̄sona hꝫ aliq̄d in se/qd̄ nō est ipsa:ipsa est cōposita vel
cōponibilis:qd̄ est falsuꝫ ꝛ p̄us improbatū. ¶ Itē in eo/
dē in quo est fili⁹ est filiatio:in pr̄e est fili⁹ p̄ positā circū/
incessionē.ḡ in pr̄e est filiatio.Et vlterius.illō in q̄ est fi/
liatio est filius.ḡ pr̄ esset filius. ¶ P̄.Si pr̄ est in filio/ꝛ
filius est in pr̄e.ḡ pr̄ est in se.ꝯñā ꝓbat̃ p̄ p̄hm̄.4.phy^r. T.ex.cõ.14.
si aer in igne ꝛ ignis in celo.ḡ aer est in celo.igit̃ a sil'i h̄.
¶ Et ꝯfirmat̃ p̄ illud p̄hi in an̄p̄dicamētis.q̄cq̄d seq̄t̃
ad p̄dicatū sequat̃ ad subꝫ.Et p̄ istas maximas q̄cq̄d se/
quit̃ ad ꝯñs sequat̃ ad an̄s:ꝛ q̄cq̄d an̄cedit ad an̄s an̄ce/
dit ad ꝯñs:ꝛ ꝙ est p̄us p̄ore est prius posteriore:ꝛ q̄cq̄d
est cā cāe ē cā causati. ¶ Itē si pr̄ est in filio.ḡ de⁹ est in
deo:ꝛ vlteri⁹.ḡ deus distinguit̃ a deo. ¶ Item qd̄ exit
ab alio nō ē in eo:sꝫ fili⁹ exit a pr̄e:vt dr̄ Ioā.16.Exiui a
pr̄e. ¶ Cōtra. Io.14.c.Ego in pr̄e ꝛ pater in me est. Et
mag̃r adducit auctem in l'ra Ambro.Aug.ꝛ Hylarij.

Istius qōnis veritas est plana ꝛ certa ex au/
ctoritate Saluatoris in Ioāne ꝛ
alibi in multis locis/ꝛ ēt sanctoꝝ expositiū. Sed vt ali
qual'r possit intelligi tria sunt vidēda. ¶ Primo de mō

quo psona est in psona. ¶ 2° que sit rō istius inexistie.
¶ 3° si iste modus eēndi in/posset reduci ad modū ali/
quē eēndi in/repertum in creaturis/loquēdo de illis mo
Tex.cō.23. dis quos ponit phs. 4. phisi². vel vtrum posset declara
ri p aliquē modū qui possit in creaturis inueniri.

Henri.in su. ar. 2. c quoli. 6.4.5. **De primo** di sic. q duobus modis pōt intelligi aliqd eē in alio pmo. i. fm totū/sicut
vinum est in amphora: vel fm partē: & hoc dupl'r: vl' ita
q pars sit in alio/& nihil eius sit: vt pes auis in laqueo/&
nihil eius est: & p hoc auis tota di eē in laqueo: vel q ps
ei⁹ sit in alio/& sit aliqd eius: & p hoc illud cui⁹ est ps di
esse in illo/in quo ps illius di esse: sicut si aliqd mōstruz
hns duo capita/& duo corpora haberet tm duos pedes/
tunc vnū diceref eē in alio per pedē eius qui est alteri⁹.
¶ Ad ppositū di q pater nō est in filio p mō: qd pba/
tur dupl'r. pmo qr illud qd est in alio p: quelibet ps eius
est in eo eque pmo: sicut si terra pmo est in centro/queli/
bet ps terre est eque pmo in centro q̄tum est ex se. igif
si pater pmo est in filio q̄libet ps pris pmo erit in filio: &
ita paternitas est eque pmo sicut deitas in filio. Et ex h
vltra sicut deitate filius est de⁹: ita paternitate filius erit
pater. qd est falsum. ¶ Secūdo. qa illud in quo primo
est aliqd videf q̄si ambire illud & penetrare & cōtinere.
idē aūt respectu eiusdē cōtinere & ptineri: ambire & am/
biri nō est intelligibile. g̃ &c. Opz igif q sicut in creatu/
ris di aliqd fm partē eē in alio/& nō pmo: ita vna psona
dicaf esse in alia fm aliqd sui. nō est aūt fz aliqd sui/qd
nihil sit eius/in quo est: qa illud esset relo psonalis psone
inexistis: & istō nō est rō. q̄ psona ē in psona: sic patebit in
2° articulo/in quo pcordo secū. g̃ illud est eēntia q̄ ita est
aliqd inexistis: q est aliqd eius in quo coexistit. Et q p/
pter istā essentiā filij inexistem patri filius sit in pre p/
baf: qa vbicūqz est fundamētū relonis alicui⁹/ibi est re
latio fundata in eo. g̃ vbicunqz est essentia/in qua funda
tur filiatio ibi est filiatio. ¶ Distinguif tñ de persona q̄
est in alia: & in qua est alia: qr lz psona q̄ est in alia ponaf
in ea non pmo/sed per aliqd sui. i. per essentiā: tñ psona
in qua est alia: est in qua p est alia. i. se tota: qr se tota hz
aliquo mō rōnem ambientis & cōtinētis deitatem/que
lz non sit pars psone inexistis/est tñ aliqd psone.

Contra illud pmo eē in/nō dicit aliqd ad se fz oēz
opi. igif relonē psone ad psonā: nō relonē
originis: qr illa nō est eiusdē rōnis in extremis: psone āt
vniformiter sunt in seinuicē fm istos. ergo dicit relonez
cōem: sed relo cōis fm eādē rōnē fundamēti est in sup/
posito qd referf & in supposito ad qd referf: sicut silitu
do reqrit eandē rōnez albedinis in sili qd referf & in si/
mili ad qd referf. igitur si illud aliud ad qd referf perso
na inexistis: sit tale pmo q in ipso sit psona illa. sequif q
persona inexistis pmo erit relata illa relone/& nō per ali/
qd sui pcise. ¶ 2° sic: qn aliqd di esse in alio fm partez
eodē mō est in isto fm ptez q̄uo ista ps est in isto pmo.
Ex^m. si hō sit in terra per pedem/sicut pes est in terra lo
caliter: ita hō est in terra localr per ptez. nō āt si pes est
ibi q̄si in loco/hō erit ibi sicut forma in mā: ita ēt si albe/
do est in hoie fz ptē: qa fm faciē eo mō eēndi in quo est
in facie p. puta. vt accñs in subto: eo inqz mō est in hoie
p ptē: qr sicut in subiecto: g̃ si filius est in pre per essen/
tiam/que formalr est in pre: sequif q filius erit in patre
q̄si formalr: lz fm aliqd sui: qd nō est esse in/fm circūin/
cessionē. ¶ Rñdef. q maior est vera loquendo de illo/
qd est rō proxima alicuius essendi in. nō aūt de ratione
remota: essentia aūt/vt est formalr in pre/nō est rō pxi/
ma filij essendi in patre: sed remota. prima aūt est/vt
est sub ppietate psone inexistis. ¶ Cōtra h cōcedit p/
positū: qr illud di puenire alicui pmo: qd nō conuenit ei 7. phy. te. c. 1. & 2. de motu
fm aliquā partez sui: sed fm q est ex oibus ptibus suis
integratū: igif ita h cum non sit in persona fm istos/nisi
relo & essentia: qcqd cōuenit psone non pcise rōne alte/
rius istoz: sed rōne essentie cū relatione simul: vel econ
uerso. hoc cōuenit sibi pmo: qa hoc dicit psonā fm se to/
tā. ¶ P. Proprietas psone/vt est incōicabilis/non pue/
nit formalr essentie: sicut essentia nō gñat nec gñaf: non
distinguif nec referf: nec ēt e p. ppietas que est eēntie/
vt cōicabilis/puenit psone: qr iste est ppri⁹ modus eēn/
tie: vt distinguif a persona: qr essentie est vna in tribus.
psona āt nullo mō nec p nec fm aliqd sui est vna in tri/
bus: igif iste modus essendi in/quo essentia est in patre
vt quasi forma. puta: vt qua pater est deus: nullo modo
conuenit persone: quia iste est proprius modus essentie
fm quod distinguitur a persona.

Quantum ergo ad istum arg^m dico: q predicatū cōuenit alicui toti p: vt pmo distingui A
tur cōtra illud qd est fm pte: vt dicif. 5. physi. in p°. qd Tex. cō. 1.
nō cōuenit ei pcise: qr pti illius cōuenit: & per oppositū
nihil di cōuenire alicui toti fm ptē. nisi qd cōuenit pti: &
per ptē di de toto: sicut pz per phm. 5. physi. in eius ex°. Tex. cō. 1.
Sanaf hō qa thorax eius sanaf. naz formalr sanari di
de thorace & pmo: & per pns per hoc de toto/cui⁹ totius
thorax est pars: tale predicatū primo inherēs alicui toti
aliqn nulli parti ipsius totius inest: aliqn āt cuilibet pti
inest. Exemplū primi. triāgulus primo habet tres angu
los &c. & tamē nulla pars trianguli loquēdo de partibus
integralibus hz hoc pdicatū. sicut res. Simil'r hō pri/
mo est risibilis: & tamē nulli parti eius pmo inest hec pas/
sio: & cōpositum generaf pmo: lz nulla ps eius generef
pmo: loquendo de isto mō eius: qd est gñari: & ita vl'r in
oib⁹ subtis ethērogeneis & passionib⁹ eoz. Et rō est ista:
qr nā talis subiecti adequata est tali pdicato/quā adeq/
tionem notat talis primitas. sicut pz ex diffinitione vlis
primo poste²: & nā illius totius adequari in nulla parte Tex. cō. 2.
saluaf: & ideo eius passio nulli parti cōuenit. Exemplū
scdi est. si ignis sit primo calidus/quelibet pars ignis est
pmo calida. Ita etiā phs. 7. phy. arguit q nullū corpus Tex. c. 1. & 2.
pōt a se moueri pmo: qr tūc quiesceret ad quietē partis:
nō enim p mouef: nisi motus inesset cuilibet parti eius.
si enim alicui pti eius nō inesset motus tunc toti primo
non inesset: & ita est vniuersalr in subtis homogeneis &
passionibus eoz: quia natura ista cui primo. i. adequate B
conuenit talis passio ipsa est eiusdem rōnis in parte & in
toto: igitur predicatum adequatū tali nature conuenit
cuilibet in quo est ipsa natura: & ita cōuenit parti: nō igi/
tur ppter rōnem primitatis opz predicatū/quod cōue/
nit toti nature cōuenire parti: imo nunq̄ ppter hoc opz
q conueniat parti: sed pcise qn natura totius est eadem
in toto tali & in parte eius. ¶ Ad ppositum dico. q iste
modus essendi in. nō est per illuz modū/quo natura est
in supposito: vel forma in materia: sed sicut subsistens
est in subsistente: fm Hyla. 7. de tri. c. 6. vbi dicit sic. in/
esse non vt aliud in alio vt corpus in corpore/sed sic in/
esse ac subsistere/vt in subsistēte insit: vt sit ita inesse: vt
ipse subsistat. Subsistere autē. i. incōmunicabil'r per se
eē puenit psone pmo. nō enim de psona di: qr de eēntia
vel de relone di. sicut ēt agere in creaturis vel pduci p
cōuenit supposito toti. i. nō sibi/qr pti. ergo & subsistere.
in pmo puenit psone: lz eni nā pmo insit pti/vt nā in sup/
posito. illa tñ nō ē subsistētia vel inexistia subsistētis in
subsistēte: sz pcise illa inexistia/qua totus filius inexistit
pātialr & intime in toto pre: cui alludit illud Ambro. in f. Splendor
hymno. In pre tot⁹ filius/& totus in verbo pater. pne glie.

¶ Et tunc

Et tunc ad argumēta dicat opi. Ↄ istud membrum. ¶ Ad pᵐ dico. ꝙ illa maior ē dupl'r falsa. p̄ ga nō opꝫ illō p̄dicatū, qd̄ p̄ ꝯuenit toti ꝯuenire alicui pti: vt ex determinatis satis pꝫ. 2° qꝛ si alicui pti ꝯuenit vel toti rōne alicu⁹ ptis: nō opꝫ alteri pti cōpetere rōne cuiuscūqꝫ ptis: ⁊ maxīe qñ ille ptes nō sunt eiusdē rōnis in integrando totū, sicut hō est p̄ rōnalis: qꝛ dr̄ia specifica sicut rōnale p̄ dr̄ de spe. p̄ ēt hō hꝫ actū illū, qui cōuenit aiali rōnali inquantū rōnale. s. intelligere vel rōcinari: ⁊

C tn̄ nō eq̄liter ꝯuenit istō p̄dicatū vtriqꝫ pti hois. s. aie ⁊ corpi. Fortē enī formal'r pōt dici de aīa ⁊ nullo mō de corpore. nō tn̄ dr̄ de hoie: qꝛ de aīa: qꝛ tūc cōpeteret hoi fm ptē, sicut esse lōgū cōpetit hoi fm ptē, qꝛ fm corpus. Et si ēt intelligere neutri pti cōpeteret: ita ꝙ nō posset dici de ea, nō tn̄ equal'r se hꝫ vtraqꝫ ps ad inherentiā p̄dicati totius. nō enī est ita corpus rō inherētie hu⁹ p̄dicati, sicut aīa: ⁊ hoc qꝛ ille ptes. s. corp⁹ ⁊ aīa nō sūt ptes eiusdē rōnis in integrando totū: sed altera mā altera forma. mā enī non est rō opandi sicut forma ipsi toti p̄ opanti. Ita igiť in ꝓposito ꝑꝑ prēm p̄ eē in filio, nō opꝫ ꝯcedere diuinitatē esse in filio vel pinitatē illo mō essendi in. si tn̄ ꝯcederet nō opꝫ adhuc cōcedere ex equo: qꝛ nō sūt eiusdē rōnis in psona, que icludit eas. ¶ Et vlterius cū arguiť si eque eēnt in pře. g̃ si vnū formal'r ⁊ reliquū: nō valet: sed est fallacia eqiuocatiōis: qꝛ in añte accipiendo illa eē in pře, accipiť eē in subsistēte, vt pn̄tialr: ⁊ in ꝯñte īferť alius modus eēndi in, q nō est ille modus fo̅alr: lꝫ p̄supponať illi mō eēndi in: vn̄ ex mō eēndi in p pn̄tiaꝫ ꝯcludiť modus eēndi in p iformationē. ¶ Ad 2ᵐ dico. ꝙ illud nō est tn̄ Ↄ mēbrū istud de eē in p: sed ēt Ↄ ꝯnēꝫ

f. quā tenet Henricus. p̄ncipalē. Ita ēt vr̄ eē ipōle in creaturis, ꝙ ideꝫ respectu eiusdē ꝯtineat ⁊ ꝯtineať vel rōne ptis ꝯtineať ⁊ rōne toti⁹ ꝯtineat: sic ꝙ idē p̄ ꝯtineat ⁊ ꝯtineať. Et iō rīdeo ad argᵐ ⁊ dico ꝙ iste modus essendi in, nō dicit ꝯtinētiā: sꝫ pn̄tiam subsistētis in subsistēte: ⁊ ita est vnius rōnis in vtroqꝫ: qꝛ sicut h̃ subsistēs est pn̄s illi: sic illud isti.

D **Quantū** ad 2ᵐ argᵐ dico ꝙ nec eēntia sola est rō huius īexistētie nec relatio sola. ¶ Primū

Jo. 14. ꝓbo: qꝛ tūc pr̄ eēt in se: qd̄ est falsum eo mō quo itelligit saluator prēm eē in filio: ⁊ filiū in pře: qꝛ sic iesse reqrit

f. arguēdo Ↄ a. opi. distōnē realē. ¶ 2ᵐ ꝓbo. tū qꝛ relōnes originis nō sunt eiusdē rōnis in psonis relatis: ⁊ ita si ille eēnt fo̅ales rōnes eēndi psonaꝝ in seinuicē, nō eēnt psone in seinuiceꝫ vniformiter: qd̄ est Ↄ p̄dicta. Tū 2°. qꝛ si per impoīe ipse de⁹ p̄duceret aliū deū, nō eēt iste de⁹ in illo: qꝛ fꝫ Dam. c. 5. Si eēnt duo dÿ nō possent eē simul: ⁊ ita neuter eēt īmensus: ⁊ ita nec de⁹: tn̄ vere eēt relō p̄ducētis ad p̄ductū. Tum 3°. qꝛ si p impoīe due psone eēnt sine origine: sed tn̄ haberēt eādē essentiā cū distōne reali essent in seinuicē: qꝛ nō posset eēntia vnius psone eē in alia nisi ipsa que oino eadē est illi essentia, eēt in ea: lꝫ alio mō essendi in. Tū 4°. qꝛ in creaturis sunt vere relationes originis ⁊ p̄ncipiantis ⁊ p̄ncipiati: ⁊ tn̄ ibi ꝑꝑ diuersitatē nāe in ipsis relatiuis neutrū est in alio. ¶ Et ex his seqtur cū nō

E sit in psona nisi eēntia ⁊ relō fm cōeꝫ opi. ꝙ ambo erūt totalis rō inexistētie. ¶ Et ad intelligēdū quo hoc sit pōt accipi exemplū in creaturis de silitudine. nihil enī est sibi simile sed alteri. silitudo tn̄ fundať sup vnitatē in q̄litate fm pħm. 5. meta^cᵉ. c. de ad aliqd. nec igiť sola diuer-

T. cō. 20. sitas relatiuoꝝ, nec sola vnitas fundamēti sufficit ad silitudinē: sed ambo reqruntť p se: sicut vna cā totalis. Ita h̃. nec distinctio psone inexistētis, ⁊ in qua est alia: nec vnitas essentie per quā sunt in seinuicē, est tota rō inexistentie: sꝫ ambo simul. Sicut tn̄ in silitudine est p̄ncipalior rō vnitas fundamenti q̄ꝫ distinctio ibi extremoꝝ, ita silr̄ in hac inexistētia: ita h̃ pt poni imediatior ⁊ p̄ncipalior rō inexistētie istius vnitas eēntie q̄ꝫ distinctio psonarum.

F **Quantū** ad 3ᵐ argᵐ dico. ꝙ iste modus essendi in, nō est aliqs istoꝝ modoꝝ formal'r, quos ponit pħs. 4. phy. formal'r dico: qꝛ oēs illi modi sūt per hoc ꝙ ꝯtentū est aliqd ꝯtinētis, q̄ no ē: vel per h̃ ꝙ ꝯtinens est aliqd ꝯtēti, q̄ nō ecōuerso. neutra illaꝝ rōnū est in ꝓposito: qꝛ diuersitas est ibi maior rō eēndi in, q̄ꝫ vnitas: Ↄ qꝫ est in ꝓposito: iō bn̄ dicit Hyla. 3. de tri. ⁊ ponit in lr̄a. nāliter enī intelligētia humana rōnē hui⁹ dicti nō capit: nec exemplū aliqd̄ rebus diuinis cōparatio humana p̄stabit. Colligendo tn̄ ea que sunt pfectionis in creatura, tollēdo ea q̄ sūt impfectiōis, pn̄t poni aliq̄ exēpla hꝰ eēndi in: lꝫ hēri pfecte nō possint: tn̄ īperfecta exēpla impfecte reprn̄tātia illū modū eēndi in, pn̄t adduci.

H ¶ Primo qdē ẽ illapsu eēntie diue respcū creaturaꝝ, ad quē illapsum ꝯcurrit sil̄ imensitas nāe diue: ⁊ ei⁹ manutenētia: circūscribať g̃ ab illapsu rō manutenentie: ita ꝙ reseruet rō pn̄tie ꝓpter imensitatē absqꝫ rōne ꝯseruationis siue rōne potētie actiue ptinentis ad manutenentiā. hoc circūscripto sicut deus (qꝛ imēsus) p̄sens est oi creature: ita tūc intelligereť pn̄s alicui, absqꝫ hoc ꝙ illō manuteneat: ⁊ tunc si ponať vna nā in pn̄te: ⁊ in illo cui est p̄sens, ꝓpter quā nām vnā oporteat ipm eē pn̄s: erit exemplū ad ꝓpositū de isto mō essendi in. ¶ Aliō exᵐ est de aīa non informāte corpus: p̄sente tn̄ corpori sicut in instāti mortis: aut de angelo nō informāte corp⁹, ipsi tn̄ p̄sente: aut de corpe glorioso pn̄te corpi non glorioso. vel meli⁹ exᵐ: si posset corp⁹ gl'iosuꝫ īexistere alÿ corpori glorioso eque subtili. In his oibus esse in, est subsistentis ⁊ pn̄tis nō p īfo̅ationē: nec p modū pn̄s. Et si in istis addať vnitas nāe, q̄ ẽ necītate nāe exigat talē pn̄tiā est pfectius sil̄e. ¶ Aliō ēt est exᵐ de potētÿs aīe, q̄ si ponātur differre ex pte rei: ⁊ cū h̃ tn̄ esse ideꝫ real'r eēntie aīe de necītate vna erit in alia: qꝛ in alia est eēntia aīe cui illa po^a est eadem: igiť distincta aliquo mō real'r erunt indistincta. Sed si vtrunqꝫ istoꝝ eēt p se subsistēs: subsistēs distinctū erit in subsistēte p̄sentialr: ⁊ erit exᵐ essendi in, pre oibus istis exēplis. Et ad declarationē duoꝝ articuloꝝ p̄cedentiū pōt addi, ꝙ in isto mō essendi in, vtrūqꝫ extremū fm candē rōnē est in alio: qꝛ hic notať p̄sentia mutua, nō ꝯtinētia extremi ab extremo: qꝛ si intelligať corpus esse in loco, hoc est sicut cōtentū a ꝯtinēte. nō enī est hoc mō in: sꝫ si itelligant duo corpa eē in codeꝫ loco

I in se inuicē, hoc est fm candē rōnē: qꝛ sunt sil̄: ⁊ simultas dicit relōnē cōem vni⁹ rōnis in extremis: ⁊ si p ipoīe circūscribať locus, ⁊ ponať sil̄ pn̄tia corpoꝝ, erit relō vni⁹ rōnis in extremis, ⁊ vtrunqꝫ in altero sine continentia, vel vnius ab altero: vel amborum a tertio.

Ad argumenta p̄ncipalia. ¶ Ad pᵐ dico. ꝙ ꝯfusio esset si qđlibet esset in filio fm opi. Anax. qꝛ sic qđlibet eēt in alio: sicut ps eius sicut vr̄ pħs īponere sibi: sꝫ psona nō est in psona sic ps ei⁹: ⁊ iō nō sequiť cōfusio. ¶ Cū cōfirmať rō per illō. 6. phy^c. de indiuisibilib⁹. ¶ Rn̄°. ꝙ aut illud est falsuꝫ ꝙ

Jn. 2. tx. 2. ⁊ in metaphy. īdiuisibilia quātitatis nō sūt distincta, nisi differant situ: de quo alēr: aut si est verum, nihil est ad ꝓpositum, qꝛ rō illa que esset ibi, nō eēt in psonis diuinis, q̄bus nō ꝯuenit situs. ¶ Ad 2ᵐ dico: ꝙ deitas est cōis oi subsistenti in nā diuina: ⁊ est aliqd subsistētis in nā diuina: ⁊ iō nō pos-

G set real'r distingui ab aliquo nisi eēt aliquo mō cōponibile cū isto: qꝛ nō est intelligibile ꝙ in aliquo subsistente sint plura, nisi vnū sit cōponibile cū altero. psona aūt nō est aliquid cuiuscūqꝫ subsistētis in nā ista: ⁊ iō lꝫ psona sit in psona: nō tn̄ opꝫ ꝙ sit ipsa vel cōponibilis ipsi, sic

oporteret dicere de deitate. ¶ Ad 3m dico. q̄ q̄ñ abstractū dī esse in aliquo aut de v̄tute sermonis denotat̄ esse in: sicut forma in informato: sic cū dī color est in lapide, nō signat̄ esse in, sic ps in toto: s3 sic forma in informato: et tūc ista ppositio est negāda. filiatio est in pr̄e: et tūc p̄a nō valet. Aut h̄ nō habet̄ de v̄tute sermonis: sed ex vsu: sic dicim⁹ colorē eē in luce, nō sicut in sbiecto: et tūc cōcedi pt̄ ista. filiatio est in pr̄e: accipiēdo eē in, pro inexistētia intima: sic iam dcm̄ est: nec seq̄t̄ vltra: igit̄ pr̄ est fili⁹: s3 est fallacia equiocationis īferēdo ex ante. q̄si in, acciperet̄ ibi p modū forme. ¶ Ad 4m dico. q̄ iste modus arguēdi tenet vbi vera est talis ppō, p quā tenet talis modus arguēdi. tenet aūt gn̄alr̄ per talē ppōnem, qcqd h3 aliquā hītudinē ad aliqd h3 silē3 habitudinē ad illō, ad qō illud aliō h3 habitudinē talē: ista ppō frequēter vera est in relatiuis suppōnis et suppōnis: nō tn̄ est vlr̄ vera. Sed de isto nō dico mō: q2 argūm hoc pcedit de esse in: qō vt sumit̄ in pposito: notat relōnē cōem. ¶ Quantū igit̄ ad relōnes cōes: dico q̄ ista ppō est vlr̄ falsa: puta, qcqd est simile sorti: est sile oī simili sorti. hoc enī icludit q̄ aliqd sit sile sibiipsi: q2 illō cadit sub ista distributione oī silī: sed ad h̄ q̄ sit vera op3 addere specificationē istā, oī aliȷ a se: et tūc v̄tute talis ppōnis specificātis tenet talis modus arguēdi pcedēdo nō ɔuertēdo. puta nō seq̄t̄: sortes est silis platoni: plato est silis sorti: igit̄ sortes est silis sorti: q2 ppō ista est falsa: qcqd est sile sorti est simile oī silī sorti, nisi addat̄ oī simili sorti aliȷ a se: et tunc nō icludit̄ sor. sub ista distributiōe: nec pt̄ argui cōuertēdo ad sortē: sed tn̄ pcedēdo. Sed adhuc talis additio nō sufficit ad veritatē talis ppōnis: nec ad efficaciā talis argumētatiōis. Sed op3 addere q̄ mediu3 ad qō cōparant̄ extrema sit limitatū s̄m talē rōnē: q2 non seq̄t̄: qcqd est simul cū. a. est simul cū oī eo cū quo. a. est simul: oī inq̄z alio a se, si ipm̄. a. sit illimitatū: q2 tūc exiꝯs pisus esset sil' cū exitu Rome: q2 fūt sil' cū deitate īmēsa et illimitata ad illos: nec ēt oīa ista sufficiūt, nisi addatur q̄ mediū nō varie t̄ vt cōparat̄ ad extrema. Ad ppositū ḡ dico q̄ argm̄ nō valet: q2 arguit̄ ɔuertēdo: non pcedēdo: et ppō ɔfirmās talē modū arguendi falsa est. argm̄ tn̄ phl. 4. phy⁹. t3: q2 arguit tn̄ pcedēdo: et accipiēdo mediū limitatū et nō variatū: s3 argm̄ ē in relatiuis suppōnis et suppōnis: vn̄ nō mltū ē ad ppositū de eē i, in pposito vt dic̄ relōnē cōe3. ¶ Ut tn̄ d̄ relatiuis disq̄perātie breuiter dicat̄: dico q̄ talis modus arguēdi gn̄alr̄ nō tenet nisi per rōnem p̄oris et posterioris: qō fere est cōe oībus talibus relatiuis. qcqd enī est p̄us priore est prius posteriore. Et vt gn̄alius dicat̄, qcqd h3 ordinē ad aliqd h3 similē ordinē ad qōlibet aliud: ad qō illud h3 ordinē talē. ista ppositio est vera in ordine essentiali, nō intelligēdo ɔditionē spālē ordinis: puta mediationē vel imediationē, ppinquitatē vel remotionē. Quia igr̄ eē in, ipsius aeris in igne dicit ordinē essentialē, et similē modu3 dicit esse in, ignis in celo. tenet illa p̄a pcedēdo: et h̄ q2 pcedit̄ s̄m rōnē gn̄alem ordinis: nō specificādo ordinē mediatū vel imediatū, ppinquū vl̄ remotū: vn̄ nō sequitur. a. est pr̄. b. b. est pr̄. c. ḡ. a. est pater. c. vt pr̄ denotat imediatū ordinē ad. c. vt ad filiū: s3 bene sequit̄ vt notat p̄ciantē in cōi: put pater extendit̄ ad auū vel pauū etc̄. ¶ Ad aliud ɔcedo. q̄ deus est in deo: et h̄ ɔcedit Hyla. 7. de tri. Sed cū iferēt̄. ergo deus distinguit̄ a deo. nego p̄ām ppter fallaciā p̄ntis. hec enī h̄positio, in nō notat virtutē cōfundendi sui casuale, nec hoc h3: et ideo potest casuale ei⁹ stare pro supposito aliquo determinato ide terminate. Distingui aūt distribuit terminū huius relōnis cōfuse et distributiue ppter negationem inclusam: et ideo casuale huius h̄positionis nō infert terminū huius relōnis: sicut nō sequitur de⁹ generat deu3. ḡ deus distinguit̄ a deo pp similē rōnē. ¶ Ad vltimū dico q̄ exitus filiȷ a pr̄e est processio pducti a pducente: nūc aūt talis exitus nihil phibet, quin exiēs maneat in eo a quo exit: q2 recipit eandem nām cum eo a quo pcedit.

¶ Nunc ōndere restat etc̄. Dist. XX.

Circa istam distōne3 20am q̄ro vnū. Utrū tres psone sint eq̄les in po. ¶ Arguo q̄ nō: q2 tūc sicut pr̄ pōt gn̄are: ita fili⁹ posset gn̄are. pbatio huius p̄ne: tū3 q2 Aug. ɔ Maximinū lib. 3. Si pr̄ nō pōt gn̄are sibi filiū equalē, est ipotens. ḡ econuerso. si nō est impotēs s3 oipotens pōt gn̄are filiu3: et per p̄ns posse gn̄are ptinet ad oipotentiā: et ita filius non pōt gn̄are, non est eque potēs vel eq̄lis potētie cū pr̄e: tū3 q2 fili⁹ nō eēt oīsciēs si nō sciret gn̄ōnē pr̄is: igr̄ nec oipotēs si nō posset in istā gn̄ōnē. ¶ P. Ricar. 2. de tri. c. vlti⁹ pbat q̄ non pn̄t eē plures oipotētes: q2 tūc vn⁹ posset facere aliū nullipotentē. ḡ a silī vi argui in pposito, si ponāt̄ plures persone diuine equepotētes: et sic ista p̄a Ricar. fuit declarata dī. 2. p duas vias: ɔsilib⁹ viȷs ēt declaro in pposito de duabus psonis: p̄ q2 vna psona posset suo velle pducere oīa possibilia, et eis pductis in esse psona alia nō posset ea pducere. eadē enī nō pn̄t bis totalr̄ pduci. ¶ Et ɔfirmatur ista pbatio: q2 pr̄ p̄us ordine originis h3 velle creaturarū q̄3 filius: et filius s̄m Hyla. est potēs per se, l3 non a se: igit̄ prius origine q̄3 fili⁹ pducat intelligit̄ pr̄ pducere: et ita in isto signo in quo fili⁹ itelligit̄ debere pducere, nulla sunt ibi poīa. ¶ 2o q2 oipotēs pōt suo velle impedire oīa poīa alterius oipotētis, si eēt: q2 nō est nccē voluntates eo2 ɔcordare in aliȷs a se: q2 ista oīa ɔtingēter volūt: ita h̄ nō vī nccīu3 eē, q̄ voluntas vnius psone cōcordet in actu volendi alterius psone. ¶ Et si dicas eandē eē voluntatē eo2: et iō ɔcordare in aliȷs volēdo eadem. ¶ Cōtra. forā que est pn̄m agēdi si est in plibus, eodem mō est pn̄m agēdi vnicuiq3 eo2, sic si eēt in vno tn̄: sicut si albedo eēt in duab⁹ supficieb⁹: eēt eis pn̄m disgregādi eodem mō, sicut si eēt in vno tn̄: sed si volūtas eēt in solo filio, eēt pn̄m volendi ɔtingēter lapidē eē: ita q̄ illa volūtate posset filius velle eque lapidē eē vel nō eē: igitur posito q̄ sit in pr̄e erit pn̄m in filio ɔtingenter volēdi vel nō volēdi lapidē: et ita qcqd ponat̄ in pr̄e: filius pt̄ eque velle lapidē eē vel non eē: et ita si pr̄ vellet lapidē esse et fili⁹ nō. vn⁹ oipotēs faciet aliū nullipotentē, impediēdo oīa poīa volita ab eo. ¶ Itē p̄a cā plus causat q̄3 2a. p pōne p̄a de causis. et 2o meta. et p posite. s3 pr̄ dat filio v̄tutē creandi: et nō ecōuerso: ḡ pr̄ plus pōt. ¶ Cōtra. magr̄ dist. 19. istius in lr̄a. Et adducit Aug. de fide ad Pe. c. 2. ¶ Itē Aug. ɔ Maximinū. 3. c. pbat istā ɔnem tripl'r. p̄ auctē saluatoris in euāgelio. Joā. Oīa q̄ h3 pr̄ mea sunt. Scdo per rōnem: q2 si non potuit dare potētiā equale3 fuit impotēs. si noluit, fuit inuidus. Tertio per simile: q2 pater corporalis generaret sibi filium equalem si posset vel maiorem. ergo multo magis in pposito.

Respondeo omittendo potentiā logica3 que dicit modū cōpōnis ab intellu facte: et potētiā metaphorice dictā: q̄lis est in geometricis, s̄m q̄ ipsi geometre imaginant̄ punctū esse in potentia ad lineam, et lineam ad superficie. hic potentia sumit̄ pprie. vno mō sicut dictū est dī. 7. put est dr̄ia entis opposita actui. Alio modo s̄m q̄ significat idem qō pn̄m sicut loquit̄ de ea phs 5o meta. c. 9. Et potentia isto 2o mō sūpta diuidit

H
I
Ubi supra.
Cap. 13.
A
Tex. cō. 4.
Tex. cō. 5.
Cap. 16.
B
Tex. cō. 13.

diuidit in potẽtiã actiuã τ passiuã: τ si vtrolibet modo sumat põt intelligi: aut pro ipa relõne pncipij, quam significat, aut pro fundamẽto pximo isti' relonis. ¶ Ad ppositum ꝑ planũ est q in deo opz ponere potẽtiã actiuam cum sit pn^m efficiens ex dist. 2. τ equalẽ sicut de ista loquit magr di. ista. Et hec eq̃litas põt itelligi dupl'r: aut fm extẽsionẽ obiectorum possibiliũ ad que se extẽdit potẽtia: aut fm intẽsionẽ illius potẽtie in se. Exẽplum. po^a calefactiua dicit equalis extẽsiue, si ad eq̃lia calefactibilia se extẽdat: sic ois charitas est eq̃lis: qa extendit se ad oia diligibilia ex charitate fm itẽsionẽ, si eque pfecta sit potẽtia, τ in eque pfectiuis actũ possit elicere: lz non tot possia sibi subessent, sic subessent alij potẽtie: vt pz posito isto casu, q ponit di. 7. q calor pductiõe sibi adeq̃ta pduceret alium calorẽ. Et iste due equalitates frequenter cõcomitant se, põt tñ intelligi vtralibet sine altera. Loquẽdo aũt de eq̃litate extensionis nõ est difficultas, nisi de actibus notionalib' τ de terminis istarum actionũ: qz illi duo termini non sunt pducibiles ab oibus psonis: sz filius a solo pre. spũssctũs aũt a pre τ filio. ¶ Unde q ad hoc dicit si q potẽtia gñandi ptinet ad oipotẽtiaz in pre nõ in filio. Qd declarat dupl'r. pmo qa oipotẽtia est ad omne qd non includit 9dictionẽ: sed patrẽ gñare nõ includit 9dictionẽ. filium aũt gñare includit 9dictionez. ergo τc. ¶ P. 2° al'r est de actionibus trãseuntib' ad extra: τ aliter de actionib' imanẽtibus intra: possibilitas actionis trãseuntis iudicat ex rõne actiõis in se τ termini ei': possibilitas aũt actionis imanẽtis nõ iudicat ex his pcise: sed cũ hoc in cõparatiõe ad agens in quo manet talis actio: cũ igit gñatio sit actio imanens: possibilitas eius iudicãda est: nõ tñ ex se ipsa in se: τ cũ hoc ex termino eius: sz qa est possibilis illi supposito agẽti, in quo debet manere: est aũt cõpossibilis gñatio patri τ nõ filio: igit idem qd prius. ¶ Tertia declaratio addit: qz oipotens dr, qd põt in omne illd, ad qd habet formã per quã põt τ nõ dicit ipotẽs, si nõ põt in aliquã actionẽ ad quã se non extẽdit sua forma, sicut ignis nõ dicit impotẽs: qz nõ põt frigefacere: qz nõ hz potentiã ad frigefaciendũ. pater aũt habet formã cõuenientẽ gñationi τ filius nõ: igit pater nõ est omnipotens, si nõ põt gñare. non aũt filius est impotens, si nõ potest generare: τ ita posse gñare ptinet ad oipotentiam patris, τ non ad omnipotentiam filij.

Contra istud. nõ cõparãdo gñare ad aliqd suppositũ, quero aut illd, vt est geniti tãq̃ termini est aliqd ad qd nata est eẽ aliq̃ potẽtia actiua: aut nõ. si sic. g in q̃cunqz nõ est potẽtia ad illud, nõ est in eo oipotentia. hoc est nõ est po^a ad oẽ illud: ad qd nata est eẽ potẽtia. si non. g in nullo est po^a ad illud: τ ita nõ ptinet ad oipotentiã pñia. ¶ Confirmationes etiã non valent. p^a nõ: qa oipotens põt in oẽ illud qd est terminus potentie simpl'r: τ h pducẽdo illd in eo in q̃ natũ est pduci: si natũ est pduci in aliquo: vel pducendo ipsum in se subsistens, si nõ est natum pduci in aliquo, nõ autẽ oportet q posset pducere omne tale formal'r in se. sicut põt pducere cursum aialis in aiali, vt in boue vel asino: in quo natus est esse cursus: sed hoc non põt pducere in senec põt formal'r currere: qz tunc per illud verbuz neutrum significaret, q talis forma esset in ipso formal'r: lz igitur filius non possit formal'r gñare: vt gñatio sit in ipso: nec possit principiare gñõnem in seipso: tñ si istud sit terminus omnipotẽtie, opz dicere q filius possit principiare gñõnem in eo, in quo nata est esse. nullo autez mõ filius põt principiare gñõnez in senec in isto in quo nõ est nata esse: tñ oipotens est τ põt actionem illam causare in eo qd põt eam recipere: sicut nõ esset omnipotẽs si non posset causare intellectionẽ in intellu potente recipere eam. gñare aũt non põt aliquo mõ eẽ a filio, nec vt in filio nec in alio: igit si gñare est terminus oipotentie simpl'r, filius nõ erit oipotens. ¶ 2ª etiã nõ valet: qz qd habet formã limitatã ad agendũ nõ est oipotens ad agendũ: lz eniz ignis sit potẽs ignire τ calefacere, si nõ possit frigefacere, nõ esset simpl'r oipotens: qz forma eius limitata ad vnum actũ 9cludit ipm nõ esse simpl'r potentẽ. g filiũ nõ habere formã 9uenientẽ omni actioni, quam actionẽ nata sit po^a simpl'r respicere: 9cluderet filiuz nõ esse simpl'r oipotẽtẽ. ¶ Item ista via nõ saluat: quo pr τ filius sint eque potẽtes: qz pr põt in actum gñõnis, qui per te est terminus potẽtie simpl'r: in quẽ actum nõ põt filius: τ ita nõ erunt eque potentes quãtũ ad extensionẽ.

Quantum ergo ad istum ar^m dico al'r: q potẽtie actiue pmũ correlatiuũ est possibile: nõ cõiter sumptũ vt opponit ipossibili: qz hoc mõ pole est deum esse: τ tñ illud possibile nõ est terminus alicuius potentie actiue. ergo opz q possibile, vt est potentie actiue correlatiuũ, sumat determinatius. hoc aũt nõ videtur nisi fm q Auic. accipit possibile. 6. meta^ce: τ alibi frequẽter, put opponit ei qd est necessariũ ex se: τ tũc cũ qdlibet intrinsecũ deo sit in se formal'r necessarium vel per identitatẽ cũ essentia que est formal'r ex se necessaria, nihil intrinsecũ deo erit terminus potẽtie ppric dicte: τ si hoc est: cum ad oia alia ab essentia diuina eandez rationẽ pncipij habeant tres psone: qz prius intelligitur pn^m illud pducendi creaturas cõmunicatũ trib' q̃z possit habere actum pducendi ista alia: sequit q eq̃lis erit potentia trium psonarum, quantũ ad numerũ possibiliũ. Assumptũ aũt declarat in. q. illa de ordine pductionum extrinsecarum ad intrinsecas. 2. lib. q. 1. Et breuiter patet ex hoc q si sit pn^m necessariũ respectu vnius pductionis: τ 9tingens respectu alterius pductionis, prius est pn^m pducendi necessariũ q̃z 9tingens: qcqd autẽ sit pn^m producendi psonas, necessario se habet ad pductionem illarum. 9tingenter aũt se hz pn^m producendi creaturas ad ipsas creaturas: prius igit cõmunicatur tribus psonis q̃z possit habere actum respectu possibilium extra. Ex hoc apparet q potentia est equalis in psonis diuinis: nõ tñ quãtũ ad extensionẽ: sed etiã quantũ ad intensionẽ. siue eniz potẽtia accipiat pro absoluto qd est fundamẽtũ relonis pncipij: patet q illd fm eandẽ magnitudinẽ est in trib', non tñ fm eandẽ magnitudinẽ fm qd, sed simpl'r: sicut dictum est in. q. pcedente de equalitate magnitudinis: siue accipiat pro relone fundata super illud absolutum: eadẽ relatio est trium. Et si quã habet magnitudinẽ eadem est magnitudo illius relonis in tribus: τ ita oi mõ est equalitas potẽtie τ fm extensionẽ τ fm intensionem. ¶ Qd autẽ dictũ est de pmo correlatiuo potentie actiue q sit possibile: intelligẽdũ est de possibili obiectiue. s. q est terminus potentie nõ de possibili subiectiue: qz illud non est correlatiuũ 9uertibile respectu potentie actiue. Non enim ois potentia actiua habet aliqd sic possibile sibi corrñdens: sed soluz illa potẽtia actiua que est trãsmutatiua. Equatur igitur pole obiectiue vt correlatiuũ potẽtie actiue. nõ aũt pole subiectiue τ tale est illd pole de quo adductus est Auicẽ. qd opponit ex se necessario formal'r. Qd aũt istud differat a necessario ex se formal'r siue a pducẽte posset cõfirmari per phm. 5. meta^ce. vbi vult q pn^m τ causa 9uertunt realiter. omne autẽ causatum est aliud a causa. ergo τ possibile, hoc est principiatum est aliud fm eum a principio. ¶ Confirmatur etiã per rationem potentie actiue positam in. 5. meta^ce: q ipsa est pncipium transmutandi aliud in quãtũ aliud. ergo

Margin notes (left): Z.l.primum. d.1. — C — Sgl. de ro. τ vni. di. prid.

Margin notes (right): D — De hoc vide distinctio. 2. q. ult. τ dist. 42. huius. — E — T. c. 1. — T. c. 17.

multo magis est pn^m pducendi aliud: qr nō pōt causatū ita esse idē cause, sicut actiuū pōt esse idē passiuo in creaturis. ¶ Sed nunc restat dubitatio quō po^a gñandi dicatur po^a: cum nō sit respectu alicuius po^is sm predicta. ¶ Rñdeo. po^e pōt sumi adhuc magis extendēdo nomē qȝ vt opponit̄ ne^cio ex se: ỽdo illud esse po^e qd opponit̄ ne^cio esse a se: ⁊ hoc mō oē originatū eēt possibile. ¶ Sed nec sic vn̄r sancti cōiter loquinec et phi: ⁊ hoc mō posset ɔcedi filiū esse po^em: qr originatū: ⁊ ita potētiā correspondentē actiuā huic termino eē potētiā. ¶ Ulterius tñ ɔceditur filiū eē pncipiatū ⁊ non po^em: in patre tñ cōceditur potētia actiua gñandi: qr po^a actiua in creaturis aliquā dicit perfectionē. po^itas aūt sibi correspōdēs que repugnat necessitati ex se dicit imperfectionē. trāsfert̄ igit̄ ad diuina nomē vnius qd signat perfectionē: nomē aūt alterius correlatiui qd dicit imperfectionē non transfertur in se: sed in aliquo cōiore se: vt sic ex pte pducentis dicatur esse po^a: ⁊ tñ ex pte pducti non dicat̄ esse po^itas: sȝ tm̄ rō pncipiati. ¶ Ex hoc apparet irrōnabilitas illius dicti qȝ sub oī potētia de virtute sermonis ɔtineatur po^a gñandi nō aūt sm vsum sanctoꝝ: qr ⁊ si aliqui sancti vel doctores dicāt potētiam gñandi eē potētiā, ⁊ gñari esse terminum potētie: tñ de vtute sermonis neutra est vera simplr loquēdo de po^a, put respicit terminū possibilē: sed ampliādo rōnē potētie ad rōnē pncipij, prout in cōi respicit principiabile. ¶ Hoc mō loquēdo ad qōnē de eq̄litate potētie in diuinis psonis. ¶ Rñ^o ⁊ dico qȝ etiā sic sunt eq̄les: qr sm magrm di. 7. huius li. Eadē est potētia, qua pr̄ pōt gñare: ⁊ filius pōt gñari. Sed tūc ista eq̄litas potētie nō est ad idē, sicut si poneret̄ eq̄litas potentie in colore ad imutandū visum, ⁊ sapore ad imutandū gustū, essent qdē ista duo eq̄lis potētie: non tñ haberent eandē potētiā: nec ad idē: ita in pposito loquēdo de potētia h̄ mō extēsiue ad actū notionalē, eq̄les st pr̄ ⁊ filius in potētia extēsiue ⁊ itēsiue: qa potētia que est in pr̄e ad actū gñandi est eque perfecta in filio ⁊ ad eq̄lia obta: nō tñ est h̄ mō oīno eadē potētia: sicut po^a est eadē que est respectu eiusdē po^is: ⁊ h̄ mō ɔcedēdū est qȝ in filio nō est ois po^a: vel nō est in eo potētia ad oē, accipiendo sic po^am extēsiue: lȝ in ipso sit oipotētia, que dic̄ po^a ad oīa possibilia. ¶ Et si queras si idē absolutū est in pr̄e ⁊ filio sup qd fundat̄ po^a eq̄lis sm extensionē ⁊ intēsionē, et illa q̄ est ad intra, q̄re nō est po^a ois eadē in vtroqȝ. ¶ Rñdeo. dico qȝ ⁊ si idē absolutū qd ē po^a sit in pr̄e ⁊ filio: nō tñ sub rōne potētie: quātū ad actū notionalē est in vtroqȝ: qr nō est sub rōne po^is ad illū actū: ⁊ potentia sine pn^m regrit ordinē po^itatis ad terminum.

Ad argumenta pncipalia. ¶ Ad p^m dico negando illā ɔñam pmā: quātū est ex forma ɔñie. Cū pbat̄ p Aug. ɔ̄ Maximinū. rñdeo qȝ illud arg^m Aug. nō tenet per locū itrinsecū q̄si p locū a toto in quātitate ad partē totius in quantitate: q̄si posse gñare sit aliqd posse: sed tenet per multas ppositiones subintellectas: ⁊ hȝ illud argu^m reduci ad multos syllos, hoc mō concessit Maximinus prēm filiū gñare: sed nō equalē. ¶ Cōtra Aug. arguit sic. si genuit ⁊ nō potuit gñare filiū equalē sibi. ergo fuit ipotens. pbatio huius ɔñie, ex quo dedit filio deitatē et sm Maximinū: qr aliter nō esset gñatio: sed deitatē minorē sm eum deitate pr̄is. ergo deitas nō est infinita ex se: qr infinito non pōt esse aliqd maius: nec infinitū pōt minui: ⁊ si deitas nō est infinita. ergo hn̄s eam non est oipotens. nihil eniȝ est oipotens: q̄ oipotētia regrat potētiā infinitā nisi habeat īfinitā essentiā. Nō igit̄ tenet ɔña hic quasi sub ista vli ɔtineat̄ istud singulare: sed qr illud vl̄e quod est oipotens cōcomitatur infinitas essentie: ⁊ ita cōicabilitas in equalitate. Et silr sequit̄ si pr̄ non pōt itelligere, pr̄ nō est oipotens: sed nō sequit̄ per locum intrinsecū q̄si itelligere pr̄is sit terminus oipotentie: sed per istas ppōnes subintellectas: qd nō pōt intelligere, nō hȝ oēm pfectionē simplr: ⁊ tūc nō est infinite essentie, ac per hoc nec oipotēs. ¶ Cum arguit̄ postea de omni sciētie. dico qȝ scia non regrit ordinē determinatū ad scibilia, nec ordinem po^is: nec ordinē posterioris: qr pōt eē sine respectu po^ris, vt obiecti, siue posterioris. potentia aūt regrit determinatū ordinē ad terminū, vt po^is ad posterius: ⁊ ideo scia de necessitate extendit se ad oē ens: qr omne ens est scibile. potentia aūt nō extendit se (vt ad obiectū) ad oē ens: sed tm̄ ad ens possibile, quod quomodocunqȝ sumēdo possibile natum est esse posterius. Et ideo nō est ad illud quod non est natum esse posterius: ⁊ ideo nō ad illud qd est natū eē in persona infinita idem illi persone. ¶ Cum postea arguit̄ per Ricar. dico qȝ arg^m valet si ponerent̄ duo dij per ipossibile. sicut declaratū est di. 2. nō aūt de duab^o psonis eque potētibus. ¶ Cum pbat̄ p̄. qȝ vna persona posset facere aliā nulliputētē volendo oīa possibilia, ⁊ ponendo ea in esse. dico qȝ nō pōt velle ista alia psona nō volente: ⁊ ita non ponerent̄ in esse ab vna psona: ⁊ alia persona nō volente: ⁊ ea in eē nō ponente. Sed sicut in eodē instāti nature itelligunt̄ tres psone hr̄e pn^m sufficiens ponēdi ea in esse: ita in eodē instāti intelligunt̄ habere actū, quo ponunt̄ ista in eē. ¶ Sed si ponerent̄ duo dij, vnus ppria actione posset oīa ponere in esse: ⁊ aliud non posset pducere ista eadē pductione. ergo vel ista eadē nō posset pducere: ⁊ ideo nō esset oipotens: vel posset pducere illa alia actione: ⁊ ita idem posset bis accipere eē: qd est ipossibile. ¶ Ad 2^m pbationē. qȝ vnus oipotēs posset ipedire alia volita ab alio, dico qȝ illa pbatio bona est de duabus voluntatibus: qr per ipossibile hn̄s suam voluntatē posset vti ea ɔtingenter ad quodlibet aliud obiectū a se: nō sic aūt est de duobus hn̄tibus eandē voluntatē: qr ppter eandē necessitatē est vnus vsus volūtatis: ppter quā voluntas est vna. Et ideo non pōt vna psona ista volūtate velle: ⁊ alia nō velle: sicut nō pt vna psona hr̄e istā volūtatē, ⁊ alia nō hr̄e illā. ¶ Cū obijcit̄ ɔ̄ istā rñsionē de forma q̄ ē in duob^o qȝ sit pn^m opandi eodem mō vtriqȝ sicut si esset in vno solo: cōcedo qȝ filius non quasi nāliter vel coacte vult voluntate ista: quasi pater volēs predeterminauit filiū ad volendū idē: ⁊ nō sit in potestate filij idē velle, sic erat in potestate patris. Sed in eodē instanti nāe pater ⁊ filius intelligunt̄ habere volūtatē, ⁊ eque libere quēlibet actuȝ volendi hr̄e, vt est illius obiecti. sicut si alius non haberet istam voluntatem. Est igitur illa forma cuilibet habenti principium vniformiter operandi, sicut eēt si ille solus haberet eam: sed non est alicui habenti pncipium operandi: ⁊ alij principium non operandi operatione, que est eadem illi volūtati: sicut ista non est eadem voluntas ⁊ non voluntas. vnde necessitas istius consequentie. si pater vult hoc, filius vult hoc. nō est cōtra libertatem volitionis filij. sicut nec contra libertatem volitionis mee est ista ɔsequentia: si volo, volo: ita nec ibi. si pater vult. a. filius vult. a. qr idem velle est patris ⁊ filij. ¶ Ad aliud de causa pma ⁊ secunda responsum est di. 12. qȝ ista propositio veritatem habet ppter aliā virtutē siue vim causandi in causa priori ⁊ posteriori: illa que est prior est principalior: ⁊ hoc fallit in principio priori sm originem ⁊ posteriori: in quibus est eadeȝ vis vel vtus causandi respectu tertij cuius vis est in pposito: ⁊ ideo in proposito nō valet.

¶ Hic

Barro in presenti dist. q. vnica arti. 3.

F

G

H

q. 2. soluēdo vltimū arg^m

¶ Hic oritur questio trahens originem ex predictis etc. Distin. XXI.

Circa istã distinctionem 21^am quero vnũ. Utrum hec sit vera. solus p. est deus: ¶ Et sic. solus deus q est pr̃ est deus. ergo solus pr̃ est de^9. añs pz: qr solus deus qui est pr̃ est trinitas. ɔña pbatur per simile: qr sequitur. solum aial qd est hõ currit. ergo solus hõ currit. ¶ Itẽ solus de^9 est pr̃. ergo solus pr̃ est de^9. añs pz per exponẽtes. ɔñtia pbat per ɔuersionem exclusiue. ¶ Itez solus de^9 est de^9. ergo solus pr̃ est deus. ¶ Tum qr in añte stat psonalr: qr est inde finita. similr pbatur ɔñtia: qr añs infert vtraqz exponentẽ ɔñtis: et q inferat exponentẽ affirmatiuã pbo: qa sequit: solus deus est deus. ergo ois deus est de^9: et ita pr̃ est deus. ergo sequitur affirmatiua exponens ɔñs. Sequit etiaz / solus deus est deus. ergo non alius a deo est de^9. ergo non alius a patre est deus. pbatio huius ɔñe. hic videt fallacia ɔñtis. alius a deo. ergo alius a pr̃e. ergo arguendo negatiue eodẽ ordine erit bonuz arg^m. pbatio assumpti: qr si alius a deo inferret alium a patre: hoc esset propter distributionẽ termini relonis diuersitatis: sed nõ distribuit. pbatio: qr tũc eẽt ois ppõ falsa / vbi predicaret relatiuuz diuersitatis de aliquo: puta quecunqz talis. hõ est diuersus vel aliud. datur eni hic intelligi correlatiuũ primũ huius relatiui: et per ɔsequens sequeretur q homo esset alius ab alio. Et si terminus relonis distribuat, sequitur q sit alius a quocunqz alio: igitur alius a se.

A. 1. Nullũ nisi pr̃ ergo solus pater etc.

¶ Item negatiua exceptiua / et affirmatiua exclusiua de parte excepta ɔuertunt: sed Math. 11. Nemo nouit patrẽ nisi filius: ergo solus filius nouit. igit solus est deus. ¶ Item. 6. tri. c. 7. tantus est solus pr̃ / quantus est simul pater et filius: igit solus pr̃ est sic magnus: igit solus pater est deus. ¶ Ad p^m / nemo idez nullus hõ / deus di hõ / homo fecit nuptias filio suo. igit accipiat cõe deo et nullus deus / et nullus intellectualis / vt sit substantiuũ / nisi pr̃ nouit / cõcedat: et ista / nullus intellualis ali^9 a pr̃e: qr ali^9 notat alietatẽ in signato sui substantiui: sic vr̃ vbicunqz hz substãtiuũ cõe tribus vera est ppositio: cũ solus et cũ vnus. ¶ Ad 2^m pz. cũ solus sumit syncathegorematice.

Math. 22.

¶ Oppositum pz per Aug. 6. de trini. 8. caplo.

A

Ad qõnem põt fieri distinctio sicut distinguitur cõiter: et bene q solus põt teneri cathegorematice et syncathegorematice. solus qppe significat idem qd non cum alio: sicut pz per phm p elenchoꝝ.

Loc. 4.

Ista aũt negatio associationis põt intelligi determinare aliqd in se siue in nã rei: vel determinare aliqd vt est extremũ cõpositionis in habitudine ad aliud extremũ: puta negando associationẽ alterius ab isto in recipiẽdo pdicationẽ talis pdicati. Primo mõ nõ admittit in diuinis hoc nomẽ solus: qr nihil est ibi solitarium. Scdo mõ ɔcedit qñcunqz nõ associat subto aliquid / de quo dicat idem pdicatũ: ita nõ est pdicãdo essentiale de psonali: qr essentiale ɔuenit alij ab isto scluso: et ideo talis ppositio negat. ¶ Declaratio istoꝝ. s. qualr syncathegorema disponit extremum intellis cõponentis et diuidentis respectu alteri^9 extremi. Et quõ differat syncathegorema ab intentione 2^a. et quõ diuerse determinatiões syncathegorematice inter se differunt / longũ tractatũ requireret: sed nõ opz h imorari pp alia magis neccia. ¶ Probat etiaz falsitas ppõnis pposite p illã cõez regulã in sophismatib^9. affirmatiua exclusiua isert vl̃em affirmatiuã de terminis trãspositis. igit ista / solus pr̃ est de^9. isert istaz. ois deus est pr̃: vel ois psona diuina est pr̃. Regula ista probat ex rõne exclusiõis: que. vz. notat pcisionẽ in illo / cui addit respcũ alterius extremi / siue pcisaz cõmẽsurationẽ. s. q alterũ extremũ non excedat illud: et h notat ista vl̃is affirmatiua de terminis trãspositis: et maxie in terminis cõib^9: vbi pt vtrũqz extremũ accipi vl̃r. ¶ Probat ẽt logice per vnã ppõnem que exprimit totũ intellectũ exclusiue. Ista eni / tm̃ hõ est risibilis: lz ponat cõiter hẽe duas exponentes: sufficienter tñ exprimit p istã. nullus non hõ est risibilis: ex q sequit / nullũ risibile est nõ hõ per ɔuersionẽ. Et vltra: igit nullum risibile nõ est hõ: p illud secũdi periher^m: ex negatiua de predicato infinito sequitur affirmatiua de pdicato finito et negatiua de pdicato negato. Quod pbatur per p^m pn^m. de quolibet affirmatio vel negatio etc. et hoc in pdicatis simplicibus: qr negãdo istam ɔñam / negant vtraqz opposita ab eodem: et vltra. ergo oẽ risibile est hõ per equipollentiã. ergo a p ad vl̃^m etc. ¶ Dic aliq instant qsi vno correlatiue incluso aliud nõ excludit: qr vnũ est cõiter de intellu alteri^9: qa posita se ponũt etc. et sũt simul nã. ¶ Sed h est ɔ intentionẽ phi p phys. arguẽtis / ibi / si tm̃ pn^m est / pncipiatũ nõ est. ergo correlatiuũ nõ est de intellu correlatiui / sicut aliqd eius: puta ps essentialis vel integralis: sed sicut aliqd ad qd terminat intellectus eius: et tale est sufficienter diuersuz ab incluso tanta diuersitate / quanta diuersitas requiritur ad hoc / q ipsum excludatur.

Uide ma. e. vlti^9 huius distin. ad h. L. c. 9.

Ad primum arg^m añs distinguit fm cõpõnez et diuisionez sicut ista. ois hõ / qui est albus currit. sensus cõpõnis falsus est: qr ibi de^9 determinat ad standum pro pr̃e per istam implicationẽ / qui est pr̃. sicut determinat hõ ad standũ p hoĩe albo in sensu cõpõnis ibi. hõ qui est albus: et tunc ɔñtia tenet. Sensus tñ diuisionis verus est: qr tũc enunciant duo pdicata de eodẽ subto: de quo ambo sunt vera. s. de deo eẽ patrem: et esse deũ: quasi enunciarent ista duo in duab^9 ppõnibus cathegoricis copulatis sibi inuicem / quaꝝ neutra specificaret alterã: et tũc ɔña nõ valet a supiori ad suũ inferius cum exclusione. ¶ Et si obijcit q sili ɔña tz in creaturis in sensu diuisionis. ¶ Rñdeo: si cõe idẽ innumeratũ possit cõpetere plibus inferiorib^9 / nõ teneret illa ɔña in sensu diuisionis. tenet eni ibi pcise: qa illd aial qd est rõnale / diuidẽdo nõ est aliud ab aiali / qd est rõnale in cõponẽdo. ¶ In pposito aũt rõ illa nõ tenet: quia iste idẽ deus qui est pr̃ in sensu cõpõnis nõ est filius / qui distinguit a pr̃e. Et ita deus qui est pr̃ in sensu diuisionis põt dici vere de aliquo / de quo non di in sensu cõpõnis: nõ sic aũt de aiali qd est hõ: qr illd in sensu diuisionis de nullo vere pdicat / de quo vere nõ pdicat idem in sensu cõpõnis: vel ecõuerso. Et iõ pdicantur ibi indifferẽter: nõ sic h: cum non sit idẽ añs fm cõpõnẽ et diuisionẽ. ¶ Aliqui ẽt distinguunt pncipalẽ ppõnem quasi iste. solus pr̃ est deus. possit hẽre sensum cõpõnis falsum: et sensũ diuisionis verũ / adducẽtes illud Prisciani 2° ɔstructionũ. inter exigens et exactũ cadit aliqd mediũ. ¶ Sed istud nõ est logice dictũ nec grãmatice. logice nõ: qa tunc non posset aliqd ɔbi / vel determinari per aliquã ɔctionẽ vel determinationẽ. quãticunqz enim imediate adderetur alicui determinatio cathegorematica vel syncathegorematica. vt hõ albus currit. vel ois hõ alb^9 currit / adhuc restaret distinguere / sicut hic in sensu cõpõnis et diuisionis: et in vtroqz sensu restaret vlteri^9 distinguere: et sic in infinitum: nec posset aliqs sensus determinate exprimi: nec docuit phs in talibus multiplicitatẽ fm cõpositionẽ et diuisionẽ: sed tñ in illis vbi eadẽ mãlia composita et diuisa diuersum sensum faciunt. ista autẽ mãlia. ois hõ currit. vel ois hõ albus currit. cõposita et diuisa / nullum

Uar. lib. 3. di. 2. q. vnica. s. Bo. li. 1. d. 4. di. 3. Itali.

aliam sensum faciunt. secus est hic. iste videt nūc me cur
rere. cōponēdo nūc, aduerbiū cū v̄bo p̄cedēte vl̄ sequē
te. Nec p̄tē diuidi: q̄a synca^{ta} tn̄ siḡant cum cathe^{co}.
¶ Nec etiā est dictū grāmatice: q̄r exigens ↄ exactū di
cunt̄ ↄstructibilia: quoꝝ alterū dī a Prisciano regere: al
terꝝ ex vi aliq̄. nō est aūt syncathegorematicū cōstructi
bile respectu cathegorematici, q̄si vnum regat aliud ex
aliq̄ vi. Et iō lꝫ hic cadat mediū vel iplicatio media cap
pa sor. i. cappa q̄ est sor. nō tn̄ hic. hō alb^{us}: ↄ ois hō alb^{us}.
¶ Ad 2^{m} dī q̄ exclusiua non conuertitur. Ph̄s v̄o hoc
non ostendit: q̄a determinat de simplicium ꝓpositionuꝫ
ↄuersionibus q̄ ꝑtinent ad syllm̄ cathegorematicū ↄ sim
plicem. Sed q̄ conuertatur patet per probata.

Ar.1.ꝑuersio ¶ Ad 2^{m} dico: q̄ illa nō est sua †ↄuersa: nec illa ↄn̄a tꝫ: sꝫ
est fallacia ↄn̄tis: q̄a sicut ꝓbatū est in solone q̄ōnis: ex
Ar.1.nō est cō uersio. clusiua † ē cōuertibilis cū vl̄i affirmatiua de termis trā
positis. ḡ inferre exclusiuā ex exclusiua de terminis trā
positis equaleret illatiōi vl̄is affirmatiue ex vl̄i affirma
tiua de terminis transpositis. In tali āt illatione vl̄is ex
vl̄i est fallacia ↄn̄tis. ois hō est aīal. ḡ omne aīal est hō. a
superiori ad suū inferius affirmando. Ita est in ꝓposito:
Et ꝓbat̄: q̄r semꝑ ex vi sermonis ꝓcedit̄ ab īferiori ad
B superius cū distributione. Predicatū enim vl̄is affirma
tiue nō notat̄ eē ↄuertibile: sꝫ stat q̄ sit supius ad sbm̄. ḡ
ex distributōe sbi vl̄is: nō seq̄t distributio p̄ti re^{us} eiusdē:
nec ꝑ✝ seq̄ distributio p̄ti re^{us} īferioris ad aliq̄d. si nō seq̄t
distributio predicati re^{us} supioris ad illud. arguēdo ḡ sic.
oē. b. est. a. ḡ omne. a. est. b. est fallacia ↄn̄tis: q̄a ex distri
butione eius q̄ō notat̄ esse inferius: non sequit̄ distribu
tio supioris: ↄ h̄ respectu p̄dicati: q̄ō notat̄ eē īferius ad
p̄dicatū supius: sꝫ est fallacia ↄn̄tis: sicut argueretur. ois
hō est aīal. ergo oē aīal est sor. ¶ Sed cum ꝓbatur illa
ↄn̄a ꝑ ↄuersionē ꝓpōnis exclusiue. R̄n̄: non ois illatio
in terminis trāspositis notat tantā vniōnē extremorum,
q̄n̄ta h̄ri pōt v̄tute ꝑme: vn̄ vl̄is negatiua nō cōuertitur
C in ꝑticularē negatiuā in terminis trāspositis: lꝫ īferat eā.
Ad ꝓpositū dico: q̄ illa de terminis trāspositis, q̄ tn̄ ca
pit de intellcu exclusiue affirmatiue, q̄ntū aliqua potest
cape de terminis trāspositis est vl̄is affirmatiua. sic ꝓ
batū est in 2^{a} rōne ad solonē p̄ncipalē. ḡ talis exclusiua
affirmatiua ↄuertit̄ in vl̄ꝫ affirmatiuā: ↄ pari rōne eꝫ.
vl̄is affirmatiua in exclusiuā affirmatiuā. ¶ Et si obq
1° prior. c. 2 cias. ḡ Arist. male docuit ↄ īsufficienter cōuersiones non
docēdo vl̄em affirmatiuā ↄuertendā in exclusiuā affir
Doctrina pe ripa. 1° pos c. 9. ↄ. 10. matiuā. ¶ R̄n̄^{o}. q̄ ↄuersiones docuit ꝑꝑ ꝑficiendā im
ꝑfectionē imꝑfectoꝝ sylloꝝ: non aūt exclusiua aliū locū
teneret in ꝑficiendo syllm̄ imꝑfectū q̄ꝫ aliq̄ indefinita
nō exclusiua: q̄r nō aliā ↄn̄em inferret q̄ꝫ p̄us īferebatur
in syllo imꝑfecto. Et iō bn̄ ↄ sufficiēter docuit ↄuersiōes
D quantū necīū sibi fuit ad ꝓpositum. ¶ Ad 3^{m} dico: q̄ ex
negatiua exponēte affe: nō seq̄t negatiua exponēs ↄn̄s.
Cū ꝓbat̄: q̄r nō sequit̄. alius a deo. ḡ alius a p̄re. nego: q̄r
illa ↄn̄a. nō est bona. Et cuꝫ vlterius ꝓbat̄ q̄ terminus
huius alietatis non distribuit̄: q̄r tūc esset īpossibilitas enun
tiandi tale relatiuū de aliquo. ¶ R̄n̄^{o}. q̄ in oībus relati
uis equiparantie cōe s̄m se acceptuꝫ, vt cōe est, nō refer
tur: q̄r ex quo, vt cōe est, abstrahit̄ ab oībus relatiuis siue
terminis relōnū: q̄a relō realis nō est nisi distincti ad di
stinctū: sꝫ si vt sic referret̄, oporteret sibi dare terminū sibi
relatum distinctū. Et ideo nō referret̄ ad aliq̄d eiusdem
rōnis cū relato: sꝫ referret̄ ad aliq̄d alterius rōnis: refer
tur igit̄ tale relatiuū tn̄ pro suo inferiori: sicut sile nō re
fert̄ pro sili in cōi ad sile: sed pro aliquo inferiori q̄ō
pōt distingui a sili, ad q̄ō refert̄. ita ēt est de differēti. nō
eni refert̄ ad differēs in cōi, quasi ad p̄m correlatiuū q̄si

essent duo extrema p̄^{us} relōnis: ↄ vtrūqꝫ cōissimuꝫ ad oē
differens: sed differens est differens ab hoc differenti.
¶ Et si obycias q̄ relatiuū dat p̄ itelligere suū correla
tiuū cōe. ¶ R̄n̄^{o}. non est tale correlatiuū eius, vt cōe, ni
si ipm̄ vt sumptū pro aliquo inferiori pro quo distingui
pōt a correlatiuo. ¶ Exemplū huius est in rebus: q̄r si
tota nā ignis esset in vno īdiuiduo, illō indiuiduū nō pos
set gn̄are: q̄r si sic, tunc gn̄aret aliū ignē, in quo esset tota
E nā ignis, ↄ essent quasi due sp̄ēs ignis: q̄ō est ip̄oīe. Et tn̄
nūc in vno īdiuiduo nā ignis est rō gn̄andi: q̄r hꝫ vnita
tē sufficientē pro p̄n^{o} actiuo ↄ distinctionē sufficientem.
Ita hec silitudo hn̄t est rō alicui referendi vel terminan
di relōnē: sed nec refert̄ nec terminat, nisi accipiat̄ pro
distincto in quo sit: ita q̄ nec vnitas nec distinctio est per
accn̄s: sed vtrūqꝫ ꝑ se respectu talis relōnis. sicut dictuꝫ
est in. q. de circūincessione. Nō enim sequit̄ non alius a
deo. ḡ nō alius a patre: sed in affirmatiua est bona ↄn̄a
rōne distributionis termini hu^{us} relōnis ꝑꝑ negōnē iclu
sam in rōne alietatis. ¶ Ad aliā ꝓbationē cum dī solus
F deus. ḡ solus p̄r vel solus filius. ¶ R̄ndet̄ q̄ sbm̄ ex
clusiue pōt cōparari vel ad exclusionē vel ad p̄dicatuꝫ.
p̄ mō hꝫ supponē simplicē: q̄r exclusio sit ab eo rōne si
gnificati. 2° mō hꝫ supponē ꝑsonalē: q̄r p̄dicatum attri
buit̄ sibi pro supposito. ¶ Contra istud. vnū extremuꝫ
in vno actu cōponendi ↄ diuidēdi hꝫ rōnē vnā s̄m quā
accipit̄ respectu alterius extremi: q̄r diuerse rōnes acci
piendi idē extremū respectu eiusdē termini: nō vīr sta
re cū vnitate actus cōponēdi. ¶ Et si dicat̄ q̄ respectu
exclusiōis supponeret sub vna rōne: ↄ vt accipit̄ sub ex
clusione respectu p̄dicati supponit sub alia rōne. ¶ Cō
G tra. sbm̄ nō supponit respectu sue dispōnis: sed respcū
p̄dicati: ↄ ita p̄cise hꝫ illam supponē quā intelligit̄ hēe
respectu p̄dicati: vt accipit̄ sub sua dispōne. ¶ Ideo di
co aliter q̄ sbm̄ affirmatiue exclusiue supponit confuse
tn̄ sicut ↄ p̄dicatū vl̄is affirmatiue: q̄ō ꝓbatur ex cōuer
tibilitate earꝫ: q̄r respectu extremi eiusdē stātis eodē mō
distributiue arguere ex parte alterius a ↄfusa tn̄ distri
butiua, est fallacia figure dictiōis: ↄ sub termino sic stāte
cōfuse tn̄ nō licet descēdere. ¶ Posset tn̄ dici in ꝓposi
to aliter q̄ꝫ in creaturis. vꝫ. q̄ deus sub exclusione stat ꝑ
h̄ deo, qui cōis est tribus ꝑsonis. q̄ rn̄sio tacta est dī. 4. q. 2.
pro quo stat ibi sbm̄. deus est p̄r ↄ filius ↄ. s. s. ↄ posset ēt
valere dī. 12. q̄d est illud sbm̄ cui p̄ ↄuenit agere respcū
creaturarum: q̄r h̄ deus vt est hac deitate deus, nō intel q. 2.
ligendo aliquam personalē proprietatem: lꝫ omne pre
dicatum, q̄ō verum est de hoc †p̄dicato p̄, verū sit de pa Ar.1. subiec.
tre per se: sed non de solo patre: sed de filio ↄ. s. s.

¶ Post p̄dicta nobis differendū videtur de nominū diuersitate ↄc. Dist. XXII.

Circa istā dī. 22^{am} q̄ro vnū. Utrum de^{us} sit noīabilis a nobis viato
rib^{us} aliq̄ noīe siḡantes eēntiā diuā vt h̄. h̄ posset assi gnari 2^{e} pars p̄ncipalis hu ius lib.
Hic dicitur q̄ sicut deus intel
ligit̄ a nobis: ita ꝑt Dē. in s̄i. ar. 22. q. 1. ↄ. 3.
ↄ a nobis noīari. s̄m igit̄ q̄ diuersimode
aliqui asserūt de cognitione dei ab intel
lectu viatoris: ita ↄn̄ter dicunt diuersimode de possibili
tate ēt noīandi deum: ↄ qui negat cōceptū vniuocū deo
ↄ creature: ↄ ponit duos conceptus analogos: quorum. s.
alter qui est creature attribuitur alteri illi. s. qui est dei.
dicit s̄m hoc ↄn̄ter q̄ deus est noīabilis a viatore noīe
exprimente illum cōceptum analogum. Querere copio sius in repeta tio hanc. q. ↄ in aliqb^{us} ori ginalio^{us} anti q̄s scripti an glici pl̄a ad dunt vt p̄ꝫ in fra.

Sed contra istā positionē sp̄āliter arguo. Quia
oīs ↄceptus realis possibilis haberi
de essentia

Hen.qñl.5.q.1.ꝛ quoli.13.q.1. Hen.quoli.5.ꝛ.13.q.1.

de essentia diuina natus est fieri in intellu virtute illius essentie. ꝓbatur:qꝛ q̃cūqꝫ obiectū itelligibile minimū natū est facere in intellu ꝯceptū oēm realē possibilē habere de eo:sed ſm istos tñ vnicus ꝯceptus realis natus est hīi de essentia diuina virtute eiꝰ:ſꝫ intellꝰs negocians possit plures ꝯceptꝰ cāre ꝛ fabricare circa idē obiectū.ġ q̃cūqꝫ obm pōt facere cōceptū realē in intellu de deo:pōt facere illum vnicū/quē ꝯceptū illa essentia eēt nata de se facere:ſꝫ ille vnicus est huiꝰ eēntie/vt est hec.ġ q̃cūqꝫ obm faciat aliquā notitiā de deo in intellu nrō/faciet ſm opi.istā cōceptū eiꝰ vt est hec essentia:ꝛ ita nominabilis est a viatore notitia sigñante hāc eēntiā vt h.

Pōt dici breuiter ad q̄ōnē:ꝙ ista ꝓpositio cōis multis opi.ꝙ.s.sicut aliqd itelligit̃:ita ꝛ nolat̃/falsa est si itelligat̃ ꝓcise:qꝛ distinctius pōt aliqd sigñare q̃ꝫ itelligi:qd vī ꝑsuaderi ex h:qꝛ cū sub̄a nō sit itelligibilis a viatore/nisi in ꝯceptu cōi entis.sic ꝓbatū est di.3ᵒ.si nō posset distinctius sigñari q̃ꝫ itelligi nullū nomē ipositū a viatore sigñaret aliquā rem de gñe sb̄e:sed sicut ꝓcise ꝯcipit̃ ab intellu viatoris aliq̃ ꝓprietas/a qua iponit̃ nomē que ꝓp̄etas cōiter exp̄mitur ꝑ ethimologiā noīs:ita ꝓcise talis ꝓprietas sigñaret̃ ꝑ nomē:puta per hoc nomē/lapis/nō sigñaret̃ aliqd de gñe sb̄e:sed tñ aliqd de gñe actionis:puta lesio pedis/quā exprimit ethimoꝰ huiꝰ noīs:ꝛ fuit ratio a qua iponebat̃ nomē:ita pōt argui de oībꝰ aliqs noībus ipositis rebus de gñe sub̄e:ꝙ nullū eoꝝ sigñat aliqd nisi ꝓprietatē accñtalē aliquā/q̄ itelligebat̃ ab iponēte:vl' opꝫ dicē ꝙ ipse distinctius nolabat sub̄aꝫ quā itellexit.Qualr aūt hoc sit pole pōt itelligi sic ſm viā Aug.6.de tri.c.6.qua ꝓbat cōpōnē in omni creatura.nā ꝯcipiunt̃ ab aliq̄ multa accñtia ꝯcurrētia in eodē:puta talis q̄litas ꝛ talis q̄ntitas:ꝛ ꝓbat̃ neutrū illoꝝ esse alteꝝ:qꝛ vtrūqꝫ illoꝝ manet sine altero.ꝓbat̃ ēt zᵒ vtriqꝫ illoꝝ aliqd aliud esse sub̄ꝫ obe:qꝛ vtrūlibꝫ illoꝝ ꝑt destrui nō destructo altero:ġ aliqd ꝯcludit̃ eē ſbm vtriqꝫ/vt q̄ntitati ꝛ q̄litati:illō āt qd subest nō ꝯcipit̃ i ꝯceptu q̄ddītatiuo/nisi entis vl' huiꝰ entis. Et tñ frequēter accidit ꝙ talis q̄litas ꝛ talis q̄ntitas ꝯiūgūt̃ in aliq̄:ꝛ alibi nō ꝯiūgunt̃:ꝛ h nō est ex nā q̄litatis ꝛ q̄ntitatis/vt ꝓstensūꝫ est supra.ꝯcludit̃ igit̃ ꝙ h est ex nā illiꝰ tertij in quo fundant̃ ambo ista:nō aūt ꝯiungunt̃ talia in isto zᵒ q̄lia in illo.Ex quo ēt diuersimode cōiungunt̃ in diuersis ꝯcludit̃ substratū istis esse diuersum a substrato illis:ꝛ ex hoc ꝯcludit̃ 3ᵐ illō eē aliō ab alio 3ᵒ.ġ cognoscit̃ aliō 3ᵐ eē substratū:ꝛ silr ꝙ sit aliud a substrato alteriꝰ. Neqꝫ enī cog̃ico distincte qd sit i se/nisi ꝙ sit ens vel res affecta talibꝰ accñtibꝰ:vñ vlterior ꝯceptio quā possim de illo hīe qd sit/est res aliq̄ hñs talia accñtia ꝛ relones. ¶ Ad ꝓpositū.ġ nō accñtibꝰ illis/ſꝫ isti aliȷ sic distincto q̄cqd sit/qd est cū istis ꝯiunctis q̄ intelligunt̃/iponit̃ nomē aliqd/illud vī eē ꝓpriū signū huiꝰ sub rōne qua h:ita ꝙ iponēs nomē intēdat illā essentiā de gñe sb̄e sigñare:ꝛ sic itēdit sigñare:ita nomē qd iponit est signū:ꝛ tñ ipse nō itelligit illō distincte qd distincte itēdit sigñare ꝑ h nomē vel ꝑ h signū. ¶ Exᵐ eēt ēt.siqs iponeret characteres hebraeos nesciēs voces hebreas in ꝑticulari:sciēs tñ ꝙ aliq̄ vox est pᵃ:aliq̄ zᵃ:ꝛ aliq̄ 3ᵃ/iponeret sic.aliq̄ ē pᵃ:ꝛ q̄cūqꝫ sit illa volo ꝙ significet̃ tali noīe vl' tali charactere.illi characteres essent signa illaꝝ vocum hebreaꝝ/q̄s aliqs hebreus distincte cog̃sceret obtis sibi talibꝰ signis:nō hebreus āt ꝛ si cognosceret qd sigñaret̃ per istas figuras:nō tñ illō qd sigñat̃ distincte cognosceret:ſꝫ tñ in rōne p̄me vocis vel scḃe. ¶ Breuiter igitur dici pōt ꝙ ad minus noīa multa iponuntur/que sigñant deū in cōi:qꝛ sic nāliter pōt cōcipi a simplici viatore:vt pꝫ di.3.vel si verū est ꝙ distinctiꝰ pōt sigñari q̃ꝫ ꝯcipi/pōt deꝰ nolari a viatore noīe sigñante hāc eēntiā.Quicqd sit ō istis verisile est deū noiari tali noīe:ꝛ h siue illō nomē sit ipositū ab ipso deo/vel ab angelo cognoscente ipm deū/vel a viatore:verisile est eni ꝙ multa noīa sint in sacra scriptura distincte illā eēntiā sigñantia:sic iudei dicūt de noīe dei qd vocāt tetragrāmaton. ¶ Et vī deꝰ dicē exo.3ᵒ.hec dices filijs isrl':qui est misit me ad vos. hoc nomē mihi est in eternū.Et cap.6.Ego dñs qui apparui habraā ꝛc̄.nomē meū adonai nō īdicaui eis. ¶ Est ġ deus nolabilis a viatore noīe sigñante ꝓpriā essentiā:vt est hec essentia:qꝛ viator pōt vti illo signo/ꝛ intēdere exp̄mere sigñū illiꝰ signi siue ipse iposuerit illō signū/siue alius q̄cūqꝫ q cognouit significatū:ꝛ tali ēt signo ꝑt viator vti tanq̄ꝫ noīe:ſꝫ nō potuerit illō iponere tāq̄ꝫ signū. ¶ Si aūt ista ꝓpositio eēt hꝰ:ꝙ nullū nomē pōt alicui iponi distinctiꝰ q̃ꝫ itelligat̃.hec tñ est falsa ꝙ nullus pōt vti noīe distinctiꝰ sigñante rem q̃ꝫ ipse possit intelligere. ¶ Et iō simplr ꝯcedēdū est ꝙ mltis noībꝰ vti pōt viator exp̄imētibus essentiā diuinā sub rōne eēntie diuine.

q.2.

A

B

C

Alia.

Additio heruei.22.dist. ad tex.magis pertinens.

Post p̄dicta differēdū nobis vī de noīum diuersitate ꝛc̄. di.22.ſꝫ ꝙ ait apl's ad Ro.10.Corde creditur ad iustitiā:ore aūt ꝯfessio fit ad salutē. ſm h magr̃ in isto pᵒ liᵒ postq̄ꝫ ondit qd de deo ꝛ diuinis sit credēdū:in hac zᵃ pte docet qualr̃ de creditis loquēdū est:ꝛ ꝙ ista diuisio sit ſm intentionē eiꝰ pꝫ ꝯsiderāti lrām huius di.in p̄nᵒ. Hec aūt ps diuidit̃ in duas:in ꝓhemiū ꝛ tractatū qui icipit ibi.Illō ġ p̄cipue.ꝛ illa diuidit̃ in duas. In pᵃ determinat de nominibꝰ diuinis in cōi ponēdo duas dīas nominū dictoꝝ de deo. zᵃ ꝓsequit̃ de illis differētijs separatiꝫ ꝛ singillatiꝫ/ꝛ illa ps icipit ibi.Sciendū est ġ.ꝛ illa zᵃ in duas. In pᵃ determinat de illis noībus de q̄bus sufficit breuiter tractare. In zᵃ determinat de q̄buſdā/que spālē ꝛ difficiliorē tractatum requirūt.zᵃ incipit ibi in p̄nᵒ dist.36.Cūqꝫ supra disseruimus.pma in duas. Primo determinat de noībꝰ absolutis.zᵒ de relatiuis in di.26. Nūc de ꝓprietatibus ꝑsonaꝝ. Prima in duas. Primo de noībꝰ absolutis ponit regulā ex qua appet dist.eoꝝ a noībus relatis.zᵒ excipit ab illa regula cōi hoc nomē/ꝑsona:ꝛ hoc in dist.23. Predictis adyciendū.pᵃ in duas:qꝛ p̄ ponit regulā illā ꝛ probat eam per Augu.zᵒ adducit probationem Aug. qua ꝓbat cōclusionem illam assumptam.zᵃ ibi:deꝰ aūt nō est magnus ea magnitudine ꝛc̄. qō.11.

Circa istā dist.q̄ro. Utrū deꝰ sit nolabilis ab hoīe viatore:aliq̄ noīe ꝓprio: Et nō Aug.de t'vbis dñi.c.34.q̄cqd pōt fari nō est ieffabile:deus aūt est ieffabilis:hāc minorē ꝓbat Aug.per hoc ꝙ cōtinuo subdit dicēs.Si.n.raptū se dic apl's Paulus vsqꝫ ad 3ᵐ celū ꝛ audisse ineffabili a verba:q̄ꝫto magis ꝛ ipse ieffabilis est qui talia demſtat. ¶ P. Augu.super Joannē homelia.19.exponēs illud Joānis.5. Nō pōt filiꝰ facere q̄cq̄ꝫ/nisi qd viderit patrem facientē.dicit ꝙ videre filij est ipm esse verbū pr̄is/qd demonstrari verbo non pōt. ¶ P. Hylarius.3.tri.c.9.sermonē humane nāe virtus gñōnis excedit. ¶ Item ambrosius p̄ trini.c.5.Uox silet non mea tñ:sed ꝛ angelorum.loq̄tur de gñōne filij. ¶ P. Per rōnem. Nihil potest sigñari ab aliquo/qd ab ipso non pōt itelligi. ¶ Sed deꝰ ab hoīe viatore ꝯceptu ꝓprio non pōt itelligi:ġ ꝛc̄. Maior ꝓbatur aūcte Arist.ꝛ Cōmētaꝰ 4ᵒ metaᶜᶜ.ēt ad ꝓpositū aūcte Augu.7.tri.c.4.verius cogitat̃ deus q̄ꝫ dicit̃/ꝛ verius est q̄ꝫ cogitat̃:ꝛ per phm p̄ perihermenias. Uoces sūt note passionū.

Al.1.sermone

2.cor.12.

Est hꝰ de fide ad gratianum.

T.c.10. ꝛ inde.

a.1.idē pᵒ perihermenias. Cap.1.

cõceptũ. g nõ põt esse alicui' significari remoti/nisi sub ea rõne sub q̃ ꝯcept' est signũ ꝓprium illius. Minor ꝓbat̃ exodi.33. Non videbit me hõ ꝛ viuet. ꝛ per rõnẽ: q2 ille ꝯceptus ꝓprius si hr̃ĩ includeret virtualr̃ noticiã oĩuz illoꝝ ꝓpropriã/que nec̃io isunt deo. hec ꝯña ꝓbat̃: q2 vl' ẽt in creaturis/ꝯceptus ꝓprius subiti virtualr̃ icludit noticiã ꝓpriã illoꝝ que isunt subiecto: ꝛ tũc sequit̃ vltra: q2 sicut hñs ꝓpriũ ꝯceptũ subiti põt nãlr̃ scire oĩa scibilia simplr̃ de subiecto. Ita viator hñs talẽ ꝯceptũ posset nãlr̃ scire oẽs veritates de deo nec̃ias: ꝛ per ꝯñs oĩa illa de q̃bus habemus fidẽ quantũ ad vnitatẽ/ꝛ trinitatẽ in diuinis: ꝛ q̃tũ ad potẽtiã creatiuã/ꝛ icarnatiuã/ꝛ sic de aliis nec̃io ꝯuenientibus ipsi deo. ¶ Oppo^m vr̃ in psalmo. in israel magnũ nomen eius. ꝛ exodi 3: hec dices filiis isrl. Qui ẽ misit me ad vos: h nomẽ mihi ẽ in eternũ. ¶ Itẽ

75 Aug. 3 ad amãdriũ. c. 3. Illa sublimitas iestimabilis/vt auribus congruat humanis sonis ĩ sẽnuãda est. ¶ P̃. Per rõnẽ/viator põt hr̃e ꝓpriũ ꝯceptum de deo: g ꝛ nomine ꝓprio nominare. Antecedens ꝓbatur: q2 nãli ratiõe põt cognoscere aliqd ens esse p̃mũ ꝛ infinitũ: ꝛ illud eẽ vnicũ ꝛ esse hoc. g põt habere conceptum de illa essentia vt est hec. talis ꝯceptus maxime videt̃ ꝓprius esse de quocũq3 obto. s. ꝯcipere ipsum vt est hoc in se.

a.l. significanda

Hic est opinio talis. Nomen siue v'bũ vocis oz esse symbolũ iter loquẽtes ꝛ illũ cui loquitur: sic q2 res signata sit nota vtriq3 in se: ꝛ notum ẽt sit vtriq3 q2 nomẽ ad significãdũ ipsam rẽ sit institutũ: sz ĩ vnitas diue eẽntie nota est ipsi deo soli/q̃ ad rõnẽ imensitatis sue: g solus deus nomẽ sibi ꝓpriũ vocale posset ĩ appropriare. Subdit. q. pro 2^a mi. sumẽda sub p^a ma. q2 beati cognoscũt illã eẽntiã in se: g aliquo v'bo/vt signo illius essentie sub ꝓpria rõne p̃nt ipsi deũ noiare/siue illud verbũ sit institutũ a deo/siue ab aliquo beato. ¶ 3^a mi. est q2 viator nõ põt cõcipere diuinã eẽntiã/nec s̃m rõnẽ imensitatis: q2 est ꝓpriũ deo/nec eo/mõ q̃ beati vident/ꝛ ideo signũ ipositũ illi essentie p̃ mõ vl' 2° mõ nõ posset ĩ eos ducere ad aliquã diuine essentie noticiã. sicut nec se ꝑducit cecus natus ad noticiã coloris per v'ba: sicut videntes colorẽ ꝛ cognoscẽtes per rememorationẽ ꝑducũt se ad coloris noticiã. ¶ 4^a mi. Intell's viatoris aliq̃ mõ põt ꝯcipere deũ. g ꝓportionabilr̃ noiare. Addit ibi q2 nullũ nomen ꝓpriũ deo ad placitũ viatoris ipositum põt esse trãslatũ a creaturis: q2 q̃libet ẽt tale nomẽ est cõe creaturis/ꝛ p̃ illis ipositũ. Sed vz illõ nomẽ p̃ ꝛ p̃ncipalr̃ ei iponi: pro tantillo tñ q2 de deo a creaturis p̃t cogñsci. ¶ Infert vlteri' q2 h nomẽ/de'/ex ipõne sua signt̃ q2 est nomẽ ꝑfectiõis simplr̃/q̃si in sũma/ꝛ in gñali respcũ alioꝝ nominũ/q̃ q̃si ꝑticulariter exprimũt aliqd qd rõnem dignitatis hz in deo/vt sunt sapiens bonus ꝛc. hoc ẽt nomẽ/de'/p̃mo est sibi ipositũ: ita q2 creature non ꝯuenit nisi trãslatiue: sicut Moyses dictus est deus pharaonis exo. 7. Ideo iter oĩa noĩa latina nomẽ ꝓpriũ est sibi hoc nomen deus: ꝛ sic est proprium sibi in lingua greca/hoc nomen theos.

De.l. fons.

a.l. veritas.

a.l. imponere

Quere Tho. ꝛ Egidium.

a.l. cum.

a.l. quare.

De rõne huius opi. q̃uo maior hẽat veritatẽ. Dicet̃ in solõne. q. sz minores/vel diuerse ptes eiusdẽ minoris dubie vnt̃. Prima q̃dẽ q2 solus de' cognoscit se sub rõne imensitatis sue/quãtũ ad affirmatiuã q2 ipse sic cognoscat se/est certissimũ: sed quantũ ad negatiuã/q2 nullus intell's sub illa rõne illum cognoscit. Iprobat̃ sic. Nulla po^a oꝑatiua põt perfectissime getari nisi in obto icludẽte sũmã ꝑfectionẽ possibilẽ obto adeq̃to ipsius potentie. Immẽsitas siue ifinitas est ꝑfectio simplr̃ põis enti vel v'bo/vel cuicũq3 rõni transcẽdẽti/ꝛ aliqd coꝝ est obm adeq̃tũ cuiuscũq3 intell's: g intell's creat' nõ ꝑfecte getat̃ nisi i deo sub rõne imẽsitatis sue. Ma. appet/ꝛ in exẽplo de visu/ꝛ ĩ ꝯuenientissimo/visibili. ꝛ ẽt rõne: q2 quocũq3 alio habito/adhuc inclinatio potẽtie est ad aliud nõ habitũ/ꝛ p̃ncipalius q̃ ad istud habitũ. Prima ps mi. ꝓbata est di. 2. q. 1. ꝛ 2^a ps dist. 3. q. 3. ¶ 2° sic. Sola intellectio cõprehẽsiua dei repugnat itellectui creato/sed alia de deo sub rõne imẽsitatis eius põt esse nõ cõprehẽsiua ei': g ꝛc. Minor ꝓbat̃: q2 actus cõprehẽsiuus obti infiniti est infinitus itensiue: q2 est ita ꝑfectus in rõne actus sicut obm in rõne obti: ꝛ iõ simplr̃ adeq̃tus: sed obiecti vt imensi/põt esse actus nõ ifinit': q2 sicut obm põt eẽ simplr̃ perfectius actu/ꝛ h sub illa rõne/sub qua est obm actus eius ꝛ infinitũ siue infinitate actus. ¶ Cõfirmat̃: q2 nõ appet q̃re circa obm sub rõne ifinitatis nõ eẽ posset vel hr̃ĩ actus perfectior in vno/ꝛ minus ꝑfectus in alio. ¶ Ex hac pte mi. iprobata iprobat̃ ꝯclusio correspondẽs. Primo sic nominantez obm sub aliq̃ rõne nõ opz cõprehendere illud sub illa rõne: sz sufficit q2 distincte apprehẽdat illud. Intell's creatus põt sic apprehẽdere deũ sub rõne immẽsitatis: vt pz ex rõnibus iam positis: igit̃ ꝛc. Maior ꝓbat̃: q2 Adaz imposuit noĩa ꝓpria diuersis speciebus aĩaliũ gen. 2. ꝛ tñ nõ cõprehendit illas: q2 tũc eque ꝑfecte nouisset eas sicut aĩa christi: q2 non tenet̃. ¶ 3° q2 signũ nãle verius significat q̃ signũ ad placitũ/intellectio creata p̃t eẽ signũ nãle dei s̃m rõnem imensitatis illius: igit̃ sic intell's põt iponere signũ ad placitũ sibi sub illa rõne. Minor ꝓbatur: q2 intellectio/vt est obti: est nãle signũ eius p̃ ꝑihermenias. Passiones sunt note rerũ ꝛ nãliter: ꝛ hoc iõ q2 ꝓpria intellectio est ꝓpria rõ obiecti. ꝓbatũ est ẽt p̃us q2 aliq̃ intellectio creata põt esse dei sub rõne imensitatis. ¶ 2° q2 nomẽ q̃dcũq3 est signũ finitũ/ẽt si iponat̃ a deo sibi s̃m rõnẽ imẽsitatis sue: g ad h vt sit alicui intellectui signũ nõ opz/q2 illud hẽat intellectionẽ infinitaz: põt igit̃ de' quocũq3 noĩe noĩari ab itellectu finito: imo plus/nõ põt de' se noiare aliq̃ noĩe/ita excedẽte nomẽ/ĩ quo noiabilis est a beato/quãtũcũq3 cõprehensio dei excedit apprehensionẽ beati: nec mirum/q2 nec itẽtio in nobis est ꝓportionalis ad nomẽ in significando sicut intellectionis ad itell'm iponẽtis vel dicẽtis: ꝛ iõ nomẽ ab vtrolibet ipositũ põt eẽ signũ ambobus: g ita hic/nomẽ ipositũ a deo cõprehẽdente põt esse cõe sibi ꝛ beato: q2 tñ finite significat/nec p̃ ꝯñs infinitã intellectionẽ in vtẽte reqrit. ¶ 4ª pars mi. lz sit in se vera/tenendo q2 viator nõ põt hr̃e ꝓpriũ ꝯceptũ q̃ddiratiuũ de deo/ꝛ beat' nomẽ imponit ad significandũ ꝯceptũ ꝓprium qualez hz de deo. ¶ Tñ arguit̃ q2 repugnat dcis ist' alibi. Primo sic: ꝯcedit̃ eni viatorẽ aliquẽ ꝯceptũ q̃ddiratiuũ posse hr̃e de deo: ꝛ pz q2 al's nullũ posset habere q̃litatiuum vl' relatiuũ de ipso. Nã ꝯceptus q̃litatiuus semꝑ reqrit cõceptũ q̃ddiratiuũ cui insit: sed s̃m ipm nõ põt hr̃ĩ ꝯceptus q̃ddiratiuus de ipso cõis deo ꝛ creature: igit̃ erit ꝓprius. Nã simplr̃ p̃ diuersus a ꝯceptu creature: g nomẽ ipositũ a beato ipsi deo sub ꝓpria rõne nõ sic erit viatori/sicut nomẽ coloris ceco nato. ¶ Si dicatur q2 nõ põt viator deũ intuitiue itelligere sicut beatus. ¶ Hoc nõ obstat: q2 nunq̃ p̃ nomẽ sit cognitio intuitiua rei significate/sz tñ q̃dã rememoratio ad ꝯsiderãdũ rem p̃us notaz. Apparet in exẽplo. Nã cecus nõ natus/qui aliqñ vidit colorẽ/bene vtit̃ noĩe coloris tanq̃ signo cõi sibi ꝛ vidẽti: q2 vterq3 per rememorationẽ põt intelligere colorẽ/sz cecus nunc nõ posset inueri colorẽ. ¶ 2° sic, obm ꝑfectũ põt facere in intellectu ꝓportionato quẽcũq3 ꝯceptũ realẽ possibilẽ hr̃ĩ de se. hoc ꝓbat̃: q2 ẽt hoc põt obm minus ꝑfectũ. Sed essentia diuina: s̃m istũ in itell'u ꝓprio nõ põt causare

a.l. pueriltissimo

C

Cap. 1.

a.l. quam.

a.l. intellectionem.

a.l. ratione.

Quere hen. qu. 5. q. 1. ꝛ qu. 13. q. 1.

A

A

B

B

caudare nisi vnicū ɔceptū realē:alȝ āt si hītur:hītur ꝑ
negōnē sui intellectꝰ:ꝗ vnicus cōceptus realis est poꝭis
de illa essentia:igiꝛ si hȝ aliquē ɔceptū de deo hȝ illum/
ille erit ꝓprius. Nec accipiꝛ in ista rōne ɔcepꝰ pro actu
ɔcipiēdi/sed pro obꝫto formali terminātē actū. Duiꝰ rō/
nis:lȝ maior videaꝛ ꝓbabilis:tñ negaretur de intellectu
ꝓportionato.i.īfinito:qꝛ ille est cōprehēsiuus vnico cō/
ceptu:ꝛ ita nō caperꝛ multoꝝ de obiecto sicut intellectus
nō cōprehensiuus:negareꝛ ēt de quocūqȝ intellu/intelli
gēdo de obꝫto imediate in se mouēte:qꝛ ipsum ꝓpter ꝑ/
fectionē suam non moueret ad conceptus imperfectos
possibiles haberi de se/per motionem aliorum obiecto/
rum imperfecte ducentium in cognitionem eius.

A.l.cōment. **Ad qōnem** premitto quedā.p̄ ꝙ nomē qōcūqȝ aliqd signans ꝙ huic soli pōt iesse
pōt dici ꝓpriū nomē huic:sed simplr nomē ꝓpriū huꝰ
nō est nisi qō ꝑ signat h sub rōne ꝓpria:qꝛ solū illud est
ꝓpriū signū vocale huꝰ. ¶ 2ᵒ ꝑmitto ꝙ noiari ab aliq̄
pōt itelligi duplr: vł vt nomē iponēte:vel vt noie vtēte:
ꝛ vtrūqȝ duplr.i.ꝑfecte vel iꝑfecte.ꝑfecte vti noie est nō
tñ vti noie/vt re quadā nāli formādo.i.sonū illū:sic eni
pōt auis edocta formare:sed est vti noie vt signo nō tñ
ɔceptus poꝭis hīi ab aliquo ꝑ illō nomē/sic posset latinꝰ
aliqō vbū hebreū ꝓferre hebreo/nesciēs qd diceret:sed
vt signo ɔcepꝰ habiti ab vtēte:vt sic ꝑfecte vti nomine
sit illo vti/vt signo ɔceptus ꝓprȝ expꝛssiuo:vti āt illo/vt
quodāmō cā similis ɔceptus hñdi ab audiēte per reme
morationē nō est necīūȝ ad ꝑfecte vti simplr:sed ad ꝑfe
cte vti illo vt signo cōi inter duos:ꝛ iō reqriꝛ ad hoc qō
est vti noie ꝑfecte moralr:qꝛ reqriꝛ ad vtēdū noie ad fi
nē debitū:ꝛ hāc vtrāqȝ perfectionē tangiꝛ Aug. sup. Ene
A.l.in enchi. chi. 13. Uerba instituta sunt/ꝑ que in alteriꝰ notitiā qsqȝ
Quere pla. ꝛ Aristotelē. cogitatiōes suas ꝓferat.[ꝑ que qsqȝ cogi. suas ꝓferat.]
ecce perfectio p̄ᵃ.[in alterius notitiā.]ecce 2ᵃ. Intellige/
alterius/vel q̄si alterius:qꝛ qñqȝ aliqs seipm loquendo
efficacius ducit in intelligēdo ꝑ rememorationeȝ q̄ȝ sine
loquela intelligeret/ꝛ in notitiā non tūc nouā sic loqmur
a.l.subdistin guo. deo orando. ¶ Itē de p̄ᵃ ꝑfectione[cogitationes suas.]
Distingue/vel hȝ ɔceptū ita ꝓpriū sicut nomē signat. ꝛ
a.l.quis tūc. tūc signat ꝑfecte.[cogi. suas.]vel hȝ minꝰ ꝓpriū seu vel
ɔfusū/vtpote nō hñs nisi ɔceptū aīalis:ꝓferat hācvocē[
hō/intēdēs illud exꝑmere audienti qō alȝ ɔcipiūt ꝑ no/
mē:ꝛ ad qō est ipositū:sciēs ipm esse ipositū alicui spāli
sub aīali/qō tñ nō intelligit in ꝑticulari sicut signat ꝑ h
nomē. Est igꝛ hic ordo:vti noie vt re tali/vlteriꝰ vt signo
ad placitū aliculꝰ:cuius tñ nullū ɔceptū hȝ vtens nisi in
hoc vlissimo qō est aliqd signatū hoc noie. ¶ 3ᵒ vti no/
mine vt signo alicuiꝰ:cuius ɔceptuȝ vlem tñ hȝ vtens:
intēdit tñ illud exprimere:vt signaꝛ ꝑ nomē:lȝ illō sic in
ꝑticulari nō cōcipiat. ¶ 4ᵒ vti noie vt signo expressiuo
ꝓprȝ ɔcepꝰ in particulari:ꝛ semꝑ hic p̄or gradus est im
perfectior respectu posterioris. Primus igiꝛ est imper/
fectissimus:vltimus simplr perfectus.

His premissis ad.q. sit p̄ᵃ conclusio: ꝙ poꝭe est deū simplr noie ꝓprio no/
minari a viatore iꝑfecte ſm tres gradus p̄mos ꝑdictos.
¶ 2ᵃ ɔclo est:nō est hoc poꝭe ꝑfecte.i.ſm 4ᵐ gradum.
¶ 3ᵃ ɔclo est q̄liter de facto a nobis nominaꝛ. Prima
ꝓbaꝛ:qꝛ si nō hoc esset qꝛ nō pōt hīe ɔceptū ꝓpriuȝ de
deo:ꝛ opȝ rem sic cōcipi/sicut noiaꝛ:sed ista 2ᵃ est falsa
ꝓbo/de nulla subā habemus ɔceptū ꝓpriū ꝛ ꝑ se:si igiꝛ
non est poꝭe distinctius noiare q̄ȝ ɔcipere:sequiꝛ ꝙ via/
tor nullo nomine signat aliquā subam distincte:neqȝ vt
vtens noie:neqȝ aliqō nomē ipositūȝ a viatore signabit
aliquā subam distincte:ɔñs est falsum:igiꝛ ꝛ añs. Nam
illa propositio p̄ᵃ ꝙ non intelligimus aliquā subam di/
stincte, ꝓbata est supra dist. 3. Qualr aūt oppositū ɔñtis q.1.ꝛ.3.
sit verū:qꝛ hoc est ꝑambulū ad ꝓpositūȝ:declaraꝛ p̄ de
nominatione substātie/vtēdo noie imposito. 2ᵒ de noia/
tione eius iponēdo sibi nomen. Primū sic:hec minor.ꝑ
hoc nomen/hō/nō intēdimus tñ signare aīal:pȝ:sed ali
qd sub aīali distinctū ab equo ꝛ alȝs. Uñ hec est nobis
nota tāq̄ȝ vera:hō ꝑ se distinguiꝛ ab equo ꝛc̄. nec intēdi/
mus ꝑ h nomē signare aliqō accñs vel aliq̄ accñtia:im
mo spēm in gñe sube tm̄:vñ hec est nobis vere cognita:
hō per se distinguiꝛ a quocūqȝ accñte distinctione etiā
maxima:qꝛ ſm genus gñalissimū:nec itēdimus signare Vt inqt Ari. p̄mo poste. t.cō.29.
aliquā descriptionē ex aīali ꝛ accñte vel accñtibus:imo
aliqd ꝑ se vnū/ꝛ in se natū habere vnū per se ɔceptū dif/
finitiuū. Maior.ꝙ aūt intēdimus signare sub ꝓpria rō/
ne:nec tñ illud si intelligimus:noiamus iꝑfecte ſm 3ᵐ.
gradū ꝛ modū/vt dcm̄ est prius:quare ꝛc̄. ¶ Consimile
pȝ de impositione sicut de vsu. sicut eni si Adam intelli/
gēs hoiem sub ꝓpria rōne iposuisset sibi nomen ꝓpriū/
quo ego vtens intēdo illō signare/sic nomē est sibi iposi
tū:de quo tñ nō habeo ɔceptū nisi in vli impfectū vel ꝑ
accidēs vel in q̄dā descriptiōe. sic si idē nondū noiatum
sicut intelligerē/posseȝ sibi nomen imponere:intendens
per illud nomē sic ipm signari/sicut nūc intēdo ꝑ nomē
signare ab alio sibi ipositū:ꝛ h mō lȝ quandoqȝ impo/
nēs nō habuit cōceptum de re nisi in quadā descriptio/
ne/quā significat ethimologia nois:non tamē impositūȝ
est nomē ad significandū illam descriptionem:sed illam
substantiam cuius est illa descriptio:sicut hoc nomē/la/
pis/nō est impositū ad significandū actionem istaȝ/lede
re pedem:qꝛ tunc lapis per se esset in genere actionis:sȝ
imponiꝛ illi substātie sub ꝓpria rōne:cuius est hec de/
scriptio/ledens pedes. hoc pȝ etiam:qꝛ eidem quādoqȝ
imponuntur multa nomina ſm multas proprietates nō
ab eadem proprietate:sed alia vt lapis/petra. nec impo/
nuntur illis proprietatibus:qꝛ tunc nō essent eiusdē per
se in numero:imo nomē vnum alicuius esset de genere
actionis:aliud alicuius de genere passionis:vt petra pe/ Solutiones argumētoꝝ ꝑncipaliuȝ ꝛ alia nocida q̄re in reportatis di. 2. q.
de trita. Patet igiꝛ ꝙ alia est ratio a qua nomē iponiꝛ: p̄incipꝰ. Cõ. Littera.
ꝛ hoc significat ethimologia. Alia cui imponitur:ꝛ ita lȝ
imponēs nō habuit distinctum ɔceptuȝ/nisi rōnis a qua
iposuit:nō tñ illi nomē imposuit:sed illi substātie/cuius
est hec descriptio:ꝛ hoc sub propria ratione/quam tamē
nō sic intelligit:ꝛ per ɔsequens iste nominat vt imponēs
imperfecte ſm tertium gradum.

¶ Predictis adȳciēdū est ꝛc̄. Dist. XXIII.

CJrca istam dist. 23ᵐ quero vtrum vtrȝ persona ſm ꝙ dicit aliqd
cōe patri filio ꝛ spūiscō/dicat ꝑ se ali/
qd scōe intētionis: ¶ Qꝛ non probo:qꝛ
persona est terminus ꝓductionis realis:
ꝛ adoraꝛ. 2ᵃ intētio nō terminat ꝓductionē
realē:nec adoraꝛ:ꝗ ꝛc̄. ¶ P. Trinitas i
diuinis nō est tñ ɔceptū:sed rēȝ cōtra errorē sabellȳ.
¶ Contra. omne cōe pluribꝰ vniuocū ꝛ distinctū:ꝛ plu/
rificatū in eis dicitur de eis ſm aliquaȝ rōnem vniuer/
salis:ꝑsona est cōmune vniuocū patri ꝛ filio ꝛ.s.s.ꝛ plu/
rificatū in eis etiam ſm Augu. 7. de trini. c. 4. ꝛ. 6. ergo
dī de eis ſm aliquā rōnem vlis. Et si dicat aliquā inten/
tionē 2ᵃᵐ vere est in diuinis aliq̄ rō vlis:qō nō vī incō/
ueniēs. si vō dicat intētionē p̄mā erit in diuinis vle reale
cōe. ꝛ ita aliq̄ realitas potētialis qō vī incōueniens.

Hic dicitur ꝙ persona tñ dicit intentionem se/ Egidius ꝛ Henricus.
cundā:qꝛ sicut indiuiduum reperiꝛ

cōiter in oī nā:ita suppositum in nā subali:ꝛ ꝑsona in nā
intellectuali:ſʒ Idiuiduū ꝛ suppositū dicūt tm̄ rē ſcđe in/
tētiōis.ḡ ꝛ ꝑsona dič tm̄ rē ſcđe intētiōis. ℭ Cōfirmaĩ
rō:q: nā in q̄ sūt ista/vt eēntia/nō est de ꝑ se rōne istoꝝ.
ponit̃ eni in diffōne istoꝝ/vt additū.igit̃ non variat rō/
nes foiales istoꝝ. ℭ Itē dē cōe dictū de pluribus dī de
eis ſm rōnē alicui⁹ vlis.ḡ si ꝑsona significet rē ꝑme intē
tionis cōem trib⁹/illa dicet̃ de eis sub rōne gn̄is gn̄alissi
mi:aut alicui⁹ itermedij:aut ſm rōnē spēi spālissime:q̄ ꝑ
opposita sūt manifesta.Qꝛ nō sit spēs spālissima mani/
festū est:q: tūc sequeret̃ ꝙ due erūt q̄si spēs spālissime
respcū earūdē ꝑsonaꝝ.deitas eni ſm Dam.c.5.notat q̄si
spēz circūplectiuā hypostaseon.ꝛ ꝑsona ēt notabit spēz
spālissimā respcū earūdē.ḡ ꝛc̃. ℭ Addit̃ huic opioni:ꝙ
lʒ ꝑsona dicat aliqd ſcđe intētiōis:ꝛ nō tñ dič illō in ab/
stracto:sed in ꝯcreto:ꝛ iō pōt ꝑdicari de re ꝑme intētio/
nis:ꝛ supponere pro ea. ℭ Exemplū.spēs est 2ª intētio.
ibi accipit̃ spēs pro ipsa intētione in sē:ꝛ spēs ꝑdicat̃ de
plibus differētibus nuō.ibi accipit̃ spēs pro re quā de/
noiat.nō eni ꝑdicat̃ hic/hec intētio spēs de pluribus vt
videt̃:sed hō vel asinus de q̄bus dī hec intentio.

Contra istud.ꝛ ꝑ ꝯ opinantē:q̄ñcūqꝫ a formalibus
ꝯstitutiuis aliquoꝝ pōt abstrahi aliqd cōe
A ꝑᶜ intētiōis:pari rōne vel maiori pōt abstrahi aliqd cōe
a ꝯstituti:s ꝑ illa.ꝑsone aūt diuine ſm istos cōstituunt̃ ꝑ
relōnes formalr.ab illis aūt ꝯstitutiuis pōt abstrahi ali
qd cōe reale ꝑme itētiōis.ꝑ̄nitas eni est relō.filiatio est
relō:ꝛ hoc vniuoce sumēdo relōnē:q: pōt eē certitudo ꝺ
ꝯceptu relōnis ad itra/dubitādo de q̄libet ꝯceptu spāli.
ꝛ talis sic certus nō tñ hꝫ certitudinē de voce:ſʒ de cō/
ceptu aliquo:ḡ ꝯcept⁹ ille de relōne in cōi alius est a cō/
ceptu illius in spāli.ḡ multo magis a ꝯstitutis ꝑ istas re/
latiōes poterit abstrahi aliq̄ res ꝑme intētionis.assūptū
aūt de vniuocatiōe relōnis magis patebit iferi⁹ i ista.q.
A.l.frāis ar/ guendo. Vide l repot tatis di.25. q.2. ℭ Cōtra opi.in sē:q: ois itētio 2ª est relō rōnis/nō que/
cūqꝫ:sed ꝑtinēs ad extremū/vel actū intellꝰs cōponētis
vel diuidētis:vel saltē cōferētis vnuꝫ ad alteꝝ.Ħ pꝫ:q:
intētio 2ª ſm oēs causat̃ ꝑ actū intellꝰs negociātis circa
rem prime intētionis/qui nō pōt causare circa obm/nisi
tñ relōnē rōnis.ꝑsona aūt nō dič relōnē rōnis:ꝛ ꝑcipue
nō dicit relōnē ꝑtinētē ad actū intellꝰs cōparātis. ℭ Qꝛ
aūt nō dicat aliquā relōnē rōnis v̄r:q: tunc saltēꝫ nctio
coexigeret correlatiuū ad qđ referret̃:q: impoſe est itel
ligere relōnē/ꝛ nō esse ad aliquē terminū ꝛ correlatiuū.
sicut ois itētio 2ª reqrit correlatiuū ad qđ refert̃:vt spēs
respicit genus pro suo correlatiuo:ꝛ pticulare vlē ꝑ suo
B correlatiuo:ꝛ sic de alijs.ꝑsona āt nō dī alicuius ꝑsona:
vel saltē nō dicit extremū intellectus cōferentis.
ℭ Tertia ratio ꝙ dicit intētionē relō rōnis:q: extremū
inquātū vno mō dicit intentionē ꝑmā/ꝯcede ꝙ negōnē
duplicis icōicabilitatis ꝑ se sigīat vltimate.igr̃ nō itētio
2ª. ℭ Cōtra.negatio est non ens incōicabile dignitatis.
Rñdet̃ vltra essentiā cōnotat de mō positiuo.qđ seqt̃
icōicabilitas. ℭ Dubiū ē si ꝑsona illū ꝑ se sigīat:si nō/
tūc est tñ cōe negatiuū.si sic/q̄uo illud non vlē nec idiu/
dū:q: illa seqt̃ oēm ꝑmā negationē:non seqt̃/modus po
sitiuus:q̄uo contrahitur ad vltima distinctiua:
ℭ Itēꝫ duco rōnē eoꝝ ad oppositū:q: vnitas est passio
I.c.3.ꝛ inde entis:sicut pꝫ.4.meta^{ce}:ꝛ ꝑ ꝯñs cōsequit̃ rem ex nā rei:
ꝛ maxime est verū de illa vnitate/q̄ est vera vnitas: cu/
iusmodi est vnitas indiuidui.ḡ talis vnitas nō dicit intē
tionē 2^{am}:ꝛ sicut nō vnitas in cōi:ita nec vnitas in natu/
ra intellectuali.si igit̃ ꝑsona dicat vnitatem in nā intelle
ctuali/sicut idiuiduū in cōi:seqt̃ oppositū ꝯclionis eoꝝ.
ℭ Ꝓ.Cōtra rōnē 2^{am} Aug.de doctrina chr̄iana:ꝛ ponit̃
in lr̄a di.1.ꝛ di.25.ꝑmi li.dicit ꝙ res q̄bus fruēdū est sūt A.1.5.ꝛ.6.
pr̄ fili⁹ ꝛ.s.s.vn̄ ſm ipm̄ tres ꝑsone sūt tres res:ꝛ res āt nō
vī dicere 2^{am} intētionē:ꝛ tñ est cōe trib⁹ ꝑsonis:ꝛ nume/
rat̃ in eis.ḡ nō opꝫ dicere ꝑsonā sigīare 2^{am} intētionē:q:
est cōe numeratū in multis.magr̃ ēt dist.25.c.8.exponit
tres ꝑsonas ꝑ tres subsistētias/vel tres subsistētes:sub/
sistētia āt nō vī sigīare rē ſcđe intētionis:ꝛ tñ est cōe tri
bus ꝛ numerat̃ in eis. ℭ Itē ꝑdicta opi.q̄rit q̄uo ꝑsona
possit vniuoce ꝑdicari de plibus idiuiduis/nisi sit vlē:ſʒ
eandē difficultatē petit de relōne:ꝛ eodē mō sequit̃.ma
gis eni vī ꝙ a ꝯstitutis possit abstrahi cōe/q̄ a ꝯstituēti/
bus:sed quo mō pōt abstrahi aliqđ cōe ꝑme intētionis:
ꝛ tñ nō vlē reale dicet̃ di.26. ℭ Ꝓ.cōtra additū arguo
sic.Adiectiuū nō determinat aliqd/nisi illō ad qđ termi/
natur eius depēdentia:sed adiectiuū nō pōt terminare
depēdētiā alteri⁹ adiectiui:q: equalr̃ dependēt/ꝛ ambo
sunt eque dependētia.ḡ neutrū determinat alterum.ḡ si
hoc nomen/ꝑsona/sit tale ꝯcretū/non pōt terminare de/
pendentiā alterius cuiusmodi est ille terminus numera/
lis tres.igit̃ nō bn̄ diceret̃ ꝙ sūt tres ꝑsone/nisi itelligē/
do aliqđ substātiuū qđ determinet̃ ꝑ vtrūqꝫ adiectiuū:
sed nō est dare aliqđ substātiuū tale subintellm̄:ḡ ꝛc̃.
ℭ Nō pōt termiare depēdētia alteri⁹ adiectiui cuius/
modi est termin⁹ numeralis tres.igit̃ nec ꝑ ipꝫ determi
nat̃. Rñdeo.multa sūt ꝯcreta/q̄ nō sūt adiectiua sic ex:
gen⁹:spēs.Cōtra adiectiuū arguis/nō ꝯtra ꝯcretum.

Ad qōnem rñdeo ꝙ accipiēdo diffōnem ꝑsone
quā ponit Ricar.4.de tri.c.22.ꝙ est
intellectualis nāe incōicabilis exn̄tia:ꝑ quā diffōnē expo
nit̃ vel corrigit̃ diffō Boetij dicētis ꝙ ꝑsona est rōna/ Lib⁹ de duabus nāis ꝛ vna persona christi.
lis nature idiuidua subā:q: sic sequeret̃ aīam eē ꝑsonā.
ꝛ deitatē eē ꝑsonā.ꝛ ēt nō ꝯueniret ꝓprie deo:q: idiui/
duū non est nisi vbi est diuiduū:qđ nō ꝯuenit deo.Silr̃
tñ ꝓprie nomē ꝑsone ꝯueniret hoī/qui consimilr̃ solus
ꝓpe dicit̃ rōnalis. Quod est icōueniēs. Dico ꝙ nihil
ꝓprie est in hac diffōne Ricar.qđ significet intētionem
2^{am}:q: ex nā rei sine oi opatione intellꝰs est in pēc nā in/
tellectualis:ꝛ entitas incōicabilis.Ista āt incōicabilitas
duplex est:qđ pōt itelligi ex sup̄ dictis in di.2.q: cōicabi
le plibus dī duplr̃.vno mō dī cōicabile plib⁹ qđ est idē
cuilibꝫ eoꝝ:ita ꝙ q̄libꝫ sit ipm̄.sicut vlē dī cōicari suis
C iferioribus.Alio mō cōicat̃ alicui vt foia/q̄ aliqd est ta/
le ſm ipꝫ:ſʒ nō est ipm̄:vt aīa cōicat̃ corpi:ꝛ vtroqꝫ mō
deitas ē cōicabilis:ꝛ neutro mō ꝑsona ē cōicabilis.De⁹
hꝫ vnā icōicabilitatē:aīa aliā:dinitas vtrāqꝫ.Et ita 2ᵉ ē
incōicabilitas ꝑtinēs ad rōnē ꝑsone:ꝓꝑ qđ aīa separata lꝫ
habeat ꝑ^{am} incōicabilitatē:tñ nō est ꝑsona:q: nō hꝫ 2^{am}:
ꝛ vtraqꝫ incōicabilitas reqritur ad rōnēꝫ ꝑsone:ꝛ est in
re ex natura rei:ꝛ ita nihil de ratione persone dicit inten
tionem secundam. ℭ Contra istud potest obyci: q: ſm
istud videtur ꝙ persona tñ significet duplicēꝫ negatio/
nem duplicis cōmunicabilitatis.

Item arguo sic.si ꝑsona dič formalr̃ incōica/
bilitatē.ḡ formalr̃ dicit negōnē:
sed negō est 2ª itētio/cū sit ens rōnis.ḡ ꝑsona dicit rē 2ᵉ
intētionis:qđ est ꝓpositū. ℭ Rñdeo ꝙ persona nō tñ
dicit incōicabilitatē:ſʒ dat itelligere nām intellectualēꝫ
in q̄ est:sicut idiuiduū nāꝫ in cōi.Dubito tñ si dicat exi/
stentiā formalr̃ cum duplici incōicabilitate:aut dicat tñ De hoc in 3ᵒ di.1.clarius habetur.
formalr̃ incōicabilitatē/ꝛ existiaꝫ in ꝯcreto tanq̄ modū
habendi naturā:vt sit sensus.ꝑsona est incōicabilis ha/
bens existentiam in natura intellectuali: ꝛ posito ꝙ sic
esset.adhuc dico ꝙ ꝑsona non dicit intentionē secūdaꝫ:
q: 2ª intentio solum causat̃ per intellm̄ negociantē cir/
ca obiectū.qꝛ:c igit̃ mouet intellm̄ ad intellōnē aū ne/

gociationē nō est intentio 2ª:sed res mouēs intellm̄ mo
D uet ad negōnē sui obti añ negociationē intellˀs:q2 negatio talis ꝯsegᷓ rē ex nā rei ante negociationē:⁊ hoc íō est:q2 vnū oppositoꝝ mouet ad notitiā3 sui oppositi añ nego
a.topi.c.11. ciatione intellˀs:ꝓpter qḋ dicit ph̄s ꝙ eadē est scia oppositoꝝ:nō ꝗ̄uis ponat̄ ꝑsonā tm̄ dicere formalˀr negationē:nō tñ intentionē scðam:q2 negatio que ꝯsequit̄ ex nā rei/nō est 2ª intētio/⁊ precipue negatio in gñe/cui9 est incōicabilitas.qñ igit̄ dī ꝙ negatio est ens rōnis.dico ꝙ est negatiua entitas ex nā rei:sicut enim sortes est hō ex
E nā rei:ita est nō asinus ex nā rei:sunt āt negatiōes in intellectu entitatis:q2 pˀª motio intellˀs nō ante affirmationē: sed negōnē est ad apprehensionē negōnis.sic igit̄ teneo ꝙ persona nō sit nomē scðe intētiōis sed pme:⁊ ꝙ formalˀr significet duplicē negōnem cōicabilitatis:⁊ ꝙ importet nām intellectualē.⁊ forte scðalˀr ēt iportat existiā ꝑsone:⁊ tunc non tm̄ negationē cōicabilitatis iportat:s3 ēt positiuū aliqḋ.vel forte nō dicit formalˀr existiā:⁊ tūc de formali signato est tm̄ duplex negatio/dans intelligere duplex positiuū.s.nām:⁊ modū habendi nām.⁊ ꝑ hoc quacūq3 via data.p3 ad argumēta ꝙ si ꝑsona dicat existētiā in abstracto,⁊ modū hn̄di nām in cōcreto est formalˀr positiuū:⁊ tunc ꝑsona est formalˀr existēia incōicabilis hn̄s nām intellectualē.si aūt tm̄ formalˀr importat negationē/tunc cōnotat existiam in nā intellectuali:⁊ sic stat pro illo qḋ est incōicabile:⁊ sic adorat̄ ⁊ est termin9 productionis realis.¶ Ad aliud argᵐ p3 di.25.alibi.

¶ Et si hoc sit verū:tunc vī dubiū quō negatio possit eē cōis tribus ꝑsonis/nisi affirmatio aliqua sit eis cōis/ꝑꝑ quā insit eis talis negatio:q2 negatio nō videt̄ trib9 ꝯuenire/nisi ꝯsequat̄ affirmationē:nō est āt deitas ista affirmatio:q2 ipsa nō numerat̄ in trib9.ḡ op3 dare aliqḋ cōe positiuū prius ab eis abstractū:ꝗ̄ sit negatio talis:⁊, tūc habet̄ ꝓpositū.Si ēt dicat ꝑsona talem negationē ꝑ se/nō videt̄ dicere totā rōnē ꝑsone:q2 ꝑsona dicit re3 ad dignitatē/vel ad ꝑfectionē pertinētē.negatio aūt nulla3
A dignitatē vl̄ perfectionē ponit.Uidet̄ etiā ꝙ dicat relonem rōnis per hoc ꝙ suū oppositū3.s.cōicabile tm̄ dicit
F relonē rōnis in essentia diuina.est eni eēntia cōicabilis filio:⁊ tñ essentia nō refert̄ realˀr ad filiū.ḡ incōicabile dicit relonē rōnis.¶ Ad pmū istoꝝ dico.ꝙ ab vltimis distinctiuis ⁊ cōstitutiuis ꝑsonaꝝ nihil pōt abstrahi cōe dictū de eis in qd:q2 illa sunt pˀ diuersa.i.nihil idē realˀr includētia.tūc eni esset q̄rere de eis per qd distinguerent̄. ⁊ ideo oē cōe abstractū ab eis vel est cōceptus oino negatiuus:vel saltē nō est qdditatiuus ꝯcept9 vnius rōnis: certū est aūt ꝙ aliqua negatio cōis pōt abstrahi ab illis vltimis:⁊ hoc vnius rōnis:q2 negatio est vnius rōnis ꝑ hoc ꝙ repugnat affirmationi vnius rōnis.qbuscūq3 igr̄ repugnat affirmatio vnius rōnis/cōuenit negatio vnius rōnis:⁊ ita trib9 ꝑsonis ⁊ etiā distinctiuis illaꝝ vltimis pōt cōpetere negatio aliq̄ cōis.si illa dicat̄ esse incōicabilitas:⁊ si ponat̄ incōicabilitatē solā eē de ꝑ se rōne cōstitutiui ꝑsone:ita ꝙ ꝑsonalitas sit icōicabilitas subsistētis in nā intellectuali:⁊ ita oī alia p̄ter pˀᵐ sint addita in rōne ꝑsone:tunc ꝑsona ꝓprie nō diceret aliquē ꝯceptū ꝓprie positiuū.¶ Sed tñ nō dicet aliquē ꝯceptū scðe in-
G tentionis.Ois.n.cōceptus est intētionis pme:q natus est fieri imediate a re sine ope vel actu intellˀs negociātis:q̄lis est ꝯceptus non tm̄ positiuus:s3 negatiuus.¶ Tñ dubitat̄ quō pōt negatio eē cōmunis sine positiuo cui insit.
¶ Rñ.ºquātūcūq3 diuersis si nihil ēt cōe haberēt pt eē negatio cōis.sicut non sor.est cōe vniuocū ad oīa alia a sorte/entia/⁊ nō entia.Et l3 illa qbus negatio est cōis habeant aliqḋ positiuū cōe:nō tñ op3 ꝙ per illud cōe insit eis negatio cōis.non rōnalitas eni conuenit vltime diffe asini ⁊ equi:⁊ nō per aliqd cōe in illis/qb9 ꝯuenit ista negatio:q2 vel nihil est cōe differētijs vltimis:vel si entitas est eis cōis:non ꝑꝑ entitatē cōuenit eis talis negatio:sicͭ nec ꝑꝑ entitatē repugnat eis talis affirmatio.¶ Et sic dicendū ꝙ maior est falsa:q2 negatio est vni9 rōnis:q2 opponit̄ affirmationi vni9 rōnis:⁊ nō q2 ꝯsegᷓ affirmationē vnius rōnis:nō hō eni est vni9 rōnis:q2 hō cui opponit̄ est vnius rōnis:⁊ nō q2 ꝯsequit̄ affirmationē vnius rōnis:nō hō eni cōe est enti ⁊ nō enti:qbus nihil affirmatiuū siue positiuū est cōe.¶ Cū 2º obycit̄ ꝙ negatio nō dicit aliqd ad dignitatē ꝑtinēs:⁊ ad h̄ ēt pñt adduci rōnes ad pncipale:q2 negatio nō adorat̄/nec ēt est termin9 actionis realis.¶ Posset dici ꝙ negatio in gñe differt a
H negatione extra genus/⁊ a ꝑuatiōe.ꝑuatio q̄ppe reqrit subm̄ aptū vel s̄m se/si ē ꝑuatio s̄m se:vel s̄m gen9/si est
T.c.6.17. ꝑuatio s̄m genus.sicut talpa dicit̄ ceca.5.metaᶜᵉ.c.de priuatione.Negatio ex̄ genus absolute nihil reqrit:q2 eq̄lˀr dī de ente ⁊ de nō ente.Negatio āt in gñe q̄si mediat:q2 reqrit subm̄ de quo dicat̄:nō tñ aptitudinē ad formā talem forte negōnē iportat diuersitas de quo alˀs:q2 negat idētitatē:vel notat nō idētitatē talē in ente.ḡ talē pt nominare incōicabilitas/vt iportat̄ in ꝑsona:q2 notat negationē duplicis cōicabilitatis in nā intellectuali:nec tñ dicit aptitudinē ad aliquā cōicabilitatē/sed negōnē illā in nā positiua itellectuali:⁊ ita dicat aliqd ꝑtinēs ad dignitatē/nō rōne signati:sed rōne ꝯnotati ⁊ subti:⁊ sic posset ꝯcedi ꝑsonā gl̄iari/⁊ adorari/sicͭ cecus ambulat/vel amatur:nō ꝙ cecitas sit rō ambulādi:sed ꝙ illud in quo est talis priuatio sit subiectum respectu talis predicati.
¶ Cū3 arguit̄ de cōicabili ⁊ incōicabili:dico ꝙ vnū op
I positū pōt eē relo rōnis:⁊ alterū relo realis:vel saltē ne T.c.nō hūc gatio vel ꝑuatio realis alicui9 relonis.sicͭ idē ꝑfecta idētitate dicͭ relonē rōnis.5.metaᶜᵉ.c.de eodē:⁊ tñ diuersus qḋ negat ista3 idētitatē/ꝯuenit rei absq3 actu rōnis ⁊ intellˀs:⁊ rō ē:q2 l3 aliqd nō ꝯueniat rei/nisi ex ope vl̄ actu intellˀs.tñ pōt repugnare rei ex se sine actu intellˀs.sicͭ forti vl̄itas repugnat:que tñ nō cōuenit hoi nisi ꝑ actū intellect9 operātis ⁊ negociātis circa hoie3.¶ Et si igit̄ cōicabilitas dicat tm̄ relonē rōnis in essentia/tñ pōt repugnare ꝑsone ex aliq̄ qḋ est in re:⁊ ꝑꝑ idē pōt sibi icōicabilitas cōpetere.¶ Ista igit̄ via supposita sicut certa ꝙ
K a ꝑsonis pōt abstrahi aliqs conceptus negatiuus negationis in gñe:⁊ hoc nō solū a ꝑsonis/q̄si constitutis:sed ēt a formalib9 ꝯstitutiuis eaꝝ.Est dubitatio vlterior.vtrū tale cōe solūmō negatiuū sit abstrahibile ab eis/vel aliqḋ cōe positiuū.Et vī ꝙ oporteat ponē aliqḋ positiuū3 posse abstrahi ab eis ꝑꝑ v̄bū Aug.de doctrina chr̄iana. ⁊ v̄bū magri in lr̄a di.25.que adducta sunt 3 opionem.
L Pōt dici ꝙ ab idiuiduis nō tm̄ pōt abstrahi spēs q̄ dicit qdditatē indiuiduoꝝ:s3 ēt aliqd quasi propriū.

¶ Hic diligenter ingri op3 ⁊c. Dist. XXIIII.

Circa istam dist.24ᵃᵐ quero.Utrū3 in diuinis sit ꝓprie numerus:
Respondeo qui ponit̄ ꝙ nūs habeat vnitatē formalē re'pcū cuius formalitatis vnitates sunt mālēs:⁊ sicut mā illius forme.Aut ponit̄ ꝙ nūs est tm̄ vn9 aggregatiōe vnitatū:sicͭ aceruus lapidū dī vn9 aggregatiōe lapidū.Quoꝝ verū sit alˀs videbit̄:qñ tractabit̄ ð nūis.¶ Primō dico:ꝙ in diuinis nō est nūerus:q2 q̄libz ꝑsona diuina est ifinita:⁊ q̄lbet ꝓprietas ꝑsonalis est eadē ifinito.S3 nihil qḋ est ex se formalˀr infinitū/vel idē infinito,est po-

Quere hoc. q̄li.5.⁊.6.

Quere hic in reportatione hoc.

A

Sed quid de continuo. tédale vel pars alicuius:qȝ tūc eēt aliqd maius infinito:
qȝ totū esset maius infinito:si tñ ps eius eēt ifinita. Et iō
illam pōnē tenēdo nō erit numer⁹ in diuinis. ¶ Si 2ª pō.
Tra est. s. ꝙ numer⁹ est tm̄ vn⁹ aggregatiōe vnitatū, cū ag
gregata sint simplr̄ diuersa:ita ꝙ nō faciūt:nec sunt ali
qd ꝑ se vnū:imo sunt min⁹ vnū ꝙ̄ illa que sūt vnū ꝑ ac
cidēs:et ꝙ̄ sūt in diuinis sūt idē alicui vere vni qḋ est eēn
tia:sequit̄ ꝙ nulla est aggregatio ibi rei ad rē. Et ita nul
lus est numer⁹ s̄m istā 2ᵃᵐ pōnē. ¶ Si tñ numer⁹ bēat
eē in intellu tm̄ simul concipiēte plura vna, vel plures
vnitates:cum intell's aliqs possit ɔcipere tres ꝑsonas si
B mul, vel vnā solā, nō ɔcipiēdo tres ꝑsonas:et nō sit cōce
ptus ita ꝑfectus ɔcipiendo vnā personā: sicut ɔcipiēdo
tres ꝑsonas. vn̄ aliq distincti articli fidei respiciūt distin
ctas ꝑsonas:posset poni ꝙ ibi est vnus numer⁹, q̄si vn⁹
ɔcept⁹ totalis trinitatis in intellectu. ¶ Sȝ omittēdo de
numero:an sit in intellu:et loquēdo de numero in re:dico
ꝙ numer⁹ simplr̄ nō est in diuinis. tenēdo alterutrā illarū
C duarū opi. p̄marū. ɔcedit̄ tñ ibi numer⁹ s̄m qd. s. cū hac
A.l.distīctio determinatiōe ꝑsonarū:qȝ ibi sit abstractio illi⁹a nuō, qḋ
nō dicit̄ ipfectionē. s. distōnē ab eo, qḋ notat impfectionē
aut in vtroqȝ numeratorū, aut saltē in altero. s. a potētia
litate, si numer⁹ est vn⁹ s̄m formā: vel a diuersitate, si nu
merus est vnus ꝑ aggregationē vnitatū pluriū: bene tñ
ibi conceditr̄ distinctio sine diuersitate, vel potētialitate:
vel ēt aggregatiōe:qȝ dicūt ipfectionē aliquā in vnitate.

T.c.3.et.10. Cap.4.et ide Libr.5. T.c.6.12. **Circa illud** 10ⁱ meta^ce de vno. ꝙ cōstituit nu
merū etc. vnū apud intellm vnita
te et p̄mitate ordinis pōt habere rōnē mēsure s̄m rōnē.
numer⁹ est tale vnū per distantiā certā vnitatis vltime
a p̄ᵃ. igit̄ numerus est mēsura s̄m rōnē. sic forte diceret
Aug. de tpe. ¶ Contra mensuratū s̄m aliqd sui mēsura
tur, si s̄m quātitatē. g̃ ipm in se est q̄ntū distinctū. ¶ Te
nēdo cōem viā. dico ꝙ de rōne numeri sunt tria. p̄ᵐ ē ꝙ
D vnitates que sūt ptes numeri sunt vnius rōnis:et nō tm̄
cōceptus vnius, sȝ singularia ei⁹ hinc et ide sūt vni⁹ rōnis.
Scdm ꝙ vna sūt distincta:ita ꝙ sic vnū non icludat sic
vnū:iō vnitas nāe nō facit numerū cū vnitate suppositi,
nec cū vnitate foralitatis:qȝ nā in vno icludit̄ et aliud in
cludit. Tertio reqrit̄ ꝙ in vtraqȝ vnitate vel vtroqȝ nu
mero sit potētialitas ptis ad totū. Propter p̄ᵐ deus non
cōnumerat̄ creature:qȝ illa vnitas singularis, q̄ ē in deo
ex pte sua nō est eiusdē rōnis cū alia:qȝ tūc ɔueret̄ ꝑ ifinitū:
et ita deus eēt cōposit⁹. pp 2ᵐ albū et dulce nō sūt duo:tñ
dulcedo et albedo sūt duo:rō grāmatica est:qȝ terminus
numeralis adiectiuis determinat substātiuū. i. subm. In
p̄ notant̄ eē due vnitates distictę. in 2⁰ est fōa et fōa:pp
idē albedineitas et coloreitas st̄ duo. nō tñ albedo et color:
qȝ sic vnū includit sic vnū. sic albū cū ēt includit vtrāqȝ
nāȝ. ¶ P̄. Posset ēt istorū assignari rō et distictio ꝑ p̄ᵐ:qȝ
vnitas suppositi nāe:et formalitatū nō sūt vnitates vni⁹
rōnis:iō nā cōnumerat̄ aliȝ, pp 3ᵐ, nec itra nec ex, aliqd
E itrinsecū deo est cōnumerabile:qȝ nec potētiale:tñ extē
dēdo numerū ad distōnē entiū ɔcedit̄ numerus in diui
nis:et hec duo. s. entitas et distinctio numeratorū reqriūtur
ad numerū:sȝ nō sufficiūt:iō vbi pp ista sola ponit̄ nume
rus:impfecte ponit̄, sic tres ꝑsone. ¶ Correlariū, terna
rius lapidū est ꝑ se vnū s̄m opionē cōem, ita ꝙ non tm̄
est hic hic hic, sed trinitas ꝑsonarū est tm̄ hic hic hic. nec
magis vnū alio mō diceret̄ si numerus poneret̄ in intel
p⁹ tri.c.3. lectu:qȝ tūc cōcordaret̄ vtrobiqȝ. ¶ Joā. can. p̄⁰. c.5. tñ
duplex di. Dam. c.7. Aui.3. meta^ce. ¶ Cōtra. Boeti⁹. hic
est vere vnū, in quo nullus est numerus. ¶ Itē vn⁹ est
pius nā q̄ duo. ¶ Itē ps q̄ totū. ¶ Itē Aui. s̄m subam
aut s̄m relonē. ¶ Solutio. vnū duplex synonymuȝ qḋ
ɔsequit̄ formā et p̄n^m numeri:qd addit sup vnū rōnē mē
sure:et iō est de gn̄e quātitatis, et est aliud qḋ ɔsequit̄ for
mā pp māȝ:sic duplex numerus. 5. meta. vel triplex for
malis mathematicus, et sensibilis. p̄mus est ibi: et est ab
vno et seruat vnitatē. secundus nō est ibi. ¶ R̄ńdeo. nu
merata sunt plura diuisa, vn̄ ptes in toto non numerant̄
nisi in po^a:sed q̄ sūt nata ɔtineri in vnitate vnius ɔtinui,
oīa nata sunt eē vnū:et iō vnius spēi, et in mā alia et alia.
Al'r nō est numerus simplr̄:sed cū determinatione † for A.l.ꝑsonarū.
marū:in deo nulla sunt diuisa ab inuicē ꝑpter vnitatem
essentie:per oppositū in spē imateriali est numerus for
malis. ¶ Itē qōlibet est ibi q̄si spēs. non aūt sunt plura
sub eadem spē ɔtenta. igit̄ tm̄ numerus s̄m qd. s. cū ad
ditione personarū et attributorū:ita ꝙ si vnius spēi indiui
sio ꝓhibet. si diuisio essentie alia diuisio ꝓhibet:cōuenit A.l.spēs.
tñ cū numero mathematico in aliquo:qȝ ab vnitate eēn
tie vt a radice oritur. differt etiā:qȝ hic vnitas nō diuidi
tur:sed quasi spē distinguit̄:in hoc cōuenit cum numero
formali:sed ille nunq̄ radicat̄ in vna forma singulari:et
est ibi differētia ꝑ formas absolutas:hic ꝟo non. ¶ Ad
p̄ᵐ non est vnū numero:qȝ non cōstituit numerū. ¶ Ad
2ᵐ loquit̄ de numero cum determinatione. s. ꝑsonarū.
¶ Ad 3ᵐ multitudo est nobis magis nota, et pōne signi
ficatur:sed est vnitatū diuisio, que est negatio vnionis
ideo nō est multitudo simplr̄, nisi cū determinatiōe: eē
in deo:lȝ s̄m modum nominis significet negatiōnē:illa
tñ negatio nō est ibi negās:et ita s̄m rem vera pō etc.

¶ Preterea ɔsiderādū est etc. Dist. XXV.

Circa istam distinctionem 25ᵃᵐ que
ro. Utrum persona in diuinis
dicat substantiam vel relationem.

Respondeo sine argumētis ꝙ
persona non dicit
relonē ꝓpriā:qa h̄ nomē, ꝑsona, est cōe
tribus. s̄m Augu. 7. de tri. c. 7. si tres ꝑso
A ne sunt, cōe est eis hoc qḋ est ꝑsona:et nō cōitate equoca
tionis, sicut hic hō est cōis forti et pla. hoc qdē est equo
ce:qȝ ꝓnomen h̄:qḋ demōstrat, h̄ signat. Non ita hic:qȝ
equocū nō numerat̄ in equocatis. Nō eni dicunt̄ piscis
et sydus duo canes:qȝ nūano alicui⁹ in aliqb⁹ reqrit vni
uocationē ei⁹ in eis. ꝑsona est sic cōis ꝙ nūat̄ in eis. Nec
dicit relonē cōem:qḋ ꝓbat̄ per Augu. 7. de tri. c.5. ꝙ pr̄
B nō est ꝑsona filij:nec eȝ. ¶ Et ista rō pōt deduci sic. ad
qōcūqȝ dr̄ relatiuū inferi⁹, ad idē dr̄ relatiuū superius:lȝ nō
ē. ¶ Exē^m. si duplū est duplū dimidij:et hoc ē duplū est
multiplex dimidij:lȝ nō ē. Et nō solū hoc:sed ēt vsqȝ ad
gn̄alissimū est relatiuū dimidij:lȝ nō ē. i. adeq̄te. g̃ si ꝑso
na diceret relonē cōem:tūc pr̄ sicut est pr̄ filij p:ita pr̄ eēt
ꝑsona filij ꝑ se:lȝ nō ē:qḋ est fl̄m. Nec ꝑsona dicit sbam
2ᵃᵐ. i. qdditatē:qȝ illa nō nūat̄ in tribus ꝑsonis. ꝑsona āt
numerat̄, s̄m duas opiones tactas in. q. de ꝑsona di. 23.
qȝ s̄m vnam opionē persona dicit negōnem in gn̄e cōem
tribus:et sic nō signat subam nec relonē:ɔnotat tñ aliqd
positiuū:et ē cōnotat illiḋ de quo ē ꝑdicat̄:puta prēȝ filiū
et. s. s. nō quasi ex ē intellu suo:sed sicut cōe cōnotat infe
rius, pro quo supponit. 2⁰ cōnotat relonē:qua patri con
ueniat talis negatio cōis et filio silr̄. 3⁰ et vlt⁹ cōnotat eēn
tiā:q̄ lȝ sit in ē cōnotato nō ēt est in eo rō istius negōnis.
C ¶ Si aūt teneat̄ alia opio in. q. illa de ꝑsona. s. ꝙ ꝑsona
dicat aliqd positiuū abstractū a tribus, vt q̄si ꝓpriū, nō
vt spēs:tunc dici pōt ꝙ signat positiuum:sed nec subam
nec relonē:et hoc extēdendo subaȝ tam ad p̄ᵃᵐ q̄ ad 2ᵃᵐ.
sed aliqḋ positiuum indifferens ad vtrāqȝ. ratio enim
subsistentis indifferēs est ad absolutū et relatiuū:tenēdo

personas diuinas esse relatiuas p. Ex pn̄ti tn̄ dat intellige re sicut supius suū īferius illud pro quo accipit relatiuū supius de quo dr̄ psona: puta prem filiū. s.s. Et scdo ipsas relones: τ 3° essentiā. Ita q̄ vtraqz opi. posita di. 23. concordat in h̄ q̄ psona de p° rōne sua non dicit relonē nec subam: τ hoc nec pmā nec scdam: sed sm vnā opionē dicit cōceptū negationis in gnē cōis tribus/qui distinguitur in eis. Sm aliā opionē dicit ɔceptum positiui cōis distincti in eis. Et sm vtraqz opionē tale cōe siue positiuū siue priuatiuū cōnotat sicut suū inferius illō/de quo
D formalr dr̄: puta prem filium τ. s.s. Et q̄si scdo connotat formalia/distinctiua in eis. Et 3° essentiā cōez in eis. ❡ Sz obycit q̄ psona significet substātiā scdam. i. qdditatem per hoc qd dicit Aug. 7. de tri. c. 4. q̄rēdo. p h̄ qd est tres psone: τ R̄ndet ad. q. illā qua querit in diuinis qd tres:
W.1.metaph. essentie. qd aūt īq̄rit essentiā. ❡ P̄. Dicit Aug. 7. de tri. c. 5. q̄ nō est aliud deū eē τ psonā esse: g̃ psona est mere essentiale: τ p ɔñs sigrat subam scdaz τ qdditatē. ❡ Ad p^m rn̄deo
E q̄ qd q̄nqz querit diffōnē: q̄nqz querit illud de quo ali
Leb.4. Lcō.7. qd dr̄. p^m patet ex p topi. Diffinitio est oīo indicans qd est esse rei. Scdm etiā pz per ph̄z. 10. meta^ce. totalr querendū est qd vnū: queadmodū τ qd ens: tanq̄ non sufficiēs: q̄z hoc ipm istius nā. Intēdit dicere q̄ nō sufficit dicere ipm vnū eē pn^m/sicut aliq antiqui ph̄i ipm vnū esse pn^m dicebāt/sicut platonici: sed aliqd de quo dicit vnū. Et sm hoc qd ista qd est elementū: duplicē hz rn̄sionez. vnam assignādo elmti diffōnē. aliā assignādo illud de q̄ dr̄ elementū: puta ignis est elemētū. Nūc aūt catholicis ɔfitentibus tres. sm canonicā epistolā Joan. 5. c. quesierūt heretici qd tres: nō interrogātes hui^9 nominis diffinitionē: sed qd esset illud substātiuū: qd determinaret per illud adiectiuū tres: siue de quo diceret: τ ad h̄ bn̄ rn̄detur per hoc: qd est psona. Cum igit accipit q̄ qd querit de essentia: non est verū gn̄alr nec spāliter in proposito.
F ❡ Ad 2^m de Augustino patebit di. sequēti: q̄ psona est ad se tam in se/q̄z in suis inferioribus: lz non ita sit ad se:
G sicut essentia est ad se. Et hoc si ponit diuinas personas esse constitutas in eē psonali per aliq̄ absoluta. Si autē hoc non ponatur: difficile videtur exponere auctoritatē beati Augu. sed de hoc dicetur ibi.

Et relatio infra suū genus non distinguit nisi p illa/supra que fundat: τ sic non est in ea vere rō vlis: nisi qa super vle fundat exemplū de similitudine τ albedine. oīs aūt relo diuina fundat supra essentiā que nullo mō pōt habere rōnez vlis: q̄z nā vlis
Leb.1.c.2. est sola illa que ex rōne qdditatis est nā tn̄. sm Auic. 5. meta^ce non cōcernēdo rōnē vlis vel pticularis: sed nata in se recipere rōnem vtriusqz singularitatis p eē terminatū in supposito/vlis xo p h̄ q̄ est nata cadere in cōsideratione intellīs vt vna sm rōnem: tn̄ applicabilis per pdicationē plibus in qbus est multiplicata. essentia aūt de se est singularitas quedā. q̄q̄z igit relatio pdicet vniuoce de paternitate τ filiatione: nō tn̄ est vlis.

❡ **Nunc de proprietatibus personaruz: quas frequenter in hoc tractatu commemorauimus: aliquid loqui nos oportet τc.**

Distin. XXVI.

Circa istam distinctionē 26^am quero vnū. Utrū psone diuine constituantur in esse psonali per relones originis: ❡ Qz non. relones originis sunt alterius rōnis: sicut relones specie differētes in creaturis: qd appet. plus enī differt paternitas a filiatione/q̄z filiatio a filiatiōe/ vel paternitas a paternitate. ergo cōstituta per eas formalr differunt specie. psone igit differunt spē: τ ita gn̄atio est equiuoca in diuinis: que iprobata sūt di. 7. ❡ Itē qua rōne relones originis cōstituunt psonas: eadem rōne relones cōmunes cōstituerēt eas: τ ita eadē psona cōstitueret duplici formali ɔstitutiuo: qd est incōueniens. ɔñtia pbatur per hoc: q̄z relationes cōmunes equalē distinctionē requirunt in extremis sicut relones originis: τ eodē modo stāt cū vnitate essentie. g̃ equaliter distinguūt. ❡ P̄. Relones opposite de secundo mō relatiuorum pñt fundari in eodez: sicut voluntas mouet se. relo aūt mouētis τ moti ptinēt ad 2^m modū relatiuoz. g̃ pari rōne relones pducētis τ pducti/que pertinēt ad eundem modū/pñt esse in eodē: τ ita per eas nō distinguuntur supposita. ❡ Cōfirmat rō p Boetiū qui in fine libri sui de tri. dicit q̄ relo ista est q̄si eiusdez ad se: g̃ relones iste non distinguūt. ❡ Contra. Boetius ibidem. substantia ɔtinet vnitatē. relo multiplicat trinitatem.

Respondeo. opi. quorundaz est sicut Prepositiui q̄ persone seipsis distinguuntur. Et ita non est querere quo formaliter distinguūtur/ vel quibus cōstituunt: q̄z nō habent cōstitutiuū. ❡ Cōfirmat positio ista: q̄z psona diuina est eque simplex: sicut essentia. essentia autem pter sui simplicitatem seipsa distinguitur a quocūqz: igitur τ persona. ❡ Itez abstractum τ concretum idem significāt. ergo paternitas τ pater. ergo dicere patrem distingui paternitate/est dicere ipsum seipso distingui.

Contra istud arguit sic. Quecūqz nō sunt p diuersa aliq̄ sui distinguunt: q̄z q̄ se totis distinguunt sunt p diuersa. si enī nō sūt p diuersa: sed aliqd idē entia: tunc non eo distinguunt/quo sunt idez: sed aliq̄ sui quo non sunt idem. Sed psone diuine non sunt pmo diuerse: q̄z sunt eiusdē essentie: ergo adhuc est querere quo distinguunt. ❡ Item plures proprietates sunt in eadez psona/sicut in pre inascibilitas: τ gn̄atio actiua: τ distinguunt hic sm Aug. 5. de trini. c. 6. vbi vult q̄ si pater nō eēt ingenitus: posset tn̄ esse pr̄ τ econuerso. ergo τ si per impoīe vna non distingueret prez ab aliq̄: posset alia distinguere τ ecōuerso. ergo semp est aliqd/quo distinguitur pr̄ a filio/ita q̄ nō pmo se toto. ❡ Itē in pre est gn̄atio actiua: τ spiratio actiua: τ spiratione actiua non distinguit a filio: q̄z illa est in filio. ergo pr̄ nō seipso toto eque pmo distinguitur: sed aliquo qd est in eo. ❡ Itez in prefatione de trini. dr̄ in psonis pprietas: non aūt psona est in seipsa hoc mō sicut pprietas intelligitur esse in psona. ergo aliquo mō psona dici pōt distingui proprietate formalr quo non distinguit seipsa primo.

Arguitur ēt ab alys aliter ɔtra ipsum: qa si pr̄ se toto distinguit a filio: pari rōne τ a spūsancto: τ si eodē distinguit ab vtroqz. ergo eādē habitudinē habet ad vtrunqz: igit τ econuerso vterqz habet ad ipsum eandem habitudinē eiusdē rōnis. sicut si Paulus est similis Petro τ Lino. ergo Petrus τ Linus hnt similitudinē eandē/τ relonem eiusdez rōnis ad Paulū. Et tūc filius videt distingui a patre relone eiusdē rōnis cum ea: qua distinguit. s.s. a patre. Sed forte istud argumentum nō ɔcludit: q̄z quocūqz pater cōstituitur in esse personali: eo distinguitur pmo personaliter a filio τ. s.s. non tamen sequitur ecōuerso. q̄ filius τ spiritussanctus distinguerent aliquo eiusdem rōnis a patre. — Veritas hoc to sequit h̄ sc viam.

Alia est opinio cōmunis/q̄ dicit psonas cōstitui per relatiōes. ❡ Pro hac opinione allegatur auctoritas chri in euāgelio Matth. vlti. sicut postea tangetur infra contra tertiaz opinionē. — Tho. 1. par. sum. q. 40. ar. 2.

¶ Adducit ad hoc Boetius de tri. qui multa videt tangere de hoc. Et Aug. similr. 5. de tri. c. 8. Quapropter illud pcipue teneamus: qcqd ad se dicit pstantissima illa et diuina sublimitas substantialr dici. Et paulopost. Quicqd ad seipsos de singulis dicit, nõ pluralr in sũma: sed singulr accipiat. ¶ Et ibidẽ. 23° de pnis. Quicqd ergo ad seipsum dicit, deus de singulis psonis singulr dicit. i. patre filio. s. s. Et ibidẽ. c. 11. vel. 27. q aũt ppric singula in eadẽ trinitate dicunt nullo mõ ad seipsa: sed adinuicez: aut ad creaturã dicunt: et iõ relatiue: non substantialr ea dici manifestũ est. In his expresse videt haberi: q oẽ dictũ ad se cõuenit tribus: et est cõe tribus: et qdqd nõ est cõe trib9, est relatiuũ vel relatio. cõstitutiuũ aũt et distinctiuũ psone nõ est cõe tribus. ergo est relatiuũ vel relo. ¶ Itez Aug. 11. de ciui. dei. c. 10. Deus est qcqd hz, excepto q vna psona dicit ad aliam: et non est ipsa. nam habet pr filiũ: nec tñ est ipse filius, et filius habet patrẽ: nec tñ est ipse pater. ¶ Item Boetius de trini. in fi. Ita igit substantia cõtinet vnitatẽ, relo multipicat trinitatẽ. Et multa alia verba ibidẽ ad hoc. ¶ Itẽ Dam. c. 1. Et qm pater et filius et. s. s. fm oia vnũ sunt pter ingnõnẽ, et gnõnem, et pcessionẽ. Et ibidem. c. 10. In his solis eni hypostaticis pprietatibus abinuicẽ differũt he sancte tres hypostases. ¶ Item Dam. 3. de trini. c. 5. Differẽtiã aũt inquit hypostaseon. i. psonaz in solis tribus pprietatibus. auctio. s. incausabili et paternali: et etiaci. i. causabili et filiali, et causabili et pcessibili recognoscimus. ¶ Itẽ vr Ricar. dicere de trini. 3. Qz psone nõ distingunt in diuinis nisi per alium et alium modũ hñdi eandem nãm. ergo. ¶ Item Ansel. de processione. s. s. dicit: q in diuinis oia sunt vnum, vbi non obuiat relonis oppositio.

c. 8. de magnis.

a. i. pducibili

Item per rõnem

qz si p absolutũ cõstituit psona in diuinis. g absolutũ addit absoluto: sed absolutũ additũ absoluto nectio facit cõpositionem. Sed si in absoluto aliquo cõueniũt psone diuine: cõstat q nõ eodẽ absoluto, quo cõueniũt, distingunt psonalr. ergo absoluto alio. g est ibi absolutũ et absolutũ. g cõpositio. hoc nõ sequit de relone: qz relo nihil addit supra suum fundamẽtũ: nec facit cõpõnẽ cũ eo. ¶ Aliter cõfirmat ista positio et ista ratio: qz relatio vno mõ põt transire in substãtiã: et per hoc nõ facere cõpositionem cũ absoluto. Alio mõ põt manere per cõparationẽ ad opp™: et ita distinguit realr. iste due rõnes nõ vnr cõpetere absoluto: qz absolutũ vel oino manet: vel oimode trãsit. Si oimode trãsit, nõ distinguit. sicut nec eẽntia in quã transit. Si oimode manet g cõpõ. ¶ Itez eadẽ nã nõ põt esse in diuersis suppositis absolutis, nisi distinguat in eis: lz eni possit esse in diuersis suppositis relatiuis: qz idem illimitatũ põt esse fundamẽtũ pluriũ relonũ in diuersis suppositis: nõ tñ in diuersis suppositis absolutis videt posse esse, nisi distinguat et numerat in eis. Si eni sunt duo supposita absoluta, videt q qcqd est in vno, sit aliud a quocũqz qd est in alio. g essentia diuina numeraret in psonis. si psone diuine cõstituerent in esse psonali p absoluta. ¶ Item fm oẽs relones sunt in psonis diuinis. ergo si non cõstituũt psonas vident sequi duo incõuenientia. pmo q erunt ibi qsi accitales et aduentitie psonis cõstitutis: qd vr eẽ cõ simplicitatẽ diuinaz psonaz. secũdo q tales relones que sunt pprie psonis, erunt relones rõnis: qz relo dei ad creaturaz. iõ non est realis: qz presupponit diuinã psonã in eẽ pfecto: et nõ dependentẽ ad creaturã: nec nãliter vel nectio coexigentem eam ad suum esse psonale. igit a simili idem videt in pposito. si psona pma sit absoluta, nõ dependebit ad secũdam. patet: qz etiã preintelligit pfecta in sua habitudine personali ante scdam psonam: et per cõsequens non necessario coexigit personam scdam ad suũ esse psonale. g habitudo eius ad scdam psonam erit tñ relatio vel habitudo rationis. ¶ P̃. Si proprietas absoluta aliqua cõstitueret, nõ esset tñ virtualiter in deo: qz tũc non esset magis tali pprietate hec psona qz asinus. Includit eniz deus virtualiter pfectionẽ asini in se. ergo opz q sit ibi actualiter. ergo est ibi vt actus. ergo dans esse. ergo in diuinis eẽnt tria esse. ¶ P̃. Proprietas illa absoluta si faciat vnum cum essentia. alterũ est actus. alterũ põ potẽtia: et alterum pfectio alterius. essentia non perficit illud personale: qz nõ presupponit illud: sed magis ecõuerso. ergo absolutum psonale erit perfectio essentie. ¶ Et sequunt duo inconuenientia. Primũ q essentia fm se non sit pfecta omnino. Aliud q vna psona non sit omnino pfecta: qz nõ habet absolutũ alterius psone: qd est pfectio. ex preostensis. ¶ Et confirmatur hoc 2™: qz fm Ansel. mono. 15. pter relones omne aliud aut est simplr melius ipsum qz non ipsuz: aut nõ: sed in aliquo melius nõ ipm qz ipm: qd scdo modo se habet nõ est in deo fm ipsum: ergo omne aliud a relone qd est in deo est simplr melius ipsum qz non ipm. ergo erit perfectio simplr. ¶ Et ex hoc seqtur q nulla psona erit simplr perfecta: qz nulla habet absolutuz alterius. Sequit etiam q due sunt qd pfectius qz vna: qd est cõtra Aug. 8. de tri. c. 1. et 3. ¶ P̃. 3°: Multiplicato aliquo absoluto, multiplicat omne aliud absolutum circumstans illud. ¶ Exemplum. multiplicata quãtitate multiplicabit albedo: et ecõuerso. ergo si sic sint distincte pprietates absolute que circũstãt essentiã diuinam, distinguerent etiaz essentiã diuinam. ¶ Et cõfirmatur maior: qz plura eiusdẽ speĩ non possunt esse in eodẽ. iste si ponunt erunt eiusdem spei: qa si nõ, erũt igitur alterius speciei: et ita oportebit querere per quid alterũ istoz sit incõmunicabile. sicut enim ponitur paternitatẽ, que differt specie a filiatione, nõ posse esse de se incõmunicabilem: ita sequit de. a. in patre si sit absolutuz: et. b. in filio si differant spẽ, q neutrũ erit de se incõmunicabile: et oportebit stare ad aliqua ppria eiusdẽ rõnis. ¶ Confirmat ista ratio saltem: qz nõ sunt plura eiusdẽ rõnis in eodẽ perfecto. sicut in diuinis nõ sunt plura verba, neqz plures patres: qa hoc videt esse imperfectiõis: q in aliqua nã possint esse plura oino similia. ergo in nã diuina simplr perfecta non erũt plura absoluta eiusdez rõnis. ¶ 4° si pprietas absoluta. a. exprimat vel pullulat ab essentia: et silr. b. et expssũ est in eodẽ supposito cũ eo a q exprimit fm istũ modũ exprimẽdi. qui ponit. g. a. et. b. erũt in vna psona: et ita nulla psona originabitur ab alia: qz ppa eaz erũt in eadẽ psona nũo: imo seqt q nõ erit distõ psonalis. ¶ 5° seqt q nõ sit ibi origo: qz psona originata p originẽ capit eẽntiã: sed psona si est absoluta pcedit ipsaz relonẽ origis. igit 2ª psona pcederet in eẽndo ipsaz originẽ passiuã: et ita nõ hñet esse per eam.

De hoc vide §. 4. 4.

De modo

igit ponendi qualr possit relo cõstituere psonas et easdẽ distinguere: declarat per hoc q pducẽs nectio distinguit a suo pducto realr: qa idẽ nõ pducit seipsuz fm Aug. p̊ de tri. c. 1. g erit aliqua relatio realis: et distinctio realis aliquoz que sunt in essentia diuina. Nõ aũt possunt ibi esse aliquo mõ p informationẽ propter simplicitatẽ diuinaz. g erunt psone per se subsistẽtes in illa nã. ergo erunt per se realr distincte. ¶ Qualr aũt ex hoc nõ sequat distinctio essentie in qua subsistũt, declarat: qa idem illimitatũ põt esse fundamentũ relonũ oppositaz: et tũc illa relo dr vno modo manere, et alio mõ transire. Et circa h fiunt multe altercationes fm quã rõnẽ relatio distinguat. Sed breuiter

posset dici fm istaz viã q relatio fm q relo non est formaliter essentia: qa fm Aug. 7. de tri. c. 1. Si essentia est ad aliud / iam non est eẽntia. ¶ Et põt argui silr ecõuerso. s. si relo formalr est entitas ad se: igit non est relo. Ipsa etiaz ex hoc q est relo / est oppositi nectio / vt terminti: ita q cõparare eam ad essentiã / nõ includẽdo habitudinẽ ad oppositũ / est non cõparare relonẽ ad essentiã. Et ex hoc q est oppositi nectio distinguit realr ab illo: et tñ nõ opz essentiã realr distingui: qr eẽntia non formalr est relatio distincta. Nec opz ibi esse compõnẽ: qz lz relo maneat sic / q non est formalr essentia: tñ relo pter infinitatẽ essentie trãsit in eam fm pfectã idẽtitatẽ ad eã. Manet igit formalr relo: qa ratio eius fm quaz est formalr relo: non est rõ essentie: et transit pp pfectã identitatẽ ad essentiã: lz non in identitatẽ formalez: et illud manere sic sufficit ad distõnẽ formalẽ et realẽ sine aliq distinctione essentie. Et ex hoc q essentia ista simplex est / ista distõ nõ erit iformãtiũ: sed subsistẽtiũ. Et ex hoc q illa eẽntia est infinita istõ manere formalr est sine cõpõne. ¶ In spali ãt ponit vlterius q nõ quecũqz relones ẽt reales cõstituunt psonas diuinas / nec eas distinguũt: sed relones originis: qa ille pmo pullulãt in essentia diuina: qa pmo in essentia diuina est duplex fecunditas: inquãtũ est itells ifinitus et volũtas ifinita. Et mediãtibus istis statim pullulãt relones originis ptinẽtes ad cõicabilitatẽ nãe: que nã vel eẽntia diuina cõicat fm istã duplicẽ fecũditatez iam dictã: qbus iam pintellectis pullulant cões relones semp presupponẽtes istas. Et ideo tales relationes cões et si sint reales: nõ tñ distinguũt nec cõstituũt psonas.

A

In aliqbus libris ponunt h tres rõnes spales q̃s fac doct. pro op. pcedẽte tãq̃ peculiares et modus dñi ct° cõtrario: q̃ bñr h° repetitionẽ di. pũd q. 1. q̃re ibi et adde h legẽdo.

Contra istam õnem arguitur quadruplici via. primo cõparando relationem ad relatum. 2° cõparando relationez ad originẽ. 3° ex propria rõne ipsius constitutiui. 4° per auctoritates.

Quantũ ad primã viã arguitur sic. pmo relone aliquid referẽ formalr / sicut albedine aliqd albat: nõ aũt ipsamet relo referẽ: qr fm beatũ Augu. 7. de tri. c. 2. omne relatiuum est aliqd excepta relone: et in pn° tertij capli. si pater inqt nõ est aliqd ad se / nõ est qd referẽ: ex hoc videẽ q relatio non referẽ: sed illud qd referẽ est aliqd ad se: qd ẽt pbat: qa illud qd referẽ relone / nõ est aliqd posterius ea: nec sil nã. g est prius nãliter: et ita est ad se. Sed essentia diuina non referẽ realiter: quia nõ distinguitur realr. ergo tñ suppositũ referẽ. g prius est ibi realitas suppositi nãliter q̃ relo: nõ igit pmo suppositũ distinctũ cõstituiẽ in esse suppositi p relonem.

s. l. distinguit si / ac constituit suppo^m di^m relone.

¶ Et ex hoc vltra infero et est pbatio assumptor: si suppositũ pmo realr referatur / sequit q suppositũ pmo non cõstituiẽ in esse suppositi p relonem. Probatio istius vltime cõsẽ. omne compositũ nectio pexigit ptes et partiuz vnionẽ. Et hoc non tñ in cõposito per se vno: sed in cõposito p accidens vno: sicut eñi essentia hois pexigit esse corporis et esse aie et vnionẽ eorũ: ita esse hois albi pexigit esse hois et albedinẽ / et vnionẽ eor. g esse alicuius relati / qd dĩ referri pmo / quasi totũ qddaz / pexigit relationem vt formã: et illud qd referẽ relone / q̃si subm et vnionem istor. Prius igit aliqd informaẽ relatione q̃ sit aliqd relatiuũ / q̃si compositũ / qd dicaẽ referri pmo. Illud aũt pus informatũ relatione põt dici referri: qa oẽ informatum aliqua forma põt dici tale. g nihil in diuinis põt dici referri nisi aliqd sit / quasi totũ / qd denoĩatiue dicaẽ referri. illud vo non cõstituẽ relone formalr tanq̃ per se inclusa in ipso. pz qdez ex differentia relati primo ad illud qd denoĩatiue diciẽ referri. Et illud nõ põt esse nisi suppositũ: vt pmo dĩ sum est. ergo. ¶ Confirmaẽ ista rõ in similib: qr sicut hõ nõ esset aĩatus p̃ / nisi corpus eẽt

B

B. l. per se.

quasi pus informatum aia: ita vt videtur / erit in pposito q nihil erit relatũ p: qd cõstituaẽ formalr l esse formalr primo relone nisi aliqd pus sit relatum q̃si denominatiue per denominationẽ realẽ a relone. ¶ Iuxta hoc posset argui: sed minus efficaciter sic. Si relatio nõ referẽ: nec essentia diuina: patet igit q tñ persona referẽ. Sed qd referẽ pus est ad se. pbo fm Augu. 7. de trini. c. 1. vel. 2. Quapropter si et pẽ nõ est aliqd ad seipm: nõ est oino q relatiue dicaẽ: hoc ẽt pbatur rõne: qa qd referẽ nõ est simul nã cũ relone. nihil eñi simul est cũ relone / nisi relo: igit illud qd referẽ esset relo: et ita relatio referreẽ. Nec posterius est relone: qa qd est q̃le q̃litate / nõ est posterius q̃litate. Similr de quãtitate et alijs formis. g a fili de relatione. g opz dare 3^m membrũ. s. q illud qd referatur est pus relone: et tunc videẽ sequi q sit absolutũ: qr nihil videẽ pus relone nisi absolutũ. ¶ Item 2°. relatio realis pexigit extrema realia: vl distinctionẽ realẽ extremor. g nulla relo realis cãt pmo distinctionẽ realẽ extremorũ. ergo neqz hic. pbatio añtis. phs. 5. meta^{ce}. c. de eodez pbat identitatẽ non esse relonem realez: qa non pexigit realẽ distinctionẽ extremor. ¶ Si dicaẽ q illa relo nõ est realis / que nec pexigit / nec facit distinctionẽ realẽ extremor. ¶ Contra. g istud arg^m: extrema nõ sunt distincta realr. ergo non est relo realis: non valeret. aut eñi accipiẽ i añte q extrema nõ sunt distincta realr distinctione pcedente relonem: et tũc non sequiẽ. g relatio non est realis: qa sic posset accipi in pposito: aut accipiẽ in añte / q extrema non sunt distincta distõne facta hac relone / et si sic accipis: iõ non est facta distinctio realis extremor p illam: quia illa non est relo realis. g inferre ex añte sic sumpto / relonẽ non eẽ realẽ est inferre: qa non est realis: iõ nõ est realis: qd nihil est. ¶ Alr diciẽ q maior est vera de accñtali relone q̃ aduenit extremis iã distinctis: talis nõ est ista: sed est cõstituẽs suppositũ formalr distinctũ p ipsaz. ¶ Cõtra istõ. relone vñ relo est cõuenit q sit ad aliõ: qr si nõ ẽ ad aliõ nõ ẽ relo. aliogn posset dici q pñitas posset eẽ relo realis absqz filio: si non oporteret aliquo mõ extrema relonis eẽ distincta: sicut nec extrema identitatis: aut g hec pñitas est ad aliõ distinctũ sola filiatiõe: aut ad aliud distinctũ distõne priori q̃ illa / q̃ esset a filiatione. Si 2° mõ habeẽ ppositũ. si pmo mõ. g arguendo. pñitas nõ est ad distinctum. g non est realis / est arguere sic. huic reloni non est relo realis opposita. g non est realis. ¶ Sed hec videẽ esse manifesta petitio principij: qa añcedens nõ videẽ esse manifestius cõñte. nullũ igit ar^m habereẽ in multis relationibus ad cõcludẽdũ eas nõ eẽ reales p hoc / q nõ sunt inter extrema realr distincta: sz eẽt cõiter petitio pncipij. ¶ Itẽ 3° sic. Ois relo / pmo terminaẽ ad absolũ. pmus aũt terminus relonis in psona est alia psona et nõ eẽntia: qa sicut nõ referẽ ita non terminat relonẽ. Ita enim terminus relonis distinguiẽ sicut relatũ. g psona inquantum est distincta ab alia / terminãs relationẽ et° ad se / est absoluta: maior declarabiẽ di. 30. q̃one de relatione dei ad creaturam.

Z. nõ hñt cõmentũ.

C

Ari. in p̃ño relationis.

3

D

Ex secunda via arguitur pmo ex ordine quẽ necessario requirit originatio / quĩ videtur duplex. Nã pn^m originãs videẽ pus originato. videẽ etiã pus origine. Ex pma via arguiẽ pmo sic. originãs est prius originato: relatiuum nullo mõ est prius suo correlatiuo: qr sunt simpliciter simul. g et c. ¶ Confirmaẽ rõ / q̃si ex opposito cõclusionis sic. si psone nõ sunt absolute: sed primo relatiue: tunc nõ erit aliud pẽm originare filium / q̃ patrem habere filium correlatiuũ: sed pz q pater ex se eo q pater habet filiũ correlatiuũ: qa in nullo instãti nec nature nec originis põt intelligi pẽ sine filio:

2. in p° origi nali.

vel nisi intelligat hic filiū.igit pr ex se sine origine hz fi-
liū.g nō originat eū:si nihil originat nisi suū correlatiuū.
¶ Hoc manifestius sic arguit:illud nō originat qd po-
sito inascibili ꝛ circūscripta oi actione hz suū totū eē;ta-
le est correlatiuū innascibilis:qr ex sola nā relonis,q est
actus pmus circūscripta oi actiōe siue actu 2° correlati-
1.in pmo. uū inascibilis est inascibili cpite.g ꝛc. ¶ P. Relo non
pōt originari nisi aliq absoluto pus originato:ꝛ hoc aut
in relato aut in termino:sicut nec mot⁹ pt eē in ad aliqd;
nisi p accñs:qa est p se ad aliqd absolutuz in sbto/vel in
T.cō.10. termio relonis vt pz.5.phy⁹.g psona dina que p origina
tur nō pt eē tm relo subsistēs sed opz ponere aliqd abso
lutū,qd p originet. ¶ Cōfirmat ista rō .maxie si neget
essentiā eē formalē terminū hui⁹ pductionis.tūc eni nec
originatū erit ad se:nec foralis terminus gnōnis vel ori-
3.in pmo. ginationis:qd vr incōueniēs. ¶ P.3°.Omne relatiuum
eque nāliter respicit suū correlatiuū.g eque nālr spirās
respicit spiratū/sicut gnans gnatū.igit si pducit vtraqz
pductiōe tm relatiuū/vtrūqz eque nāliter pducit:ꝛ ita
non erit in dinis duplex pductio.s.per modū nāe ꝛ vo-
luntatis.tūc eni eque vere pōt dici q ꝛ.s.s. pducit p mo
4.in pmo. dū nāe sicut ꝛ filius:qd est 3 oēs. ¶ Itē 4°.tūc nulla p-
ductio in dinis erit gnōn:qa gnatio est ad p°ᵉˢ sbam/vt ad
pductū.h āt ponit relo vel relatiuū pᵐ pductū.g erit
5.in pmo. pductio in gnē relonis ꝛ nō gnatio . ¶ Itē ex 2ᵃ via 2ᵉ
A.1.poritate vie sic supposito aliquo nō pintelligit actioni:qa prius
arguit sic p°. intelligit vnūqdcūqz per se eē,q per se agat.in illo pori
si est suppositū ad se/habet pposituum.si nō est suppo-
situ ad se:sed ad aliud/vt ad filiū.g simul intelligit filius:
ꝛ ita filius pintelligit gnōni:ꝛ ita filius nō est terminus
E gnōnis. ¶ Et cōfirmat:qa quacūqz poritate vnū corre-
latiuū pintelligit aliam eadē poritate pintellr reliquuz
eadē pp simultatē relatiuoꝝ. ¶ Iuxta h posset argui de
T.cō.7. 3ᵃ poritate.s.relonis ad psonā que pbat per phm.7.me
ta.c.3.forma eni est por cōposito fz phm ibi.g pnitas
est por psona p°:ꝛ per qñs relatio opposita pnitati erit
prior psona prima.igit ipsa nō habetur a pma persona
per actionem prime persone.qñria de relone opposita
probatur per simultatem correlatiuorum.

Quantū ad tertiā viā arguit p sic.Quicqd qstituit formalr in aliq p eē ꝛ in vnitate correspōdē-
te tali esse/se toto repugnat distōni opposite illi vnitati
ꝛ esse.Exemplū.si rōnale p qstituit hoiem in entitate ꝛ
vnitate specifica/se toto p repugnat distōni specifice:ita
q circūscribendo per impole vel pole qdcūqz aliud a
rōnali,qd nō est de itellu eius/stāte solo itellu rōnalis
repugnabit sibi diuisio in diuersas nās specificas.Et p-
bat ista ppositio:qr si nō toti cōstitutiuo repugnat talis
distinctio.g per aliqd sui sibi repugnat.sit illud.a.si ipsi
a.se toto repugnat/habet ppositū.si nō:sz repugnat ipsi
a.per.b.erit pcessus in infinitū:vel vbicūqz stabit illud
erit vltimū qstituēs in tali vnitate:ꝛ illi se toto repugna
bit distinctio oppᵃ tali vnitati.igit (si pnitas cōstituat
pᵐ suppositū in esse psonali sub rōne incōicabilis)opz
q pnitati p ex rōne sua repugnet cōicabilitas:sed h vr
falsum multiplr.Tum p°:qa fm illos,qui tenēt hāc opi.
nulla qdditas de se est incōicabilis.g nec pnitas.Tum
2°:qa pnitas nō est de se hec.circūscripto oi eo qd non
est de formali rōne pnitatis.circūscripta eniz deitate,q
non est de formali rōne pnitatis fm Aug.7.de tri.c.2.
ꝛ.4.q nō eo pr quo de⁹,pnitas nō est de se formalr in-
finita:ꝛ per qñs nō est de se hec.pbat hec qñria.qtinens
p idētitatē aliqd qd est extra eius rōnē ppriā vel pmaz
est quodāmō illimitatū.g qtinēs foralr tale,h est sim-
plr illimitatū vel infinitum.qtinētia eni formalis regrit

maiorē pfectionē qtinentis.Ex h vltra.si pnitas nō est
de se hec:nec multomagis erit de se incōicabilis:quia in-
cōicabilitas psupponit singularitatē.Tū 3°:qa qlibet re-
latio diuina origis est eque eadē eēntie diuine:g si ex il-
la 3heret aliqua incōicabilitatē qlibet equalr eaz qtra-
heret:sed hoc est falsuz:qa spiratio actiua:lz sit hec nō tm
incōicabilis est:qa est in duob⁹ pře.s.ꝛ filio. ¶ Ex h aūt
4° pbat:qr cū opposita relatiua videant vniformiter
se hre ad incōicabilitatē:ꝛ spiratio actiua nō sit de se sic
incōicabilis.g nec spiratio passiua sibi opposita.g nō cō
A stituet.s.s.in eē psonali:qd est falsuz.si ponat relonē con
stituere.Tū 5°:qa ēt si ponerent qcūqz pōnes impoles
vel incōpoles stante intellu rōnalitatis repugnaret sibi
diuidi in plures nās specificas.puta si ponat q rōnale
esset dña specifica coloris:ꝛ q ille color posset cāre sub-
stātias de nihilo:vel qcūqz talia:posita aūt ac pōne im-
posi q por esset pductio volūtatis q intellis saluata rō-
ne gnōnis ꝛ spirationis spiratio actiua eēt in vno suppo
sito:ꝛ gnatio actiua tūc esset in duob⁹:qr tūc spūtico in
p instāti in quo spirat cōicaret vis gnatiua.g nō gnōni
actiue in se nō repugnat in se foralr cōicabilitas. ¶ Ad
istud argᵐ de primo incōicabili rñdetur duplr.vno mō
q paternitas lz non sit incōicabilis:vnde paternitas:tm
paternitas diuina sit:vnde diuina est incōmunicabilis.
¶ Aliter dicit q paternitas subsistens qualis est ista,q
est in deo est incōicabilis : sed nō pnitas inherēs,q illa
est creata. ¶ Cōtra pmā rñsionē lz qcludāt vltime tres
F rōnes vel pbatiōes:tm arguo aliter duplr.pmo sic.Qñ
h duo cōstituunt per se aliqd 3ᵐ:neutrum illoꝝ habet
ab altero illam conditionē,que est ppria sibi,inquantū
cōstituit:sed vtrūqz habet ex se pmo.verbi gratia.mate
ria ꝛ forma cōstituunt p se compositū:ꝛ mā non hz a for
ma potētialitatē,que est eius cōditio in causando cōpo-
situm.Nec forma habet a materia aliquā actualitatez,
que est eius conditio in causando compositū:ita ꝛ in dif-
finitione genus non habet a differentia conceptū deter
minatum vel determinabilē:nec differētia hz a genere
conceptū specificū indiuisibilem in plura fm spēm.g si
psona constituat ex essentia ꝛ ppzietate incōicabili,neu
trum habebit ab altero,qd est sibi ppriū:sed sicut essen
tia non hz cōicabilitatez a proprietate:sed est ex seipsa
cōicabilis,circūscribendo p intellectum pprietatez:ita
pprietas nō habebit ab essentia incōicabilitatē:sed erit
ex se pmo talis circūscripta per impole essentia . ¶ P.
Essentia nō dat incōicabilitatē patri:vt mere eēntia est:
qa ipsa est cōicabilis.g vt ipsa intelligit habere vtualr
ter paternitatē in se.Et ita idem,vt virtualr in essentia,
erit ratio incōicabilitatis suipsius vt formalr tale : qd
est incōueniens.Tum qa de illo vt est vtualiter in essen
tia queram aut est cōmunicabile : aut incōmunicabile.
Si cōmunicabile nō erit ratio incōmunicabilitatis pa-
ternitati/vt formalr in se.Si incōicabile ꝛ ab essentia,
fm illam rñsionez,iterū arguit q nō ab essentia vt me-
re eēntia sicut pus:ꝛ sic in ifinitū aut cōicabile aut icōi-
cabile.Tum qa nulla vnitas verius vel itensius qtenit
alicui,vt est vnū virtualr tm q vt est vnum formalr:ꝛ
hoc loquēdo de vnitate ppa illi:ꝛ h patet sicut de enti-
tate propria.Tuz qr qd est in aliquo est in eo per modū Et inqt natr.
eius.ergo qd est in essentia virtualr vt precise est in ea 3.de aia cō.5.
non est ibi vt incōicabile.]¶ Cōtra illud quod respon-
detur postea de relatione subsistente:q ipsa est cōmu-
nicabilis,quero cū pus oporteat intelligere aliquid esse
h(qz subsistēs,quero per quid paternitas sit hic.non de
se:cū non sit formaliter ifinita.ergo nec multo magis est
de se subsistens.ergo nec de se est incōicabilis.)
¶ Scdo

Secūdo ꝑncipaliter arguit̃ sic. q̄ntum ad istam viā. ab vltimis distinctiuis ⁊ constitutiuis aliquoꝝ nõ põt abstrahi aliqd cõe dictū in qd de eis. pbo: G q2 si est aliqd cõe eis, illo cõi nõ distinguerent̃ ꝑmo: sꝫ aliquo ꝯtēte distinguerent̃: ⁊ ita nõ sunt ꝑmo distinctiua. si igit̃ sunt ꝑmo distinctiua nihil est eis cõe dictū in qd de eis. a paternitate aūt ⁊ filiatione abstrahit̃ hoc cõe dictū, qd est relatio q̄ vr̄ eis cõe esse ⁊ vniuoce. põt eniꝫ intellcs certus esse de relatione ⁊ dubius de hac relone vel illa. igit̃ ⁊ ista a qbus abstrahit̃ nõ sunt ꝑ distinctiua. ¶ Rñdet̃ negādo minorē dicēdo q relones diuine sūt ꝑ diuerse. ¶ Cõtra hoc est argutū frequēter: ⁊ põt vnū mediuꝫ iterari: q2 nūc sciens vnā originē in diuinis: ⁊ nesciēs vtrū illa originatio esset gnātio vel spiratio, nullū conceptum hēet nisi de voce: vna igit̃ essent illa ꝓplemata que fiunt de gnōne siue de ꝓductione in cõi: ⁊ soluunt̃ ꝑ ꝓpria media anteq̄ querat̃ de ꝓductionib⁹ in spāli. ¶ Itē 3° ꝑncipalr sic. Primū cõstitutiuū suppositi in aliqua nā vr̄ facere ꝑ se vnū cū illa nā: q2 nõ vr̄ q aliqd vnū ꝑ accidens Tex.co.66. possit esse ꝑm simplr in aliquo genere s̃m phm. 2° phy. ꝑm aūt de quo nā vr̄ per se est eius ꝓpriū suppositū. g̃ ⁊c. Sed sicut in creaturis relatio est alterius gñis ab absoluto: ⁊ ideo nõ facit per se vnū cū eo: ita in diuinis nõ vr̄ cõceptus vnus esse ꝑ se absoluti ⁊ relationis. g̃ si ꝑsona ista duo includat essentialr. essentiā. s. ⁊ relonē nõ vr̄ esse suppositū ꝑ se vnū ⁊ ꝑm talis nāe: sed quasi suppositum ꝑ accñs. Et ita videt̃ q possit dari aliqd ꝑus cõstitutiuū ꝑ se suppositi in illa nā. ¶ Cõfirmat̃ rõ sic. Prima identitas vr̄ esse ꝑme nāe ad ꝓpriū suppositū. g̃ illa idētitas nec est ꝑ accñs, nec quasi per accñs: sed oĩo ꝑ se. g̃ suppositū nõ includit aliqd quasi alterius generis a natura. ¶ Cõfirmatur 2°. q2 aliter magis ꝑ se esset identitas nature create ad suppositū suū q̄ nāe diuine ad suū. qd vr̄ incõueniens. ¶ Cõfirmat̃ 3°. q2 2a suba dicit totū qd qd est ꝑme sube. ergo in ꝑma suba nõ cõcurrit aliqua qdditas distincta a qdditate scde sube. ergo nec qdditas relonis, que est distincta a qdditate essentie ꝑtinet ad rōnem ꝑme sube. Si eniꝫ ꝑma suba includit ꝑ se qdditatē distinctā a qdditate sube scde. g̃ nõ magis est per se suppositū sube q̄ illi⁹ qdditatis alteri⁹: ⁊ ita neutrius vel vtriusq3.
H Nec valet hec Rñ°. q2 h̃ qdditas est illa ꝑ identitatē: ⁊ ideo idē per se vnū põt esse ꝑ se suppositū vtriusq3 qdditatis. hoc eni nõ saluat ꝑ se vnitatē suppositi: q2 suppositū ponit̃ ꝑ se suppositū qdditatis accepte s̃m formalē rōnē. nõ aūt ꝑꝑ identitatē realē ⁊ nõ formalē ipsius ad aliā. Tunc eniꝫ ꝑ se suppositū entis esset per se suppositū vnius ꝓpter verā identitatē vnius ad ens. itaq3 suppositū per se vniꝫ est tm̄ ꝑ se suppositū qdditatis per se vnius formalr. Et per ꝯñs nullius formalr distincte ab illa. Et per ꝯñs nullā nām formalr distinctaꝫ includet ꝑ se ꝑmo: q2 nõ esset rõ quare non esset per se suppositum illius qdditatis distincte, quā per se ꝑmo mõ includeret. ¶ Si instet̃ hic de attributis nõ est sile: q2 nulluꝫ attributū ꝯstituit per se suppositū deitatis: sed est q̄si passio. s̃m Dam. li. ꝑ. c. 4. ⁊ 9. Et nõ est icõueniēs quasi passionē cuꝫ quasi subiecto, quasi per accñs esse idē, ⁊ etiā cuꝫ supposito subiecti: sꝫ sit incõueniēs ꝑm suppositum ꝑmi subiecti esse in se ens ꝑ accñs. ¶ Ad istā tertiā rõnē que Thomas ⁊ Egidius. procedit ex ꝑ se vnitate suppositi nāe diuine. Rñdet̃ q relo cõstituit, vt transit in essentiā: ⁊ ita nõ vt est alterius generis: nec ꝑꝑ hoc sequit̃ q cõstitutū sit absolutū: quia relatio seruat illud, qd est ꝓpriū sibi. bene tm̄ cõcedit̃ q illud qd derelinquit̃ per relonē est absolutū: q2 illud derelictū est essentia diuina. ¶ Contra istam rñsioneꝫ arguit̃ sic. Et quero aut relatio cõstituit, vt est idē essentie formaliter siue qdditatiue: aut nõ. Si sic. sequit̃ duo incõuenientia: vnū q relatio nõ erit relo: q2 s̃m Aug. 7° de tri. Si est ad alterū formalr, iaꝫ nõ est suba. ⁊ pari rõne si est formalr suba iam nõ est ad aliud. Silr aliud seqt̃ incõueniens: q2 qcqd ꝯstituit̃ aliquo inq̄tū est formalr absolutū: est formalr absolutū: ⁊ ita suppositū cõstitutuꝫ esset formalr absolutū. Aut ꝯstituit̃ relone inq̄tū transit, siue est idē essentie: nõ formalr: sed realr: ⁊ cū hoc stat q constituat̃ relone ꝓprie, vt relatio est: q2 relo nullo mõ põt ꝯsiderari in diuinis, qn sit realr eadē essentie. ¶ Si igit̃ s̃m aliquē modū cõsiderata cõstitueret suppositū: nõ ꝓhiberet̃ cõstitutū esse ens per accñs: dato q sic cõstitueret: cum s̃m oēm modū cõsiderata est realr eadeꝫ essentie: sꝫ non formalr: sequit̃ q ex hoc q ipsa, vt realr eadē essentie, cõstituit, nõ ꝓhibet̃ ꝯstitutū esse ens ꝑ accidēs: nõ aūt põt ꝯsiderare vt magis idē essentie q̄ realiter, nisi vt formalr idē: sed nõ est idem formalr. ¶ P. Qd dr̄ relonē derelinquere esse absolutum hoc vr̄ repugnare sibiipsi: q2 forma nõ derelinquit aliud esse a se. sicut albedo nõ derelinquit aliud in albo, quo est albū q̄ seipsaꝫ. ergo ꝓprietas cõstituēs si ꝯseruat hoc qd est sibi ꝓpriū, derelinquit hoc qd est sibi ꝓprium ⁊ nihil aliud. Similr q̄uo esse absolutum posset derelinqui a ꝓprietate relatiua si precederet eam in persona? M. l. Sola vel formalr non est idem.

Quarto ꝑncipalr arguit̃ s̃m istaꝫ tertiaꝫ viam sic. ꝑma suba est maxime substantia s̃m phs in predicamentis: ⁊ hoc nõ est impfectionis. ergo videt̃ q hoc mõ posset poni ꝑma suba in diuinis. vꝫ. persona: cui maxie cõpetat subsistere. i. per se esse. relatio aūt nõ vr̄ posse formalr cõstituere aliqd subsistēs: nec per ꝯñs ꝑmā subaꝫ. ¶ Cõfirmat̃ ēt: q2 cū scda suba nõ includat aliqd: qd nõ est formalr suba. igit̃ nec ꝑma suba que est maxime suba, includet: q2 suba nõ est ex nõ suba. ¶ Cõfirmat̃ iterū rõ: q2 si opꝫ in his que sunt ad aliqd in diuinis nõ tm̄ poneret qdditatē: puta nõ tm̄ ꝑnitatē: sꝫ etiā hanc ꝑnitatē: ⁊ vltra hanc etiā sub rōne incõmunicabilis: ⁊ hec oĩa cõpetere sibi inq̄tū est ad aliud: ⁊ vt nõ est formalr illud: qd est ad se: quare non põt ita in eo qd est ad se, nõ per illud formalr qd est ad aliud haberi hoc qd est incõicabile? ¶ Et cõfirmat̃ istud vltimo efficaciter: q2 in suba creata lꝫ impfectionis sit limitari ad vnā subsistētiā siue ad vnū esse ꝑcisissimū, qd nullo mõ est determinabile vel ꝯtrahibile, nec põt esse aliqd alicuius: tm̄ q nā ipsa sine alio alterius gñis possit hēre vltimuꝫ esse qd nõ est natū aliquo alio ꝯtrahi: hoc nõ est alicui⁹ imperfectionis: q2 hoc est cõe substāntijs: ⁊ cõcedit̃ substantijs ⁊ negat̃ ab accidentibus ꝓpter eoꝝ imperfectionē. g̃ vr̄ q nā diuina, vt est ad se, habebit vltimū esse actuale ⁊ vltimaꝫ vnitatē absq3 limitatione ad esse subsistentie vni⁹. Tota hec lra vsq3 ibi. Ex 4ª via ⁊c. in aliquibus originalibus omittitur. 1. phy. t. c. 26.
¶ Rñdet̃ ad hanc rõneꝫ quartam que ꝓcedit ex rõne ꝑme sube. dicendo q relatio hꝫ vim ꝓprietatis incõmunicabilis ꝑme substātie: ⁊ ideo hꝫ vim cõstituendi hanc ꝑmā subam, vel suppositū scde sube. ¶ Qd cõfirmat̃ ꝑ hoc: q2 que sparsa sunt in inferioribus, vnita sunt in superioribus: ⁊ ideo lꝫ alio ꝯueniat alicui in creaturis esse ad aliud ⁊ subsistere vel esse quo ⁊ subsistere: tm̄ ista possunt eodē cõpetere deo vel ꝑsonis diuinis. ¶ Cõtra istud arguit̃ sic. Quero quā vim intelligis: aut vim cause efficientis: aut formalis: Si efficiētis quasi causabit ibi q̄dam realitatē absolutā, que formalr ꝯstituet ibi ꝑmā subam: ⁊ ita cõcedit̃ ꝓpositū: q suba constituit̃ aliqua realitate absoluta: ⁊ cū hoc addit̃ vnū aliud impoẽ q relatio posset causare illā realitatē absolutā. Si 2° mõ. s. formalr cū nulla forma habeat vim ꝯstituēdi aliqd formalr nisi tale quale natū est esse tali forma: sicut albedo nõ hꝫ vim I

cōstituendi aliqd nisi albū/ et que includunt in albo. logt
q relo que est essentialr habitudo ad aliud/non hz vim
ꝯstituēdi aliqd ad se. ¶ Cōfirmatio illa nihil vr valere.
nō enim fit talis vnio in deo nisi pp infinitatē essentie di-
uine/que in se includit vnitiue oēm pfectionem simplr/ et
oēm et realitatē sibi cōpossibilē. ppzietas aūt nō est infi-
nita formalr. ergo nō opz in ea vniri oēm realitatē et ma-
xime nō illā/que vr sibi formalr repugnare/aut nō posse
in ea includi: quasi maiorem perfectionem diceret forma-
liter q̄ ista vel oino nō minorem.

Et quarta via arguit p auctē Aug. 7° de tri. c. p̊. et
2° et 6°. oē relatiuū est aliqd excepta re
latione. g̊ sicut deducit p̊° rō vr ꝯcedere q illud qd refer
tur est aliqd ad se. ¶ Itē in eodē. c. 4. ois res ad se subsi-
stit/q̄nto magis deus. et logt de subsistere qd cōuenit sub-
stantie/put greci accipiūt subam. accipiūt aūt ipsi sm eam
subam sicut nos psonā. g̊ subsistere qd ꝯuenit psone inq̄ntm
psona/numerat in trib°: put. s. dicunt tres subsistētes illō
est ad se sm eū: et vr dicere: q incōueniēs est psonā diui-
nā/subsistere ad aliud: hoc mō accipiēdo subsistē. ¶ Itē
3°. oia que ponunt in diffōne psone siue a Boetio de dua
bus naturis: siue a Ricar. 4° de tri. c. 22. et 23. sunt abso-
luta: ita q nullū illoz icludit relōne essentialr: et diffō dz
exprimere intrinsecā rōnem diffiniti. g̊ et c. ¶ Ad auctes
Aug. iam adductas h in q̄rta via/videt q Aug. loquit de
formali significato hui° nois psona/nō de mātli. formalr
aūt significat h nomē/psona/aliqd indistinctum in se et ab
alio distinctū in nā intellectuali. accidit aūt huic significa
to formali p qd sit talis distinctio: vt in aliqua nā necesse
est illō distinctiuū esse absolutū: sicut in nā creata. in aliq̄
aūt relōnē sicut in ppoito. ¶ Cōtra hāc rīsionē arguo.
aut Aug. intelligit in illo significato foiali psone idistinctū
in se et distinctū ab alio: sm essentiā: et tunc nō magis hiet
cōcedere q sint tres psone q̄ tres essentie: siue tria disti-
cta sz essentiā: qd vr manifeste ꝯ intētionē suam. vbi vult
q aliter vtimur nos noie sube q̄ greci. igit ipsi vtunt p
p̊° suba/ et cōcedūt tres subas eo mō quo nos tres psonas.
g̊ nos ppzie sz cū ꝯcedim° tres psonas. Aut itelligit indi-
stinctū in se sm subam incōicabilē/ et sic distinctū ab alio.
et tunc si illud sm foiale significatū est ad se hr ppositū.

Jo. de ripis in p° suo di. 25. et 26. est hui° opionis. **Tertia opinio** ꝯcordans rōnibus et autoritati-
bus adductis ꝯ scdam opi. ponit
diuinas psonas esse absolutas: qd ne videat nouum et ex-
tranem: adducit dictū cuiusdā antiqui doctoris distinguē-
tis aliqd dici duplr sm subam. dicit eni sic itelligēdum est

Bonau. lib. 1. di. 25. q. 1. q sicut dicit Ricar. de sancto Victore dici sz subam est
duplr. Uno qdē mō indicando subam sz nām cōem et sic
dr hō sz subam. Alio mō indicādo subam vt suppositū cer
tū: vt qdā hō. p̊ mō dicere subam est dicē qd. scdo mō di-
cere subam est dicere aliqd. dicit igit q hoc nomen suba/
vel essentia/dr sm subam/qz indicat nām cōem: sed h no-
men psona/dr sz subam: qz indicat suppom certū et distin-
ctū. nā aūt cōis nō multiplicat nec refert: et ideo qd dicit
subam sm nām cōem: ita dr ad se: q nullo mō pōt dici sm
relōnē. et hoc mō diuidit ex opposito ꝯ ad aliqd: suppom
aūt siue hypostasis natū est plurificari: et ad aliō cōpari:
et ita referri: et qd sic dr sz subam nihil ipedit rōne relōnis
supaddite dici sm relōnē: et h vult dicere Ricar. de scō
Victore. sm hoc igit poneret q psone diuine distingue-
rent p aliquas realitates icōicabiles absolutas: nō tn illa
ꝯstituētia et distinguētia essent absoluta p̊ mō. sed 2° mō:
qz et si nō eēnt foialr relōnes ꝯstituta tn p ipsas eēnt refe
ribilia. ¶ Et si obijciat. quō tūc saluabit cōis snia scōz
dicētiū psonas distingui p relōnes. ¶ Ad hoc pōt accipi

Bonauen. in p° di. 26. q. 3. qddā dictū eiusdē doctoris. idem enim doctor in. q. illa an

ppzietates distinguāt psonas. dicit q sm q sunt habitudi-
nes nō distinguūt psonas: sz sm q sunt origines: qd vbū/
lz forte ipse nō sic itelligat/pōt exponi q origines nō di-
stinguūt psonas foialr: sz q̄si pncipiatiue: sicut motus in
creaturis: et maxie si esset in mouēte et nō in moto/nō di-
stingueret terminos talis mot° formalr: sz effectiue eo q
ptineret ad gen° cāe efficiētis: quēadmodū et si nā huma
na poneret in vno hoie/ et ipsa nō possit multiplicari nisi
p gnōnē: posset dici q gnō multiplicat hoies: nō qdē for-
malr: q̄si hoies distinguerent formalr gnōnibus: vt sunt
gnōnes: sed q̄si effectiue: qz gnō reducit ad genus cāe ef-
ficientis: ita posset dici in ppoito q nā diuina nō cōicat
suppositis/nisi p originē: et ita origine distinguunt psone
in nā: q̄si pncipiatiue reducēdo ad ipsum pncipiās: qd di-
stinguit nō formalr/ sed q̄si correspondenter distinguendi
effectiue in creatura. Et tunc posset poni exēplū. q sicut
si aīa intellectiua p̊mo pficeret vel cōstitueret coz in esse
suppositi: et scdo coz aiatū posset pducere manum in esse
suppositi/nō essent aliqua distincta in nā aiati nisi p ori-
gines: et tn formalr essent aliqua absoluta: quoz vnum p-
ducit p alteꝝ. in ipsis tn vere essent relōnes pducentis et
pducti. nō enim minus saluant relōnes: sed magis vt vr
si ponant aliq̄ absoluta/que possent referri q̄ si nō ponā
tur aliqua talia absoluta. ¶ Per ista duo dicta. p̊m de du-
plici absoluto. 2m de origine distinguēte quasi correspōden-
ter p̊mo p̊n° effectiuo in creatura non formali: pñt multe
auctes exponi que vident in contrarium.

Contra istam opi. pōt obijci. q ipsa nō vr sta-
re cū fide. p̊mo qz saluator expri
mens. Math. vlti. totā veritatē fidei que de tri. tenenda
est noiat tres psonas noib° relatiuis. In noie inquit pris
et filij et spūssci. Silr Jo. in canonica sua p̊°. c. 5. Tres sunt
qui testimoniū dant in celo pater vbum. et s. s. ¶ Et gnālr
vbicūqz scriptura canonica loquit de psonis diuinis/ex-
primit eas noib° relatiuis: vr igit q ponere eas eē abso-
lutas ꝯdicat scripture et ita etiā fidei. ¶ 2° qz ecclesia vl
qcūqz exprimit veritatē tenendā de tri. exprimit psonas
noibus relatiuis: sicut pz in symbolo aploꝝ. in symbolo
Athanasij. et in symbolo Niceno. et in alijs qbuscūqz au-
tenticis declarationib° fidei p ecctiam vlem. g̊ oppom re
pugnat fidei/vt ipsa est ab ecctia dclarata. ¶ 3°. qz sancti
et cōiter doctores catholici de isto articulo tractantes tm
ponunt et saluāt trinitatē psonaꝝ relatiuaꝝ: quoꝝ doctri
nam saltē multoꝝ auctenticauit ecctia vlis. sicut pz in ca-
none di. 15. Sācta Roma. igr dictis istoꝝ sanctoꝝ ꝯdicē
est ꝯdicē ecctie auctēticāti dicta eoꝝ. ¶ Si dicat ad istā
obiectionē: q dicta opi. nō solū fidei nō repugnat: sed qd
magis est sciptture sancte cōcordat. ¶ Primū ostēdit
duplr. p̊mo sic. Quia qcqd d trinitate sacra scriptura tra
didit: vel ecctia declarauit: vel doctor auctēticus manife-
ste asseruit: h dicta opi. ꝯcedit. vz. q tres psone ꝯgrue ex-
primunt noib° pris: et filij: et s. s. qz cōcedit ibi vere relō-
nes originis: qz cōcedit verā originationē vnius psone ab
alia/que est gnō: et ita psona generās est pr: et psona genita
est fili°: et pcessionē tertie a duab°: et ita pcedens est. s. s. et
spirat volūtate casta et sancta: sed nō dicit scriptura nec
vlis ecctia alicubi declarādo: q psone solū his relōnib°
distinguunt/sicut nec dicit: q distinguunt ppzietatibus
absolutis. Nunc aūt lz tenendū sit pro vero qcqd tradi-
dit auctas/nō tn est negādū eē veꝝ qcqd ipsa nō tradi-
dit: multa/ingt ille chūi secretarius Joā. opera et signa fe-
cit Jesus: que non sunt scripta in libro hoc. Joan. penulti. Cap. vltimo.
certe nec alicubi: qz addidit. existimo mundum non posse
capere libros. Logice etiā loquēdo pz: q locus ab auctē
negatiue nō tenet. ¶ 2° sic. Nihil est asserendum esse de

veritate

veritate fidei nisi qd traditur in scriptura: vel ab vli declarat ecclia in scriptura vel ex altero istorum sic tradito vel declarato necio, et euidenter infert: tale nō vr ee psonas nullis ppzietatib⁹ absolutis distingui. igit̃ &c. ¶ Prīa pars minoris vr plana: q scriptura nusq̄ h tradidit: qz relones affirmat, absolutas ppzietates nusq̄ negat. Scda ps pz: qz q̄cuq̄z teneda ecclia circa articulos de tri. dclarasse inuenit̃: cōtinent̃ in symbolo aplorum vel Athanasij vel Niceni. vt ex̃ de sum. tri. et fi. ca. caplis. firmiter. et dānam⁹: q̄ duo capitula edita fuerūt i ꝯcilio gnāli sub Innocētio 3° celebrato. vel ex̃ de sum. tri. et fi. ca. fideli. et est hodie in 6° li°. qd caplm editum fuit in cōcilio lugdunensi gnāli sub Greg̃ 10° celebrato. nō inueniunt̃ plura scripta auctētica declaratione ecclie circa ar^m de tri. cōtinentia. nec in aliquo istorum declarat̃ psonas p ppzietates relatiuas cōstitui. ps inuenti. Tertia ps minoris pbat̃: qz rōnes q̄ fiūt ad inferēdū ppositū ex tradito p scripturā vel declarato p ecclesiam vir oēs esse solubiles: sicut postea videbit̃ ad eas.

¶ 2^m. s. q hec opi. scripture ꝯcordat ostēdit̃ p illud prouer. 30. vbi post multas qōnes motas de deo q̄rit Salomon, qd nomen ei⁹: et qd nomen filij eius: si nosti. Ex hoc arguit̃ sic. Ois qd aliqd certū supponit: et aliqd dubium querit. ex. 7. meta^{ce}. c. vlti. hic igit̃ est certū filiū eē. et q̄rit̃ qd est nomē eius: et pari rōne p nām relonis supponit̃ illud: cuius est fili⁹ eē. s. pírez. et querit̃ qd est eius nomē. igit̃ hoc extitte certo. s. hūc eē filiū: et hūc pírez. dubiū est qd nomen huius: et qd illius. sed si iste psone pmo cōstituant̃ in esse psonali p paternitatē: et filiationē: ppriū nomē huius est pr̃: et ppriū illius est fili⁹: et ita esset certitudo de filio: et nō dubitatio, qd nomen eēt ei⁹. g̃ Salomon vr intēdere q nō p ꝯstituant̃ filiatione: et pnitate: sic q nec filius sit ppriū nomen ei⁹: sed scito q sit filius: adhuc restat q̄rere sm ipz: qd nomē eius. ¶ Hoc breuiter sic arguit̃ ad impossibile deducēdo: dato q ppriū nomen psone: q̄ est filius: sit fili⁹: qd sequit̃ si pmo cōstituat̃ relone vel filiatione. igit̃ idē querit Salomon et supponit: supponit eniz ppzium nomen psone: et querit qd est nomen eius.

Sed si dicto mō r̃ideat̃ ad obiectionē de fide factaz ꝯ tertiā opionē. ¶ Cōtra hanc r̃isionē arguit̃ pmo sic. Quare voluit saluator psonas noībus relatiuis exprīmere, si sunt absolute: et absoluta si sint, nō latuissent eū. et ꝯgruū vr baptismū dari inuocādo psonas diuinas ppzijs noībus ipsarum. ¶ Scdo sic. Articulus qui tradit̃ a xpo, ꝯueniens est illū accipere sm illū itellectū q maxie pōt hri a xpo. talis est de psonis relatiuis: et nullo mō de absolutis. ¶ Tertio sic. Cōsequētie sanctorum et doctorum supponēde sunt esse necessarie: sed illis vtēdo vel silibus cōcludit̃ ex manifeste credito, q psone nō sunt absolute sicut patet in multis deductionibus magistrorum.

Ad primum forsan diceret aliqs q pp duo saluator sic expressit psonas cōgrue. pri^m qz nos docuit sicut eramus capaces. si aūt sunt ppzietates absolute vidit eas nos nō posse cōcipere: vel nō cōcipere ita facilr sicut relones: qz nec p viaz causalitatis, et eminētie possunt cognosci a nobis, cū nō sint pfectiones simplr, nec per aliqd sile in creatura: sicut forte possum⁹ cōcipere relones ex relonibus originis in creaturis: qz illis incōicabilibus absolutis si sint, nulla sunt silia in creatura: imo nec alicui incōicabili increato est aliqd sile: qz qōlz tale p̄ est diuersuz a quocūqz alio: et hāc ipossibilitatē vel difficultatē cognoscēdi illas absolutas ppzietates si sint, posset quis cōcipere ex pmissa qōne Salomonis. Exēplū huius pz in cōi mō loquēdi, vbi expressius et frequētius exprimimus psonas aliquas noībus relatiuis q̄ absolutis: qz illa noīa sunt notiora: tn̄ ꝯstat psonas quas intendimus illis noībus exprimere, esse in se absolutas. vbi gr̃a. Hoc fecit papa vel eps vel rex. nō ita sepe dicim⁹ Petr⁹ vel Iohānes: qz officia sunt notiora personis absolutis: ita posset eē hoc. q originē psone possum⁹ cōcipere p ppzietatē absolutā si hz vel nō possumus: vel nō ita faciliter. ¶ Scdo: qz si sint ppzietates absolute: et lz h psone possent noīari noībus absolutis: sic tn̄ nolando eas nō exprimit̃ illis noīb⁹ tātū de necessitate fidei q̄tū istis. pr̄ filius et sp̄ussctūs: qz istis nō tm̄ exprimit̃ distinctio psonarum: sed etiā origo, que est in eis. et aliquo mō ex cōsequēti vnitas essentie: qz in tali origine pfecta est cōicatio eiusdē essentie. per tria noīa absoluta non sic exprimerentur hec oīa. ¶ Ad 2^m forsan aliqs diceret pmo. q ille itells quē xps expressit. s. q sint psone relatiue: est absqz dubitatiōe tenendus: sed de eo: qd tacuit. s. an sint absolute nō est magis cōtra intellectū articuli vna ps q̄ alia, nisi ostēdat̃ repugnare intellectui, quē expressit. ¶ Scdo diceret. q articulū fidei restringere ad intellectū spālē: q tn̄ tradit⁹ est in gnāli, quasi nō possit intells gnālis esse verus, nisi specialis sit verus: h vr articulū reducere ad incertitudinez. vr eniz icertū qd nō pōt sine icerto teneri saltē maior reuerentia vr fieri articulo in vli tradito: si dicat̃ intellectū eius vlem posse esse verum quocūqz spāli posito vel negato: qd nō est traditū vt tenēdū: q̄ q nō possit esse verus, nisi aliqd determinatū spāle sit verum. ¶ Exēplū huius in alijs articulis. creator celi et terre. nō opz hoc artare ad h q nisi oipotētia in deo aliquo mō distinguat̃ a volūtate nō potuit creare: et ita ō pīc opposita. filr vbū factū ē hō. nō opz artare ad multa spālia, nec ad aliqd illorum: cū q̄z quolibet: et ēt opposito pōt stare hoc verum. ¶ Aptius exēplū videt̃. si iudeis erat traditū vt crederēt deū eē vnū. et de trinitate nihil explicite. nō solū minor reuerētia, sed irreuerētia: et falsitas esset asserere hūc articulū nō posse esse verum, nisi esset vnitas psonalr, sicut est essentialr: et tn̄ hoc videret̃ tūc esse magis cōsonū verbis articuli eis traditi q̄ oppositū: sicut igit̃ illi tunc neutrā partē debuerūt asserere esse necio tenendā: sed vtraqz posita necio tenēdū esse illud: qd in gnāli fuit eis traditū: ita vr q circa articulos nobis in vli traditos nō debeamus asserere sine declaratione ecclie necio hoc spāle, vel illud esse tenēdū: cū quorum vtroqz pīt articuli stare, vt tradita sunt. nō eniz deus q scit in spāli istā veritatē sine cā, tm̄ sm intellectū vlem tenēda de fide tradidit: et nec ad hunc modū spālē nec ad illū tanq̄ ex fide tenendū artauit. ¶ Tertio: qz in pposito nō vr pp reuerētiā istarum psonarum dicēz q sint tm̄ relones in eēntia, nisi hic certissime traderet̃: et h pp modicā entitatē relonis respectu entis absoluti. ¶ Ad 3^m diceret forsan aliqs q precise pp rōnē solubilē a quocūqz fiat nō est tenendū aliqd esse de suba fidei: nec forsan pp ꝯclōnē talis rōnis, quatenus pcise est p illā rōnē cōclusa, sic arguēs se exponeret morti: nec aliqs sm rectā rōnē se deberet exponere. opz igit̃ hēe maiorē auctez ad hoc, vt aliqd teneat̃ eē de fide: q̄ q sanctus aliqs sic arguat. sepe eniz qs arguit qd nō oīno asserit: lz illō qd sanctus auctēticatus ab ecclia q̄tū ad doctrinā asserit esse tenendū, sit certū: tn̄ alie auctoritates dubie possunt exponi. et multo magis aliorum minus auctenticorum scribentiū. †Isto modo diceret aliqs nihil inueniri contra opi. predictā. A. l. pmo.

Ad illa que 2° mō vir esse ꝯtra eā. R̃nderet discurrēdo p ordinē. ¶ Ad illas auctes et rōnes q̄ ꝯtra eā vel p scda opi. supius sunt inducte. ¶ Ad pri^m de euāgelio vr iā supra r̃sum. ¶ Ad auctes Aug. 5° de trini. R̃ndet p distinctionē positā in pri° opi. q Aug. loquit̃ de his que sunt ad se, ita q nec sunt relatiua: nec referibilia: sed ēt opposita relonī: sicut pz p exēpla sua. videt̃ enim

ipsemet dicere sibi q aliquid est ad se:lz sit referribile ad
aliud:sicut expresse vult Aug.7° de tri.c.4°.vbi tractās
quō greci dicant tres eē substantias.vult q subsistere fz
q cōpetit subē/illo mō sumpte sit ad se.subdit enī ibi.si
aliud est deo esse/t aliud subsistere:sicut aliud est deū eē/
t aliud prēz eē.relone igit subsistit/sicut relone gignit.Et
ex hoc ifert.itaqz suba iaz nō erit suba:qr relatiuū.t ifra.
absurdū est aūt vt suba relo dicat.ois enīz substantia ad
se subsistit/q̄to magis deus/qd expressius q̄ suba fm q
greci accipiūt eā.i.p psona.i.suba pma nō scda sit ad se:
t ad se subsistat illo subsistere/qd cōpetit substātie sic di/
cte.❡ Et si obijciat q ista vba Aug.de suba t psona nō
debēt magis accipi de psonali q̄ de essentiali:qr dicit q
eodē dī deus t psona.❡ Rñ°:eodē.i.aliquo dicto ad se.
distingnēdo illud qd est ad se/ptra illud qd est ad aliud:
eo q pr̄ nō est psona filij:sicut nec est deus filij:quemad/
modū sor.nō est sor.alicui⁹:sicut nec hō alicui⁹.i.intelligē
do vt correlatiuū:sed nō opz q oīno eodē sit deus t pso/
na:ita q psona oīno ad se dicat/sicut de⁹ dī ad se vel dei/
tas:qr tūc sicut nō sunt tres deitates:t p hoc nec tres ma/
gnitudines fm eū.qr magnitudo dī oīno ad se sicut dei/
tas.sic nec essent tres psone.qd ipse negaret:que igit oīno
sunt ad se nō numerant:que oīno ad alterū/nō sunt cōia
tribus:que aūt ad se:sed nō oīno ad se sed referribilia:qr
nō repugnat eis referri sunt cōia/sed numerant aut pñt
dici pp̄a/a qb⁹ pōt abstrahi aliqd cōe numeratū.❡ Ad
Aug.11° de ciui.dei.c.10.pcedo q pr̄ est qcqd hz excepto
relatiuo qd hz.t nō est ipz.hz qdē correlatiuū sicut pr̄ hz
filiū:t iō pcedo q p̄ psona est qcqd hz/ad qd nō refert.
nō est aūt scda psona:quā hz:vt correlatiuū/lz ista relone
nō pmo pstitueret.❡ Ad Boetiū qn̄ dicit q relo multi/
plicat trinitatē tc̄.dico q doctor ille accipit relonē p ori
gine:t sic intelligēdo accipit multiplicare/nō pro forālr
distinguere:sed quasi pncipiatiue correspondenter pn⁹ effecti
uo.t h qdē nō est extorquere vba.multiplicare enim est
multa facere:sicut xp̄s vere multiplicauit panes euange
lico:t tñ ipse nō fuit forma illa/qua formalr multiplica
bant panes illi:t deus creans multiplicat aīas:non tñ est
ipse forma:qua forālr aīe ipse distinguunt.❡ Ad Joan.
Dam.dico q vna eius auctas soluit aliā:qr.c.8.vel.9.pci
se ponit ingnōnē.t in li.3.c.5.ponit paternalē pprietatē.
L iste aūt due pprietates distinguunt fm Aug.5.de tri.c.6.
igit excludēdo oīa alia in pře in.c.p pter ingnōnē/intelligit
p ingnōnē oē psonale pris:t ita vbicūqz excludit ab aliq
pprietate alicui⁹ suppositi oē aliud p illā pprietatē inclu
saz/includit oē aliud psonale:t ita includeret ibi realitas
absoluta si qua eēt.t maxie includeret:vt vr:qr in crea/
turis/incluso accñte/nō excludit subiectū:t ita inclusa re/
latione in psona dina/nō excludit illud qd refert ea:sicut
si diceret q sola pñitas est:non pp hoc excluderet pr̄ q
pñitate eēt pr̄.❡ Ad Ricar.dico q modus exñtie ali⁹
est/t hoc ptinet ad originē:sz ex h nō seqt/q originatum
nō sit aliqd subsistēs ad se distictū aliq realitate psonali
absoluta alia ab origināte.❡ Ad Ans.silr dico q oīa sūt
vnū t eadē/vbi nō obuiat relonis oppositio:vl forālr:sic
relatio obuiat alicui relatiuo:vel sicut natū referri relone
opposita.t isto mō psone si essent absolute distinguerent/
tur:qr in eis sunt relones principiantes.

M Ad rationes pro scda opi.rñdet.❡ Ad pmam pōt dici q si realitas absoluta aliq
cōstituat psonas:nō tñ faciet cōpositionē cū essentia diui
na:sicut nec relo pstituēs faceret.qd pfirmat per locū a
maiori:qr realitas pprie subsistētie in creatura non facit
cōpōnē cū nā.relo aūt in creaturis facit cōpositionē cū
fundamento:vt als declarabitur.ergo si hec relo pōt nō
facere cōpositionē cū essentia/multo magis nec realitas
suppositi faciet cōpositionē cū realitate nāe.❡ Et cū cō
firmat rō.qr absolutuz aut manet oīno/aut transit oīno.
dico sicut dictū est declarando scdaz positionē:q relatio
manet ex h q eius rō non est forālr rō essentie:t transit
qr fz pfectā identitatē est essentia:ita dici pōt q realitas
absoluta si cōstituat psonā:transit qdē p pfectā idētitatē
ad essentiā:manet tñ qr nō est formalr realitas essentie.
Et cōfirmat ista rñsio:qr pfectiones attributales vīr eē
absolute t nō relatiue sicut dictū est.ā.dī.8.q.de attribu/ 4
tis:t tñ manent t transeūt/ita q nō faciunt cōpositionē:
nec sunt idē formalr ipsi essentie.t si aliqua illaz fm rō/
nē formalē haberet distinguere realr ab altera:illa distin
ctio esset p eā formalr t nō per essentiā:t tñ nō esset cō/
positio.❡ Ad 2ᵐ arᵐ dico q ponendo psonas relatiuas:
opz ponere eas vere subsistētes:t in eis esse eandē nām
indiuisaz.hoc nō pōt poni pp aliquā iperfectionē perso/
naz in subsistendo:qr ponunt ita vere subsistentes/sicut
si essent absolute.g opz q ponat pp infinitatē essentie q
est in subsistētibus:sed eadē esset ifinitas essentie:si per/
sone essent absolute.g nō opz tūc nām diuidi/sicut nec si
pprietatibus relatiuis pstituant.pbetur ista.oīs nā cōis
suppositis absolutis distiguit t plurificat in eis.hec qdē
vera est in creaturis:sed in pposito petit pclonē pncipa/
lez.❡ Ad 3ᵐ instando dī q pri pstituto in esse psonali:t
filio ēt pstituto in esse psonali/quasi aduentitia est pprie/
tas spiratio actiua fz aliquos:t tñ nō est quasi accñtalis
fm eos:nec ēt relatio rōnis:quare igit nō posset intelligi
in pposito psonā pstitui in eē psonali realitate absoluta:
t ei quasi pstitute in esse tali realitate/aduenire fz modū
intelligēdi relonē:t nō tñ esse nec accidētalez:nec rōnis.
❡ Et cū pbat q sit relo rōnis:p sile de relone ad crea/
turā.dico q nō est sile.illa enī relo ad creaturā nō est ex
necessitate nāe fundamēti/sicut est hic.❡ Quarta ratio
innitit pposition huic.Loē absolutum est actus:t p pñs
dans esse.hec iprobat multipliciter qr in creaturis.vbi
maxie videt hic pbabilitatē/hz instantias de pprietate
hypostatica:qr illa nō est dans esse:qr tūc nā humana in
xp̄o nō haberet idē esse/qd haberet dimissa.❡ Silr actus
dans esse dat opōnez.pprietas hypostatica in creaturis
nō dat opōnē:qd pz per Dam.li° 3°.c.15.b. Naturales t
non hypostaticas aimus t volūtates t opōnes.Si enim
hypostaticas.i.personales:dabimus eas etherotheleas.i.
aliud volentes:t etheroenergeas.i.aliud operātes.tres hy
postases sancte trinitatis dicere cogemur.vbi ipse ex h
q persone diuine nō hñt tres opōnes/pcludit q opatio
nō est hypostatica.t hoc in cōi siue de pprietate absolu/
ta siue relatiua.❡ P.3°.In oī eo qd aliq mō hz eē aliq/ N
pter illud qd dat sibi esse est aliqd rōne cui⁹ recipit esse.
pz de cōposito ex mā t forma t oībus alijs cōpositis ex
actu t potētia.igit in oī hñte esse per aliqd dans esse est
aliqd qd nō est actus dans esse:sed rō recipiēdi esse:t ita
videt in supposito nāe:qr cū suppositū habeat esse:t nā
det esse/pprietas hypostatica erit rō recipiēdi eē.❡ Ad
arᵐ tūc pōt dici q cū duplr sit rō entitatis:qdditatiue.s.
t hypostatice.sicut qdditatiue est dare esse qr ipsa est de
se cōicabilis:ita hypostatice est vt nō sit actus dans esse:
quia de se est icōicabilis/vt quo.t lz in creaturis pprie/
tas indiuidualis det esse:qr est alicuius gradus entitatis
positiue vltra entitatē qdditatiuā nāe:tñ vltra entitatez
singularē pprietas suppositi nullā entitatē dat:imo nul/
lū positiuū addit ex pma.q.3.lib.t lz illud adderet:tñ nō
esset rō dandi esse:qr h nā extris:in qua includent nā t en
titas singularitatis/est rō totalis dandi esse:t ita qcqd in/
telligat aduenire siue positiuū siue priuatiuū:siue abso/
lutum

lunam siue respectiuũ nõ dabit esse:q2 p illud qd iã precin
telligit daĩ esse.lз igiĩ in diuinis nõ sit ɋprietas ꝑsonalis
tñ negatio:sed aliq̃ ɋprietas vel entitas positiua:tñ ga
nã diuina est de se ħ per se exñs/ipsa habebit totã rõnez
dandi esse.sicut ⁊ in creaturis:⁊ lз nã existens det totalr
esse/non pp ħ ɋprietas adueniens est tñ negatio:imo si
adueniret ɋprietas positiua/nihil tolleret ab hac nã exi/
stente:ita nec in diuinis tolleĩ ab hac nã que est de se exi/
stens/gn dabit totalr esse ꝑsone:lз in ꝑsona intelligaĩ ɋ/
prietas ꝑsonalis positiua.❡ Ad argm̃ igiĩ cũ ɋbaĩ ꝙ sit
actus/cũ nõ sit ibi tñ virtualr sed actualr.dico ꝙ est ibi
fallacia equiuocationis.vno mõ eniз actus est diã oppo
sita potẽtie:⁊ hoc mõ diuidit oẽ ens.Alio mõ actus cum
Tex.cõ.15. potẽtia ɔstituit aliqd totũ:sicut loquiĩ phs.8.meta[ce] de
potẽtia ⁊ actu:qd nõ est verũ de potentia opposita actui:
q2 illa nõ manet cũ actu.ista igiĩ ɋprietas nõ tñ est vir
tualr in essentia diuina:sicut est asinus q est in potẽtia an
actũ:⁊ per ɔñs hec ɋprietas est actu ibi:prout actus op/
poniĩ tali potẽtie:sed nõ sequiĩ.ğ est actus dans esse.ad
hoc eniз requireret ꝙ esset actus formalis.hoc eni mõ mã
daret esse:q2 est in cõposito in actu:nõ in potẽtia an actũ.
❡ Scda rõ vĩ deficere:quia istud nõ hз se ad essentiaз/
vt ꝑfectio ad ꝑfectibile:vt diffuse declaratũ est etiam de
ɋprietate relatiua ꝑsone di.5.vbi dictũ est ꝙ ꝑsona non
cõponiĩ ex eẽntia ⁊ ɋprietate/sicut ex quasi potentiali ⁊
quasi actuali:imo essentia hз magis rõnẽ actus:si igiĩ ista
ɋprietas itelligaĩ posterior aliquo mõ essentia/nõ tñ est
ꝑfectio eius.ibi eniз est idẽ ordo originis ⁊ ꝑfectiõis:⁊ iõ
O ꝑus origine est ꝑus ꝑfectione:sicut fuit tunc declaratum
diffuse.❡ Scdo dato ꝙ aliquo mõ se haberet ad essen/
tiã vt informans ipsaз:nõ tñ esset ꝑfectio simplr:q2 ſm
Ans.rõ ꝑfectionis simplr est ꝙ sit in quolз meli⁹ ipsũз ꝙ̃
nõ ipsuз:qd est ipõle de ɋprietate hypostatica:q2 illa de
rõne sui repugnat ɔtradictorie cuilз aliɋ ab illo cuius est:
⁊ ita nõ põt in quolз alio esse meli⁹ ipз ꝙ̃ nõ ipз:q2 cuilз
aliɋ repugnat.sic igiĩ ad rõnẽ pз ꝙ falsuз assumiĩ/si acci
piaĩ ꝙ istud absolutũ ꝑficiat essentiã:nec ɋbatio huius
valet p hoc ꝙ aliquo mõ sequiĩ ⁊ nõ ꝑcedit:q2 in diuinis
sicut põt poni ꝑcessio/actus ⁊ forma est pm̃.❡ Tertio da
to ꝙ haberet ħ ꝙ iformat/nõ seqĩ ꝙ sit ꝑfectio simplr:
nec illa que inferunĩ vlterius.s.ꝙ essentia diuina non sit
simplr ꝑfecta.vel ꝙ vna ꝑsona nõ sit simplr ꝑfecta i se.
❡ P. Ista rõ melius cõcluderet ɔtũ de relone:q2 ɋba/
bilius vĩ ꝙ relõ possit esse ꝑfectio ꝙ̃ ɋprietas hyposta/
tica sit ꝑfectio:q2 nulli ɋprietati hypostatice cõuenit esse
ꝑfectionẽ/nec in creaturis.nec in aliɋs:alicui tñ relationi
ſm ɋpriã rõnẽ cõuenit esse ꝑfectionẽ.aliqua eniз est ꝑfe
ctior altera.vt pз de eq̃litate respectu ineq̃litatis:q2 ſm
Aug.de q̃titate aie.c.7.ineq̃litati equalitatẽ iure prepo/
nis:nec q̃s̃ oĩo est/vt opinor humano sensu ꝑditus/cui
nõ id videaĩ.ħ aũt nõ est tñ a fundamẽto.põt eniз ine/
qualitas fundari in fundamẽtis ꝑfectioribus ꝙ̃ eq̃litas.
pз ẽt ꝙ si esset tñ ex fundamẽto Aug.faceret petitionez
ꝑncipiɋ.intendit eni ɔcludere excellẽtiaз:puta circuli ad
figuras rectilineas.⁊ ħ facit ex equalitate ⁊ ineq̃litate:q2
si illa excellentia nõ esset nisi ex fundamẽtis:⁊ ex illa cõ/
cluderet excellentiã fundamẽtoꝝ:circulũ faceret. ❡ Si
dicaĩ ꝙ dictũ Aug. veꝝ est rõne fundamẽtoꝝ ɋximoꝝ/
nõ remotoꝝ. ɋximũ aũt fũdamẽtũ eq̃litatis est paritas.
Hoc falsuз est/⁊ nihil ad.h.quero aũt aut par dicit aliqd
ad se:⁊ tunc põt intelligi aliquid esse par absq3 hoc/ꝙ sit
alicui par:⁊ silr tunc vñ ꝑfectionẽ habebit paritas respe/
ctu iparitatis in triangulo:vel enim paritas diceret quã/
titatẽ:⁊ tunc vel eandẽ cũ illa/que cõiter poniĩ fundamẽ
tum equalitatis:⁊ tũc nõ erit distinctio aliqua alia ꝙ̃ rõ/
nis inter fundamẽtũ proximũ ⁊ remotũ.vel aliã:⁊ tũc in
isto equali diceret esse duas quãtitates.vel fingas aliquẽ
modũ aliũ/quo paritas possit esse absolutũ ꝑfectius ipa/
ritate/⁊ aliud a quãtitate.❡ Si aũt dicat relonẽ sicut vĩ
manifestũ.ğ relatio fundabiĩ p se in relone:imo vĩ dice/
re eandẽ relonẽ/quaз equalitas.q̃tũ enim est par q̃to/⁊
equale q̃to.❡ Ad illud Ans.mono.rñdeĩ ꝙ loquiĩ tñ 15.
de q̃ditatibus.nõ de ɋprietatib⁹ hypostaticis:qd ɋbaĩ
ꝑmo per exẽpla eius de sapiẽtia ⁊ veritate ex vna parte.
auro ⁊ plũbo ex alia pte.❡ Scdo per rõnẽ:q2 solũ illud
est ꝑfectio simplr/qd põt esse in aliquo infinitũ.solũ illd
erit in aliquo melius nõ ipsuз ꝙ̃ ipsuз qd ex se est finitũ.
hec cõueniũt q̃ditati.s.esse finitũ vel infinitũ.nõ aũt ɋ/
prietati hypostatice:q2 ɋprietas ꝑsonalis diuina q̃liscũq3
sit/nec est infinita formalr nec finita.Silr ɋprietas hypo
statica repugnat cuilз preterꝙ̃ vni cuius est.ergo nõ põt
esse cuilibз melior ipsa ꝙ̃ nõ ipsa:sed nec alicui.excludit
aũt Ans.ab vniuersitate q̃ditatũ relonẽ ſm q̃ditatez:
⁊ tunc ois q̃ditas absoluta vel est ꝑfectio simplr vel li/
mitata:sed nõ sequiĩ ex hoc ɋpositũ de ɋprietate hypo/
statica absoluta.❡ Tertia rõ hз maiorẽ falsaз in oibus
ordinatis essentialr ex forma:lз ğa mãe q̃nq3 sit vera.⁊
silr in oibus nõ eque illimitatis.in nullo eniз ordine eẽn/
tiali ex ɋpria rõne prioris ⁊ posterioris:opз ipsa cõmul/
tiplicari:sed põt stare multiplicatio posterioris sine mul
tiplicatione prioris:sed nõ ecõuerso.silr q̃ñcunq3 aliqua
duo cõparanĩ ad aliqd tertiũ qd est illimitatũз/eo mõ q̃
illa duo nõ sunt illimitata nõ opз cõdistingui in eo.Exẽ/
plũ.aĩa itellectiua cõparaĩ ad ꝑtes:q2 quodãmõ est illi/
P mitata eo mõ/quo ꝑtes nõ sunt illimitate:non opз aiam
distingui in distinctis ꝑtib⁹.illa igiĩ maior est falsa dupli
citer ad ɋpositũ.ꝑmo q2 essentia eo mõ quo est sibi ꝑori/
tas/ꝑor est ipsis ɋprietatibus.nõ ecõuerso.ſm eos igiĩ
nõ opз eẽntiã distingui ad distinctionẽ istaꝝ ɋprietatũ.
⁊ scdo q2 essentia est formalr infinita.iste aũt ɋprietates
nõ sunt formalr infinite.⁊ nõ opз infinitũ formalr distin
gui ad distinctionẽ eoꝝ que nõ sunt formalr infinita. Si
etiã maior acciperet g̃nãliter de qbuscũq3 absolutis cir/
cũstantibus idẽ:hз instãtiã manifestã de aĩa/⁊ potentijs:
que potẽtie multiplicanĩ:nõ multiplicata aĩa.Sed si hic
euadant specificãdo maiorẽ de his que sunt eiusdẽ spẽi/
sicut accipit illa ꝑma cõfirmatio maioris:nec tũc ɋposi/
tio est vera vlr in relonib⁹.patebit eniз di.8.tertiɋ libri.
q̃ñ plura eiusdẽ spẽi eẽ in eodẽ absoluto nõ est ɔdictio:
si aliqd illoꝝ nõ sit actus alteri⁹ adequatus ei in quo est.
❡ Cũ aũt maior declaraĩ per inductionẽ fit fallacia con
sequẽtis:q2 accipiũĩ aliqua singularia nõ silia proposito:
puta in qbus distinctio prioꝝ ɔstituit distinctionẽ poste/
rioꝝ.vel in qbus est cõsilis limitatio vtrobiq3:⁊ nõ illi/
mitatio in vno respectu alteri⁹.ex his eniз nõ põt ɋposi/
tuз inferri vlr:q2 falsa est vbi deficiunt ɔditiones sicut in
ɋposito.❡ Sed ad illud vltimũ additũ ad cõfirmatio/
nẽ maioris per idẽ ꝙ in eodẽ simplr ꝑfecto nõ pñt esse
plura eiusdẽ rõnis:posset dici ꝙ sicut simplr ꝑfectũ idez
numero est cõicabile pluribus suppositis eiusdẽ rõnis:
ita ꝙ nõ repugnat sibi ex hoc ꝙ est ꝑfectio simplr:lз cõ/
uenit sibi ꝙ ipsuз sit in plurib⁹ suppositis eiusdẽ rõnis:
ita ex ꝑfectione eius sibi põt cõpetere ꝙ plura eiusdem
rõnis pñt esse in eo/sicut supposita in nã:⁊ per ɔñs sunt
in eo plures ɋprietates hypostatice eiusdẽ rõnis:sed nõ
põt ita esse de aliɋs/de qbus exemplificaĩ:puta de pre ⁊
verbo.eo ꝙ ꝑfectio diuina requirit ꝙ quelз ɋductio hẽat
terminũ adequatũ.non aũt ita requirit ꝙ aliqua ɋprietas
hypostatica sit adeq̃ta illi nature in ɔstituẽdo suppositũ.
❡ Per illud posset dici ad illã primã confirmationem

maioris applicando eā ad ꝓpositū φ est ibi fallacia equiuocationis. maior enī si esset vera dʒ intelligi de esse informans sicut actus est in eo qḋ informat: sed minor non est vera. ꝓprietas aūt nō est in essentia ut informans eā, sed ut cōstituens suppositū in ea. ❡ Posset tñ ad vtrāqʒ ꝯfirmationē dici φ iste ꝓprietates nō sunt eiusdē rōnis formalr: sicut in creaturis ꝓprietates idiuiduales sunt pmo diuerse ⁊ nō eiusdē rōnis. ⁊ si ex hoc inferat φ sunt alterius speciei: siue φ vtraqʒ earū hʒ rōnē alterius speciei: ⁊ p hoc opʒ ipsaʒ per aliud determinari ad incōicabilitatē: nō sequit: sicut nec in ꝓprietatibus idiuidualibus in creaturis: lʒ nō sint eiusdē rōnis in aliquo, tñ nulla est entitas quidditatiua ⁊ cōis: sed de se hec. ❡ Quarta rō ē ꝓcedit ex falsa imaginatione φ iste ꝓprietates exprimunt ab essentia quasi per originē, qḋ nō fuit dictū: sed sicut aliqui ꝯcedūt φ relationes pullulant in essentia: si tñ hoc ꝓprie dicat: quasi posset ꝯtra eos cōcedi: φ iste ꝓprietates absolute, si sint, pullulant in essentia: ⁊ lʒ quelʒ sit in eodē supposito cum illo, ex quo pullulāt: qꝛ essentia est in oibus ꝑsonis: nō tñ aliqua est in eadē persona cū illa, a qua habet per veraʒ originē: nec repugnat vera origiatio persone habēti vnā a ꝑsona hñte aliā: lʒ oēs iste nō originent: sed aliquo mō pullulent in essentia sicut alij habenti dicere g dicūt suppositū ꝯstitui per relationē, φ filius pullulat a pr̄e p originem: ⁊ tñ filiatio aliquo mō pullulat in essentia siue ab essentia diuina. ❡ Quinta rō vī deficere: qꝛ difficilius vī

Q sustinere originē ponēdo extrema tm̄ esse relatiua formalr φ ponendo ea esse absoluta. nam si tm̄ sint relatiua, nihil aliud erit ꝑsonā originare personā, φ relatiuū hr̄e correlatiuū: sed relatiuū positū sine oi actione alia vī hr̄e correlatiuū. si aūt ponant absoluta, nō videt tanta difficultas, quō vnū suppositū gignat ab alio cum in creaturis ſm eos sint supposita absoluta: ⁊ tñ nō negat originatio vni᷒ ab alio. ❡ Luʒ arguit tunc φ absolutū precedit relationē, ⁊ ita originationē. ❡ Rn̄. dictū fuit φ originatio pertinet ad genus cause efficiētis nō formalis: ⁊ sicut in creaturis terminus nō hʒ esse originatione formalr: sed quasi effectiue: nec ex hoc φ nō est formalr illo, sequit φ precedat illud: ita posset dici in ꝓposito: nec vī maior difficultas de ꝓritate absoluti ⁊ respectiui in creaturis φ hic.

Tenendo opi. scḋaʒ que est magis cōis: pōt rñderi ad rōnes cōtra eā. ❡ Ad pmā conceditur φ relatio nō refert: sed aliqd qḋ nō est tm̄ relatio refertur relōne. nō quidē essentia refert, sed suppositū: qꝛ suppositū nō est tm̄ relatio: sed tñ est relatiuū, nō absolutū. ⁊ ita cōcedit tota deductio vsqʒ ad vltimā ꝯñtiā, que negat: ⁊ ad eius ꝓbationē qñ accipit φ oi cōposito opʒ prius itelligere partes ⁊ vnionē partiū. Tenentes φ relō est in essentia quasi actus in susceptiuo. opʒ φ dicant φ in ipsa persona que est quasi totū, non opʒ preintelligere informationē quasi partis a q̄si parte: per denominationeʒ anteφ intelligat totū: sed si preintelligat quasi talis informatio, nō tñ intelligitur quasi per modū forme denominantis. ❡ Sed melius vī dōm: φ relō nō est quasi

q.2. forma vel actus respectu essentie sicut tactū est dis. 5. sed magis videt essentia esse q̄si forma ⁊ actus qua relō subsistens est deus: ⁊ hoc videt ꝓbari ex hoc: qꝛ qñcūqʒ fundamentū est potētiale ad relōnē, prius nāliter informat fundamentū relatione φ suppositū. cōcedit etiā ibi rela-

R tum esse aliqd formaliter ipso fundamēto: siue ſm ipsuʒ fundamentū: sicut cōcedit fortē esse similē albedine, vel ſm albedinē. neutrū aūt videt esse dandū in ꝓposito: nec φ paternitas ꝑus insit essentie φ patri: nec φ pater deitate siue ſm deitatem sit formalr pater: qꝛ hoc videt Aug. 7. de tri. ca. 5. ⁊ 9. negare dicendo. quo circa vt substantia patris ipse pater est nō quo pater est sed quo est. ergo hʒ ipsuʒ alio est deus. alio pater: sed est deus deitate formaliter. igit nō est pater deitate formalr: sed alio ſm Augu. Ideo alr dici potest tenendo scḋam opi. φ si partes preexigant toti. ⁊ vnio partiū: ⁊ quasi partes ⁊ q̄si vnio partiuʒ preexigant q̄si toti: tñ vbi nō est partialitas, nec q̄si, sed ꝑfecta identitas eoꝝ que alr̄ essent ptes, nisi alterum illoꝝ esset infinitū, nō opʒ preintelligi toti vnionē taliuʒ: sed ꝑfectaʒ identitatē vnius ad alterū: ⁊ ita videt in proposito φ patri g dī pmo referri preintelligit aliquo mō perfecta identitas relōnis ad essentiā: sed nō vnio q̄si forme alicui quasi mā͠e, vel quasi potentiali: nec tñ talis ꝑfecta identitas est rō ꝓpter quā essentia formalr denominet a relatione. ❡ Cū confirmatur rō per hoc φ nihil est

A.1.sicam. q̄tum ī pmo ⁊ per se nisi aliqd sit q̄taʒ per se ⁊ nō pmo, sed denominatiue. dī φ si q̄titas posset esse eadē alicui, qḋ alr̄ esset susceptiuū eius: ⁊ ita eadeʒ φ nō informaret

S illud. hr̄i posset esse aliqd q̄tū pmo: ⁊ tñ nihil q̄tū per informationē: nec hoc videt mirabile: qꝛ pmū vī posse separari ab eo qḋ est per se ⁊ non pᵐ. igit pōt aliqd poni ꝑ relatū: lʒ nihil sit relatum nō pmo: sed per se quasi informatū relōne. ❡ Ad aliud qḋ arguit iuxta hoc negat illa ꝓpositio: qḋ refert prius est aliqd ad se. ❡ Ad pmā ꝓbationē que accipit ab Aug. Rn̄. qḋ refert est aliqd excepto relatiuo. hoc est includit aliqḋ absolutū qḋ est fundamentū relationis: ⁊ ideo si pater nihil est ad se, nec includit aliqd absolutum, nō erit pater ad aliud: sed nō intelligit Aug. φ omne relatiuū est formalr ad se anteφ sit ad alterū per relationē. ❡ Ad scḋam ꝓbationē negat ꝓpositio quā nitit ꝓbare. s. φ illud qḋ refert est prius relōne: siue qḋ idē est: φ ois relatio presupponit illud qḋ refert. hec enī ꝓpositio falsa est in relatione cōstituente suppositaʒ. ⁊ vera est in alijs. ❡ Cum ꝓbatur per diuisionem. dico φ si debeat dari aliqḋ istoꝝ trium membroꝝ diuisionis, magis daret φ relatio est prior sicut forma est prior ente per formā: nec sequit. suppositū est quasi posterius relatione. igit ipsum est relatio. sed sequit. igit est relatio vel relatiuū cōstitutuʒ per relationē. ⁊ sic 2ᵐ est verum. ❡ Ad 2ᵐ dico φ sicut quelibet forma seipsa est talis forma, nec est alia ratio intrinseca quare est talis forma: ita ē relatio aliqua seipsa est formalr realis: ⁊ aliqua seipsa formaliter est tm̄ relatio rōnis: tñ huius vel illius aliqñ sunt cause extrinsece effectiue vel mā͠les. aliqñ ē aliqua causata vel aliqua signa posteriora sunt ex qbus possunt hec inferri demonstratione qa: dico tūc φ identitas: quia identitas est relatio rōnis: nec est alia ratio formalis ꝓpter qd. paternitas etiā qꝛ paternitas est relatio realis: nec ē est alia ratio formalis ꝓpter quid: tñ qꝛ relatio realis est nata habere causas extrinsecas causantes eā cōmuniter loquendo in creaturis. sequit ibi φ relatio, que nō habet tales causas nō est realis, sicut ad ḋstructionē cause: seqt destructio causati. Silr relō aliq̄ realis, si nō hʒ talē distinctionē eaꝝ ꝑoꝝ, saltē causat distōnē: ⁊ tūc ex remotione taʒ cāe φ causati: quoꝝ alteruʒ corrñdet relōni reali pōt concludi aliquā relationē nō esse realem: ita φ sequet hꝫ relatio nō preexigit extrema distīcta, nec facit ea esse distincta. igitur non est relatio realis. ⁊ vnde premisse sunt vere opʒ querere media ꝓbātia. Sed ꝯñtia est bona: sic ex destructione cause, sequitur destructio causati: ⁊ ex remotione causati, sequit remotio cause demōstratione qa. aut saltē alterum eoꝝ opʒ cōcurrere ad relationē realeʒ: ita φ vbicūqʒ vtrūqʒ remouet, sequit ꝯñtia per extrinseca. s. remotio relationis realis. ❡ Luʒ dī vlterius. ergo inferre relationē nō esse realem: qꝛ non est inter extrema realiter distincta est inferre. nō est realis: qꝛ nō est realis.

dico q nō:qꝛ lꝫ nō sequat̃:ideo nō distinguit extrema:qꝛ
nō est relatio realis quasi arguēdo a cā ad causatū:tñ se/
quit̃.nō distinguit.ḡ nō est realis sicut a causato ad cām:
ꝛ hoc addito isto qđ nō preexigit distincta extrema:quia
tunc ꝯcurrunt ibi ꝛ negatio cause relõnis realis:ꝛ negatio
signi:ex qbus ꝯcurrentibus pfecte infert̃ negatio relõnis
realis.Sed qñqꝫ distinctione ꝓcedente relões reales:
qñqꝫ nō:sed tñ formalr causata per ipsas relões ꝛ hoc
nō tñ est verū in diuinis/sed ēt in creaturis/ꝛ relõnibus
accidētalibus/voluntas eniꝫ mouet se ꝛ mouet̃ a se:ꝛ nō
tñ est relatio realis voluntatis ad volitionē:sed ēt volū/
tatis/vt actiua/est ad seipsam/vt passiua:ꝛ vlr effect⁹ de/
T pendens a pn° actiuo ꝛ passiuo/nec ꝯ̃io regrit relõnē realē.
Et cū dī voluntas/que est fundamentū istaꝝ relationuꝫ
oppositaꝝ mouētis ꝛ moti:etiā denomiat̃ ab vtraqꝫ ea/
rū.dico q opꝫ ꝓcedere ad inferendū ꝯrelõnē q nec extre
ma sunt distincta distinctione ꝓcedente relõnē.s.distõne
pertinēte ad gen⁹ relõnis:sicut nec sequit̃.dicunt̃ de eo/
deꝫ.ergo nō sunt reales.i.nō sunt ex nã rei sine actu intel/
lectus vñ bñ pōt cōcedi:si tñ illa sint ꝓbata/q ꝯñtia est
bona:sed opꝫ vltimo deuenire ad hoc:premisso eo:qđ est
A.i.secundũ so. de distinctione extremoꝝ.statim eniꝫ sequit̃.si relõ non
ꝯsequit̃ ex nã rei/non est realis oporteret exponere añs
q extrema nec distinguunt̃ distinctione ꝓcedēte relõnē.
Ad 3m dici pōt q bñ absolutū pōt terminare relõnē:
ꝛ semꝑ terminat in relationibus mensurati:ꝛ hoc ꝑ̃ncipa
liter soluitur di.30.q relationes creaturaꝝ terminantur
ad deū inq̃ntū absolutus est.vlr loquēdo nō opꝫ conce/
dere terminū relõnis esse absolutū:nisi in relõnibus dif/
finibilibus:de qbus arguit̃ ibi:que.s.sunt in genere:qua/
les non sunt diuine vel de termino formali.s.rõne cuius
ꝑ̃mus terminus terminat:nō aūt de ꝑ̃mo termino:quēad/
modū eniꝫ in relato fundamētū est absolutū:ſꝫ nō semꝑ
illud qđ refert̃ fm istā opinionē:ita etiam illud qđ est rõ
terminandi relõnē semꝑ absolutuꝫ est:ꝛ preexigit̃ a ꝑte
termini relatiui:sicut fundamentū ex parte relati.

Ad primum ꝛ 2m de scđa via simul dico.q pa/
trē originare filiuꝫ est pātrem hēre
filiuꝫ pro correlatiuo non quocūqꝫ:sed tali correlatiuo:ꝛ
qꝛ talis correlatio est relatio originis:ideo vnū extremuꝫ
pōt esse ꝑ̃us origine altero:lꝫ sint simul nã.Dec misso
Id.3.dis.p°. silr ad 2m de prioritate suppositi ad actionē:sicut decla/
rabit̃ dis.28.Ad 3m dico.q falsa est illa ꝓpositio/q
relatio nō pōt esse terminus formalis gñōnis/vel origīs/
siue actionis vel mutationis/sicut patebit in mã de incar
natione:ꝛ qcqd sit de termino formali/saltē relatiuū pōt
esse terminus ꝓductus:ita q essentia que est ad se in re/
latiuo/sit per se formalis terminus.ꝛ hoc mō positum est
q.3. in dis.5.in ꝓductione ꝑsone.cū igit̃ dicit relatio nō origi/
nat̃ nisi absolutū originet̃.si itelligas originari sicut ꝑ̃m⁹
terminus gñōnis vel ꝓductiōis posset ꝯcedi de relatiōe
nō de relatiuo.Si aūt intelligas de originari sicut for̃alis
terminus ꝑ̃mus:posset silr cōcedi.ꝛ neutro mō est cōtra
ꝓpositū:qꝛ nec ponit̃ relõnē ꝑ̃mo originari/sed supposi/
tuꝫ:nec ponit̃ relõnē esse terminū formaleꝫ ꝓductionis
sed essentiā simplr absolutā.Ad 4m dī.q est gñātio:
qꝛ ista relatio hꝫ vim ꝯstituendi scđaꝫ ꝑsonā vel ꝑ̃mam
subam in nã diuina.saltē opꝫ dicere tenendo istā viaꝫ q
relõ ista pōt esse ꝓprietas ꝑsonalis subsistentis in nã di/
uina:sicut si esset aliqua ꝓprietas ꝑsonalis absoluta:ꝛ ita
eius ꝓductio/erit ꝓductio subsistentis in nã sube:ꝛ ideo
generatio:qꝛ generatio est gñātio ex formali termino:q
V est nã cōicata ꝓducto.nō aūt ex indiuiduali siue incōica/
bili ꝓprietate ꝓducti:sicut vlr ōis motus recipit specieꝫ
5.phy.t.c.4. a formali termino motus.Ad 5m videtur eis difficile

rīdere qui dicunt ꝑsonas esse relatiuas:ꝛ cum hoc relõ/
nes esse ꝑ̃ncipia agendi:qꝛ tunc nec ex parte agentis:nec
ex parte ꝑ̃ncipij agēdi pōt esse libertas:ſꝫ lꝫ teneat̃ opi.
2a q̃ntum ad pm dictū.scđm tñ negaui distin.7.

Ad primum tertiē vie dico q paternitas est de
se formalr incōicabilis:non tñ iste
cōceptus:qui fm dicta als pōt abstrahi a ꝑ̃nitate dīna
ꝛ creata.Sed ista realitas que est in diuinis/que non est
formalr essentia ipsa est formalr incōicabilis:ꝛ nō quasi
per determinationē extrinsecā:puta qꝛ diuina.rõ eniꝫ in/
cōicabilitatis ei⁹ est ista:qꝛ sicut eēntia est actus vltim⁹:ꝛ
ideo nō pōt per aliqd determinari respectu cui⁹ sit ipsa
q̃si potētiale:ita qcqd est in ea est vlti^m in vltima actua/
litate sibi possibili:ita qđ in illo instanti nãe/in quo sapiē
tia pullulat in essentia:ipsa pullulat fm vltimā determi/
nationē/quam pōt hēre.vñ ꝛ ista realitas:que est sapiētia
formalr est nō determinabilis:ꝛ silr qcqd pōt esse incōi/
cabile in ꝑ̃mo instāti nãe:in quo pullulat in nã pullulat/
vt incōicabile:ꝛ nō ꝑ̃us vt cōicabile:qꝛ tūc esset determi
nabile per aliqđ per qđ fieret incōicabile.Et si dicas
q tūc ꝑ̃nitas nō est incōicabilis/nisi qꝛ est in essentia di/
uina.hec eniꝫ realitas nō hꝫ vt ex se sit vltimate determi
nata:nisi qꝛ est in essentia diuina.Dico q quasi origi/
naliter vel fundamētalr qcqd est intrinsecū in diuinis est A.i.c.9.
ab essentia:qꝛ fm Dam.li.p.c.12.est pelagus qđdā infini X
te sube:sed tñ illa alia hñt formalr rõnes suas/ꝛ seipsis
sunt ꝑ̃mo talia formalr:ita q sapiētia/lꝫ ab eēntia quasi
fundamētalr ꝛ originaliter habeat q sit ꝑfectio simplr.
est tñ formalr ꝑfectio simplr ꝛ in se formalr infinita:ita
q in eodem instanti nãe/in quo sapientia iam actu est in Doctrina sin/
essentia si circūscribat̃ ꝑ īpōle ipsa essentia/ꝛ remaneat gularis.
intellīs sapiē/erit intellīs ꝑfectionis simplr infinite.Ita in
illo instanti nãe in quo intelligit̃ ꝑ̃nitas in essentia ipsa
seipsa est incōicabilis formalr:circūscripta tūc per ipossi
bile ipsa essentia:nec videt̃ esse ꝯtradictio q aliqd quasi
originalr vel causaliter habeat ab aliquo hoc qđ sibi con
uenit formaliter:sicut calidū formaliter ꝯtrariatur frigido:
lꝫ causalr sit ab igne/cui ignis nō contrariat̃ formalr:ita
est in alijs q illa entitas/qua cōstituit̃ aliqd in esse speci/
fico ex se formalr est indiuisibilis in plures species.etiaꝫ
dato per impossibile q esset incausata:lꝫ nō istam indi/
uisionē habeat causalr vnde est causalr.Et si obijcias
quare aliqua entitas originat̃ in essentia cōicabilis/ꝛ ali/
qua incōicabilis:Rñdeo.q huius nō est rõ formalis
alia:nisi quia h̄ entitas est hec.ꝛ illa entitas est illa:ꝛ hoc
entitas:qꝛ hec est cōicabilis.ꝛ illa quia illa est incōicabi/
lis:ita q ista originari nō posset nisi icōicabilis formalr
oriret̃:nec illa nisi formalr cōicabilis oriret̃.Ratio autē
istius extrinseca/quasi fundamentalis vel originalis est:
qꝛ essentia est radicaliter infinita/ex qua oriri possunt in/
trinsece nō tñ ꝑfectiones simplr ꝛ cōicabiles:sed ēt ꝓ/
prietates personales incōicabiles:quelꝫ tñ qñ originat̃:
originat̃ in summa determinatione sibi possibili.Et
per hoc pꝫ ad omnes alias ꝓbationes que ostēdunt ꝑ̃ni
tatem ex se nō esse incōicabilē.cū enim dicis q nō est de
se hec.falsuꝫ est/intelligendo formaliter de realitate illa/
que est paternitas.nō de conceptu cōmuni huic ꝑ̃nitati
ꝛ illi:qꝛ sicut expositum est dis.8.ꝛ dis.23.pōt esse conce/ q.3.
ptus aliqs cōmunis absqꝫ ordine realitatū intra:quaruꝫ
vna sit ꝯtractiua vel determinatiua alterius.paternitas
tamen h̄.i.illa realitas nō est de se hec fundamentalr:sed
ab essentia:ꝛ ab ipsa eadeꝫ essentia est paternitas incōi/
cabilis:qꝛ non prius h̄/ꝛ quasi communicabilis:ꝛ postea
quasi facta incommunicabilis per aliud determinans:ſꝫ
sine omni ordine singularitatis ad incommunicabilitatē

in ista realitate oriť realitas summe determinata in pmo
instanti nãe in quo oriť. ¶ Nec illa ppositio est vera, q
ois qdditas est cõicabilis: sed tñ qdditas, que est pfectio
simplr: aut diuisibilis. pma eniz cõicatur in vnitate nãe.
scda cõicať cũ sui diuisione. hec qdditas nõ est perfectio
y simplr: nec diuisibilis: qz est in nã pfecta simplr. ¶ Nec
illa ppositio est vera q relones opposite sunt eque incõ
municabiles ex se: imo spiratio actiua oritur cõicabilis
duob⁹: nec vnq̃z põt fieri incõicabilis per aliqđ determi/
nans. spiratio aũt passiua ex se formalr in eodẽ instanti: in
quo est in diuinis est incõicabilis. ¶ Qđ ẽt dicis ad gnãi
pbationẽ q quacũqz positione facta posi vel iposi stan/
te rõne sua ipm remanet incõmunicabile. Cõcedo stante
rõne eius t nõ posito aliquo repugnãte rõni sue. q si po/
nať rõnẽ eius manere: t aliqđ repugnare: tunc ex opposi/
tis in antecedẽte sequunť opposita. s. q ipsuz sit incõica/
bile ex se formalr: t possit cõicari: t ita in pposito si pona
tur spirationẽ pcedere gñãtionẽ actiuã: ponit aliqđ incõ/
possibile paternitati patris: t tñ rõnẽ paternitatis mane/
re: t ita seqť paternitatẽ esse incõmunicabilẽ ex pmo: t tñ
incõicabilẽ ex scdo. vnde formalr ptradictio est genera/
tionẽ esse scdam pductionẽ in diuinis: paternitas igiť in
diuinis: qz diuina est incõmunicabilis: ita q lz ga, sic cir/
cũstãtia pncipij originalis siue fundamentalis. nõ aũt cõ/
trahentis siue determinantis, eo mõ quo ptrahitur albũ,
cum dr hõ albus tc. vel albedo humana. hec eniz albedo
preintelligiť in se existens: t vt sic esset indeterminata t
determinabilis, vt sit hois: t ad hoc determinať cũ dr al/
bedo humana. nõ aũt q albedo oriať ex nã hois, t in illo
instanti ipsa de se sit determinata: ita per oppositũ in pro
posito: qz sicut causa nõ causaret effectũ: nisi daret sibi eẽ
pueniens effectui nec pduceret istuz effectũ: nisi pcede/
ret aliqđ: qđ natum esset habere talez effectũ: puta nulla
cã causaret triangulũ formalr: nisi pduceret aliqđ qđ ne/
cessario hĩet tres tc. t si posset pducere aliqđ qđ nõ ne/
cessario hĩet tres: nõ pduceret istũ effectũ sed aliuz. Nec
est alia ratio huius: nisi qz formalis rõ trianguli est vt sic
triãgulus: ita dico q deitas nõ esset rõ fundamẽtalis ali/
cuius realitatis intrinsece: nisi ipsa oriret talis: vt in pmo
instanti in quo est: sit determinata vltima determinatio/
ne. si igiť pduceret aliqđ determinabile per aliquã reali/
tatẽ: quasi sibi aduenientẽ, iaz pductio nõ esset ad intrinse
cum in diuinis. si ẽt pduceret aliqđ cõicabile nõ pduce/
ret pprietatẽ psonalẽ: sz aliqđ aliquo modo aliud ab illa.
¶ Ad aliud dico q lz aliqs pceptus cõis possit haberi q
dicatur in qđ de gñãtione diuina t spiratione diuina: imo
forte q dicať in quid de pñitate diuina t creata: tñ nulla
realitas potest esse in diuinis aliquo mõ distincta ex pte
rei, a qua sumať iste conceptus dictus in qđ: que realitas
sit determinabilis per aliã realitatez: sicut cõceptus cõis
est determinabilis in intellectu per aliuz cõceptum: t im
f. supra dist. 8. q. 13. t alibi possibilitas huius: t rõ satis tacta est. dico igiť q paterni/
tas t filiatio nõ sunt duo pmo diuersa q̃tũ ad intellectũ:
qn possit intellectus abstrahere ab eis aliquẽ conceptuz
realẽ cõem: sed sunt pmo diuersa q̃tũ ad realitatẽ t rea/
litatẽ: ita q nullũ vnũ graduz realitatis includunt: qui sit
quasi potentialis t determinabilis per pprias dñias, vel
quasi per pprias. sicut albedo t nigredo includunt reali/
tatez aliquã eiusdẽ rõnis determinabilẽ per pprias diffe
rentias specificas earũ siue realitates, a qbus sumunť ea/
rum differentia specifice: t tunc illa ppositio maior, q p
distinctiua sunt primo diuersa: tñ dz intelligi de ipsis rea
litatibus, que pmo cõstituunt q̃tum ad nõ cõuenientiaz
in aliq̃ realitate vna formali q̃z formalr includãt ambo.
¶ Ad aliud de supposito per accidens: dõm q alio mõ

de per accñs logič metaphysicus t alr logicus. metaphy/
sicus enim dicit eẽ ens p accñs: qđ includit in se res duo/
ruz generũ: sicut pz. 5. meta. c. de ente t vno. logicus ho Tex. cõ. 13. Tex. cõ. 7.
dicit ppositionẽ esse per accñs, cuius subiectũ nõ icludit Z
rõnẽ inherentie pdicati: t si ex duob⁹ talibus fiat vn⁹ cõ/
ceptus: quoz neuter est per se determinatiuus alteri⁹ dicit Doctrie phi p° post. 1. c. 9. t. 34. t. 35.
illũ pceptũ esse vnũ pceptũ p accñs. Exemplũ non est in
creaturis de pceptu vno p accñs logico, nisi cui correndet
vnũ per accñs metaphysicũ: qz t si hoc sit per accidens.
rõnale est aial: tñ iungendo vnũ pceptũ alteri: vnus est p
se determinatiuus alterius: t iõ totus pceptus nõ est vn⁹
per accñs: sed tñ aliqs aggregans pceptus duoz generz
est vnus p accidẽs: t ei semp correspondet vnũ per acci/ T
dens apud metaphysicũ. ¶ Ad ppositũ. hec põt pcedi
per accidẽs: pñitas est deitas: qz subiectũ vt subijciť nõ
includit rõnez inherentie pdicati vt predicati: qz subiectũ
nõ est formalr pdicatũ: iungendo ẽt pceptũ subiecti cõce
ptui predicati: sicut deus pater: vnus pceptus non per se
determinat alteꝝ: qz sm Dam. pprietates determinant
hypostases nõ nãm. iste igiť pceptus nõ est in se t per se
vnus: t ita nõ dicit pceptuz per se suppositi respectu ali/
cuius: qđ eniz nõ est in se t p se vnũ, nõ est alicuius per se
suppositũ: t sicut nec in rebus: sic nec in pceptibus. sic igiť
logice loquẽdo posset pcedi q pr nõ est per se suppositũ
dei. ¶ Sed ptra hoc arguo. qz pma idẽtitas nõ põt eẽ p
accidẽs: t sicut nec in rebus, sic nec in pceptibus: pma aũt
idẽtitas in pdicatiõe vr esse per se nãe ad suũ suppositũ. 2. phy. 1. c. 66
igiť illa nõ est per accidẽs: sed per se. ¶ Rñ: pma iden/ p° topi. c. 7.
titas pdicatiõis est cuiuscũqz ad se: vt hõ est hõ: deus est
deus: sed cõparando hunc deũ ad suppositũ: t querendo
idẽtitatẽ dico q realiter loquẽdo sz metaphysicũ cuz h
nõ sint genera, nec aliqđ alicuius gñis ex di. 8. nihil erit q. 3.
hic ens per accñs: nec seqť est suppositũ p accñs logice.
ergo est suppositũ p accñs meta.: qz esse suppositũ logi/
ce dicit habitudinẽ alicuius: vt subiecti ad aliqđ vt ad p/
dicatũ: t ita põt dici suppositũ p accñs pp accidẽtalitatẽ
ex pte inherentie, non extremoꝝ. ¶ Et si obijciť q hic
concediť esse res q̃si duoꝝ generũ. s. substãtiue t acciden
tis vel relonis. ¶ Rñdeo ppria ratio rerũ q̃tũ ad gnã
vel q̃si genera, non facit totũ esse ens p accidẽs: sed habi/
tudo rei ad rẽ: puta non idẽtitas simplr. nũc aũt q̃uis p/
pria rõ relationis: que manet ibi, nõ includat formalr, rõ
nẽ essentie: tñ vnũ in re verissime est idẽ alij: pp̃ter quaz
idẽtitatẽ nõ est habitudo realitatis ad realitatẽ: q̃lis req/
riť coꝝ que cõstituunt ens per accidẽs. ¶ Si obijciatur
cõtra p^m mẽbrũ cũ in creaturis possit esse p se suppositũ
nãe: quare nõ hic. ¶ Posset dici q absolutũ impfectum
põt eẽ incõicabile: t vlr aliqđ p̃hẽs p se in aliquo genere
põt esse icõicabile: sicut aliqđ cõicabile: t ita in quocũqz
creato, qđ ptinet ad genus aliqđ põt esse aliqđ illius ge/
neris pstituẽs incõicabile. simplr aũt pfectũ nõ põt esse
incõicabile neqz aliqđ eiusdẽ rõnis q̃le sm istã viaz est
oẽ absolutũ in diuinis: t iõ nihil quasi eiusdẽ gñis cũ eẽn
tia põt pstituere suppositũ ibi. sed tñ aliqđ qđ sit q̃si al/
teri⁹ generis. Exẽplũ si qđlibet de genere substãtie vsqz
ad vlti^m iclusiue, quo pstituiť hec suba: eẽt pfectio simplr:
t p pñs cõicabile, nõ posset hec suba vlteri⁹ p aliqđ p̃hi
in se: qz qđ est hoc, nõ est vlteri⁹ determinabile in se: si tñ
posset aliqđ de gñe q̃litatis vel q̃titatis pstituere in hac
suba aliqđ incõicabile: puta: qz q̃titas vel q̃litas nõ esset
pfectio simplr: tũc illud pstitutũ ex suba t q̃titate nc̃cio
esset suppositũ p accñs: t ẽt esset ens per accñs si vna il/
laꝝ realitatũ nõ esset pfecte eadẽ alteri: ita poniť in ppo
sito q essentia est pfectio simplr: t qcqđ est eiusdẽ rõnis
cuz essentia: qcqđ. s. est ad se: t iõ qđlz tale est cõicabile t

de se hoc: et ex hoc vltra illud qd est de se hoc non potest
contrahi vlterius: sed tn̄ potest in eo qd est hoc constitui
aliqd icōmunicabile per aliqd: qd nō est pfectio simplr:
et ideo nec eiusdē generis cū essentia: sed quasi alterius.
¶ Per illud pōt dici ad aliam cōfirmationē, qua infert
q̄ verior esset identitas substantie create ad suū suppo-
situ q̄ȝ nature diuine ad suum: hoc nō sequit: si intelligat
Aa ex parte reiq; lȝ entitas indiuidualis in creaturis per se
determinat nām: et faciat per se vnum cuȝ ea: tamen illud
vnum est compositū aliqua cōpositione etiaȝ reali: rela-
tio autē lȝ non per se determinet nām diuinaȝ: tamen ita
vere est idē ei, q̄ nulla fiat ibi compositio: et ideo realiter
siue meta^ce loquendo multo est verior identitas supposi
ti diuini: et in se: et ad naturā: q̄ȝ suppositi creati in se: vel ad
suam naturā. logice tamen loquendo bene potest cōcedi
q̄ substātia creata formalr dicitur de suo supposito: quia
per se p̄mo modo, nō sic deus de patre: qȝ pater nō hȝ ita
per se vnum cōceptum in intellectum sicut sor. ¶ Si in-
feras igitur predicatio hec verior est q̄ȝ illa. negari potest
cōsequentia: quia aliqua predicatio nō formalis: vel non
per se pōt esse verior q̄ȝ illa formalis et per se: si quidem
maior est identitas extremoȝ in re in quorum conceptu
est minus formalis inclusio vel inherētia. ¶ Ad vltimā
ꝯfirmationē potest concedi q̄ logice loquendo neutrius
q̄ddtatis est per se suppositum: realr autem est supposi-
tum nature: nō relationis: quia relatio est ibi ꝓprietas in-
cōmunicabilis: natura nō: similr relatio trāsit in essentiā,
nō ecōuerso ꝓpter infinitatem essentie. ¶ Ad 4^m dicit
q̄ p̄ma substātia in creaturis aliqd habet perfectionis. s.
vltimam vnitatē: ideo est indiuisibilis: et hoc consequitur
vltimam actualitatē ꝓpter quaȝ competit sibi per se eē:
et duo opposita his cōueniunt substantie scde, que et est di-
uisibilis: et nō habet esse nisi in p̄ma substantia. istas con-
ditiones p̄me sube hȝ essentia diuina ex se et nō per rela-
tionē formalr: est eniȝ de se hec ex se subsistit. i. per se est:
vel saltē est totalr rō subsistendi: ideo s̄m Aug. 7. de tri.
c. 4. pater nō eo est, quo est pater: sed quo est deus: vltra
hoc p̄ma suba creata: qȝ est limitata, nō hȝ cōicabilitateȝ:
qȝ ideȝ numero limitatum nō est cōicabile. hec ꝓprietas
p̄me sube nō ꝯuenit essentie diuine. ¶ Per hoc patet ad
p̄^m ibi tactum: qȝ concedo q̄ p̄ma suba in diuinis quo ad
hoc, qd est maxime esse subam: et per se subsistere, nō cō-
stituit formalr relone, sed deitate. ¶ Silr ad 2^m q̄ p̄ma
suba nō includit nō substātiaȝ: verȝ est ꝓpter cōditiones
pfectionis ꝯuenientes ei: et ideo vbicūqȝ saluant iste cōdi
tiones, nō erunt per nō subam: sed in qua nā nō pōt esse
per substātiā illa cōditio, que est imperfectionis in p̄ma
suba creata. s. incōicabilitas: sicut ponit in deo. vbi qdlȝ
ad se ponitur simplr perfectū: et ita cōicabile: ibi verum
est p̄mā subam q̄tuȝ ad illā cōditionē habendā include-
re nō subam. ¶ Ad 3^m ibi tactuȝ respondeo: q̄ paterni-
tas: hec p̄nitas: et hec p̄nitas incōicabilis: qcqd sit de istis in
ꝯceptu in re tn̄ oīno sunt idē: ita q̄ nulla est ibi distinctio
realis: nec formalis: et ideo res illa in p̄mo instanti in quo
est, siue pullulat in essentia, est ibi sub rōne vltime deter-
minationis sibi possibilis: aliogn in illo instanti esset po-
tentialis ad determinationē: qȝ igitur reloni nō repugnat
determiatio ad incōicabilitatē: iō ipsa nō tn̄ est q̄ddtas:
et hec: sed incōicabilis: et ideo prius nō est in re hec q̄ȝ incōica-
bilis. Sed deitas est cōicabilis: ita q̄ repugnat sibi p ali-
qd, q̄si sui generis s̄ȝ istā opinionē esse incōmunicabileȝ.
Nego igit ꝯntiaȝ: in relone est q̄ddtas: et hec est incōica-
bilis inq̄tū est relo. igit hec pōt inueniri in eo qd est ad
se: qȝ vltimū repugnat cuilibet ad se, in deo s̄m istaȝ opi.
nō reloni: et ideo statim relo hȝ eam. ¶ Ad 4^m ibi tactuȝ
dico q̄ per se esse ꝯuenit huic essentie vel deo. vnde de^o:
sed nō posse esse, quo formalr aliqd per se sit. hoc ꝯuenit
nāe create ex limitatione ꝓpter quā est incōicabilis: et vt
qd: et vt quo: de qua duplici incōicabilitate dictū est dist.
23^a. verum est igit q̄ suba creata hȝ per se esse nō auteȝ
accidēs. et hoc cōpetit sube ex perfectione: sed qd nō pos-
sit illud per se esse cōicare alicui in quo sit: hoc est limita-
tionis. Dic igit cōcedo essentiā determinari ex se ad per
se esse siue vt qd, siue vt quo: sed tn̄ cuȝ hoc esse cōicabilē
psone relatiue: vt q̄ ipsa psona relatiua hēat idē p se esse.

Ad illa de quarta via ridetur. ¶ Ad p̄^m de Aug. re-
sponsum est supra post rn̄sionem p̄mi argu-
menti ꝯtra scdaȝ opi. ¶ Ad 2^m auctoritatē eius rndeo.
Aug. ibi in. 7. a p̄n^o capl̄i. 4. inquirit. q̄uo est dictum vna
essentia: et a grecis tres sube: a latinis autē tres persone: et
in illa littera, que adducit que accipit ex. c. 4. de substā-
tia est ad se: et q̄ non ꝓprie dicunt tres sube: qȝ suba: sicut
cōcedit in diuinis est ad se: et iō eadē est essentia: et substā-
tia: et ita inquit nō dicēde sunt tres substātie: vt nō dicant
tres essentie. Nō igit intendit ipse q̄ substātia sicut acci-
piunt greci. s. pro persona: sit ad se: sed q̄ ipsi nō ꝓprie cō-
cedunt tres substantias: sed tn̄ ꝓpter necessitatē loquen
di. vn̄ capitulo eodē videt p̄ferre modū loquēdi latino-
ruȝ: q̄ sunt tres psone: sed et illud ꝓbat ꝯr nō esse pro-
priū, ostendens psonā simplr dici ad se s̄m essentiam: fi-
nalē ergo ꝯclusionē eius de hac materia accipe. c. 6. volu
mus inquit vel vnuȝ aliqd vocabulū seruire huic signifi-
cationi: qȝ intelligit trinitas: ne oīno taceremus interrogā
ti quid tres: dicendo igit siue tres psonas a latinis: siue a
grecis tres substātias: diceret Augu. improprie dici: et tn̄
ꝓpter necessitatē loquēdi: non igit ex eius intentione hēt,
q̄ aliquid significans subsistens incōicabile in diuinis sit
ad se: sed tn̄ q̄ illa noīa, que ab aliqbus accōmodata sūt
ad exprimendū tale incōicabile, sunt s̄m se noīa absolu-
ta: imo mere absoluta: ita q̄ sunt essentialia: oporteret. n.
p̄^m hēe ab ipso: ad hoc q̄ haberet ꝓpositū in ista q̄one ꝓ ter-
tia opi. que ponit in re hoc subsistens incōicabile esse ad
se: et nō tn̄ posse exprimi aliquo noīe essentiali accōmo-
dato ex vsu vel necessitate loquēdi: et p hoc ad oīa q̄ ad-
ducunt de Aug. ¶ Ad 3^m de Ricar. et Boe. dico. q̄ sicut Bb
ab aliquo absoluto et respectiue loquēdo q̄ddtatiue, pōt
abstrahi aliqd cōe q̄ddtatiue: ita ēt ab incōicabili tali et
tali, abstrahit aliqd cōe, qd nec est de se incōicabile abso
lutū: nec incōicabile relatiuū: tale qd describit Ricar. et
Boe. hoc addito q̄ illud sit in nā intellectuali: ita q̄ sicut
descriptio superioris nō dȝ includere ꝓpriā rōnē alicui^s
īferioris: ita descriptio persone que sit incōicabilis in nā
intellectuali, nō dȝ includere aliqd ꝓprie pertinēs ad in-
cōicabile absolutū: nec ꝓprie ad icōmunicabile relatiuū:
sed dȝ esse idifferēs ad vtrūqȝ: et ita describit vterqȝ pso-
nam. Cōcedo igit. q̄ nec in diffōne psone assignata a Ri
car. nec a Boe. ponit aliqd relatiuū: et ita dico q̄ nec po-
nitur. vn̄ diffinitū exprimat esse absolutū: sed est indiffe-
rens ad vtrūqȝ: ita q̄ sicut in aliq̄ nā nō inuenit rō illa in
cōmuni assignata, nisi in absoluto: et in rōne absoluti sicut
in creaturis: ita ēt in nā diuina nō inuenit nisi in relatiuo.

Ad argumenta p̄ncipalia. ¶ Ad p̄mū patet:
q̄uo persone nō differunt spe:
neqȝ enim ꝓductio psone a psona est equiuoca: vt tactuȝ
est de hoc dis. 7. ¶ Ad 2^m dicit s̄m tenentes scdam opi.
q̄ relationes cōes non p̄mo mō pullulant in essentia: sed
prius pullulant in eo relones originis: et ideo prime cōsti-
tuūt et nō alie: qȝ q̄si adueniūt psonis ꝯstitutis. ¶ Tn̄ nō
videt hoc posse stare: sed oppositū: qȝ magnitudo magis
pertinet ad essentiā: vt intelligit abstracta a personis q̄ȝ

actio vel passio, que nõ est nisi suppositi.ğ relões ꝯñtes
magnitudinez cuiusmodi est relõ eq̃litatis magis p̃nt in/
telligi in essentia vt essentia vĩ abstracta a ꝑsona q̃ʒ relo/
nes originis. ❡ Cõsilr põt argui in ꝓposito de silitudie/
que cõsequit̃ essentiã. vt hʒ rõnẽ forme/in qua supposita
assimilant̃.ğ nõ ꝑus pullulant iste q̃ʒ ille:ꝙ si relões cõ/
munes eque p̃mo vel ꝑus pullulant:ꝛ iste p̃nt ꝯstituere:
vt ꝓbat rõ,ergo ꝯstituunt.nõ est eniʒ ibi possibilitas ad
aliqd,qõ nõ est in actu:nec forma aliqua põt ibi ꝯstitue/
Ut ingt Ari. 3° phy.t.c.32. re ꝑsonã,nisi actu ꝯstituat si illa forma actu est. vt vĩ.sic
nec forma aliq̃ põt actu cõstituere aliqd in spe:qn ipsa si
Cc sit ꝛ nõ habeat ip̃fectũ esse ꝯstituat aliqd in spe. ❡ Ad
istud põt dici ꝙ sicut quelʒ essentia creata:lʒ ipsa sit qd/
ditas ꝛ q̃ta,ita ꝙ semꝑ est in certo gradu perfectionis ꝛ
q̃litatis essentialis sicut tanget̃ dis.31.ꝑus tñ est qdditas/
q̃ʒ quãta vel qualis:ꝛ ideo ꝑus est in indiuiduo rõ idẽtita
Doctrina singularis. tis ad aliud indiuiduũ q̃ʒ eq̃litatis ꝛ silitudinis:ita etiam
est ꝑus supposito rõ agẽdi:si est forma actiua,q̃ʒ rõ eq̃li/
tatis vel silitudinis:nõ eni posteri⁹ ꝯsequit̃ ipm rõ actiui
q̃ʒ cẽ rõnẽ idẽtitatis. In diuinis ğ cũ cõicare sit actio cui⁹
formale p̃nᵐ est essentia:vt qd:quodãmõ prius in ea erũt
relões pertinẽtes ad cõicationẽ:q̃ʒ alie eq̃litatis vel sili/
tudines que fundant̃ in ipsa rõne q̃titatis ṽtualis:ꝛ q̃li/
tatis essentialis. ❡ Per hoc ad argᵐ dico:ꝙ nec actio nec
eq̃litas põt intelligi in eadẽ nã ad intra,nisi sint supposi/
toꝝ:vt relatiuoꝝ:tñ erũt nãe:vt fundamẽti:ꝛ ꝑus est eo/
rũ actio q̃ʒ eq̃litas:sicut ipsa actio ꝑus cõsequit̃ fundamẽ
tũ,rõne cuius est suppositoꝝ q̃ʒ eq̃litas cõsequat̃. ❡ Cõ
tra.hec r̃nsio vĩ supponere essentiã mere vt est qd,cẽ rõ/
nẽ cõicandi in diuinis:cuius oppᵐ determinatũ est dis.13.
❡ R̃ndeo:eẽntia,vt qd,est rõ cõicandi essentia:nec solũ
hoc:sʒ cũ hoc essentia vt est intellc:ꝛ vt est volũtas est p̃n
cipiũ ꝓductiuũ ꝑsone:ꝛ cõicatiuũ essentie:sicut dictũ est
ibi.ꝛ di.2.huius p̃mi. Nunc aũt sicut eẽntia intelligit̃ ꝑus
rõ cõicandi se,q̃ʒ intelligit̃ esse quãta vel q̃lis:ita ẽt intel/
ligit̃ rõ operãdi ꝑus,q̃ʒ q̃ta vel q̃lis:nõ eniʒ posteri⁹ cõ/
uenit essentie esse p̃nᵐ opatiuũ respectu opõnũ ꝓpriarũ
tali nãe q̃ʒ sibi cõueniat esse p̃nᵐ actiuũ.ꝛ hoc siue ꝓdu/
ctiuũ respectu ꝓducibiliũ in illa nã,siue cõicatiuũ ipsius
nãe.essentia aũt diuina est p̃nᵐ opõnuʒ ꝓpriaꝝ tali nãe/
inq̃tũ nã est intells ꝛ volũtas:q2 intelligere ꝛ velle sunt
ꝓprie opõnes illius nãe:ideo ꝑus est essentia nõ tñ eẽn/
tia:sed ẽt intells ꝛ volũtas q̃ʒ sit quãta vel q̃lis.q̃uis igr̃
ꝓductio nõ cõueniat soli essentie,vt essentia est tanq̃ʒ p̃n
cipio ꝓductiuo:sʒ ẽt intellectui ꝛ volũtati tanq̃ʒ p̃n° ꝓdu
ctiuo cũ essentia,inq̃tũ essentia:adhuc stat ꝙ relõ ꝓducẽ
tis ꝛ ꝓducti ꝑus pullulat in essentia,q̃ʒ relõ eq̃litatis vel
silitudinis. ❡ Cõtra.ex ista r̃nsione vĩ sequi ꝙ intellect⁹
ꝛ voluntas nõ sunt attributa:q2 attributuʒ quasi perficit
in esse scdo aliqd q̃si presuppositũ in esse p̃mo.ergo nihil
qõ ptinet ad essentiã ꝑus q̃ʒ intelligat̃ q̃ta vel qualis est
attributũ. ❡ Silr ex hoc vĩ ꝙ intells ꝛ volũtas nõ distin
guant̃ ibi ex nã rei.ꝯñria est ꝯtra dicta di.13.ꝯñria ꝓbat̃:
q2 illud qõ in deo p̃cedit rõnez q̃titatis ꝛ q̃litatis,est tñ
qd:qd aũt vt qd,nõ distinguit̃ in deo ex nã rei:q2 tũc nõ
esset qd eius simplex. ❡ Ad ista.ad p̃ᵐ dico ꝙ si in suba
creata potentia,siue illud qõ est p̃nᵐ ꝓprie opõnis cõue
nientis tali nãe nõ est aliqd ptinens ad genus q̃litatis:sʒ
vel est mere ipsa suba,cui cõpetit opõ:vl est aliq̃ ꝑfectio
De his vide in.2.dis.16. idẽtice ꝯtenta in suba:ꝛ ħ ptinẽs ad ipsaʒ subam vt suba
est:nõ aũt q̃si q̃dã q̃litas circũstãs ipsaʒ subam:q̃ũo esset
ponẽdũ de potẽtys aie,ponẽdo aliquã distinctionẽ realẽ
inter ipsas:ꝛ tñ ipsas nõ esse accidẽtia:multo magis eẽn/
tia diuina circũscripto oi eo,qõ est quasi qualitas:habet
in se,vt essentia est,illa que sunt p̃ncipia ꝓprie operatio/
nis cõuenientis deo.hui⁹ sint intelligere ꝛ velle.concedo
igit̃ ꝙ ꝓprie vocando attributa illa sola,que quasi qua/
litates perficiunt in esse scdo rẽ presuppositã in perfecto
esse p̃mo.i.quãtũ ad oẽm perfectionẽ,que cõuenit rei,vt
Dd est substãtia.hoc mõ intellectus ꝛ volũtas nõ sũt attribu
ta:imo sunt q̃dã perfectiones itrinsece in essentia.vt pre/
intelligitur omni quãtitati ꝛ quasi qualitati. Istud decla/
rat̃:q2 sicut ab aliquibus cõcedit̃ ꝙ vita vel viuere non
sit attributũ:q2 dicit tale esse nõ talitate quasi accidẽtali:
sed quasi per se ꝯtrahente reʒ:sicut homo est aĩal tale:q2
est rõnale.eodẽ mõ cũ intellectus sit quedã vita ꝛ volun
tas quedã vita,non erunt ꝓprie attributa. Uel aliter de/
claraẽ ꝛ melius:q2 hec essentia,vt hec essentia precedens
oẽm quasi qualitatẽ,est intellectualis ꝛ volitiua essentia:
ita ꝙ sicut rõnalitas nõ est attributum hoĩs:sic nec intelle
ctualitas huic essentie. ❡ Istud pʒ per simile de infinito Dis.8.hui⁹ ꝛ 5.q.quolibet
qõ aliq negant esse ꝓpriũ attributũ:q2 dicit modũ intrin/
secũ cuiuslibet in deo tam substãtie q̃ʒ cuiuslibet attribu
ti:ita intellectualitas dicit modũ intrinsecũ huius eẽntie:
ꝓprie autẽ attributa sunt sapientia ꝛ charitas:ꝛ alio mõ
transcendentia:puta veritas ꝛ bonitas. ❡ Ad 2ᵐ dico ꝙ
qd simplex nõ est punctualiter simplex:quasi vnicã solã
ꝑfectionẽ in se cõtinẽs sed hec eẽntia est simplex:ꝛ illimi A.i.idest.
tata:q2 illimitata nõ tñ intensiue in vna rõne sed in oib⁹
que sunt p̃ncipia ꝓpriaꝝ opationũ dei:sicut natura crea/
ta est quodãmõ illimitata:q2 identice est qõlibet p̃nᵐ ta/
le operandi:cũ hac tñ illimitatione essentie diuine q̃si ex/
tensiua,stat simplicitas:imo ex infinitate sequit̃ simplici/
tas:q2 infinituʒ nulli est cõponibile:vt pars parti:sed tñ
põt esse realiter idem,lʒ nõ formalr cuilʒ infinito. ❡ Ad
3ᵐ r̃nsum est di.3.ꝙ quedã sunt relationes scdi modi in/ q.2.vel.9.
cõpossibiles in eodẽ supposito:que.s.dicunt ordinẽ essen
tialez vel ordinẽ originis:quedã aũt eiusdẽ modi nõ sunt
incõpossibiles:que.s.dicũt accidentalẽ ordinẽ:vt mouẽs
ꝛ motũ.nõ enim dependet motũ a mouente,nisi per acci
dens:quo.s.ad illum actuʒ quẽ recipit ab eo.s.mouere:ꝛ
ideo lʒ voluntas possit mouere se:nullũ tamen idẽ suppo
situm põt ꝓducere se:ꝛ ideo relationes ꝓducentis ꝛ pro/
ducti sufficienter distinguunt realiter supposita. ❡ Ad
Boetium r̃ndeo.ꝙ intelligit de relatione identitatis ẜm
nãm nõ formaliter:quasi diceret.ꝙ quedam relationes
necessario exigũt diuersitatẽ nãe in extremis.ista autem
relatio:que est relatio originis nõ ita exigit:sed cõpatitur
secum identitatẽ nãe:ꝛ ideo est quasi eiusdem ad se pro/
pter identitatẽ relatoꝝ in natura:lʒ sit distincti ad distin/
ctum,loquendo de distinctione suppositorum.

Ad argumẽta ꝑ opione Precepositini.dico ad
p̃mũ ꝙ veruʒ est ꝙ persona est
simplex sicut essentia:persona tñ includit aliqua,quoꝝ
vnum nõ est formalr alterũ:nõ ita includit essentia:ꝛ iõ
se tota distinguit̃:lʒ persona nõ se tota distinguat̃ ꝓpter
essentiã,que cõis est:sufficit eniʒ talis idẽtitas nõ forma/
lis in aliquo ad hoc vt vno distinguat̃ filius:ꝛ nõ altero.
❡ Ad 2ᵐ dico ꝙ cõcretũ siue significet siue cõnotet sal/
tẽ dat intelligere subsistens in forma vel nã:abstractum
aũt precise dat intelligere formã:ꝛ si hoc sit alicui dubiuʒ
de cõcreto adiectiuo,saltẽ hoc vĩ certum de substantiuo
ꝯcreto:qõ vel signat vel necessario cõnotat subsistens in
nã que importat̃ per abstractũ eius.abstractũ aũt p̃cise
dat intelligere formã.in ꝓposito aũt subsistẽs hñs p̃ni/
tatẽ:cũ hoc ẽt hʒ essentiã diuinã que nõ est formalr p̃ni/
tas:nec econuerso:vt dicit̃.7.de trini.c.1.ꝛ.c.4. Et ideo
p̃rez distingui paternitate,accipiendo patrẽ non adiecti/
ue:sed substantiue pro hypostasi sicut accipit magister:
non est dicere patrem se toto distingui primo:sed aliquo

qđ est in eo dans tñ itelligere totū.nõ aũt oĩ eodē mõ per se icludit pẽ/vt substãtiue accipit̃:ꝛ pĩnitas deitatem.

¶ Hic queri potest ꝛc. Distin.XXVII.

A.I.Querit Circa istam distinctionē.27. Quero tria de vbo.Et pmo de verbo intellectus creati. Utrũ vbũ creatũ sit intellectio actualis: Qr nõ.Aug.8.ď tri.c.6. Phantasia carthaginis in memoria mea est verbũ eius.phantasia illa,ibi sumitur ꝓprie ꝓ specie nõ pro actuali imagiatione.ergo eodē mõ vbũ intellectuale est spẽs itelligibilis ꝛ nõ intellectio actualis. ¶ Itē Aug.15.de trini.c.11.ꝛ.25. Proinde vbuꝫ,qđ foris sonat,signũ est eius verbi,qđ intus latet:vbũ aũt exterius est signũ rei ꝛ nõ intellectiõis: aliogn quelibꝫ affirmatiua esset falsa:in qua nõ p̃dicatur idē de se:qꝛ intellectio subiecti nõ est itellectio p̃dicati:lꝫ res sit res.ergo vbũ est obiectũ,ꝛ nõ actualis intellectio. ¶ P̃.Aug.9.de tri.c.vlti. Uerbũ est ples,ꝛ genitũ a memoria.actio aũt nõ gignit̃:sed est quo aliud gignit̃.ergo

A.I.p. vbũ est aliqđ formatũ ꝓpter actũ intelligēdi ꝛ non ipse actus. ¶ Cõtra ibidē vocat Aug.vbũ notitiã.ꝛ.15.de tri. c.15.ꝛ.27.est visio de visiõe ꝛ scia de scia. Questio.II.

Secundo quero de verbo diuino, An verbũ in diuinis dicat ꝓpriũ ꝑsone genite: Qr nõ.Aug.9.ď tri.c.10.Uerbũ est cũ amore notitia.hic aũt oĩa posita in diffinitione verbi sunt essentialia.ergo verbum nõ dicit ꝓpriũ ꝑsone genite sed essentiale. ¶ P̃.15.de tri. c.7.de magnis.vel.15.de paruis:sicut pater itelligit sibi: ꝛ vult sibi:ꝛ meminit sibi:ita filius ꝛ spũsſcũs.actus autē ꝓprius intelligētie:vt intelligētia est,ponit̃ esse verbũ.g̃ sicut in pẽe est formalr̃ intelligētia,vt itelligētia:ita in eo est vbũ,vt vbũ.Assumptũ ꝓbat̃ ꝑ ħ q̃ illa trinitas,quã assignat Aug.9.de trini.c.vlt. Mens,notitia,ꝛ amor:que notitia est verbũ ſm eũ ibidē:ꝛ illa assignata ſm euꝫ.10. de tri.memoria:intelligētia:ꝛ volũtas correspondent sibi

Ca.10.ꝛ inde inuicē.Prĩa pars pmc pte.ꝛ 2^a 2^e.ꝛ 3^a 3^e.ergo sicut nõ est ꝑfecta volũtas sine amore formalr̃:nec mens ꝑfecta sine memoria formalr̃:ita nõ est ꝑfecta itelligētia sine verbo formalr̃. ¶ Itē nõ sunt duo ꝓpria vnius ꝑsone:qꝛ vnius ꝯstitutiuũ in esse,est vnũ formale ꝯstitutiuũ.filiatio est proprietas ꝯstitutiua ꝑsone genite.ſꝫ Aug.de fide ad Petrũ c.2. Nõ ergo vbũ:nõ eniꝫ vĩr ista dicere ꝓprietatē candē:qꝛ nõ oĩs filius est verbũ:nec omne verbuꝫ est filius. ¶ Oppositũ Aug.7.de trini.c.4.eo verbum quo filius: ꝛ vtrũqꝫ relatiue dicitur. Questio. III.

Tertio querit̃, Utrũ verbũ diuinũ dicat respectũ ad creaturã: Qr sic.Aug. 6.de tri.c.vlti.Uerbuꝫ est ars oĩpotentis dei plena oĩum rõnũ viuentiũ.ars dicit respectũ ad artificiatuꝫ.ergo ꝛ verbum ad creaturas. ¶ Oppositũ Aug.7.de trini.c.4.per ideꝫ q̃ prius filius nõ dic̃ respectũ ad creaturas.g̃ nec vbũ:qꝛ eo vbũ:q̃ filius.

Hen.quo.6. q.1.ꝛ ſũ.ar. 54.q.10.ꝛ q̃ libeto.2.q.6. Ad primam qõnē dicit̃ q̃ verbũ est intellectio actualis,ꝛ nõ quecũqꝫ sed declaratiua. ¶ Ad qđ intelligēdũ ponit̃ sic. Intellectus pmo recipit itellectionē simplicē ab obiecto,qua ipressione recepta itellẽs,vt actiuus est,cõuertit se supra se:ꝛ sup actum suũ,ꝛ obm itelligēdo se itelligere.scđo seq̃t ipressio notitie declaratiue in itellectũ nuduꝫ ꝯuersuꝫ.ꝛ hoc ab itellectu iformato notitia simplici:ita q̃ intellẽs iformatus tali notitia est rõ ipmimendi notitiã declaratiuã,ꝛ intellẽs nudus cõuersus est ꝓpriũ receptiuũ:ꝛ inter has duas itellectiones pmã.s.q̃ est rõ ipmimendi.ꝛ scđaꝫ que est ipressa, est habitudo media,que est actio de gñe actionis:que notatur ꝑ hoc qđ est dicere.est eniꝫ dicere illud,exprimere vel ipmimere notitiã declaratiuaꝫ notitie simplicis.ꝛ ista notitia declaratiua ipressa in itellectũ nudũ ꝯuersuꝫ,ꝛ terminans illũ actũ dicēdi est verbũ.nõ igit̃ quecũqꝫ itellectioni actualis est vbũ.ſꝫ illa q̃ est declaratiua:q̃ p̃supponit itellectionē actualē simplicē,ꝛ ꝯuersionē actualē sup illã, ꝛ gignit̃ actu dicēdi.cuius pn^m actiuũ est notitia simplex, ꝛ receptiuũ est itellẽs nudus ꝯuersus. ¶ Hinc ꝯformiter

Hen.vbi.s. Quere Jo. pecham. vidan̄t ad scđam qõnē,q̃ itellẽs pris p iformat̃ q̃si notitia simplici essentie,ad quã fuit q̃si mere in po^a passiua.ꝛ factus in actu isto notitie simplicis:vt nudus ꝯuertit̃ supra seipsuꝫ sic informatũ,ꝛ in ipsuꝫ ꝯuersuꝫ,q̃si in passiuum dispositũ sic ipmimit̃ notitia declatiua ṽtute notitie actualis simplicis:que notitia declaratiua est termin^9 act^9 dõi ꝛ vbũ.ꝛ ſm hoc pꝫ q̃ vbũ est terminus gñãtionis sicut ꝛ filius:ꝛ ita erit ꝓpriũ scđe persone.ista opi.recitata est supra dis.2.q.de duabus productionibus. q.4.2.dis.

Contra istã opionē.q̃tũ ad pmã.q arg.p:qꝛ irrõnabile vĩ ponere eãdē potētiã esse actiuã re^u vni^9 actus sui:ꝛ passiuã re^u act^9 alteri^9:qꝛ ex ħ vĩ q̃ non est po^a eiusdē rõnis.q̃cũqꝫ.n.po^a vni^9 rõnis iportat siliꝫ hñtudinē potētie ad obm.visus eñi nõ est actiuus respcũ vni^9 actus vidēdi:ꝛ passiuus re^u alteri^9.vñ q̃cũqꝫ actus vni^9 potētie hꝫ siliꝫ hñtudinē po^e ad obm.igit̃ si itellẽs est tñ passiuus re^u notitie simplicis lapidis ꝛ ꝑfecte actiuus re^u ꝯuersionis,q̃ est act^9 scđs,quo itelligit se itelligere lapidē:nõ erit,vt vĩ,vna po^a. ¶ Uidet̃ ēt icõueniēs q̃ nõ possit hñe aliquã actiuitatē re^u act^9 iperfectioris:ꝛ tñ possit eē totale actiuũ re^u actus ꝑfectioris.ponit̃ aũt a q̃busdã q̃ ꝯuersio illa est actus ꝑfectior itellectione simplici. ¶ Qđ postea addit̃ q̃ itellectio actualis est rõ gignendi notitiã declaratiuã:ħ vĩ eē icõueniēs in nobis:qꝛ forma iperfectior nõ põt esse rõ ꝑfecta gignēdi ꝑfectã:illa autē p^a notitia in nobis ꝯfusa est:ꝛ iperfectior notitia distincta. g̃ ꝛc. ¶ P̃.Si notitia p^a est rõ gignēdi scđaꝫ:aut ħ est q̃a p^a nõ est:ꝛ tũc nõ ens erit rõ agēdi:aut q̃a est:ꝛ tunc aut sunt eiusdē rõnis,aut alteri^9.si scđo mõ:ꝛ p^a est iꝑfectior scđa.nõ igit̃ est pn^m gignēdi scđaꝫ:qꝛ iꝑfect^9 nõ est pn^m ꝓducēdi ꝑfectũ.vñ in ꝓductiõe equoca semp cã est ꝑfectior effectu.si p mõ:tũc duo act^9 itelligēdi eiusdē spẽi sũt sil̃ in eodē sive in eadē po^a:qꝛ memoria ꝛ itelligētia sunt vna po^a,ꝛ respectu eiusdē obiecti ꝛ in eodē istãti. ¶ Itē tunc nõ poneret̃ trinitas in mēte ſꝫ q̃ mens est:qꝛ mens nõ hꝫ aliquã actiuitatē ꝓpriã ſm q̃ mens est:sed precise ꝑ accñs ei^9.ꝑ accñs qđ est notitia simplex:sicut nec lignũ hꝫ aliquã actiuitatē re^u calefactionis,que attribuit̃ sibi ꝑ calorē,q est accñs eius ꝑ accñs:ꝛ ita vĩ Aug.frustra quesiuisse in mente ſm q̃ mens est parentē ꝛ ꝓlē:qꝛ rõ parentis non videbit̃ cõpetere aĩe ſm aliqđ sibi essentiale:sed ſm aliqđ accidēs p̃cise per accñs qđ imprimit̃ ei ab obo. ¶ P̃.Gignere verbũ nõ est actus itelligētie sed memorie ſm Aug.Oĩs aũt intellectio actualis est itelligētie:nõ 15.tri.c.8. memorie:ſm eũ.14.de trini.c.17.ergo nulla actualis intellectio est rõ gignendi verbũ. ¶ Itē sicut itellectio cõfusa ad obm ꝯfuse p̃sentatũ:sic distincta ad distinctũ:q̃re nec erit vbũ obiecti,ſꝫ act^9. ¶ P̃.Qđ dicit de ꝯuersione: q̃ illa sit nc̃cio p̃uia gignitioni vbi:vĩ eē ꝯ Aug.15.de tri. c.16.vbi vĩ dicere q̃ vbũ ꝑfectissimũ nr̃ꝫ erit in pãia re^u obiecti btifici:ꝛ tñ ibi ille act^9 nõ erit ꝯuersiuus:qꝛ visio btifica nõ hꝫ aliqđ creatũ ꝓ obto imediato.oĩs aũt actus cõuersiuus in nobis hꝫ aliqđ creatũ ꝓ obiecto imediato: nec illa visio p̃supponit cõuersionē:qꝛ si illa visio est effectus soli^9 eẽntie diuine:aut itellẽs coopãntis diuine essentie,precedit nãlr ꝯuersionē intellect^9 sup suũ intelligere.

A

¶ Qd etiam dicit q vt conuertitur est mere actiuus: et
tñ vt conuersus est mere passiuus respectu notitie geni-
te que est vbũ: videt valde irrõnale q idẽ sub rõne, qua
est actiuũ, sit tñ passiuũ respectu act9 eiusdẽ rõnis: et in-
quãtũ est mere passiuũ sit actiuũ respectu act9 eiusdẽ rõ-
nis: intellect9 aũt inquãtũ recipiẽs notitiã simplicẽ est tñ
passiuus: et inquãtũ est se cõuertẽs est tñ actiuus. igit vĩ
q incõueniẽs sit q iquãtũ cõuersus sit passiuus rc9 gnõ-
nis vbi: et inquãtũ hñs notitiã simplicẽ sit actiuus respcũ
M.l. Item oi actu rč. eiusdẽ gnõnis. ¶ P̃. In oi actu reflexiuo põt hñi aliqs
actus rect9 pfectior: qz actus rectus intells quo intelligit
M.l. summ. qddicatẽ, est pfectior eo actu, quo intelligit intellectũ in-
telligere: qz hz obiectũ nobilius. ergo cũ verbũ sit notitia
perfecta rei, nõ includit actũ, quo sciat se scire.

Contra etiam illud qd dicit ad scdaz. q. videt posse obyci p idẽ: qz intells pa-
tris, vt cõuertit est mere actiuus: et vt hñs notitiã simpli
cez est mere passiuus sm eũ, igit vĩ incõueniẽs q vt cõ-
uersus sit illud, de quo gignit verbũ: et vt noscens notitia
simplici sit rõ gignẽdi vbũ qsi actiue. ¶ P̃. Aliqui dicũt
cõuersionẽ istã intellect9 paterni esse qsi, dispõnẽ mãe: qd
vĩ incõueniẽs: qz mãe dispositio non est perfectior, neqz
eque pfecta cũ foĩa actiua agẽtis. hec aũt 9uersio est act9
B eque pfect9 cũ notitia simplici vel pfectior. g. ¶ P̃. Ista
cõuersio est respectu pmi actus: vt obiecti. igit est notitia
declaratiua illius actus: sicut ois notitia declarat obiectũ
cuius est. igit añ gignitionẽ vbi, que seqt istã cõuersionẽ
sm eũ habet notitia declaratiua pmi act9: et ita vbũ ante
vbũ. ¶ Itẽ ista opi. quãtũ ad hoc q ponit intellectionez
pris esse rõnẽ gignẽdi vbũ ĩprobata est supra distinctio
2. q. de pductionib9. Et quãtũ ad hoc q ponit intellectũ
pris esse illud de quo gignit vbũ, ĩprobata est ibidẽ. et ẽt
distin. 5. Et repeto vnũ arg9 ibi tactũ: qz itellectus, vt cõ-
uersus est alicuius suppositi. cõuersio eniz ista sm eũ est
qdã actio intelligẽdi: actus aũt sunt suppositoz. g cõuer-
P9 metaphy. in pĥemio. sio ista est alicuius suppositi. Quero cuius suppositi est
vt 9uertit: si vbi. et vt cõuertit pcedit gignitionẽ vbi sm
eũ. igit pcedit vbũ: et ita vbũ est ante vbuz. si pris est ista
cõuersio: et cuius est, vt cõuertit, eius est, vt de quo gñat
filius per ipressionẽ: et cuius est: vt de quo gñat aliqd per
ipressionez eius est vt illud ipressum sit in illo: et per 9ns
eius est, vt hz illud ipressũz. g a pmo ad vltimũ sequit q
intells pris (vt patris) hz formalr notitiã genitã ipressaz
sibi: et ita pater formalr intelliget notitia genita: qd est cõ
tra Aug. 7. de tri. c. 3. ¶ Rñdet q sicut in gnõne in crea-
turis est distinguere tria signa nãe. p9m instans est in quo
mã est sub forma corrumpẽda. 2m instans est in quo est
mã sub nulla forma, sed qsi nuda et in pxima potẽtia ad
formã gnãndã. et tertiũ instans in quo est sub foĩa geniti.
Doctrina inf sophoaca. Ita corrñdenter põt dici in diuinis q intells in p signo:
vt est in pre, sic cõuertit super se: et ista cõuersio est quasi
digestio mãe ad gnãtionẽ. et in 2° signo in quo est qsi nul
lius psone: tũc est in potẽtia pxima ad terminũ gnõnis. et
in 3° signo in quo est sub ppzietate psone genite est tunc
illius psone. Exẽplũ ponit: si vinum sit in pxima po9 ad
acetũ: ita q forma vini pexigit ordine nãli in mã ad hoc
q sit in po9 pxima respectu aceti: et cũ hoc mã vini esset
illimitata ad istas duas formas: et per 9ns neutra iducta
expelleret aliã. et si cũ hoc vtraqz esset hypostatica dans
esse psonale: tũc acetũ gñaret de mã vt fuit vini, quasi de
mã disposita dispõne preuia nectio pcedẽte formã istaz.
¶ Sed si quereret: cuius est illa mã vt imediate acetuz
gñat de ea: ¶ Rñdeo nulli9: sz gñat de ea imediate: vt
mã est sub neutra forma hypostatica. ¶ Per hoc ad for
maz argumẽti: hic in pposito 9cedit q est pris sicut mã
est vini, vt est disposita ad formã aceti: et cũ arguitur: vt
igit est pris recipit notitiã genitã: negat 9ntia: Imo p hoc
q recipit notitiã genitã, est alterius subsistẽtie. et est de q
imediate gnãtur verbũ, nõ vt pris sed vt conuersus est.
¶ Et si cõtra hoc obycit q nõ magis generat de intelle
ctu vt est pris: qz de intellectu, vt est filij vel. s. s. negatur
9ntia: qz est ibi duplex, vt, vnũ qd notat rõnem imediati
pncipij de quo: et sic generat de eo vbũ, vt nullius, qsi de
imediato pn9 susceptiuo. aliud, vt, est qd notat rõnẽ ime-
diati pncipij dispositi ad formã illaz que est terminus: lz
nõ sit rõ imediati receptiui: absolute igit verbũ gñat de
intellectu: vt nullius, vt tñ prefuit pris, et pus existens in
patre: ita q neutra reduplicatio est precise sine alteraz
tñ per hoc q verbũ gñat de eo, nõ est in subsistẽtia vbi
neqz pris neqz vllius. ¶ Addit aũt q decipiunt aliq ar
gnẽtes cõtra istã opi. de quo quasi de mã, vel quasi mã,
quasi imaginãtes ibi esse distinctionẽ qsi potẽtie passiue
ab actiua: qd nõ est vez: sicut tenet gnãliter a qbusdaz de Tho. Egidi9 Henr. rč.
attributis: sed tñ sicut est ibi sapiẽtia formalr: et bonitas
formalr sine distinctiõe: ita ponit ibi q est vere ipressio:
et vere ipmẽs: et oia que dicunt ibi esse sine distinctiõe:
distinctio aũt istoz non est nisi per actum intellectus ne-
gociantis circa idem vnũ: qd est in re.

Contra ista generatio in creaturis vĩ esse formalr mutatio, p eo q mã vt nulli9 prius postea
intelligit sub forma geniti: per hoc eñi itelligit trãsmuta-
ri a puatiõe ad formã: qñ trãsmutatio est formalr gnõ: igit
si sub hac rõne ponat po9 passiua in diuinis: erit tũc in di
uinis vera mutatio saltẽ in intellectu negociante: et ita ne
cessario iperfectio: vel si tñ per actũ intellect9 negocian-
tis fiat ista 9uersio: et gignitio verbi: verbũ nõ erit psona
realis: sed tñ rõnis et intẽtionalis. ¶ Cõfirmat rõ in eo-
rũ exemplo: qz si vinũ nõ corrũperet in gnõne aceti: vere
tñ illa gnõ erit mutatio a puatione ad formã: lz nõ cõcur-
rat ibi alia mutatio a foĩa ad puationez: sicut accidit mõ para h9 r. 5. phy. vbias.
cõiter: qñ vnũ generat et aliud corrũpit: tũc eniz 9currũt C
ibi cõiter due mutationes: et quatuor termini: due forme
et due puationes: sed circũscripta altera mutatione et ter-
minis eius, nihil minus esset reliqua mutatio. g ita erit in
pposito q illud iquãtũ est pus nullius, et ita sub puatio-
ne termini ad quez: et post sub illo termino mutat. ¶ P̃.
Si pmo est pris. 2° nullius. 3° est filij per hoc q recipit
notitiã illã ipressaz. g per hoc q est filij, est qsi potẽtiale
recipiẽs formale filij: et est filij: vt est terminus formalis
cõicatus filio p gnõnẽ, sicut ostensuz est dis. 5. ergo filius
qsi duplici mõ hñdi hẽbit itellectũ: ita q vtrolibet istoz
duoz modoz circũscripto nihil min9 hñet alio mõ habẽ
di: sic mõ in creaturis cõpositũ hz mãm aliqd sui: et vere
hz: lz nõ sit terminus foĩalis gnãtionis: idẽ ẽt cõpositum
hz formã, vt aliqd sui: et vere hz, lz nõ sit subiectũ gnõnis:
9ns aũt illatũ. s. q filius duplici mõ habẽdi habeat essen
tiã siue intellectũ, vĩ ipossĩe tã in re qz in 9sideratione itel-
lectus negociãtis. pbat ẽt p hoc: qz qd est mãle gnõnis:
est in po9 ad formalẽ terminũ ei9. idẽ eniz sub eadẽ rõne
nec in re nec in mente est in po9 ad se. g nec itells erit sic
simul po9 receptiua: et terminus formalis eiusdẽ gnõnis.
¶ Et qd addit de duplici, vt, ex pte mãe q ad illud, vt,
qd est rõ pximi susceptiui nectio pexigit illud vt, qd est
eiusdẽ vt, sub foĩa ordiata ad formã gnãndã vĩ nõ esse p
se reqsitũ in creaturis: qz si poneret mã illa, q est sub for-
ma vini, absqz oi foĩa, et agẽs creatũ posset agere in illud
sic a forma denudatũ: ipm esset pximũ susceptiuũ cuius-
cũqz foĩe nate ipzimi in mãm purã: et ab agẽte sufficiẽte
qcũqz a quo posset talis forma iduci. igit 2m vt, sufficit
precise in creaturis ad potẽtiã pximã: lz frequenter mõ

p^o phy.te.cō. 43. ⁊ inde nō q̄lis fit ex q̄lis

cōcomitet̃ ille ordo illud vt: q: nūq̄ mā est sine forma: ⁊ vt est sub forma nō trāsmutat̃ indifferētes a quacunq; ad quācūq; p agens creatū: sed a determiata in determinatā. Illud pbat̃: q: qñ intelligit̃ vt nullius, tunc non est sub forma pori, que ponit̃ q̄si dispositio ad formā generādā: tunc igit̃ ordo eius ad formā illā porez nō est nisi relatio posterioris ad pus, que forte nō est relatio positiua: q: terminus ad quē tūc nō est ex nã rei: aut si est relatio realis, nō vr̃ esse rō ppria in mã recipiēdi formā inducēdā. Ex his ad ppositū vr̃: ꝙ lz oporteat itellectū esse pus origine in pr̃e q̄ in filio, tñ si ponat̃ receptiuus notitie genite, poneret̃ talis nō essentialr̃ pp aliquē talem ordinē ad essentiā in pr̃e: sed ſm ꝙ nullus est pcise: ⁊ ſm ꝙ ipsi dicunt q̄si nullius. ¶ Qd̄ aūt addit̃ ad excludendū deceptionē, videt̃ esse dictū deceptī: q: illud dictū vr̃ in se absurdū: ⁊ seipsū interimere. p^m pbat̃ p hoc: q: tūc ita vere ex nã rei itell's est potētia passiua: ⁊ ita vere recipit, sicut deus ex nã rei vere est actus purus: ⁊ sapiēs: ⁊ bonus: qd̄ vr̃ absurdū: ꝙ illud qd̄ in creaturis necīo hz iperfectionē ānexā: vel est iperfectio sicut rō potētie passiue: q: semp dicit iperfectionē pur diuidit ens ɔtra potētiā actiuā ꝙ ponat̃ ita veraciter in deo, sicut illd̄ qd̄ est pfectū simpliciter. ¶ Et si dicas, imo potētia passiua dicit pfectionē lz

D

nō distinctā ab actu: ēt h̄ vr̃ esse fictio: q: nihil pfectionis est in creaturis iferi^o rōne potētie passiue, inq̄tū passiua est. hec eniz rō vere cōpetit mãe pme, que ponit̃ infimuz entiū. g̃ veri^o pōt dici ꝙ sit formalr̃ lapis q̄ potētia passiua, si pp pfectionē aliquam in rōne potētie passiue dz ibi poni formalr̃ potētia passiua. ¶ Scd̄m scilz ꝙ hoc dcm̄ interimat seipz, pbo: q: nō vr̃ intelligibile ꝙ ibi sint relationes opposite, qn sicut sunt relōnes opposite, ita sint relatiōes distincte: si reales, realiter: si rōnis, rōne distīguūt̃. g̃ si ibi est ex nã rei ipmens: ⁊ qd̄ ipmit̃: ⁊ illud cui imprimit̃ que nō pñt intelligi sine relōne: erit ibi distinctio ex nã rei: q: ponere ibi ista ex nã rei sine oi distīone est cōtradictio, si sunt ex nã rei. si nō ex nã rei q̄lr̃ debēt poni: istas igit̃ aliter video.

Ad qōnes

Ad pmaz. q: rō vbi pcipue accipit̃ ab Aug. li. de tri. supponēda sunt q̄dā certa que ſz ipsuz cōueniūt vbo. ¶ Et scd̄o p diuisionē sūt illa remouēda ab oi eo qd̄ nō est verbū sicut facit phs. z. ethi^r ad ingrendū genus ṽtutis, vbi

Ca.5.

diuidit illa q̄ sunt in aĩa: vt potētias: ⁊ passiōes: ⁊ habitū. 3° illis remotis q̄ nō ɔueniūt illi, de q̄ q̄rit̃. ¶ Et ex illis inuestigādū est qd̄ est in intellectu cui potissime ɔueniāt illa: ⁊ illud ponēdū est vbū. Verbū igit̃ ſm ipsuz est act^o intelligētie: vt pz, cōparādo trinitatē, quā ponit. 9. de tri. c. vlti. trinitati quā ponit. c. 11. lib. 10. notitia eniz corrñdet itelligētie. vbū ēt nō est sine actuali cogitatione: sic pz. 15. de trinita. c. 15. vbū ēt genitū est de memoria vel de scientia in memoria: vel de obiecto relucente in memoria siue in scia: sicut pz p ipz. 15. de trini. c. 10. ⁊. z4. formata quippe cogitatio ab ea re, quā scimus, verbū est. ⁊. c. 14. verbuz nostrū de nr̃a scia nascit̃. ⁊ vbū dei de pr̃is scia natū est. ⁊ ista oia sunt eadē: q: ſm ipm. 9. de tri. c. vltio. a cognoscēte ⁊ cognito parit̃ notitia: que duo sunt vna cā integralis respectu notitie genite: sicut dictū est di. 3. q. 7. verbū etiā ab eo inquirit̃ pp imaginē in mēte: ⁊ ponit̃ scd̄a ps imaginis. s. ples: sicut pz p ipsuz. 9. de tri. c. vltio. est igit̃ q̄dam imago trinitatis ipsa mens ⁊ notitia eius: que est proles

E

eius ac de seipsa vbuz eius: ⁊ amor tertius. Posset igitur describi vbū ꝙ verbū est actus itelligētie pductus a memoria pfecta nō h̃ns esse sine actuali itellectione representans vbū diuinū. ppter illud enim Aug. inquisiuit de vbo nostro. ¶ Ex his apparet ꝙ vbū nihil est pertinens ad volūtatē, neq; ad memoriā: q: est scd̄a pars imaginis, nec pma, nec tertia: ⁊ per ɔñs nō est spēs itelligibilis: nec habitus: nec aliqd ptinēs ad memoriā. est igit̃ aliqd pertinens ad intelligētiā. in intelligētia aūt nō vr̃ esse nisi vel actualis itellectio, vel obiectū terminās illā itellectionez. vel ſm alios spēs genita in itelligētia de specie in memoria: que spēs in intelligētia pcedit actū itelligēdi. vel ſm aliquos est aliqd per actū intelligēdi formatum. vel ſm alios ipsamet intellectio, vt passio quasi causata a se, vt actio. ⁊ ſz hec qnq; pñt eē qnq; opiones de vbo. ¶ Nō

Egidius q̄li. 3. q. 12. 13. 14.

Egius q̄li. 5. q. 6. q̄re vvi. ⁊ alios auct. quos.

est aūt verbū spēs in intelligētia pōr actū intelligēdi: q: talē spēm supfluū est ponere: ipsa eniz nō repñtat pfectius obm̄ q̄ spēs in memoria. ⁊ sufficit hīc vnuz pfecte representans obm̄ ante actū intelligēdi. Qr aūt nō perfectius pbat̃ per Aug. 15. de tri. c. 13. Nihil plus in prole q̄ in parēte. tunc ēt due essent species eiusdē rōnis in eadē potētia: q: iste due spēs sunt eiusdē rōnis: ⁊ ipse itell's vt memoria: ⁊ vt itelligētia est vna potētia: q: idē est actus pmus ⁊ quo h̃ns opat̃, siue quo h̃ns actū p^m est in actu scdo: tunc ēt habitus nō esset imediatū pn^m actus: nec habens habitū eēt in po^a accidētali ad agēdū ſm illū hitū: q: regreret̃ forma prior ipsa opōne alia ab hitu. nec ista spēs intelligētia posset poni gigni nãlr̃: sī nūq̄ posset eē sine actuali intellectione: q: actualis itellectio subest iperio volūtatis: nec ēt posset dici gigni libere: vel ei^o gignitionez subesse iperio volūtatis: vt vr̃: sī ponat̃ forma por ipsa opōne: q: vr̃ ꝙ p^m pertinēs ad itellectū, qd̄ est in potestate nr̃a est actualis itellectio. ¶ Nec ipsum obm̄ pōt

Hāc opi. tenet Petrus aureoli p̄mi di. Hi. Bone n libro. 5. sue theo^e in p̄n^o sue metaphy.

poni vbū sicut dicit alia opio: q: obm̄ ſm se nō est aliqd pductū ṽtute memorie siue alicui^o in mēte q̄le est vbuz: nec ipz obz vt in memoria pducit̃ ṽtute memorie: vt pz. ipsuz aūt obm̄ vt in intelligētia nō gignit̃: nisi q: aliquid pus gignit̃ in quo obm̄ hz esse. q: sicut dictū est di. 3. iste actiones ⁊ passiones itētionales nō ɔueniūt obo: nisi per aliquā actionē vel passionē realē q̄ cōuenit ei, in quo obz hz esse intētionale. ¶ Nec ēt est termin^o aliqs pductus p itellectionē: q: intellectio nō est actio pductiua alicui^o

Tho. 1. parte

termini: tūc eniz incōpossibile eēt eā intelligere ⁊ nō esse termini, sicut incōpossibile est itelligere calefactionē eē: ⁊ nō esse calorē, ad quē fit calefactio: nō est aūt ipōle itelligere intellectionē in se, nō intelligēdo ꝙ sit alicui^o termini: vt pducti p ipsaz. ¶ Cōfirmat̃ etiā: q: opōnes tales dicunt̃ esse actus vltimi ex pmo ethi^r ⁊. 9. meta^ce. de hac

sū. q. 34. ar. 1.

F

c. 9.

mã dictū est supra di. 3. qualr̃ est q̄dā actio de gñe actionis: ⁊ alia que est q̄litas cuiusmodi est intellectio. ¶ Improbat̃ ēt hec via ⁊ sequēs de intellectione passione per idē mediū: q: tūc itelligētia gigneret verbū ⁊ nō memoria qd̄ est ɔtra Aug. intelligētia eniz pduceret illū terminū actionis intelligendi, si qs esset. ⁊ intelligētia pduceret intellectionē passionē, si qua esset. ¶ Ista ēt via de intellectione actione ⁊ passione nō vr̃ rōnabilis: q: intellectio est forma vna: que lz posset cōparari ad agēs a quo est: ⁊ ad subiectū in quo recipit̃: tñ ipsa ex hoc nō hz talē distinctionē, vt possit esse quasi cā sui vel esse terminus actionis ſm hoc: ⁊ nō ſm illd: q: si est termin^o actionis: hoc est ſm se: nec ſm istū respectū nec ſm illū: sed eā cōcomitātur isti respectus. ¶ Sequit̃ igit̃ p viā diuisionis ꝙ vbū est actualis intellectio. Et hoc ɔfirmat̃ p Aug. 15. de trini. c. 16. Cogitatio quippe nostra pueniēs ad illud qd̄ scimus: atq; inde formata verbū nostrū est. Idē etiā hr̃ ab eodē 15. de tri. c. 10. ⁊. 14. Formata quippe cogitatio ⁊c. verbum est sicut supra dictū est. Et confirmat̃ istud p sile de vbo vocali ⁊ imaginabili. format̃ eniz vbū vocale ad significandū ⁊ declarādū illud qd̄ intelligit̃. sz q^o vox nō statim format̃ ab intelligēte inquātū intelligēs. sz p aliquā potētiā mediā: puta motiuā: h̄ est impfectionis in intellectu. sī

Tex. cō. 16. q. vltima. ⁊ p̄cedentibus. Idē in quol. 13. ⁊. 9. mã.

igit̃ statim gignerẽt vel formarẽt vt expressiuũ illius qḋ latet in intellectu: ⁊ hoc vĩute itell's/intelligens nõ minus esset vbũ. obiecti aũt habitualr̃ cogniti latet in memoria. si igit̃ vĩute eius statim causarẽt aliq̃ itellectio actualis/que genita exprimat ⁊ declaret illḋ obm ibi latẽs: vere est ibi verbũ: q: expressiuũ latẽtis ⁊ genitũ vĩute eius ad exprimendũ ipsuz. ¶ Sed restat dubitatio vlterius

Durã. quol. 3. q. 6. vtrũ q̃libet itellectio actualis sit vbũ: Ad hoc dĩ q̄ non. sed opz addere q̃si diãz specificã. s. que est declaratiua. ¶ Cõtra hoc arguit̃: q: in p̃re est notitia declaratiua formalr̃. nã intellectio: que est p̃ris/inquãtũ est intelligentia est declaratiua patris inquãtũ est memoria ita perfecte: sicut actualis intellectio: vt in filio/declarat habitualem: vt in memoria filij: in patre tñ nõ est vbuz formalr̃: sicut dicet̃ in solõne q̃nis. ¶ Silr̃ vbũ declarat se ſm Aug. 7. de tri. c. 3. Si inqt hoc vbũ: qḋ nos pferimus tẽporale: ⁊ seipsuz ostẽdit: ⁊ ipsuz de quo loquimur: quanto magis vbũ dei/per qḋ facta sunt oĩa ⁊c. supple seipsuz ostendit: declarare igit̃ nõ dicit relõnẽ realẽ: nec p̃ ɔñs relõnẽ geniti. verbum autem non est nisi intellectio genita: aliogn posset poni in patre formaliter.

Henri. tho. ⁊ henri. ⁊ alios antiquos. **Aliter dicitur** quantũ ad istũ arm̃ q̄ verbũ est notitia actualis/que est termin⁹ inq̃sitionis: qḋ ostẽdit̃ per Augu. 9. de tri. c. vlti. vbi dĩ q̄ vbũ est partũ siue plẽs. est aũt partũ q: est repertũ: non est aũt repertũ nisi q: inq̃situ. vñ vult q̄ partũ istũ mentis p̃cedit appetit⁹ ĩpellens itellectũ ad ingrẽdũ. ¶ Idẽ vĩ velle. 15. de tri. c. 15. Tũc fit verũ vbũ: q̃n illud qḋ nos diximus volubili motiõe iactare ad illḋ qḋ scimus peruenit/atq3 inde formatur eius oĩmodã similitudinẽ capiens: vt q̃lis res queq3 scit̃/sic ẽt cogitet̃. ista aũt volubilis cogitatio est inq̃sitio/qualis nõ erit in patria: sicut innuit. c. 16. fortassis ẽt nõ erunt ibi volubiles cogitatiões nr̃e ⁊c. ponit̃ tunc q̄ post notitiã cõfusaz sequit̃ inq̃sitio per diuisionẽ ⁊ argumẽtationẽ: ⁊ vltimo deuenit̃ ad pfectã notitiã/que q̃si gignit̃ ipsa inq̃sitione: ⁊ illa pfecta notitia q̄ est terminus inq̃sitionis est vbũ. ¶ Contra istud arguit̃ sic. Si de rõne verbi sit sic gigni inq̃sitiue: igit̃ de⁹ nõ hz vbũ. 2° igit̃ angelus nõ hz verbũ de nãliter sibi cognitis. 3° igit̃ beatus nõ hz verbũ de essentia diuina nec de aliq̃ pfecto cognito sine inq̃sitione. 4° igit̃ hñs pfectũ scĩe habitũ statim operans per illum habitum non potest habere verbum: que omnia videntur absurda.

Ideo istis opi. omissis quo ad istũ arm̃. dico q̄ nõ q̃libz itellectio actualis est verbũ: sicut
G p̃baẽ ɔ istã viaz que ponit declaratiuũ esse p̃priũ verbi: sed tñ notitia genita: iõ in p̃re nõ est vbũ formalr̃: q̃libet aũt notitia genita quã Aug. vocat plẽz est vbũ: nõ tñ eo mõ quo Aug. ponit vbũ pfectũ: qḋ. s. represẽtet vbũ diuinũ. ¶ Primũ istoꝝ declaro: q: quelz itellectio actualis gignit̃ de memoria. impfecta aũt de iperfecta: sicut pfecta de pfecta. igit̃ q̃lz notitia est plẽs: ⁊ expressiua parẽtis: ⁊ genita ad exprimẽdũ parẽtẽ. ¶ Et istud ɔfirmat̃ p Aug. 9. de tri. c. 10. Omne qḋ notũ est/vbũ dĩ/animo impressuz q̃diu de memoria diffiniri ⁊ pferri põt. ¶ Itez 15. de tri. c. 12. igit̃ nec interest q̃n illud didicerit q qḋ scit loquit̃: aliq̃n eniz statiz vt discit/hoc dicit. ⁊ breuiter. quecũq3 diã inueniat̃ iter notitiã p̃mã genitã iperfectã ⁊ illã: que sequit̃ inq̃sitionẽ nõ est diã formalis: p̃p quã hec possit dici vbũ: ⁊ ista nõ vt videt̃. ¶ Scḋz declaro sic. s. q̄ itellectus noster nõ statiz hz pfectã notitiã obiecti: q:
Tex. cõ. 2. ſm p̃hm. 1. phy. innata est nobis via p̃cedẽdi a cõfuso ad distinctũ: ⁊ iõ p̃us ordine origis iprimit̃ nobis notitia obiecti ɔfusa q̃ distincta: ⁊ iõ necĩa est inq̃sitio ad hoc vt itell's noster veniat ad distinctã notitiã: ⁊ iõ necĩa est inquisitio preuia vbo pfecto: q: nõ est vbũ pfectum nisi sit notitia actualis pfecta. Sic igit̃ intelligẽdũ est q̄ cognito aliquo obiecto cõfuse/seq̃t̃ inq̃sitio per viã diuisionis diaꝝ ɔueniẽtiũ illi: ⁊ inuẽtis oĩbus illis differẽtijs/cogni Doctrĩa pbt 1° post. z. cõ. 17. ⁊. 18. de inq̃sitione qḋ quid est.
tio diffinitiua illius obiecti/est actualis cognitio pfecta: ⁊ pfecte declaratiua illius habitualis notitie/que p̃ erat in memoria: ⁊ ista distincta notitia pfecte declaratiua est pfectũ vbũ: hoc dicit Aug. 9. de tri. c. 10. Nã placet mihi q̄ noui: ⁊ diffinio qd sit itẽperãtia. ⁊ h̃ est vbũ eius: ⁊ ibidẽ premisit in eodẽ. c. Aug. qḋ iam superius positũ est q̃diu de memoria proferri ⁊ diffiniri põt. i. distincte ⁊ diffinitiue actualr̃ cognosci vĩute eius/qḋ est in memoria. nõ igitur de rõne vbi est gigni post inq̃sitionẽ: sed necessarium est itellectui iperfecto: q: nõ põt statiz hr̃e notitiã diffinitiuã obiecti. hz eniz notitiã talẽ post inq̃sitionẽ: ⁊ iõ vbũ perfectũ nõ est in nobis sine inq̃sitione: ⁊ tñ q̃n vbũ pfectuz sequit̃ talẽ inq̃sitionẽ: illa inq̃sitio nõ est gnõ ipsi⁹ vbi formalr̃: sed q̃si preuia ad hoc vt generet̃ vbũ: qḋ hñ innuit Aug. in aucte. hal. lib. 15. de tri. c. 15. hac atq3 illac volubili quadã motione iactamus: cũ a nobis nũc hoc: nũc illud sicut inuentũ fuerit/vel occurrerit cogitat̃: ⁊ tũc fit verũ vbũ q̃n ad illud qḋ scimus p̃uenit atq3 inde format̃ verbũ ei⁹ ⁊c. innuẽs q̄ illa iactatio. i. inq̃sitio nõ est gignitio verbi formaliter. sed eam sequitur gignitio verbi de eo qḋ scimus. i. de obiecto in memoria habitualr̃ cognito. ¶ Et tũc si obijciat̃ ad qd tũc inq̃sitio eẽt necĩa: posset dici ad istud q̄ motus est necessari⁹ ad hoc vt inducatur forma pfecta/que nõ posset statiz in p̃n° motus induci: vel Ut lge auer. p° met. cõ. 17 q̄ mã p° reci pit for: as vlas ⁊ sic deiceps.
inductio multaꝝ formaꝝ ordinataꝝ ad inductionẽ vltime forme: ⁊ abſq3 illo ordine formaꝝ nõ posset vltima forma induci statim: ⁊ sic ſm hoc ponit̃ iste ordo: ita q̄ p̃ est habitualis notitia cõfusa. 2° actualis intellectio cõfusa. 3° inq̃sitio. ⁊ in inq̃sitiõe multa vba de multis notitijs A. l. hitualr̃.
habitualibus ſ virtualr̃ cõtẽtis in memoria: quã inq̃sitionẽ seq̃t̃ distincta ⁊ actualis notitia p̃mi obiecti: cuius co- Speculatio singularis.
gnitio inq̃rit̃: que notitia actualis distincta iprimit habitualẽ in memoria pfecta: ⁊ tũc est p̃ memoria perfecta: ⁊ assimilat̃ memorie in p̃re: vltimo ex memoria pfecta gignit̃ vbũ pfectũ sine inq̃sitione mediãte inter ipsaz ⁊ verbuz. ⁊ illa gignitio assimilat̃ gignitiõi vbi diuini pfecti ex memoria p̃na pfecta. nullũ igit̃ vbũ est pfecte repñtans vbũ diuinũ: qḋ potissime inuestigat Aug. nisi illud qḋ gignit̃ de memoria pfecta sine iq̃sitiõe media iter talẽ memoriã ⁊ tale vbũ: sz nec illa memoria possit hr̃i in nobis H
p̃p iperfectionẽ itell's nr̃i/nisi p̃cedat iq̃sitio. ¶ Ultimuz dubiũ isti⁹. q. est: vtꝝ ad rõnẽ vbi ɔcurrat volũtas: puta vtꝝ de rõne ei⁹ sit q̄ sit notitia volũtate genita: vel volũtate agẽte vel copulãte eã memorie: sz Aug. in multis locis. Istã. q. mouet Aug. 9. de tri. c. 10. recte q̄ iqt. q̃rit̃ vtrũ oĩs notitia sit vbũ: an tñ amata notitia. nouim⁹. n. ⁊ ea q̄ odim⁹: sz nõ ɔcepta nec parta dicenda sunt aĩo. Et r̃ndet nõ oĩa q̄ quoquo mõ tãgũt ɔcipiunt̃: sed aliq̃ vt tñ nota sint nõ tñ vba dicant̃: sic illa de q̃b⁹ nũc agim⁹: alr̃. n. dñr vba: q̄ spatia tẽpoꝝ syllabis tenẽtaliter oẽ qḋ notum est/vbũ dĩ/q̃diu de memoria pferri vel diffiniri põt/q̃uis res ipsa displiceat. ⁊ subdit postea. Uerũtñ cũ illa q̄ odimus recte displicent/recteq3 iprobant̃: approbat̃ eorum iprobatio ⁊ placet: ⁊ vbũ est: ⁊ neq3 vitioꝝ notitia nobis displicet: sed ipsa vitia. ita q̄ de rõne verbi non est gigni amore obiecti cogniti: sed nec ẽt gigni amore notitie/que est vbũ: tñ ɔcomitat̃ pfectũ vbũ duplex actus volũtatis: vnus preuius quo iperat̃ actus ille/⁊ inquisitio preuia/sine qua nõ p̃ueniret̃ ad verbũ pfectũ: sicut p3. 9. de trini. vlti. c. ⁊ alius quo itell's q̇escit in intellectuali notitia iam habita/sine quo nõ permaneret itell's in notitia iaz habi-

ta.nō igiť actus volūtatis est de eēntia verbi:nec foīalr: nec vt causa:sed cōcomitať nečio ad gnōnē eius in nobis pp inquisitionē eius pcuiaȝ/ad cōtinuationē eius silr: ppter hoc ꝙ si intellectio volūtati nō cōplaceret/in ista notitia intell's nō pmaneret in ea:ꝛ ita ista notitia nō haberet rōnē verbi permanētis:ista tñ pmanētia nō est de rōne pfecti verbi intēsiue:qꝛ nō minus pfecta est albedo vnius diei ꝙ̄ vnius anni. volūtas aūt respiciens obiectū cuius est vbū nō ptinet ad rōnem verbi/nisi stricte sumēdo verbū quo mō Augu.pertractat.c.preall'. Nemo pōt dicē dñs iesus/nisi in spūscō.hoc dicē icludit acceptationē obiecti dicti:ꝛ addit aliqd vltra rōnem vbi absolute. 1.cor.12.

Ad argumenta

huius.q. ¶ Ad p[m] pȝ ꝙ illa auctoritas idiget expositiōe: dicit eni ibi ipsa phātasia ciuis.s.carthaginis in memoria mea verbū est.pȝ aūt sȝ ipsuȝ.15.de tri.c.38.ꝙ verbū nō est formalr in memoria.ergo opȝ ꝙ intelligať causaliter non formalr. ¶ Ad 2[m] /lȝ magna altercatio fiat de voce. vtrū sit signū rei vel cōceptus:tñ breuiter cōcedendo ꝙ illud qđ significať per vocez pprie est res:sunt tñ signa multa ordinata eiusdē significati:lrā:vox:ꝛ cōceptus:sic sunt multi effectus ordinati eiusdē cause,quoꝝ nullus est causa alterius:vt pȝ de sole illuminante plures ptes medij:ꝛ vbi est talis ordo causatoꝝ absqȝ hoc ꝙ vnum sit cā alterius/ibi est imediatio cauasȝ respectu eiusdez cāe: quoꝝ nullus est cā alterius.excludendo aliud in ratione cause:nō aūt excludēdo aliud in rōne effectus imediatioris:ꝛ tūc posset cōcedi aliquo mō effectū ppinquiorē eē cām respectu effectus remotioris nō pprie:sed pp prioritatē illam/que est inter tales effectus ad cām:ita pōt cōcedi de multis signis eiusdē significati ordinatis ꝙ vnuȝ aliquo mō est signū alterius:qꝛ dat intelligere ipȝ:qꝛ remotius non significaret nisi prius aliquo mō imediatius significaret:ꝛ tñ pp hoc vnū pprie nō est signū alterius: sicut ex alia parte de cā ꝛ causatis. ¶ Ad 3[m] concedo ꝙ notitia est ples ꝛ vere genita:sȝ pductio illa nō est actualis intellectio:qꝛ vt dictū est supra:actualis intellectio nō est actio de genere actionis:sed est q̄litas nata terminare talē actionē/que significať p hoc qđ est dicere:vel in communi per hoc qđ est elicere:nō igiť verbū est aliqd pductuȝ actione que est intellectio:qꝛ ipsa intellectio non est pductiua alicuius:sed ipsa est pducta actione que est de genere actionis:sicut dictum est supra.

Ad secundā

qōnē dico ꝙ ideȝ p se significat abstractū ꝛ cōcretū:lȝ alio modo significandi sicut filius ꝛ filiatio:qꝛ sicut filiatio significat relationē de genere relationis:ita ꝛ filius:per modū tñ denominantis suppositū relatiuū:ꝛ si accipiať substātiue ideȝ significat cū tali subsistente:ita igiť ideȝ significat verbū ꝛ abstractū eius:abstractum aūt eius si esset noiatū esset verbatio/que notat relōnē formalr.idē eniȝ significat qđ expressio passiua alicuius de intellectu:sed sicut filius cōnotat nām viuentē in qua est talis relatio:ita vbū ɔnotat actualē notitiā cui' est talis expressio.igiť cū in diuinis intellectualr exp̄mi sit ppietas scđe psone:seqť ꝙ vbū sit sibi mere psonale/ꝛ significet ppietatē psonalē. Patet ēt ꝙ rō gignēdi vbū nō est pr̄ vt actu itelligēs:sȝ pr̄ vt memoria pfecta.s.vt itell's hñs obȝ actu itelligibile sibi presens:sic declaratū est supra di.2.q.de pductionib'. Pȝ ēt ꝙ vbū nō pōt hīe aliqd de quo pducať:ex di.5.qꝛ si pn[m] pductiuū hēat vtutē sufficientē ad pducēdū per se subsistens:pducit tale:ꝛ maxie si tale nō sit natū alicui inhere re:notitia aūt ista expressa nō est nata alicui inherere.igiť est nata per se subsistere:ꝛ pncipiū pductiuū eius est sufficientis virtutis:qꝛ est infinitum.igiť ꝛc̄.

Ad argumenta

cum pmo arguiť sm Aug.de tri.15.Uerbū est cum amore notitia.dico ꝙ p hoc ꝙ dicit/cū amore/circūloquiť in nobis notitiā genitā:qꝛ amor non hȝ causalitatē re[u] vbi/nisi vt iperat itellectui gignitionē ipsius:sicut dictū est.q.pcedente.in diuinis aūt vbū est notitia nāliter expressa:qꝛ ꝙ volūtas i nobis hēat causalitatē re[u] vbi gignēdi p iperiū eius/hoc est ipfectionis in itellectu:qꝛ nō statiȝ hȝ vbū pfectū:ꝛ de hoc qūo differēter volūtas se hēat in deo ꝛ in nobis dictū est di.6. ¶ Ad aliud de.15.de tri.concedo in pře itelligētiā formalr:sed nego istā ꝙ ois actus intelligētie foīalr est vbū:qꝛ ħ nō est veꝝ nisi de itelligētia illa q̄ pōt hīe aliquē actū genitū vel notitiā genitā.talē actum nō pōt itelligētia hīe/vt pris est:qꝛ pr̄ est a se,ꝛ nihil hȝ p gñationē:tñ pōt ɔcedi ꝙ intellectio actualis pris est q̄si genita vtute memorie,vt in pře:sed nō vere genita:qꝛ nō distincta. ¶ Ad 3[m] dico ꝙ nō sunt duo ppria sed idē:qꝛ eandē relōnē p se significant fili' ꝛ vbū:lȝ alia cōnotent: qꝛ filius nām viuentē in cōi:ꝛ vbū notitiaȝ itellectualem actualiter expressaȝ.ista cōnotata nō semper sunt eadeȝ: sed relatio passiua significata semp est eadem. Ad finē solu tionis.

Ad tertiā

qōnē dī ꝙ sic pp auctē Aug.83.q.q.63. Ibi eniȝ loquēs de pn° euāgelij Joā.ait qđ grece logos dī/latine ꝛ vbū ꝛ rōneȝ signat:sed ħ loco meli' vbū iterpretať/vt significeť nō solū ad přeȝ respectus:sed ad illa ēt que p vbū facta sunt opatiua potentia. ¶ Addiť ēt ꝙ vbū dicit ppriū respectū ad creaturas:qꝛ verbuȝ ex rōne sui est notitia declaratiua.ǵ cōpetit sibi ex rōne sui declarare:appropriať ēt filio relō ad creaturas:appropriatio aūt nō fit nisi ppter cōuenientiaȝ talis appropriati ad ppietatē psone:cui illud appropriatur. Et declarať istud p sile de dono:ꝛ sili mō poniť sicut.ibi ꝙ donū vt cōnotat relōnē aptitudinalē ptinet ad ppietatē spūscī.ita vbū vt dicit relōnē aptitudialē nō actualē/nec hitualē ptinet ad 2[am] psonā. ¶ Cōtra.istud potest argui sic supra arguitū est de dono:qꝛ nullus respect' ad creaturā est ppietas psone diuine:nec p se intrinsece icludiť in aliq̄ ppietate psone diue/sic pbať ibi:ita pōt hic pbari:qđ ɔcedo.tūc nō est vis nec ɔtētio de re nec de aliq̄ itrinseco psone diue:sȝ solū de ħ noie vbū.foīalr eni respect' notitie expsse ad exp̄mētē al' est a re[u] illius ad creaturā declaratā:qꝛ ad aliū terminū:ꝛ nō solū ħ sȝ ēt respect' vbi expssi ad exp̄mētē:ꝛ respect' eiusdē vt declarātis ad eūdē vt declaratū sunt duo respect':qꝛ pmus realis:ꝛ scđs rōnis.isti aūt duo nō faciūt aliqd vnuȝ p se:qꝛ res vera ꝛ ens rōnis/nihil vnū p se ɔstituunt:iō si ambo isti respect' vno noie significenť:nō pp ħ faciūt vnū per se ɔceptū:sȝ alter eoꝝ pcise est ppietas scđe psone.s.expressio illa passiua q̄ est respect' realis:alter aūt.s.respectus declaratiui est respect' rōnis tñ:siue sit ad přeȝ declaratū siue ad creaturā declaratā:qđ aliq̄lr tactū est supra p auctē Aug.7.de tri.c.3.vbi vult ꝙ vbū dclarat se:ꝛ idē.15.de tri.c.14.pinde ingt tanq̄ seipm dicēs/př ꝛc̄. ħ est seips pfectissime declarās ꝛc̄.Ex qb' duab' auctib' pȝ ꝙ idē pōt ad se referri/vt dclarās ad declaratū:ꝛ p ɔñs nō est relō realis. ¶ Sȝ posito ħ de istis respectib' in se ꝙ alter sit ppietas,ꝛ alter nō:qd diceť de ħ noie vbuȝ: nunqd signat vtrūqȝ/vel alteꝝ: ¶ Uideť qdē ꝙ vbum significet p se respectū istū realē ꝛ pȝ:qꝛ eius abstractū/vt dictū est prius significat eundē:sed qꝛ ɔnotat notitiā pfectam/que notitia hȝ respectū rōnis ad cognita per eaȝ:iō etiā cōnotat quasi adhuc remotius rōnē declaratiui:ꝛ ita vbū significabit ppietatē scđe psone:lȝ cōnotet aliquid absolutū in illa psona:qđ est quasi terminus formalis pductionis illius psone.ꝛ mediante illo quasi remoti' con/ Dist.18.

K

notat respectū ad oē illud ad qđ illud absolutū pōt hēre respectū rōnis.s.ad oīa declarata. ¶ Ad Aug.6.de trini. cōcedo q filius est ars:ita ēt dī sapientia patris ꝛ virtus: ꝛ tñ sicut pr̄ formalr̄ est sapientia ꝛ virtus:ita ēt formalr̄ est ars:si aūt pater formalr̄ creat:ꝛ hoc vt artifex:creatiua rō formalr̄ est in pr̄e:ꝛ ita ille respectus artis ad creaturas vt ad artificiata est cōmunis tribus:ꝫ approprietur filio:sicut sibi appropriat̄ sapientia,ppter ꝯuenientiaꝫ cū ꝑductione sua. ¶ Ad illud pro opi.de.83.q.q.63.pōt dici q melius interpretat̄ logos grece ꝑ illud qđ est verbū latine,q̄ per illud qđ est rō:q: ratio non ita significat respectū ad pr̄em sicut verbū:nec ēt ita cōnotat respectū ad declarata,sicut v̄buꝫ:nō aūt vult Aug.dicere q v̄buꝫ dicat essentialr̄ relōnē ad creaturā sub rōne declaratiui: q: dicit vt significet̄ nō soluꝫ ad pr̄em respectus:sed ad illa ēt que per v̄bū facta sunt opatiua potētia.verbū aūt nō dī operatiua potētia patris:nisi sicut dī sapientia patris:ꝛ ars patris que nō sunt eius,nisi ſm appropriationem:aut si aliter.s.intendat q hoc nomen verbū vtrūqꝫ respectū significet:tūc nō significat p̄cise ,ppietateꝫ scđe persone:sed cū hoc alium respectū appropriatū:ꝛ tūc cōgrua est interpretatio logos in verbū,ꝛ nō in rōnē:q: rō nec respectum ,ppriū:nec appropriatū ita significat. vera est qdem interpretatio in v̄buꝫ:ppterea q plus dicit q̄ ,ppietatē persone.nec Aug.dicit interpretationeꝫ esse in aliqđ,qđ significat ,ppietatē ꝑsone scđe. ¶ Cuꝫ additur postea q verbū dicit respectū ad creaturas ,ppriū sibi:ꝟ videt̄ multo falsius q̄ cōclusio opposita ei:quā teneo:q: nō tñ ad creaturā relatio nō includitur in rōne essentiali alicuius persone:sed nec aliquo mō pōt ꝑtinere ad aliquā,quin vniformiter ꝑtineat ad totā trinitatē:q: tota tri-

a.tri.3. nitas vniformiter se hꝫ ad omne aliud a se ſꝫ quodcūqꝫ esse:siue ſm esse in re:siue ſm esse intelligibile. Et cuꝫ ꝓbat̄ per declaratiuū:dico q intellectio actualis patris est declaratiua:nec declaratiuū est ,ppria rō verbi:sed notitiam expressaꝫ cōcomitat̄ declaratiuū:q: illa expressio est notitie actualis vel in notitia actuali:ꝛ ideo sibi appropriat̄ declaratiuū:lꝫ nō sit ,ppriuꝫ eius. ¶ Cum additur postea q appropriatio nō fit nisi ,ppter cōuenientiā cuꝫ ,pprio.nō sequit̄ ex hoc q appropriatū sit ,ppriū sed op-

L positū:ꝛ concedo q ,ppriū filij qđ est exp̄mi hꝫ cōuenientiam cuꝫ sapientia ꝛ declaratiuo:ꝛ cuꝫ arte,pro eo q ista expressio est alicuius per modū intellectus ꝛ virtute intellectus:ꝛ talis expressio est notitie actualis:cui⁹ est declarare notitiā habitualeꝫ de qua exprimit̄. ¶ Sed tñ hec est difficultas melior q̄ sit ista de rōne declaratiui.s.vtrꝫ verbū exprimat̄ virtute itellectus paterni nō tñ de eēntia diuina:quasi obiecto p̄sente intellectui patris.ſꝫ de alijs itelligibilibus:vt sic habeat respectū ad creaturas, nō vt in se sunt:sed vt habēt esse in itellectu paterno p̄us origie:vt videt̄ q verbū exprimat̄:ꝛ tūc haberet ad illā relōnē expressi.esset eniꝫ tunc verbū expressuꝫ nō tñ de essentia vt obiecta intellectui patris:sed ēt de alijs intelli-

1.q.2.t.8.q. quolī.sed sub tilissime vide supra in addi tione.10.dist. Quere repor tationes hic p hec ista decla randa.Ab. gibilibus.ꝛ de hac difficultate als in questione de vniformi habitudine trinitatis ad alia a se.

Utrum per rōnē nālē possit cognosci v̄bū nō esse essentiale in diuinis: Q: nō:q: tūc trinitas rōne naturali cognosceret̄. ¶ Item in creatura verbum est eque.s.cuiuslibꝫ suppositi in natura. ¶ Cōtra.cognoscit̄ nō esse verū p̄mā personā esse verbū:sed alia est p̄ᵃ. ¶ Solutio ad illud de negatione pꝫ q cōceptus termini siue verus in se siue nō:ostendit negationē de affirmatiua.hec posset demonstrari.nā ,ppter effectū causantem cōceptū cōmunē potest nō ꝑ ipossibile ꝛ qđlꝫ cōtrariuꝫ solui. ¶ Utrꝫ rō verbi sit prior respectu filij in scđa persona:q sic.q: est magis per se terminus p̄ncipij ꝑductiui. ¶ Cōtra.nō prior notitia. ¶ Cōtra.7.de tri.c.4.opinio veri intelligibilis. ¶ Contra.nā substantie dicit p̄nᵐ moderatiuū. ¶ Solutio.filius est subsistens in nā intellectuali genitus v̄tute nāe eiusdē reᵉ expritis in eadē nā.

¶ Preterea ꝯsiderari opꝫ ꝛc. Dis.XXVIII.

Circa distinctionē 28ᵃᵐ in qua magr̄ agit de ,ppietatib⁹ cōstitutiuis tria querunt̄. ¶ Primo quero vtrū ingenitū sit ,ppietas ipsius p̄ris: q nō.p̄ sic. Nulla ,ppietas dī formalr̄ de essentia:ꝟ ꝓbat̄ ꝑ rōnē:q: tunc ipsa distingueret̄:pꝫ ēt exēplo,sicut eēntia nō dī foīalr̄ generans nec genita:spirās nec spirata:ſꝫ eēntia vt vī est foīalr̄ ingenita.ḡ igenitū nō est ,ppietas alicui⁹ ꝑsone:spūscūs ēt est igenitus foīalr̄.vt ꝓbabo.ḡ eē ingenitū nō est ,ppietas p̄ris.ꝓbatio assūpti:q: essentia nō est genita.ḡ est nō genita.ꝯn̄a pꝫ ꝑ ph̄m 2ᵒ ꝑihermenias:q: affirmatiua de p̄dicato īfinito:seqt̄ ad negatiuā de p̄dicato finito:ꝛ eꝯ cū ꝯstantia subiecti.ꝛ vltēri⁹.ḡ est ingenita.hec ꝯn̄ia ꝓbat̄ ꝑ Aug.5.de tri.c.7.ꝗ dicit q idē est ingenitū ꝛ nō genitū. Cōsilr̄ argui pōt de spūscō.si nō est genit⁹.ḡ est nō genitus:ꝛ vltra.igit̄ est igenitus. ¶ P̄. Oīs ,ppietas ꝑsonalis est relatiua:q: qcqd ad se dī cōe est tribus.ex.5.de tri. Ingenitū aūt nō dicit relationē vt ꝓbabo.ḡ ꝛc.ꝓbatio minoris:q: si sic.igit̄ oē ingenitū est relatū:hec ēt est vera oē genitū est relatū:hanc ꝯuerto ꝑ ꝯtrapositionē.ḡ oē nō relatū est nō genitū:tunc arguo:oē nō genitū est relatuꝫ: oē nō relatū est nō genitū.ḡ oē nō relatū est relatuꝫ:ꝯclō ipossibilis.ḡ aliqua p̄missaꝝ:nō ista:que seqt̄ ex vera ꝑ cōuersionē ꝑ ꝯpositionē.ḡ alia. ¶ Item si innascibilitas eēt ,ppietas p̄ris.ḡ inspirabilitas esset notio p̄ris ꝛ filij:ꝛ ita essent sex notiones:qđ negat̄ cōiter. ¶ P̄. Ambro.4. de spūscō noluit vti ꝟ noīe ingenito,sicut magr̄ dicit in lr̄a. ¶ Oppositū Aug.ad Orosiuꝫ 2ᵒ.nō duos esse igenitos certa fides declarat.

Questio. II.

Secundo querit̄. Utrꝫ inascibilitas sit ,ppietas ꝯstitutiua p̄me ꝑsone in diuinis: Q: sic.Dam.li.1.c.2. Oīa sūt vnū preter ingnōnē:ꝛ gnōnē:ꝛ ,pcessionem. cōstat q nō excludit oēs ,ppietates ꝑsonales:q: tunc in p̄re nō esset aliqua ,ppietas,nisi innascibilitas.igit̄ excludit oīa alia in rōne ,ppietatis ꝑsonalis cōstitutiue.ergo vult oēs istas ꝛ solas esse tales relōnes.igr̄ ingnātio est ,ppietas cōstitutiua ꝑsone. ¶ Oppositum. sicut scđa ꝑsona se hꝫ ad filiationē:sic p̄ma ꝑsona ad paternitatē,ſꝫ filiatione ꝯstituit̄ 2ᵃ ꝑsona.ḡ ꝛ p̄nitate p̄ma.

Ad primam q̄ōnem dico q duo sunt videnda. Primo qualr̄ ingenitum soli patri cōueniat. Et 2ᵒ q̄uo possit esse proprietas,cum videatur tñ negationem importare.

Quantum ad p̄ᵐ.dico q oīs dictio composita ex aliquo multiplici ꝛ particula p̄uatiua est duplr̄ multiplex:tuꝫ ex multiplicitate affirmationis A

Tex.cō.18. opposite:tum ex multiplicitate p̄uationis:sicꝫ pꝫ ꝑ ph̄ꝫ.5. meta⁹.c.de potētia.vbi ipotētiā distinguit ſm multiplicitatē potētie:ꝛ preter hoc ſm multiplicitateꝫ p̄uationis

Tex.cō.18. que ponit̄.c.de p̄uatione eodē.5.ꝛ ita hoc nomen ingenitum est multiplex:ꝛ multiplicitate eius qđ est genitum: ꝛ multiplicitate particule p̄uatiue.

Quantum ad p̄ᵐ.genitū dī ,pprie ꝑductū ꝑ gnātionē vt p̄mus terminus.extendendo

B aūt genitū dī genitū cōicatū ꝑ gnōnē,qđ est termin⁹ formalis gnōnis.sicut dicit Hyla.q nihil nisi natū hꝫ filius.

3ᵒmodo

3° modo extendit̃ genitũ ad pductũ siue ad preexigens gnõnē: lz ipsũ in se nõ sit terminus gnõnis nec pmus nec formalis. ¶ Priuatio etiã lz multiplr possit distingui in

5. meta. t. cõ. 27. t. 10. meta. tex. cõ. 15.

puationē pprie dictã: puta qñ aliqd caret eo qd natũ est hre: t qñ, t vt opz tc. t in priuationē cõiter dictã. s. qñ aliqd caret illo qd natũ est habere: nõ tñ fm cõditiones pdictas: t adhuc cõmunius: qñ caret illo qd ipsũ natũ est habere nõ fm se: sed fm genus sicut talpa dr ceca: qr visio, qua puat p cecitatē, nõ repugnat aiali fm genus: lz repugnet talpe fm se: t isto mõ tanto gnãlius aliqd diceretur puatũ, quãto habitus, cuius est puatio, natus est cõpetere cõmuniori cõuenienti ipsi priuato: puta cõmunius diceret̃ priuatũ aliqd qd nõ haberet illud, qd natũ est sibi cõpetere fm rõnē corporis, ꝙ̃ cui natũ esset cõpetere fz rõnē corporis animati: t adhuc cõius, qd natũ esset hre fm rõnē substantie ꝙ̃ qd natũ esset hre fm rõnē corporis: t cõmunissime si natũ esset hre illud fm rõnē entis. Exẽm pmi: si lapis dr esse inanimatus: t puari aia: hoc est: qr cõuenit sibi fm rõnē corporis cuius aiatũ est diia. Exẽplũ scdi: sicut angelus dr incorporeus. Exẽplũ tertij: sicut ois creatura dr impfecta nõ qr nata sit habere oẽm pfectionē in suo gñe: sed qr habere oẽm pfectionē non repugnat enti: qr vni soli enti cõuenit esse simplr pfectũ. ¶ Negatio ẽt distinguit̃ p negationē extra genus, que cõdicit affir

C Doctrina phi 4° post. t. c. 10

mationi simplr. t ista vera est de quolibz de quo falsa est affirmatio, siue de ente: siue de nõ ente: alia est negatio in genere: t ista psupponit nãm generis de qua dicit̃: t ista põt intelligi multipliciter fz multiplex genus cõmunius t minus cõe. ¶ Ad ppositũ igit̃ loquẽdo de multiplicitate iportata p hãc pticulã, in, lz fiat altercatio vtrũ iportat negationē in genere: vel puationē: tñ videt̃ ꝙ idez sit in pposito, accipiendo negationē fz genus cõmunissime, si natũ est hre illud. t puationē fm genus cõissime: qr ne-

Tex. cõ. 4.

gatio in apto nato est priuatio fm phm. 4. meta^{ce}: ita ꝙ nihil addit puatio vltra negationem nisi ꝙ requirit nãm aptã in qua sit. igit̃ negatio in gñe quocũqz mõ accipiat̃ genus cũ sit in apto nato aliquo mõ: lz nõ fz se apto ipsa erit puatio aliquo mõ fz genus: lz nõ pprie in tali fm ꝙ tale. ¶ Et si obycias cõtra hoc: qr nulla est puatio in diuinis: qr puatũ est imperfectũ. ¶ Rñ° ꝙ hoc concludit de puatione fm rõnem pprĩã subiecti priuati: si eniz ipsũ carens aliquo natũ esset fm se hre illud, impfectũ esset: sz si natũ sit fm rõnē gñis: nõ aũt fm se hre illud non esset impfectũ: lz careret ipso. Qz aũt hoc mõ multe puationes accipiant̃ in creaturis: pz nõ solũ per illud phi de talpa: sed ẽt per cõem diuisionē cõis in habitũ t priuationem, sicut aial in rõnale t in irrõnale: irrõnale qdez dicit puationē in boue: nõ eius qd natũ est hri in boue fm spẽm: sz eius qd natũ est haberi in eo fm qd est aial: genus qdem q̃si cõe habitui t puatione est illud, cui cõuenit aptitudo ad vtrũqz. In pposito aũt extendendo illud qd est gen° siue intelligamus pro priuatione siue negatione fm gen°: per que ambo idē intelligo: possumus hic accipere quasi genus hic qd est cõe ad tres psonas: vt psona siue subsistēs: t tunc dicamus prẽm priuari aliquo fz genus vel ꝙ in pre dicat̃ negatio aliqua fm genus alicuius qd natum est cõpetere: nõ tñ enti: sed supposito qd est cõe patri t filio: t tũc hoc nomen, ingenitus, poterit ad ppositũ quadruplr accipi. Uno mõ ppriissime put significat carentiã pprĩã eius qd iportat̃ p hoc nomen genitũ: vt. s. priuari

D

pducti p gnãtionē: t hoc mõ nõ est in diuinis: qr ibi nihil caret eo qd sibi natũ est inesse. 2° mõ put significat cõiter carentiã eius qd significat̃ pprie p genitũ: t tunc cõnotat subsistens siue psonã: t significat carentiam geniti pprie sumpti: t hoc mõ vr cõpetere de vtute sermonis patri t spũi scõ: quorũ vterqz est subsistens: t nõ est genitus: non sic cõuenit essentie: qr ipsa lz sit ens t nõ genita: nõ tñ est per se subsistens t psona. 3° mõ vt dicit carentiã fz gen°: t hoc geniti scdo mõ sumpti. s. p cõicato p gnõnem: t hoc mõ ẽntia nõ dr ingnãbilis remouẽdo aptitudinē ad cõicationē: sz vt in pre põt dici nõ cõicata: t ita ingenita, si h mõ sumat̃ ingenitũ. 4° mõ signat carẽtiã fz genus geniti cõissime sũpti: t tũc idē est igenitũ qd subsistẽs nõ pductũ: t h mõ accipit̃ a sanctis: ita ꝙ idē est igenitũ in diuinis qd iproductũ pprie dictũ: qd pz per Aug. 15. de tri. c. 26. Pater eniz solus nõ est ab alio: ideo solus appellat̃ ingenitus. Et idē vult ad Orosiũ 2°. Dico igit̃ ꝙ ingenitũ fz visum sanctorũ: put. s. signat negõnē geniti cõissime sumpti. s. pducti cõnotando subsistẽs in nã diuina sic cõuenit soli pri: sicut pz per auctoritatē Aug. iam preallegatam.

Pro opinione prima pprietas incõicabilis cõstituit ingenitum hoc. 5. de trini. cap. 6. t si filius nõ genitus eẽt, nihil phiberet eũ. s. prẽm dicere igenitũ. t si gignat quisqz filiũ, non ex eo ipso est ingenitus: qr geniti hoies, gignunt alios post. ca. 7. nec ideo quisqz pr: qr genitus: nec igenit° iõ qr pr. post ingt alia notio est qua intelligit̃ genitor. alia qua igenit°. t. c. 8. cũ ingenitus dicit̃ pater, non quid sit: sed quid nõ sit ostẽdit̃ ca. 9. etiam cum dicit ingenitus, nõ ad seipsum dicit̃: sz ꝙ ex genitore nõ sit ostenditur. In aliqb° originalibus non est ista additio: sed videt̃ defectuosa.

¶ Contra de respectu ad pus. ¶ Itez absolutũ prius est. g q̃to magis hz de rõne absoluti: tanto magis est prius. ¶ Itē nõ hic per pductionē pcedit pduct: qr ptinet ad rõnē potẽtie ppinque: sic est ammotio ipedimẽti. ¶ Cõfirmat̃ p sile de inspirabili. mõ essentia pus est in aliquo nõ cõicata ꝙ̃ cõicata. eẽntia fm se non est cõicata. ergo. ¶ Rñdeo potentia illa ppinqua nullo mõ in re pcedit gnõnē: sed tñ fm cõceptus absolutos: sicut dis. 27. dictũ est: nec ẽt est sile: qr in nõ cõstinuo p ordinē ad posterius. prior est neĉio rõ ordinis ad pus. ¶ Contra. negatio non cõstituit psonã pmã: qr nec scdaz. ingenitũ est negatio: tñ qr est alia notio: t vt sic nõ dicit essentiã tñ: neqz rez positiuã aliã a duabus. Instantia cõcludit ꝙ non est notio. ¶ Cõtra inq̃^m negatio dicit dignitatē. ¶ Rñ°. dignitas psonalis. ¶ Itē negatio incõicabilis t ppria: qr nec vna: sicut nec ens: neqz de aliquo nisi pp positionē. ¶ Itē psona pma nõ nisi cũ scda. ¶ Itē Aug. in fine retracta. nõ fz ꝙ nõ est: est ingenitus: sed ꝙ vnicũ filium genuit. M. 1. solida. M. 1. abstractos.

De secundo articulo dicunt aliqui ꝙ cũ ingenitũ dicat tñ puationē in genere, vel tñ negationē: t p cõñs ex rõne sua foiali nõ dicit aliquaz dignitatē, nec aliqd ad dignitatē ptinẽs: t nihil possit poni pprietas psone diuine, nisi sit aliqd ptinens ad dignitatē. g opz ꝙ ingenitũ cõnotet aliqd positiuũ rõne cuius connotati sit pprietas. hoc aũt positiuũ ponit̃ ab eis esse fontalis plenitudo: que est in solo patre: in quo est ois fecũditas tã ad intra ꝙ̃ ad extra. ¶ Sed cõtra istud arguĩt pmo: qr ista fontalis plenitudo nõ itelligit̃ ad extra: qr talis fecũditas est cõis tribus: sed ad intra nõ est in pre nisi duplex fecunditas. s. ad gnãndũ t spirandũ: hec aũt fecũditas nõ est aliqd vnũ positiuũ in pre, nisi essentia: eẽntiã aũt nõ cõnotat, vt pp hoc dicat̃ esse pprietas patris. Qz aũt ista fontalis plenitudo nõ sit aliqua positiua relo vna in pre pz: qr tũc in pre essent tres relões positiue. s. generatio actiua: spiratio actiua: t illa relo quã circũloquimur per hoc ꝙ est fontalis plenitudo fecunditatis: lz sit innolata: t tunc essent quinqz notiones: qd nõ cõceditur cõiter. saltē nõ cõcedunt̃ in pre tres pprietates positiue relatiue. ¶ P. Ingenitũ nõ videt̃ cõnotare illã fontalez plenitudinē: qr nõ pmã fecũditatē: qr fz Aug. 5. de tri. c. 6. G. Bo. li. 1. dis. 27. q. 2. t dis. 28. q. 2. t dis. 13. q. 4. M. 1. sex.

Et si pater filiũ nõ genuisset, nihil prohiberet eũ dici ingenitũ. igitur ingenitũ põt precedere gnãtionẽ actiuã: multomagis ẽt nõ cõnotat 2^{am} fecunditatẽ: q2 si p ipõse non posset esse pductio per modũ voluntatis: adhuc tñ esset status in gnõne ad aliquã personã ingenitã sub propria rõne. ergo vĩ q illa fontalis plenitudo que nihil dicit nisi duplicẽ fecũditatẽ: nõ põt cõnotari per hoc qd est ingenitũ. 3° q2 rõ eoꝝ non vĩ valere: q2 si pprietas personalis diceret dignitatẽ simplr. igit alia persona, que nõ hꝫ illã, nõ haberet oẽm dignitatem simplr: qd est incõueniens. ¶ Aliter dĩ q hoc positiuũ est esse a se: ⁊ hec dĩ esse intẽtio Ricar. ⁊ q esse a se est aliqd pprĩũ positiuũ circũlocutũ per ingenitũ ⁊ precedit relõnẽ ad filiũ: q2 eniꝫ aliqd est a se: ideo opꝫ fm Ricar. q ab ipso sit oẽ esse ⁊ oẽ existere. ¶ Cõtra. esse a se si est positiuũ ⁊ absolutũ erit cõe tribus: aut relatiuũ, ⁊ nõ ad prius: q2 non est nisi negatio relõnis ad prius. igit erit ad filiũ: ⁊ ita ẽt a se, vel dicit habitudinẽ ad filiationẽ si est positiuũ: vel si dicit habitudinẽ ad precedens erit negatio relõnis: ⁊ ita negatio est ingenitum. ergo nõ est pprĩũ positiuũ illius.

Ideo videtur dicendũ q ingenitũ sub ppria rõne sua: vt significat nõ habere

B genitorẽ est pprietas prĩs: ⁊ sufficienter ipotat dignitatẽ. i. nõ indignitatẽ. hoc eniꝫ sufficit ad psonalẽ pprietatẽ: q nõ sit indignitas: sicut ⁊ psonalia in diuinis nõ dñr esse iperfectiones: nõ tñ perfectiões simplr. i. vtr in quolibet melius ipm q̃ nõ ipm. ¶ Et si oino fiat altercatio q oino opꝫ pprietatẽ dicere dignitatẽ nõ absolutã sed psonalẽ. Potest dici q ingenitũ inquãtũ negat hñe genitorẽ dicit dignitatẽ personalẽ pme psone in diuinis: q2 sicut dignitas est in scda psona hñe prĩm originantẽ: ita est dignitas in pma psona nõ hñe: ⁊ tñ ista dignitas non opꝫ q sit dignitas formalr alicuius positiui pprĩꝫ cõnotati per h qd est ingenitũ. vñ negatio põt dici esse dignitatis in aliq̃ pro quãto idignitatis eẽt, si opposita affirmatio poneret in eo: sic dignitatis est i rege q nõ sit scelest⁹ vl mercator.

Dĩ. 28. ⁊ i. p. Nota q sicut relõnes positiue fundant in essentia ex nã rei: sic ⁊ ista negatiua. ex nã enim essentie est q in aliq̃ psona sit rõ, qua ipsa non sit ab alia. ⁊ sic substratũ ipsius relõnis nõ est nisi essentia diuina: vt sit sensus igenitus. i. hñs diuinã essentiã nõ ab alio. ex se eniꝫ hñe dignitatẽ ⁊ a nullo pncipiatũ est liberẽ hñe, sicut rex regnat: ideo vt sic est dignitatis. negatio enim precise, vt negatio, nõ ipotat dignitatẽ, nisi ex hoc q circa talẽ affirmationẽ fũdat vñ hñe dignitatẽ ab alio simplr nõ est dignitatis: sed solũ rõne modi notabilis hñdi. i. per gnõneꝫ ⁊ spirationẽ, pp hoc dĩ q ingenitũ stricte. i. nõ pductũ p gnõnẽ nõ dicit dignitatẽ: sed ingenitũ vt est negatio: ⁊ non vt cõuenit spũisancto: sed tñ patri sic, vt dicit simplr nullo mõ esse ab alio. ¶ Ad 2^{m} ibi inspiratũ nõ dicit dignitatẽ: q2 spiratũ dicit, iõ nõ est sexta notio. ⁊ exponit ibi ad 3^{m} ingenitũ. cõsideraĩ eniꝫ vno mõ simplr ⁊ fm se. Alio mõ vt cõsideraĩ circa talẽ nãm. pmo mõ substratũ non est nisi essentia, ita q si esset hypostasis in essentia sine p

F pprietate esset ingenita. 2° mõ aliqd est substratuꝫ negõnis eius triplr. vel. i. vt in quo fundaĩ in p° vel 2°. vt cuius est

Ar. i. rõnem. notificat respect⁹ substãtie solius formalr in quo fũdaĩ, nõ tñ nisi vt est sub pprietate prĩs. ¶ Cõtra. melius diceret ad argumẽtũ q dignitatẽ ipotat respectu fundamenti tñ: nec sequiĩ q nõ dicit dignitatẽ pprĩã q2 eẽntia est indifferens ad plures dignitates psonales, quas ponit 15. de tri. ¶ Cõfirmaĩ: q2 vbi ad prius est hñtudo positiua, prius est q̃ ad posteri⁹ igit ⁊ negatiua. ⁊ hoc est qd dĩ q rõ pmi precedit ordine ad posterius ⁊ nunq̃ alicubi absolutũ prius est relatiuo ingenitum fm se potest competere supposito absoluto si esset.

Ad argumenta huius. q. ¶ Ad pmam nego minorem. cũ pbaĩ per pħm 2° perihermenias. dico q illa ɔñtia pħi tenet p virtuteꝫ pmi pncipij: hu⁹. s. a quocũqꝫ remoueĩ vnũ ɔdictorioꝝ de eodẽ dĩ reliquũ: vt sic aũt nõ põt cõcludi affirmatiua de pdicato ifinito sequi ad negatiuã de predicato finito, nisi vbi illud predicatũ ifinitũ significat negationẽ extra genus ɔdictoriã affirmationi: q2 negatio in genere nõ cõtradicit affirmationi: ⁊ tũc nõ sequiĩ. non est genitũ: ergo

G est nõ genitũ nisi in negatione extra genus. ⁊ hoc mõ non genitũ nõ cõuertiĩ cũ ingenito: lꝫ cõuertaĩ in accipiendo nõ genitũ put dicit negõnẽ in genere, q̃o intelligit Aug. ¶ Ad 2^{m} cõcedo q nulla pprietas psone fm viaꝫ cõeꝫ dicit aliqd ad se: nec tñ opꝫ oẽm pprietatẽ dicere relõnẽ positiue: sed sufficit q vel positiue vel negatiue. si eniꝫ relatio sit psonalis ⁊ ppria alicuius psone, negatio etiã relationis erit psonalis ppria alij psone: ⁊ ita non ad se neqꝫ cõis tribus, ⁊ hoc mõ. s. negatiue ingenitũ dicit relõnẽ sic pꝫ per Augu. 5. de tri. c. 8. Et tunc ista est falsa: oẽ nõ genitũ est relatiũ: ⁊ tñ nõ sequiĩ. ergo nõ genitũ dicit aliqd ad se: sed sequiĩ q vel dicat aliqd ad se vel negõnẽ pprie relationis, siue relõnẽ negatiue: ⁊ sic concediĩ ɔclusio q oẽ nõ relatũ sit relatũ positiue vel negatiue. ¶ Ad 3^{m} dicit q inspirabile nõ dicit aliquã dignitatẽ, sicut dicit ingenitum: ⁊ ita nõ est notio. Sꝫ hoc vĩ esse falsuꝫ in se: q2 equalis dignitatis est in prẽ ⁊ filio non spirari: sicut in prẽ non gnãri: ⁊ ẽt ad ppositũ nõ vĩ valere: q2 nõ vĩ nec̃iuꝫ ad pprietatẽ siue ad notionẽ dicere pprie dignitatẽ. ¶ Aliter põt dici q ingenitũ dicit nõ pductũ sicut expositũ est in pmo articulo solõnis: ⁊ hoc mõ inspirabile: q2 cõtineĩ in eo nõ est alia notio ab eo: sequiĩ eniꝫ nõ pductũ. g nõ spiratũ: ⁊ nõ ecõuerso. g nõ est alia notio. ¶ Cõtra. ingnãtio est tñ in prẽ, inspiratio aũt est in prẽ ⁊ filio. ergo h notio nõ est illa. Sed si ista ɔñtia sit ɔcedẽda, erunt sex notiones nisi alia rõ assigneĩ: quare inspiratio nõ sit notio. Et

Quere in reportatis di. 28. q. final. si videaĩ absurdũ ponere sex notiones: q2 cõiter non ponunĩ tot: posset dici q locus ab auctẽ non tenet negatiue. tẽpore aũt Ambrosij nõ vñr fuisse vsitate tres notiones in prẽ: q2 noluit hoc noĩe igenitus vti: tẽpore ẽt Ansel. nõ vñr fuisse vsitate due notiones positiue in prẽ: q2 nõ vtiĩ

Ar. i. dinitaĩ. ipse vĩ spiratiua: sed p illa accipit dignitatẽ cõeꝫ patri ⁊ filio: ⁊ si tũc a pncipio fuerũt tñ note tres pprietates notionales. s. pñitas: filiatio ⁊ spiratio: ⁊ hoc ex vbo saluatoris in euangelio. ⁊ Joã. in canonica sua. c. i. tñ postea per

Math. vlti. inuestigationẽ innotuerũt alie notiones ⁊ pprietates que prius erant in se: lꝫ nõ prius note: ⁊ ita sicut posteriores concesserunt plures notiones q̃ priores: nõ tñ priores eas negauerunt: lꝫ nõ eas dixerint: ita nõ vĩ incõueniẽs de posterioribus ad illos doctores ponere tales notiones: dũꝫ tñ possint cõcludere illas ex dictis prioꝝ. ¶ Ad vltimũ de Ambrosio pꝫ p magrm q illud vocabulũ, ingenitus, non erat tẽpore suo ita notũ vel ita nec̃iuꝫ ad expressioneꝫ fidei: q oporteret oẽm catholicũ eo vti. ⁊ pmã personã illa pprietate exprimere erat occasio simplicibus fidelibus erroris: q2 vĩ dicere aliqd ad se: q2 nõ ita manifeste ipoztat relõnẽ: sic ipoztat genitũ: ⁊ iõ securũ ⁊ cautũ erat sim-

H plicibus fidelib⁹ nõ vti illo vocabulo pp hereticos malignãtes: lꝫ hoc vocabulũ in se pprie, ⁊ pmo cõpetat prĩ.

Vide: i reportatis ⁊ in quolibeto. q. 4. copiose hec. Ad qõnem 2^{am} vĩ posse dici q sic. hoc mõ intelligendo: essentia enim diuina anteq̃ intelligaĩ cõicata p pductionẽ: vĩ in aliquo itelligi nõ cõicata actu: vt in p° psona pp pmitatẽ ei⁹, nõ qdẽ nõ cõica-

I bilis: q2 nõ est nõ cõicabilis: sed nõ actu cõicata: q2 nõ vĩ posse cõicari alicui quasi passiue: nisi pphabeaĩ in aliquo

non

Speculatio subtilissima non p maioribus.

nõ cõicata sibi q̃si passiue: ⁊ hoc mõ in isto pmo signo/in quo tñ intelligit̃ essentia in aliquo: ⁊ ista negatio. nõ cõicata actu: vĩ hĩ intellis alicui⁹ icõicabilis. si eniz essentia/ vt nõ cõicata actu/nõ esset incõicabilis. igit̃ ipsa (vt non cõicata) posset esse in plurib⁹: ⁊ tũc possent eẽ plures ingeniti ⁊ plures pme psone/in quibus eque pmo esset eẽntia: ⁊ nõ esset eius status in aliquo pmo: sed si habet̃ aliqs incõicabilis subsistens in nã diuina: tũc habet̃ psona p⁹. g̃ ante oẽm intellectũ ppꝛietatis positiue intelligẽdo solaz essentiã ⁊ ingenitũ. hoc est nõ cõicatũ per gnõnez habet̃ aliqs subsistẽs incõicabilis in nã diuina: qui est ingenit⁹: accipiendo ingenitum ppꝛie sicut põt accipi in diuinis.

Item essentia vt prior relõne est nõ cõicata/ ⁊ dans per se esse. igit̃ est hypostasis in generãte. ãñs pbat̃: q2 vt prior non est cõicata: ⁊ vt sic dat p se eẽ. 7. tri. c. 9. ꝯña pbat̃. vt nõ cõicata non est cõis pluribus suppositis. g̃ est in vno tñ. ⁊ nõ est nisi in igenito/q2 genito est cõicata: ⁊ h redit in illð qð eẽntia p se ens hoc vel h deus gnãt inquantũ hz pn̄ formale/ ⁊ p se esse: ⁊ non preintelligit̃ aliqd gnõni nisi qð hz pn̄ illud/quo nõ ab alio: ⁊ q̃si expectat relõnẽ ꝯñẽ que ꝯsurgit termino iam posito. ❡ Cõtra. igit̃ per ingnãtionez est ppꝛietas positiua in pr̃e/sicut in filio. põt ꝯcedi q in neutro est vt per se terminus/nec pmus nec formalir: sed cõcomitans p̃m terminũ/qui est filius: q2 relõnes mutue cõcomitant̃ per se terminũ qui est vnũ extremũ.

❡ Cõfirmat̃ ista opi. per Aug. 5. de trini. c. 6. vbi vult q si pr̃ nõ genuisset/nihil eũ phiberet dici ingenitũ. g̃ põt intelligi aliqs ingenitus nõ intelligẽdo ipz generasse. intelligẽdo aũt ingenitũ/itelligit̃ suppositũ incõicabile subsistẽs. ergo vĩ q pus cõstituit̃ ibi psona per ingenitũ q̃z per aliquã ppꝛietatẽ positiuã. ❡ P. In oĩ ordine essentiali negatio ordinis ad pus vĩ imediatius ꝯseq ipsuz p̃m q̃z ordo eius ad z̃m: q2 illa negatio vĩ imediate seq ipz inquãtũ tale. igit̃ silr in ordine psonaꝝ pus ꝯuenit pme psone negatio ordinis ad priorẽ q̃z ordo ad scdaz psonã. g̃ prius intelligit̃ ingenita q̃z generãs: ⁊ in illo priori itelligit̃ psona incõicabilis in nã diuina. g̃. ❡ P. Si fm imaginationem phoꝝ nõ esset in diuinis: nisi vnũ suppositũ absolutũ: cõstitueret̃ per essentiaz absqz ppꝛietate positiua: ⁊ si aliq̃ cõcurreret nõ esset nisi illa negatiua/que esset nõ esse ab alio. g̃ vĩ q cum origo posita in diuinis nihil auferat ipsi essentie: nec ẽt huic ppꝛietati negatiue nõ esse ab alio. g̃ p ipsa poterit mõ aliq̃ psona ꝯstitui. ❡ Et si obijciat̃ quo sola negatio poterit cõstituere psonã diuinã: ❡ Rñdet̃: q psona includit essentiã diuinã/que est cõicabilis ⁊ cũz hoc aliqd qð est incõicabile/per hoc qð hz nãm in se/hz in se oẽm pfectionẽ positiuã que põt poni in ipsa. p negatione aũt cointellectã põt hẽe rõnẽ icõicabilis. ⁊ h maxime si incõicabilitas nõ dicit nisi aliquã negõnẽ in gñe.

Sic ppꝛietas personalis est p⁹ ⁊ p se incõmunicabilis.

Contra istã viaz arguit̃ sic. Nulla negatio est de se incõicabilis: q2 sicut non est de se vna neqz indiuisibilis aliqua indiuisione: sic nõ est de se hoc ⁊ incõmunicabilis: sed tñ per affirmationẽ/cui pmo repugnat diuidi. ⁊ p hoc negõni ꝯuenit nõ diuidi: ⁊ ideo negõni nõ cõuenit pmo nõ diuidi: sed ꝯñter. ita ẽt vĩ de incõicabili: q2 cõicari nõ repugnat negationi de se: sed tñ per aliquã affirmationẽ cui pmo ꝯuenit talis incõicabilitas: ergo negatio nõ erit prima rõ incõmunicabilitatis.

Respondeo. negatio pncipiati in ente est oĩno incõicabilis: q2 oẽ aliud ab vnico ente est pncipiatũ. vñ est ista negatio icõicabilis in ente: dico q ex nã entis: q2 illi repugnat istã negationẽ in ipso pluribus cõicari. ❡ Cõtra. igit̃ illud positiuũ est pus incõicabile/nõ sequit̃. imo si nõ tñ vnicũ ens esset pn̄: nec tñ vnũ esset nõ pncipiatũ: instantia inaĩato ponendo q forma mixti manet eadẽ/que prius nõ est instãtia: q2 ⁊ si sic mixto insit inanimato: ⁊ tñ est ppꝛia illi: quia animatio nõ fuit: itaqz q essentia nõ vt cũ aliqua ppꝛietate/nec vt in aliqua psona est pn̄ generãdi: ita vt recipiet aliqð pus quomodocũqz in re: sed tñ sic dicẽdo vt actu pncipiat q̃ pncipiat/quo hoc est vt actu fundat: q2 in hac di. 28. q. vltima dicet̃ q gnãtio est oĩno pmo determinatiua eẽntie.

❡ P. Nulla negatio est ppꝛia alicui subiecto/nisi p aliquã affirmationẽ ppꝛiã ei/quã sequit̃ talis negatio. g̃ pme psone nõ est ppꝛia ista negatio nõ esse ab alio: nisi q2 eidem ppꝛia est aliqua affirmatio prior quã cõsequit̃ ista negatio. ista affirmatio prior nõ põt eẽ eẽntia. g̃ aliqua ppꝛietas positiua. ❡ P. Si pma psona sit incõicabilis foꝛalr negõne. ⁊ z̃a est incõicabilis relõne positiua. s. filiatione. ⁊ 3ª silr spiratione passiua. ergo nõ vniformiter se hñt iste psone in rõne psonalitatis/neqz sũt eque positiue psone: neqz eque pfecte inq̃ztũ psone: q2 nõ est eque pfecta psonalitas negatiua: ⁊ ppꝛietas aliqua positiua. Iste rõnes lz forte nõ cõuincerent aduersariũ gn possent solui: tñ q2 nõ videt̃ pbabile personã primã constitui sola negatiõe formalr. vel negatione formaliter esse personã: ideo põt concedi conclusio istarum rõnum.

Sic ppꝛietas personal. e est propria ei cui conuenit.

L

Ad argumentũ in oppositũ dico sicut dictuz est di. 26. q ly preter/nõ excludit aliqua psonalia: sz excludit essentialia: ⁊ includit in ppꝛietate inclusa oẽ personale illius psone. vñ ⁊ in ingeneratione icludit̃ tã pñitas q̃z spiratio actiua: vt est in pr̃e. ⁊ oĩa personalia que cõueniunt pr̃i. Qð ẽt pbat̃ p eũ alibi vbi noĩat paternitatẽ/filiationẽ ⁊ pcessionẽ. g̃ nõ intendebat in pmo loco solas illas tres esset ppꝛietates psonales: nec ẽt intendebat illas tres cõstitutiuas esse psonales. sz per illas intẽdebat oẽs alias: ⁊ q oĩa essentialia/ que excludunt̃ per ly preter/sunt vnum in tribus.

Solutio argumẽ. 1. opĩ.

A. 1. lib.

Ad argumẽta pro opi. pma qñ arguit̃ p Augu. de prioritate ingeniti ad pñitatez. Rñdeo aliqñ priuatio nõ cõnotat affirmationẽ: ⁊ tñ nunq̃z inest formalr pꝛiuatio/vt ppꝛia nisi pꝛiuatio insit formaliter talis positio. ❡ Exẽplũ. cecus nõ ꝯnotat nisi oculum q est cõe subiectũ cecitatis ⁊ visionis: ⁊ tñ nũq̃z inest oculo per solã rõnẽ oculi: sed per aliquã aliã entitatẽ positiuã: quã ꝯsequit̃ ista priuatio: puta per talẽ mixtionẽ in oculo/cũz qua nõ possit stare visio. Ita põt dici hic: q lz igenitũ nõ ꝯnotet nisi aliquã psonã subsistẽtẽ in essentia diuina: tñ ista affirmatio nõ est tota rõ inherẽtie hui⁹ negationis/que est ingenitũ: sed opz in re aliaz ppꝛietatẽ positiuã aliquo mõ precedere ingenitũ: per quã insit: lz non cõnotet̃ per ingenitũ tanq̃z aliqð ppꝛiũ subiectũ: ⁊ fm h dictũ Aug. dz intelligi q ingenitũ q̃ztũ est de per se rõne igeniti nõ cõnotat pr̃ez: nõ tñ põt inesse ppꝛie in re: nisi affirmatio ista vel aliqua alia absoluta vel relatiua sit q̃si rõ iherẽtie eius. ❡ Ad z̃m dĩ q ista ppositio est vera de pmo in ordie qð est ad scdũ⁹. i. esse nõ est esse ad z̃m: ita nõ est in ordie psonaꝝ hñtiũ eadẽ nãm vt in ppositio: q2 hic pmã psonaz esse est ordo eius ad scdam: ⁊ iõ ordo ad scdam q̃si precedit negationẽ pncipij sicut ꝯstitutiuũ formale alicuius entis positiui precedit in eo negationẽ alicuius entis sibi repugnantis.

M

Macre. vt. h

❡ Uel sic. vbi nã primi nõ est eadẽ cũ nã scdi. Ibi negatio pncipiati statim sequit̃ nãm primi anteq̃z itelligat̃ ordo ad z̃m. Sed vbi est eadẽ nã pmi ⁊ scdi: negatio pncipiati nõ sequit̃ nãm: sed aliqd ppꝛium illi. hoc nõ põt esse fm cõmunem opinionem nisi relatio.

N

❡ Ad 3m dico q si esset ita fm imaginationẽ phoꝝ gentilium: tũc essentia diuina esset determinata ex se ad hanc

subsistētiā: ⁊ cōstitueret hanc: nō p aliquā negationē: sed seipsa sm eos: q̄ esset oīno determinata ad hanc: sicut in creaturis hec nā est oīno limitata ad hoc suppositū: nunc aūt ponēdo ibi esse originē: opꝫ essentiā nō esse oīno determinatā ad vnā psonā: ⁊ iō nō ↄstituere p se aliquā psonā. Et cū dī/ponere originē/nihil aufert eēntie: nec illi qō p se cōstituit/verū est q̄ nihil aufert: sꝫ ponit oppoᵐ illiᵘˢ hypothesis/pp quā eēntia de se ↄstitueret psonā. s. determinationē essentie ad vnicā subsistētiaꝫ/que hypothesis auferret eēntie pfectionē: q̄ videret ponere limitationē: sed oppositū illius hypothesis ponens originē nō aufert perfectionē: aufert tamen modū incōpossibilē ↄstitutiuū persone: qui esset verus ex hypothesi.

Utrum essentia diuina ex se determinet sibi primo gnōnē actiuā. Qꝛ nō: q̄ tūc staret in q̄libꝫ nō supposito. ¶ Itē relōnes sunt eque pmo in essentia. ¶ Cōtra. si p aliō/pᵃ psona nō ↄstitueret igenito. ¶ Solutio de determinato ⁊ ideterminato/⁊ determinare cōtinētiā. ¶ Cōtra illimitationē eēntia determinat: q̄ pᵃ ⁊ aptitudinalis. igit actu p aliqd nō p relōnē: q̄ ipsa nō est anq̄ꝫ fundet nec p aliud īfinitū. igit ex se pmo dī adeq̄re īmediate p mō sꝫ intētionē/sic rō. exēplū cōtra Hob. sꝫ extēsionē nō īmediate: q̄cqd se hꝫ ad plura ordineꝫ hn̄tia reᵐ eius aliō hꝫ pᵐ sic. ⁊ sic exēplū solis: exēplū aīe: eēntia igit īmediatissime se hꝫ ad pmā: ⁊ p illā ad scdaꝫ inq̄tū pnᵐ. tenet eni mᵗᵉ ↄ pductū p diuisionē. ¶ Itē soīa p se eius/modus hic ⁊ ↄgruētia de triplici pnᵒ. ¶ Cōtra triplr hic modus alius post ad argumēta. Questio. III.

B. I. Tertio quero. Ultimo hic quero. Utrū pma psona cōstituat in esse psonali aliq̄ relōne positiua ad scdaꝫ psonā. Qꝛ non: arguit pmo: q̄ pᵃ psona pintelligit in eē psonali anteq̄ꝫ gignat: agere eni suppositi est. igit

In phemio metaphysice. preintelligit esse suppositū eē anq̄ꝫ agat. si aūt ↄstitueret relōne ad scdam psonā cointelligeret cū ipsa existēte secūdā psonā eē: ⁊ p ↄn̄s scda psona cointelligeret eē anq̄ꝫ pᵃ gigneret: ⁊ ita scda psona nō esset terminᵘˢ illiᵘˢ gnōnis.

A ¶ Cōfirmat rō: q̄ quecūq̄ꝫ sunt sil' nā quocūq̄ꝫ vnū est prius ⁊ alterꝫ: relatiua sunt sil' nā: ergo si pma psona soīalr ↄstituit in esse psonali p relōnē ad scdaꝫ: quocūq̄ꝫ pᵃ psona prior est in esse psonali: eo ⁊ scda: sed gnōne q̄ est actio pme psone: vī pma psona esse prior in esse psonali. igit ⁊ secūda: ⁊ vt prius/tunc nō erit terminus formalis gnōnis. ¶ P. In oī ordīe pᵐ vī esse absolutissimū: sicut apparet pcedēdo in q̄buscūq̄ꝫ ordibᵘˢ. g̃ ita erit in ordīe psonarū: q̄ pᵃ erit absolutissima: ⁊ ita nō constituet p relōnem ad scdam. ¶ Cōtra. pᵃ psona nō ↄstituit in esse psonali deitate: q̄ non est incōicabilis: nec spiratione actiua: q̄ cōis est sibi/⁊ filio: nec innascibilitate ex. q. pcedente. ergo per viā diuisionis aliqua relōne positiua ad scdaꝫ personaꝫ.

Tho. I. parte sum. q. 40. articu. 4. Hic cōmuniter cōceditur pars affirmatiua qōnis: sed pp difficultateꝫ primi argumēti distinguit de ipsa relōne ↄstituēte pmā psonā. Uno mō q̄ ipsa pōt cōsiderari vt pprietas vel vt relō: vt pprietas pcedit gnōnē: vt relō seq̄t: ⁊ tunc sm q̄ cōstituit pmā psonā: nō opꝫ scdaꝫ sil' esse cū pma: sꝫ vt est relatio q̄si ↄn̄s gnōnē opꝫ scdaꝫ sil' esse cū ea. ¶ Cōtra istud. Proprietas vt pprietas est aliq̄ entitas: aliogn nō cōstitueret aliqō ens: aut igit entitas ad se: aut ad alterꝫ: aut

B neutriꝫ: entitatē enim aliquā eē singularē/que nec sit entitas ad se: nec ad aliud nō vī esse itelligibile. g̃ opꝫ q̄ ista entitas formalr vel sit ad se: ⁊ tūc cōstituit psonā absolutā. vel ad alterꝫ: ⁊ tūc vt pprietas erit relō: ⁊ tūc non euadet difficultatē: sꝫ alia rō sit ↄsiderādi eā vt pprietas: ⁊ vt relō. ¶ Et ↄfirmari pōt rō p exēplū: q̄ ⁊ si albedo possit cōsiderari vt albedo vel vt qualitas: ⁊ si cōsideret vt albedo/hoc est sꝫ ppriā rōnē specificā suā: si aūt vt q̄litas/hoc est sm rōnē iperfecti sui generis: tn̄ q̄cq̄d cōstituit albedine vt albedo est/nō cōstituit aliq̄ entitate: que nō sit q̄litas: q̄ albedo ēt vt albedo/includit essentialr qualitatē: ⁊ est essentialr q̄litas: ita q̄ albedo nō pōt ↄstituere albū vel aliqd in esse albo: nisi ēt ↄstituat in eē qualitatiuo: ita vī in pposito de pprietate relatiua sic ⁊ sic ↄsiderata.

¶ P. Iste dicit alibi q̄ in diuinis nō pōt eē ordo: q̄ nec essentie ad relōnes: nec relōnū inter se: q̄ relatiua sunt sil' nā: q̄ si pprietas possit cōsiderari eo mō quo nō esset relatio: ⁊ hoc modo nō oportet q̄ haberet correlatiuꝫ sil' natura/argumentuꝫ eorum nō valeret. Quere Tho. I. par. sum. q. 41. articu. 3. ⁊ alibi.

Aliter distinguitur de relōne vt relō est: ⁊ vt origo est. ⁊ ponit q̄ ↄstituat vt origo: nō aūt vt relō: q̄ rō originis aliquo mō pcedit: ⁊ in ea quasi fundat relō. pma aūt psona ↄstituit p pmā originē ibi p quā distiguit. S. Bona. lib. I. di. 26. q. 3. ¶ Cōtra hoc obycit: q̄ origo vt origo non est ppria soīa nec psone in qua est/nec psone ad quā est: sed est q̄si via: ⁊ tūc neq̄ꝫ pme psone est soīa: sed q̄si psupponit eā: nihil aūt constituit aliqd in aliquo esse nisi inquātū est forma eius. Si tn̄ ista via itelligit de distinguere/q̄si pncipiatiue alicuius correspōdentis cause effectiue in creaturis: sicut expositū est di. 26. ⁊ nō per modum pncipy formalis: tunc ista positio posset hēe veritatē: nec hoc argᵐ esset cōtra eam. In op. 3.

Alio modo dicit q̄ sicut eadē actio pōt diuersimode itelligi: inquātū aptitudinalis: inq̄tū potētialis: inq̄tū futura: inq̄tū actu: ⁊ inq̄tū preterita: ita relōnes fundate sup actionē pn̄t diuersimode accipi/vt sit relō fundata sup gnōnē q̄si aliquo mō preteritam: alio mō vt quasi presentē: alio mō super eā/vt quasi futurā: alio mō super eaꝫ/vt quasi potentialē: ⁊ vlteriᵘˢ vt q̄si aptitudinalē. Henr. q̄li. 9. q. 1. ⁊ 3. ⁊ in sum. dī aūt q̄ relō sub pᵃ rōne ↄstituit pmaꝫ psonam: prima aūt rō est rō aptitudinalis: q̄ illud sequit ad aliud non econuerso. ergo generatio tali modo constituit pr̄em: ⁊ hoc mō significat per hoc qō est gn̄atiuitas. Diffusius vide hic opionē ⁊ reprobationē l. 4. q. q̄libet.

Contra istud prima psona nō cōstituit pprietate hn̄te minus perfecte esse positiuū q̄ꝫ habeat pprietas ↄstitutiua scde persone: q̄ tunc nō videret esse eque pfecta in esse psonali. 2ᵃ aūt psona cōstituit sm istos: filiatione vt filiatio est. ergo pma psona nō ↄstituet relōne potentiali/que minus pfectū eē hꝫ de rōne relōnis q̄ꝫ pprietas scde persone: sꝫ relō gn̄atiui ad generabile: quā ponūt eē pmā ⁊ ↄstitutiuā est relatio potētialis. ergo nō cōstituit ita pfectā personā actualē sicut 2ᵃ. pbatio assumpti: nullū esse actuale exigit ens potentiale: q̄ ens potentiale est minus pfectū q̄ꝫ actuale/qū mō sint eiusdē rōnis. relō aūt generatiui reqrit gn̄abile: qō dicit relōnē potētialē ex pte fily. g̃ ista relō gn̄atiui in pr̄e nō est relatio actualis. ¶ P. Cōtra istā opinionē ⁊ ↄ duas pcedentes arguit: q̄ relō si cōstituat ibi primā psonā/hoc nō est nisi sm q̄ est in re: aliogn nō ↄstitueret psonaꝫ realē: nō est aūt in re nisi vnica relatio psone pme ad scdam: nec est ibi nisi sub rōne actualissima: q̄uocūq̄ꝫ possit diuersimode accipi. g̃ sub illa rōne actualissima cōstituet illā pmā personā: ⁊ sub ea rōne correspōdet sibi relatio in scda psona: nō est aūt in scda aliq̄/nisi vt actualissima: frustra igit querit distinctio q̄si potētialis vel aptitudinalis ibi a rōne actiui: q̄ ista distinctio in modis cōcipiēdi nihil facit ad cōstitutiuū pme psone: qn pma psona semp exigat secū sil' scdam: ⁊ tn̄ pp hanc difficultatē. s. ne poneret personā pmā hēe sil' secū scdam querit ista distinctio relōnū aptitudinaliū actualiū: ⁊ potētialiū: ne filiᵘˢ ponat precedere gn̄ationē pr̄is. Eodē modo posset argui cōtra

prima

primā opinionē ꝛ scdaꝫ:qꝛ illa relō quōcūqꝫ cōcipiatꝰ nō est ibi:nisi vt vnica. ¶ P. Cōtra oēs tres opiones arguitur:qꝛ ꝛ si pr generat filiū ꝑ hoc ꝙ actiōe pr̄is relatio filiꝫ est in essentia diuina:ꝛ actione sua ꝼm istas opiones pr̄nitas vt pr̄nitas est in eēntia diuina:qꝛ ꝫ eos paternitas vt pr̄nitas:tunc p̄mo est qn̄ filiatio est/vt filiatio:ꝫ prius ꝓcesserit aliqd vt origo vel gn̄atiuitas vel ꝓprietas.igitur pater ita generabit se p̄rem sicut generabit filiū:aut saltē ita erit pr̄nitas in p̄re ꝑ gn̄ationeꝫ/sicut filiatio in filio:qḋ vꝫ absurdū. ¶ P. Cōtra oēs opiniones alia est difficultas qūo essentia determinetꝰ ad ꝑsonā p̄mā vel ꝓprietateꝫ si ex se nō vꝫ cōis alijs ꝑsonis:qꝛ qn̄cūqꝫ aliqd determinatꝰ ad aliud ex se:vbicūqꝫ est:habꝫ illud:ꝛ tunc essentia vbicūqꝫ esset:haberet personalitatem prime persone. ¶ Si aūt ab alio determinatꝰ/hoc videtꝰ esse contra rōnem p̄me persone:qꝛ tunc videtꝰ esse originata/vel aliquo modo posset ab alio poni in tali subsistentia.

C

A.l.enim.

Preterea tertio/si determinatꝰ ex se:quero rōnē cuius p̄ncipij hꝫ essentia in determinando se ad ꝓprietatē p̄mā.nō mā̄e ex dis.5.non forme: qꝛ p̄uatio forme ꝓexigit p̄ncipiationē ꝓducētis/sicut de causa formali ꝛ efficiēte.ḡ essentia quasi ꝓductione se determinat:ꝛ ita p̄ma persona erit aliquo mō ꝓducta. Nec pōt dici ꝙ ꝓprietas ex se determinatꝰ:qꝛ ꝓprietas ex se determinat:qꝛ īpossibile est qualīcūqꝫ duo esse oīno p̄ᵃ: sed ois multitudo stat ad oīno p̄mū ꝛ vnū:illud hic non est nisi essentia/vt est pelagus.ḡ ipsi attribuetꝰ rō p̄ncipij aliqualis respectu cuiuscūqꝫ scdi. ¶ Siquis vellet dicere ꝙ essentia:vt hec per se est:ꝛ sic per se agit.iuxta p̄mū argumētū factū dis.7.ꝯtra Tho.posset dicere ꝙ hec eēntia cōicat/quasi ꝓductiue se ꝑsone p̄me/ꝛ in p̄ᵃ cōicat se secūde.ꝛ in p̄ma ꝛ scda tertie.ꝛ sic tres ꝓductiones ꝫ triplex p̄nᵐ.s.essentia vt essentia:vt intellectus vt voluntas. ¶ Cōtra.nihil ꝓducit se.igitꝰ est distinctio inter personā p̄mā ꝛ essentiā. ¶ Cōfirmatꝰ rō per auctoritatē magistri di.5.ꝓpter quā negat essentiā gignere vel gigni/pari rōne negandū est ab ipsa ꝓducere. ¶ Itē hec ꝓductio nō est generatio:qꝛ pr̄ est ingenitus/nec spiratio pꝫ:nec sunt alie in diuinis. ¶ Itē actio est suppositi.ḡ essentia est quartū suppositū. ¶ Potest dici ad p̄ᵐ ꝙ aliqd ꝓduci bene pōt ꝓducere totū qn̄ illud aliqd est prius per se ens:ꝛ hn̄s in virtute reliquū qḋ cōcurrit cū ipso in cōposito.exemplū nō est in creaturis in ꝓductione sub̄ali:qꝛ ibi non preest nisi mā̄ que nō hꝫ virtualr̄ formā:sed hn̄ est exēplum in ꝓductione accidētali/vbicūqꝫ subiectū hꝫ actiue accn̄s ipsiꝫ subiectū ꝓducit cōpositū/illud sicut aqua prius calefacta ꝛ postea sibi derelicta/ꝓducit aquā frigidā:ita diceretꝰ hic ꝙ essentia per se ens/in illo primo signo qn̄ relō pullulat ꝓducit se in ꝑsona relatiua/vel magis ꝓprie cōmunicat se illi. ¶ Ad formam cōceditꝰ aūs:qꝛ pūt/se/refert precise ideꝫ.ꝛ sic ꝯn̄s qḋ est distinctio/hic nō est oīmoda idētitas essentie ad ꝑsonā relatiuā:qꝛ ipsa includit aliqd preter essentiā. ¶ Ad 2ᵐ hic pōt dici ꝙ ꝓductio illa est generatio ꝛ ꝓductio verbi dictio:sicut si ignis esset intelligibilis vel intelligēs igneitate gigneret/intellectu diceret. ¶ Ad 3ᵐ.forma ꝑ se ens.i.nō inherens vt accn̄s:vel forma vt sub̄alis/vel qddītas suppositi:pōt esse agēs:nec tn̄ est suppositū:qꝛ nō est incōicabilis:ꝛ sic videntꝰ euadi.3. rōnes. ¶ Sed restant insolute due auctoritates.p̄ma cōfirmans rōnē p̄mā magistri.alia est in 2ᵃ rōne.qꝛ Augu. dicit p̄rem esse ingenitū. ¶ Propter p̄maꝫ posset dici ꝙ in oī p̄mo signo nō tn̄ est deitas per se ens:sed hic deus: ꝛ ille ꝓducit se p̄rem:ꝛ tunc euaditꝰ hic ista locutio.essentia ꝓducit:ꝫ ille ꝓducat/in quo nihil est nisi essentia.sic corrigitꝰ dicta via quantū ad sermoneꝫ. ¶ Ad 2ᵐ posset

q.2.

1.met. in pb°

dici ꝙ sancti supponētes ꝓprietatē p̄mā esse in essentia/ vndecūqꝫ pullulauerit p̄ᵐ suppositū:ꝛ nō loquebantꝰ nisi de ꝓductione suppositi a supposito:iō dixerunt illā ꝑsonā esse improductā:que nō ꝓducitꝰ a supposito. Cōsimilr̄ dixerūt relōnes oppositas nō posse esse nisi in distinctis suppositis:qḋ verꝫ est si vtraqꝫ sit suppositi:ꝫ nō si vna sit alicuꝰ per se entis singularis:ꝛ nō suppositi:puta huiꝰ dei. Et rō est:qꝛ singulare nō suppositūꝫ/pōt se cōicare:ꝛ ita nō distinguitꝰ a ꝓducto:qꝛ eniꝫ est singulare per se ens: ideo pōt agere:qꝛ nō suppoᵐ:iō pōt cōmunicari/suppoᵐ aūt nūqꝫ se cōicat:ꝛ iō si ꝓducit/suppositū distinctū ꝓducitiuus ipsiꝫ nihil est:qualr̄ aūt improbabitꝰ hec phantasia tam dissona dictis sanctorum.

D

Aliter ponitur tenendo ꝯclōnē oppositā istis tribus opi.scilꝫ ꝙ p̄ma ꝑsona nō cōstituitꝰ relōne aliqua ad scdam ꝑsonā:ꝛ hoc loquendo de p̄mo ꝯstitutiuo illius ꝑsone in esse ꝑsonali:sed aliq̄ realitate absoluta:nō qdditatiua:sicut tactuꝫ est in opi.3. dis.26. ¶ Pro hac opione arguitꝰ spāliter de p̄ma ꝑsona sic ingenitū preintelligitꝰ paternitati:ꝛ ingenito vꝫ preintelligi aliqua realitas ꝓpria p̄me ꝑsone.igitꝰ cum illa nō possit esse relatiua erit aliqua absoluta ꝓpria illi ꝑsone: ꝓbatio p̄mi assumpti:tum per Aug.5.de trini.c.6. Si pater nō genuisset nihil ꝓhiberet eū dici ingenituꝫ:tum qꝛ fecūditas ad aliquā ꝓductionē in diuinis nō intelligitur quasi potentia ꝓxima/nisi vt est in nō habente illā fecunditatē per actū illius fecūditatis:sicut voluntas nō intelligitꝰ fecunda ad spirandū:vt in aliqua persona/nisi vt in qua sit/vt nō cōicata per fecūditatē voluntatis:ꝛ ideo vꝫ cōmuniter ꝯcedi ꝙ vis spiratiua in patre ꝛ filio preintelligitꝰ nō habere volūtatē per spirationeꝫ.ergo a filii huic fecunditati generādi:vt quasi potētia ꝓpinqua videtur preintelligi innascibilitas que notat eū nō haberi ꝑ actuꝫ fecūditatis intellē.s.gnōnis. ꝓbatio scdi sequitꝰ ex improbatione opi.in.q.precedente. ¶ P. Nulla relatiua p̄mo referūtꝰ ad inuicē:ita ꝙ relatū vt relatū ꝓ terminet relōnē. pꝫ in creaturis:qꝛ relatū vt relatū reqrit illḋ ad qḋ refertꝰ ad sui esse:ꝛ ad sui diffōnē.ergo illud ad qḋ refertꝰ est aliquo modo prius relato:vt relatum.si igitur ecōuerso ipꝫ vt terminās refertur.ergo pari rōne requirit illud ad qḋ refertꝰ ꝓpter sui esse:ꝛ sui diffōneꝫ.ergo circulus esset in necessario coexigendo:ꝛ hoc ita ꝙ vtrūqꝫ exigeret alterꝫ sicut prius essentialr̄ se vt diffiniens se:sed circulū esse in prioritate essentiali est īpossibile.ergo īpossibile est relatiuū vt relatiuū sine ꝼm illud esse quo dependet a correlatiuo vt ad terminū/esset terminū dependentie alterius correlatiui:ꝛ a simili vꝫ in ꝓposito ꝙ relatiuū nō refertꝰ p̄mo ad relatiuum:vt ad terminū huius relationis.ergo secūda persona si referatꝰ ad personā p̄mam:opꝫ ponere aliqḋ absolutum:vt terminū huius relationis:nō est autē illud absolutum essentia:qꝛ illa sicut nō refertꝰ/ita nō determinat relōnē:qꝛ nō distinguitꝰ.ergo est absolutū personale:qḋ pōt distingui a secūda ꝑsona. ¶ Cōtra istaꝫ opi. arguitꝰ qḋ sit heretica:sed qꝛ tacta sunt argumenta ꝛ solutiones.dis.26.ideo modo transeo.

Jo. de rippa dist.25.c.16. huius p̄mi.

E

a.l.a termino

Ad qōnem istam cui nō placet vltima opinio de personis absolutis pōt dici tenendo cōem viam:supponēdo scilꝫ personas esse relatiuas:ꝛ ꝙ p̄ma persona cōstituitꝰ relatione positiua ad secūdā ꝑsonaꝫ:qꝛ nec aliquo alio:sicut argutū est ad oppositū ꝑ viā diuisionis:nec opꝫ distinguere qualiter illa relatio consideretꝰ:vt est cōstitutiuꝫ:qūocūqꝫ enim varietꝰ ꝼm consideratiōnē eadē tamen est in re:ꝛ ꝼm ꝙ est in re cōstituit personā realē. ¶ Nec est difficultas alia nisi qūo reqrit scdaꝫ personā simul secuꝫ/cū tamen precedat:vbi tamen

F breuiter dico q̄ simultas relatiuoꝝ qua dicunt̄ eē sil'nā
est ista.s.nō posse esse sine se inuicē sine ɔ̄dictione:si sint
relatiua mutua.nā vna relatio nō pōt esse sine termino:
q: si posset esse sine eo,esset ens ad se:pari rōne nec relo
alia sibi correspondens pōt esse sine isto termino:q: tunc
esset ad se.igit̄ iste due relones q̄ sunt mutue nō pñt eē
sine se inuicē absq3 cōtradictione:eē aūt prius nā pōt eē
sine cōtradictione sine posteriori:ita q̄ si ponat̄ hoc esse
Tex.cō.16. sine illo nō est ɔ̄tradictio:sicut p3 per phm.5.meta^{ce}.c.de
priore.isto mō cōcedo ꝑsonā pmā & scd̄am nō posse esse
sine se inuicē absq3 ɔ̄dictione:& nō est ɔ̄tradictio ex aliq̄
extrinseco:sed ex formali rōne istaꝝ personaꝝ.& tñ cū h̄
stat prioritas originis q̄ vna sit ab altera.Qd̄ declaratur
pmo:q: si sor.sit pater platonis:sor.nō intellectus vt sub3
paternitatis:vt sub paternitate.& plato intellect^9:vt sub fi
liatione ista sunt simul nā:q: sic intelligunt̄ vt correlatiua:
& tñ vt sic sor.est prius origine q̄ plato:q: sic intelligitur
sub paternitate:que est formalr̄ pōritas originis.ḡ vī q̄
eodē:quo aliqd est prius origine in creaturis,est sil'nā cū
eodem eo mō quo simultas nāe requirit̄ ad correlatiua.
¶ Hoc scd̄o sic persuadet:q: prioritas nāe vno mō est
prioritas ꝟm ꝑfectionē:ita q̄ priora dicunt̄ esse ꝑfectiora
Tex.cō.15. ꝟm nām.9.meta^{ce}.c.7.nūc aūt cū simultate correlatiuoꝝ
ꝟm nām vī posse stare prioritas ꝟm ꝑfectionē in vno re
spectu alterius:q: si genus relonis diuidat̄ ꝑ ꝓprias dif
ferentias oppositas:sic alia genera:vna dr̄ia diuisiua erit
dignior:& alia indignior:q: due spēs non sunt equales.8.
Tex.cō.10. meta^{ce}:& per ɔ̄ns spēs cōstituta minus nobili dr̄ia erit mi
nus nobilis:& tñ due spēs cōstitute ex duab^9 differentiis
oppositis possunt referri sibi inuicē:q: ois relatio disqui
G perātie est ad aliqd alterius spēi.igit̄ relonū sibi corrñdē
tiū3 altera pōt esse prior.i.ꝑfectior alia:& tñ simul natura
quātū ad hoc qd̄ est nō posse esse sine se inuicem.ḡ multo
magis videt̄ etiā q̄ pōritas originis ꝟm quā.s.vnū extre
mū in nā nō excedit aliud extremū:s3 est a quo aliud est:
possit stare cum ista simultate relatiuorum.

Ut supra di/cū est di.17. ¶ Cōfirmat̄ per illud Aug.de quātitate aie.c.7.equali
tatē inēq̄litati iure preponi:& loquit̄ nō rōne fundamē
ti:q: ex nobilitate eq̄litatis cōcludit fundamētū eē nobi
lius cui cōuenit q̄ illud cui nō cōuenit:p3 ibi de circulo &
aliis figuris:igit̄ relatio h3 ꝓpriā nobilitatē in suo gene
re:& sic vna nobilior alia:& tñ inter duas spēs correlatiuo
rum est quandoq3 relatio disquiperantie.

c.2. ¶ Ad hoc ēt adducit̄ Aui.6.meta^{ce}.vbi vī velle q̄ cā in
quātū cā,prior sit nā causato inquātū causatū:& tñ causa
inquātū cā,est simul causato simultate reqsita ad correla
tiua.ista aūt prioritas nāe que est cause ad causatū videt̄
magis repugnare simultati nāe correlatiuoꝝ q̄ pōritas
De his vide clarius.q.4.quolibet. originis tñ. Tunc breuiter prima ꝑsona cōstituit̄ in esse
personali per relationē positiuā ad scd̄am & econuerso:&
impossibile est esse sine se inuicē:& tñ ipsa persona prima
ɔ̄stituta in tali esse est prior origine ꝑsona scd̄a:ita q̄ pma
ꝑsona ɔ̄stituta in tali esse est a qua originata est scd̄a:& ita
prioritas originis non repugnat simultati relatiuoꝝ.

Sed tunc est aliud dubiū q̄ tactū est ɔ̄tra istas tres opiones.s.quō eēntia determi
H nat̄ ad pmā subsistētiam. ¶ Ad hoc dico q̄ qñ aliqd est
illimitatū3 in aliqua rōne cause:ita q̄ correspondent sibi
plura in altero extremo vel aliqd̄ vnū cōtinens plura,si
inter illa plura est aliqs ordo vel absolute,vel in se habē
do ad illud illimitatū:tunc nō est idē pmū respectu talis
illimitati.& hoc loquēdo de pmitate adequationis:& pmū
pmitate imediationis.Exemplū huius pmo in cā efficiē
te vbi est manifestius:si sol vt cā illuminet mediū totū:
& tñ est quasi agens illimitatū:cui corrñdent plures ptes
medii illuminate:& inter istas ptes est ordo aliqs:q: pus
illuminat̄ pars ꝓpinquior q̄ remotior.p^{m} corrñdēs soli
vt illuminati est totū mediū,vt icludit oēs ptes. Primū
inqtū quasi adequatū:tñ nō est p^{m} vt imediatū:s3 ps ꝓ
pinquior soli imediatius illuminat̄ q̄ pars remotior:ita ēt
in forma accipiendo aīam intellectiuā:que est forma aliq̄
mō illimitata,corrñdet sibi pro pmo ꝑfectibili corp^9 or
ganicū,ꝟm se totū includēs in se multas ptes ꝑfectibiles.
p^{m} igit̄ ꝑfectibile aie intellectiue.i.adequatū est totū cor
pus organicū:sed q: in ptib^9 huius totius est ordo origis
vel in se vel in habēdo animā:q: pmū est cor:deinde alie
ptes.16.de aialibus:iō ista forma nō pmo.i.eque imedia Quia p^{m} vi/uus in aīa est cor.
te ꝑficit totū:sed sic pmo ꝑficit cor imediate & mediante
ipso alias ptes.si igit̄ aīa esset tota essentia cordis & ma
nus per idētitatē:& tñ daret eis esse distinctū:quale mō
dat eis:s3 in toto:& cū hoc cor & man^9 nō eēnt ptes eiusdē
totius:q: hoc esset iperfectionis:sed hoc essent supposita
distincta:esset adhuc aīa ꝓpter sui illimitationē hñs cor
pus organicum pro adequato ꝑfectibili:sive hñs oīa illa
supposita,que mō sunt ptes corpis ꝑ vno adequato:& tñ
hēt vnū illoꝝ:qd̄.s.est pmū origine pro pmo & imediato
ꝑfectibili:ita pōt dici vīr in omni illimitato,cui corrñdēt
plura inter que est aliqs ordo ꝓpter quē vnū illoꝝ ime
diatius respiciat̄ ab illo illimitato q̄ alteꝝ:ita in ꝓposito
essentia diuina nō h3 aliquā subsistentiā vnā pmā:idest
adequatā sibi:q: tūc nō posset esse in alia:sed sic adequā
tur tres subsistētie illi nature:q̄ tñ in istis trib^9 est ordo
in habēdo nām:& iō essentia vna pmitate.s.imediationis
respicit p^{m} illoꝝ ordinatoꝝ:ita q̄ sicut essentia ex se pmo
esset in tribus,si esset in eis sine ordine:& hoc tam pmita
te adequationis q̄ pmitate imediationis:ita nūc ex se est
in tribus pmitate adequationis:sed non pmitate ordinis
imediationis:sed pus in pmo illoꝝ & virtute illius in aliis
qbus cōicat̄ ab illo pmo. ¶ Cū igit̄ queris ꝑ qd est eēn
tia in pma ꝑsona:dico q̄ ex se:& si adhuc velis dicere q̄
nō:sed ꝑ ꝓprietatē determinantē:eadē questio esset per I
quid determinaret̄ ad ꝓprietatē determinantē,siue per
qd pmo pullulat in essentia illa ꝓprietas:& tunc vel op3
ꝓcedere in infinitū:vel op3 stare q̄ essentia,que de se eēt
pmo,idest adequate in tribus:& esset de se imediate in tri
bus si nō hēt ordinem:q̄ ipsa est de se imediate in pmo
istoꝝ triū habentiū3 ordinem. ¶ Et si queras.vtrū deter
minat̄ essentia ad pmā ꝑsonā:& si ex se determinat̄.ergo
non pōt esse in alia. ¶ Rñdeo.determinatio duplex est K
opposita duplici indeterminationi:vna indeterminatio
est ad opposita ɔ̄tradictorie:sicut mā est indeterminata
ad formā & ad ꝑuationē:alia est ad diuersa positiua,q̄ tñ
stat cū determinatione ad alterā ptē vtriusq3 ɔ̄tradictio
nis.Exemplū3 huius secūdi:sicut sol est indeterminatus
ad ꝓducendū vermē & plantā tanq̄ ad diuersa positiua:
cum tñ ex se sit determinatus ad alterā partē ɔ̄tradictio
nis tā3 huius q̄ illius:sicut si esset agens particulare tñ,
natū3 ꝓducere vnicum illoꝝ tñ:dico tunc in ꝓposito q̄
essentia de se determinat̄ ad pmā personā determinatio
ne opposita indeterminationi pme,que est ad ɔ̄tradicto
ria:nō tñ determinatione opposita scd̄e indeterminatio
ni:q: illa nō staret cum illimitatione ad plura. ¶ Et per
hoc p3 ad argumentū:si ex se determinatur ad istam:igit̄
nō potest esse in alia.cōsequentia tenet,loquēdo de deter
minatione scd̄a,que opponit̄ illimitationi ad plura:& hoc
modo nō determinat̄ essentia ad vnā sed ad tres subsistē
tias:q: illa determinatio est ad pmū adequatū:nō tamen
tenet ɔ̄sequētia,loquēdo de determinatione pmo mō:q:
illa est ad primū3 imediatum non adequatum:& stat cū3
illimitatione indeterminati ad plura.

¶ Ad primū

Ad primum argumentū ṗncipale pʒ ex dictis: qꝛ ṗ^m suppositū ṗcedit z^m origine: ⁊ tñ sunt sil' nā sicut reqrit ad relatiua. ⁋ Et cū arguis φ ṗmū suppositū ṗcedit gnōnē. igit' ⁊ z^m. ⁋ Rñdeo φ in actiue pōt intelligi gnātio actiua ⁊ passiua: si gnātio actiua nego: imo ṗ^m suppo^m est gnōne actiua subsistēs: qꝛ quo-cūqʒ intelligat' illa relō nō est diia in re dicendo patrem subsistere/vel gnōnem subsistere/vel gnāntē subsistere. Si aūt intelligat' in actiue de gnōne passiua cōcedo φ ṗ^a ṗsona sicut origine ṗcedit filiū: ita precedit origie gnōneʒ passiuaʒ. Et cū arguit' sic. filius ṗcedit eandē gnōnē passiuaʒ: qꝛ est sil' cū pre: ista ꝯñia nō valet: qꝛ nō est isto mō simul cū pre quo pater est prior gnōne passiua. filius eni est sil' cū pre nā: sicut ptinet ad correlatiua: pater aūt precedit gnōnē passiuā nō sic/sed origine. Nūc aūt ista ṗpositio/qñcūqʒ aliqua sunt sil' quocūqʒ est vnū prius: ⁊ reliquū: falsa est/nisi intelligat' de simultate eiusdē rōnis cū illa prioritate ⁊ posterioritate: sicut ista est falsa: si aliqua sunt sil' tēpore: qcqd est prius nā vno ⁊ reliquo. Sed ista est vera: si ista sunt simul tēpore/qcqd est prius tempore vno ⁊ altero. ⁋ Ad z^m arg^m dico φ vera est illa maior in ordine essentiaꝝ: qꝛ ibi intelligit' impfectionib⁹ qdditatiuis ⁊ status est ad pfectionē qdditatiuā infinitā/que est absoluta. Sed in ṗsonis habētibus eandē nām distinctā tñ per originē/sicut opʒ intelligere in ṗposito fm cōem opi. propositio maior est falsa: qꝛ ibi primum precise est illud: qō est formaliter per esse ad z^m.

Quāuis in diuinis negat' ois ṗoritas fm nām: ⁊ tñ cōcedat' prioritas originis cōiter: vel prioritas fm nālē intelligentiā: tñ oi mō opʒ aliquaʒ ṗoritatē dare eēntie respectu relōnis. Tum qꝛ est fundamentū fm oēs. Tum qꝛ est foial'r infinita/relō nō. Tum qꝛ qualitercūqʒ distiguat': nō sunt ex equo olno ṗma/nec relatio prior. Merito igit' qrit̄ur vtrū essentia determinat sibi ṗprietatē ṗmā: ⁊ cū nō inueniat' aliqd determinās: qꝛ semp est eadē qō vtrū essentia habeat illud/nisi ṗcedat' in infinitū/standū est φ essentia ex se precise determinat in se vt in fundamēto ṗmā relōnē. falsa est igr̄ illa radix: nullū indeterminatum ex se ad aliqua determiat' ex se ad aliqō illoꝝ: sicut bñ habet' hic infra de duplici ideterminato: ⁊ de duplici prioritate adequationis ⁊ imediatiōis. ⁋ Sed restat dubiū quā circūstantiaʒ ṗncipij notat/ex/vel/de/cū di essentia de se/vel ex se/determiat sibi ṗprietatē ṗmā: ⁊ si fingas φ ibi nō dicit rōnē ṗncipij alicuius/sed excludit cōparticeps ṗn^m: nō obstat. Quero eniʒ quo essentia determinat/⁊ in rōne cuius ṗncipij est respectu ṗpetatis: ⁊ dicit vna solo hic φ ṗducētis: qꝛ sine illa non est rō ṗncipij formalis nec mālis: ⁊ qꝛ forma actiua est ṗ se ens/per se agit: de qua ṗpositiōe quere dis. 7. extra. Et ṗpter cōgruentiā de tertio ṗncipio ṗductiuo ex qua cōgruentia fit vna instātia dis. scōa qōne de duab⁹ ṗductionibus: sed corrigit' φ hic deus ṗducit pleʒ: nō aūt essentia ṗprie loquēdo. Sed cōtra istā viā fiunt tres rōnes ⁊ tres auctoritates adducunt'/q̄ vident' oēs euadi aliqual'r: sed qꝛ male sonat ṗmā personā eē ṗductā: pōt dici φ eēntia determiat ṗprietatē sibi ṗmā in rōne ṗncipij foīalis: nō qdē informātis: sed sicut qdditas dī forma suppositi/⁊ φ qdditas nō causal'r nec io nec sic formal'r determiat aliqō suppositū sicut pagani ponerent de supposito absoluto: nos aūt de ṗmo relato. ⁊ rō est: qꝛ talis qdditas seipsa sistit se: ⁊ seipsa est alicuius qdditas. Tūc ad illa pro via alia. ⁋ Ad ṗ^m dico φ oēm formā informantē precedit cā efficiens: iō ṗmū efficiens nō sic hʒ formā: sed non omnē formā qdditatiuā dantem esse supposito precedit efficiens vel ṗducens: qꝛ hic nō est cā ⁊ cā intrinseca cōpositi: quas oporteat vniri per agēs: sed est ṗfecta entitas que seipsa est entis in ipsa. ⁋ Et si obycit': vel essentiam informare ṗprietatem vel ecōuerso. responsuʒ est dis. 5. neutrū est: sed est ṗfecta idētitas/que idētitas nō hʒ ṗn^m efficiens sed hʒ qdditatē in rōne ṗncipij formalis illius/cui seipsa ṗmo est eadē. ⁋ Ad z^m quere respōsionē di. 7. ⁋ Ad 3^m ista via bñ saluat cōgruentiā: qꝛ essentie/vt eēntia ⁊ vt prior oi rōne potentie/est dare esse formal'r: ⁊ sic determinat se: vt aūt est talis ⁊ talis potētia/eius est ṗnciṗiare. itaqʒ duo ṗncipia ṗductiua sunt vnicuim nō ṗductiuū ex se solo/sed dat tñ esse formal'r ṗmo supposito. q. 2.

L

A

B

M

⁋ Est preterea aliud nomē multiplicē notans relōnē. s. principiū ⁊c. Distin. XXIX.

Circa distinctionē 29^am quero vnū. s. vtrū ṗn^m vno mō dicat' de ṗn^o sumpto personal'r: ⁊ notional'r: ⁊ sumpto etiā essential'r. Et nō: qꝛ si ṗncipium esset vnius rōnis. hoc mō tripl'r sumptū: g ṗncipiata eēnt vni^s rōnis. h est falsuʒ: qꝛ nec fili^s nec spūssctūs ṗncipiat' vno^o: nec creatura eodē mō cū eis. ⁋ Cōtra seqt'. creans: igit' ṗncipiās. generans: igit' ṗncipians. ⁊ spirās: igit' ṗncipiās. ⁊ nō ecōuerso. ergo ꝯñs est cōmune ad oia antecedentia.

Ad istam qōnē dico φ ṗn^m nō dī vniuoce de ṗncipio essential'r: ⁊ notional'r: siue personal'r sumpto. ⁊ hoc loquēdo de relōne/que ṗ se significat' hoc noie ṗncipiū: ⁊ accipiēdo ṗn^m ṗncipiatiue: ꝉ nō pro eo qō ṗncipiat siue pro ṗncipio qō ꝉ sed quo. ⁊ rō est: qꝛ ṗncipiū essential'r sumptū: nō dicit nisi relōnē rōnis nō realeʒ: qꝛ nō est realis relatio del ad creaturā: vt ex distōne sequēti patebit: vt aūt accipit' ad intra notionaliter vel personaliter dicit relationē realeʒ: relationi aūt reali ⁊ rōnis non est cōmune aliqd idem: qō est in vno rei: ⁊ in alio rōnis: qꝛ ei qō est fm quid tale: ⁊ ei qō est simpliciter tale inquātum tale: nō est cōmune vniuocuʒ/illud qō accipit' in eis fm qd ⁊ simpl'r. relatio aūt realis est simpl'r relatio: ⁊ relatio rōnis est fm quid relatio: qꝛ sicut esse in rōne est eē fm qd: ita referri fm rōnem siue cōparari a rōne est referri vel comparari fʒ qd. ergo nō est ṗn^m vniuocū istis. Si aūt loquamur de ṗncipio ad intra: vt est ṗsonale ⁊ notionale: videt' φ eis possit esse rō principij cōis vniuoce sicut paternitati ⁊ filiationi potest hoc qō est relatio originis esse cōmune vniuoce: sicut tactū est supra dis. 23. de cōmuni vniuoco personis inquantū persone. A A. l. vt. A. l. seu non. B

Ad argumenta ṗmū ṗbat φ nō est ṗn^m vni^s rōnis ibi notionale ⁊ ṗsonale. ⁋ Rñdeo φ in creaturis aliqua duo distincta specie dicuntur esse alterius rōnis: ⁊ tamen potest abstrahi ab eis vnuʒ cōmune vnius rōnis sicut genus: ita in ṗposito iste ṗductiones generatio ⁊ spiratio sunt alteri^s rōnis/loquēdo de proprijs rōnibus earuʒ: tamen pōt aliqō vnū cōe abstrahi ab eis: ⁊ eodem mō de hoc cōmuni qō est ṗncipiuʒ: ipsum pōt esse cōmune vnius rōnis: lʒ illa de qbus dicit' sint alterius rōnis/loquēdo de ṗprijs rōnibus eoꝝ. Et si obyciatur cōtra hoc qō nunc est vniuersale in diuinis. de hoc tactum est supra dis. 23. ⁋ Argumentum ad oppositū probat cōmunitatē huius qō est ṗncipium ad tale: ⁊ tale ṗncipium/sicut ṗbat vniuocationem ad principium intra ⁊ extra: ideo pōt responderi φ nō sequitur. creans. ergo principians: ⁊ generans: ergo principians: accipiendo principians pro aliquo conceptu vniuoco simpliciter: qꝛ ṗncipians qō infertur ad hoc qō est creans/vt dicit' de deo: dicit tñ relationē rationis: principians aūt qō infertur ex generāte dicit relationem realem. C D

¶ Sunt enim quedam que ex tempore de deo dicuntur ⁊c. Distin. XXX.

Aliq hic assignant. 2. prez pncipalē hu9 ꝑmi lib.

Circa distinctionē 30^am quero duo. ꝑrimo quero vtrū de deo dicat aliqua relatio ex tēpore. Et nō: quia qcqd de deo dī, est deus. igit est eternū: nō igit nouum: nec per ꝯñs ex tempore. ¶ ꝑ. Nihil eternū dicit de temporali. ḡ nec ecōuerso. ¶ ꝑ. Factio nō videt esse sine mutatione. ergo deus qui est imutabilis nō fit aliqd: sed si aliqua relatio noua diceretur de eo possēt dici fieri ꝫm istā relōnē. ¶ Oppositū pꝫ per Aug. 5. de tri. c. vlti. ⁊ per rationem: quia relatiua sunt simul natura. ergo relationibus in creaturis ex tempore ad deum, correspondēt relationes in deo ex tempore. Questio. II.

Secundo quero. Utꝝ dei ad creaturā possit esse aliqua relō realis. Et sic: q: deus ex nā rei absq5 cōsideratione intellectus est oipotens ⁊ oisciens. ista enim ponunt in deo sicut attributa dicentia in deo perfectionem simplr: ⁊ omne tale est ibi ꝫm nām rei: ꝫm Ansel. mono. c. 15. ista aūt dicūt respectū potētie ⁊ scibilitatis ad creaturā possibilē ⁊ scibilē. ergo ⁊c. ¶ ꝑ. Deus ab eterno voluit oē creandū esse pro eo tēpore pro quo postea creauit: ⁊ istud velle creaturā includit relationē: ⁊ tñ nō rōnis. ꝓbo: q: prius potuit velle creaturā ꝙ̄ intelligere se velle eā: nō enim q: sciuit creaturā: ideo voluit eā: sed q: voluit eā: ideo sciuit eā se velle. igit ista relatio eterna volūtatis dei ad creaturā est realis: q: nō est in voluntate ꝑ actū alicui9 intellectus cōꝑantis eā ad aliqd. ¶ ꝑ. Relationes fundate sup ꝗ̄titatē sunt rōnes reales. ex. 5. meta^ce. igit inequalitas dei ad creaturā fundata sup quātitatē virtutis in deo. s. sup infinitatē magnitudinis eius ⁊ super magnitudinē virtutis in creatura. s. magnitudinem finitā creature, erit relatio realis. ¶ Cōfirmat rō: q: magnitudo in deo est fundamentū equalitatis, que est realis relatio ad intra: magnitudo etiā creature est fundamētū relōnis realis in creatura. ergo cōparādo hanc magnitudinē ad illā vī ꝙ habitudo fundata super ista sit realis. ¶ ꝑ. Relationes scdi modi relatiuoꝝ: que. s. fundantur super actionē ⁊ passionē sunt relationes reales: sed tales sunt relōnes dei ad creaturā inquātū causa ⁊ effect9. igit. ¶ Si dices nō est veꝝ nisi in agentib9 nālibus. ¶ Contra. igit volūtas creata nō habebit habitudinē realē ad suū effectū. ¶ ꝑ. Sicut forma est in aliquo: ita denominat illud. ergo si nō est aliqua relatio in deo ad creaturā realiter: deus nō est realiter creator creature: qd̄ videtur absurdū. ¶ Cōtra. relatio realis est ad terminū ꝫm esse eius reale: sed terminus necessario exigit ad relationem realem. ergo si deus referat realiter ad creaturam: creatura ꝫm esse reale fuisset eterna.

Tex. cō. 20.

Durandus in pūi di.

Hen. ql. 7. q. 1. ⁊ ꝗlibeto. 9 q. 1.

Sicut supra dictū est dis. 28. q. vltima.

Ad primam questionē dī ꝙ nulla est in deo noua relatio: q: sicut actio est eadem: lꝫ diuersimode cōsiderata: vt in aptitudine: vt in potētia: vt presens: vt preterita: vt futura: ita relō fundata super actionē sic ⁊ sic cōsideratā est eadem relatio. Ita ꝙ dicit alibi ꝙ sunt eadē relatio ꝫm rōnem: differentes ꝫm aliā ⁊ aliā denominationē, que est dīa minor: ⁊ huius denōiatio alia est ꝑpter nouam passionē in creatura eandē. igit relationē dicit in deo ipsū esse creatiuū ⁊ creantem: sed eternaliter fuit creatiuus. ergo cū dicit creans non est in eo relatio noua: sed noua appellatio relatiua. ¶ Qd̄ confirmat per Aug. 5. de tri. c. vlti. vbi potius videtur nouā appellationem dicere ꝙ̄ relationem.

Ad secūdam questionē dī ꝙ illud qd̄ realr est relatū est realiter ordinatū: sicut albedo que est rō referēdi realiter ad aliā albedinē, est naturaliter ordinata ad illā, pro eo ꝙ aliquā perfectionē hꝫ ista ab illa inquātū in eis est nā perfectior simul ꝙ̄ in altera eaꝝ: omne aūt nāliter ordinatū dependet ab illo ad qd̄ nāliter ordinat: pro quanto. s. expectat illud: vt in ipso fundet relatio ad illud: ⁊ si dependet: igit est mutabile: q: dependentia nō est sine potētialitate ad actū: ⁊ si mutabile. igit imꝑfectū: q: carens illa perfectione ad quā mutatur: ⁊ si imperfectū: igit limitatū. ergo de p̄mo ad vltimū si realr relatū. ergo limitatū. Et q: posset instari ꝙ tunc nō esset relatio realis in diuinis: ideo dī exponēda illa positio de relato ad aliud in nā: si enim realiter referatur ad aliqd qd̄ est idē realiter ei in nā: nō opꝫ ꝙ dependeat: q: nō expectat aliqd aliud a se in nā: vt in eo fundet relatio. Tunc ad ꝓpositum: cū deus nō sit ens imperfectū, nec mutabile ⁊ dependens ⁊c. ergo nō est relatū ad aliquid aliud a se. igit non relatum ad creaturam.

Henri. ql. 3. q. 4.

Contra istam opinionē ꝗ̄tū ad illud qd̄ dicit ad p̄mā qōnē si relatio actualis ⁊ aptitudinalis sint eadē: ⁊ ꝓpter hoc non sit aliqua relō noua actualis dei ad creaturā. ergo pari rōne nō est aliq̄ relatio noua creature ad deū: q: aptitudinali in deo correspondebat aptitudinalis in creatura: sicut actuali actualis: ⁊ tūc si erant eadē in deo aptitudinalis, ⁊ actualis: pari rōne aptitudinalis illa in creatura erit eadē cum actuali: ⁊ ita nulla noua in vno extremo sicut nec in alio. ꝯsequēs videt absurdū ꝫm veritatē: q: tūc nulla essentia esset noua: nec aliquid absolutū nouū: īpossibile est eni fundamētum esse nouū ⁊ relōnē esse eternā ꝫm illud fundamentū. Et etiā sequit impossibile ꝫm eos: q: tunc cū oīa sint illud qd̄ sunt per respectū ad deum, vt ad causam exemplarē, vel vt ad cām efficientē: sequit ꝙ oīa sunt eterna ⁊ nihil nouū: q: si nō respectus, nec absolutū: q: si nullus respectus pōt esse eternus sine eternitate fundamenti: nec nouus sine nouitate fundamenti. Specialiter ēt videt cōsequens incōueniens ꝫm istos: qui dicunt esse existentie dicere respectū ad causā efficientē, vt efficiens est: ⁊ illud esse vel respectus erit nouū vel nihil erit nouū per creationē: ⁊ tñ ille respectus in creatura est in cōparatione ad deū. ergo nō obstante relatione aptitudinali precedente (vt aptitudinalis est) pōt actualis esse noua tanꝙ̄ alia ab illa aptitudinali. ¶ ꝑ. Nō pōt esse eadē relō nisi sit inter eadē extrema: nunc aūt intellectus diuinus nō tñ ab eterno intellexit aīam antechristi: vt possibilē pro tanto tempore anteꝙ̄ crearet: sed intellexit esse: vt actu existentē ꝓ illo instanti creationis, pro quo existet: istud aūt intelligibile videt esse distinctum ab isto intelligibili in rōne intelligibilis: q: videt aliud intelligibile esse potētiale, ⁊ actuale aie: q: possunt esse duo actus intelligēdi circa illa: quia vtrūq5 pōt intelligi cū opposito alterius. ergo respectu intellectus diuini sunt duo intelligibilia ꝫm duos actus lꝫ rōnē. igit intellectio diuina: que est vnica: pōt hēe ista ꝓ obiectis distinctis vnici actus ꝫm rem, distincti ꝫm rōnē: sicut pñt esse obiecta distincta duoꝝ actuū intell's nostri: ⁊ ꝑ ꝯñs diuinus intell's cōparās se ad p̄mū extremum, vt creatiuū ad creabile: ⁊ ad aliud extremum: vt creans ad creatū, vī in essentia sua quasi ꝑducere duas relōnes rōnis ad distincta extrema: ⁊ ita relō creatiui ⁊ creantis nō est vna relatio rōnis sicut nec extrema ad que cōparantur sunt ibi idē. ¶ Cōfirmat ista rō: in quocūq5 gñe illud qd̄ est in potētia tale: nō est nisi ꝫm qd tale. ḡ non est simplr ei idē illud qd̄ est actu tale: ⁊ per ꝯñs si intelligat hoc vt in potentia: ⁊ illud vt in actu: erit aliud extremū intelligibile simplr.

A

B

C

bile simplr. ¶ P. Nõ vĩ de noua appellatiõe vĩ irrõnabile: qꝛ in quocũqꝫ eadẽ forã hꝫ idẽ eẽ/ vĩ eodẽ mõ posse appellari ab illa: qꝛ cui forã talis est ꝛ in tali: iõ tale appellaꝛ ab ipsa ꝛ nõ ecõuerso. ģ si relõ erit eadẽ: ꝛ vniformiter ad creaturã ex parte dei. nõ videꝛ quare nõ posset deus semper vniformiter ab ea appellari.

Et inqt Arl. in p̃nto lube

¶ Cũ eniꝫ forma sit in aliquo: ꝛ tamen ꝙ nõ possit denominari ab ea vt dicaꝛ habens formam, contradictio est: qꝛ nõ differunt concretũ ꝛ abstractũ forme nisi in sola denominatione subiecti. ergo ꝙ creatio actio sit in deo: ꝛ tñ ꝙ ẽ nõ possit denominari ab ea, contradictio est.

Contra illud qđ dĩ ad scđam. q. videꝛ ꝙ illa q̃ ponunꝛ ibi ɔnexa, nõ sunt ɔnexa. p̃mo qđẽ si ponanꝛ duo albissima, illa erũt pfecte silia: qđ declaraꝛ: qꝛ mõ pfecta silitudo ꝛ eq̃litas est in psonis diuinis: nõ eniꝫ tolliꝛ pfectio silitudinis pp infinitatẽ fundamẽti: sꝫ magis poniꝛ: ꝛ si p ipoẽ eẽnt ibi duo fũdamẽta, esset silitudo realis: qꝛ mõ nõ poniꝛ esse rõnis nisi pp intellectũ cõpantẽ illã magnitudinẽ vnã. igiꝛ ibi eẽt pfectissima silitudo: ꝛ tñ neutrũ ordiareꝛ ad alterũ: vt a quo hẽt pfectionẽ.

De hoc vide h. q. quolibet

¶ Si dicas ꝙ nã specifica est pfectior in ambobus q̃ꝫ in vno: hoc nõ est vnũ ordinari ad alteꝝ: qꝛ vnũ illoꝝ nullã pfectionẽ dicit vel hꝫ p hoc ꝙ ad alterũ est, siue nã sit pfecti⁹ in ambobus siĩ q̃ꝫ in altero siue nõ: nec seqꝛ. adinuicẽ ordinanꝛ. ģ dependent adinuicẽ. ¶ P.

D

Agens creatũ nãle nõ agit inquãtũ est impfectũ: qꝛ agere sibi cõpetit inquãtũ est in actu: ꝛ agere sũme cõpetit deo: ꝛ tñ agẽs tale inq̃tum sic agẽs poniꝛ hẽre relõnẽ realem ad creaturã. ģ nõ est necesse realr eẽ relatũ inq̃tum tale dependere ad aliud: lꝫ eni agẽs creatũ ad aliqđ depẽdeat: nõ tñ vĩ depẽdẽ ad aliqđ qđ causat: nec inq̃tũ potẽtiale ꝛ mutabile ꝛ iperfectũ causat illud: sed inq̃tũ est in actu.

a. l. causatum

Tũc sic: agẽs agit inq̃tũ pfectũ: sed inq̃tũ est agẽs referꝛ realr. ģ nõ eẽ relatũ inq̃tũ realr relatũ est impfectũ. ¶ P. Si. a. inq̃tũ referꝛ ad. b. realr dependet ad ipꝫ: pari rõne si relões mutue sint. b. dependet ab. a. inq̃tũ referꝛ ad. a. ꝛ ita erit dependẽtia circularis. a. ad. b. ꝛ ecõuerso. qđ vĩ ipoẽ: qꝛ in nullo ordine essentiali est circulus.

Vide in p̃ncipio di. ꝛ in. 2. dist. 2. q. 5. ꝛ in 4° in mã de caractere. q. viii. fol. p̃° p̃ncipale. ꝛ Tho. 2. pte sũ q. 13. ar. 7. in sõlone principali. t. c. 18. ꝛ inde Scot. ꝛ Tho. vbi supra.

Aliter dicitur ad p̃mã q̃õnem ꝙ in deo nõ est aliqua relõ ex tẽpore ad creaturã: sed in sola creatura est relõ ex tẽpore ad deũ: ꝛ sic illa relõ qua deus dĩ ad creaturã nõ est in deo nisi ẽm ꝙ est in creatura. qđ vĩ accipi ab Aug. c. preall. ꝛ a magistro in lra. ¶ Cõfirmaꝛ. actio est in patiẽte ex. 3. phy. ꝛ tñ non denoiat patiẽs sed agẽs: sic deus denoiaꝛ a relõne illa q̃ est in creatura. ¶ Ad scđam q̃õnẽ dĩ ꝙ nulla relõ talis põt esse realis: qꝛ relõ realis nõ est sine ordine: deus autẽ nõ hꝫ ordinẽ realẽ ad creaturam: qꝛ est supra ordinẽ.

Contra primũ qꝛ tunc relõ esset in eo in quo nõ est fundamentũ: fundamentum eniꝫ relõnis qua deus dĩ ad creaturã: si dicaꝛ ad eaꝫ nõ est in creatura: qꝛ potẽtia que fundat relõnẽ nõ est in creatura sed in deo. ergo relatio illa non erit in creatura. ¶ P. Opposite relões cause ꝛ causati non possunt esse in eodẽ: qꝛ magis repugnant q̃ꝫ relatio pducẽtis ꝛ pducti: que tamen nõ possunt esse in eodẽ supposito: lꝫ sint in eadẽ nã. ¶ Et si dicaꝛ ꝙ hic sunt relões opposite in eodem supposito: nõ tamen denominãt ipsum: hoc vĩ oino irrationabile ꝙ aliqua forma sit in aliquo subiecto: ꝛ tñ subiectum nõ posset dici tale, quale natum est cõstitui p illam formã. ¶ Ratio que poniꝛ ad secundaꝫ questionẽ videꝛ petere principiũ ꝛ peccare ẽm cõsequens. pbatio p̃mi: qꝛ cum deus sit prior creatura multiplici prioritate videꝛ habere ordinẽ ad ipsam, extendendo nomen ordinis: nõ tñ ꝙ dicaꝛ posterius ordinatuꝫ ad prius: sed etiã p̃us ad posteri⁹: lꝫ alio mõ oporteret ẽt pbare ꝙ ista p̃oritas, q̃ põt dici ordo non sit relõ realis in deo. Hꝫ ģ petiꝛ, nec seqꝛ ex isto noto ꝙ deus sit supra ordinẽ, accipiendo ordinẽ put est posterioꝝ ordinatoꝝ ad p̃us: ex hꝫ eniꝫ nõ seqꝛ nisi ꝙ nõ sit posteri⁹: ꝛ ex hoc nõ seqꝛ ꝙ nõ hẽat ordinẽ, gñalr accipiẽdo ordinẽ. Qꝛ aũt rõ peccet ẽꝫ ɔñs pbaꝛ: qꝛ ordo est q̃dã relõ: nõ aũt oĩs relõ est ordo: qꝛ non relõ cõis fundata sup vnũ vt relões equiperãtie: sꝫ sole relões disquiperantie dicunt ordinem. arguendo igiꝛ a negatione ordinis ad negationẽ relationis est arguere, ac si p̃mo negareꝛ antecedens ꝛ postea consequens. E

Respondeo igiꝛ ad p̃mã. q. ꝙ relões creaturarũ ad deũ sũt noue ꝛ ex tẽpore. Nec pp istas relões inq̃tũ sũt ad eũ vt ad terminuꝫ, necesse est ponẽ aliquas relões in deo ex tpe terminantes istas: qđ pbo: qꝛ ẽm phm. 5. meta. c. de ad aliqđ. 3° mõ dr̃ relatiua, que dr̃ ad aliqđ: qꝛ alia sunt ad eũ: ita ꝙ hec est p se dĩa duoꝝ p̃moꝝ modoꝝ a tertio: qꝛ in p̃mis duobus modis est relõ mutua: in 3° aũt nõ est relõ mutua: sꝫ alterũ pcise referꝛ ad reliquũ: sꝫ reliquũ nõ referꝛ: sed tñ aliqđ est eius: oẽs aũt relões creature ad deũ ptinẽt ad 3ᵐ modũ relatiuoꝝ: igiꝛ qualescũqꝫ sint ille, que sunt in vno extremo, nõ opꝫ alteꝝ extremũ ẽm aliquã relõneꝫ in eo terminare illas relões: sed põt terminare pcise sub rõne absoluti. ꝛ istud ẽt pbaꝛ ex intentione phi. 9. meta. c. 7. vbi pbat ꝙ actus est p̃or potẽtia diffõne: qꝛ potẽtia diffiniꝛ per actũ. si aũt actus referꝛ ad potẽtiã: tũc ẽt ecõuerso actus diffinireꝛ per potẽtiã: sicut dicit Por. c. de specie: ꝙ in relõnibus mutuis necesse est in vtroꝛũqꝫ diffõnibus vtrisqꝫ vti. ¶ Tũc arguiꝛ sic. Act⁹ diffinit potẽtiã vt terminat relõnẽ eius: aut ģ terminat relõnẽ eius: vt absolutũ: ꝛ habeꝛ ppositũ. aut vt correlatiuũ: ꝛ sic potẽtia diffinit actũ. igiꝛ vt act⁹ est prior diffõne, est ẽt posterior diffinitione. ergo vel diffinit actus potẽtiã sicut ecõuerso: vel ita diffinit actus potẽtiã ꝙ ecõuerso nõ diffiniꝛ p ipsam: ꝛ per ɔñs actus nõ referꝛ ad potẽtiã, sed est mere absolutũ: ꝛ hoc sub ea rõne sub qua diffinit potentiã: diffinit aũt potẽtiã inq̃tũ potẽtia est ad ipꝫ vt relõ ad terminũ: ergo actus ẽꝫ ꝙ mere absolutus: est termin⁹ hui⁹ relõnis, qualiscũqꝫ sit illa relõ siue simplr siue ẽm qđ. ¶ Hoc etiam pbaꝛ generalius p oĩa relatiua: qꝛ nullũ relatiuũ p̃mo referꝛ ad correlatiuũ: vt ad terminũ in creaturis. pbo. relatiuũ inq̃tũ relatiuũ, p̃mo diffiniꝛ p terminũ ad quẽ referꝛ. ģ terminus vt terminus, prior est diffõne relatiuo: vt relatiuũ. ɔ̃ria pꝫ. 7. meta. vbi cõparat accñs ad subm: ꝛ per phm. 9. meta. vbi cõparat potẽtiã ad actũ. si ecõuerso: terminus inq̃tũ termin⁹ referꝛ ad relatũ inq̃tum fuit relatũ. ģ inq̃tũ terminus hꝫ illũ qđ fuit relatũ ad ipꝫ pro diffiniente: ꝛ p ɔñs p priore ẽm diffõneꝫ. ergo pater esset prior filio ẽm diffõnẽ ꝛ ecõuerso. ipoẽ est aũt circulũ esse in prioritate essentiali quacũqꝫ: ergo ipoẽ est p̃reꝫ p̃mo referri ad filiũ inq̃tũ filius p̃mo referꝛ ad p̃rem. ģ referꝛ p̃mo ad illud absolutũ: qđ est p̃mũ fundamentũ relõnis: ꝛ illud absolutũ est p̃us p̃re: vt pater est: ꝛ ecõuerso, filius vt filius referꝛ ad absolutũ, qđ est p̃mũ fundamentũ p̃nitatis: ꝛ illud absolutũ p̃us est filiatiõe ꝛ filio, inq̃tũ filius, nec ẽꝫ hoc est circulus aliqs. s. ꝙ p̃re inq̃tuꝫ p̃r p̃us sit. a. qđ est absolutũ: ꝛ p̃mũ fundamentũ filiationis: ꝛ ꝙ filiatiõe inq̃tũ filiatio est p̃us sit. b. qđ est fundamentũ p̃mũ relõnis p̃nitatis: nõ eniꝫ ex hoc seqꝛ nisi ꝙ ista duo absoluta sunt p̃ora istis duabus relõnib⁹: ꝛ hꝫ veꝝ est: imo ambo absoluta sunt p̃ora vtraqꝫ relõne: qꝛ q̃lꝫ relõ nõ tñ p̃exigit fundamentũ: sꝫ ẽt terminũ, vt terminus est. Si igiꝛ q̃ sũt relões mutue, termini mutuo referunꝛ: accidit ꝙ ibi terminus inq̃tuꝫ terminus est, vt

F

Tex. cõ. 10.

Tex. cõ. 13.

G

T. c. 4. ꝛ ide. Tex. cõ. 13.

Et inqt Arl. p° post. t. c. 6.

ecōtra referať.pośe est igiť aliqd referri ad absolutū:ꝛ
ita vi hoc rōnabile ponere in deo qui maꝑie hꝫ rōnē ab/
soluti:vt creature sunt ad eū.¶ P. L3 intellectus possit
negociari circa terminū alicuius relonis tertij modi:ꝛ in
illo tertio causare relonē rōnis:tn̄ illa nō est rō terminā/
di:lꝫ eniꝫ intellectꝰ aliqs cōferat quadraturaꝫ circuli ad
sciaꝫ vt qōdā scibile causando in isto absoluto relonē rō/
nis que est scibilitas:tn̄ ista nō est rō terminādi relonem
scie ad ipsuꝫ.ista eniꝫ relo rōnis non est in hoc absoluto:
nisi dū actu cōsiderať ab intellectu.scia aūt realiter refer
tur ad scibile:nō tn̄ vt cōsiderať ab itellectu.ğ illa rela/
tio rōnis in scibili nō fuit rō terminandi relonē sciencie.
¶ Hoc ēt pōt declarari in ꝓposito de deo:q3 essentia di/
uina/lꝫ possit cōparari ad creaturā:ꝛ hoc tam per actum
intellectus creati q̄3 increati:ꝛ sic in ea causare relationē
rōnis:tn̄ ista relatio nō est rō terminandi relonē creatu/
re ad ipsuꝫ:nō qdē illa que causať ꝑ actum intellꝯ creati.
probo:q3 tunc nullo itellectu creato cōsiderāte cōparādo
deū ad lapidē:si deus ꝓduceret lapidē nō esset in lapide
relo realr ad ipsuꝫ:qd est falsuꝫ:nec ēt illa quā causat itel
lectus diuinus in essentia sua.pbo:q3 si per ipośe deꝰ nō
esset nā intellectualis:sicut aliqui posuerūt solē esse pmū
pn̄m.ꝛ ꝓduceret lapidē:lapis referreť realr ad eū:ꝛ tamē
tunc nō esset relo rōnis ad ipm.¶ Absolute igiť dico:ꝙ
ꝑꝑ terminationē relonū creaturaꝝ ex tēpore ad deū non
opꝫ ponere aliquā relonē in deo:nec nouā:nec antiquam
que sit rō terminādi relonez creature:pōt tn̄ in deo poni
aliqua relo rōnis:noua qdē sicut illa que causať in eo per
actū intellꝯ nostri cōsiderātis ipsum:sed nō noua aliqua
ꝑ actū intellꝯ sui:qd ꝓbo:q3 nunq̄3 est transitus a ꝯdicto/
rio ad ꝯdictoriū sine mutatione.pꝫ ex diffōne mutationis.
si enim nulla mutatio eēt in aliquo:nō esset rō quare ma
gis vnū ꝯdictorioꝝ possēt mō esse veꝝ q̄3 reliquum:nec
q̄re magis vnū falsum q̄3 aliud:ꝛ ita vel ambo siľ falsa.
vel ambo siľ vera:sed si in deo possēt esse noua relo per
actū intellectus sui:tunc alicuius ꝯdictionis alteꝝ extre/
muꝫ mō esset verū de aliquo:qd prius nō erat veruꝫ:q3
mō cōsiderať sub aliqua rōne sub qua p̄us nō cōsidera/
bať ab itellectu diuino.igiť aliqua mutatio in aliquo est.
nō in essentia diuina/vt cognita:nec in obiecto cōsidera/
to:q3 nondū est:nec in aliquo ad qd cōparať per intelle/
ctū sui:nisi ponať mutatio in ipso intellectu cōpante:q3
sicut obiectū cōpatū:ꝛ illud ad qd cōpať inq̄ntum talia
nō h̄nt esse nisi in intelligi:ita nō possunt h̄re aliud eē:nec
aliter esse nisi sit aliud intelligi vel alr itelligi eoꝝ:sꝫ alr
intelligi eoꝝ nō pōt esse sine aliqua mutatione intellꝯ di/
uini.igiť nulla relatio noua pōt esse in deo per actū intel/
lectus sui/cōparādo eēntiā suā ad aliqd tēporale.¶ Sꝫ
istud nō est ꝓpter hoc ꝙ relatio actualis ꝛ potētialis sūt
vna sicut dicit pma opi.iprobata:sed ꝑꝑ hoc ꝙ itellectus
diuinus ad qdcūq3 cōparat essentiā suā/in eternitate cō/
parat/lꝫ nō pro eternitate.vn̄ sicut in eternitate cōparat
voluntatē suā vt creatiuā ad aīam antechristi:vt poseꝫ ꝑ
aliquo tēpore:ita cōparat in eternitate voluntatē suam/vt
creantē ad aīaꝫ antechristi vt actualr existentem pro illo
nūc:pro quo vult creare illā aīam:ꝛ iste qdē sunt due re/
lationes rōnis:sicut duo extrema:sed vtraq3 eterna:lꝫ nō
ꝓ eterno.¶ Et ex hoc appꝫt responsio ad istaꝫ obiectio/
nē.si nulla pōt esse relo noua in deo ꝑ actū intellectꝰ sui.
igiť si itellectꝰ nullus creatus esset possibilis ꝛ deus pos/
set creare lapidē:nō possēt intelligere se creantē lapideꝫ:
sicut intellꝯ creatus pōt itelligere ipsuꝫ creantē lapideꝫ/
qn̄ ipsuꝫ creat:cōsequens vi incōueniens:q3 qcqd est co/
gnoscibile a nobis/multo magis ꝛ ab ipso.¶ Rn̄. deus
posset se cognoscere creantē lapidē pro.a.sed non posset

noulter cognoscere se creantē lapidē:sed in eternitate co/
gnoscit se pro.a.creantē lapidē.sicut in eternitate cogno/
scit se pro aliquo tēpore creaturū lapidē.hoc est dictu in
eternitate cognoscit relonē actualē eius ad illud qd ꝑ.a.
instanti erit:ꝛ cognoscit relonē sui quasi potētialē/rōnis
tn̄/pro aliquo tempore.¶ Breuiter ergo pꝫ:ꝙ nulla est
relatio noua in deo per se terminans nouā relationē crea
ture:est tn̄ aliqua noua per actum intellectus creati.nulla
aūt noua per actū intellectus sui.¶ Sed cōtra istud mē
brū pmū vi dubiū quō ponať deus esse dn̄s:sm Aug.5.
de tri.c.vlti.¶ Rn̄deo sola relone noua que est in crea/
tura ad ip3 ipse denoiať dn̄s.nō qdē ꝙ in creaturis sint
due relones opposite:quaꝝ altera ipse denoieť:sed vna
tn̄ que est ad ip3/vt ad absolutū:ꝛ ꝓpter hoc ꝙ sic abso
lutū est terminus illius relonis/denoiať quasi esset in eo
noua relo corn̄dēs:quēadmodū opus factuꝫ ab hoie dī
humanū.non ꝓpter aliquid humanitatis:qd sit formalr
in opere:sed ꝓpter humanitatē q̄ est formalr in hoie ad
quē opus hꝫ habitudinē.Et hec vi itētio magistri expsse
in littera ꝯcludētis ex verbis Aug.ait eni sic.Appellatio
qua creatura relatiue ad creatorē dī/relatiua est:ꝛ relonē
notat q̄ est in ipsa creatura.appellatio aūt ista qua crea/
tor dī ad creaturā relo quedā est:sed nullā relonē cōno/
tat que sit in creatore.ꝛ hoc idē vi Aug.dicere.5.de tri.c.
16.sm ꝙ magister adducit eū:ꝙ tēporalr icipit dici dn̄s
ꝙ antea nō dicebať manifestū est relatiue dici:nō tn̄ sm
accidens dei ꝙ ei aliqd acciderit:sed plane sm accidens
eius ad qd incipit dici dominus relatiue.

Ad argumenta

prime qōnis.¶ Ad p̄m cōce/
do.ꝙ qcqd est in deo est eter
nū per idētitatē:sed non opꝫ ꝙ qcqd p̄dicať de eo ꝑ hoc
ꝙ aliud hꝫ habitudinē ad ip3 sit eternū formalr:q3 nihil
aliud hꝫ habitudinē eternā ad ipsuꝫ:sicut si deus sit eter/
nus ꝛ diligiť tēporalr a volūtate creata/dī quidē dilectꝰ
a nobis:sed nō dilectus eternalr.¶ Ad 2m consequentia
nō tenet/qn̄ extrema sunt alterius rōnis.ꝑꝑ hoc enim ꝙ
vnū excedit alterū/nō opꝫ siliꝫ esse coexigētiā vnius ad
alterū ꝛ ecōuerso.sicut nō sequiť.qdcūq3 eternū est cum
toto tpe.ergo oē tēporale est cū tota eternitate.pma vera
est rōne imensitatis eternitatis:ꝛ illō deficit in altero ex/
tremo:ꝛ iō nō opꝫ eē cōcomitantiā ecōuerso:qualis est
h̄ita h̄ eternū pōt esse terminus noue habitudis ad ipm:
q3 eternalr existēs pōt aliqd de nouo ꝓducere:ꝛ pōt de
eo aliqua appellatio dici ex tēpore:sed tēporale non pōt
ita h̄re habitudineꝫ alicuius eterni ad ipsuꝫ.¶ Uel pōt
cōcedi ꝙ tēporale ēt pōt denoiari ab habitudine eterni
ad ipsuꝫ:sicut lapis(nō tn̄ vt ideatū:sꝫ vt exñs)est eter/
naliter scitus a deo.¶ Ad 3m fieri nō determinatū ꝑ ali/
qd:puta qn̄ predicať 2m adiacens.notat factionē simplr
eiꝰ de quo dī:vt si dicať.homo fit/denotať factio simplr
inesse hoi.si aūt p̄dicať tertiū adiacens:sicut hō fit albus
nō notat fieri nisi sm qd eius.i.ꝙ specificat ipm:ꝛ ita cō/
cederet forte aliqs de deo:ꝙ deus fit dn̄s notādo factio/
neꝫ sm qd:puta factionē sm aliquā relationē rationis:vel
sm terminationē alicuius relationis:magis tn̄ ꝯcederet
ꝙ incipit eē dn̄s:q3 h̄ nō signat ipfectionē/sicut fieri.nul
lo mō tn̄ ꝯcediť nec fieri nec incipere absolute.

Ad scd̄am qōnem

rn̄deo.ꝙ in deo non est
aliqua relatio realis ad
creaturā/cuius rō accipiť ex pfecta simplicitate:ꝛ ex pfe
cta necessitate dei:q3 eniꝫ deꝰ pfecte simplex est/nihil est
in eo qd nō est ipm sm Aug.11.de ciui.dei.c.10.deus sim
plex est:q3 hoc est qd hꝫ.perfecta eius necessitas est etiaꝫ
ex se esse tale ꝙ nō variabiť eius esse quacūq3 hypothesi
posita siue possibili:siue ipossi circa aliud a se:q3 alia non

De hoc vide in theo. dep/ positionibus credimus.

H

Articulus pa rihei.

Vide h° dis. 2.q.1.

I

H.l. creatio lapidis.

I

H.l. dom.

K

L

M

sunt necessaria nisi scd'ario. ex his sequit' q nulla est in eo realitas que necessario coexigat aliud a se. tale eniz necessario coexigens aliud a deo nō esset/ illo coexacto nō existente: ꝛ p ɔ̄ns aliqd qd perfecte esset idē deo/ nō esset aliquo alio/ qd nō est neciuz ex se/ nō existēte. relatio aūt realis de necessitate coexigit ad sui esse terminū illius relonis. g in deo nō est relatio realis ad aliud a se. ¶ Contra istam rōnē instat' pmo: qz lz creatura non sit necia in esse actualiter videt' q aliqd aliud a deo sit necessariū in esse possibili: qz ipsuz possibile esse est necessariū: qd probat' ex hoc: qz prius videt' aliqd possibile possibilitate eius in se q̄ sit relatio dei ad ipm. nā nō est potētia in aliquo nisi respectu possibilis in se: qz ad ipossibile nō est potētia. g relatio dei ad creaturā inquātū possibilis nō coexigit aliqd/ qd nō sit sub illa rōne neciuz/ sub qua terminat. relatio aūt in deo ad creaturā vt possibilē vi esse eadē cuz relatione eius ad creaturā vt actualē per illā deductionem positā pro pma opi. ad pmā qōnez. ergo aliqua relo pōt esse in deo stante necessitate eius simplr ad creaturaz/ vt polem. ꝛ eadē ēt est cū illa que est ad creaturā/ vt actualē. ¶ Itē si creatura hz esse qdditatiuū inq̄tū hz esse exēplatū s3 vnā positionē/ istud esse creature est neciuz. igit' respectus ad istud/ vt sic vi posse esse absqz possibilitate cū eo in quo est talis respectus. ¶ Item si phi ponerent aliqua alia a deo pducta esse formalr necessaria: sicut dicū est de opi. Ar. ꝛ Aui. dis. 8. tunc respectus ad illa posset esse in deo: ꝛ tn̄ staret necessitas entitatis diuine: qz terminus illius relonis sm illā positionē esset necessarius. g tenendo positionē phoꝝ/ qui tn̄ negabant in deo relonez realē. ista rō iaz posita ex simplicitate ꝛ necessitate dei nō vi sufficiēs. ¶ Itē 4° tunc in nulla creatura magis necessaria deberet poni respect⁹ realis ad minus neciuz: ꝛ ita in corporib⁹ celestibus nō esset respect⁹ realis ad gnābilia ꝛ corruptibilia. ¶ Ad ista: quāuis ad duo pma possit rīderi q̄si vno mō.

N ¶ Ad pm. per hoc q esse pole nō est nisi esse sm qd: qz hoc esse nō est simplr eē creature: sicut nec esse hoiez mortuum est esse hoiez: nec plus ponit ista politas in re q̄z cecitas in oculo: ꝛ iō ad ipm nō est aliqua relo simplr sed sm qd. ¶ Ad 2m simili mō. q esse exēplatū nō est esse nisi sm qd: ꝛ iō habitudo ad talē terminū nō eēt realis sicut ꝛ termin⁹ nō est realis. Tn̄ pōt dici vna rīsione gnāli ad oēs istas instantias: q neciuz ex se vt dictū est/ nō mutabit'. s3 aliqd pfecte idē sibi quacūqz positione possibili vel ipoli facta circa aliud a se. quicqd aūt est ipfecte simplici/ est idez sibi pfecte. g neciuz ex se. igit' nihil in eo pōt mutari q̄cūqz posito circa aliud. nihil aūt aliud a deo est ita formalr neciuz sicut deus: s3 quācūqz positionē: qz si poneret' aliqd formalr necessarium: nō tn̄ sine oi dependētia ad pm neciuz: ꝛ iō non esset ex se neciuz. igit' nulla realitas in pmo mutabit' ppter positionē q̄cūqz circa aliqd tale: qd nō est ex se formalr neciuz. fieret aūt mutatio in aliqua realitate in pmo ppter mutationē in alio a se si aliqua realitas in ipso necio exigeret aliqd aliud a se. ¶ Et tūc ad duas instantias de possibili ꝛ esse qdditatiuo sm aliquos. ¶ Rīdeo: pmo. nō est illō pole ex se neciuz in tali esse etiam neciuz formalr in esse poli/ sicut est deus ex se act⁹ neciuz. ¶ 2°. nec ille qdditates sunt ex se necessarie in illo esse qdditatiuo: sed p participationē sunt sic necio entes. Nec 3°. creature si eēnt necessarie s3 phos essent ita necessarie sicut pm: sed haberēt necessitatē tn̄ pticipataz: ꝛ iō ponere ista nō esse: nō esset ita ipole sicut aliquā realitatē in pmo nō esse: qz nullum istoꝝ est ita neciuz sicut quecūqz realitas in pmo est necessaria: ꝛ tūc ex hac positione min⁹ ipoli videret' seq sm possibilitas. nō igit' aliqd istoꝝ: lz aliquo mō necessariuz:

O nō tn̄ ex se neciuz posset esse aliqua realitas in necio ex se necio. ¶ Ad 4m dico q si aliqd magis neciuz/ esset etiaz summe simplex/ hoc est nō cōpositū: nec cōponibile cuz aliqua realitate nō necessaria. magis necessariū nō haberet relonē ex se ad minus neciuz: sed istud suppositum est falsuz: qz lz aliqd corpus celeste poneret' in se esse neciuz: nō tn̄ est summe simplex/ qn possit recipe aliquā realitatē nō necessariā aliā a se. deus aūt sicut nō pōt esse illō qd est in ordine ad aliqd nō ex se neciuz: ita nō pōt hre aliquā realitatē i ordie ad aliqd tale: qz illa realitas eēt ipz.

Ad argumenta

scde qōnis. ¶ Ad illa de oipotētia ꝛ oiscia ꝛ volūtate futuroꝝ dicet' in qōnibus spālibus de eis. ¶ Ad aliud de actione ꝛ passiōe phs nō dicit q ille relones sunt reales: sed dicit q sunt mutue: ꝛ in hoc precise distinguunt' pm⁹ ꝛ scds modus relonis a tertio mō relonis: sed qcqd sit de dicto phi ppositio nō est vlr vera: vl de se vera qn agēs est ex se neciuz ꝛ pfecte simplex: sicut dictū fuit in soluendo. ¶ Sed queres: quare igit' sunt relones reales q̄ fundant' sup actionē ꝛ passionē in creaturis. Quāuis ad hoc nō oporteat dicere pp solonē argumenti: tn̄ di q hoc est vex de agēte nāli: qz ipz ex forma quā hz/ qua est actiuū/ nālr inclinat' ad effectū pducēdū. agens aūt liberum nō inclinat' nālr ex forma quā hz ad effectum: ꝛ tūc cū deus sit agēs libere: seqt' vt sup actionē eius nō fundet' relatio realis. ¶ Cōtra. phi cōcedētes deū nāli necessitate pducere res negauerūt relonē realē eius ad istas. igit' ista nō est pcise rō. silr volūtas creata vi hre relonē realē ad suū effectū: lz sit libera. ¶ P. Effectus ex sua entitate absoluta nō necio reqrit cām pximā. posset eniz eadem entitas absoluta esse a cā pma: ꝛ tn̄ qn pducit' a cā pxima hz relationē realē ad eā. igit' nō reqrit' ad relonē realez q nā illa absoluta in qua fundat' necio inclinet' ex se ad alterū extremū. ¶ Itē silitudo est relatio in duobus albis: ꝛ tn̄ vnū albū pcise cōsideratū inq̄tū est fundamētū relonis nō vi inclinari ex entitate sua/ que est fundamētū ad alterū extremū. maxie summa albedo si ponat' ad aliā albedinē summā: sicut argutū fuit ɔtra pmā opionē ad istā. q. ¶ Itē si aīi relonē realē semp oporteret ponere in fūdamento inclinationē nālē ad terminū. g aīi relonē realem semp esset relo realis: qz illa iclinatio ad alteꝝ est relatio realis.

Q ¶ Iō breuiter nō vi neciuz ad relonē realē q illud absolutū: qd est fundamētū vnius relonis ex se inclinet' ad reliquuz: sed q ipsuz sit tale q posito termino ad ipm: ꝛ ad terminū/ sequat' talis habitudo ex nā extremorum: ita q quecūqz relo ɔseqt' ad extrema ex nā rei sine ɔsideratione itellect⁹ est realis: ꝛ tūc dico q oē agēs creatuz tale est q posito aliquo effectu per ipm ad ipz vt ad fundamētū: ꝛ ad pductiuū: vt ad terminū/ cōsequit' habitudo eoꝝ. rō aūt q̄re relo realis actualr ɔsequit': nō est nisi qz hoc est hoc: ꝛ illud est illud: sicut rō quare albedine: ꝛ albedine positis sequit' relatio realis actualis. vt silitudo nō est nisi hec albedo: ꝛ illa albedo: ꝛ binariū ꝛ ternariuz posita in esse: quare sequit' maioritas ꝛ minoritas realis nō est alia rō: nisi q h̄ est binarius: ꝛ ille ternarius: sed tn̄ ratio potētialitatis in fundamēto ꝛ termio: quare. s. possit sequi habitudo realis posset assignari generalis: quecūqz enim possunt esse partes alicui⁹ totius sunt possibilia ad formam illius totius: ꝛ sicut etiam si possint esse partes alicuius totius vnius per se possunt esse possibilia ad formam illam/ qua illud est per se vnum: sicut patet de partibus corporis organici respectu aie itellectiue. ꝛ etiam si pnt esse ptes alicui⁹ vnius vnitate ordis: pnt esse possibilia ad formā illius a qua illud totū est vnū sm ordinē: ꝛ gnāliter pz ppositio de potētialitate partiū sm phm. 5.

Marginal notes: Subtilissima dif. que tranisc. in confla. dis. 42. coegit opinari qddi tates eternas i esse essentie 3 doctorē. 35. ꝛ 36. dis. Primo — Hen. quol. 8. q. 9. in. fi. — q. finali. — Tex 3 phos 3 theologos — Doctrina singularis ex. 12 meta. in fine. — Dis. 35. ꝛ. 39. P — 5. Meta.

X.c.3.4.t.30 meta^{ae}. vbi vult q ptes sunt sicut mā respectu totius.oīa
aūt creata:q2 limitata nata sunt esse ptes totius vniuersi:
X.c.52.t ide qd est vnū vnitate ordis:sicut p3.12.meta^{ce}:t iō qdlibet
illoz est potētiale ad istā formā q̄ est ordo:vt.s.hēat ordi
nē ad aliā pte:t hoc vel fm eminentiā que est in naturis
diuersis in vniuerso.vel fm eq̄litatē:q2 ordo est partiuz
lib.19.c.13. disparūq3 rerū dispositio f3 Augu.de ciuita.dei.vel fm
actionē t passionē/siue fm causalitatē:t iō qdcūq3 agēs
R creatū pducēs effectū:ita potentiale est q2 ad ipsū:t ad
effectū pductū pōt 9sequi ordo inter ea:nō sic inter agens
illimitatū t eius effectū:q2 illō agēs nō est potētiale:nec
ad formā absolutā:nec ad relōnē pper eius infinitatem.
¶ Per idē pōt rideri ad arg^{m} de quātitate:q2 oē creatū
quātū siue mole siue vtute ad aliud quātū creatū/t si po/
naī posse hīe relōnē realē pp hoc q ordo a quo est vni/
tas vniuersi pōt attēdi inter talia q̄tatū q̄ti infiniti nul/
la pōt esse habitudo realis ad quātū finitū.¶ Et cū 9fir/
matur rō per equalitatē que est respectus realis in diui/
nis t in creaturis.¶ Rū^{o}. q in diuinis est realis:quia est
hitudo ex nā rei t stat cū simplicitate t necessitate relati
in se:q2 nō referī ad aliō qd est min^{9} necūz foīalr q̄ ipz
relatū.in creaturis est relō realis pp ipsaz potētialitatez
q̄toz relatoz.cōpando aūt illā q̄titatē infinitā ad istaz
finitā vtraq3 rō destruiī:q2 iam tollīī simplicitas t neces
sitas in vno extremo:t tolliī potētialitas t limitatio in al
tero.¶ Ad aliud dico q realitas aliqñ determiat cōpo/
sitionē:t tunc nihil aliud est q̄ illud qd vere est:sicut ista
ppositio est realr falsa:hoc est:vere est falsa.si aūt reali/
tas accipiaī put determiat pdicatū:hoc est/deus est dñs
realr:l3 possit negari ista:tñ pōt 9cedi f3 q dñs nō notat
relōnē aliquam in deo:sed quia deus terminat relationē
realē creature:vt dictum est in.q.precedenti.

Uide responsiones ad hec declaranda. Uerum relatio noua creature ad deū nec̄io coepi/
gat relōnē nouā dei ad creaturā.Cō sic.15.
de tri.c.19.sicut nō pōt esse seruus gn habeat dñz:sic nec
dñs gn hēat seruū.¶ Jtē correlatiua sunt sil'nā.¶ Jtez
ibidē.27.Si minimus pōt nulla mutatione totiens dici
tale/q̄to facilius de illa substātia.¶ Cōtra sunt argumē
ta p improbatione huius opinionis tenētis q solūmō f3
respectus distinguunī ista tria in deo:t sunt respect^{9} fm
rōnē differētes solūmō noie/creatiuus/creaturus/creās:
creatio illa terminans 9uenit ei ex tēpore:q2 creatura re/
ferī ad ipsū:tñ creans actiue potius est rō creari passiue
De his in.q. precedenti. q̄z ecōuerso.s.pncipaliter prius:relationes aūt quas 9sue
uerunt dicere de deo ex tēpore nō sunt pprie relōnes/s3
nomigenes eternarum relationum.

¶ Preterea cōsiderari op3:cum tres persone
coequales sibi sint t c. Distin.XXXI.

Circa distinctionez.31.quero vnum.
Utruz idētitas t similitudo t
eq̄litas sint relōnes reales in deo:Cō nō
Aug.5.de tri.c.6.Cū queriī fm qd eq̄lis
sit pri filius.Rñdeī nō fm hoc q ad pa
trē dī filius est eq̄lis pri.restat igiī vt f3
illud qd ad se dī/dicaī eq̄lis:t infert.re/
stat igiī vt fm subam sit equalis.igiī eq̄litas non dī ibi
fm relōnē.¶ P.Forma eiusdē spēi non numeraī nisi p
mā3.pbo.oīs forma sepata a mā h3 totā spēz f3 aliquos.
ergo equalitas in diuinis cū sit forma eiusdē rōnis:t sine
mā nō plurificaī nec distinguiī.ergo non est alia eq̄litas
Tho.1.parte su.q.2.ar.1. in pre t filio:t per 9ns nō est realis in pre:q2 tunc regre/
ret relōnē distinctaz corrñdentē in filio.¶ P.Si in pre
est alia equalitas ab ea/que est in filio:pari rōne:t alia ab
equalitate que est in.s.s.t tunc equalitati in filio t eq̄litati
in.s.s.corrñdebit alia t alia eq̄litas in pre:q2 correlatiua
cōmultiplicantur.igiī in pre erunt due equalitates:qd vī
incōueniens.¶ P.Si iste sunt relōnes reales.igiī eque
realiter sunt distincte sicut relōnes originis:t per 9ns ita
pnt 9stituere psonas diuinas:sicut t ille originis:t si pnt
9stituere.igiī cōstituunt:q2 non est ibi potentia sine actu.
¶ Oppositū Hyl.3.de tri.similitudo sibiipsi non est. 3.phy.t.c.31.

Ad qōnem videī dōm q ad relōnē realē tria suf
ficiunt.¶ Primo:q fundamentū sit
reale:t terminus realis.¶ 2° q extremoz sit distinctio
realis.¶ 3°:q ex nā extremoz.s.fundamēti:t termini se/
quatur ipsa talis relatio absq3 opere alterius potentie cō
parantis vnum extremum alteri.

Quantum ad pmā 9ditionē relōnis realis negaī Hen.quol.5.q.1.quere ibi t alibi t alias.
hic esse fundamētū reale:q2 dī q ma/
gnitudo que est fundamentū eq̄litatis transit in essentiaz
fm Aug.5.de tri.c.8.t alibi in multis locis:t ita non ma/
net sub rōne magnitudinis:nisi fm rōnem.

Sed contra istud essentia diuina vt est p^{m} obm
ipsius itellectus diuini/visa pma co/
gnitione intuitiua ante oēm negociationē cuiuscuq3 intel
lectus/est obiectū beatificū illius itellēs:q2 ille nō beatifi/ A
catur p actū negociatiuū.igiī ex se absq3 oī negociatione
intellectus est formalr ifinita:q2 nihil btificat:nisi foīalr
infinitū.g̃ est ibi magnitudo vtutis:imo ifinitas magnitu/
dinis ex nā rei.¶ Jtē itell's anq̄3 intelligaī aliqd itellige/
re vel negociari est cōprehēsiu^{9} illi^{9} eēntie vt pmi obti:t
ita ex hoc vi negociationis circa illō potēs est reducē oēs
relōnes in actū q̄ pnt circa illā eēntiā 9siderari.igiī ex nā
rei ille itell's est infinit^{9}.igiī t essentia in q̄ fundaī.¶ P.
Rō illoz nō valz:q2 l3 q̄titas accñtalis dicat aliqd ad/
ditū nāe subiecti:t iō ipsa nō possit manere sub rōne sua
formali:t trāsire in eēntiā f3 idētitatē:tñ magnitudo vir
tutis in oī ente trāsit in illud cui^{9} est p idētitatē ēt in crea/
turā.pbo.si eniz angelus h3 aliquā magnitudinē vtutis:
de q̄ dicit Aug.6.de tri.c.7.in his eniz q̄ nō mole magna
sunt:hoc est maī^{9}eē qd meli^{9}.si ista magnitudo pfectiona
lis nō sit idē eēntie:circūscribaī ab ipsa eēntia/ipsa eēntia
remanēte.quero quē gradū pfectiōis h3 in ente vel in en/
tib^{9}.nihil eniz est nisi aliquē gradū determinatū pfectio/
nis hēat inter entia.g̃ adhuc manet in ipsa eēntia magni/ Doctris pl 10.meta.t.c.10.oē ens el ens.cōparatū est equale vel inequale.
tudo vtutis/qua dī sic vel sic pfectuz ens.ista igiī q̄titas B
in oīb^{9} trāsit p idētitatē:t cū hoc manet in oīb^{9} fm rōnē
ppriā/inq̄tū est fundamētū eq̄litatis vel ineq̄litatis pfe
ctionalis in entib^{9}.nā p istā.vnū ens est eq̄le vel ieq̄le al/
teri fm pfectionē:q2 rō talis q̄titatis est dicere modū in/
trinsecū illius pfectionis cui^{9} est.t ex h q dicit modū ma
net:ex hoc aūt q dicit intrinsecū p idētitatē trāsit in eēn/
tiā cuius est.Dico igiī ad hoc q est fundamentū equali/
tatis reale ex nā rei nō tñ remotū:qd est eēntia:s3 ppin/
quū qd est magnitudo:siue spālius qd est ifinitas.
¶ Et hoc pbaī gnālius p oēs rōnes que fiunt ad ostēdē
dū eēntiā pmi esse ifinitā:q2 oēs ille 9cludūt q ex nā rei
ipsa sit ifinita.¶ Nam quecūq3 via ad ipsaz sumaī siue
in rōne pncipij effectiui/siue finalis eminētis/t mēsuran
tis:t pticipati/q̄ vie tacte sūt di.2.Oia inq̄ sūt ad ipsaz.s. q.1.
q ipsa est ibi ex nā rei circūscripto oī actu itell's:q2 nulla
depēdentia effect^{9} infiniti vt pticipantis est ad aliqd sub
rōne formali entis rōnis:sicut pbari pōt per rōnes di.13.
factas 9 6^{m} opi.est igiī h ex nā rei illud qd poniī funda/
mentū pmū equalitatis t rō fundandi.s.vnitas:q2 fm
Dam.c.6.illic.s.in deo cōmune t vnum re cōsideraī non
sic in creaturis:sed cōmune ibi est in intellectu tñ.

Secundum pncipale.s.q ista relō requirat extre
ma realr distincta p3 per Hyl.vt di/

tatũ est opponẽdo. ¶ Et p Aug. 6. de tri. c. 9. q̃ in filio est p̃ma eq̃litas: qḋ nõ est verũ, si aliq̃ psona posset dici equalis ad se: tunc eniz pr̃ p̃us esset eq̃lis. sed q̃ eq̃litas nõ põt intelligi sine distinctione: ⁊ p̃ma distinctio est inter p̃rem ⁊ filiũ, pducto filio: iõ est in eo p̃ma eq̃litas terminatiue, ⁊ q̃si subiectiue, accipiẽdo illã equalitatẽ, qua fili⁹ est eq̃lis p̃ri. ¶ Hoc ẽt pbaẽ per hoc: q̃ relões origis ponuntur
C reales: ⁊ tñ nõ precexigũt distõnẽ extremoꝝ: sed q̃si formaliter causant eã. iste aũt relões illã distinctionẽ q̃si causatam p relões origis p̃supponũt: sicut cõiter ponit̃ q̃ iste nõ p̃nt pullulare in essentia, nisi iam preexistẽtib⁹ relõnibus originis in ea. igit̃ iste videnẽ magis reqrere distincta extrema q̃ relones originis: vel saltẽ nõ minus. ¶ Et si obycias: q̃ iste nõ sunt alterius rõnis sicut ille originis. h̃ nõ ꝯcludit: nisi q̃ nõ distinguunt̃ specie. in creaturis autẽ nõ tñ relões suppositionis ⁊ suppositionis sunt reales, vbi extrema differunt spẽ: sed etiã relões cões sunt reales in extremis, vbi extrema differũt numero. ġ hic sufficit distinctio realis numeralis in extremis ad realitatem relationum cõmunium, sicut ad distinctionem relationũ originis, que quasi specie differunt.

D **Quantum** ad tertiã cõditionẽ videt̃ q̃ ista relatio cõsequat̃ psonas ex natura rei sine oi cõparatione per aliquã potẽtiã extrinsecã cõparantẽ: q̃ eniz pater gn̄ando cõicat filio pfecte suã essentiã: ideo cõicat sibi eandẽ magnitudinẽ infinitã: sicut dicit Aug. 3 maximini lib. 3. c. 18. 19. ⁊ 20. Si dicas inq̃t eoipso pater maior est filio, q̃ pr̃ genuit. Cito r̃ndeo: imo ideo pr̃ non est maior filio: q̃ equalẽ genuit. nõ vr̃ igit̃ eẽ aliq̃ rõ q̃re equalitas p̃ris ad filiũ nõ debeat poni relo realis. ¶ Cõsilr̃ põt dici de silr̃itudine sicut in creaturis est duplex similitudo. s. eẽntialis ſm dr̃iaz specificã, ⁊ accidẽtalis ſm aliquã q̃litatẽ accñtalẽ: lz p̃ma negẽt in pposito: q̃ deus nõ hz aliquã dr̃iaz specificã: tñ q̃ si illud qḋ est dr̃ia specifica in creatura esset tota essentia idiuidui, nihil min⁹ eẽt forma respectu idiuidui: iõ nihil minus esset respectus similitudinis tũc q̃ñ mõ. Jõ vr̃ ibi pprie posse ꝯcedi silr̃itudo ſm essentiã: nõ inq̃tũ q̄d, sed inq̃tũ est actus ⁊ quasi forma, qua psone sunt deus. ⁊ ẽt silr̃itudo ſz attributa oia que sunt q̃si pprietates hui⁹ nãe: sicut dicit Dam. ca. 5. nõ nãm: sed que circa nãm sũt dicũt: ⁊ tunc sicut ex nã rei est fundamẽtũ eq̃litatis: ⁊ distinctio realis extremoꝝ. ⁊ ista relo est ibi sine opere intellr̃s: ita est de similitudine. ¶ De idẽtitate ẽt dici põt q̃ ipsa duplr̃ accipit̃ in diuinis. vno mõ eiusdẽ psone ad se: sicut pr̃ est idẽ sibi. alio mõ vnius psone ad aliã: sicut pr̃ est idẽ filio ⁊ ecõuerso. de p̃ma idẽtitate al's. de z⁹ põt dici sicut de alijs q̃ est realis: q̃ ibi est vera vnitas ex nã rei: ⁊ sufficiẽs distinctio extremoꝝ: nec vr̃ necẽia cõparatio intellectus ad esse huius idẽtitatis.

De his vide 5. q. q̃libet.

E

5. metaphy. ⁊ alibi sepe.

Et si idẽtitas eiusdẽ suppositi ad se in creaturis sit relatio rõnis tñ: q̃ñtũ ad fundamẽtũ: tñ nunq̃ est vera ⁊ pfecta identitas: nisi in deo tñ. nã sortis ad se nõ est pfecta identitas: q̃ rõnis tñ: ⁊ ita ois talis est ens ſm quid: nec sortis ad platonẽ est pfecta idẽtitas: q̃ nõ fũdat̃ in pfecta vnitate. hic aũt p̃ris ad filiũ idẽtitas est pfecta q̃ñtũ ad fundamentũ: q̃ p̃ris ad filiũ est pfecta vnitas: ⁊ perfecta realis idẽtitas: q̃ realis distinctio est ⁊ sufficiens extremorum. ¶ Sed de equalitate sunt duo dubia. p̃mo eniz vr̃ q̃ nõ est relatio distincta ab idẽtitate, ⁊ silr̃itudine: q̃ sicut dcm̃ est al's, infinitas nõ est spãle attributum: sed dicit modum intrinsecũ cuiuslibet attributi: ⁊ pari rõne magnũ, qḋ quasi dicit indistincte qḋ infinitũ, dicit distincte. ergo magnitudo essentie nõ distinguit̃ ab essentia: nec ẽt illa distõne q̃ est inter attributa: ⁊ p ꝯñs equalitas ſm illã magnitudinẽ nõ distiguit̃ ab idẽtitate, que est ſm eẽntiã. silr̃ magnitudo sapiẽtie nõ distinguit̃ a sapia, illa distõne que est inter attributa. ġ equalitas ſm magnitudinẽ sapiẽtie nõ distinguit̃ a silr̃itudine ſz sapiaꝫ: ois aũt magnitudo est vel essentie ſm quã pprie est idẽtitas: vel attributi ſm quaz aliquius est silr̃itudo. ergo nulla vr̃ pprie eq̃litas eẽ in diuinis distincta ab idẽtitate ⁊ silr̃itudine. ¶ P̃. Si ẽt qḋlz attributũ hz suã magnitudinẽ pprĩaz: supra quã vr̃ fundari eq̃litas. igit̃ tot erunt eq̃litates psonaꝝ quot sunt attributa. ¶ Ad p̃m põt cõcedi. q̃ sicut in creaturis põt eẽ silr̃itudo sine eq̃litate: sicut remissiꝫ albuꝫ est silẽ intenso albo: lz nõ pfecte. nõ aũt ecõuerso põt esse sine silr̃itudine eq̃litas: ⁊ hoc iforma illa: in qua aliqua nata sunt assilari: iõ cõparãdo aliq̃ in forma ſm quã nata est esse silr̃itudo, eq̃litas vr̃ q̃si determinare silr̃itudinẽ ⁊ fundamẽtũ silr̃itudinis: ita põt cõcedi h̃ q̃ eq̃litas nõ ita distinguit̃ ab idẽtitate ⁊ silr̃itudine: sicut illa inter se: sed q̃ ipsa dicat ppriũ modũ fundamẽti vtriusq̃ illaꝝ duaꝝ relationũ: ⁊ q̃si ẽt modũ ppriũ vtriusq̃ relonis. s. q̃ tam idẽtitas q̃ silr̃itudo sit pfecta: q̃ si per ipõle pr̃ hr̃et deitatẽ maiorẽ ⁊ fili⁹ minorẽ, esset aliqua idẽtitas: sed q̃ fundamẽtũ idẽtitatis nõ hr̃et eandẽ magnitudinẽ, nõ esset idẽtitas pfecta: quia nec cũ eq̃litate. silr̃ si per ipõle pr̃ hr̃et maiorẽ sciaz ⁊ fili⁹ minorẽ: eẽnt aliquo mõ siles: sed q̃ deficeret modus ille fundamẽti. s. magnitudo pfecta: iõ nõ esset silr̃itudo perfecta. Nũc aũt magnitudo que est quasi modus fundamẽti idẽtitatis ⁊ silr̃itudinis fundat eq̃litatẽ, que est q̃si modus silr̃itudinis ⁊ idẽtitatis: dicit vtrãq̃ illaꝝ vt pfectaꝫ. F

¶ Ad z^m põt cõcedi q̃ quot sunt pfectiones in deo simpliciter: tot sunt ẽt magnitudines: ⁊ tot eq̃litates: sicut tñ ille oẽs sunt simplr̃ vna res: ita ⁊ equalitates ſm eas sunt simplr̃ vna res. Ex hoc pꝫ q̃uo magister hr̃i assignat dis. 19. equalitatẽ pfectã in tribus ſm Aug. de fide ad Petrũ c. 1. s. magnitudine: ptãte: ⁊ eternitate: per magnitudinem q̄dẽ intelligit̃ fundamẽtũ ois eq̃litatis ad intra ſm quãcũq̃ pfectionẽ simplr̃ in oibus attributis: accipiẽdo magnitudinẽ nõ p aliquo attributo distincto: sed vt est cõe magnitudini cuiuslibet attributi: ⁊ p ptãtẽ notant̃ psone esse equales ad obiecta extra. ⁊ hoc seq̃t̃ ad p̃m: q̃ eq̃litatẽ valoris in forã in se seq̃t̃ equalitas vigoris rõne actiui ad extra. ¶ Et p eternitatẽ notat̃ eq̃litas esse in eis quasi ſz durationẽ. Equalitas aũt ſm q̃ñtitatẽ discretã nõ queritur ibi. q̃ñtitatib⁹ aũt ꝯtinuis in creaturis, que sunt q̃ñtitas pmanẽs ⁊ successiua corr̃ndet ibi magnitudo ⁊ eternitas. potestas aũt sine potẽtia nõ est tertia q̃ñtitas: sed respectus magnitudinis ad extra vt predictũ est statim. G

Vide. 6. q. q̃libet.

Ad primum argumentũ dico. q̃ albũ ⁊ album dicunt̃ similia ſm albedinẽ: ⁊ hoc prout ly, ſm, notat sũi determinabile esse fundamentuꝫ pximũ relonis silr̃itudis. dicunt̃ ẽt silr̃itudine esse similia formalr̃: ita dico q̃ pr̃ ⁊ filius sunt equales ſz essentiã: vt ly, ſm, notat fundamentũ ppriũ eq̃litatis: q̃ iste relones cões fundant̃ sup aliq̄d qḋ est cõe, vt est cõe. nihil autez cõe vnũ est in personis: nisi essentia vel essentiale. ¶ Et si obycias: tũc posset dici pr̃ ſm essentiam: q̃ essentia est fundamentũ p̃nitatis: qḋ tñ nõ ꝯcedit̃. ¶ Istud arg^m lz al's fecerim ad pbãdũ q̃ relo origis nõ sit act⁹ essentie. H

Dis. 5. q. 26. huius ⁊. 6. q. quolibet.

¶ Quia vbicũq̃ relatio est actus fundamenti, ibi suppositum potest dici ad alterum ſm illud fundamentũ: sicut sor. ſm albedinem est similis, ignis calore calefacit: lapis ſm quidditatem lapidis est mensura notitie lapidis. hec nõ concedit̃. pater deitate est pr̃, vel ſm deitatem. ergo. ¶ Sed vr̃ ita posse argui q̃ nec ſm deitatẽ est equalis: q̃ ista relo nõ est actus fundamẽti. ¶ R̃ndeo, vbi relo est actus fundamẽti: ibi ſm fundamẽtũ dr̃ aliq̄d ad alterũ. hanc eniz accepi sed nõ cõcedo ecõuerso. q̃ vbicũq̃ I

aliqd dr̄ ad alterꝫ ꝯm fundamentū, q̄ ibi relō sit actus fundamēti: qꝛ vl̄r tale, ꝯm est nota cāc inherētie ꝑ se 2° mō: nō pⁱmo mō. ⁊ hn̄ actuatio fundamēti per relonē ꝯcludit fundamētū esse cām inherētie relonis ipsi supposito. cāꝫ inqꝫ per se 2° mō nō pⁱmo°. nō aūt ecōuerso: qꝛ esse per se fundamētū qn̄qꝫ sufficit ad esse per se cāꝫ inherētie relationis ipsi supposito, absqꝫ hoc q̄ relō actuet: lꝫ qn̄qꝫ nō sufficiat: qꝛ tūc pr̄ ꝯm essentiā esset pr̄. Sed saltē que est rō dissimilitudinis hic q̄ relō cōis dr̄ in esse ꝯm eēntiaꝫ. relō xō ꝓpria siue originis nō: cū neutra sit magis actus q̄ꝫ alia in creaturis. vtraqꝫ est act° ⁊ vtraqꝫ dr̄ inesse ꝯm fundamentū. tā enim calidum ꝯm calorem est calefactū, q̄ꝫ ꝯm calorem est simile.

Tamen tenēdo cōeꝫ viā pōt assignari rō quare ꝯꝫ eēntiā dr̄ pr̄ equalis filio: ⁊ nō pater filij: qꝛ lꝫ essentia sit fundamētū vtriusqꝫ nō distinctū in tribus: nec ꝑ istā: nec per illā: est tn̄ fundamētū ꝓximū relonis cōis inq̄ꝫtū vnū in tribus: nō aūt inq̄ꝫtū sic vnū est fundamētū relonis originis: lꝫ in se sit vna. cūꝫ aūt dico ꝯm essentiā sunt equales: ibi essentia vt essentia, nō accipit̄ nisi ꝓut est vna formaliter in tribus: iō dr̄ pr̄ equalis esse ꝯm essentiā, ꝓp hoc q̄ essentia vt vna, est ꝓximū fundamētū istius relonis: non aūt dr̄ ꝯm deitatē esse pater: qꝛ deitas vt vna nō est ratio fundamēti huius: ita q̄ vnitas sit rō fundandi: sicut notaret̄, si diceretur ꝯm deitatem est pater.

K Cōtra istā solonē arguit̄ multiplr̄. pⁱmo: qꝛ pari rōne videret̄ in deo vnica eq̄litas: tū qꝛ eque adequat̄ vtraqꝫ relō suo fundamento: tū qꝛ qōlibꝫ in deo vnius rōnis est vnicū, aliogn nō erit deus summe vnuꝫ, sed alio ens ꝯm q̄ddītatē, ⁊ alio hoc ens: ⁊ ita potētialitas ⁊ cōpositio: tūꝫ qꝛ eodē mō vr̄ sequi infinitas in oībus, qꝛ nō esset dare ꝑ q̄d plurificabile determinet̄ ad certā pluralitatē: tum qꝛ habens cām vnius rōnis ⁊ vnicā rōnē receptiuā est vnicum qꝛ nec distinguit̄ ab agente nec a mā. 8. meta°. similitudo est huius. Itē nō tn̄ sequit̄ q̄ sint. 6. eq̄litates in tribus ꝑsonis: imo quelꝫ ꝑsona est equalis duab° ⁊ ecōuerso, ⁊ nō eadē eq̄litate, qua vni tn̄: qꝛ nō idē extremū:

Za.cō.11. imo quelibꝫ est eq̄lis tribus: q̄a. 8. tri. c. 1. nō maius aliqd sunt tres q̄ꝫ vna nec minus pꝫ: igit̄ equale: ⁊ istud vltimū vr̄ satis ostendere q̄ nō est realis: qꝛ est eiusdē ad se. dūmō nō ad se precise: sed cū alijs nunq̄ꝫ realis est ad se: sed inq̄ꝫtū hꝫ q̄ cōnumeret̄ alijs. Quare aūt nō est ad se precise: pōt dici qō nō signat relationē: sed tn̄ signat vnitatē q̄ntitatis: cōnotat tn̄ distinctionē suppositoꝝ ⁊ iō non est ad alterum. vlterius hec equalitas est eq̄lis illi equalitati: ⁊ sic in infinitū, hec ēt est filis illi ⁊ eadeꝫ illi spe ⁊ sic iterū in infinituꝫ. Ad ista. ad pⁱᵐ dr̄ q̄ nulla relatio ibi adequat fundamentū qꝛ essentia est īmediatū fundamētū oīum. Cū enim relō nō fundet relonē, ⁊ nō est ibi nisi essentia ⁊ relatio, sequit̄, igit̄ ⁊c̄. Dicit̄ ad hoc q̄ distincta attributa sunt fundamēta ꝓxima relationū originis, sicut memoria generationis actiue: ⁊ notitia actualis gnōnis passiue, isti fundamēto ꝓximo correspondet essentialiter vna relatio originis. Aliter dr̄ ad pⁱᵐ q̄ in creaturis relationes disquiperātie reqrunt distincta fundamenta qꝛ ille differunt spe: relationes cōes nō: ideo illa disquiperātie sic adequat qō nō est idē fundamētū opposite relationis: nō sic aūt in cōibus. Ad ꝓpositū pꝫ ex dicta responsione quare est vnica pⁱnitas tn̄: qꝛ fundamentuꝫ eius ꝓximū nō est opposite relonis, que q̄si differūt spe. Tamen querit̄ q̄re hec pⁱnitas adequat. ⁊ hec equalitas nō adequat suū fundamētū. Rn̄: nulla relō cōis vnica pōt adequare, qꝛ opꝫ eius oppositū idē fundamentū hic. Alia xō disq̄perantie hn̄ pōt, vt dctn̄ est. Itēꝫ

A.1. quare necessario. querit̄ an necessario adequat hec pⁱnitas. Rn̄°. ꝓbatur q̄ sic: per qō. a. distinguit̄ vel est aliud a. b. si per aliō alterius rōnis in eis: vel causalitate, hr̄ ꝓpositū: si nō sed tn̄ per alia eiusdē rōnis, querere iterꝫ per q̄d illa distinguūtur ⁊ sic in infinitū. Quicq̄d tn̄ sit de ista ꝓbatione gnāli, est spālis ꝓbatio quare in deo, alīs esset infinitas qꝛ nihil ibi determinat̄ ad certā multitudinē per aliquā cām poreꝫ. igit̄ tn̄ per aliqua alteri° rōnis: qꝛ q̄cq̄d vnius rōnis Subtilissima speculatio de ... se hꝫ ad plura nō determiat̄ ad talia ex se: quere ꝯ supra dis. 2. q. 7. in solutione extra, nihil vnius rōnis plurificat̄ nisi qꝛ preintelligunt̄ alia alterius rōnis, que necessario requirunt̄ ad eius plurificationē: iō pⁱnitas nō pōt plurificari qꝛ non preexigit talia alterius rōnis, que sint quasi cā plurificationis eius. eq̄litas xō pōt, qꝛ preexigit relones cōstituentes ꝑsonas, ex quaꝝ ꝑsonaꝝ distinctione distinguuntur equalitates. per istud pꝫ ad 3ᵐ quare est ista pluralitas equalitatū: sed non pⁱnitatū sic erit. Ad 2ᵐ L cōcedo q̄ qōlꝫ in deo vnius rōnis ⁊ cōe realiter in re nō tn̄ in cōceptu est vnicū. Ad ꝓbationē dico q̄ in cōceptu nō est equalitas hec ⁊ hec, sed quelibet in re est eadē eq̄litas. ⁊ hoc sic pꝫ di. 8. de ꝯceptu cōi deo ⁊ creature siue re cōi: vt dictū est ēt di. 29. de pⁱn° ⁊ de relonibus pluribᵘ cōstitutis habētibᵘ cōceptū cōeꝫ. q. 3. Ad 4ᵐ illa ꝓpō pōt cōcedi vera, qr̄ vna forma receptibilis est tn̄ in vno recipiente, ⁊ est forma absoluta: in relonibus aūt plures sūt in eodē: ⁊ nescio plures in extremis oppositis. Ad aliō ꝯcedit̄. 6. esse eq̄litates alias inter qualibꝫ ꝑsonā ⁊ duas alias: sed inter vnā ⁊ tres vel ēt duas cōcedit̄, quasi ꝑtis numeralis ad quasi totū numerale: ⁊ tunc negat̄ q̄ nūq̄ꝫ sit realis: aut negat̄ eē realis vt eadē ꝑsona est in vtroqꝫ extremo, nō eni sequit̄, nō est maius nec minus: igit̄ eq̄le: qꝛ pⁱma nō est v̄a de pr̄e respectu pr̄is. Ad vltimū de infinitate equalitatū. Rn̄detur lib. 2. dis. pⁱᵃ. q. 4. ⁊ 5. que relationes referuntur alijs, que etiam seipsis.

Ad 2ᵐ argumētū dico q̄ maior ꝓpositio est falsa: imo vbi forma distinguit̄ in mā ⁊ cū mā: mā nō est rō pⁱncipalis huius distinctionis: qꝛ in quacūqꝫ distinctiōe illud est rō pⁱncipalis distinguēdi hoc qō est rō pⁱncipalis essendi in illo esse. de hoc als in. q. de indiuiduatione. Ad 3ᵐ In. 2. dis. 3. ⁊ 7. meta. M cōcedit̄ q̄ in pr̄e sit alia eq̄litas ad filiū ⁊ alia ad spiritū sanctū. sicut si pater genuisset spm̄scm̄, esset in eo alia paternitas ad filiū. ⁊ alia ad spūmscm̄. de isto dicto gnāliter erit sermo i 3° li. vtrū in vno relato ad plures, sint plures dis. 8. ⁊ 5. meta. ⁊ in pluri. relationes. Ad 4ᵐ vr̄ difficile argumētū illis qui ponunt ꝑsonas esse relatiuas sicut fuit arguitū cōtra eos dis. 26. pro opi. 3°. tn̄ tenendo cōem viāꝫ opꝫ dicere q̄ pⁱus pullulant in essentia relationes originis q̄ꝫ cōes: ⁊ iste pⁱmo pullulantes distinguunt ⁊ ꝯstituunt personas: nō aūt ille cōes: qꝛ sunt q̄si aduentitie ꝑsonis: sicut ponit̄ q̄ spiratio actiua nullā personā cōstituit: qꝛ intelligit̄ quasi aduenire patri ⁊ filio, iaꝫ cōstitutis in esse personali. pⁱma eniꝫ ibi pullulātia que possint personaliter distinguere, distinguunt personaliter ⁊ constituunt.

Hic oritur questio ex predictis deducta ⁊c̄.

Distinctio. XXXII.

Circa distinctionē 32ᵐ quero duo. pⁱmo vtrū pater ⁊ filius diligāt A.1. ... se spūsancto: Qꝛ nō: qꝛ aut diligere sumitur essentialr̄, aut notionalr̄. Nō essentialiter: qꝛ qōlibꝫ essentiale inest formaliter cuilibet persone nō ꝑ alterā. si notionalr̄. igitur pr̄ ⁊ filius spirant spiritūscō: qō est falsuꝫ. Probat̄ idē scdo: qꝛ nullus act° notionales est ꝯuersiu° in idē agēs a quo est: vel ꝓcedit ꝓpter distōnē quā talis actus requirit inter agēs ⁊ terminū. ḡ si iste act°

est ↄuersiuus nõ sumit notionalr. ¶ P. Si pr̃ ꝛ filius diligant se spũsancto. ḡ pr̃ diligit se spũsancto: q2 eodez vĩ pr̃ diligere se ꝛ filiũ: sed ↄclusio vĩ incõueniens: q2 pr̃ diligit se in pmo signo originis in quo spũsctũs nõ intelligit spiratus. ¶ P. Eodẽ diligũt se ꝛ creaturã: sed spũsctus non vr̃ esse quo diligunt creaturã: q2 tunc sicut spũsctũs ex necessitate pductionis sue est amor: ita ex necessitate esset amor creaturaꝝ: ꝛ ita necessario deus amaret creaturas. ¶ Cõtra. 6. de tri. c. 5. Spũsctũs est quo genitus a gnãnte diligit: genitorẽq3 suum diligit.

Questio. II.

Ad secundum vl.

SEcundo queriť vtruz pater sit sapiẽs sapiẽtia genita: Et sic pater dicit verbo fm Aug. 7. de tri. c. 1. vel. 2. s3 fm Ansel. mono. 63. nihil aliud est summo spiritui dicere q̃ quasi cogitãdo intueri. igitur pr̃ intueť verbo: ꝛ ita sapit vbo. ¶ Cõtra Aug. 7. de tri. c. 4. pater eo est quo sapit: q2 idẽ est sapere ꝛ esse. ergo si saperet verbo, esset etiam verbo.

Contra pictata.

PRimam qõnem magister reputat difficilẽ ꝛ dimittit eã insolutã. ¶ Aliqui negauerũt istã ppositionẽ, pater ꝛ filius diligunt se spũsancto: ꝛ dixerunt eã ab Aug. retractatã in simili pmo retractationum c. 26. vbi retractat istã. pater est sapiens sapientia genita: cui ista videť assimilari: ꝛ iõ istã retractatã dicũt in illa.

Contra. nõ soluz diuersas materias retractandas Aug. seorsuz retractat: s3 ẽt eandẽ mãm: q̃ in diuersis libris poniť: q̃ tñ est retractãda Aug. pluries retractat: q̃ .s. facit mentionẽ de illis libris diuersis. ergo multo magis istaz retractaret seorsuz si esset retractãda. ¶ Item Augu. non retractat dicta aliorum sanctorũ qui videntur istam concedere.

Quere Picro. super q̃o 17. in pn°. Simon de tornaco. Alex. de ales 1. par. summe

Alij dixerunt ꝙ ppositio est exponẽda: ita ꝙ ly spũscõ accipiať in rõne signi: ita ꝙ pater ꝛ filius diligant se. s. s. vt signo dilectionis cõis. ¶ Cõtra: q2 ita põt dici ꝙ diligunt se creatura: q2 creatura est signũ dilectiõis eoꝝ.

Alij dicunt ꝙ diligunt se amore appropriato spiritui. s. ꝛ ideo dicunť se diligere spũscõ per appropriationem: non per proprietatem. ¶ Cõtra: igitur ita essent boni spũ. s. q2 bonitas appropriatur spirituisancto.

Tho. 1. parte sum. q. 37. ar. 2. vide vv. di. c. q. principalibus.

Aliter dicitur ꝙ ablatiuus iste cõstruiť in rõne effectus cãe formalis: qõ declarať: pmo sic. l3 non oĩs res sit forma: tamen oẽ illud, a quo aliqd denominať q̃tũ ad hoc h3 habitudinẽ forme: vt si dicať. iste est indutus indumẽto. iste ablatiuus, indumento, cõstruiť in habitudine cause formalis: l3 nõ sit forma hoĩs. Cõtingit autẽ aliqd denominari p illud qõ ab ipso pcedit: nõ solũ sicut agens ab actione: sed etiaz sicut termino actionis, qui est effectus: q̃si ipse effectus in intellectu actionis includitur. dicimus eni ꝙ ignis est calefaciens calefactione: q̃uis calefactio non sit calor, qui est forma ignis: sed actio, que ab igne pcedit. Et dicim9 ꝙ arbor est florens floribus: q̃uis flores nõ sint forma arboris: sed qdã effectus ab ipsa procedẽtes. Fm hoc igiť dõm: ꝙ cũ diligere in diuinis duplr̃ sumať. s. essentialr̃ ꝛ notionalr̃. Fm ꝙ essentialr̃ sumiť sic pater ꝛ filius non diligunt se spũscõ: sed essentia sua. Un̄ Aug. 15. de tri. c. 7. ꝛ. 15. At vbo inquit in illa trinitate quis audeat dicere pr̃em: nec seipsuz: nec filiũ: nec spiñscm̃ intelligere, nisi per filiũ: vel diligere, nisi per spũmscm̃. Fm aũt ꝙ notionalr̃ sumiť sic diligere nihil aliud est q̃ spirare amorẽ: sicut dicere est vbuz pducere: ꝛ florere est flores pducere. sicut igiť arbor dr̃ florens floribus: ita pr̃ dr̃ dicens vbo vel filio se ꝛ creaturã. ꝛ pr̃ ꝛ filius dicunť diligentes se, ꝛ nos spũsancto, vel amore pcedente.

Contra. sicut edificare distincte ĩportat terminũ q est edificiũ: nõ tñ ↄcediť ꝙ edificator edificat edificio: ita in pposito ẽt spirare distinctius ĩportat spiñscm̃ q̃ diligere: ꝛ tñ nõ concediť ꝙ pater ꝛ filius spirent spũsancto. ¶ Itẽ ꝛ si talis pdicatio cõcederet: nõ tñ vt est cõuersiua sup agens: q2 nõ concederet de igne dici aliqd qõ termiareť ad ipsuz ignez, vt aliquo pducto a se. ¶ P. In cõstructione trãsitiua nunq̃ effectus vt effect9 cõstruiť cũ ablatiuo. diligere aũt est vbũ trãsitiuũ. ¶ P. Exemplũ cui innitunť nõ est ad ppositũ: sed ad oppositum. florere eniz est verbũ neutrũ: ꝛ nõ significat formaliter pductionẽ alicuius. Omne qppe verbũ neutrũ vnũ ꝛ idez significat cũ noie adiectiuo, si esset nomen impositum: nisi ꝙ nomen significat per moduz habitus ꝛ q̃etis. verbũ aũt p3 quasi significat in fieri: sicut idez significat calidum esse q̃si in q̃te: ꝛ calere quasi in fieri: ꝛ sicut tale nomen denoiatiuũ posset dici de aliquo cũ ablatiuo denotãte illud a quo subiectũ denominať tali denoiatione: ita verbũ neutrũ posset cõstrui cũ ablatiuo in eadẽ habitudine forme denominantis: ita eniz cõcediť ꝙ ignis calet calore: sicut est calidus calore. ꝛ vtrũq3 est in rõne forme a qua est ista denominatio per modũ quietis in vno: ꝛ per modũ fieri in altero. ista aũt forma in aliquo aliq̃ñ est inherens vt qualitas. aliq̃ñ se h3 per modũ forme ab extra denominantis: sicut est de genere habit9, vel ad modũ illius: ꝛ vtroq3 mõ põt fieri denoiatio. Et sicut aliqd denoiať: nõ tñ a forma: sed ab aliquo extrinseco q̃nq3: ita denominatiuũ posset dici de eo cũ illo extrinseco ablatiue sumpto. ꝛ hoc siue illud denoiatiuũ significeť noialiter siue verbalr̃. Sicut eniz posset dici. iste est ornatus vestimento: qui ornatus significat aliquid de genere habitus: ita posset dici. iste nitet vestimento vel aliquo alio verbo neutro: qõ significaret idẽ cũ isto denominatiuo. s. esse ornatũ: ꝛ ita est in pposito: q2 arborẽ florere non significat formalr̃ arborẽ pducere florẽ. si enim ponať vbũ actiuũ qõ sic significet: puta florificare si esset in vsu. hec eẽt falsa. arbor florificat floribus. hec aũt esset vera, arbor floret floribus: q2 p istud vbũ neutrũ signať aliqd denoians subiectũ q̃si per modũ habit9: q2 l3 nõ sit pprie habitus in inalatis: q2 pprie habitus est tñ in aĩatis: põt tñ denominari ab aliquo adiacẽte: qõ inq̃tũ est aliquo mõ ornamentũ: vel tegumentũ eoꝝ põt reduci ad gen9 habit9: ꝛ tunc sicut diceret. arbor est florida floribus: ꝛ ablatiuus cõstrueret in rõne illius, a quo subiectũ denoiať f3 talez denoiationẽ: ita ẽt cõstruiť ly floribus, cuz hoc vbo florere. exẽplũ igiť est ad oppositũ, loquẽdo de verbo actiuo: ꝛ nihil ad propositũ: vt veꝝ est de verbo neutro. a.sibi. t alibi

Ad istam qõnem soluendaz: q2 illa que sunt in intellectu sunt manifestiora. pmo rñdẽdũ est ad scdam qõnẽ. ¶ Et pmo videam9 de intellectu nostro. ibi eniz memoria gignit notitiã actualez, que ad memoriã h3 duplicẽ habitudinẽ vel relõnem v3. geniti ad gignens: ꝛ hec est de 2° mõ relatiuoꝝ ꝛ mutua. ꝛ alia est declarantis ad declaratũ: ꝛ hec tertij modi ꝛ nõ mutua: sic aũt notitia genita declarat formalr̃ obm̃ latens in memoria: ita illud qõ pducit notitiã actualez: ꝛ dat illi istã vim declarãdi põt dici declarare ista notitia quasi effectiue. Si eniz aliqs pducat speculũ: ꝛ in eo imagines relucentes: hoc speculũ formalr̃ declarat illa relucentia: ꝛ tñ illõ pducẽs speculũ effectiue declarat. Et istõ magis apparet si actus anime qui non sunt vere factiones significarenť per verba neutra non actiua. nunc autẽ significanť per verba actiua pper illam habitudinem, quã habent ad obiecta, in que trãseunt quasi in terminũ: l3 nihil causent in illis obiectis: tũc enim si essent neutra significarent formalr̃ illam realitatem a qua ĩponunť in esse subo: ꝛ tũc possent alia vba actiua imponi ab eisdez

A

formis/que significarent pductionē talium:ꝛ tunc notitia
genita formalr eēt declaratiua obiecti:sed pducens dice
ret effectiue causare formā:sicut alś dictū est ꝙ similitudo
Di.19.ꝗ.q.1. pōt esse illō in quo fundaꝫ relo actiui ꝛ passiui:ita ꝙ sicē
assimilans est dans similitudinē:ita tunc declarās actiue
sumptū esset efficiens ipsaꝫ declarationē formalē in ipso
actu aīe:siue in subiecto illius actus. ¶ Ad ppositū.vbū
diuinuꝫ a pāe exprimiꝫ.ꝛ hec expressio est relatio origīs:
huic eniꝫ expsso cōicaꝫ ex vi pductionis sue notitia infi/
nita que ex hoc est declaratiua oīs declarabilis.hꝫ igitur
relonē realē ad exprimentē/a quo gigniꝫ:sed aliā.s.decla
rantis hꝫ:nō tm̄ ad ipsuꝫ:sed qꝛ est infinitū hꝫ respectuꝫ
declaratiui ad se ad ipsuꝫ ꝛ ad oīa alia:ꝛ ista est tm̄ rela/
tio rōnis:qꝛ nō tm̄ est ad creaturā:sꝫ ad seipsuꝫ.Et si nul/
q.1. la relo realis est ipsi⁹ ad creaturā.ex di.30.multo magis
B igiꝫ nō eiusdē ad se est relatio realis:sed istud declarare
cōpetit formalr vbo.pducēti aūt cōpetit pncipiatiue:sicē
in nobis cōpetebat memorie effectiue:ꝛ tūc vbū formalr
declarat oē declarabile.pater aūt vbo dclarat nō forma/
liter/sed pncipiatiue inq̄tū sibi cōicat notitiā actualē in/
finitā/qua vbū actualr declarat. Applicando igiꝫ istam
realitatē ad illud vocabuluꝫ qō est dicere.dico ꝙ dicere
vno mō essentialr accipiꝫ vt per Ans.mon.63.c.ꝛ sic nō
logꝫ Aug.qꝛ sm ipsuꝫ pā ꝛ filius ꝛ spūssctūs sunt vnū di/
cens.ꝛ quelꝫ persona formalr dicit:ꝛ nulla dicit alia abla
tiue.Alio mō accipiꝫ psonalr:ꝛ sic denotaꝫ significare il/
lā relonē originis/que est gignētis ad genitū.ꝛ hoc mō so
lus pater dicit:nō qdē vbo sed vbū:ꝛ hoc mō logꝫ Ric.
6.de tri.c.11.ꝙ solus pā dicit.Et Aug.dicit vbum in quo
oīa disposuit.Alio mō pōt significare istā habitudinē rō
nis que est declarare:ꝛ hoc put declarare conuenit alicui
formalr:ꝛ sic vbū dicit oīa declarabilia:ꝛ seipsum seipso
formalr.ꝛ de hoc loquiꝫ Aug.7.de tri.c.3.Si eniꝫ h verbū
qō nos pferimus tēporale ꝛ transitoriū:ꝛ seipsuꝫ ostē
dit:ꝛ illud de quo loqmur:q̄to magis vbū dei per qō fa
cta sunt oīa ꝛc.ꝛ sic est essentiale:ꝛ appropriaꝫ vni psone.
nā quelꝫ psona declaraꝫ sua intelligentia/que in ipsa est.
appropriaꝫ tm̄ filio:vt patebit ex dubitatione sequente.
Al.l.3°modo Quarto significare pōt istā eādē habitudinē declarātis
put cōuenit alicui nō formalr/sed pncipiatiue:ꝛ hoc mō
dā de pāe/qō dicit de vbo.ꝛ isto mō logꝫ Aug.7.ð tri.c.1.
ꝛ.2.ꝙ pater dicit vbo.hoc ēt mō loquiꝫ Aug.15.de tri.c.
14.ꝙ pater seipm dicēs genuit filiū sibi equalē per oīa.
vbi accipit dicere pro pncipiatiue declarare:lꝫ nō addat
sibi illud pncipiatiuū:quo pater dicit.ꝛ sic pncipale signi/
Nō est in ori/ ficatū eius est essentiale:cōnotat tm̄ notionale:vt supra di
ginali. ctū est de dono. ¶ In qua igiꝫ habitudine ɔstruiꝫ:Dico
ꝙ si dicere sic sumptū esset idē qō causare/denotareꝫ hic
rōnē pncipij actiui subauctoritatiui:sed qꝛ nō sunt idem.
iō dico ꝙ denotaꝫ hic rōnē formalē pncipij subauctori/
tatiui:ꝛ in habitudie talis pncipij ɔstruiꝫ. ¶ Sed tūc ibi
est vnū dubiū.vtrū declarare formalr oē declarabile sit
Vide quol. pprīū verbi. ¶ Dicunt aliq ꝙ sic:qꝛ ex vi pcessionis sue
2.q.2. hoc sibi cōpetit.sed de hoc dictū est.ā.di.27.q.3.ꝛ gnālr
cū istud verbū/declarare/dicat relonē rōnis:ꝛ nulla talis
est ppria alicui psone:nec includiꝫ in pprio alicui⁹ psone
sicut pbatū est dis.18.de dono.hoc manifestare nō est p/
priū verbo:nec icludiꝫ in eius pprio:sed tm̄ est ei appro
priatū/pro eo ꝙ vbū ex vi pductiōis sue hꝫ notitiā actua
lēꝫ sibi cōicatā.pater aūt lꝫ habeat eādē notitiā:tm̄ ex ea
vi qua pducit est memoria:ꝛ nō pducit inq̄tū actualis
notitia.Notitie eniꝫ actuali vt actualis cōuenit declara/
re:ꝛ iō declarare magis ɔuenit cū pprio filij q̄ cū pprio
aliaꝫ personaꝫ:ꝛ ita magis sibi appropriaꝫ.vere tm̄ est
in omni alia psona:qꝛ quelꝫ habet actualeꝫ declarationē
inq̄tū est actualis notitia:ꝛ eque declaratiua realr sicut
est illa notitia actualis que est vbū.declarat igiꝫ formalr
pater oīa seipso:sicut filius formalr declarat oīa seipso:ꝛ
spūssctūs formalr oīa seipso declarat.declarant etiā pā ꝛ
filius spūsctō pncipiatiue:lꝫ isti modi accipiēdi declarare
formalr ꝛ pncipiatiue nō sint ita vsitati:sicut illi qb⁹ ver
bū dā declarare formalr:ꝛ pā pncipiatiue vbo.ꝛ rō maio
ris vsitationis istoꝝ verboꝝ est propter appropriatio/
nē notitie actualis ad verbum.

Ad secundam igiꝫ qōnē cōcedo negatiuā ptē qōnis ppter rōnē Augu.7.de Vide Bona. 6 ꝛ vv.
tri.c.4.cuius declaratio est ista.Actus essentialis nō pōt
esse alicuius suppositi mediante aliquo pncipio/vt quo/ C
nisi illud sit tali psone pn̄m essendi formale:vt pā sapit sa/
pientia ingenita.vel sit pn̄m sibi essendi pncipiatiuū.qūo
magister concedit ꝙ filius sapit sapientia ingenita/a qua Totum citra
hꝫ ꝙ sapiat:vel sit pn̄m subauctoritatiuum respectu talis fin aliquos.
actus/qūo cōcediꝫ ꝙ pater creat vbo:sꝫ filius siue sapiē/
tia genita nō est pāi pn̄m essendi formale:nec pncipiatiuū:
nec pn̄m actiuū subauctoritatiuū respectu actus essentia/
lis:qꝛ vbū nō pducit istū actū in se:sed cōicaꝫ sibi a pāe/ꝛ
pn̄m actiuū subauctoritatiuū hꝫ rōnē pducētis actus/re/
spectu cuius dā pn̄m tale.qūo cōcediꝫ ꝙ pā creat verbo.
sapere aūt est actus essentialis.ergo pā nō sapit sapientia
genita.cōcedit aūt magister ꝛ bā ꝙ pater est sapiēs sapia
ingenita sicut formali pncipio.filius autē sapit sapientia
ingenita sicut pncipio principiatiuo.

Ad argumentū in oppositū dico ꝙ Ansel.accipit ibi dicere mere essentia/
liter.s.pro actualr intelligere:sicut expresse vult.c.eodē.
vbi vult ꝙ sunt vnus dicens:sicut sunt vnus intelligens: D
ꝛ lꝫ quilꝫ dicat ēt quēlꝫ:tm̄ sunt vnus in rōne dicētis ꝛ di/
cti:sicut sunt vnus intelligens ꝛ vnū intellectū:ꝛ iste mo/
dus est valde extensiu⁹ hui⁹ nois:qō est dicere:qꝛ nec si/
gnificat illā relonē originis:nec cōnotat eā:sicut nec intel
ligere vel sapere:ꝛ hoc mō nō dicit Aug.ꝙ pā dicit vbo.
¶ Sꝫ qūo cōcediꝫ ꝙ spūssctūs dicit verbo. ¶ Rideo.
sicut intelligit vbo/sed nō pro exprimere:nec pro decla/
rare/nisi accipiaꝫ formalr:qꝛ spūssctūs formalr declarat
oē declarabile:nō aūt pro declarare pncipiatiue:nisi for
te respectu creature:qꝛ loquēdo de manifestatione crea/
ture illā efficit tota trinitas:ꝛ qꝛ absolute sup manifesta/
tionē formalē verbi nō cōparādo ad creaturā.spūs.s.nō
hꝫ aliquā rōnē pncipij:qꝛ nō dat verbo illud quo forma/
liter vbū est manifestatiuū:ideo nō dā aliquo mō cōcedē
duꝫ.nec Ansel.dicit ꝙ.s.s.dicit vbo:lꝫ videat oīa in vbo:
ita ēt quilꝫ beat⁹ videt oīa in vbo:ꝛ quelꝫ psona videt in
qualibet sm Aug.15.de tri.c.14.sed dicere verbo videꝫ
iportare aliquā auctoritatē dicentis verbo respectu vbi
inq̄tum est declaratiuum formaliter.

Ad aliam qōnem de.s.s.pcedendū est eodeꝫ mō quo in precedenti.q.
pcessuꝫ est.ꝛ pmo de voluntate nostra.vbi dico ꝙ amor
in nobis vt pductus:hꝫ ad volūtatē vt pducentē relonē E
scdi modi:ꝛ illa forte est mutua:hꝫ etiā aliā relationē ad
obiectū pertinentē ad 3m modum relatiuoꝝ:ꝛ illa nō est
mutua:qꝛ sicut scia refertur ad scibile:ꝛ non ecōuerso:ita
amor ad amabile ꝛ nō ecōuerso:ꝛ sicut amor hꝫ formalr
habitudinē aliquā ad obiectū:ita illud qō pducit amorē
posset denolari ab illa habitudine si esset verbū imposi/
tuꝫ hoc significans actiue. ¶ Ita dico in diuinis:ꝙ.s.s.ex
vi pductiōis sue:nō qdē pprie:sed appropriate est amor
oīs amati necīo:ꝛ iō hꝫ aliquā relonē rōnis formalr ad sic
amatū.pducēs aūt ipꝫ pōt denolari ab eadē hitudie q̄si
pncipiatiue:ꝛ ista habitudo vt pncipiatiue denominans
importatur

importatꝰ per hoc verbuz/diligere/qñ dicunṫ př z filius
diligere se spū.s.hoc quippe est přem z filium ꝓducere
amorem/qui est přis z filij.sicut patrez dicere se verbo
est ꝓducere verbū:qḋ est declarās ipm patrem.

Ad primum dico:ꝙ nec mere eēntialr:nec me
re notionalr teneṫ:sed cōnotat no
F tionē.s.ꝓductionē.s.s.z sig̃at illā habitudinē ꝯñtē spiri
tū.s.ad amatū:nō qdem formalr sed ṗncipiatiue:z rōne
istius habitudinis ꝯñtis essentiale est quātū ad terminū
illius habitudinis:q: terminus ille nō tm̄ est.s.s.sed etiā
oē necꝰio amabile:z quo ad illud fit ꝯuersio:non aūt quo
ad notionale cōnotatū.¶ Per hoc pꝫ ad 2^m:z istō pos
set manifestari in exēplo de dicere:q: eo mō quo ꝯcediṫ
přem dicere verbo:dicē nō est mere essentiale/neqꝫ me
re notionale:sed ꝯnotat notionale.s.gignitionē z iportat
in genito habitudinez declaratiuā:que est ad oē declabile.
De hoc vi/ dici eſt diſtin. 24.z.15. simile huiꝰ:lꝫ nō ita ꝑfecte/pōt hři in hoc qḋ est mitti:qḋ
cōnotat in diuinis ꝓcessionē eternā passiuā:lꝫ significet
ṗncipalr effectū tēporalē:z q̃tū ad illud qḋ significat to
ta trinitas operaṫ effectū illum:sed q̃ntum ad notionem
illā nō respicit totā trinitatē in rōne ṗncipij.filiꝰ eni pōt
mitti a.s.s.lꝫ non sit a spūscō.¶ Ad 3^m:lꝫ posset fieri vis
in ista ꝓpōne ꝙ ly se/posset cōstrui trāsitiue vel recipro
ce:de qua duplici cōstructione habeṫ ab illo Petro he
Eſt.13.ſo/ phi^m^a contdiſ. vide Henri. vbi.ſ.ar.54. lye sup Priscianū de ꝯstructione:z pꝫ in illo sophismate.
isti pugnant vt vincant zc.z vž ꝯm aliquos magis conce
denda ꝓpositio/put ly se/ꝯstruiṫ trāsitiue q̃ꝫ reciproce:
pro eo ꝙ spūs.s.ꝯm eos spiratur a patre z filio volun
tate ꝯcordi/inquātū.s.př impēdit amorē filio:z filius re
q.1. pendit ꝯm Ricardū de tri.nū dicēdo ꝯsequēter his que
dicta sunt di.12.de ista mā/ꝙ př z filius spirāt formalr
voluntate inquātū vna est:nō aūt ipsa relō cōcordie pa
tris ad filium z ecōuerso est formalis rō spirādi:q: non
vž ꝙ př z filius inquantū hñt respectū originis ad.s.s.ha
beāt mutuā relonē adinuicē.tunc eni nō haberēt tñ mu
tuā relonē originis pñitatis z filiationis.hoc inquā dicē
do ꝙ lꝫ hñtes vnā volūtatē cōcordent in ea formalr:tñ
concordia nō est per se rō sed volūtas vna:z ꝙ fecundi
tas plena sit ita in vna sicut in duabꝰ:iō tñ duo spirāt:q:
ṗintelligiṫ illa fecunditas vna esse in duobus anteq̃ꝫ ha
beat terminū.¶ Pōt tñ ꝯcedi ꝯña.ꝙ eadē est veritas
accipiēdo ly se/sic vel sic:z tunc cōcedo ꝯñs.ꝙ pater se
diligit spū.s.z cum dicit/diligit se in primo signo origi
nis/concedo:sed nūc diligit se voluntate vt in ipso est for
maliter.spirando autem spūm.s.qui necessario est amor
eius diligit se spū.s.quasi principiatiue:quomodo etiam
diligit filium spū.s.¶ Ad vltimū dico.ꝙ nō oportet cō
cedere přez z filiū diligere creaturā spūscō:sicut diligūt
se spūscō:q: iste modus diligendi vt sumiṫ principiatiue
G videṫ esse ṗmo illius termini dilectionis:cuius ipsa dile
ctio est formaliter:ex hoc ꝙ est ṗncipiata.sic eniꝫ dilige
re obiectum est principiare amorem:qui vt ṗncipiatus
est formaliter illius obiecti.spūs autē sanctus ex vi ṗn
cipiationis sue neqꝫ primo:nec concomitanter est amor
creature:q: creatura tñ contingenter amaṫ a deo:lꝫ aūt
ex vi ꝓductionis sue primo sit amor essentie:tñ cōcomi
tāter pōt dici amor filij:q: ille ꝑsone sunt in natura pri
mo amata ex necessitate illius nature:z ita posset conce
di ꝙ pater non diligit creaturā spūscō eo modo quo fi
lium:q: non ꝓducit amorem:qui ex vi productionis sue
sit amor creature:imo cōpleta ꝓductione necessaria il
lius amoris:adhuc est contingentia:vt iste amor sit crea
ture:z hoc est in ptāte non tñ ꝓducētis hunc amorē:sed
etiam istius amoris ꝓducti:q: ita ꝯtingenter amat spūs
sanctus creaturam:sicut pater z filius.

¶ Post ṗdicta iterius ꝯsiderari atqꝫ subtilr
inquiri opꝫ zc. Di. XXXIII.

Circa distinctionē 33.que
ro duo Queritur in re/ portatis hec q.ad plenum
sine argumentis.¶ Primo vtrum pro
prietas sit idem cuꝫ persona.¶ Et secū
do sine argumentis. Utrum proprietas
sit idem cum essentia.

¶ Predictis autem adijciendum est zc.
Dist. XXXIIII.

Uero vnum circa distinctio
nem 34^am sine
argumētis.An persona sit idē cū eēntia.

Circa istas tres qōnes nō opꝫ
imorari:q: earuꝫ so
lutio pꝫ ex dictis alibi supra di.2.q.illa. Que eſt.1.p/ tis.2.
Utrū cū vnitate essentie stet pluralitas
ꝑsonaꝝ.vbi ostensum est q̃lr ꝓprietas ꝑsonalis nō est idē
formalr cū eēntia.di.etiā.26.ꝫ prepositiuū ostensum est:
q̃liter ꝓprietas non est idē formalr cuꝫ ꝑsona.Illud ēt
qḋ dictū est de non identitate formali ꝓprietatis cū eēn
tia concludit:ꝙ ꝑsona nō est idē ṗ formalr cuꝫ essentia.
¶ Et ꝙ aliqui distinguūt inter oīa ista.ꝙ tñ differūt rō
ne:iprobatū est dist.2.z.di.8.in cōsimili de attributis:z Parte.2.q. 1.q.4.
di.13.de distōne emanationū in diuinis z alis:z tñ cū hoc
ꝙ istud non est idē formalr illi:stat ꝙ vere z simplr sit
idem sibi:imo hoc est necꝰiuꝫ ꝓpter ꝑfectā simplicitatē
diuinā:que seqṫ ex ꝑfecta infinitate illius eēntie:ꝓp quā
simplicitatē z infinitatē nō pōt illa eēntia esse in aliq̃ cū
aliq̃ realitate i eodē:nisi illa realitas sit ꝑfecte eadē sibi:
z istud dictū est ꝯfirmatū per cōe dictum antiquoꝝ:qui
ꝯcesserūt multas ṗdicationes eē veras in diuinis ꝑ idē Diſ.2.vbi.ſ.
titatē:nō formalr:qḋ non videṫ itelligibile nisi ꝑ hoc ꝙ
ṗdicatū erat vere idē cum subto:z ex hoc erat ꝓpositio
affirmatiua vera per identitatem:z tamen predicatum
non erat idem formaliter cum subiecto:z ꝓpter hoc nō
erat ibi predicatio formalis.Et que sit distinctio identi
tatis formalis ab identitate simplr tactum est di.8.q.de
attributis:z alis frequēter:z ideo nunc transeo.

¶ Cūqꝫ supra disseruerimus ac plura dixe
rimus de his communiter que ꝯm substantiaꝫ
de deo dicuntur zc. Dist. XXXV.

Circa distinctionē 35.que
ro vnū. Hic cōiter aſ ſignaṫ.2.p ṗncipalis hu ius ꝑmi lib.
Utrum in deo sint relones eterne ad oīa
scibilia vt q̃dditatiue cognita.Q: sic.Au
gu.83.q.q.46.Idee sunt forme eterne z
incōmutabiles in mente diuina:z nō ab
solute:ḡ respectiue:z nō nisi ad alia a se
vt q̃dditatiue cognita.q̃re distinguūṫ ꝯm distōnē istoꝝ.
¶ Itē Aui.8.meta^ce c.7.ꝯcedit in deo eē relonē dei vt a.l.vltimo.
itelligētis ad foras itellectas.¶ Itē deꝰ nouit distincte
alia a se.ḡ per aliq̃s distinctas rōnes cognoscēdi:z ille
non possunt esse absolute.ḡ relatiue.¶ P.ꝯm Augu.5.
sup gen.c.7.oīa in deo sunt vita:z idē videṫ dicere sup Cap.1.
Jo.oīa in ipso vita erant.nō vita eterna creata:sed crea
trix.H nō est verū loquēdo de ipsis obtis foialr in se.igṫ
de ipsis rōnibꝰ formalibꝰ q̃bꝰ cognoscunṫ.¶ Cōtra.igṫ
ille relones eēnt reales:qḋ est ꝯ dcm̄ in di.30.ꝓbatio cō q.2.
sequētie:q: deus prius itelligit alia a se q̃ꝫ itelligat se itel
ligere illa:q: actus reflexus presupponit actum rectū.ḡ
ille relones:q̃ eēnt in deo ad alia:essent in deo ex nā rei
z non per actū intellꝰ cōsiderātis illā intellectionē:sꝫ qḋ

est ibi ex natura rei: non in obiecto vt cognitum est, est reale. ¶ P. Qua rōne eēnt relationes eterne in deo ad oia cognita, pari rōne ad omnia volita vt volita: tūc ille relationes eēnt reales: qr prius vult alia esse q̄ intelligat se velle illa: ita relatio voluntatis eius ad alia erit realis: qa non est in aliquo vt cognitum est.

q.1. **Supposito** q̄ deus sit intelligēs ex distin. 2. q̄ eēntia sua sit p̄m obm in rōne sui, ex q̄one de subto p̄ theologie: q̄ intell's suus sit oium intel-
q.3. ligibiliū: nō q̄dē po' sed actu simul ex di. 2. B distin-
q.1. 2. 3. cte: qr iperfectionis est in intelligēte ofuse intellige. ¶ Cir-
A ca istā q̄onē notandū est: q̄ ad intellectionē alicuius tria vr̄ ocurrere. vz. obm cognoscibile: intell's ipse: rō cognoscēdi. In intellu aūt: vt po' est: nō op3 ponere distōnē ad hoc vt distincte itelligat: qr ēt intell's noster: vt vi oino idistinctus s̄m rōnē potentie: pōt plura itelligere. igit si est distinctio: queratur in obto vel rōne cognoscēdi obiectum: vel in ipsa intellectione.

Tho. 1. par sum. q. 15. ar. 2. Hēr. frēdus. **Ponuntur igitur** relōnes esse eternas in deo ad alia a se cognita simplici itelligētia: q̄ iste relōnes sint in eēntia: vt est rō cognoscēdi: pp hoc q̄ nihil est rō cognoscēdi plura: nisi vt illa rō appropriat aliq̄ mō illis plurib' obtis co-
3. 2. 3. de ais. gnitis. ¶ Qd ēt cōfirmat p hoc q̄ cognitio fit p simile. g op3 rōnē cognoscēdi hr̄e aliquā rōnē ppriā silitudinis ad ipm obm cognitū: pp igit istā determinationē: istaz assilationē rōnis cogscēdi ad obm ponunt relōnes eterne tanq̄ rōnes determinātes essentiā vt rō intelligēdi: qbus ipsa eēntia sit distincte similis obiectis cognitis.

Hen. q̄li. 5. q. 3. q̄lib. 2. q. 1. 8. q̄lib. 9. q. 2. Vide Tho. vbi supra. **Aliter ponitur** q̄ iste relōnes sunt in essentia diuina vt est obm cognitū. intelligit enī ipsa oino p̄m itellectiōe vt penitus idistincta: sed ad h̄ vt postea creatura itelligat: intell's cōparat ipsam p̄ cognitā ad creaturā sub rōne imitabilis: tūc itelligēdo eēntiā vt imitabilē, intelligit creaturā p illō obm p̄m: sic sub tali relōne rōnis osideratur. ¶ Et differt hec opi. a p̄a sic isti modi dicēdi: vr̄ diuersi: q̄rū vnus poneret ipēm eandē eē rōnē cognoscēdi p̄m ōnē. nō tn̄ nisi vt sub distinctis relōnibus rōnis cōsiderātibus istis cognitis sub ppriis rōnibus: alius diceret ipm p̄m sic cognitū esse rōnē cognoscēdi ōnē: hoc nō vt p̄m absolute intell'm: sed in cōparatiōe siue in relone ad oclusionē.

Post h' po- nit: sequit' al- bum in origi- nali. ¶ 3a opi. ponit ideas siue relōnes tales in actu itelligendi: hīt talē rōnē, qr intellige nr̄m, s̄m p̄hm. 5. meta. h3 respectū ad intelligibile: sicut mēsuratū ad mēsurā: igit
T. c. 20. si esset infinitū sicut diuinū, haberet respectū ad infinita intelligibilia: qa aūt finitus est h3 respectū ad intelligibile vnum: igitur cū intelligere diuinū sit infinitū: in ipso erunt infinite relōnes ad infinita intelligibilia.

Contra cōclusionē in qua ocordāt iste opiniōes. s. q̄ iste relōnes rōnis sūt necio ponēde in deo distincte s̄m rōnē, ad hoc vt itelligant creature distincte in deo in rōne obiectoꝝ. ¶ Arguit p̄ sic. Iste rōnes sunt cogscibiles ab itellu diuino: q̄ro qua rōne cogscēdi. si aliis rōnibus determinātibus eēntiā vt est rō: vel determinātib' eēntiā: vt est p̄m obm respcū obtoꝝ scdoꝝ, pcedit in infinitū: qr iterū ad istas alias rōnes intelligēdi p̄cedent alie: sic nunq̄ iste alie rōnes sunt itelligibiles a deo: qa oportebit ipm ante ipsas itellectas intellige alias ifinities ifinitas. g op3 dare q̄ iste rōnes pfit itelligi a deo p eēntiam: vt vel accepta: siue vt p rōnē: siue vt iste cognoscant p ipam vt p p̄m obm cognitū absolute: qua rōne ista poterūt cogscī p eēntiā: vel eēntia nude: pari rōne ipa obta secūdaria alia: qr ita vr̄ iste rōnes hr̄e rōnes distinctoꝝ obiectoꝝ sicut alia. ¶ Sed dices q̄ iste rōnes cognoscūt ab intellectu diuino p ipsa obta ad que sunt: ita q̄ eēntia sub rōnibus istis est rō cognoscendi obta alia: illa cognita simul cū essentia sub diuersis rōnibus sunt rō cognoscēdi istas rōnes: sicut extrema relōnis vr̄ esse rō cognoscēdi relationē. ¶ Hoc vi vilificare intell'm diuinū: qa tunc eēt passiuus respcū alioꝝ obtoꝝ cognitoꝝ p istas rōnes: p que obta actuabit intell's ad cognitionē istarum

rōnū. ¶ P. 2a. Cuiuscūq3 obti ratio aliq̄ cognoscēdi determiate pōt eē aliqd limitatū ad illō: eiusdē pōt eē aliqd illimitatū ad illud ad aliud: sed si eēntia eēt limitata respectu alicuius vnius determinati cogscibilis. ipsa eēt determinate rō cognoscēdi illud absq3 oi respcū rei rōnis: igit si ipsa sit illimitata ratio respectu pluriū cognoscibiliū, pōt eē ex se rō cognoscēdi q̄cūq3 illoꝝ: oia illa sine omni relone rei rōnis. pbatio maioris. illimitatio nō aufert ab aliquo aliquā pfectionē: sed stante pfectione que erat ad aliqd: quasi ponit similē pfectionē ad aliud: iō sicut dictum fuit di. 7. di. 28. indeterminatū ex illimitatiōe. s. qd est ideterminatū ad plura positiua ex seipso ē determinatū ad qdlz illoꝝ, determinatiōe repugnāte ideterminationi ad odictoria. pbatio minoris. eēntia ponit ppria rō cognoscēdi seipsam: hoc siue vt obm p̄m: siue vt ratio cognoscēdi obm: istud cōpetit essentie mere sub rōne absoluta sine omni respcū rei: qr respectus realis nō est in eadē psona ad se sine omni ēt respcū rōnis. pbatio: qr ista intellectio non est collatiua vel cōparatiua nec negociatiua: igit p eā nulla relo rōnis causat in aliq̄. ¶ P. 3o. Unius operatiōis op3 dare vnū p̄m, quo p se vnum obm per se vnū: hoc maxie in simplr p' opatione: q̄lis est intellectio diuina. relo aūt rōnis eīs reale nihil vnū per se faciūt: qr nō pfit ēt hr̄e p se vnitatē scdi modi p se: q̄ minor est q̄ eēntialis vnitas. nō enim pōt relo rōnis osequi rē ex nā rei: iō non pōt eē passio ei'. g eēntia siue vt obm: siue vt rō intelligēdi: illa relo rōnis nō sunt vnū p se obm: nec vna rō intelligēdi. g op3 dare alterū. s. p̄cise in rōne p̄mi obti: vl in rōne quo p̄cise. nō aūt p̄cise, illaz relonē rōnis: qr ipsa nō est p̄m obm cognitū: q̄ cognito cognoscat aliqd aliud: ad qd est ille respectus. nec est ēt rō qua intell's diuinus habeat intellectionē hui' obti. s. lapidis: qr intelligere lapidē est pfectio simplr: ita q̄ intell's diuinus nō eēt oino pfectus: si nō intelligeret lapidē. nulla aūt relo videt eē rō inherētie alicuius pfectionis simplr. g op3 dare p̄cise eēntiaz que subest isti reloni tanq̄ p̄m obm: quo cognito cognoscatur lapis: vel tanq̄ rōnē formalē intelligēdi lapidē. ¶ Et ex hoc vltra ondit q̄ frustra ponit talis relatio determinās ipsam essentiā. nam ipsa sub respectu rōnis est formalr infinita: qr intell's quocunq3 cōparet eēntiaz: p h̄ causet in ea relonē rōnis: nō cōparat eā nisi vt est formalr ifinita: ita vt est sub tali relone formalr est infinita: per ons ita ideterminata vt est sub illa rōne sicut s̄m se: ita vt est sub prima ratione potest fundare aliam propter sui infinitatem sicut s̄m se pōt. igit per relationem rationis non determinatur.

D **Contra opinionē** primā spāliter videt se qui q̄ iste relōnes erunt reales: qr rō intelligēdi vt est rō p̄cedit nālr intellectionē: per ons quo ad nihil: qd est eius vt est rō intelligēdi causat p intellectionē nec sequit itellectionē. Si igit sub relone rōnis est rō intelligēdi lapidē: illa relo nō pducitur in eēntia p itellectionē lapidis: qr p̄cedit nāliter illā itellectionē. g alia pduceret: sed istā non p̄cedit nisi illa que est eēntie vt eēntia. hac aūt nō pducit: qd cōcedit ab eis: vbi minus videt de psonis diuinis: de pncipiis pducēdi

Phs. 5. me. tex. c. 20. in p̄dto relatio- nis.

prodncēdi eas:igit̄ ista relo erit in eēntia:vt est rō:ꝛ nō per aliquā actionē intellectus.℃ P̄.Fm aliquos istoꝝ ad distinctionē realē in pncipiatis sufficit distictio rōnis in pncipijs.g̃ ista distinctio rōnis:vt est rō intelligēdi.a.ꝛ.b.sufficiens est ad distinctionem realem ipsius.a.ꝛ.b. ℃ P̄.Res extra imediate intelligerentur:qꝛ tota distin ctio que ponit̄ intra pcedit intellectionē.nihil igit̄ intra terminat intellectionē quasi obiectū secundariū.

E

Contra secundā positionē spālr arguit̄ sic. ois relo rōnis q̄ est in obto ex hoc q̄ cōparat̄ p intellm ad aliō est in eo pcise:vt est ens diminutū hns esse in intellu:vt cognitū in cognoscē te:ꝛ posset eē in eo si p ipole illud nō haberet eē eēntie neqꝫ existie:dū tn̄ haberet illud eē in intellu cōparāte:igit̄ iste relationes erūt in eēntia diuina pcise vt hꝫ eē diminutū in intellu cōparāte eēntiā ad creaturā:nō vt eēntia est aliqd in se:ꝛ vltra eēnt in eēntia:si p impole illa eēntia nō eēt:dū tn̄ ab aliquo intellu intelligēte cōparet̄ ad eosdē terminos ꝛ vltra.si p impole eēnt duo dij:eēnt in intellectu huiꝰ dei cōparāte istū deū ad creaturas:ꝛ nō in isto deo in se.℃ P̄.Deus pus nāliter est imitabilis a creatura q̄ cōparet̄ vt imitabilis:qꝛ eni est imitabilis:iō vere cōparat̄ vt imitabilis a creatura:vt videt̄:ꝛ nō eꝫ:igit̄ an̄ istā cōparationē factā p intellm eēntie vt imitabilis: est in eēntia imitabilitas:sed fm aliquos istius vie relo aptitudinalis est eadē cū actuali ppter quā idētitatē in deo dicūt nō eē aliā relonē nouā ꝛ antiquā.nec ēt aliam creatiui ꝛ creātis.g̃ iste relones i eēntia vt obto cōparato nō erūt pme ad extra:sꝫ erūt alie pores ꝛ reales:vt vꝫ: qꝛ an̄ oēm actum intells cōparantis.℃ P̄.Et si eēntia vt cognita sit rō deueniēdi in notitiā lapidis:tn̄ vꝫ postea q̄ intells diuinus possit cognoscere lapidē in se:ꝛ nō pcise p h q̄ cōparat eēntiā suā ad lapidē:qꝛ sic sine tali cōparatione alterius ad ipsum possumus nos intelligere lapidē.in ista intellectiōe lapidis q̄ro in quo est relatio ad lapidē:nō in essentia vt in obiecto comparato:qꝛ in isto obiecto:vt sic non est intelligere vt obiectum cōparatū. g̃ opꝫ querere eam in intellectione vel in rōne intelligēdi:ꝛ redibit ad aliquam aliaꝝ opinionum.

Ut dictū est supra dist.30. fm Hen.

Potest dici ad q̄ōnē.q̄ relones tertij modi differūt p se ab alijs duoꝝ modoꝝ: q̄re in 3° mō nō est mutuitas:sic in alijs duob' modis:ꝛ ex h legit̄ sicut deductū est in di.30.q.1.q̄ terminꝰ relonis est absolutū vt absolutū:sic igit̄ obm intellectiōis nr̄e terminat relonē ipsiꝰ inq̄ꝫtū mere absolutū:ꝛ sic ipsa est mēsurata p ipsum.ita vꝫ q̄ cū intellectio diuina sit simplr mēsura oīum alioꝝ a se intellectoꝝ:sequit̄ q̄ alia p̄cise referant̄ ad intellectionē diuinā:ꝛ ipsa terminabit relationē istā sub rōne mere absoluti.℃ Hoc ꝯfirmat̄:qꝛ oino p̄ᵃ intellectio diuina que beatifica est:est essentie vt eēntia est sine oī respcū rei vel rōnis:ꝛ h pp pfectā identitatē realē intells ad eēntiā absolutā.nō opꝫ igit̄ pp intellectionē alicuiꝰ obti pcise q̄rere relonē:nec in vtroqꝫ extremo:nec in altero.g̃ opꝫ aliqd aliud addere pp qō sit relo in vtroqꝫ extremoꝝ vel in altero.illō aūt nō vꝫ eē nisi vel mutua coexigētia:si est relo mutua vel depēdētia in altero extremo.si nō est mutua:h āt qñ deus intelligit aliqd aliō a se nō pōt poni mutua coexigentia in vtroqꝫ extremo:vt videt̄.g̃ pcise sufficit ponē relonē in altero extremo:vbi est depēdētia:illō est obm vt cognitū.℃ P̄.Uoluntas fruens fine nō pducit aliud ab ipso in eē volito amādo finē in ordine ad aliud:siue cōparādo ipm ad aliud amabile:sed magis cōparādo aliō amabile ad istū finē:ita q̄ relo causata p cōparationē voluntatis vꝫ esse in aliq̄ alio amato ad finē.nulla āt cōparatio p voluntatē vꝫ eē in fine amato.g̃ a simili in intellectu cognoscente primū obiectū:ꝛ ex illis cognitione cognoscente obiectū secundariū.nulla videt̄ relatio pduci in ipso pmo obiecto ad 2ᵐ obiectū:sed econuerso.

F

Uide distinctiōꝰ q.13.q̄tu.12. enti.cō.51.

Alio amādo ꝑ volens finē.

℃ P̄.Ista intellectio p̄ᵃ est recta:ꝛ hꝫ modū realē.2ᵃ est rōnis.si eni intelligo hoiem absolute.hec intellectio realis est ꝛ habet modū realē.Si autē eam intelligam postea comparando ad sortem.hec est intellectio comparatiua:ꝛ est rationis.Si ergo ille habitudines sunt intellecte intellectione non reflexa.ergo erunt reales.

G

℃ P̄.Sicut argutū est nō vꝫ posse poni quo actu intellectus ista relo pduceret̄.p̄ nō ppter pfectionē absolutā illius actus.si 2°.g̃ nō est pnᵐ illius actus scdi.ēt in illo secūdo actu pfecte cognoscit̄ creatura.g̃ in nullo actu erit talis relatio q̄si rō prior creatura in rōne obiecti.℃ Cōcedi pōt ꝯclusio trium rōnum factaꝝ ꝯ duas opi.cōes supius recitatas:ꝛ ꝯcedi pñt iste rōnes hic iā facte:ꝛ fm hoc pōt cōcedi q̄ sunt ibi relones in deo eterne ad obta cognita:sed nō pores nālr ipsis cognitis in rōne obtoꝝ.

H

℃ Hoc potest poni sic.deus in primo instanti intelligit eēntiā sub rōne mere absoluta:in 2° instāti producit lapidem in esse intelligibili ꝛ intelligit lapidem:ita q̄ ibi est relatio in lapide intellecto ad intellectionem diuinā: sed nulla adhuc in intellectione diuina ad lapidem:sed intellectio diuina terminat relonem lapidis intellecti ad ipsaꝫ.In 3° instāti forte intells diuinus pōt cōparare suā intellectionē ad q̄dcūqꝫ intelligibile:ad qō nos possumꝰ cōparare:ꝛ tūc cōparando se ad lapidē intellm pōt causare in se relonē rōnis.Et in 4° instanti pōt q̄si reflecti sup istam relationē causataꝫ in 3° instāti:ꝛ tunc illa relo rōnis cognita erit.sic igit̄ non est relo rōnis nccīa ad intelligēdū lapidē:tanq̄ꝫ prior lapide vt obm:imo ipsa vt causata:est posterior:qꝛ in 3° istāti:ꝛ adhuc posterior erit ipsa vt cognita:qꝛ in 4° instāti.Et ista via vꝫ tenere istā ppositionē que videt̄ pbabilis.q̄ relatio nō nāliter cognoscit̄ nisi cognito termino:sed nec intells cōparat ad aliqd:nisi nāliter prius cognito termino.quā ppōnē nō pōt alia via tenere:qꝛ opꝫ q̄ dicat q̄ illa relone:qua cōparat istā intellectionē:cōparet eēntiā ad aliqd nō pus cognitū nāliter.Ista positio de relationibꝰ alioꝝ a deo vt intellectorum ad ipsum intellectuꝫ diuinū vt absolutum consimiliter confirmatur ꝛ intelligitur sicut illa.s̄. distin.30.creaturarum relatarum ad deum.

Huic senten tie dissentit Fran.in cōll. di.42.ponēs quidditates eternas in eē q̄ddiuino.

Contra istud arguit̄.videt̄ eni q̄ destruat intētionē Aug.83.q.q.46.vbi dicit. si q̄dē in ideis tanta vis ꝯstituit̄ vt nisi eis intellectis sapiēs esse nemo possit.fm aūt istā pōnē sapia pfecta dei ad creaturas erit in 2° instāti:ꝛ pcedit nāliter tā eē idearū q̄ꝫ cognitionē eaꝝ.Ibidē ēt dicit:q̄ istaꝝ visione fiet aīa beatissima.qō nō esset verū de visione p̄ᵃ:que est in creatore:nec de visione 2ᵃ que est in creaturis.quare ꝛc. ℃ P̄.arguit̄.Illa que sunt diuisa in iferioribus:que sūt alteriꝰ rōnis:nō reducant̄ ad aliqd vnū in supiori:sicut lꝫ potētie cognitiue in nobis reducant̄ ad vnā potētiaꝫ cognitiuā in angelis:ppter vnitatē rōnis omniū potentiarū cognitiuaꝝ:tn̄ intellectus ꝛ voluntas que sunt in nobis alterius rōnis:nō reducūtur ad vnā potētiā in angelis:erit igitur in deo intells sub tali rōne talis potentie distinctus a voluntate sub rōne talis potētie:ꝛ p ꝯñs intellectus vt in deo erit passiuus.g̃ opꝫ sibi dare aliquā formā anteq̄ꝫ operet̄ actu:ꝛ per ꝯñs ad hoc vt habeat distinctaꝫ operationē oportebit sibi dare distinctā formā: nō aūt poterit h dari aliq̄ forma distincta:si idee ponūtur ꝯsequi creaturarū intellectionē.℃ P̄.Si ppter illimitationē essentie diuine ponat̄ ipsa:vt oino absoluta:

A.1.intellectarum in se ad deum.

esse rõ cognoscẽdi oẽs creaturas:cũ ita sit illimitata in/
quantũ intellecta sicut inquãtũ rõ:sequit̃ q ipsa sola co/
gnoscet̃ sub ratiõe obiecti:ãt si ponat̃ pluralitas ex pte
obiectoꝝ:non obstante infinitate vnius obiecti:pari rõ/
ne videt̃ posse poni ex pte rõnis intelligendi.

Ad ista. s͂nia Aug in illa.q.pt colligi i ista dscriptiõe
idee.idea est rõ eterna in mente diuina:s͂m
I quã aliqd est formabile extra:vt s͂m ꝓpriã rõnẽ ei⁹.ꝓ/
batio ꝑme pticule.deus oia causat:vel cãre põt.nõ irrõ/
nabiliter.g͂ rõnabilr.igit̃ hʒ rõnẽ s͂m quã format.nõ aũt
eandẽ oium.g͂ singula ꝓprijs rõnib⁹ format.nõ aũt rõ/
nibus ex̃ se:q: nõ eget in efficiẽdo aliq̃ alio a se.igit̃ rõ/
nib⁹ in mẽte sua.nihil aũt in mẽte sua est:nisi incõmuta/
bile.g͂ oẽ formabile põt formare s͂m rõnẽ ꝓpriã sibi eter/
nã in mẽte sua.nihil aũt in mẽte sua tale ponit nisi idea
s͂m istã descriptionẽ.igit̃ videt̃ q lapis intell's possit di
ci idea.ipse enĩ hʒ oẽs istas ꝯditiones:q: ipse est rõ facti/
bilis extra ꝓpria sibi:sicut archa in mẽte põt dici rõ re/
spectu arche in mã:⁊ est ꝓpria rõ s͂m quã archa in mã
Doctrina sanc. 12.meta.c.36 formaret:⁊ ista rõ est eterna in mẽte diuina:vt cognitũ in co
gnoscẽte per actũ intell's diuini.qcqd aũt est in deo s͂m
q̃dcũqʒ eẽ siue rei siue rõnis per actũ itell's diuini ẽ eter
nũ:sicut declaratũ fuit supra di.30.q nulla relõ põt esse
noua in deo p actũ intell's sui.¶ Istud videt̃ cõsonare
cũ dicto Platõis:a quo accepit Aug.nomẽ idee.ipse enĩ
Hic doc.cõ Aug.ptones saluat 3 phm de quibus vide 4rm.in p° di.45.de ideis 3 Ari. pro platone. posuit ideas qdditates reꝝ p se qdẽ existẽtes s͂m Arist.⁊
male s͂m Augu.in mẽte diua ⁊ bñ.vnde aliqñ loquit̃ de
mũdo itelligibili s͂m eũ:sicut igit̃ ponerent̃ idee s͂m illã
impõnẽ Arist.qdditates reꝝ:ita ponunt̃ s͂m Pla.vt vž
qdditates hñtes eẽ cognitũ in itell'u diuino.¶ Hoc po/
sito nõ opʒ laborare circa relões aliq̃s formalr siue in
essentia:vt est obm.siue in eẽntia:vt est rõ.siue in eẽntia:
vt itellig̃ diuinĩ:que relões dicant̃ idee:imo ipʒ obm
cognitũ est idea s͂m istõ.¶ Et tũc ꝯcedi pñt auctes Au/
gu.adducte:q nisi cognitis ideis sapiẽs nemo esse possit
quãtũ.s.ad oẽm plenitudinẽ sapie:lʒ enĩ de⁹ ꝑncipalr sit
sapiẽs sapia eẽntie sue vt obi:tñ nõ oi mõ si nõ saperet
creaturã:q̃ creatura:vt itellecta ab ipso,est idea:⁊ ita nõ
intellectis ideis sapiẽs oino eẽ nõ põt.ponit̃ aũt esse sa/
K piẽs pfectissime in ꝑ istanti:sed nõ sapiẽs oino in ꝑ instã
ti absqʒ 2°.Si ãt idee ponerent̃ quedã relões rõnis in
deo nõ videt̃ formalr eẽ sapiẽs in itellectiõe eaꝝ:q: etiã
sibi eẽnt vt rões intelligẽdi anteq̃ ipse intelligerentur.
¶ Silr alia auctas Aug.baꝝ visione sit aĩa beatissima.
Si idee ponunt̃ eẽ qdditates vt cognite:tũc exponenda
est de beatitudine:q̃ põt hñi in creaturis:vt in obtis:quia
certũ est q nõ est pfectissima beatitudo in creatura ab
solute s͂m ipʒ.5.ꝯfessionũ.Beatus est qui te ⁊ illa nouit:
nec ꝓp illa beatior:sed est itelligẽdũ beatissima:hoc ẽ to
tali beatitudine poli beato:nõ qdẽ in eis formalr:sed in
obto,cuius cognitio ꝓsupponit̃ istis:⁊ q̃si cõcomitãter in
istis:in qbus aliq̃ btitudo est:lʒ nõ ꝑ⁹.Et si Aug.aliqñ lo/
quat̃ alr de ideis q̃si sint rões cognoscẽdi aliqd:tñ tñ
hic nõ dicat ipsas eẽ nisi rões s͂m q̃s formant̃:que for/
mant̃.põt inq̃ exponi illud dictũ ei⁹ si alibi dicat̃:nõ q
ly s͂m notet rõnẽ formalẽ intelligẽdi:sed s͂m q̃s:vt sunt
obta nõ ꝑ⁹nec mouẽtia intellm:sed obta scdaria termi/
nãtia itellm.¶ Ad 2ᵐ qualr itell's est passiuus in se ⁊ q̃/
liter est passiuus respcũ itellectiõis dcm̃ est di.3.sed po/
q.6.⁊ seq. Vide.q.13. q̃libeti ⁊.15. ⁊ vbi ibi no/tatũ. sito q sit passiuus in nobis:⁊ q̃si passiuus in deo:⁊ q de/
beat hic assignari forma vel q̃si forã vt qua operet̃.põt
dici q illõ est eẽntia sub rõne qua eẽntia:que sub rõne
absoluta est rõ cognoscẽdi.nõ tñ ipsammet:lʒ oẽ aliud
sub q̃cũqʒ rõne cognoscibilis:⁊ hoc isto mõ itelligẽdo.ꝓ
hoc enĩ q intell's diuinus est in actu p eẽntiaʒ suã:vt est

rõ itelligẽdi:hʒ ꝑᵐ actũ sufficientẽ ad ꝓducendũ oẽ aliõ
in eẽ cognito:⁊ ꝓducẽdo illud in eẽ cognito,ꝓducit ipm
A.l.⁊ p hõ in/tellectio eius est q illõ aliud dependet ⁊c. Vide infra di. 43.⁊ vbi ibi notatũ. vt hʒ dependẽtiã ad ipmmet:vt ad itelligẽtiã:⁊ per hoc
q intellectio ipsius est ei⁹:illud depẽdet ad istã intelle/
ctionẽ vt ad absolutũ.sicut ẽt in alijs dicet̃:q cã sub rõ/
ne mere absoluta est actus ꝑmus a quo ꝓcedit effectus:
⁊ effectus ꝓductus hʒ relõnẽ ad cãm:q̃nqʒ vt ad absolu
tũ:q̃nqʒ aũt mutua est relõ effectus ad cãm ⁊ ecõuerso:
L nũq̃ tñ ex pte cãe reqrit̃ relõ ꝑor q̃ sit effectus positus
in eẽ.¶ Qõ nũc breuiter suadet̃:q: nihil hñs pfecti⁹ eẽ
in aliquo gñe ad illud qõ hʒ minus pfectũ eẽ in gñe tali
depẽdet:g͂ relõ actualis non depẽdet ad aliqd qõ tñ est
A.l.enim. ens potẽtiale:⁊ nõ actuale:ois igit̃ actualis relatiõis ter
minus est aliqõ ens actu.in quocũqʒ igit̃ instanti nãe cã
refert̃ actu ad effectuʒ:nũc est in termino eẽ actuale.põt
aũt illud absolutũ terminãs eẽ sine respcũ ad ipm:igitur
ita est simul cũ isto respcũ qõ est ꝑus nãliter eo.g͂ nõ pt
esse aliq̃ relõ in cã nãlr anq̃ absolutũ sit ad qõ dʒ eẽ ista
relõ.Et ita itelligo q in ꝑ instãti est.a.sub rõne absoluti.
in 2° est.b.sub rõne absoluti,hñs eẽ per.a.in 3°.b.refert̃
Propter hoc for.prius est/sit q̃ gñat. ad.a.sub rõne absoluti si est relõ non mutua.vel.a.⁊.b.
referunt̃ relõnibus mutuis.Ita g͂ hic in ꝑ instanti itell's
est in actu p eẽntiã:vt est mere absoluta tanq̃ in actu ꝑ
M sufficienti ad ꝓducẽdũ qõlibet in actu intelligibili.In 2°
Ordo rerum idealium. instãti ꝓducit lapidẽ in eẽ itell'to:ita q terminus iste est:
⁊ hʒ respectũ ad itellectionẽ diuinã.nullus aũt est respe/
ctus eꝫ in itell'u diuino:q: respectus ei⁹ nõ est mutu⁹.istud
qõ dcm̃ est relõnẽ ꝑus nõ esse in cã q̃ in causato,hʒ in/
Vide l.2.di. 1.q.2.⁊ vide ⁊.8.meta.⁊ theorema 6° stantias:de qbus alr.¶ Ad 3ᵐ de obto illimitato.Rñ:
obm inquantũ motiuũ ⁊ inq̃tũ ꝑ terminatiuũ:⁊ p ꝯñs
vt duplr nectio reqsita vel coexactũ ad actũ est eque il/
limitatũ:⁊ iõ nihil aliud est sic obiectũ:tñ aliud est obm
scdario terminãs.nec opʒ obm illimitatũ eẽ pcise termi/
nans q̃uocũqʒ actũ:sicut precise est mouẽs:⁊ rõ actus:
q: aliqd põt seq terminũ ꝑᵐ:⁊ esse terminus scdus.nihil
aũt põt eẽ scdario mouẽs ad actuʒ.rõ est:q: oẽ mouens
aliqualr ꝓcedit actũ:nõ aũt q̃uocũqʒ terminans prece/
dit nec coexigitur ad actum:sed secũdario terminans se/
quitur actum sicut mensuratum ⁊ causatum:sicut intel/
lectio in nobis sequitur obiectum.

Ad argumenta ꝑncipalia.¶ Ad illõ de.83.
q.patet q̃uo loquitur d idea.
¶ Ad Auic.ꝯcedo q in deo põt eẽ relõ intelligẽtis:vel
ꝓut hoc qõ est itelligens,terminat relõnẽ itellecti:sicut
dim eẽ:est appellatio relatiua:⁊ signat terminare relõ/
nẽ serui.vl' ꝓut itelligẽs dic̃ relõnẽ rõnis positiue:lʒ tũc
N nõ est hoc in ꝑ instãti:nec in 2°,sed in 3°.¶ Ad aliud pʒ
ex dictis q eadẽ rõ intelligẽdi illimitata põt eẽ ꝓpa rõ
itelligẽdi q̃dcũqʒ coꝝ ad que est illimitata:sicut si eẽt li/
mitata ad aliqõ solũ:⁊ maxie respcũ istius actus:qui est
intelligere:in quo nõ semꝑ requirit̃ vniuoca rõ vel assi/
milatio cum cognito:alioqn nihil posset cognosci p cãm:
nec cõclusio per principiũ:sed sufficit rõ eminentior cõ/
tinens pfecte similitudinem virtualem cogniti.

Et quod arguitur pro ꝑ° opi.q oporteat
illam rõnem indetermi
natã determinari.dico q ipsa est ex se determinata deter/
minatione opposita idetermin.atiõni:que est ad ꝯdictio/
rie:lʒ non sit ex se determinata determinatiõe limitatio/
O nis.nec hoc opʒ ad hoc vt p ipsam obm determinate in/
telligatur.¶ Et si dicat̃ q̃ntũcũqʒ essentia sit excedens
mediũ nõ est rõ intelligẽdi hoc in pticulari nisi determi
netur ad illud p aliqd aliud.¶ Rñ:semper ab aĩte ad
ꝯñs arguẽdo cũ distõne est fallacia ꝯñtis ex forma.tʒ ãt
gra mãe:qñ ꝯñs illõ nõ põt eẽ nisi numeret̃ in pluribꝰ.
⁊ ꝑ hoc

Lcs.4. ē p hoc tenet illa forma arguēdi Aug.7.de trini. Si duo
hoies.ḡ duo glali.r: sed hoc est ex impfectiōe τ limitatio/
ne ꝯritis ad añs. vñ nō seqꝉ. si pr: ḡ deus. si filius: igr de⁹.
igiꝉ si pr τ filius sunt duo: igiꝉ duo dij. ita dico ꝙ ad intel/
lectionē hui⁹ opꝫ dare rōnē: q̄ intelligaꝉ τ ꝓpriā: vel for/
malr vel eminēter ꝯtinētē gcqd est pfectiōis in ꝓpa rō/
ne. τ ad intelligendū illud opꝫ hēre ꝓpriā τ determinatā
rōnē: sed inferendo. ḡ ad intelligendū aliud τ aliud opꝫ
hēre aliā τ aliā rōnē determinatā. est fallacia ꝯñtis: qꝛ h
ꝯñs. s. rōnē esse intelligēdi illimitatum est ad alia añtia.
¶ Qd̄ addiꝉ ibi ēt pro illa prima opi. ꝙ rō intelligēdi
est silitudo intelligibilis. ¶ Rñ⁹. nō est silitudo foialis:
sed vel illa vel aliud sile antonomasice: h est ꝯtinēs p/
fecte silitudinē formalē fm oē illud pfectionis: qd̄ est in
ea inquātū ipsa est rō intelligendi. τ sic est in ꝓposito.

¶ Solet hic queri cū oia dicanꝉ esse in dei co
gnitione τc. Dist. XXXVI.

Circa distōnem 36ᵃᵐ quero
vnū. Utrūꝫ
creatura inquātū est fundamētū relonis
eterne ad deū: vt cognoscētem: hēat vere
esse eēntie: ex hoc ꝙ est sub tali re⁹: Oz
sic. hō nō est ex se ens ratū: qꝛ tc eēt de⁹.
ḡ p aliqd aliō est ratū formalr: nō nisi p
respectū ad ipm p^m ratū ex se: nō aūt p respectū ad aliō
(vt ad efficiēs) qꝛ cū distō sit entis ratū: τ efficiēs inqtuꝫ
efficiēs pducat exñs i actu: si hō hēt eē ratū ab efficiēte
(inqtū efficiēs) distō nō eēt eius nisi vt exñs: τ ita distō
terminaret qōnē an est: qd̄ est incōueniēs. ḡ est ens ratū
inqtū pricipat p^m vt exēplar: h est inqtū hꝫ relōnē eter
nā ad deū: vt sciētē τ exēplantē. ḡ τc. ¶ P. Correlatiua
sunt sil nā. ḡ sil nā deus est intelligēs lapidē: τ lapis intel/
lectus ab eo. ḡ cū ab eterno est lapis intells ab intellu di/
uino: τ hoc inquātū fuit aliō ab essentia diuina: τ ista in/
tellectio erit realis τ metaphica nō logica. ḡ illud qd̄ ter/
minauit istā intellectionē erat vera res. ¶ Oppositum.
magr in lra. c. 1. huius dist. exponēs auctē Augu. 5. super
Gen. ad lram. istā. s. erant in dei scia non exñria in sui na/
tura. dicit sic. illos. s. electos habuit ab eterno deus apud
se non in natura sui. i. ipsorum qui nondum erant: sed in
A.1.pfectia. sua presentia: qꝛ illos ita nouitac si essent.

Dei in sum. Hic quidam dicunt ꝙ sicga ens cōissi/
ari.2.q.23.τ me acceptū vel res
34.τ qlib.8. pōt dici a reor reris: τ sic est cōis figmētis τ alijs mltis.
q.9.τ qll.9. Alio mō pcedēdo vltra. res di a ratificatione vt est res
q.1.τ.2.τ ql. rata: τ distincta a re ficta: τ ista est duplex: vel tanq̄ res
11.q.3. cui potest competere esse: vel cui competit esse: prius ta
men est res cui potest competere esse.

¶ Pro hac opi. arguiꝉ potissime p illud qd̄ dcm̄ est in 2°
argu^{to} pncipali de scia dei eterna: τ obiecto reali eterno.
¶ Addiꝉ ad hoc ꝙ ꝓportio est passio entis. obā aūt co/
gnita in eternitate ꝓportio est aliq̄ ad cogscētē: τ hec ta/
lis est: ꝙ impōle eē nō est sic ꝓportionatū. ¶ P. Sicut
ens ad nō ens: ita pōle ad impōle. ḡ pmutatim. sicut ens
ad pōle: ita nō ens ad ipōle: sed oē ens est pōle. ḡ oē qd̄
est purū nō ens est impōle. ¶ Confirmaꝉ rō: qꝛ si aliqd̄
puꝝ nō ens: siue nihil eēt pōle: τ aliqd̄ purū nō ens esset
purū ipōle. vnū nihil eēt magis nihil alio: qd̄ videꝉ ab/
surdū. ḡ pōle nō est oino nihil: sed aliqd̄ ens. ¶ P. Aug.
de nā boni. c. 8. si bonitas est foia aliq̄: nōnullū bonū est
capacitas foīe. ḡ nōnullū bonū est potitas ad bonitatē
actualē. ¶ Itē sup Jo. homel. 18. easdē lras format cor
τ manus: sed alr τ alr. ḡ pus facte sūt a corde q̄ a manu.
Et Auiꝉ. 8. meta^{ce} c. vltimo vult idē de duplici fluxu re/

rū a deo. ¶ Addiꝉ ēt ab istis ꝙ distinctio ista eēntie ab
esse exñtie sufficit ad cōpositionem: pro eo ꝙ ipsa essen/
tia intellecta: vt habens esse eēntie: adhuc est in potentia
ad esse existentie. quod recipit ab efficiente inquātū effi/
ciens est: τ tunc est compositio ex potentia τ actu.

Contra ista arguiꝉ p°: qꝛ creatio est productio de
nihilo. sed si lapis phabuit eē veruꝫ
reale. igiꝉ qñ pducitur ab efficiēte nō pduciꝉ de nihilo.
¶ Silr 2°. si nō pduciꝉ nisi fm respectū tm̄ nouum ad
efficiens: nō vi eē pductio ad eē simplr: sꝫ tm̄ ad eē fm
qd: τ minus erit creatio pductio simplr q̄ sit alteratio.
vbi est pductio saltē alicuius q̄ti ad eē absolutū. ¶ 3°.
fm eādē viā arguiꝉ: qꝛ eādē relōnē ponit actualē τ apti Et visum est
tudialē ex pte dei: τ pp h nō posse eē aliquā nouā actua/ distin.30.
lē in deo pter aptitudinalē antiquā. ḡ silr ex pte ei⁹ ꝙ re/
ferꝉ ad deū eadē est relō actualis τ aptitudinalis: τ non
erit actualis noua pter aptitudinalē relōnē antiquā. ḡ cū
relō aptitudinalis ad eē exñtie fuerit semp in ente hñte A.1.eētie.
eē eēntie, nulla est in ea relō actualis noua inquātū exñs
est. ¶ Et 4°. sꝫ eādē viā: qꝛ in fundamēto eodē τ termi
no imutabili nō pōt eē respect⁹ nouus: sꝫ h fundamētū
idē est. s. eē eēntie. τ termin⁹ est imutabilis. s. de⁹. ḡ nullus
respect⁹ nou⁹ pōt eē ad talē terminū: q̄lis respect⁹ poniꝉ
eē ad eē exñtie. ¶ Et 5°. fm idē mediū de creatiōe: qꝛ p/
ductio rei fm illō eē eēntie verissime est creatio. ipa enī
est mere de nihilo vt de termio a q̄: τ ad verū ens vt ad
terminū ad quē: τ pductio ista fm eos ē eterna. ḡ τ crea
tio est eterna: cui⁹ opp^m nitiꝉ ostdere. τ diē se hēe demfa/ Vide in.2.
tiones. ¶ 6° fm eādē viā p opp^m de annihilatiōe. sequit di.1.q.3.ad
ꝙ nō possit aliqd annihilari: sicut enī pduciꝉ de ente fm hoc.
eēntiā: ita vi redire in ens fm eēntiā: τ nō in nihil. ¶ P.
2°. pn̄ ille rōnes q̄ tacte sūt di. 8. ꝯ Aui. ꝙ nihil aliō a deo q.vltima.
sit formalr neciū: pñt fieri ꝯ istā opiōnē: qꝛ ita ꝯcludunt
de eē qddiratiuo si sit verū eē: sicꝉ de eē exñtie. nō enī vo
lūtas magis neciō vult aliō a se eē i esse qdditatiuo q̄ ve A
lit aliō a se eē in eē exñtie: qꝛ eadē ē rō vtrobiqꝫ: τ ita de
alijs medijs. ¶ P. 3°. res fm esse eēntie aut est termin⁹ s.ibi tactis.
relonis idee quā ipsi ponūt in deo: aut nō: sed fm aliō eē
cognituꝫ. si 2° mō. ḡ frustra ponunꝉ res in isto eē eēntie.
nō enī vr pp aliō poni nisi vt sint termini relonū idea/
liū: que eternalr sunt in deo. si p mō. ḡ aliqd est in deo p
actū intells diuini fm ꝙ de⁹ pōt alr se hēe siue mutari: cu
ius opp^m ꝓbatū est di. 30. ꝓbatio vltime ꝯñe: qꝛ p te, oē
aliō eē a deo nō est formalr neciuꝫ ex se. ponat igiꝉ, lꝫ p
ipōle istō ens qdditatiue alr se hēe: seqꝉ ꝙ illa entitas in C
deo siue rei siue rōnis: q̄ hꝫ istud eē pro termio: alr se ha/
bebit: τ sic ex pōne alicui⁹ circa aliō a deo: mutari pote/
rit aliqd qd̄ ē i deo p actū intells sui: qd̄ ē ipōle. ¶ P. 4°. B
qñ cā est pfecta: τ idepēdēs nālr in cāndo: τ agit nālr: vi
posse pducꝉ imediatiora sibi pfectiora: qꝛ pducit fm vl
timū po^e sue. intells diuin⁹ vt intells pcise fm istā viā p/
ducit in deo rōnes ideales: τ ipas eēntias in rōne eēntie:
τ q̄si p pns in se rōnes ideales q̄ rōnes illas in isto esse.
sunt enī p h ꝙ exēplate sūt. ḡ ille idee hñt veri⁹ eē. cū sit
nālr agēs q̄ ipa ideata. nō cāt āt ideas nisi eēntia rōnis:
τ nō in aliq̄ eē reali. ḡ nec dat aliqd̄ eē reale ipsis ideaꝝ:
que sunt cāta q̄si remotiora. ¶ P. 5°. istas essentias pdu
cit in eē: aut vt cognoscēs. aut nō. si sic. ḡ sūt cognite anq̄
sint in isto eē: τ ita frustra ponunꝉ iste entitates pp cogni
tionē dei eternā. si nō. igiꝉ pducit eas mere nāliter. sicut
ignis calefacit: qd̄ vi valde absurdū de q̄cunqꝫ pducto
alio a se in nā: imo ēt filiū pducit vt intells: lꝫ nō vt intel/
ligens formalr: sicꝉ als expositū est. ¶ P. 6°. ꝙ attribuat 8.di.1.pte.2.
aliū effectū cāe exēplari: τ aliū cause efficiēti nō vi ꝓba τ alī.4 s.pe.
bile: qꝛ cā exēplaris nō est nisi qdā efficiēs. efficiēs enī

diuidit in efficiēs p itellm siue ꝓpositū: ⁊ efficiēs p nām (T.c.49.z circiter.) ſʒ phm.2.phi^s. sic igi^r nālr ꝓducēs nō ē alia cā ab efficiē te: ita nec exēplaris nec exēplarit ꝓducēs: ⁊ ita idē ē ef fectū ⁊ exēplariter ꝓductū alicui^o intelligētis in q̄tū est intelligēs: ⁊ in q̄tū exēplās. ¶ Qđ ēt addit cōpōnē eē in creaturis p istā potētialitatē ad actū nō vr̄ rōnabile: q2 nihil vr̄ eē ibi qđ cū alio cōponat. si eni tota albedo pre existat in po^a vt termin^o potētie: ⁊ postea ipsamet sit in actu: nō est pp hoc aliq̄ cōpositio rei ⁊ rei. igit̄ si pexistat res ſm eē cētie: ⁊ ipsa ꝓducat̄ ſm esse exntie: qđ nō est (Uide l.2.dis. 1.q.4.z.5.) aliud ſm istos ab eē cētie: sicut nec gn̄aliter relatio est aliud a fundamēto: ꝓpter qđ nō ponunt relonē ⁊ fundamentū facere cōpōnē: erit res cōposita ꝓpter ista duo. ¶ Et istud posset eē 7^m ſm primā viā ad iprobandum creationē ꝓpter identitatē relonis cū fundamēto ⁊ cētie cum esse: q2 eadem res non potest esse realiter noua ⁊ non noua. ergo si esse dicat relationem que est eadem cū essentia, nulla creatura erit simpliciter noua.

C Concedo conclusionē istaꝝ rōnū ʒ.ſ. ptem negatiuā qđ nis. Ad qđ videt̄ spālr eē hoc q̄ nō tm̄ eē cētie fundat ad deū relonē talē: sed ēt esse exntie: q2 ſm Aug.5. super Gen.7. Nō alr nouit de^o facta q̄ʒ fienda. ꝓcognouit igit̄ eē exntie sicut eē cētie: ⁊ tm̄ pp istā relonē fundatā non ꝯcedit aliqs eē exntie fuisse verū reale eē ab eterno. g̃ pari rōne nō est ꝯcedēdū de eē cētie. Oia ēt motiua q̄ adducunt̄ de intellu diuino vīr etiā posse adduci de intellectu nr̄o: q2 si aliqd nō sit pōt tn̄ a nobis itelligi: ⁊ ħ siue cētia eius siue exntia ei^s: ⁊ tn̄ nō pp intellectionē nr̄am ponit̄ q̄ illud hēat veꝝ esse exntie vel eē cētie. nec etiā est dr̄a aliq̄ quo ad ħ: vt vr̄ iter itellm diuinū ⁊ nr̄m: nisi q̄ intell's diuin^o ꝓducit illa intelligibilia in eē itelligibili p̄. nr̄ nō ꝓducit p̄. sed si istud eē nō est ex se tale: qđ requirit eē simplr. ꝓducere illud in tali eē nō est ꝓducere (A) illud in aliq̄ eē simplr: ⁊ iō vr̄ si istud eē intelligibile cōparando ad intellm nr̄m nō reqrit eē simplr. cōparādo ēt ad diuinū itellm ꝓducēre in isto eē: nō erit eē simplr: q2 si esse album nō est nisi esse simpliciter: quia si esse album non est nisi esse qualitatiuum: ꝓducere in esse albo nō est ꝓducere in esse subē vel simplr: sed tm̄ in isto eē q̄litatiuo. Similr intell's nr̄ agens ꝓducit rem in eē intelligibili: lʒ sit ꝓducta prius: ⁊ tn̄ pp illud ꝓducere intell's nr̄i agētis nō ponit̄ res sic ꝓducta habere esse simplr.

D Contra istud obycit̄: q2 eē fundamētū relonis qđ fundat relonem est ſm illđ eē ſm qđ fundat: alr ſm illud eē nō fundaret: sed lapis ſm verū esse cētie fundat istā relonē eternā ad deū: vt sciētē. ⁊ ħ in eternitate. g̃ lapis est in eternitate ſm illud eē: (B) ꝓbatio minoris. ſm illđ eē fundat relonē ad deū: vt sciētē ſm qđ eē ei^s: vt obm cognoscit̄ a deo. cognoscit̄ aūt a deo vere sub rōne cētie: ⁊ nō sub rōne cētie diminute: q2 p̄^a intellctio lapidis a deo nō est reflexiua. ¶ ħ. Pria ꝓductio nō est tm̄ alicui^o relonis: q2 relo nō ē nisi in absoluto. g̃ cū ꝯcessū sit in p̄cedēti. q. deū ꝓduce^r res in eē itelligibili ſʒ q̄ res cognita dr̄ eē idea. seqt̄ q̄ i illo istāti z^o opʒ ponē aliquā entitatē absolutā rei ꝓducte: ita q̄ in ente absoluto hn̄te talē entitatē fundet̄ relo ad ꝓducēs.

E Ad primum dico q̄ distractum re^a distrahētis nō est distractū: sʒ respcū tertij ad (Des.2.) qđ cōparat̄ sub rōne distrahētis. q2 ſm phʒ.2. periherme nias p̄dicādo de aliq̄. ħ qđ est hō mortuus est oppo^m in adiecto: ad qđ seqt̄ ꝯdictio. g̃ cōparādo p̄cise determinabile ad determinationē: determinabile nō est distractuʒ respcū determinationis. sed nec icludit ꝯdictionē ad ipʒ: sed respcū tertij de quo dr̄. mortuū est determinatio distrahens: ⁊ illud qđ determinat̄ per ipm distrahit̄: ita q̄ illud aliud nō dr̄ nisi ſm qd de isto. ita dico q̄ diminutū respcū diminuētis nō est diminutū: sed respcū tertij: ad qđ compat̄ ipm sub determinatiōe diminuēte: sicut cū ʒ dico. iste est alb^o ſm dentes: nō diminuit̄ albū: sed accipit̄ pro albo simplr respcū hui^o determinatiōis: alioqn eēt nugatio: vt ēt accipit̄ sub ista determinatiōe dr̄ de 3°. ſ. de ethiope tanq̄ʒ diminutū. ¶ Ad ꝓpositū. hec determinatio eē in opione est determinatio diminuēs ſʒ phm vbi p̄us: ⁊ sic esse in opione: ita ⁊ eē in itellectione: siue eē exēplati: siue eē cogniti: que oīa equalent: lʒ igit̄ istđ qđ cōparat̄ ad aliqđ istoꝝ (vt cōparat̄ ad ipm) nō sit diminutū: vt sub aliquo istoꝝ cōparat̄ ad 3^m est diminutū. eē eni homeri simplr ⁊ nō diminutū est obm op. sed istđ eē simplr vt in opi. est eē ſm qd. ⁊ iō nō sequit̄. Homer^o est in opi. g̃ homerus est. nec ēt. homerus est exn̄s in opi. g̃ est exn̄s: ſʒ est fallacia ſm qd ad simplr. Ita hic cōparādo ad intellectionē diuinā lapidem in eternitate: lapis qdē simplr cōparat̄ ad intellectionē illā: ⁊ hoc nō tm̄ ſʒ esse cētie lapidis: sed ſm eē exntie: ⁊ qđcunqʒ cōparabile: tm̄ illud vt accepitū sub ista cōparatione ad sciaʒ dei diminuit̄. nō qdē distrahit̄. q̄si nō possit stare ens simplr cū tali respcū: sed diminuit̄: ita q̄ talis respect^o nō ponit nec̄io suū determinabile eē ens simplr. ¶ Tūc ad formā argumēti fundamētū relonis est ſm illud eē: qđ fundat relonē. veꝝ est qn̄ relo illa fundata nō est simplr diminuens eē fundamēti. Et rō realis istius ſm qd ⁊ simplr videt̄ eē ista: q2 p̄^a distō entis vr̄ eē in ens extra aiaʒ ⁊ ens in aia: ⁊ illud extra aiam pōt distingui in actū ⁊ potentiā cētie ⁊ exntie: ⁊ qđcūqʒ istoꝝ eē extra aiam pōt hr̄e esse in aia: ⁊ illud eē in aia aliđ est ab oī eē extra aiaʒ. ⁊ ideo de nullo ente: nec de aliquo eē seqt̄. si hʒ eē diminutū in aia q̄ pp hoc hēat eē simplr: q2 illđ eē est ſm qd absolute: qđ tn̄ accipit̄ simplr inquantū comparatur ad animam: vt fundamentum illius esse in anima. ¶ Contra ħ arguit̄. lapis nō est ex se nec̄e eē in q̄cunqʒ eē. igit̄ in eē cognito est causatus nō nisi ab efficiēte: cui^o nō ē termin^o nisi ens simplr. ¶ Itē q̄ tm̄ ē in aliq̄ virtualiter: nūq̄ʒ est formalr tale nisi ſm causationē actualē. lapis ſm q̄ cognitus, tm̄ est in cētia diuina virtualr. igit̄ non fit actu cognitus sine creatione: ⁊ tūc vt prius. ¶ Ad ista pōt dici alr q̄ʒ rn̄det̄ hic supra. vʒ. q̄ itellectio dei: lʒ non sit absolute cāta: tn̄ vt est hui^o lapidis: vt obti scđarij: est q̄si p̄ncipiata: ⁊ ħ ab cētia q̄si rōne formali obtiua equoca: ⁊ ita magi p̄ncipiata q̄ʒ vt obti p̄mi: q2 sic ē p̄ncipiata: q̄si rōne formali obtiua vniuoca, ⁊ intellectionē vt hui^o eē q̄si p̄ncipiatū equoce est ħ p̄ncipiari i eē diminuto: sic spēm itelligibilē p̄ncipiari in itellu est obm ſm qd p̄ncipiari vt actu itelligibile. vel meli^o ex^m ad ꝓpositū: sicut p spēʒ subti p̄ncipiari itellectionē passionis est passionē vt actu itellectā p̄ncipiari. Iō ħ ex^m ꝯgruit: q2 lapis non p̄us p̄ncipiat̄ equoce ab cētia: vt intelligibilis est q̄ʒ vt itell's: q2 nullū eē hʒ formale in memoria an̄ eē in itelligētia: sed tm̄ virtuale. Nec vr̄ icōueniēs ꝯcedere actū diuinū q̄si p̄ncipiari nō in se: sed vt hui^o obti: q2 ħ opʒ ponere de volitiōe: vt vr̄: cū volitio sit ꝯtingenter hui^o obti: ⁊ nihil ꝯtingēs est oīno incausatū: sicqʒ ordo erit iter oīno imprincipiatū vt essentiā: ⁊ q̄si p̄ncipiatū vniuoce: vt intellectionē cētie: ⁊ q̄si p̄ncipiatū equoce: sʒ nec̄io: vt intellectionē lapidis: ⁊ q̄si p̄ncipiatū equoce ⁊ ꝯtigēter vt volitionē lapidis. ¶ Hec via hn̄ dicit in ħ q̄ cētia: vt rō mouēs: est oīno idistincta vniuoce: vt q̄si mouēs ad se vt ad p̄^m terminū act^o: ⁊ q̄si equoce mouēs ad obm secūdariū: vt ad 2^m terminū actus. Ita q̄ nec in intellu vt pʒ. nec in rōne motiua. nec in itelligere. nec in p̄ termino (F)

opȝ ponere distōnē. Sed cum dī actū quasi equoce pn̄cipiari: vt est obti scibīnō est aliō nisi ipm: q̄si vltra obm p^m ptendi ad z^m / vtnūc pncipiꝫ eliciuni equoci ad terminū z^m. ¶ Sȝ gd est actū sic predī: nō relonē eē in actu: nec in obto p ad z^m, p te. igit est obm z^m referri ad actuȝ vel obm p^m. hoc aūt nō est nisi hn̄ē aliqō esse: ꝛ tūc seqtur illud qō itra habeī. igr̄ falsa est imaginatio itelligere B.l.supra. distingui ad hoc vt sit multoꝝ: q̄si in multa itelligere: imo in ipso nō opȝ aliā differentiā eē: vt q̄si est medium iter rōnē ꝛ p^m terminū: quē ꝯsequit. z^a: igit falsum est q̄ z^o obta imediate termināt itelligere: sicut nec mouēt. Nā neutro mō nec̄io regruni ad actū: sȝ si regruūt in rōne termini ad actū vt hui^9: B nō dic̄ nisi relonē i obto z^o.

G ¶ Ad z^m dico. q̄ productio ista est in esse alterius rationis ab omni eē simplr: ꝛ non est relonis tm: sed etiam fundaměti absoluti. nō quidē sm̄ eē eēntie vel exn̄tie: qō est verū esse: sed sm̄ eē diminutū: qō eē est esse sm̄ quid etiā entis absoluti: qō tn̄ ens absolutū sm̄ istud eē diminutū cōcomitat relo rōnis. Exemplū hui^9. si Cesar esset annihilatus: ꝛ tn̄ eēt statua cesaris: cesar eēt repn̄tatus per statuā. illud eē repn̄tatū est alterius rōnis ab omni eē simplr siue essentie siue exn̄tie. nec est eē diminutū cesaris: q̄si aliqd cesaris hēat B eē: ꝛ aliqd non. sic ethiops est diminute alb^9: q̄ aliqd ei^9 est Xe albū ꝛ aliqd nō: sed totius cesaris ꝛ eē ei^9 a cā sua est verū eē exn̄tie ꝛ eēntie: cui^9 totius sm̄ totale esse suū est istud eē sm̄ gd. ꝛ in ipo sm̄ istud esse sm̄ gd pōt eē aliq̄ relo ad statuā: ꝛ lȝ posset poni calūnia in exēplo: nō tn̄ ita in proposito de itellectione ꝛ obto: gn obm totū sm̄ ēt totale eē suū diminutū eē habeat in intellu. ¶ Et si velis q̄rere aliqō eē verum huius obti vt sic: nullū est q̄rere: nisi sm̄ gd: nisi dicat q̄ istud esse sm̄ gd reducit ad aliqō eē simplr: qō est eē ipsius intellectiōis: sed istud eē simplr non est eē formalr ei^9: qō dicit eē sm̄ gd: sȝ est ei^9 terminatiue vel pncipiatiue: ita q̄ ad istud verū esse illud eē sm̄ gd reducit: ita q̄ sine isto vero eē istius nō eēt illius eē sm̄ gd. ex B aūt apparet qōdaȝ dictū supius di.3. de cognitiōe in regulis eternis. vȝ. q̄ motio itells nr̄i a gdditatibus intelligibilibus reducit ad ipm intellm diuinū: p cui^9 eē simplr ista obiecta hn̄t eē sm̄ gd. s. eē obtiuū: sm̄ qō eē mouēt intellectum nr̄m ad cognoscēdum veritates sinceras: ꝛ pp̄ter motionē eaꝝ dicitur intellectus ille mouere: sicut ista habent suū esse sm̄ gd pp̄ter simpliciter esse illius.

Speculatio subtilissima non concessa mundi eternitate.

q.4.

H

Ad primum

pncipale: dico q̄ ens ratū aut appellat illud qō hȝ eē firmū: ꝛ veꝝ eē siue eēntie siue exn̄tie: q̄ vnū nō est sine altero q̄liter cūqȝ distinguant. aut ens ratū dī illud qō p distinguitur a figmentis: cui. s. nō repugnat eē verū eēntie vel exn̄tie. Si p mō accipiat ens ratū. dico q̄ hō nō est ex se ens ratū: sed ab efficiente a quo hȝ eē verū ꝛ eēntie ꝛ existētie. ¶ Et cū dicis igit nūq̄ est ens ratū nisi effectū. cōcedo hoc mō. ꝛ q̄n est effectū est exn̄s. g̃ nunq̄ est ens ratum: nisi sit exn̄s. ꝯcedo. ꝛ cū dicis vltra g̃ nō est eius diffō nisi sit existens. nego istā ꝯn̄aȝ: q̄ diffinitio est distincta cognitio diffiniti sm̄ oēs ei^9 ptes essentiales. distincta āt cognitio pōt esse alicui^9: lȝ ipsuȝ nō sit ens ratū. nō eni opȝ nisi q̄ ens ratū terminet cognitionē diffinitiuā. ꝛ nō seqt ens ratū diffinitiue intelligit. g̃ ens ratū est. Si z^o mō intelligat ens ratū. dico q̄ hō est ex se ens ratū: q̄ formalr ex se nō repugnat sibi eē. sic eni cuicūqȝ repugnat aliqd p ei repugnat formalr ex rōne ei^9. ita cui non repugnat formalr, nō ei repugnat p rōnē ipsi^9: ꝛ iō si hō ex se repugnaret eē: p nullū re^us aduenientē posset nō repugnare sibi eē. ¶ Et si nunc ex hoc inferas. hō est ex se ens ratū hoc mō. g̃ est deus. ꝯn̄a nō valet: q̄ deus nō est tn̄ cui nō repugnat

I

A

p° topi.c.4

eē: sed est ex se ipm eē. ¶ Qz āt dicit B. q̄ hō est ens formalr ratū aliqua relone: que est ratitudo eius. hoc iprobatū est di.3. q. de vestigio. ꝛ videt valde absurdū: q̄ sȝ Aug. 7. de tri. c.1. vel. 6. si est nihil ad se, nihil est ad aliō. ꝛ B ipsi ꝯcedūt q̄ relo nō pōt fundari in relone: sȝ in absoluto. Quero igit de fūdamēto talis relonis: q̄ dī ratitudo. dicat. a. si est ad se. g̃ nō icludit eēntialr in suo itellu p se respectum: q̄ nihil eēntialr icludēs respectū est ad se formaliter. istud. a. inquantū est ad se: aut est ratū: ꝛ habeo ppositū. aut nō est ratū: ꝛ tūc ille respectus fundabit in ente nō rato. ꝛ respect^9 p eos est idē fundamēto. g̃ respectus est idē enti nō rato: ꝛ maxime est ꝯn̄s icōueniēs si accipiat non ratū pro illo cui repugnat eē: q̄ tūc sequit q̄ ratitudo illa fundabit in nō rato: qō est nihil: ꝛ ita ille respectus eēt nihil: ꝛ tūc ens ratū erit ex duobus nihilis. Ut igr Auer. 12. meta. cō. 19.

¶ Ad z^m arg^m cōcedo: q̄ deus ab eterno intellexit lapidem. ꝛ non vt idē sibi: ꝛ illa intellectio fuit meta^ca ꝛ realis: non autē logica. nec tamē plus sequit ex hoc de lapide q̄ sit essentia q̄ȝ exn̄tia: nec magis comparādo ad intellectum diuinum q̄ȝ meum. sequitur quidē: igitur res semp fuit itellecta: sed arguendo. ergo res fuit in aliquo eē reali. dico q̄ est fallacia sm̄ quid ad simplr.

Per idem ad illud

qō adducit pro opi. de pportione ad intellȝ. dico q̄ ista pportio est relatio cogniti ad cognoscentē. ꝛ hec est diminuēs ens in quo fundat: sicut declaratuȝ est. relatio aūt diminuēs ens non opȝ q̄ regrat secum entitatē simplr illius entis. qō determinat. ¶ Et cū dicis nō est talis pportio ipolis ad intellm diuinū. dico q̄ bene pōt esse: q̄ oīno niger non sit albus. nec tamē pp̄ter hoc albus sm̄ dentes est simplr albus. ita pōt eē q̄ oīmoda iproportio sit ipossibilis ad intellm diuinū: ꝛ aliq̄lis pportio sit possibilis ad intellectū eius: non tamē ad esse simplr. K

¶ Ad illō de permutata pportione. dico q̄ ille modus arguēdi ortum habet ab Euclide propositione 16.5. si inquit quatuor quantitates proportionales fuerint permutatim proportionales erunt: que probatur per. 15. precedentem. eadem est pportio multiplicium ꝛ submultiplicium. ꝛ ista pmutatione certa ꝛ nota in quātitatibus vtunt aliqui in argumētis. phs autē vsus est ea in duabus regulis. z. prioꝝ. si. a. ꝛ. b. conuertunt. ꝛ. c. ꝛ. d. cōuertantur. ꝛ. a. ꝛ. c. cōtradicāt. b. ꝛ. d. ꝯdicunt ꝛ ecōuerso. Cap.11. ꝯn̄a est nec̄ia. q̄ alterū cōtradictorioꝝ dicit de quolibȝ: ꝛ q̄ conuertibile cū vno cōtradictorioꝝ nō recipit pdicationē alterius. nec ecōuerso: iō cōuertet cum reliquo cōtradictorio. ꝛ gn̄aliter vbicūqȝ pōt haberi aliq̄ pportio corn̄dens illi. 15. euclidis. per quā tenet ista permutatio correspondēs. 16. tunc pmutatio est bona: ꝛ q̄n non: non.

¶ Ad ppositū igit dico: q̄ generalr nunq̄ tenet talis pmutatio cōparādo extrema ad iferius ꝛ supius: imo est fallacia ꝯn̄tis: q̄ extrema duarū cōtradictionū adinuicē comparata hn̄t proportionē ꝯuersam in inferēdo: ꝛ non eandē. Oppositū enim ꝯn̄tis infert oppositū an̄tis: ꝛ nō ecōuerso: ꝛ iō arguere ita inferēdo. sicut p^m ad 3^m: ita z^m ad 4^m faciunt fallaciā ꝯn̄tis: sed ecōuerso deberet argui sicut p^m ad 3^m inferendo: ita 4^m ad z^m. Ita in pposito. si omne ens est possibile. g̃ omne impolē est non ens: sȝ nō ecōuerso. ergo oē nō ens est ipossibile. ¶ Et qō additur ibi. q̄ tūc vnū nihil magis est nihil q̄ȝ aliud nihil. ¶ Respōdeo. q̄ tripliciter inest negatio alicui: quandoqȝ non pp̄ter repugnantiā alicuius positiui ad affirmationē illius negōnis: sed pp̄ter solam negōnem cause nō ponētis illū effectū. sic si aliq̄ supficies eēt neutra: eēt qdē nō alba: nō pp̄ter repugnātiā supficiei ad affirmationē oppositam huic negōni: sed pp̄ter negōnē cause non ponē- L

Logicalis doctrina p... theorica cx.3. t.3.topi.

tis albedinē inesse supficiei. Quāqz aūt inest negatio posi
tiui pp repugnantiā eius ad affirmationē oppositaz illi
negōni: hoc dupl'r. qrāqz enī pcise est talis repugnantia
pp aliqd vnū de intellu vtriusqz: sicut in spēbus vltimis
eiusdē gn̄is pximi negōnes earū mutue dicunt̄ de se pp
repugnantiā earū: que est pp solū vnū inclusum in intel
lectu vtriusqz. s. ppter differētiā vltimā completiuam.
Et nota pro p° post. a. c. 3. Quāqz aūt pp plura iclusa in intellu vtriusqz vel alteri°.
sicut si accipiant̄ spēs spālissime duoꝝ generū gn̄alissi
moꝝ. repugnāt qdē sibi inuicē affirmationes pp multa
inclusa in eis: tot. s. quot sunt pdicata dcā in qd de vtroqz
in suo gn̄e. nihil enī dī in qd d̄ albedine, qd nō sit mediū
ostendendi hāc. hō nō est albedo. nihil ēt dī de hōie in qd,
qd nō est mediū ostendendi eandē: ⁊ iō ista. hō nō est albe
do. vera est pp repugnātiā extremoꝝ simpl'r: siue ppter
multa inclusa in intellectu repugnantiū: quoꝝ qdlibet ex
vtraqz pte esset sufficiēs rō talis repugnantie. ⁊ tn̄ in oī
bus istis inherētys negōnū (lz ex diuersis causis isint.)
nō dī aliqd magis vel minus negatū: sz qdlz simpl'r non
tale. ita enī est simpl'r sapor nihil albedinis: sicut hō ⁊ si
militer supficies nihil hz albedinis posito isto casu: ⁊ rō
est q̄re non magis est hec negatio q̄ ista: qr q̄libet negō
negat totā affirmationē sibi oppositā ex quacunqz rōne
sit talis: siue ppter vnā rōnē: siue pp plures. Ita in ppo
sito hōi in eternitate inest nō esse aliqd: ⁊ chimere nō eē
aliqd. sed hōi nō repugnat affirmatio: que est eē aliqd: sz
tn̄ inest negatio pp negōnē actus vel cāe nō ponentis
in eē. chimere aūt repugnat: qr nulla cā pōt in ea causare
M esse aliqd: sed q̄re hōi nō repugnat ⁊ chimere repugnat:
rō est: qr h̄ est hoc: ⁊ illud est illud. ⁊ hoc in q̄cūqz intellu
ꝯcipiente: qr sicut dictū est, qcqd repugnat alicui forma
liter, ex se repugnat ei: ⁊ qd nō repugnat foāl'r, ex se non
repugnat: nec est h̄ fingendū q hōi nō repugnat: qa est
ens in po°. ⁊ chimere repugnat: qa nō est ens in po°: imo
magis ꝯuerso: qa hōi nō repugnat, iō poīe est po° logi
ca: ⁊ qr chimere repugnat: iō est impossibile impoītate
opposita: ⁊ istā poītatē ꝯsequit̄ possibilitas obiectiua: ⁊ h̄
supposita oīpotētia dei: q̄ respicit oē poīe: dūmō sit aliō
a se: tn̄ illa poītas logica absolute rōne sui posset stare:
lz per impoīe nulla po° eam respiceret. ¶ Prima igitur
oīno ratio ⁊ nō reducibilis ad aliā: q̄re hōi nō repugnat
eē, est: qa hō formal'r est hō: ⁊ hoc siue in re real'r siue in
intellu ꝯceptibil'r. Et p° rō quare chimere repugnat eē:
est chimera inquātū chimera. Al'r igit̄ inest ista negatio
nihileitas hōi in eternitate: ⁊ chimere: ⁊ tn̄ nō pp hoc est
vnū magis nihil altero. ¶ Uel ēt posset dici: q ab hōie
remouet̄ tn̄ illud eē: ⁊ nō aliqd ꝯns ad esse: qd est poīe
esse. a chimera aūt remouet̄ esse: ⁊ suū ꝯnsiō ppter plu
ra negat̄ eē a chimera q̄ ab hōie. nō tn̄ magis est ista ne
gatio in vno q̄ in alio. Sed poī nihilo videt̄ esse realior.
Quia mā est suba 2° de aia t. c. 2. ⁊ eterna p° phys. tex. cō. 82. ¶ Ad Aug. capacitas foīe fm eū est mā que hz aliquaz
entitatē verā: ⁊ nō tn̄ qualē hz aīa antechristi anq̄ cree
tur. de hoc in lib. 2. di. 12. ¶ Ad ipm sup Joā. ꝯcedo. q
qn̄ sūt due cāe subordinate, ambe causant effectū: sz al'r
⁊ al'r: qr supior plus causat: ⁊ ita si cor sit cā supior: ⁊ ma
nus iferior re° l'raꝝ vtrūqz cāt tam cor q̄ manus: nec tn̄
prius cor q̄ man° pducit l'ras in aliq̄ vero eē: ⁊ postea ma
nus addit eis quendā respectū. ¶ Ad vlm̄ de Aui. logē
de fluxu formaꝝ a deo inquātū intellecte sunt. ⁊ de fluxu
oīs entis qd est: h̄ est rei in vero eē. ⁊ ꝯcedo q sicaliō eē
est intellectuī inquātū intell'm ab eē vero qd est eēntiaꝝ
extra aīam: ita est fluxus iste ⁊ ille alius ⁊ alius. vtroqz
N fluxu fluit res a deo: nō sic in nobis: qr res ꝯsistunt ex
aīaꝝ: vel in se: vel in cā: ad h̄ vt moueāt intell'm nrm̄ ad
H. i. intelligit actū intelligēdi. nō aūt dicit Aui. istū fluxū in eē intellecto
esse fluxū in eē qdditatiuo: qr eē intell'm ēst eē distinctū
ꝯtra totū esse reale tam qdditatiuum q̄ existētie.

¶ Et qm̄ demonstratū est ex pte q̄uo omnia dicant̄ esse in deo ⁊c̄. Dist. XXXVII.

Circa distōnem 37[am] quero vnū. Utrū deū esse p̄sentem vbiqz fm potentiā inferat ipsum eē vbiqz fm essentiam: hoc est vtrū omnipotētia inferat imensitatē. Qz sic: oē agēs est p̄sens passo fm p̄hm
7. phy°. ⁊ hoc imediate: si imediate pos T. c. 4. ⁊ ide.
set agere in illud. vel mediate si agat in illud mediate.
omnipotēs autē potest agere in quodlibet immediate.
ergo est presens cuilibet immediate. ¶ Oppositū argui
tur. potest enim causare aliquid extra vniuersū: ⁊ tn̄ ibi
non est fm essentiā. ergo ⁊c̄.

Respōdeo. agens creatū pōt agere vbi nō est: tn̄ cōiter opz q sit imediatū cuilibz
sibi proximo passo in qd agat: lz quāqz non agat in illud
passum actiōe eiusdē rōnis actioni: qua agit in remotū:
vt piscis mortificans manū piscatoris nō mortificat rhe
te. Quāqz aūt agens in pximū passium non agit eadē po° Uide. 8. phy. com. 37. ⁊ 2. ce. com. 42. hoc exēplū.
actiua: qua agit in remotum. lz agat alia po° actiua: sicut
corpus celeste generās mineriā in visceribꝰ terre vl' ali
quod mixtū animatū vel inaīatū: hic iferius agit sua for
ma subali: qr nō suba non pōt gn̄are subam: nec accidēs
aliqd in medio pōt esse rō gn̄andi subam. est igit̄ forma
corporis celestis po° actiua in remotū absqz hoc q cor
pus illud agat in pximum fm eandē potētiā actiuā: fm Doctri. peripatetica.
quā agit in remotū: lz agat in ppinquū fm aliā potētiaz
actiuā. sed hoc accidit vel ppter coniunctionē istaꝝ po
tētiaꝝ duaꝝ actiuaꝝ in eodez quaꝝ vtraqz est actiua: ⁊
vna hz pximū pro passo pportionato: ⁊ alia po° actiua
hz reliquū passum remotū pportionatū. vel accidit pp
iperfectionē ipsius agētis: in quo est defectꝰ virtutis acti
ue: pp quē defectū prius agit fz formā imperfectiorē q̄ fm
pfectiorē: sic gn̄ans corruptibile prius alterat q̄ gn̄at pp
illius agentis iperfectionē a quo prius origine est iperfe
ctius. ¶ Si igit̄ p° tollamus talē duaꝝ potētiarum con Et nota Ari. 9. me. t. c. 15.
cursum ab agente creato. ⁊ 2° tollamus ab eo istā impfe
ctionē: q nō oporteat eum prius pducere impfectū°. nō
videt̄ aliqua rō quare nō erit p̄sens remoto fm potētiā
fm qd est mō p̄sens sibi in rōne potētie actiue: ⁊ tn̄ non
aget in ppinquū. nec illa potētia: sicut nec mō: nec alia. ⁊
hoc maxime si illa po° fm quā agit in remotū sit simpl'r
potētia actiua pfecta. quanto enim pfectior forma est in
A creaturis: tāto videt̄ eē rō agēdi in remotius. ¶ Ex his
ad ppositū videt̄: q cū omnī potētia: que ē simpl'r pfe
cta potētia actiua nō reqrat actionē in vnū passum prius
q̄ in aliud: nec ppter diuersas potētias ꝯcurrētes in agē
te: nec ppter priorē gn̄ōnē imperfectioris: q talis oīpo
tentia sit rō agēdi in qdcunqz: ⁊ pducēdi qdcunqz possi
bile: lz p impoīe: ipsuz cuius est oīpotentia nō eē vbiqz:
⁊ fm hoc videt̄ tenēda negatiua pars qōnis. ¶ Et con B
firmat̄. si enim oīpotentia est volūtas: ad cuius velle se
quit̄ rem esse: cum volūtas possit eque velle distans sicut
ppinquū. videt̄ q si oīpotens eēt p impossibile in aliq̄
loco determinato: ⁊ nō vbiqz: posset velle aliqd esse in
alio loco: cui non repugnaret eē: ⁊ per ꝯns suo velle illō
haberet esse in illo loco: ⁊ p ꝯns illud fieret ab oīpotente
absqz hoc q oīpotens esset p̄sens ibi fm essentiā. ¶ Cō
firmat̄ etiā: qr ante mundi creationē nō est imaginandū
vacuū infinitū: q̄ si ibi fuerit prius p̄sens deus fm eēntiā
anteq̄ pduceret mundū: imo nō vt alicubi p̄sens deus
fm

C fm essentiam fuit potēs facere mundū.sicut igr̄ ibi p̄sen
tia imensitatis nō p̄exigebaf p̄sentie potētie sue: vt po^a
est: imo po^a prius habuit terminū suū q̄ esset presentia
fm eēntiā:ita videf mō:q nō oporteat pintelligere deū
in aliqua pte vniuersi:vt ibi aliquid causet:sed magis q̄,
si econuerso prius sit ibi fm potentiā vt ibi aliquid cau
set:⁊ tunc lȝ per impossibile non esset ibi prius fm essen
tiam:posset tamen ibi causare.

Ad argumentum in oppositū dici pōt.q illud dictū phi verū est de agentibus nālib^s:q̄ agunt p q̄litates nāles vel formas nāles actiuas:que nō sunt p̄n^a agendi in remotū:nisi sint alie forme cōcurrentes que sunt p̄ncipia agendi in ppin quum:ita aūt nō est de voluntate qua oipotens agit.

¶ Nunc ergo ad ppositum reuertētes cepto insistamus ⁊c. **Dist. XXXVIII.**

Z.c.3. **C**irca distōnem 38^m quero vnum. Utrum sciētia dei respectu fa
cibiliū sit practica:Et nō 2° meta^c. Fi,
nis practice est opus:nihil aūt extra deū
est finis eius. ¶ Cōtra.6.de trini.c.vlti^o.
Est ars quedā oipotētis atq; sapiētis dei
plena oium rōnū viuentiū incōmutabi,
liū:ars est habitus practicus.ergo ⁊c. ¶ Similiter.83.
q.4.⁊.5.p/logi. questionū.q.46.idee sunt rōnes fm quas formatur oē
formabile:⁊ multe alie auctes sunt ad hoc.

Quāuis supra in qōne de theologia vtrum sit practica vel speculatiua multū
A dictū est de cognitione practica ⁊ speculatiua. Breuiter
tn̄ nūc aliq̄ applicando ad ppositū pōt dici q de rōne
habitus practici sunt duo.s.cōformitas ad praxim:qu az
cōformitatē hȝ ex obto circa qd est: ⁊ p̄oritas eius nālis
ad eandē praxim:qz praxis vt ab ea dr̄ opatio practica:
est opatio que distinguit a speculatione.nulla āt opatio
alia a speculatiōe ē in ptāte speculātis:nisi sit vel eē pos
sit nāliter posterior intellectiōe vel speculatione.cogni
tio aūt nō ponif practica in aliq̄(vt est eius)nisi respcū
praxis:que est in ptāte eius. ¶ Et ex B sciendū est vlte
rius:q lȝ cognitio practica actualissima ⁊ proxima pra
xi sit aliq̄ scia de praxi elicienda:puta iudiciū de ōne syl
logismi practici:que ōclusio finis est motus intelligētie:
sed ab ea incipit opatio:tn̄ non solū ista cognitio est pra
ctica:que sic est proxime practica:sed ēt cognitio practi
corum p̄ncipiorum:que virtualr̄ icludit istā ⁊ ēt cognitio qd,
Uide l3^o.q. piologi. B ditatiua terminorum:que includit p̄n^a practica:sicut ibi di
ctū est.quicūqz igif intell^s non pōt habere aliquā cogni
tionē dictatiuā de opando:nāliter priorē:dictātē illā pra
xim:quā respicit talis cognitio.nec pōt hēe cognitionem
p̄ncipiorum:ex qbus inferat talē cognitionē dictatiuā ope
randorum.nec pōt hēe cognitionē qddicatiuā terminorum:in
qbus includunf talia p̄n^a:talis intell^s nō videf posse ha
bere cognitionē practicā ppriissime sumptam fm illas
duas cōditiones p̄dictas.s.conformitatē ad obm:⁊ p̄ori
tatē.sed intell^s diuinus cōparādo cognitionē ei^o ad actū
volūtatis eius:nō p̄habet cognitionē dictatiuā aliquā de
aliquo faciendo:nec cognitionē alicui^o p̄ncipij:nec qddi
tatiuā termini icludentē p̄n^m practicū.g̃ nō hȝ aliquā co
Declaratio notabilis. gnitionē conformē:⁊ priorē tali praxi. pbatio minoris.
Si aūt actū volūtatis diuine posset intell^s diuin^o aliquā
talē cognitionē hēe:hēet eam mere nālr ⁊ nēcio:qz ois co
gnitio p̄cedēs ibi actū volūtatis est mere nāliter p essen
tiā vt ipsa est rō mere nālis intelligēdi.de nēcitate ḡ co
gnosceret hoc esse faciendū:⁊ tūc volūtas:cui offert/non
posset nō velle istud:ga tūc posset eē nō recta:ga volūtas
potēs discordare a rōne practica pōt esse nō recta de ne
cessitate.ḡ volūtas diuina vellet hoc opandū:⁊ per ōns
oia:qz qua rōne esset de vno/eadē rōne ⁊ de alio. ¶ Dic
instaf p̄ga p istā rationē intell^s diuinus nō hēt aliquaȝ
cognitionē/nisi speculatiuā.aut eni voluntas nēcio vellet
illū intell^m speculari:⁊ tunc nō eēt libertas p̄^a ex pte vo
luntatis:aut posset nō velle illū intell^m speculari:⁊ tunc
posset eē nō recta. ¶ Et p̄terea.si p̄ offeraf intellectui di
uino aliq̄ lex vlis:puta oē glorificatiuū eē gratificandū.
⁊ istā acceptat voluntas diuina:⁊ ex hoc statuitur aliqua
lex sapie.⁊ 2° offerat intell^s volūtati petrū eē bnficādū.
si volūtas istā accepter.videf ex hoc intell^m cognoscere
Petrū esse gratificandū.⁊ hoc cognitione dictatiua/non
accepta in se formalr a volūtate:lȝ volūtas verificauerit
C p̄missas:ex qbus intell^s istam hȝ. ¶ Ad p̄^m istorum.intel
lectus diuin^o ex necessitate nāe est speculatiuus.⁊ nō est
ad hoc formalr̄ liberta:lȝ nō sit sine volūtate cōplacen
te.deus enim nēcio est sciēs non autē voluntate est sciēs
ppriet:sicut necessitate nō voluntate est deus.quādo igi
tur arguis si voluntas non possit non velle intell^m spe
culari.ergo non est summe libera:non sequitur: quia li
bertas eius non est ad intrinseca: que quasi precedunt
actū eius:sed libertas eius est ad omnia factibilia:⁊ ideo D
est necesse ponere primam determinationem in volun
tate respectu factibilium:non sic autez esset si intellectus
practicus predeterminaret: immo nec proprie libertas
posset saluari in voluntate respectu factibilium: sed nec
cōtingentia aliqua:qz intellectus necessario predetermi
naret eam mera necessitate naturali:⁊ voluntas necessa
rio ōformaret se intellectui:quod autem necessario etiaȝ
necessitate consequentie est ōforme necessario:nō potest
esse contingens. ¶ Ad secundū dico:q intell^s diuinus
non sic cognouit aliqua discurrendo sicut procedit ar^m:
sed distinguendo de instanti nature in primo appreben
dit quodcunqz operabile:ita vniuersalia principia ope E
rabiliū sicut operabilia particularia.Et in 2° offert oia
ista voluntati quorum omnium aliqua acceptat tam p̄n
cipiorum practicorum q̄ particularium operabilium:⁊
tunc in 3° signo intellectus scit eque immediate illa par
ticularia sicut illa vniuersalia.⁊ ita nō acquirit cognitio
nem illorum particularium ex principijs predetermina
tis per voluntatē.hoc magis patebit in questione de sciē L.distin.se
tia dei respectu futurorum contingentium. quenti.

Ad auctoritatem Augu.dico q ars est habitus cum vera ratiōe fa
ctiu^s.ex 6° ethi^c.⁊ put cōplete accipif diffinitio artis in Ca^p.5.
telligif rō recta:hoc est directiua siue rectificans poten F
tiam aliam:cuius est operari fm artē.diminute aūt ars
est habitus cum vera ratione:quādo est tn̄ habitus ap
prehēsiuus rectitudinis agendorum: ⁊ nō habitus directi
uus siue rectificatiuus in agendis.hoc 2° modo pōt con
cedi ars in deo:qz posita determinatione volūtatis eius
respectu quorūcunqz operandorum:intellectus eius cogno
scit istuȝ ordinē opandorum:⁊ tunc est ibi recta rō/hoc est
cognoscens rectitudinē:non tn̄ recta rō/hoc est directiua
ipsius potentie operantis:⁊ hoc maxime si ponaf potē
tia illa opans extra eē volūtas:⁊ nō aliq̄ alia po^a executi
ua:qz si poneref aliq̄ po^a executiua alia a volūtate/vide
tur ibi posse saluari recta rō/alio mō se hñs respcū illi^s
potētie operātis fm eā,quā possit mō saluari respcū vo
lūtatis. ¶ Per idē pȝ ad illud Aug.qz idee sunt obta se De qbus in
cundaria cognita. sicut dictum est prius:fm que fiunt sequētibus di
aliq̄ extra.non tn̄ ipsa includunt aliquā notitiam dictati ctur.di.35.
uam de operando vel de non operando: lȝ ipsa repre G
sentent operabilia:sed cognitio opabilis non est scientia

practicam:nisi virtualiter includat p̃n^m vel conclusionem
practicam.sic nõ est de ideis in intellectu diuino.

¶ Preterea queri solet:vtrum scia dei possit augeri vel minui rc̃. dist. XXXIX.

In secũda pte dist'. tractat magr̃
de infallibilitate scie di
uine.Et distõne.39.tractat de immutabili
tate scie diuine.Quãtũ igit̃ ad istã mãm
pur scia diua respicit simplr̃ existẽtias re
Rñ.1. rum q̃ro quinqz.¶ Primo vtrum de^9 ba
beat notitiã determinatã oium:quantuz
Rñ.2. ad oẽs cõditiones existẽtie.¶ 2°.Utrũ habeat certã no
titiã:r ifallibilẽ oium:quantũ ad oẽs cõditiões existẽtie.
Rñ.3. ¶ 3°.An habeat imutabilẽ notitiã de oib^9:q̃tũ ad oẽm
Rñ.4. cõditionẽ extitie.¶ 4°.An neccio sciat oẽm ɔditionẽ exi
Rñ.5. stẽtie oiuz.¶ Et 5°.Utrũ cũ determinatiõe r certitudie
scie sue possint stare aliq̃ ɔtingẽtia ex pte rerũ in existẽtia:
r hec simul queri p̃nt:qa per eandẽ simul soluuntur.

Ad primã

qõnem arguo q̃ nõ:qr ̃sm phm pri
mo pihermenias.In futuris ɔtingen
Cas.vid. tibus non est determinata veritas:ergo nec scibilitas de
terminata:ergo nec intellectus habet notitiaz de eis de
terminatam.¶ Cõfirmat̃ rõ per phõnem suã ibidem:
qa tunc nõ opz cõsiliari:neqz negociari:ita vĩ si est aliq̃
determiata notitia de aliq̃ futuro ɔtingẽti nõ opz nego
ciari:nec p̃cõsiliari:qr siue cõsiliemur siue nõ:h̃ eueniet.
¶ Preterea po^a dei si eẽt limitata ad vnã ptẽ,eẽt ipse
cta:ga si deus ita posset h̃ q̃ nõ posset ei^9 opp^m:eẽt po^a li
mitate r nõ oipotẽtie.g̃ eodẽ mõ si ita sciat vnã ptem q̃
nõ aliã,eẽt limitatus ̃sm sciam r nõ oisciens.¶ Contra
Hebr̃.4.Oia nuda r apta sũt oculis ei^9.r Glo.ibidẽ di
cit.i.ex oi pte plene visa.igit̃ hz certã r determinataz no
titiã de oibus:quãtũ ad oẽ cognoscibile in eis.

Ad secũdam

qõnẽ arguo q̃ nõ:qr sequit̃ deus
nouit me sessuz cras r nõ sedebo
cras.g̃ decipiet̃.g̃ a simili sequit̃ de^9 nouit me sessurum
cras:r possium nõ sedere cras.g̃ de^9 põt decipi.p̃^a illatio
est manifesta:qr credẽs illõ qõ nõ est in re,decipit̃.pbo
ex hoc q̃ 2ª ɔña teneat:qr sicut ad duas de inesse seqt̃
1.prior.c.13 ɔclusio de iesse:ita ex vna de inesse r altera de poss seqt̃
r.8.phy.t.c. ɔclusio de poss.¶ R̃.Si de^9 scit me sessurũ cras r pos
36.r.1.de ge. sibile est me nõ sedere cras,ponat̃ iesse:nõ sedebo cras.
t.c.8. sequit̃ q̃ deus decipit̃:sed ex põne possibilis in esse non
sequit̃ impole.igit̃ ista,deũ decipi nõ erit ipossis.¶ Ad
oppositũ Hebr̃.4° vt supra dictũ est.¶ Item in primo
oino perfectissimo nulla est imperfectio:sed si deus nul
lã talẽ notitiã haberet esset imperfectus.g̃ rc̃.

Ad tertiã

qõnez arguo q̃ non.a ɔdictorio ad con
tradictoriũ nõ põt eẽ trãsitus sine aliq̃
mutatione:qr si nulla sit oino mutatio nõ vĩ aliq̃ mõ q̃
illud qõ fuit p̃us verũ sit mõ falsuz.igit̃ si deus sciens.a.
põt nescire.a.hoc vĩ per aliquã mutationẽ posse:z nõ nisi
in ipso.a.vt scitũ a deo:qr nullũ eẽ hz nisi in scia dei:r p
ɔñs eius mutatio nõ põt eẽ sine mutatiõe scie dei qõ est
ppositũ.¶ R̃.Quicq̃d non est.a.r põt esse.a.põt icipe
re eẽ.a.qa nõ vĩ eẽ intelligibile q̃ affirmatio negõnis q̃
non inest possit inesse:nisi icipiat eẽ.g̃ si deus nõ scit.a.r
põt scire.a.põt incipere scire.a.g̃ põt mutari ad scire.a.
¶ R̃.3^a.Si de^9 nõ scit.a.r põt scire.a.quero que est ista
po^a:aut est passiua:r tũc est ad formã:r seqtur mutatio.
aut est actiua.r pz q̃ nãlis:qr intellis:vt intellis:nõ est li
ber:sed nãliter agens.talis aũt po^a nõ põt agere postq̃
nõ egit.nisi mutet̃.igit̃ vt prius sequit̃ mutatio.¶ Op
q.vltima. positũ pz supra ex dist.8.q̃ nihil est in eo mutabile.

Ad quartam

qõnẽ arguo q̃ sic:qr de^9 imutabi
liter scit.a.g̃ neccio p.a.intelligitur
antechristũ fore.pbatio ɔñe.p̃:qr nõ ponit̃ in deo neces
sitas nisi imutabilitatis.g̃ q̃cq̃d est i eo imutabilr̃:neccio
est.2° qr oẽ imutabile videt̃ esse necessariũ formalr̃.sic
omne posse qõ repugnat neccio:videtur esse mutabile.oẽ
enim tale posse ex se nõ est:r ab alio põt esse.ipm aũt eẽ
post nõ esse siue ordine durationis siue ordine nãe,nõ vi
det̃ posse esse sine aliq̃ mutabilitate.¶ R̃.Quicq̃d põt Aug.li.d. c.10.
eẽ in deo,põt esse idem deo,r per ɔñs de^9:sed q̃cq̃d põt
esse deus,de necessitate est deus:qr deus est imutabilis. 3.phyficoz t.c.32.
g̃ q̃cq̃d põt esse in deo de necessitate est de^9.scire autẽ.a.
põt eẽ in deo.g̃ õ necessitate est de^9.r per ɔñs simplr̃ ne
cessario scit.a.¶ R̃.Ois pfectio simplr̃ absoluta de ne
cessitate iest deo:scire aũt.a.est perfectio simplr̃:qr alio
qn nõ eẽt deus impfectus.si nesciret.a.formalr̃:qr nõ eẽt
imperfectus:nisi pp carentiaz pfectionis simplr̃.ergo ne
cessario scit.a.¶ Oppositum.si deus necessario sciret.a.
ergo.a.esset necessario scitum.ergo necessario verũ.con
sequens est falsum.ergo r antecedens.

Ad quintam

qõnẽ arguo q̃ nõ:qr sequit̃.deus
scit.a.ergo neccio erit.añs ẽ necc̃ũ.
pbatio ɔñe:qa actus rõnalis nõ distrahit̃ pp mãm sup
quã trãsit p̃cise:sic loq nõ distrahit̃.si trãseat sup h̃ qõ
ẽ me nihil loqui.sequit̃ eni dico me nihil dicẽ.g̃ aliq̃d di
co:g̃ a simili scire nõ distrahit̃ pp mãm sup quã transit.
g̃ cũ scire dei sit simplr̃ neccũz:nõ distrahit̃ ab hac neces
sitate pp hoc qõ trãsit sup ɔtingẽs.¶ R̃.Oẽ scitũ a deo
fore neccio erit.a.est scitũ a deo fore.g̃ rc̃.maior est vera,
pñt est de neccio:qr p̃dicatuz de necessitate inest subo.r
minor est de inesse simplr̃:qr pro eternitate vera.g̃ seqt̃
ɔclusio de neccio.¶ Oppositũz ens diuidit̃ in neccium r Ut inqt Arist. p^o prior.c.15
ɔtingẽs.ergo intells intelligens ista ̃sm rationes suas p
prias intelliget hoc:vt est neccium:r illud vt contingens:
alioquin nõ intelligeret ista vt sunt talia entia.r per ɔñs
illa scia nõ tollit ɔtingentiã ab eo:qõ est scitũ.

Circa istas

qõnes ponit̃ certitudo diuine sciẽtie S.B. lib.1.
respcũ oiuz quãtũ ad oẽs ɔditiões di.35.r di.39
existẽtie pp ideas:que ponunt̃ in intellu diuino.r hoc pp q.finali arti
pfectionẽ eaz in representãdo:qr rep̃sentant illa quoaz cu.2.
sunt non solum ̃sm se totũ:sed etiam ̃sm oẽm rõnem:r
habitudinẽ extremoz:r ita in intellu diuino sunt rõ suf
ficiens:nõ tñ simplr̃ apprehẽdendi illa ideata:sed etiaz
apprehendendi oẽm vnionẽ illoz:r omnez modũ ipso
rum ideatorum ptinentem ad existentiam eorum.

Contra.

rõnes cognoscẽdi terminos alicui^9 cõple
xiõis nõ sufficiẽter causant notiã illi^9 cõ
plexionis:nisi illa nata sit cognosci ex terminis:cõplo aũt A
ɔtingẽs nõ est nata cognosci ex terminis:qr tunc nõ tñ
eẽt neccia:sed ẽt p^a r imediata.ergo rõnes cognoscẽdi ter
minoz quãtũcũqz pfecte rep̃ñtent eos nõ sunt sufficien
tes cause cognoscendi illã cõplõnẽ ɔtingẽtẽ.¶ R̃.Idee
mere nãliter rep̃sentãt illõ qõ rep̃sentãt:r sub nãli rõne
sub qua aliq̃d rep̃sentãt:qõ pbat̃ ex h̃:qr idee sunt in in
tellu diuino ante oẽm actum volũtatis diuine:ita q̃ nul
lo mõ sunt ibi per actũ volũtatis diuine:s3 q̃cq̃d nãliter
p̃cedit actum volũtatis est mere nãle.accipio igit̃ duas
ideas extremoz:q̃ rep̃ñtant̃ in eis:puta hois r albi.q̃ro
aut iste ex se rep̃ñtant cõpõnẽ istoz extremoz:aut diui
sionẽ:aut vtrũqz.Si tñ cõpõnẽ.g̃ nãlr̃ cogscit illã.r ita
mõ neccio.r p ɔñs nullo mõ cogscit diuisionẽ:eodez mõ
si tñ rep̃ñtãt diuisionẽ.si vtrũqz:igr̃ de^9 p istas nihil no
uit:qr scire ɔdictoria eẽ vel eẽ vera nihil est scire.¶ R̃. B
Eodẽ mõ sũt idee possibiliũ nõ futuroz:sicut futuroz:qa
diãa ista possibiliũ nõ futuroz a futuris nõ est nisi per

actum voluntatis diuine.ergo idea futuri possibilis nō magis representat ipsum futurum esse q̄ idea possibilis non futuri. ¶ R. Non magis repñtabit idea futuri ipm ponendum esse in hoc nunc q̄ in illo.

Tho. in p^a p^e sum. q. 14. arti. 9. ꝛ. 13. Uncte cum ois. prin. ꝛ. 1. ꝫ Gentes. c. 66. ꝛ Bona.

Aliter ponitur q̄ certā notitiā hꝫ de^s de futuris ꝯtingētib^s. ꝑ hoc q̄ tot^s fluxus tp̄is p̄sens est eternitati: ꝛ oīa que sunt in tp̄e: qđ ꝓbatur ꝑ hoc: qꝛ eternitas est imensa ꝛ infinita: ꝛ per ꝯñs sicut imensuꝫ est sil' p̄sens oi loco: ita eternū est sil' p̄sens toti tp̄i. Et declarat̄ per exē^m. ꝛ vnū qdē est de baculo fixo in aqua: iuxta quē baculū ꝛ si totus fluuius fluat successiue: ꝛ sic sit p̄ñs baculus successiue oīb^s ꝑtib^s fluuij: nō tñ baculus est imēsus respcū fluuij: qꝛ nō est sil' p̄ñs toti. ḡ eodē mō si eternitas eēt qđdaꝫ stās sicut baculus: iuxta quā flueret tp̄s: ita q̄ nūq̄ eēt sil' sibi p̄ñs nisi vnū instās tp̄is: sicut nec baculo simul p̄ñs est nisi vna ps fluuij. eternitas nō eēt imensa respcū tp̄is. ¶ Ꝯfirmat̄ ēt istđ: qꝛ nūc eternitatis vt est cū nūc tp̄is nō coequat̄ sibi. igit̄ vt est cū isto nūc excedit ip̄m. nō aūt excederet ip̄m: nisi vt ē cū isto nūc eēt simul cū alio. ¶ Ꝯfirmat̄ ēt ħ. qꝛ si totū tp̄s posset simul eē extra nūc eternitatis: eēt simul p̄ñs toti isti tp̄i: sed lꝫ tp̄i repugnat ꝑꝑ ei^s successionē simul eē. nihil tñ ꝑꝑ hoc ꝑfectionis tollit̄ eternitati. ḡ ipa eternitas mō est eque p̄ñs toti tp̄i: ꝛ cuilibꝫ exñti in tp̄e. ¶ Ꝯfirmat̄ ēt istđ ꝑ aliud ex^m de cētro in circulo. qꝛ si poneret̄ tp̄s fluēs eē circūferētiā circuli: ꝛ nūc eternitatis eē cētrū: quātūcūq̄ꝫ eēt fluxus in tp̄e: tñ tot^s fluxus ꝛ q̄lꝫ ps ei^s eēt semꝑ p̄ñs cētro. Ita in ꝓposito oīa in q̄cūq̄ꝫ ꝑte tp̄is hñtia exñtē siue sint in ħ nūc tp̄is: siue ipsa sint p̄terita, siue p̄ñtia vel futura: oīa p̄ñtia sūt respectu nūc eternitatis: ꝛ ita qđ est in eternitate videt ea p̄ñtialr̄ ꝓpter talem coexistentiam. sicut ego possum videre presentialiter illud quod in isto instanti video.

M. 1. de finibus.

Contra istud arguit̄ ꝑ reducēdo ꝫ eos qđ ibi addu cūt de imēsitate: qꝛ posito q̄ loc^s possit crescere ꝯtinue in infinitū: ita q̄ sicut tp̄s est in ꝯtinuo fluxu: ita de^s augeat locū īferius: imensitas tñ dei nō eēt sibi rō coexistēdi alicui loco in aliquo nūc: nisi exñti. nō eni de^s ꝑ imēsitatē sui coexistit alicui in loco: nisi qđ est in illo loco: lꝫ posset causare locū extra vniuersuꝫ. ꝛ tūc ꝑ imensitatē suā coexisteret illi: si igit̄ imensitas nō ē rō coexistēdi loco nisi actuali ꝛ nō potētiali: qꝛ nō est pari rōne eternitas: nō erit rō coexñdi alicui nisi exñti. qꝛ illđ qđ nō ē: nulli pōt coexistere: qꝛ coexistere dicit relonē realē: sed relo nō est realis cui^s fundamētū nō est reale. ¶ Itē si effectus hꝫ eē in seipso re^a cause p^e: simplr̄ est in se: qꝛ respectu nullius hꝫ veri^s eē. vnde illđ qđ dicit̄ tale respcū cāe p^e: simplr̄ pōt dici tale. si ḡ aliqđ futuꝝ sit in actu re^a dei. ḡ simplr̄ est in actu. ḡ impoīe est postea ip̄m poni in actu. ¶ R. Si sessio mea futura nō tm̄ ꝯpetū ad entitatē quā hꝫ in eē cognoscibili: sꝫ ēt ꝯpetū ad entitatē quaꝫ hꝫ in eē exñtie: est nūc p̄sens eternitati. ḡ nunc est ꝓducta in illo eē a deo. nam nihil aliud a deo hꝫ eē in fluxu tp̄is: nisi sit ꝓductū a deo s̄m illud esse: sed istā sessionē de^s ꝓducet vel alaꝫ anteꝯhāi: qđ idē est. ḡ illud qđ iam ab ip̄o ꝓductū est iteꝝ ꝓducet̄ in eē. ꝛ ita bis ꝓducetur in esse. ¶ R. Ista positio nō vr̄ iuuare ad illud ꝑꝑ qđ ponit̄. s. ad hñdā certā notitiā futuroꝝ. ꝛ ꝑmo qdē: qꝛ ista sessio ꝑter hoc q̄ p̄ñs est eternitati s̄m q̄ est in aliq̄ ꝑte tp̄is: ipsa tñ est futura in se: ꝛ s̄m hoc q̄ futura est ꝛ a deo ꝓducēda q̄ro vtrū habeat certā notitiā eius aut nō: si sic. igit̄ hoc nō est ꝑ hoc q̄ sit exñs est: sed s̄m q̄ futura est: ꝛ istā certitudinē opꝫ ponere ꝑ aliq̄d aliđ. ꝛ illud sufficit ad oēm cognitionē certā de exñtia hui^s rei si nō nouit ip̄sam certitudinalr̄ sic futurā. ḡ ꝓducit ipsam nō ꝑcognoscens ipsam. cognoscet aūt certitudinalr̄ ipsam cū fuerit ꝓducta. ḡ aliter nouit facta q̄ fienda: qđ est ꝫ Aug. 5. sup ḡ Geñ. z^o. qꝛ intell's diuinus nullā certitudinē accipit ab obiecto aliquo alio ab eēntia sua: tunc eni vilesceret: vñ nunc ēt de sessione mea que est nūc in actu posita nō hꝫ intell's diuin^s certitudinē cāta in ip̄o ab ipsa sessione. nō eni mouet sessio intellectū eius. ergo eodem mō oīa tp̄alia si sint in exñtia sua presentia eternitati s̄m illas existentias eoꝝ nō faciūt certitudinē in intellectu diuino de eis: sed opꝫ per aliđ de eis habere certā notitiā de existētijs: ꝛ illud aliud sufficit nobis. ¶ R. Isti ponunt q̄ euū angeli est oino simplex coexistens toti tēpori. ḡ angelus qui est in euo: p̄sens est toti fluxui tp̄is ꝛ oibus eius partibus. ergo videtur s̄m illam rōnē eoꝝ q̄ angelus possit nāliter cognoscere futura contingentia.

Vide eūꝫ. 10. di. c. 12. Et mgt Ari. 12. meta. tex. cō. 51.

Tho. 1. parte sum. q. 14. ar ti. 13. in solone pn. ꝛ ar gumentoꝝ. ꝛ Boet.

Tertia positio dicit q̄ lꝫ aliq̄ respectu scie diuine sint neceāꝛ: tñ nō sequit̄ q̄n respectu causaꝝ ꝓximaꝝ possint eē ꝯtingētia. ¶ Et ꝯfirmat̄ per Boetiū. 5. ꝯsolationū. c. viti. siue prosa 6^a. vbi dicit sic. Si dicas. qđ euenturū de^s videt illud nō euenire nō potest: qđ aūt nō pōt nō euenire: illđ necessitate ꝯtingere: neq̄ꝫ ad hoc nomē neceitatis astringas. ¶ Rñdebo. idē futuꝝ cū ad diuinā notitiā refert: est neceāriū: cū ꝫo in sua nā ꝑpendit̄, liberꝝ prorsus est: ꝛ a vinculis necessitatis absolutū. ¶ Pro ħ ēt arguit̄: qꝛ iꝑfectio ꝑtinet esse effectui a cā ꝓxima: lꝫ nō a cā remota siue priori. sicut deformitas est in actu a voluntate causata: nō aūt inquantū est a volūtate diuina: ideo pctm̄ nō reducitur in deū: vt in cām: lꝫ tñ imputat̄ voluntati create: lꝫ ḡ quātum est ex parte dei: qui est cā remota esset necessitas rerū: tñ ex causis ꝓximis eaꝝ pōt esse ꝯtingētia in eis.

Contra ista arguitū est di. z. vbi ꝓbatū est deuꝫ esse intelligentē ꝛ volentē alia existere ꝯtingēter per ꝯtingentiā reꝝ: qꝛ nulla ꝯtingentia pōt esse in causatione alicui^s cāe respectu sui effectus: nisi p^a cā ꝯtingenter se habeat ad cām proximā sibi vel ad suū effectū. ¶ Qđ nūc ꝓbat̄ breuiter ex ħ q̄ cā mouēs loquātū mota si neceio mouet̄, neceio mouet: q̄lꝫ igit̄ cā z^a q̄ ꝓducit inquantū mota a p^a: si neceio mouet̄ a p^a: neceio mouet ꝓximā sibi vel ꝓducit suū effectū: tota ḡ ordinatio causaꝝ vsq̄ꝫ ad vltimū effectū neceio ꝓduceret. si habitudo p^me cause ad sibi ꝓximā sit necessaria. ¶ R. Causa p^or ꝑus nāliter simplr̄ respicit effectū suū q̄ cā posterior. ḡ in illo p^ori si hꝫ necessariā habitudinē ad ip̄m dabit sibi esse neceiuꝫ. In z^o aūt instāti nāe nō pōt cā ꝓpinqua dare sibi eē ꝯtingens: qꝛ iam ꝑintelligit̄ hīe a p^a cā esse repugnās ꝯtingētie: nec pōt dicere q̄ in eodē instanti iste due cause dant esse causato: qꝛ sup illud eē nō posset fundari neceia habitudo ad illā cām ꝑfecte dantē esse: ꝛ ꝯtingens habitudo ad aliquā aliā cām. ¶ R. Quicq̄d ꝓducit̄ a causis posterioribus, pōt imediate ꝓduci a p^a. ꝛ tūc hēret eandē entitatē: quā mō hꝫ. ꝛ tūc eēt ꝯtingēs: sicut ꝛ mō est ꝯtingēs. hꝫ ḡ ꝯtingētiā suā etiā modo a cā p^a: ꝛ nō tm̄ a causa proxima. ¶ R. Deus multa producit immediate: ꝛ producit. sicut creauit mundum: ꝛ nunc creat animas: ꝛ tamen omnia contingenter.

Ut dixi et distin. 2.

Circa solutionē istarum q̄ōnuꝫ sic procedēdum est. primo videndū est q̄uo cōtingentia sit. z^o qualiter cum hoc stet certitudo ꝛ immutabilitas diuine scientie de eis.

Quantum ad primū dico: q̄ istud disiunctuꝫ necessariū vel possibile est passio entis circūloquēs passionē ꝯuertibilē cū ente. sicut sūt multa alia illimitata in entib^s. passiones ēt entis ꝯuertibiles vt cōis imediate dicunt̄ de ente: qꝛ ens hꝫ ꝯceptuꝫ simpli-

citer simplicē:ꝛ ideo nō pōt eē mediū inter ipm ꝛ suam
passionē:qꝛ neutrius est diffō:que possit esse mediū.si ēt
sit aliqua passio entis nō pᵃ difficile est videre p quā po-
rē:vt p mediū possit ꝯcludi de ente:qꝛ nec facile est vi-
dere ordinē passionū entis:nec si ille ordo cognosceret
viderent ꝓpōnes assumpte ab eis pro p̄missis eē mltū
euidētiores ꝯnib⁹. In passionib⁹ aūt disiūctis:lꝫ illud to-
tū disiunctū nō possit demr̄ari de ente:tn̄ cōiter sumpto
illo extremo qd̄ est minus nobile.de aliq̄ ente:pōt cōclu-
di aliud extremū qd̄ est nobili⁹ de aliq̄ alio ente.sicut se-
quit̄.si aliqd̄ ens est finitū.ḡ aliqd̄ ens est isinitū:ꝛ si ali-
qd̄ ens est ꝯtingēs.ḡ aliqd̄ ens est nec̄iū:qꝛ in talib⁹ non
posset enti p̄ticulr̄ iesse imp̄fecti⁹ extremū:nisi aliai en-
ti iesset p̄fectius extremū:a quo depēderet. ¶ Sed nec
isto mō vr̄ posse ꝯcludi extremū iperfecti⁹ talis disiun-
ctionis.nō enī si p̄fectius est in aliq̄ ente:nec̄e est imp̄fe-
ctius eē in alio ente.ꝛ hoc nisi illa extrema disiūcta eēnt
correlatiua:sicut cā ꝛ causatū.igit̄ nō pōt ondi de ente p
aliqd p̄us mediū:disiunctū h̄.s.nec̄iū vel ꝯtingēs:nec ēt
ista ps disiūcti,qd̄ est ꝯtingēs:posset ondi de aliq̄ suppo-
sito nec̄io de aliq̄:ꝛ iō videt̄ ista.aliqd̄ ens est ꝯtingēs,eē
vera p̄t:nō demr̄abilis pp̄ qd.vn̄ phs arguēs ꝯ necessi-
tatē futuroꝝ nō deducit ad aliqd impossibile hypothesi:sꝫ
ad aliqd̄ impoſe nobis manifestius.s.qꝫ nō opꝫ nec ꝯsi-
liari:nec negociari.ꝛ iō negātes talia manifesta indigent
pena vel sensu:qꝛ fm̄ Aui.ꝑ meta^{ce}:negātes pᵐ pnᵐ sunt
verberādi vel exponēdi igni:quo:sqꝫ ꝯcedāt qꝫ nō est idē
cōburi ꝛ nō cōburi:vel vapulare ꝛ nō vapulare:ꝛ ita ēt
isti qui negāt aliqd̄ ens ꝯtingēs exponēdi sūt tormētis q̊-
usqꝫ ꝯcedāt qꝫ possẽ est eos nō torqueri. ¶ Supposito
ḡ isto tanq̄ manifesto vero qꝫ aliqd̄ ens ē ꝯtingēs:ingrē-
diū est quō possit saluari cōtingentia in entib⁹. Et dico qꝫ
ꝓpter pᵃᵐ rōnē factā ꝯ tertiā opionē:que magis explici-
ta est di.z.in qōne de eē dei.qꝫ nulla causatio alicui⁹ cāe
D pōt saluare ꝯtingentiā:nisi pᵃ cā ponat̄ imediate ꝯtingē-
ter causare:ꝛ h̄ ponēdo in pᵃ cā p̄fectā causalitatē:sicut
catholici ponūt.pᵐ aūt est causans p intellm̄ ꝛ volūtatē.
ꝛ si ponat̄ 3ª po⁹ exccutiua alia ab istis,nō iuuat ad ꝓpo-
situ:qꝛ si nec̄io intelligat ꝛ velit:nec̄io ꝓducit.opꝫ ḡ ꝯtin-
gentiā istā querere in volūtate diuina vel in itellu diui-
no:nō aūt in intellu:vt hꝫ actū pᵐ ante oēm actū volun-
tatis:qꝛ qcqd intells intelligit hoc mō:itelligit mere nā-
liter ꝛ nec̄itate nāli:ꝛ ita nulla ꝯtingētia pōt eē in sciēdo
aliqd,qd̄ nō scit:vel in itelligēdo aliqd qd̄ nō itelligit ta-
li intellectiōe pᵃ. ¶ Primā ergo ꝯtingētiā opꝫ q̄rere in
volūtate diuina:que,vt videat̄ qualr̄ sit ponēda:ꝑ vidē-
dū est in volūtate nr̄a:ꝛ ibi tria. ¶ Primo ad que sit li-
bertas volūtatis nr̄e. Scdo qualr̄ istaꝫ libertatē sequat̄
possibilitas siue ꝯtingentia. Et 3ª de logica distōne ꝓpo-
sitionū quō exprimit̄ potitas siue ꝯtingentia ad oppᵗᵃ.

Quantum ad pᵐ dico qꝫ voluntas inquantuꝫ est
actus primus,libera est ad oppositos
actus:libera ēt est mediantibus illis actib⁹ oppositis ad
opposita obīa:in que tendit:ꝛ vlterius ad oppositos effe-
ctus quos ꝓducit.pᵃ libertas hꝫ nec̄io aliquā imp̄fectio-
nē annexam:qꝛ potētialitatē passiuā voluntatis ꝛ muta-
E bilitatē.3ª libertas nō est pᵃ:q̄ si per impoſe nihil effice-
ret extra:adhuc inquantū voluntas posset libere tēdere
in obīa. Media aūt rō libertatis ipsa est sine imp̄fectio-
ne:imo nec̄ia ad p̄fectionē:qꝛ ois poᵃ p̄fecta pōt tendere
in oē illō qd̄ est natū eē obm̄ talis potētie:ḡ voluntas p̄-
fecta potest tendere in omne illud qd̄ natū est esse voli-
bile.libertas igit̄ pᵃ sine imp̄fectione inquantū est liber-
tas est ad opposita obiecta in que tendit:aū vt sic acci-
dit vt oppositos effectus producat.

De secundo dico qꝫ istā libertatē ꝯcomitat̄ vna
poᵃ ad opposita manifesta:lꝫ enim
nō sit in ea poᵃ ad simul velle ꝛ nō velle:qꝛ h̄ nihil est:
tn̄ in ea est poᵃ ad velle post nō velle:siue ad successionē
oppositoꝝ actuū:ꝛ ista poᵃ ēt est manifesta in oib⁹ muta-
bilib⁹ ad successionē oppositoꝝ in eis:tn̄ est ꝛ alia nō ita
manifesta absqꝫ oi successione.ponēdo enī voluntatem
creatā tm̄ hic esse in vno instāti:ꝛ qꝫ ipsa in illo instanti
habeat hāc volitionē nō nec̄io tunc haberet eā.ꝓbatio.
si enim in illo instāti hēret eam nec̄io cū nō sit cā nisi in
illo instāti qn̄ causaret eā.ḡ simplr̄ volūtas qn̄ causaret
eam:nec̄io causaret.nō enī mō est ꝯtingēs cā:qꝛ p̄existe-
bat ante illud instās:in quo causat:ꝛ tūc vt p̄existēs potuit
causare vel nō causare:qꝛ sicut hoc ens,qn̄ est:est nec̄iuꝫ
vel ꝯtingēs:ita cā qn̄ causat:tūc causat nec̄io vel ꝯtingē-
ter.ex quo igit̄ in isto instāti causat hoc velle ꝛ nō nec̄io:
iō ꝯtingēter.est ḡ poᵃ huius cause ad oppositū eius qd̄
causat sine successione:ꝛ ista potētia realis est poᵃ p̄oris
nāliter vt actus p̄mi ad opposita que sūt posteriora nā-
liter,vt actus secundi.actus enim primus ꝯsideratus in
illo instanti in quo est prior nālr̄ actu z°:ita ponit illū in
esse tanq̄ effectū suū ꝯtingenter.qꝫ vt p̄or nāliter posset
F eque ponere aliō oppositū in eē. Hanc ēt potētiā realeꝫ
actiuā p̄orē nāliter ipso qd̄ ꝓducit̄:ꝯcomitat̄ potētia lo-
gica:que est nō repugnātia terminoꝝ:volūtati enī vt est
actus p̄mus:ēt qn̄ ꝓducit hoc velle:nō repugnat oppoᵐ
velle.tum qꝛ eā ꝯtingēs est respcū sui effectus:ꝛ iō nō re-
pugnat sibi oppoᵐ in rōne effectus:tum qꝛ vt subm̄ est,
ꝯtingēter se hꝫ ad istū actū vt informat̄:qꝛ subto nō re-
pugnat oppoᵐ sui accñtis per accñs.libertatē igit̄ volū-
tatis nostre inquātū est ad oppositos actus ꝯcomitatur
poᵃ taꝫ ad opposita successiue q̄ ad oppᵗᵃ pro eodē istā-
ti.h̄ est qꝫ alterutꝝ possit ponī iesse sine altero:ꝛ ista poᵃ
z° est cā realis actus p̄us nālr̄ q̄ logica:sed 4.° poᵃ nō cō
comitat̄ istā.s.ad opposita simul:qꝛ illa nulla est.

Ex isto z° pꝫ 3ᵐ.s.distinctio huius ꝓpōnis.volūtas
volēs.a.pōt nō velle.a.hec enī in sensu com
G pōnis falsa est.vt significet̄ possibilitas huius composi-
tionis.voluntas volēs.a.nō vult.a.vera ēt est in sensu di-
uisionis:vt significet̄ possibilitas ad oppᵗᵃ successiue:qꝛ
voluntas volens pro.a.pōt nō velle pro.b. Sed si ēt ac-
cipiamus ꝓpōneꝫ de possibili vnientē extrema pro eo-
dē instanti:puta istā.volūtas nō volens aliqd pro.a.pōt
velle illud pro.a.adhuc ista est distinguēda fm̄ cōpōnē
ꝛ diuisionē:ꝛ in sensu cōpōnis est falsa.s.qꝫ si sit possibilis:
qꝫ ipsa sit simul volēs pro.a.ꝛ nō volēs pro.a. Sensus
ꝯo diuisionis est verus.s.vt significet̄ qꝫ illi voluntati:
cui iest velle pro.a.possit iesse nō velle pro.a.sed nō sic
simul stabit.s.istō nō velle:qꝛ tūc illud velle nō inesset.
¶ Et ad intelligēdū istā zᵃᵐ distōnē que est obscurior:
dico qꝫ in sensu cōpōnis est vna cathe^{ca}:cuius subm̄ est
istud.volūtas nō volēs pro.a.ꝛ p̄dicatū volens pro.a.ꝛ
tūc tm̄ attribuit̄ h̄ p̄dicatū possibilr̄ huic subto:cui repu-
gnat:ꝛ per ꝯñs impossiter sibi ꝯuenit:qd̄ notat̄ possibilr̄
sibi ꝯuenire. In sensu diuisionis sunt due ꝓpōnes cathe-
gorice enunciātes de volūtate duo p̄dicata.in vna ꝓpō-
ne de inesse enuntiat̄ de volūtate hoc p̄dicatū nō velle
a.que cathegorica intelligit̄ per cōpōnem implicitam.
in alia aūt cathegorica de possibili enuntiatur possibilr̄
velle.a.ꝛ iste due ꝓpōnes verificantur pro.a.qꝛ signant
p̄dicata sua attribui subto pro eodē istanti:ꝛ hoc qdē ve-
H rū est.nam volūtati isti in eodē instanti ꝯuenit nō velle
a.cum possibilitate ad oppositū pro.a.sicut signat ista
de possibili. ¶ Exemplū huius distinctionis est in ista.
ois hō:qui est alb⁹ currit:q̄ posito isto casu:qꝫ oēs hoīes

Scotus laborat.

1. perihermenias ca. viii°. Vide. 1. topicoꝝ. c. 9. Cas. visio.

9. meta. tex. cō. 12.

Quere in sophismatibus henisb. et est 5. in ordine.

albi currant: et non nigri nec medij: vera est in sensu cõpõnis: et falsa in sensu diuisiõis. in sensu cõpõnis est vna ppositio hñs vnũ subm determinatũ p hoc: qui est albus: in sensu diuisionis sunt due ppositiões enuntiãtes duo pdicata de eodẽ subto. Cõsimiliter in ista. ois hõ qui est albus, necẽio est aial: que in sensu cõpõnis est falsa: qꝛ pdicatũ nõ necẽio zuenit toti huic subto. In sensu vero diuisionis vera est: qꝛ de eodẽ subiecto notant dici duo pdicata alterum necẽio alterũ absolute sine necessitate: et ambo zueniunt: et ambe ille cathegorice vere sunt.

Sed contra istã dis. arguit tripl'r qꝛ ipsa non sit logica: nec qꝛ po^a aliq̃ sit pro aliquo instãti ad oppositũ eius: qd ĩest in illo instãti. ¶ Primo

Cap. vltimo. per istã ppõnẽ p phiꝛ^m. oẽ qd est, qñ est, necesse est esse. ¶ 2° per illã regulã artis obligatorie. posito falso ztingenti de pñti in instãti negandũ est ipm eẽ: quã regulã pbat ille p hoc qꝛ illõ positũ sustinẽdũ est tanq̃ verũ. g sustinẽdũ est pro aliq̃ instãti: pro quo est pole. nõ aũt est verꝫ pole pro illo instãti: pro quo est positũ: qꝛ si eẽt possibile pro illo instãti. g posset eẽ verũ: et tũc vel p motũ vel mutationẽ: sed neutro mõ: qꝛ mot^9 nõ est in instanti: nec mutatio est in aliq̃ instãti ad opp^m eius: qd tũc inest: qꝛ sil' sunt mutatio et termin^9 mutatiõis. ¶ P. 3°: si p aliquo instãti sit po^a ad aliqd: cuius opp^m inest: aut ista est po^a cũ actu: aut ante actũ. nõ cũ actu pꝫ, nec ante actũ: qꝛ tũc eẽt ad actũ pro alio instãti: q̃ p quo ĩest illa potẽtia.

I ¶ Ad p^m rñdeo qꝛ illa ppositio Arist. põt eẽ cathe^ca vel hypote^ca. sicut et ista. aial currere: si hõ currit, est necẽium. hec qdẽ fm qꝛ cõditionalis est: est distinguẽda fm qꝛ necessariũ põt dicẽ necẽitatẽ zñe vel zñtis. p mõ est vera. 2° mõ est falsa. scdm aũt qꝛ est cathe^ca sensus est hoc totũ. currere si hõ currit. pdicat de aiali cũ mõ necessitatis. et cathe^ca est vera: qꝛ pdicatũ sic determinatũ necẽio inest subto: lꝫ nõ pdicatũ absolute: et iõ tũc arguere a pdicato sic determinato ad pdicatũ absolute sumptũ est fallacia fm qd ad simpl'r. Ita dico hic qꝛ si ista ppositio Ari. accipiat: vt est hypothetica tẽporalis: tũc necessitas aut notat necessitatẽ zñe vel zñtis: vt zñe vera est: vt zñtis falsa. ¶ Si aũt accipiat vt est cathegorica. tũc hoc qd est: qñ est nõ determinat cõpõnẽ implicitã in B: qd est: sꝫ cõpositionẽ pncipalẽ significatã per B qd est eẽ. et tũc pdicatũ hoc eẽ qñ est, denotat dici de subto qd est: cũ mõ necessitatis: et sic est ppositio vera: nec sequit. g necẽ est eẽ:

A. I. elio pec. sed est fallacia fm qd ad simpl'r. sicut in alio pꝫ. nullus igit sensus verus hui^9 ppõnis denotat: qꝛ eẽ aliqd in instanti in quo est: sit simpl'r necẽiũ: sed tñ qꝛ sit necẽiũ fm qd. s. qñ est: et cũ B stat qꝛ in illo instanti in quo est: sit simpl'r zingẽs. et per zñs qꝛ in illo instãti posset opp^m illius inesse. ¶ Ad 2^m illa regula est falsa. et pbatio ei^9 nõ valet: qꝛ lꝫ positũ debeat sustineri sicut verũ, põt sustineri pro illo instãti nõ negãdo illud instãs eẽ pro quo est falsum: qꝛ nõ sequit. est falsũ pro illo instãti. g est ipole. sic inuit illa pbatio: et cũ dicit si põt eẽ verũ pro instãti: pro q̃ est falsũ: aut põt verificari pro illo instanti etc. dico qꝛ nec sic: nec sic: qꝛ ista polĩtas ad veritatẽ ei^9 nõ est polĩtas aliq̃ cũ successione: vt alterũ post alterũ insit: sed est po^a ad opp^m hui^9: qd inest alicui inquantũ est põr nãliter illo actu. ¶ Ad 3^m dico: qꝛ est po^a ante actũ nõ ante durationẽ: sed ante ordine nãe: qꝛ illud qd pcedit nãl'r istũ actũ vt pcedit actũ nãliter posset eẽ cũ opposito illius actus. et tunc negandũ est qꝛ ois po^a est cũ actu vel ante actũ. intelligẽdo añ, pro põritate durationis: vera ãt est intelligẽdo ante pro põritate nãe. ¶ Et si obijcit z illud: qꝛ si pt velle. a. pro hoc istãti: et nõ vult. a. pro B instãti. g põt nõ velle. a. pro hoc instãti: qꝛ ad illã de inesse sequit illa de possibili: et tunc vꝫ sequi qꝛ possit velle. a. et nõ velle. a. sil' pro eodẽ instãti. ¶ Ad istud rñdeo fm phm. 9. meta^ce qꝛ hñs po^am ad opposita sic faciet: vt faciẽdi hꝫ potẽtiã: nõ aũt vt potẽtiã hꝫ faciẽdi: ita qꝛ modus refert ad terminũ potẽtie: nõ aũt ad potẽtiã ipsam: qꝛ simul habeo po^a ad opposita: sed nõ ad opposita simul. tũc dico qꝛ nõ sequit põt velle hoc in instanti. a. et põt nolle hoc in. a. g põt velle et nolle in. a. qꝛ põt eẽ potẽtia ad vtrũqꝫ oppositorũ disiunctim pro aliquo instãti: et si nõ ad ambo illa sil': qꝛ sicut est polĩtas ad vnũ illoꝝ: ita est ad nõ eẽ alterius. et ecõuerso. sicut ad reliquũ ita ad nõ esse istius. nõ igit simul ad esse hui^9 et istius oppositi: qꝛ polĩtas ad simultatẽ non eẽt: nisi esset ad ambo zcurrẽtia in eodẽ instãti: qd non habet p hoc qꝛ ad vtrũqꝫ diuisim est po^a p isto instãti. ¶ Exemplũ hui^9 appet in pmanentibus. hoc corpus põt eẽ in hoc loco in. a. instãti: et aliud corpus põt eẽ in eodẽ loco in. a. instãti: igit ista duo corpa esse pñt sil' in a. instãti. nõ sequitur. Ita enĩ hoc corpus põt eẽ ibi: qꝛ põt illõ corpus nõ eẽ ibi: et eꝫ. Et ideo nõ sequit, si po^a est ad vtrũqꝫ pro eodẽ siue in instanti: siue in loco. g ad ambo simul: sed fallit: qñcũqꝫ vtrũlibet illoꝝ duoꝝ excludit alterũ: ita ẽt nõ seqt. possũ tota die portare istũ lapidẽ: sic portabile aliqd adeq̃te virtuti mee: et possũ tota die portare alium lapidẽ. g possum sil' portare ambos: nõ seqt: qꝛ hic vtrũqꝫ ad qd est po^a diuisim excludit reliquũ. simultas aũt nunq̃ posset inferri ex sola identitate illius vnius instantis vel loci: sed opꝫ cũ hoc habere zunctionẽ istoꝝ duoꝝ respectu tertij que dicunt esse simul.

Iuxta predicta de voluntate nr̃a: vidẽda sũt quedã de voluntate diuina. et pmo ad que sit libertas eius. scdo que sit cõtingentia respectu volitoꝝ. 3^m. s. quantum ad distinctionẽ logicã. ppositionũ pportionabiliter idẽ est ibi et hic.

Quantũ ad p^m dico. qꝛ volũtas diuina nõ est idifferẽs ad diuersos actus nolẽdi et volendi: qꝛ B in volũtate mea nõ erat sine impfectiõe volũtatis. L
volũtas enĩ nr̃a erat libera ad oppositos actus ad B vt eẽt libera ad obta opposita: et B pp limitationẽ vtriusqꝫ actus respcũ sui obti. g posita illimitatiõe eiusdẽ volitionis ad diuersa obta: non opꝫ pp̃ter libertatẽ ad opposita obiecta ponere libertatẽ ad oppositos actus. ipsa etiã volũtas diuina libera est ad oppositos effectus: sed hec non est p^a libertas: sicut nec in nobis. remanet g libertas illa que est p se pfectionis: et sine impfectione. s. ad obiecta opposita: ita qꝛ sicut volũtas nostra põt diuersis volitionibus tendere in diuersa volibilia. ita illa voluntas põt vnica volitione simplici illimitata tendere in q̃cũqꝫ volibilia: ita qꝛ si voluntas illa vel illa volitio esset tñ vni^9 volibilis: et nõ posset eẽ oppositi: qd tñ est de se volibile. hoc esset impfectionis in volũtate: sicut deductum est prius de volũtate nr̃a. Et lꝫ in nobis posset distingui volũtas: vt est receptiua: et vt est operatiua: et vt pductiua. ipsa enim est pductiua actuũ. et ipsa est qua hñs operat: formal'r volendo: et ipsa est receptiua volitioni sue: O
tñ libertas vĩ eẽ eius inquãtũ est opatiua. inquãtũ. s. hñs eã formal'r põt ea tendere in obiectũ. Ita igit ponitur libertas in volũtate diuina per se et p inq̃tũ est po^a operatiua: lꝫ ipa nõ sit receptiua nec pductiua volitiõis sue: et tñ põt saluari in eo aliqua libertas inquantũ pductiua est. lꝫ enĩ pductio in eẽ existẽ nõ zcomitet necẽio opõnẽ ei^9: qꝛ opatio est in eternitate et pductio eẽ existẽ est in tpe: tñ opationẽ eius necẽio zcomitat pductio in esse volito: et tũc nõ põt po^a illa volũtatis diuine primo quidem esse vt pductiua sed fm quid. s. in esse volito: et ista productio concomitatur eam vt operatiua.

T. c. 10. et 12. Vide. 2. ce. 1. cõ. 119.

K

M Quantũ ad 2m articulũ dico: q voluntas diuina
nihil aliud respicit nec̃io pro obiecto ab
eẽntia sua: ad q̃dlibet igit̃ aliud ɔtingẽter se h3: ita q pos-
set eẽ oppositi: ⁊ hoc ɔsiderãdo ipsã3 vt est p̃oz nãlr ten-
dẽtia in illud obm: nec solũ ipsa vt volũtas p̃oz est nãlr
suo actu: sed ẽt inq̃ntũ est volẽs: q̃a sicut volũtas nr̃a vt
p̃oz nãlr suo actu: sic ita elicit actũ illũ q possit in eodẽ istã-
ti elicere oppositũ: ita voluntas diuina inquantũ ipsa est
sub volitione est p̃oz nãliter tendẽtia tali: ita tendit in il-
lud obm cõtingẽter q in eodẽ instanti possit tendere in
oppositũ obiectũ: ⁊ hoc tã de potẽtia logica: que est non
repugnãtia terminoꝝ: sicut dictũ est de volũtate nostra.
q̃ȝ de potẽtia reali: que prior est nãliter actu suo.

Uiso de cõtingentia rerũ quantũ ad exi-
stẽtiã: ⁊ hoc ɔsiderã-
do respcũ volũtatis diuine. restat videre 2m p̃ncipale q̃-
liter cũ h̃ stat certitudo scie eius. H̃ põt poni dupl̃r. vno
mõ p h̃ q itell̃s diuin9 videt determinationẽ volũtatis
diue. v3. illud fore pro. a. q̃a volũtas illa illud determinat
fore pro eo. scit enĩ illam volũtatẽ eẽ imutabilẽ ⁊ nõ im-
pedibilẽ. ¶ Uel aliter: q2 ista via videt̃ ponere quẽdã
discursuȝ in intellu diuino q̃si ex intuitiõe determinatio-
nis volũtatis: ⁊ imutabilitatis ei9 ɔcludat h̃ fore. põt po-
ni aliter q itell̃s diuin9 aut offert simplicia: quoꝝ vnio
est ɔtingẽs in re: aut si offert cõplexionẽ: offert eam sicut
Percipe si potes ⁊ quiesce. neutrã: ⁊ voluntas eligẽs vnã partẽ. s. ɔiunctionẽ istoꝝ
pro aliq̃ nũc in re: facit illud determinate eẽ verũ. H̃ erit
pro. a. hoc ãt existẽte: determinate v̾o: eẽntia est rõ intellũ
diuino intelligẽdi istud verũ: ⁊ hoc nãlr quãtũ est ex pte
N eẽntie: ita q sicut nãliter intelligit oĩa p̃n9 nec̃ia: q̃si ante
actũ volũtatis diuine: q2 eoꝝ veritas nõ depẽdet ab il-
lo actu: ⁊ eẽnt cognita ab intellu diuino si p ipõle nõ eẽt
volẽs: ita eẽntia diuina est rõ cognoscẽdi ea in illo prio-
ri instanti nãe: q2 tũc sunt vera. nõ q̃dẽ q illa v̾a moueãt
intellm diuinũ: nec ẽt termini eoꝝ ad apprehẽdẽdũ ta-
lẽ veritatẽ: q2 tunc intell̃s diuinus vilesceret: q2 pateret̃
ab alio ab eẽntia sua: s3 sicut eẽntia diuina est rõ cogno-
scẽdi simplicia: ita ⁊ cõplexa talia: tũc aũt nõ sunt v̾a
ɔtingẽtia: q2 nihil est tunc p qd̃ hẽant veritatẽ determi-
natã. posita aũt determinatiõe volũtatis diuine iã sunt
v̾a: videlicet pro illo 2o instãti: ⁊ h̃ idẽ erit rõ intellectui
diuino (qd̃ erat in p̊) intelligẽdi ista: que sunt iã v̾a in 2o
instãti: ⁊ fuissent cognita in p̊ instãti, si fuissent in p̊ instã-
ti. ¶ Exẽplũ. sicut si in oculo meo ex p̊o9 mea visiua eẽt
vnus actus vidẽdi obm: qui semp staret: tũc si ab aliquo
p̃sentãte nũc sit iste color p̃sens: nũc ille: oculus meus vi-
debit: nũc hoc nũc illud. ⁊ tñ p eãdẽ visionẽ: tñmõ erit
dĩa in p̊oritate ⁊ posterioritate vidẽdi ꝓpter obm p̊us
⁊ posterius p̃sentatũ. Et si vn9 color fieret nãliter p̃sens
⁊ alius libere: nõ eẽt dĩa formalr in visione mea: q̃n ex
pte sua oculus videret nãlr vtrũq3: tñ cõtingẽter posset
videre vnũ: ⁊ nec̃io aliud: inquãtũ sibi vnũ sit p̃sens ɔtin-
gẽter: ⁊ aliud nec̃io: ita vtroq3 istoꝝ modoꝝ ponit̃ intel-
O lectũ diuinũ cognoscẽ existẽtias reꝝ. Patet s̃m vtrũq3 q
est determinatio intell̃s diuini ad illud existẽs: ad qd̃ deter-
minat̃ volũtas diuina. Et certitudo infallibilitatis: q2 nõ
põt volũtas determinare: q̃n intell̃s determinate appre-
hẽdat illud: qd̃ volũtas determinat. Et imutabilr: q2 tã
q. vltima. volũtas q̃ȝ intell̃s sunt imutabiles. ex di. 8. ¶ Et h̃ quã-
tũ ad tres questiones primas: ⁊ tamẽ cũ istis stat ɔtin-
gentia obiecti cogniti: q2 voluntas volẽs hoc determina
te: contingenter vult hoc ex primo articulo.

S. Bo. li. 1. dist. 38. ar. 2. q. 2. quere eũ alibi ⁊ alios.

Quantum ad 4m qõnem videt̃ fortasse distin-
guendũ de ista: deus nec̃io scit. a. s̃m
compositionẽ ⁊ diuisionẽ: vt in sensu cõpõnis notet̃ ne-
cessitas scie: vt transit sup istud obm. in sensu diuisionis
notet̃ nec̃itas scie absolute: qui tñ transit sup h̃ obm. p̊
mõ est falsa. 2o mõ vera. Tñ talis distinctio nõ videt̃ lo-
gica: q̃a q̃n actus transit sup obm, nõ videt̃ distinguẽdũ
de illo actu absolute vel vt transeũte supra obm: puta si
dicã video sortẽ: q distinguat̃ de visione: put transit in
sortẽ: vel de visione absoluta: que tñ est sortis: ⁊ sicut nõ
est ibi distinctio in ꝓpositione de in eẽ: ita nec in ꝓpõne
de mõ videt̃ distinctio: sed tñ non videt̃ nec̃ia si actus
trãsit in obm nec̃io: ⁊ ita videt̃ ista simpl̃r neganda: de9
nec̃io scit. a. p eo q h̃ p̃dicatũ sic determinatũ nõ nec̃io
ɔuenit huic subõ: l3 p̃dicatũ nõ determinatum ɔueniat.
¶ Cõtra h̃ obijcit̃: q2 act9 rõnalis nõ distrahit̃ p mãm
sup quã trãsit. ita enĩ ẽ simpl̃r dicẽ: q trãsit sup me nihil
dicẽ: sicut q trãsit sup me aliq̃d dicẽ: ⁊ iõ ita seq̃t̃. dico me
nihil dicẽ. ḡ dico. sic seq̃t̃. dico me aliq̃d dicẽ. ḡ dico. ḡ in
deo scire nõ distrahit̃ p mã3 sup quã transit: q̃n sit eq̃lis
necessitas. ¶ Ad istud dõm: q l3 nõ distrahat̃ q stet s̃m
q̃d: tñ põt nõ eẽ necessitas eius: vt significat̃ transire sup
mãm: l3 sit necessitas eius in se. ⁊ hoc maxime si sit actus
potẽs respicẽ diuersa obta: sicut si haberẽ actũ loquẽdi
eundẽ virtuti motiue: ⁊ ille actus possit trãsire sup diuer-
sa obta ɔtingẽter: l3 nec̃io haberẽ actũ sicut potẽtiã: non
tñ nec̃io haberẽ actũ: vt trãseuntẽ sup tale obm: ⁊ iõ nõ
sequeretur hinc nec̃io: dico. ergo nec̃io dico istud: immo
posset esse necessitas dictionis in se cum cõtingentia re-
spectu huius obiecti: ⁊ tamen dictio huius obiecti esset
simpl̃r dictio: ita q non dictio s̃m quid. A. l. tunc.

Ad argumenta principalia p ordinẽ. ¶ Ad
1 p̊mũ pro p̊ma. q. dico q non
est similis veritas in illis de futuro: sicut in illis de p̃sen-
P ti ⁊ de p̃terito. In p̃sentibus quidẽ ⁊ p̃teritis est veritas
determinata: ita q alterũ extremũ est positum: ⁊ vt intel-
ligit̃ positum nõ est in potestate cause vt ponatur vel nõ
ponat̃: q̃a l3 in ptãte cause: vt prior nãliter est effectu: sit
ponere effectũ vel nõ ponere: nõ tñ vt effect9 intelligit̃
iam positus inesse. talis aũt nõ est determinatio ex par-
te futuri: q2 l3 alicui intellui sit vna pars v̾a determina-
te: ⁊ etiã vna pars sit vera in se determinate: l3 eam nul-
lus intell̃s apprehẽderet: non tamẽ ita: quin in ptãte cau-
se sit pro illo instãti ponere oppositũ: ⁊ ista indetermina-
tio sufficit ad cõsiliandũ ⁊ negociãdũ. si aũt neutra pars
esset futura: nõ oporteret negociari vel ɔsiliari. ḡ q alte-
Hic perpende. ra pars sit futura, dum tñ reliqua possit euenire, nõ ꝓhi-
bet ɔsiliationẽ ⁊ negationẽ. ¶ Ad 2m dico: q sciam esse
Q vni9 ptis: ⁊ ita q nõ possit eẽ alterius, ponit iperfectio-
nẽ in ea. ¶ Silr ⁊ in volũtate ponere eã eẽ vnius: ita q
nõ possit eẽ alteri9 obti: volibilis ponit in ea impfectio-
nẽ: tñ sciam esse vnius: ita q nõ sit alterius: ⁊ voluntatẽ
similr: nullã impfectionẽ ponit sicut ⁊ potẽtia est vnius
oppositi in actu determinate: qd̃ ꝓducit ⁊ nõ alteri9. Dis-
simile tñ est de potẽtia ⁊ scia ⁊ volũtate p hoc q poten-
tia videt̃ dici esse vnius oppositi tñ: q2 tñ possit in illõ:
⁊ sciẽtia ⁊ voluntas: nõ ita q tñ sciat vel velit illud. S3
si accipiatur simili mõ ex vtraq3 parte equalis est deter-
minatio ex vtraq3 parte: q̃a quodlibet istorum est actu
vnius oppositi: nõ amboꝝ: q̃dlibet etiã istoꝝ põt esse
vtriusq3: sed potẽtiam esse alicuius: hoc videt̃ significa-
re potentialẽ habitudinem eius ad illud. Scientiã3 vel
voluntatẽ esse eius videt̃ significare actualem habitudi-
nem ad idem: nihil tamẽ mali seq̃t̃ si simili mõ acci-
piatur hic ⁊ inde: q2 tũc sicut ad scientiam scire: ⁊ ad vo-
luntatẽ velle: ita ad potẽtiã ꝓducere. nõ aũt posse pro-
ducere: ⁊ sicut ad potentiã3 posse producere: ita ad sciẽ-
tiam posse scire: ⁊ ad voluntatem posse velle.

Ad primũ ar^m .2.q. dico q̃ lz ad duas de inesse sequat̃ ↄclo de inesse nõ quidẽ syllogistice: q̃ est oõ nõ syllogistica reducibilis in syllos multos: tñ ex vna de inesse ⁊ altera de possi: nec syllogistice nec nec̃io sequit̃ ↄclusio de possi. rõ est: q̃ falli est rem' opinari alr cẽ q̃ sit pro nũc: pro q̃n credit̃ cẽ. Istud ãt icludit̃ in illis duab' pmissis de inesse: quarũ altera signat istũ credere hoc: ⁊ reliq̃ negat hoc cẽ: ⁊ hoc pro eodẽ instãti: ⁊ iõ sequit̃ ↄclusio de falli. Nõ sic ãt ex alia pte: q̃ illa de inesse affirmat vnũ oppositũ pro illo instanti. illa de possi affirmat potẽtiã ad alterũ oppo^m pro eodẽ instãti. nõ ↄiunctiz sz diuisim: ⁊ iõ nõ sequit pro aliquo instãti q̃ possit cẽ cõiunctio oppositi in re ad illud qd credit̃: ⁊ iõ nõ sequitur possitas deceptiõis: que icludit istã ↄiunctionẽ. Silis est rõ in mixtione de ↄtingẽti ⁊ de inesse: q̃re illa nõ teneat A.l. maior. nisi sit ẽt ꝉ minor de inesse simplr. Ista etiã rõ p3: q̃ si ex opposito ↄñis arguat̃ cũ illa de possi non infert oppo^m: nisi alicui' de nec̃io. ⁊ ita oportet maiorẽ esse realr eandẽ cũ illa de nec̃io ad hoc vt inferat ↄñem. nõ eñi sequit̃ deus nõ pt decipi: ⁊ .a. põt nõ fore. g̃ deus nõ scit .a. fore: sed sequit q̃ non necessario scit .a. fore: qd appet: q̃ si intellect' meus semp sequeret̃ mutationẽ in re: ita q̃ te sedente opinarer te sedẽ: ⁊ te surgẽte opinarer te surgere: nõ possez decipi: ⁊ tñ ex istis tu nõ sedes pro .a. ⁊ nõ possum decipi: nõ sequit nisi g̃ non nec̃io scio te sedere pro a.

a.l. Non sequit̃ igitur nec̃io scio te sedere pro .a.

Ita in pposito lz intellectus diuinus nõ sequat̃ res sicut effectus causam: tñ ↄcomitantia est ibi: q̃ sicut res pt nõ esse: ita intell's diuinus põt nõ scire: ⁊ iõ nunq̃ seq̃t q̃ intell's diuinus cognoscat rem alr q̃ est. Et iõ nunq̃ pñt simul stare illa que req̃runt̃ ad deceptionẽ: sz sicut res scita põt cẽ: ita deus põt eam scire: ⁊ sicut res scita põt nõ esse: ita deus potest eam nõ scire. ⁊ si nõ erit: nõ sciet.

R

¶ Ad 2um de illa põne poss's inesse: dico q̃ ex tali põne in se nunq̃ sequit̃ aliqd impossibile: tñ illa de inesse in qua ponit̃ illa de possi põt repugnare alicui: cui nõ repugnat illa de possibili posita in cẽ: q̃a añs pt repugnare alicui: cui nõ repugnat ↄñs: ⁊ tũc ex añte ⁊ suo repugnãte põt cõsequi aliqd impossibile. qd nõ sequit̃ ex ↄñte simplr ⁊ eodẽ: q̃ nõ est sibi incõpossibile. Nec mirũ est si ex incõpossibilibus sequatur

Ca.15.t.16. impossibile: q̃a ſm phm 2° prior. in syllo ex oppositis sequit̃ ↄclo impossi's. dico tũc q̃ posita ista inesse: possibile est me nõ sedere: ex ista sola nihil impossibile sequit̃: sz ex ista ⁊ ⁊ alia. s. deus scit me sessurũ: sequit̃ impossibile. s. deũ falli: ⁊ illud impossibile nõ sequit ex ipossibilitate eius qd ponitur in esse: nec ẽt ex impossibilitate aliq̃ que est absolute in ea: sz ex ipsa ⁊ quodam alio simul: qd est incõpossibile. nec hoc est inconueniẽs. q̃ illud qd est impossibile sequat̃ ex aliq̃ de in

A.l. alia. esse: in qua ponit̃ alia de possi ⁊ aliq̃ de inesse: q̃ cum ista. ego sedeo. stat ista. possibile est me stare. ista tñ de inesse: in q̃ ponit̃ illa de possibili: repugnat illi alteri de inesse: ⁊ ex illis duab' de inesse sequit̃ ipossibile. ista. s. stans est sedẽs: nec tñ sequit. g̃ illa que ponebat̃ de possibili inesse fuit falsa: sed vel illa fuit falsa: vel alia cum qua ista de inesse accipiatur, est incõpossibilis sue de inesse.

Ad primũ arg^m 3^e q̃õnis ↄcedo maiorem q̃ nõ est transitus sine mutatione: sz in minori dico: q̃ hic nullus est transitus: nec cẽ põt: q̃ transitus nõ põt esse sine successione: ita q̃ opp^m succedat opposito. talis ãt nõ põt cẽ in pposito. sicut eñi non pñt simul stare scire, ⁊ nõ scire: ita nõ pt simul stare q̃ aliq̃n sciat: ⁊ aliq̃n nõ sciat: sine quo trãsitu ab opposito in opp^m succedẽs nõ est mutatio.

S

¶ Et si tu queras saltẽ si põt non scire .b. qd scit aliqd. g̃ alr se hẽt. q̃ro qd ẽ illõ? ¶ Dico q̃ .b. in cẽ cognito: nõ tñ alr q̃ prius se habuit: sed alr q̃ nũc se h3. ita q̃ istõ, alr, cẽt nõ alicui' succedẽtis oppositi ad oppositũ: sed esset alterius oppositorũ: qd in eodem instãti posset inesse, in quo suũ opp^m inest: ⁊ hoc nõ sufficit ad mutationẽ. ¶ Ad 2^m dico: q̃ ista ↄña nõ valet: nõ sciens .a. põt scire .a. g̃ põt icipere scire .a. ⁊ hoc q̃n est po^a pcise alicui' pꝛoris nãliter ad oppo^m posterioris pro eodem instãti: pro quo ⁊ in quo h3 ꝉ posterius ↄtingẽter esse. sicut est in proposito. tenet tñ gña mãe in creaturis: vbi est possibilitas ad opposita successiue: sed lz illa non cẽt: adhuc tñ cẽt possitas ad vtrũq3 illorũ pro vno instanti. A.l. successiua.

¶ Ad 3^m põt ↄcedi quãtũ ad istud ar^m q̃ ista potẽtia ad opposita sit po^a actiua: puta q̃ intell's diuinus inquãtũ est actu per eẽntiã ⁊ per actualẽ intellectionẽ ifinita3 sit po^a actiua respectu q̃rũcunq3 obiectorũ: que pducit in cẽ itellecto. Et cũ dĩ: igit̃ ipsa nõ põt agere circa aliqd, circa qd prius nõ egit: nisi ꝑus mutet̃: dico q̃ ↄña nõ valet q̃n agens req̃rit obm circa qd agat sicut in agentib' creatis: nõ op3 q̃ agens si de nouo agat q̃ mutet̃ si de nouo appropinquet̃ sibi passium in qd agat. Ita in pposito voluntas diuina determinans fore aliqd oñsum ab intellu facit cõplõnẽ talẽ cẽ verã: ⁊ iõ intelligibilẽ: ⁊ ex hoc istud est presens itellectui in rõne obiecti: ⁊ sicut voluntas põt facere istud volitũ ⁊ nõ facere: ita posset esse verũ ⁊ nõ verũ: ⁊ ita põt cognosci ⁊ non cognosci ab isto intellu nãli: nõ quidẽ ppter aliquã ↄtingentiã que quidẽ sit ꝑus in isto agente nãli: sed ppter ↄtingentiã ex pte obti: qd ↄtingẽter est verũ pp actum voluntatis verificantis.

T

¶ Et si obijcias q̃ adhuc nõ põt cẽ sine mutatiõe saltẽ in obiecto itellecto. sicut nec illa approximatio passi naturalis ad agens nãle põt cẽ sine mutatione passi: ⁊ forte ipsius agentis approximãtis. ¶ Rñdeo q̃ obiectu3 istud non mutat̃ in isto esse: q̃ nõ potest esse successiue sub oppositis: ↄtingenter tñ est in isto cẽ: ⁊ hec contingẽtia est a parte volũtatis pducẽtis ipm in tali esse: ⁊ ista ↄtingẽtia voluntatis põt esse sine mutatione voluntatis: sicut declaratum est in primo arti. solutionis.

Ad argumẽta 4^e q̃õnis. ¶ Ad p^m nego ↄña3. ¶ Ad pmã pbationẽ dico: q̃ si non sit in deo necessitas alia q̃ imutabilitatis: hoc est: non alius modus necessitatis illorũ: quos assignat phs in 5° meta^ce nisi q̃rtus ſm q̃ est non ↄtingere alr se hre: q̃ alij modi necessitatis req̃runt impfectionẽ: sicut nec̃itas coactionis ⁊ ceteri: tñ nõ est ibi sola nec̃itas imutabilitatis, sic q̃ imutabilitas ex se sit nec̃itas: q̃ immutabilitas ex se nõ ꝑuat nisi possibilẽ successionẽ oppositi ad op^m. T.c.6.

V

Nec̃itas aũt simplr ꝑuat absolute possitatẽ hui' oppositi ⁊ nõ tñ successionẽ hui' oppositi sic hic: ⁊ iõ nõ seq̃t̃. opp^m nõ põt succedẽ opp^to. g̃ opp^m nõ põt inesse. A.l. ad hoc.

¶ Ad 2^m pbationẽ dico: q̃ lz cẽ esse extrĩsic possibile forte sit mutabile. Ponẽdo creationẽ ſm intell'm Aui. ẽt ab eterno cẽ mutationẽ: tñ in cẽ itell'o siue volito: qd est cẽ ſm qd: nõ op3 q̃ oĩs possitas q̃ repugnat nec̃itati ex se formalr: ↄcludat mutabilitatẽ: q̃ istõ cẽ, nõ ẽ cẽ reale: sz reducit̃ ad cẽ alicui' reale ſm se nec̃ij: pp cui' alteri' nec̃itatẽ nõ pt cẽ hic mutabilitas: ⁊ tñ illi' alteri' nec̃itas ex se nõ cõuenit huic formalr: ⁊ iõ istõ nõ ẽ ex se formalr nec̃iu3: q̃ nõ h3 cẽ extremi q̃ respicit realr: nec tñ est mutabile: q̃ ſm illõ cẽ diminutũ respicit extremũ imutabile: ⁊ mutatio in aliq̃ inq̃ñtũ respicit aliõ nõ pt cẽ sine mutatiõe in illo.

¶ Ad 2^m arg^m dico. q̃ aliqd pt inesse deo 2°: vel formalr vel inesse sbiue: sic logice ꝑuz qdcũq3 dĩ inesse sbto. Primo mõ ↄcedo maiorẽ: q̃ oẽ tale est de' ⁊ idẽ deo nec̃io. Secũdo mõ nõ sic appellatio relatiua põt inesse deo, ſm q̃ deus dĩ dñs ex tpe: ⁊ tñ ista appellatio nõ signat aliqd idẽ deo: ita q̃ nec̃io sit idẽ deo vel idem qd ipse deus: q̃ tunc nõ esset ex tpe. ¶ Modo dico: q̃ deus scire .b. rõ

X

ne hui⁹ qḋ est scire absolute: est scire formal'r ⁊ est in deo formal'r: sed rōne scire vt est huius termini: nō inest deo nisi 2° mō. est enī huius termini: q2 hoc sciṫū hȝ respectū ad sciam diuinā: ⁊ p̄ h̄ aliq̄ appellatio relatiua inest deo sicut p̄dicatū subto. ℂ Ad 3ᵐ dico: q̄ nulla p̄fectio simpl'r in deo dependet a creatura: nec ēt nec̄io simpl'r coexigit creaturā in quocūqȝ esse: ⁊ iō deū scire. b. pure intelligit nō tm̄ scire absolute: sed etiā pure trāsit super ipm̄. b. nō est perfectio simpl'r: sed perfectio simpl'r cum addito: qḋ necessario concomitat̄ p̄fectionem simpl'r: tunc dico q̄ maior illius argumenti est vera de p̄fectione illius scīe absolute sumpta: sic aūt minor est falsa. ⁊ p̄batio ei⁹ non p̄bat nisi q̄ ad p̄fectionem simpl'r consequitur necessario q̄ sit talis obiecti: q2 ɔ̄sequit̄ necessario q̄ hēat aliquē talem respectū ad talē p̄fectionē simpl'r: cum tm̄ nec ex tali respectu alterius ad ipsum nec ex appellatione relatiua eius sit perfectio simpl'r in eo.

Ad argumēta 5ᵉ q̄ōnis. ℂ Ad p̄ᵐ dico: q̄ añs nō est nec̄ium simpl'r: ⁊ cū p̄batur: q2 actus rōnalis nō distrahitur propter quācunqȝ māam ⁊c̄. ℂ Responsum est ad illam p̄pōnē in ar° facto ɔ̄ solonē hui⁹ q̄ōnis q̄rte. ℂ Ad 2ᵐ dico: q̄ illa mixtio nō valet nisi illa minor sit de inesse simpl'r: ⁊ hoc non tm̄ q̄ sit vera pro oī tp̄e: sed q̄ sit necessario vera: ⁊ forte opȝ q̄ significet sumptū sub per se ɔ̄tineri sub medio: sufficit ad p̄positū q̄ opȝ eam necessario esse veram: ⁊ q̄ hoc regrat̄ pȝ in ista instantia: oē q̄escens de necessitate non mouet̄. lapis in cētro terre est q̄escens. ḡ de necessitate non mouet̄. ɔ̄clusio non sequit̄: ⁊ tm̄ minor semper est vera: nō tm̄ nec̄io vera: ita est in p̄posito: lȝ illa minor de inesse sit simpl'r vera: nō tm̄ est nec̄io vera. pōt enī de⁹ nō scire. a. sicut pōt nō velle. a. p̄pter ɔ̄tingentiam q̄ p̄rimo est in voluntate ad obiecta secundaria: ⁊ ex hoc cōcomitanter in intellectu sicut prius expositum est.

M. l. super.

Y

Vide p̄ h̄ al. ⁊ Auer. p̄° hoꝝ. c. 15.

Ad argumēta pro 2ᵉ opi. ℂ Ad p̄ᵐ ɔ̄cedo q̄ immensitas est presens oī loco: sed nō oī loco actuali ⁊ potentiali. sicut arguitȝ est in p̄ª rōne ɔ̄ istam opi. ⁊ ita nec eternitas p̄pter suā infinitatē erit p̄sens alicui tēpori nisi existenti. ℂ Per hoc pȝ ad exemplū illud de baculo in fluuio: q2 enī baculus nō hȝ vnde posset eē p̄sens oībus partibus aque: iō non est īmensus respectu illaꝝ: sed nūc eternitatis hȝ quātū est ex p̄te sua q̄ p̄sens eēt oībus p̄tibus temporis si essent. ℂ Per hoc ad aliud cū dī q̄ nunc eternitatis: vt coexistit: nō eq̄tur nunc tp̄is: verū est: q2 nunc eternitatis est formal'r infinitū: ⁊ iō excedit formal'r nūc tp̄is: nō tm̄ coexistendo alteri nunc. sicut imensitas dei p̄sens huic vniuerso non coequat̄ huic vniuerso: ⁊ iō excedit formal'r: non tm̄ est alicubi nisi in hoc vniuerso. ℂ Per idē ad alterū pȝ: q2 si totū tēpus eēt simul: eternitas cōplecteret̄ illud: ⁊ ita ɔ̄cedo q̄ eternitas quantū est ex se hȝ infinitatē sufficientē ad cōplectēdū totū tp̄s: si totū sil' eēt. Sed quātūcūqȝ ponat̄ imensitas a p̄te vnius extremi: p̄pter quā ipm̄ posset coexistere cū quācūqȝ in altero extremo: cū coexistētia dicat relōnem realē inter duo extrema: ⁊ iō regrat ambo: p̄p immensitatē vnius extremi nō potest cōcludi coexistētia ad alterū nisi tm̄ ad illud qḋ coexistit de alio extremo: ⁊ iō oīa ista argᵗᵃ p̄cedunt ex insufficienti. vȝ. ex imēsitate eternitatis: ex qua non sequit̄ coexistentia: que dicit relōnē ad alterū: nisi habeat aliq̄d in altero extremo qḋ possit esse terminus coexistētie cum isto fundamēto: ⁊ tale nō pōt esse nō ens: quale est oē tēpus p̄ter p̄sens. ℂ Aliud exemplū de centro ⁊ circūferētia simpl'r est ad oppositū: q2 si imaginemur lineā rectā habentē duo puncta terminantia. a. ⁊ b. sit. a. punct⁹ immobilis: ⁊. b. circūducat̄. sic est de pede circini vno imobili alio mobili. b. circūductū causat circūferentiam s̄m imaginationē geometraꝝ: qui imaginātur punctū fluēs causare lineam. hoc posito si nihil remaneat de circūferentia per fluxū ipsius. b. sed tm̄ in circumferētia sit punctus iste: ita q̄ q̄ñcūqȝ p̄ūctus iste desinet esse alicubi. tunc nihil circūferentie erit ibi. tunc nunq̄ circūferentia esset presens sil' centro: sed tm̄ aliq̄s punctus in circūferētia. si tm̄ tota circūferentia eēt sil': tota p̄sens esset centro. Ita hic cū tēpus nō sit circūferentia stans: sed fluens: cuius circūferētie nihil est nisi instans actu. nihil ēt ei⁹ erit p̄sens eternitati: que est q̄si centrū nisi illud instans: qḋ est q̄si p̄sens: ⁊ tm̄ si per impoīe poneret̄: q̄ totū tēpus esset sil' stans: totū esset simul p̄sens eternitati vt centro. ℂ Auctoritates oēs sanctoꝝ que vidētur sonare oīa eē presentia eternitati intelligende sunt de p̄sentia in rōne cognoscibilis: ⁊ nō tm̄ cognoscibilis q̄si cognitiōe abstractiua: sicut rosa nō existens est p̄sens intellectui meo per speciem: sed de cognitione vera intuitiua: quia non aliter cognoscit deus facta q̄ȝ fienda: ⁊ ita p̄fecte sunt p̄ñal'r cognita ab intellu diuino fienda sicut facta.

Ad p̄rimū pro 3ᵃ opi. Boe. exponit se ibidem statim imediate post distinguit de necessitate p̄ñtis. ⁊ nec̄itate ɔ̄ñe. per hoc ɔ̄cedo q̄ cōtingentia relata ad diuinā sciaȝ sunt nec̄ia necessitate ɔ̄ñe. hoc est, ista ɔ̄ña est nec̄ia si deus scit illa esse futura: illa erunt: nō tm̄ sūt nec̄ia necessitate absoluta: nec nec̄itate ɔ̄sequētis. Z
ℂ Ad aliud pro 3ᵃ opi. dico q̄ ɔ̄tingentia nō est tm̄ priuatio vel defectus entitatis: sicut est deformitas in actu 2° qui est peccati: imo ɔ̄tingētia est modus positiuus entitatis. sicut necessitas est alius modus: ⁊ oē positiuum qḋ est in effectu p̄ncipalius est a cā p̄ore: ⁊ iō nō sicut deformitas est ipsius act⁹ a cā 2ᵃ ⁊ nō a cā primaria: ita est ɔ̄tingentia: ⁊ imo ɔ̄tingētia per prius est a cā p̄ª q̄ȝ 2ᵃ: propter qḋ nullū causatum esset formal'r contingens nisi a causa prima ɔ̄tingenter causaret̄: sicut ostēsum est.

Ut inquit p̄ culus in lib. de causis di. 2. ⁊. 3.

ℂ Predestinatoꝝ nullus ⁊c̄. Dist. XL.

Circa distinctionē 40ᵐ quero vnum. Utrum p̄destinatus possit dānari. ℂ Q2 nō. oē preteritū est simpl'r necessariū: q2 s̄m p̄hm̄. 6. ethi͡c. h̄ solo priuat̄ de⁹: ingenita facere q̄ facta sunt: sed p̄destinatio hui⁹ predistinati transiuit in p̄teritū: q2 deus p̄destinauit istū ab eterno. ḡ est simpl'r necessariū. ḡ nō pōt deus nō p̄destinasse: ⁊ per ɔ̄ñs non pōt iste dānari. ℂ P̄. Si p̄destinatus posset dānari, h̄ nō esset nisi per actū suum. ḡ per actū voluntatis create posset ipediri act⁹ volūtatis diuine: qḋ est ipoīe. ℂ Cūtra. Si nō, nō eēt sollicitandū alicui de obseruantia p̄ceptoꝝ ⁊ ɔ̄silioꝝ: q2 q̄litercūqȝ oparet̄ saluaret̄: si est p̄destinatus: ⁊ q̄litercūqȝ. bñ viueret, si nō est predestinatus, dānaret̄. frustra ḡ ponitur tota lex diuina.

Cap. 3.

Ad istam q̄ōnem dico: q̄ predestinatio proprie sumpta dicit actū voluntatis diuine. vȝ. ordinē electionis p̄ volūtatē diuinaȝ alicuius creature itellectualis vel rōnalis ad grāȝ ⁊ gloriā: lȝ posset accipi pro actu itell'o ɔ̄comitāte istam electionem. Sicut igit̄ in g̃nali dictū est de libertate ⁊ ɔ̄tingentia voluntatis diuine respcū quorūcūqȝ obiectorū secūdarioꝝ specialiū: ita dōm est respectu hui⁹ obīi secūdarij. s. velle huic grām ⁊ gloriam. ℂ Ex hoc dico: q̄ p̄pter illa que dicta sunt in. q. p̄cedēte q̄ deus ɔ̄tingenter p̄destinat illum quē p̄destinat: ⁊ pōt non p̄destinare non A

simul

simul ambo opposita nec successiue: sed vtrūq3 diuisim in instāti eternitatis. ¶ Cōsilr dico ad.q. in se q istē q est pdestinatus pōt dānari. nō eniz pp eius predestinationē est volūtas eius ↄfirmata: ꝛ ita pōt peccare: ꝛ ita pari rōne in peccato stare finalr: ꝛ ita iuste dānari: sed sicut pōt dānari: ita pōt nō predestinari. ¶ Quātū aūt ad logicas
B ꝓpositio ꝓposita distinguēda est, s3 cōpōnē ꝛ diuisionē ꝛ in sensu cōpositionis per se extremū est hō vel psona predestinata sub ista determinatione predestinatū: ꝛ iste sensus falsus est. In sensu aūt diuisionis sunt due cathegorice: ꝛ enūciat̄ de psona aliqua beatificabili i vna cathegorica eē pdestinatū: ꝛ in alia posse dānari: ꝛ ista duo sūt vera de eodē subiecto: nec ita vera q sil' pūt esse opposita: nec ēt q vnū possit succedere alteri: q2 in eternitate est vtrūq3: sed vera sil' inquātum volitio diuina ↄsideraī: vt prior nālr trāsitu ipsius sup illō obiectū: qō est gloria isti. in illo pori nāliter nō repugnat sibi esse oppositi obiecti: imo posset equalr esse oppositi: l3 nō simul ambo7.

Ad primū argumentū dico: q arg^m pcedit ex falsa imagiatione: cuius imaginatiōis intellect^9 iuuat ad intelligēdū veritatē ꝓposite.q. Si eni p ipole intelligerem^9 deū adhuc nō determinasse volūtatē suā ad alterū p7: sed quasi deliberaret vtrū vellet istum pdestinare aut nō. bñ posset itell's noster capere q cōtingēter ipsū3 predestinaret: vel non pdestinaret: sicut p3 in actu volūtatis nostre: sed q2 semp recurrim^9 ad actū volūtatis diuine quasi pteritū: iō q̄si nō ↄcipimus libertatē in volūtate illa ad actū: q̄si iam sit positus absolute a voluntate. Sed ista imaginatio falsa est. illud eniz nūc eter
C nitatis: in quo est iste actus: semp p̄sens est: ꝛ ita intelligēdū est de volūtate diuina siue volitione eius: vt est huius obiecti: sicut si p ipole nunc incipet deus hūc velle in isto nūc: ꝛ ita libere pōt deus in nūc eternitatis velle: qō vult: sicut si ad nihil esset voluntas sua determinata. ¶ Tunc dico ad formā argumēti q pdestinatio huius non transit in pteritū: l3 eniz ipsa coexistit preteritis que trāsierūt: nō tñ ipsa preterijt: l3 alia pterierūt: que coexistierūt sibi. vñ sicut dictū fuit dis.9. verba diuersoꝝ tēpoꝝ dicta de deo ꝓut verissime cōpetunt sibi nō ↄsignificant pres tēporis mensurātis actū illū: sed ↄsignificāt nūc eternitatis: q̄si mēsurās illū actū incōptū coexistēs illis plurib^9 ptib^9 tēporis. Et iō idē est deū pdestinare ꝛ pdestinasse ꝛ pde
D stinaturū esse: ꝛ ita ↄtingēs vnū3 sicut aliud: q2 nihil est nisi nūc eternitatis mēsurās illū actū qō nec est p̄sens: nec pteritū nec futurū: sed coexistēs oībus istis. ¶ Ad 2^m dico: q volūtas creata nō pōt ipedire ordinationē voluntatis diuine. nā ipedire eēt si staret ꝓpositū volūtatis diuine: ꝛ oppo^m eueniret p volūtatē creatā. hoc aūt est ipole: q2 sicut volūtas creata pōt mereri damnationē: ita ēt potest cōcomitanter seq q volūtas diuina nō pordinauerit ip3 ad gloriā. vñ dcm̄ est dis. pcedēte in solone pmi argumēti ad scdā3.q. q deus nō pōt falli: q2 nō pōt stare itellectio eius respectu actus cum opposito illius: ita nō potest impediri voluntas eius: quia non potest stare ordinatio sui cum opposito eius qō ordinauit.

¶ Si aūt querimus meritum obdurationis ꝛ misericordie ꝛc. **Distinctio. XLI.**

Circa distinctionē 4.1^am de causalitate passiua pdestinati. q̄ro vnū. Utrū sit aliqō meritū pdestinationis vel reprobationis. Q2 sic: q2 si sola volūtate absq3 aliqua alia rōne hunc predestinaret: ꝛ illū reprobaret. igit̄ nō videret̄ esse summe bonus: q2 nō sūme liberalis nec cōicatiuus. posset eniz bonū suū eque cōicare illi quē nō predestinauit ex quo sine oī rōne in alio illū pdestinat ex sua liberalitate sola: ꝛ ita posset istū pdestinare. ¶ P̄. Si duo equales in nālibus apprehendant̄ ab intellectu suo ꝛ solo actu volūtatis sue sine alia rōne ex pte coꝝ istū reprobat: ꝛ illum predestinat. igit̄ vi acceptator psonaꝝ: q2 equales q̄tū ex pte sua ꝛ ad finē equalr ordinabiles non equalr amat ad istū finē. hoc vi acceptare psonā preferēdo eā alteri ad illū finē: ad quē nō est magis ex se p̄ferenda: sed ↄńs est ipole: ꝛ cōtra Petrū act.10. In veritate cōperi: q2 nō est psonaꝝ acceptator deus. ¶ Cōtra. Ro.9. Cū eniz nondum nati fuissent aut aliqd boni egissent: aut mali vt s̄m electionē ꝓpositū dei maneret non ex opib^9: sed ex volūtate: quere ibi. ¶ P̄. Ibidē exēplificat de figulo qui de eadē massa pōt formare vnū vas in honorē ꝛ aliud in cōtumeliā3: ex quo videtur arguere a simili de predestinatione huius: ꝛ reprobatione alterius.

Circa istam qōnē sensit Augu. aliqñ q ꝛ si bona opera in prescia dei nō sint rō pdestinandi: fides tñ in prescia dei est rō pdestinandi: sicut p eū3 p3 sup eplām illā ad Ro. vbi vult q pp fide3 quam p̄sciuit in Jacob: qua sibi esset crediturus: ꝛ infidelitatem in Esau. hūc preelegit ꝛ illū nō. ꝛ habet̄ in līa. ¶ S3 illō retractat ipse p̄mo retractationū. 22. innuens cōtra se rōnē: q2 fides est donū3 dei sicut ꝛ alia bona opa: ꝛ qō ꝓbat̄ p Aplm p^a ad Cori. vbi dicit illud nō dixisse3: si fidē inter dona spūsancti cōnumerare sciuissem.

Magister videt̄ sentire q oīno nullū sit meritum predestinationis vel reprobatiōis: ꝛ vi innixi auctoritati Apl'i predicte. ꝛ dicto Aug. de pdestinatione scōꝝ: nō inquit, q2 nos futuros esse tales sciuit nos elegit: sed vt essemus tales p illā electione3. Et magr̄ adducit auctoritatē Aug. 3 se.83.q.q.68. dicētis. Cuius vult inquit miseret̄: ꝛ quē3 vult indurat: sed hec voluntas dei iniusta esse nō pōt. venit eniz de occultissimis meritis: q2 ꝛ si ipsi petōres pp gnāle petm̄ vnā massa3 fecerit: nō tñ inter eos nulla est diuersitas: pcedit eni aliqd in peccatoribus: quo q̄uis nōdū sint iustificati: digni tñ efficiuntur iustificatione: ꝛ iteꝝ precedit in alijs peccatorib^9: quo digni sunt obstinatione. ¶ Rñdet magr̄. q istā auctoritatē vi retractasse in sili. retractādo illō qō dicit sup eplā3 ad Ro. ꝛ hoc ↄfirmat p hoc q q̄dā q̄ subdiderat in eadē qōne retractat: sic appet p̄ retractationū.2°: ꝛ illa vīr ↄsonare cū ista snia. ex quo vi ēt q illā sniam retractauerit.

Sed contra risionem magistri de retractatione auctoritatis ad Ro. obijcit qdā3 doctor p hoc q Aug. librū illū sup eplam ad Ro. edidit qñ fuit presbyter. illū aūt.83. qōnū nō compilauit anq̄3 esset epūs: nō igit̄ vi q retractādo aliq̄ de p̄mo libro retractet aliqua de 2°. q2 retractādo dictū p̄us: qñ min^9 sciebat: nō est retractare dictū posterius: qñ magis sciebat. ¶ Sed istud arg^m nō cogit: q2 l3 p̄us scripsit vnū librū q̄3 aliū: sit tñ fecit librū retractationū: ꝛ tūc habuit illos ambos libros editos: ꝛ potuit sententiā dictā in vno libro retractare in alijs siue p̄us editus siue posterius. appet eni q oēs libros illos de qb^9 fecerat mētionē ediderat anq̄3 edidit illū librū retractationū: ꝛ tñ si in p̄mo.c. p̄mi retractationū retractasset aliquā sniam: quā dixisset in aliquo alio libro posteri^9 qdē edito ꝛ retractato: nō oporteret q iterū replicaret retractationē illi^9 snie in aliquo caplo assignato alij libro posterius edito. vñ dicit li. p̄ retractationum c.3. retractans illā snia3. deus quē sensus ignorat. addendum inquit erat: vt diceret̄ mortalis corporis sensus. Et subdit nec assidue repetendum est: q etiam superius la3 dixi: sed hoc recolendum vbicūq3 snia ista in meis libris

Marginalia: a.l. sed. — Nota si sapie ꝛ que intelligis loquere. — Hieremie p^o ꝛ malach.1. — Ro.9. — a.l. obstinatione — Henri. quol. 8.q.5. in fine — Ibi retract: ꝛ dicta in solis loquijs.

inuenit̃.ergo sñia dicta in libro prius retractato ⁊ prius edito magis retractat eandẽ sñiam: vt dictã in libris posterius editis q̃ ecõuerso. ⁋ Sed aliter posset argui cõtra expositionẽ magistri φ nõ inuenit̃ vbi Aug. illa vba retractet: qꝛ sicut ipsemet cõfitet̃: ⁊ verũ est: post illa vba que adducit sequunt̃ alia vba que retractat de illa. q. 68. primo retractationũ. c. 26. Et ista verba nõ retractat. videtur aũt φ si intelligeret ea esse retractanda: non inciperet a verbis sequentibus ista.

Tho. 1. parte sũ. q. 23. ar. 5. **Omitendo ista** aliter dĩ φ gegd deus operat̃ circa creaturas solo bñplacito sue volũtatis operat̃: vt sup hoc nõ sit aliq̃ alia rõ vel cã petenda. ⁋ Qd cõfirmat̃ per illd qd dĩ Ro. 9. de Jacob ⁊ esau: cũ nõdũ nati fuissent: aut aliquid boni egissent aut mali: vt ſm electionẽ ꝓpositum dei maneret. Glosa sicut nõ pro meritis precedẽtibus: ita nec pro futuris: qꝛ bona vel mala nõ erant futura nisi apposita gratia vel subtracta. Qd etiã Apl's declarat subdens: an nõ hꝫ potestatem figulus ex eadẽ massa ⁊c. vñ sicut sola volũtas figuli est rõ quare de hac pte masse facit vas honorabile: ⁊ de illa vas cõtumelie: nulla discrepantia existẽte in tota massa: quẽadmodũ nõ est in pma mã: quã tñ cã agens vestit in vna parte forma nobiliori: in alia ℞o minus nobili: sic sola volũtas beneplaciti dei est rõ: q̃re de eadẽ massa equaliter vitiata in pmo parẽte: istũ eligit ad gl'iaꝫ: illũ ℞o dimittit in cõdẽnationẽ. vel ẽt si non fuisset massa vitiata: ⁊ oẽs eẽnt equales: nõ nisi gratuito vnũ eligeret: alteꝝ ℞o dimitteret. vtrobiqꝫ faciẽdo grãm illi: quem eligeret: sed maiorẽ illi quẽ eligeret ex massa vitiata: ⁊ illi iustitiã: quẽ ex massa dãnata nõ eligeret: nõ aũt iniustitiã illi quẽ ſm statuꝫ innocẽtie existẽ nõ eligeret. ⁋ Ulterius dicit ista positio: φ cõuenit assignare rõnẽ eius extrinsecã: q̃re deꝰ de tota massa pdita voluit quosdaꝫ hoĩes misericorditer liberare: ⁊ quosdã nõ: nullã aũt quare potꝰ hũc vel illũ. Ratio pmi ponitur: vt sciꝫ bonitas eius vna ⁊ simplex existens in se manifestet̃ multiplr in rebꝰ diuersis sil: co φ in nulla vna re tota bonitas manifestari põt: qꝛ diuinã
11. metaphy. ad finem. ꝑfectionẽ nõ attingit vlla: vt quẽadmodũ ad ꝑfectioneꝫ vniuersi requirunt̃ diuersi gradus rerũ in nãlibus: ⁊ ẽt in mãlibus ex eadẽ mã equalr se hñte ad oẽs. sic ẽt pp eandem bonitatẽ ⁊ ꝑfectionẽ manifestandã requirunt̃ diuersi gradus in moralibus: qꝛ in hoc bonitas sua manifestat̃: q̃ ad aliquẽ gradũ supnãlẽ. reprobos enim iuste puniendo manifestat̃ bonitas iustitie illius: sicut in glorificatis manifestat̃ bonitas misericordie eius. sic enim deus ꝑmittit iuste mala fieri: ne bona ĩpediant̃: sed vt eueniãt: ⁊ hoc tñ in moralibus, vt in ꝓposito: q̃ in nãlibus, vt in ceco nato Joã. 9. in quo chr̃s solã rõnẽ ostẽdit esse. vt gl'ia dei manifestaret̃ in illo: sꝫ hoc nõ est ex defectu vĩsus in ceco: sꝫ ex eius illuminatione miraculosa a deo facta. ⁋ Et vĩ hanc rõnẽ assignare Apl's. Ro. 9. dicens. Uolens deꝰ ostẽdere irãm iustitie ⁊c. Cui cõcordat exẽplũ de figulo de eodẽ luto faciẽte vas vnũ in honorẽ: aliud in cõtumeliaꝫ: de quo 2ª Thimo. 2. dicit Apl's. In magna aũt domo nõ solum vasa aurea ⁊ argentea: sed ẽt fictilia. ⁋ Uñ dĩ φ sicut in nãlibus cuꝫ prima mã tota sit vniformis: q̃re vna ps est sub forma ignis alia est sub forma terre: alia sub forma hoĩs ⁊c. hñ põt assignari rõ intrinseca. s. ꝑfectio vniuersi: ⁊ extrinseca. s. manifestatio potẽtie ⁊ sapiẽtie ⁊ bonitatis dei. Sꝫ quare hec pars mãe est sub hac forma: ⁊ hec sub illa: ⁊ nõ ecõuerso, nulla rõ põt assignari nisi sola volũtas artificis sic determinantis: sicut in oĩbꝰ opĩbꝰ humanis vt hic lapis figuret̃ sic, vt situet̃ in altari: alter ita vt in
Tex. cõ. 59. cloaca, ſm φ phõ. 2. phyˢ. dicit aliquos lapides esse bene fortunatos: ⁊ aliquos nõ: hoc a mera electiõe artificis dependet. sic dicunt in ꝓposito in pticulari nulla est rõ: q̃re hunc preelegit ⁊ illũ nõ. ⁋ Qd cõfirmat̃ per Aug. super illud Joã. Nemo venit ad me nisi pr̃ meus ⁊c. vbi dicit 6. c. quare hunc trahat: ⁊ illũ nõ trahat, noli velle diiudicare: si non vis errare: ⁊ dicunt φ ex hoc φ deus sic inequalia ex equalibus facit: nõ est iniquitas: qꝛ in his que fiunt ex grã sine debito, põt absqꝫ omni iniquitate deus dare put vult. Juxta illud Matth. 20. Tolle quod tuum est ⁊ vade. an nõ licet mihi quod volo facere. tunc aũt esset iniquitas: si esset datum ex debito.

Contra istaꝫ positionẽ arguit gdã pmo. ꝫ illã rõnẽ: Henri. quol. 5. q. 5. ⁊ quol. 8. q. 5. que assignat̃ in cõi. naꝫ nullus defectus culpe siue pene est de ꝑfectione per se vniuersi. igit̃ nec ꝑ se regrit̃ ad manifestationẽ diuine bonitatis. ⁋ Et per hoc pꝫ φ nõ est sĩle de differẽtijs reꝝ in esse nãli ⁊ morali: qꝛ oẽs species rerũ distincte in esse nãli sunt ꝑ se de ꝑfectione vniuersi: nõ sic aũt de differentijs in esse morali inter bonũ ⁊ malũ vel inter beatũ ⁊ miserũ. ⁋ Item arguit φ si esset necessariũ ad manifestationeꝫ diuine iustitie damnatio aliquoꝝ: ad hoc videret̃ sufficere damnatio demonũ. nõ eniꝫ vident̃ homines ⁊ demones in culpa ⁊ pena differre specie in esse morali: pluralitas aũt indiuiduorum nõ est de ꝑfectione vniuersi. ⁋ Aut si dicas φ alio mõ manifestat̃ diuina iustitia in illis ⁊ in istis iuste puniendis. ⁋ Cõtra. ita manifestaret̃ diuina misericordia pluribus modis: si deus glorificasset aliquos hoĩes innocẽtes: sicut glorificauit angelos innocẽtes: vel aliquos angelos: vel hoĩes sine oĩ merito in seipsis vel in alio: qd nõ fecit: cũ magis tñ videret̃ de ꝑfectione diuine bonitatis pluribus modis manifestari misericordiã dei q̃ dei iustitiaꝫ. ⁋ ꝓ. Arguit iste φ nõ vĩ φ ex intentione deus fieri peccata ꝑmittat: vt ea postmodũ puniat: qꝛ nõ vĩ φ ꝑ intentionẽ cuiuscũq̃ plus sint ꝑmittẽda mala fieri q̃ faciẽda: qꝛ nullũ malũ culpe vel pene põt esse ꝑ se intentũ inquãtuꝫ 2. meta. t. c. 8. ⁊ ethi. ⁊ poli. ꝑmis. malũ. ⁋ Et si dicat̃ φ voluntas in ꝑmittendo nullo mõ fert̃ sup malũ: sed solũmõ sup ꝑmissionẽ vt intẽdat malũ ꝑmittere esse vel fieri: nõ rõne totiꝰ sꝫ pãis. Arguit iste φ saltẽ nõ est manifestũ qualr ex intẽtione deꝰ velit vnũ ⁊ nõ alteꝝ. Uñ nõ vĩ φ deus ex intẽtione malũ ꝑmittat: sꝫ solũ vt bonũ eueniat. hoc pꝫ in ceco nato: quẽ deꝰ ꝑmisit nasci cecũ. nõ vt glorificet̃ in cecitate eius: sed in miraculosa illuminatiõe. hoc ẽt pꝫ in nãlibꝰ. Deus eniꝫ nõ intendit defectũ: sed si cãe scdẽ sint ĩpotẽtes ꝑmittit effectũ esse talẽ: qualẽ cãe pñt ꝓducere. In hoĩbꝰ ẽt videmꝰ: φ q ꝑmittit aliquẽ peccare: si posset euꝫ ꝓhibere vel ĩpedire, peccat. hoc igit̃ nõ est ponẽdũ in deo. ⁋ ꝓ. Cõtra 2ᵐ mẽbrũ. s. φ nulla sit rõ in speciali: q̃re illũ eligit ⁊ illum non. arguit φ illud exẽplũ nõ est sĩle. in mã enim vt nuda est nõ põt esse diã ꝓpter quã sic sit disposita ad talẽ ⁊ taleꝫ formã: sicut nec in massa respectu diuersoꝝ vasoꝝ: sed in hoĩbꝰ vĩ posse inueniri alia dispositio in vno ⁊ in altero: ꝓpter quã huic ꝯgruat ꝑdestinari: ⁊ illi nõ: sicut in mã nõ vt nuda est dispositio ꝓpinqua: vt fiat sub alia forma: sicut pꝫ de vino ⁊ aceto: nõ aũt esset ꝑfectissime disposita ad illã posteriorẽ si nõ esset sub priore. ⁋ Et φ illi adducunt ꝑ se Apostolũ: dicit iste ſm glosaꝫ φ Apostolus hoc dicit: non ꝓpter inopiã reddende rõnis: sed vt reprimat temeritatẽ icapaciũ: nec est sĩle in exemplo Apostoli de massa ⁊ figulo nisi ex pte finis. non aũt ex pte subiecti: qꝛ hic in electione põt esse differẽtia in subiecto: ibi aũt nõ: ⁊ quo ad hoc est congruentius exemplũ Apostoli qd ponit secunda ad Thimo. 2ᵒ. de vasis argenteis ⁊ aureis: qꝛ ibi est differentia in subiecto ſm quam vasa fictilia fiunt in maiorem contumeliã: lignea in minorem: aurea in honorem maiorem: ⁊ argentea in honorem minorem.

Iste igit̃

Henri.quol. 4.q.19.

Iste igitur improbans istā positionē dicit aliter:
⁊ hoc sic. ¶ Actus diuinus pōt consi-
derari dupl'r: vel vt est a deo agēte. vel vt recipit' in ali-
qđ passiuū: siue vt terminat' ad aliqđ obiectū. p'mo mō nul-
la est rō actionis diuine: neq3 vt finis: nisi vt bonitas sua
manifestet': neq3 vt efficiens: nisi voluntas sua. 2° mō tñ
est assignare aliquā rōnē per quā. s. illud ens circa qđ est
actio: vt ens ad finē cōgruit fini: ⁊ ꝙ aliqua talis rō sit ex
parte entis ad finē ostendit tripl'r. p'mo q2 in rebus oīno
equalibus electio noiari nō pōt. igit' si deus istū eligit ali
qua est dr̃ia electi a nō electo. 2° q2 in oībus opibus mise
ricordie diuine vr̃ cōcurrere iustitia. ergo aliqua est con-
gruentia ex pte illius circa qđ operat' misericorditer. Et
3° q2 cōsimil'r vr̃ nō esse vel esse meritū electionis vel re
probationis: ⁊ ita lz malitia ex parte reprobati non sit cā
damnandi a pte dei: q2 tūc deus esset passiuus: ⁊ tēporale
esset cā eterni: tñ bene ꝯcedit' ex pte dānandi malitia esse
rō motiua: ppter quā recipiatur in ipso aliqua actio ⁊ sic
circa ipsuz. ergo a simili vr̃ ex alia pte ꝙ absq3 impfectio
ne dei in agendo possit poni aliqua rō ex pte predestina-
ti. Et iste innitit' in ista ꝯclone auctoritati Aug. preallega-
te. 83. q̄onū. que nō vr̃ retractata: ⁊ hic pōt introduci ex-
positio magistri supius posita. ¶ Ulterius in speciali di-
cit que sit ista rō: q2 bon⁹ vsus liberi arbitrij preuisus ex
parte electi, ⁊ malus vsus liberi arbitrij preuisus ex pte
reprobati. hoc declarat sic. Licet gratia pn̄cipaliter ope-
ret' in actibus bonis: tñ liberū arbitriū cooperat': qđ pro-
78. bat per Aug. sup illđ psalmi. Adiuua nos deus salutaris
noster. vbi dicit Augu. cū ait. adiuua nos: nec igratus est
gr̃e nec tollit liberū arbitriū. qui eniz adiuuat' etiā p seips
aliqđ operat': qñ igit' offert' gratia viatori: si recipiat gra-
tiaz oblatā: ⁊ et fm vsuz liberi arbitrij bñ cooperet', me-
ret' hr̃e grāz fm gradū vlteriorē: sicut exēplificat in mul-
tis gradibus intermedijs a statu peccati mortalis vsq3
ad statum glorie: quos non opz mō enumerare oēs: ⁊ ita
videt' ꝙ totus bonus vsus liberi arbitrij pro oībus stati-
bus preuisus possit esse rō electionis eterne ipsius bene
vsuri: ⁊ ita ex alia pte de malo vsu ⁊ reprobatiōe. ¶ Et si
obijciat' ꝯtra istud ꝙ bonus vsus liberi arbitrij est per
grām. ḡ pertinet ad effectū predestinationis: ⁊ ita non est
rō eligendi. Rñdet ꝙ bonus vsus quodāmō nō includit'
sub predestinatione: nec sub eius effectu: lz nō sit sine ei⁹
effectu: nec sit distinctū qđ est predestinationis ab eo qđ
est liberi arbitrij. Sic igit' fm ipsuz ⁊ in cōmuni circa to-
tū genus humanū pōt assignari bon⁹ vsus ⁊ malus vsus:
⁊ de quocūq3 hoie pōt assignari rō ex parte ipsius: nō pp
quā: sed sine qua nō. Tamen in spāli circa determinatū3
hoiem nō est hois illā rōnem inuestigare q̄uis nō de sic:
a.l.cū vel vix ⁊ vix possit sciri ł cū in spāli fm eū magna inopia reddē-
de rōnis Apls laborauerit cū dixit ad Ro. 11. O altitudo
diuitiaꝝ: q2 in hoc ꝯsistit iudicij dei abyssus multa.

Sed contra istud arguit'. p'mo q2 deus nō p̄uidet
istū bñ vsurū libero arbitrio: nisi q2
vult vel preordinat istuz bñ vsurū eo: q2 sicut dictum est
dis. 39. Certa preuisio futuroꝝ cōtingētiū est ex determi-
natione volūtatis diuine: si ergo offerant' voluntati diui-
ne duo equales in nālibus: quero q̄re istū preordinat bñ
vsurū libero arbitrio ⁊ illū nō: nō est huius: vt videt' as-
signare rōnē nisi voluntatē diuinaz. ⁊ hoc est p'ma distin-
Argumentū3 est efficacis- simum. ctio inter eos quaz per se sequit' electio vel reprobatio. ḡ
in p'ma distinctione ptinēte ad p̄destinationē ⁊ reproba-
tionē sola rō est diuina voluntas. ¶ R̄. Ista ratio quam
ponit nō vr̃ cōmunis oībus predestinatis ⁊ reprobatis. p'
qdem q2 nō paruulis: in qbus nō preuidet deus vsuz bo
nū vel malū liberi arbitrij. ¶ Et si dicas ꝙ ⁊ si nō preui
deat vsuz talez: tamen preuidet istū bene fuisse vsuruz si
superuixisset. illuz fuisse male vsurum si supuixisset: ⁊ iō
istum pducit ad baptismū: ⁊ illū nō: ⁊ iste saluat' ⁊ ille da
mnat'. ¶ Sed hoc ipse ita iprobat: q2 ppter bonuz vsuz
preuisuz alicuius si supuixisset nō acceptat': vel damnat':
tunc enim adultus fm eos moriens in grā nō premiaret'
fm merita: que iam hz, sz fm illa que preuideret' habitu-
rus: si supuixisset. Silr si loquamur de angelis predesti-
natis ⁊ nō predestinatis: quē vsuz liberi arbitrij preuidet
deus in isto: si offeratur gratia: quē non preuidet in illo:
ppter quē predestinat istum ⁊ illum reprobat.

A **Potest aliter** dici ꝙ predestinationis nulla est
ratio, etiaz ex parte predestinati
aliquo mō prior ista predestinatione. reprobatiōis tñ est
aliqua cā nō qdē ppter quaz deus effectiue reprobat in-
quātū est actio a deo: sicut argutum est in premissa opi-
nione: q2 tūc deus esset passiuus: sed pp quaz ista actio sic
terminet' ad istud obm: ⁊ nō ad aliud. ¶ Primuz pbat':
q2 volens ordinate finē: ⁊ ea que sunt ad finē: p'us vult fi-
nē q̄3 aliqđ entiū ad finē: q2 ppter finē alia vult. ergo cuz
in toto pcessu quo creatura beatificabilis perducitur ad
pfectū finē: finis vltimus sit beatitudo pfecta: deus volēs
huic aliqđ istius ordinis, p'mo vult huic creature beatifi-
cabili finē: ⁊ q̄si posterius vult sibi alia que sunt in ordie
illoꝝ que pertinēt ad illū finē: sed grā, fides, merita, ⁊ bo-
nus vsus liberi arbitrij oīa ad istuz finē sunt ordinata: lz
quedā remotius: ⁊ qdā ppinquius. ḡ p'mo isti vult deus
beatitudinē q̄3 aliqđ istoꝝ: ⁊ prius vult ei qđcūq3 istoꝝ
q̄3 preuideat ipsuz habiturū qđcūq3 istoꝝ. igit' pp nulluz
istoꝝ preuisuz vult ei beatitudinē. ¶ Scđm pbat': quia
dānatio nō vr̃ bona: nisi q2 iusta. Nā fz Aug. 11. sup gen.
c. 24. Nō p'us est deus vltor q̄3 aliqs sit peccator. videt'
eniz esse crudelitatis punire aliquē nō preexistente in eo
culpa. igit' a simili non vult deus p'us aliquem punire q̄3
videat aliquē esse peccatorē. nō igit' p'mus actus volūta-
tis diuine circa Iudā est velle damnare Iudam, put Iu-
das offert' in puris nālibus: q2 tūc videret' velle damna-
re sine culpa: sed videt' ꝙ opz Iudā offerri voluntati di-
uine sub rōne peccatoris anteq̄3 velit ipz damnare. ḡ cuz
reprobare sit velle damnare: reprobatio habebit ex pte
obiecti rōnē aliquā scilz peccatū finale preuisuz. ¶ Hoc
cōfirmat' auctoritate Augustini in libro de predestinatio-
ne sanctorum, ⁊ ponitur in littera.

Contra istud. Petrus ⁊ Iudas equales in nālibus
voliti a deo in esse existentie in illo instanti
in quo offerunt' voluntati diuine in existentia naturali ⁊
equales deus per se p'mo vult Petro beatitudinē. quero
tunc qđ vult Iude. si damnationē habet' ppositū: q2 tūc
reprobat sine omni rōne. si beatitudinē. ergo predestinat Dubium notabile.
Iudā. ¶ Dici pōt ꝙ in isto p'mo istanti nihil vult Iude:
sed tñ est ibi negatio volitiōis glorie. ⁊ silr quasi in 2° in-
stanti nature quando vult Petro gratiam. adhuc nullus B
actus positiuus voluntatis diuine est circa iudam: sed tñ
negatiuus. In 3° instanti qñ vult permittere Petrū esse
de massa perditionis: siue dignū perditiōe. ⁊ hoc siue pp
peccatū originale siue actuale: tūc vult permittere Iudā
simili modo esse filium perditionis: ⁊ hic est p'mus actus In his inge- nia stupescūt quāto procu- ctiora.
positiuus vniformis qdem circa Petrum ⁊ Iudam. sed
ex isto actu est istud veruz: Iudas erit finaliter peccator.
positis illis negationibus scilz ꝙ nō vult sibi dare gratiā:
nec gloriā. In 4° instanti offertur Iudas vt peccator fi-
naliter volūtati diuine: ⁊ tunc ipse vult iuste punire ⁊ re-
probare Iudā. ¶ Nec mirū ꝙ nō ponit' silis processus
predestinationis ⁊ reprobationis: q2 bona oīa attribuunt'
principal'r deo: mala aūt nobis: ⁊ ita deum predestinare

sine ratione congruit bonitati sue: sed ipsuz velle dānare nō videt̃ sibi imediate posse attribui respectu obiecti vt cogniti in suis puris nālibus: sꝫ tm̄ respectu obiecti vt cogniti in peccato mortali finali. ¶ Pōt ꝯfirmari ista rn̄sio p sile. ponamus duos ex pte sui eque gratiosos mihi: q̄rꝫ alterū diligo alterꝫ nō. ⁊ istū quē diligo preordino ad aliqđ bonū: per qđ possit mihi placere. illū aūt quē nō diligo nō preordino ad tale bonuꝫ: si ita esset ꝙ in potestate mea esset pmittere eos posse offendere: possez velle permittere vtrūqꝫ offendere: ⁊ ex quo illū pducere nō volo ad illud per qđ posset mihi placere: prescirē offensam ei⁹ fore perpetuā: ⁊ ita me iuste punire eū. prescirē aūt offensaꝫ alterius remittendā siue cōmutandā ad qđ vellem.

C Sed adbuc cōtra istud instatur: q2 deus certitudinalr nō preuideret Iudā esse malum fm̄ istā viam. naꝫ sola permissio alicuius actus ⁊ certitudo de permissiōe nō facit certitudinē de illo actu: q2 oporteret hēe aliquā cām effectiuā. igit̃ ex hoc solo ꝙ de⁹ prescit se velle Judam pmittere peccare: nō erit certus de iuda peccaturo: vel iudā esse peccaturū. Uel loquamur de angelo bono ⁊ malo qui nō erant in peccato originali. ex hoc inqꝫ solo nō videt̃ ꝙ sciat luciferuꝫ esse peccaturū. ⁊ ex hoc solo (vt videt̃) non offert̃ sibi lucifer vt peccator. ¶ P̄. Quid est istud velle pmittere luciferuꝫ peccare: si hoc est aliqs actus positiuus volūtatis respectu peccati. igit̃ vī ꝙ vult eū peccare: si nō est actus positiuus respectu actus peccati: sed respectu actus pmissionis: tunc erit actus reflexus: ⁊ tunc erit querere de ista pmissione quis actus sit: si actus positiuus voluntatis. ergo vī adhuc ꝙ deus habeat actū positiuū respectu peccati qđ pmittit.

Primum istoꝝ soluit p hoc ꝙ deus prescit se cooperaturū lucifero ad subaꝫ illius act⁹ qui erit pctm̄. hoc aūt prescit q2 vult cooperari illi si est
D pctm̄ cōmissionis: vel prescit se nō cooperaturū ad actū aliquē si nō vult ipsuꝫ. ⁊ hoc si iste act⁹ pmus est peccatū omissionis: ⁊ sciēdo se cooperaturū ad talē subam actus cū nō circūstātijs debitis vel nō cooperaturū ei ad actuꝫ nec̄iuꝫ: ⁊ p ꝯn̄s quē omittet: sciet illū peccaturū: ita ꝙ scit hūc peccaturū nō solū ꝙ scit se pmissurū: sed ēt q2 scit se coopaturū huic ad subam act⁹ nō circūstātionati: ⁊ p ꝯn̄s iste cōmittet. vel nō cooperaturū ei ad actū nec̄iuꝫ: ⁊ per
Infra di. 47. ⁊ in. 2. dil. 7. ꝯn̄s iste omittet. ¶ Scđm dubiū difficultatē querit tangentē diuinā volūtatē: de qua nō mō sed alš. ¶ De istis opinionibus oib⁹. Quia Apl̄s vi disputās de ista mā ad Ro. in fine, quasi totū iperscrutabile relinquere: O altitudo inquiens diuitiaꝝ sapie ⁊ scie dei. Et qs nouit sensum dn̄i, aut qs ꝯsiliarius eius fuit: ideo ne scrutādo de ꝓfundo fm̄ dictū magr̄i: eatur in ꝓfundum: eligat̃ que magis placet: dum tm̄ saluet̃ libertas diuina sine aliqua iniustitia: ⁊ alia que saluāda sunt circa deū vt liberalr̄ eligentē:
Sed qs phus aut theolog⁹ ⁊ qui aliā opinionē tenuerit. rn̄deat ad ea q̄ tacta sūt ꝯ eā.

Ad primum arg̃m p̄ncipale rn̄deo ꝙ sūma bonitas pōt stare cū liberali cōicatione: lꝫ nō sit illa equalis oibus: pōt eniꝫ sūme bonus ex li-
E bertate libere cōicare: ⁊ vt ostendat se nō nec̄io liberalē: sꝫ liberalē libere cōicatiuū. pōt. n. sic liberalis aliqb⁹ duobus appħēsis eq̄lib⁹ velle bonū nō equalr̄ cōicare: nec in hoc fit iniustitia aliqua sicut dicit 3⁹ opio: q2 nihil est ibi
a. l. 2⁹. debitū. ¶ Ad 2ᵐ dico: q2 sunt aliq̄ duo eque volibilia ⁊ ordinabilia ad aliquē finē: ⁊ ex pte sui hn̄t rōnē illam pp quā sunt volēda ab aliq̄ volūtate: volūtas preacceptans vnū illoꝝ alteri ad illū finē peccat fm̄ acceptationē personaꝝ: talis est aūt ois voluntas creata: q2 respectu illius bonitas amabilis est rō recte amandi. nō sic volūtas increata respectu alicuius boni alterius ab essentia sua. nullum eniꝫ aliud bonū (q2 bonū) ideo amatur ab illa volūtate: sed ecōuerso: ⁊ ideo nō potest acceptare personas: q2 nō est in eis bonitas: que sit sibi ratio amandi.

Ad primum in oppositū qui vult tenere aliam viam. pōt dicere sicut dicit 4ᵃ opinio: ꝙ Apl̄s in hoc redarguit p̄sumptuosos ingrētes illa quoꝝ nō sunt capaces. nō aūt pp inopiaꝫ reddēde rōnis salutē in cōi: lꝫ in pticulari nesciatur qđ malū p̄uidet deus in isto: pp qđ reprobet eū: ⁊ in istis sp̄alib⁹ pctis p̄uisis est altitudo diuitiaꝝ ⁊ sunt iudicia incōprehensibilia. cui vi-
F ꝯcordare illud vocabulū iudicioꝝ: q2 iudiciū est de pticulari agibili: vsitate eniꝫ nō dicimus de p̄ncipijs practicis siue de legib⁹ statutis esse iudicia: sed de aliquo pticulari actu iudicat̃ fm̄ p̄n⁹ practica siue leges statutas: ⁊ iō non obstante ꝙ sit p̄nᵐ practicū statutū per diuinā volūtateꝫ ꝙ ois p̄uisus finalr̄ malus dānet̃: tn̄ de pticularib⁹ assumendis subaudi: iste p̄uidet̃ sic finalr̄ malus: ⁊ ille sic: q̄si ex hoc iudicat̃ iste reprobat⁹ pp hoc: ⁊ ille pp illud: ista iudicia sunt inscrutabilia. nō eni scit hō nec pōt scire in qđ pctm̄ deus vult pmittere istū cadere, respectu cui⁹ sit nō volitio cōferendi gr̄aꝫ: vt sic offerat̃ tanq̄ finalr̄ pctōr in illo pctō. ⁊ sic pp illud pctm̄ preuisuꝫ reprobet̃. De bonis aūt pōt poni ꝙ nulla sit rō: sicut dictū est in 5ᵃ opi. ¶ Et si ꝯtra hoc arguas ꝙ saltē circa bonos non erunt iudicia inscrutabilia. facile eniꝫ est dicere de eis: ꝙ q2 vult: iō saluat. Pōt dici ꝙ de eis īquātū predestinat nō est iudiciū:
G neqꝫ de facto in existentia: neqꝫ q̄si in p̄scia diuina. iudicium eniꝫ est de aliquo facto vel preuiso: sed de malis, lꝫ nō sit iudiciū de facto: q2 nō peccauerūt: pōt tn̄ cōdēnatio dici iudiciū de eis in prescia dei: vbi dicunt̃ mali: ⁊ tūc inscrutabilitas iudicioꝝ pōt referri ad malos, ex pte quoꝝ ponit̃ aliq̄ rō: lꝫ ille rōnes ex pte diuersoꝝ pp quas q̄si ex pte coꝝ ferunt̃ iudicia sint iscrutabiles: ⁊ per hoc iudicia inscrutabilia. ¶ Ad aliud Aug. facit p quinta opi. q2 probat ex parte predestinatorum nullam esse rationem: sed non ex parte damnandorum.

¶ Nunc de omnipotentia dei agenduꝫ est ⁊c. Distinctio. XLII.

Circa distinctionē 42ᵐ in qua magister agit de oīpotentia dei. Quero vtrū deū esse oīpotentē possit pbari nāli rōne: Qꝫ sic. Ricar. d tri. p. c. 3. Ad oīa que fide tenemus: nō solū habemus rōnes nāles: sed necessarias. ¶ P̄.
Naturali rōne ꝓbat̃ deū eē potētie ifinite: sicut ꝓbat̃. 8. phy⁹. ⁊. 12. meta^{ce}. po^a aūt ifinita nō est eē oīpotētia. g̃ ⁊c. ꝓbatio minoris: q2 notū est po^a ifinita nō posse aliquam aliā maiorē cogitari sine ꝯdictione: q̄cūqꝫ aūt po^a que nō est oīpotētia: pōt cogitari maior sine ꝯdictione. pbo. sine ꝯdictione pōt cogitari oīpotētia sub rōne oīpotētie: ipsa aūt maior cogitat̃ q̄cūqꝫ alia: que nō eēt oīpotētia. ¶ Si dicas ꝙ nō pōt nālr̄ ꝓbari oīpotētiā eē cogitabileꝫ sine ꝯdictiōe. ¶ Cōtra. oīpotētiā eē in entib⁹ verꝫ est. g̃ ois rō ꝓbans ipossibilitatē oīpotentie: sophistica est. ois aūt rō sophistica pōt p intellectū ex puris nālibus solui. g̃ itell̃s talis ex puris nālib⁹ pōt cognoscere nullū ipoīe sequi ex oīpotētia: ⁊ scit ꝙ illud est poīe: ad qđ nullū ipoīe sequit̃. cognoscit g̃ oīpotētiā eē poīem. ¶ Ex isto ēt pōt fieri rō per se: q2 si nālr̄ pōt ꝓbari oīpotentiā esse poīem: q2 non ipossibilē: g̃ nālr̄ pōt ꝓbari eā eē nec̄iā: q2 nō pōt eē nisi possit esse nec̄ia: ⁊ qđ pōt esse nec̄iuꝫ est nec̄iuꝫ. ergo ⁊c. ¶ Cōtra. nulli ph̄i vtentes nāli rōne ēt q̄ntūcūqꝫ pfecte cōsiderarent deū sub rōne efficiētis: cōcesserūt deuꝫ esse oīpotentē fm̄ itellectū catholicoꝝ. ¶ Cōfirmat̃ etiā: ꝙ

Z. cō. 70. ⁊ inde.
Z. cō. 41. ⁊ inde.

articulus

articulus fidei est in symbolo Apostolorum. Credo in deum patrem omnipotentem &c.

Hic responderi posset distinguendo q̄ oīpotēs, aut pōt dici agens qd pōt in oē posse mediate vel imediate: & h mō est potētia activa
A pmi efficiētis oīpotētia: prout extēdit se ad oēm effectum in rōne cause prime vel remote. & sic nāliter possit ɔcludi esse aliqd pmū efficiēs sicut ostēsum est supra dis. 2ª. nālr
q.1. ēt pōt ɔcludi illud esse oīpotēs, hoc mō loquēdo. ¶ Alio mō accipit oīpotēs pprie theologice put oīpotens di q pōt in oēm effectum imediate: & in qdcūqz posse. hoc est in qdcūqz qd nō est ex se necēium: nec icludit in se ɔdictionē:
Distinctio vide ad hoc in .7. q.quolibeti. ita inquā imediate q̄ sine oī coopatiōe cuiuscūqz alteri⁹ cause agētis. & hoc mō oīpotentia vī esse credita de pmo efficiēte & nō demōstrata: qz lz pmū efficiēs habeat in se potentiā effectivā eminētiorē potētia cuiuscūqz alterius cause effective: habeat ēt in se eminēter potētiā effectivam
q.1. cuiuscūqz alterius cāe: sicut deductū est di. 2. & p hoc pbatū est eū habere potētiā infinitā: & istud sit quasi vltimum ad qd rō nālis potuit attingere de deo cognoscēdū: tn̄ ex
U hoc nō vī posse ɔcludi oīpotētia sm istū intellectū: qz & si
B verum sit: non tamen est manifestum naturali ratione q̄ habens causalitatē eminenter in se: & causalitatem cause scde eminentius q̄ illa causa secūda habeat respectu sui effect⁹: posset imediate in effectū imediati cāe scde. ordo enim causarum superiorum & inferiorum hoc non ɔcludit: qz & si sol haberet in se causalitatē eminētiorem q̄ habeat bos vel aliud aīal: nō tn̄ ɔcederet solē imediate posse gnāre bovē: sicut pōt mediate cum bove gnāre: & hoc maxie ponerent phi: qz nō posuerūt cām scdam necessario ɔcurrētē ppter aliquam perfectionem addendam effectui: sed quasi magis ppter imperfectionē addendā: qz causalitas pme cause imediate pfecta est: ideo posuerūt eā nō posse imediate esse cām alicuius impfecti effectus: & ideo opz cām agentem aliā cōcurrere iperfectiorē: vt illa pma nō pduceret sm vltimū potētie sue: sed cū illa cā agēte scda effectū di-
A minutū & iperfectū pduceret. h est nō ita pfectū effectum pduceret mediante cā 2ª ipfecta sicut si imediate pduceret. ¶ p. Si phi nō potuerūt p rōnē nālē ɔcludere deū posse cōtingēter causare: quāto magis nec posse imedia-
2.phy.t.c.24. & alibi. te in quēcūqz effectū vel in qdcūqz qd pōt pducere mediantib⁹ alijs causis scdis. ¶ p. Si ipsi habuerūt q̄si p pn⁹ q̄ de nihilo nihil fit: saltē in istis gnābilibus & corruptibilib⁹: nō vī deū sic esse oīpotētē q̄ possit aliquē effectum totalr pducē sine oī alia cā ɔcausante. ¶ p. Si phi posuerūt deū eē necīo agētē: sicut vir multi eorum sensisse & posuisse: si cū hoc ponerēt q̄ esset oīpotēs sz istū intellectū 2ᵐ: haberēt negare oēz aliā causalitatē cuiuscūqz cāe scde: qd est maximū incōveniēs eis. Nā cā necīo causans in quocūqz instāti cōparet ad effectū: necīo in eodē instāti causat & agit. ergo (cū prius cōparet cā superior ad effectū q̄ cā inferior: & tūc per te necīo est oīpotēs) in illo instanti pducit effectū totū. g in 2º instanti in quo cōparat
C cā scda ad eūdē effectū nihil intelligit tūc causandū: & ita agens 2ᵐ vel cā scda nihil pōt causare. Et ex h appet q̄ ista ppositio. q̄cqd pōt cā effectiva pma cū cā 2ª, pōt per se imediate: nō est nota ex terminis neqz rōne nāli: sz est tm̄ credita: qz si ipsa oīpotētia: ex qua depēdet: esset nota rōne nāli: facile esset pbare ipsis phis multas veritates

Ad auctoritatem Ricar. dico q̄ si sint necessarie rōnes ad oīpotentiā pbādā: sicut & ad q̄dā alia credita: tn̄ nō sunt evidēter necessarie & vere: sicut illa rō que pbat trinitatē pp duplicē pductionē ad intra in divinis: qz lz sit ex necessarijs: non tn̄ pmisse sunt necīo evidētes: qz nō sūt note ex terminis nobis notis: neqz ex imediatis nobis notis possibile est h
Vide.2.dis.h.hu⁹ q.c.2.q.3.in additionibus. q.illa.a.1. inferre: sicut dictū est dis. 2. q. 1. ¶ Ad 2ᵐ dico q̄ infinita potētia dei: & si possit ɔcludi de deo nāli rōne: nō tn̄ oīpotentia sm q̄ pprie sumit. Et cum dicis q̄ ifinita potentia nulla pōt maior cogitari. Uerum est intēsive: tn̄ nō vī ɔdictio q̄ sit vel cogitet maior po⁹ ad plura se extēdēs extēsive. vel diceret q̄ & si nō sit ɔdictio oīpotētiā cogitari q̄ vt sic aliquo mō excedat ifinitam potentiā nō intellectam
D vt oīpotētia: nō tn̄ est nāliter notū potētiā sic intellectam esse oīpotētiā. Et cū dicis notā eē oīpotētiā ppe sumptā:
Egidius qli. 5.q.7. hoc negat. & cū pbat: qz ois rō pbans ipole seq ex ea est sophistica. ¶ Ad hoc dī q̄ est sophistica: nō tn̄ pōt solui p rōnē nālē: qz put dī sophistica & peccans in mā est hns aliquā pmissam falsam: & nō pōt solui nisi p interemptionem illius pmisse: q̄ tn̄ nō pōt cognosci interimēda p rōnē nālē: sicut nō pōt cognosci vera p rōnē nālē. ¶ Sz ɔ istud arguo sic. Aut illa q̄ apparēt vera & nō apparēt interimēda ex rōne nāli, apparēt esse vera ex terminis tanq̄ imediata: aut apparēt eē ɔclusa ex imediatis. Si pmo mō. g itell⁹ noster nō pōt eē certus de ppositionib⁹ imediatis: que sit vera: & q̄ nō: qz tunc apparerēt alique ppōnes vere & imediate: que tn̄ sunt simplr false: & ita nō erunt aliq̄ pn⁹ certa tanq̄ ianue in domo. ɔ phm & Cōmentatorē 2º
7 ex.cō.1. meta⁰. circa que nō ɔtingit errare. Si 2º mō apparēant eē vera tanq̄ ɔclusa ex imediatis: tūc arguo de illo syllo sophistico sicut de isto: aut peccat in mā aut in forma. si in mā: tūc pōt solui: qz premissa falsa peccans in mā pōt interimi si in forma adhuc pōt solui p artē logicā. ¶ Si aūt dicat q̄ peccat in forma: & tn̄ nō pōt solui rōne nāli.
Et p3 in elenchis aristo. Istud vī absurdū: qz sicut intell⁹ inclusus in nālibus tradidit oēm artē de syllo apparēti informi & defectuoso. sic posset solvere p illā artē oēm talē syllm applicādo talem
a.l.dictur. artē ad talē paralogismū. ¶ Ideo dico alr q̄ & si q̄cūqz paralogismus deducēs apparēter ad ipole ex pmissa significante deū eē oīpotentē, posset solui p intellectū & rōnē nālē sive peccet in mā sive in forma: & intellect⁹ posset scire quēcūqz talē paralogismū divisim factū esse solubilem: nō tn̄ sequit q̄ sciat istud nō eē ipole: stat enim oppositū. s. q̄ dubitet istud eē oppositū pᵐ ex repugnātia terminorum: ex quo tn̄ nō posset seq aliqd manifestius ipole: aut q̄ dubitet verū ex isto possit inferri aliqd ipole alid a quocūqz illato: & illud argᵐ inferēs illud ipole sit insolubile: lz illud nō sit aliqd eorum que facta sunt que scit naturalr solvere. Uel aliter gnāliter pōt rīderi ad illud argumentum q̄ pōt fieri generaliter ad omne creditum: q̄ illud sit necessariū ad omne possibile: & credibile.

¶ Quidam tamen de suo sensu gloriātes: dei potentiā sub mensura coartari conati sūt &c.

Distinctio. XLIII.

Circa distinctionem 43ᵐ. vbi magr iprobat opi. aliorum quero. Uerum pma rō ipossibilitatis rei fiēde sit ex pte

pareť sibi capacitas a deo ad illud. Ita arguo in pposito si aliqd sit infactibile. g si pareť sibi capacitas a deo posset fieri. g mō nō pōt fieri: qr nō dať sibi capacitas. g ista ipossibilitas vr pmo esse ex pte dei nō potētis dare capacitaté. ¶ Cōtra. Ans. de casu diaboli. c. 3. qr de⁹ dedit pseuerātiā bono angelo: iō bon⁹ angelus habuit: ⁊ nō qr de⁹ nō dedit malo āgelo: iō nō habuit: s3 qr malus nō accepit.

Queré in repor. has opi. copiose. Prima snia Henri. est q ipolitas sit ex pte rei: s3 possibilitas ex pte dei.

Hic dicitur ab Hen. 6°. qlibeto. q. 3. cuius oppo^m manifeste quere. 8 qlibe. q. 3. ¶ Cōtra istā scdaz sniam siue sit dicta retractando pmā sniam de isto articulo: siue sit dicta vt retractanda p pmā: nō oporteret arguere ꝯ eā: nisi ex vbis suis ppus que implicant manifeste opposita. ¶ Tn̄ spālr arguo cōtra eā sic. Nihil est simplr ipole: nisi qr simplr repugnat sibi esse: cui aūt repugnat esse / repugnat ei ex se pmo: ⁊ non pp respectū aliquē affirmatiuū vel negatiuū ei⁹ ad aliqd aliō.

A

2ª snia est q vtraq3 est ex pte dei.

pbatio. repugnātia enī3 quecūq3 extremoꝝ est ex rōne sua formali: ⁊ p se essentiali: circūscripto quocūq3 alio respectu vtriusq3 extremi positiuo vel negatiuo ad qdcūq3 aliud: sicut albū ⁊ nigrū p se ex suis rōnibus formalib⁹ cōtrariant: ⁊ hñt repugnantiā formalē circūscribēdo p impole oēm respectū ad qdcūq3 aliud: illud igiť est simplr impole cui per se repugnat esse: ⁊ qd ex se pmo est tale q sibi oīno repugnat esse: ⁊ nō pp aliquē respectū ad deum affirmatiuū vel negatiuū: imo sibi repugnaret esse si per ipole de⁹ nō eet. vr igiť p^a snia pbabilior scda. ¶ Sed ꝯ istā pmā sniam arguo pmo sic. Potētia actiua qua de⁹ dr oipotēs nō est formalr intell's: sed qsi psupponit actionē intellectus: siue illa po^a sit volūtas: siue alia potētia executiua: sed lapis est polis esse ex se formalr. g reducēdo qsi ad p^m pn^m extrinsecū: intell's diuinus erit illud a quo est pma rō possibilitatis in lapide. nō igiť illa potētia actiua

B

a qua de⁹ dr oipotēs est pma rō possibilitatis in lapide. Probatio assumpti: pole fm q est terminus vel obiectū oipotētie est illud cui nō repugnat esse: ⁊ qd nō pōt ex se esse necio: lapis pductus in esse intelligibili p intellectū diuinū h3 ista ex se formalr: ⁊ qsi pncipiatiue p intellectū. igiť est ex se formalr polis: ⁊ qsi pncipiatiue p intellectū diuinū. male igiť vr illa pma snia ponere q oipotētia in deo sit illa potētia qua est potētia passiua in creatura: ⁊ B si loquať de potētia actiua: a qua de⁹ dr oipotēs: ⁊ respectu cuius illa dr potētia passiua in creatura. ¶ Cōfirmatur ista rō potētia actiua que est oipotentia nō dat alicui aliqd esse: nisi pducendo illud: qr illa est potētia pductiua rei ad extra: sed ante oēm pductionē rei ad extra res h3 esse pole: qr sicut pbatū est dis. 36. Rem pduci in esse intelligibili nō est rem pduci in esse simplr: ⁊ si esset non esset per illā potētiā3 qua deus dr oipotens. nō igiť p illā potentiā que est oipotentia est res alia a deo p possibilis.

Tex. co. 30.

¶ Itē in causis precisis si affirmatio est cā affirmatiōis: ⁊ negatio est cā negationis. fm q dicit phs pmo poste^r. sicut si habere pulmonē est cā respirandi. nō hre pulmonē est cā nō respirādi. g si potētia actiua que est oipotentia in deo est precisa rō possibilitatis in creatura: negatio potētie actiue in deo esset cā negationis politatis in creatura: qd ipse negat ⁊ hñ: cōtū ad hoc qr ipolitas in creatura est pp formalē repugnātiā partiū. ¶ Itē. Iste respect⁹

Quere l opi. Scoti.

g cōsequiť potētiā actiuā in deo in quarto instanti, aut est realis aut nō. Si realis ⁊ ad extra: h est iprobatū dis. 30. Si rōnis. g in tertio instanti termiať possibilitas ad deū sub rōne absoluta: qd nō infero sicut in se incōueniēs: sed tanq a plurib⁹ cōcedendū: ⁊ saltē nō habēdū p incōuenienti ab eis q tenent opi. illius doc. ex quo seqť ad eam. ¶ Similr pp idē ex ista positione isero aliā ꝯclusionē. s.

C

q nō est aliqs respectus prior ex pte cāe q ex parte causati: imo ab ipsa causa sub rōne absoluti est ipsū3 causatū sub rōne absoluta: ⁊ postea tertio sequiť respectus in causato ad cām: ⁊ 4° in cā ad causatū. iste ergo ordo absolutoꝝ ⁊ relatiuoꝝ quem hic cōcedit: nunq debet teneri incōueniens tenentibus eū. ¶ Tertio silr infero q potētia vt est attributū diuinū ⁊ dicit pfectionē simplr nō dicit aliquē respectū ad creaturā qd ipse pbat in pma snia

a. l. sequentia

6. quoli. q. 3. qr nulla pfectio diuina ⁊ simplr dependet a creatura. hoc aūt idē pbat Ans. mono. c. 15. cū illa relatio ad creaturā nō dicat pfectionē3 simplr ēt in deo: qr tunc deus nō esset talis si creatura nō esset: est aūt perfect⁹ oī perfectione simplr ex se ⁊ ex natura sua: ⁊ non ex aliquo respectu ad creaturā: hoc igiť illatū (qd puto esse verum sicut ⁊ alia duo) non debet respui sicut inconueniens ab aliquibus tenentibus dicta eius.

Aliter dico a pma snia qūtū ad illud qd pbāt illa duo argumēta: qr l3 potentia dei ad se. s. aliqua pfectio absoluta: qua deus est formalr potens: sit in deo in pmo instanti nāe: sicut ⁊ quelibet pfectio absoluta simplr: sicut calorē cōsequiť esse potentiā calefaciendi: q: cū calor est absoluta forma: tñ per ipsā3 potētiā sub rōne qua est oipotētia nō h3 obiectū: qd sit pmo possibile: sed p intellectū diuinū pducentē in pmo instanti illud in esse intelligibili: ⁊ intell's nō est foīalr potētia actiua: qua deus dr formalr oipotens: ⁊ tunc res pducta ab intellectu diuino in esse tali. s. intelligibili in pmo instanti nāe h3 seipsa esse possibile in scdo istanti nāe: qr seipsa foīalr nō repugnat sibi esse: ⁊ seipsa formalr repugnat sibi hre esse necīu3 ex se: in qbus duobus stat tota rō possibilis in qbus correspondet rōnibus potētie actiue: non est igitur possibilitas in obiecto aliquo mō prior q sit oipotentia in deo: accipiendo oipotentiā3 pro pfectione absoluta in deo: sicut nec creatura est prior aliquo absoluto in deo: si tñ res intelligať esse possibilis anteq deus per oipotētiā pducat eā3: sic est verū: s3 in illa possibilitate nō est simplr prior: sed pduciť ab intellectu diuino. ¶ Quātū aūt

D

ad ipossibilitatē dico: q illa nō pōt esse pma ex pte dei: sicut dicit pma snia. ⁊ hoc pp rōne3 factā cōtra scdā3 sententiā: qr ipsa est ipossibilis pp repugnātiā3 ei⁹ vt sic: ⁊ qd intelligo sic: ipole simplr includit incōpossibilia: que ex rōnibus suis formalibus sunt incōpossibilia: ⁊ ab eo sunt pncipiatiue icōpossibilia a quo pncipiatiue hñt suas rōnes formales. Est igiť ibi iste processus: q sicut deus suo intellectu pducit pole in esse possibili: sic pducit duo entia formalr vtrūq3 in eē poli: ⁊ illa pducta seipsis foīalr sunt icōpossibilia: vt nō possint simul eē vnū neq3 aliqd tertiū ex eis. Hanc aūt icōpossibilitatē quā hñt formalr / hñt ex se: ⁊ pncipiatiue ab eo quodāmō qui pducit ea: ⁊ istā incōpossibilitatē istoꝝ seqť ipolitas totius figmenti includentis ea: ⁊ ex ista ipolitate figmēti in se ⁊ ex icōpossibilitate ptiū suaꝝ: sequiť ipossibilitas ei⁹ respectu cuiuscūq3 agētis. ⁊ ex hoc h3 cōpleri totus pcessus ipolitatis rei qsi vltim⁹ gradus ipolitatis sit negatio respectus ad qdcūq3 agens: nec op3 habere aliquē respectū negatiuū ex pte dei: nec ex pte cuiuscūq3 alteri⁹: nec est forte aliqd in nā rei: l3 intellect⁹ possit cōparare: tū vel aliō agēs ad istud sub negatione respectus. Sic igiť ipossibilitas pma est formalr ex pte impolis: ⁊ pncipiatiue a deo: ⁊ si pncipiatiue reducať ad aliqd: nō tñ reduciť ad negationem possibilitatis in deo: imo reduciť pncipiatiue ad intellectū diuinū pncipiantē illud in illo esse: in quo ptes ille foīalr repugnant: pp quā formalē repugnātiā totum ex eis simplr est ipole. ¶ Et ex hoc apparet q falsa est imaginatio querentiū ipossibilitatē aliquorum quasi in aliquo vno: quasi aliqd vnū vel intelligibile vel qualecūq3 ens

E

F

sit ex

fit ex se fořalr ipossibile sicut de⁹ ex se est necesse esse for
malr:nihil eni est tale pmū in nō entitate:nec ēt entitatis
D opposite tali nō entitati est itellect⁹ diuinus rō possitatis:
nec ēt intells diuin⁹est pcisa rō possitatis opposite nihilo:
qꝛ tunc teneret illud argᵐ de causis precisis in affirmatio/
ne ꝛ negatione:sed oē simplr nihil includit in se rationes
pluriū:ita ꝙ ipsuꝫ nō est.pmo nihil ex rōne sui:sed ex rō/
nibus illoꝝ:que intelligit͛ icludere ppter formalē repu/
gnantiā illoꝝ inclusoꝝ pluriū:ꝛ ista rō repugnātie est ex
rōnibus formalibus eoꝝ:quā repugnantiam primo hīt
per intellectum diuinum:sed non precise.

Ad primum argumētum illa rō magistri tenet supponendo ꝙ vniuersum possit
esse maioris perfectionis capax:qꝛ tunc melius fieret si
daret͛ sibi illa capacitas quaꝫ sit sine illa capacitate:vt si
esset capax multoꝝ alioꝝ.Absolute aūt nō tenet rō ma/
gistri negato isto.s.ꝙ potuit melius fieri:sicut nec sequit͛
ꝙ ignis.manens ignis possit fieri melior:si fiat capax in/
tellectus vel voluntatis:qꝛ nō pōt esse istoꝝ capax.Dico
G tunc ad formā argumēti ꝙ deus nō pōt dare capacitatē
nihilo vt sit factionis passiuū:sed ista nō est pma rō:sꝫ qꝛ
tale nō pōt hīe talem capacitatē:ꝛ ista rō reducit͛ ad for/
malē repugnantiā partiū:ꝛ vlterius ad intellectū diuinū.

¶ Nūc illō restat discutiēdū:vtrū meli⁹ aliqd possit facere ꝙ̄ facit ꝛc̄. Distin.XLIIII.

a.1.In q̄ magister agit de modo potentie actiue.

CIrca distinctionē 44ᵃᵐ.vbi magi/
ster tractat vtrum deus potuit
fecisse melius res ꝙ̄ fecit.quero istam.q.
¶ Utrū deus possit facere aliter res ꝙ̄
ab ipso ordinatū est fieri.Et videt͛ ꝙ nō:
qꝛ tunc posset facere res inordinate.pñs
est falsuꝫ.ergo ꝛ añs.¶ Cōtra.res aliter
fieri ꝙ̄ facte sunt nō includit ꝯtradictionē nec est necūꝫ.

Respondeo in omni agente p itellectū ꝛ volūta/
tez potente ꝯformiter agere legi re/
cte:ꝛ tñ nō necessario agere ꝯformiter legi recte est distin
A guere potētiā ordinatā a potentia absoluta.Et rō hui⁹est
qꝛ pōt agē ꝯformiter illi legi recte:ꝛ tūc ſm poᵃᵐ ordiatā.
ordinata eniꝫ est inquātū est pncipiū exequēdi aliq̄ ꝯfor/
miter legi recte ſm ordinē pfixū ab illa lege:ꝛ pōt agē
preter illā legē vel ꝯ eā:ꝛ in hoc est potētia absoluta ex/
cedens potētiā ordinatā:ꝛ iō nō tm̄ in deo:sed in oī agen
te libere qō pōt agere ſm dictamen recte rōnis vel recte
legis:ꝛ preter talē legē ꝛ ꝯ eā est distinguere potētiā ordi
natā ꝛ absolutā.Ideo dicunt iuriste ꝙ qs pōt hoc facere
A de facto:h est de potētia sua absoluta:vel de iure:hoc est
de potētia ordinata ſm iura.¶ Qñ aūt illa lex recta ſm
B quā ordinate agēdū est nō est in potestate agētis:tunc po
tentia eius absoluta nō pōt excedere potētiā eius ordina
taꝫ circa obiecta aliq̄ nisi circa illa agat iordinate:necūꝫ
eniꝫ est illā legē stare cōparādo ad tale agens ꝛ actioneꝫ
nō ꝯformē illi legi recte nō esse rectā neqꝫ ordinatam:qꝛ
tale agēs tenet͛ agere ſꝫ illā rectā legē:cui subest.vñ oēs
q subsunt legi diuine si nō agant ſm illā iordinate agūt.
¶ Sed qñ in ptāte agētis est lex ꝛ rectitudo eius:ita ꝙ
nō est recta:nisi qꝛ est ab illo statuta:tūc pōt recte agere
agendo alr ꝙ̄ lex illa dictet:qꝛ pōt statuere aliam legem
rectā:ſm quā agat ordinate:nec tūc potētia sua absoluta

te diuina:ꝛ nō qdē ab itellectu diuino:vt pcedit actū vo/
luntatis diuine:vt dictum est dis.39.
¶ Quia nō inuenit͛ in illis legibus necessitas ex termis:
vt ꝙ ois peccator damnabit͛:sed solū ex voluntate diui/
nā acceptante:que operat͛ ſꝫ illas leges quas statuit.vel
sufficit ad ppositū dicere ꝙ statuunt͛ a sapiētia diuina.
¶ Sed qñ intellectus offert volūtati diuine talē legē:pu/
ta ꝙ ois glorificandus pus est gratificandus:si placet vo
luntati sue que libera est:recta est lex:ꝛ ita de alijs legib⁹:
deus igit͛ agere potens ſm istas rectas leges:vt prefixe
sunt ab eo,dī agere ſm potentiā ordinatā:vt aūt pōt agē
C multa:que nō sunt ſm istas leges iam prefixas:sed pter
illas dī eius potētia absoluta:qꝛ multa alia pōt agere or/
dinate:ꝛ multa alia posse fieri ordinate ab illis:que fiunt
ꝯformiter istis legib⁹ nō includit ꝯdictionē:qꝛ rectitudo
illius legis ſm quā qs dī recte ꝛ ordinate agere,est in po/
testate ipsius agentis:iō sicut pōt aliter agere:ita pōt aliā
legē statuere rectā:q̄ si statueret͛ a deo,recta esset:qꝛ nul/
la lex est recta:nisi quatenus a volūtate diuina acceptat͛:
ꝛ tūc poᵃ eius absoluta non se extendit ad aliqd aliud ꝙ̄
ad illud qō ordiate fieret si fieret.nō qdē fieret ordinate
ſm istū ordinē:sꝫ fieret ordinate ſm aliū ordinē:quē aliū
ordinē ita posset volūtas diuina statuere:sicut aliter pōt
agere.¶ Aduertēdū tñ est ꝙ aliqd esse ordinatū ꝛ ordi/
D nate fieri est duplr.vno mō ordie vlī qō ptinet ad legeꝫ
cōeꝫ:sicut ordiatū est ſm legē cōeꝫ oēm finalr peccatorē
esse dānanduꝫ:vt si rex statuat ꝙ ois homicida moriat͛.
A 2° mō ordie pticulari circa hoc iudiciū ad qō non ptinet
lex:qꝛ lex est de vlib⁹ casib⁹:de casu aūt pticulari non est
lex,sꝫ iudiciū ſꝫ legē:qō est ꝯclo legis:vt ꝙ iste homicida
moriat͛.Dico igit͛ ꝙ de⁹ nō solū pōt agē aliter ꝙ̄ ordina
tū est ordie pticulari:sꝫ ēt alr ꝙ̄ ordiatū est ordie vli siue
E ſm leges iustitie pōt ordiate agere:qꝛ tam illa q̄ sūt pter
illū ordinē ꝙ̄ illa q̄ sunt ꝯtra illū ordinē pñt a deo ordia/
te fieri poᵃ absoluta:poᵃ tñ ordiata nō dī nisi ſꝫ ordineꝫ
legis vlis:nō aūt ſm ordinē legis recte de aliquo pticula
ri:qō appet ex hoc:qꝛ pole est deū saluare aliquē:q tamē
morief in peccato mortali finalr ꝛ damnabit͛.nō aūt con
cedit͛ ipsuꝫ posse saluare Iudā iaꝫ dānatū:nec tñ hoc est
ipole de poᵃ absoluta dei:qꝛ nō includit ꝯdictionē.igitur
istud.s.saluare Iudā eo mō est ipole:quo pole est salua/
re istū.ergo istū pōt saluare de potētia ordinata qō vex
est:ꝛ illū nō:nō qdeꝫ ordinatione pticulari:que est q̄si de
isto agibili ꝛ opabili pticulari tm̄:sed ordine vli:qꝛ si sal/
uaret istū staret statutū mō cū legibus rectis quas recte
prefixit de saluatione ꝛ damnatione singuloꝝ:staret eniꝫ
cū ista ꝙ ois finalr malus damnabit͛:que est lex prefixa
de damnandis:qꝛ iste adhuc nō est finalr peccator:sꝫ pōt
B esse nō peccator:maxime dum est in via:qꝛ pōt deus euꝫ
gratia sua preuenire:sicut si rex preueniret aliquem ne fa
ceret homicidium:si nō damnat eum nō facit contra le/
gem suam vniuersalem de homicida:non aūt staret cum
illa particulari lege ꝙ Iudam saluaret.Iudam eniꝫ pōt
prescire saluandum de potentia ordinata:sed nō isto mō
ordinata:sed absoluta isto modo:sed alio modo ordinata
ſm aliquem alium ordinem:quia ſm ordinem aliuꝫ tūc
possibilem instituī.Potentia igitur absoluta potest Iu/
dam saluare.potentia v̄o ordinata potest istum peccato/
F rem saluare:sꝫ nunq̄ saluabitur:sed lapidem nec potest

ret alio mõ res q̃ꝫ mõ ordinatũ est eas fieri:nõ pp̃ h̃ inor
dinate fierent:q2 si statueret alias leges sm̃ quas fierent
eoipso ordinate fierent. ¶ Ad argm̃ in oppositũ cõcedo
q̃ ꝓbat de potentia absoluta:que tñ si esset p̃nᵐ alicuius
esset eoipso ordinata:sed nõ sm̃ ordinem ab eo prefixũ
eundem quem primo habuit.

¶ Jam de voluntate dei aliqd ꝑ sensus nostri ĩbecillitate dõm est ꝛc. Distin.XLV.

Circa distinctionẽ 45ᵐ in qua magister agit de volũtate dei. Quero vtrũ deus ab eterno voluit alia a se.
Et nõ:q2 tunc in voluntate diuina fuisset
relõ realis ad creaturã. ꝯñs est falsũ:sicut
pꝫ dis.30.ergo ꝛ añs. ꝓbatio ꝯñtie. primo
de⁹ vult aliqd q̃ꝫ itelligat se velle illõ:sic
q.2. illõ.a.q2 sicut dictũ est dis.39.certitudo ĩtell'ꝰ diuini circa
futura cõtingentia nõ est sine certitudine determinationis
volũtatis.g̃ relatio illa que est in voluntate diuina p̃mo
ad.a.p̃cedit oẽm ꝯsiderationẽ intellect⁹ de illa volitione.
igit̃ nõ est in volũtate siue in volitione vt cognita est:sed
a.1.nõ vt co‑ gnitũ cognᵗᵉ vt in se est:ꝛ p ꝯñs est ibi ex nã rei ꝛ nõ in cognito vt co‑
gnitũ est. ¶ Cõtra.si nõ voluit ab eterno.g̃ nec mõ vult
de nouo:q2 tunc esset mutabilis.ergo nihil vult.

Respondeo ois potentia operatiua pfecta põt esse p̃nᵐ operãdi circa quodcũqꝫ obiectũ
natũ respici a tali poᵃ:sicut pfectus itellect⁹ põt esse p̃nᵐ
A ĩtelligẽdi qdcũqꝫ intelligibile:ꝛ pfectus visus põt eẽ p̃nᵐ
pfecte videndi qdcũqꝫ visibile:igit̃ cũ in deo sit volũtas
formal'r ex dis.2.ꝛ ẽt sũme pfecta:q2 infinita ex eadẽ dis.
q.1. sequit̃ q̃ ipsa põt esse p̃nᵐ volẽdi qdcũqꝫ volibile:nõ aũt
põt eẽ p̃nᵐ volẽdi aliqd ex tẽpore:q2 hoc nõ põt esse sine
mutatione alicuius:ꝛ nõ obiecti voliti:q2 obm̃ volitũ nõ
hꝫ esse nisi q2 volitũ:ꝛ q2 hꝫ esse in volũtate diuina.ergo
ipsa mutatio esset ipsius volũtatis:sicut deductũ est dis.
a.1.relatione. 39.de ĩ rõne ipsi⁹ volũtatis.g̃ volũtas diuina põt in eter‑
nitate sua eẽ p̃nᵐ volẽdi qdcũqꝫ volibile:nõ est aũt ratio
volẽdi sil' opposita ambo:q2 illa respectu nullius pñt eẽ
sil'.nec est rõ volẽdi neutrũ:q2 tunc in creaturis nihil tale
esset a deo volitũ:ꝛ per ꝯñs nihil causaret in creaturis:q2
ꝯtingentia nõ põt eẽ in deo:nisi a pte voluntatis:sicut de‑
ductum est dis.39.ergo in eternitate est rõ volẽdi alterũ
oppositum in quibuscũqꝫ alijs a se.

Ad argumenta Rñdeo sicut dictũ est ꝑus dis. 30.de relonibus ex tẽpore q̃
terminant̃ ad deũ sub rõne mere absoluta:ꝛ sil'r mõ de
ideis dis.35.ꝛ sil'r mõ de oipotentia.dis.43.que est mere
absoluta sꝫ q̃ est attributũ diuinũ:ꝛ sic terminat relonẽ
B creature possibilis ad deũ:ita dico q̃ volũtas diuina sub
rõne mere absoluta terminat respectũ voliti ad ipsaꝫ:qõ
qdẽ volũtas diuina ꝓducit in esse volito ꝛ in eternitate:
sicut intell'ꝰ ꝓducit in esse cognito vel intellecto.ꝛ sil'r mõ
dõm de esse voliti:sicut dictum est de esse cogniti.dis.36.
Duᵐ singlare ¶ Sed tũc arguẽs si volitũ hꝫ relonẽ ad volũtatẽ diui‑
nã aut relonẽ realẽ aut sꝫ rõnẽ tñ.si realẽ:igit̃ fundamẽ
tũ suũ est reale.g̃ illa res hꝫ esse reale ab eterno. Si rela
tionem rõnis tñ. Cõtra.nõ est per actũ intellectus diui‑
ni cõparantis obm̃ illud ad intellectũ suũ.g̃ nõ est relo rõ‑
nis in eo:lꝫ eniꝫ ĩtell'ꝰ diuinus ꝑus cõparet illud obm̃:vt
cognitũ ad itellectũ suũ:q̃ꝫ sit volitũ ab ipso:ꝛ in illo ꝑo̅
causet relonẽ rõnis ipsius obiecti:vt cogniti ad intellectũ
suũ:nõ tñ vĩ causare aliquã relonẽ eius ad voluntatem.
¶ Licet hic posset videri q̃ ista relo voliti ad volũtatẽ
sit p actũ itellect⁹ diuini cõparantis obm̃ volitũ ad volũ
tatẽ suã:q2 ꝑus cõparat obm̃ ad volũtatẽ suã q̃ꝫ cõparet
ad itellectũ suũ:si poneret̃ idẽ esse sufficere in obiecto in‑
tellectus:vt obm̃ est cognitũ:ꝛ volũtatis vt volitũ est.ꝛ
C q̃ nullo mõ esset volitũ:nisi q2 ꝑus fuit itellectũ. Tñ nĩ⁹
aliter:q̃ in illo obiecto vt volito est relo alia ad volunta
tẽ diuinã q̃ꝫ illa:que in eo est vt intellecto ad intellectuꝫ
diuinum:ꝛ ista alia relo nõ est relo realis:nec tñ est rõnis
loquẽdo stricte de relone rõnis.s.intellectus.nec ista diui
sio est sufficiẽs q̃ ois relo aut est realis aut rõnis,accipiẽ‑
do relonẽ rõnis stricte:q2 ois potẽtia:que põt hr̃e actum
circa obm̃ existens vel nõ existens:ꝛ illud obm̃ põt actu
D suo cõparare ad aliud:ad qõ tale obm̃ nõ cõparat̃ ex nã
rei:põt in obõ vt obm̃ est causare relonẽ ipsius ad aliud.
que qdẽ relo nõ est realis:q2 nõ est ex nã obiecti in se:nec
tñ est stricte rõnis:q2 nõ semꝑ illa potentia cõparans est
rõ tñ siue potẽtia rõcinatiua.põt eniꝫ volũtas vtens ali‑
quo bono ad finẽ causare in obõ illo relonẽ ad illũ finẽ.
ꝛ nec est illa realis relo:q2 nõ est in aliquo ex nã rei:sꝫ ex
cõparatione volũtatis ꝯferentis.põt eniꝫ vti deo ad crea
turã.nec est illa relo rõnis:q2 potẽtia ista causans istã cõ‑
parationẽ nõ est rõ siue itellectus:siue imaginatio dicat̃
talis virtus collatiua siue quecũqꝫ alia.certũ est eniꝫ q̃ vo
luntas est talis potẽtia collatiua ꝛ cõparatiua:ita bñ sic po‑
tentia intellectiua:ꝛ iõ certũ est q̃ vtraqꝫ istaꝝ potẽtiaꝝ
põt obm̃ suũ cõparare:ꝛ in obiecto suo causare relonem
nõ realẽ:q2 sic esset ibi in tali ex nã rei sine oĩ cõpõne.nec
E relonẽ rõnis stricte sumptã pro relone causata ab intelle
ctu:lꝫ eã qñqꝫ cõcomitet̃ relo rõnis causata ab itellectu:
sed voluntas diuina:ꝛ etiã volũtas ois:quicqd sit de ima
ginatione:de qua nõ nũc:põt cõparare seipsam ad obm̃
in esse volito ab eterno:ꝛ ecõuerso.ꝛ sic potest in obiecto
causare relationem rationis ad ipsam.

¶ Hic oritur questio ꝛc. Distin.XLVI.

Circa distinctionẽ 46ᵐ. In qua magister agit de volũtate dei q̃ꝫ ad eius ĩpletionẽ. Quero vtrum volũtas
beneplaciti dei semꝑ impleat̃. Et videt̃
A q̃ nõ.pᵃ ad Thimo.2ᵒ. Deus vult oẽs ho
mines saluos fieri:nõ tñ erũt oẽs saluati.
ergo ꝛc. ¶ P̃.Math.23ᵒ ait saluator il
lis filijs hierusalẽ. Quotiens volui cõgregare filios tuos:
quemadmoduꝫ gallina congregat pullos suos sub alas:ꝛ
noluisti.ergo vt ꝑus. ¶ Cõtra. Ro.9ᵒ. Voluntati eius qs
resistet:ꝛ in ps. Oia quecũqꝫ voluit fecit. 113.

Respondeo volũtas dei q̃ꝫ ad oĩa semꝑ hꝫ im pleri:q2 sicut oipotens põt oẽ posse:
A ita qñ volũtas diuina determinat se ad ponendũ aliquid
in esse vltima determinatione illud erit:velle aũt illõ vo
luntate bñplaciti est vltima determinatio q̃ põt poni ex
pte volũtatis ipsius oipotẽtis volẽtis ponere effectuꝫ in
esse.g̃ respectu cuiuscũqꝫ effectus si deus est sic volens
illud erit. ¶ Et posset rõ ꝯfirmari:q2 si cũ vltima deter‑
minatione ad aliqd determinata nõ poneret effectum in
esse:hoc nõ videret̃ nisi pp̃ ĩpotentiã eius:vt puta q2 nõ
sufficeret ex se:vel q2 esset ĩpedita ab aliquo alio vel pp̃
mutabilitatẽ eius anteq̃ꝫ ĩtelligat̃ effect⁹ poni in eẽ:sꝫ oĩ
potẽs nec est ĩpotens:nec ĩpedibilis:nec ĩmutabilis.g̃ ꝛc.

Ad primũ argᵐ dico.q̃ lꝫ illud dictũ apostoli pos set exponi de distributione accõmoda
ta pro olbᵘ:qui salui fient:tñ multo melius posset exponi
de volũtate añte sic.i.vult oẽs hoies saluare ꝛ saluos fie‑
ri q̃ꝫ ĩ ĩ.s.est ex pte sui:ꝛ volũtate sua añte:p quãto dedit
eis dona nãlia ꝛ leges rectas:ꝛ adiutoria cõia sufficientia
ad salutẽ:sicut de rege statuente bonas leges ꝛ prefigen‑
te ministros ad custodiaꝫ istaꝝ legum:posset dici q̃ vult

oēs subditos suos pacifice viuere & quiete: & tñ si videret aliquē tribulari iniuste non statim oporteret q rex intromitteret se ad faciendū illū gete viuere: nisi deuolueret cā ad ipsū p querimoniā: de facto g vult qdē iste quēlibet pacifice viuere & quiete antecedēter: nō tñ vult quēcūqz imediate ita viuere. Ita dico in proposito q & si deus non habeat volūtatē bñplaciti ad istū saluandū: tñ vult isti illa adiutoria cōia antecedētia ad salutē oium: qbus iste ēt pōt sufficiēter bñ viuere & saluari: pp q̄ dici pōt q quātū est ex parte sui vult oēs saluos fieri. ¶ Ad 2^m magr exponit & bñ nō q̄si dñs voluerit colligere filios hierusalē: & nō sit factū: sz q voluit q oēs quos ipse ꝯgregauit sua volūtate ꝯgregauit, vide expositionē magistri & nota cā.

¶ Volūtas quippe dei semp efficax ē vt fiat oē qd velit: & nihil fiat q nolit &c. Dis.XLVII.

Circa distinctionē 47^am. quero vtrū permissio diuina sit aliqs act⁹ voluntatis diuine: Or sic: qz aliter non vr̄ deus hunc certitudinalr̄ scire peccaturū. nescit eniz futurū ꝯtingēs sine determinatione volūtatis sue: sed circa peccatorem nō vr̄ hr̄e aliquē actū: nisi pmittere eum peccare: neqz enim hz respectu illius velle vel nolle. ergo si pmittere nō sit aliqs actus: nō erit deus certus de peccato isti⁹ futuro: qz nō erit aliq̄ determinatio volūtatis sue ad istud futurū ꝯtingēs certitudinalr̄ cognoscēdū. ¶ Contra. pmissio cōnumerat̄ cū alijs signis volūtatis diuine: sed preceptum non est aliquis actus elicitus voluntatis diuine. ergo multofortius nec permissio.

Respondeo in nobis pōt distingui duplex actus voluntatis: velle. s. & nolle. & vterqz A est act⁹ positiu⁹: & si sint circa idē obm sūt ꝯtrarij act⁹: q exprimunt̄ alijs vocabulis: q̄ sunt amare & odire: & vtruqz in nobis pōt distīgui: vt velle distīguat̄ in velle efficax: & in velle remissuz: vt dicat̄ velle efficax q̄ volūtati nō tm̄ cōplacet eē voliti: sz si posset statiz ponē volitū in eē: statim poneret: ita ēt nolitio efficax est: q̄ nō tm̄ nolēs īpedit aliqd: sed si possit oino destruit illud. Uolūtas aūt remissa est qua ita placet volitū: q tñ volūtas non ponit illud in esse: lz possit ponere illud in esse. nolitio ēt remissa est qua B ita displicet nolitum q nō phibeat illud esse. lz possit: in nobis g pmissio pprie dicta vr̄ eē nolitio remissa alicui⁹ mali qd scio. nō eni dicor pprie pmittere illud: de q̄ nihil scio vel illō qd ita sit ab alio qd placet mihi: sed illō pmitto qd scio ab alio male fieri & displicet: si nō phibeo: hoc pmitto: si tñ possem phibere. Signū aūt efficacis volitionis si fiat imediate a volūtate est adimpletio. si p alterū est pceptū: & volitionis remisse in nobis forte est cōsiliū: signū: vel psuasio siue monitio: ita signū nolitionis remisse est pmissio vel dissuasio: & signū nolitionis efficacis est phibitio. ¶ Si ista distinctio posset poni in deo: ita q sicut vn⁹ act⁹ eius est velle & nolle: & hoc sine ꝯtrietate vel distōne in illo actu in se: ita poneret̄ sup q̄da obiecta volita eius velle efficax. & silr nolle suū sup obiecta q̄dā nolita efficax: sup q̄dā aūt nō: tunc posset dici nolitio dei remissa respectu illoꝝ obiectoꝝ: q̄ ita nollet: q tñ nō vellet ista phibere: & hec nolitio dei posset dici pmissio ei⁹: & ita est act⁹ in deo inq̄tū transit sup obm sic se hñs ad volun

illud fieri, siue nō velle: qd est negatio act⁹ diuini positiui: & p ꝯñs nō est act⁹ positiuus. Et qd dr̄ volēs sinere h pōt D intelligi nō q habeat velle rectū circa illud qd pmittit sz actū reflexū. Offert̄ eniz volūtati sue hūc peccaturū vel peccare. pmo volūtas ei⁹ circa hūc nō hz velle: velle eniz ipsiuz hūc pctm̄ nō pōt. 2° pōt intelligere volūtatē suā nō volentē hoc: & tūc pōt velle volūtatē suaz nō velle hoc: & ita dr̄ volēs sinere & volūtarie pmittere: sicut ex alia parte presentato sibi iuda: pmo deus hz nō velle sibi gloriaz: & nō pmo nolle: sm illā vltimā positionē dis. 41. & pōt tūc 2° se reflectere sup istā negationē actus: & velle eam: & ita volēs siue volūtarie nō eligit iudā finalr̄ peccaturū: & nō nolitionem glorie: sed non volitionem glorie.

Ad primū argumētū dictū est dis. 41. q̄ūo nō est preuisio dei de peccato futuro p h solum: q scit se pmissurū hūc peccare finalr̄: & sic finalr̄ damnandū: sz cū hoc reqrit̄ q sciat se cooperaturū isti in actu peccandi vel nō cooperaturū ad actū illū: cui⁹ omissio erit pctm̄ omissionis: cōcomitat̄ tñ vtrāqz istaꝝ pmissionū deū preuidere se nō velle phibere hunc peccare: & ita pz q̄ūo pmissio diuina sit actus voluntatis: & q̄ūo non. Opi. 5. soluēdo p^m dubiū E s. l. ꝯditionē.

¶ Sciendū quoqz est q aliqñ mala est voluntas hois idē volētis qd de⁹ vult fieri: & aliqñ bona est voluntas hominis aliud volentis q̄z deus &c. Distinctio. XLVIII.

Circa distinctionē 48^am & vltimam huius libri in qua magr̄ tractat de cōformitate volūtatis humene ad voluntatē diuinā. Quero vtrū voluntas humana: vel gnālius: vtrū volūtas creata sit bona moralr̄: qñcūqz ꝯformat̄ voluntati icreate: Or sic: veritas itell's creati est qñ ꝯformat̄ itellectui icreato. g a simili de volūtate creata tūc est bōa: qñ volūtati ꝯformat̄ icreate: q̄re &c. ¶ Cōtra. iudei voluerūt chr̄m pati & mori ēt: qd Chr̄s voluit: & tñ ipsi peccauerunt. dimitte igr eis pr̄: qz nesciūt qd faciūt. g &c. Luce. 23.

Rñdeo sm Diony^m de di. no. c. 4. Bonū est ex cā integra. Et sz phm 2° eth. Ops sit oēs circumstantias ꝯcurrere in actu quocūqz morali ad h vt sit bonus moralr̄: sufficit tñ defect⁹ vni⁹ & cuiuscūqz circūstantie ad h vt sit malus moralr̄. volūtas igit̄ creata ꝯformis volūtati diuine in suba act⁹ siue in suba vt circūstātionata q̄cūqz vna circūstātia: siue sit ꝯformis sibi in oib⁹ circūstātijs ptinētib⁹ ad bonitatē moris: & forte si eēt ꝯformis sibi in oib⁹ circūstātijs: puta q pp idē vellēt: & eodē mō: & sic de oib⁹ alijs circūstātijs: adhuc nō oporteret eā eē bonā: sicut volūtas icreata est bona: qz nō ꝯgruūt eedē circūstātie actui: vt act⁹ est diuersoꝝ agētiū: nō eni volūtati create ꝯgruit ita itense velle aliqd obm bonū sic volūtati icreate & itēsio actus respectu obi in agēte creato & increato est differēs multū in eis: & saltē qcqd sit de ꝯformitate volūtatis create & increate in oib⁹ circūstātijs nō sufficit cōformitas in bonitate actus & obiecti: qz pōt esse difformitas in alijs circunstantijs: que necessario requiruntur ad bonitatem actus voluntatis. Cap. 5. & 3. ethi. cap. 3. A

Ad argumentū in oppo^m dico q non est sile: qz veritas itell's nō depēdet: nisi a solo obo: qd obm si ita se hēat: sicut intelligit̄: veritas

Hic dñi in volito: si vt potentia in mō: & semp: vt regule volēdi, paī per Mauricium volūtatem imitare chr̄m: & post ipm in cognitio inge

¶ Prologus.

¶ Cupientes aliquid rc.

FINIS.

¶ Explicit primum scriptum Oxoniense super Primum Sententiarum editum a subtilissimo omniumqꝫ theologorum principe Joanne Duns Scoto ordinis Minorꝫ: qđ iterū scđo partuꝫ ante obitum, diligentissime recognouerat, castigaueratqꝫ celeberrimus in ea doctrina Magister Mauritius de portu Hybernicus ordinis eiusdem, atqꝫ dei gratia archiepiscopus Tuamēsis olim in famosissimo studio patauino ordinarie legens, multisqꝫ nouis pulchris, atqꝫ perq̃necessarijs additionibus, nusꝙ̃ alias in hunc vsqꝫ diem impressis, exornauerat, appositis etiā omnibus his que paulo ante per eximiū doctorem dñm Antonium de fantis Taruisinū sunt addita vel correcta. Nouissime Venetijs summa cū diligentia impressum, arte ꝛ sumptibus Heredum nobilis viri.q.dñi Octauiani scoti ciuis ac patritij Modoetiensis sociorūqꝫ. Anno a christi salutifera incarnatiōe.1521.Die vltimo octobris.

Registrum

a b c d e f g h i k l m n o p q r s

¶ Ternus. Alij Quaterni.

